

BIBLIOTECA NACIONAL
GRANADA

Sala:	8
Espera:	1
Numero:	15

9

1140

~~BIBLIOTECA NACIONAL
GRANADA~~

C 11855022



A N N A L E S
ECCLESIASTICI

AUCTORE
CAESARE BARONIO SORANO
CONGREGATIONIS ORATORII
PRESBYTERO.



Tomus Sextus.



ROMAE, Ex Typographia Congregationis Oratorij
apud S. Mariam in Vallicella. M. D. XCV.
Concessione Præsentium.



SANCTISSIMO
AC BEATISSIMO
PATRI

ET D. N. CLEMENTI VIII.
PONTIFICI MAXIMO

CAESAR BARONIVS CONGREGATIONIS
Oratorij Presbyter sempiternam felicitatem.



VM sacra tractantur, BEATISSIME
PATER, haud satis esse cuilibet homi-
ni, praestantissimi licet ingenij, proprijs
niti viribus, certo illo declaratur exē-
plo, dum ad mechanica etiam elabo-
randa, fabro, etsi rerum diuini cultus
opifici, tanta hęc diuinitus esse impertita, Moyses affir-
mat^a: Impleuit, inquit, Beseleel Dominus Spiritu Dei,^{a Exod. 35.}
sapientia & intelligentia, sciētia & omni doctrina ad ex-
cogitandum & faciendum opus in auro, argento, & aere,
sculpendisq. lapidibus, & opere carpentario: quicquid fa-
bre adinueniri potest, dedit in corde eius.] sed & adiecit^b,^{b Exod. 39.}
vt ita diuino Spiritu bene confectū opus, non ante sacro
esset vsui mancipandum, quam ab ipso Moyse fuisset
cognitū & benedictum. Quæ quidem omnia cum ipsi,
qui licet Deo sacrāda, fabrilia tamen tractabat, diuinitus
dari decuerit: quanto eadē maiori cumulo expetenda

erunt ab eo, cui elucidandæ rerum Ecclesiasticarum veritatis onus incumbit? nempe vt spiritu veritatis semper afflatus, veritate vndique cõstans opus absoluat, atque illud ipsum demum antequam publice edat, ipsi, qui Ecclesiæ præest, vniuersali Pontifici offerat cognoscendum atque benedicendum.

Huius autem vetustissimi Ecclesiæ moris, & ab Apostolis ipsis egressæ traditionis pleraque manent vbiq̃ impressa vestigia, in primisq̃. Doctoris Gentium, magnifica illa quidem: Etenim vt acceptũ diuinitus (quod ipse ^a testatur) Euangelium vniuersæ probaretur Ecclesiæ, ne in vacuum cucurrisset; ad hoc ipsum vt cognosceretur a Petro, Hierosolymam venit, atque apud eum diebus quindecim mansit. Cuius Apostolici instituti memores qui post Apostolos vixerunt in Ecclesia sacrarum rerum scriptores, quos elucubrabant commentarios, eosdem cognoscendos ac comprobandos mittere consueuisse ad Ecclesiæ Romanæ Pontificem, præter alia quæ præcesserunt exempla, præsens tomus id indicat factum a SS. Turibio Episcopo Asturicensi, ac Cæsario Arelatensi, insuper ab Honorato atque Gennadio Massiliensibus: quæ enim isti aduersus Priscillianistas siue Pelagianos hæreticos conscripsere, eadem ad Leonem Magnum, eiusq̃. successores Felicem atque Gelasiũ probanda misere. Sed cum vnus idemq̃. mos esset vniuersæ Ecclesiæ, quod Occidentales fecisse diximus, id ipsum eodem tempore ab Orientalibus præstitum, certum est: etenim primaria totius Orientis Ecclesiæ Orthodoxus Antistes (Ioannem dico Alexandrinum

drinum Episcopum) elaboratum a se aduersus Pelagianos Apologeticum examinandum illum misit ad Gelasium Romanum Pontificem: Qui Apostolica, qua ceteris omnibus in Ecclesia Catholica emereret auctoritate, non de adhuc viuentium tantum scriptis iudicium protulit, sed Pontificia maiestate arbiter sedens, quotquot ab Apostolorum temporibus edita essent de Christiana religione volumina, ad censuram Ecclesiasticam reuocauit; eaq̃. cuncta exacte peruestigans, acute disquirens, atque examinans accurate, tamquam os ^a Domini, mundum segregauit ab immundo, & pretiosum separauit a vili; tanta sibi iure vendicans legitimus Christi Vicarius, clavis Davidis ^b certus heres: Cui ^b Apoc. 3. Catholice veritati qui aduersatur, Dei ordinationi resistit; dispergereq̃. conuincitur, qui cum illo non colligit; sed & tamquam fur ^c arguitur atque latro, qui aliunde & non per ostium intrat, ab eo dumtaxat aperendum, qui scientiæ clauem hereditario iure possedit.

His ego admonitus, SANCTISSIME PATER, in primis quo debiliores sentio mei ingenij esse vires, eo enixius semper studui diuinum auxiliũ implorare, vt quæ Deus sponte rerum sacrarũ fabro concessit, eadem rerũ Ecclesiasticarum scriptori exposcenti non deneget: Inde vero summo labore partas meas omnes lucubrationes (qualescumque illæ sint) antequam edantur, more maiorum, Romanæ Ecclesiæ censuræ seuerissimæ subijcere consueui; easdemq̃. probatas, Apostolica benedictione veluti diuino quodam sigillo consignandas offerre, vt duplici munimento securæ, nullo vmquam possint ad-

uersantium labefactari conatu; cum certum sit*, nulla vi ventorum, vel imbriū impetu disijci posse ædificium illud, quod constat supra firmam petram habere solidum fundamentum.

Accipe igitur, post quartum & quintum, adhuc sextum hunc Annalium tomum, quem tua auctoritate cognitum atque probatum, Pontificia benedictione locupletes. Ex eo quidem in ærumnosis his atque deploratis tēporibus, quibus sancta Ecclesia immensis motibus iugiter agitur atque concutitur, haud mediocrem consolationē diuinæ prouidentia, qua suam Ecclesiam moderatur, haurire possis, cum illa deploratissima tempora repræsenteret, quibus inter alia illud etiam accidit infelicissimum, quod nullus omnino toto orbe Christiano Catholicus Princeps extaret, sed cuncti Reges & Imperatores hæresibus tenerentur impliciti, & cum Italia, ipsa Roma, Romanaq. Ecclesia sub Gothico & Ariano gladio ingemiscerēt: quando ex insperato suscitatur sibi Deus hominem secundum cor suum instar Dauid, seruum fidelem, Regem Francorum, religionis Catholicae professorem atque acerrimum defensorem, Christianissimum Clodoueam: Qui e Gentilium superstitione conuersus, illud ipsum quod accepit ab Ecclesia Catholica Euangelium, in Francos omnes qui aderant, & in posteros feliciter propagauit; atque demum proxime moriturus, insigni pietatis exemplo, ipsum quod sciret vnicum esse totius Ecclesiae visibile caput, corona regia redimiuit, mittens ad Apostolorum Principis Petri Confessionem persuasione S. Remigij

migij Francorum Apostoli coronam auream gemmis ornata. Dona vero Regum non solum pretiosa, sed mystica quoque esse solere, testificatione etiam Evangelica^a admonemur: cuiusmodi Clodouei fuisse munus, euenta probarunt: eo enim obsequio visus est dans coronam, oppignorasse regnum ipsum in Ecclesiae Romanae praesidium (coronam enim illam, regnum nominatam fuisse, qui res gestas Francorum sunt profecti, testantur^b) eoq. munere illud Deo dicare voluisse, atque perpetuo stabilire: dum enim supra petram, Petriq. Confessionem regni coronam posuit, regnū suum stabili fundamento firmavit, vt rerum multiplices exitus declararunt. Etenim collapsis, euerfisq. penitus ceteris barbaris qui inuaserunt Romanum Imperiū, Gothis, Vuandalis, Sueuis, Alanis, Erulis, Hunnis, & Longobardis, sola corona Francorum Apostolica protectione secura, constans, firmaq. permansit, maioribus in dies accessionibus aucta atque splendoribus illustrata; tunc tantum visa nutare, obscurari, & in vltimum discrimen adduci, cum ab hæretica labefactata perfidia, Apostolico est praesidio destituta: Inde dumtaxat (sero licet iisdem intelligentibus Francis) ipsa consecutura remedium, si eo, vnde excidit, reuocetur, ad ipsam videlicet immobilem petram, Apostolicamq. Confessionem, atque denuo super illius capitis verticem honorifice collocetur, vbi primum a primo Christianissimo Rege Francorum posita, mira claritudine semper toto terrarum Orbe refulsit.

Id vnum cum optent Catholici omnes, petantq. Fi-

PETRO ALDOBRANDINO

S. R. E. DIACONO CARD.

AMPLISSIMO

CAESAR BARONIVS FELICITATEM.



XIGIT a me, Cardinalis Amplissime, pristinae consuetudinis usus, simulq. praestans tua dignitas admonet, ut sextum hunc Annalium tomum Summo Pontifici oblatum, eiusq. benedictione signatum tibi primum tradam, qui eidem sacrae ministerio functionis proxime ades, & sanguinis necessitudine coniunctior haeres, atque laborum participatione vna coniungeris: idq. eo libentius, quod sciam veterum diaconorum exemplo, & inter alios eius cuius tu nomen & munus

geris, Petri S. Gregorij Papae diaconi, eiusdem ordinis Dei ministros non in sacris tantum, sed in re etiam litteraria Romanis Pontificibus astitisse, si quando ab ingruentium negotiorum turba cessare liceret. Quid enim gratus & honestus, atque homine Ecclesiastico dignius, quam si de Ecclesiae antiquitatibus differat, secundum illud Ecclesiastici^a: Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens?] ^a Eccl. 39. Exemplo igitur Petri diaconi S. Gregorium pie interrogantis & argute quaerentis, elicientisq. e sapientiae promptuario per dialogismum diuina responsa, Patrem cum interrogas, dicet tibi, & patruum dum interpellas, annuntiabit tibi; fietq. ut cui ministerio assistis, ipse magisterio tibi proferat; beneq. versa vice, modo Clemens Petrum Ecclesiasticis instruat institutis, cum olim a Petro Clemens iisdem fuerit eruditus. Cui quidem & eo nihil fuit antiquius, quam ut te a puero optimis moribus institueret, & veluti in purissima cera, in optima indole omnium virtutum imagines efformaret: quod quam felicissime sit affectus, testes nos omnes sumus, qui nouellae plantae primitias degustauimus toto illo anni curriculo, nobis autumno perpetuo, quo te apud nos reliquit idem patruus tuus tunc S. R. E. Cardinalis, cum honorificentissimae legationis munere a Sixto Pontifice in Poloniam mitteretur.

Si igitur tanta luce adolescentiae tuae matutina crepuscula micuerunt; qualem decet iuuentutis expectare meridiem, cum praesertim fulgor tantae accesserit dignitatis? Quo nomine magna plane abs te diacono Paulus Apostolus^b, praescribens legem diaconis, exigit; & iure quidem: nosti enim quae de his tradat martyr Ignatius scribens ad Trallianos: Quid, inquit, diaconi, nisi imitatores Angelicarum virtutum, Deo ministrantes ministerium purum & immaculatum, ut S. Stephanus beato Iacobo, Timotheus & Linus Paulo, Anacletus & Clemens Petro?] Cum vero tanta haec a quibuslibet etiam minorum Ecclesiarum diaconis requirantur: qualia praestanda putas a diacono primariae totius Orbis Ecclesiae? Satis est illis, si ad illustrandas suas, quibus ministrant, priuatas Ecclesias, positi sint supra candelabra ardentes lucernae: ad illuminandam autem illam, quae sua amplitudine continet omnes quotquot sunt in Orbe Fideles, plane conuenit esse Solem: vnde merito & summo illo gloriae titulo iisdem decorantur, ut etiam Illustrissimi nominentur.

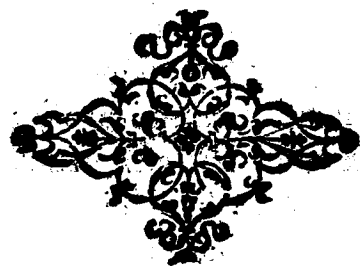
deles, ad idq. semper suspiret & anhelet marens in cinere sedens omni destituta solatio Ecclesia Gallicana: tu ipse, BEATISSIME PATER, assiduis a Deo precibus vehementius poscis, exposcisq. potentius indefinentibus lacrymis, atque efflagitas repetitis quotidie sacrificijs, immenso rursus Francos dolore parturiens, donec, ut prius, efformetur Christus in eis. Annuat votis Deus, & ex optato placatus aspiret, ut quod omnes cupiunt, alterum tibi excitet Clodoueam, cuius ope diu depressum confurgat Francorum regnum, & ut olim, florentissimum rursus appareat: sicq. meliorum vicissitudine rerum, secundum praedictionem illam Prophetica^a, pro cinere corbonam accipias, oleum gaudij pro luctu, pro spiritu maroris pallium laudis: ut rursus vocentur in eo fortes iustitiae, plantatio Domini ad glorificandum: aedifices deserta a saeculo, erigas ruinas antiquas, ciuitates dissipatas instaures; & qui alieni facti erant, reuersi consistant, tecumq. pascant gregem tuum: Has tantas secum afferat a Deo praestandas benedictiones, qui modo Sanctitati tuae tomus iste benedicendus offertur: ut laeteris in Domino, viuasq. feliciter semper Catholicae Ecclesiae profuturus.



PE-

Ad haec

Ad hæc tanta præstanda cum multa suadeant atque prouocent, domestica te tamen exemplâ compellunt, Ioannis in primis patris tui S. R. E. dignissimi Cardinalis, in quo tamquam in antiquæ probitatis viuo reddito exemplari virtutes omnes vna cum doctrina incomparabili miro decore fulsere; insuper & eius germani, tui vero institutoris & promotoris Hippolyti, iisdem plane virtutum, atque scientiæ, sed longe maioris dignitatis, nempe Pontificatus maximi insignibus exornati; cuius merita si ex diuini iudicij compensatione perpendas; cum seruus bonus atque fidelis sit ille quem Dominus super multa constituit, plane optimus & fidelissimus habendus est ipse super omnia bona sua a Domino constitutus. Horum tu consecrare vestigia: quæ cum cælum versus esse directa, & longioribus semper spatijs (vt festinantium esse solent) leuiter humi pressa vides; tibi magis magisq. in dies velocius currendum esse, vt eos assequaris, intelligis. Hanc a sene tui amantissimo cum munere etiam admonitionem accipere grato animo, ne recuses. Vale.



S I X T V S P A P A V.
 Dilecto Filio Casari Baronio Sorano
 Presbytero Congregationis
 Oratorij nuncupatæ.



DILECTE Fili, salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum dilectus filius noster Antonius tr. SS. Ioannis & Pauli presbyter Cardinalis Carafa nuncupatus Bibliothecarius Apostolicus nobis retulerit, a te primum Annalium Ecclesiasticorum volumen editum, aliaq. propediem edenda esse, opus non minus docte quam fideliter a te scriptum, & ad totius antiquitatis Ecclesiasticæ notitiam comparandam valde vtile: quibus nimirum non tantum res gestæ exacte per annos singulos recensentur, & quæ de his obortæ sunt controuersia elucidantur, sed etiam ipsi Apostolicarum traditionum fontes purissimi aperiantur, atque hæreticorum mendacia confutantur: Nos, qui eruditorum omnium fouere solemus ingenia: cum tuam in primis industriam, & egregiam pro Catholica Ecclesia nauatam operam magnopere in Domino commendemus: Cupientes, vt iisdem a te editi, vel edendi Annales Ecclesiastici ad integram rerum veritatem custodiendam seruentur penitus incorrupti, & quam diligentissime fieri potest, typis excudantur: ac demum ne a quoquam seu negligentia, seu malitia, mendis deformari, aut aliter etiam forsitan titulo mutato, vel forma, mutari, corrumpi, vel deprauari possint: **M O T V P R O P R I O** & certa nostra scientia, omnibus, & singulis Christi fidelibus, præsertim librorum impressoribus, ac Bibliopolis, quouis nomine nuncupatis, tam in Vrbe, & illius districtu, ac statu, & ditione temporali nobis & S. R. E. mediate, vel immediate subiecta, sub quingentorum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ eo ipso applicandorum, necnon amissionis librorum atque typorum; quam etiam per totam Italiam & extra eam vbiuis gentium & locorum constitutis, sub Excommunicationis maioris latæ sententiæ pœnis eo ipso absque alia declaratione incurrendis; Auctoritate Apostolica, tenore præsentium interdiciamus & inhibemus, ne per decem annos a data præsentium computandos, primum Tomum Annalium a te editum, & alios singulos a te edendos, totidem annorum spatio ab vniuscuiusque eorum editione numerando, absque tua licentia imprimere, aliove titulo, vel forma, quouis prætextu mutatos, vel alio quocumque idiomate versos edere, vel sic editos vendere, seu venales tenere audeant, vel præsumant. **M A N D A N T E S** vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & alijs locorum ordinarijs, eorumq. Vicarijs, seu officialibus in spiritualibus, generalibus, ac in dicto nostro statu Ecclesiastico Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & alijs officialibus: vt quando, & quoties per te, vel tuo nomine fuerint requisiti, præmissa contra inobedientes exequantur, & obseruari faciant, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, privilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis quomodolibet concessis, & confirmatis. Quibus omnibus, illorum tenores, ac si ad verbum infererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Volumus autem vt præsentium litterarum exemplis etiam in ipsis voluminibus impressis eadem vbiq. fides habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, Die xxvi. Iunij, M. D. LXXXVIII. Pontificatus nostri anno quarto.

Tho. Thom. Gualterutius.

PRIVILEGIUM
REIPUBLICAE
VENETAE.



ASQUALIS CICONIA Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Vniuersis, & singulis Magistratibus huius urbis nostra Venetiarum, necnon Rectoribus, Potestatibus, Capitaneis, ceterisque ministris, & representantibus nostris tam presentibus, quam futuris, ad quos haec nostra aduenerint, significamus hodie in Consilio nostro Rogatorum captam fuisse partem tenoris infra scripti, videlicet. Che in gratificatione dell' Illustris. Sig. Cardinale Aldobrandino sia concesso al Padre Cesare Baronio, che gli suoi Annali Ecclesiastici non possano esser stampati in questa Città, nè in alcun luogo dello stato nostro senza sua espressa licenza, o da chi hauerà causa da lui, & ciò per dieci anni continui sotto tutte le pene statuite dalle leggi a i contrafattori in tal materia. Quare auctoritate suprascripti Consilij mandamus vobis, ut suprascriptam partem obseruetis, & ab omnibus inuolabiliter obseruari faciatis.

Data in nostro Ducali Palatio, Die xxx. Aprilis, Indictione Septima. M. D. XCIV.

Celio Magno Secr.

IN
CAESARIS BARONII
ANNALIVM ECCLESIASTICORVM
TOMVM SEXTVM

IOSEPHI CASTALIONIS

Carmen.



VSA fuit quoties Christi conuellere firmam
Turba fidem longe monstris immanior Orci,
Fascibus & quoties socialibus effera Regum,
Aut Arri infremuit rabies, aut dira libido
Nestorij, Eutrycheosque, Tomo quem ponere sexto
Cura tibi, Hesperiae BARONI gloria nostra:

Ne pars infanda succumberet optima secta,
Quae Deus opposuit Sanctorum robora Patrum?
Cecropijs, Latijque viri noua fulmina terris
Emicuerunt pio praestantes pectore & ore,
Per quos & scelus extinctum, & pax reddita terris.

Tartareis rursus labes educta cauernis
Innumeras populis hac tempestate per Orbem
Ingressit clades, ac mersit funere regna.
Hinc opifex rerum tibi mentem in tempore tali
Iniecit, dextramque stylo munuit acuto,
Quo furiale malum superis in Tartara ab oris
Concideret, miserisque salus mortalibus esset.
Annales hinc ire sacros ab origine prima
Christiadum in lucem pretiosa volumina gaudes.
Auguris pulchra librorum prole quotannis,
Et longum scriptis proferis tibi nomen in aeuum.
Acta Patrum, moresque notas, ritusque vetustos,
Resque alta penitus mersas caligine pandis,
Impiaque in superos bacchantum dicta retundis:
Totque vnus seriem saeculorum euoluere longam
Pergis, opusque instans immensum ferreus urges.
Tantus amor cultus, Romanaque sacra tueri,
Et maiestatem Romani extollere Patris.

Humani custos generis quae gaudia CLEMENS
Percipit, ut nouit Clodoueo Rege subisse
Dulce iugum Christi Celtas. nam sperat eosdem
Ad gregis ablutum redituros septa Latini,
Facturosque iubet quodcumque Ecclesia mater
Vnica, quae sanctis moderatur legibus Orbem:

Quod

*Quod precibus, lacrymisq. Deum, votisq. fatigans
Orat perq. diem, perq. alta silentia noctis
Sollicitus, pereat commissi ne quid ouilis.*

*Aërias exhausta tui pars magna laboris
Trans Alpes, atque Oceani trans littora currit,
Oraq. peruolat variorum multa virorum.
In patrium libros sermonem uertere gestit
Quisque tuos, munusq. suis popularibus aureum
Tradere, caelestisq. elementa infundere vite.
Sunt mores scriptis similes, sunt consona dictis
Facta tuis, auges sacris altaria donis,
Exoras pro teq. Deum, populoq. fideli,
Inq. hominum flagrant usus tua pectora amore.
Te Pater omnipotens, cuius moliris honori
Tanta, sinat longis incepta absoluer chartis,
In terrisq. diu specimen te sospite recti
Esse velit, tantisq. frui virtutibus Orbem.*



Sextus Annalium tomus incipit ab anno Domini
quadringentesimo quadagesimo, perduciturq.
vsque ad annum quingentesimum duo-
deuigesimum, vt Septimus inchoetur ab Im-
perio Iustini Senioris: complectitur annos se-
ptuaginta octo.





ANNALES ECCLESIASTICI.



ADEM animi alacritate atque fiducia, qua quinque superiores Annalium tomos inchoauimus & absoluimus, diuino fulti praesidio aggredimur Sextum: ut plane iam satis nobis esse videatur futurae navigationi vela pandisse, qui eius vehimur nauis, cui obediunt venti & mare. Illius namque praesidio nitimur Mulieris fortis, quae facta^b tamquam nauis institoris de longe portans panem suum, navigatione reciproca nostras ad Deum preces & vota perferens, ad nos reuertitur gratia plena. Per eam enim diuina Sapiencia^c attingens a fine usque ad finem fortiter, disponensq. omnia suauiter, res etiam nostras solita benignitate feliciter moderatur: Ut plane eius ope confisis, de prospero tutoq. ad portum appulsu spem haud dubiam concipere liceat, frustra ex aduerso latrantibus canibus sub facie comptae virginis Scyllae, & tergemini Geryonis: quos nauigantibus molestos fuisse, fabulosa antiquitas finxit; quales temporibus nostris Ecclesiae aduersarios experimur. Soluimus igitur, te propitia, hilares, Virgo MARIA; atque nautis, ipsis videlicet Angelicis choris (quorum sicut^d latantium omnium habitatio est in te) occinentibus ex more celeuma, & nos laeti recinimus: Intende^e, prospere procede, & regna.

PRAEFATIO
AVCTORIS
CVM NVMI-
NIS IMPLO-
RATIONE.
a Marc. 4.
b Prov. 31.

c Sap. 8.

d Psal. 86.

e Psal. 44.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 33. IMPP.
ANNVS ANNVS VALENTIN. 16.
440. I.

COEPTVM superiori tomo annum Domini quadringentesimum quadragesimum Consulatu Valentiniani Aug. quinto & Anatolij consignatum, perductumq. nostra scriptione usque ad obitu Sixti Romani Pontificis, iam prosequamur. Defuncto itaque his Consulibus Sixto Romano Pontifice Kalendis Aprilis (inquit S. Prosper^f) quadraginta amplius diebus Romana Ecclesia sine Antistite fuit, mirabili pace atque patientia aduentum diaconi Leonis expectans, quem tunc inter Aetium & Albinum (*erant hi Romani Duces exercitus*) amicitiae reintegranda causa, Galliae detinebant; quasi ideo longus esset aduentus, ut electi meritum, & eligentium iudicium probaretur. Igitur Leo diaconus legatione publica accitus, & gaudenti patriae praesentatus, quadagesimustertius* Romanae Ecclesiae Episcopus ordinatur.] haec Prosper; itemq. Marcellinus sub huius anni Consulibus ordinationem Leonis recenset in Chronico, & alij omnes. Porro eum fuisse natione Tuscum, patre Quintiano, habet Anastasius in libro de Romanis Pontificibus. De sua vero absentia & electione idem ipse meminit S. Leo in sermone habito anniuersaria die

f Prosper. in Chron.

LEO MAGNVS
ROM. PONTI-
FEX CREA-
TVR.

*quadagesimusseptimus

a Leo serm. 1. suæ ipsius ordinationis his verbis: Quia in humilitate nostra memor fuit nostri Dominus, A & benedixit nobis: quia fecit mihi mirabilia magna solus, vt præsentem me cerneret vestrae sanctitatis affectio, quem fecerat necessitas longæ peregrinationis absentem, &c.] De studio itidem cleri atque populi erga se tum exhibitio ista subnectit: Ago igitur Deo nostro gratias, & semper acturus sum pro omnibus quæ tribuit mihi: vestri quoque fauoris arbitrium debita gratiarum actione concelebro, euidenter intelligens, quantum mihi possint reuerentiæ, amoris, & fidei studia vestrae dilectionis impendere, animarum vestrarum salutem pastoralis sollicitudine cupienti, qui tam sanctum de me, nullis admodum præcedentibus meritis, iudicium protulistis. Obsecro igitur per misericordias Domini, iuuate votis, quem desiderijs expetistis: vt & Spiritus gratiæ maneat in me, & iudicia vestra non fluctuent, &c.]

DIGNVM EXEMPLAR PERFECTI SACERDOTIS S. LEO.

Quod vero ad diem creationis ipsius spectat: cū S. Prosper amplius quadraginta diebus B sedem vacasse testetur, corrigendum est quod apud Anastasium de Romanis Pontificibus, legitur, vigintiduobus diebus fuisse Romanam Ecclesiam sine Pontifice, vt loco, vigintiduobus, restituendum sit, quadragintaduobus. qua quidē ratione dicendum est, S. Leonis creationem fieri contigisse sexto Idus Maias. Electus igitur, quæ decebant, duo simul iunxit in pastoralis functione ad perfectum optimi sacerdotis exemplar efformandum extrema, nimirum summam in suæ consideratione personæ animi demissionem, & eminentem sublimemq. in eius, cuius se esse successorem intelligebat, animi celsitudinem. Vnde hæc aliquando ipse ad populum pro concione, dum respiceret ad exiguitatis suæ tenuitatem, & adepti muneris amplitudinem, ait: Ego etiam illud Propheticum debeo proclamare: Domine audiui auditum tuum, & timui: consideravi opera tua, & expaui. Quid enim tam insolitum, tam pauendum, quam labor fragili, sublimitas humili, dignitas non merenti? Rursum vero considerans cuius locum teneret, hæc inferius: Rationabili obsequio celebratur hodierna festiuitas, vt in persona humilitatis meæ ille intelligatur, ille honoretur, in quo & omnium pastorum sollicitudo cum commendatarum sibi ouium custodia perseverat, & cuius etiam dignitas in indigno herede non deficit. Vnde venerabilium quoque fratrum & confacerdotum meorum desiderata mihi & honoranda præsentia hinc sacratior est & deuotior, si pietatē huius officij, in quo adesse dignati sunt, ei principaliter deferunt, quem non solum huius sedis Præsulem, sed omnium Episcoporum nouerunt esse Primatem.] hæc ipse & alia id genus plura, quibus plane significauit, vere a Deo se dignum electum esse Pontificem. Etenim Domini illa sententia est: Qui quærit gloriam eius qui misit eum, hic verax est, & iniustitia in illo non est.]

b Leo serm. 2. de sua assumpt. 6 Habac. 3.

d Ioan. 7.

STATUS RE- RVM PRÆ- SENTIS TEM- PORIS.

Incidit autem sedes eius in tempora plane miserrima, nimirum, cum Orientalis Eccle- D sia assiduis quateretur hæreticorum procellis, Nestorianorum præsertim vbique tumultuantium: Occidentis vero Imperium a barbaris vastaretur, & cum capta Carthagine, iam prope vniuersam sibi Vuandali Africam vendicarent: cum & in Gallijs apud Arelatum cum Gothis a Littorio Romani exercitus Duce male pugnatū esset, & civiles discordiæ vigerent inter reliquos exercitus Duces. Præter hæc etiam Ecclesiæ status turbulentissimus habebatur: sicut enim Orientalis Ecclesia, Nestorianorum causa, magnopere confustationibus erat exagitata, ita & Occidentalis Manichæorū iugiter fœcundiori cæspite pullulantium, & Pelagianorum rursus insurgentiū erat assiduis proelijs perturbata. Accidit enim, vt præter hæreticos illos, qui vel palā, vel clāculo in Italia, & in ipsa Vrbe potissimum agerent, ab externis quoque prouincijs a barbaris captis, præsertim vero ex Africa pulsa Manichæorum agmina se in Urbem intulerint, magno ciuium detrimento. Sed eo letaliter E erat malum, quo occultius eiusmodi eorumdem venenum serpebat: quibus detegendis, & in apertum e latebris adducendis, atque damnādis, haud leuiter insudandū fuit ipsi S. Leonis Summo Pontifici, cuius aduersus eos res gestas inferius ordine temporum enarrabimus.

CLADES AFRICANÆ ECCLESIAE. a Victor de persecut. Vuand. lib. 1.

Nunc vero ad miserabile Carthaginis bustū, atque in omnibus deploratū Africanæ Ecclesiæ statum oculos conuertamus. Capta igitur anno superiori (vt dictum est) decimo Kal. Nouemb. Carthagine, hoc anno Genfericus Rex Vuandalorum partitus est captas Africanas prouincias: de qua diuisione hæc Victor: Disponēs quoque singulas quasque prouincias, sibi Bizacenam, Azuritanam, atque Getuliā, & partem Numidiæ reseruauit, exercitui vero Zeugitanam & Proconsularem funiculo hereditatis diuisit, Valentiano adhuc Imperatore reliquas licet exterminatas prouincias defendente.] & inferius, post recensitas expulsionem sanctorum Episcoporum, & exilia clericorū, de quibus superius actum est, ista

A est, ista subdit: Et dum ista geruntur (cum videlicet, vt dictum est anno superiori, iussi essent omnes ab ecclesijs Episcopi ac nobiles expelli) qui supererant magni sacerdotes atque insignes viri memoratarum prouinciarum, quas diuiserat Vuandalis, cogitauerunt supplicandi gratia Regem adire. Qui dum (vt moris est) ad Massilianum littus exisset, quod Ligula vulgi consuetudine vocitatur, amissis iam ecclesijs & rebus, occurrere nisi sunt, supplicantes, vt ad consolandum populum Dei, saltem habitandi facultas, Vuandalis iam dominantibus, concederetur. Quibus ille per internuncium rabido respondisse ore probatur: Decreui ego de nomine & de genere vestro nullum dimittere; & vos audetis talia postulare? Quos etiam vicino mari voluit eadem hora demergi, nisi a suis diu, ne hoc faceret, rogaretur. Recedentes illi tristitia & mærore confecti, coeperunt qualiter poterant, & vbi poterant, ablatis ecclesijs, diuina mysteria celebrare.] hæc de paucis Episcopis, qui ad breue temporis spatium remanserunt, iam reliquis trans mare nauigare coactis. Eiectis autem ab ecclesijs qui illis Orthodoxi præerant Episcopi, nobilibusq. Carthaginensibus trans mare spoliatis diuitijs nauigare compulsis: in eo omne tyranni consilium vertitur, vt quod inuaserat regnum potens, armis sibi stabiliat. Sciens enim Carthaginensium ingenia haud debilia, sed acerrima, nequaquam libenter fore passuros iugum barbaricū, qui a Romanis sibi illud imponi tantopere detrectassent: illud ipsum consilium iniit, vt nobiles quosque exutos bonis omnibus in Italiam nauigare compelleret, ne quid aliquando noui possent moliri Carthagine, cū ipse absens classe tentaret sibi subijcere Mediterranei maris oppositas Africæ oras.

DE EPISCO- PIS QUI RE- MANSERUNT IN AFRICA

Quibus peractis, hoc quidem anno ipsum Genfericum comparata classe Siciliam tentasse, sed re infecta coactum fuisse redire Carthaginem, S. Prosper a sub anni huius Consulibus ita narrat: Genfericus * Siciliam grauitè affligens, accepto nuncio de Sebastiano ab Hispania ad Africam transeunte, celeriter Carthaginem redijt, ratus periculosum sibi ac suis fore, si vir bellandi peritus recipiendæ Carthagini incubuisset. Verum ille amicum se magis quam hostem videri volens, diuersa omnia apud barbaros, quam præsumperat, reperit; eaq. spes causa illi maxima & calamitatis & infelicitis mortis fuit.] hæc Prosper. Porro a Cassiodoro Seniore defensam fuisse Siciliam & Brutiorum ora maritima, Junior Cassiodorus in litteris Theodorici Regis testatur his verbis: Auus enim Cassiodorus, Il- b Cassiod. Var. lib. 1. epist. 4. lustratus honore cinctus, qui eius generi non poterat abnegari, a Vuandalorum incur- sione Siciliam, Brutiosq. armorum defensione liberauit: vt merito primatum in illis prouincijs haberet, quas a tam sæuo & repentino hoste defendit. Debit ergo virtutibus eius Respublica, quod illas prouincias tam vicinas Genfericus non inuasit, quem postea truculentum Roma sustinuit.] hæc ipse: sed de exitu Sebastiani, cuius causa reuocatum e Sicilia Genfericum Prosper dicit, Victor est profecutus historiam. Erat autem Sebastianus inuidia Præfectorum Romani exercitus quasi perduellis existimatus Imperij; ob eamq. causam factus extorris, in Africam ad Genfericum se contulit. Sed quæ postea eidem ipsi contigerint, Victorem audiamus, qui ait:

a Prosp. in Chron. * Genfericus GENSERICVS FRVSTRA SICILIAM TENTAT.

b Cassiod. Var. lib. 1. epist. 4.

SEBASTIANI COMITIS CONFESSIO BT OBITVS.

Fuit Comes quidam Sebastianus, famosi illius gener Comitis Bonifacij, acer consilio, & strenuus in bello; cuius Genfericus sicut consilia necessaria habebat, ita & præsentiam formidabat. Cupiens autem illum extinguere, occasionem mortis de religione quæsiuit. Cogitauit Rex, vt præsentibus Episcopis atque domesticis suis, Sebastianum taliter conueniret: Sebastiane (inquit) scio quia fideliter nobis adhæsisse iurasti; cuius veritatem sacramenti labores tui, vigilantiaq. demonstrant: sed vt nobis connexa semper iugisq. maneat amicitia, hoc placuit, præsentibus sacerdotibus nostris, vt eius efficiaris cultor religionis, quam & nos & noster populus veneratur. Cui Sebastianus, rem inueniens miram, multisq. necessariā, pro tempore acute respondit: Quæso, domine Rex, vt nunc vnus panis mundissimus ac similaceus afferatur. Quem, cū ignorasset Genfericus Sebastiani victoriam, illico iussit afferri. Apprehendens itaque Sebastianus mundissimum panem, ita affatus est: Hic enim panis, vt ad tantum decorem splendoris venisset, & mensæ regiæ necessarius haberetur, discussa spuria fursuris ex massa similaginis compressus, per aquam transiit & ignem; & idcirco aspectu clarus & suauis habetur. Ita & ego mola Catholicæ matris commolitus, & cribro examinationis, vt simila munda purgatus, rigatus sum aquis baptismatis, & igne sancti Spiritus coctus. Et vt hic panis de forno, ita & ego per officia sacramentorum diuinorum, artifice Deo, de fonte mundus ascendi. Sed fiat, si velis, vt ipse propono. Iste panis confringatur in frustra, madidetur aqua, & iterum conspergatur, mittatur in furnum: si melior exierit, faciam quod hortaris. Quam propositionem vbi Genfericus cum

omnibus qui aderant, audisset, ita ligatus est, vt se soluere omnino non posset. Quem al- A terius generis argumento postea bellicosum virum occidit.] hæc Victor. At quodnam illud fuerit, quod ait, aliud necis eius excogitatum a Genferico argumentum, plane igno- ratur; sed illud tale quidem fuisse oportuit, quod indignum reddiderit ipsum corona mar- tyrij: cum enim omnes quos recenset Victor necatos Christianos in Africa a Genferico, tabulæ receperint Ecclesiastica celebrandos, ipsum tamen excludere Sebastianum: sed si vere calumnia illa fuit, & prætextus falsus inuentus, cæli tabulæ, liber vitæ ipsum indele- bili nota scriptum continent.

CARTHAGI- NENSIVM EX- TORRIVM CA- LAMITATES.

At res Africanæ Ecclesiæ sæpius pro ratione temporis reuisari, ad eiectos ex Africano solo a Genferico nobiles Carthaginenses & Episcopos orationem conuertamus. De ijs qui ad littus Campanum Neapolim diuino fulti præsidio Episcopi appulere, anno superiori, eodem Victore auctore, enarratum est. De nobilibus autem Carthaginensibus nihil ipse B præterea, nisi, quod omnes spoliati bonis trans mare nauigare compulsi sunt: nos vero quæ de his reperimus, hic intexamus. Inter alios plurimos, qui nisi seruire vellent, solum vertere coacti sunt, exhibent nobis S. Fulgentij Acta illius aui memoriam verbis istis: Auus denique eius, nomine Gordianus, dum Rex Genfericus (*ita restituendum pro Hunerico, vt suo loco dicemus*) memoratam Carthaginem inuadens, Senatores plurimos, immo cunctos, amissis omnibus bonis, ad Italiam nauigare compelleret: inter ceteros etiam ipse impositam peregrinationem libenti voluntate suscepit, volens saltem, facultatibus perdi- tis, non perdere libertatem.] hæc ibi. Sed quod singulorum profequi vestigia est impos- sibile; de nonnullis, qui in Syriam diuersis casibus delati sunt, ex Theodoretis epistolis, quas Græce scriptas Vaticana bibliotheca custodit, & vir cum primis disertus noster Fe- dericus Metius Latinitate donauit, contexamus historiam; vt ex his quæ in vna orbis Ro- C mani prouincia acciderunt, reliqua alijs in locis facta existimare possimus. Ceterum non omnes recessisse, certum est. Cum enim infelix illa conditio oblata a Genferico Cartha- ginensibus nobilioribus ciuibus & Episcopis esset, vt omnibus exuti bonis nudi recederent, vel si exire de littore Africano tardarent, serui perpetui remanerent: complures eam po- tius partem elegisse, remanere barbaris seruos, quam absque comætu incertum per ma- re ferri; plurimosq. clarissimorum virorum & Episcoporum, qui remanserant, seruos Vuan- dalorum se nouisse, Victor ipse testatur.

Theodor. epist. 29.

Quæ autem ex Africanis, qui in Syriam appulerunt, didicit inter alios Theodoretus, nempe miserandam Carthaginis vrbs cladem, & Carthaginensium deploratissimos casus, idem ipse de his ad Apellionem eiusmodi litteras a dedit in commendatione Cælestiani viri clarissimi Carthaginensis: D

EPISTOLA THEODORETI DE CARTHA- GINENSIVM MALIS.

Quæ Carthaginenses passi sunt, Aeschylis & Sophoclis egent tragœdia, & fortasse eo- rum vinceret linguas malorum magnitudo. Quæ enim antiquitus vix a Romanis capta fuit, vel potius quæ cum maxima Roma sæpenumero de primatu contendit, & supremum peric- ulum atque discrimen illi parauit, nunc barbarorum facta est ludibrium. Et qui celeberrim- um eius exornabant Concilium & Senatum, per vniuersum oberrant, viuendi modum quærentes e manibus hospitem beneuolorum: & illos qui eos vident, ad lacrymas concit- ant, & humanarum rerum caducitatem & fragilitatem docent. Vidi equidem plerisque etiam alios inde profectos, & timui: nescio enim, secundum diuinam Scripturam, quid se- quens paritura sit dies. Veneror autem in primis admirabilissimum & magnificentissimum Cælestianum: fert enim æquo animo hanc calamitatem; & felicitatis suæ mutationem, oc- casionem facit philosophiæ: & omnium rerum rectorem laudat; & id conferre putauit, E quod ille vel fieri præcepit, vel ne fieret, non prohibuit: ineffabilis enim prouidentia est ratio. Hunc vna cum vxore & filijs circumcirca euntem, tua magnificentia & humanitate, instar Abrahamæ, suscipe & complectere. Tuæ enim magnanimitati confidens, hospitem dux ipse factus sum; & tuam benignam manum illi ostendo & indico.] hæc Theodoretus in commendatione clarissimi viri Cælestiani, de quo etiam extant aliæ eiusdem Theodoretis litteræ ad Aerium Sophistâ^b, aliæ rursus ad Domnum Episcopum Antiochenum^c, quibus significat, hunc ipsum ex Gentili idolorum cultore esse redditum Christianum: sane qui- dem & nomen ipsum id referre videtur, cū a Cæleste famosissimo Carthaginensium idolo ipse illi addiētissimus Cælestianus a parentibus æque Ethnicis fuerit nominatus. Ita plane qui post tot diuinitus accensas de veritate Christianæ fidei Carthagine faces adhuc perse- uerantes in errore fuere rebelles lumini, diuina misericordia digni facti sunt, vt in caminum

Theodor. epist. 30. Theodor. epist. 31.

pauper-

A paupertatis iniecti, relicta impietatis scoria, ad purū excocti & conflati euaderent Christia- ni: quomodo enim frontes æneæ, ferreæq. ceruices, nisi vehemētioris fornacis ardore atteri potuissent & inclinari? Sed reddamus hic ipsam epistolā ad Domnum, quæ sic se habet: a Theod. epist. 32.

Maxime admirando & magnificentissimo Cælestiano patria quidem celeberrima Car- thago, genus vero, quod in illo fuit, clarissimum. Sed nunc ex illa eiectus, alienas circuit regiones, & manus intuetur Deo dilectorum, vel diligentium Deum, & piorum virorum. Habet præterea onus necessarium, quod curam illi auget & molestiam, vxorem inquam & filios & domesticos, quorum causâ pluribus eget sumptibus. Ego vero in primis viri men- tem & constantiam admiror, quod ventis aduersis agitatus, ita gubernatorem Deum lau- dat, & grauem tempestatem negligit. Pietatem enim ex ea calamitate lucratus est, & in- felicitas felicissimum hunc fructum attulit. Quando enim sua fruebatur felicitate, huius- modi non emittebat voces, nec sectabatur: illa vero priuatus & exutus, impietatem etiam abiecit; & nunc diuitijs fidei ditatus est: quapropter istam miseriam contemnit. Tuæ igitur est sanctitatis, vt alienam patriam illi suam patriam efficias, & hortaris illos qui diui- tijs abundant, consolari eos qui aliquando eiusdem fuere fortunæ, & eius miseræ nubes & tenebras dissipare & discutere. Par enim est, eos qui eandem nacti sunt humanam na- turam, & similiter delinquent & errant, & pœnas nihilominus vitant, illis qui infortunijs laborant, aliquod afferre solatium, & sua erga istos humanitate & miseratione Deum sibi mitiorem reddere.] hæc Theodoretus ad Domnum Antiochenum Episcopum, quem ante triennium in locum Ioannis diximus subrogatum.

CÆLESTIA- NVS EX ETH- NICO REDDI- TVS CHRIS- TIANVS.

Iam vel hoc vno exemplo vides reddi certius, quod ex Saluiano dictum est tomo supe- riori, nempe ad dissipationem idololatræ, & idololatriæ cultum vigentem Carthagi- ne abolendum, iusto iudicio a Deo permixtum eam ciuitatem cum ciuibus dedi Vandalis: vt quæ tot sanctissimi Episcopi spatio ferme quadringentorū annorum præstare minime va- luissent, vt dæmonū venerationem e Carthagine tollerent, vna ferme die Vandalica ma- nus abstulerit; & qui obstinato animo hæc impij perseuerassent, a Deo percussi disce- rent pietatem, quam, & abdicata penitus idololatria, profiterentur: vt plane non iræ, sed misericordiæ Dei loco ista fuerit habenda Carthaginis ciuitatis & eius ciuiū clades, secun- dum illud Propheticum Isaiæ^b: Misereamur impio, & non discet iustitiam: in terra sancto- rum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini. Domine, exaltetur manus tua, & non vi- deant, in quibus delectabantur, idola: videant errorem suum, & confundantur zelantes popu- li.] vt sic ad veram religionem excolendā conuertantur. Bene igitur dispendio rerum terre- narum, & peccatorū iactura, quæ est omni lucro præstantior, consultum fuit ipsorum salutem.

DE MIRA DEE PROVIDEN- TIA IN CV- RANDA SA- LVTE HOMI- NVM.

D Vt non adeo mirū sit, tolli & dissipari a Deo barbarica manu terrena, si cū illis peccatorum vincula dirumpantur, quibus vincti miseri detinebantur homines, ne cælestia penetrarent.

Sed quod ad Cælestianum, de quo agimus, pertinet: eundem sane suis alijs pluribus commendatitijs litteris ad diuersos viros illustres datis muniuit idē Theodoretus: extant enim ipsæ, & quidem efficacissimæ, aliæ ad Theodostium^c quemdam Episcopum, aliæ ad Statesimum Comitem & Præfectum^d, aliæ rursus ad Patricium^e Comitem, itidem aliæ ad Irenæum^f Tyri Episcopum, insuper aliæ ad Pompeianum^g Emesæ Antistitem, omnes certe Theodoro dignæ: quibus & impertiendarum id genus commendatitiarum litterarum vsus antiquus Episcoporum ostenditur, eas nimirum nequaquam vna forma, iisdemq. verbis concipi solitas, sed diuersis, & quidem officiosissime scribi consuetas, prout cuius- que personæ status & causa, tempusve exigebat & locus: quibus, si opus exigeret, ex for- ma a sanctis Patribus Nicæni Concilij præscripta, ne dolus quomodolibet posset obrepere, reliqua addebantur, vt suo loco superius dictum est de litteris, quæ Formata dicebantur, ad Coepiscopos dari solitis. Sed prosequamur reliqua.

Isai. 26.

Theod. epist. 22. Theod. epist. 33. Theod. epist. 34. Idem epist. 25. Idem epist. 36.

Inter alios autem Africanos Episcopos eadem clade dispersos, fuit vnus nomine Cy- prianus; qui delatus & ipse in Orientem, commendatitijs itidem Episcoporum litteris vi- tam, peragrando prouincias, traducebat: cui idem Theodoretus ad Ibam hoc tempore Episcopum Edeffæ in Syria eiusmodi litteras dedit^h:

Idem epist. 52.

Communem omnium (vt credo) & salutem vniuersorum procurans Deus, calamitates aliquas nonnullis affert; vt ijs qui in aliquo deliquerunt, ipsa correctio sit medicamentum salutare, virtutis vero athletis patientiæ argumentum; & illis qui hæc intuentur & spe- ctant, vile propinetur exemplum: ea enim natura sumus, vt timore repleamur, dum alios plecti videmus. Hæc cum animo voluo, Libyæ mala & miseras, commodum publi-

CYPRIVS EPISCOP. AFRICANVS A THEODORE TO COMMEN- DATVS.

cum illas arbitror. Primum enim, dum illorum felicitatem cogito, & intueor repentinam A
murationem, video rerum humanarum dubias conuersiones, & edoceor, neque felicitati-
bus tamquam certis confidere, neque miseras ut valde graues agrefere: delictorum præ-
terea memoriam reuoluo, & vereor ne in æqualia incidam mala. Hæc autem ad te scri-
bere nunc sum coactus, ut Deo dilectissimum Episcopum Cyprianum tuæ beatitudini no-
tum redderem, qui ex celeberrima Libya genus ducit, & alienas vrbes obambulare co-
actus est propter barbarorum crudelitatem. Attulit etiam nobis litteras beatissimi Episco-
pi Eulalij, qui Galatarum gentem sapienter regit. Hunc cum consueta humanitate tua be-
nignitas susceperit, cum suis litteris illū consequatur, & mittat ad quos voluerit dominos
& Deo dilectissimos Episcopos, ut ipse quidem sensibili fulciatur consolatione, ipsis vero
reddat Deus cælestē præmiū & perpetuum.] hæc ad Ibam Episcopum Edessenū Theodo-
retus, cuius extant & aliæ pro eodē datæ litteræ ad Sophronium Constantiæ Episcopum. B

Rursum vero eiusdem argumenti idem Theodoretus litteras dedit ad Eustathiū Aego-
rum Antistitem pro nobilissima Africana puella a suis diuisa, & in seruam vendita. Di-
gnus plane commiseratione casus ab ipso ita describitur: Tragœdia dignum est, quod de
nobilissima Maria dicitur. Hæc enim est filia magnificentissimi Eudæmonis, ut ipsa narrat,
& alij quidam testantur. In calamitate vero, quæ Libyam occupauit, sua libertate fuit pri-
uata, & in seruitutem lapsa est. Mercatores vero quidam, cum illam a barbaris emissent,
quibusdam e nostris ciuibus vendiderunt: empta etiam cum ipsa fuit ancilla, quæ illi iti-
dem olim seruebat. Simul igitur trahebant amarum seruitutis iugum tum ancilla, tū do-
mina: noluit tamen ancilla non agnoscere quid inter ipsas interesset, nec prioris dominij
est oblita, sed beneuolentiam in ipso infortunio conseruabat; & post communium domi-
norum obsequium, illi quæ conserua putabatur, suum præstabat obsequium, pedes lauando C
cubilis sternendi curam gerendo, & omnia alia studiose faciendo. Hoc emptores late-
re non potuit: quapropter in ciuitate diuulgata fuit huius ingenuitas, & famulæ probitas.

Hæc cum didicissent qui apud nos manent fidelissimi milites (ego enim tunc aberam) E
emptoribus pretium reddiderunt, & hanc seruitute liberarunt. Ego vero post reditum hæc
omnia edoctus, & calamitatis historiam, & tragœdiam, & militum omni laude dignum
opus, illis quidem maiora reddidi, & nobilissimam adolescentulam piissimæ cuidam dia-
conissæ Dei famulæ tradidi, stipendium sufficiens me præbiturum pollicitus. Peractis vero
decem mensibus, cum didicisset patrem adhuc superstitem esse, & Præfecturam obtinere
in Occidente, ad illum se conferre merito exoptauit. Et cum quidam dixissent, quod ab
Occidente plurimi mercatores veniunt ad diem festum qui nunc apud vos agitur: petijt a
me, ut cum litteris meis proficisceretur. Hac igitur de causa has scripsi litteras, tuam pie-
tatem obnixè deprecando, ut nobilis puellæ curam geras, & præcipias alicui pietate præ-
stanti viro, ut nautas & gubernatores alloquatur & mercatores, & fidelibus viris ipsam tra-
dat, qui illam patri restituere possint. Si enim patri filiam offerent præter omnem homi-
num spem; quod plurima certe lucrabuntur, recte noui.] hæc tamen Theodoretus ad Ae-
gorum Episcopum. erant Aegæ ciuitas maritima in extrema Ciliciæ parte Syriæ proxima,
portum habens, ad quem negotiatorum naues appellere solent.

Sed audi alterius captiuæ Carthaginensis insigne virtutis exemplum, quod Ado Treue-
rensis Episcopus publice in Ecclesijs anniuersaria die recitandum tabulis inscripsit Eccle-
siasticis hisce verbis: Natale sanctæ Iuliæ, quæ, cum Carthago ciuitas capta esset, ducta est
captiua, & sortita in seruitutem deuenit cuiusdam Eutychie* ex Syria Palæstina. Cui dili-
genter seruiens, expleto eius seruitio, acceptaq. requie, aut orationi, aut lectioni insistebat: E
nam & corpus suum ieiunijs affligebat. Vnde dominus eius, quamuis Paganus, valde eā ad-
mirans, sapius admonebat, ne taliter se affligeret. Sed illa nec blandimentis, nec etiam
admonitionibus ab hoc, quod inchoauerat, recedebat, excepto die Dominicæ resurrectionis.
Deinde contigit, ut dominus ipse vna cum ipsa veniret in Corsicam; & ibi, sacrifican-
tibus alijs, cœpit & ipse dijs immolare.] insularū enim latibula Ethnici quæritabant, quos
ob impietatem graui poena (ut diximus) edita haud pridē Imperatoris sanctio exagitabat.
Sed beata Iulia (subdit Ado) videns errorem illorum, condolebat. Audiens quidam
Princeps Felix, Saxo cognomine, quod illa nollet sacrificare; quæsiuit eam a domino suo,
ut receptis in illius vice quatuor ancillis, sibi ea daretur. Cui ille pro magno eius seruitio
noluit eam tribuere. Tunc præfatus Felix callide fecit domino suo conuiuium, quatenus
ipso & nimia potatione soporato & ignorante, de nauī ipsius eam tolleret. Quod & factum
est:

A est: nam ipso infcio, ducta est beata Iulia ad Felicem. Cumq. blandimentis Felix ei non
potuisset suadere ut sacrificaret, præcepit eam alapis cædi, deinde crinibus torqueri, at-
que flagellari, ad extremum etiam crucifigi: & sic in ipso patibulo vltimum efflauit spiri-
tum: de cuius ore sanctissimo columba exiuit, & cælum petiuit.

Tunc per Angelos, diuina dispensante gratia, nunciatum est hoc quibusdam monachis
in insula Margarita, quæ vulgo Gorgona dicitur, consistentibus.] vbi enim cœpta est a
sanctis monachis habitari, ab illis nomen Gorgonæ, quod ab idololatria videretur acce-
ptum, in Margaritæ nomen, ex Euangelio a depromptum, mutatum fuit; cum tamen
alij consueto nomine Gorgonam eam frequentius appellarent. Sed pergit: Illi hoc au-
dito, ascensis nauibus, summa cum festinatione venerunt in Corsicam, & inuenerunt si-
cut ab Angelis fuerat reuelatum. Dein summa cum reuerentia deponentes corpus eius
de cruce, iuuante Domino, celeriter ad sua reuersi sunt: & ibi, videlicet in ipsa Margarita
insula, condientes corpus eius cum aromatibus, posuerunt in monumento cum gaudio.
Postea autem de ipsa insula Ariza* Regina vxor Desiderij Regis Longobardorum præ-
cepit corpus eius efferri, & in monasterio, quod in honorem ipsius construxit, Brixia mi-
rificentissime collocauit.] hucusque Ado vndecimo Kalend. Iunij, quo die eius memo-
ria publice colitur. Ex his igitur recitatis Carthaginensium funestis casibus litteris com-
mendatis, ceteros æstimare licet, quos scriptorum inopia antiquitas obliuione penitus se-
peliuit. Quæ autem reliqua sunt miseriarum Carthaginensium, suis locis inferius dicemus.

IESV CHRISTI
ANNVS

441.

LEONIS PAP.
ANNVS

2.

THEODOSII 34. IMPP.
VALENTIN. 17.

C Q Vi ordine temporum sequens est annus Domini quadringentesimus quadragesimus
primus, Cyri tantum Consulatu in Fastis reperitur inscriptus, in Oriente creati. Cur
autem ex more Imperator Occidentalis Imperij suum Consulem non elegerit, minime li-
quet. Ceterum hunc ipsum Cyrum esse scias, qui varijs diuersiq. agitatus est casibus, ac
tandem naufragus, non inuenit nisi in Christiana religione salutem. Ethnicus homo fuit,
deorum superstitioni deditus; sed natura dexterrimus, in vtraque militia Castrensi ac Pa-
latina summos sibi magistratus quærens, eosdem est nullo negotio consecutus: etenim quo
anno diximus captā Carthaginem, Ducem exercitus ipsum gessisse, Euagrio auctore nar-
rauimus; sequenti vero Præfecturam Prætorij consecutum, & Consulem designatum esse,
Nouellæ Theodosij cōstitutiones declarant; rursus ante bienniū Vrbanam adeptum esse
D Præfecturā sub Consulatu Theodosij cum Festo, Imperatoria constitutio fidem facit: ges-
sit eandem iterum sub tertio Aetij Consulatu, ut suo loco dicitur: præfenti vero anno au-
ctus est ordinario Consulatu. Sed bono suo, magna Dei prouidentia, ad ima e summis, alex
rerum mundanarum inuersione, deiectus, vnicum inuenit in Christiana pietate confugium.

Ad hos autem omnes summos consequendos honores ex poeticis facultatibus sibi pa-
rauit scalam, dum illis sese in amicitiam Eudociæ Augustæ insinuauit. Sed Suidam de ipso
agentem audi, cum ait: Cyrus Panoplita poeta sub Theodosio Iuniore vixit, apud quem
Præfectus Prætorio, & Præfectus Vrbi, Consul & Patricius, fuit in admiratione ab Eudo-
cia Augusta habitus, quæ poematum studiosa erat.] quamdiu igitur illa cum viro suo Im-
perium moderata est, æque res Cyri in portu fuerunt: ipsa autem secundo Constantinopoli
recedente, atque Hierosolymam commigrante, cœperunt fluctibus iactitari: nam & Sui-
das subdit: Eudocia autem, cum aula relicta, in Oriente Hierosolymis esset, Cyrus ab ad-
uersarijs insidijs circumuentus, in Phrygia Cotyæi Episcopus factus est, & vsque ad Leo-
nis tempora perduravit.] hæc Suidas: quomodo autem id acciderit, dicendum erit suo lo-
co inferius: hæc modo ipsius Cyri Consulatus hoc anno initi occasione narrata sufficiant.

Sub eodem Cyri Consulatu celebratum legitur in Gallijs Concilium Arausicanum,
sed cum ponitur idem Cyrus collega Theodosij Iunioris, error scriptoris arguitur: nam
quod ibi legitur, tempore Theodosij Iunioris & Cyri Consulatum, legendum est, Consu-
lis, loco Consulatum: nam Fasti omnes & vetera monumenta non nisi vnicum hoc anno (ut
dictum est) Consulem referunt. Quod ad Synodi locum pertinet, erat Arausica, vbi colle-
cta fuit, ciuitas in Gallia Narbonensi. Nobilis quidē ista dicenda Synodus, clarissimorum
Antistitem illustrata corona, de quibus singulis proximè paucis dicturi sumus. Reperiuntur
in hac Synodo vndetriginta sanciti canones ad Ecclesiasticam disciplinam atque iura
spectan-

DE S. IULIAE
TRANSLA-
TIONE.

a Matth. 13.

* Anza

CYRVS HOMO
GENTILIS
SUMMOS CON-
SECVTVS MA-
GISTRATVS.
b) Nouel. de allu-
mon. Nouel. de
amot. mil.
c) l. 9. c. de sacro-
sanctis Ecclesijs.EVDOCIA
A V G. STV-
DIOA CYRI.CONCILIVM
ARAVSIQA-
NVN.Theod. epist.
53.Theod. epist.
100.
DE MARIA
NOBILISSI-
MA AFRICA-
NA IN AN-
CILLAM VEN-
DITA.Ado Martyrol.
die 22. Maij.

* Eutychie

S. IULIAE
MARTYRIUM.FELIX SAXO
QVID IN IV-
LIAM.

8 Spectantes ab Episcopis Galliarum Narbonensis & Lugdunensis, quindecim numero ex eis Arausicam ciuitatem ex more conuenientibus. Florebant quidem dictæ Galliarum prouinciæ, si quæ aliæ Christiani orbis oræ, his temporibus, Episcopis æque sanctissimis atque doctissimis, quorum solerti vigilantia in suo permanebant robore leges Ecclesiasticæ. Qui enim primo loco huic Synodo subscriptus habetur Hilarius, ipse ille est celebris Arelatensis Episcopus, qui antehac presbyter (vt superiori dictū est tomo) vna cum S. Prospero Aquitano Episcopo infectatus est Pelagianos, & aduersus Massilienses presbyteros atque alios impugnātes S. Augustini scripta strenue insurrexit, de quo pluribus & inferius agendū erit. At qui secundo loco subscriptus nominatur Claudius Episcopus, nescitur cuius fuerit ciuitatis Antistes: procul tamen abest, vt hic sit dicendus, loco Claudij, Claudianus ille cognomento Mamercus clarus inter scriptores Ecclesiasticos: nam (vt suo loco inferius dicemus) non fuit ipse Episcopus Viennensis, sed potius eius Ecclesiæ presbyter.

Rursum vero qui huic itidem Synodo interfuisse reperitur Eucherius, ipse est qui fama celebris vixit eodem tempore Episcopus Lugdunensis, cuius meminit Claudianus in libro de Statu animæ, cum ait: Haudquaquam tamen Eucherium præterierim mihimet viuentem doctrina, & præsentaneis coram disputationibus cognitum, non porro nuncijs aut lectione compertum: qui scilicet viridis æui, maturi animi, terræ dispuens, cæli appetens, humilis spiritu, arduus merito, ac proinde ingenio subtilissimus, scientia plenus, eloquij profluus, magnorum sui sæculi Pontificum longe maximus, editis in rem fidei multijugis variorum operum voluminibus, ad populum quoque his super statu animæ concionatus est, &c.] Sed hic, rogo, siste gradum, lector, & considera, quod cum ipse Claudianus (vt vides) de Eucherio agens, citet conciones ipsius ad populum habitas, quæ non extant: in eam sententiam facile mecum ibis, vt eiusdem Eucherij sint homilia illæ, quæ falso nomine inscribuntur Eusebij Emiffeni. A Lugdunensis plane Ecclesiæ concionatore eas esse dictas, martyres Lugdunenses, de quibus agit, & alia plura demonstrant, necnon Eucherij ipsum dicendi genus: nam in persuadendo efficacem fuisse, Sidonius docet, dum singulorum ferme Patrum in scribendo proprietates notat in epistola ad Claudianum. Sed & id suadent argumenta personæ accommodata: vtpote qui monasticam vitam exercuit, & Lugdunensem Ecclesiam rexit; & ad monachos & ad populum eum esse concionatum oportuit, cuiusmodi duplicis generis eadem homilia esse noscuntur.

Cum igitur ex concionibus habitis de martyribus Lugdunensibus, Lugdunensis Ecclesiæ Antistitem se esse significet, & homilia ipsæ stylum referant S. Eucherij, & argumenta rerum ipsum itidem probe demonstrent, & tempora quo auctor vixit, eundem annuncient: etenim in recens obortas hæreses Nestorij & Eurychetis idem inuehitur: Cum hæc, inquam, tot in vnum concurrant Eucherium, quis de his dubitandi amplius locus reliquus est? Redditis ergo his quæ Maximi esse noscuntur, seu aliorum (non hic de singulis nobis agendum) suis auctoribus, vindicentur egregiæ conciones ab iniusto & impio possessore Eusebio Emiffeno, cuius nomine citari consueuerunt. Quid cum auctore Græco homilia, quæ Latinæ noscuntur esse conscriptæ? Quid cum homine Ariano, quæ omni ex parte pietatem redolent conciones? Quid denique auctor Gallicanus cum Syro, & Lugdunenses martyres cum Emiffenis?

Sed vnde adeo portentosum putandum prodijisse commentum, & monstruosam adeo esse imposturam obortam? Potuit sane sefellisse librarium imprudentem, vt sub cuius auctoris titulo reperit initium codicis obfignatum, cetera omnia quæ in eo continerentur, eidem putaret esse tribuenda auctori. nemo enim est qui ignoret, qui antiquorum codicum habet vsum, sæpè sapius solere contingere, vt non vnum vel duos, sed & tres, quatuorve & amplius habeat idem volumen diuersorum auctorum tractatus, & aliquos ex illis inueniri sub nomine vnus auctoris exscriptos: vt nisi quis oculos lynceos habeat, sæpe accidat, vt inscripto auctori tribuatur, quicquid inferius eodem codice continetur. Cum alioqui & facile contigisse potuerit, vt in corroso consumptoq. nimia vetustate codice, litteris labefactatis, legerit librarius, Eusebius, pro, Eucherius.

Non patiantur amplius, rogo, mei Lugdunenses, tantum suum ipsorum thesaurum thesauri latronis includi; sed iustissima vindicatione suæ esse Ecclesiæ opes intelligentes, easdem rursus edentes, eiusmodi iustum ipsis affigant titulum, ac veluti sigillo consignent: Homilia S. Eucherio Episcopo Lugdunensi restituta, falso hætenus editæ titulo Eusebij Emiffeni, Essent his alia insuper addenda, sed in his diutius immorari non patitur ratio instituti.

Sed

A Sed sicut indignandum est, tamdiu sanctissimi viri diuitias sub titulo scelestissimi Ariani palam expositas, ita dolendum eas omnes haud integre reperiri. Qui enim tum monachus, tum Episcopus in eo dicendi genere annis plurimis versatus est, longe plures oportuit dixisse cum ad monachos tum ad populum conciones: excidisse quidem nonnullas, Claudianus certissimam fidem facit, dum quam ipse citat ex Eucherij homilijs, omnino desideretur.

At (quod non prætermittendum est) ex eodem habes auctore in quo redarguas perperam factam Gennadij editionem Suffridi, apud quam legitur Eucherius presbyter Lugdunensis scriptor Ecclesiasticus, cum dicendus sit Episcopus, vt habent aliæ Gennadij germanæ editiones. Porro & hinc datam ex codicis errore Honorio occasionem errandi constat, cum ponat duos Eucherios Lugdunenses, alterum presbyterum, Episcopum alterum, amboq. scriptores Ecclesiasticos; cum tamen nonnisi vnum Eucherium, eundemq. Episcopum Lugdunensem antiquitas nouerit: etenim nec Claudianus, cum eius meminit, neque Marcellinus in Chronico sub Consulatu Ioannis atque Vararis, alium aliquem præter Episcopum Eucherium cognouerunt.

Scimus tamen alium hoc sæculo vixisse Eucherium virum clarissimum, quem data ad eum epistola plurimum laudat Sidonius Apollinaris: sed teste Gregorio Turonensi, occisum eum constat a Victorio Duce tempore Euarici Gothorum Regis, de quo suo loco pluribus agendum erit. Alium insuper fuisse scias Eucherium itidem Senatorem virum insignem, sed bigamum, haud idoneum habitum qui sacri ordinis militiæ nomen daret; cuius meminit idem Sidonius in concione habita in electione Simplicij Episcopi Bituricensis post plurimos annos, cum iam ipse Sidonius esset Episcopus, & Ecclesiæ Lugdunensi non amplius Eucherius, sed Patiens præesset Antistes: vt intelligas, procul abesse vt ille fuerit postea factus Episcopus Lugdunensis; magisq. congruere, eum iungere cum Eucherio illo ad quem extat Sidonij epistola, quam vt dici possit eundem postea creatum fuisse Lugdunensem Antistitem.

Ceterum ipsum S. Eucherium, de quo est sermo, fuisse coniugio obligatum, & ex eo genuisse viros sanctissimos, eosdemq. postea Episcopos, quos primum monasticis voluit imbui disciplinis, tum ex Gennadio, tum etiam ex eiusdem Eucherij scriptis possumus intelligere. Ipse enim Gennadius, dum de Eucherio agit, hæc ait: Dissertit etiam ad personam filiorum Verani * & Salonij postea Episcoporum obscura quæque sanctarum capitula Scripturarum.] fuisse hos quidem germanos fratres, eiusdem Eucherij inscriptio commentariorum in Genesim & in libros Regum demonstrat. Cognoscit Veranum suum filium ipse sanctus Eucherius, dum ad eum scribit librum de Spiritualibus formulis: æque & Salonium suum fatetur natum in præfatione ad posteriorem librum Instructionum, & cum perorat: eius enim exordio hæc habet de bene instituta vita Salonij: Dignum namque est (inquit) quacumque cura mea ingenium tuum reparari, qui vix dum decem annos natus erenum ingressus, inter illas Sanctorum manus, non solum imbutus, verum etiam enutritus sis ab Honorato patre, illo inquam primo insularum, postea Ecclesiarum magistro: cum te illic beatissimi Hilarij tum insulari tyronis, sed iam nunc summi Pontificis doctrina formaret per omnes spiritualium rerum disciplinas: ad hoc etiam te postea consummantibus summis viris Saluiano atque Vincentio eloquentia pariter & sapientia præminentibus, &c.] Sed & ipse etiam Saluianus in epistola ad Eucherium, ab eo ambos esse genitos tradit: cum tamen non ignoremus ab alijs eos creditos filios spirituales Eucherij; qui eum coniugatum nescierunt.

E Scimus & ipsum, de quo agitur, sanctum Eucherium in eadem Lerinensem insulam se contulisse; illicq. & in alia proxima insula monasticam vitam exercuisse, testatur idem Sidonius in carmine Eucharistico ad Faustum scripto, necnon Hilarius: tradunt autem, proximam aliam illam insulam esse Leronem Lerinæ propinquam. Sed & eiusdem eremiticam vitam Ecclesia præconio celebrat, dum eius agens natalem diem hæc ait: Eucherius ex nobilissimo Senatorum ordine ad religiosam vitam habitumq. conuersus, diu inter septa speluncæ sponte conclusus, in orationibus & ieiunijs Christo seruiuit] & quæ sequuntur. At de sancto Eucherio Lugdunensi Episcopo modo hætenus, iterum suo tempore eundem opportunius conuenturi. Ille autem alius S. Eucherius Episcopus Aurelianensis Ecclesiæ, procul abest vt ad hæc tempora referri possit, quem constat vixisse cum Carolus Martellus regnum Franchorum administraret, de quo suo loco dicturi sumus: modo autem de alijs qui huic Synodo interfuerunt Episcopis prosequamur orationem.

Qui

DE HILARIO, CLAUDIO, ET EUCHERIO EPISCOPIS.

DE S. EUCHERIO EPISCOPO LUGDUNENSI. a Claudiano de Stat. anim. lib. 2.

HOMILIAS EUCHERII FALSO TRIBUTAS EUSEBIO EMISSENO.

a Sidon. lib. 4. epist. 3.

DE HILARIO, CLAUDIO, ET EUCHERIO EPISCOPIS.

DESTITUTUM S. EUCHERIO SVAR HOMILIAS.

VNVS TANTVM ET NON DVO EUCHERII LUGDUNENSES.

a Sidon. lib. 3. epist. 8. b Gregor. Turon. lib. 2. c. 20.

EUCHERII FILII.

c Gennad. c. 63. * Veranii Veranii.

EUCHERIVS EX MONACHO LERINENSIS EPISC. LUGDUNENSIS. d Hilar. in Vita S. Honorati.

DE SALONIO
EPISCOPO.

Qui huic item Arauficanæ Synodo Salonius reperitur interfuisse Episcopus, eidemq. esse subscriptus; cuiusnam Ecclesiæ Antistes fuerit, haud exprimitur. Scimus in Saluiani inscriptione ad suos libros de Recto iudicio, quos ad eundem Salonium scripsit, nominari Salonium Episcopum Viennensem. Verum Ado eiusdem Ecclesiæ Præful, cum exacte recenset omnes Viennenses Episcopos, Salonium penitus ignorauit: a tempore enim Constantini Magni in hanc diem hos enumerat Viennensis Ecclesiæ successores Episcopos, Paschasium, Claudium, Nectarium, Nicetium, atque Mamercum. Inficias tamen non iuerimus fuisse Salonium & eius fratrem Ecclesiæ Viennensis studiosissimos, vt Sidonij epistola^a ad Salonium data significat verbis illis ad finem positis: Licet ruri positi strenuos impleatis agricolis; tunc vero propriam terram fœcundabitur, si Ecclesiam, quam plurimum colitis, plus colatis.] Scimus in tabulis duplicis Indicis Episcoporum Lugdunensium a Demochare editis, post sanctum Eucherium poni Salonium, & post eum Seranum Episcopos Lugdunenses. Sed si Salonius Lugdunensis fuit Antistes, quomodo huic Synodo subscriptus habetur, cui etiam Eucherius eiusdem Ecclesiæ Præful interfuit? Numquid duo vnus Ecclesiæ Episcopi? procul id abfuit ab Ecclesiasticis legibus, ipso Nicæni Concilij decreto vetante: Sicut eadem ratione dixerimus, longius abesse, vt qui vltimo ferme loco Cæsarius subscriptus habetur, sit ille magni nominis Episcopus Arelatensis: nam eidem Ecclesiæ qui hoc tempore præerat Episcopus Hilarius, huic Synodo præfuit: immo nec statim post ipsum sedit Cæsarius, sed Rauennius, & post Rauennium Eonius, cui tandem est subrogatus Cæsarius. Scimus præterea eundem creditum Salonium cum eo qui dictus reperitur deprauate Salamoni Episcopus Genouensis.

^a Sidon. lib. 7.
epist. 16. vet.
edit.

^b Euseb. Emis.
homil. de Maxim.

DE MAXIMO
TAURINENSIS
EPISCOPO.

Qui item huic Synodo interfuisse Maximus reperitur, nequaquam hunc illum putamus Regiensem in eadem Gallia Narbonensi Episcopum, de cuius ordinatione extat eiusdem Eucherij, quem dicunt Eusebium, homilia^b: nam sedisse illum post Prosperum, suo loco dicemus; hic autem cuius Ecclesiæ Episcopus fuerit, haud exploratum habemus. Scimus tamen alium Maximum Episcopum Taurinensem celebris nominis doctrina & sanctitate Antistitem his quidem vixisse temporibus: id enim inde liquido colligere possumus, quod idem reperitur præfuisse Mediolanensi Concilio sub sancto Leone Romano Pontifice celebrato, de quo suo loco dicendum. Quod autem hic fortasse Maximus ille Taurinensis Antistes fuerit, deduci argumentum potest ex coniectura; cum inter decreta Patrum huius Concilij, vigesimoquarto canone, iidem se velle sequi profiterentur, quod statutum fuisset in Concilio Taurinensi, cuius Ecclesiæ Maximus erat Episcopus: Eius quidem Ecclesiæ Episcopos conuenire consueuisse cum Episcopis Galliæ Narbonensis & Lugdunensis, epistolæ etiam sancti Gregorij Papæ significant^c: parœciamq. Taurinensis Ecclesiæ intra limites Franchorum regni propagasse terminos, eiusdem Gregorij Papæ litteræ^d datæ ad Theodoricum & Theodobertum Franchorum Reges ostendunt. Claruit hoc etiam sæculo alius in Gallia Maximus Episcopus Tolosanus, de quo inferius dicturi sumus.

^c Gregor. lib. 7.
epist. 120.

^d Gregor. lib. 5.
epist. 152.

DE CONSTAN
TINO ET AV
GUSTALI
SANCTIS EPI
SCOPIS.

Est celebris etiam memoria inter alios Patres, qui huic Concilio interfuere, Constantini Episcopi Vapingensis Ecclesiæ, consignata tabulis Ecclesiasticis: quod enim sanctitate claruerit, eius natalis dies in Ecclesia Catholica annuatim repetitur pridie Id. Aprilis; quem & alij Gallicano Concilio interfuisse scimus ex Synodali epistola ad S. Leonem Romanum Pontificem scripta. Augustalis quoque Episcopi, qui itidem dictæ Synodo subscriptus habetur, quinto Id. Septemb. memoria in Ecclesia colitur. Tot igitur clarissimi Antistites Synodum Arauficanam, licet paucorum Episcoporum numero congregatam, reddidere in omnibus celebrem & illustrem. Porro vt tot insignes doctrina & sanctitate viri in eisdem prouincijs inuenirentur, id præstitisse videtur celeberrimum Lerinensis insulæ proxime adiacentis terræ cœnobium, sanctissimorum Episcoporum seminarium: de ipsa enim sanctis germinibus fertili Sidonius Apollinaris in carmine Eucharistico ad Faustum Episcopum Regiensem his meminit versibus^e:

DE CœNOBIO
LERINENSIS.

^e Sidon. carm. 16.

*Fratribus insinuans, quantos illa insula plana
Miserit in calum montes: quæ sancta Caprasij
Vita senis, iuuenisq. Lupi: quæ gratia patrem
Mansit Honoratum: fuerit quis Maximus ille,
Vrbem tu cuius monachus, Antistes & Abbas*

Bis

A

*Bis successor agis. Celebrans quoque laudibus illis
Eucherij venientis, iter redeuntis Hilarij.]*

De eisdem meminerunt S. Eucherius^a, & Cæsarius^b Episcopus Arelatensis, cum eiusdem celebrat laudes cœnobij Lerinensis. Porro non omnes constat enumerasse Sidonium, quem Salonium eiusdem insulæ (vt modo vidimus) a puero accolam S. Honorati Abbatis alumnum prætermisisse liquet: verum & certum est præterisisse Vincentium virum doctissimum, cognomine Lerinensem, cuius alij meminerunt.

^a Euch. lib. de
laude erem.
^b Cæsar. serm. ad
monachos.

Sed accipe ex S. Eucherij libro de Eremita laude fragmentum, vbi agens de viris sanctissimis eiusdem Lerinensis insulæ habitatoribus, hæc inter alia, postquam est profecutus insulæ laudes, ad finem habet: Digna quæ Honorato auctore fundata sit, quæ tantis institutis tantum nata sit patrem, Apostolici spiritus vigore & vultus honore radiantem: Digna quæ illum suscipiens ita emitteret: Digna quæ præstantissimos alat monachos, & ambientes præferat sacerdotes. Hæc nunc successorem eius tenet Maximum, nomine clarum, quia post ipsum meruit adsciri: Hæc habuit reuerendi nominis Lupum, qui nobis illum ex tribu Benjamin Lupum retulit: Hæc habuit germanum eius Vincentiū, interno gemmam splendore perspicuam: Hæc nunc possidet venerabilem grauitate Caprasium veteribus sanctis parem: Hæc nunc habet sanctos senes illos, qui diuisis cellulis Aegyptios Patres Gallijs nostris intulerunt.] hæc ex Eucherij commentariolo de laude Eremita ad Hilarium scripto, haud pridem Parisijs cuso solertia doctissimi Genebrardi. At de clarissimis viris, qui his temporibus in Narbonensi Gallia floruerunt, & huic Concilio interfuerunt, deq. magistris & alumnis Lerinensium monachorum hæctenus.

Actum autem in hoc Concilio a Patribus constat de recipiendis diuersi generis poenitentibus: sed & præscriptam formam excommunicandi aliquem, & reconciliandi excommunicatum, habet appendix: complura vero alia in hac Synodo reperiuntur esse statuta ad conseruandam inuiolatam Ecclesiasticam disciplinam. Illud vero ad postremum adiecere Patres, vt nullus conuentus sine alterius futuri conuentus denunciatione soluatur: nã ita perorantes, Synodum absoluere: Itaque sequenti anno (si Domino nostro Iesu Christo permittente cœceditur) die decimoquinto Kal. Nouemb. in Araufico territorio conuentum habeamus.] hæc Patres. non extat illud quidem: quod vero reperitur posterius Arauficanum Concilium, haud sequenti anno, sed longe postea collectū fuit, vt suo loco dicemus.

Quod reliquum est rerum gestarum anni huius: sub eodem Cyri Consulatu hæc habet in Chronico S. Prosper: Theodosius Imperator bellum contra Vuandalos mouet, Areobindo & Anaxillo atque Germano Ducibus cum magna classe directis: qui longis cunctationibus negotium differentes, Siciliae magis oneri, quam Africae præsidio fuerunt.] hæc Prosper. His igitur magis magisq. barbari Regis animus irritatus, in Catholicos Christianos, quos subegerat, commotus est: ex qua quidem re & quæ reliqua erant in Africa sub ditione Valentini Imperatoris, grauius fluctuare cœperunt: quamobrem ab eo & Gallica Placidia matre illud initum consilium est, vt cum Genferico pacem componerent, sic consultum putantes tum Catholicæ pietati, tum etiam locis hæctenus Romano Imperio custoditis. Porro pax inita est anno sequenti; dicemus de ipsa suo loco.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 35. IMPP. VALENTIN. 18.

442.

3.

E

Consulibus nouis Dioscoro & Eudoxio nouus aperitur annus Domini quadringentesimus quadragesimus secundus, quo (inquit S. Prosper^c) cum Genferico Vuandalorum in Africa Rege pax est confirmata, & certis spatijs Africa inter vtrumque diuisa est.] vnde & factum est postea, vt Carthagine commorantibus Catholicis Christianis, impetraverit idem Valentianus Augustus a Genferico Episcopum ordinari: quando id acciderit, suo loco dicendum. Quæ autem hoc anno idem Rex barbarus a suis sit passus, & quid ipse in eos, idem S. Prosper sic narrat: In Genfericum apud suos de successu rerū superbientem quidam optimates ipsius conspirauerunt; sed molitione detecta, multi ab eo supplicio excruciatique extincti sunt. Cumq. idem audendum alijs etiam videretur, multis Regis suspicio exitio fuit, vt hac sui cura plus virium perderet, quam si bello superaretur.] hæc Prosper. Peropportunum quidem videri poterat hoc tempus Orientalibus inuadendi Africam

^c Prosper. in Chron.
PAX VALEN
TINIANI CVM
VVANDALIS.

Africanam

Africam; quod alias sæpe (vt vidimus) frustra tentarant, & vt id hoc ipso anno agerent, in Sicilia moras trahebat Romanus exercitus: sed hanc adeo opportunam ira Dei præripuit occasionem: siquidem (vt idem Prosper & Marcellinus sub Consulibus anni huius affirmant) Hunnis Thraciam & Illyricum sæua depopulatione vastantibus, exercitus qui in Sicilia morabatur, ad defensionem reuocatur Orientalis Imperij. Sed quid de his Ioannes Diaconus, quem Paulum inscribunt, accipe: Per hæc enim tempora Attila Rex Hunnorum, vir fortis atque superbus, dum cum fratre suo Bleba super Hunnos principaretur, Thracias & Illyricum sæua depopulatione vastabat, omnia castella & ciuitates in seruitutem redigens, præter Hadrianopolim & Heracleam, quæ quondam Perinthus vocabatur. Tunc exercitus Romanorum, qui in Sicilia morabatur, ad defensionem Orientalium prouinciarum reuertitur. Cogitur ergo Theodosius legationem Attilæ mittere, & sex millia librarum auri pro recessu præbens, mille librarum annum tributum persoluere pollicetur. Sed his ferme diebus tam terribili terræmotu Roma concussa est, vt plurimæ ædes eius & ædificia corruerent.] hæc ipse: quæ autem subdit de Britannis, suo loco dicemus.

Interea vero Genfericus (quod tyrannorum est timere omnes) cædes exercebat in eos, quos vel leuis suspicio, vana cogitatione superinducta, deferret. In Christianos autem, quos sciret penitus exarmatos, & quicquam in Regem molituros esse nec quidem vel fingi poterat, agere pœna exilij & deportationis contentus fuit, si quid quemquã in eum quoquo modo oblocutum scisset. Nam audi Victorē scriptis suis persecutionem Vuandalicam prosequentem: Si forte (inquit) quispiam, vt moris est, Episcoporum, dum Dei populum admoneret, Pharaonem, Nabuchodonosorem, Holofernem, aut aliquem alium similem nominasset: obijciebatur illi, quod in personam Regis illa dixisset; & statim exilio trudebatur. Hoc enim persecutionis genus agebat hic aperte, alibi occulte, vt piorum nomen talibus insidijs interiret: qua de re plurimos sacerdotum tunc nouimus relegatos, sicut Vrbanum Girbensem, Crescentem Metropolitanū Azuritanæ ciuitatis, qui centum viginti Episcopis præest, Habetdeum Theudalensem, Euftrathium Suffectanum, & Tripolitanos duos, Vicefabratenum, & Cresconium Ensem, & Adrumetinæ ciuitatis Felicem Episcopum, ob hoc quod suscepisset quemdam Ioannem monachum transmarinum, sed & alios multos, quos longum est enarrare. Quibus tamen in exilio positis, dum obitus aduenisset, non licebat alios eorum ciuitatibus ordinari. Inter hæc tamen Dei populus (licet sine Episcopis esset) in fide consistens, vt examen apum cereas ædificans mansiones crescendo, melleis fidei calculis firmabatur; vt impleretur illa sententia: Quanto eos affligebant, tanto magis multiplicabantur, & inualecebant nimis.] hucusque Victor: reliqua vero suis erunt reddenda locis.

Sub eodem Dioscori Cōsulatu celebrata habetur Vasensis in Gallia Narbonensi Synodus prouincialis secunda, quam alij a Vasione, Vasionensem appellandam putant: sed cur non potius pro Vasense, Vasatensem dixerimus, a Vasatis ciuitate in Gallia Narbonensi? de qua Paulinus ad Ausonium:

*Quiq. superba tua contemnis mania Roma,
Consul arenosas non dedignare Vasatas.]*

& Paulinus Iunior in carmine Eucharistico:

*Exacto laribus patrijs, tectisq. crematis,
Obsidio hostilis vicina excepit in vrbe
Vasatis patria maiorum ipsa meorum, &c.]*

Porro creditur hæc illa esse ciuitas, quæ modo vulgo dicitur Basas: fuisse quidem illam sedem Episcopalem, Sidonius in epistola ad Basilium his verbis declarat, dū illius prouinciæ deplorat calamitatē: Burdegala, Petrogorij, Ruteni, Lemouices, Gabalitani, Helufani, Vasates, Conuenæ, Aufcenses, multoq. maior numerus ciuitatum, summis sacerdotibus ipsarum morte truncatis, nec vllis deinceps Episcopis in defunctorum officia suffectis.] hæc ipse. Nos quidem libentius Vasatis eiusmodi Synodum celebratam dixerimus. Qui igitur eius prouinciæ Episcopi anno superiori in Synodo Arausicana cōdixerant se hoc anno rursus ibidē conuenturos, mutata sententia, eodē ferme tempore Vasatis eiusdem prouinciæ ciuitate conuentum egere. Sed monemus accuratū lectorem, sub huius anni Synodo Vasensi, seu potius Vasatensi, non vnus Concilij canones contineri, sed triplicis: Huius videlicet conuentus, qui celebratus ibi ponitur hoc anno sub Consulatu Dioscori; rursus vero illius Synodi, quæ notata reperitur sub Consulatu Decij Iunioris, anno Domini qua-

A quadragesimo sexagesimotertio, quæ ordine tertia ponenda est; secunda vero, de qua agitur, sub Consulatu Dioscori: Prima autem Vasensis est illa, Constantio imperante, celebrata sub Nectario Viennensi Episcopo, cum Ariana hæresis inualeceret; quod constat Adone auctore, nosq. suo loco de ipsa superius egimus: cuius illa certa sunt capita huic intexta, nempe quartus canon de canendo Trisagio, & quintus de hymno Gloria Patri, &c. in omnibus clausulis adiungendo: hæc quidem tunc statuta sunt contra doctrinam Arij, factumq. vt occinerentur in omnibus diuinis mysterijs laudes sanctissimæ Trinitatis. Secundum autem Conciliū Vasense, de quo est sermo, nihil præter notam Consulatus habet certi; quod confusi simul sint canones eorundem trium Conciliorum. At de his satis.

B IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 36. IMPP. ANNVS ANNVS VALENTIN. 19.

Q Vadragesimus quadragesimustertius Christi annus, Maximo atque Paterno Consulibus, publicis Fastis adnotatur: quo Romæ hæc a S. Leone Papa acta esse, Prosper narrat in Chronico: Hoc tempore plurimos Manichæos intra Urbem latere, diligentia Papæ Leonis innotuit: qui eos de secretis suis erutos, & oculis totius Ecclesiæ publicatos, omnes dogmatis sui turpitudinem & damnare fecit & prodere, incensis eorum codicibus, quorum magnæ moles fuerunt interceptæ. Quæ cura viro sancto diuinitus (vt apparuit) inspirata, non solum Romanæ Vrbi, sed etiam vniuerso Orbi plurimum profuit: siquidem confessionibus in Vrbe captorum, qui doctores eorum, qui Episcopi, quive presbyteri, in quibus prouincijs, vel ciuitatibus degerent, patefactum est. Multiq. Orientalium partium sacerdotes industriam rectoris imitati sunt.] hæc Prosper: quæ quidem propagata esse in sequentem etiam annum & posteriores, datæ ab eodem S. Leone epistolæ docent, de quibus dicemus inferius.

Quæ autem in his peragendis industria & diligentia Leonis Papæ plurimum commendatur: enituit illa quidem cum in alijs inquirendi modis, tum etiam in admonendo frequenter pro concione populo, vt in Manichæis indagandis inuigilaret; qui & vt eos magis execrabiles ipsis Romanis redderet, eorum errores publicis concionibus patefecit, & inter alia istis verbis: Vt autem in omnibus, dilectissimi, placeat Domino vestra deuotio: etiam ad hanc vos hortamur industriam, vt Manichæos vbique latentes vestris presbyteris publicetis. Magna est enim pietas prodere latebras impiorum, & ipsum in eis, cui seruiunt, diabolus debellare. Contra istos enim, dilectissimi, omnem quidem Orbem terrarum, & totam vndique Ecclesiam decet fidei arma arripere. Sed vestra in hoc opere deuotio debet excellere, qui in progenitoribus vestris Euangelium Crucis Christi ab ipso beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli ore didicistis.

Non sinantur latere homines, qui legem per Moysen datam, in qua Deus vniuersorum conditor ostenditur, recipiendam esse non credunt: Prophetis & sancto Spiritui contradicunt: psalmos Dauidicos, qui per vniuersam Ecclesiam cum omni pietate cantantur, damnabili impietate ausi sunt resutare: Christi Domini natiuitatem secundum carnem negant, passionem & resurrectionem eius simulatam fuisse dicunt, & non veram: Baptismum regenerationis totius gratiæ virtute dispoliant: Nihil est apud eos sanctum, nihil integrum, nihil verum. Cauendi sunt, ne cuiquam noceant: prodendi sunt, ne in aliqua ciuitatis nostræ parte consistant. Vobis, dilectissimi, ante tribunal Domini proderit, quod indicimus, quod rogamus. Dignum est enim, vt elemosynarum sacrificio & huius operis palma iungatur.] hæc ipse concionatus ad populum de Collectis agendis, pium honorificumq. esse declarans, prodere deferreq. latentes hæreticos; dignumq. Deo sacrificium pietatis esse, huiusmodi Deo litare hostias. Quis enim æquo animo ferat, lutulentum aprum limpidissimos inquinare fontes, & abominationem stare in loco sancto? Merito igitur vigilantissimus Pontifex de his populum publice monuit.

Rursum vero quibus signis Romani cognoscere queant atque detegere Manichæos, alia itidem concione declarat his verbis: Nulla itaque vos contagionis huius aspergat impietas, qui sua maxime obseruantia polluuntur, seruiens creaturæ potius quam creatori, & luminaribus cæli stultā abstinentiam deuouentes: quos nemo esse ambigat Manichæos, qui in honore Solis ac Lunæ, die Dominica & secunda feria deprehensi fuerint ieiunare.

EXERCITVS
E SICILIA
REVOCATVR.
Paul. Diac. lib.
14. prope fin.

Victor de Persecut. Vuandal. lib. 1.
GENERICVS
PERSECVITVR
CHRISTIA-
NOS CATHO-
LICOS.

* Aquitanæ

c Exod. 1.

CONCILIUM
VASENSE IN
GALLIA NAR-
BONENSI.

d Sidon. lib. 7.
epist. 6.

a Ado in Chron.
anno D. 337.

MANICHÆOS
VBIQVE DE-
TECTI.

b Leo serm. 4. de
Collect.

ROMANORVM
ESSE PERSE-
QVI HAERE-
TICOS.

c Leo serm. 4. in
Quadrages.
LEONIS AD-
MONITIO DE
MANICHÆIS
DETEGENDIS

Vno enim peruerſitatis ſuæ opere bis impij, bis profani ſunt, qui ieiuniũ ſuũ & ad fiderum A cultũ, & ad reſurrectionis Chriſti inſtituere contemptus.] & paulo poſt: Cumq. ad regen- dam infidelitatem ſuam, noſtris audeant intereſſe myſterijs, ita in ſacramentorum com- munionem ſe temperant: vt interdum tutius lateant, ore indigno Chriſti corpus accipiunt, ſanguinem autem redemptionis noſtræ haurire omnino declinant. Quod ideo veſtram volumus ſcire ſanctitatẽ, vt vobis huiuſcemodi homines & ex his manifeſtentur indi- cijs; & quorum detecta fuerit ſacrilega ſimulatio, notati & proditi, a ſanctorum ſocietate, ſacerdotali auctoritate pellantur.] hæc ipſe.

Sed quid obortum & introductum Romæ ex peſſima hac Manichæorum Solem adorantium conſuetudine? illud quidem, quod Fidelium nonnulli id ipſum ſolicitius factitarent, quod eos facere viderent, qui obſeruantiffimi eſſe videbantur extrinſecus Chriſtiani, licet clã eſſent perfidi Manichæi: nimirũ vt plane neſcientes, ſicut illi, & iſti Solẽ adorare quod B dammodo viderentur: facile enim fuit in Chriſtianos eiufmodi irreperere ſuperſtitionẽ, cum alioqui pie ſancteq. ad Orientẽ conuerſi Deum adorare ſolerent. Qui igitur ſigna, quibus Manichæi detegi poſſent, aperuit, idẽ S. Leo, ne quid commune cũ illis eſſet Fideli populo, interdixit: vt ex eo penitus apparerent, qui re vera Manichæi eſſent. Cum ergo & ex maiorum præſcripto Chriſtiani adorare numen conſueſcerent ad Orientem conuerſi, & id ipſum etiam factitare Manichæi ſolerent Solem colentes; interdixit tunc ipſe Catholicis eiuf- modi ad orientem Solem uſum adorandi, cum ait a: De talibus inſtitutis illa generatur impietas, vt Sol inchoatione diuinæ lucis a quibusdam inſipientibus de locis eminentibus adoretur: quod nonnulli etiam Chriſtiani adeo ſe religioſe facere putant, vt priuſquã ad B. Petri Apoſtoli baſilicam, quæ vni Deo & viuo dicatã eſt, perueniant, ſuperatis gradibus, quibus ad ſuggeſtum aræ ſuperioris aſcenditur, conuerſo corpore, ad naſcentem ſe C Solem reflectant, & curuatis ceruicibus, in honorem ſe ſplendidiffimi orbis inclinent: quod fieri partim ignorantia vitio, partim Paganitatis ſpiritu, multum tabeſcimus & dolemus. Quia etſi quidam forte creatorem pulchri luminis, per ipſam lucem, quæ eſt creatura, venerantur: abſtinendum tamen eſt ab huiuſmodi ſpecie officij; quam cum in noſtris inuenit qui deorum cultum reliquit, nonne hanc ſecum partem opinionis vetuſtæ tamquam probabilem retinebit, quam Chriſtiani & impijs videt eſſe communem? Abijciatur ergo a conſuetudine Fidelium damnanda peruerſitas; nec honor vni Deo debitus, eorum ritibus, qui creaturis deſeruiunt, miſceatur.] hæc ipſe. Vides, quam procul abeſſe debeat a Catholicis Chriſtianiſ hæreticorum atque Gentilium error, qui nec ſinantur ſymbolum aliquod cum illis habere commune, licet a maioribus acceptum ad pietatem referri poſſet, quod ex pietate ducebat originem? D

Accidit autem, vt cum ignorantem, quinam qualesve eſſent Manichæi: eoſdem enim eſſe quodammodo exiſtimabant dæmonibus vultu ſimiles, vtpote eorum afflatos ſpiritu, qui adeo impia atque ſacrilega mente conceperant: illis iam detectis, confeſſisq. ſe Manichæos eſſe, qui & facie præferrent ſpeciem pietatis: vix induci poterant, ſimpliciores præſertim, vt qui macie atque pallore, pauperiq. veſtitu imaginem referrent ſummæ ſanctitudinis, qualesq. antea venerari ſolerent, ijdem illi ab ipſis cauendi, eſſent improbi Manichæi. Quamobrem ſolicita admonitione, vt eos populus caueret, fuit ab eodem Leone Pontifice admonendus his verbis b: Nihil ergo cum huiuſmodi hominibus commune ſit cuiquam Chriſtiano, nulla cum talibus habeatur ſocietas, nullumq. conſortium. Proſit vniuerſæ Eccleſiæ, quod multi ipſorum, Domino miſerante, detecti ſunt, & in quibus ſacrilegijs viuerent, eorundem confeſſione patefactum eſt. Neminem fallant E diſcretionibus ciborum, ſordibus veſtium, vultuumq. palloribus, Non ſunt caſta ieiunia, quæ non de ratione veniunt continentia, ſed de arte fallacia. Haſtenus nocuerint incautiſ, haſtenus illuſerint imperitiſ: poſt hæc nullus excuſabilis erit lapſus: nec iam ſimplex habendus eſt, ſed valde nequam atque peruerſus, qui deinceps repertus fuerit nefando obſtrictus errore.] hæc ipſe. Cum igitur totus hic annus in Vrbe inſumptus eſſet in inquirendis Manichæis, ſequenti anno eorum cauſa in Concilij Episcoporum examen perducta eſt, atque alij eorum cum poenitentia accepti, alij vero exilio condemnati, compluribus fuga lapſis.

Hoc eodem anno idem S. Leo epistolam ſcripſit c, quam Decretalem appellant, maiores vero Conſtitutum dixere, ad Episcopos Campaniæ, Tuſciæ, atque Piceni, aduerſus ordinantes ſeruos & bigamos, necnon contra clericos ſœneratores.

Quod

A Quod autem ad Orientalis Eccleſiæ res pertinet, hoc ipſo anno, qui numeratur duode- cimus ab Ephesine Concilio (vt ex Theodoretia epistoſa ad Eusebium Episcopum Ancy- ranum data apparet) ipſe Theodoretus Episcopus Cyri, cum ex more degeret Antio- chia, & frequens eſſet in Synodis, in ſuſpicionem adductus eſt, ne qui olim Neſtorio fa- uiſſet, ruſum noui aliquid moliretur, immo ne vetuſtate collabentia ſuffulciret, damna- tamq. Neſtorij hæreſim roboraret. Quamobrem aduerſus eum oblatuſ eſt Imperatori li- belluſ, neſcio a quo accuſante ipſum ſapere quæ ſunt Neſtorij; foreq. etiam, niſi ſinibus ſuæ Eccleſiæ coerceretur, iubereturq. recedere Antiochia, atque redire Cyrum, vt homo ſer- mone pollens alias nouas concitaturuſ eſſet turbas. His acceptis Theodoſiuſ Impera- tor, cuſtigio regium dedit diploma, quo iubebat, ipſum Antiochia debere recedere, Cy- rumq. reuerti, & ſuã ipſiuſ tantummodo curare Eccleſiam. Cum autem hæc Theodoretuſ B accepiffet, paruit ipſe quidem, ſeq. Cyrum recepit; conteſtans tamen pluribus litteris ad diuerſos datis, ſe eſſe omnino profeſſione Catholicum, nec quicquam ſapere, quod ſince- ræ fidei aduerſaretur: magno ſane animi mærore affectuſ eſt, quod in crimen, vel ſaltem in ſuſpicionem hæreſis vocaretur.

Inter alias autem, quas tunc ſcripſit ad diuerſos epistoſas, inſignis plane eſt illa, quam dedit ad Eusebium Ancyrae Episcopum, qui haud pridem Theodoto viro admirando ſuc- ceſſerat. Quoniam autem rei geſtæ ſeriem narrat, & ſua a ſe in hunc uſque annum edita ſcripta recenſet, eandem ipſam vna cum alijs ex Vaticana bibliotheca acceptam, nec an- tea vniquam a Latinis viſam, hic primum Latinitate donatam deſcribendam curauimus: ſic enim ſe habet b:

Speravi frequentiores litteras hoc tempore me accepturum a tua ſanctitate. Cum enim C manifefſtiſſimam calumniam paſſi ſimus, fraternam conſolatione egebamus. Qui enim Mar- cionis hæreſi & Valentini & Manetis & aliorum morbo laborant, in præſentiarum pullu- lantes, ægre ferentes, quod in ſuas inuehimur hæreſes, aperto Marte illas conſutantes, decipere Imperatoris aures tentauerunt, nos hæreticos appellantes, & in duos Filios Chri- ſtum Dominum diuidere calumniantes, qui vnus eſt Dominuſ noſter Ieſuſ Chriſtuſ, qui homo factuſ eſt, Deuſ Verbuſ. Sed non omnino aſſecuti ſunt quod optabant, & verbis gloriabantur. Qua de cauſa diploma ſcriptum fuit magnificentiffimo & glorioſiffimo Duci & Tribuno militum & Conſuli, in quo nulla quidem erat de hæreſi accuſatio, ſed alias cauſas quaſdam & mendaces conſingebant: Synodoſ enim, dicebant, me frequenter con- gregare Antiochia, & hoc nonnullis moleſtuſ eſſe: & hac de cauſa oportere me ab his rebus abſtinere; atque tantummodo Eccleſiarum, quæ mihi commiſſæ erant, curam gere- re. Huiuſ quidem diplomatiſ mihi oſtenſi decretum quamprimum accepi, tamquam bonorum mihi cauſam. Primum enim optatiſſimam reſumpſi quietem, deinde multas ſpero meorum delictorum deletas maculas, propter eam quæ aduerſum me conſicta ſit & compoſita iniuſtitia atque calumnia ab hoſtibus veritatiſ.

Oſtendit autem ſatis aperte etiam in præſenti vita omnium rector ac Dominuſ Deuſ, quantam curam gerit eorum qui iniuria afficiuntur: dum enim noſ quiete ageremus, & intra patrioſ terminoſ diſtricti eſſemus, & omneſ Orientaleſ malis afficerentur, & amare conquererentur, & tacere propter imminenteſ metuſ cogerentur (quæ enim nobiſ con- tigerant, omnibuſ metuſ incuſſerunt) ipſe Dominuſ e cælo apparuit, & calumniam calumniantium arguit & manifeſtauit, & eorum impiam mentem declarauit & mulctauit. Iſti & Alexandriam aduerſuſ noſ concitauerunt, & irritarunt, & omnium aures replent E per miniſtroſ ſe dignoſ, quod noſ pro vno duoſ prædicamus Filioſ. Ego vero tantum ab hoc execrando errore alienuſ ſum, vt cum nonnulloſ ſanctoſ Patreſ repererim, qui in Synodo Nicæna conuenerunt, qui aduerſuſ Arium inſaniam in ſuiſ operibuſ latiuſ inuehuntur, quive coguntur propter contentioneſ, qua aduerſuſ illoſ contendunt & dimicant, ma- iori declaratione vti, ægre fero, nec accipio hanc diuiſioneſ: noui enim quod diuiſioneſ neceſſitaſ & uſuſ exceſſuſ & erroreſ aſſerebat.

Et ne quiſ arbitretur me timore hæc dicere & metu: licet (quicumque voluerit) ea quæ iam diu ſcripſerim ante Ephesine Synodum intueri, & ea quæ poſt, duodecim ab- hinc annis. Diuina enim gratia & ope, & Prophetas omneſ expoſui, & Pſalterium, & Apoſtolum; & contra eoſ qui Arium ſequuntur, & eoſ qui Macedonijs morbo laborant, & aduerſuſ Apollinaris impoſturam, & aduerſuſ Marcionis rabiem iam ſcripſimus: & in ſinguliſ quæ edidimus operibuſ, diuina ope, Eccleſiæ ſanuſ ſenſuſ & meſ mihi conſpici-

a Leo ſerm. 7. in Natali Dom. SUPERSTI- TIO TOLLI- TYR DE SO- LIS CVLTV.

MANICHAEI SVB SPECIE SANCTITA- TIS DECIPI- BANT MVLTOS.

b Leo ſerm. 4. Epiphani.

c Leo epiſt. 1.

a Theodor. epiſt. 82. THEODORE- TVS COGI- TVR REDIRE CYRVM.

b Theodor. epiſt. 82.

THEODORE- TY EPISTO- LA AD EUSE- BIVM ANCY- RAE.

CALVMNIAE IN THEODO- RETVM DE NESTORIA- NISMO.

THEODORE- TVS SVA SCRIPTA NV- MERAT.

tur & splendet. Myfticum etiam fcripfimus librum, & de Prouidentia alia, & ad interrogations Magorum alia, & de Vitis fanctorum: & præter hæc, alia multa, ne fingula recenfeam. Hæc autem enumeravi, non ambitione ductus, fed potius illa denunciando tum accufatoribus, tum etiam ijs qui iudicare illa & fcrutari ac arguere voluerint, quæcumque funt ex meis operibus: nihil enim, Dei mei ope & gratia, nihil aliud nos sentire inuenient, præter quam ea quæ a fancta accepimus Scriptura.

Hæc igitur cum a nobis tua fanctitas acceperit, doceat eos qui hæc ignorant, & fuadeat illis qui contumeliosis & effrenatis linguis aduerfum nos inuehuntur, ne hæc de nobis diuulgent, quæ a calumniatoribus acceperunt, fed potius legifflatori Domino obediant clamanti: Auditionem vanam ne fufcipias: expectate rerum fcrutinium. Ego vero Deum oro, vt quietem Ecclefia aliquando obtineat, & longa ifta & grauis diffipetur tempeftas, fi tamen id permittit noftrorum peccatorum multitudo. Sed quia traditi fumus propterea B cribranti^b diabolo; oramus vt periculorum pro fidei defenfione participes fimus, vt quando pro vitæ integritate & fanctitate fiduciam non habemus, faltem ex eo, quod fidem inuiolatam & integram feruauerimus, mifericordiam confequamur & veniam in die aduentus Domini: hæc etiam tuam precamur fanctitatem vt nobifcum oret.] hætenus ad Eufebium Ancyræ Epifcopum Theodoretus hoc ipfo (vt vidimus) anno, nempe duodecimo ab Ephefino Concilio.

Extant eodem argumento (vt diximus) plures ab eodem Theodoretu ob fui defenfionem ad diuerfos clariffimos viros datæ epiftolæ, & inter alias ad Lupicinum Magiftrum militiæ, illum videlicet, cuius in epiftola ad Eufebium meminit, atque Ducem exercitus nominat, ad quem Theodofius aduerfus Theodoretu diploma illud direxerat: in qua quidem epiftola hæc ad finem c: Si quis vero nos ab his diuerfa sentire confirmat; nos etiam C præfentes accufet, nec absentes calumnetur. Iuftum eft, vt reus loqui poffit, & aduerfus illatam fibi accufationem excufationem faciat, & tunc deinde Iudices iuxta leges fententiam promulgent. Hæc ergo per tuam magnificentiam precor obtinere. Si vero indicta caufa nos condemnare voluerint, libenter etiam iniuftam fufcipiemus fententiam. Domini enim tribunal expectamus, vbi neque teftibus, neque accufatoribus opus eft: omnia enim nuda & aperta in confpectu eius, iuxta diuinum^d Apoftolum.] eadem plane habet in epiftola e ad Præfectum Urbis. Ad Anatolium vero Patritium de his fcribens^f, tradit Domnum Antiochenum Epifcopum miffiffe Constantinopolim legatos Epifcopos, qui ipfum Theodoretum ab illata calumnia eximerent. Sed fruftra quidem: nam qui Neflorium fuerat aliquando confectatus, quantumlibet eum deteftari profiteretur, nihilominus haud facile ea fe valuit fufpitione purgare: quod fciretur, ficut raro, ita & difficillime fieri, D vt quæ femel peftis hæreticæ contagionis inuafert, perfecte curetur, ij præfertim, qui eruditione præftantes, nulla ex ignorantia, vel fimplicitate, poffent excufatione petita purgari.

Sequenti anno quadringentefimo quadregefimoquarto, Theodofio decimooftauu & Albino Confulibus, a S. Leone Papa habitu eft aduerfus Manichæos Romæ Conciliu: non enim fatis fibi vifum, quæfitos diu iam compertos habuiffe Manichæos, eodemq. qualles effent, populo frequenti admonitione fignificaffe; fed placuit, vt collecto Epifcoporum Concilio, vna fimul cum Romano clero, eorum caufa publice audiretur, Actifq. publicis fierent notiora, perpetuisq. monumentis eorum horrenda facrilegia notarentur. Hoc ipfo quidem anno dictu Concilium coactum effe, epiftola eiusdem S. Leonis Papæ ea de re data fub dictis Cofulibus in fine mensis Ianuarij, quam proxime reddituri fumus, fignificat.

At quidnā tractatu in hoc habito Concilio fuerit, idẽ Pontifex poftea pro concione coram omnibus patefecit: ipfum audiamus s: Refidētibus (inquit) itaque mecum Epifcopis ac presbyteris, ac in eundẽ confeffum Christianis yiris ac nobilibus congregatis, Electos & Electas eorū iuffimus præfentari. Qui cū de peruerfitate dogmatis fui, & de feftiuitatū fuarum confuetudine multa referarent: illud quoque scelus, quod eloqui, verecundū eft, prodiderunt. quod tanta diligentia inueftigatum eft, vt nihil minus credulis, nihil obrectatoribus remaneret ambiguum. Aderāt enim omnes perfonæ, per quas nefandū facinus fuerat perpe-

perpetratum: puella fcilicet, vt multu decennis, & duæ mulieres, quæ ipfam nutrierant, & huic sceleri præpararant. Præto erat etiam adolefcentulus vitiator puellæ, & Epifcopus ipforum deteftandi criminis ordinator. Omnium par fuit horum & vna confeffio, & patefactum eft execratum, quod aures noftræ vix ferre potuerunt. De quo, ne apertius loquentes, caftos offendamus auditus, Geflorum documenta fufficiant, quibus pleniffime docetur, nullam in hac fefta pudicitiam, nullam honeftatem, nullam penitus reperiri caftitatem; in qua lex eft mendacium, diabolus religio, facrificium turpitudō. Hos ideo homines, dilectiffimi, per omnia execrabiles, atque peftiferos, quos aliarum regionum perturbatio nobis intulit crebriores, ab amicitia veftira penitus abdicate, vosq. præcipue mulieres a talium notitia & colloquijs abftinete; ne, dum fabulofis narrationibus incautus delectatur auditus, in diaboli laqueos incidatis.] hæc ipfe. Intelligis, lector, priftinum morem in Ecclefia Romana ad præfens vſque retentum, vt Ecclefiaftico iudicio conuerti & conuicti hæretici, ijdem cum fuis erroribus coram populo pro concione noti fierent. Præftabant id quidem olim ipfi Romani Pontifices, poftea vero per Notarios (per quos & homilias interdum fuas ex fcripto annunciabant Fidelibus, cum aliquo detinerentur impedimento) id ipfum, Acta publice legendo, perfecerunt.

Sed vnde hæc merces in Urbem? Quis eam peftem inuexit, qua vniuerfus pene populus in defcimen haud leue adduceretur? quæ fuperius dicta funt, fatis oftendunt: nempe excifa per Genfericum Africa, ficut fuccifa filua feræ beftiæ alio migrant; ita quæ latebant in Africa monſtra, in Italiam nauigantia, in Urbem fe intulerunt, tamquam Catholici, commiferatione digni: Ceterum etſi veſparum examen inde conuolaſſet in Urbem; tamen in cellulis clandestinis earundem foetus ibidem remanferunt, vt quæ dicturi fumus inferius declarabunt. Cum ergo de his omnibus (vt dictum eft) Pontifex populum admonuiſſet; quod etiam officij vigilantiffimi paftoris eſſet, ad exactam horum deftructionem illud itidem pro concione populum inſtanter admonuit, vt omnes quos fcirent eiufmodi eſſe labe infectos, ad Ecclefiafticum tribunal deferrent: ait enim a: Quia parum prodeſt vnicuique, quod protegente Spiritu fancto, ab iſtis ipſe non capitur; ſi cum alios capi intelligit, non mouetur: Contra communes hoſtes, pro falute communi, vna communis debet eſſe vigilantia, ne de alicuius membri vulnere etiam alia poſſint membra corrumpi. Et qui tales non prodendos putant, in iudicio Chriſti inuenientur rei de ſilentio, etiam ſi non contaminantur aſſenſu. Aſſumite igitur religioſæ ſolicitudinis pium zelum, & contra ſæuiſſimos hoſtes animarum omnium Fidelium cura confurgat. Ideoq. enim mifericors Deus quamdam nobis partem prodidit hominum noxiorum, vt manifeftrato periculo excitaretur diligentia cautionis. Non fufficiat quod actum eſt, fed eadem inqueſitio perfeueret, quæ hoc, auxiliante Deo, confequitur, vt non ſolum qui recti funt, incolumes perfeuerent, fed etiam multi qui diabolica ſeductione decepti funt, ab errore reuocentur.] hætenus S. Leo: quibus vides omnes ciues ad delationem & inqueſitionem hæreticorum magnopere excitari. Confideratione quidem dignum eſt, quod huic ſacro Concilio, cum Manichæorum caufa tractata eſt, ipſe S. Leo non Epifcopos tantum atque presbyteros, fed & Senatores complures, illuſtresq. viros, immo & plebis partem voluit præſentem fuiſſe, quo eorundem ſcelera notiora redderentur. teſtatur id ipſe S. Leo in epiftola ad Turi-

bium^b, verbis iſtis: In execrabilibus autem myſterijs eorum, quæ quanto immundiora funt, tanto diligentius occultantur, vnum prorfus nefas, vna eſt obſcœnitas, & fimilis turpitudō. Quam etſi eloqui erubeſcimus, ſolicitiffimis tamen inqueſitionibus indagatam, & Manichæorum, qui cõprehenſi funt, confeffionibus detectam, ad publicam fecimus peruenire notitiam; ne vllomodo poſſit dubium videri, quod in iudicio noſtro, cui non ſolum frequentiffima præſentia ſacerdotum, fed etiã illuſtrium virorum dignitas, & pars quædã Senatus ac plebis interfuit, ipſorum qui omne facinus perpetrarant, ore referatum eſt, ficut ea quæ ad dilectionem tuam nunc direximus Geſta demonſtrant.] hæc S. Leo, qui quæ Romæ in eadem caufa acta eſſent, voluit Hiſpaniarum Eccleſijs nota fieri, quæ a Prifcillianiflis Manichæorum ſimillimis adhuc grauiſſe infeflabantur. Antea vero eadem voluit innotefcere proximis Urbis prouincijs, & alijs longe poſitis, quo maiori omnes ardore ad inquirendos Manichæos incitaret. Quod enim idem Pontifex compertum habuiſſet, nonnullos ex eis fuga lapſos; & ne ad examen perducerentur; ab Vrbe reſceſſiſſe: eueltigio, abſoluto iam dicto Romano Concilio, de eius iudicio voluit reddi Italia Epifcopos certiores, monens in pri-

a Exod. 23. DEFENSOREM SE FIDEI CATHOLICAE EXHIBET THEODORETVS.

b Luc. 22.

Theodor. epist. 10.

d Hebr. 4.

e Theodor. epist. 91. f Theodor. epist. 92.

ROMANVM CONCILIVM IN CAUSA MANICHAEORVM.

g Leo serm. 5. de ieiun. decim. mēf.

QVAE ACTA SINE CONTRA MANICHAEOS.

a Leo eod. ser. 9. de ieiun. decim. mēf. HAERETICI DEFRENDE ET INQUIRENDE.

b Leo epist. 93. cap. 16.

mis vt ad eiusmodi indagandos hæreticos omnem nauare deberent diligentiam. Epistola autem sic se habet^a;

In consortium vos nostræ sollicitudinis, dilectissimi fratres, aduocamus, vt vigilantia pastoralis, ne quid diabolicæ licere possit astutiæ, commissis vobis gregibus diligenter consularis; ne is qui Domini misericordia reuelante per nostram curam a nostris ouibus morbus abigitur, necdum vobis præmonitis, & adhuc quod agitur ignaris, per vestras se dispergat Ecclesias, & suarum furtim cuniculos inueniat latebrarum; ne quod a nobis in Vrbe extinguitur, tenebrosis apud vos radicibus seminetur. Plurimos impietatis Manichææ sequaces & doctores in Vrbe inuestigatio nostra reperit, vigilantia diuulgauit, auctoritas & censura coercuit: quos potuimus emendare, correximus; & vt damnarent Manichæum cum prædicationibus & disciplinis suis, publica in Ecclesia professione, & manus suæ subscriptione compulimus; & ita de voragine impietatis suæ confessos, poenitentiam concedendo, leuauimus. Aliquanti vero, qui ita se demerferant, vt nullum his auxiliantis posset remedium subuenire, subditi legibus, secundum Christianorum Principum constituta, ne sanctum gregem sua contagione polluerent, per publicos Iudices perpetuo sunt exilio relegati. Et omnia quæ tam in scripturis, quam in occultis traditionibus suis habent profana, vel turpia, vt nosset populus quid refugeret aut vitaret, oculis Christianæ plebis certa manifestatione probauimus: adeo vt ipse qui eorum dicebatur Episcopus, a nobis tentus, proderet flagitiosa in suis mysticis*, quæ tenerent, sicut Gestorum vos series potest edocere.

Ad instructionem autem vestram etiam ipsa direximus: quibus lectis, omnia quæ a nobis deprehensa sunt, nosse poteritis. Et quia aliquantos de his, quos ne absoluerentur, arctius reatus inuoluerat, cognouimus fugisse: hanc ad dilectionem vestram epistolam missimus per acolythum nostrum, vt effecta certior sinceritas vestra, sollicitius agere dignetur & cautius, necubi Manichææ peruersitatis homines plebes vestras facultatem lædendi, & huius sacrilegij possent inuenire doctores. Aliter enim nobis commissos regere non possumus, nisi eos qui sunt perditores & perditum zelo fidei Dominicæ persequamur; & a sanis mentibus, ne pestis hæc latius diuulgetur, seueritate qua possumus, abscondamus. Vnde hortor dilectionem vestram, obtestor, & moneo, vt qua debetis & potestis, sollicitudine vigiletis ad inuestigandos eos, necubi occultandi sese reperiant facultatem. Vt enim habeat a Deo ingens remunerationis præmium, qui diligentius, quod ad salutem commissæ sibi plebis proficiat, fuerit executus: ita ante tribunal Domini de reatu negligentia se non poterit excusare, quicumque plebem suam contra sacrilegæ persuasionis auctores noluerit custodire. Data tercio Kalendas Februarij, Theodosio decimo octauo & Albino viris clarissimis Coss.] hætenus Leonis ad Episcopos admonitio.

Porro non Italia tantum (vt dictum est) Episcopos, sed & alios remotiores in diuersis prouincijs collocatos voluit de rebus Romæ aduersus Manichæos gestis reddi certiores, pluraque eorundem publicorum Actorum exemplaria scribi, atque ad eos mitti, quo omnes tantam luem discerent præcauere, & longe longius propulsare. Constat siquidem (vti vidimus) sancti Leonis testificatione^b, eadem Acta in Hispaniam ad Turibium Episcopum Asturicensem esse missa post biennium, cum de Priscillianistis inquirendis atque dānandis eum admonuit, ostendens eos esse Manichæis affines. sed de his inferius suo loco agendū.

Ceterum non cum Manichæis tantum sancto Leoni Papæ his temporibus pugnandum fuit, sed & aduersus Pelagianos etsi apertius, laboriosius bellum fuit, obnitente ex aduerso Iuliano loquacissimo Pelagiano olim Capuano Episcopo, de quo plura superiori tomo diximus. Fidem horum certaminum facit sanctus Prosper, dum agens de huius temporis impostoribus, hæc de his obiter attigit, vbi ait: In Italia quoque, nobis apud Campaniam constitutis, dum venerabilis & Apostolico honore nominandus Papa Leo Manichæos subuerteret, & contereret Pelagianos, & maxime Iulianum: ambiens tum quidam Florus nomine, spiritu seductionis arreptus, virtutem & meritum sibi sancti Sossij martyris assignans, cum haud procul a Neapolitana ciuitate in subuersionem animarum quædam promitteret, faceretque illicita; a germano venerabilis Nostriani Episcopi, & Hieronimo presbytero simul cum clericis prædictæ Ecclesiæ tentus & coercitus, sic a præfata prouincia limitibus pulsus est.] hæc Prosper: qui cum affirmet hoc ipso tempore se versatum esse in Campania, referatque certamen Leonis aduersus Iulianum itidem (vt dictum est) in Campania agentem: equidem opinor ipsum e Gallijs a S. Leone Pontifice accersitum, & in

Campaniam

A Campaniam aduersus eundem Iulianum esse missum, qui præ ceteris horum temporum doctoribus ad eiusmodi belligenus exercitior videbatur. At de rebus a sancto Leone aduersus Pelagianos gestis nihil præterea reperitur. Porro sanctum Prosperum ab ipso sancto Leone fuisse Romæ retentum; in eo eius opera vso, in quo sancto Damaso Hieronymus inseruiebat, quæ scribit Gennadius^a de eodem Prospero, in argumentum deduci possunt. Testatur & Photius in Bibliotheca, quod pullulans sub Leone Papa hæresis Pelagiana sæpe extincta, opera sancti Prosperi prorsus deleta fuerit, viuentem adhuc ipso sancto Leone Romano Pontifice. Additque idem Photius: Scripsit & sanctus Leo Romanus Episcopus de Pelagianis conuersis, quomodo debeant recipi, quando conuertuntur, scriptis suam opinionem damnantes.] at hæc sancti Leonis Papæ scripta desiderantur.

Hoc eodem anno, quinto Idus Iunij S. Cyrillus Alexandrinus Episcopus ex hac vita migravit, cum sedisset annos trigintaduos, vt Liberatus diaconus tradit, atque Nicephorus & Acta Synodalia docent. De die obitus id Græci in Menologio profitentur eiusmodi elogio tanto viro dignissimo: Natalis S. Cyrilli Alexandrinæ ciuitatis Episcopi eruditissimi, & Catholicæ fidei propugnatoris egregij, quæ Summus Pontifex Cælestinus idoneum iudicauit, cui vices suas in Ephesino Cōcilio delegaret.] Latini vero quinto Kal. Febr. eius memoriam in tabulis Ecclesiasticis adscriptam habent. De anno autem consentiunt omnes: Etenim cū ipsa Acta Concilij Chalcedonensis, eum sedisse annos trigintaduos, publica fide testentur ex libello Athanasij presbyteri, & Theodori diaconi^b: cumque reperiatur ipsum creatum fuisse Episcopum anno Christi quadringentesimo duodecimo, vndecimo Kalend. Nouembris; affirmare opus est trigessimum secundum annum attigisse. Quod autem ad eius scripta pertinet, ex innumeris ferme eius lucubrationibus Gennadius hæc tantum adnumerat, dicens^c: Variarum hypotheson tractatus, homilias etiam composuit plurimas, quæ ad declamandum a Græciæ Episcopis memoriæ commendantur; præterea eius libri sunt de Synagogæ defectu, de Fide aduersus hæreticos: & peculiari intentione aduersus Nestorium librum composuit, qui attitatur ἰλεγγος, in quo omnia occulta Nestorij panduntur.] hæc Gennadius. Porro iuxta numerum annorum eius totidem Paschales epistolas Græce scriptas nondum editas bibliotheca Vaticana custodit, quas Latinitate donare aggressus est Metius noster, nos vero ex Græco textu fideliter exscribendas curauimus.

Quod rursus ad Cyrilli scripta pertinet, Cassiodorus^d adnumerat eundem sanctum Cyrillum inter eos, qui diuinam Scripturam a principio vsque ad finem Græco sermone explicarunt: qua ratione dicendum esset, plurima Cyrilli perijsse volumina, desiderarique alios in epistolarem formam tractatus ab eo editos. hinc est, vt sæpe contingat aliquid Cyrilli e bibliothecarum penetralibus in lucem dari, vt haud pridem epistolam ad Calosyrium Episcopum Arseniotem aduersus Anthropomorphitas & Massalianos, qui nequaquam manibus laborandum esse dicebant, sed semper orandum: ea etiam recens emergentem hæresim statim extinxit, qua quidam asseuerabant Christi carnem & sanguinem in Eucharistia tunc temporis tantum esse, cum a Fidelibus sumeretur: quod ille monstrum vna hac penitus voluit iugulasse sententia: Alios (inquit) esse audio, qui mysticam benedictionem nihil ad sanctificationem proficere dicant, si ex ea aliquid reliquum fiat in sequentem diem. Insaniunt vero qui hæc asserunt. Neque enim alteratur Christus, neque sanctum eius corpus immutatur, sed benedictionis vis & facultas & viuificans gratia perpetuo in ipso existit.] hæc ibi. Habes eiusdem auctoris commentarios egregios de Adoratione & cultu in spiritu & veritate, Latinitati redditos luculenta & elaborata, omniq. fide digna translatione Antonij Agellij clerici regularis, insignis doctrinæ viri, nunc Episcopi Acernensis.

Quod vero ad res ab eo gestas pertinet, his addimus de Cyrillo, quod nullo certo cognatum inuenimus anno (ne excidat) editum ab eo summæ prudentiæ specimen in reuocando prolabente ad hæresim magno anachoreta: qui quidam quod audisset de Melchisedech Dei sacerdote, fuisse eum sine patre, sine matre, & sine genealogia, secundum hæresim Melchisedechianorum dictam, ipsum esse Christum, vel Spiritum sanctum asserentium, crederet pariter ipsum esse Filium Dei. Sed quomodo Cyrillus ipsum curarit, ex Vitis Patrum hæc accipe: Daniel narrauit de magno sene, qui habitauit in inferioribus partibus Aegypti, quia diceret per simplicitatem, quod Melchisedech ipse esset Filius Dei. Hoc autem indicatum est sanctæ memoriæ Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino de eo; & misit ad eum. Sciens autem quia significet esset ipse senex, & quicquid peteret a Deo reuelaretur ei, & quia simpliciter diceret hoc verbum: vsus est huiusmodi ratione, dicens: Abba, rogo te, quia in cogita-

^a Leo epist. 2.

EPISTOLA
S. LEONIS DE
MANICHÆIS
ROMÆ DAM-
NATIS.

^{*} mysterijs

DE PERQUI-
RENDIS, QUI
EVGERANT,
MANICHÆ-
SS.

ACTA SYNO-
DI AD DIVER-
SAS PROVIN-
CIAS MISSA.

^b Leo epist. 93.
cap. 16.

^c Prosp. de Pro-
misi. Dei dimid.
temp. c. 6. in fin.

LEO PAPA IN-
SEQUITUR PE-
LAGIANOS
PER PROSPER-
VUM AQVI-
TANVM.

^a Gennad. de Vir.
illustr. c. 84.

CYRILLI EPI-
SCOPI ALEX-
AND. OBI-
TVS.

^b Conc. Chalced.
Act. 3.

^c Gennad. de Vir.
illustr. c. 57.

^d Cassiod. Instit.
diuin. lect. præf.
DE SCRIPTIS
CYRILLI EPI-
SCOPI ALEX.

CYRILLVS
QUOMODO CV-
RAVIT DECE-
PTVM ANA-
CHORETAM.

^e Vit. SS. Patr.
de prudens. &
contempl.

Cogitatione mea est, quod Melchisedech ipse sit Filius Dei; & rursus alia cogitatio mea **A** dicit, quod non sit Deus, sed homo sit, & summus sacerdos fuerit Dei. Quoniam ergo hæsito de hoc, idcirco misi ad te, vt depreceris Deum, quatenus tibi reuelare dignetur, de hoc quid veritas habeat. Senex autem de conuersione sua præsumens, cum fiducia dixit: Da mihi tres dies inducias, vt ego deprecer Deum de hac re: & renuntiabo tibi quid mihi fuerit reuelatum de hoc. Intrans ergo in cellam suã, deprecabatur Deum de verbo hoc. Et veniens post tres dies, dixit sanctæ memoriæ Cyrillo Episcopo: Certo scito, Melchisedech non esse Deum. Archiepiscopus respondit: Quomodo constat apud te, Abba? Et ille dixit ei: Deus ostendit mihi omnes Patriarchas, ita vt singuli eorum coram me transirent, ab Adam vsque ad Melchisedech. Et Angelus mihi assistens dixit: Ecce iste est Melchisedech. Et ideo Archiepiscopo certus esto, quod sic est. Abiens autem senex, per semetipsum prædicabat, quia homo est Melchisedech: & gauisus est magnifice sanctæ memoriæ Cyrillus Episcopus.] hæc ibi ad insinuandam miram Cyrilli prudẽciam, atque cum prudentia dexteritatem. Porro Cyrilli memoria remansit post eius obitum in Ecclesia vogens iugiter & florentissima, ore omnium Orthodoxorum præconijs frequentata.

a Quint. Synod. Act. 5. tom. 2. Conc.

Ad postremum autem hic monendum putamus esse lectorem, legi in Quinta Synodo Theodoretum nomine epistolam hoc tempore Cyrilli obitus ad Ioannem Antiochenum conscriptam, de eius morte gaudentis, & in eundem Cyrillum plurima garrientis; quam quis æquius satyram dixerit, famosumq. libellum, quam epistolam. Nos vero ægre ferentes Theodoretum nomine ferri, quod alicuius potius fuit Nestoriani figmentum, hic tibi primum ipsam reddemus epistolam, ac subinde de eius fide, qualis sit, differemus. Inscriptio autem sic se habet:

EPISTOLA NESTORIANI DE OBITU S. CYRILLI.

Theodoretum ad Ioannem Archiepiscopum Antiochiæ epistola scripta, cum mortuus esset Cyrillus Archiepiscopus Alexandria.

Sero tandem & vix malus homo defunctus est: boni enim & benigni ante tempus indemigrant, mali autem in multo tempore vitam producant. Et arbitror bonorum omnium dispensatorem prouidentem, celerius quam tempus est, ex humanis tribulationibus eos abducere, & tamquam victores liberare luctaminibus, & in meliorem transferre vitam, quæ præmium proposita est ijs qui pro virtute luctantur, sine tristitia & solitudine libera: Malitiæ vero amatores & operatores diutius concedit præsentem vitam frui, vt aut fatietatem caperent malignitatis, & virtutem postea discerent, aut pœnas darent & in hoc sæculo pro molestia suorum morum longo tempore amaris & malis vitæ præsentis fluctibus æstuantes. Istum vero miserum nec ad exemplum aliorum dimisit nostrarum animarum gubernator diutius eorum potiri quæ videntur esse delectabilia; sed crescentem quotidie viri malignitatem, sciens & corpori Ecclesiæ nocentem, quasi quamdam pestem amputauit, & abstulit opprobrium a filijs Israel.

SALSI YOCI NESTORIANI DE CYRILLO DEFUNCTO.

Lætificauit quidem superstites illius discessio: Contristauit forsitan mortuos: & timor est, ne prægrauati eius conuersione, iterum ad nos remittant; vel illos diffugiat qui eum abducunt, sicut ille tyrannus Cynni Ciliciam. Procurandum igitur est, & oportet tuam sanctitatem maxime hanc suscipere festinationem; & iubere collegio mortuos asportantium, lapidem aliquem maximum & grauissimum sepulchro imponere, ne iterum huc perueniat, & instabilem voluntatem iterum demontret. Infernis noua dogmata asserat: ibi diu noctuque, sicut vult, fermocinetur. Non enim timemus ne & illos diuidat aduersus pietatem publice alloquens, & morte circumdans naturam immortalem: lapidabunt enim eum non solum qui diuina eruditi sunt, sed etiam & Nembroth, & Pharaos, & Sennacherib, & si quis eorum similis est Dei impugnator.

b Psal. 145.

NESTORIANVS QVID DE ANIMA CYRILLI.

Sed enim sine causa multa loquor: silet enim miser inuitus: Egredietur enim (dicit Propheta^b) spiritus eius, & reuertetur in puluerem suum, & in illo die peribunt omnes cogitationes. Iste vero & aliud habet silentium: nudata enim illius facta alligant linguam, obstruunt os, frenant sensum, silere faciunt, in terram inclinare cogunt. Ideo plango miserum, & ploro: nec enim puram mihi delectationem fecit mortis eius nunciatio, sed dolore permixtam. Lætor enim & iucundor, eiusmodi pestilentia communem Ecclesiam videns liberatam. Contristor vero & ploro, cogitans, quod nec requiem malorum miserabilis susceperit, sed maiora & peiora pertentans defunctus est. Somniavit enim (sicut dicunt) & regiam urbem perturbare, & pijs iterum dogmatibus repugnare, & tuam sanctitatem accusare, vtpote ea colentem. Sed vidit Deus, & non despexit: immisit vero fimum in os eius,

A eius, & frenum in labijs eius, & conuertit eum in terram, de qua sumptus est. Fiat vero orationibus tuæ sanctitatis, vt misericordiam & veniam consequatur, & vincat immensa Dei clementia illius malignitatem. Rogo vero tuam sanctitatem soluere nobis animæ tumultus: plurimæ & diuersæ famæ circumsonant, & nos perturbant, communes calamitates annunciantes. Quidam vero & tuam reuerentiam proficisci dicunt ad Comitatum sine voluntate. Et vsque nunc despiciebam, vtpote falsa ista, quæ diuulgantur. Quoniam vero vidi ipsa eadem omnes dicentes, necessarium existimaui veritatem a tua discere sanctitate, vel vt rideamus vtpote falsa, aut vt vera merito lugeamus.] hætenus epistola: quam quidem sicut hominis Nestoriani esse non dubitamus, ita eam adscribi Theodoro ad Ioannem Antiochenum, patens esse mendacium apparebit.

DEFENDITVR AB IMPOSTURA THEODORETVS.

Nullum quidem verius, certiusq. dicam & fortius argumentum ad hæc refellenda putamus esse, quam ad lapidem Lydium, ipsam exactã temporis rationem, omnia ista, vt qualia sint agnoscantur, afferre. Quomodo, quæso, potuit ista ad Ioannem Episcopum Antiochenum Theodoretus scripsisse post Cyrilli obitum, cum (vt superius apertissime ex eiusdem Theodoretum datis litteris ad eius successorem ante annos quatuor ostendimus) ipse Ioannes ex hac vita iam decessisset ante annos septem; ad cuius successorem Domnum, commendans Felicianum Carthagine tunc profugum, litteras commendatitias dederat? Ante septem quidem annos Ioannem defunctum esse, ipsiusmet Theodoretum auctoritate ex litteris ad Dioscorum proxime recitandis luce clarius apparebit: extat enim ipsius Theodoretum epistola^a ad Dioscorum Alexandrinum Episcopum data, vbi pluribus agit de reconciliatione amicitia a se inita cum Cyrillo, vsuq. litterarum familiarium, quæ magna confidentia mutuo inter se inuicem datæ fuerunt; quarum exemplaria seruasse integra, ipsumq.

a Theodor. epist. 53.

C Dioscorum earumdem conscium fuisse, testatur. Ex dictis sane litteris perspicuum fiet, quot annis Theodotus Ioannis prædecessor federit, quotve Ioannes ipsius successor, nec non Domnus subrogatus in locum Ioannis, quem hoc anno iam septimum annum egisse in Episcopatu demonstrat. Sed ad eluendam illatam Theodoro calumniam ista satis cum sint, certiora reddentur ex ijs quæ paulo post ex eius litteris sumus dicturi. Porro non hæc dumtaxat epistolam Theodoretum nomine confinxere Nestoriani, sed & alias plures ad ipsum Nestorium datas, vt Leontius Scholasticus tradit, qui Nestorianorum Theodoretum calumniantium detegit imposturam, atque ait^b: Sciendum est & illud, circumferri quasdam Theodoretum ac Nestorij epistolas, in quibus sese mutuo recipiunt. Sed fictitiæ; nam fingunt eas hæretici. Si cui vero cognoscere libet, quam graui Nestorium Theodoretus odio persecutus sit: is librum ipsius Theodoretum de Sectis scriptum legat.] hæc Leontius. Sed quæ de Cyrillo sunt reliqua, his addamus.

b Leont. de Sect. sect. 5.

Sane quidem respuimus atque exuffiamus figmentum illud, incerto auctore proditum, Chronico nimirum, quod extasse fingunt apud quemdam Franciæ Regem, quo tradunt, eundem S. Cyrillum Alexandrinum Episcopum monachum fuisse montis Carmeli; cui quidem assertioni Trithemius leuiter nimis fidem præstitit. Vnde hæc, quæso, incerto auctori, si, qui certi atque probati sunt auctores eiusdem Cyrilli æquales, eiusdemq. res gestas quam diligenter persecuti, hæc nescientes, obruta silentio reliquerunt? Vel quæ apud huius temporis scriptores mentio de culto Carmelo a vitæ monasticæ professoribus? Etenim cum apud S. Hieronymum, Palladium, Euagrium, Cassianum, Theodoretum, Cyrillum monachum, & alios sæculi huius scriptores frequens mentio sit de monachis in Palæstina degentibus, nusquam penitus apud eos de monachis Carmelitis. Faceffat igitur eiusmodi **E** de monachismo Cyrilli in Carmelo fabella, sicut illa huic haud impar, qua traditur & Ioannes Hierosolymorum Episcopus Origenista fuisse etiam monachus Carmelita: sicut enim hæc leuiter effinguntur, ita & facile refelluntur. Flagrans quidem cupido nobilitatis auitæ cogit interdum homines delirare. Atque de Cyrillo iam satis, quem sanctissimis viris impertiri solito honoris cultu coluit semper tum Orientalis, tum etiam Occidentalis Ecclesia, eiusq. scripta Catholici semper venerati sunt, ipsorumq. auctorem, vt virum maxime pium assiduis benedictionibus sunt persecuti.

DIOSCORVS CREATVR EPISC. ALEXANDR.

Defuncto Cyrillo, suffectus est hoc anno in locum ipsius Dioscorus: Qui autem eius creationem ultra biennium differunt, a veritatis tramite declinare, tum quæ dicta sunt, tum etiam quæ inferius dicturi sumus, euidenter manifestabunt. Qualis hic fuerit, & quanta existimatione sanctitudinis hætenus perseuerarit, prima Theodoretum ad eum data hoc anno epistola satis docet, quæ sic se habet^c:

c Theodor. epist. 60.

Theo-

Theodoretus Dioscoro Episcopo Alexandriae.

DIO SCORI
PRAEDICAN-
TVR VIRTU-
TES.DIO SCORI
PRAEDICAN-
TVR VIRTU-
TES.

Iob. 34.

Theodor. epist.
33.Genes. 39.
CALVMNIAE
PATIENTER
TOLERAN-
DAE.I. Reg. 19.
20. 21.

Matth. 27.

CALVMNIAE
IN THEODO-
RETVM IL-
LATAE.THEODOR-
TVS CATH-
OLICVS AN-
TIOCHENSIS.

Multis quidem & alijs virtutum generibus tuam sanctitatem exornatam audiuius (velox enim fama vndequaue percurrens tuae gloriae omnium repleuit aures) celebrant autem vniuersi praecipue tuae humanitatis praestantiam, quam Christus Dominus praecipiens, se ipsum exemplar proposuit: Discite, inquit, a me, quia mitis sum & humilis corde. Natura enim cum esset sublimis, vel potius excelsus Deus, homo tamen factus, humanitatem & humilitatem in primis est amplexatus. Ad ipsum igitur tu etiam domine respiciens, non intueris subditorum numerum, non throni celsitudinem, sed naturam consideras humanam, & instabiles huius vitae mutationes, & diuinas sequeris leges, quarum obseruatio caelorum nobis regnum lucratur. Hanc tuae beatitudinis humilitatem cum acceperim, audeo litteris tuum sacrum & Deo dilectum caput compellere, & salutare: Et preces porrigo, quarum fructus salus est. Harum vero litterarum auctor fuit pientissimus presbyter Eusebius: Cum enim illum istuc proficisci audiuerim, hanc epistolam ex tempore scripsi, tuam sanctitatem in primis orans, vt precibus nos confirmes & adiuues, & tuis litteris spirituale conuiuium nobis porrigas, & nobis fame laborantibus admirabile tuarum litterarum conuiuium largiaris.] haec Theodoretus ad Dioscorum: qui quidem, quamdiu Cyrillus vixit, illi obsequentissimus videri voluit, & talis apparuit, quasi iam omnium virtutum verticem attigisset; ita plane comparatus, vt simulationis arte summam suam dignitatis fuerit architectus: cui nec voluntas diuina restitit, quae (vt sacra habent oracula^a) regnare facit hypocritam propter peccata populi.

His acceptis Dioscorus Theodoretum litteris, minime ad eum responsum reddidit, plane ostendens se in eum infesto animo esse: sed scripsit ad Dominum Episcopum Antiochenum, de ipso Theodoro querens, quod adhuc doctrinam Nestorij propugnaret. quae cum Theodoretus accepisset, haud leuiter commotus est; quippe cum vt Catholicus & amicus a Cyrillo eius praedecessore acceptus fuisset, ab eius successore in crimen adduceretur impietatis: quamobrem apologeticam coactus est ad eum epistolam dare; quam hic integram describendam putavi ad abstergendam suspicionem, quae ex commentitijs scriptis in Synodo editis aduersus ipsum Theodoretum conflata fuit. est autem huiusmodi^b:

Theodoretus Dioscoro Episcopo Alexandriae.

Maximum afferunt solatium sacra exempla. Scripturae illis, qui calumniam patiuntur. Quando enim aliquis ab effrenata lingua calumnijs impetitur, magna consolationis remedia accipiet, si in memoriam reuocet historiam Ioseph^c illius admiratione digni: & intuens castitatis effigiem & omnis virtutis magistrum calumniam passum, & ac si alienas nuptias violare voluisset, in vincula coniectum, & compedibus strictum, & plurimum temporis in carcere detentum; huius historiae medicina dolorem lenit. Ita rursus cum mansuetissimum repererit Dauid^d, vt tyrannum a Saul eiecitum & fugatum, & semel atque iterum inimicum suum cepisse, & illa sum dimisisse: hinc iterum remedium tranquillitatis suscipiet. Quando vero ipsum Christum Dominum, saeculorum creatorem, & omnium rerum auctorem atque opificem, Deum verum, Dei veri Filium, seductorem^e a scelestis viderit appellatum, non solum consolationem inde lucratur, sed hilaritatem maximam, quasi Domini factus socius.

Haec autem nunc scribere coactus sum, tuas litteras cum viderim, quas tua sanctitas Deo dilectissima Archiepiscopo domino Domino scripsit: illis enim etiam hoc adiectum fuerat, quod nonnulli maximam ciuitatem, quae a tua beatitudine regitur ac gubernatur, cum occupauerint, dira aduersus nos scripserunt, quod in duos diuidimus vnum Dominum nostrum Iesum Christum: & haec Antiochia dum verba faceremus, vbi multae myriades auditorum replerent coetum atque conuentum. Et illos quidem talia confingentes deploraui apertam calumniam componere ausos & fingere: dolui etiam (ignosce mihi domine, dum a dolore loqui compellor) quod alteram aurium tua secundum Deum perfectio non reseruauit mihi integram, sed illis quae ab ipsis falsa sunt dicta credidit. Et quamuis illi essent tres, aut quatuor, aut quindecim; ego multas habeo myriadas hominum, qui doctrinae veritatem & rectitudinem mihi testantur.

Sex enim annos ibi ego docens, tempore beatae memoriae Theodoti Antiocheni Episcopi, qui tum vitae splendore polluit & fulsit, tum etiam diuinorum dogmatum cognitione: Alios deinde tredecim annos tempore beati Ioannis, qui adeo oblectabatur, dum nos conciones haberemus, vt ambas concuteret manus, & saepius exultaret & profileret: quod au-

tem

tem ille a puero rebus sacris enutritus & educatus, exquisitam valde diuinorum dogmatum notitiam haberet, litteris tua sanctitas declarauit. Praeter haec, iam septimus agitur annus, quo Deo dilecti filius Archiepiscopus Dominus sedit: & vsque hodie, cum tantum praeterierit tempus, nullum neque Deo dilectorum Episcoporum, neque piissimorum clericorum, ea quae a me dicta sunt, reprehendit aliquando.] Obserua hic, lector, Theodoretum Episcopum publicum semper egisse Antiochia Catechistam temporibus Theodoti, Ioannis, & Domni triu Antiochenorum Episcoporum, quorum singulorum tempus in sede infumptum numerat; quibus & discas annos cuiusque ipsorum Episcopatus. Sed subdit:

Quanta vero animi hilaritate & alacritate populi Christo dilecti nostras orationes & conciones audiant, facile erit haec tua diuinae perfectioni ab illis qui inde venerunt addiscere, & ab ijs qui illuc proficiscuntur. Haec autem dico, non iactantiae causa, sed potius me excusare coactus; neque splendorem, sed rectitudinem tantum in meis orationibus inesse testificans. Quinimmo magnus ille Orbis magister & doctor diuinus Paulus, nouissimum^a & vltimum se ipsum sanctorum, & primum peccatorum semper appellans, coactus tamen fuit, vt accusatorum ora obstrueret, suorum laborum adijcere^b catalogum: & ostendens quod hoc necessitate, non ex animo faceret, vt suas narraret passiones, addit: Inspiciens factus sum, dum glorior: vos vero id facere me coegistis. Ego autem me ipsum miserum & pauperrimum noui: multis enim obnoxius sum defectibus: propter solam vero fidem in sacrae apparitionis & aduentus Domini die aliqua remissione potiri expecto.

Sanctorum enim Patrum vestigia secutus, prompto sum animo, & precibus incumbo, & Euangelicam doctrinam, quam summam nobis tradiderunt qui in Nicæa Bithyniae conuenerunt sanctissimi Patres, tueri & conseruare studeo integram: & quemadmodum vnum credo Patrem, & vnum Spiritum sanctum a Patre procedentem, ita vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum ante omnia saecula a Patre genitum, splendorem gloriae, & characterem & imaginem paternae substantiae propter hominum salutem carnem sumpsisse, & hominem factum, & secundum carnem ex Maria Virgine natum esse. Ita enim nos pientissimus edocuit Paulus: Quorum patres, ait, ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in saecula saeculorum. amen. Et iterum de Filio sic: Qui factus est ex femine Dauid secundum carnem, qui praedestinatus est Filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis. Hac enim de causa & Dei genitricem appellamus sanctam Virginem; eosque qui hanc renuunt appellationem, alienos ducimus a pietate.

Similiter etiam eos, qui in duas personas, vel duos Filios, aut duos Dominos diuidunt Dominum nostrum Iesum Christum, nec probos, nec sinceros nuncupamus; & ab eorum qui Christum diligunt, coetu segregamus. Audiuius enim diuinum Paulum^c dicentem: Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma. Et iterum^d: Vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia. Et iterum^e: Iesus Christus heri & hodie idem & in saecula. Et alibi^f: Qui descendit, ipse est qui ascendit super omnes caelos. Et sexcentas huiusmodi alias licet inuenire apud illum voces, quae vnum Dominum praedicant. Ita & diuinus Euangelista clamat^g: Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis, & vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti a Patre, plenum gratiae & veritatis. Et qui eiusdem est nominis, Baptistam dico, clamat, dicens^h: Post me venit, qui ante me factus est, quia prior me erat. Et cum vnam personam ostendisset, vtraque posuit, & diuina & humana: humanum enim est illud, Vir, & venit; diuinum vero, Prior me erat. sed nihilominus non alium vidit post se venientem, alium ante se existentem: sed eundem vidit ante saecula existentem, vt Deum, hominem vero post se factum ex Virgine. Ita & beatissimus Thomasⁱ ad Domini carnem manum cum applicuisset, Dominum appellauit & Deum propter eam quae conspiciebatur naturam, cum agnouisset inuisibilem & quae conspici non poterat: ita & nos carnis quidem eius & Deitatis differentiam & distinctionem nouimus, vnum tamen scimus Filium qui homo factus, & Deum Verbum.

Haec enim & a diuina Scriptura edocti sumus, & ab ijs qui ipsam declararunt & exposuerunt Patribus, Alexandro sancto, Athanasio, & Achilla, veritatis praconibus, qui Apostolicam vestram exornarunt sedem, & Basilio, & Gregorio, & alijs Orbis luminibus. Quod vero scriptis beati Theophili & Cyrilli nos vtimur, & eos qui contradicere audent per haec confutamus, & illorum ora obstruimus: ipsae litterae id declarant. Illos enim qui Dominicae carnis & diuinitatis differentiam inficiantur, & aliquando quidem diuinam naturam in carnem conuersam dicunt, aliquando vero carnem in diuinitatis muta-

tam

a 1. Tim. 1.

b 2. Cor. 11.

THEODORATI
CATHOLICAE
FIDEI PRO-
FESSIO.

c Ephes. 4.

d 1. Tim. 2.

e Hebr. 13.

f Ephes. 4.

g Ioan. 1.

h Ioan. 1.

i Ioan. 20.

DOCTRINAM
PATRVM SE-
CVTIS THEO-
DORATI.

tam esse naturam, istorum admirabilium virorum pharmacis & medicamentis eos curare studemus. Aperte enim nos duarum naturarum differentiam edocent, & immutabilitatem diuinæ naturæ prædicant, & Dominicam carnem diuinam appellant, vt Dei Verbi carnē factam. Dicere vero quod in Dei naturam ipsa conuerfa fuerit, vt impium reiecerunt & respuerunt.] Docuit plane hæc Theodoretus quam exactissime in suis Dialogis: eos enim (vt ipse in præfatione testatur) ad hos refellendos conscripsit: quorū primus est dialogus, cuius est titulus, Immutabilis, quo ostenditur Deus carnem humanam suscipiens, non esse mutatus: secundus, Inconfusus, quo declaratur, sic diuinam naturā humanæ esse vnitam, vt tamen confusa non fuerit: tertius vero dialogus dictus Impatibilis, quo docet, Deum hominem factum, vt tamen diuinitas impatibilis, vt erat, permanferit. Sed pergit:

Quod vero beatæ memoriæ Cyrillus sæpius ad nos litteras dedit, tuam sanctitatem aperte scire arbitror: & quando sua opera, quæ contra Iulianum scripserat, Antiochiam misit: similiter cum ea quæ ipse de Emiffario ediderat, petijffet a beato Ioanne Antiochiæ Episcopo, vt illa ostenderet magistris qui in Oriente scientia præstant; beatus ille Ioannes Cyrilli litteris obtemperans, libros nobis misit; quos cum legissemus, hominem sumus admirati, & scripsimus ad Cyrillum beatæ memoriæ: qui iterum nobis rescripsit, & nos diligentes ac beneuolos suo testimonio declarauit: quæ litteræ apud nos seruātur.] Est plane vnde & ex his coarguas falsitatis litteras Theodoretum nomine vulgatas, Cyrillo post obitum illudentes: nam quo ipse esset erga Cyrillum animo, & quam mirifice coleret sancti viri memoriam, litteræ istæ declarant, quibus & subdit:

Auerfetur itaque beatitudo tua eos qui loquuntur mendacium; & Ecclesiæ quietem procuret; & eos qui veritatis dogmata corrumpere audent, vel pharmacis & medicamentis salutaribus curet; vel eos qui curari nolunt, vt incurabiles & insanabiles arceat e gregibus, ne eius pestis contagium ouibus communicetur: nos vero consueta salutatione dignos efficiat. Quod enim quæ scripsimus sentimus, testimonium perhibent quæ a nobis scripta sunt in diuinam Scripturam, & aduersus eos qui cum Ario & Eunomio sentiunt. Præter hæc, & hoc breue & extremum adhibeo carmen: Si quis non dicit, beatam Virginem Dei genitricem, vel nudum hominem appellat Dominum nostrum Iesum Christum; vel in duos Filios eum, qui vnus est, diuidit vnigenitum & primogenitum omnis creaturæ: cadat ab ea, quam in Christum habemus, spe. Et dicat vniuersus populus, Fiat, Fiat.] hætenus Theodoretum ad Dioscorum epistola, scripta ab eo ad refellendas calumnias in ipsum oblatrantium, a nobis vero hic opportune relata ad redarguendā etiam (vt dictum est) erroris illam epistolam, quæ Theodoretum nomine recitata fuit in Quinta Synodo, quasi in mortuum insultasset. Scriptam vero fuisse hanc Theodoretum epistolam ad Dioscorum hoc anno, cum Domnus Antiochenus Episcopus septennium ageret in sede Episcopali, ipsius Theodoretum verba nuper recitata declarant, & ad hoc scriptam, vt se plene Orthodoxum esse, perspicua luce monstraret.

Ordinatus igitur hoc anno Dioscorus Alexandrinus Episcopus legationem ex more misit ad Romanum Pontificem: qui autem hoc functus est munere, Possidonius presbyter nominatur; eundemq. esse facile existimo Possidonium, qui aliquot ante annos, ipso exordio nascentis Nestorij hæresis, a Cyrillo Alexandrino missus fuit ad Cælestinum. Retinuit secum aliquot diebus S. Leo Papa eundem legatum, quem & Ecclesiasticis functionibus voluit semper esse præsentem, vt ex institutis Romanæ Ecclesiæ disceret, quid emendandum esset in Ecclesia Alexandrina. Sed & cum ab ipso idem Pontifex quædam haud recte in illa administrari intellexisset, redditis ad Dioscorum litteris, quæ ea essent admonuit, & corrigenda præcepit, ista præfatus:

Quantum dilectioni tuæ Dominicæ charitatis impendamus affectum, ex hoc poteris approbare, quod tua firmiter desideramus fundare initia, ne quid charitati tuæ ad perfectionem deesse videatur, cum tibi specialis gratiæ merita (vt probauimus) suffragentur. Paterna igitur & fraterna collatio debet sanctitati tuæ esse gratissima, nec a te aliter suscipi, quemadmodum a nobis intelligis proficisci. Vnum enim nos sentire oportet & agere, vt (sicut legimus) in nobis quoque vnum esse cor & anima comprobetur. Cum enim beatissimus Petrus Apostolicum a Domino acceperit principatum, & Romana Ecclesia in eius permaneat institutis: nefas est credere, quod sanctus discipulus eius Marcus, qui Alexandrinam primus Ecclesiam gubernauit, alijs regulis traditionum suarum decreta formauerit: cum sine dubio de eodem fonte gratiæ vnus spiritus fuerit & discipuli & magistris

nec

A nec aliud ordinatus tradere potuerit, quam quod ab ordinatore suscepit. Non ergo patimur, vt cum vnus nos esse corporis & fidei fateamur, in aliquo discrepemus; & alia doctoris, alia discipuli instituta videantur.] At quinam iste prauus vsus qui in Alexandrinam Ecclesiam irrepsit, ipse declarat, nempe die quolibet fieri solitas sacrorū ministrorum ordinationes, nullo præcedente ieiunio, cum Romæ res tanta aliter ageretur: sed quonam modo, vt antiquiores ritus referemus, hic describamus: subdit enim:

Quod ergo a parentibus nostris propensiori cura nouimus esse seruatum, a vobis quoque volumus custodiri, vt non passim diebus omnibus sacerdotalis vel leuitica ordinatio celebretur; sed post diem sabbati eius noctis, quæ in prima sabbati lucefcit, exordia deligantur, hoc est, sub lege diuini officij substituantur, in quibus his, qui consecrandi sunt, ieiunij & a ieiunantibus sacra benedictio conferatur. Quod eiusdem obseruantia erit, si mane, ipso Dominico die, continuato sabbati ieiunio celebretur, a quo tempore præcedentis noctis initia non recedunt, quam ad diem resurrectionis (sicut etiam in Pascha Domini declaratur) pertinere non dubiū est.] idq. ex præscripto (vt docet) Apostolicæ institutionis: ac plura subiicit in commendatione diei Dominicæ. Atque ad postremū id admonet, vt in ecclesia diebus solemnioribus sacrificium iteretur, si contingat non omnem populum capere simul vnam basilicam. Demum vero hæc subdit de Possidonio: Remeanti filio nostro Possidonio presbytero hanc ad fraternitatem tuam epistolam dedimus: qui nostris processionibus atque ordinationibus frequenter interfuit, & toties admissus, quid in omnibus Apostolicæ auctoritatis teneremus agnouit. Data Kal. Iunij.] hæc ad Dioscorum S. Leo, quibus & intelligis Romanū Pontificē omnibus Ecclesijs præfuisse magistrum, cum ita doceat Alexandrinum Episcopum, qui post Romanam primam cathedrā obtineret.

C Porro quod ad Dioscorum pertinet, ipse æque ac Nestorius, superinducta admirandæ sanctitudinis larua, adeptus est tantæ Ecclesiæ sedem; cum speciem præferens humilitatis atque modestiæ, intus tamen superbiam cū summa arrogantia occultaret. Nihil enim magis Dei Ecclesiæ obfuisse reperitur, quam cum sub inuolucro sanctitatis iniquitas tegitur, & impietas horrenda visu fucō religionis picta progreditur fallens oculos intuentium. Facile namque est cauere, quos manifestos intelligas hostes: occultos autem quis effugiet? hinc in Iob: Quis reuelabit faciem indumenti eius? Portas vultus eius quis aperiet? Ita plane Dioscorus cum esset facinorosissimus, sanctissimus tamen videri voluit: etenim in libellis aduersus eum datis in Concilio Chalcedonensi, fuisse quidem ipse Origenista, insuper & Arianus, perfidus, homicida, & incendiarius, vitaq. turpissimus, detectus est: Qui etiam ad conciliandum sibi vniuersum populum, simulac in thronum euectus est (inquit Liberatus diaconus) opprimens Cyrilli heredes, & per calumnias multas ab eis auferens pecunias, pistoriibus & cauponibus ciuitatis dedit, vt mundissimum panem, & pretiosissimum vinū viliori pretio populis exhiberent.] adiecit insuper, vt ordinatos a Cyrillo clericos, quos ille cariores habuisset, absque aliqua occasione e gradu depositos in ordinem redigeret. At de his pluribus suo loco inferius.

Hoc item anno Attila Rex Hunnorum (inquit Prosper) Bledam * fratrem & cōsortem regni perimit, eiusq. populos sibi parere compellit.] In damnum quidem Orientalis Imperij anno superiori iisdem e suis progressi sunt finibus vna cum alijs barbaris. nam de his hæc sub eius anni Consulibus Eudoxio atque Dioscoro Marcellinus habet in Chronico: Persæ, Saraceni, Zanni, Isauri, Hunni finibus suis egressi, Romanorum sola vastarunt. Missi sunt autem contra hos Anatolius atque Aspar Magistri militiæ, pacemq. cum eis vnus anni fecerunt. Ioannes natione Vuandalus, Magisterq. militiæ, Aruegyfii fraude, in Thracia interemptus est. Hunnorum Reges cum numerosis suorum millibus in Illyricum irruerunt: Naissum, Singidonum, aliasq. ciuitates, oppidaq. Illyrici plurima exciderunt.] hæc Marcellinus: additq. de comete plurima anni huius temporis parte ardere visa. At non hæc prima est Hunnorum in Romani Imperij ditionem irruptio. Siquidem sub Consulatu Valentis quinto & Valentiniani Iunioris, anno Domini trecentesimo septuagesimo sexto, auctore Amniano diximus, Hunnos ex regionibus trans Mæotides paludes positos progressos Romanum Imperium inuasisse: iterum vero ipso exordio Arcadij Imperatoris in Orientales Romanis subditas prouincias grassatos esse, teste S. Hieronymo, & alijs eius temporis scriptoribus, suo loco narrauimus.

Rursum vero ante annos sexdecim sub Consulatu Honorij decimotertio cum Theodosio vndecimo Hunnos iridem vastasse Thracias, auctor est Marcellinus in Chronico dicto

THEODORETI
ADMONITIO
AD DIOSECORUM.

LEGATIO
DIOSECORI
AD
S. LEONEM
ROM. PONT.

a Leo epist. 81.

b Act. 4.

DE TEMPORE
CELEBRAN-
DARUM ORDINATIONIS.

DIOSCORE
HYPOCRISIS
DIVLATENS.

a Iob. 41.

b cōcil. Chalced.
Act. 3.

c Prosper in Chron.
his Consulibus.
* Bledam
Bellam
Budam
HUNNORUM
IRRUPTIONES
IN ROMANVM
IMPERIVM.

HUNNI CHRISTIANI.

Sozom. lib. 7. cap. 25.

Mich. 5.

Ammian. lib. 31. in princ. HUNNORVM SEDES ET MORIBUS.

HUNNORVM VESTITVS ET VICTVS.

HUNNI QVALIBVS IN PROEELIIS. * palantes

HUNNI SEMPER VAGI.

anno: confedisse autem eos in Pannonia, imbutosq. plures eorum Christiana religione, eiusdem auctoris testificatione meminimus: sed quo praedicante iisdem fidem Christianam susceperint, haud licuit inuenire: putamus tamen id factum consuetudine magni illius Theotimi Scytharum Episcopi, quem magnopere Hunnos esse reueritos ob ingentem virtutem miraculorum a Deo illi concessam, testatur Sozomenus, nosq. quinto tomo Annalium superius diximus. Porro ad Hunnos in Pannonia commorantes haud pridem Aetium Ducem Romani exercitus se contulisse, vt per eos Valentiniano Imperatori, cuius iras meruerat, reconciliaretur, suo loco dictum est; eosdemq. in Gallijs postea Burgundiones contriuisse, Prosper affirmat. At non iisdem prorsus, licet eiusdem gentis, hi sunt, quos ex Oriente migrasse, & palabundos in Illyricum vsque peruenisse, tum Marcellinus tum Prosper testantur: nouum enim ex aluuario, e natiuo inquam solo, eiusmodi Hunnorum est progressum examen sub Attila & Bleda fratribus; quorum altero fraterna caede sublato, alter, nempe Attila, summam administravit Imperij. Ita quidem excrecente nequitia, a Deo flagellum paratur: vt plane secundum illas Domini minas a Hieremia populo annunciatas acciderit: Adducam super vos gentem de longinquo, domus Israel (ait Dominus) gentem robustam, gentem antiquam, gentem cuius ignorabitis linguam, nec intelliges quid loquatur.]

Quenam ista gens fuerit, qualibusve praedita moribus, Ammianus exacte quidem describit his verbis: Hunnorum gens monumentis veteribus leuiter nota, vltra paludes Maoticas glaciale Oceanum accolens, omnem modum feritatis excedit. Vbi quoniam ab ipsis nascendi primitijs infantium ferro fulcantur altius genae, vt pilorum vigor tempestiuus emergens, corrugatis cicatricibus hebetetur, fenescunt imberbes, absque vlla venustate spadonibus similes, compactis omnes firmisq. membris, & opimis ceruicibus, prodigiose deformes & pandi, vt bipedes existimes bestias, vel quales in commarginandis pontibus effigiati stipites dolantur incompte in hominum figura: sic & in sua vita visi sunt asperi, vt neque igne, neque saporatis indigeant cibis, sed radicibus herbarum agrestium, & semicruda cuiusuis pecoris carne vescantur, quam inter femora sua & equorum terga subfertam motu calefaciunt breui: aedificijs nullis vquam tecti, sed haec velut ab vsu communi discreta sepulchra declinant; nec enim apud eos vel arundine fastigiatum reperiri tugurium potest: sed vagi, montes peragrantes & siluas, pruinas, famem, sitimq. perferre ab incunabulis assuescunt. Peregre tecta, nisi adigente maxima necessitate, non subeunt: nec enim apud eos securos existimant esse sub tectis.

Indumentis operiuntur linteis, vel ex pellibus siluestrium murum consarcinatis: nec alia illis domestica vestis est, alia forensis; sed semel absoleti coloris tunica collo inserta, non ante deponitur, aut mutatur, quam diuturna carie in pannulos defluerit defrustrata. Galeris incuruis capita tegunt, hirsuta crura corijs munientes hedinis: eorumq. calcei formulis nullis aptati, vetant incedere gressibus liberis, qua de causa ad pedestres parum accommodati sunt pugnans; verum equis prope affixi, duris quidem sed deformibus, & muliebriter iisdem nonnumquam insidentes funguntur muneribus consuetis. In ipsis quiuis in hac natione perniox & perdius emit & vendit, cibumq. sumit & potum: & inclinatus ceruici angustae iumentis, in altu soporem ad vsque varietate effunditur somniorum. Et deliberatione super rebus proposita serijs, hoc habitu omnes in commune consultant. Aguntur autem nulla seueritate regali, sed tumultuario primatum ductu contenti, perumpunt quicquid inciderit.

Et pugnant nonnumquam laceffiti, sed ineuntes proelia cuneatim varijs vocibus sonantibus toruum. Vtq. ad pernecitatem sunt leues & repentini, ita subito de industria dispersi lugescent, & imposita acie cum caede vasta discurrent, nec inuadentes vallum, nec castra inimica pilantes praenimia parte decernuntur: eoq. omnium acerrimos facile dixeris bellatores, quod procul missilibus telis, acutis offibus pro spiculorum acumine arte mira coagmentatis, sed distinctis, cominus ferro sine vi respectu hostesq. cum mucronum noxijs obseruant, contortis lacinijs illigant, vt laqueatis resistentium membris equitandi vel gradiendi adimant facultatem. Nemo apud eos arat, nec stiuam aliquando contingit.

Omnes enim sine sedibus fixis, absque lare, vel lege, aut ritu stabili dispalantur, semper fugientibus similes, cum carpentis in quibus habitant, vbi coniuges ex villis vestimenta contexunt, & coeunt cum maritis, & pariunt, & ad vsque pubertatem nutriunt pueros. Nullus apud eos interrogatus, respondere, vnde oritur, potest, alibi conceptus, natusq. procul, & longius educatus. Per inducias infidi & inconstantes, ad omnem auram in-

incedentes, spei nouae perquam mobiles, totum furori incitatissimo tribuentes; inconstulorum animalium ritu, quid honestum, inhonestumve sit, ignorantes; flexiloqui & obscuro, nullius religionis vel superstitionis reuerentia alia districti, auri cupidine immensa flagrantes; adeo permutabiles & irasci faciles, vt eodem aliquoties die a socijs, nullo irritante, saepe desciscant, itidemq. propitientur, nemine leniente. Hoc expeditum, indomitumq. hominum genus, externa praedandi auuiditate flagrans immani, per rapinas finitimorum & caedes vsque ad Achaiam peruenit.] hucusque de his Ammianus.

Sed & de Hunnorum moribus non praetereat, quod S. Ambrosius eos ludo addicissimos esse tradit, haecq. habet, dum de foeneratoribus agit: Ferunt (inquit) Hunnorum populos omnibus bellum inferre nationibus, foeneratoribus tamen esse subiectos, & cum sine legibus viuant, alex solius legibus obedire; in procinctu ludere, tesseras simul & arma portare, & plures suis quam hostilibus ictibus interire. In victoria sua captiuos fieri, & spolia suorum perpeti, quae pati ab hoste non nouerint. Ideo numquam belli studia deponere, quod victi alex ludo, cum totius praedae munus amiserint, ludendi subsidia requirunt bellandi periculo. Frequenter autem tanto ardore rapi, vt cum ea quae sola magna aestimant, victus arma tradiderit, ad vnum alex iactum vitam suam potestati vel victoris, vel foeneratoris addicat. Denique constitit, quod quidam eorum & Imperatori Romano cognitus in fide, pretium seruitutis, quam sibi tali sorte superatus intulerat, supplicijs imperatae mortis exsoluerit.] haec sanctus Ambrosius. Porro Hunnos itidem fuisse impudicos, Saluianus affirmat. Haec autem de Hunnorum moribus tum a nostris, tum ab externis petita auctoribus, a nobis haud sunt otiose relata, sed vt videas & admireris Crucis potentiam, quae omne genus perdomuit barbarorum: qui enim adeo feri & indomiti, truculenti, & omnis prorsus humanitatis expertes fuere, sub iugo tandem Christi redacti, pij, mansueti, humani, benigni, modesti, omniq. ex parte sanctissimi euasere, enitueruntq. ex eis Reges, qui maximo Christianae religioni decori fuerunt & ornamento. Porro talia potuisse praestari, non nisi legis Euangelicae esse, Theodoretus libro de Legibus pluribus disputat.

Quod vero ad Hunnorum praesentis temporis statum pertinet: post eorum egressum, eo formidabiliores sunt redditi, quo docti prudentiam rerum experimento, militarem affectu sunt disciplinam sub Rege versutissimo militantes. Fuisse vero Attilam superstitione Ethnicum, tradunt; nec recens cum suis prodijse e Maoticis regionibus, sed cum fratre in Pannonia suis imperasse, apud Paulum Diaconum & alios eum secutos inuenies: cum tamen Marcellinus affirmet, Hunnos hos ante biennium sub Consulatu Eudoxij atque Dioscori e suis ipsorum finibus exiisse. Quod autem ad grassationem Attilae spectat in Oriente, & quomodo Theodosium sub tributo redegerit, iam diximus, suisq. locis inferius dicturi sumus. Qui igitur anno superiori e suis sunt regionibus semel egressi in ruinam Orientalis Imperij, constat assertionem Marcellini, sequenti adhuc anno & amplius Orientales oras vexasse, vt suis locis dicturi sumus. At de Hunnis haecenus.

Sub hoc eodem Consulatu Theodosij & Albini, idem Imperator Theodosius constitutionem edidit de releuatis ab oneribus tributarijs possessionibus eorum, qui grauamen se esse passos a mensuris & reuisoribus agrorum prouincialium questi sunt: est eius exordium: Perfecta est ac plena liberalitas, &c.] Sed fanciendae legis huius occasionem attende. Ad haec plane spectat querela Theodoretus de Cyrensisibus suis onere tributorum oppressis, & non sicut alij releuatis: extat de his epistola ipsius ad Proclum Constantinopolitanum Episcopum, quam nondum cusam ex promptuario bibliothecae Vaticanae primum

hic tibi describendam curauimus, vt intelligas Episcopos suarum ouium non spiritualia tantum, sed & quae pertinent ad ipsarum bona curasse. se habet igitur in hunc modum:

Superiore anno sanctitas tua illustrem Philippum nostrae ciuitatis praecipuum virum magno liberauit infortunio: & tranquillitatem adeptus propter tuae beatitudinis protectionem, tuis laudibus nostras repleuit aures. Sed omnem illam tuam protectionem pientissimus Episcopus N. inutilem demonstrare nititur: & tam quae ante duodecim annos saepe facta est visitatio prouinciae calumniatur, & illam accusare contendit; quae nec plagiarij quidem homines facere auderent. Tuum igitur sacrum caput oro, vt eius mendacia fedare facias: Praefectosq. illustres etiam persuadeas descriptionem confirmare, quam iure & humane decreuerunt. Grauiissimam enim re vera descriptionem supra omnes regiones & prouincias & ciuitates nostra ciuitas passa est. Et cum omnes ciuitates sint exoneratae grauaminibus: haec vna remansit; quae hucusque supra sex myriadas & duo millia iu-

Ambros. de Tobia c. II. HUNNIVS RB.

Saluian. de ver. iudicio & prouidentia. Dei lib. 4.

PLVRES HUNNORVM EGRESSVS.

Novel. Theod. tit. 33. de releuatis.

Theodor. epist. 47.

THEODOR. CYRAT CYRIVS CIVITATIS TRIBVTORVM REMISSIIONEM.

gerum perfoluit: fero tamen tandem qui excelsum illum thronum obtinent, adducti, vi-
sitatores prouinciæ miserunt: & illorum emissam cognitionem & sententiam accepit
quidem magnificus bonæ memoriæ Isidorus, confirmavit etiam gloriosissimus & Chri-
sto dilectus dominus Florentius; & diligentius totum argumentum cum inuestigasset
qui nunc præest, & iustitia thronum illustrat, regio hanc confirmavit decreto. Ille vero
veritatis amator, propter eam quam cum illustri Philippo inimiciã exercet, aduersus pau-
peres bellum suscepit. Qua de causa tuam precor sanctitatem, vt iniquæ linguæ iustam lin-
guam suam obijciat; & veritatem, cui bellum infertur, protegat, & ipsam inexpugnabilem
demonstret, & mendacij arguat vanitatem.] hæc ad Proclum Theodoretus. Verū ad Pul-
cheriam Augustam eodē argumento scribens epistolā, hæc magis luctuose deplorat, dela-
toremq. pessimum detegit, dū ita scribit^a, a dignis laudibus eiusdē Pulcheriæ exordiens:

^a Theodor. epist.
43.

THEODORE-
TVS AVXI-
LIVM IMPLORAT
A PVL-
CHERIA AVG.

Quoniam Imperium pietate exornatis, & purpuram fide illustratis, hæc scribere aude-
mus, nec nostram humilitatem intuemur: Sacerdotio enim decentem tribuitis honorem.
Hæc mecum reputans, tuam potentiam oro, nostram prouinciā miseratione dignam ducere,
& visitationem sæpius factam confirmari præcipere, nec audire falsas calumnias,
quæ a nonnullis fiunt aduersus eam; nec fide dignum illum ducere, qui Episcopi quidem
nomen se iactat habere, talia vero patrantem, quæ ne plagiarij quidem facere auderent.
Hic enim iam accusatus, & excommunicationis vinculis innodatus a Deo dilectissimo &
sanctissimo Archiepiscopo Antiocheno domino Domno, dum Concilium congregari de-
beret, vt eius accusationes & querelæ examinarentur, cum aufugisset, ad regiam se contu-
lit urbem, & delatoris artem exercens, prouinciæ molestias infert, quam matrem qui-
dem appellat, mala vero infert myriadibus pauperum: & pro ea quam aduersus vnum
exercet inimicitiam, linguam suam aduersus omnes acuit.

Qualis vero is sit, & quibus exercitijs enutritus, ego quidem non dicam, quæ nec li-
cent cogitando, Illud tamen ipsum aperta indicat coniectura, quod nunc facere aggres-
sus est. De prouincia autem hoc vnum dicam: quod cum tota regio vectigalium diminu-
tionem obtinuerit, hæc tantū hac clementia frui minus potuit, quamuis grauissimo one-
re opprimeretur. Quapropter multi quidem fundi colonis sunt priuati, multi dominis om-
nino orbat: & pro his miseri ciues vectigalia soluere coguntur: ferre autem solutionem
non valentes, alij quidem mendicant, alij fugiunt, & in vnum tantum ciuitas ipsa reda-
cta est; qui nec ipse stabit, nisi aliquod remedij vel salutis malis adhibeatur. Spero autem
quod vestra serenitas ciuitatis malis medebitur, & alijs iustis & sanctis actionibus suis hanc
etiam adiiciet.] hæc ad S. Pulcheriam Augustam Theodoretus, a nobis relata occasione
Imperatorij edicti hoc anno de releuatione tributorum promulgati.

THEODORE-
TVS ERGA
SVOS STY-
DIOSVS.
^b Theodor. epist.
81.

Commendatione quidem digna optimi Antistitis sollicitudo, non pro animarum salu-
te dumtaxat impensa, sed etiam corporum: adeo vt nihil prætermiserit, quo suis sibi sub-
iectis ciuibus & comprouincialibus prodesse posset. Audi quid ipse in epistola ad No-
mum Consulem habeat^b de beneficijs erga suos Cyrenses collatis: Publicas porticus
in ingressu ecclesiarum ædificauit: Pontes duos magnos extruxi: Balneorum publicorum
gesti curam: cum ciuitatem reperissem quæ minime a defluente flumine aquabatur, aquæ
ductus parauit, & ciuitatem aquis carentem aquis repleui.] hæc in epistola ad Nomum
Consulem, quam alia occasione inferius suo loco integram reddituri sumus. Sed quid
præterea? quæsiuit eisdem suis Cyrensis magna industria qui languoribus ægrotantium
mederetur. Accipe de his ipsius ad Apellam perbreuem epistolam his verbis conscriptam:

QVID THEO-
DORETVS DE
PETRO PRE-
SBYTERO ME
DICO.

Cyri gubernacula & administrationem adeptus ego, omnes artes necessarias illi com-
parauit: præter has, medicæ artis peritos, vt illam incolerent & habitarent, hortatus sum,
& effeci, Vnus horum est reuerendissimus presbyter Petrus, qui rationabiliter & artifi-
ciose artem exercet, ac illam multum exornat. Nunc vero, proficiscentibus nobis, mul-
ti etiam alij hanc reliquerunt ciuitatem, ac idem Petrus proficisci decernit. Hac de causa
tuam precor magnificentiam, vt illius curam geras, eumq. protegas: sufficiens enim est
& peritus, vt morbis opem ferre valeat, & morbos pellere.] hæc tamen Theodoretus. Ex
quibus & illud intelligas, haud incongruum visum esse maioribus, Dei ministros piæ cha-
ritatis officio artem medicam exercere; quod in sacris litteris legerent, Lucam medicum
nominatū ab Apostolo Paulo scribente ad Colossenses^c. Sic igitur Theodoreti Cyri Epi-
scopi exemplo vides; ita sanctos Episcopos subditis sibi populis diligenti cura ministras-
se quæ ad ipsorum animarum salutem spectare viderent, vt tamen quæ essent ad corpo-
rum

^c Coloss. 4.

Arum sanitatem, & rerum quas possiderent bonum statum spectantia, præstare minime præ-
termitterent, in omnibus optimi pastoris specimen edentes, & patres amantissimos cun-
ctis æque præferentes.

IESV CHRISTI
ANNVS

445.

LEONIS PAP.
ANNVS

6.

THEODOSII 38. IMPP.
VALENTIN. 21.

Annus qui sequitur quadringentesimus quadragessimus quintus, Consulatu sexto
Valentiniani Augusti & Nomi (quem alij perperam Nonium dicunt) reperitur ad-
scriptus in publicis monumentis Consulibus notari solitis. Quod ad Nomum pertinet:

B hoc anno Dioscorus Episcopus Alexandrinus eius opera vsus est ad exagitandos Cyrilli
prædecessoris affines, exigendo ab eis bona illius. Quam vero tyrannice Dioscorus in eos
hoc anno agere cœperit, ex libello Athanasij eiusdē Cyrilli ex sorore nepotis possumus in-
telligere, in quo hæc post exordiū habet, vbi cuncta ab obitu Cyrilli, quæ contigisse diximus
hoc anno superiori, historia exacte describitur his verbis^a: Sanctæ & beatæ memoriæ Cyril-
lus magnæ Alexandria ciuitatis quondam triginta & duobus annis Archiepiscopus irre-
prehensibiliter & cum recta fide viuens, mihi quidem Athanasio & clarissimæ memoriæ
Paulo fratri meo auunculus fuerat, meæ vero matris Isidoræ germanus. Hic moriturus
testamentum condens, honorauit eum, quicumque ille post eum fuisset ordinatus Ar-
chiepiscopus, plurimis & magnis legatis de sua substantia, coniurans eum in scriptis per
venerabilia & terribilia mysteria, vt ipsius foueret genus, & in nullo eis laborem incuteret.

DE NOMO
CONSVLE.

^a Extra in Con-
cil. Chalced.
Act. 3.

CYRILLI NE-
POTES AFFLI-
CTATI A
DIOSCORO ET
NOMO CON-
SVLE.

C Sed reuerendissimus Dioscorus, qui malo non solum nostro, sed etiam totius illius
diccæseos succedens throno, inimicitiam exercens contra eius rectam fidem hæreticus
constitutus, non solum non fouit, sed pro nihilo ducens eius terribiles adiurationes, con-
traria in nos operatur, omnes aduersus nos inquirens insidias: & in principio quidem E-
piscopatus (quem nescio qua ratione sortitus est) mihi & fratri meo adhuc tunc superstiti
mortem minitans, a nominatissima Alexandria quadam nos interuentione * exclusit, vt
persecutionem passi exinde ad felicissimam Constantinopolitanam urbem perueniremus,
sperantes mereri auxilium.

* intentione
NEPOTES CY-
RILLI COA-
CTI PROFICE
SCI CONSTAN-
TINOPOLIM.

Sed intentio reuerendissimi viri talis erat, quatenus hic teneremur, & affligeremur tam
ab iniquæ memoriæ Chrysaphio, quam etiam a magnificentissimo & gloriosissimo No-
mo, tunc res totius Orbis habente: quæ manifesta sunt præ manibus. Hoc enim manda-
uit per litteras, quasi magnum aliquid prouidens memoratis, vt nos quidem ab eis consu-
meremur, ipsis vero nostræ captionis gratiam se habere confiteretur. Quippe illico cum
in Regiam urbem perueniremus, sperantes mereri auxilium, sub custodia diuersis sumus
pœnis subiecti, quousque omnia quæ in mobilibus habebamus, daremus: ita vt cum tor-
mentis non sufficeremus, quasi pro remedio cogere cum grauissimis vsuris multos fœ-
neratores inquirere: ita vt noster quidem frater clarissimæ memoriæ Paulus non sustinens
cruciatu & iniurias, humanis rebus excederet. Ego autem Athanasius, & nostra mater-
tera, & vxor & filij fratris mei malo nostro in humanis rebus permāsimus, nihil aliud quam
fœneratores habentes sub grauissimis vsuris, vt de cetero nec procedendi habeamus li-
centiam pro frequentissima fœneratorum contra nos interpellatione, cum non habere-
mus vnde solueremus debitum. Super hæc autem vt neque habitationem aliquam habe-
remus: nostras domos præparauit ecclesias fieri, meam Athanasij quarto tecto superia-
centem, & quæ pro sui positione fieri non posset ecclesia, quia complectitur cum prædi-
ctis domibus alias etiam vicinas domos & reditus tenens.] Inuidia plane exfauciatus
Dioscorus, quod in ea familia sexaginta ferme annis tantæ sedis dignitas & amplitudo
perseuerasset (nam tenuit eam Theophilus Cyrilli patruus annis vigintiseptem; cui suc-
cedens Cyrillus, eidem præfuit Ecclesiæ annis trigintaduobus) adeo acerbam in Cyrilli
coniunctos persecutionem excitauit. Subdit vero Athanasius:

Sed neque his contentus, me presbyterio priuauit, & alienum ab Ecclesiastico fecit
collegio, nulla aduersum me facta accusatione. Et iam agimus annum integrum errantes de
loco in locum, aliquando quidē a creditoribus fugientes, aliquando & ab ipso, neque in ec-
clesijs, neque in monasterijs habitare permisi. Sic ergo perueniente me Athanasio in Meta-
næa (est id nominis suburbano magnæ Alexandria ciuitatis, quod aliquando Canopus vo-
cabatur,

DIOSCORVS
EXAVCTORA
VIT NEPO-
TEM CYRIL-
LI.

ANGUSTIAE
ATHANASII
CYRILLINI
POTIS.

cabatur, quod suburbanū ab initio & antiqua consuetudine ad refugiū confugientium con-
stitutū est: totum enim videtur esse sub tutela venerabilis monasterij Tabennensium) verū
etiā & intra fines sanctæ Dei ecclesiæ habens & publicum balneum, in quo & reficere no-
strū miserabile corpus, & tutelam ab insidiantibus sperabamus habere: in tantum autē ad
impietatem memoratus reuerendissimus Episcopus declinavit, vt inferioribus nobis om-
ni miseratione effectis neque misereretur, neque aliquando aliquod mandatum Christi
præciperet impendi. Nam præcepit, neque publicum balneum exhiberi, neque panem
transmitti, neque aliquem alium cibum ibi venundari, ad hoc vnum respiciens, quatenus
sub angustia nō lauandi & famis periremus. Vnde ex multa angustia & penuria paulo mi-
nus de humanis rebus excesseramus: quod mihi quidē optabile erat, vt a tantis malis libe-
rarer; non autē contigit mihi per misericordiam Dei. Pecuniæ namque, quas exacti sumus,
quædam quidem de propria nostra substantia, aliæ vero sub grauissimis vsuris (sicut dixi-
mus) accommodatæ vsque ad mille quadringentas plus minus auri libras extenduntur,
quas a nobis magnificentissimus & gloriosissimus Nomus (*hic anni huius Consulatum gessit*)
per virum deuotum Seuerum Magistrianum & quondam Subauditorem eiusdem deuotissi-
mæ Magistrianorum scholæ accepit: nec enim faciem illius barbari Chrysaprij vidimus.
Post has omnes pecunias exegit a nostris materteris, sororibus vero sanctæ & beatæ me-
moræ Cyrilli, vsque ad ipsam animam, extremamq. expugnationem afflictis metu mor-
tis, impositis auri pondo octogintaquinque. Nihilominus & filios clarissimæ memoriæ
fratris mei orbitate infelices, & eius vxorem mortem mariti sui plangentem auri pondo
quadraginta *soluere coegit.*] hætenus de his quæ passi sunt Cyrilli propinqui, instigatione
Dioscori, per Nomum anni huius Consulem ordinarium. Vetus exemplum, frequentius
iteratum, de his quæ pati soleant, siue iuste, siue iniuste ditati Episcoporum affines. C

a Theodor. epist.
58. 81. 96.
b Theodor. epist.
58.

Ad hunc eundem Nomum Consulem extant a Theodoro datae tres epistolæ a, qua-
rum prima perbreuis ita se habet b:

Theodoretus Episcopus Cyri Nomo Consuli. Bifariam animus mihi diuiditur, dum
consulo an scribendum mihi sit tuæ celsitudini. Cum enim nouerim mentis tuæ sublimi-
tatem, & publicas curas tibi animo inhærere, præstare arbitror silere. Cum vero e con-
tra sciam tuæ mentis vastitatem, tacere non possum, veritus ne inertia reprehendar.
Impellit me etiam desiderium, quod modica illa tui aspectus experientia & sensus mihi
iniecit. Satiari enim me minus permittit beatissimi illius hominis morbus & obitus, cuius
causa, solatij medicamentum, litteras cogito. Vniuersorum autem Dominum precor,
vt tuam vitam feliciter ducat semper & dirigat; vt tua prouidentia omnes frui possimus.]
hæc ad huius anni Consulem Nomum Theodoretus: de duabus vero reliquis epistolis ad
eundem datis, suo loco opportunius agemus. D

c Marc. in Chron.
his Const.
CONSTANTI-
NOPOLITA-
NA CIVITAS
DIRE AFFLI-
CTATA.

Quibus vero cladibus hoc anno ipsa Cōstantinopolitana ciuitas afflictata fuerit, his pau-
cis Marcellinus c: Apud Byzantium populari orta in Circo seditione, multi sese inuicem
trucidarunt, multaq. extrinsecus hominum instar pecorum corpora perierunt. His Con-
sulibus magna fames Constantinopolim inuasit, pestisq. illico subsecuta: templum regiæ
ciuitatis igne crematum.] hæc ipse. Ex quo enim exorta ibi est Nestorij hæresis, & ab eius
studiosis foueri (vel saltē occulte) non destitit, florentissimus ille status tum ciuitatis illius,
tum totius Orientalis Imperij, in deterrimum plane omniumq. miserrimum mutatus est.
Abominationem enim hæresum post se ducere solere desolationem, tum diuinis d litte-
ris, tum exemplis frequentibus admonemur. Sed ad huius anni res Ecclesiasticas Occi-
dentis styllum admoueamus. E

d Dan. 9.
Matth. 24.

Cum anno superiori (vt vidimus) S. Leo Romanus Pontifex Manichæos Romæ reper-
tos ad publicum Concilij ibidem habiti perduxisset examen, vulgassetq. eorumdem por-
tentosa facinora: eiusdem Papæ solertia Valentinianus officio non defuit, quin eosdem
nefandissimos hæreticos lege edita insequeretur. hoc igitur anno aduersus eosdem ad Al-
binum Præfectum Prætorio ita rescripsit c:

e Nouel. Valen-
lib. 2. tit. 2. de
Manich.
CONSTITV-
TIO VALEN-
TINIANI
CONTRA MA-
NICHÆOS.

Superstitio Paganorum quoque damnata temporibus, inimica publicæ disciplinæ, & ho-
stis fidei Christianæ, ad excidium sui clementiam nostram non immerito prouocauit: Ma-
nichæos loquimur, quos execrabiles & toto Orbe pellendos omnium retro Principum sta-
tuta iudicarunt. Nec dissimulationem crimina nuper detecta patiuntur. Quæ enim, &
quam dictu audituq. obscœna in iudicio beatissimi Papæ Leonis, coram Senatu amplissi-
mo, manifesta ipsorum confessione patefacta sunt? Adeo vt eorum quoque qui diceretur
Episcopus,

A Episcopus, & voce propria proderet, & omnia scelerum suorum secreta perscriberet: quod
notitiam nostrā latere non potuit, quibus tutum non est negligere tam detestandam Diui-
nitatis iniuriam, & impunum relinquere scelus, quo non solum corpora deceptorum, sed
etiam animæ inexpiabiliter polluantur. Vnde, Albine parens carissime Augustorum, illu-
stris magnificentia auctoritatis tuæ hac nos in æternum victura lege statuisse cognoscat,
quam in omnium prouinciarū faciat notitiam, edictis propositis, peruenire: Vt vbicumque
terrarum quisquis Manichæorum fuerit deprehensus, pœnas, quas in sacrilegos iura san-
xerunt, auctoritate publicæ seueritatis excipiat. Sitq. publicum crimen, & omni volenti
sine accusationis periculo tales arguere sit facultas. Nec cuiquam licitum, tutumq. sit, aut
celare tales, aut talibus conhibere, cum omnia de his a nobis confirmata sint retro Princi-
pum constituta: vt nouerint vniuersi, hac edictali lege proposita, Manichæos dignitate mi-
litia, & vrbiū habitatione priuandos, ne quis innocens talium conuersatione & societa-
te capiatur. Successiones nec capiant, nec relinquunt; sed Fisci nostri viribus aggregentur.
Nec eis quod palam interdicitur, vlla fraude quærat. Iniuriarum careant actione: con-
tractus liberos omnino non habeant. Primates vniuscuiusque militiae vel officij mox exi-
genda per apparitionem vestram decem librarum auri multa percullat, si quem hac su-
perstitione pollutum fuerit militare. Neque enim aliquid nimium in eos videtur posse de-
cerni, quorum incesta peruersitas religionis nomine, lupanaribus quoque ignota, vel pu-
denda committit. Dat. XIII. Kalend. Iulij, Romæ, Valentin. Augusto VI. & Numo * * Nomo
V. C. Conf.]

Sed & memoria quidem perpetua dignum est eiusdem Imperatoris illud rescriptum,
S. Leone Romano Pontifice expetente, ad Actium agentem in Gallia Magistrum militiae
C hoc anno datum in causa Hilarij Episcopi Arelatensis, quod quidem nobilissimam rei ge-
stæ huius temporis historiam continet: describemus ipsum, ac subinde reliqua ad eandem
causam spectantia in medium adducemus. sic enim se habet a:

a Nouel. Valen-
sin. inter Nouel.
Theodosii post Co-
dis. Theod. tit.
24. de Episc. or-
dinat.

Certum est nobis & Imperio nostro vnicum esse præsidium in supernæ Diuinitatis fauo-
re: ad quem promerendum præcipue Christiana fides & veneranda nobis religio suffragat-
ur. Cum igitur sedis Apostolicæ primatū, sancti Petri meritum, qui princeps est Episco-
palis coronæ, & Romanæ dignitas ciuitatis, sacræ etiam Synodi firmiter auctoritas, ne quid
præter auctoritatem sedis istius illicitum præsumptio attentare nitatur: tunc enim demum
Ecclesiarum pax vbique seruabitur, si rectorem suum agnoscat vniuersitas. Hæc cum hac-
tenus inuiolabiliter fuerint custodita: Hilarius Arelatensis (sicut venerabilis viri Leonis
Romani Papæ fidei relatione comperimus) contumaci ausu illicita quædam præsumenda
D tentauit; & ideo Transalpinas Ecclesias abominabilis tumultus inuasit, quod recens maxi-
me testatur exemplum. Hilarius enim qui Episcopus Arelatensis vocatur, Ecclesiæ Ro-
manæ vrbs inconsulto Pontifice, indebitas sibi ordinationes Episcoporum sola temeritate
vsurpans, inuasit: nā alios incompetenter remouet*; indecenter alios, inuitis & repugnan-
tibus ciuibus, ordinauit. Qui quidem, quoniam non facile ab his qui non elegerant, reci-
piebantur, manum sibi contrahebat armatam, & claustra murorum in hostilem morem vel
obsidione cingebat, vel aggressione reserabat; & ad sedem quietis, pacem prædicaturus*,
per bella ducebat.

RESCRIPTVM
ADVERSVS
HILARIVM
EPISCOPVM
ARELAT.

* remouens

* prædicatu-
rum

His talibus contra Imperij maiestatem, & contra reuerentiam Apostolicæ sedis admissis,
per ordinem religiosi viri Vrbs Papæ cognitione discussis, certa in eum ex his quos male
ordinauerat, lata sententia est. Et erat ipsa quidem sententia per Gallias etiam sine Im-
periali sanctione valitura. Quid enim tanti Pontificis auctoritate in Ecclesias non liceret?
Sed nostram quoque præceptionem hæc ratio prouocauit, ne vterius vel Hilario, quem
adhuc Episcopum nuncupari, sola mansueti Præsulis permittit humanitas, nec cuiquam
alteri Ecclesiasticis rebus arma miscere, aut præceptis Romani Pōtificis liceat obuiare. Au-
sibus enim talibus fides, & reuerentia nostri violatur Imperij. Nec hoc solum, quod
est maximi criminis, submouemus: verum ne leuis saltem inter Ecclesias turba nascatur,
vel in aliquo minui religionis disciplina videatur: hoc perenni sanctione decernimus,
ne quid tam Episcopis Gallicanis, quam aliarum prouinciarum, contra consuetudinem ve-
terem liceat sine viri venerabilis Papæ Vrbs æternæ auctoritate tentare: sed illis, omni-
busq. pro lege sit, quicquid sanxit, vel sanxerit Apostolicæ sedis auctoritas: ita vt quisquis
Episcoporum ad iudicium Romani Antistitis euocatus venire neglexerit, per Moderato-
rem eiusdem prouinciæ adesse cogatur: per omnia seruatis, quæ diui parentes nostri Ro-
manæ

IVRA ROM.
PONT. ILLAB-
SA SERVAN-
DA.

manæ Ecclesiæ detulerunt, Aeti pater carissime Augusti. Vnde illustri & præclara magnificentia tua præsentis edictalis legis auctoritate faciet quæ sunt superius statuta seruari, decem librarum multa protinus exigenda ab vnoquoque Iudice, qui passus fuerit præcepta nostra violari. *Et manu diuina.* Diuinitas te seruet per multos annos, parens carissime. Dat. VIII. Id. Iunij, Romæ, Valentiniano Aug. VI. Conf.] hætenus Valentiniani constitutio: qua facile peruides Romani Pontificis in omnes Ecclesias auctoritatem, & ad hoc illi Imperatores inferuire, vt eius auctoritas aduersus omnes refractarios facta testata custodiatur:

Ceterum quod ad propositam causam Episcopi Arelatensis spectat, vt exacte cuncta noscantur, est ipsa altius repetenda. Primumq. illud non ignorandum, antiquam quæstionem agitatam fuisse inter Episcopum Arelatensem & Viennensem; quod ille prætenderet ius ordinandi Episcopos prouinciæ Viennensis spectare ad Episcopum Arelatensem. Iam enim a tẽpore Concilij Taurinensis inter Episcopos eiusmodi de primatu controuersia agitata est; hæc q. definitio in illa Synodo sancita fuit: Illud deinde inter Episcopos vrbium Arelatensis & Viennensis, qui de primatus apud nos honore certabant, a sancta Synodo definitum est, vt qui ex eis comprobauerit ciuitatem suam esse Metropolim, is totius prouinciæ honorem primatus obtineat, & ipse iuxta præcepta canonum ordinationum habeat potestatem. Certe ad pacis vinculum conseruandum, hoc consilio vtiliori decretum est, vt si placet memoratarum vrbium Episcopis, vnaquæque de his viciniores sibi inter prouincias vendicet ciuitates, atque eas ecclesias visitet, quas oppidis suis proximas magis esse constiterit: ita vt memores vnanimitatis atque concordia, non alter alteram sibi longius vsurpando, quod est alij propius inquietet.] hæc est definitio sanctæ Synodi Taurinensis.

At vero haud his contentus voluit esse limitibus Arelatensis Episcopus, qui & super prouinciã Viennensem primatum sibi vendicare præsumebat: clarissima enim vrbium Gallicanarum Arelatensis ciuitas enitere videbatur, quam Ausonius Romam Gallulam nominat: aucta eadem Imperatorum priuilegijs, sed & Ecclesiasticis legibus illud olim consecuta fuerat dignitatis, vt ad Arelatensis Ecclesiæ Episcopum pertineret Synodum in prouincia congregare. quamobrem Arelatenses Episcopi haud acquiescere visi sunt decreto Concilij Taurinensis; sed ordinare Episcopos, reclamantibus populis, in Viennensi & Narbonensi prouincijs sæpe tentarunt. His accessit, quod eiecto Herote Arelatensi Episcopo, & factione Constantij tunc Magistrum militum in locum eius intruso Patroclo, eidẽ in odium & inuidiam comprouincialium Episcoporum & Metropolitanorum contradicentium datũ est ius ordinandi Episcopos non in Narbonensi tantum Gallia, sed & Viennensi. Cum vero idem sibi id vsurparet Patroclus Episcopus, aduersus eũ conuicti sunt populi apud Bonifacium Romanum Pontificẽ de illicita ordinatione præsumpta. aduersus quem ipse Bonifacius Papa rescripsit ad Hilarium Episcopum Narbonensem, vt ex præscripto Nicæni Concilij singuli Metropolitanis singulis præsent prouincijs: prohibuitq. ne Arelatensis Antistes suæ prouinciæ fines excederet. In quam quoque sententiam postea Cælestinus Papa rescripsit ad Episcopos earumdem prouinciarum Viennensis & Narbonensis Galliarum, nimirum vt quisque Metropolitanus sua prouincia deberet esse contentus.

Postea autem hoc tempore S. Leonis Papæ eadem ferme querela ad sedem Apostolicam perlata est aduersus eundẽ Hilarium, nimirum, quod in prouincia Viennensi ordinatum præsumpsisset Episcopum deponere Celidonium, rursumq. & alium in locum Episcopi Proiecti nomine nondum mortui substituere. Cum vero Romam idem Hilarius ad dicendam causam sponte se contulisset: de his omnibus conuictus, haud expectata sententia, vel ob tenta licentia, ab Vrbe recedens, redijt Arelatum: aduersus quem hoc ipso anno (vt ex rescripto Valentiniani colligi potest) sanctus Leo ad Episcopos Gallia Viennensis prouinciæ epistolam dedit, cuius est exordium: Diuinæ cultum religionis, &c.] habet autem ipsius præfatione hæc de primatu Romanæ Ecclesiæ: Huius muneris sacramentum ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, vt in beatissimo Petro, Apostolorum omnium summo, principaliter collocaret, vt ab ipso quasi quodam capite, dona sua velut in corpus omne diffunderet: vt exortem se mysterij intelligeret esse diuini, qui ausus fuisset a Petri soliditate recedere. Hunc enim in consortium indiuiduæ vnitatis assumptum, id quod ipse erat, voluit nominari, dicendo: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: vt æterni ædificatio templi, mirabili munere gratiæ Dei, in Petri soliditate consisteret, hac Ecclesiam suam firmitate corroborans, vt illam nec humana

VETVS CON-
TROVERSA
INTER VIEN-
NENSEM ET
ARELAT. EG-
GLESIAM.
a Concil. Taurin.
6. 1.

¶ Auson. declar.
vrb. epig. 7.
c. Conc. Arelat. 2.
6. 1. 8. 1. Conc.

¶ Bonifac. epist. ad
Hilar. Episc. Nar-
bon. tom. 1. Conc.

¶ Cælest. epist. 2.
6. 4. tom. 1. Conc.

HILARIUS RO-
MAN VENIT
ACT VRVS
CAVSAM SV-
AM.

f Leo epist. 89.

ROMANAE
ECCLESIAE
PRAEROGA-
TIVA.

g Matth. 16.

A temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferi præualerent. Verum hanc petrae istius sacratissimam firmitatem, Deo (vt diximus) ædificante, constructam, nimis impia vult præsumptione violare, quisquis eius potestatem tentat infringere, &c.] pergit post hæc de præsumptione Hilarij in excedendis suæ ipsius prouinciæ terminis, & de Celidonio Episcopo, eiusq. causa agitata ipso præsent Hilario Romæ in Episcoporum Concilio. Subdit & de causa Proiecti Episcopi, cui ægrotanti Hilarius subrogauerat successorem; cum, etiam si mortuus esset, ad Viennensem id spectaret Episcopum, cuius in prouincia Proiectus erat Antistes. Ad postremum vero irritis redditus his ab Hilario iniuste præsumptis, & de creandis nouis Episcopis præscripta regula, hæc in ipsum Hilarium S. Leo:

Suis vnaquæque prouincia sit contenta Concilij: nec vltra Hilarius audeat conuentus indicere Synodales, & sacerdotum Domini iudicia se interfendo turbare: qui non tantum nouerit se ab alieno iure depulsum, sed etiam Viennensis prouinciæ, quam male vsurpauerat, potestate priuatũ. Dignum est enim, fratres, antiquitatis statuta reparari; cum is qui sibi ordinationem prouinciæ indebite vendicabat, talis in præsent etiam prolatus fuerit, vt cum ipse frequentius temerarijs & insolentibus verbis sententiam damnationis expecteret, suæ tantum ciuitatis illi sacerdotium pro sedis Apostolicæ pietate præceptio nostra seruauerit. Non ergo sit illi ordinatio, qui meriti sui conscius, cum quæreretur ad accusandum, turpi fuga se crediderit subtrahendum, exors Apostolicæ communionis, cuius particeps esse non meruit: Deo (vt credimus) hoc agente, qui illum, inopinantibus nobis, & ad iudicia nostra pertraxit, & inter examinationes habitas, ne communionis nostræ confors fieret, vt abscederet latenter, effecit.] Addit his admonitionem ad eosdem Episcopos Viennensis prouinciæ, ne pro leui causa sententiam inferant excommunicationis in aliquem: præficitq. Leontium Episcopum, vt eius consensu futuræ Synodi in ea prouincia celebrentur. Erat Leontius iste Episcopus Fori Iulij in Gallia Narbonensi, celeberrima fama vir, ad quem extat Sidonij Apollinaris epistola, qua ipsum his laudibus ornatur: Nostra mediocritas ætate vitæ, tempore dignitatis, priuilegio loci, laude scientiæ, dono conscientia vestra facile vincatur, &c.] hæc ad Leontium Sidonius, cum iam esset Episcopus Aruernensis. eiusdem quoque meminit in epistola ad Basilium:

Habito igitur (vt idem testatur S. Leo) Romæ in hac causa Concilio, liteq. Viennensibus adiudicata, data ab ipso ad eosdem epistola: ne maiores tumultus ea de re ab Hilario concitarentur, placuit eidem Romano Pontifici aduersus eundem Hilarium interpellare Imperatoris officium per Aetium Magistrum militia exhibendum. hætenus Hilarij causa. Sed corrigendum nobis est, quod aliquando opinati sumus, ipsum Hilarium abdicantem se Episcopatu, Lerinum ad pristinam vitam monasticam redijisse. id quidem existimandi aperuit nobis viam Sidonius Apollinaris, dum in carmine Eucharistico ad Faustum, recensens nobilissimos eiusdem insula incolas, vitæ monasticæ professores, hæc de Hilario: *Iter redeuntis Hilarij.] ex quo putauimus ipsum reuersum, Episcopatu nuncio remisso.*

Verum vbi tandem peruenit ad nos ab eodem Hilario scripta S. Honorati Vita, necnon S. Eucherij libellus ad eundem Hilarium datus de laudibus Eremi: plane comperimus reditum ipsius Lerinum contigisse, cum adhuc viueret Honoratus, immo ipso exordio eiusdem Honorati Episcopatus. Secutus enim Hilarius fuerat Arelatum ipsum S. Honoratum creatum Episcopum: sed eo deinde relicto, amatam repetijt solitudinem. id quidem ipse in primis Hilarius tradit, vbi de S. Honorato agit, his verbis alloquens suos Arelatenses: Vobis me tanto labore per litteras, tanto per excursus suum ambitu ab insula, cui me, derelictis Episcopatus sui principijs, secreti amore reddideram, non audeo dicere, nesciens, fortasse præcius amouere satagebat.] hæc ipse. Sed & S. Eucherius ad ipsum de laude Eremi scribens, exorditur his verbis: Magno tu quidem animo egressus dudum de domo tua & de cognatione tua, vsque ad mare magnum, recentia eremi secreta penetraueras: maiore tamen virtute repetita est a te eremus, quam petita. Siquidem cum hanc prius hospes ingressus es, habuisti duces, & velut itineris tui præuium, quem deinde militia cælestis magistrum; eumq. tunc secutus, & parentes relinquens, parentem tamen sequebaris: nunc vero cum eundem adscitum ad Pontificatus fastigium prosequendum putaris, ad familiare secretum eremi te amor retulit. Ergo nunc es nobilior, & maior exemplo. Prius enim cum desertum peteres, comitatus patrem videbaris: nunc cum desertum repetieris, etiam patrem reliquisti] nempe ipsum S. Honoratum. hæc & alia de his

DE QVIBVS
REDARGVTVS
HILARIVS
CONDEMN-
TVR.

¶ Sidon. lib. 6.
epist. 3.

¶ Sidon. lib. 7.
epist. 6.

INTERPELLA-
TVR IMPERA-
TOR CONTRA
HILARIVM.

¶ Sidon. epist. 90.

his S. Eucherius, cum ea occasione præclaram illam ad ipsum de laude Eremitæ lucubrationem dedit. Ceterum quod ad ipsum Hilarium spectat; rursus Arelatū litteris Honorati accersitus, interfuit (vt ipse docet) cū idem sanctus ex hac vita migravit: quem & peregrina funebri oratione laudauit, qua eius Vitā contexit iam Arelatenfis factus Episcopus.

HILARIUS
ARELAT. EPI-
SCOP. VIRTU-
TIBVS CLA-
RVS.
a Genad. de Scri-
ptar. Eccl. c. 69.

At licet creatus Antistes, iura suæ Ecclesiæ vendicaturus, plus æquo visus sit esse prolapsus: tamen cedens, eo tandem peruenit culminis sanctitatis, vt ore omnium meruerit commendari. Et vt omittamus ea repetere quæ de ipso dicta sunt superius de laboribus aduersus Pelagianam hæresim exantlatis, de eius erga pauperes munificencia Gennadius ita scribit^a: Hilarius Arelatenfis Episcopus, vir in sanctis Scripturis doctus, paupertatis amator, & erga inopum prouisionem non solum mentis pietate, sed & corporis sui labore sollicitus fuit: nam pro reficiendis pauperibus etiam rusticationem contra vires suas homo genere clarus exercuit: sed nec in spiritualibus neglexit: nam & in docendo gratiam habuit, & absque personarum acceptione omnibus castigatum opus prædicationis ingessit.] hæc Gennadius. Porro haud his paucis circumscribi & conscribi valuerunt egregiæ eius virtutes, & spectatissima morum sanctitudo: etenim (vt idem auctor est Gennadius^b) Honoratus, non Arelatenfis, sed Episcopus Massiliensis eiusdem Hilarij res gestas perpetuæ memoriæ consecrauit: laudatum etiam a sancto Prospero diximus: egregio quoque eum præconio profecutus est post Eucherium Constantius in Vita sancti Germani.

b Genad. de Scri-
ptar. Eccl. c. 99.

Et ad postremū illud satis ad coronam Hilarij, quod licet pro tuendis (vt sibi videbatur, iuste) iuribus Ecclesiæ Arelatenfis offensam meruerit tanti Pontificis, tamen quod sanctitate non vulgari claruerit, in publicis Ecclesiæ etiam Romanæ monumentis titulo meruit sanctitatis adscribi, anniuersariaq. memoria eiusdem vbique locorum dies natalis coli. Cui sic ad breue temporis spatium contigit ob Ecclesiasticas controuersias resiliere, vt maiori postea impetu, ardentiori q. animo, & acriori studio ferretur in hostes. Certe quidem haud mediocre specimen edidit Christianæ modestiæ, dum ita exagitatus tam a Pontifice, quam ab Imperatore (Sicut enim fremitus Leonis, ita & ira Regis) tamen omnino conqueiuit, neque contrarijs editis Apologijs suam causam defendit; cum alioqui id præstandi, & vis eloquentiæ ipsi suppeteret, & iura a prædecessoribus præsentia suffragarentur.

c Rom. Martyrol.
die 5. Maij.
HILARIUS
SANCTITA-
TE CLARVS.

d Prou. 19.

Quod vero ad eiusdem Hilarij lucubrationes pertinet, nulla præterea nobis ingenij eius monumenta supersunt, nisi data ad sanctum Augustinum epistola aduersus Pelagianos: eius enim fuisse discipulum, superius dictum est. Vitam quoque S. Honorati primi cultoris insulæ Lerinensis, ac deinde Episcopi Arelatenfis, sui ipsius prædecessoris, conscripsit; quod testatur Gennadius^c, & alij post eum: est enim funebris oratio, qua res ab eo gestas est profecutus: sed eam quidem carie situq. obductam, latentem diu, haud pridem in lucem Parisijs edidit vir doctissimus Genebrardus: cui bene precamur, quod ex ea refellantur fabulæ, seu potius sunt dicenda deliria incerti auctoris operis tribus libris distincti de Vita S. Honorati, quo in primis fingitur idem S. Honoratus Nicomediæ Regis filius, & alia id genus, quæ non sine nausea legi possunt, nisi ab eo cuius sit stomachus ferreus, & ignorantia vndique obductus rubigine.

e Genad. c. 69.
VITA S. HO-
NORATI AB
HILARIO
SCRIPTA.

Ceterum quod ad S. Honorati genus atque patriam pertinet; ex Senatoria illustri familia, eademq. Consulatus dignitate aucta ortum, idem tradit Hilarius; fuisseq. patriam Arelatensem, idē non obscure significat, dum ait ipsum, duce S. Caprasio sene, conuersum in monachum, germanumq. nactum comitem Venantium nomine, vitandæ gratia humanæ laudis, iter arripuisse Orientem versus, nauigioq. peruenisse in Achaiam: vbi defuncto eodem ipso fratre Venantio, ipsum Hilarium cum suis haud leuiter ægrotantem, iniisse consilium patriam repetendi: & licet quænam patria fuerit, expresse non nominet; tamen Arelatum significat, dum auctor ipse Hilarius pro concione alloquens suos Arelatenfes, illis plane verbis insinuat, vbi ait: Hinc iam vobis Honoratum vestrum Christus reducit, & occulta manu salubritatem regressus sui temperat, &c.] quem ergo ad suos Arelatenfes reductum atque regressum tradit, sane inde recessisse significat. Redeuntem vero, primum omnium, consilio Leontij Foroiulienfis proxime degentis Episcopi, incoluisse insulam Lerinensem a serpentibus obsessam; illicque, cedentibus illis, ecclesiam & monasterium erexisse, excepisseq. a sæculo profugos ad vitam monasticam excolendam, docet: sed & Arelatum cum redisset, se conuersum a vita sæculari ab eodem Honorato, idem qui ea scribit, affirmat Hilarius: nam ait: Tunc primum illam patriam, quam fugiendam dudum crediderat, agnouit: educit me secum, suam prædam, gaudet, triumphat

HONORATI
VITAE BRE-
VE COMPEN-
DIVM.

A phat, exultat, &c.] recenset eius in Episcopum Arelatensem assumptionem, ac tandem ægritudinem, obitum, atque funus. Ad postremum vero eiusmodi precibus, more maiorum, eundem in cælo regnantem Honoratum interpellat; quod certo sciret, Dei amicos, defunctos licet, humana curare; aitque: Memento itaque, amice Dei, memento iuligiter nostri. Deo incoinquinatus assistis, canens illud canticum nouum, & sequens agnum quocumque vadit: tu illi pedisequus, tu pro nobis patronus, orationum nostrarum interpres acceptabilis & fortis assertor, profusus ad sepulchrum tuum alumni gregis preces perfer: impetra, vt conspiratione communi omnes simul, sacerdos & populus, quæ iussisti, quæ docuisti, obtinere mereamur.] hæc Hilarius: qui sicut in Episcopatu successor illius fuit, ita in præfectura cœnobij Lerinensis post eundem S. Honoratum Maximus Abbas fuit electus, vt S. Eucherius in libello de laudibus Eremitæ declarat. At vero ipsum Hilarium sub Imperatoribus Valentiniano & Marciano diem clausisse extremum, Gennadius auctor est.

PRECES S. HI-
LARI AD S.
HONORATVM

Hucusque, in præsentem videlicet annum, S. Prosperi Chronicon peruenit, quod habetur: vt intelligas ipsum principio & fine carere, decurtatumq. esse: siquidem Cassiodorus de ipso ait^a: Sanctus quoque Prosper Chronica ab Adam ad Genferici tempora, & Urbis deprædationem vsque perduxit.] mutilata quidem esse omnia quæ præcesserant vsque ad finem S. Hieronymi Chronicon, & alia deesse in fine, lector intelligit.

a Cassiod. In Pto-
lemy. lib. 1.
c. 7.

Q Vadragesimus quadragesimus sextus Domini anno tertio Aetij Consulatu cum Symmacho aperitur; nouis cladibus Romano Imperio ærumnosus. etenim Africa, Hispanijs atque Gallijs a diuersis barbarorum gentibus occupatis, quæ supererat Britannia, a Scotis & Pictis inuasa, dira strage vastatur. Sed primum quod ad tempus spectat; ne in errorem labendi detur occasio, emendandus est Bedæ textus in libro de Sex ætatibus, dum tertium Aetij Consulatum ponit sub anno vigesimotertio Theodosij, quem constat in eius Imperij trigessimum nonum incidisse. Profecutus est huiusmodi tragediam luctuosam Gilda Britannus, cognomento Sapiens, stylo lugubri. Meminit autem de epistola tunc a Britannis ad ipsum Aetium Magistrum militiæ, iam tertio Consulem hoc anno missa, qua Britannorum strages nunciabatur, rogabaturq. Aetius præsto esse cum exercitu. ait enim^b: Igitur rursus miseri mittentes epistolas reliquas ad Aetium Romanæ potestatis virum hoc modo loquentes:

BRITANNIA
INVADITVR
A PICTIS ET
SCOTIS.

b Gilda de excid.
Britan. apud Bi-
bloth. sanct.

Aetio ter Consuli gemitus Britannorum. & post pauca, querentes inquit: Repellunt nos barbari ad mare, repellit mare ad barbaros. Inter hæc oriuntur duo genera funerū; aut iugulamur, aut mergimur, nec pro eis quicquam adiutorij habentes.] hucusque ex epistola illa Gilda recitat. sed pergit ipse: Interea fames dira ac famosissima vagis ac nutabundis hæret, quæ multos eorum cruentis compulit prædonibus sine dilatione victas dare manus, vt paucillum ad focillandam animam cibi caperent. Alios vero nusquam: quin potius de ipsis montibus, speluncis, ac saltibus, dum conferti continuo rebellabant, & tum primum inimicis per multos annos prædas agentibus strages dabant, non fidentes in homine, sed in Deo, secundum illud Philonis: Necessè est adesse diuinum, vbi humanum cesset auxilium.] hæc ipse. Subdit vero multis narrare, quæ apud Paulum Diaconum^c post mentionem habitam de epistola a Britannis ad Aetium missa his adduntur: Dum Aetius minime annuisset, eo quod contra vicinos hostes occupatus existeret: quidam Britannorum strenue resistentes hos abigunt, quidam vero coacte hostibus subiiciuntur. Denique subactam Picti extremam eius insulæ partem, eam sibi habitationem fecere, nec inde vltra hæctenus valuerunt expelli. At vero residui Britannorum, dum continuo Scotorum impetus formidarent, vltro iam de Romanorum præsidio diffidentes, Anglorum gentem cum suo Rege Vertigerno ad defensionem suæ patriæ inuitauere: quos cum amicabili societate exceptos, versa in contrarium vice, pro adiutoribus impugnatores esse sensere.] Saxones hos nominat Gilda, alij vtroque iuncto nomine, Anglosaxones. Quando autem ea Angli potiti sint insula, suo loco dicturi sumus.

BRITANNI
INTERPRE-
LANT AETI-
VM CONTRA
INVASORES.

c Paul. Diacon. lib.
14. prope finem.

Sed vnde tot mala? non aliunde quidem, quæ ex erumpente scaturigine peccatorū: quod pluribus

*a Gilda de excid.
Britan.
BRITANNO-
RYM PECCA-
TIS DEI IRA
INVLTIONEM
EXCITATA.*

pluribus ac vehementius idem Gilda deplorans, ista subinfert de Britannis non tantum A
omni genere fordium inquinatis, sed odio & ira (quod desperatorum est) aduersus opti-
mos exardescens: Si quis (inquit^a) eorum mitior, & veritati aliquatenus propior vi-
deretur: in hunc, quasi Britanniae subuersorem, omnium odia, telaq. sine respectu contor-
quebantur; & omnia quae displicuerint, Deoq. placuerint, aequali saltē lance pendebantur.]
ac paulo post: Et non solum hae saeculares viri, sed & ipse grex Domini, cuiusq. pastores,
qui exemplo esse omni plebi debuerint, ebrietate quamplurimi quam vino madidi torpe-
bant resoluti, & animositate tumore, iurgiorum contentione, inuidiae rapacibus unguis,
indiscreto boni maliq. iudicio carpebantur, &c.] pluribus prosequitur eorumdem scelera:
nec sibi satis eo commentario miscere cum luctu querelas, sed priuatam conscripsit ad-
uersus clericos inuectiuam, quam eiusmodi notauit titulo: In Ecclesiasticum ordinē acris
correctio.] cuius hic saltem reddemus exordium, ex quo cetera mediteris:

*SACERDO-
TYM SCE-
LERA.*

Britannia habet sacerdotes, sed nonnullos insipientes: quā plurimos ministros, sed mul-
tos impudentes: clericos, sed quosdam raptos & subdolos: pastores (vt dicuntur) sed
occisioni animarum lupos paratos: quippe non commoda plebi prouidentes; sed proprij
plenitudinem ventris quarentes: Ecclesiae domos habentes, sed turpis lucri gratia eas
adeuntes: populos docentes, sed praebendo interdū pessima exempla, vitia, malosq. mo-
res: raro sacrificantes, ac raro puro corde inter altaria stantes: plebem ob peccata non
corripientes, nimirum eadem agentes, praepcepta Christi spernentes, & suas libidines votis
omnibus implere curantes: sedem Petri Apostoli immundis pedibus aliquos vsurpantes,
sed merito cupiditatis in Iudae traditoris pestilentem cathedram desidentes: saepius detra-
hentes, raro vera dicentes, veritatem pro inimico odientes, ac mendacijs ac si carissimis
fratribus fauentes: iustos, inopes, inanes, quasi angues toruis vultibus conspicientes, & sce-
leratos diuites absque villo verecundiae respectu sicut caelestes Angelos venerantes: egenis
elemosynam esse dandam summis labijs praedicantes, sed ipsi vel obolum non dantes:
nefanda populi scelera tacentes, & suas iniurias quasi Christo irrogatas amplificantes:
religiosam forte matrem, seu sorores domo pellentes, & externas veluti secretiori mini-
sterio familiares indecenter accipientes, &c.] addit de inexplebili eorum appetitu gloriae
& ambitione, de auaritia, simonijs, praeposterisq. ordinationibus. Sed omittamus ver-
tere sentinam putredinum, & cloacam turpitudinum penetrare: vt plane manibus sit con-
tractare iustum libratumq. aequali lance Dei iudicium, cur incolae scelerati dati sint gladio,
& punietes eos barbari pro mercede sint vocati ad fidem: vt ita illam cōtigerit impleri sen-
tentiam^b: Non plebs mea vos: & vocabo non dilectam, dilectam, non misericordiam con-
secutam, misericordiam consecutam.] hae de Britannis pro temporis ratione modo satis. D

*b Ose. 2.
Rell. 9.*

*TERRAEMO-
TVS INGENS
IN ORBE.*

Sub huius quoque anni Consulibus (inquit Marcellinus) ingenti terramotu per loca
varia imminente, plurimae vrbes, Augustae (nempe Regia ciuitatis Constantinopolis) muri re-
centi adhuc aedificatione constructi cum quinquaginta septem turribus corruerunt: saxa
quoque ingentia in Foro Tauri, dudum super sese in aedificio posita, sine vllius laesione col-
lapsa sunt. pluribus nihilominus ciuitatibus collapsis, fames & aeris pestifer odor mul-
ta millia hominum, iumentorumq. deleuit.] hae Marcellinus. Hic ille plane est paucendus
& horribilis terramotus, in quo, sursum turbine sublato puero, auditū est ab eo cani Trifa-
gium: quamuis apud Paulum Diaconum atque Cedrenum perperā ponatur anno trigesi-
mo Theodosij Imperatoris, apud alios vero ante biennium. Sed cum nulla sit memoria an-
nis superioribus, dum sedit Proclus, sub quo omnes id contigisse ferunt, terramotum ali-
quem factum esse, nisi hoc anno, quo a Marcellino ponitur; eidē assentimur, vt antiquiori
omnium chronographo; meritoq. in eam imus sententiam, vt hoc anno id acciderit. E

*c Nicoph. lib. 14.
6. 46.*

Huius quidem tanti prodigij cum plures auctores meminerint, Nicephorus e veteribus
illud exacte describit his verbis^c: Adhuc Theodosius imperabat, & terramotus magnus &
admirandus exitit, qui priores omnes magnitudine, celeritate, & temporis diurnitate
facile superauit. Nam ad menses sex maxime durauit, & non ex interuallo, sed motu conti-
nuo omnia cōcussit, idq. per Orbem fere vniuersum: adeo vt non solum in vrbe imperante
(nempe Constantinopoli) turre in praepceptis ruerint, & murus varijs in locis ruptus sit, ve-
rum etiam Chersonesum, aedificium illud quod Macrontichos, hoc est, longum murum vo-
cant, simul omne conciderit, & innumerabilia vbique locorum magnorum operum, tem-
plorumq. aedificia pessumierint.

Terramotus iste Alexandriam quoque attigit: Antiochiae autem impetu vehentiore
immi-

A imminens, praecipua quaeque spectacula maxime comminuit. Et innumerabiles accidere
casus, non terra tantum, verum etiam mari. Alicubi enim terra dehiscens vicos frequentes
absorbuit: alicubi fontes non exigui subito exaruerunt: quibusdam in locis vbertim aqua
profluxit, quae ibi antea esse solita non fuerit: arbores multae vna cum truncis suis radicitus
euulsae: aggeres plurimi derepente existentes, in montes ingentes conformati. Mare ter-
minos suos transgressum, pisces ingentis magnitudinis mortuos velut funda eiecit. Insulae
plures vna cum incolis suis submersae, hodie quoque non apparent. Naues, vndis cōfertim
decedentibus, in arida, velut medio mari, immobiles consistere visae. Cladem ex eo terrae,
motu plurimum sensere Bithynia, Hellepontus, vtraque Phrygia, & Orientis pars ma-
xima: sicuti dictum est, inuasit quoque Occidentis regiones plures. Et cum longo duraret
tempore, non ea qua coeperat vehementia grassari perseuerauit, verum sensim de impetu
B aliquid remisit, donec prorsus conquieuit. Clades ea talis fuit.

Byzantij autem in maximum coniecti metum, a ruinis aedificiorum sibi timentes, mu-
ros reliquerunt, & extra urbem in Campo, qui dicitur, morati sunt vna cum Imperatore
Theodosio & Patriarcha Proclo continuis precibus incumbentes, Deumq. vt propitius eis
esset, & ab imminente calamitate Orbem liberaret, obtestantes. Et cum aliquando motu
eo grassante, terra veluti fluctuans concuteretur, & homines per metum eam ex funda-
mentis ipsis extirpatum iri vererentur, & omnes litanijs & supplicationibus dediti colla-
crymarent, & ex profundo intimoq. animo misericordiam diuinam implorarent: tum
miraculum praeter opinionem omnium, quod sensum & mentem omnem excedat, sub-
secutum est.

Subito namque e medio, spectantibus omnibus, diuina quadam vi puer in aerem su-
C blimis ad caelestem vsque tractum, ita vt iam non appareret, sublatus, diuinā vocem, qua
Angelis Deum laudibus ferre mos est, audiuit: eaq. voce percepta, rursus priore puer per
aerem via reuersus descendit; & Episcopo Proclo, ipsiq. Imperatori, & multitudini omni
supplicationibus operā danti, Deumq. hymnis celebranti, ab Angelis canentibus se verba
haec audisse, renunciauit: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS ET
IMMORTALIS, MISERERE NOSTRI. Quae vbi Proclus intellexit, statim ad eum mo-
dum populum psallere iussit: & terramotus statim etiam constitit, omninoq. quieuit. Im-
perator vero Theodosius, & in feminis admiratione omnium digna Pulcheria, tanto mira-
culo percussi, constitutione Imperiali confestim, vt per Orbem omnē hymnus diuinus iste
concineretur, decreuerunt. Et ex eo tēpore Ecclesia Christi eum acceptum, non quolibet
tantum die vsurpat, sed etiam (vt simpliciter dicam) cuiuslibet carminis & laudis Dei ini-
D tio ante omnia pleno ore praemittit. Puer verborum eorum mysterium executus, statim
vita defunctus est, & in magna ecclesia, quae Pacis nomen obtinet, conditus. Locus au-
tem, in quo ille in sublime actus est, postea ὑψωμαθίων, id est, Diuina exaltatio, vocatus est,
Notum ventum pro vrbe Constantinopolitana spectans, &c.]

Meruit res tanta ad posterorum perpetuum monumentum anniuersaria consecrari me-
moriam, tabulisq. adscribi Ecclesiasticis, diesq. signari, quo tale prodigium hactenus in-
auditū euenit: conseruant eam reuerenter Graeci, qui ex antiquo ipsorum Menologio eadem
annuatim in Ecclesia publice legunt, quae sic se habent: Die vigesima quarta Septembris,
imperante Theodosio, terramotus factus est magnus, & talis, qualis numquā antea factus
fuisse commemoratur. Quo factum est, vt totus populus vna cum Imperatore & Patriarcha
exierit extra urbem in locum qui dicitur, Campus, propterea quod sine cessatione aliqua
erat illa terrarum cōmotio. Cum igitur Imperator ipse Theodosius, & Proclus Patriarcha,
& totus populus litanijs & supplicationibus diuinam opem imploraret: repente puerulus
quidam de media turba in aerem raptus est. Omnibus autē praetimore clamantibus Kyrie
eleison, descendit puer, & voce magna populum compellens, petit, vt Trisagion in hunc
modum decantaret: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis, miserere no-
bis. quae cum dixisset, animam Deo reddidit, & terramotus quieuit.] hactenus in Me-
nologio, cuius publicae memoriae testificatione rem tantam testatam voluimus reliquisse.

Sed rem adeo ingentem, omnemq. humanum captū penitus superantem, spectatissimis
adhuc roboremus testibus, nempe sanctissimis Episcopis Orthodoxis temporis huius scri-
ptoribus rem gestam, vti se habuit, recensentibus, dum inuehuntur in Petrum Episcopum
Antiochenum haereticū, vt inter alios Aesclepiades Trallianus Episcopus, qui vbi eiusmodi
narravit historiam, haec adijcit: Hoc clare non vni, vel duobus, sed vniuerso mundo notum

*MISERANDI
CASVS EX
TERRAEMO-
TV.*

*QUAE PASSA
CONSTANTI-
NOPOLIS EX
TERRAEMO-
TV.*

*PRODIGIUM
DE PVERO.*

*PUBLICA TE-
STIFICATIO
MIRACVL.*

fuit.] id ipsum Acacius Episcopus Constantinopolitanus de eadem re Constantinopoli ob oculos facta testatur. His adde Latinos, nempe Iustinianum in Sicilia Episcopum hæc eadem ex Synodo publice scribentem; iungeq. Quintianum Episcopum Asculanum eodem tempore eadem testantem: adijce & ad postremum S. Felicem Romanum Pontificem ad eundem Antiochenum Petrum scribentem, & eandem historiam enarrantem. extant horum omnium epistolæ integræ, nullaq. ex parte labefactatæ; quas consulere protuæ voluntatis arbitrio poteris: habentur in textu vna cum eiusdem Felicis Papæ decretis tomo secundo Conciliorum recentioris editionis.

Porro diuinitus hoc hominibus tum allatum canticum nobili scriptione explicauit pluribus S. Ioannes Damascenus, edito de Trifagio commentario, narratamq. historiam recenset ac probat: qui & in libro de Fide Orthodoxa^a rursus eius meminit, eandemq. historiam repetit, additq. de eodē Trifagio cognito, atque in Chalcedonensi Concilio comprobato: post enim rei gestæ præmissam narrationem: Quia (inquit) in sancto & magno ac vniuersali quarto illo Concilio, quod Chalcedone coactum est, ita cantatus fuisse hic hymnus traditur: sic enim inter huiusce sancti Concilij Acta refertur. Quamobrem ridiculum sane fuerit, illum ab Angelis proditum, & incumbentium malorum depulsione confirmatum, ac prius etiam a Seraphim decantatum ter sanctum hymnum, utpote quod tres Deitatis personæ declarentur, Cnaphæi stulta & nulla ratione nixa opinione, tamquam scilicet ille Seraphim antecellat, obteri, ac (si superis placet) emendari. O insignem arrogantiam, ne dicam amentiam? Nos vero (disrumpantur licet etiam dæmones) ita dicemus: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS ET IMMORTALIS, MISERERE NOBIS.] hætenus Damascenus. Porro decantatum reperitur Trifagion in fine primæ Actionis Chalcedonensis Concilij, vbi Dioscorus damnatus est, eiusdemq. impietatis consortes hæretici æque reiecti.

Cur autem id, hoc potissimum tempore, fuerit Angelico ministerio per puerum hominibus patefactum, causa quidem in promptu est. Magna sane diuina prouidentia factum esse videtur, ut cum Eutyches in secreto cubiculo & penitentiis monasterij, aduersus Diuinitatem pugnaturus, super incudem obduratæ perfidiæ blasphemix fulmina fabricaret, quibus labefactanda foret, si licuisset, ipsa Diuinitas, dum sic in Christo vnâ naturam sicuti vnâ personam prædicans, Diuinitatem esse passam sicuti humanitatem, in necessariam assumptionem deduceret: aduersus nouum hunc Hagiomachorum ducem Dei benignitas non fulgur intorserit, sed canticum præpararit, quo Diuinitatis immortalitas vbique gentium caneretur, & per ipsum offensi numinis conciliatio imploraretur. Sic plane diuinæ prouidentix est humano consulere generi; ante parare arma, quam instet proelium; medicamenta conficere, antequam venenum irrepit in præcordia; atque ante venturam famem horrea frumento replere. Quando autem primum detectus sit Eutyches, qui diu tegmine sanctitatis obtectus delituit, suo loco inferius dicturi sumus.

Sed quid de instauratione mœnium collapsorum dicat vna cum alijs Nicephorus, accipe: post enim recensitam totam illam de terræ motu tetram historiam, & canticum cælitus missum, ad institutam narrationem hæc adiecit^b: Imperator vbi terræ motus timore liberatus est, illico Constantinopolitanæ vrbs muros reficere aggressus est: & maiorem mœnium partem, quæ in sicco loco sunt, per dies sexaginta in eam quæ nunc cernitur formam Anthemius restaurauit, ingenti vrbi amplitudine pomœrijs prolatis adiecta. Cyrus autem Præfectus Vrbi reliquum qui conciderat, & vi temporis labefactatus fuerat, murum renouauit, atque in sublimem altitudinem, vrbe veluti in nouam redacta formam, construxit. Et cum aliquando Imperator in Hippodromo equestre exhibens certamen staret, Byzantij structura Cyri delectati, magnificam illam emisere vocem: Constantinus condidit, Cyrus restaurauit. Qua ex causa ira percitus Princeps, Præfecti dignitatem, illo sub prætextu, quod Græcæ superstitionis cultor esset, homini ademit, & substantiam eius omnem publicauit.]

Hæc quidem passus est Cyrus, etsi inuidia (ut videbatur) Principis, iusto tamen iudicio; sed bono suo cessit: Qui enim inter tot signa atque prodigia adhuc deorum cultor perseueraret, violento aliquo remedio ab eo mentis delirio curandus erat, & sanæ menti reddendus: dum namque hisce necessitatis vinculis alligatus, in ordinem redigitur, pro salute ad Deum Christianorum, in Ecclesiâ confugiendo, licet inuitus, adire cogitur. Subdit enim de eodem Cyro Nicephorus: Ille autem animum despondens, ad Ecclesiam confugit, & in sacrum

in sacrum sacerdotum ordinem allectus, Smyrnæorum præfuit vrbi. Smyrnæi vbi illum audiuerunt Græcorum sacra coluisse, communionem eius sunt auersati. Cyrus autem ad eos in ecclesia talia verba fecit: Viri amici, Natiuitatem Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi silentio colamus, quoniam auditu etiam solo in Virgine sancta conceptum est Dei Verbum. Ei gloria sit in sæcula, Amen. Ac deinde gratus ciuibus fuit, & Ecclesiam pie gubernauit.] hæc de Cyri in sedem Smyrnensem promotione: alij autem Cotyæi eum dicunt fuisse creatum Episcopum; sed ex vna in aliam sedem translatum existimamus. De templo insuper ab ipso in memoriam Dei Genitricis erecto idem auctor hæc subdit:

Huius quoque est opus templum Dei Genitrici dicatum, quod Cyri dicitur: in quo fama est Romanum illum cantorem eximium propter carmina decantata honorem & præmium virtutis a Dei Genitrice recepisse. Templum autem id huiusmodi occasione istic^b est erectum. Cupressus in eo loco ingens & procera fuit, in qua superioribus temporibus, nescio quo modo, imaginem Dei Genitricis quidam occultauit. Cum autem multum præterisset temporis, & imago lateret, ipsa se ipsam indicauit. Cupressus enim immenso coruscans lumine, perinde atque fax vna ardere visa est, & ingens etiam miraculorum vis ab obscura & latenti efficacia manauit. Vbi autem quidam curiositate laudata arborem conscendit, imago ea, vnde miraculorum vis profluxit, apparuit. Quapropter Cyrus loco ei honorem habens, pulcherrimum & maximum Dei Genitrici construxit templum.] hucusque Nicephorus.

Sed quod in his versetur oratio, rem publicis monumentis æque testatam, & in Ecclesia publice legi solitam his addamus, quæ ex scripto antiquo codice S. Mariæ ad Martyres eodem argumento edita recitari in Ecclesia consuevit, his verbis: In ecclesia S. Sophiæ Constantinopoli extat puteus, qui sanctus dicitur, tectus coopertorio deaurato, argentoq. exornato, de quo ista scribuntur. Christianus homo in ianua domus suæ erexerat imaginem Saluatoris; quam Iudæus odio Christianæ religionis nocte furto abstulit, cultroq. eius vultum punxit; ex quo inflicto vulnere magna copia sanguinis effluxit, Iudæiq. vestes aspersit: qui magno timore affectus, eandem acceptam imaginem in propinquum puteum coniecit, & reuersus est in domum suam: quem cum sanguine aspersum eius vxor videret, in suspicionem adducta est, patratum ab eo fuisse homicidium; quod ille negauit: sed maiorem augebat suspicionem, dum eum timere & tremere cerneret.

Mane autem facto venerunt ex more, qui ex publico puteo haurirent aquam: sed cum pro aqua sanguinem se hausisse conspicerent, magno sunt horrore exterræfacti: req. statim per urbem vulgata, aduenit illuc tandem Præfectus vrbs, quod existimaret illuc cadauera occisorum esse proiecta. Qua de causa totum puteum iussit exhauriri aquis, in cuius fundo non hominis alicuius corpus occisum inuenerunt, sed sacrosanctam imaginem Saluatoris vulnere perforatam, & e vulnere recentem adhuc sanguinis guttam fluere, ut vnde sanguis emanasset, certo indicio doceret. Eam Præfectus acceptam ad Imperatorem attulit. Cuius iussu, voce præconis inquiri iubetur, qui adeo sacrilegum facinus perpetrasset; promittens indulgentiam criminis ei qui sponte sese reum proderet, poenam capitis secus facienti comminatus. Quæ cum Iudæi vxor audisset, de viro suo suspicionem concepit, secretoq. eum detulit Magistratui: a quo missis apparitoribus capi iussus est, & ad Imperatorem perductus, rem ipsam absque tormentis, ut se habebat, palam fecit, contestatus se fore Christianum. Qui vna cum vxore baptizatus est. Ipsa vero Saluatoris veneranda imago super puteum collocata est, puteus autem ambitu murorum intra sanctam ecclesiam comprehensus. Cuius rei gratia Kalendis Nouembris in facti memoriam ea historia recitari consuevit.] hæc ibi: sed quo potissimum tempore id acciderit, nusquam mentio: non tamen puto ante Nicænam posteriorem Synodum; quod de re tam grandi nulla ibi mentio habeatur.

Sed redeamus ad Cyrum: & quid de eo in rebus gestis S. Danielis Stylitæ omni fide conscriptis memoria dignum habeatur, hic describamus: qui enim illa collegit Acta, ista habet^a: Cuidam Cyro, qui prius quidem fuit Præses, postea autē ad sedem Episcopalem ciuitatis in Phrygia, cui nomen erat Cotyæi, euectus est, & ab illa postea discesserat propter quamdam motam aduersus eum calumniam, erat filia nomine Alexandra, & eodem modo erat affecta, quo ille quæ prius diximus, & grauius vexabatur a dæmone. Eius ergo pater, cum Sanctus ei venisset in mentem, ad ipsum ducit filiam, naturali beneuolentiæ alium comminiscens ardorem, nempe fidei. Simulatque ergo Sancti manus

de Iuan. Damasc.
de fide Orthod.
lib. 3. c. 10.
RECEPTA A
PATRIBVS
HISTORIA.

CVR HOC
TEMPORE
TRISAGIUM
PROPALATVM.

de Niceph. lib.
14. c. 46.
MOENIA VR-
BIS CON-
STANTINOP.
INSTAVRAN-
TVR.

DE CYRI
PRÆFECTI
CASV.

TEMPLVM
DEI GENI-
TRICI A CY-
RO ERRECTVM

DE MIRACV-
LO EX IMAGI-
NE SALVA-
TORIS.

a. Apud Metaph.
die 11. Decemb.
Syn. tom. 6. casu.
die.

CYRI CONVE
TYDO CVM
DANIELE STY
LITA.

eius capiti fuerunt impositæ, fugatus est spiritus; & quæ laborabat, statim conspecta est A
fana. Porro autem huic quoque miraculo fuit alterum coniunctum. Iam vero Cyrus San-
cto valde confidens, eius utebatur gratia. Vnde etiam uxorem eius, cui suorum agrorum
fuerat mandata cura, quæ ipsa quoque erat dæmoniaca, duxit ad ipsum. Nec cum sua fe-
fellit fiducia, sed ea quoque cum filia mundata fuit a rabie dæmonis.] hæc quidē (vt reor)
idcirco Cyrus meruit a dæmonibus aduersa pati, quod diutius ipse in idolis extitisset eo-
rumdem dæmonum venerator: vt hoc pacto magis magisq. in Christiana stabiliretur fi-
de, dum quanta esset dæmonum imbecillitas, & hominis Christiani aduersus eos potentia,
facile intelligeret. Quid autem postea Danieli de acceptis memor beneficijs Cyrus præsti-
terit, ab eodem auctore accipe: Pro his (inquit) magnas ei habens & agens gratias (erat
enim doctus & humanis litteris eruditus) in posita illic columna, super quam vitam age-
bat Sanctus, epigramma postea insculpsit, quod sic habet: B

Hic stat vir, qui ventos, quibus undique impetitur, non timet:

Ambrosia autem vititur alimento, & siti est expers humana:

At is vero radicibus fundauit adificium, columna duplici.

Est enim radix Simeon, Filium prædicans matris corruptionis expertis.]

ita Cyrus Simeonis Stylitæ memoriam habens, quod tam sublime & inaccessible viuen-
di genus ipse primus aggressus esset, cuius exemplum Daniel imitatus fuerat. Porro ista
de Cyro & Daniele longe post hæc tempora contingere, vt ex his quæ de eodem Daniele
& Simeone inferius sumus dicturi, patebit. Lucubrationum vero nobilissimi Cyri ingenij
extat carmen, cuius est titulus, Veritas exulans] quod tempore suarum angustiarum ela-
borasse visus est. At de Cyro viro clarissimo satis, quem vexatio impietate exiit, & reddi-
dit Dei beneficio religiosissimum Christianum. C

Hoc eodem anno vigesima quarta mensis Octobris S. Proclus Constantinopolitanus E-
piscopus ex hac vita migravit: cuius quidem rei testes sunt Græcorum tabulæ Ecclesia-
sticæ, in quibus hæc scripta leguntur: Commemoratio sancti Patris nostri Procli Patriar-
chæ Constantinopolitani, qui sacrarum litterarum peritia & probitate morum insignis,
cum annos duodecim & menses tres Episcopatum bene rexisset, in pace migravit ad Do-
minum hac die vigesima quarta Octobris.] ita ibi. Nicephorus in Chronico de tempore
sedis eius id ipsum habet: ex quibus emendandus est Nicephorus alter, Callistus dictus,
qui sedi Procli annos tantum vndecim tribuit^b. De Procli scriptis nihil præterea quam
homilias legi, & de traditione diuinæ Missæ perbreue scriptum, quo asserit Missam proli-
xiorem olim fuisse, sed a S. Basilio primum, & inde a S. Ioanne Chrysofomo ob socordiam
& tædium stertentium potius quam astantium Christianorum esse redditam breuiorem. D

Defuncto igitur Proclo, in eius locum subrogatus est Flauianus. Erat hic (inquit Ni-
cephorus^c) sacrorum donariorum magnæ Ecclesiæ custos, dignitate presbyter, vita au-
tem cælesti præclarus. Creato itaque Flauiano Episcopo Constantinopolitano, Chrysa-
phius eunuchus, qui plurimum apud Theodosium Imperatorem valuit, cum minus gra-
tam haberet eius ordinationem, suggestit Imperatori, vt Patriarchæ significaret, vt electio-
nis, seu consecrationis gratia aliquod sibi benedictionis loco mitteret munus. Cui S. Fla-
uianus panes puros misit. Chrysofaphius contra, aurum loco benedictionis esse mittend-
um, contendit. Ille respondit, non sibi esse talium rerum copiam, nisi forte ad hoc sa-
cris vteretur templi donarijs; satisq. scire Chrysofaphium, Ecclesiæ vasa Deo & pauperi-
bus esse debita. His verbis offensus Chrysofaphius est, & sanctum Flauianum in senso ha-
buit animo. E

Porro Pulcheria Augusta nihil horum conscia erat. Chrysofaphius interim nullum non
mouit lapidem, vt Flauianū e sede turbaret. Cum vero id omnino, dū Pulcheria summam
rerum administraret, fieri non posse videret: Eudociam Augustam, quæ nondum in Pa-
læstinam reuersa erat, sollicitauit; eamq. paulatim aduersus Pulcheriam concitans, per-
suadet, vt Præpositum domus Pulcheriæ, qui summam rerum administrabat, sibi adscisce-
ret. Eudocia persuasa Imperatoris tentauit animum, vt Præpositum illum a Pulcheria
abduceret. Renuit ille hoc facere, ne germanæ Augustæ aliquam videretur inferre in-
juriam, cuius ope & consilio tam diu Imperium administrarat. Postquam vero Chry-
sofaphius spe sua frustratus est, idq. ei ex sententia non successit: aliam aggressus est viam,
Eudociæq. persuadet, vt apud Theodosium agat, quo ille Flauianum secreto inducat, vt
Pulcheriam in diaconissam adscisceret: sicut enim Consules quidam vi ad Episcopatum
assumi

EPIGRAMMA
CYRI INSCRI-
PTVM COLVM-
NÆ DANIE-
LIS.

OBITU PRO-
CLI EPISC.
CONSTANTI-
NOP.
^a Menolog. die
24. Octob.

^b Nicephor. lib.
14. c. 47.

^c Niceph. lib. 14.
c. 47.
CREATIO
FLAVIANI
EPISC. CON-
STANTINOP.

CHRYSAP-
PHIUS MI-
SCET DISCO-
RIAS.

A assumi, ita etiam & perillustres atque perinignes feminas ad illud ministerium deligi,
erat in vsu. Quod cum Eudocia ageret frequenti suggestione, id tandem Theodosio per-
suasit: qui consilium cum Flauiano de ea re agenda communicauit. Ille vero re accepta, se
quod opus esset, facturum promisit. Interim autem Pulcheriam, secretis ea de re datis lit-
teris, de omnibus reddidit certiore: monuitq. ne ad se veniret, ne quod sibi displiceret,
facere cogeretur.

Pulcheria his acceptis, tradito Præposito domus Eudociæ, recedens ab vrbe, diuer-
tit ad Septimum, illic priuate tranquillam vitam actura. Cumq. his per Pulcheriam gestis,
facile Theodosius & Eudocia intelligerent, Pulcheriam de secretis initis inter se consilijs
redditam certiore: in Flauianum conuertunt odium. Pulcheria autem cum in hunc mo-
dum se abdicasset ab administratione Imperij, delata est ad Eudociam summa rerum.]
B hæc Nicephorus: reliqua vero de Flauiano suis locis inferius. Vide quo progrediantur pri-
uata studia aulicorum; cum omnia miscere, labefactare, atque euertere non curent, vt
male conceptas semel aliquando in perniciem innocentium euomant iras.

Quod autem ad ipsam Pulcheriā spectat, intercesserat nonnihil offensionis Theodosij &
Eudociæ cum ipsa, dum arguere ipsa voluisset Theodosij imprudentiā huiuscemodi facto.
Iam negligentia quadam viū venerat, vt Theodosius oblati sibi libellis, vel alijs ad re-
gimen Imperij spectantibus a ministris scriptis, absque eorum inspectione subscriberet:
quod cum periculose admodum peragi Pulcheria intelligeret, huiuscemodi ludo eum
corrigen- dum, in animum induxit. Libellum scribit, in quo significaretur, emptam a se ef-
se Eudociam coniugem Augustam, si ipse præberet assensum. oblataq. eadem charta
Theodosio, ipse ex more ei absque alia inspectione subscripsit: recepit ita subscriptam
C chartam Pulcheria: quæ accedentem ad se Eudociam aliquando retinuit, vocatamq. ab
Imperatore reddere recusauit, a se emptam affirmans, ostendens de rata habita emptione
Imperatoris chirographum: sicq. falso quidem eiusmodi ioco Augusti oscitantiam voluit
condijisse, ac correxisse simul. Sed quod veritas odium pariat, & Principes non facile si-
bi patiantur illudi: haud æquo id animo ab Eudocia potissimum acceptum fuit: quæ &
in Pulcheriam inuidia mouebatur, quod videret virum suum Imperatorem erga sororem
Augustam esse propensio- rem, cum illa consulere de rebus agendis, & refundere in eam
quæ essent maioris momenti negotia, se vero despici, & limis oculis ab eo conspici. cuius
infensi animi aduersus coniugem Theodosio eiusmodi causa præcesserat:

Oblatum fuit aliquando Theodosio miræ magnitudinis pomum: quod ipse admiratus,
dono dedit vxori. Illa autem acceptum donauit Paulino, quo ob consuetudinem rei lit-
D terariæ familiarissime utebatur non sine aliqua suspicione. Ille vero rerum ignarus, vt con-
ciliaret sibi Imperatoris animum, illud ipsum ei donauit: qui eo accepto, de dato pomo
vxorem rogat: quæ illud se comedisse mentita est: cum illud proferens Theodosius, menda-
cem arguit & infidam: cuius rei causa animus Theodosij nonnihil ab ea alienus diu per-
seuerauit, iusso interim occidi Paulino. hæc ex Nicephoro, Zonara, & alijs. Porro do-
mestica ista dissidia sunt tandem abdicatione Pulcheriæ consopita.

Huiusmodi autem domesticum bellum in perniciem est conuersum Ecclesiarum. Conce-
ptumq. semel odium aduersum sanctissimum Flauianum, haud abdicatione Pulcheriæ
extingui potuit, sed in dies magis magisq. studio Chrysofaphij eunuchi incenso, occasio
quærebatur eius in ordinem redigendi: destituito namque illo protectione Pulcheriæ, quæ
rebus Imperij vale dicto, priuata vitæ otium fuerat amplexata, haud ei difficile visum
E est, quouis occasionis prætextu Pontificem aggredi.

Sed quem vindictam auide sitienti propinauerit hostis humani generis blasphemæ ca-
licem, suo loco dicturi sumus abunde. Hic plane apparuit euidens, quonam pacto puræ
religionis cultu bene administraretur Imperium, & quam felicissime cuncta succedant, vbi
in eo sancta religio primum sibi locum vendicat. Iam enim ad quadraginta fere annorum
spatia, Theodosij licet imbellis & consilij inopis, inter tot barbarorum insultus, est Impe-
rium feliciter propagatum, vna sancta virgine pietate pollente habenas regimini moderante:
adeo vt etsi imprudenter aliquando peccare Theodosium ipsum contigerit, & Dei
indignationem in se commouerit; tamen misericordiam promeruerit, sorori monitis ac-
quiescens. Vbi vero se ipsa Pulcheria ab Imperio abdicauit, perinde atque destituta guber-
naculo nauis, ventorū impulsu in diuersa fertur continuo peritura: ita plane Theodosij Im-
perium pro arbitrio aulicorum, non pro ratione consilij ministratū interijt; tantaq. moles
Annal. Eccl. Tom. 6. D 3 corrui

PULCHERIA
ADMINISTRA-
TIONEM RE-
LINQUIT IM-
PERII.

PULCHERIA
VRBANE AR-
GVIT THEO-
DOSII IMPR-
DENTIAM.

corruit, cum eius fundamentum, nempe religio pure seruata conuellitur. Accidit istud A quidem, vbi non amplius vsus est Theodosius sanctæ Pulcheriæ consilij, sed Chrysaiphij eunuchi Præfecti cubiculi inflammatis odio & æmulatione affectibus se suaq. regenda comisit. In quæ vero malorum abrupta, peccatorumq. voraginem tali duce Theodosius miser inciderit, suis locis inferius apparebit. Quomodo autem hoc eodem anno Imperium Orientis rursus ab Attila Hunnorū Rege afflictatum est, Marcellinus sub anni huius Consulibus ita summatim perstringit: nimirum ipsum potentissimum atque ferocissimum barbarorum Principem ab Oriente progressum, vsque ad Termophilas * peruenisse victorem, occiso, qui se illi obiecerat, Magistro militiæ Theodosij Imperatoris; eoq. miserrimi status Theodosium esse depressum, vt eiusdem Regis sponte se tributarium constitueret: etenim despondens animum, cū resistere ferro non auderet, auro pacem redimere curauit, missaq. legatione, annua pacta pecunia, impetum continuit barbarorum. cœptam tamen ab Hunnis illatam cladem Orientalis Imperij, ad duos etiam sequentes annos propagatam esse, idem Marcellinus docet: cum tandem (vt dictum est) Theodosius Imperator vitans totius funus Imperij, ignominiose admodum cum sæuo tyranno eo modo transegit, illumq. in Occidentem conuertit. Est quidem elegans atque perbreuis Theodoretus ad Sallustianum epistola de eiusmodi barbarorum eruptione, quam non alia de causa quam ob peccata obuuisse testatur his verbis ^a:

THEODOSIUS
TRIBVTVM
PENDIT AT
TILAE.

* Termopolim
Hermopolim

^a Theodor. epist.

41.
THEODORET.
QVID DE CLAUDIIS
HUIUS
TEMPORIS.

Sacer dies nobis quidem consueta spiritalia attulit dona: tamen amari peccati fructus illis frui cū lætitia non permiserunt: hæc enim illorum germina & ab initio tribulos, spinas, & sudores, & labores, & dolores germinarunt: nunc vero etiam terram ipsam aduersus nos concurrit per terræmotus, & barbarorum turbas vndique aduersus concitat. Nos vero lugemus, quoniam dum Deus bona largiri nobis cupit, contraria facere illum cogimus, & C poenas infligere: Consolamur nihilominus, dum eius misericordiæ abyssum in memoriam reuocamus, & credimus quoniam non abiiciet Dominus populum suum, & hereditatem suam non derelinquet. Tuam vero magnificentiam ego saluto: & oro, vt de bona valetudine tua, quæ mihi opratissima est, me doceas.] hæc ad Sallustianum Theodoretus; quæ ipsum hoc anno scripsisse existimamus, quo (vt dictum est superius) vna cum Attilæ grassatione terræmotus Orientem concussit, cuius Theodoretus hac eadem epistola meminisse videtur. Hoc item anno famem & pestem Constantinopolim inuasisse, templumq. regiæ ciuitatis igne crematum esse, Marcellinus affirmat.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 40. IMPP. VALENTIN. 23.

ANNUVS ANNUVS ANNUVS
447. 8.

Annus agitur Redemptoris nostri quadringentesimus quadagesimus septimus, Consulatu Alypij, siue Callypij, & Ardaburij signatus: quo S. Leo Romanus Pontifex per uigili sollicitudine curæ incumbens vniuersalis Ecclesiæ, in Hispanias conuertens oculos & figens obtutus, laborantes eas adhuc plerisque in locis nefandorum Priscillianistarum erroribus, liberare penitus festinauit: & qui iam semel ad succidendos infelices Manichæorum palmites falcem acceperat; ad præcidendas etiam infaustas radices Priscillianistarum erroris Manichæis affinis Apostolicam securim admouit. Cum enim, ingruentibus barbaris Vuandalis primum, Gothis, atque Sueuis, florentissima illa Hispaniarum Ecclesia sanctissimorum Antistitū solita cultura careret, pulchra mutata facie, reddita est veluti E ager incultus vepribus vndique oppletus ac spinis, in quibus sua quærent feræ latibula.

Nam sanctus Turibius Asturicensis Episcopus vehementi Catholiciæ veritatis ardore succensus, lustrans Hispanias, lustra eiusmodi inueniens bestiarum, ad eas pellendas, earumq. latebras destruendas, Apostolicæ sedis, a qua sincerum acceperant Hispaniæ Evangelium, subsidium implorauit: missoq. ad hoc opus suo diacono Romam, de omnibus reddidit Leonem Pontificem certiozem. Qui absque mora de cunctis quæ agenda essent, redditis litteris, Turibiū monuit. extat eiusmodi S. Leonis epistola ^b, cuius est exordium: Quam laudabiliter pro Catholiciæ fidei veritate moneatis, &c.] Sed antequam ea quæ S. Leonis auctoritate gesta sunt prosequamur, de Turibio primum dicendum erit. Hic quidem sanctitate & doctrina pollens, zeloq. exarsuans domus Domini, ex animi arbitrio spontaneam peregrinationem suscipiens (vt dictum est) lustrauit Hispanias, vt qui es-

^b Leo epist. 97.

TYRIBII PER
REGINATVR

Aset Ecclesiarum status agnosceret, eidemq. pro virium facultate consulere. Absoluta autem itineris suscepti periodo, de his quæ comperisset, ista scripsit ad Idacium & Ceponium primarios Hispaniarum Antistites:

Sanctis ac beatissimis & omni veneratione colendis Idacio & Ceponio Episcopis Turibius.

Molestæ semper est & iniucunda peregrinatio, quam efficiunt * duri labores & lacrymabiles necessitatum curæ: habet tamen aliquid instrumenti *, cum adeundo incognita, vel ignorata discendo, quodam profectu mentis augemur; plerumque ea quæ apud nos optima videbantur, praua esse atque deterrima, reddita nobis meliorum ratione, noscentes. Quod mihi vsu venit, qui diuersas prouincias adeūdo, in omnibus Ecclesijs quæ in vnitatis communionem consistunt, condemnatis omnibus errorum sectis, reperi vnum atque cum-

Bdem Catholiciæ fidei sensum teneri ex purissimo veritatis fonte venientem: qui in nulla diuortia multifidis riuulis scissus camporum plana in cœnoscas voragines soluat, quæ rectum fidei iter impediunt. Eos vero, quos prauorum dogmatum virus infecerit: aut correctos piæ parentis gremio reformari compellit: aut pertinaciter contumaces, veluti abortiuos partus, ac non legitimam sobolem, ex consortio sanctæ hereditatis expellit. Quapropter mihi post longas annorum metas ad patriam reuerso, satis durum videtur, quod ex illis traditionibus, quas olim Catholica damnauit Ecclesia, quasq. iam dudum abolitas esse credebam, nihil penitus imminutum esse reperio; immo etiam pro vniuscuiusque studio & voluntate praua dogmata velut quibusdam hydrinis capitibus pullulare cognosco: cum alij veteri errori blasphemiarum suarum augmenta contulerint, alij integrum eum vsque ad huc retineant *; alij vero, quos ex parte aliqua ad respectum sui contemplatio veritatis adduxit, ex illius sensibus retinendo nonnulla, reliquis vinculentur: quod quidem per mala temporis nostri, Synodorum conuentibus, decretisq. cessantibus, liberius creuit, & impijssime (quod est cunctis deterius) ad vnum altare diuersis fidei sensibus conuenitur.

Hæc ego (vt loqui audeam) piæ potius erga patriam charitatis, quam temerariæ præsumptionis esse confiteor. Nam alias plenus omnium peccatorum, & magnorum criminum reus, quo ausu hæc ad vos scriberem, memor Dominicæ ^a vocis, quæ dicit: In alieno oculo festucam vides, in tuo trabè non respicis? Deinde conscius eius sententiæ, quæ admonuit, dicens ^b: Peccatori autem dixit Deus: Quare prædicas iustitias meas, & assumis testamentum per os tuum? Sed iterum illud aspicio, quod infra scriptum est ^c: Furem videbas, & concurrebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas. Neque enim illa sola sunt furta, quæ alienorum direptione committuntur, vel illa adulteria, quæ violatis maritalis tori affectibus perpetrantur; sed & subtractis quæ vera sunt, furtum Catholiciæ fidei peruersi dogmatis facit assertio, & aduersus veritatem verbi Dei malarum doctrinarum adulterio zizanix semina iaciuntur.] Admiranda profecto viri sanctissimi summa demissio animi, qui Christi exemplo vt peccantes erigat, sese cum peccatoribus collocat, & cum infirmantibus infirmatur, vt eosdem languentes curet, factus instar Apostoli, omnia omnibus, vt omnes lucretur Domino. Admirandum, inquam, haud tamen imitandum; cum de hæreticis agens, se omnibus deterius deliquisse testetur, vir alioqui omni ex parte sanctissimus, atque ab omni erroris labe purissimus, vt ex litteris S. Leonis Papæ ad eum datis facile intelligi potest. Quanam enim fidei Catholiciæ sinceritate enituisse ipsum oportuit, cui spatia suæ dioecesis angusta fuere, sed ad vniuersas Hispaniarum prouincias ab omni erroris labe verendas, scopam Catholiciæ veritatis admouit? At prosequamur reliqua

D ab eo in eadem epistola scripta.

E Loquar ne ergo (inquit) an taceam, nescio: quia vtrumque formido. Sed ne forte sanctitas vestra, quæ mala, quantæq. blasphemix apocryphis libris, quos hi nostri vernaculi hæretici ad vicem sanctorum Euangeliorum legunt, continentur, ignoret: maximi facinoris reum me esse credo, si taceam. Itaque hæc non adhortatio auctoritatis alicuius est, sed potius suggestionis instructio. Primum ergo est, vt illa patefaciam, quæ in plurimorum fide, vel magis perfidia esse cognoui: quæ cum multis publico pene magisterio doceantur: si Catholicorum aliquis paulo constantius destructionis causa assertioni insistat, continuo inficias euntes, & perfidiam perfidia occultant. Quod ne vltra iam faciant, ex apocryphis scripturis, quas canonicis libris veluti secretas & arcanas præferunt, & quas maxima veneratione suscipiunt, & ex his quas legunt traditionibus, dictisq. auctorum suorum, ea quæ in ipsis arguuntur, vera esse docentes: aliqua autem ex his quæ in istorum doctrina

* afficiunt
* adiumentum
TYRIBII EPISCOPI
STOLA AD
IDACIUM ET
CEPONIUM
EPISCOPOS

* retententur

^a Matth. 17.
^b Luc. 6.
^c Psal. 49.

TYRIBII
SYMMA
MILITAS.

na sunt, in illis, quos legere potui, apocryphis codicibus non tenentur. Quare vnde pro-
lata sint, nescio: nisi forte vbi scriptum est per cauillationes illas, per quas loqui sanctos
Apostolos mentiuntur, aliquid interius indicatur, quod dispungendum * sit potius, quam
legendum: Aut si forsitan sint libri alij, qui occultius secretiusq. seruantur, solis (vt ipsi
aiunt) perfectis patentes.

DE LIBRIS
QUIBUS PRIS-
CILLIANI-
STAE VTE-
BANTUR.

Illud autem specialiter in illis Actibus, qui S. Thomæ dicuntur, præ ceteris notandum
atque execrandum est, quod dicit eum non baptizare per aquam, sicut habet Dominica
prædicatio atque traditio, sed per oleum solum: quod quidem isti nostri non recipiunt, sed
Manichæi sequuntur; quæ hæresis eisdem libris vtitur, & eadem dogmata & his deterio-
ra sectatur. Ita execrabilis vniuersis per omnes terras ad primam professionis suæ con-
fessionem, nec discussa damnetur oportet, per cuius auctores, vel per maximum principem
Manem ac discipulos eius, libros omnes apocryphos vel compositos, vel infectos esse ma-
nifestum est, specialiter autem Actus illos qui vocantur S. Andreae, vel illos qui appellan-
tur S. Ioannis, quos sacrilego Leucius ore conscripsit, vel illos qui dicuntur S. Thomæ, &
his similia, ex quibus Manichæi & Priscillianistæ, vel quæcumque illis est secta germana,
omne hæresim suam confirmare nituntur; & maxime ex blasphemissimo illo libro, qui vo-
catur Memoria Apostolorum, in quo ad magnam peruersitatis suæ auctoritatem, doctri-
nam Domini mentiuntur, qui totam destruit legem veteris Testamenti, & omnia quæ
S. Moyse de diuersis creaturæ factorisq. diuinitus reuelata sunt, præter reliquas eiusdem libri
blasphemias; quæ referre pertæsum est. Vt autem mirabilia illa, atque virtutes, quæ in
apocryphis scripta sunt, sanctorum Apostolorum vel esse, vel potuisse esse non dubium est:
ita disputationes, assertionesq. illas sensuum malignorum ab hæreticis constat insertas: ex
quibus scripturis diuersa testimonia blasphemij omnibus plena sub titulis suis adscripta di-
geffi: quibus etiam (vt potui) pro sensus mei qualitate respondi. Quod ideo necesse habui
paulo latius vestris auribus intimare; vt vel posthac nemo quasi incius rerum dicat se sim-
pliciter huiusmodi libros vel habere, vel legere.

Vestra autem existimationis atque censturæ merito fuerit, vniuersa perpendere; & ea
quæ sine ambiguitate veritatis ac fidei contraria videritis, cum alijs fratribus vestris,
quoscumque vobis zelus Catholicæ religionis vel pium studium sociauerit, citra vllam
excusationem spirituali gladio refecare, & ignita diuini verbi virtute compescere.] hæc
S. Turibij epistola, quam ex Regia bibliotheca monasterij S. Laurentij edidit Am-
brosius^a Morales: desideratur autem quæ his iungebantur digesta titulis impia Priscilliani-
starum dogmata, & illis appositæ ab eodem auctore elaboratæ confutationes.

a Ambros. Mo-
rales. Hist. Hisp. lib.
II. c. 26.
DE CAVEN-
DIS LIBRIS A
CATHOLICA
EGGL. NON
RECEPTIS.
b Hieron. in Isai.
lib. 18. c. 64.
c 2. Tim. 3.

Intelligis, puto, lector, frustra laborare in extirpandis hæresibus sanctos Episcopos, nisi vn-
de semel scaturijt faculenta errorum colluuijs, fons penitus obstruatur. De huiusmodi
Priscillianistis Hispanias labefactantibus libris apocryphis est verus illa suo loco superius
recitata querela S. Hieronymi, cū de his ipse agens in commentarijs in Isaiam^b, hæc addit:
Et per hanc occasionē, multasq. huiusmodi, Hispaniarum & Lusitaniæ deceptæ sunt mu-
lierculæ oneratæ peccatis^c, quæ ducuntur desiderijs varijs, &c.] Ex his plane considerent,
qui præsumt hodie Hispaniarum Ecclesijs sacri Antistites, Catholicæ fidei decus & orna-
mentū, quanto periculo vulgari sinatur, quod offensam inferat Catholicæ disciplinæ, illud
inquā opus nuper cūsum, quod atra statim Romæ iniustum nota flammæ vtrices expectant,
elaboratum a Ioanne de Roa, cuiusmodi titulo, Apologia de Iuribus principalibus defen-
dendis & moderandis iuste] quod Nouatoribus parare viam, qui acutiorem odoratum ha-
bent, probe norunt. Videant quo tendat adulatio ista cum noua doctrina, quam haud quid-
dem auctor didicisse potuit a doctissimis viris Societatis IESV, inter quos aliquando so-
cius versatus est; non apud S. Augustini professores, ad quos, ab illis abire iussus, se contu-
lit; nec denique apud clerum Hispaniarum Catholicæ & Apostolicæ antiquæ disciplinæ te-
nacissimum conseruatorem atque custodem, apud quem demum stipendia meruit: Ve-
rum speratur de eo, vtpote adhuc inter Catholicos profitente, palinodiam fore prope-
diem recantaturum. Sed ad Turibium.

Haud enim satis sibi visum, de his quæ viderat, manuq. contrectado tetigerat, admonuisse
Hispaniarū Antistites: verum ad Davidis turrin confugit, inde quæsiturus arma contra
grassantem impietatem, extollentem se aduersus scientiam Dei: Legauit enim diaconum
suum, cui de omnibus litteras dedit ad S. Leonem Romanum Pontificem, addidit eis & cō-
monitorium, insuper & libellū: litteris quidē, quis esset Ecclesiarū Hispaniarum status, eum
reddidit

A reddidit certiore: commonitorio sexdecim capita Priscillianistarum hæresis complexus
est: libello vero supplici rogabat vt afflictatis Ecclesijs subueniret. At licet hæc Turibij
scripta non extent, tamen ex redditis ad eum a S. Leone Papa litteris perspecta habentur.

Sed antequam de his agamus, cum omnes codices tam scripti, quam typis excusi, æque
habeant hunc Turibium fuisse Asturicensem Episcopum: quomodo accidit, vt hic ipse in
primo Bracarenfi Concilio, in relatione Lucretij Episcopi, Notarius sedis Apostolicæ no-
minetur? Haud enim placet, quod res Hispanicis persecutus ait^a, duos fuisse Turibios,
alterum ad quem S. Leo scribit, Episcopum Asturicensem, alterum vero Notariū. S. Leo
nis, cui ad Synodum litteras dedit: nam abhorrent hæc procul a veritate. Si enim scribens
S. Leo ad Turibium Episcopum, litteras cum ad ipsum, tum ad Synodum celebrandam
Notario suo (vt vult) Turibio item dicto dedisset, vtique in litteris ad Episcopum scriptis.

a Ambros. Moral.
Chron. Hispan.
lib. II.
DE TVRIBIO
EPISCOPO A-
STURICENSE.

B eius mentionem fecisset: solemne enim erat, vt cum legatus a Pontifice mitteretur, vel
nuncius, eius mentionem faceret in litteris, quæ eidem ea ex causa dari solebant. Porro non
alicui certo homini, nisi Turibij Episcopi diacono, quem ipse Turibius ad S. Leonem Pon-
tificem miserat, ipsum S. Leonem ad Turibium Episcopum eas dedisse litteras, satis ex eis-
dem intelligi potest. Præterea non per aliquem alium a se missum, sed per ipsum Turibium
Episcopum cuncta quæ in ea causa peragenda essent, eundem S. Leonem impleri voluif-
se, eadem ad Turibium Episcopum litteræ datæ significant.

Neque placet, quod ab alio viro diserto tradi nuper vidimus, nempe vnum eum-
demq. fuisse Turibium, qui Notarius dicitur S. Leonis, & Asturicensis Episcopus; ipsumq.
Notarium primo eiusmodi curasse negotium, inde vero eundem esse creatum Asturicen-
sem Episcopum. Etenim ad quem scribit S. Leo Turibium, ipsum quidem tunc temporis
C fuisse Episcopum, ipsa ad eum epistola data significat, dum eum bene præsidere officio pa-
storali commendat: cumq. etiam dicat, ab eo missum fuisse diaconum suum Romam, au-
toritatem æque demonstrat Episcopalem: siquidem nequaquam patitur ordo hierar-
chicus, vt Ecclesiæ Notarij diaconis præsent, sed e contra vt sub potestate diaconorum sub-
sint Notarij: vnde habes apud Paulinū tunc Notarium S. Ambrosij, de se ipso testantem^b,
fuisse sub cura Casti diaconi. His adde, haud moris fuisse Apostolicæ sedis Pontificum, mi-
nistros suos Notarios fratres nominare, quo nomine dignasse videtur S. Leo Turibium,
vt alios solet Episcopos.

b Paulin. in Vi-
ta S. Ambrosij.

At cur Notarius idem in dicto Concilio Bracarenfi nominatur? Num fortasse idem sit
dictus Notarius, quod vtroque simul munere fungeretur, vtpote idem Notarius esset Apo-
stolicæ sedis, qui & Episcopus Asturicensis, vt S. Prosper Regiensis Episcopus idem dictus
D Notarius eiusdem S. Leonis Papæ? Sed non inuenimus id expressum. An potius quis dixe-
rit, Notarij vocem interdum non nomen significare eius officij, quod est dictum a notis,
sed magis a notum faciendo, sicq. ibi Turibius dicatur Apostolicæ sedis Notarius, quod
curæ illi esset, quæ in Hispaniarum Ecclesijs gererentur, Romano Pontifici nota facere:
etenim & Notariorū Apostolicæ sedis munus erat, quæque Ecclesiæ monumenta collige-
re, & conseruare: nam habes de Iulio Papa: Constituit, vt Notitia, quæ omnibus fidem fa-
cit, per Notarios colligeretur, & vt omnium monumentorum in Ecclesia confectio per Pri-
micerium Notariorum celebraretur, &c.] hac quidem ex parte dictum esse Turibium Epi-
scopum Notarium S. Leonis, nihil vetat: siquidem Notarij munus expleuit, dum quæ
ex mandato S. Leonis gesta essent, visus est collegisse, & ad eundem S. Leonem Romam
misisse, ibi perpetuo conseruanda. Referre etiam ad Pontificem quod gestum esset, Nota-
riorum partium fuisse, cum ex multis alijs, tum ex Romano Ordine, habes in officio Missæ,
vbi dicitur: Die autem resurrectionis Dominicæ, procedente Pontifice ad S. Mariam, No-
tarius Regionarius stat in loco, qui dicitur, Merulanas, & salutato Pontifice, dicit: In no-
mine Domini nostri Iesu Christi baptizati sunt hesternæ nocte in S. Dei Genitrice Maria
infantes, masculi tot numero, feminae tot, &c.] Sic igitur & Turibius, quod notas fecerit
S. Leoni res gestas in Concilio Toletano, eadem ex causa Notarius dici potuit S. Leonis.
Sicut enim, vocem istam, notaria, idem quod scriptis facta relatio Iudici, significasse, &
apud maiores vsu receptam diximus superius secundo Annalium tomo; ita & Notarium
dici potuisse, qui refert quæ sunt acta Romano Pontifici (quod sint cognata vocabula) quis
negabit? Certe quidem hoc ipso munere functum esse S. Turibium Asturicensem Episco-
pum apud S. Leonem Romanum Pontificem, eiusdem Leonis ad eum redditæ litteræ sa-
tis docent. Sed iam rerum gestarum ordinem prosequamur.

Acceptis

Acceptis (vt dictum est) S. Turibij litteris per eius diaconum missis S. Leo, vbi cuncta A
exacte examinavit, respondens ad singula, epistola ad eum data, rescripsit. Laudans in pri-
mis eius vigilantem in Episcopatu pastorem sollicitudinem, nonnulla in detestationem
nefandæ hæresis prælocutus, factum commendat Maximi Imperatoris, qui ad huiusmo-
di conficienda monstra sæcularis gladium exeruerit potestatis; licet optabilius fuisset, eos
Ecclesiastica emendatos fuisse censura. Deploratis igitur summis malis, quibus & Epi-
scopi aliquot etiam fuissent infecti, ad singula hæresum capita respondens, peculiaria sin-
gulis accommodata parauit antidota: quæ consulat lector, si vult; nos autem breuitatis
causa persequi prætermittimus. Demum improbata lectione librorum Priscillianistarum,
de Dictinijs libris mentionem habet: de quo lector meminisse debet, hunc fuisse Asturicen-
sem Episcopum, in cuius locum Turibius successerat, & ex Priscillianista hæretico reddi-
tum Catholicum recantasse palinodiam, suaq. damnasse scripta in Toletano primo Conci- B
lio; quamobrè hæc de ipsius scriptis ingerit S. Leo^a: Postremo autem capitulo hoc prodi-
dit iusta querimonia, quod Dictinijs tractatus, quos secundum Priscilliani dogma conscrip-
sit, a multis cum veneratione legerentur: cum, si aliquid memoriæ Dictinijs tribuendum
putant, reparationem eius magis debeant amare, quam lapsum. Non ergo Dictinium, sed
Priscillianum legunt, & illud probant quod errans docuit, non quod correctus elegit. Sed
nemo hæc Catholicus præsumat, &c.] Demum vero de colligendo in Hispania generale
Concilium mandans, ista perorat^b:

Habeatur ergo inter vos Episcopale Concilium, & ad eum locum qui omnibus oppor-
tunus sit, vicinarum prouinciarum conueniant sacerdotes, vt secundum ea, quæ ad tua
consulta respondimus, plenissimo disquiratur examine; an sint aliqui inter Episcopos, qui
huius hæreseos contagio polluantur, a communione sine dubio separandi, si nefandissimam C
sectam per omnium sensuum prauitates damnare noluerint. Nulla enim ratione toleran-
dum est, vt qui prædicandæ fidei suscepit officium, is contra Euangelium Christi, contra
Apostolicam doctrinam, contra vniuersalis Ecclesiæ symbolum audeat disputare. Quales
illic erunt discipuli, vbi tales docebunt magistri? & post nonnulla: Dedimus itaque litte-
ras ad fratres & coepiscopos nostros, Tarraconenses, Carthaginenses, Lusitanos, atque
Gallicianos, eisq. Concilium Synodi generalis indiximus. Ad tuæ dilectionis sollicitudi-
nem pertinebit, vt nostræ ordinationis auctoritas ad prædictarum prouinciarum Episco-
pos deferatur.] Ex his vides non alium missum esse Turibium cum litteris ad Episcopos
prouinciarum, quas Turibio Episcopo mandat vt reddat. Sed subdit: Si autem aliquid
(quod absit) obtiterit, quo minus possit celebrari generale Concilium: Galliciæ saltem in
vnum conueniant sacerdotes: quibus congregatis, fratres nostri Hydatius & Ceponius im- D
minebunt, coniuncta cum eis instantia tua, quo citius vel prouinciali conuentu remedium
tantis vulneribus adferatur. Data vndecimo Kalendas Augusti, Callypio & Ardabure
viris clarissimis Consulibus.] hæcenus Leo, generalem in vniuersa Hispania, more maio-
rum, indicens Synodum; quod munus erat Apostolicæ sedis Antistitis.

His perlatis litteris in Hispaniam, placuit ex sententia sancti Leonis Papæ a diuersarum
prouinciarum Episcopis generale celebrari Concilium. Testantur id quidem in primis
Acta Synodi Bracarenfis, in quibus primum ista leguntur^c a Lucretio Episcopo prælo-
cuta: Credo autem vestræ beatitudinis fraternitatem nosse, quia eo tempore quo in his
regionibus nefandissimæ Priscillianæ sectæ venena serpebant, beatissimus Papa vrbs Ro-
mæ Leo, qui quadragesimus * fere Apostoli Petri successor extitit, per Turibium Notarium
sedis suæ ad Synodum Galliciæ contra impiam Priscillianæ hæresis sectam scripta sua di- E
rexerit: cuius etiam præcepto Tarraconenses & Carthaginenses Episcopi, Lusitani quoque
& Bætics, facto inter se Concilio, regulam fidei contra Priscillianam hæresim cum aliquibus
capitulis describentes, ad Balconium tunc huius Bracarenfis Ecclesiæ Præsulem direxe-
runt, &c.]

Sed obserua, lector, dum generale Concilium celebratum ait ab Episcopis etiam pro-
uinciarum Carthaginensis, Lusitaniæ, & Bæticæ, nec vllam penitus mentionem facit pro-
uinciæ Galliciæ, vbi (vt ait) iussu S. Leonis debuerat Synodus congregari; magnam esse
coniecturam, hos seorsum ab illis conuenisse, sed communicasse postea cum ijs quæ ab
ipsis statuta essent. Si enim in Galliciæ prouincia tantum Synodus collecta esset, vbi &
conuenissent omnes dictarum prouinciarum Episcopi; quid opus fuit ab illis scribi (vt præ-
fatur Lucretius) litteras de rebus gestis in Synodo ad Balconium eius prouinciæ Prima-
tem

tem Bracarensem Episcopum, quem necessario præsentem oportuit fuisse Synodo?
Vbinam, quando celebrata est prouincialis Synodus absque præsentia Metropolitanæ
Antistitis? Sic igitur haud obscure penitus significare videtur idem qui supra Lucretius,
seorsum conuenisse dictarum prouinciarum Episcopos, seorsum vero cum Balconio Bra-
carensi Episcopos prouinciæ Galliciæ, illos vero de rebus penes se gestis dedisse litteras
ad eundem Balconium. Sed vbi locorum conuenierint, ignoratur: coniectura tamen aliqua
dici posse videtur, conuenisse Toleti, sub cuius Concilio primo, quæ postea iussu S. Leonis
Papæ contra Priscillianistas statuta sunt, fuerint collocata. Quod vero in Gallicia sub
Balconio collectum est Concilium, illud esse celebratum in municipio Celenensi apud Lu-
censem urbem, vetera produnt monumenta, quibus & recentiores Hispani consentiunt.

Vt autem non in vnum eundemq. locum ad Concilium celebrandum conuenierint om-
nes Hispaniarum Episcopi, sed Gallici seorsum ab alijs; illā potissimā causam existimamus,
quod Gallici erant sub Sueuorū Rege Rechila tunc regnante, reliquæ autem Hispaniarum
prouinciæ Gothis parebant, Theodorico, & eius filio Torismundo. Ex hoc igitur factum ap-
paret, vt discriminatione ditionis diuersorum Principum, diuersis in locis, seorsum ab inuicē
Catholici Episcopi Hispaniarum conuenierint, duoq. eodem tempore celebrata Concilia
in vnum postea conflata fuerint, quod vna extiterit causa conueniendi, & eadem Conci-
lia vna conuocari auctoritas, quæ & in vnam eandemq. conuenere sententiam. At non
duo hæc tantum in vnum, sed tria simul reperiuntur esse coniuncta, nempe duo hæc nouis-
sima cum Toletano primo, cuius esse noscuntur Episcopi, qui eidem interfuisse leguntur, &
canones illi viginti, vt superius suo loco dictū est. Vnde intelligas, quod quæ in fine habetur
verba illa: Ipsi etiam & supra scripta viginti canonum capitula statuerant in Concilio To-
letano] esse referenda ad Episcopos superius nominatos; perperam autem (vt puto) ab ali-
quo addita, vel non suo loco reposita; vt accidere solet, cum quid miscetur, ordine con-
fuso locari.

Sed obseruatione quidem dignissimum est, tanti ponderis æstimatam fuisse apud barba-
ros etiam Reges & Arianos auctoritatem Romani Pontificis, vt licet ab eodem essent ob-
hæresim Catholica cōmunicatione diuisi; nihilominus simulac audire Romani Pontificis
vrgere mandatum, vt omnes Hispaniarum Episcopi ad Synodum conuenirent; ijdem Prin-
cipes, singuli in suis prouincijs id faciendi liberam tribuerint facultatem, sinentes vbi vel-
lent (nulla, quod appareat, petita licentia) in sua ditione Episcopos conuenire. Tantum
sibi auctoritatis etiam apud Arianos Principes sedes Apostolica vendicabat. Vnde & for-
tasse accidit, vt Deus eisdem Regibus dederit & stabilire regnum, & ad multa sæcula pro-
pagare. Nullus enim vnquam absque amplissima remuneratione persolutum inueniet,
quicquid aliquando impensum est honoris & reuerentiæ Apostolicæ sedi: quod vtinam
omnes Catholici Principes obseruarent. Sed de his alias sæpe.

Quod autem spectat ad fidei assertionem ex præscripto sancti Leonis Papæ in hac Syno-
do constitutam, sub qua probarentur qui vere Catholici essent Episcopi, & omni labe care-
rent Priscillianistarum erroris, vtpote qua omnes articuli eorundem hæresis damnaren-
tur: magna quidem obseruatione dignum est, quod reperitur illud ab eis primum super-
additum fidei Symbolo de Spiritu sancto, A PATRE FILIOQVE PROCEDIT: at mi-
nime quidem sua id fecere auctoritate, sed ex verbis acceptis ab epistola ad eos scripta a sancto
Leone Romano Pontifice, in qua cum damnantur Priscillianistarum errores, hæc ca-
pite primo ponuntur^a: Primo itaque capitulo demonstratur, quam impie sentiant de Tri-
nitate diuina, qui & Patris & Filij & Spiritus sancti vnam atque eandem asserunt esse per-
sonam, tamquam idem Deus nunc Pater, nunc Filius, nunc Spiritus sanctus nominetur:
nec alius sit qui genuit, alius qui genitus est, alius qui de vtroque processit, &c.] Vides ne
quanti ponderis fuerint æstimata verba Romani Pontificis, vt quæ ille dixerit ad fidem
spectantia, mox vt sacrum diuinitus allatum oraculum a generali Episcoporum Concilio
illata in Symbolum fuerint?

Cū hæc igitur verba semel auctoritate Leonis Papæ ab Hispanis Episcopis addita fuerint
Symbolo ad confutandos hæreticos Priscillianistas: eidē semper inhæserunt, atque pertran-
sierunt ad Vuisigothos fidē Catholicam profitentes; qui & Iudæos ad Christianā fidem ve-
nientes, sub eiusdē Symboli confessione esse recipiendos, suis legibus sanciuerunt: nā ibi^b:
CREDO ET IN SPIRITVM SANCTVM DOMINVM ET VIVIFICANTEM
EX PATRE ET FILIO PROCEDENTEM. itidem in alijs Toletanis Concilijs sub
Gotho-

CONCILIVM
TOLETANVM
ET CELENEN-
SE.

DE SYMBOLI
ADDITAMEN-
TO.

a Leo epist. 93.
cap. 1.

b Legum Visi-
goth. lib. 12. c. 14.
pag. 236. apud
Isidor.

QVAE S. LEO
AD TURIBI-
VM SCRIPSIT

DE
-A
-A
-A

a Leo epist. 93.
c. 17.

b Ead. epist. c. 17.

LEO PAP. IN-
DICIT GENE-
RALE CONC.
IN HISPAN-
IA.

c Conc. Bracar. 1.
in præfat.

* quadr. septi-
mus.
DVO CONCI-
LIA IN HI-
SPANIA CE-
LEBRATA.

Gothorum Regibus celebratis, nempe quarto, octauo, vndecimo, duodecimo, & decimo tertio: quæ etiam verba in Symbolum apud Francos sunt accepta, tenaciusq. retenta, vt apparet ex Symbolo fidei sub Carolo Magno in Arelatenſi Synodo recitato.

Quam feliciffime quidem verba illa in Symbolum non absque Dei nutu illata fuerunt: siquidẽ sub eiusdem Symboli ita aucti confessione facta est magna ad Christianam religionem accessio: etenim & Gothi & Vuisigothi, aliæq. barbaræ nationes, quæ Hispanias occuparunt, atque longo tempore possederunt, ex Arianis sub eius Symboli confessione Catholici facti sunt; & Franci sibi Gallias vendicantes, sub eiusdem Symboli confessione redditi sunt Christiani: Contra vero omnium gentium infeliciffimi Orientales schismatici, ex quo eiusdem Symboli additamentum penitus respuerunt, sub Turcico iugo acerbiffima feruitute premuntur; atque ecclesijs, bonis, ac liberis spoliati, assidue incassum gemunt. Porro non Leonis id fuit nouum inuentum, sed prædecessorũ traditio: nam Damasus hæc ait: Spiritus sanctus non est Patris tantummodo, aut Filij tantummodo Spiritus: scriptum est enim: Si quis dilexerit mundum, non est Spiritus Patris in illo. Item scriptum est: Qui autem Spiritum Christi non habet, hic non est eius. Nominato itaque Patre & Filio, intelligitur Spiritus sanctus, de quo Filius in Euangelio dicit: Quia Spiritus sanctus a Patre procedit, & de meo accipiet, & annuntiabit vobis.] hæc Damasus.

Sed illud in his considerandum etiam, quod etsi in Hispanos, Gothos, & Francos eiusmodi ad Symbolum additamentum ex primario fonte, ab ipsa nimirum Apostolica sede, id prædicante (vt vidimus) Magno Leone suis ad Turibium datis litteris, fuerit deriuatum, & in barbaras etiam nationes feliciter propagatum: tamen ipsa Romana Ecclesia antiquitatis tenaciffima, etsi idem cum ipsis credidit atque docuit, quod antea illis iam prædicarat: diutiffime tamen cunctata est in Symbolum fidei verba illa inferre. Et quid mirum? cum etsi ipso Nicæno Symbolo per Catholicum Orbem vbique vulgato, atque in omnibus Ecclesijs decantato, & vsu recepto: sola tamen Romana Ecclesia in baptismi & aliorum sacrorum ritibus, vbi fidei confessio adhiberi solet, non aliud Symbolum, quam antiquum illud Apostolicum adhibere consueuerit; quod Rufinus testatur in expositione Symboli, nosq. superius suo loco pluribus diximus.

Hac itaque ratione, licet importune atque solite agente Carolo Magno Imperatore apud Leonem Tertium Romanum Pontificem, vt ea verba Symbolo adderentur, idem id facere penitus recusauit; immo ad perpetuam antiquitatis memoriam, ne quibuslibet liberum esset sacrosancto Symbolo aliquid addere, illud ipsum absque eo additamento in argentea tabula exaratum voluit in altari post corpus sancti Pauli perpetuo custodiri, vt suo loco de his pluribus dicturi sumus. Accidit vero postea, vt ad euandum schisma, ne ea quæ a Romana Ecclesia accepta Hispani, Franci, & alij omnes Boreales populi prædicarent, ipsa Romana Ecclesia respuere videretur, perinde ac si ante prædicatæ doctrinæ & alijs traditæ esset præuaricatrix, & confiteri publica confessione renueret, quæ alijs ad conuincendas hæreses, & detegendos ac confutandos hæreticos, atque probandos Catholicos tantus Antistes tot ante sæcula Hispaniarum Episcopis tradidisset: tandem placuerit Benedicto Septimo huius nominis Romano Pontifici idem Symbolum cum eo additamento Romæ in Ecclesia cani; id exposcente Henrico Imperatore, de quo ista Berno Abbas Augiensis:

Cum Romanorum presbyteri ab Henrico Imperatore interrogarentur, cur non post Euangelium (vt in alijs Ecclesijs fiebat) Symbolum canerent? Me (ait ipse) assistente, audiui eos eiusmodi responsum reddere, videlicet, quod Romana Ecclesia non fuisset aliquando vlla hæreseos fæce infecta, sed secundum S. Petri doctrinam in soliditate Catholicæ fidei permaneret inconcussa: & ideo magis his necessarium esse illud Symbolum sapius cantando frequentare, qui aliquando vlla hæresi potuerunt maculari. At Imperator domno Benedicto persuasit, vt ad publicam Missam illud decantarent.] hæc ipse. Atque ita quidem vbi in Ecclesia canendum semel Symbolum Romæ susceptum est; ne diuersitas esset in verbis, quorum vna eademq. erat in fide sententia, non aliud cani cœptum est ibi Symbolum, quam quod aliæ omnes Occidentales Ecclesiæ hætenus occinere consueuerunt. At de his modo hætenus: suis enim locis hæc locupletius tractabuntur, quæ hic modo obiter attigisse satis, occasione Hispanorum Conciliorum iussu S. Leonis per Turibium indicatorum. Multa præterea hic addenda de Turibio essent, vt inter alia de libris quos aduersus Priscillianum edidit, dicauitq. eidẽ S. Leoni Papæ, vt statatur

Damas. in Cõcil. Roman. apud Crescon. Collect. b 1. Ioan. 2. c Rom. 8. d Ioan. 15.

ROMANI PONTIFICES ANTIQVITATIS TENACISSIMI.

APOSTOLICO CVR SEMPER VSA SYMB. ROM. ECCL.

Magist. sent. 1. dist. 2.

Bern. Abb. Augiensis de reb. ad Missam spectantibus. QVANDO COEPITVM SYMBOLUM IN ECCLESIA ROM. CANI.

A statur Montanus scribens ad Turibium Episcopum Palentinum: sed hæc satis. constat denique ipsum reddidisse in omnibus Apostolicum virum: qui instar Apostoli, bonum certamen certauit, cursum consummauit, accepitq. promeritam iustitiæ coronam: cuius rei gratia Catholica Ecclesia anniuersaria diei natalis memoria quotannis eius triumphum profequi solet decimosexto Kalendas Maij.

Hoc item anno ad Ianuarium, siue Iulianum Aquileiensem Episcopum S. Leo epistolam dedit de recipiendis hæreticis pœnitentibus absque spe ad superiorem gradum prouectionis: Magno (inquiens) habeant beneficio, si adempta sibi spe promotionis, in quo inueniuntur ordine, stabilitate perpetua permaneant; si tamen iteratæ tinctionis (nempe secundi baptismi) non fuerint maculati.] hæc sub huius anni Consulibus Leo. Ad Siciliae Episcopos ipsdem quoque Coss. epistolam dedit, quæ hæc habet in exordio: Diuinis præceptis & Apostolicis

monitis incitatur, vt pro omnium Ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu, ac quid vsquã reprehensionem inueniatur obnoxium, celeri solitudine aut ab ignorantia imperitia, aut a præsumptionis vsurpatione reuocemus, &c.] habet nonnulla ad Ecclesiasticorum rituum disciplinam spectantia: vt de baptismi solemni tempore, nempe Paschatis, & Pentecostes, non autem in Domini Epiphania, vt illi sibi faciendum susceperant, ex Africanæ Ecclesiæ vsu, apud quam solemne fuisse baptismum tempore Epiphaniæ, satis indicat Victor. Præcipit demum Leo, vt terni semel in anno ex Sicilia Episcopi Romam se conferrent ad Synodum: nam ad finem epistolæ hæc habet: Quare illud primitus pro custodia concordissimæ vnitatis exegimus, vt quia saluberrime a sanctis Patribus constitutum est, binos in annis singulis Episcoporum debere esse Conuentus, terni semper ex vobis ad diem tertium Kalendarum Octobrium Romam, fraterno Concilio sociandi, indissimulanter concurrant, &c.] Vides viridem antiquam in Romana Ecclesia obseruantiam, vt ex Episcopis Italiae bis in anno Concilium cogeretur, in quod tamen non omnes semper & ex omnibus locis conuenirent Episcopi, sed ex remotioribus prouincijs semel tantum terni adessent; cui quidem instituto voluit S. Leo Siculos etiam Episcopos subiacere.

Hoc itẽ anno, qui quartus numeratur ante Chalcedonense Conciliũ, idem S. Leo Papa e sede deposuit Primatem totius Asiæ Bassianum Episcopum Ephesinum, eo quod vacantem illam sedem inuasisset, atque se ipsum in eam intrusisset. Testatur id quidem Stephanus eius aduersarius in Actione vndecima Concilij Chalcedonensis, vbi ait: Hodie quatuor anni sunt, & Romanus Episcopus eum deposuit.] scelera vero a Bassiano perpetrata ibi narrantur. Citatur in ea Synodo epistola eiusdem S. Leonis Papæ ea de causa conscripta, quæ penitus excidit. hæc autem ad insinuandum pristinum vsum Ecclesiæ Romanæ Pontificum in deponendis Metropolitanis atque Primatibus in leges Ecclesiasticas delinquentibus, recoluisse voluimus.

Hoc eodem anno vetus innouatur querela Gentilium aduersus antiquorum effossores sepulchrorum, quos alijs Imperatorum rescriptis vetitos, superius dictum est: Christiani enim, & inter eos potissimum clerici nonnulli, omnis idololatriæ vestigia antiquare atque penitus abolere cupientes, dijs manibus dicatas defunctorum memorias euertere, vbicumque eas reperirent, conabantur. Quoniam vero ipse titulus criminis inuidiosus nimis & odio dignus apparebat, vt quis Fidelium argueretur sepulchrorum effossor: Christiani Imperatores, eiusmodi sanctis legibus, pœnis appositis eos coercere conati sunt; quod inter alios efficacius præstitit Valentinianus Augustus, aduersus sepulchrorum effossores ad Albinum Præfectum Prætorio rescribens octauo Idus Aprilis sub huius anni Consulibus.

Qui igitur in Gentilium sepulchra, ad conuellenda quæque superstitionis signa, audacter insurgent Christiani, vix credi potest quo ferrentur impetu in ipsa deorum simulacra; vt eadem cum reperire liceret, non illis vt doctæ manus operi parcerent, sed brachijs & cruribus fractis, eorum capita, ne vsquam reperiri valerent, in imum alicuius conijcerent parietis fundamentum, vel in alicuius propinquæ altæ foueæ profundum demergerent. Hæc quidem experimento didicerunt rerum antiquarum effossores in Vrbe, frequenti vsu admoniti, mira sagacitate indagare quæque simulacri fracta membra dispersa. Vt perseuerasse intelligas in animis Christianorum, maioriq. auctum incremento, quod S. Hieronymus ait: Vbi alibi tanto studio & frequentia, quam Roma, vacua idolorum templa quatuntur? sed de his satis.

Leo epist. 3.

Leo epist. 4. DE SOLEMNE BAPTISMI TEMPORE.

Vit. de persecut. Vandal. lib. 2.

Leo epist. 4. c. 7. BIS IN ANNO ROMAE CONGREGARI CONCILIVM.

Stephanus in Act. Chalcedonensis.

Stephanus in Act. Chalcedonensis.

Nonel. Valentin. de sepulchris. iii. 5.

Hieron. præf. lib. 2. in epist. ad Galat.

IESV CHRISTI
ANNVS
448.

LEONIS PAP.
ANNVS
9.

THEODOSII 41. IMPP.
VALENTIN. 34.

Quadragesimus octauus Domini annus Consulibus Posthumiano atque Zenone signatur: quorum alter Constantinopoli, nempe Zeno, creatus est; alter vero, Posthumianus scilicet, Romæ electus, dictus iste Rufius Prætextatus Posthumianus, cuius eiusmodi legitur Romæ vetus inscriptio^a:

RUFIVS. PRAETEXTATVS
POSTHVMIANVS. C. V. FILIVS
MAGNIFICI. VIRI. MARINIANI
PRAEFECTI. PRAETORIO
ET CONSVLIS. ORDINARI
QVAESTOR. CANDIDATVS
PRAETOR. VRBANVS. TRIBVNVS
ET. NOTARIVS. PRAETORIANVS
PRAEFECTVS. VRBI. SECVNDO
CONSVL. ORDINARIVS. QVOS
TANTOS. AC. TALES. HONORES
PRIMO. AETATIS. SVAE. FLORE
PROMERVIT

Porro erasus fuit primus versus in basi, ita tamen vt adhuc legi posset, RUFIVS PRAETEXTATVS: Quod vero non & Posthumiani nomen abolitum sit; inde coniectura ducimur, in odium illius Prætextati Gentilitiæ superstitionis Antistitis, de quo superius actum est pluribus, id factum fuisse. Sed de Consulibus hæc tenentur.

Hoc anno Theodosius Imperator, cum diuersis cladibus illatis a barbaris, atque fame, peste, terræmotibus, & penuria exagitari iamdiu videret Imperium; offensi numinis causas rimatus, tum Gentilitiæ impietatis homines, tum Nestorij sectatores (vt gratissimū Deo sacrificium) legibus coercendos putauit, vetuitq. libros Porphyrij, & contra Cyrilli scripta editos commentarios: insuper & illos qui suspecti essent Nestorianæ hæresis, quod Nestorio ante fauissent, exagitauit, & inter alios Irenæum illum, qui congregatis Patribus in Concilio Ephesino, pro Nestorio causam agens, maximas molestias intulit: hunc enim ex Comite ordinatum Tyri Episcopum deponi iussit. Porro quod Theodosius Imperator dedit hoc anno aduersus hæc omnia edictum sic se habet^b:

Regiam nostram maiestatem decere arbitramur, vt subditorum nostrorum pietati (quoad eius fieri potest) consulamus: Hac enim ratione futurum speramus, vt maiorem quoque Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi fauorem & benevolentiam nobis conciliemus. Cum igitur huic ipsi per omnia placere desideremus, nostrosq. subiectos Imperio ad hoc ipsum subinde incitemus: decreuimus, vt quæcumque Porphyrius propria impulsus infania contra piam religionem Christianam conscripsit, apud quemcumque tandem ea comperta fuerint, quamprimum concrementur. Siquidem omnia illa scripta, quæ diuinam in nos iram prouocant, piosq. animos offendunt, ea ne audiri quidem volumus.

Decernimus etiam, quicumque Nestorij impiam fidem æmulantur, nefariamq. eiusdem doctrinam quouis modo sectantur: si quidem Episcopi aut clerici fuerint, ex sanctis Ecclesijs confestim expellantur; si vero laici, anathematis vinculo (ab Episcopis scilicet suis) constringantur, prout iam quoque & nostra maiestate cautum est. Omnibus præterea Orthodoxis volentibus, piamq. hanc nostram sanctionem sectantibus, potestatem facimus, vt huiusmodi homines libere citra ullam cuiuscumque detrimenti formidinem deferant, publiceque redarguant.

Quoniam vero accepimus, doctrinas quasdam nescio quomodo dubias, Orthodoxæque fidei a sanctis Patribus Nicææ & Ephesi congregatis editæ nequaquam consentientes, & piæ

CHRISTI

LEONIS PAP.

THEODOSII 41. IMPP.

VALENTIN. 24.

A & piæ memoriæ Cyrilli Alexandrinorum quondam Episcopi expositioni repugnantes conscripsisse & euulgasse: mandamus, vt huiusmodi scripta, vel libri, qui certissimam habent vel legenti perniciem afferunt, apud quemcumque latuerint, incendantur: neque volumus vt quisquam in posterum aliquid circa fidem apud Nicæam & Ephesum ciuitates expositam aut differat, aut exponat. Qui vero hoc sacrosanctum nostrum decretum violauerint, non dubitent eandem sese pœnam incururos, quam contra impiam Nestorij fidem dudum decreuimus.

Vt autem omnibus & singulis certo constet, quantopere maiestas nostra impiæ Nestorij fidei æmulos detestetur: statuimus, vt Irenæus, qui hac de causa nostram indignationem nuper incurrit, & postea nescio quomodo post secundas nuptiās (sicuti accepimus) cōtra Apostolorum canonem Tyrionum Episcopus est creatus, a sancta Tyrionum Ecclesia statim expellatur, ornatuq. & nomine sacerdotij penitus exutus, priuatus in patrio tantum solo viuere permittatur. Magnificentia tua nostræ pietatis scopum affecuta, curet hæc obseruari, & primo quoque tempore peracta reddi.] hæc tenentur Theodosij rescriptum hoc anno datum, vt signis certissimis apparet, nempe ex his quæ habentur in mandato Præsidentum prouinciarum post acceptum rescriptum publice proposito, quod sic se habet^a:

Piissimus Imperator noster, non ignarus legum, iustæque politiæ firmamentum Orthodoxam religionem esse, peculiari edicto omnem impietatis occasionem præcidit; eos quidem qui ea laborant, moderata castigatione sanans; ceteris vero omnem honestæ vitæ rationem ostendens. Qualia ergo aduersus libros Porphyrij, quos ille contra sanctam Christianam religionem conscripserat; necnon contra illos, qui nefariam Nestorij doctrinam scriptis propagant, decreuerit: & quo rursus pacto nullum fidei dogma vim ullam obtinere voluerit, nisi illud vnum quod a sanctissimis piissimisque Episcopis, qui quondam in ciuitate Nicæa, & postea in Ephesina vnâ cum venerandæ memoriæ Cyrillo conuenerunt, editum & receptum est: Et qua tandem ratione Irenæum, qui Tyrionum ciuitatis Episcopus extitit, exauctoratum velit: id ex prædicta sanctione Græco sermone posita clare diferteque cognoscetis, ne quis ignorationem in posterum prætexat. Decet proinde omni diligentia istæ obseruari, comminationemq. ac indignationem regijs litteris insertam vsque ob oculos habere. Lecta sunt hæc in ecclesia Solitariorum, vigesimatertia Pharmuti, hoc est Aprilis, Indictione quarta*, anno Diocletiani centesimo sexagesimo quarto.] hæc tenentur ibi Præsidentum mandatum, quod ex Diocletiani annorum numero esse datum hoc anno, satis liquet, quod & ex epistola Theodoretici manifestius fiet.

D Antequam vero ista promulgarentur, quæ acceperat ex amicorum litteris Dominus Episcopus Antiochenus Theodoretus Cyri Episcopum reddidit certiore. Quid autem, cum hæc de Irenæo Domini litteris præsensisset Theodoretus, qui vna cum alijs eundem ordinauerat Irenæum, ad ipsum Dominum rescripserit, ipsæ declarant quæ tunc ab eo ad ipsum sunt redditæ litteræ, istis verbis^b:

Cum tuas legissem litteras, beatissimæ illius Susannæ sum recordatus, quæ nefarios illos homines cum vidisset, & omnium Deum adesse crederet, mirabilem illam edidit vocem: Vndique mihi sunt angustia. Elegit tamen potius incidere in calumniatorum insidias, quam iustum Iudicem contemnere. Et nunc, domine, duo nobis proponuntur (hoc autem sapius diximus) vel Deum offendere, & conscientiam lædere, vel incidere in iniusta hominum decreta. Ego autem puto hæc omnia ignorare piissimum Imperatorem. **E** Quid enim prohibuisset illum scribere, & ordinationem fieri præcipere, si re vera hoc illi placuisset? Cur vero extra minantur quidem, verentur tamen, vel terrefaciunt, litteras vero aperte id præcipientes non mittunt? Duorum enim alterum necessario sequitur; vel non adducitur vt scribat piissimus Imperator; vel procurant vt nos in aliquo delinquamus, & deinde delicti a nobis pœnas accipere possint. Proponitur enim nobis exemplum beati Principij*: ibi enim cum litteris præcepissent, pœnas tamen postulabant ab eo qui illis paruerat: quæ vero ego legi eo die quo lecticiarius aduenit, his contraria sunt. Sanctus enim quidam monachus illustris ad quemdam scripsit, quod litteras accepit a magnificentissimo Spathario, & a gloriosissimo Exmagistro, quibus significabatur, quod res Deo dilectissimi domini Episcopi Irenæi bene se habituræ essent: & pro hac diligentia & labore mercedem & retributionem petebant, vt Deo pro se preces efunderent.

^a Habet Smetius pag. 70. num. 2. lib. Antiq. Inscriptum.

^b Apud Concil. Ephesin. edit. Pelt. tom. 5. c. 20. PRAESIDVM MANDATVM.

THEODOSIUS OFFENSVM NVMEN PLACAT.

^b Apud Acta Concil. Ephesin. edit. Pelt. tom. 5. c. 29.

PORPHYRII LIBRI VETITII.

NESTORIANI EXAGITANTVR.

SCRIPTA CONTRA CYRILLVM DAMNATA.

IRRENEVS TYRI EPISCOPVS DEPOSITVS.

IRRENEVS TYRI EPISCOPVS DEPOSITVS.

^a Apud Concil. Ephesin. edit. Pelt. tom. 5. c. 20. PRAESIDVM MANDATVM.

^b Theodor. epist. 110. EPISTOLA THEODORETI AD DOMINVM DE CAUSA IRENEI.

* secunda

^b Theodor. epist. 110.

EPISTOLA THEODORETI AD DOMINVM DE CAUSA IRENEI.

* Principis

ATRI...
AD ART...
MAG...
BIGAMI SAE...
PE ORDINATI...
EPISCOPI.

Ego igitur puto oportere scribere ad eos qui scripserunt clericos regiae urbis, quod ego A calculo & sententia pijsimorum Episcoporum adductus, pijsimum Irenaeum Episcopum ordinavi, cum eius zelum & magnanimitatem & alias eius virtutes recte scirem, & praeter haec, dogmatum rectitudinem. Numquam enim scimus renuisse aliquando sanctam Virginem Deiparam appellare, vel aliud aliquid contrarium sentire Euangelicis dogmatibus. Quod vero ad bigamiam pertinet, nostros maiores secutus sum: Beatæ enim & piæ memoriae Alexander (ante Theodotum hic fuit Antiochenus Episcopus) qui Apostolicam hanc sedem rexit, cum beatissimo Acacio Berceensi Episcopo beatæ memoriae Diogenem ordinavit bigamum existentem, similiter etiam beatus Prailius (hic fuit Hierosolymorum post Joannem Episcopus) Dominum Cæsareæ Episcopum bigamum. Consuetudinem itaque secuti sumus, & homines insignes, tum doctrina, tum vita celebres. Multa etiam alia huiusmodi beatæ memoriae Proclus Constantinopolitanus Episcopus edoctus, & ipse ordinationem suscepit, & laudavit, & litteras eas approbavit. Ita etiam Ponticæ provinciae qui praesunt Primates & praestantiores sunt pijsissimi Episcopi, & omnes Palæstini: nec vlla dubitatio aut controuersia de hoc orta est: Et impium ducimus, hominem condemnare, qui multis & varijs rebus optime gestis est exornatus. Hæc & his similia, mea quidem sententia, scribere oportet. Si vero aliud quippiam tua sanctitas expedire putauerit, illud fiat. Ego enim cum vnam (vt putant) poenam & condemnationem acceperim, & subierim, praesto sum diuina ope aliam etiam subire: & si velint, tertiam & quartam, diuina vobis opem ferente gratia, omnes æquo animo feremus, Dominum laudantes. Si vero tuae probatur pietati, videamus quid nobis a Palæstina rescribatur; & cum quid agendum sit, diligenter perpenderit, ita Constantinopolim scribemus.] hæc Theodoretus ad Domnum Episcopum Antiochenum.

Theod. epist. 12. & 16.
THEODORETI
PRÆSENTIS
TEMPORIS
STATVS.

Summam quidem intercessisse inter Theodoretum & Irenaeum amicitiae necessitudinem, duæ a quæ extant ad ipsum datæ eius epistolæ docent; quarum posteriorem ordine postam, scriptam priorem esse constat, cum ambo Nestorio fauerent, & Theodori Mopsuesteni essent mirifici laudatores, atque scriptorum ipsius defensores. Ceterum quod ad præsentem causam spectat, ordinati scilicet ab eo Irenæi bigami: profuisse videtur eiusmodi ab ipso parata excusatio: nulla enim posthac fuit de his querela, sed tantum quod suspectus magis magisque redditus esset ob scripta ipsius aduersus Cyrillum, & consuetudinem cum Irenæo & alijs huiusmodi, quæ adhuc ipsum perseuerare fautorem Nestoriani erroris arguebant, cum iam accusatus esset, quod & pro ipso firmando frequens in Synodis fuisset: quam ob causam & Antiochia recedere iussus esset; mandatum quoque Imperatoris accepisset, ne e sua ciuitatis finibus penitus recederet, sed ibi relegatus absque aliorum collegarum consortio vitam ageret. Cum iste esset Theodoreti in præsentiarum status, pluribus ipse epistolis ad diuersos Constantinopolim datis conquestus est, & inter alias illa hoc ipso anno, qui numeratur vigesimus quintus eius Episcopatus, scripta ad Nomen Consulem, sed potius Consularem, seu Exconsulem, quem gessisse Consularum vidimus anno Christi quadringentesimo quadregesimo quinto. Prætermisiss igitur alijs, hanc vnam tibi reddemus, qua ipse totam vitam suam, & res ab se in Episcopatu gestas breui compendio narrat: est autem huiusmodi b:

Theodor. epist. 81.
THEODORETI
EPISTOLA
AD NOMINEM
CONSULAREM
DE REBUS
SVIS.

Breui quidem diei spatio tua potitus sum magnificentia, cum me necessitas vi te exoptato priuauerit: speravi tamen paruam illam consuetudinem incitamentum & fauillam futuram benevolentiae & vehementioris amoris. a spe tamen sum frustratus: cum enim semel & iterum scripserim, litteras nondum accepi, & Imperatoris decreto Cyrensiem regionis terminos præterire prohibeor. Nulla vero alia causa huius damnationis videtur, præter quam quod Synodos Episcoporum congreget. & licet neque accusatio ostendatur, neque actor appareret, neque reus conuictus: decretum tamen editum fuit. Noui quidem quæ leguntur c de Festo: hic autem Præses erat Romanorum, cui Iudæorum administratio commissa fuerat: a quo Iudæi cum petissent diuini Pauli damnationem, aperte ipse respondit: Non est Romanis consuetudo, damnare aliquem hominem, priusquam is qui accusatur, præsentem habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina quæ ei obijciuntur. Et hæc quidem dicebat homo qui Christo non credebat, sed idolorum errori seruebat. Ego vero neque interrogatus, an Synodos congregem, nec ne; & quorum causa congregem; & quid mali afferam vel rebus Ecclesiae, vel publicis; ac si in maximis deliquissem, ab alijs arceor ciuitatibus. Quinimmo alijs quidem omnibus

Act. 25.

nibus omnis aperta est ciuitas, non solum Arij & Eunomij sectatoribus, sed & Manichæis, & Marcionistis, & illis qui Valentini & Montani morbo laborant, necnon & Ethnicis, & Iudæis: Ego vero, qui pro dogmatibus Euangelicis pugno, ab omni excludor ciuitate. Sed inquit aliqui, contraria nos sentire & a vera fide aliena. Fiat igitur Concilium; adfint pijsissimi Episcopi, qui iudicare norunt; adfint & magistratus, & qui in dignitate sunt constituti, qui res diuinas sunt edocti. Dicamus aperte quæ sentimus: dicant & Iudices quænam Apostolorum doctrinæ sunt consona. Sed age hæc scripsi, non quia maximam ciuitatem videre cupio, neque ad aliam migrare exopto. Gaudeo enim re vera magis quiete illorum qui in monastico habitu vitam ducunt, quam illis inuideo qui Ecclesias gubernare volunt. Nouerit enim tua celsitudo, quod neque tempore beatissimæ & sanctæ memoriae Theodori, neque beatæ memoriae Ioannis, neque tempore sanctissimi Episcopi Domni libenter Antiochiam accedebam; sed quinquies & sexies vocatus, vix obtemperabam; obediebam vero, vt Ecclesiastico canoni parerem, qui periclitari præcipit eum, qui dum vocatur ad Synodum, accedere minime voluerit. Quando vero accessimus, quidnam fecimus eorum quæ Deo displicent? Quod talem & talem, qui ausi sunt iniquitates silentio dignas patrare, a sacro cœtu segregauimus? Quod eos qui laudantur, & vita celebri sunt, sacerdotij ordinatione decorauimus? Quod populis Euangelicam doctrinam obtulimus? Si hæc sunt accusatione & damnatione digna, etiam maiores pro his poenas libenter suscipiemus.

THEODORETI
VS CONFV
SAT ADVER
SARIORVM
CALVMNIAS.

Illud quidem adijciam (quandoquidem calumniatores hæc dicere me cogunt) quod ante conceptionem genitores me offerre Deo polliciti sunt, & ab incunabilis iuxta suas promissiones me Deo dicarunt, & tali cibo me educauerunt. In monasterio vero, quousque Episcopus factus sum, commoratus cum essem, inuitus Episcopus sum ordinatus. Viginti quinque iam egi annos, nec a quoquam accusatus, nec alium accusaui; nec eorum aliquis qui mihi subiiciuntur religiosissimi clerici, tot annis, ne obolum quidem in tribunali mihi oblatum conquestus est; neque vestem a quoquam accepi: panem vnum vel ouum nullus meorum domesticorum accepit aliquando. Præter laceras has vestes, quibus vestior, nihil possidere volui. Publicos porticus in vestibulis ecclesiarum ædificaui. Pontes duos magnos extruxi. Balneorum publicorum gessi curam. Cum ciuitatem reperissem quæ minime a defluente flumine aquabatur, aquæ ductus parauit; & ciuitatem aqua carentem, aquis repleui. Vicos octo Marcionis hæresi laborantes vna cum vicinis locis ad veritatis agnitionem libenti animo duxi. Alium præterea vicum Eunomianorum plenum, & alium Arianorum, ad lucem veritatis accedere procurauit. Et diuina ope, ne vnum quidem apud nos extat hæreticorum zizanium, aut germen. Nec ista sine periculis feci, sed sanguinem sæpe effudi meum; sæpe etiam ab ipsis lapidatus fui; & sæpe ad inferorum etiam portas mortis perueni.

VITAE THEO
DORATI COM
PENDIUM.

Sed iam insperans factus sum, dum glorior: hæc autem ex necessitate, non ex animo a me dicta sunt. Hoc etiam beatissimus Paulus a facere coactus est aliquando, vt accusatorum & calumniatorum obstrueret ora. Et gaudeo dedecore apparente, quinimmo summum honorem illud habeo. Audio enim Apostolicam vocem dicentem b: Omnes qui pie volunt viuere in Christo, persecutiones patiuntur. Vestram autem magnificentiam oro, vt rerum Ecclesiasticarum curam gerat, & insurgentem tempestatem placet. Re vera enim neque in ipso dissensionis initio tanta confusio Ecclesiam occupauit. Nullus vos docet de periculorum magnitudine: nullus Christianorum querelas vobis significat, & sanctissimorum monachorum qui apud nos sunt lamentationes. qua de causa longiore vsus sum oratione, vt cum cognouerit vestra magnificentia Ecclesiarum tempestatem, illam quiescere faciat: & magnum lucrum inde consequetur.] hæc tamen Theodoretus ad Nomen Exconsulem. Scripsit & ad diuersos alios magistratus Constantinopoli & alibi agentes eodem argumento litteras, quas (vt dictum est) ex codice Vaticano Latinitati donandas impense curauimus. Porro hic annus, vigesimus quintus eius Episcopatus, cuius in dicta epistola meminit, numeratur, vt intelligas ipsam hoc anno datam.

OPERA DI
GNA SANCTI
CTO EPISCO
PO.

Inter alias autem scripsit per legatos a Domino Episcopo Antiocheno Constantinopolim missis epistolam c ad Flavianum Constantinopolitanum Antistitem, qua etiam rectam fidei confessionem profitetur: aliam insuper ad eundem Flavianum d dedit, qua conquestus de Dioscuro Episcopo Alexandrino iam inimico ipsi detecto, atque iniuste sibi ius super Ecclesiam Antiochenam vendicante: cuius occasione (quod notatu dignum est) mentio-

Theodor. epist. 104.
Theodor. epist. 86.

nem habet canonis Concilij Constantinopolitani oecumenici, verbis istis: Tuam præterea A
sanctitatem rogamus, vt fidem, in quam bellum motum est, protegat, & sacros canones
conculcatos tueatur. In illa enim regia vrbe cum conuenissent beatissimi Patres, con-
sona ijs quæ in Nicæa statuta sunt a sanctis Patribus ibi congregatis, statuerunt, & diocæ-
ses distinxerunt, & vnique diocæsi, quæ ipsi conueniebant, tribuerunt, ne aliam diocæ-
cesim quis inuaderet, sed Alexandria Episcopus ea quæ ad Aegyptum pertinent tantum
gubernaret, & vnaquæque diocæsis res proprias & quæ ad ipsam spectant: Hic vero istis
definitionibus & decretis stare minime vult, sed beati Marci sedem sursum ac deorsum
agitat; præsertim cum aperte nouerit, quod Antiochensium magna ciuitas magni illius
Perri thronum obtinet, qui beati Marci magister fuit, & Apostolorum chori primus ac
princeps.]

Hæc habet Theodoretus in Dioscorum, super Episcopos Syriae ius sibi vsurpantem: quæ B
uoluimus recensuisse ad confirmationem eorum quæ a nobis superius dicta sunt de canone
Constantinopolitani Cõcilij diocæsum limites præscribente. Ceterum haud leue esse po-
terat Theodoretum illud argumentum de iuribus Ecclesiæ Antiochenæ: cum ea ex parte non
subijcienda tantum, sed præferenda videretur Ecclesiæ Alexandrinæ: nã & Innocentius Papa
scribens ad Alexandrum Antiochenum Episcopum, de eiusdem sedis prærogatiuis hæc ha-
bet: Antiochiæ nomen accepit religio Christiana, atque conuentum Apostolorum apud se
fieri celeberrimum meruit: quæq. vrbis Romæ sedi non cederet, nisi quod illa in transitu
meruit, ista susceptum apud se, consummatumq. gaudet.] hæc Innocentius: ex quibus vi-
des amplitudinem sedis Antiochenæ, nulla alia quidem ratione subdendæ sedi Alexandri-
næ, nisi quod ita primum Petro per Marcum eam erigenti visum fuerit. Sed intueri Dio-
scori primos huiusmodi mentis elatae motus, obserua hominis factum, dum sibi subijcere C
sedem Antiochenam aggreditur. Porro (vt est in Psalmo^a) superbia eius ascendit semper.

Sed quid inter hæc funestum accidit? Dum in desolationem Nestorianæ hæresis Ca-
tholici impelluntur; plane contigit, vt vnus ex illis rapido cursui terminum impone-
re, & sibi citra terminum prolabenti habenas iniicere nescius, improuide ferretur in ho-
stes; dumq. pugnat aduersus Ecclesiæ perduelles, ipse infeliciter nouus veritatis Catho-
licæ impugnator insurgeret. Euenit id quidem deploratissimo Eutychemonachorum
Constantinopoli agentium Patri, illorum inquam, qui tempore Ephesini Concilij aduer-
sus Nestorianos ceteris præstantius dimicarent. Cum igitur summo odio in Nestorij hæ-
resim iste ferretur, eo profiliit, vt non duas tantum esse in Christo personas omnino ex
Catholicæ fidei præscripto negaret, sed etiam nec duas in Christo naturas vellet asserere;
eosq. Nestoriano laborare morbo putaret, qui duas confiterentur in Christo distinctas D
& inconfuse coniunctas esse naturas. Est quidem de Eutychemonachis laboribus aduersus
Nestorium eiusq. sectatores indefesso studio exantlatis magna laus in Actione quarta
Synodi Constantinopoli ante Chalcedonense Concilium celebratæ: quod ipsum de
eo item prædicat S. Leo Romanus Pontifex in breui hac epistola sub huius anni Con-
sulibus ad ipsum data^b post acceptas ab eo litteras de inualescente Nestorianorum hæ-
resi: cum primum interpellauit Ecclesiam, remedium quærens aduersus fidem Catholi-
cam perturbantes:

Dilectissimo filio Eutychemonachis presbytero Leo Episcopus.

Ad notitiam nostram tuæ dilectionis epistola retulisti, quod Nestoriana hæresis quo-
rumdam rursus studijs pullularet. Sollicitudinem tuam hac ex parte nobis placuisse scri-
psimus; quoniam index animi tui est sermo, quem sumpsimus. Vnde non ambigimus au-
ctorem Catholicæ fidei Dominum tibi in omnibus affuturum. Nos autem cum plenius, E
quorum hoc improbitate fiat, potuerimus agnoscere: necesse est, auxiliante Domino,
prouidere, quatenus nefandum virus, dudumq. damnatum radicitus possit extingui. Dat.
Kal. Iunij, Posthumiano & Zenone viris clarissimis Conf.] Porro quos Nestorianæ hæ-
resis Eutychemonachis fugillauit, Catholicos fuisse, qui in Christo duas prædicabant naturas inter
se distinctas & indiuisas absque confusione coniunctas, exitus demonstrauit. Ceterum
cum inter hæc quidam susurri huius Eutychemonachis impietatis per Orientis Ecclesias sparge-
rentur, licet auctor hæresis nesciretur: Theodoretus hæc accipiens per Basilium Seleuciæ
Episcopum, qui hoc anno vocatus a Flauiano ad Synodum conuenerat Constantinopo-
lim, ad eundem ista rescripsit^c:

Omnium bonorum summam & apicem charitatem diuinus appellauit Paulus^d, & hac
nutriri

A nutriri fidei alumnos præcepit. Hac ditata tua pietas, quæ oportebat narrauit, & intuen-
da significauit: quid enim iucundius his qui Dominum timent, rectorum dogmatum fa-
nitate & concordantia atque conuenientia? Certo igitur scito, Deo dilectissime, quod val-
de lætati sumus, cum ea didicerimus de communi amico: Et quanto antea dolore offensi
sumus, cum audiremus, quod vnã esse carnis & Deitatis naturam assereret, & quod aper-
tis verbis & perfrieta fronte impassibili Diuinitati Dominicam passionem adscribit: ita læ-
tati sumus sanctitatis tuæ litteris, cum acceperimus, quod integras custodit naturarum
proprietates, & neque Deum Verbum in carnem conuersum ait, neque carnem in Diuini-
tatis naturam mutatam: sed in vno Filio Domino nostro Iesu Christo, qui homo factus est
Deus Verbum, inconfusas remansisse dicit vtriusque naturarum proprietates. Et vni-
uersorum Deum laudauimus pro conuenientia sanctæ fidei: & ad vtramque Ciliciam
B scripsimus, licet aperte non sciremus si qui sunt qui contraria sentiunt veritati: & hortati
sumus Deo dilectissimos Episcopos, vestigare & videre, si quidem aliqui sint, qui in duos
diuidant vnum Dominum Iesum Christum, vel admonendo eos corrigere & emendare,
vel e fratrum consortio illos segregare. Re vera enim similiter illos auersamur, qui vnã
naturam carnis & Deitatis dicere audent, & eos qui in duos Filios diuidunt vnum Domi-
num nostrum Iesum Christum, & Apostolorum fines transgredi aggrediuntur.

Quod vero ad pacem facile conuertimur, tua beatitudo confidenter id sibi persuadeat.
Si enim Propheta dicit^a: Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: multo magis nos
eam, quæ secundum Deum est, apertis vlnis pacem amplectimur. Quoniam vero nonnul-
li & Alexandriam occurrerunt eorum qui in mendacijs sunt enutriti & educati, & calum-
nias aduersus nos construxerunt, & huiusmodi verbis seductus Deo dilectissimus eius ci-
uitatis Episcopus, quamuis illi nostris litteris satisfacere conati sumus, quemdam pijs-
simorum Episcoporum ad regiam misit vrbem: dignetur pietas tua, quæ tua sit humani-
tas (vt soles) res gestas nobis indicare, & contra mendacium accurate veritatem statuere
& confirmare, & veritati contra mendacium opem ferre.] hæcenus ad Basilium Seleuciæ
magni nominis Antistitem Theodoretus. Hæc autem (vt dictum est) transacta sunt, an-
tequam auctor hæresis ipse Eutychemonachus detegeretur hæreticus: ex quibus plene satis expres-
sum habes Theodoretum quam rectissimo pede in Euangelium post damnatam Nestorij
hæresim esse progressum.

Quomodo autem hoc anno mense Nouembris detecta est hæresis Eutychemonachis, iam ag-
gredimur enarrare. Liberatus Diaconus^b hæc de primordijs eiusdem emergentis hæresis:
Eutychemonachus presbyter & Archimandrita, præsidens Constantinopoli celeberrimo mona-
D sterio, urgente fatana, prædicabat Dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem
nobis non esse secundum carnem, sed de cælo corpus habuisse. Rursum varians dicebat,
ante adunationem duas in Christo fuisse naturas, post adunationem vnã factam esse.] se-
cundum vero priorem sententiam hæc Theodoretus^c de Eutychemonachis: Quæ iam exaruerat,
Valentini hæresim rursus fecit pullulare. Arius solum animam, Apollinaris solum cor-
pus assumptum confitebatur: hic autem corpus assumptum esse negabat. Dicebat enim,
Deum Verbum nihil humanum ex Virgine sumpsisse, sed ipsum immutabiliter conuer-
sum, & carnem factum (ridiculis enim eius vtor verbis) solum per Virginem traiecisse.
Subdit vero Liberatus Diaconus a quonam eius impietas sit detecta:

Audiens talia docentem & prædicantem Eusebius Episcopus Dorilæi ciuitatis prouin-
ciæ Phrygiæ Salutaris, cum esset Orthodoxus & purus & amicus, prohibuit eum talia sa-
E pere & docere. Sed pertinaciter Eutychemonachis audire nolente, retulit Eusebius causam ad Fla-
uium Episcopum Constantinopolitanum, qui & ingressus est eius Concilium, quod col-
lectum fuerat pro Florentio Sardæorum Metropolita aduersus Episcopos sub eo constitu-
tos Ioannem & Cossinium: & data forma de aliquibus causis, eorum libellos obtulit Euse-
bius Flauiano & omni Concilio, coniurans omnes aduenire, & Eutychemonachis presbyterum;
vt sub eorum præsentia conuinceretur ab eo, hæretica dogmata sapere & docere.] hæc Li-
beratus. sed cum extent ipsa Synodalia Acta, quibus rei gestæ ordo contexitur, nihil est
vt eam per diuersa fragmenta historiam compingamus. Quomodo igitur ad Episcopale
iudicium Eutychemonachis causa hoc anno perducta sit, ex eisdem Actis accipe, quæ sic se
habent:

Cõsulibus^d Flauijs Zenone & Posthumiano viris clarissimis, sub die sexto Idus Nouemb.
in Christianissima & regia vrbe Constantinopoli Noua Roma, congregata sancta & magna
Synodo

DIOSCORVS
VSURPARE
CONATVR IV-
RA ECCLE-
SIAR AN-
TIOCHENAR.

SEDIS AN-
TIOCHENAR AM-
PLI TYDO.

^a Psal. 73.

QVA OCCA-
SIONE OBOR-
TA NOVA
HÆRESIS EV-
TYCHETIS.

^b Leo epist. 6.

S. LEONIS E-
PISTOLA AD
EVTYCHE-
TEM.

^c Theodor. epist.
85.
^d 1. Cor. 13.

THEODORVS
AD BASILI-
VM DE NOVA
HÆRESI

1881
1882
1883
1884

^a Psal. 119.
DE DIOSCORO
QVERITVR
THEODORVS.

^b Liberat. Dia-
con. c. 11. tom. 2. Conc.

EVTYCHES
DETEGITVR
HÆRETI-
CVS.

^c Theodor. hæret.
fabul. lib. 4. in fi-
ne.

EVSEBIVS
EPISC. DORI-
LÆI AGIT
CONTRA EV-
TYCHETEM.

1885
1886
1887
1888

^d Apud Concilij
Chalced. Act. 1.
tom. 1. Conc.

ACTA CONCILII CONSTANTINOPOLITANI
Synodo reperta in prædicta magnificentissima vrbe in Secretario Episcopij, præfente sanctissimo & beatissimo Archiepiscopo Flauiano. Et recitantibus relationem directam a Florentio Episcopo Sardis Metropolis prouinciæ Lydorum aduersus sub se constitutos reuerendissimos Episcopos Ioannem & Cossenium, præsentibus etiam clericis his qui easdem relationes detulerunt, & data forma de aliquibus quæ lecta sunt: Exurgens Eusebius reuerendissimus Episcopus Dorilæi, vnus constitutus de confidentibus, libellos obtulit sancto Concilio, coniurans eos relegi & inferri in monumenta Actorum. Instante vero eo, sanctissimus Episcopus Flauianus dixit: Susceptus libellus legatur ad cognoscendam causam, quæ in eo continetur.

Sanctissimo ac beatissimo Archiepiscopo Flauiano, & præfenti magno & sancto Concilio in hac vrbe regia gloriosissimorum Episcoporum, ab Eusebio Episcopo Dorilæi.

LIBELLVS EVSEBII ADVERSVS EUTYCHETEM.
Oportueram quidem non sic præfocatum sensu, & ebrium cogitatione & excessu mentis rapi Eutychetem presbyterum & Archimandritam, vt oblitus quidem timoris Dei, spernens etiam terribile tribunal Christi Saluatoris omnium nostrum, & iustum eius iudicium, & retributionem, qui venturus est iudicare Orbem terræ in æquitate, & reddere vnicuique secundum opera sua: nec vt ita auderet aduersus Saluatorem omnium nostrum Christum blasphemam linguam mouere; & Patres, qui inter sanctos connumerantur, hæreticos nominare, & nos qui eorum sumus fidei sectatores. Quoniam vero non cessat, inobseratum habens os & infrenè linguam, negans piissimam sanctæ religionis doctrinam, derogans autem & sanctissimis Patribus, & me hæresis accusans, qui numquam hæreticus suspicatus sum, sed e contrario magis semper hæreticis repugnans, & Orthodoxam fidem secundum meas vires defendens, permanens in fide sanctorum Patrū trecentorum decē & octo in Nicæno Concilio congregatorū, & omnibus qui in Ephesia Metropoli a sancta & magna Synodo acta sunt, & his quæ sapuit & exposuit beatissimus Cyrillus Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondam Episcopus, & Magnus Athanasius, & Gregorius, & Atticus, & Proclus sancti Episcopi: Supplico, & peto vestram sanctitatem minime despiciere hanc meam supplicationem, sed iubere Eutychetem presbyterum & Archimandritam occurrere in sanctum vestrum Concilium, & respondere ijs, quæ a me ingeruntur. Paratus sum enim cum conuincere, & falso habere Catholicum nomen, & alienum omnino a recta fide. Et coniuro vos per sanctam consubstantialem Trinitatem, quæ saluat Christianissimos nostros Imperatores, & per salutem & perseverantiam piissimorum nostrorum Imperatorum Theodosij & Valentiniiani perpetuorum Augustorum, prædictum Eutychetem iubere occurrere in vestram sanctam Synodum, & satisfacere ijs a me ei obiectis: Quatenus ita conuicto a me, & qui ab eo subuersi sunt, erigantur, & Catholica fides vincens, & nunc appareat omnes mundi terminos circumplexa. Quo proueniente, gratias semper vestræ confitear sanctitati.
Subscriptio. Eusebius Episcopus Dorilæi sanctæ Dei Ecclesiæ offerens hos libellos meos, subscripsi manu mea.

DETESTATIO ERRORIS EUTYCHETIS.
Sanctissimus Flauianus Archiepiscopus dixit: Stupescerunt quidē nos quæ lecta sunt, eo quod talis ingeritur reprehensio reuerendo presbytero & Archimandritæ Eutycheti: Tamē dignetur reuerentia tua conuenire ad eum, & disputare cum eo de recta fide: & si inuenietur pro vero non recta sapere, tunc vocabitur in sanctum Concilium, & aderit sibi. Eusebius reuerendus Episcopus Dorilæi dixit: Ego quidem amicus illius eram prius: Non semel autem, nec secundo, sed sæpius conueni ad eum pro hac causa, ex qua læsus est, & locutus sum cum eo, & inueni eum non recta sapere, & monui & docui. Sed instabat dicens ea quæ aliena sunt a nostra fide recta. Et hoc possum ostendere per multos testes, qui præfentes fuerunt, & audierunt. Coniuro igitur vos & iterum per Dominum nostrum Iesum Christum, quatenus destinetis ad eum, vt veniat, & respondeat, & postquam victus a me fuerit, cesset a peruersa doctrina; quia multi ab eo læsi sunt.

EVSEBIVS RENIT CONVENTIRE EUTYCHETEM.
Sanctissimus Episcopus Flauianus dixit: Patiatur nos tua reuerentia, & mox fatigationem sustineat vsque ad monasterium; & quæ condecet, loquatur ei, & quæ ad pacem pertinent; vt non commotio, cursus, & conturbatio creetur sanctis Ecclesijs Christi. Eusebius Episcopus Dorilæi dixit: Impossibile est iam me, postquam perrexi frequenter, & non persuasi, iterum ad eum accedere, & blasphemata verba audire. Sed dignetur vestra sanctitas dirigere ad ipsum, vt occurrat: nec enim permitto inexaminatum tantum negotium relinqui. Sancta Synodus dixit: Oportuerat quidem tuam reuerentiam acquiescere suasionibus sanctissimi & beatissimi Archiepiscopi nostri: sed quia perstantē te vidimus,

CITARIIVS TYR EUTYCHES.
A vidimus, fiat quod postulasti. Nunc ergo primitus e datis libellis fides teneat monumentum ad diligentem agendorum examinationem. Ioannes autem religiosissimus presbyter & Defensor simul cum religioso diacono Andrea pergentes ad religiosissimū presbyterum & Archimandritā Eutychetem, porrectum aduersus eum libellum ei relegant, & commoneant occurrere ad sanctū Concilium, & sibi adesse: non enim in leui acculatur causa.] hæc quidem eo die: sequenti vero quæ contigerint, in iisdem Actis describuntur: nos eadem compendiosiori interdum sermone, ne fastidium lectori pariant, perstringentes, quæ pertinent ad historiam tantum, in medium afferemus: vt patens fiat, quomodo semel detectus serpens, foraminis captans latebras, publicum congressum vitauit; quod est mendacio natura insitum, cum tamen ipsa veritas gaudeat luce, & reddi omnibus manifesta. Sed quæ sunt subsecuta, narremus.

EVSEBIVS DORILAEIVS GET SYNODVM ADVERSVS EUTYCHETEM.
B Sub iisdem Consulibus, pridie Idus Nouembris præsto fuit Synodo Eusebius, & quam semper coluit rectam fidem palam exponit, ex scriptisq. Cyrilli ipsam promens, eademque se sapuisse ac sapere profitetur; simulque ostendit, sanctos & Orthodoxos Patres semper in Christo duas confessos esse naturas in vna eademque coniunctas persona. Quæ quidem, vt sancte pieque dicta, ab omnibus qui præfentes erant, Patribus recepta sunt atque probata, singulis (vt dici solet) candidum calculū porrigentibus. Hæc quidem ea die sunt acta, seruato Ecclesiastici iudicij ordine, quo iubetur, vt accusans aliquem criminis hæresis, ipse se Catholicū esse, publice doceat. Rursum iisdem Consulibus, feria secunda, die decimoquinto mensis Nouembris, idem Eusebius Episcopus Dorilæi prosequens causam contra Eutychetem, his verbis sanctam Synodum interpellat: Quartus hodie excessit dies, ex quo vestram interpellavi sanctitatem, postulans Eutychetem presbyterum & Archimandritam in sanctam vestram Synodum occurrere, arguendum a me pro eo quod Orthodoxa dogmata corripit, & aliter sapit quam credit Ecclesia Catholica. Et peto tunc directos a sanctitate vestra interrogatos dicere, qualia ab eo acceperunt responsa. Flauianus sanctissimus Episcopus dixit. Dicant Notarij, qui sunt dudum directi. Notarij dixerunt: Ante hoc vestra iusserat sanctitas religiosissimum presbyterum & Defensorem Ioannem, & reuerendissimum diaconum Andream pergere ad reuerendissimum presbyterum & Archimandritam Eutychetem, & vtrique præsto sunt, &c.] Quæ autem transacta sint inter missos a sancta Synodo & Eutychetem, Ioannes ita narrauit. Audi insignem viri procaciam.

RELATIO DE EUTYCHETE.
C Cum (inquit) peruenissemus ad eum in monasteriū, libellos legimus, & exēplaria ei dedimus, & accusatorem etiam manifestauimus, & vocationem ei denunciauimus, & satisfactionem apud vestram sanctitatem. Ipse autem occurrere quidem & satisfacere penitus abnegauit, dicens, hoc ipsum apud se esse decretum, & definitione quadam ab initio teneri, vt nusquam alibi egrediatur a sua fraternitate: quodammodo enim tamquam in sepulchro, degere in monasterio. Innotescere autem vestræ sanctitati per nos postulauit, eo quod reuerendissimus Episcopus Eusebius inimicus ei admodum existens, detractionis & iniuriæ causa hanc accusationem aduersus eum confecerit. Paratum enim se esse asserbat, expositioni sanctorum Patrum, qui in Nicæa & in Epheso congregati sunt, consentire, & subscribere interpretationibus eorum confitebatur. Si vero aliquid contigit eos in aliquibus dictis aut falli, aut errasse, hoc neque reprehendere, neque subscribere; solas enim Scripturas scrutari, tamquam firmiores sanctorum Patrum expositionibus.]

EVSEBIVS RENIT CONVENTIRE EUTYCHETEM.
D Obserua diligenter, quibus se primo spiris veterinosus serpens, caput obtegēs, ne offendantur, inuoluat, dū desciscens a sanctis Patribus, honesto prætextu ad diuinas Scripturas prouocat; quod est peculiare omnium hæreticorum, se diuinæ Scripturæ vindices profiteri, eo pulchro velamento impietatem velantes; duplo impij, dum & errant, & ad struendā quam profitentur falsitatem, diuinā Scripturam pro animi voluntate detorquent. Sed quā nefanda Eutyches istis subiecerit, audi Ioannē: Post incarnationem vero (aciebat ille) Dei Verbi, hoc est, natiuitatem Domini nostri Iesu Christi vnā naturā adorare, & hanc Dei incarnati & inhumanati hominis facti. Et librū aliquem huiusmodi proferens, perlegebat. Adijciebat vero derogationes aduersus se ab aliquibus dictas, quasi quod dixerit, se innoxium ab huiusmodi derogatione esse, ex duabus naturis vnitis secundū substantiā factum esse Dominū nostrum Iesum Christum, neque didicisse in expositionibus sanctorum Patrum, neque suscipere, si cōtigerit ei ab aliquo tale aliquid legi: quia diuinæ Scripturæ (vt dicebat) meliores sunt Patrum doctrinis. Et hoc dicens, confitebatur perfectū Deum esse & perfectum hominem, qui natus est de Maria Virgine, non habentem consubstantialem nobis carnem.
hæc

hæc autem mecum colloquens dixit.] hæc Ioannes. Eadem etiam locutus est Andreas diaconus, & Basilius Episcopus Seleucia, qui præfens fuit, necnō Athanasius. Quibus peractis, & instante eodem Eusebio Episcopo Dorilæi, secundo iussus est Eutyches citari ad Synodum per Mamantem & Theophilū presbyteros: libellus autem citationis fuit huiusmodi:

LIBELLVS
CITATIONIS
SECYNDÆ.

Sancta & magna Synodus secundū Dei gratiam degens in Christianissima & regia Constantinopoli Noua Roma reuerendo presbytero & Archimandritæ Eutycheti. Et nunc secunda te ista vocatione vocamus per Mamantem & Theophilum reuerendos presbyteros, vt occurras absque dilatione ad satisfaciendum sancto Concilio, accusatus a Deo amantissimo Episcopo Eusebio, sicut qui aliena a fide sapuisti & sapis, & ad aliquos ex eis locutus es. Veni ergo ad Conuentum, nihil differens; ne vt subterfugiens in faciem conuinci, subiaceas diuinarum regularum seueritati: Nec enim rationabilis est satisfactio, dicente te, decreuisse non recedere de monasterio, qui de talibus accusatus es.

RELATIO SE-
CVNDA DE
EUTYCHETE.
* intentatum

Adhuc sedente sancta Synodo, & expectante Mamantem & Theophilum reuerendissimos presbyteros, qui missi fuerant vocare Eutychetem reuerendissimum presbyterum & Archimandritam: dum legerentur eius expositiones de fide sanctorum Patrum: exurgens in medio Eusebius Deo amantissimus Episcopus dixit: Nihil intemeratū * relinquatur adeo impie agenti, & aliena a recta fide sapienti: audacter pergite omnia facere. Comperi enim, quia Eutyches presbyter & Archimandrita volumen direxit per monasteria, & ad seditionem excitat monachos. Et quia hoc ipsum ad tutelam Ecclesiasticam sanctæ Synodo pertinet inquirere & cognoscere qualia conficit & machinatur, tumultum faciens: postulo hic præsentem presbyterum Martyrij (*templi scilicet S. Ioannis Baptistæ*) qui est in Septimo, dicere, si destinauit volumen, & fecit fieri subscriptiones.] hæc locutus Eusebius.

DE LIBRIS AB
EUTYCHETE
SPARSIS.

Iussus est post hæc a Flauiano presbyter testis accedere: qui roganti Flauiano quis esset, dixit: Presbyter sum in Septimo sub tua sanctitate. Cui Flauianus Episcopus dixit: Audisti quæ exposuit reuerendissimus Episcopus Eusebius? Abrahamus dixit: Etiā per vestigia tua.] Obserua hic pristinum morem obtestandi Episcopos verbis illis: Per vestigia tua] quibus profiterentur, sacrum quiddam esse, etiam ipsa Episcoporum vestigia. His autem Abraham presbyter subdit: Emmanuel presbyter & Archimandrita direxit me ad Asteriū presbyterū, hæc ei denunciare, quod Eutyches presbyter & Archimandrita direxit ei tomum de fide, & suadebat ei in eo subscribere: & hæc mandauit, vt prædictus presbyter Asterius hæc vestræ suggereret sanctitati.] addit his Eusebius, id ipsum esse factum per alia monasteria, ad quæ tomum miserat Eutyches, vt ei subscriberetur. Istæ cum audisset Flauianus, misit eò ex Synodo Petrum presbyterum & Patricium diaconum, & rursus ad alia monasteria Rhetorium presbyterum & Eutropium diaconum, Chalcedonem vero Paulum & Ioannem presbyteros ad inquirendum de misso ad eos fidei tomo ab Eutychete.

EUTYCHETIS
SVBTERFV-
GIA.

Inter hæc autem qui missi fuerant secundo citare Eutychetem, reuersi sunt ad Synodum; & quæ gesta essent, nota fecerunt, Mamante ita præloquente: Peruenientes ad monasterium Eutychetis presbyteri & Archimandritæ, reperimus ante ianuas monachos stantes; & ingressi cum eis monasterium, diximus: Nunciate: Loqui enim debemus Archimandritæ, directi a sanctissimo Archiepiscopo & præfente Synodo. Et dicebant nobis: Quia dominus Archimandrita ægrotat, & videre eum vos non potestis: quid ergo vobis placet, & pro qua re estis directi, dicite nobis. Nos autem non acquieuius, dicentes eis: Quia nos ad illum ipsum sumus directi, & scriptam iussionem habemus & præ manibus tenemus, quæ ad eum scripta est a Synodo. Qui ingressi, iterum regressi sunt, & adduxerunt secum Eleusium quemdam monachum, dicentes: Quoniam Archimandrita noster ægrotat, hunc loco sui direxit, vt huic quæ sunt mandata dicatis. Nec sic acquieuius dicere ei, sed diximus: Si suscipit nos missos a sanctissimo & beatissimo Archiepiscopo, & a sancta magna Synodo, dicite nobis. Deinde vidimus eos turbatos, & ad alterutrum susurrantes & dicentes aliqua. Et cum non reciperemus responsum, conturbatis eis, eo quod in scriptis esset mandatum, diximus eis: Quid conturbamini? Nihil est durum: quæ scripta sunt, non sunt occulta. Sed diximus & nos quid scriptura contineat: Commonuit eum ecce nunc secundo sancta Synodus, quatenus occurrat, & in his in quibus accusatus est a Deo amantissimo Eusebio Episcopo satisfaciat. Tunc ingressi nunciauerunt, & suscepit nos prædictus reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches.

Ingressi porreximus ei missam chartulam, & fecit eam nobis præsentibus legi: & postquam lecta est, dixit: Ego apud me definitum habeo, citra mortis necessitatem non egredi-

di monasterium: peruidet autem & sancta Synodus & Deo amantissimus Archiepiscopus, quoniam & senex sum effectus. Diximus nos: Dignare venire, & in his quibus accusaris satisfacere apud sanctam Synodum. Qui respondit: Ego non egredior de monasterio meo; quia sic habeo definitum. Si autem voluerit beatissimus Archiepiscopus & sancta Synodus aliquid agere; quod eis placet, agant. Hoc vnum peto, nullum hac altera vice fatigari. Definitum enim mihi est, non egredi monasterium. Ne ergo & iterum dirigant: quod volunt, ante tertiam meam vocationem faciant: mihi, ac si vocassent, sat sunt. Petijt autem nos dicere sanctitati vestræ hæc.]

QVID CVM EV-
TYCHETE A-
CTVM.

Sed tu qui ad diuinas Scripturas prouocas, o Eutyches (liceat paucis te alloqui) vbi repereris, dicas, quæso, te magis obligatum teneri propositi mentis tuæ vinculis, quam tui Episcopi iussione, immo & plurium Antistitum in Synodo confidentium, teq. ad iudicium vocantiū voluntate, legitimo præsertim id exigente iudicio? Magister tu in Israel es, & hæc ignoras? qui & alios doces, & munere præfecturæ monasterio præes, hæc te prætereunt, quibus te oportuit imbuisse tyrones? Sed sinamus delirare senem. Pergit ille: Compellebat autē nos, & chartulam aliquam scriptā deportare: sed non acquieuius suscipere, dicentes: Si quid volueris, perueniens, doce. Ista nobis talia ad eū dicentibus, delata est charta, & voluit eam nobis legere: sed nec sic acquieuius audire, sed accipiens eam subscripsit: & nos vale facientes egressi sumus, dicente eo: Quia dirigo sanctæ Synodo hanc chartulam cum subscriptione mea.] hætenus Mamantis relatio, eademq. collega Theophilus. Attende, lector, quod insitum est hæreticis omnibus, quod male agant, auersari lucem, congressum fugere, latebras quærere, diligere subterfugia, amare diuerticula, & captare recessus.

INTERPEL-
LAT EUTY-
CHETEM AV-
CTOR.

At rursus accusator Eusebius vrget, rursus vehementius instat, vt vel inuitus Eutyches trahatur ad Synodum. Tum vero secundum iudicij formam a sancta Synodo decretum est, vt ille tertio citaretur per Memnonem custodem sacrorum vasorum, Epiphaniumq. presbyteros, & Germanum diaconum, quibus scriptus citationis libellus traditus est, quo significabatur, vt post diem sequentem, feria quarta, ad septimamdecimam mensis Nouembris ipse Eutyches iudicio præsto esset.

TERTIO CI-
TATUR EV-
TYCHES.

Interea vero sequenti die, nempe decimasexta Nouemb. venit ad Synodū ab Eutychete missus Abrahamus Archimandrita, excusans Eutychetem ob ingrauescentē morbū venire nō posse. Accepta vero est a Synodo de morbo excusatio, quod non adeo inhumani essent, sed misericordes: ceterum eius propositum de non egrediendo e monasterio minime comprobatum fuit; testante Flauiano præsertim ipsum Eutychetem olim, cum in Synodo causa Nestorij tractaretur, aduersus eum acturum in Synodum ingressum fuisse. Adhortatus est autem idem Flauianus per eundem Abrahamium Eutychetem, vt venire ad Synodum ne detrectaret, & se purgare apud eam, si calumniam pateretur: sed & si errare compertus esset, ea quæ temere dixisset, corrigeret, atque damnaret, pollicens veniā; addiditq. hæc de accusatore causam infatigabili studio prosequente: Cognoscitis (inquit) zelum accusatoris, quoniam & ipse ignis frigidus illi videtur propter pietatis zelum, &c.]

Sequenti vero die, nempe decimasextima eiusdem mensis, auditi sunt a Synodo, qui missi fuerant tertio citare Eutychetē, Memnon, Epiphanius, atque Germanus; retuleruntq. in manus Eutychetis se dedisse libellum citationis; ipsum autem se excusasse, quod misisset satisfacere Synodo Abrahamium Archimandritam, cui significaret se sanctorum Patrum dictis & Nicænæ Synodo acquiescere; rogare vero, si his non contenta sit sancta Synodus, septimanæ vnus daret inducias. His relatis, auditus est etiam Eusebius accusator instans, & causam afferens, cur de his quæ ab eo antea sæpius dicta essent, Eutyches cogere reddere rationem. Auditi quoque sunt qui missi a sancta Synodo fuerant ad monasteria inquisitioni de voluminibus ab Eutychete ad ea missis: retuleruntq. accepisse Archimandritas missum ab Eutychete volumen fidei, sed ipsos subscribere noluisse; inter quos Martinum Archimandritā dignam illam emisisse sententiam: Non est meum subscribere, Episcoporum tantum est.] alios vero se minime accepisse, testatos esse. Instante igitur Eusebio, damnandum ex scriptis suis esse Eutychetem, idemq. attestante Flauiano: tamen ne præcox adhuc videretur esse iudicium, septem dierum petitas ab eo inducias concesserunt, qui erant in Synodo Patres, ita Flauiano suadente.

DATAE INDV-
CIÆ SEPTEN-
DIERVM EV-
TYCHETI.

Inter hæc autem dum expectaretur septimanæ dierum tempus Eutycheti præfixum, instante accusatore Eusebio Episcopo, iterum intromissi sunt Mamas cum collegis, qui missi fuerant citare Eutychetem; vt quæ ab ipso accepissent; & minime integre reddissent; palam

REACTVS
GA 21AVD
DE 21AVD
21AVD

palam facerent. Vigesima itaque secunda mensis Nouembris, confidentibus Patribus, A Theophilus, qui cum Mamante missus fuerat, sub diuini numinis contestatione hæc est locutus: Cœpit velle Eutyches disputare nobiscum. Reuerendo autem presbytero Mamante dicente: Non quidem ad hoc venimus, vt cum tua reuerentia disputemus, sed euocare te ad occurrendum Synodo. Cœpit ille, præfente Narsete presbytero, & Maximo Archimandrita, & alijs monachis, dicere: In qua Scriptura iacent duæ naturæ? Deinde: Quis sanctorum Patrum exposuit, Deum Verbum duas habere naturas? Ad hæc nobis respondentibus: Et tu ostende nobis, vbi continetur Homouision? aut quæ Scriptura hæc dicit? Respondit reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches: Non continetur in Scripturis, in expositionibus vero Patrum iacet. Ad hæc reuerendissimus Mamas presbyter respondens, ait: Eo modo sicut Homouision in sanctis Scripturis non iacet, sed in expositione Patrum ita se habet; ita & de duabus naturis ijdem B sancti Patres exposuerunt. Dixi ad hæc & ego: Perfectus est Deus Verbum, an non? Dixit idem presbyter Eutyches: Perfectus. Dixi ego: Perfectus est homo incarnatus, an non? Dixit: Perfectus. Si ergo duo perfecti Deus perfectus & homo perfectus, duo perfecta vnum faciunt Filium. Ad hæc reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches: Absit a me dicere ex duabus naturis esse Christum, aut de natura loqui seu disputare Dei mei. Si ergo volunt deponere me, aut si desiderant facere aliquid aduersum me, secundum permissum Dei faciant: Ego enim in fide, quam accepi, in ipsa steti, & confirmari desidero. Hæc sunt quæ ab eo audiui.] hæc in Actis de Eutychete.

Cum tu consideras, lector, horrendâ Eutychetis blasphemiam; non eo tamen procaciæ peruenisse vides, vt dum prouocat ad diuinam Scripturam, simul etiam quæ in ea a sanctis Patribus fuissent exposita, esse pariter retinenda neget: Ex quibus intelligis, supergressos esse nostri temporis Nouatores impudentiam Eutychetis: quippe qui, cum conuincantur a sanctissimis Patribus, sic prouocent ad diuinam Scripturam, vt nisi tot syllabis & elementis illud ipsum quod Catholica profitetur Ecclesia, in ea expressum inueniant, minime sibi retinendum esse, pertinacissime reluctentur, nullam vel traditionum, vel sanctorum Patrum interpretationum rationem profus habentes. Sed reliqua de iudicio Eutychetis prosequamur.

At quid inter hæc inueteratus dierum malorum hypocrita? Qui sæpius fuerat contestatus, se minime posse egredi e monasterio, licet iussione Flauiani Archiepiscopi & totius Synodi vrgeretur, quod eam sibi inuiolabilem legem antea præfixisset: tamen cum septem dierum accepisset inducias, statim egreditur e monasterio, sed non ad Flavianum quidem progreditur: at quonam gentium? Audi Liberatum Diaconum: Dum hæc agerentur, D refugiens Eutyches ad Theodosium Imperatorem, impetrauit ab eo (vt fertur) per Chrysaphium eunuchum, quem ipse Eutyches susceperat in sacro baptisate, vt cum Patricio Florentio & magno Consiliario Conciliū illud Flauiani ingrederetur. Timere enim se dicebat Flauiani calumnias.] Mos hic etiam est hæreticorū (vt de Arianis & alijs sæpe antea vidimus) ingredi Synodos ambitioso Comitum comitatu, taliū fretos potentia, qui diffiderent iustæ causæ: cuius quidem rei recens est exemplum Nestorij in Concilio Ephesino.

At mira sane versutia Eutyches Chrysaphium potentissimum eunuchum adsciuit sibi in præsidium ac patrocinium; quem sciebat infensissimum Flauiano ob res superius enarratas: ex quibus omnium malorum fluxit origo. Etenim scelestissimus hominum, vt conceptas iras in Flavianum euomeret, suscipiens patrocinium Eutychetis, in summum totius fidei Catholicæ detrimentum ei fauens, in eius defensionem tum complures alios E potentes aulicos, tum etiam Episcopos magni nominis inclinavit: effecitq. vt cum huius Synodi definitione causa finienda esset, ad œcumenicum oporteret eam deferre Conuentū, vnde tot mala velut e portis inferi magno profluuiio scaturirēt. Eunuchus hæc præstitit.

Adueniente iam præscripto a sancta Synodo septem dierū termino, inchoato a die decimasexta Nouembris: vigesima secunda eiusdem, rursus sancta Synodus congregata est; & ex more præpositis sacrosanctis Euangelijs, iussus est ingredi accusator Eusebius; iussus pariter requiri Eutyches, qui pollicitus erat dicta die se præsto fore sacro Conuentui, suam causam acturum: sed a quærentibus non inuentus; retulitq. hæc Synodo Ioannes presbyter: Occurrit reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches cum magna multitudi-
ne militum, & monachorum, & Præfecturarum apparitorum magnificentissimi & gloriosissimi Præfecti Prætorio; & non aliter, volunt eum dimittere vt ingrediatur in vestrum
sanctum

A sanctum Concilium, nisi eis promiserimus, restituros ipsius personam. Est vero pariter & magnus & maxime admirandus Silentarius & ipse vna cum eo præforibus, cupiens ingredi, vtpote directus a pijsimo & Christum amante Imperatore nostro.] hæc ille. His auditis, intromissus est Silentarius; qui obtenta licentia, eiusmodi legit Theodosij Imperatoris mandatum ad Synodum missum:

Quoniam nos de pace cogitamus, & de sanctis Dei Ecclesijs, & pro Catholica fide, & custodiri volumus rectam, Deo inspirante, prædicatam fidem a sanctis Patribus, qui in Nicæa congregati sunt, trecentis decem & octo, & ab his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorij: Hoc ergo volumus, ne scandalum in prædictam Catholicam fidem immitatur. Et quoniam scimus magnificentissimum Patricium Florentium esse fidelem, & testimonijs probatum in recta fide: volumus ipsum interesse audientia Synodali, quoniam B sermo de fide est.]

Secutæ sunt hæc acclamationes Synodi de fide & religione Theodosij Imperatoris. Sed si prænouissent futura, vtique immensis lacrymarum imbribus fuissent eadem profecuti. Quanto enim detrimento immisceant se interdum Principes rebus sacris, quæ ab Episcopis tractandæ sunt, recentia exēpla (vt præmittamus vetera) docuerunt. Etenim fomes peccati Nestorius litteris Cælestini damnatus iam, nisi infra decem dierum spatium resipisceret, conspirante in eandem sententiam Synodo Alexandrina, perpetuo silentio iam sepultus fuisset: cū vero sese in his male (vt vidimus) immiscuit Theodosius, quanta inde mala prouenerint in Ecclesiam, adhuc quæ videntur in Orientali Ecclesia vlcera putrefacta testantur. Eutyches pariter delirus senex & impudens hæresiarcha in hac Constantinopolitana Synodo iam cum sua hæresi condemnandus, atque penitus obliuione delendus: sultus auxilio Præfectorum, & munitus edictis Imperatoris, sic inualuit, vt per plurima sæcula eius hæresis vniuersam Orientalem Ecclesiam vehemētis instar incendij exulserit, atque numquam hæcenus restingui valuerit. Mentiar, nisi & lapides ista clament, & viæ Sion lugeant. Etenim ex his non Catholica tantum fides insanabilem plagam accepit, sed & Orientale Imperium penitus collapsum atque funditus dirutum est. Sed cœptam semel lugubrem prosequamur historiam.

Post hæc, assentiente Synodo, Florentius ingredi iussus est, præsentibus Eutychete reo & Eusebio accusatore: tunc quæ pluribus sessionibus superius facta essent, coram omnibus publice sunt recitata. Inter legendum autē, de Eutychete conquestus Eusebius, hæc interlocutus: Metuo ipsius circumuentionem: ego pauper sum, nihil possidens: minatur mihi exilium: pecunias habet: præpingit mihi Omaram*, id est, petrā exilij.] hæc ipse: ex quibus plane vides, qualis fuerit patientia, mansuetudo, & paupertas monachi Archimandritæ. Rursum vero cum inter legendum ventum esset ad S. Cyrilli rectā fidei confessionem, qua duæ ab eo naturæ prædicarentur in Christo; ad hæc Eusebius: Consentit ne istis Eutyches, quæ modo lecta sunt beatæ memoriæ Cyrilli; & confitetur ne duarum naturarum vnitionem factam in vna persona & in vna substantia, an non? Flavianus sanctissimus Episcopus dixit: Audisti presbyter Eutyches, quid accusator tuus dixit? Edicito nunc, si ex duabus naturis vnitionem confiteris. Eutyches presbyter dixit: Etiam ex duabus naturis. Eusebius Episcopus dixit: Confiteris duas naturas, domine Archimandrita, post incarnationē, & consubstantialē nobis esse Christum secundum carnem, an non? Eutyches presbyter dixit: Ego non veni disputare, sed veni satisfacere sanctitati vestræ, quomodo sapiam. Scriptum est autem in hac chartula, quomodo sentio, & iubete eam legi, &c.]

E Vides colubrum spiris inuolui, & ne detegatur, suis inuolucris oculi, & quærere subterfugia, ne capiatur? Cumq. mille technis vndique fugam captaret; cogitur tandem prodere quid sentiret, cum dixit: Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem: post vero adunationem vnā naturam confiteor.] Hac igitur prolata immensa blasphemia, cū eam damnare iuberetur, renuit penitus ille. Sed cum rursus vrgeret etiam Florentius Patricius dicens: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. si non dixeris, damnaberis.] cumq. se haud sponte id professurum significaret, eum vero rursus Florentius Patricius interpellaret; ad postremum illud edixit: Qui non dicit ex duabus naturis, & duas naturas, non credit recte. Exurgens vniuersa sancta Synodus exclamauit: Quæ ex necessitate est, fides non est.] & subsecutæ sunt acclamationes in laudem Imperatoris. Claudensq. eius diei Actionem, ita perorauit Flavianus:

Per omnia apparet Eutyches quondam presbyter & Archimandrita, & ex ijs quæ

EUTYCHES
SVAS PRODIIT
BLASPHEMI-
AS.

THEOPHILUS
VNA VIT
VA MUTE
RO.

PROCACIO-
RES EUTYCHES
TE NOVATO-
RES.

OPEN QVAE-
RIT A PRAE-
FECTIS EV-
TYCHES.

a Liberat. Dia-
con. c. 11. tom. 2.
Concil.

QVAE
RIT A
PRAE-
FECTIS
EV-
TYCHES.

EUTYCHES
QUALIS AD-
VENTVS IN
SYNOVUM.

IMPERATO-
RIS MANDA-
TVM.

PERICVLOSE
IMMISCEANT
SE PRINCI-
PES SACRIS.

EUTYCHES
CAVSAM DE-
CIT.

* Oasim &
Petram

EUTYCHES
FRVSTRA
SVBTERV-
GIA CAPTAT

ante acta sunt, & ex proprijs eius confessionibus, Valentini & Apollinaris peruerfitate ægrotare, & eorum blasphemias immobiliter sequens; qui nec nostram reuerens persuasionem atque doctrinam, rectis voluit consentire dogmatibus. Vnde lacrymantes & lugentes perfectam eius perditionem, decreuimus per Dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio sacerdotali, & a nostra communione, & primatu monasterij. Scientibus hoc omnibus qui postea colloquuntur ei, & ad eum conuenerint, quoniam rei erunt & ipsi poenæ excommunicationis, sicut non recedentes ab eius colloquutione.] His dictis, atque Actis penitus absolutis, consecuta est omnium Episcoporum subscriptio, qui fuerunt omnes numero trigintadu; subscripserunt & Archimandritæ qui aderant vigintitres. Repetitus est autem anno sequenti itidem Constantinopoli eorumdem Patrum Conuentus, de quo suo loco dicturi sumus. Porro præsens Synodus Actionibus septem completa est.

His in Concilio gestis, Flauianus de re tanta, more maiorum, certiozem reddere voluit sanctum Leonem Romanum Pontificem, has ad ipsum litteras scribens:

Domino beatissimo & Deo amabili Patri Leoni, Flauianus in Domino æternam salutem.

Nulla res diaboli venena compescit, nec continet mortiferas eius sagittas: fursum enim atque deorsum peruolans, quærit quos possit occidere, quos possit superare, quos possit deuorare. Propter quam rem vigilandum est, & orationibus a Deo obtinendum, vt fatuas inquisitiones euitare possimus. Decet enim sequi Patres nostros, nec commutare definitionem eorum perpetuam, quorum regulam secundum sacras Scripturas esse didicimus. Depositis ergo fletibus & lacrymis, quas incessanter fundo, quia sub me clerus degens inuasus est a fero dæmone, & non potui eum liberare, nec auferre a tali lupo, qui animam meam pro illo paratus eram ponere: quomodo raptus sit, quomodo resiliit a proposito diuino, & ad illum cucurrit qui perdere consuevit, præcepta Patrum dedignans, & constituta eorum despiciens, iam incipio enarrare.

Sunt enim quidam veste sua oues significantes, interius lupi rapaces, quos ex fructibus eorū debemus agnoscere. Isti prima fronte videntur esse de numero nostro, sed nō sunt de numero nostro: si enim de numero nostro essent, nobiscū mansissent. Illud quod prius occultabatur, in illis aperitur, & dolus omnis fit omnibus manifestus. Inueniuntur autem infirmæ fidei homines, & qui diuinas lectiones nesciunt, & secū eos in perditionē præcipitant, dissipantes & vituperantes Patrū disciplinas, & reliquas sanctas Scripturas ad suā perditionem. Quos quidē debemus præuidere, & a quibus multū oportet cauere, ne in malitia sua aliqui occupati concidant de sua firmitate. Exacuerunt enim linguas suas quasi serpentes, & venenū in labijs habent quasi aspides: de his enim hæc Propheta clamauit. Talis inter nos

Eutyches emerfit, quondam presbyter & Archimandrita: qui quasi nostræ religionis sectā sapiebat, & hanc proferebat, Nestorij quidem impietati resistens in pugna, quæ contra Nestorium parabatur; trecentorum autem decem & octo sanctorum Patrum de fide expositionem factam, & sanctæ memoriæ Cyrilli epistolam scriptam ad Nestorium, vel ad similes eius, quibus omnes assenserunt, tentauit euellere, antiquam impij Valentini & Apollinaris reparans sectam: & non timuit præceptum Regis veri Dei dicentis: Quicumque scandalizauerit vnum de pusillis istis, expedit ei, vt mola asinaria alligetur collo eius, & demergatur in profundum maris. Verecundiam autem omnem eius perfidia abiecit, & quā gerebat infidelitatis pellem excutiens, in S. Synodo asserebat instanter dicens, Dominum nostrum Iesum Christum non oportere confiteri de duabus naturis post humanam susceptionem, cum a nobis vnus substantiæ & vnus personæ cognoscatur; neque carnem Domini consubstantialē nobis subsistere, tamquam ex nobis susceptam, & coadunatā Dei Verbo secundum substantiam: sed dicebat, Virginem quidem, quæ eum genuit, secundum carnem consubstantialem nobis esse, ipsum vero Dominum non suscepisse ex ea carnem consubstantialem nobis: & corpus Domini non esse quidem corpus hominis; humanū vero corpus esse, quod est ex Virgine: omnium Patrum expositionibus contraria sentiens.

Sed ne multa dicens, longam faciam epistolā: olim quicquid egerimus, misimus ad beatitudinem vestram litteras, quibus scriptis docuimus & presbyterio illum esse nudatum, qui sic captus est: & iussimus eum cum monasterijs nullam habere rationem, & exclusimus eum a communione nostra: vt sanctitas vestra hoc cognoscens, quod circa illum actum est, omnibus Episcopis sub beatitudine vestra degentibus manifestare dignetur illius impietatem; ne nescientes aliqui quid ille senserit, quasi ad Orthodoxum vel per litteras, vel per

EUTYCHES
DAMNATVR.a Apud S. Leonē
post epist. 8.FLAVIANVS
SCRIBIT AD
LEONEM ROM.
PONTIF.

b Matth. 7.

c 1. Ioan. 2.

d Psal. 139.

e Matth. 18.

* duplicis

vel per aliquam coniunctionem loquantur.] hastenus Flauianus ad Leonem Romanum Pontificem, cupiēs ab eo haberi rata; quæ ipse vna cum alijs Episcopis contra Eutycherem statuisset; probe sciens, primæ sedis esse de recens emergentibus hæresibus cognoscere, & aduersus earum promulgatores hæresarchas sententiam ferre.

Sed & Eutyches non ignarus quanti ponderis esset Romani Episcopi, cuius iudicium solerent in ambiguis Synodi expectare, communicationem consequi, atque captare gratiam; & ipse festinauit ad eundem Romanum Pontificem dare litteras; haud dubius, in eam partem vniuersam Catholicam Ecclesiam inclinaturam, in quam ipse Summus Pontifex videretur esse propensior. Sed quas litteras misit? refertas plane dolis, & mendacijs confarcinatas. at licet non extent illæ quidem; verum ex ijs quæ ad Flauianum S. Leo rescripsit, eas quales essent, probe possumus intelligere. Mentitus est enim inter alia, se, cum

a Synodo Constantinopolitana damnationis sententiam accepisset, appellasse Romanum Pontificem, sed appellationi minime delatum. blandis item verbis pollicitus est eisdem litteris, se paratum fore corrigere, quicquid reprehensione dignum dixisset. testatur id quidem S. Leo in epistola reddita ad Flauianum, alia insuper ab ipso ad Synodum Ephesinam conscripta, necnon in epistola ad Theodosium, in quibus habetur, ab ipso Eutyche esse missum ea de re libellum ad Romanum Pontificem.

Sed quid his amplius versutus homo molitus est? illud nimirum, vt studio regionum ministrorum suæ litteræ ad Romanum Pontificem citius Romam peruenirent, detinerentur vero litteræ Flauiani. Addidit his etiam, vt inter hæc Theodosio libellum offerret, quo Synodalia Acta esse falsata conquerebatur. Quod insuper senex impudens fronte perfricta nouum commentus est facinus? illud nempe, vt per urbem Constantinopolitanam publica

proponeret scripta, quibus se esse passum iniuriam, populum contestaretur. Hæc autem omnia ex Liberato Diacono, atque alijs. Illud etiam curauit per Chrysaphium eunuchum, vt in odium Flauiani hoc item anno darentur a Theodosio Imperatore litteræ pro eodem Eutyche ad Leonem Romanum Pontificem: non extant ipsæ quidem, sed mentio de illis habetur in litteris, quas idem Leo sequenti anno Kalendis Martij ad eundem Augustum reddidit. Quid præterea molitus nequissimus Eutyches? litteras quoque dedit ad celebriores Italiæ Episcopos, quo eos in suam pertraheret sententiam: scripsit & inter alios ad Petrum Chrysologum Rauennatem Episcopum, vt eiusdem Petri ad eum redditæ litteræ docent: quæ omnes quoniam datæ reperiuntur anno sequenti, cum nauiganti tempus illuxit, agemus de his pariter eodem ipso qui sequitur anno.

Vidisti, lector, & admiratus es, quomodo apparatu regio & apparitura potentiū stipata, compta mendacijs, delinita fucis, induta dolis atque fallacijs noua ista cornuta bestia, horrendum monstrum progrediatur in exitium fidei Orthodoxæ; quæ licet publico hoc anno damnata fuerit anathemate, regijs tamen & regionum ministrorum sulca præsidijs, surrexit validior post occasum, & vehementiori impetu insiliit in Catholicos. Fauert quidem Chrysaphius & Theodosius Eutycheti, non tamen odio Catholicæ pietatis, sed quod vterque Pulcheriæ Augustæ causa (vt suo loco superius dictum est) sanctum Flauianum immenso odio prosequeretur. Siccine priuatorum affectuum causa Christiana pietas a Christianis Principibus lancinatur? sed in suam ipsorum perniciem atque iacturam, vt exitus declarauit: haud enim passus est Deus Theodosium diutius imperare, postquam Chrysaphio in re tanta credidit habenas Imperij. Sed & subdolum eunuchum meritas poenas dare voluit. Verum de his suis locis dicendum pluribus.

Hoc eodem anno, iisdem Consulibus, duo habita Concilia leguntur, seu potius Episcopalia dicenda iudicia, in causa lbæ Episcopi Edeffæ in Syria, alterum Tyri mense Februarij, Berythi vero alterum mense Septembris; quæ recitata habentur in Concilio Chalcedonensi nona & decima Actionibus. Sunt hæc quidem solertissimo studio peruestiganda, atque exactissime recensenda, vtpote quorum causa diu multumque fuerit in Ecclesia laboratum, vt cuncta dilucide pernoscantur. De quibus in primis admonendus est lector, perperam ibi poni in cuspis in hanc diem codicibus, deprauato nimirum textu, Post Consulatum Flauij Zenonis & Posthumiani; restituendusque est, vt dicat, Sub Consulatu eorumdem. Manifestus enim irrepsisse error inuenitur primum ex numero Indictionum, dum quæ celebrata est Tyri Synodus vigesima quinta mensis Februarij, Indictione prima nota habetur; qui autem Berythi Conuentus eodem anno habitus legitur, mense Septembris secundæ Indictionis inscribitur, cum videlicet prima absoluta, exordio mensis

CONATVS
EUTYCHETIS
POST DAM-
NATIONEM.

a Leo epist. 12.

EUTYCHETIS
DOLVS IN
PRAEVENI-
ENDIS LIT-
TERIS FLA-
VIANI.VAD
1192
1120HAERESIS
EUTYCHIA-
NAE INGRES-
SVS ET PRO-
GRESSVS.DVO CONCILIA
IN CAUSA
SABAE E-
PISC. EDEFF-
SAE.

Septembris secunda incipit: Consulatu enim Zenonis & Posthumiani, non post Consulatum eorumdem, prima signatur Indictio etiam a Marcellino in Chronico. Præterea quod iudicium Berythi factum mense Septembris, Theodosio Imperatore & Flauiano Episcopo Constantinopolitano iubentibus, habitum esse dicatur: plane liquet hoc anno id contigisse, non autem sequenti, quo tempore iam Anatolius fuerat in pseudosynodo Ephesina subrogatus in locum Flauiani, mense Augusti in eodem conciliabulo e gradu depositi, vbi & Ibas (vt dicemus) pariter damnatus fuit, qui antea hoc (vt dictum est) anno in dictis iudicijs fuerat absolutus. Acta igitur quæ habentur Latine edita Concilij Chalcedonensis, tum in Actione nona, tum decima, restituenda sunt, vt dum habent, Post Consulatum Zenonis & Posthumiani, dicatur, Sub Consulatu Zenonis & Posthumiani.

Contra vero vbi habetur in prima eiusdem Concilij Actione, cum recitari incipiunt Acta pseudoconcilij Ephesini, illud coeptum esse mense Augusti sub Consulatu Zenonis & Posthumiani Indictione tertia, restituendum est, vt dicat, post Consulatum eorumdem Indictione secunda: nam non hoc anno, sed sequenti Ephesi ex scelere famosam esse habitam Synodum illam, certum est. Et quis nesciat, ante conciliabulum Ephesinum præcessisse iudicia Tyrij Conuentus atque Berythi, in quibus Ibas est absolutus, deinde vero subsecutum Ephesinum esse, in quo Ibas est condemnatus, testantibus id ipsis Synodalibus Actis? At hoc anno, mense Nouembris celebratam esse Synodum Constantinopolitanam contra Eutychetem, habent eius Acta signata sub anni huius Consulatu, nempe Zenonis & Posthumiani, quæ recitata extant in Actione prima eiusdem Concilij Chalcedonensis. Sub Consulatu vero Protogenis consignata habentur Acta secundæ Synodi Constantinopoli sequenti anno mense Aprilis celebratæ in causa eiusdem Eutychetis: post quam, eodem anno, mense Augusti, liquet habitam esse dictam Synodum Ephesinam. His igitur de temporis ratione elucidatis, vitiatisq. locis Chalcedonensis Synodi restitutis, iam de Iba historiam prosequamur.

Meminisse debet lector, ex his quæ superiori tomo dicta sunt, hunc vna cū alijs Orientalibus Syriae Episcopis steterisse pro Nestorio cū Ioanne Episcopo Antiocheno cōtra S. Cyrillum Episcopum Alexandrinum, vsque ad tempus, cum per Paulum Emesenum res inter eosdem Ioannem atque Cyrillum compositæ sunt, quando, sicut alij qui inimici erant, ipse communicare cum S. Cyrillo & Ecclesia Catholica coepit. Accidit autē post hæc, vt quatuor presbyteri Ecclesiæ Edeffensæ, Samuel, Cyrus, Maras, & Eulogius, sententia excommunicationis affecti, prouocauerint contra suum ipsorum Episcopum Ibam ad Antiochenum Episcopum Domnum, venientesq. Antiochiam libellum accusationis eidē aduersus Ibam darent: quo ille accepto, ad Ibam scripsit, vt post Pascha proximum Antiochiam se conferret causam dicturus, interim vero excommunicatos absolueret, vt Paschali tempore participes fieri possent sacramentorum. Paruit Ibas, coeptumq. iudicium est. Accepit interea Domnus Episcopus ab eisdem accusatoribus iuramentum, ne discederent Antiochia. Visum est autem duobus ex illis, nempe Samueli & Cyro, quo vitarent iudicium Domni Episcopi Antiocheni erga Ibam (vt ipsis videbatur) propensioris, proficisci Constantinopolim ad Imperatorem; cui libellum obtulerunt, petentes alios sibi dari Iudices, qui accusationes aduersus Ibam cognoscerent. Interea a Domino celebratur Synodus Antiochiæ, vbi & cognita est Ibae causa, præsentibus duobus tantum accusatoribus: in qua duo illi, qui licet iurati recesserant, accusatores damnati sunt; deq. his Domnus litteras scripsit ad Flavianum Constantinopolitanum Episcopum.

Imperator vero Iudicem cognitorem misit Damascium Tribunum & Notarium, eidem mandans, vt iudicio præfens assisteret, & quæ Photius Tyri & Eustathius Berythi & Vranus Himeriæ Episcopi delecti a se in ea causa Iudices definirent, executioni mandaret. Missus est etiam tunc a Flauiano Episcopo Constantinopolitano Eulogius diaconus vna cum Damascio Iudice cognitore. Actum est autem hoc anno eiusmodi causæ iudicium Tyri, die vigesima quinta Februarij primæ Indictionis. Sed quid ibi? tres illi delecti Iudices ad huiusmodi tollenda dissidia, pacis accessere sequestres; primumq. omnium illud quam diligentissime præstitere, vt Ibas, cuius accusatus erroris potissimum erat, hæresim Nestorij & omnes ad eam spectantes execraretur, fidemq. Catholicam pure, sincere, & integre profiteretur: his vero ab eo præstitis, ijdem Episcopi Iudices conciliauerunt eosdem clericos accusatores cum Iba suo ipsorum Episcopo, sicq. transacta res est, vt cōcordes inter se recederent. Continet hæc omnia prolixius enarrata Actio nona Concilij Chalcedonensis

DEPRAVATI
TEXTVS RE-
STITVNTVR

CAUSA IBAE
EPISCOPI E-
DESSAE.

IUDICIUM
TYRIUM IN
CAUSA IBAE.

Adonensis, qua etiam habetur, subscripsisse eiusmodi in itæ cōcordiæ Iudices Episcopos Tyri atque Berythi, Vranium autem Himerorum Episcopum minime subscripsisse; quæ sibi infensissimum fuisse, & accusatorum instigatorem, Ibas conquestus est in eiusdē Actionis exordio.

At quæ ita Tyri Ibae causa terminata est concordia ambarum partiū, dicta die vigesima Februarij: hoc eodem anno sub Consulatu (vt dictum est) Zenonis & Posthumiani, Kalendis Septembris iterum perducitur ad iudicium. Vt autem rursus eadem Ibae causa ad iudicium deferretur, iterumq. instauraretur iudicium, ex eo euenit, quod noui additi sunt accusatores, a quibus non Ibas solum, sed & duo alij Episcopi cum Iba sunt accusati, nempe Daniel Carrhorum in Mesopotamia ciuitatis Episcopus, & Ioannes Batenorum Episcopus. Clerici enim Edeffæ, qui aduersantes erant Ibae, haud steterunt in itæ concordia; sed præter quatuor nominatos presbyteros Samuelem, Cyrum, Maram, & Eulogium, miserunt etiam Ablabium, Ioannem, Anatolium, Caiumam, & Abibum clericos Edeffenos: qui simul Constantinopolim profecti, adiuerunt Flavianum Episcopum, dederuntq. eidem libellum accusationis aduersus tres modo nominatos Antistites. Placuit autem Flauiano, vt ijdem qui antea Iudices electi essent, & causam composuissent, iterum sederent Iudices, Photius, Eustathius, & Vranus, ipsaq. causa Berythi tractaretur, cui Ecclesiæ præfidebat Episcopus vnus ex Iudicibus Eustathius: legauitq. idem Flavianus Eulogium suum diaconum, qui & superiori iudicio interfuerat: præfens etiam fuit ex Theodosij Imperatoris mandato Damascius Tribunus & Notarius tenens locum Iudicis cognitoris. In primis autem in eodem iudicio, facta ex parte repetitione Actorum Synodi Antiochenæ, lectus est etiam libellus accusationum aduersus Ibam, Danielelem, & Ioannem Episcopos, quibus non hæresis tantum, sed nefandorum criminum Ibam ac collegas Episcopos accusabant.

Porro capitibus ceteris accusationum prætermisissis, illud primo inquirendum propositum est, quo dicebant accusatores, horrendam eiusmodi blasphemiam ab Iba prolata: Non inuideo Christo factō Deo: in quantum factus est, & ipse factus sum.] vel: Si voluerō, & ipse vt ille fieri possum.] Negans vero Ibas, & execratus qui vel talia aliquando cogitasset; testificationem totius cleri Edeffensæ Ecclesiæ ad Episcopos Iudices missam recitari petijt, qua ab illata per accusatores calumnia idem Ibas redderetur prorsus immunis. ipse vero libellus sic se habet, eidem Actioni decimæ Concilij Chalcedonensis intextus:

Instructio & deprecatio Deo amantissimis atque sanctissimis Episcopis Photio & Eustathio ab omni clero Edeffensæ ciuitatis.

A multis atque diuersis e Phœnice aduenientibus ad nos cognouimus ea, quæ ab his qui insurrexerant in Deo amantissimum & sanctissimum Episcopum nostrum Ibam, gesta sunt: perterriti in eo quod dictum est (transcendunt enim & illos qui sine Deo sunt, & infideles & hæreticos & Iudæos & Paganos, ea quæ dicta nobis sunt) quia nobis præsentibus dixisset idem Deo amantissimus Episcopus: Non inuideo Christo factō Deo: quoniam & ego ipse, si volo, possum fieri secundum illum. Et omnes nos, quos dicunt audisse ea quæ dicunt, manifestum facimus vestræ Deo amabilitati coram Dei clementia, quia neque ab eo, neque ab alio vllō tale dictum aliquando audiuius, neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquando: Anathematizantes nosmetipsos, & terribili gehennæ nosmetipsos obnoxios facientes, si nouimus aliquid tale dictum ab eo, aut aliud aliquid contrarium Catholicæ fidei. Si enim alicui tali dicto acquiesceremus, aut communicare ei qui dixit, aut comministrare ei in sacrificio: vltimo supplicio fuisset obnoxij, tamquam communicantes tali execrationi.

Rogamus autem & deprecamur vestram sapientiam, vt eidem Deo amantissimo suadeatis Episcopo, quatenus velociter ad suum gregem reuerti festinet: periclitatur ab hostibus lacerari, cum nullus sit qui ei adesse præualeat, & maxime festiuitate salutifera sancti diei Paschalis imminente, in qua & propter catechismos, & propter eos qui digni sunt sancto baptisate, opus est eius præsentia. Et petimus, hanc instructionem nostram coram vestra sapientia Gestis innecti, vt nullum hæc lateant.] hætenus Edeffensæ Ecclesiæ cleri libellus, cui singulorum subscriptiones subiunguntur.

Hac ergo primum diluta calumnia, in eo, aduersarijs vrgentibus, Episcopi Iudices instituerunt: Num verum esset, quod obijceretur, vocatum ab ipso Iba S. Cyrillum hæreticum? Tunc Ibas confessus est, id quidem dixisse eo tempore, quo ab inuicem dissentirent Ioannes Episcopus Antiochenus atque Cyrillus, mutuoq. inter se certarent, cum & a Ioannis parte ipse Ibas persisteret; quo tempore erat Orientalium omnium Ioanni com-

IUDICIUM
RYTHENSE IN
CAUSA IBAE.

QVID CON-
TRA IBAE
OBIECTVM.

TESTIFICA-
TIO CLERI
CORVM EDES-
SÆ PRO IBA

municantium, vna vox atque sententia, Cyrillum esse Apollinaristam hæreticum: postquam vero declarando sua capitula Cyrillus ista purgavit, & ob eam causam inita inter eos est concordia, vinculoq. fidei Catholicæ partes inter se dissidentes iunctæ simul fuerunt & colligatæ, nihil huiusmodi aduersus Cyrillum se esse locutum, sed communicasse cum eo amice commercio litterarum. Nec negavit, & postea se dixisse, S. Cyrillum, donec interpretatus est sua capitula, sicut a Concilio Orientaliū habitus esset hæreticus, ita & a se putatum hæreticum. Contradicentibus vero aduersarijs, asseuerantibusq. vocatum Cyrillum ab Iba hæreticum, postquam reconciliatio facta est: editum est fragmentum eius epistolæ ad Marim Persam scriptæ, quæ intexta habetur Actis Synodi Chalcedonensis: recitandum illud hic necessario est, cum huius epistolæ occasione maxima excitata sit post Chalcedonense Concilium controuersia^a: sane quidem scripta illa esse videtur, postquam communionem Catholicæ fidei transactum est inter Cyrillum atque Ioannem: Est enim eius argumenti, vt quæcumque in ea causa gesta essent vique ad eam reconciliationem, historice narret. Reddamus hic ipsam, quæ breuitatis causa, exordio decurtata, sic se habet, hoc titulo prænotata:

Fragmentum epistolæ Ibæ Episcopi Edeffeni ad Marim Persam contra Cyrillum Alexandrinum.

In breui autem clare tuæ prudentiæ, quæ in paucis multa cognoscit, indicare, quæ pridem & nunc hic acta sunt, festinauimus; scientes, quia quæ vestræ sanctitati a nobis scripta sunt, vestro studio illic omnibus innotescant. Et quia nullam permutationem Scripturæ a Deo traditæ susceperunt, facio huius argumenti principium ex sermonibus, quos & ipse edoctus es. Contentio facta est, ex quo hic tua religiositas fuit, his duobus hominibus Nestorio & Cyrillo, & conscripserunt aduersum se nociuos & perniciosos libros, qui audientibus fuerunt scandalum. Nestorius enim dixit in suis libris (sicut religiositas tua nouit) quia beata Maria Dei genitrix non est; ita vt multi putarent, ex hæresi Pauli Samosatani hunc esse, qui dixit hominem purum esse Christum. Cyrillus autem libros Nestorij volens destruere, lapsus est, & inuentus est in Apollinarij dogma incidens. Conscripsit enim & iste illi similiter, quia ipse Deus Verbum homo factus est, vt non esset differentia inter templum, & habitantem in eo. Conscripsit enim duodecim capitula, quæ puto & tuam cognouisse religiositatem, quia vna natura est diuinitatis & humanitatis Domini nostri Iesu Christi, & quia (sicut dicit) non oportet diuidere voces dictas, quas vel ipse Dominus de semetipso dixit, vel Euangelistæ de eo. Hæc omni impietate plena sunt. Et antequam nos dicamus (sicut sanctitas tua nouit) quomodo accipi potest hoc, quod est in principio Verbum, de templo, quod factum est ex Maria? aut illud, Minuisti^b eum paulo minus ab Angelis, de diuinitate Vnigeniti dictum? Ecclesia enim sic dicit, sicut & tua religiositas nouit, & a principio est edocta, atque firmata diuina doctrina ex libris beatissimorum Patrum, duæ naturæ, vna virtus, vna persona, quod est vnus Filius Dominus noster Iesus Christus.

Ob hanc contentionem victores & triumphatores Imperatores iusserunt, Episcoporum primores in Ephesina congregari ciuitate, & coram omnibus libros Nestorij & Cyrilli iudicari. Prius autem quam omnes Episcopi, qui iussi fuerant congregari, venissent in Ephesum: præcedens idem Cyrillus, aures omnium quodam medicamine, quod solet sapientium oculos obcæcare, præoccupauit. Inuenit autem causam ex odio, quod habuit circa Nestorium. Et antequam in Synodum adueniret sanctissimus & Deo amantissimus Archiepiscopus Ioannes, Nestorium ex Episcopatu deposuerunt, iudicio & inquisitione non facta. Post duos autem dies damnationis huius venimus in Ephesum. Et cognoscentibus nobis, quia in damnationem Nestorij, quæ ab eis facta est, duodecim capitula, quæ a Cyrillo conscripta sunt (cum essent contraria veræ fidei) posuerunt & firmauerunt, & consenserunt eis, tamquam veræ fidei consonis: omnes Orientales Episcopi eundem Cyrillum damnauerunt, & excommunicationem aduersus alios Episcopos, qui consenserunt eius capitulis, protulerunt. Et post hanc perturbationem vnusquisque in suam ciuitatem reuersus est. Nestorius autem, quia in suæ erat odio ciuitatis, & virorum, qui in ea sunt, maximorum, in eam reuerti non potuit. Et remansit Orientale Concilium, non communicans Episcopis, qui communicauerunt Cyrillo: Et ob hoc multa tristitia inter eos facta est, & in contentione erant Episcopi aduersus Episcopos, & populi aduersus populos. Et completum est opere, quod scriptum est^c, Quia erunt inimici hominis domestici

A mestici eius. Et ex hoc detractiones multæ aduersus nos factæ sunt Paganorum & hæreticorum. Non enim audebat aliquis de ciuitate ad ciuitatē, aut ad prouinciam de prouincia proficisci: sed tamquam inimicum suum, vnusquisque proximum suum persequebatur.

Multi autem ante oculos non habentes Dei timorem, occasione Ecclesiastici zeli, aduersitatem, quam occultam in cordibus suis habuerant, ad effectum perducere festinabant. Ex quibus vnus extitit nostræ tyrannus ciuitatis (*nempe Rabula Episcopus Edeffenus prædecessor*) quem & ipse non nescis, qui occasione fidei non solum coniuentes punit, sed & hos etiam, qui olim ad Dominum migrauerunt. Quorum vnus est beatus Theodorus veritatis prædicator & doctor Ecclesiæ, qui non solum in vita sua colaphis cecidit hæreticos pro veritate suæ fidei, sed & post mortem spiritualia arma in opusculis suis Ecclesiæ filijs dereliquit; sicut & tua sanctitas, ad eum conueniens, agnouit, & ex his, quæ ipse conscripsit, credidit. Hunc ausus est, qui omnia in Ecclesijs præsumit, clare anathematizare, qui propter zelum Dei, non solum propriam ciuitatem ab errore ad veritatem conuertit, sed & longe existentes Ecclesias sua doctrina perdocuit. & de libris quidem eius multa vbique perscrutatio facta est, non quia a vera fide existerent alieni. Vidi enim eum (adhuc illo viuo) frequenter eum laudantem, & in libris eius legebat, sed & propter aduersitatem latentem, quam aduersus eum habuit, quoniam manifeste eum conuicit in Synodo.

His ergo malis inter eos gestis, & vnoquoque sicut volebat (sicut scriptum est^a) ambulante: adorandus Deus noster, qui semper sua clementia curam pro suis gerit Ecclesijs, erexit cor fidelissimi atque victoris Principis, vt dirigeret virum magnum, & in suo Palatio notum, qui cogeret reuerendum atque sanctissimum Archiepiscopum Orientis dominum Ioannem, vt reconciliaretur Cyrillo: ab eo enim fuerat de Episcopatu depositus. Et postquam litteras Imperatoris accepit, sanctissimum & religiosissimum Paulum Emesenum Episcopum direxit, per eum veram fidem scribens, & denunciando ei, quia si huic fidei Cyrillus consentiret, & anathematizaret eos, qui dicunt, quia vna natura est Diuinitatis & humanitatis; vt ei communicaret. Voluit autem Dominus, qui semper suæ curam gerit Ecclesiæ, quam sanguine suo proprio redemit, vt & cor Aegyptij subigeret, & sine fatigatione fidei consentiret, eamq. suscipere; & omnes, qui ab hac crederent, anathematizaret. Et communicantibus inuicem, contentio de medio est ablata, & pax in Ecclesia facta est, & non est in ea iam schisma, sed pax, sicut pridem est.

Quæ autem verba sunt, quæ a sanctissimo & Deo amantissimo Archiepiscopo Ioanne scripta sunt, & quæ a Cyrillo rescripta suscepit: ipsas epistolas huic, quam ad tuam direxi religiositatem, coniunxi: vt relegens tua sanctitas, agnoscat, & omnibus amantibus pacem denunciaret, quia contentio iam quieuit, & medius inimicitiae paries est ablatus; & qui seditiose aduersus viuos & mortuos irruerant, in confusione sunt, satisficientes pro suis excessibus, & contraria docentes suæ priori doctrinæ. Non enim quisquam audeat dicere, quia vna est natura Diuinitatis & humanitatis, sed consentitur in templum & in eum qui in hoc habitat, qui est vnus Filius Iesus Christus. Hæc autem scripsi tuæ religiositati ex magno affectu, quem circa te habeo, sciens quia tua sanctitas nocte & die in doctrina Dei semetipsum exercet, vt multis sit utilis.]

Haecenus fragmentū Ibæ recitatæ epistolæ ad Marim Persam: quam quidē vere esse Ibæ fuisse cognitam, nec ipsum negasse suam, eadē Actio decima Chalcedonensis Concilij docet: sententiaq. legatorum Apostolicæ sedis, necnon Maximi Episcopi Antiocheni, & aliorum, Ibæ esse, ibi firmatū est; ex ipsaq. eundem Ibam fuisse probatum etiam Orthodoxum, æque vna fuit sententia omnium Episcoporum, qui Acta Conuentus Berythi recitata ibi in eadē Actio decima Concilij Chalcedonensis audiuerunt, eiusdemq. tunc decretam ab solutionem probauerunt. Sed quomodo (inquis) eandem epistolam orthodoxam esse dixerunt? quomodo excusantur quæ in sanctum Cyrillum ibi relata leguntur? & quæ in eadem sunt de laudibus Theodori, quam ratione purgantur? Accipe. Epistola ipsa quidem (vt vides) historiam continet rerum gestarum inter Ioannem & Cyrillum, & quæ inter eos transacta essent refert; vt hac ex parte nihil aduersus Cyrillum in præsentiarum oblocutus videatur, si cuius erat tunc ille æstimationis apud Ioannem & eius sectatores edocet: cum præsertim idem Ibas in Actis Synodalibus non neget, sed aperte testetur, vsque ad reconciliationem, hostem vna cum Ioanne se perseuerasse Cyrilli, eundemq. hæreticum appellasse: postea vero declaratis ab eo capitulis scriptis, secuta reconciliatione, communicasse cum eo tamquam vero Catholico. Ex recitatis igitur Synodalibus scriptis

DE REVISIONE
M. H. H. H.
M. H. H. H.

a Concil. Chalced.
Act. 10. tom. 1.
Concil.

IBAE EPISC.
EDISSAE E-
PISTOLA AD
MARIM PER-
SAM.

-MOD. CIV.
M. H. H. H.
M. H. H. H.

ACTA B.
PHESI NAR-
RAT.

ACTA B.
PHESI NAR-
RAT.

MALA QUAE
PROVENE-
RVNT EX DI-
SCORDIA E-
PISCOPORVM

c Math. 10.

RABULA EPI-
SCOP. EDES-
SAE DAMNAT
SCRIPTA
THEODORI
MOPSVEST.

a Ind. 17.
DE PAGE EC-
CLESII RE-
STITVTA.

SCRIPTA EPI-
STOLA STA-
TIM POS-
PAGEM.

QUOMODO EX
EA EPISTO-
LA IBAS PRO-
BETVR OR-
THODOXVS.

PRO-
F. E.
L. A.
H. O.
M. O.
T. A.

ptis vna cum Iba epistola, ipsum se patefecisse vere Catholicum, non immerito Synodus A iudicauit.

QVOMODO EXCVSARI POSSIT IBAS DE THEODORO LAUDATO
Eadem dicere possumus de laudibus, quas epistolæ intexuit, Theodori Mopsuesteni, cum narrat a Rabula Edeffeno Episcopo iniuste damnatum. De quibus in memoriam reuocare debes quæ superius dicta sunt anno Domini quadringentesimo trigesimo quinto, cum de Ioanne Antiocheno Episcopo iam inter Catholicos post reconciliationem proficiente enarratum est, pro Theodoro, deq. eius laudibus tres scripsisse epistolas, ad Theodosium primam, secundam ad sanctum Cyrillum, tertiam vero ad Proclum Constantinopolitanum; quibus inter alia excusaret, non esse Theodori, quæ Theodori nomine ferrentur blasphemiarum. Is plane fuit status scriptorum Theodori vsque ad hæc tempora, cum quæ in eum illata essent ab accusatoribus, & quæ ex damnatione facta per Rabulam Edeffensem Episcopum Iba prædecessorē, & ab Armenis contra ipsius Theodori scripta essent superaddita, eadē omnia per tres illas epistolas siue libros Ioannis Antiocheni videri potuissent esse diluta: nulloq. posthac Synodali decreto de damnatione Theodori & librorum eiusdem in Ecclesia promulgato; plane sicut nec Ioannes ob eam causam factus est reus, ita nec Ibas fuerat ob laudatum Theodorum a Patribus accusandus: quod ex eo plenius cognoscet, cum nec ab ipsis eius aduersarijs illud criminis loco Iba datum fuerit inter tot in eum accusationes prolatas; sicut obiecerunt, quod Cyrillum appellasset hæreticum.

QVO TEMPORE THEODORVS LAUDAVIT IMPVNE
Inde quoque accidit, vt etiam Theodoretus in dialogis, quos aduersus Eutychemis hæreses scripsit his ferme temporibus, aperto ore eundem laudauerit Theodorum, eiusq. redarguerit impugnantes: nam in Eranistes primo dialogo, cuius est titulus, Immutabilis, hæc de ipso Theodoro Mopsuesteno, & Diodoro, Tarsensi nimirum, loquitur Orthodoxus aduersus Eutychemianos: Diodori & Theodori interpretationes, nisi vos in eos viros infenso animo esse viderem, & Apollinaris in eos odio & malevolentia successisse: Vidisses enim eos alijs conuenientia scripsisse, & ex diuino fonte fluentia hausisse, istosq. etiam sancti Spiritus riuos extitisse. Hæc ibi Theodoretus: qui & ad Irenæum Episcopum, ipsum redarguentem, quod non æque Theodori atque Diodori, ad astruendas duas naturas in Christo vna persona coniunctas, testimonia posuerit, sicut & sanctorum plurimorum Patrum, hanc affert rationem his verbis:

Theodor. epist. 16.
Quoniam vero me arguitis, quod sanctos & beatos Patres reliquerim, atque reiecerim, Diodorum videlicet, & Theodorum e catalogo Doctorum: necessarium etiam duxi, de hoc nonnulla dicere. Primum enim, o carum caput, multos alios insignes & illustres viros me omisisse, scito. Deinde illud etiam animaduerte, quod ille qui accusatur, testes afferre debet, de quibus nulla est controuersia, & quos nec ipsi accusatores arguere possint. Si vero reus eorum testimonia afferret, qui ab accusatoribus etiam accusantur, & arguuntur: nec ipse Iudex facile eos admittere vellet. Si enim Patrum encomia & laudes conscribendo, hosce sanctos omisissem, fateor me deliquisse, & erga eos Doctores ingratus essem: Sin autem dum accusor, excusationem meam attuli, & eorum vsus sum testimonio, de quibus nulla est dubitatio: cur frustra illi qui hæc nolunt, nos accusant? Quanto vero honore prosequor viros illos, testatur liber ipse, quem nos pro illis conscripsimus; in quo ea quæ illis obijciebantur, confutauimus, nihil veriti accusatorum potentiam, nec insidias contra nos structas. Hæc Theodoretus: quibus intelligas, eo statu hoc tempore in Ecclesia fuisse scripta Theodori Mopsuesteni, vt tamen non essent omnino vetita, sed ab alijs impugnata, ab alijs vero defensa, patentes vero errores esse negatos illius esse.

Theodor. epist. 16.
Verum facta de illis diligentiori examine, longe post tempora Chalcedonensis Concilij, in Quinta Synodo^b fuere omnino, vt hæretica, condemnata, simulq. eius laudationes eadem percussæ sententia, vt suo loco dicitur: vnde etiam accidit, vt & dicta epistola Iba æque fuerit ob hanc etiam causam damnata, atque alia quæ pro eodē Theodoro Theodoretus vel alij conscripsissent; ea nimirum ratione, quod eadē epistola Nestoriani abuterentur, falsoq. assererent a Patribus in Concilio Chalcedonensi esse receptam; ac proinde ab eisdē, quæcumque ea epistola contineretur, esse probata: quod quidem falsum omnino fuit: Longe enim diuersum inter se est dicere, epistolam probari Catholicam, & quæ in ea scripta sunt, vera esse; vel dicere, ex ea Ibam probatū esse Catholicum. Etenim eadē epistola non ab Iba, sed ab aduersarijs contra Ibam prolata, nihil aliud inde acceperunt Patres, nisi Iba, licet aliquando delirantem (quod nec ipse negauit) tunc temporis fuisse Catholicum; vtpote quod ex eadem epistola demonstraretur ipse, qui aliquando cum alijs Nestorianis errasset, & egisset

PROBATVS EX EPISTOLA IBAS CATHOLICVS, NON EPIST. CATHOLICA.

A & egisset contra Cyrillum, post initam vero pacem cum illo communicasse, Nestoriumq. damnasse asserentem Mariam non dicendam esse Deiparam; execratusq. esse vnā naturam in Christo confitentem, confessus vero esse naturas duas vnū efficere Dominum nostrum Iesum Christum: Quibus insuper additis ijs, quæ esse dicta ab Iba pro veræ fidei confessione, Acta Synodalia docent, recitata in eadem decima Actione Concilij Chalcedonensis; non potuit Ibas non probari Catholicus & absolui.

B Sic igitur tam in Actis Berythenfisibus, quam etiam Chalcedonensibus, in quibus illa recitata atque cognita fuere, non epistola Iba recepta est, sed ex ea epistola ab aduersarijs calumniose prolata, cognitus fuit Ibas eo tempore, quo ea gerebantur, fuisse Catholicus, calumniosq. accusatus hæreticus. Quam quidem temporum & rerū gestarum historiam complures non attendentes, alij ex his calumniati sunt Chalcedonense Concilium, quod blasphemam Iba epistolam suscepisset & comprobasset; alij vero scientes Ibam ab eadem sacrosancta Synodo absolutum, & blasphemias eiusdem legentes epistolæ, eandem Iba minime fuisse dixerunt; sed assertam Iba; quod Epiphanius disputans contra Gregorium tradit in Actione sexta Septimæ Synodi, quæ Nicæna secunda dicitur: & ante eum S. Gregorius^a scribens ad Secundinum; quem in deprauata Synodi exemplaria incidisse liquet, dum ait, Ibam negasse dictam epistolam esse suam; secundum quam assertionem, & ipse eandem epistolam non esse Iba nisi est demonstrare.

C Ceterum Acta germana habent, Ibam confessum eam esse suam, vt de his nulla tunc fuerit controuersia: nam hoc ipsum Acta Berythenfis docent, cum idem Ibas, ea lecta, nequaquam suam esse negauit, sicut alia quæ calumniose obijciebantur; immo ad eius lectionem Iudices prouocauit. Sed & Acta decimæ Actionis Concilij Chalcedonensis, eandem epistolam vt Iba cognitam esse a Patribus, docent: id enim in primis Apostolicæ sedis legati, & post eos reliqui Episcopi sua ipsorum subscriptione firmarunt. Vides igitur, quantum necesse sit in Actis Synodalibus intelligendis (ne quis in deformes labatur errores) rerum gestarum veram certamq. habere cognitionem, eandemq. ratione temporis consignatam: quam ignorantem hæretici, non aduersus tantum Berythense iudicium, sed etiam contra Chalcedonense Concilium exclamarunt; cum si cunctas res gestas satis exploratas habuissent, vel mutire quidem erubuissent. At de Iba causa hoc anno (vt dictum est) primum Tyri, Berythi deinde tractata, hætenus. Scito tamen, quod qui hoc anno Episcoporum sententia absolutus est Ibas, sequenti anno in Conuentu sceleratorum damnatus est Ephesi, receptus vero Chalcedone.

D Accidit autem post hæc, vt iidem qui Ibam calumniati sunt, cum posteriores in eo iudicio retulissent, æque ac in Iudices, in Theodoretū Cyri Episcopum relegatum Theodosij edicto, ne a sua ciuitate discederet, spicula maledictorum conuerterint, quasi Iba fauisset: de quibus est epistola eiusdem ad Anatolium scripta, qua magnopere queritur se iniuste calumnijs appetitum: est autem huiusmodi:

Theodor. epist. 16.
Tua celsitudo, eorum quæ in nos contulit beneficiorum, retributionem a Deo omnium Domino assequetur: quodcumque enim eius causa fit, mercedem habet consequentem. Ego quidem calumniatorum numerum rideo: quæ enim corpora vehementius plectuntur, dolorem minus sentiunt: nam caro dum plectitur, mortua quodammodo & sensus expers efficitur. Doleo tamen & lugeo ora & linguas illas, quæ effrenate mendacia proferunt. Qua enim iniuria affecti illi, qui religiosissimum Ibam accusant, & has aduersus nos iniurias inuenerunt? Primum enim neque ego aliquis e numero Iudicum fui: mandato enim Principis Cyri manebam. Præterea (vt a multis accepi) ægre ferebant nostram sententiam. Ego enim in sancto Paschate mysticam communionem illis impertiendam curauit; & cum sæpe apud nos agere voluissent, hilari fronte eos accepi, ac quæ oportuerat narraui.

Theodor. epist. 16.
Vt vero pro religiosissimo Episcopo Domino aliquid dicam: quid oportebat eum facere, qui aperte opprimebatur? ac alias decreto Synodali damnatus, dum intueretur, in aliam diocesim mitti? & præter Ecclesiasticos ordines sacerdotium assumere, & res sacras & diuinas ab ipsis veritatis hostibus irrideri? Hac de causa, vt primum recognouit, quid sentiret de alijs etiam significauit, nec solum religiosissimo Iba, verum etiam sanctissimo Episcopo domino Simeoni Amidensi, vt duarum prouinciarum argumenta & causas Metropolitæ seorsum audirent. Quomodo autem iustum alicui videri potest, eosdem humanitatis & inhumanitatis crimine accusari? Si enim illos eiicimus, periclitamur:

CONTRA EOS QUI IBAM HAERETICVM EX EA EPISTOLA AFFIRMABVNT.

a Gregor. lib. 7. epist. 53.

b Theodor. epist. 16.

mur: sin minus, nec propterea a periculis erimus immunes. Et soli opprimimur in vniuer- fo Orbe. Et alia quidem dioceses quiete viuunt; nos vero soli calumniatoribus præ- da sumus, & ego præcipue, quamuis in iudicio nullo pacto interfuerim; & omnino a qua- nis culpa sim alienus & immunis.

Hæc scribere coactus sum, tuæ celsitudinis litteras cum viderim, & ex eis didicerim, quod hac de causa maximus contra nos ortus est tumultus, dum relegati sumus, & quiete viuimus; & neque cum religiosissimis prouinciæ Episcopis conuenire solemus; cum non semel, neque iterum in nostra prouincia ordinatio habita sit (nempe iudiciorum) neutri illa- rum interfui. Et nisi Principis edicto detinerer, proficiscerer equidem in aliquã extremam Orbis partem, ac ibi quod mihi superest vitæ agerem: non enim possumus calumnijs resi- stere, quæ contra nos confinguntur. Hos siquidem ipsos Edeffenos non opinor sane & a se ipsis aduersum nos calumniam composuisse, sed eos ab ijs, qui ibi manent, viris veritatis B studiosis hæc aduersum nos struere & machinari edoctos esse. Deoq. omnium Saluatori gratiam habeo, quod cum ipse indignus sim ijs, quæ in Euangelij habentur, beatitudini- bus, nos dignos reddidit: & relegationem libenter accipio: & quodcumque dicere volue- rint, hilari fronte suscipio propter eam spem, quæ nobis reposita est. At pro tua magnifi- centia sine intermissione precor: & sanctos omnes, vt suarum precum me compotem fa- ciant, rogo.] hæcenus ad Anatolium Patricium Theodoretus.

De his itidem scribit ad Apameæ Episcopum, vbi post alia de iisdem hæc habet^a: Oret tamen tua beatitudo, & sanctis Ecclesijs tranquillitatem postulet (pro ipsarum enim tem- pestate etiam nos gemimus, & lugemus, & lametamur) hanc enim, vt audiuius, Osroeni clerici eiecerunt, & sexcenta mala contra nos effuderunt, licet ego neque cū alijs Iudex ex- titerim, neque decreti contra eos lati particeps fuerim; sed potius (vt nouit beatitudo C tua) communionem illis concedendam in Paschate, orauerim. Sed facile est calumnia- toribus, quæcumque velint, dicere: nos vero illa, quam Dominus pollicetur beatitudi- nem, consolatur: Beati enim estis (inquit^b) cum maledixerint vobis homines, &c.]

Certe quidem dum has confidero, quas aduersus Theodoretum Edeffeni isti calumnias multiplices subdole concinnarunt, a quo non nisi beneficia accepissent: non nisi fuisse ca- lumnias, quas multiplicibus accusationum capitibus aduersus suum ipsorum Episcopum lbam, a quo se læsos dolerent, iisdem artificioso composuerunt, existimare licet. At quam- uis quænam fuerint eiusmodi calumniæ, quarum causa alto sæpius ingemuit corde, non di- cat: ex alijs tamen pluribus eiusdem Theodoretis epistolis assequi possumus, dum ad diuer- sos scribens anxie queritur frequentioribus se calumnijs appeti, quod dicerent duos ipsum prædicare Dei Filios, nempe quod Nestorianus esset, quasi duas in Christo vna cum illo as- fereret esse personas. Porro intolerabilia hæc ipsi visa sunt: siquidem, vt habet Ecclesia- stes^c: Calumnia conturbat sapientem, & perdet robur cordis illius.] quamobrem in sin- gulis ferme a se conscriptis epistolis suam struit cum fidei confessione defensionem, qua- profitetur se damnare Nestorium, & non duas in Christo personas, sed duas naturas sub vna confiteri persona. At de his modo hæcenus.

Sub huius anni Consulibus data extat S. Leonis Papæ epistola^d ad Dorum Beneuenta- num Episcopum, qua eum vehementer redarguit, quod aduersus regulas Patrum ausus es- set recens ordinatos super alios antea adscitos presbyteros collocare: laudatq. Paulum presbyterum, quod non passus sit ab Episcopo loco moueri, sed gradus sui prærogatiuæ tuendæ gratia apud ipsum Leonem Romanum Pontificem laudabiliter (vt ait) conquestus esset. Vt plane appareat, nihil aduersum Christianam mansuetudinem & humilitatem ten- tari, neque aduersus niti sancti Euangelij^e instituta, quibus Christianus cedere suadetur, & abripiendi pallium dare & tunicam, & cogenti ad mille passus prodire, duo mille su- peraddere; dum quis arrogantem atque procacem legum contemptorem legitima disci- plina coercendum curat, nequaquam permotus propriæ excellentiæ appetitu.

Hoc præterea anno, Sueuis in Hispania regnantibus, ipsorum Regem Recciarium reddi- tum Christianum Catholicum, qui res Hispaniarum profecuti sunt tradiderunt^f: postea vero a fide Catholica deficientes, inhæsisse Arianis, atque demum iterum Catholicam re- ligionem professos esse, cum Theodemirus eorum regno potitus est, Isidorus^g testatur.

THEODORET.
VNDIQVE AP-
PETITVS CA-
LUMNIJS.
MASS
MYCITER
-198 AB
-74 AJ
-TRVRAM

^a Theodor. epist.
67.

^b Matth. 5.

QVAE IN
THEODORET.
SPARSA CA-
LYMNIJA.

^c Eccles. 7.

^d Leo epist. 50.
LEO REDAR-
GVIT EPISC.
BENEVENTA-
NYM.

^e Matth. 5.

^f Pasc. Chronic.
Hisp. Marian.
ver. Hisp. lib. 5.
^g Isidor. hist.
Sueu.

Q Vi ordine temporum sequitur annus Domini quadringentesimus vndequinquagesi- mus, Asterio atque Protogene Consulibus aperitur: quorum alterum, nempe Proto- genem, Orientale dedit Imperium; Asterium vero vetus Roma promouit. Est mentio Aste- rij Consulatus apud Sidonium Apollinarem clarissimum virum, cum hæc ad Namma- tium scribit^a: Audiui enim adolescens, atque adhuc puer ex puero, cum pater meus Præ- fectus Prætorio Gallicanis tribunalibus præsideret, sub cuius videlicet magistratu Consul **B** Asterius anni sui fores vortium trabeatus aperuerat. Adhærebam sellæ curuli, & si non latens generositatis per ordinem, certe non sedens per ætatem; mixtusq. turmæ censua- lium penulatorum, Consuli proxime proximus eram, &c.] ex quibus etiam & ipsius Si- donij ætatem valeas intelligere. addit ipse de Nicetio rhetore, qui tunc panegyricam ha- buit orationem. Ad alterum vero Consulium Protogenem, hoc ipso eius magistratus exor- dio, Theodoretus hanc dedit epistolam^b, cum Syriæ Episcopi legati proficiscerentur Con- stantinopolim:

Largitus est iam clementissimus Dominus tibi potentiam, vt ea rectæ menti ministrare posset: nunc vero illam maiorem reddidit, quo facilius veritatem agitatam protegeret tua celsitudo, & mendacium deleret, & optatam Ecclesijs quietem procuraret. Quanta enim tempestate Orientis Ecclesiæ repletæ sint, a multis quidem atque diuersis tua magnificen- tia nouerit, apertius autem & exactius a Deo dilectissimis Episcopis didicerit, qui tempo- re hiemali hac de causa longum iter hoc susceperunt, post diuinam opem tuæ potentiæ & prudentiæ confidentes. Tempestatem igitur hanc, o Christo dilecti, dissipate, & tenebras has in puram serenitatem conuertite; & linguas, quæ contra nos inuehuntur, reprimate. Nos enim diuina ope & gratia pro Apostolicis dogmatibus pugnamus; & eam quæ in Ni- cæa edita fides est, inuiolatam custodimus; & eos qui hæc adulterare audent dogmata, impios appellamus. Et horum testimonium perhibent, qui a nobis catechizantur, quive baptizantur, & qui nostras in ecclesijs conciones audiunt. Si vero legitime nos accusare voluerint, opus est, vt nos præsentibus arguant, & non vt absentes calumnientur. Ista enim etiam alijs in rebus tua magnificentia iura dans, edit sententias, & decreta promulgat, ex ijs quæ accusatores & rei dicunt, quid iustum sit colligendo.] hæc ad Protogenem Con- sulem Theodoretus hæresis accusatus, & in pœnam (vt diximus) suæ ciuitatis terminis circumscriptus.

Porro legatio hæc Episcoporum, cuius meminit, a Domno Episcopo Antiocheno missa est Constantinopolim: nam eosdem legatos commendans Senatori Patricio, hæc ait^c: Tuam magnificentiam per dilectissimos Deo ac beatissimos Episcopos saluere iubemus, cuius me- moriam perpetuam circumferimus: ipsos autem, vt ad regiam accederent urbem, effecit beatissimus Episcopus dominus Domnus, vt confictum contra me mendacium arguerent atque dissoluerent, &c.] commendauit alijs item litteris eosdem legatos Anatolio^d, nec- non Antiocho^e, qui Consulatum gessit cum Basso. Extant & alia eadem occasione, eo- demq. tempore datæ ab eodem Theodoro litteræ^f per eosdem Episcopos Constanti- nopolim ad viros clarissimos, Consulares, atque Patricios, nempe ad Anatolium, Vinco- malum, Sporatum, Florentium, Nomum, Constantium, siue Constantinum. Quid autem factum sit, non apparet, nisi quod eodem ipse remansit Theodosij Imperatoris edicto sicut antea obligatus. Etenim turbæ illæ atque clamores Constantinopoli Eutychetis causa excitati posthaberi fecerunt Theodoretis querelas, & legationem Domni Episcopi Antio- cheni. Quæ igitur in eiusdem Eutychetis causa hoc anno Constantinopoli transacta sint, iam narrare aggrediamur.

Cum litteræ Eutychetis, atque ab Imperatore pro eodem Eutychete datæ ad S. Leo- nem Romanum Pontificem, maiori tabellariorum industria citius Romam perlatæ fuissent, præuenissentq. eas quas S. Flauianus ad eundem Pontificem conscripisset: ipse Roma- nus Pontifex, illis acceptis, ita primum ad ipsum Imperatorem Theodosium rescripsit^g: Quantum præsidij Dominus Ecclesiæ suæ in fide vestræ clementiæ præpararit, his etiam litteris, quas ad me misistis, ostenditur; vt vobis non solum regium, sed etiam sacerdotia-

DE CONSULA
TV ASTERII
MEMORIA.
a Sidon. lib. 8.
epist. 6.

^b Theodor. epist.
94.

THEODORETI
AD PROTO-
GENEM LIT-
TERAE.

^c Theodor. epist.
93.
DE LEGATIO-
NE EPISCO-
PORVM.

^d Theodor. epist.
92.

^e Theodor. epist.
95.

^f Theodor. epist.
89. 90. 91. 93.
94.

^g Leo epist. 7.
LEONIS PAP.
AD THEODO-
SIVM LITTE-
RAE.

lem animum esse gaudeamus. Siquidem præter Imperiales & publicas curas, pijsimam A sollicitudinẽ Christianæ religionis habetis, ne scilicet in populo Dei aut schismata, aut hæreses, aut vlla scandala conualescant: quia tunc est optimus regni vestri status, quando sempiternæ & incommutabili Trinitati vnus Deitatis confessione seruitur. Quid autem in Constantinopolitana Ecclesia perturbationis acciderit, quod ita fratrem & Coepiscopum nostrum Flauianum potuerit commouere, vt Eutychem presbyterum communionem priuaret, nondum potuimus euidenter cognoscere. Quamuis enim prædictus presbyter ad sedem Apostolicam per libellum doloris sui querimoniam miserit; breuiter tamen aliqua prælibauit, asserens se Nicænæ fidei constituta seruantem, frustra in fidei diuersitate culpatum.

Eusebij autem Episcopi accusatoris eius libellus, cuius exemplaria ad nos prædictus presbyter misit, de obiectionis euidentia nihil habebat: sed cum presbytero hæreseos crimen intenderet, quem tamen in eo sensum arguerit, non euidenter expressit, quamuis & ipse Episcopus Nicænæ Synodi profiteatur hac in re hæreses decreta: propter quod non habuimus vnde aliquid disceremus. Et quia causæ meritum, fidei ratio, & laudabilis sollicitudo vestræ pietatis exigit, necesse est iam locum subreptionibus non patere: sed prius, de quibus eum æstimat arguendum, instrui nos oportet, vt possit de bene cognitis congrue iudicari. Ad prædictum autem Episcopum dedi litteras, quibus mihi displicere cognosceret, quod ea quæ in tanta causa gesta fuerant, etiam nimio silentio reticeret, cum studere debuerit primitus nobis cuncta referare. quem credimus vel post admonitionem omnia ad nostram notitiam relaturum; vt in lucem ductis his, quæ adhuc videntur occulta, id quod Euangelicæ & Apostolicæ doctrinæ conuenit iudicetur. Dat. ad Kalendas Martias, Asterio & Protogene viris clarissimis Conf.] hætenus ad Theodosium Augustum S. Leo: quibus vides dolosi hæresiarchæ fraudulentiam, qua sibi Catholicum nomen apud Romanum Pontificem aucupare quæsiuit. Sed antequam rem ulterius prosequamur, attende lector, ex veteri instituto absque controuersia profiteri eisdem inter se altercantes Flauianum & Eutychem, legitimum & præcipuum Iudicem Ecclesiasticarum controuersiarum esse Romanum Pontificem, ad quem tam actor, quam reus sponte currunt, sua iura prosecuturi.

Quod igitur per Magistranum (sic enim vocabant Tabellariorum præfectum) nullæ cum alijs redditæ fuerint litteræ Flauiani ad Leonem Romanum Pontificem, quas certus peculiarisq. nuncius deferrebat, sed nondum Romam peruenerat: idem Romanus Pontifex id nesciens, ad Flauianum, eius redarguens in re tanta silentium, has litteras dedit:

Cum Christianissimus & clementissimus Imperator sanctæ & laudabilis fidei pro Ecclesiæ Catholicæ pace sollicitus ad nos scripta transmiserit de his, qui apud vos perturbationis strepitum mouerant: miramur fraternitatem tuam, quicquid illud scandali fuerit, nobis filere potuisse, non potius procurasse, vt primitus nos insinuat magis tuæ relationis instrueret, ne de rerum gestarum possemus fide ambigere. Accepimus enim libellum Eutychetis presbyteri, qui se queritur, accusante Eusebio Episcopo, immerito communionem priuatum; maxime cum euocatum se adfuisse testetur, nec sui præsentiam denegasse: adeo vt in ipso iudicio libellum appellationis suæ se adferat obtulisse, nec tamen fuisse susceptum: qua ratione compulsus sit, vt contestatorios libellos in Constantinopolitana vrbe proponeret. Quibus rebus intercedentibus, necdum agnoscimus, qua iustitia a communionem Ecclesiæ fuerit separatus: sed respicientes ad causam, facti tui nosse volumus rationem, & vsque ad nostram notitiam cuncta deferri. Quoniam nos, qui sacerdotum Domini matura volumus esse iudicia, nihil possumus, incognitis rebus, in cuiuspiam partis præiudicium definire, priusquam vniuersa quæ gesta sunt, veraciter audiamus.

Et ideo fraternitas tua per idoneam maxime aptamq. personam plenissima nobis relatione significet, quid contra antiquam fidem nouitatis emerferit, quod seueriori sententia dignum fuerit vindicari. Nam & Ecclesiastica moderatio, & religiosa pijsimi Principis fides multam nobis sollicitudinem Christianæ pacis indicunt: vt amputatis dissensionibus, fides Catholica inuiolata seruetur; & his qui praua defendunt, ab errore reuocatis, nostra auctoritate, quorum fides probata fuerit, muniatur. Nec aliqua poterit ex hac parte difficultas afferri, cum memoratus presbyter libello proprio sit professus, paratum se esse ad corrigendum, si quid in se inuentum fuerit, quod reprehensione sit dignum.

Decet

A Decet enim in talibus causis hoc maxime prouideri, vt sine strepitu concertationum, & charitas custodiatur, & veritas defendatur, frater carissime. Et ideo quia dilectio tua de tanta causa nos videt esse sollicitos, quam plenissime & dilucide vniuersa nobis annunciet: quod ante facere festinet; ne inter assertiones partium aliqua ambiguitate fallamur; & dissensio, quæ in suis inijs abolenda est, nutriatur: cum in corde nostro ea obseruantia, Deo inspirante, permaneat, ne constitutiones venerabilium Patrum diutius roboratæ, & ad soliditatem fidei pertinentes, praua cuiusquam interpretatione violentur. Deus autem te custodiat incolumem, frater carissime. Dat. XII. Kalendas Maij, Asterio & Protogene viris clarissimis Conf.] hæc quidem Leo, cum tamquam pro tribunali eminentiori sedens, & potestatem super omnes habens legitimus vniuersalis Ecclesiæ Iudex, legitimum parandum esse iudicium monet. Missæ sunt hæc litteræ per Pansophium Comitem.

B Cum has accepisset Flauianus, ad ipsum S. Leonem rescripsit aliam mox epistolam, quæ cuncta temere tentata per Eutychem post ipsius condemnationem palam facit, & scripta ab eo mendacia redarguit. est Flauiani huius epistolæ exordium: Pietate & recta prædicatione Verbi, &c.] vbi post dilucidius demonstratam Eutychetis hæresim, hæc de eodem habet: Iustum autem est, & hoc vobis (sicut arbitror) intimare; quia idem Eutyches passus iustam & canonicam damnationem, cum debuisset secundis saluare priora, & per poenitentiam perfectam multasq. lacrymas placare Deum, nostrumq. cor vehementer contristatum in eius ruina per veram sanare poenitentiam, non solum non fecit, sed etiam per omnia conturbare sanctam quæ apud nos est Ecclesiam festinauit, propositiones iniuriarum publice ponens, & maledictionibus plenas. Super hæc & preces offerens pijsimo & Christi amantissimo nostro Imperatori, & eisdem arrogantia & petulantia plenas, per omnia diuinas regulas conculcare conatus est.

C Sed his ita gestis, litteræ nobis datæ sunt vestræ sanctitatis per admirabilem Comitem Pansophium, per quas sumus edocti, quia idem Eutyches libellos direxit vobis plenos omni fallacia atque calliditate, dicens, iudicij tempore libellos se dedisse appellationis & nobis & hic conuenienti sancto Concilio, & appellasse vestram sanctitatem: quod nequaquam ab eo factum est. Sed etiam in hac parte mentitus est, tamquam per fallaciam mendacij subreperere se sanctis vestris auribus putans. Commotus itaque, sanctissime Pater, in his omnibus quæ ab eo præsumpta sunt, & ob ea quæ in nos & sanctissimam Ecclesiam facta sunt atque fiunt, pro consueta fiducia fiducialiter age, secundum quod sacerdotio competit; propriamq. faciens communem causam, & sanctarum Ecclesiarum disciplinam, simul decernere damnationem aduersus eum regulariter factam & per propria scripta dignare: confortare autem & pijsimi & Christo deditissimi nostri Imperatoris fidem.

D Causa enim eget solummodo vestro solatio atque defensione, qua debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere: sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter eam factæ sunt, facile destruentur, Deo cooperante per vestras sanctissimas litteras: remouebitur autem & Concilium, quod fieri diulgatur, quatenus nequaquam vbique sanctissimæ turbentur Ecclesiæ.] hæc Flauianus: quibus intelligis, tantam vim inesse litteris Apostolicis, vt Concilio dicat non indigere œcumenico id quod eiusdem Romani Pontificis fuisset litteris definitum. His acceptis & alijs ab eodem antea datis litteris S. Leo, simulq. lectis missis vna cum illis Synodalibus Actis, cognitisq. cunctis contra Eutychem a Flauiano & Synodo rebus legitime gestis, fero licet, tamen **E** probe nouit imposturam nefandi hæresiarchæ: primumq. omnium aduersus ipsam hæresim insurrexit, atque de fide Catholica & Verbi incarnatione solida veritate constantem omnibus omni ex parte numeris absolutam ad ipsum Flauianum, publicam tamen cunctis, scripsit epistolam: de qua antequam agere aggrediamur, singula quæ Constantinopoli ab Eutychete hoc tempore sunt temere atque dolose peracta, hic describamus.

Damnato (vt vidimus) anno superiori Eutychete, nullum non mouit lapidem Chrysofostomus eunuchus Imperatorij cubiculi Præfectus, vt legitime a Flauiano confecta in Synodo Acta irrita prorsus reddat, & in ipsum Flauianum damnationis poenam conuertat. Huius rei causa in primis (vt dictum est) permouit Theodosium Imp. vt ad Leonem Pontificem pro Eutychete scriberet: Cum vero eius sciret infracti animi robur, & non nisi solidam, firmam, constantemq. ab eo expectandam fore sententiam; iudicium

Annal. Eccl. Tom. 6.

G

ante-

EUTYCHES
STYDET VI-
DERI CATHO-
LICVS.EUTYCHES
STYDET VI-
DERI CATHO-
LICVS.EUTYCHES
STYDET VI-
DERI CATHO-
LICVS.

a. Leo epist. 8.

LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.LEO FLAVIA-
NYM ADMO-
NET, VT RES-
GESTAS SI-
GNIFICET.a. Apud S. Leonem
ante epist. 9.DETEGVN-
TVR EUTY-
CHETIS DOLI
ATQVE MEN-
DAGIA.QVAE AD FLA-
VIANVM S.
LEO RESCRI-
PSERIT.VOCANTVR
EPISC. CON-
STANTINO-
POLIM AD
SYNOVN.

anteuertit, & quod parabatur examen, est conatus eludere, dum persuadet Imperatori, A
vt confestim Constantinopolim Episcopos conuocet, qui causam Eutyctis sint cognitu-
ri: eidemq. triginta Episcoporum Concilio, quem vellet Eutyctes, vt præfideret Theo-
dosius Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, sua dexteritate confecit. Quanta vero id per-
fecerit celeritate, ex eo accipe, quod hoc anno sub nominatis Consulibus ad quintum
Idus Aprilis iisdem conuocati ab Imperatore Constantinopolim conuenerunt simul ad Sy-
nodum celebrandam in Baptisterio maioris ecclesiæ. Quæ autem ab his gesta sint, ipsa
Acta declarant, quæ intexta leguntur primæ Actioni Magni Concilij Chalcedonensis;
ex quibus ea tantum, quæ ad historiam, exactamq. rerum gestarum cognitionem spectant,
hic describemus ^a.

^a Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

CONCILIUM
SECUNDUM
IN CAUSA
EUTYCH.

Cœpta est Synodus quinto Idus mensis Aprilis, cui triginta interfuerunt Episcopi, &
ab Imperatore missus est Florentius Patricius vt interesset; Theodosius autem Cæsareæ B
Cappadociæ præfideret Synodo iussus est. In ea igitur primum omnium contra ius fasq.
ab Imperatore concessum est Eutycti per procuratorem suam causam in Synodo age-
re, accusatori nequaquam: nec valuit vlla de his exceptio Episcoporum de non seruato
ordine iudiciario, neque Eusebij Episcopi Dorilæi accusatoris querelæ: sicq. cum essent
causam acturi, pro Eutyctete intromissi sunt in Synodum Constantinus, Eleusius, & Con-
stantius monachi cum libello ipsius Eutyctis. His admissis, Macedonius Tribunus & No-
tarius Imperatorum nomine hæc suggestit, præferens sacrum codicem Euangelij: Opor-
tet, inquit, omnia quæ mandata sunt ab eorum pietate, me dicere: Iussit igitur eos, qui
dudum præfentes fuerunt, sacratissimos Episcopos sub sacramento dicere, si veræ sunt le-
gendorum monumentorum professiones ab vtraque parte illatæ. Basilius reuerendis-
simus Episcopus Seleuciæ dixit: Hactenus iuramentum Episcopis nescimus oblatum: C
sed vt præceptum est nobis a Domino Christo ^b, non iurandum, &c.] actum est igitur
intercessione Basilij, ne iurare Episcopi cogentur. Post hæc autem ordine rerum obla-
tus est legendus libellus, quem Eutyctes iam damnatus obtulerat Imperatoribus, qui
sic se habet:

^b Matth. 5.

LIBELLVS EV
TYCH. OBLA-
TVS THEODO-
SIO.

Piissimis & fidelissimis amicis Christi Imperatoribus nostris Theodosio & Valentiniano
Patribus Patriæ Augustis Eutyctes Archimandrita.
In omnibus mihi post Deum & salutis & veritatis manifestatio facta est vestra pietas,
in nulla re prætermittens inquisitionem facere eorum, quæ vel de fide, vel aduersum me
calumniose mota sunt. Gesta enim quæ sunt composita a reuerendissimo Archiepiscopo
Flauiano aduersum me, legi hesternò die, & reperi contraria his quæ acta sunt contineri in
chartis. Nec enim quæ ad me ipse locutus est, iacebant in eis; neque quæ ego locutus sum, D
inseruerunt eidem monumento. Supplico igitur vestræ serenitati, consuete Orthodoxæ
fidei patrocinari, & meæ paruitatis opinioni: Vt dignetur præcipere, beatissimos Episco-
pos, qui in hac causa tunc residebant, & Notarios reuerendissimi Episcopi Flauiani, & re-
uerendos clericos, qui ad me directi sunt vocantes vt occurrerem, & reuerendissimum dia-
conum Athanasium reuerendissimi Episcopi Basilij conuenire in præsentia sanctissimi Epi-
scopi Theodosij, quatenus interrogati dicant omni cum veritate scriptis mandatum quid
nouerint: Vt hoc consecutus, more solito laudans, gratias agam Domino omnium Christo,
& vestræ pietati.] hactenus libellus Eutyctis oblatum Theodosio Imperatori, lectusq.
in Synodo.

Recitato itaque libello, & audita Eutyctis petitione, cum ei Theodosius Imperator
annuisset; iussi sunt præfentes esse Notarij Flauiani, qui Acta Synodalia exceperat, iisdemq. E
diaconi, Notariorum fungentes munere, omnes numero quinque, Asterius, Aetius,
Nonnus, Afclepiades, atque Procopius: qui iussu Flauiani & aliorum Episcoporum, qui prio-
ri Synodo præfentes fuerunt, conscripta ab se Acta ediderunt. Protulerunt alia Eutyctis
procuratores, sed quæ cognita sunt non esse originalia, verum descripta postea exem-
plaria. Dum ergo Acta legerentur, ventumq. esset ad tertiam Synodi Actionem de ver-
bo quodam relato in Acta, quod referri minime debuisset: rursusq. de verbis ab Eutyctete
dictis, & in Acta minime relatis, & alijs admodum leuibus controuersia mota est. Cum,
qui esset mos Notariorum exceptorum, Aetius & ipse ex Notarijs vnus his verbis signifi-
cavit: In talibus (inquit) sanctissimis Concilijs contingit frequenter vnum ex reuerendis-
simis Episcopis aliquid dicere: & quod ab vno dictum sit, tamquam ab omnibus simul dica-
tur, & subscribatur, & intelligatur, omnibus scilicet consentientibus & approbantibus. Hoc ab
exordio

MOS NOTA-
RIORVM EX-
CEPTORVM
IN SYNODIS.

A exordio factum est; in tantum vt vno dicente, scribamus: Sancta Synodus dixit. Si vero
inuentus fuerit vnus aut secundus dicens idem, &c. tunc dicimus quia & professi sunt Deo
amantissimi Episcopi, & exclamauerunt, &c.] & post nonnulla idem Aetius: Multa sæ-
pius tamquam in colloquutione communi in parte Concilij in conuentu a præfentibus san-
ctissimis Episcopis dicuntur, quæ scribi non præcipiuntur.] His igitur per Aetium patefa-
ctis, de Eutyctis appellatione, quod recepta non fuisset in Acta, facta est obiectio a pro-
curatoribus Eutyctis. Acta autem sic se habent ^a:

^a Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

DE APPELLA-
TIONE EUTY-
CHETIS AC-
TA.

Quoniam vero ante paucos dies litteræ sanctissimi Archiepiscopi Leonis insinuatæ sunt
nobis, continentes quia accusauit reuerendissimus Archimandrita Eutyctes, & appella-
uit in tempore examinationis vestram audientiam per dationem libelli.] Et post aliqua,
hæc ex suggestionem vnus ex procuratoribus Eutyctis: Constantinus reuerendus diaco-
nus dixit: Eutyctes, dum legeretur damnatio, appellauit sanctum Concilium Episcopi
Romani, & Alexandrini, & Hierosolymitani, & Thessalonicensis: & hæc in Gesta non sunt
inserta. Magnificentissimus Patricius Florentius dixit: Turba facta, & dissoluto Con-
uentu, dixit ad me silenter, appellans Romanum & Aegyptium & Hierosolymitanum
Concilium. Et ego arbitratus indecens esse, latere hoc sanctissimum & reuerendissimum
Episcopum Flauianum, ascendens dixi ei] ea videlicet quæ Eutyctes sibi dixisset. Addidit
his Basilius Seleuciæ hæc: Iam in veritate dico: Adhuc ipso Conuentu sedente, & pro-
ponente sancta Synodo, vt diceret istas duas naturas inseparabiles & inconfusas in vno
Domino etiam post adunationem: scio quia dixit religiosus Archimandrita Eutyctes:
Si præceperint Patres Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum. Hoc autem non quasi
appellans dixit.] Post hæc rogata est sententia Archimandritarum, qui Synodo inter-
C fuerunt, si quis eorum audisset appellantem Eutyctem in Synodo: & omnes vna sen-
tentia negauerunt.

Vides igitur Eutyctem per mendaciorum anfractus diuerticula quæritantem, com-
prehensum, vbique delirum, vaniloquum atque dolosum esse repertum: quæ quidem
plus satis esse poterant ad proscriptionem impij hæresiarchæ & ab eo proditæ impieta-
tis: sed dum Chrysaphius priuata contra Flauianum studia fouet, atque in eadem pertrahit
Imperatorem, maximum parat Ecclesiæ luctum, summamq. infert cladem Imperio, vt
exitus patefaciet. Absoluta est itaque, his actis, eiusdem Synodi prima sessio, habita quin-
to Idus Aprilis: In qua quidem (vt vidimus) cum facta sit mentio litterarum S. Leonis hoc
anno sub iisdem Consulibus Kalendis Martijs Romæ datarum, quas ante paucos dies fuis-
se acceptas, Eleusij testificatione est dictum: vides quanta celeritate, nempe vnus dum-
D taxat mensis spatio, litteræ ab Vrbe solerent deferri Constantinopolim. Quod etiam ex eo
certo certius colligere potes, dum quas Theodosius scripsit ad S. Leonem Romanum Pon-
tificem post absolutam præsentem Synodum Constantinopoli quinto Idus Aprilis de Sy-
nodo habenda Ephesi litteras, eas accepit S. Leo (vt ipse testatur in epistola ad Pulche-
riam ^b) tertio Idus Maias.

^b Leo epist. 13.

SECUNDA
SESSIO.

^c Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

Rursum vero eiusdem mensis Aprilis vigesima septima die iterum a Patribus conuen-
tum est: vbi a procuratoribus Eutyctis oblatum est libellus ab ipso antea porrectus Theo-
dosio Imperatori, qui acceptus iussus est legi: est autem huiusmodi ^c:

Piissimis & fidelissimis ac Christi amatoribus Principibus nostris Flauio Theodosio &
Valentiniano perpetuis Augustis, ab Eutyctete Archimandrita.

Vestra pietas superius & a principio non ignorans circa rectam fidem religionem mun-
dam & irreprehensibilem fidem meam, pro calumnia mihi composita & meditati insidijs
ab Eusebio Episcopo Dorilæi, quasi recte non sapiam, sancire dignata est, ingrediente me
in Concilium, adesse mihi virum laudabilem magnum Silentiarium custodiæ causa: Qui
vadens ad Episcopium, & præsentiam meam nuncians, quædam audiuit a religiosissimo E-
piscopo Flauiano de damnatione mea & vidit. Precor igitur vestram tranquillitatem, di-
gnetur sancire apud quem placuerit vestræ pietati eundem virum mirificum, laudabilem,
magnum Silentiarium cum veritate scriptis profiteri ea quæ audiuit (vt superius dixi) & vi-
dit: quo his impetratis, solitas orationes Deo semper pro vestra salute referā, piissimi & fide-
lissimi Imperatores.] hactenus Eutyctis libellus. Iussus tunc est Silentarius, quæ audiuit,
corā Synodo profiteri: qui testatur est, se accepisse a Flauiano, antequam de damnatione
Eutyctis Synodi Actio cogentur, iam Eutyctem esse damnatum, scriptum nimirum
damnationis libellum, quem Synodo subscribendum porrecturus esset. Sed & testificatio-

COGNITIO
DE FALSITA-
TE ACTORVM.

ne Asterij presbyteri dictum est, & in Acta relatum, ipsa Synodi prioris Acta fuisse a Nota-
rijs immutata. His itaque cauillis illud legitime facta a priori Synodo Eutyctis
damnationi, fauentibus eidem magistratibus in gratiam Chrysaphij etiam Imperatorem mo-
uentis pro ipso hæresiarcha. Fuerunt hæc præludia horredæ tragœdiæ, de qua paulo post
dicturi sumus. modo autem quæ Liberatus Diaconus^a istis addat, superioribus coniungamus:

Discuffis (inquit) Gestis, instantibus Notarijs cum Episcopis Deum timētibus, cum Eu-
tycteti aliqui fauerent pro tempore, nihil falsitatis inueniri potuit; sed tantum actum est,
vt apud Magistros Officiorum Gesta conficerentur de falsitate Notariorum, astantibus
quibusdam laicis de Officio Principis, qui interfuerunt Gestis ipsis tempore Concilij. Pos-
tea expetiuit Imperator a Flauiano fidei eius confessionem manu eius scriptam & sub-
scriptam. Scripsit ergo Flauianus fidē manu propria, & Imperatori in hoc themate direxit:

Flauianus Episcopus Constantinopolitanus amatori Christi Imperatori nostro Theo-
dosio salutem.

Nihil ita conuenit sacerdoti Dei, & dogmatibus erudito diuinis, quam paratum esse
ad satisfactionem^b omni petenti rationem de spe quæ in nobis est & gratia: Non enim eru-
besco^c Euāgelium Dei: Virtus enim Dei est ad salutem omni credenti. Quia ergo & nos,
misericordia Regis omnium Christi Dei, sacerdotium tale sortiti sumus: sapimus recte &
inculpabiliter semper Scripturas diuinas, sequentes expositiones sanctorum Patrum qui in
Nicæa conuenerunt, & centum quinquaginta qui hic congregati sunt, & qui in Epheso
sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexandrinorum Episcopus: Et prædicamus Domi-
num nostrum Iesum Christum ante sæcula quidem ex Deo Patre sine principio natum se-
cundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos & propter nostram
salutem ex Maria Virgine secundum humanitatem. Ex duabus itaque naturis confitentes^C
Christum post incarnationem ex sancta Virgine & humanatum in vna substantia*, & in
vna persona vnum Christum, vnum Filium, vnum Deum confitemur: & vnam quidem
Dei Verbi naturam incarnatam tantum & humanatam dicere non negamus; eo quod ex
ambabus vnus atque idem sit Dominus noster Iesus Christus. Eos vero, qui aut duos Fi-
lios, aut duas substantias, aut duas personas annunciant, & vnum eundemq. Dominum
nostrum Iesum Christum Filium Dei viui prædicant, anathematizamus, & alienos esse ab
Ecclesia iudicamus. Et ante omnia Nestorium impium anathematizamus, & sapientes ea
quæ eius sunt, & loquentes ea: Abscindantur huiusmodi a filiorum adoptione promissa
recte credentibus. *Et subscriptio*: Domine Iesu Christe adiuua nos. *Et iterum*: Hæc scripsi
manu mea ad satisfactionem vestræ potestatis, vt confundantur calumniam facientes no-
stræ simplici conuersationi.] hætenus professio Flauiani ab Imperatore ea de causa ex-
D acta, quod Eutyctes & sentientes cum eo ipsum calumniati essent eadem sapere cum Ne-
storio, & sub duarum naturarum in Filij Dei confessione duas pariter subintroducere velle
personas: ob id enim in hac sua professione Flauianus multus fuit in damnando Nestorio.

Quæ autem post hæc acta sint, ita subdit Liberatus Diaconus^d:

Postquam ergo nihil probatum est Notarijs de falsitate Gestorum: Eutyctes petit Dio-
scorum Alexandrinum Episcopum, vt quæreretur quæ de illo acta sunt. Vrgēbat* apud
Principem, vniuersale fieri Concilium, vt improbaretur Concilium Flauiani. Scripsit
ergo Dioscorus Theodosio Imperatori, quia aliam fieri Synodum oportet, & quod vt fie-
ret, persuasit Eutyctes. Annuit Imperator.] Hæc autem omnia molitione esse facta Chry-
saphij, Nicephorus tradit his verbis^e: Porro vbi illa Acta & decreta legitima esse, au-
thoritate sua comprobauerunt: Chrysaphius eunuchus, qui idem cum Eutyctete sentie-
bat, cum contumeliam ferre nequiret, iram suam aduersus Flauianum maxime auxit; &
Dioscoro Alexandrino, impio illi indicauit, se illi in rebus quæ placitæ essent gratificatu-
rum omnibus, si Eutyctetem periclitantem defenderet, Flauianum autem & Eusebium
Dorilæum oppugnaret. Eodem modo Eudociam Augustam excitauit, cum multa alia,
tum ea potissimum dicendo, quæ ei a Pulcheria acerba accidissent.]

His igitur ita dispositis, ad Kalendas Augusti indicitur Synodus Ephesi: Dirigensq.
(inquit Liberatus^f) Imperator Sacram Dioscoro in Alexandriam, præcipit vt decem
Metropolitanos Episcopos, quos voluisset, ipse eligeret, & veniret Ephesum, & congre-
gato Concilio, Eutyctis causam discuteret; iubens Barsumam Archimandritam in-
teresse, & vices agere omnium monachorum Orientales Episcopos accusantium: Theo-
doretum vero Cyri Episcopum adesse Concilio interdixit, & in sua ciuitate permanere
cum

^a Liberat. Diac.
s. 11.

^b 1. Petr. 3.
^c Rom. 1.
PROFESSIO
FIDEI FLA-
VIANI EPI-
SCOPI.

* Substantia

^d Liberat. Diac.
s. 12.

* Agebat

^e Niceph. lib. 14.
s. 47.

^f Liberat. c. 12.
INDICITVR
SYNODVS E-
PHESI. IN
CAUSA EV-
TYCHETIS.

A eum iussit. Iam enim Ibam Edeffenum Episcopum, ne Synodo adesset, per illum filium
suum, quem dixi, Chrysaphium, in multas mansiones Eutyctes relegarat exilio.] hæc de
indicta Synodo Liberatus. Sed describamus hic ipsius Theodosij Imperatoris pro Synodo
Ephesi cogenda rescriptum: est enim huiusmodi ad Dioscorum Episcopum Alexandri-
num datum^a:

Imperatores Cæsares Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi,
semper venerabiles Augusti, Dioscoro.

Cunctis constitit manifestum, quia nostræ Reipublicæ status & omnia humana diuina
pietate moderantur atque firmantur: Deo enim propitio constituto, prospere & secundum
vota nostra gubernari res & proficere solent. Imperium ergo diuino nutu sortiti, subdi-
tis pro pietate & mansuetudine similiter plurimam sollicitudinem impartimus, quatenus
B & vera religio & nostra Respublica cultu Dei purissimo & pietate firmata persulgeat.

Quod igitur in præfenti subita emergente dubitatione, ad Catholicæ & Apostolicæ do-
ctrinæ ac nostræ fidei custodiam, quæ, vt sit, diuersis sententijs impugnata, conturbat &
confundit hominum sensus & animas: intolerabile duximus, huiusmodi delictum contem-
nere, ne per talem negligentiam ipsi Deo inferre contumeliam videremur. Ideoq. sancimus,
in vnum sanctissimos & Deo placitos conuenire viros, quibus pro pietate Catholi-
ca atque vera fide plurimus sermo est; vt vniuersa quidem talis vana dubitatio, subtili
proposita inquisitione, soluat; vera autem & Deo amica Catholica fides firmetur.

Igitur & tua sanctitas, sumptis secum decem reuerendissimis Metropolitanis Episco-
pis, qui sub tua degunt diocesi, & alijs similiter decem sanctis Episcopis sermone & vita
ornatis, qui in doctrina & scientia rectæ & immaculatæ fidei præ cunctis apud cunctos
C eminent, proximis Kalendis Augustis Ephesum Metropolim Asiæ conuenire absque vl-
la dilatione festinet, nullo scilicet alio præter prædictos viros sanctam Synodum mole-
stante: quatenus vniuersis sanctissimis & beatissimis Episcopis, quos conuenire per sacras
nostras epistolas sancimus, ad prædictam concurrentibus ciuitatem, & subtilissime inuesti-
gantibus & quærentibus, omnis de medio error contrarius auferatur, Catholica autem
doctrina & Orthodoxæ fidei Saluatoris nostri Christi amicissima solidetur, & consue-
te effulgeat, quod vniuersi in posterum inconcussum, Deo propitio, & intemeratum cu-
stodiant.

Si quis vero tam necessariam & Deo amicam Synodum prætermiserit, & non omni
virtute secundum prædictum tempus ad præfinitum locum peruenerit; nullam excusatio-
nem, neque apud Deum, neque apud nostram inueniet pietatem. Sacerdotalem enim
D Conuentum non nisi quis mala propria conscientia sauciatus euitat. Theodoretum sane
Episcopum Cyri ciuitatis, quem pridem iussimus suæ soli vacare Ecclesiæ, sancimus non
prius ad sanctam Synodum conuenire, nisi vniuerso sancto placuerit conuenienti Conci-
lio & ipsum concurrere, & pariter interesse. Si vero aliqua discordia de eo emerferit,
absque illo sanctam Synodum conuenire, & quæ iussa sunt ordinare præcipimus. Data
tertio Kalendas Aprilis, Constantinopoli, Zenone & Posthumiano viris clarissimis Con-
sulibus.] Sed deprauatam esse in die & Consulibus eiusmodi epistolam Theodosij ad Dio-
scorum scriptam, dum data habetur dicta die Martij, nemo non videt; cum constet ex ijs
quæ dicta sunt, vltimam Synodi Actionem habitam vigesima septima mensis Aprilis, &
post eam has ab Imperatore datas fuisse litteras. Quod vero ad Consules spectat; cum eos-
dem superiori anno Consulatum gessisse certum sit, quid commune illis cum rebus an-
E ni præsentis? Restituendum est ergo: Tertio Kalendas Maias, Asterio & Protogene Con-
sulibus.

Rursum vero ad eundem Dioscorum Theodosius has litteras dedit, quibus voluit
ipsum eidem indictæ præesse Synodo^b:

Dioscoro reuerendo Episcopo Alexandriae.

Ante hoc quidem, Theodoretum Episcopum Cyri ciuitatis præcepimus in S. Syno-
dum minime peruenire, donec de eo, quod placuerit, sancta Synodus constituat: auersati
eum, quia præsumpsit proferre contraria ijs quæ scripsit de fide sanctæ memoriæ Cyrillus
Alexandrinæ quondam ciuitatis Episcopus. Quoniam vero suspicamur aliquos sectato-
res Nestorij assumere studium & conferre, vt omnimodo intersit sancto Concilio: hac de
causa necessarium duximus, his sacris litteris ad tuam reuerentiam datis, manifestum facere
tuæ beatitudini & vniuersæ S. Synodo, quod nos regulas sanctorum Patrum sequentes,

^a Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

EPISTOLA
THEODOSII
AD DIOSCO-
RVM DE SY-
NODO EPHE-
SINA.

DIOSCORVS
CVM DECIM
METROPOLI-
TANIS CON-
VENIRE IV-
BETVR.

THEODORE-
TVS PROHI-
BETVR AC-
CEDERE.

^b Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

EPIST. THEO-
DOSII QVA
PRÆFICIT
SYNODO DIO-
SCORVM.

non solum propter Theodoretum, sed alios omnes, qui ad congregatam S. Synodum pertinent, auctoritatem & primatum tuæ præbemus beatitudini, scientes diligentius, quod & reuerendissimus Archiepiscopus Hierosolymorum Iuuenalis, & beatissimus Archiepiscopus Thalassius, & omnis talis feruens amator & æmulator Orthodoxæ fidei consentanei erunt tuæ sanctitati, radianti per Dei gratiam honesta vita & Catholica fide. Eos namque qui aliquid per additamentum aliquod aut imminutionem conati sunt dicere præter quæ sunt exposita de fide Catholica a sanctis Patribus qui in Nicæa, & qui postmodum in Epheso congregati sunt, nullam omnino fiduciam in S. Synodo habere patimur; sed & sub vestro iudicio esse voluimus, quia hac de re & nunc sanctam Synodum disposuimus conuenire.] hætenus ad Dioscorum Theodosius.

Porro intentatum hætenus sibi idē Theodosius Imperator ius arrogat & vsurpat, dum celebrandæ Synodo œcumenicæ, qui illi in omnibus præsit, Episcopum deligit; quod quidē Romani esse Pontificis, docēt quæ acta sunt in habitis antea Synodis œcumenicis: siquidem Nicænæ Synodo Osius a S. Siluestro missus præfuit, Ephesino vero haud pridem celebrato Concilio Cyrillus Episcopus Alexandrinus a Cælestino delectus, vt eorumdem Conciliorum Acta significant. Sed Deo vindice, vbi talem sibi Theodosius Pontificiam auctoritatem arripuit, Imperio priuatur, anno sequenti ex hac vita sublatus, vt suo loco dicemus. Quod igitur talibus sacrilegijs est cœptum Concilium, quibus fuerit sceleribus auctum & consummatum, eiusdem Acta declarant.

At obserua dolum, quam caute agatur, ne quis ex ijs qui constantissime essent aduersus Eutychetem propugnaturi fidem Catholicam de duabus in Christo naturis, in Ephesinum indictum Concilium admittatur, ea rectitudinis specie, quod iidem essent hæresis Nestorianæ fautores: sicq. Theodoretus exploditur, & Ibas suasionē Eutychetis fuit antea relegatus: contra vero illi, qui Eutychetis studiosissimi essent, Synodo interesse & præesse iubentur, eo quidem colore, quod essent hi hostes Nestorianæ perfidiæ; quasi non contra emergentem nouam hæresim, sed contra Nestorium bellum suscipiendum esset. sed & inter alios nominatus Barsumas in Syria Archimandrita omnium scelestissimus curatur ab amicis Eutychetis, puto Chrysaphio, vt ab Imperatore Synodo interesse iubeatur: cuius rei causa has rursus ad Dioscorum idem Theodosius litteras dedit:

Peruenit ad nostræ serenitatis auditum, quia multi reuerendi Orientalium Archimandritæ simul cum Catholicis populis aduersus quosdam Episcopos, qui Nestoriana impietate ægrotare dicuntur, in quibusdam Orientalium ciuitatibus constituti, laborarent, & pro Catholica fide contenderent. Hac de causa nostræ serenitati * complacuit, religiosissimum presbyterum & Archimandritam Barsumam puritate vitæ & Catholica fide probatissimum adesse Ephesinæ ciuitati, & tenentem locum cunctorum Orientalium Archimandritarum considerare tam tuæ sanctitati, quam vniuersis sanctissimis Patribus ibidem conuenientibus; quatenus Deo placita de omnibus sententia proferatur. Digneretur proinde tua religio peruidens (quia omnis nobis est pro Catholica fide sollicitudo) affectuose & prædictum reuerendum Archimandritam suscipere, & operam dare, vestræ enim sanctæ Synodi participem fieri. Dat. Idibus Maij, Protogene viro clarissimo Consule, & qui fuerit nunciatus.] Ad ipsum vero Barsumam his verbis:

Nostram pietatem latere non potuit, in quali sint certamine constituti per Orientem religiosissimi & sanctissimi Archimandritæ pro fide laborantes Catholica, & quosdam Episcopos in ciuitatibus Orientis constitutos Nestorianæ hæreseos participes auersantes, collaborante etiam Orthodoxo populo eisdem religiosissimis Archimandritis. Quoniam igitur & tua sanctitas pro Catholica fide tantum laborare sustinuit, vt ad nostram perueniret pietatem: iustum esse duximus, tuam sanctitatem puritate vitæ & Catholica fide probabilem ad Ephesinam pergere ciuitatem, & locum tenentem omnium religiosissimorum Archimandritarum Orientalium cōsidere sanctæ Synodo, quæ ibi disposita est conuenire, & cum alijs sanctis Patribus & Episcopis quæ sunt Domino placita ordinare. Datum pridie Idus Maij.] hæc ibi. Conscripsisse eundem Theodosium ad alios Orientalis Ecclesiæ Episcopos Metropolitanos, Synodalia Acta fidem faciunt.

Quoniam vero idem Imperator sciebat, nullum fore Concilium œcumenicum absque Romani Pontificis auctoritate; sed quod & satis intelligi poterat, Leonē Papam Eutycheti aduersaturum: illud consilium iniit, vt ita eum vocaret, vt tamen, ne adesset, caueret. Et quomodo id factum? Primum angustissimo termino tempus clausit, vt adesse non nisi magno

CONSILIVM
THEODOSII
DE VOCANDO
AD SYNOD.
S. LEONEM.

^a Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

THEODOS.
IMP. AD DIO-
SCORVM DE
BARSUMAM.
* diuinitati

^b Apud Concil.
Chalced. Act. 1.
THEODOSII
EPIST. AD
BARSUMAM.

A magno incommodo posset: adiecit etiā, vt ipse scribens Theodosius ad ipsum sanctum Leonem Romanum Pontificem litteras, eius personam Ephesinæ Synodo præsentem esse peteret, ratus nimirum, id minime ab eo fore præstandum: de mittendis vero legatis, si venire non posset, nullam penitus habuit mentionem. hoc plane argumento scriptam esse a Theodosio Imperatore ad ipsum Romanum Pontificem epistolam, ipsius Leonis Papæ litteræ ad Pulcheriam Augustam manifeste declarant, in quibus hæc leguntur:

Augustissimus & Christianissimus Imperator cupiens quam celerrime turbata componi, Episcopali Concilio, quod Ephesi vult haberi, nimium breue & angustum tempus indixit, diem Kalendarum Augustarum præstituendo Conuentui; cum a tertio Iduum Maiarum, quo serenitatis suæ scripta suscepimus, maior pars reliqui sit temporis assumenda, vt profectio sacerdotum, qui negotio sufficiant, valeat ordinari. Nam illud quod pietas eius etiam me credidit debere interesse Concilio: etiam si secundum aliquod præcedens exigeretur exemplum, nunc tamen nequaquam possit impleri; quia rerum præsentium nimis incerta conditio a tantæ Urbis populis me abesse non sineret, & in desperationem quamdam animi tumultuantium mitterentur, si per occasionem causæ Ecclesiasticæ viderer patriam & Apostolicam sedem velle deserere.] hæc sanctus Leo, cum bellum Hunnicum immineret hoc anno, de quo in fine eiusdem acturi sumus.

Cum autem de cogenda Ephesi Synodo sanctus Leo litteras Theodosij accepisset; vt anteuertent mala quæ præsagebat inde esse ventura, persuadere Theodosio conatus est, vt eiusmodi Concilium haberi sineret in Italia, hæc de causa ad ipsum ista rescripsit:

Pro integritate fidei Catholicæ Christianissimum Principem conuenit esse sollicitum: & hoc indefessis precibus diuinam misericordiam posco, vt cordi vestro id quod est veritatis inspiret, neque falli vos in aliquo humanarum calliditatum æmulatione patiatur.] hæc idcirco ipso epistolæ exordio Leo ingerit, quod subodoratus esset, calliditate Chrysaphij in odiū S. Flauiani Episcopi Constantinopolitani omnia ista dolose peragi. sed pergit: A me autem, atque ab omnibus Catholicis sacerdotibus, quæ Euangelicæ fidei pietas defendit, satis plene ac lucide litteris meis, quas clementiā vestram iam dudum per famulum vestrum Epiphanium Tribunalum, qui pro hac causa missus est, arbitror vos accepisse: ratum est, nec ambigi potest, hoc nos purissime credere, hoc constanter asserere, quod etiam venerandi Patres quondam apud Nicæam congregati, secundum fidem Symboli credendum & confitendum, sacratissima auctoritate sanxerunt. Nos enim, venerabilis Imperator, sicut Nestorij dogma peruersum merito anathematizauimus, ita iuste etiam horum impietatem, qui veritatem carnis nostræ negant a Domino Iesu Christo susceptam esse, damnamus. Vnde si pietas vestra suggestioni ac supplicationi nostræ dignetur annuere, vt intra Italiam haberi iubeatis Episcopale Concilium: cito, auxiliante Deo, poterunt omnia scandala, quæ in perturbationem totius Ecclesiæ sunt commota, refecari: vt per vniuersum regnum vestrum Catholicæ fidei integritate seruata, & pacem Christianam manere, & vestram apud Deum crescere gloriam gaudeamus. Data octauo Kalendas Iunias, Asterio & Protogene viris clarissimis Consl.]

Quod autem his litteris declaret S. Leo se rectæ fidei normam scripsisse per Epiphanium Tribunalum, haud existimes ipsum intelligere de celebri illa ad Flauianum epistola data, qua incarnationis Filij Dei sacramentum reddidit omni ex parte perspicue definitum: Siquidem litteras illas ad Flauianum non ante hanc epistolam esse datas apparet, vt pote quæ scriptæ habeantur hoc anno Idibus Iunij.

E Rursus vero cum alijs litteris Theodosius ad Leonem Pontificem datis instaret de cogendo Ephesino Concilio, immo & rogaret ipsum Leonem vt eidem suam præsentiam exhiberet: idem rursus ad eum rescripsit, & coitionem hanc Episcoporum dissuadere conatus est, eo quod in re adeo perspicua haud tanta esset consultatio adhibenda; seq. haud eidem fore præsentem excusauit, his ad eum breuiter scriptis:

Acceptis clementiæ tuæ litteris, & multum vniuersali Ecclesiæ gaudendum esse prospexi, quod Christianam fidem, qua Diuinitas honoratur & colitur, in nullo dissimilem, in nullo vult esse discordem. Quid enim rebus humanis ad exorandam misericordiam Dei efficacius suffragetur, quam si vna gratiarum actio, & vnius confessionis sacrificium maiestati eius ab omnibus offeratur? in quo & sacerdotum & cunctorum Fidelium ita demum erit plena deuotio, si in his quæ per vnicum Dei Filium Deum Verbum pro nostra redemptione sunt gesta, nihil aliud sentiatur, quam quod ipse prædicari de se iussit & credi. Vnde quam-

^a Leo epist. 13.

LEO PAP. VO-
CATVS AD
SYNODVM
EPHESINAM.

^b Leo epist. 9.
QVAE S. LEO
AD THEODO-
SIVM RESCRI-
PSERIT.

^c Leo epist. 17.

LEONIS EPI-
STOLA AD
THEODOS.

quamuis ad diem Concilij Episcopalis, quem pietas vestra constituit, occurrere me ratio A nulla permittat, cum nec aliqua de hoc exempla præcesserint, & temporalis necessitas me non patiarur deferere ciuitatem; præsertim cum tam euidens fidei causa sit, vt rationabilibus causis ab indicenda Synodo fuisset abstinendum: Tamen, in quantum Dominus iuuare dignatur, meum studium commodauit, vt clementiæ vestræ statutis aliquatenus pareatur, ordinatis hinc fratribus meis, qui amputandis scandalis pro causæ æquitate sufficiant, quiq. præsentia meæ impleant vicem: Quia non talis quæstio orta est, vnde aut possit, aut debeat dubitari. Data XII. Kal. Iulij, Asterio & Protogene viris clarissimis Conf.]

Considerasti ne, lector, quam blande, leniq. manu reprehendat Leo Pontifex Theodosium, dum haud dignam ait esse causam, pro qua deberet Synodus œcumenica celebrari? Eo plane, perditissimo tempore isto, infelicitatis prouenerunt res Orientalis Ecclesiæ, vt arbitrio vnus eunuchi cuncta sursum deorsumq. agitantur: qui contra sancita Constantinopolitanae Synodi, pro restituendo vno homine, sene deliro iustissime condemnato, non aliam tantum Synodum Constantinopoli (vt vidimus) per Imperatorem iterum voluerit conuocari, sed ex totius Orbis Episcopis Conuentum Ephesi indici fecerit litteris eiusdem Imperatoris. Sed ad cædem oues potius, quam ad Synodum dixeris esse conuocatos Episcopos.

Cum igitur sanctus Leo nec reprimere Theodosium valuisset ab huiusmodi cogendo Conuentu Episcoporum; neque vt in Italia ageretur, persuadere potuisset: tandem ne fidei causa dispendium aliquod pateretur, quam sciret appeti studijs summæ potentiæ fautorum Eutychetis eundem Imperatorem præcipitem abducentium: salubre illud in primis consilium iniit, vt e Latere Legatos mitteret Ephesum ad Concilium, eisdemq. daret ad Flavianum Episcopum Constantinopolitanum epistolam, qua non ipse solum, sed vniuersa Synodus, quid de Verbi incarnatione sentiendum esset, ex sententia Euangelicæ veritatis acciperet; vt sic tamquam fixa anchora, fides Catholica haud abriperetur a furentibus factiosorum fluctibus, discordiæ spiritibus agitatis; sed inconcussa solida firmitate subsisteret. Qui autem in re tanta obeunda sunt directi Legati, eorum hæc sunt nomina, Iulianus Episcopus Puteolanus^a, Renatus presbyter Cardinalis tituli sancti Clementis, atque Hilarius S. R. E. diaconus Cardinalis.

^a Ita apud Marian. Scot. in Chronica.

Data est his epistola ad Flavianum, non quidem priuatim ad eum, qui probe Catholicus illa minime indigeret, sed vt publica & communis omnibus in plena Synodo legeretur: immo & illud constat, non Orientales solum sanctum Leonem ea voluisse reddi communis epistola, sed & Occidentales omnes, tamquam ad nouæ emergentis hæresis venenum cauendum parato antidoto: quamobrem eandem quam scripsit ad Flavianum epistolam, legendam in Synodo, voluit esse Occidentalibus omnibus Circularem, quam Græci dicunt Encyclicam, eo quod per vniuersam Ecclesiam reddita omnibus manifesta, per manus data, atque descripta ab omnibus, æque omnibus innotesceret. Id plane genus fuisse epistolam S. Leonis ad Flavianum, docent litteræ^b Galliarum Episcoporum ad ipsum S. Leonem conscriptæ, de quibus inferius dicturi sumus.

EPISTOLA S. LEONIS AD FLAVIANVM ENCYCLICA. ^b Apud S. Leonem post epist. 51.

Sed quid prodigiosum accidisse tradatur, cum eiusmodi epistolam Christianæ fidei regulam sanctus Leo scripsisset; testificatione (vt asseritur) S. Gregorij Papæ, relatione sancti Eulogij Episcopi Alexandrini, scripture vero Sophronij, hic primum reddendum putauimus. sic enim se habet^c:

^c Sophron. Prat. spirit. c. 147-148

Narravit nobis & hoc Abbas Menas eiusdem cœnobij Pater, audisse se eundem Abbatem, Eulogium Alexandrinum Patriarcham dicentem: Cum profectus essem Constantinopolim, fructus sum contubernio domini Gregorij Romani Archidiaconi, & singularis viri: qui narravit mihi de sanctissimo ac beatissimo Leone Romano Pontifice, dicens haberi scriptum in Ecclesia Romana, quod cum scripsisset epistolam ad sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum contra impios Eutychetem & Nestorium, posuerit eam super tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus ac vigilijs & ieiunijs vacans orauerit ipsum summum Apostolum, dicens: Si quid, vt homo, vel minus caute posui: tu, cui a Domino Salvatore nostro Iesu Christo & hæc sedes & Ecclesia commissa est, emenda. Post quatuor^{*} vero dies apparuit ei Apostolus, ac dixit: Legi & emendauit. Sumensq. epistolam de sepulchro beati Petri, aperuit eam, & inuenit Apostolica manu emendatam.] hæc ibi. Sed præstat audire potius sententiam Petri, quam visionem Petri, dicentis^d: Firmiorem quauis visione habemus sermonem Propheticum, &c.] Etenim maiorem sibi

^{*} quadraginta

^d 2. Petr. 1.

A sibi ea epistola fidem vendicat ex diuinis Scripturis, traditionibusq. sanctæ Ecclesiæ, & communi sanctorum Patrum consensu, quam ex recensita modo visione. Sed quid per visum ostensum fuerit de ipso Eulogio pro eadem epistola aduersus hæreticos laborante, ista idem auctor subnectit:

Theodorus sanctissimus Episcopus Dornæ^{*}, quæ est in Libya, narrauit nobis, dicens: Cum essem cubicularius sancti Papæ Eulogij, vidi in somnis virum reuerendi habitus, statura procerum, dicentem mihi: Nuncia meum Eulogio Papæ aduertum. Ad quem ego: Quis es tu, qui iubet vt nunciem? Respondens ille, dixit mihi: Ego sum Leo Romanus Pontifex. Ingressus igitur ego nunciaui dicens: Sanctissimus & beatissimus Papa Leo Romanæ sedis Antistes conuenire vos vult. Cum hoc audisset Papa Eulogius, exurgens concitus occurrit in occursum eius. Salutantesq. se inuicem, oratione facta, confederunt.

B Tunc vero dominus & eximius Leo dixit S. Eulogio: Scis quare huc venerim ad vos? Respondit ille: Non. Ait ipsi: Veni, vt vobis gratias agerem, quia rite & magnifice pro mea epistola respondistis, quam scriptam misi ad fratrem meum Flavianum Constantinopolitanum Patriarcham, sensum quidem & sententiam meam aperientem, hæreticorum autem ora obstruentem. Scito autem, frater, quia non mihi tantum vestrum diuinum laborem studiumq. contulistis, sed etiam supremo culmini Apostolorum Petro, & ipsi præ omnibus quæ a nobis prædicatur Veritati, qui est Christus Deus noster. Ista non semel tantum, sed bis terq. conspiciens, trina apparitione firmatus, enarraui sancto Papæ Eulogio: qui cum audisset, lacrymatus est, extendensq. in cælum manus suas, Deo gratias retulit, dicens: Gratias tibi ago, Dominator Orbis, Christe Deus noster, qui cum indignus sim, veritatis tuæ præconem me facere, & per orationes seruorum tuorum Petri & Leonis paruum & modicam alacritatem nostram, tamquam duo viduæ minuta, summa & ineffabili benignitate tua suscipere dignatus es.] hæc ibi.

At certioris fidei, solidiorisq. testimonij apud me est de epistola S. Leonis publica Concilij Oecumenici Chalcedonensis assertio & prædicatio, quam qualibet priuatæ huiusmodi visiones. Quod autem tantæ fuerit æstimationis eiusmodi Leonis epistola ad Flavianum, non inde accidit quidem, quod quid nouum attulerit, vel inauditum annunciauerit: immo quod, quid a maioribus acceptum in Ecclesia esset, eo ordine & certitudine demonstrarit, vt viam plane regiam strauerit, per quam quisque Fidelis incedens non declinaret neque ad dexteram, neque ad sinistram; vitaretq. lacunas & scrobes Eutychetis altera ex parte, ex altera vero abrupta Nestorij præcipitia. Sed audiamus de epistola hac elogium sexcentorum sanctorum Patrum ad Marcianum Imperatorem^a: Non innouans (inquiunt) aliquid aduersus Nicænam fidem nunc sanctissimus Archiepiscopus Leo scripsit epistolam ad sanctæ memoriæ Flavianum Constantinopolitanæ regiæ vrbis Episcopum; sed sanctos Patres secutus sit, qui & post Magnam Synodum Nicænam hæreses, quæ per vnumquodque tempus exortæ sunt, similiter refutauerunt.] & paulo post: Vnde nobis inexpugnabilem in omni errore propugnatorem Deus prouidit, & Romanæ Ecclesiæ Papam ad victoriam præparauit, & doctrinis eum per omnia veritatis astringens; vt quemadmodum Petrus, & hic affectu feruentiore decertans, omnem ad^{*} Deum sensum intelligentiamq. perducatur.] hæc ibi.

DE EPISTOLA S. LEONIS ELOGIA.

^a Cœcil. Chalced. Act. 6.

Sed audi de hac eadem epistola Gelasij Papæ decretum^b: Probamus (inquit) epistolam B. Leonis Papæ ad Flavianum Constantinopolitanum Episcopum destinatam. Cuius textum quispiam si vsque ad vnum iota disputauerit^{*}, & non eam in omnibus venerabiliter receperit; anathema sit.] hæc ipse. His addimus, morem fuisse tum Romanæ tum omnium Occidentalium Ecclesiarum, eandem epistolam legere publice in ecclesia, mensæ Decembris, ante Domini Natiuitatem, quo tempore a maioribus celebrari consuevit Domini aduentus in carnem: id quidem nos accepimus ex scripto codice sanctæ Mariæ ad Martyres: quod scilicet ea epistola Dominicæ incarnationis doctrinam absolutissimam contineret. Summis insuper eam extollit præconijs Theodoretus in epistola ad ipsum S. Leonem postea data, & alij innumeri Orientales eandem diuinis plane laudibus sunt profecuti, eidem vt sacræ anchoræ in immenso fluctuum motu inhærescentes.

^{*} ad verum, vel, ad eum

^b Gelas. in Concil. Rom. de lib. authent.

^{*} dispunxerit

Sed accipe de eadem illud admiratione dignissimū. Cum eam describendam accepissent Occidentales, & inter alios Episcopi Galliarum; ex illis tres insignioris nominis Antistites, Ceretius, Salonius, atque Veranus, cum eam exscripsissent, ipsum ab eis exaratum exemplar Romam ad eundem sanctum Leonem mittendum putarunt, ne quid minus a prototypo

* Apud S. Leo.
ne post epist. 51.
QUANTI FE-
CERINT GAL-
LI EPISTO-
LAM S. LEO-
NIS.

prototypo in eo haberetur exscriptum . post enim multa de eadem epistola ab ipsis ef- A
fusa præconia , hæc habent^a : Deprecamur , vt opus & præsentibus & futuris temporibus
profuturum , quod nos asseruandi studio folijs mandare curauimus , sanctitas vestra per- b Rom. 1. •
currere , & si quid librarij errore defuerit , emendare dignetur : vel si salutarem lecturis om- c Genes. 22.
nibus paginam aliquo studij vestri accumulastis augmento , id ipsum addi libello huic ,
solicita pietate iubeatis : vt non solum plures sancti Episcopi fratres nostri per Gallias , ve- d Galat. 3.
rum etiam multi ex laicis filij vestri , qui epistolam istam magnopere pro veritatis manife- e Isa. 7. 20.
statione desiderant , remissam ad nos , & sancta manu vestra emendatam transcribere , le-
gere , & tenere mereantur.] hæc tres nominati Episcopi.

Considerasti ne in his , lector , candorem fidei Ecclesiæ Gallicanæ , cum licet doctissimi
essent Episcopi , eamdem Encyclicam epistolam exscribentes , maxime timerent , ne vel in api-
ce vno a fide scripta a Romano Pontifice discreparent ? tantus enim apud eos vigeat erga B
supremum Antistitem cultus & obseruantia , vt ab ipsius decretis vel tenui linea declinare ,
ducerent esse sacrilegum atque impium , & a veritate omnino deficere . Quam quidem dum
tenuit obseruantiam , ab omni prorsus hæreticorū labe illibata permansit omnium ore lau-
data Ecclesia Gallicana ; cuius Antistites antiquæ gloriæ memores , tenacesq. pristini com-
parati sibi ex Catholica fide splendoris , non vt insensati Galatæ , sed sapientissimi Galli an-
tecessores Episcopi ad numeros omnes , lineas , atque apices concordēs & obediētes veri-
tati , inhærentesq. Ecclesiæ Romanæ , retinentes quam a maioribus accepere Catholicam
fidem ; ne ab ea vel latum vnguē aberrarent , more maiorum , prototypum consulunt in ar-
chiuo Romæ seruatum . Sed iam sancti Leonis tot tantisq. laudibus celebrata reddenda est
hic nobis epistola ; cuius cum tot tantaq. audiueris præclara præconia , te eam expetere , cer-
to scimus . est huiusmodi^b :

Leo Episcopus dilectissimo fratri Flauiano Constantinopolitano Episcopo .

Lectis dilectionis tuæ litteris , quas miramur fuisse tam seras , & Gestorum Episcopaliū
ordine recensito : tandem quid apud vos scandali contigerit , atque contra integritatem fi-
dei exortū fuerit , agnouimus ; & quæ prius videbantur occulta , nunc nobis referata patue-
runt . Quibus Eutyches , qui presbyterij nomine honorabilis videbatur , multum imprudens
& nimis imperitus ostenditur ; vt etiam de ipso dictum sit a Propheta^c : Noluit intelligere
vt bene ageret : iniquitatem meditatus est in cubili suo . Quid autem iniquius , quam im-
pia sapere , & sapientioribus doctioribusq. non credere ? Sed in hanc insipientiam cadunt ,
qui cum ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro , non ad Propheticas vo-
ces , non ad Apostolicas litteras , nec ad Euangelicas auctoritates , sed ad semetipsos recur-
runt . Sed * ideo magistri erroris existunt , quia veritatis discipuli non fuere . Quam enim D
eruditionem de sacris noui & veteris Testamenti paginis acquisiuit , qui nec ipsius quidem
Symboli initia comprehendit ? Et quod per totum mundum omnium regeneratum vo-
ce depromitur , istius adhuc senis corde non capitur . Nesciens igitur quid deberet de Ver-
bi Dei incarnatione sentire , nec volens ad promerendum intelligentiæ lumen in sancta-
rum Scripturarum latitudine laborare , illam saltem communem & indiscretam confessio-
nem sollicito apprehendisset auditu , qua Fidelium vniuersitas profitetur , credere se in
Deum Patrem omnipotentem , & Iesum Christum Filium eius , vnicum Dominum nostrum ,
qui natus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine : Quibus tribus sententijs omnium fere
hæreticorum machinæ destruuntur .

Cum enim Deus & omnipotens & æternus Pater creditur , consempiternus eidem Fi-
lius demonstratur , in nullo a Patre differens : quia de Deo Deus , de omnipotente omni-
potens , de æterno natus est coæternus , non posterior tempore , non inferior potestate , non
dissimilis gloria , non diuisus essentia . Idem vero sempiterni Genitoris Vnigenitus sem-
piternus natus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine . Quæ natiuitas temporalis illi na-
tiuitati diuinæ & sempiternæ nihil minuit , nihil contulit ; sed totam se reparando homini ,
qui erat deceptus , impendit ; vt & mortem vinceret , & diabolū , qui mortis habebat impe-
rium , suā virtute destrueret . Non enim superare nos possemus peccati & mortis auctore^d ,
nisi naturam nostram ille susciperet , & suam faceret , quem nec peccatum contaminare , nec
mors potuit detinere : Conceptus quippe est de Spiritu sancto intra vterum matris Virgi-
nis ; quæ ita illum , salua virginitate , edidit , quemadmodum salua virginitate concepit .

Sed si hunc de Christianæ fidei fonte purissimo sincerum intellectum haurire non pote-
rat , quia splendorem perspicuæ veritatis obscuratione propria tenebrat : doctrinæ se

Euange-

- A Euangelicæ subdidisset , dicente Matthæo^a : Liber generationis Iesu Christi filij Dauid fi- a Matth. 1.
lij Abraham . Apostolicæ quoque prædicationis expetisset instrumentum , & legens in epi- b Rom. 1. •
stola ad Romanos^b : Paulus seruus Iesu Christi , vocatus Apostolus , segregatus in Euange-
lium Dei , quod antea promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis de Filio suo , qui
factus est ei ex semine Dauid secundum carnem . ad Propheticas paginas piam solici- c Genes. 22.
tudinem contulisset , & inuenisset promissionem Dei ad Abraham dicentis^c : In semine tuo
benedicentur omnes Gentes . Et ne de huius seminis proprietate dubitaret , secutus fuisset
Apostolum dicentem^d : Abraham dictæ sunt promissiones , & semini eius : non dicit , & se- d Galat. 3.
minibus , quasi in multis ; sed quasi in vno , & semini tuo , quod est Christus : Isaia^e quo- e Isa. 7. 20.
que prædicationem interiori apprehendisset auditu , dicentis : Ecce Virgo in vtero conci-
piet , & pariet filium , & vocabitur nomen eius , Emmanuel , quod est interpretatum , No-
biscum Deus : E usdemq. Prophetæ verba legisset^f : Puer natus est nobis : filius datus est f Isa. 9.
nobis , cuius potestas super humerum eius , & vocabitur nomen eius , Magni consilij Ange-
lus , Admirabilis , Consiliarius , Deus , Fortis , Princeps pacis , Pater futuri sæculi .
Nec frustratorie loquens ita Verbum diceret carnem factum , vt editus vtero Virginis
Christus haberet formam hominis , & non haberet materni corporis veritatem . An for-
te ideo putauit Dominum nostrum Iesum Christum non nostræ esse naturæ , quia mis-
sus ad beatam Mariam Angelus ait^g : Spiritus sanctus superueniet in te , & virtus Altissi- g Luc. 1. 35.
mi obumbrabit tibi : ideoq. & quod nascetur ex te Sanctum , vocabitur Filius Dei : vt quia
conceptus Virginis diuini fuit operis , non de natura concipientis fuerit caro concepti ?
Sed non ita intelligenda est illa generatio singulariter mirabilis , & mirabiliter singularis ,
vt per nouitatem creationis proprietatem remota sit generis . Fœcunditatem enim Virgini
C Spiritus sanctus dedit : veritas autem corporis sumpta de corpore est , & ædificante sibi
Sapientia^h domum , Verbumⁱ caro factum est , & habitauit in nobis : hoc est , in ea carne , h Prouerb. 9.
quam sumpsit ex homine , & quam spiritus vitæ rationalis animauit . Salua igitur proprie- i Ioan. 1.
tate vtriusque naturæ , & in vnam coeunte personam , suscepta est a maiestate humilitas , a
virtute infirmitas , ab æternitate mortalitas : & ad resoluendum conditionis nostræ debi-
tum , natura inuiolabilis , naturæ est vnita passibili : vt quod nostris remedijs congruebat ,
vnus atque idem mediator Dei & hominum homo Christus Iesus & mori posset ex vno , &
mori non posset ex altero .

- In integra ergo veri hominis perfecta q. natura verus natus est Deus , totus in suis , totus
in nostris : nostra autem dicimus , quæ in nobis ab initio Creator condidit , & quæ repa-
randa suscepit . Nam illa quæ deceptor intulit , & homo deceptus admisit , nullum habue-
re in Salvatore vestigium : nec quia communionem humanarum subiit infirmitatum , ideo
D nostrorum fuit particeps delictorum . Assumpsit formam serui sine forde peccati : huma-
na augens , diuina non minuens : quia exinanitio illa , qua se inuisibilis visibilem præbuit , &
Creator ac Dominus omnium rerum vnus voluit esse mortaliū , inclinatio fuit miserationis ,
non defectio potestatis . Proinde qui manens in forma Dei fecit hominem , idem in forma
serui factus est homo : tenet enim sine defectu proprietatem suam vtraque natura : & sicut
formā serui Dei forma non adimit , ita formam Dei serui forma non minuit . Nā quia gloria-
batur diabolus , hominem sua fraude deceptum diuinis caruisse muneribus , & immortalita-
tis dote nudatum , duram mortis subiisse sententiā , seq. in malis suis quoddam de præua-
ricatoris consortio inuenisse solatium ; Deum quoque (iustitiæ exigente ratione) erga ho-
minem , quem in tanto honore condiderat , propriam mutasse sententiā : opus fuit secre-
E ti dispensatione consilij , vt incommutabilis Deus , cuius voluntas non potest sua benigni-
tate priuari , primam erga nos pietatis suæ dispositionem sacramento occultiore comple-
ret ; & homo diabolicæ iniquitatis versutia actus in culpam , contra Dei propositum non
periret .

Ingreditur ergo hæc mundi infima Filius Dei , de cælesti sede descendens , & a paterna
gloria non recedens , nouo ordine , noua natiuitate generatus : Nouo ordine , quia inuisibi-
lis in suis , visibilis factus est in nostris : incomprehensibilis voluit comprehendere : ante tem-
pora manens , esse cœpit ex * tempore : vniuersitatis Dominus seruilem formam , obumbrata * in
maiestatis suæ immensitate , suscepit : impassibilis Deus non dedignatus est esse homo pas-
sibilis , & immortalis mortis legibus subiaceret . Noua autem natiuitate generatus ; quia in-
uiolata virginitas concupiscentiam nesciens , carnis materiam ministravit . Assumpta est
igitur de matre Domini natura , non culpa : nec in Domino Iesu Christo ex vtero Virgi-
nis

b Leo epist. 10.

EPISTOLA S.
LEONIS AD
FLAVIANVM
ENCYCLICA .

c Psal. 35.

* Et

d Hebr. 2.

nis genito, quia natiuitas est mirabilis, ideo natura est dissimilis. Qui enim verus est A
Deus, idem verus est homo: nullum est in hac vnitate mendacium, dum inuicem sunt &
humilitas hominis & altitudo Deitatis. Sicut enim Deus non mutatur miseratione, ita
homo non constituitur dignitate. Agit enim vtraque forma cum alterius communione
quod propriū est, Verbo scilicet operante quod Verbi est, & carne exequente quod carnis
est. Vnum horum coruscatur miraculis, alterum succumbit iniurijs: & sicut Verbum ab
æqualitate paternæ gloriæ non recessit, ita caro naturam nostri generis non reliquit. Vnus
enim idemq. est (quod sæpe dicendum est) vere Dei Filius, & vere hominis Filius: Deus
per id quod in principio erat Verbum, & Verbū erat apud Deum, & Deus erat Verbum:
homo per id quod Verbum caro factum est, & habitauit in nobis: Deus per id quod omnia
per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil: homo per id quod factus est ex b mu-
liere, factus sub lege.

Natiuitas carnis manifestatio est humanæ naturæ, partus Virginis diuinæ est virtutis
indicium: infantia paruuli ostenditur humilitate cuniarum, magnitudo Altissimi decla-
ratur vocibus Angelorum. Similis est rudimentis hominum, quæ Herodes impius molitur
occidere; sed Dominus est omnium, quem Magi c gaudentes veniunt suppliciter adorare.
Iam cum ad præcurforis sui Ioannis baptismum venit, ne lateret quod carnis velamine di-
uinitas tegetetur; vox Patris de cælo intonans dixit d: Hic est Filius meus dilectus, in
quo mihi bene complacui. Quem itaque sicut hominem diabolica e tentat astutia; ei-
dem sicut Deo Angelica famulantur officia. Esurire, sitire, lassescere, atque dormire,
euidenter humanum est: sed quinque f panibus quinque millia hominum satiare, & lar-
giri Samaritanæ s aquam viuam, cuius haustus bibenti præstet ne vltra iam sitiatur; supra
dorsum maris plantis h non subsidentibus * ambulare, & elationes fluctuum increpata C
tempestate consternere, sine ambiguitate, diuinum est. Sicut ergo (vt multa præter-
eam) non eiusdem naturæ est flere miserationis affectu amicum mortuum i, & eundem,
remoto quatruiduæ aggere sepulturæ, ad vocis imperium excitare rediuuium; aut in li-
k gno pendere k, & luce in noctem conuersa, omnia elementa tremefacere; aut clavis trans-
Luc. 23. fixum esse, & paradisi portam fidei latronis aperire: Ita non eiusdem naturæ est dicere,
l Ioan. 10. 14. Ego l & Pater vnum sumus: & dicere, Pater maior me est.

Quamuis in Domino Iesu Christo Dei & hominis vna persona sit; aliud tamen est,
vnde in vtroque communis est contumelia; aliud, vnde communis est gloria. De no-
stro illi est minor Patre humanitas, de Patre illi est æqualis cum Patre diuinitas. Pro-
pter hanc vnitatem personæ in vtraque natura intelligendam, & Filius hominis legitur
descendisse de cælo, cum Filius Dei carnem de ea Virgine, de qua est natus, assumpse-
rit: Et rursus Filius Dei crucifixus dicitur ac sepultus, cum hæc non in diuinitate ipsa,
qua Vnigenitus consempiternus & consubstantialis est Patri, sed in naturæ hu manæ sit in-
firmitate perpeffus. Vnde vnigenitum Filium Dei crucifixum & sepultum omnes etiam
in Symbolo confitemur, secundum illud Apostoli dictum m: Si enim cognouissent, num-
quam Dominum maiestatis crucifixissent. Cum autem ipse Dominus noster atque Salua-
tor fidem discipulorum suis interrogationibus erudiret: Quem, inquit n, dicunt esse Fi-
lium hominis? Cumq. illi diuersas aliorum opiniones retexuissent: Vos autem, ait, quem
me esse dicitis? Me vtique, qui sum Filius hominis, & quem in forma serui, atque in ve-
ritate carnis aspicitis; quem me esse dicitis? Vbi beatus Petrus diuinitus inspiratus, &
confessione sua omnibus Gentibus profuturus: Tu es, inquit, Christus Filius Dei viui. Nec
immerito beatus est pronunciatus a Domino, & a principali petra soliditatem & virtutis E
traxit & nominis; qui per reuelationem Patris eundem & Filium Dei est cōfessus & Chri-
stum: quia vnum horum sine alio receptum non proderat ad salutem: sed æqualis erat
periculi, Dominum Iesum Christum aut Deum tantummodo sine homine, aut sine Deo
solum hominem credidisse.

Post resurrectionem vero Domini, quæ vtique veri corporis fuit, quia non alter est re-
suscitatus, quam qui fuerat crucifixus & mortuus: quid aliud quadraginta dierum mora
gestum est, quam vt fidei nostræ integritas ab omni caligine mundaretur *? Alloquens o
enim cum discipulis suis, & cohabitans, atque conuescens, & pertrectari p se diligenti cu-
riosoq. contactu ab ijs, quos dubietas perstringebat, admittens *: ideo & clausis ad disci-
pulos ianuis introibat, & flatu suo dabat Spiritum sanctum, & donato intelligentiæ lumi-
ne sanctarum Scripturarum occulta pandebat: & rursus vulnus lateris, fixuras clauorū, &
omnia

A omnia recentissimæ passionis signa monstrabat, dicens a: Videte manus & pedes, quia a Luc. 24.
ego sum: Palpate & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis ha-
bere: vt agnosceretur in eo proprietates diuinæ, humanæq. naturæ indiuidua permanere,
& ita sciremus, Verbum non hoc esse quod carnem, & vt vnum Dei Filium & Verbum
confiteremur & carnem.

Quo fidei sacramento Eutyches iste nimium æstimandus est vacuus, qui naturam no-
stram in Vnigenito Dei nec per humilitatem mortalitatis, nec per gloriam resurrectionis
agnouit: nec sententiam beati Apostoli & Euangelistæ Ioannis expauit dicentis b: Omnis b Ioan. 4.
spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui
soluit Iesum, ex Deo non est, & hic est Antichristus. Quid autem est solvere Iesum, nisi
humanam ab eo separare naturam, & sacramentum fidei, per quod vnum saluati sumus, im-
B pudenter euacuare figmentis? Caligans vero circa naturam corporis Christi, necesse
est, vt etiam in passione eius eadem occæcatione desipiat. Nam si Crucem Domini non
putat falsam, & susceptum pro mundi salute supplicium verum fuisse non dubitat; cuius
credit mortem, agnoscat & carnem: nec diffiteatur nostri corporis hominem, quem co-
gnoscit fuisse passibilem: quoniam negatio veræ carnis, negatio est etiam corporeæ
passionis.

Si ergo Christiana suscipit fidem, & a prædicatione Euangelij suū non auertit auditum,
videat quæ natura transfixa clavis pependerit in Crucis ligno, & aperto per militis lan-
ceam latere crucifixi, intelligat vnde sanguis & aqua effluerint c, vt Ecclesia Dei & laua- c Ioan. 19.
cro rigaretur & poculo. Audiatur & B. Petrum Apostolum d prædicantem, quod sanctifi- d 1. Petr. 2.
catio spiritus per asperionem fiat sanguinis Christi. Nec transitorie legat eiusdem Apo-
stoli verba dicentis: Scientes, quod non ex corruptibili auro & argento redempti estis de
vana vestra conuersatione paternæ traditionis, sed pretioso sanguine quasi agni inconta-
minati & immaculati Iesu Christi. Beati quoque Ioannis testimonio non resistat dicentis e: e 1. Ioan. 1.
Et sanguis Iesu Filij Dei emundat vos ab omni peccato. Et iterum: Hæc est victoria quæ
vincit mundum, fides nostra. Et quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quia Iesus
Christus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus, non in
aqua solum, sed in aqua & sanguine. Et Spiritus est qui testificatur, quoniam Christus est
Veritas: quia tres sunt qui testimonium dant in cælo, Spiritus, Aqua, & Sanguis; & hi
tres vnum sunt: Spiritus vtique sanctificationis, & sanguis redemptionis, & aqua baptis-
matis; quæ tria vnum sunt & indiuidua manent, nihil eorum a sui connexionem seiungi-
tur. quia Catholica Ecclesia hac fide viuunt, & proficit, vt in Christo Iesu non sine vera di-
uinitate humanitas, nec sine vera credatur humanitate diuinitas.

Cum autem ad interlocutionem examinis vestri Eutyches responderit, dicens: Con-
fiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post adunatio-
nem vero vnam naturam confiteor: miror tam absurdam, tamq. peruersam eius profes-
sionem nulla iudicantium increpatione reprehensam: & sermonem nimis insipientem,
nimisq. blasphemum ita omisum, quasi nihil quod offenderet, esset auditum: cum tam
impie duarum naturarum ante incarnationem vnigenitus Filius Dei fuisse dicatur, quam
nefarie, postquam Verbum caro factum est, natura in eo singularis asseritur. Quod ne
Eutyches vel recte, vel tolerabiliter æstimet dictum, quia nulla vestra est sententia con-
futatum: dilectionis tuæ diligentiam commonemus, frater carissime, vt si per inspira-
tionem misericordiæ Dei ad satisfactionem causa perducitur, impudentia hominis im-
D periti etiam ab hac sensus sui macula per te purgetur: qui quidem (sicut Gestorum ordo
patescit) bene cœperat a sua persuasionem discedere, cum vestra sententia coarctatus,
profiteretur se dicere, quod ante non dixerat, & ei fidei acquiescere, cui prius fuisset alie-
nus. Sed cum anathematizando impio dogmati nolisset præbere assensum, intellexit
eum fraternitas vestra in sua permanere perfidia, dignumq. esse, qui iudicium condem-
nationis exciperet.

De quo si fideliter atque vtiliter dolet, & quam recte mota sit Episcopalis aucto-
ritas, vel sero cognoscit; vel si ad satisfactionis plenitudinem, omnia quæ ab eo male
sunt sensa, viua voce & præsentem subscriptionem damnauerit: non erit reprehensibilis er-
ga correctum quantacumque miseratio: quia Dominus noster f verus & bonus pastor, qui f Ioan. 10.
animam suam posuit pro ouibus suis, & qui venit s animas hominum saluare, non perdere, g Luc. 9.
imitatores nos esse vult suæ pietatis; vt peccantes quidē iustitia coerceat, conuersos autem
Annal. Eccl. Tom. 6. H misericor-

* enudaretur
o Act. 1.
p Ioan. 20.
w permittens

f Ioan. 10.
g Luc. 9.

miseriordia non repellat. Tunc enim demum fructuosissime fides vera defenditur, quando etiam a sectatoribus suis opinio falsa damnatur. Ad omnem vero causam pie ac fideliter exequendam fratres nostros Iulianum Episcopum, & Renatum presbyterum tituli S. Clementis, sed & filium meum Hilarum * diaconum vice nostra direximus: quibus Dulcitium Notarium nostrum, cuius fides est nobis sæpe probata, sociauimus: confidentes affuturum Diuinitatis auxilium, ut qui errauerat, damnata sensus sui prauitate, saluetur. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data Idibus Iunij, Asterio & Protogene VV. CC. Consi.]

Haec tenus illa S. Leonis epistola de Verbi incarnatione ad Flavianum data, quam singillatim Patres & Concilia oecumenica summis sunt præconijs & acclamationibus profecuri; quæ in primis duas in Christo naturas vnitas indiuisæ & inconfuse in vnus personæ substantia inseparabiles docet. Claudit de duabus naturis in vna eademq. persona coniunctis incarnationis mysterium Fortunatus de Partu Virginis duobus his versibus:

In Deitate Patri equalis, sed corpore matri,

Et sine peccato de genitrice caro.] quam quidem doctrinam ab ipsis Aposto-

lorum temporibus Catholica semper custodiuit Ecclesia.

Quod rursus ad hanc epistolam spectat, Marcellinus Comes in Chronico sub Consulatu Olybrij & Rustici, vbi agit de S. Prospero Aquitano, hæc inter alia habet: Epistolæ quoque Leonis aduersus Eutychem de vera Christi incarnatione datæ, ab isto dictatæ creduntur.] id ipsum putauit Gennadius^b. Ceterum non nisi S. Leonis eam esse dixerim: etenim eandem dictionem, quæ est in epistola, vtrique recognosco in eiusdem S. Leonis Papæ sermonibus.

Data autem eadem epistola in Orientem ad Flavianum, eius quoque exemplaria missa sunt ab eodem Pontifice (ut dictum est) ad Episcopos Occidentales: inter quos, præter tres illos superius nominatos Antistites, quadragintaquatuor Episcopi Galliarum simul, vbi eam acceperunt, conuenientes in Gallia Narbonensi, gratias agentes reddiderunt Synodalem epistolam ad eundem Romanum Pontificem, cuius est exordium: Perlata ad nos epistola beatitudinis vestræ, quam ad Orientem pro Catholicæ fidei assertionem misistis, &c.] vbi post alia: Multi itaque in ea gaudentes pariter & exultantes recognouerunt fidei suæ sensum; & ita se semper ex paterna traditione tenuisse, ut vester Apostolatus exposuit, iure lætantur: Nonnulli vero sollicitiores facti, beatitudinis vestræ admonitione percepta, modis omnibus se gratulantur instructos, datamq. sibi occasionem gaudent, qua libere ac fiducialiter, suffragante etiam Apostolicæ sedis auctoritate, loquantur, & afferat vnusquisque quod credit.] ad finem vero hæc de ipso S. Leone: Quod nos ante oculos semper habentes, non desinemus Deo ac Domino nostro gratias agere, & pariter supplicare, gratulantes, quod tantæ sanctitatis, tantæ fidei, tantæq. doctrinæ Apostolicæ sedi, vnde religionis nostræ, propitio Christo, fons & origo manauit, Antistitem dederit: petentes etiam, ut datum concessumq. munus Pontificij vestri longissima ad ædificationem suarum Ecclesiarum ætate custodiat.] hæc & alia illi, non ut Nouatores ingrati, qui ab Asianis, non ab Apostolica sede fidem se accepisse, dixerunt: nam si qui vel ex Asia, ut Irenæus, vel ex Græcia, ut Dionysius, Episcopale munus in Gallijs obiere; haud negari potest, quin iubente vel assentiente Clemente Romano Pontifice, & ante eum Apostolis Petro & Paulo, eo profecti fuerint: sed de his superius suo loco iam diximus. Qui autem in ea epistola primus ordine inter Gallicanos Episcopos ponitur Rauennius, constat ex his quæ dicta sunt, fuisse hunc Episcopum Arelatensem Hilarij successorem; Rusticum vero, qui sequitur, Episcopum Narbonensem. Vides igitur tamquam coloribus expressum in tabula, ipsum Romanum Pontificem vniuerso Christiano orbi præsidere magistrum, ac velut ex eminenti cathedra docere omnes Catholicam fidem.

Sed iam prosequamur nobilem legationem vna cum recitata ad Flavianum epistola ab ipso Romano Pontifice missam ad Synodum Ephesi conuocatam. Quo ipso die data legitur dicta epistola Idibus Iunij ad Flavianum, eodem scripta habetur alia breuis^c ad Theodosium Imperatorem, qua indicat inter alia, Eutychem, misso Romam libello, declarasse, paratum se fore corrigere, quicquid corrigendum ipse Summus Pontifex iudicasset. Commendat eisdem litteris quos mittit Ephesum ad Concilium Legatos a Latere. est earum exordium: Quantum rebus humanis consulere prouidentia diuina dignetur, &c.] Eadem quoque die Iduum Iuniarum scripta ab eo extat eodem argumento epistola ad

Pulche-

A Pulcheriam Augustam^a, exordiens in hæc verba: Quantum præsidij Dominus Ecclesiæ suæ in vestra clementia præparauit, multis sæpe probauimus documentis. Et quicquid nostris temporibus contra impugnatores Catholicæ veritatis industria sacerdotalis obtinuit, ad vestram maxime gloriam redundauit.] egregiam profecto laudem, qua damnatio Nestorij contra fauentes ipsi magistratus, tanti testificatione Pontificis, S. Pulcheriæ feratur accepta. Agens ibi demum de sententia & errore Eutychetis improbi senis, cum diuinæ Scripturæ contrariam penitus esse docet, tum etiam Apostolorum Symbolo damnatam ostendit. Commendat denique missos a se legatos in Orientem ad Concilium Ephesinum.

Eadem itidem die decimatertia Iunij idem S. Leo eadem ex causa litteras dedit ad Iulianum Coensem, Episcopum virum disertissimum & Catholicæ veritatis acerrimum defensorem^b. Rursum vero alias eadem die scripsit ad Archimandritas Faustum, ac Marcia-

B num, atque alios Constantinopoli agentes^c. Præstaret quidem hic singulas reddere, quod multo fidelior quauis alia ea graditur historia, quæ ex epistolarum concinnatione depromitur: sed parcimus, nimis prolixitatis vitandæ causa, quod easdem qui vult possit apud ipsius S. Leonis scripta consulere. Sed ea minime prætermitti conceditur, quam ad ipsam Synodum Ephesi ad præscriptam diem Kalendarum Augustarum cogendam idem S. Leo Papa conscripsit. est autem huiusmodi^d:

Religiosa clementissimi Principis fides, sciens ad suam gloriam maxime pertinere, si intra Ecclesiam Catholicam nullius erroris germen exurgeret: hanc reuerentiam diuinis detulit institutis, ut ad sanctæ dispositionis effectum auctoritatem Apostolicæ sedis adhiberet, tamquam ab ipso Petro cuperet declarari, quod in eius confessione laudatum sit, quando dicente Domino^e: Quem ne esse dicunt homines Filium hominis? varias quidem

C diuersorum opiniones discipuli memorarunt. Sed cum ab eis, quid ipsi crederent, quæreretur; Princeps Apostolorum plenitudinem fidei breui sermone complexus: Tu es, inquit, Christus Filius Dei viui: hoc est: Tu qui vere es Filius hominis, idem vere es Filius Dei viui. Tu, inquam, verus in veritate, verus in carne, & salua geminæ proprietate naturæ vtrinque vnus. Quod si Eutyches intelligeret ac veraciter crederet, nequaquam ab huius fidei tramite deuiaret, propter quam ipsi Petro respondetur a Domino: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in cælis. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam.

D Nimis autem a compage huius ædificationis alienus est, qui & beati Petri confessionem non capit, & Christi Euangelio contradicit, ostendens se nullum vnquam studium cognoscendæ veritatis habuisse, & superfluo honorabilem visum, qui nulla maturitate cordis ornauit caniciem senectutis. Verum quia etiam talium non est negligenda curatio, & pie ac religiose Christianissimus Imperator haberi voluit Episcopale Concilium, ut pleniore iudicio omnis possit error aboleri: fratres nostros Iulianum Episcopum, Renatum presbyterum, & filium meum Hilarum * diaconum, cumq. his Dulcitium Notarium probatæ nobis fidei misi; qui vice mea sancto Conuentui vestræ fraternitatis intersint, & communi vobiscum sententia, quæ Domino sint placitura, constituent: Hoc est, ut primitus pestifero errore damnato, etiam de ipsius, qui impudenter * errauit, restitutione tractetur, si tamen doctrinam veritatis amplectens, sensus hæreticos, quibus imperitia eius fuerat irretita, plene aperteq. propria voce & subscriptione damnauerit; quod etiam in libello, quem ad nos miserat, est professus, spondens per omnia nostram se esse secuturum sententiam. Accepit autem fratris & Coepiscopi nostri Flauiani litteris, plenius ad eum de his, quæ ad nos videtur retulisse, rescripsimus: ut abolito hoc quo inquinatus videbatur errore, in laudem & gloriam Dei per totum mundum vna sit fides, & vna eademq. confessio, & in nomine Iesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris. Data Idibus Iunij, Asterio & Protogene Consi.] hæc ad Synodum S. Leo.

In qua quidem epistola illud velim, lector, quam diligentissime expendas, & tenaci memoria numquam abolendum conferues, non sine auctoritate Romanorum Pontificum Imperatores consueuisse indicere Synodos. Quantumlibet enim, ipso ægre ferente sancto Leone, Theodosius (ut vidimus) instituerit cogendum Ephesinum Conuentum; cui nec cuperet ipsum per suos interesse legatos: haud tamen id ausus prosequi, neque perficere absque ipsius Romani Pontificis auctoritate, prout declarant verba illa in

Annal. Eccl. Tom. 6.

G 2

epistolæ

* Hilarium

^a Fortunat. de Partu Virg.

^b Gennad. de vris illust. c. 84.

GALLIARVM EPISC. GRATIARVM ACCTIO ET PRO FESSIO.

^c Leo epist. 12.

LITTERARUM COMMENDATIONIS LEGATIS.

^a Leo epist. 13.

^b Leo epist. 12.

^c Leo epist. 14.

^d Leo epist. 15.

EPIST. LEONIS AD SYNODVM.

^e Matth. 16.

* Hilarium

* imprudenter

AVCT. EPI. ROM. PONT.

epistolæ exordio collocata, quibus ait: Hanc reuerentiam diuinis detulit institutis, vt ad sanctæ dispositionis effectum auctoritatem Apostolicæ sedis adhiberet, tamquam ab ipso B. Petro cuperet declarari, &c.] Sic igitur cum audis, vel legis Imperatorum mandatis esse sacra Concilia conuocata, eiusmodi pernoscas exemplo, numquam id absque Romani Pontificis auctoritate executioni fuisse mandatum.

Sed & ex eadem Leonis ad Synodum epistola illud considera, præscribere legem Romanum Pontificem œcumenicæ Synodo, quid discernendum sit, cum iubet Eutychem debere suâ hæresim condemnare, atque ita de eius restitutione tractandum. de quo etiam in alia epistola ad Pulcheriam eadem die data, qua legatos cõmendat, hæc habet^a: Sedis (inquit) Apostolicæ moderatio hanc temperantiã seruat, vt seuerius agat cum obduratis, & veniam cupiat præstare correctis.] Nec quidem minimi negotij opus illud, vt de restitutione hæresiarchæ tractari posset, quod a Romano Pontifice Synodo indulgetur: nã auctores hæresum non recipiendos esse ad pristinum gradum, etiam si mille offerant libellos pœnitentiæ, legibus Ecclesiasticis sancitum, & in Ecclesia iugiter obseruatum, superius vidimus. Sed Leo id Eutychem præstandum esse voluit, quod (vt dictum est) libellum miserat Romam, quo pollicebatur, si quid errasset, sese ex ipsius Romani Pontificis arbitrio correcturum: quod ipse etiam Leo testatur in epistola ad Theodosium Imperatorem^b. Sic igitur Eutychem damnationem a Flauiano atque Synodo factam voluit Põtifex in suo robore permanere; vt si resipisceret, eandem iuberet irritam prorsus reddi, ac proinde illum in pristinum locum recipi: hoc ipsum idem S. Leo in litteris ad Iulianum^c & in dicta epistola ad Pulcheriam, qua ait^d, vt resipiscens Eutyches, in communionem sui ordinis, nempe presbyteratus, reciperetur.

Rursum autem ex recens acceptis litteris data occasio est eidem Leoni Pontifici iterum ad Flauianum eodem mense Iunij scribendi litteras^e, quæ eiusdem sunt cum prioribus argumenti; adeo vt in his non sit immorandum. Sequenti vero mense Iulij contigit Basilium diaconum a Flauiano Romam ad Leonem Pontificem missum præsto esse cum litteris, quibus de his quæ ab aduersarijs magno studio aduersus fidem Catholicam pararentur, ipsum redderet certiorum. His acceptis S. Leo, ad eum rescribens^f, forti atque constanti iubet animo esse, hæc habes inter alia: Dilectionem tuam per gratiam Dei, in qua fidimus, cohortamur, vtentes verbis Apostoli^g, atque dicentes: In nullo teneamini ab aduersarijs: Quæ est illis causa perditionis, vobis autem salutis.] ita quidem propheticè S. Leo: nam eorumdem sceleratorum hæreticorum nequitia contigit S. Flauianum nobilitari corona martyrij, ipsos vero perpetua damnatione percelli.

Inter hæc autem cum perditissimus Eutyches litteris suis ad Occidentales, qui magni erant nominis, Episcopos, aduersus S. Flauianum conscriptis, eosdem conatus esset concitare, & contra eundem impellere: ab ipsdem, vtpote Orthodoxis, errorumq. omnium acerrimis pro Catholica fide vindicibus, acriter redarguitur. Constat quidem ad eum inter alios rescripsisse S. Petrum Chrysologum Rauennatem Episcopum, dignam plane tanto sacerdote epistolam, quæ sic se habet^h:

Dilectissimo & merito honorabili filio Eutychem presbytero Petrus Episcopus Rauennæ.

Tristis legi tristes litteras tuas, & scripta mæsta mærore debito percurri. Quia sicut nos pax Ecclesiarum, sacerdotum concordia, tranquillitas plebis gaudere facit gaudio cælesti; ita nos affligit & deiecit fraterna dissensio, præsertim cum talibus oriatur ex causis. Triginta annis humanæ leges humanas adimunt quæstiones: & Christi generatio, quæ diuina lege scribitur inenarrabilis, post tot sæcula disputatione temeraria ventilatur? Quid Origenes Principiorum scrutator incurrerit; quomodo Nestorius lapsus sit, disputans de Naturis, non latet prudentiam tuam. Magi eum in cunabulis Deum mysticis muneribus confitentur: & sacerdotes, quis sit qui virginali partu de Spiritu sancto natus est, dolenda interrogatione disquirunt? Cum vagitus daret Iesus in cunis, Gloria in excelsis Deo, clamat cælestis exercitus: & modo, quando in nomine Iesu omne genu flectitur cælestium, terrestrium, & infernorum, originis eius quæstio commouetur?

Nos, frater carissime, vna cum Apostolo dicimus: Etsi nouimus Iesum secundum carnem, sed nunc iam non nouimus. Nec possumus curiose perscrutari, qui iubemur honorem dare, & timorè reddere, & expectare*, dum non perscrutandum Iudicem confitemur. Hæc breuiter respondi, frater, litteris tuis, plura scripturus, si ad me frater & Coepiscopus Fla-

PRÆSCRIP-
TAM DE EV-
TYCHETE S.
LEO.
a Leo epist. 18.
b supra epist.
c in fine.

b Leo epist. 12.

c Leo epist. 19.

d Leo epist. 13.
in fine.

e Leo epist. 16.

f 17.

LEO COHOR-
TATUR FLA-
VIANVM FOR-
TITER AGE-
RE.

g Leo epist. 20.

h Philip. 1.

h Exat. tom. 1.
Concil. ante Con-
cil. Chalced.

QUAE PE-
TRVS CHRYSO-
LOGVS AD
EUTYCHETE-
M SCRIP-
SERIT.

PRÆSCRIP-
TA IAM CA-
THOLICA VE-
RITAS.

* non discute-
re, quem

A pus Flauianus aliqua de hac causa scripta misisset. Si enim tibi displicet, quoniam scripsisti electum* iudicium: nos quomodo de his iudicare poterimus, quos neque vidimus propter absentiam, & quid intellexerunt, eorum taciturnitate nescimus? Iustus mediator non est, si vnã partem audit, vt nihil alteri parti referuet. In omnibus autem hortamur te, frater honorabilis, vt his quæ a beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas: quoniam beatus Petrus, qui in propria sede viuit & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro studio pacis & fidei extra consensum Romanæ ciuitatis Episcopi causas audire non possumus. Incolumem tuam dilectionem Dominus tempore longissimo conseruare dignetur, carissime & honoratissime fili.] hæc ad Eutychem Petrus Chrysologus; qui hoc anno, vel sequenti, secunda die Decembris (vt produnt Ecclesiastica tabulæ^a) sine humanis rebus imposito, e vita migravit. Est quidem huius rei firma assertio ex eo quod Leo Romanus Pontifex sub Consulatu Marciani post annum sequentem, mense Octobris, ad eius successorem Leonem Episcopum, seu (vt alij legunt) Neonem, litteras^b dedisse reperitur. Reliqua de Petro consule Hieronymum Rubeum, qui res Ecclesiæ Rauennatis diligenti ac copioso profecutus est stylo.

Inter hæc autem appropinquante iam die cogendæ Ephesi Synodo præstituta, Theodosius Imperator ad suos magistratus, quos iusserat eidem interesse, litteras dedit, atque in primis ad Elpidium Comitem in hæc verba^c:

Sanctæ quidem Synodi pridem apud Ephesum factæ Nestorij impij contra Deum blasphemiam extitit causa: & ideo a sanctis Patribus, qui ibidem conuenerunt, dignam suscipit sententiam. Quoniam igitur & nunc altera iterum contra diuinam fidem excitata est dubitatio, secundam hanc Ephesi fieri Synodum sancimus, mali radicem omnino excidere festinantes; quo vndique perturbationem dogmatis eiicientes, mundam rationis* iustitiam in cordibus referuemus, vt sit hoc Reipublicæ munimen, & humanitatis vtilitas. Ideo igitur tam charitatem tuam, quam Eulogium virum spectabilem Tribunum & Notarium ad ministerium elegimus fidei, sicut probatos tam in alijs rebus rectissimos, quam circa Dei cultum opinatissimos, & valentes diligenter nostris iussionibus ministrare; & de his quæ a sancta Synodo Ephesi fuerint constituta, & nullum fieri tumultum permittere:

Sed & si quem viderit conturbationibus & tumultui studentem ad læsionem sanctæ fidei, hunc custodiae mancipare, & ad nostram perferre notitiam; & causam quidem ordine præuenire; interesse autem iudicio, & operam dare, celerem & circumspectam probationem a sancta Synodo fieri, & nobis cognitam facere; his qui pridem Eutychem religiosissimi Archimandritæ Iudices extiterunt, præsentibus quidem & tacentibus, nullum tamen iudicantium habentibus locum, sed communem aliorum omnium sanctorum Patrum sententiam expectantibus; quoniam ea quæ ab ipsis dudum iudicata sunt, nunc retractantur. Non licere autem vllum aliquid mouere ex pecuniarijs capitulis, antequam ea quæ de fide sunt Catholica, effectui mancipentur. Ideo namque & ciuile per litteras, quas ad virum spectabilem Proconsulem ac reliquos scripsimus, & militare vobis auxilium delegauimus, quatenus & vos super proprium studium his fulti auxilijs, sufficere possitis ad ea quæ præcepimus adimplenda; quæ tanto omnibus bonis meliora sunt, quanto solent humanis diuina præcellere: & quæ in hac causa fuerint constituta, ad nostram perferre notitiam.] hæc Theodosius ad Elpidium: eodem quoque scripsit argumento ad Eulogium, & ad Proclum Asiæ Proconsulem.

E Puto iam intelligere vales, lector, non parari sanctorum Concilium, sed violentorum grassatorum latrocinium, dum qui possent contradicere Eutychem, tamquam Nestoriani non sinuntur ad Synodum venire, illi vero vocantur qui Eutychem essent studiosissimi; atque etiam qui in Synodo Constantinopolitana eandem causam Eutychem iudicassent Episcopi, sic iubentur assistere, vt tamen omnino tacerent. iam, inquam, satis intelligis, haud præparari sacrum Conuentum, sed colligi prædonum manum, qui veritatem hostiliter adorianur & perdant, & eam defendentes occidant: vt merito illud eiusmodi Synodus egregium nomen fuerit consecuta, vt non sacrosanctum Oecumenicum Concilium diceretur, sed Synodus prædatoria, vel Latrocinium Ephesinum. Audisti iam tragœdiæ nomen, Actus inspicere luctu dignissimos. Sed reddendæ sunt hic primum litteræ, quas vocant Sacras, ad ipsam Synodum Ephesi coactam a Theodosio datæ, quæ sic se habent^d:

* neglectum

TEMPVS ORI-
TVS PETRI
CHRYSOLO-
GI.

a Roman. Mar-
tyrolog.

b Leo epist. 37.

c Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

THEODOSII
EPISTOLA AD
ELPIDIVM.

* orationis

MALE CON-
PTVM CONCI-
LIYM EPHE-
SINVM.

d Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

EPIST. IMPERATORIS AD SYNODVM.

EPIST. IMPERATORIS AD SYNODVM.

EPIST. IMPERATORIS AD SYNODVM.

EPIST. IMPERATORIS AD SYNODVM.

EPIST. IMPERATORIS AD SYNODVM.

EPIST. IMPERATORIS AD SYNODVM.

EPIST. IMPERATORIS AD SYNODVM.

a Apud Concil. Chalced. Aff. 1. SYNODVS SECVNDA EPHESENSIS.

LITTERAE LEONIS A DIOSCORO NON ADMISSAE.

b Concil. Chalced. Aff. 3.

Vellemus quidem absque vlla perturbatione sanctas Dei Ecclesias persistere, & vos A sanctis imminentes Ecclesijs, consuete ea quae ad Diuinitatis placationem pertinent, celebrare, & non tantum vobis laboris & afflictionis fieri. Sed quoniam beatissimus Episcopus Flauianus aliqua de sancta fide mouere voluit aduersus reuerendum Archimandritam Eutychem, & Concilium congregans aliqua coepit agere: nos quidem saepius dirigentes ad eundem beatissimum Episcopum, volumus, quae mota est, conturbationem compescere, persuasi sufficere nobis traditam a sanctis Patribus in Nicæna Synodo Catholicam fidem, quam & sancta Synodus, quae in Epheso facta est, confirmauit. Sed quoniam saepius a nobis rogatus idem beatissimus Episcopus, desistere a tali quaestione, ne conturbatio vniuersitati fiat, minime acquieuit: cogitantes non esse tutum absque vestra sancta Synodo, & absque sanctarum Ecclesiarum Praefulibus huiusmodi quaestionem de fide renouari; necessarium duximus, vestram conuenire sanctitatem; quatenus vos, quae hic B acta sunt, cognoscentes, & quaestionem motam, & omnem diabolicam stirpem possitis euellere; & eos qui Nestorij impij blasphemiam sectantur, aut retinent; a sanctis Ecclesijs repellere; Catholicam vero fidem firmissimam & inconcussam custodiri disponere: quoniam nostra omnis spes est, & nostri Imperij firmitas ex Catholica fide & vestris sanctis orationibus pendet.] haecenus epistola Theodosij Imperatoris ad Synodum, qua quidem (vt audis) non Eutyches auctor malorum, sed S. Flauianus perstringitur, vt turbarum exci- C tator, & rerum nouandarum cupidus; cuius & inquieto animo adscriberetur, quicquid vocati Episcopi laboris & impensarum Ephesum veniendo contraherent; vt eo modo magis magisq. in eum totius Synodi animus commoueretur. Porro haec omnia non tam Theodosio, quam Chrysoftho ipsum Imperatorem pro arbitrio manu ducenti, sunt adscribenda; cum tamen ipse culpa non vacet, in re tanta vel dormitasse, vel priuatis animi affectibus in Flauianum commotis nimium indulisse. Sed iam ipsa Acta Synodi referamus.

Quae igitur (vt vidimus) ad Kalendas Augustas indicta Synodus fuerat^a, coepit quarto Idus eiusdem mensis, cui interfuisse numerati sunt Episcopi centum duodeviginti, praeter paucos aliquos, qui per suos Vicarios ad hoc missos interfuerunt: praesto etiam fuisse Apostolicae sedis legati, Iulianus Episcopus, Renatus presbyter, & Hilarus diaconus, ac Dulcitus Notarius. Dioscorus Alexandrinus Episcopus adfuit & praefuit, qui primum sibi indebitum, auctoritate tamen Imperatoris, locum in Synodo vendicauit. Conuenerunt inter primos pariter Domnus Episcopus Antiochenus, Iuuenalis Episcopus Hierosolymitanus, Flauianus Constantinopolitanus, Thalassius Episcopus Caesareae Cappadociae, Stephanus Episcopus Ephesi, & alij, qui omnes in vnum ad hoc delectum locum in basilica sanctae Dei Genitricis Mariae ad celebrandam Synodum aduenere; vbi in sessione Flauianus non post Antiochenum sedere Antistitem a Dioscoro permissus est, sed post Iuuenalem Hierosolymorum Episcopum. Cum autem omnes simul confedisissent, iussu sunt a Dioscoro legi litterae Imperatoris ad ipsum Alexandriam datae: Legati vero Apostolicae sedis de sua legatione Synodum docuerunt: excusaueruntq. Leonis Papae denegatum aduentum in Synodum, ad quam praesens vocatus erat; eo quod moris non esset nisi per legatos extra Urbem Romanos Pontifices Synodis interesse.

Post haec iidem obtulere scriptas ad Synodum & ad Flauianum litteras eiusdem sancti Leonis Papae legendas; quas Dioscorus suscipi iussit: verumtamen nec lectas, immo neque susceptas fuisse, testatus postea fuit Aetius Archidiaconus Constantinopolitanae Ecclesiae; sed lectione aliarum litterarum Imperatoris ad diuersos causa Synodi conscriptarum a coeptis per legatos sermonibus discessum est; ex composito quidem, vt vitaretur lectio litterarum Romani Pontificis; cum tamen id instanter petentibus legatis Dioscorus iuramento sit pollicitus se facturum: quod numquam praestitit. Etenim in Concilio Chalcedonensi postea huius rei causa Dioscorus vt periurus est accusatus: haec enim ibi leguntur^b: Super haec vero neque epistolam legi permisit beatissimi Papae Leonis scriptam ad sanctae memoriae Flauianum, & hoc frequenter rogatus a portitoribus recitari eam, & cum iuramento fieri lectionem promittens. Qua non lecta, scandalum & laesionem sanctae Dei Ecclesiae per totum Orbem terrae pertulerunt.] haec ibi. Vides quo exordio Synodus inchoetur, cui fatanas praesidens primario throno confideat.

Absoluta autem recitatione litterarum Imperatoris; de fide esse agendum, suggestio facta est: sed negauit Dioscorus, affirmans ex decreto Imperatoris tractandum de controuersijs obortis Constantinopoli inter Flauianum & Eutychem. Qui vero Synodi excipiebant

A bant Acta, Notarij Dioscori, his addiderunt ex iussione Dioscori, Episcopos Synodi acquieuisse Dioscoro, acclamasseq. de fide nihil agendum, nec quicquam innouandum. id quidem postea in Concilio Chalcedonensi^a demonstratum est, nihilq. huiusmodi ab Episcopis dictum esse: Sed & patefactum est etiam quod ab eiusdem Dioscori Notarijs insolenter nimis itidem in Synodo est perpetratum, nimirum factum ab eis impetum in Notarios Stephani Episcopi Ephesini, deletumq. quod recens fuerat exaratum, vimq. magnam adhibitam; vt eorum thecas abriperent, & ab eisdem digitos resistentium pene contractos esse.

His ita primo loco transactis, ex suggestione Elpidij Comitum, probantibus Episcopis, iussus est ingredi Eutyches, causamq. suam agere, & quae sentiret de fide docere^b: cum ille callidus serpens fidem editurus suam, ista blande praefatus est: Ego commendaui me ipsum Patri & Filio & Spiritui sancto, & verbo veritatis vestrae iustitiae: & testes vos habeo meae fidei, pro qua & laboraui cum sancta Synodo, quae ante vos hic congregata est, sicut & vestra sanctitas testis est. Habeo praemanibus libellum fidei meae, & iubete eum recitari, & confessionem fidei, quae in eo continetur.] haec praelocutus est Eutyches; legiq. iussus libellus ab eo oblatus, qui est huiusmodi:

Sanctissimae & Deo amantissimae vniuersali Synodo congregatae in Epheso Metropoli, ab Eutyche Archimandrita.

Gratias ago per omnia sancto Deo, praesenti die, in qua per vos pietas recepit fiduciam. Et docebo vestram sanctam Synodum, quae in me, magis autem contra rectam fidem commissa sunt. Propositum mihi fuerat a pueritia, in silentio absque vilo negotio vsque ad decrepitam senectutem degere, & absque vlla conturbatione persistere. Non sum autem permissus frui proposito; sed & pessimis periculis insidiantium circumdatus sum, eo quod secundum definitionem prioris vestri Ephesini hic congregati Concilij, non acquieui praeter eam quae in Nicæa a sanctis Patribus fides est exposita, sapere. Necessarium vero arbitror, antequam ea quae in me commissa sunt, doceam, ad satisfactionem vestrae sanctitatis, quam habeo de sancto dogmate confessionem iterum facere manifestam, attestante mihi tam Deo, quam vestra sanctitate, quodq. ipse semper iuxta virtutem meam pro Catholica fide aduersus haereticos steterim.] haec praefatus, subiicit Nicænum Symbolum:

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium creatorem, & vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei natum de Patre Vnigenitum, id est, de substantia Patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, natum non factum, homouision Patri, id est, vnus cum Patre essentiae: per quem omnia facta sunt, quae in caelo & quae in terra. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, & passus, & resurrexit tertia die: ascendit in caelos, inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos qui dicunt: Erat quando non erat, & antequam nasceretur non erat, & quia ex nullis extantibus factus est, aut ex alia substantia vel essentia dicentes esse, aut conuertibilem, aut mutabilem Filium Dei: hos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Sic ab initio a progenitoribus meis accipiens, credidi: in hac autem fide & sum genitus, & statim consecratus sum Deo, & suscepit me ipsius misericordia: & in hac fide baptizatus, signatus sum, & vsque hodie vixi in ea, & mori opto. Hanc fidem & memorata haec anterior sancta & vniuersalis Synodus (nempe prior Ephesina) confirmauit, cuius Praeful fuit beatae & sanctae recordationis Pater noster & Episcopus Cyrillus, & diffinitionem protulit, eum qui praeter ista addiderit aliquid, aut minuerit, aut docuerit, damnationibus, quae tunc scriptae sunt, subiaceri; quorum exemplaria in codice destinauit mihi memoratus Pater meus & Episcopus Cyrillus, quae & praemanibus habeo. Subiiciens igitur me ipsum sanctae Synodo, & diffinitionem eius vsque nunc custodiui. Et omnes sanctos Patres, sicut vestra sanctitas, Catholicos habui & fideles, & doctores meos posui, anathematizans Manichaeum, Valentinum, Apollinarium, & Nestorium, & omnes haereticos vsque ad Simonem magum, & eos qui dicunt carnem Domini & Dei nostri Iesu Christi de caelo descendisse.

Sed secundum hanc fidem viuens & permanens in orationibus, accusationem ex insidijs Eusebij Episcopi Dorilaei sustinui, libellos porrigentis aduersum me reuerendissimo Episcopo Flauiano, & diuersis alijs Episcopis, qui tunc pro priuatis causis in vrbe degebant regia, haereticum me iniuriose vocantis, nullam autem speciem haereseos libellis inserentis. Vt subito in altercationibus quaestionum lapsus linguae (sicut solet) ex tumultu & nouitate

a Apud Concil. Chalced. Aff. 1. NOTARIORVM DIOSCORI INSOLENS FACTVM.

b Apud Concil. Chalced. Aff. 1. EUTYCHES AD SYNODVM ADMISSVS.

LIBELLVS EUTYCHIS LIBITVS IN SYNODO.

SYMBOLVM NICAEANVM.

nouitate vocum perpeffus irruentem in peccatum, me quidem aduerfus libellos accusatio-
nis memoratus reuerendus Epifcopus occurrere ad fatisfactionem accusationis præcipie-
bat. Ipfe tamen in multis cum accusatore degebat, & pene inſeparabilis erat ab ipſo, pu-
tans me (ſicut ſolebam) ſemper in monaſterio perdurare, non meam exhibere præſentiam,
& ideo quaſi non occurrentem damnare. Sed ſubito poſtquam perueni in regiã ciuita-
tem de monaſterio meo, diſcens a viro laudabili magno Silentario, quem mihi piſſimus &
fideliffimus noſter Imperator delegauit ad non concedendum me comminatum pericu-
lum ſalutis ſuſtinere, qui ſuperfluam de cetero meam eſſe præſentiam reſpondit, vt iam
ante diſcuſſionem damnati, ſicut & poſtea facta a viro laudabili Silentario proſecu-
tio docet.

Sed quoniam etiam ſic in iudicium ad ſatisfaciendũ occurri; cauſa quidem quæ pro di-
uina confeſſione a me facta eſt & ſubſcripta doctrina ſecundum eam quæ expoſita eſt a ſan-
ctis Patribus in Nicæa fidem, & poſtea confirmata eſt a priore ſancta Synodo Ephelina, ne-
que ſuſcipere dignabatur, neque permittebat recitari: & tumultu & conturbatione Secre-
tarium replebatur, multis inordinate ſuperuenientibus, & vndique clamoribus me turban-
tibus, ſicut poſtea prolata interlocutiones Iudicum, quæ ſcriptis tenentur, de tali facto tu-
multum deſignant. Et cum iuſſus fuiſſem per me ipſum confeſſionem fidei dicere; & di-
xiſſem ſapere, ſicut trecenti decem & octo Patres quæ in Nicæa ſanxerunt, & quæ in Ephe-
ſo ſancta Synodus confirmauit: exigebat a me alia aliqua, præter quam quæ expoſita ſunt
in Nicæa & in Epheſo prius, dicere. Ego vero timens præuaricari, prolata definitionem
a ſancta Synodo, quæ hic Dei voluntate prius congregata eſt, & ea quæ definita erant a
ſanctis Patribus qui in Nicæa conuenerant, rogabam innotefcere veſtro ſancto Concilio; vt
his quæ a vobis approbarentur, acquieſcerem, paratus in his manere.

Et hæc dicenti, ſubito contra me longe ante ſcripta, vt ipſi videbatur, damnatio legeba-
tur. Et ſecreto iam poſtea aliquæ ipſorum voces ac profeſſiones meæ & aliæ allegatio-
nes, & maxime vbi ego ſecundum ſanctos Patres in Nicæa & poſtea in Epheſo congrega-
tos ſapere conſitebar, in monimentorum ſerie mutabantur, ſicut poſtea ſcriptis acta ex mea
ſupplicatione & iuſſione piſſimi & Chriſtianiffimi Imperatoris oſtendunt, nullum verbum
faciente de appellatione mea ad veſtram ſanctitatem reuerendiſſimo Epifcopo Flauiano,
neque meos erubefcẽte canos, in prælijs contra hæreticos & pietatis confeſſione ſeneſcenti-
tis. Sed ſicut poteſtatem habens omnia de fide ſolus agere, & nihil veſtræ ſanctitati æqui-
tate tanti iudicij reſeruare, condemnauit me, & ab Eccleſia (vt putabat) abſcidit, & ſa-
cerdotio (vt arbitratus eſt) priuauit, & a diuinorum ac canonum communionem prohibuit,
& præſeſſe monaſterio conſequenter impediuit, & tradidit multitudini ab eodem præpa-
rata, vt per Epifcopium & per publicum ſicut hæreticum ac blaſphemum, Manichæumq.
protraherent; niſi diuina me prouidentia conſeruans, vſque in præſentem diem veſtræ bea-
titudini cuſtodiret. Sed & in diuerſis oratorijs, Memorijſq. Sanctorum poſt appella-
tionem fecit in me prolata legi ſententiam. Et anathematizabat me, & eos qui conue-
niebant ad me & colloquebantur mecum, alienos faciens a ſancta communionem, non ex-
pectans veſtræ ſanctitatis iudicium. Sed & ſubſcribere dictam aduerſum me ſententiam
monaſteria compellebat, numquam (ſicut & veſtra nouit reuerentia) tali habita conſue-
tudine nec contra apertos hæreticos. Et in Oriente & per alia diuerſa loca chartas deſti-
nauit, vt etiam ab alijs religioſis Epifcopis & monachis, & hoc qui non iudicauerunt,
ſubſcriberentur: cum magis oportuerit, ante omnibus Pontificibus ſcribere, quos & ap-
pellaueram.

Tunc vix ſaluatus per libellos manifeſta feci veſtræ ſanctitati quæ ſubſecuta ſunt; &
piſſimo & fideliffimo Imperatori ſupplicauit, vos ſanctos & Deo dignos, atque omnem in-
iuſtitiam atque factionem abominantes Iudices fieri eorum quæ iudicata ſunt. Rogo igitur
nunc veſtram ſanctitatem, conſiderate compositam mihi calumniam & factiones, &
ex hac cauſa factam vbique ſanctis Eccleſijs perturbationem, & ex hoc pullulans plurimis
ſcandalum: & per inſitam vobis Chriſtianiffimam ſapientiam, eos qui huius mali occa-
ſio facti ſunt, Eccleſiaſticis regulis ſubdite: omnem vero radicem blaſphemiarum & impie-
tatis abſcindite. Ego enim veſtræ beatitudinis iudicium ab initio poſtulauit, & iterum con-
teſtor coram Ieſu Chriſto, qui teſtimonium perhibuit ſub Pontio Pilato bonam confeſſio-
nem, quia ſic ſapio & cogito & intelligo, ſicut tradiderunt nobis fidem ſancti Patres in
Nicæa conuenientes, quam & in Epheſo ſecundo* Concilio ſancti Patres roborauerunt.

Et ſi

A Et ſi quis præter iſtam fidem glorificat, hunc anathematizo ſecundum definitionem eo-
rum. *Subſcriptio.* Eutyches Archimandrita ſic credo, ſicut ſupra ſcriptum eſt, & ſubſcri-
pſi manu mea, & tradidi libellos.] hætenus ipſe.

Quis, amabo te, lector, hæc legens, & neſciens eſſe Eutychem, non exiſtmet vnum
quempiam ex ſanctiffimis Patribus Orthodoxæ fidei præcipuis deſenſoribus loqui? Vel
quis ſciens dici iſta ab Eutyche, & neſciat quæ præceſſerunt, quæve ſubſecuta ſunt,
non eum ſtatim coniungat cum anteſignanis fidei Catholicæ, Athanaſijs, Gregorijs, Ba-
ſilijs, atque Chryſoſtomis? Sed & quis ſciens præterita, ignoret vero ſuperaddita menda-
ciorum velamenta, non putet calumniam paſſum Eutychem, Flauianum vero perſecu-
torem, & Epifcopos Iudices fraudulentos? Videre mihi quidem videor, dum Eutychem
intueor huiusmodi mendacijs circumquaque contactum ac bene armatum ſecurum pro-

B gredi, eam quæ apud Iob beſtia eſt, beſtiarum omnium maximam Behemoth, de qua dicitur:
Corpus illius quaſi ſcuta fulſilia, compactum ſquamis ſe prementibus: vna vni con-
iungitur, & ne ſpiraculum quidem incedit per eas: vna alteri inhærebit, & tenentes ſe ne-
quaquam ſeparabuntur.] ita quidem iſte, qui & (ſicut de illa ſubditur) derideat vibrantem
haſtam, aduerſantes nempe ſibi omnes contemnat Epifcopos. Diſce ex Eutyche, lector,
reliquos omnes hæreticos, ita loquentes, vt nihil præterea niſi puram fidem, morumq.
ſanctitatem ſpirare credas: vt magno plane periculo eos quiſque Fidelium audiat, vel eo-
rum ſcripta legat. Vnde merito clamat Apoſtolus^b: Videte (*Cauete ſcilicet*) canes, videte
malos operarios, videte conciſionem.]

Sed proſequamur Acta; tu vero pyriticam graſſationem attende. Cum S. Flauianus,
recitato Eutychetis libello in Synodo, peteret dari locum accuſatori, iuberiq. ingredi Eu-
ſebium Epifcopum Dorilæi; numquã auditus, ſed repulſus eſt, vetituſq. Eufebius admitti
in Epifcoporum confeſſum. Ita quidem ipſe poſtea expoſtulauit, lamentatuſq. eſt coram
ſacro Concilio Chalcedonenſi^c: vbi Dioſcorus tantam facti turpitudinem reiecit in Elpi-
dium Comitem, Comes vero reiecit in Imperatorem, quod ſcilicet ita iuſſiſſet, nempe non
eſſe Flauiani aliquid petere, qui olim Iudex, hac autẽ in Synodo reus aſſiſteret iudicandus;
cuius eſſe deberet Eutyches accuſator, qui iam ante accuſationis ſuæ munus impleſſet:
ſicq. tam Eufebium quam Flauianum non acturos cauſam in Eutychem, ſed iudicandos
in Synodo eſſe vocatos ab Imperatore. Poſt huiusmodi Elpidij criminofam excuſationem,
ſuggeſſit Dioſcorus eſſe legenda quæ aduerſus Eutychem Constantinopoli facta eſſent:
conſentientibus nonnullis, refragatus eſt Iulianus Apoſtolicæ ſedis legatus: qui adiecit, non
permiſſurũ ſe Acta legi, niſi prius S. Leonis Papæ epiſtola legeretur: id ipſum quoque fie-
ri debere, conteſtatus eſt Hilarus diaconus eiufdem Apoſtolicæ ſedis legatus. Tunc pro-
diens impudens Eutyches, eoſdem miſſos a S. Leone Papa legatos ſuſpectos ſibi redditos
proclamauit, quod apud S. Flauianum manſiſſent, atque prænſi apud eundem eſſent. Ac-
cepta Dioſcorus eiſ tergiuerſatione, & repulſa legatorum petitione, ipſis inuitis, iuſſit le-
gi Acta Constantinopolitana.

Inter legendum cum ventũ eſt ad ſcripta Cyrilli Alexandrini, illis lectis, Eufathius Be-
rythi Epifcopus ſuggeſſit, ex ſententia Cyrilli non dicendas duas in Chriſto naturas poſt
incarnationem, ſed tantum vnam ex ſententia Athanaſij. Euiſtam cauſam conclamarunt
Eutychiani, non attendentes, ſiue Cyrillum, ſiue Athanaſium interdum naturam pro per-
ſona uſurpaſſe: cum tamen ex alijs pluribus eorumdem ſcriptorum locis manifeſte daretur
intelligi ambos quam exactiſſime duas in Chriſto naturas in vna perſona eſſe profeſſos.

E Lectis vero alijs nonnullis, exclamatum eſt ab ijs qui erant ex parte Dioſcori, Poſt aduna-
tionem non dicendas duas in Chriſto naturas, ſed vnam: ſicq. hæreſis Eutychiana hæte-
nus pallio Orthodoxæ circumamicta fidei, denudata penitus eſt, & exultans atque inſul-
tans pariter in Synodo tamquam in ſcena meretricia fronte geſtiuit, ſed petulantius cum
ventum eſt ad illam extremam Actorum partem, in qua Eufebius Eutychem compella-
uit, vt poſt adunationem Verbi cum carne conſiteretur duas ab inuicem diſtinctas eſſe in
Chriſto naturas. Tunc enim ab illis qui Eutychem fauebant, exclamatum eſt^d: Tolle, in-
cende Eufebium: iſte viuus ardeat, iſte in duo fiat; ſicut partitus eſt, partiatur.]

Tunc vero Dioſcorus his verbis Synodum percontatur: Tolerabilis eſt vobis iſte ſer-
mo, Poſt adunationem duas naturas dicere? Synodus dixit: Anathema qui dixerit.] hæc
enim dixerunt illi qui eidẽ adblandiebantur Dioſcoro, vt poſtea teſtati ſunt alij Patres qui
aderant, cum eadẽ cauſa ruruſum agitata eſt in Concilio Chalcedonenſi, vbi inter alios Ba-
ſilius

EUTYCHETIS
SIMVLATA
PIETAS AC
SANCTITAS.

a Iob 41.

b Philip. 3.

EUSEBIUS
NON ADMIT-
TITVR IN
SYNOVVM.
c Concil. Chalced.
Act. 1.LEGATI A-
POST. SEDIS
ALLEGATI
SVSPECTI AB
EUTYCHETE.PALAM FIT
EUTYCHIA-
NA HÆRE-
SIS.d Apud Concil.
Chalced. Act. 1.

ibid. Aff. 1. VIS ET METVS A DIOSCORO INFERVNTVR.

filius Seleuciae in Isauria Episcopus dixit: Per B. Ioannem Episcopum rogavi emendari interlocutionem meam, timens ac metuens te, reuerendissime Dioscore. Magnam enim nobis necessitatem imposuisti tunc, tam ab ijs qui foris erant, quam ex lingua tua. Irruebant in ecclesiam milites cum armis: instabant monachi qui cum Barsuma erant, & qui Parabolani nuncupabantur (*hi erant Corporati Alexandrinae Ecclesiae*) & multitudo alia grandis. Ista Basilius de vi & metu per Dioscorum Patribus tyrannice tunc illatis: quod & reliqui postea in eadem Synodo Chalcedonensi testati sunt.

Leo epist. 23.

At quid inter haec Apostolicae sedis legati? tantum abest ut cum haereticis tumultuarie, ut alij perfidi, acclamarint, ut potius reclamarint, & exclamarint, atque publice contestati fuerint, nullarum esse virium Acta illa quae vi illata extorquerentur; nullumque posse fieri praerudicium Catholicae fidei, cuius formam a sede Petri ad Synodum missam nec legi fuisset nefarius Dioscorus. Testatur id quidem S. Leo in epistola, quam postea de his questus ad Theodosium Imperatorem^b atque ad Pulcheriam misit. Audire haec est sapientius ab Episcopis qui postea interfuerunt Synodo Chalcedonensi, lamentantibus se vim passos esse, nec non querentibus se Nestorianos esse proclamatos, quodque duas naturas assererent, ut impios esse necandos. Sed audi lugubres voces istorum^c: Minabatur nobis damnatio, minae exilij intendebantur: milites cum fustibus & gladijs instabant. Timebamus gladios & fustes. Vbi gladius & fustes, qualis Synodus est? Contestati sunt pariter, tacere iussos quadragintaduos Episcopos, & quindecim tantum permisos loqui, qui Eutychemi fauebant. Et de Barsuma Archimandrita, immo carnifice, haec retulerunt: Surrexerunt postmodum omnes Aegyptij, & monachi qui sequebantur, Barsumas^d & omnis turba, & coeperunt dicere: Eum qui dicit duas naturas, in duo incidite: qui dicit duas naturas, Nestorianus est.]

Concil. Chalced. Aff. 1.

Ead. Aff. 1.

EUTYCHES ABSOLVTVS.

2. Reg. 1.

Concil. Chalced. Aff. 1.

Lectioe denique absoluta Actorum Synodi Constantinopolitanae aduersus Eutychem, conclamata est a Dioscoro atque eius sectatoribus eiusdem Eutychemis absolutio, reclamante Flauiano, & contestante se non esse auditum. Attamen secuta est subscriptio Episcoporum ratam habentium Eutychemis absolutionem. Proh pudor! inducti sunt in eam ruinam praecipites etiam Domnus Antiochenus Episcopus, atque Iuuenalis Hierosolymorum Antistes, nec non Stephanus Episcopus Ephesinus, atque Thalassius quoque Caesareae quae est in Cappadocia Metropolitanus Antistes, praeter alios plures insignis nominis Praesules diuersarum Ecclesiarum, de quibus dicere praetermittimus. Quisnam ex reliquis substitisset, corruentibus tot tantisque antesignanis, quos perterrefecit Dioscorus minis exilij & sedium abrogationis? ut merito eidem coenticulo illud Dauidicum^e fuerit imprecandum: Montes Gelboe nec ros nec pluuia veniat super vos, neque sint agri primitiarum, quia ibi abiectus est clypeus fortium.] Post subscriptionem vero decreti absolutionis & restitutionis Eutychemis, ab eius monachis^f oblati sunt libelli, quo petebant & seipso absolui, qui etiam fuerant a Flauiano excommunicati: quod absque controuersia sunt consecuti; videbatur enim eadem illorum causa esse communis cum Eutychemi, atque proinde illo absoluto, ijs absolutionem minime negari debere.

DE DAMNATIONE FLAVIANI AGI COEPTVM.

Concil. Chalced. Aff. 1.

Apud Concil. Chalced. Aff. 1.

SENTENTIA IN S. FLAVIANVM ET EUSEBIVM.

Post haec autem iussu Dioscori lecta sunt Acta prioris Synodi Ephesinae, & quae ibi de fide statuta fuerunt; anathematiq. subiectus si quis aliter sentiret. Et rogante Dioscoro, num eidem Synodi decreto omnes pariter assentirentur; annuerunt Episcopi omnes, quod par erat, ut ab vniuersa Ecclesia Catholica firmarentur quae aduersus Nestorij impietate fuerant summa religione sancita^g. Intellexit tamen Onesiphorus Iconij Episcopus technam, palamque eam fecit proxime sibi assidentibus Episcopis Orthodoxis, nimirum ista agi, ut quasi Nestorianus damnaretur Flauianus Episcopus Constantinopolis. Probatis igitur ab omnibus quae in sacrosancta Synodo Ephesina statuta erant: tunc Dioscorus in sanctum Flauianum atque Eusebium Episcopum Dorilaei eiusmodi tulit damnationis sententiam^h: Quoniam sancta & Magna Synodus, quae iam dudum in Nicaea congregata est per voluntatem Dei, rectam nostram & immaculatam fidem exposuit, quam & nuper hic congregata sancta Synodus confirmavit, & hanc solam regulam teneri & in Ecclesia tradi definiuit, ordinans & hoc, quatenus nulli liceat alteram fidem praeter hanc vel exponere & inquirere, vel innouare, aut penitus commouere de nostra venerabili religione: eos autem qui praeter haec tentant aut sapere, aut quaerere, aut componere, aut omnino quae ordinata sunt retractare, certis subiungere damnationibus; ita ut si Episcopi sint, alieni sint ab Episcopatu, & clerici a clericatu; si vero laici, priuentur communionem. Haec namque ex supra lectis monumentis didicimus. Apparent vero (sicut omnis vestra sanctitas, & vniuersalis

A vniuersalis Synodus prauidet) omnia pene renouantes & immutantes Flauianus quondam Ecclesiae Constantinopolitanae Episcopus, & Eusebius Dorilaei, & scandali & conturbationis facti occasio sanctissimis Ecclesijs & vbiq. Catholicis populis: certum est hos ex semetipsis subiungere Synodicis olim a sanctis Patribus definitis damnationibus. Vnde & nos, quae eorum sunt, confirmantes, memoratos, id est, Flauianum & Eusebium ab omni sacerdotali & Episcopali dignitate esse iudicamus alienos. Confitetur vero vnusquisque religiosissimorum Episcoporum suam propriam voluntatem, & manifestam hanc faciat sub fide monumentorum. Vniuersa autem quae acta sunt hodie, innotescant pijsissimis Christo amantissimis Imperatoribus.] haec tunc sententia Dioscori in Flauianum atque Eusebium lata.

Apud Concil. Chalced. Aff. 1.

B Quae haec autem secuta sint, docuerunt Episcopi Chalcedone postea istis verbis: Tunc Flauianus dixit: Appello a te. Hilarus diaconus Romanae Ecclesiae dixit: Contradicatur. Tunc Onesiphorus Episcopus Iconij tollens secum alios Episcopos, surrexit, & tenuit genua ipsius Dioscori, dicens: Noli per vestigia reuerentiae vestrae. Nihil dignum damnatione egit Flauianus: si autem reprehensione dignus est, reprehendatur. Exurgens de throno Dioscorus, stans super scabellum suum, dixit: Etiam si lingua mihi praecidatur, aliam vocem non emitto. Cumque persisterent Episcopi, tenentes genua eius, & rogantes eum: tunc emisit Dioscorus hanc vocem: Vbi sunt Comites? Ingressi autem sunt Comites, & introduxerunt Proconsulem cum multitudine magna & catenis. Propter quod vnusquisque nostrum subscripsit.] haec testati Episcopi qui subscripserunt, cum ea de re agitum est iudicium Chalcedone in Concilio oecumenico.

DIOSCORI PERTINACIA.

C Extant ipsae singulorum subscriptiones Episcoporum in S. Flauianum & Eusebium, atque primo loco Iuuenalis Episcopi Hierosolymorum his verbis^b: Sese alienos a sacerdotio & gradu Episcopali monstrauerunt Flauianus & Eusebius, qui conati sunt addere & minuere aliquid de sancta fide, quae in Nicaea a sancto Concilio exposita est, & confirmavit sancta & vniuersalis Synodus in hac Ephesina ciuitate pridem collecta. Quapropter iustum est, eos qui audent aliquid addere fidei, aut minuere, alienos esse a sacerdotio, & maxime qui tantam fecerunt confusionem. Vnde ego consona decerno in sancta & vniuersali Synodo & sanctissimo Archiepiscopo Dioscoro, alienans eos ab Episcopatus dignitate.] ita Iuuenalis, quem secutus est Domnus Episcopus Antiochenus, & alij subscribentes, probantesque sententiam Dioscori latam in Flauianum atque Eusebium: id ipsum & alij plerique, qui videbantur esse columnae, ut inter eos Basilius Seleuciae. extant vero numero nonaginta sex Episcoporum subscriptiones magna cum ignominia recitatae postea in Concilio Chalcedonensi^c, cum causati sunt vim illatam, dum catenae expositae essent, & parati milites, ut si quis reluctaretur, vinculus catenis in exilium duceretur. Nam inter alia haec in faciem Dioscori postea in restaurato in Synodo Chalcedonensi iudicio: Purae chartae subscripsimus compulsi & violenter, & multa mala perpeffi, nolentes, sed & per potentiam oppressi subnotauimus. Usque enim ad vesperam tenuerunt nos recludentes in ecclesia, & aegrotantes nos neque quiescere permiserunt, neque concedere ut aliquantulum refocillaremur, sed milites nobis cum fustibus & gladijs imposuerunt, & sic nos fecerunt subnotare.] haec Acacius Episcopus coram ipso Dioscoro. At quid de Apostolicae sedis legatis? num in tali tantoque Ecclesiae terramotu, quo solidae quae videbantur stare columnae prostratae sunt, eodem ipsi fuere lapsu prostrati, atque ruina sepulti? minime gentium.

Apud Concil. Chalced. Aff. 1. EPISCOPORVM SUBSCRIPTIONES.

Concil. Chalced. Aff. 1.

D In tali namque ac tam horrendo Episcoporum naufragio nauicula tantum Petri saluatur emergens incolumis: Cum enim omnes aequae Episcopi & Eutychemis impietati, & eius restitutioni, nec non abrogationi Flauiani & Eusebij Episcopi Dorilaei & aliorum suffragati essent; tantummodo Apostolicae sedis legati Dioscoro audacissimo in faciem restitere, contestantes, nullius esse roboris quae per vim & metum extorquerentur. Porro etsi eiusmodi protestationis legatorum memoria desideretur in Actis, quae Dioscorus (ut vidimus) per suos Notarios ad libitum confici voluit: est tamen de his expressa mentio in pluribus litteris Leonis Romani Pontificis datis tum ad Theodosium Imperatorem, tum etiam ad Augustam Pulcheriam, ad quam haec habet^d in primis de Hilario diacono Cardinale fuga lapsa: Vix vnus illorum Hilarus diaconus noster fugiens sit reuersus.] & paulo inferius: Et ij quidem legati, qui missi sunt (quorumque vnus vim Alexandrini Episcopi omnia sibi vendicantis effugiens, rerum gestarum nobis ordinem fideliter nunciauit) reclamarunt in Synodo,

APOSTOLICAE SEDIS LEGATI CONTRADIXERUNT DIOSCORO.

Leo epist. 26. HILARVS LEGATVS FUGA LAPSVS.

nodo, sicut oportuit, vnus hominis non tam iudicio quam furori, protestantes, ea quæ A per vim metumq. gererentur, sacramentis Ecclesiæ, & ipsi Symbolo ab Apostolis institu- to præiudicare non posse, nec se ab illa fide vlla iniuria separandos, quam plenissime ex- positam atque digestam e sede beati Petri Apostoli ad sanctam Synodum detulissent.] hæc ad Pulcheriam S. Leo, eademq. habet ad Theodosium a, necnon ipse Hilarus in epi- stola ad eandem Pulcheriam data.

a Leo epist. 25.

RENATI ET COLLEGA- RVM LEGA- TORVM CON- STANTIA. b Theod. epist. 116.

At quoniam vnus dicitur fuga lapsus Hilarus diaconus, ne subscriberet; non ob id pu- tes, duos reliquos legatos, qui ictibus expositi remansere, subscripsisse: etenim quam nau- ter omnes egerint, præsertim Renatus presbyter Cardinalis tituli S. Clementis, ex Theo- doreti epistola b ad ipsum data hoc anno paulo inferius apparebit. Porro cum timeret Dioscorus, ne (quod accidit) Hilarus expeditior inde recederet nunciaturus omnia Ro- mano Pontifici quæ tyrannice gesta essent, eum vi adhibita retinere tētavit: sed ipse ocyus B fuga lapsus, per inuia loca, ne caperetur, per multa pericula Romā tandem peruenit, libe- ratus quidem ope diuina potius quā humana: nam liberationem ipse nuncupatis Deo per S. Ioannem Apostolum & Euangelistam votis expetiit & impetrauit; quæ suo postea tem- pore persoluit, cum eidem S. Ioanni Euangelistæ Ephesinæ ciuitatis patrono, simulac Ro- manus creatus ipse est Pontifex, accepti beneficii memor, ædiculam erexit Romæ in Ba- ptisterio Constantini, ornauitq. eam musuo opere: in cuius superliminari beneficium ab eo acceptum voluit posteris omnibus reddi testatum istis verbis:

LIBERATORI SVO BEATO IOANNI EVANGELISTAE HILARVS EPI- SCOPVS FAMVLVS X P I.] egregium plane antiquitatis monumentum, quo pau- cis notis nota reddatur sceleratorum hæreticorum facta grassatio aduersus Catholicæ fi- dei defensores, sub titulo Concilij œcumenici, in Latrocinio Ephesino: innotescit & ea- dem inscriptione Dei benignitas per S. Ioannis preces exhibita in liberādo ipsum Hilarum fuga lapsum de ore leonis. Qui & ex aduersa eiusdem Baptisterij parte alteram Ioanni Ba- ptistæ excitauit ædiculam, quæ hætenus a pijs magno studio frequentatur; in cuius super- liminari hæc leguntur: * HILARVS EPISCOPVS * SANCTAE PLEBI DEI *] in ipsis vero æneis portis verba hæc in ære cauata argento superinducto habentur: IN HONOREM BEATI IOANNIS BAPTISTAE HILARVS EPISCOPVS DEI FA- MVLVS OFFERT.] porro de earumdem ædicularum ornatu inferius dicendum est.

Si autem adeo grauius Hilarus legatus passus est fugiens: quænam, putas, fuit conditio remanentium, & ex aduerso in ipsa aciei fronte pugnantium, atque se contra torrentis im- petum opponentium, cum præsertim fuga Hilari iisdem fidei Catholicæ perduelles essent redditi truciores? Quænam autem idem Hilarus Romam veniens, irritis iam redditis a D S. Leone omnibus Dioscori & illi consentientium Actis, scripsit ad Pulcheriam Augustam, nos suo loco dicemus.

Iam vero quæ sunt reliqua Synodi prædatoris summam hic perstringamus. Damna- tis Flauiano atque Eusebio, condemnati sunt pariter & alij, nempe Ibas Episcopus E- dessenus, antè (vt diximus) iudicio Episcoporum absolutus. Damnatu est & Theodo- retus Episcopus Cyri, quod olim scripsisset contra Cyrillum. Accepit quoque senten- tiam condemnationis Domnus Antiochenus Episcopus, licet in Flauianum & Eusebium impiorum decreto subscripsisset. illud enim in eum obiectum fuit, quod & ipse olim con- tra Cyrilli capitula scripsisset; vel (vt alij dicunt) quod facti pœnitens, suum repetisset de- leri chirographum, quo Flauiani & Eusebij damnationem probasset. Damnatu est etiam Sabinianus Parenfis Episcopus.

ALII EPISCO PI IN SYNO- DO CONDEM- NATI.

Euagr. lib. 1. c. 10. & Niceph. lib. 14. c. 47.

d Exat in præ- ambulis Concilij Chalcedon.

e Liberat. Dia- conar. c. 12. f Euagr. lib. 1. c. 10.

Priuos pariter Episcopatu, tradit Euagrius c, Daniele Carrhorum, Aquilinum Bi- bli, & Irenæum Tyri Episcopos: sed iam ante redactū in ordinem fuisse Irenæum, superius dictum est: in cuius locum subrogatus Photius præsens fuit huic Synodo, cui & subscri- psit. Cōstat pariter ex litteris Pulcheriæ d Augustæ ad Leonem Romanum Pontificem da- tis, Episcopos qui subscribere recusarunt, iussos a Dioscoro per milites in exilium depor- tari: quinam isti fuerint, haud liquet; putamus autem hos eosdem esse, quos etiam vo- luit sede priuos. His igitur e gradu depositis, alij a Dioscoro subrogati sunt, atque in pri- mis in locum sanctissimi Flauiani Anatolius, qui erat Apocrisarius Dioscori Constantino- poli: pro Domino Episcopo Antiocheno suffectus est Maximus, pro Iba Nonnus, atque pro Sabiniano Athanasius: pro Theodoro etiam atque Eusebio quinam fuerint substi- tuti, non liquet. Hæc ex Liberato Diacono e, Euagr. f, & alijs.

Sed

A Sed nondum finis: illi namque subiacent diuini iudicij sententiæ impij, vt in deterius labi, & in profundiora barathra præcipites ferri sinatur; vt qui fordescit a, fordescat adhuc. At quidnam istud? Audi portentum, & concutieris horrore. Flauianus autem (inquit Li- bëratus Diaconus b) contra se prolata sententia, per eius legatos sedem Apostolicam ap- pellauit libello.] donec enim id voce tantum (vt vidimus) præstitit, haud adeo aduerfa- riorum animi commoti sunt, vt in eum hostiliter insilirent: Sed cū scriptum appellationis libellū illum ipse legatis obtulit: cæsus est (inquit Liberatus) Flauianus, & multis iniu- rijs affectus, dolore plagarū migravit ad Dominum.] Mox enim, vbi per appellationem le- gitime interpositam vniuersa ipsorum machinamenta vana reddi satis perspicue intellexe- runt, insilierunt truculētæ bestiæ in sanctissimū Flauianum, quem ita martyrio coronarunt.

a Apoc. 22.

b Liberat. Bre- uiar. c. 12. QUID SACRI- LEGI IN FLA- VIANVM.

Decuit plane, decuit inquam, adeo digna & nobili causa tantum Episcopum promereri B coronā martyrij: Decuit pariter & sanguine tanti martyris consignatum & consecratum relinqui titulum Apostolicæ sedis iurium, Romanæq. sedis primatus, appellandi nimirum ab œcumenica Synodo ad Romanum Pontificem: vt qui his refragatur, illud in Caim c a Domino dictum audiat: Vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra.] ipsa qui- dem causa, cuius gratia Flauianum contigerit martyrium pati, id præclare demonstrante. Nam etsi non Concilij, sed Latrocinij, ob ingentia in eo scelera perpetrata, nomen rei ac- commodatum Conuentus ille nancisci meruit: tamen antequam penitus improbaretur a Romano Pontifice, Oecumenici, quod semel acceperat, nomen inditum retinebat, vt po- te quod auctoritate eiusdem Romani Pontificis fuerat congregatum, & per Legatos a La- tere missos suam illi præsentiam exhibuerat, & nihil minus haberet (si initia spectes) ab alijs œcumenicis Concilijs, diuersis temporibus legitime celebratis.

c Genes. 4.

C Quod autem ad S. Flauiani cædē pertinet: auctorem fuisse immanis sceleris nebulonem illum, pseudomonachum, satellitem satanæ, Barsumam Archimandritam tot præconijs per litteras Theodosij commendatum, testati sunt iisdem qui interfuerunt Patres, cum po- stea tantum sacrilegium delatum est in iudicium SS. Patrum Chalcedone habitum: vbi Diogenes Episcopus Cyzici dixit d: Barsumas, qui inter alios intravit, occidit beatū Fla- uianum. Ipse enim instabat, & dicebat: Occide.] & de eodem alij Episcopi Syriæ exclam- arunt: Omnem Syriam Barsumas euertit: duxit super * nos mille monachos.] & paulo post: Omnes reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Homicidam Barsumam mitte foras: Homicidā in arena, vt gladiatorem: Anathema Barsumæ: Barsumā in exilium.] hæc in ne- fariū hominem fuere in plena Synodo conclamata. Ceterum quicquid per Barsumam est perpetratum, redundauit in impium Dioscorum malorum omnium auctorem. Ob idq. in D eadem Magna Chalcedonensi Synodo e appellatus est idem Dioscorus a Saba Episcopo Palti nouus Caim, & a Quinto f Phocensi Episcopo dictus est interfector Flauiani. Sa- ne quidem Euagrius g ex relatione Eusebij Dorilæi facta Imperatori ait, Flauianum miserandum in modum a Dioscoro interfectum, per vim ab eo ecclesia extrusum, & cal- cibus appetitum.

DE SCELE- STISSIMO BARSUMA.

d Apud Concil. Chalced. Act. 4.

* aduersus

e Chalced. Con- cil. Act. 3. f Ead. Act. 3. g Euagr. lib. 2. c. 2.

Cum vero vna omnium sententia constet, S. Flauianum ex his quibus ibi fuerit affe- ctus verberibus, mori contigisse; quo tempore potissimum animam exhalauerit, non om- nium est vna assertio: nam post triduum id accidisse, Nicephorus h & alij dicunt: at Mar- cellinus i in Chronico ait, eum ita male habitum in exilium hoc anno a Dioscoro mis- sum esse in Epipam: id ipsum habet Vaticanus codex a nobis citatus in Notis. Porro qui Epipa dicitur locus, in Lydia ea ciuitas erat, quæ apud Ptolemæum Hypepa, apud E Plinium vero deprauate Euyppa dicitur. Flauiani vero gloriosum triumphū Græci annis singulis celebrant die decimoctaua Februarij, qua translatio eius facta est Constantino- polim (vt dicemus) sub Marciano, isto præconio k: Commemoratio sancti Patris nostri Archiepiscopi Constantinopolis Flauiani: qui ab impio Dioscoro & hæreticis cum eo con- spirantibus eiectus, atque in exilium missus, varijs pressuris & ærumnis vexatus, vita fun- ctus est.] hæc inquam ex Menologio anniuersaria die eius celebritatis consueuerunt Græ- ci publice in Ecclesia decantare: quibus paria recinit Occidentalis Ecclesia eadē die: sed quod post tridū finem viuendi fecisse tradit; triduum hoc, postquam peruenit in exilium, esse accipiendum, in Notis demonstrauimus. Perrexisse ipsum quidem in exilium, im- mo contusum verberibus per milites catenatum esse perductum; illicq. victricem animam auctā corona martyrij, triumphali pompa decorā ad Deum migrasse, verior sententia est. Porro idem qui legatus interfuit Hilarus, postea Leonis successor Papa, in mirifico illo & nobilif-

DE CAEDE S. FLAVIANI. h Niceph. lib. 14. c. 47. i Marcellin. sub Consular. Asber. & Protog.

k Menolog. die 18. Februar.

nobilissimo sanctæ Crucis Oratorio, quod ad dexteram atrij Baptistæ Constantini construxit & magnificentissime exornauit, monumenta certaminis huius musiuo opere expressa reliquit, nimirum S. Flauiani ex defensione fide coronam, palmam, digna trophæa, atque triumphum; cum videlicet a Dioscoro & reliquis eius satellitibus appetitus calcibus, gloriosum martyrium est consecutus. Erant hæc & alia in pariete & testudine Oratorij musiuo opere expressa: Quæ temporis vetustate collapsa, adeo vt pauca vix signa superessent, fuere restituta picturis, & quidem rudis crassæq. mineræ pro ratione sæculi illius, quo ob ingruentia iugiter in Italia bella vnà cum scientijs collapsæ sunt nobiles etiã artes. Sed magno dolore piorum omnium, potissimum vero Ecclesiasticarum rerum studiosorum, adeo egregium monumentum, ipsum integrum Oratorium haud pridem sub Sixto Papa solo æquatum vidimus. At viuat restituta saltem in chartis, quæ cum parietibus est disiecta sub sanctæ Crucis præclaro titulo Flauiani gloriosa memoria in perpetuum permansura. De egregijs vero eiusdem Oratorij ornamentis, & aliorum, quæ idem Hilarus Papa construxit, dicemus inferius in obitu eiusdem Pontificis.

Non defuit qui Flauiano vincenti faustis, ex more, vocibus acclamaret, egregijsq. præconijs tantum victorem extolleret, ac prosequeretur oratione triumphum. Præstitit id sane Theodoretus scripta ad ipsum epistola, quam velut nobilis victoriæ epitaphium hic affigimus: sic enim se habet^a:

Orbis lucidissimum iubar te vniuersorum Creator & rector esse ostendit: & profundissimam obscuritatem, quam hucusque es passus, in perspicuum meridianum splendorem commutauit. Et quemadmodum ignis qui apud portus accenditur, & splendet nauigantibus noctu, portus indicat ostia: ita tuæ sanctitatis radius illis qui pro pietate præliantur, & mala sustinent, maximum extitit solatium, & Apostolicæ fidei portum ostendit; & eos qui illum agnoscunt, lætitia repleuit; & eos qui illum ignorant, scopulorum illorum, qui latent, periculis liberauit. Ego vero præcipue bonorum largitorem Deum laudo, diuini timoris propugnatorem nactus talem, qui hominum metum propellat, & pro Evangelicis dogmatibus alacriter pericula subeat, & Apostolorum certamina hilariter suscipiat. Quapropter omnis lingua ad tuam sanctitatem celebrandam concitatur. Non enim solum pietatis alumni tuæ fidei pietatem & sinceritatem admirantur, sed veritatis etiam hostes tuam fortitudinem mirum in modum extollunt. Veritatis enim fulgori mendacium cedere cogitur. Hæc ad te nunc scribo, cum didicerim venerabilissimum & piensimum Hypatium Anagnosten tuæ beatitudinis nutibus libenter ministrare, & frequenter tua recte facta omni laude digna in memoriam reuocare. Nos vero tuum sanctum & Deo carum caput salutantes, tuis orationibus nos confirmari precamur, vt quod reliquum est vitæ iuxta diuinas leges exigamus.] hæcenus Theodoretæ epistola ad Flauianum, quam cum hic descripsimus, veluti permansuram semper sculptam amplissimis titulis columnam perspicuam cunctis ereximus.

Consolatus est idem Theodoretus Ibam Edeffæ Episcopum ab iisdem impijs in eodem Ephesino Latrocinio condemnatum, & longa exilij peregrinatione fatigatum, ista ad ipsum breuiter scribens^b:

Eos qui iniuria afficiuntur, non moleste ferre, sed lætari, præcepit Dominus, & ex vetustis exemplis trahere & lucrari consolationis occasionem & modum. Ex ijs enim qui primi nati sunt homines, vsque ad hoc tempus, eos qui Dominum omnium colere & venerari studuerunt, licet inuenire, ab ijs qui simul cum ipsis vitam ducebant, iniuria affectos, & infinitis malis circumuentos: Et horum catalogum percurrerem & ponerem, si scriberem ad hominem qui sacram Scripturam minus exacte tractasset. Quoniam vero a puero in sacra Scriptura educatus & enutritus es, Deo dilectissime, superfluum duxi hoc facere. Ad illos tantum respicere precor, & ad clementissimos sacerdotes, qui eos, qui alios iniuria affecerunt, lugere, eos vero qui ipsos negligunt, miserari solent, & Ecclesiæ tempestatem conqueri. Quod vero pro pietate mala passi sumus, gaudere & lætari debemus, & illum indefinenter laudare qui nos in hac sorte collocauit. Et concedamus interfectoibus & honorem & voluptatem & primatum & gloriam miseram & infelicem: nos vero Evangelica dogmata teneamus: & cum illis, si oportuerit, quodcumque malum toleremus, & laudabilem paupertatem diuitijs curarum plenis præponamus.

Hæc autem scribo, non vt tibi consulam, vel te admoneam; noui enim fortitudinem & constantiam tuam in rebus aduersis: sed potius vt meam mentem tuæ dilectioni patefaciam

A faciam: teq. doceam, domine, quod commilitones habes, qui pro veritate libenter pericula subeunt. Hæc iamdiu cum scribere vellem, non inueni cui litteras darem: cum vero nunc nactus fuerim venerabilissimum & religiosissimum presbyterum Ozam, virum pro pietate pugnantem & pro tua perfecta pietate, & scribo & amplector tuam pietatem; teq. oro, vt orationibus nobis opem feras, ac litteris nos confirmes.] hucusque ad Ibam Theodoretus.

Quanta enim mala ab aduersarijs idem passus sit Ibas, postquam sententiã damnationis accepit; ipsum audi hæc coram Patribus postea in Chalcedonensi Concilio exclamantem^a: Eutyches aduersum me perfide * quædam falsa confinxit, nec me in Synodum introire permisit: per quadraginta mansiones, per diuersos ad inuicem succedentes ordines deduxit me, in exilium scilicet: viginti & amplius carceres mutaui, tamquam non esset carcer Antiochiæ, &c.] Ita plane, dum vixit Theodosius Imperator, liberum fuit Eutycheti sceleratorum antesignano, quæ vellet in condemnatos Episcopos perpetrare; sic fatigans eos, vt labore peregrinationis (quod sancto contigit Flauiano) extremum emittere spiritum cogeret. Quam autem præfulerit Theodoretus ipse constantiam, cum eadem ex causa & ipse solum vertere coactus est, paulo inferius suo loco dicturi sumus. Porro ex his quæ passus est Ibas, reliqua meditare quæ sanctissimi Episcopi confessores ab iisdem Eutychanis hæreticis eadem ex causa damnati perpeffi sunt. Vbi enim eadem inerat causa patiendi, idemq. persecutor instabat Eutyches truculentus: eadem esse illos secuta supplicia, quisque iure existimabit.

Hunc tandem consecuta est finem Synodus œcumenica posterior, quam improbatam a S. Leone Romano Pontifice iure maiores nostri Prædatoriam appellarunt: In qua nihil nisi per vim & metum tentatū & extortum: In qua loco sacrorum librorum gladij atque fustes: In qua suffragiorū libertas fuit vincita catenis: In qua pro Dei laudibus auditæ sunt militum minæ: In qua perfidus hæresiarcha patronus: In qua hæresis est stabilita: In qua nullus seruatus est a sanctis Patribus sancitus ordo iudicij, nulla viguit censura canonum & decretorum: In qua siluerūt Episcopi, clamauerunt hæretici: In qua de oppressa fide Catholica impietas triumphauit, & de manubijs lapsorum Episcoporum diabolus trophæa erexit, atque tandem de cæde martyris superbus tyrannus Dioscorus triumphauit: De qua in vniuersa Catholica Ecclesia auditi sunt vndique gemitus, luctus, & clamor: De qua iisdem ipsi qui subscriperant Orientalis Ecclesiæ Præsules repleti sunt vndique lacrymis, semetipsos erubescens, aspectumq. suorum vitantes, quod tam ignauiter fidem Catholicam prodidissent, infamem hæresiarcham restituisent, & innocentissimum Flauianum vna cum alijs sanctis Episcopis condemnassent.

Triplex namque fuerat lapsorum Episcoporum negatio, triplici subscriptione firmata, videlicet in restitutione Eutychetis, in confirmatione promulgatæ ab eo hæresis, atque demum in damnatione sanctorum Episcoporum. Qui igitur metu percussi, tertio instar Petri negassent: cum ex atrio sunt egressi deterioris Pilato Dioscori, respiciente illos Domino, vt Petrus, flere cœperunt amare, adeo vt ad luctum suos omnes sibi subditos etiam prouocarint: id enim Theodoretus affirmat in epistola ad Ioannem Episcopum Germanicæ, quam ad finem anni huius suo loco reddemus. Perseuerauit ita in luctu lugubribus induta vestibus pallens & mærens Orientalis Ecclesia biennij ferme temporis spatio: cum Deus haud diutius ferens vi potentium fidem Catholicam oppugnari, e medio sustulit Theodosium Imperatorem, & successorem dedit maxime piū, qui prostratæ religioni manum porrigens, eandem in statum pristinum vindicauit. Quomodo autem hæc fieri contigerunt, suis opportune locis oratio patefaciet. Nunc vero quæ subsecuta fuerint, enarremus.

Inter hæc autem Theodoretus Episcopus Cyri, cum audisset se a pseudosynodo Ephesina esse depositum: appellans (vti Flauianus fecerat) Romanum Pontificem, quem vnicum sciret esse reliquum legitimum Iudicem, qui perperam a Synodo facta rescindere posset: honorificam ad eum legationem misit, prosecuturus iam ipse præsens causam suam apud ipsum sanctum Leonem Papam, si qui iussus erat Theodosij rescripto a sua Ecclesia non recedere, ab eodem com meatum obtinere valuisset. Legati autem ab eo missi fuerunt Hypatius & Abramius Corepiscopi, necnon Alypius Archimandrita, quem illum putamus cuius idem Theodoretus^b meminit in libro Sanctorum Patrum Deum amantium in Marciano. Ornauit insuper eandem legationem pluri-

^a Theodor. epist. 11.

THEODORETI
EPISTOLA
AD S. FLA
VIANVM.

^b Theodor. epist. 133.

EPIST. CONSOLATORIA
THEODORETI
AD IBAM.

^a Concil. Chalced. Act. 10. * pro fide

QUALIS
HÆC SYNODVS.

THEODORETI
LEGATIO
AD SEDEM
APOSTOLICAM.

^b Theodor. lib. 5. S. Patr. c. 3.

Theodor. epist. II. EPISTOLA THEODORETI AD S. LEONEM PAPAM.

bus epistolis, atque in primis ad ipsum Romanum Pontificem istis verbis: **A** Si Paulus^b præco veritatis, tuba sanctissimi Spiritus, ad magnum Petrum cucurrit, ut ijs qui Antiochiæ contendebant, ab ipso afferret solutionem: multo magis nos, qui abiecti fumus & pusilli, ad Apostolicam vestram sedem currimus. Vobis namque per omnia primos esse conuenit. Multis enim, quibus superiores estis, ornatur vestra sedes. Alias siquidem vrbes ornat vel magnitudo, vel pulchritudo, vel multitudo eorum qui inhabitant: nonnullas autem priuata dona quædam illustrant spiritalia: vestrae vero redundantem bonorum copiam dedit is, qui est bonorum largitor. Ea est enim omnium maxima & præclarissima, & quæ præest orbi terrarum; & eorum qui inhabitant, abundat multitudine. Accedit his hoc quoque, quod qui rerum potitus peperit Imperium, propria sua appellatione eos quibus imperat, impertijt.

Rom. I. ROMANAE ECCLESIAE BRACONIA.

Præcipue autem & insigniter eâ exornat fides, & fide dignus testis diuinus Apostolus, qui **B** clamat: Fides vestra annunciat in vniuerso mundo. Si autem diuinæ prædicationis statim susceptis feminibus, mirabiles hos fructus, & tam vberes tulit: quænam ad eam, quæ nunc in ea versatur, pietatem laudibus celebrandam suffecerit oratio? Habet autem communium quoque Patrum & veritatis doctorum Petri & Pauli sepulchra, quæ Fidelium animas illuminant. Horum autem beatissimum par & plane diuinum exortum quidem est in Oriente, & radios omnem in partem emisit: in Occidente autem prompto & alacri animo vitæ suscepit occasum, & nunc illinc orbem terræ suis radijs illustrat: Hi vestram sedem effecere magis illustrem: ea est vestrorum bonorum colophon. Illorum autem Deus nunc quoque sedem claram insignemq. reddidit, cum vestram sanctitatem in ea collocauerit, quæ radios fidei Orthodoxæ emittit. Atque huius quidem possunt multa quoque alia inueniri indicia: sufficit autem & vester zelus in nefandos infamestosq. Manichæos, quem vestra nuper sanctitas aperuit, ostendens vestrae in Deum pietatis studium.

LAVDATVR EPISTOLA S. LEONIS AD FLAVIANVM

Satis sunt etiam quæ nunc a vobis scripta sunt ad significandum vestrum characterem **A** Apostolicum. Incidimus enim in ea quæ scripta sunt a vestra sanctitate de suscepta a Deo Salvatore nostro humanitate; & quæ accurate & perfecte scripta essent, admirati fumus: Vtrumque enim simul declarant, & æternam Vnigeniti ex æterno Patre diuinitatem, & quæ erat ex semine Abraham & David humanitatem: Et quod quæ sumpta erat natura, nobis similis erat in omnibus, solum autem erat dissimilis, quod ab omni peccato permaneret alienus; quandoquidem id non a natura, sed ab animi instituto & libero arbitrio nascitur. Habebant autem hæc quoque scripta, quod vnus quidem est vnigenitus Dei Filius; est autem eius diuinitas impatibilis, immutabilis, & in **D** quam non cadit alteratio, sicut is qui genuit eum Pater, & sanctissimus Spiritus: & ideo patibilem suscepit naturam, quandoquidem in diuinam naturam non cadit passio, ut suæ carnis passione largiretur impassibilitatem ijs qui in ipsum credidissent. Hæc, & quæ sunt his similia, scripta continebant. Nos autem spiritalè admirati sapientiam tuam, quæ per vos locuta est, sanctissimi Spiritus gratiam laudamus: hortamurq. rogamus, obsecramus, & supplicamus sanctitati tuæ, ut quæ tempestate agitantur, Dei Ecclesijs opem feras.

QUERITVR SE DEPOSITVM B SEDE THEODORETI.

Nam cum per ea quæ a vestra sanctitate Ephesum scripta sunt, sperassemus fore, ut sedarentur fluctus: in grauiorem tempestatem incidimus. Iustissimo enim Alexandrino Præsuli non suffecit iniqua atque adeo iniustissima depositio sanctissimi & religiosissimi Constantinopolitani Episcopi domini Flauiani, nec eius expleuit animum similis cædes aliorum Episcoporum; quinetiam me quoque absentem calamo similiter iugulauit, cum **E** me nec in ius vocasset, nec præsentem iudicasset, nec quid de suscepta a Deo & Salvatore nostro humanitate sentirem, interrogasset. Atque homicidas quidem, & sepulchrorum effosores, & eos qui aliena cubilia violauerint, non prius condemnant Iudices, quam ipsi accusationem confessione sua confirmauerint, vel ab alijs aperte conuicti fuerint. Nos autem, is qui in diuinis legibus est edoctus, trigintaquinque dierum spatium remotos condemnauit, ut voluit. Et nec hoc solum fecit, sed etiam anno superiore, cum duos viros, qui in morbum Apollinaris inciderunt, illucq. excurrerant, & calumnias in nos contexuerant, excitasset: nos in ecclesia notauit anathemate, idq. cum ad eum ego scripsissem, & quæ sentio litteris significassem.

Ego autem Ecclesiæ quidem desleo tempestatem, quietem autem amplector. Nam cum vigintisex annis ab vniuersorum Deo creditam Ecclesiam per vestras preces rexerim:

A non tempore beatissimi Theodoti Orientis Præsulis, non tempore illorū qui ei in sede Antiochena succedere, quantumuis leuem subij reprehensionem: sed mihi diuina opem ferente gratia, plusquam mille animas liberaui a morbo Marcionis, multas autem alias a secta Arij & Eunomij adduxi Christo Domino: & ut in octingentis ecclesijs pastor essem mihi sortito obtigit (tot enim parœcias habet Cyrus) in quibus per vestras preces ne vnum quidem remansit zizanium, sed ab omni errore hæretico liberatus fuit grex noster. Nouit qui omnia intuetur, quot a nefarijs hæreticis lapides in me immisos sustinuerim, quam multa in multis Orientis ciuitatibus certamina susceperim aduersus Gentes, aduersus Iudæos, aduersus omnem hæreticorum errorem. Et post tot sudores & labores, nec in ius quidem vocatus, sum condemnatus.

Ego autem Apostolicæ vestrae sedis expecto sententiam: & supplico & obsecro vestram **B** sanctitatem, ut mihi appellanti iustum vestrum & rectum iudicium, opem ferat; & iubeat ad vos accurrere, & ostendere meam doctrinam vestigia Apostolica sequentem. A me enim scripta sunt alia quidem ante viginti annos, alia vero ante decem & octo, alia ante quindecim, alia ante duodecim, partim quidem aduersus Arianos & Eunomianos, partim vero aduersus Iudæos & Gentes, partim vero aduersus Magos qui sunt in Perside, alia rursus de vniuersa ac generali prouidentia, alia rursus a me per diuinam gratiam sunt explicata de Theologia & diuina humanæ naturæ susceptione, & scripta Apostolica, & Propheticæ prædictiones: Et ex eis facile sciri potest, an seruauerim rectam atque inflexam fidei regulam, an rectitudinem eius transilierim.

Sed supplicationem meam, quæso, ne respuatis, nec miseram meam caniciem despicatis, quæ post tot labores affecta est contumelijs. Ante omnia autem rogo, ut sciam **C** a vobis, an in iniusta hac depositione me oporteat acquiescere, an non. Vestram enim expecto sententiam: & si iudicatis me stare afferitis, stabo, nec vlli deinceps homini molestiam exhibebo: sed (quod flexi non potest) Dei & Saluatoris nostri expectabo iudicium. Mihi autem (ut Dominus Deus est testis) nec honor curæ est, nec gloria, sed tantum scandalum quod factum est, quod multi ex simplicioribus, & maxime qui ex diuersis hæresibus a nobis capti sunt, sedem eorum qui nos condemnauerunt, attendentes, existimabunt nos fortasse hæreticos; ut qui quod sit rectum perfectumq. dogma videre nequeant.

Quod autem cum tot annis fuerim Episcopus, non domum * possederim, non agrum, non obolum, non sepulchrum; sed sponte electam amplexus sim paupertatem; & quæ nobis a parentibus obuenerant, post illorum mortem statim distribuerim, norunt omnes **D** qui in Oriente habitant. Ante omnia autem supplico vestro sacro & Deo amico capiti, ut precum mihi præbeat auxilium. Hæc per religiosissimos presbyteros Hypatium & Abramium Corepiscopos, & Alypium Præsidem eorum qui sunt apud nos monachorum, vestram docui sanctitatem: quandoquidem ne ad vos venirem, me Imperatoris litterarum vincula retinere. Sicut ergo alios, rogo etiam sanctitatem vestram, ut eos paternè afficiat, & inflexas aures beneuolas eis præbeat; & quæ calumnijs & temere oppugnatur, senectutem meam vestra dignetur cura ac prouidentia; & ante omnia fidei, cui insidiæ tenduntur, omnibus viribus curam gerat; & Ecclesijs paternam suam integram conseruet hereditatem: ut pro his quoque remunerationes accipiat sanctitas vestra a liberali & munifico Deo.] hætenus Theodoretis appellantis ad Apostolicam sedem ad ipsum Leonem Papam epistola: ex qua quidem perspicuo videas, contrectesq. manu, vnum **E** semper fuisse Hierarcham in Ecclesia, ad quem passi iniuriam vel a suis Episcopis, aut a comprouincialibus, siue œcumenicis Concilijs, omnes confugiant.

Sed quid per eosdem legatos ad Renatum presbyterum Cardinalem tituli sancti Clementis, vna cum Iuliano & Hilario legatione functum in Ephesino Concilio hoc anno celebrato, idem Theodoretus scripserit, dignum est recensere: siquidem perfunctos ab eo in dicto Concilio Ephesino aduersus ingruentem impietatem labores in memoriam reuocat, & perpetuis monumentis testata reliquit, quæ desiderantur in publicis Actis, haud dubium malitia Dioscori vel prætermissa, vel dempta. Prodimus hanc, sicut alias Theodoretis epistolas, ex thesauro Vaticanæ bibliothecæ, ex quo volumen Theodoretis epistolarum (ut superius diximus) magno horum temporum rerum gestarum cognitionis emolumento, Latino sermone quam fidelissime reddendum curauimus a nostro Federico Merio vtriusque linguæ peritissimo: inter quas cum aliquæ sint quæ ad hanc legationem

FIDES INTEGRATA LABORES THEODORETI.

APPELLATIO THEODORETI AD S. LEONEM PAPAM.

OB SCANDALVM THEODORETI SEDEM REPERTIT.

THEODORETI PAUPERITAS.

DE EPISTOLIS THEODORETI AD HANC LEGATIONEM SPICANTIBUS.

tionem spectant, haud cunctabimur pro rerum gestarum scientia, hic tibi describere. Ad A
Renatum igitur S. R. E. presbyterum Cardinalem data sic se habet epistola ^a:

*a Theodor. epist.
116.*

REGIA PA
ETA RENATI
EPHESI.

Cognouimus calidum & feruentem ac iustum tuæ pietatis zelum, ac iustissimam & le-
gitimam auctoritatem, qua vsus, domine, ea quæ Ephesi audacter gesta sunt, arguisti &
repressisti. Non autem nos soli hæc didicimus, sed in vniuersam terram tuæ rectitudinis
sonus exiuit, & omnes celebrant iustitiam, zelum, auctoritatem, & maiestatem, & quas
minas tu cominatus sis aduersus reprobos & prauos homines, vel aduersus iniquitatem
illam. Et hæc fecit tua pietas, cum vnicam tantum cædem videris: si vero alias etiam
vidisses, quæ post tuam profectioem secutæ sunt, fortasse Phinees illius zelum fuisses
imitatus.

ROMANAE SE
DIS PRIMA-
TVS.

Vnus vero ex illorum numero qui fuerunt damnati, etiam ego sum, cui per litteras Im-
peratoris illuc accedere fuit interdictum, & absens fui damnatus. Post enim sex & vi-
ginti Episcopatus annos, post magnos & sexcentos labores, post certamina pro pieta-
te gesta, postquam omnium Saluatori adduxi multas hæreticorum myriadas a primo er-
rore reuocatas, me sacerdotio priuarunt: eiiciunt etiam e ciuitatibus, neque senectum
veriti, neque caniciem in pietate nutritam. Hac igitur de causa tuam oro sancti-
tatem, vt persuadeas sanctissimo ac beatissimo Archiepiscopo, vt Apostolica vtatur au-
toritate, & præcipiat ad vestrum conuolare Concilium. Habet enim sanctissima il-
la sedes omnium per Orbem Ecclesiarum ducatum & principatum multis quidem de cau-
sis, præcipue vero, quod hæretica labe immunis permansit; & nullus qui contraria sen-
tit veritati, in illa vquam sedit, sed Apostolicam gratiam integram & immaculatam
seruauit.

CONTRA NE-
STORIANAM
HÆRESIM
THEODORE-
TI CONFES-
SIO.

Quæ enim a vobis decernuntur, contenti his erimus, & illis acquiescemus, quæcum-
que illa fuerint, vestro iusto iudicio confisi: Et rogamus, vt ex ijs quæ scripta sunt, iudi-
cium proferatur. Plures enim quam triginta scripsi libros aduersus Arium & Eunomium,
aduersus Marcionem, aduersus Macedonium, aduersus Gentes, aduersus Iudæos. Ex-
posui etiam diuinam Scripturam: & facile est, quicumque voluerit, discere quod Apostolica
vestigia sum secutus, vnum Filium prædicans, vt vnum Patrem, & vnum Spiritum san-
ctum, vnam Trinitatis diuinitatem, vnum regnum, vnam potentiam, immortalitatem,
æternitatem, immutabilitatem, impatibilitatem, vnam voluntatem, perfectam Do-
mini nostri Iesu Christi deitatem, perfectam humanitatem propter nostram salutem as-
sumptam, & pro nobis morti traditam. Non alium noui Filium hominis, alium Filium
Dei, sed eundem, Filium quidem Dei vt Deum a Deo genitum, Filium autem hominis
propter assumptam a semine Abraham & Dauid serui formam. hæc & his similia frequen-
ter doceo: hæc etiam in litteris sanctissimi & beatissimi Archiepiscopi domini mei Leonis
scripta inueni, & omnium Dominum laudavi, quod Apostolicis eius dogmatibus conso-
na sentio. Meas igitur preces suscipite. Hac enim de causa Deo dilectissimos presbyte-
ros Hypatium & Abrahamium Corepiscopos, & Alypium monachorum qui apud nos
sunt Præfectum ad tuam Dei dilectionem misimus & destinauimus, vita quidem celebri
ornatos, qui etiam coram diligenter vos docere valeant, quæ nostræ humilitati contige-
runt.] hæc etiam ad Renatum Theodoretum epistola; quam vna cum alijs ipsius litteris eodẽ
argumento conscriptis, hoc anno datam esse, ex eo liquido patet, dum numerat annos
sedis suæ vigintifex, sicut & in epistola ad S. Leonem Pontificem. Cum enim (vt dictum
est late superius) ipse creatus fuerit Episcopus anno Domini quadringentesimo vigesi-
mo tertio; si huic numero vigintifex annos addas, iam ad præsentem annum quadringente-
simum quadragesimum nonum peruenies.

*b Theodor. epist.
117.*

Eodem quoque argumento extat eiusdem Theodoretum epistola ad Florentium ^b Epi-
scopum in commendatione legatorum, qua & hortatur eundem ad defensionem fi-
dei. quisnam iste Florentius fuerit, nos quidem latet. Est eius epistolæ exordium: Non
omnino dereliquit Dei & Saluatoris nostri gratia humanum genus, &c.] Addidit his
insuper aliam ad Romanæ Ecclesiæ Archidiaconum perbreuem epistolam istis quidem
verbis ^c:

*c Theodor. epist.
118.
EPIST. THEO-
DOR. AD
ARCHIDIA-
CON. ECCL.
ROM.*

Grauiissima tempestas nostris est exorta Ecclesijs: qui vero Apostolicam tuentur fidem,
tuam sanctitatem facilem & promptum habent portum & tranquillum: non enim solum
propugnatis Euangelica dogmata, sed etiam quæ contra nos iniuste facta sunt odio habetis.
Cum enim nos procul abessemus, trigintaquinque videlicet mansionum & dietarum iter,
condemna-

A condemnauerunt, vt voluerunt, iustissimi scilicet Iudices. Et præter eam, quæ a præsen-
tia Dei & Saluatoris nostri vsque hodie viguit, cum dereliquissent doctrinam, intro-
duxerunt nouam quamdam & spuriam, & omnino contrariam Apostolorum traditio-
ni: & eos qui veterem disciplinam & doctrinam & dogmata tuentur & sequuntur, inse-
stantur aperte.

Dignare igitur, Deo dilectissime, zelum accendere sanctissimi in omnibus & beatissimi
Archiepiscopi, vt etiam Orientis Ecclesiæ vestra fruatur protectione; & præcipue fidem
defendere a sacris Apostolis omnibus traditam, & integram & inuiolatam paternam sor-
tem & hereditatem custodire, & imminentem nebulam dissipare, & pro tenebris puram
serenitatem efficere; & quæ contra nos facta est cædes, arguere & castigare. Decet enim
tuam beatitudinem, ad alia sua publice gesta opera hunc zelum etiam adijcere.] hæc
B ad Archidiaconum Romanæ Ecclesiæ Theodoretus: quibus vides præstantem Romani
Pontificis auctoritatem in Orbis totius Ecclesijs. Haud tamen frustra ad sedem Apostoli-
cam Theodoretus appellasse cognoscitur: nam ab ipsa & absolutus est, & in sedem restitu-
tus, vt apparet ex Actione prima Concilij Chalcedonensis; sicut & Eusebius Dorilæi Epi-
scopus, qui Romam venit, & a sancto Leone Papa itidem in sedem suam restitutus pariter
fuit, vt constat ex eadem Actione prima eiusdem Concilij. Priuilegium quidem solius
Ecclesiæ Romanæ esse reperitur, vt depositus a Synodo Episcopus absque alia Synodo ma-
ioris numeri restitui possit per Romanum Pontificem: quod alijs sedibus inconcessum fuisse
liquet, nimirum, ne depositus in Synodo Episcopus ab alia non maioris numeri Synodo re-
stitui queat.

Quod vero ipsi Theodoro Romano, vt optabat, se conferre ad iudicium non liceret, eo
C quod litteris Theodosij Imp. (vt dictum est) vetitus esset e sua ciuitate recedere: ad Anato-
lium Patricium Constantinopolim scripsit epistolam, qua post plurima hæc quæ ad suam pro-
fectionem in Urbem instituendâ pertinent, habet, cum rogat eum vt ab Imperatore profi-
ciscendi licentiam obtineat: Tuam magnificentiam oro, vt hanc gratiam a triumphatore
Imperatore obtineas, vt ad Occidentem accedâ, & ab illis Deo dilectissimis & sanctissimis
Episcopis iudicet: & si vel minimum quidem fidei regulam transgressus esse ipse repertus
fuero, in ipsum maris profundum proijciat. Si vero neque has nostras susceperit preces,
liceat mihi per eum, nostrum incolere monasterium, quod Cyro abest centum viginti
passuum miliaribus, & Antiochia septuagintaquinque, & ab Apameensium ciuitate tribus
millibus: hoc quidem si fieri potest, prius gratissimum mihi erit: sin minus, posterius mihi
concedi per tuam celsitudinem oro, &c.] Adiecit ad eundem Anatolium ^b aliam episto-
D lam, qua pluribus commendat sancti Leonis Papæ epistolam ad Flavianum de fide Ca-
tholica datam, cui in omnibus se consentire profiteretur & gaudet.

Sunt & aliæ plures ad diuersos datæ ab ipso Theodoro eodem argumento his diebus
epistolæ, quæ omnes haud dubium ab eo scriptæ sunt antequam a Theodosio Imperatore
pro confirmatione pseudosynodi Ephesinæ promulgatum esset edictum, quo inter multa
auditu execrabilia, ipsius Theodoretum, perinde ac Nestorij atque Porphyrij scripta fue-
runt omnino vetita, incendioq. damnata: Si enim ante datas a se superiores litteras fuisset
eiusmodi sanctio promulgata, quales putas clamores dictis litteris edidisset, & lugu-
bres querelas ipsius intexuisset? Edidit quidem eam sanctioem Theodosius Imperator
Eutythianorum artibus circumuentus, in primis vero eorumdem antesignani Chrysa-
phij: qua omnem gloriam, quam ob pietatem hæcenus sincere seruata ipse Theodo-
E sius fuerat consecutus, penitus labefactauit. Sed iam ipsum audiamus edictum, quod
sic se habet ^c:

Olim quidem prius Nestorius, qui fuit Constantinopolitanus Episcopus, noua & pesti-
fera, præter illa quæ tradita sunt, tentans inducere dogmatum Christianorum puræ &
Orthodoxæ fidei contraria, a sancta Synodo est eiectus, quæ Ephesum ex vniuerso Orbe
Principali sanctioem conuenit. Quæ sancta Synodus pariter confirmauit etiam Catho-
licam fidem ab Episcopis qui Nicææ congregati sunt, traditam. Et nos confirmantes
quæ salubriter instituta sunt ab eodem sancto Concilio quod Ephesi congregatum est, ge-
neralem promulgamus legem, qua tam prædictum Nestorium, quam eos qui similia sa-
piunt, damnat; præcipientes ne Christiano saltem nomine censerentur, sed vt Simoniani
potius vocarentur, quoniam blasphemiam Simonis dilexerunt: Definiuimus enim ceteris
eos debere vltionibus subiacere, quas continet præfata præceptio.

THEODORET.
PETIT CON-
CEDI SIBI LI-
CENTIAM RO-
MAM VENI-
ENDI.

*a Theodor. epist.
119.*

*b Theodor. epist.
121.*

*c Concil. Chalced.
Act. 3.
EDICTVM
THEODOSII
PRO PSEUDO-
CONC. EPHESS.*

Quoniam vero presentis tempore, dum post illam iam pridem quietæ essent Ecclesiæ, A Flavianus Constantinopolitanus Episcopus, & Eusebius alter Episcopus, perniciosas seditiones sequendo, Nestorij schismata Ecclesijs iniecerunt: præcepimus rursus in eiusdem ciuitatis Ephesiæ sanctissimam Ecclesiam utique denuo conuenire Concilium, ut cum omni subtilitate vera fide firmata, a sanctis Ecclesijs iniecta per eos hæresis auferretur. Hæc ipsa igitur sancta Synodus definiuit, obtinere quidem fidem, quæ Nicæa a trecentis decem & octo Patribus tradita est; excludi vero ab Episcopatu non solum Flavianum & Eusebium, sed & Domnum qui fuit Antiochenus Episcopus, & Theodoretum, & alios quosdam, qui eadem præfata hæreseos cæcitate participant, & ob hoc sacerdotalibus indigni sunt sedibus. Et nos igitur eiusdem sanctæ Synodi decreta laudamus atque firmamus, hanc Orthodoxam fidem putantes atque nominantes, quæ a trecentis decem & octo Patribus exposita est, & firmata in sanctis Concilijs quæ Ephesi congregata sunt. B

Ut vero & in reliquum tempus perfectissima fiat totius solutio quæstionis: iubemus, ut in omni Orbe terrarum huic ipsi fidei, quæ in Nicæa prolata est, vndique Episcopi vniuersi subscribant per Metropolitanos singulorum locorum, & hoc ipsum nobis per proprias eorum litteras intimetur. Omnino autem nullus, qui Nestorij & Flauiani & eorum qui eiusdem sententia detinentur, vlllo modo Episcopus ordinetur: Sed & si quis iam maligno peruentu est ordinatus, aut si quis de cetero per concursum fuerit, simulationemque prouectus; hic Orthodoxorum proijciatur decreto Pontificum. Et nec vsque ad verbum eidem sanctæ fidei vel adijciatur aliquid, vel dematur. Sed nec habeat aliquis, vel legat, aut transcribat, proferatve Nestorium, vel terniones eius, aut codices noxios, & maxime quos contra solas Porphyrius edidit Christianas litteras, neque Theodoretum scripta: Sed quicumque huiusmodi codices habet, publice illos proferat, & cunctis videntibus igni tradantur. C

THEODORUS
SCRIPTA
DAMNATA.

Et eos qui hanc religionem colunt, vel doctores eorum, nullus neque in ciuitate, neque in agro, neque in suburbio suscipiat, neque eos secum patiatur habere confessum: alioquin rebus eius publicatis, ipse perpetuo exilio relegabitur, quisquis hoc egerit, vel qualislibet extiterit, vel quisquis codices habuerit interdictam fidem Nestorij ac Theodoretum continentes, ut interpretationes eorum, qui vocantur Sermones allocutorij, siue Traditiones, iisdem tormentis subiaceat; vel si ea quæ ab illis composita, alterius nominis fuerint prænotata. J hætenus Theodosij edictum, Eutylianorum arte compositum, quo sub specie confirmandæ Nicænæ fidei damnantur immeriti, probaturque posterior æque ac prior Synodus Ephesina, ac proinde Eutylichiana hæresis validatur. In hæc plane præcipitia feruntur, qui priuatis indulgent affectibus, & incauti ipsi cæci cæcorum ducibus dirigendos imprudenter sese committunt. D

Episcopus

a Theodor. epist.
139. in fin.

At qui tanta passus Theodoretus, nempe damnationem, sedis abrogationem, exilium (ut ipse testatur in epistola ad Anatolium^a) scriptorumque ex Imperatoris edicto iacturam, numquid inseruiens temporibus, tacuit, vel turpiter adulatus, liberationem supplicis ab aulicis implorauit? minime gentium: immo ipse ferme solus aduersus nefandos hæreticos exclamare ausus, & vehementius quam par esset, id facere visus est Vranio Emesæ Episcopo eius perneccessario: qui cum, ut taceret, ipsum Theodoretum admonuisset, audi quodnam ab eo responsum per litteras accipere meruit^b:

b Theodor. epist.
122.

Quod litteris quidem coniuncti simus, qui iam animis coniuncti eramus, pergratum mihi fuit. Non animaduertentem tamen, quod non sint huiusmodi verba tua. Si enim salutationis causa tantum a te dicta sunt, non ægre fero quod dictum est: si vero consilij memoriam reuocas, filere admonendo, & ea quæ dicitur œconomia & dispensatione uti: nos gratiam habemus, admonitionem tamen non accipimus. Diuinus enim Apostolus^c contraria præcipit: Insta opportune, importune. Et Dominus^d etiam noster huic præconi similia mandat: Loquere, & ne taceas. Necnon Isaias^e: Exclama potentia tua, & ne desinas. Et Moyse^f: Descendens, testifica populo huic. Et Ezechielis^g: Speculatorem dedi te domui Israel: si autem annunciaueris impio. & quæ sequuntur: superfluum est enim doctis viris orationem in longum protrahere. Nos igitur non pauescimus, forti dum sumus animo: sed potius lætamur & exultamus, & laudamus eum, qui his malis nos dignos fecit: eos etiam qui huiusmodi certaminibus sunt excruciat, ut idem faciant, precamur. Si enim dicunt nos Apostolicam regulam fidei minus obseruare, sed declinare ad dextram vel ad sinistram: odio nos prosequantur, & cum aduersarijs & inimicis nostris contra nos stent: Si vero rectam Euangelicæ prædicationis doctrinam nos sequi, testimonium ipsi perhi-

c 2. Tim. 4.
d Luc. 9.
e Isa. 40.
f Exod. 19.
g Ezech. 3.

A perhibent; ad ipsos clamamus: State etiam & vos succincti lumbos vestros in veritate, & calceati pedes in præparatione Euangelij pacis: & quæ sequuntur. Aiunt enim virtutem non solum temperantiam, iustitiam, & prudentiam, sed etiam fortitudinem esse, & per hanc illas etiam dirigi. Iustitia enim in bello aduersus iniustitiam indiget fortitudine; & temperantia auxilio fortitudinis cum vitur, vincit intemperantiam. Hac igitur de causa omnium Deus Prophetæ dixit^a: Iustus autem meus fide viuuit: & si subterfugiat, non gaudebit anima mea in ipso. Subterfugere vero, pusillanimitatem appellauit. Tuere igitur, o carum caput, Apostolica dogmata. Veniet^b enim iam qui venturus est, & non tardabit, & reddet unicuique secundum opera sua. Transiit enim^c figura mundi huius, & apparebit rerum veritas. J hætenus ad Vranium Episcopum Theodoretus.

a Hab. 2.

b Hebr. 1.

c 1. Cor. 7.

B His ille acceptis litteris, alias reddidit amoris quidem plenas, & indices suæ erga sana dogmata sinceritatis & zeli: addidit & eulogias, quibus in exilio positus Theodoretus paupertatem, quam patiebatur, sustentare valeret: quas licet ab alijs renuisset accipere ipse paupertatis voluntarius cultor, grato accepit animo, eidemque breues litteras reddidit, dignas quidem digno fidei Catholicæ defensore: quibus numquam hætenus editis tu primus, lector, frueris: indignum enim esse putamus, labores & præclaras virtutes in tanto conflictu Orthodoxorum pugilum silentio sepultas prætermittere, & non potius vndique diligenti peruestigatione quæstas, in medium spectandas exhibere. Accipe igitur quas secundo reddidit Vranio Emeseno Episcopo litteras Theodoretus^d:

d Theodor. epist.
123.

Et longa fuit epistola, & iucunda, & amoris vehementiam & veritatem indicauit, & tâta me lætitia repleuit, ut minime ipse animaduertentem, quod alia sit (ut deinde cognoui) prioris epistolæ proœmij sententia. Litterarum enim sententiæ ignoratio, fraternæ dilectionis thesaurum demonstrauit, & fidei perspicuitatem declarauit, & pietatis zelum significauit. Et Prophetæ quidem verba & tétationes inter nos distribuimus: tua quidem pietas verba sumpsit; nos vero fluctibus & tentationibus agitatur; & aduersus eos qui nauiculam remis impellunt, vna cum illo clamamus: Qui custodiunt vanitates & mēdacia, misericordiam suam dereliquerunt. Concedat autem Dominus noster & illius, ut nos e profundo emergamus, & a cete liberemur. Si vero fluctus feruens & vehemens durauerit: speramus etiam hoc pacto a diuina prouidentia non fore derelinquendos; & experientia discere, quod virtus^e eius in infirmitate perficitur. Pericula enim nostra imbecillitate metitus est. Diuinum enim illum Prophetam^f omnes qui simul nauigabāt, in mare proiecerūt: mihi vero etiam tuæ pietatis solatium præbuit, ac aliorum etiam Deo dilectorum hominum: quos mirabilis illius Onesiphori^g benedictionem obtinere vna cum tua dilectione precor; quia

e 2. Cor. 2.

f Ion. 1.

g 2. Tim. 1.

D catenam meam non erubuistis, sed passionum, quas ipse pro fide passus sum, socij mihi fuistis. Id quidem certo scito, o domine, quod cum alij Deo dilectissimi Episcopi eulogias mihi miserint, illas minime accepi: non quod illos qui eas miserunt, cōtempserim; sed quia adhuc ab eo necessarium victum habemus, qui etiam coruis abundanter illum largitur. Tuæ vero pietati nihil tale feci: re vera enim vicit amoris feruor eam quam hucusque habui sententiam. Quod enim ex quo nobis consuetudo creuit, amor etiam vehementior fuerit factus, tua Deo dilecta anima certo sciat. J hæc ad Vranium Theodoretus: qui tunc exul curam gessit exulum Episcoporum eiusdem catenæ consortium: quod intelligere possumus ex perbreui illa epistola, quam ad Alexandram clarissimam feminam dedit his verbis^h:

h Theodor. epist.
100.

E Accepi paulo ante tuæ grauitatis litteras: & cum didicerim qua pro nobis vsa es diligentia, gratias habui, & omnium Dominum rogavi, ut præsentia tibi custodiat bona, & maiora addat, & futurorum & æternorum gloriā largiatur. Credimus autem ipsum exaudire relegatos, & hos multo magis, qui propter eius diuinam doctrinam hanc sustinent pœnam. Hæc per Episcopos Deo dilectos ad te scribo, te in primis orans, ut eorum curam suscipias: pro Euangelica enim fide & Ecclesiarum pace hanc longam sustinent peregrinationem. J hæc ad Alexandram Theodoretus.

Nactus est autem in his suis ærumnis adiutorem Sporatum Comitum Domesticorum, qui nihil penitus verens Chrysaphium, cuius arbitrio Imperator Theodosius mouebatur, Theodoretum suscepit patrocinium. Quisnam autem adeo pietate insignis Sporatus iste fuerit, nihil præterea quod de tanto viro dicamus, inuenimus, nisi quod ob excellentiam probitatis sinceræque fidei Orthodoxæ meruit sedere Iudex cognitor vna cum alijs præstantissimis viris in Concilio Chalcedonensi, ut eius Acta declarant. Quod præterea iste

SPORATIUS
COMITES ADDI
CTVS THEO
DORATO.

iste præ ceteris animose patrociniū Theodoretī suscepit, inde arbitror accidisse, quod A
præ ceteris ipse sciret, quā re vera idē Catholicus esset: Licet enim post restitutam Eccle-
siæ pacem, Cyrilli tempore, idem Theodoretus apud Catholicos omnes, præsertim vero
Constantinopolitanos versatus sciretur esse Orthodoxus, & communicare cū Orthodoxis,
haud tamen contractam semel ex pristina societate cum Nestorio maculam diluere valuit.
Sicuti enim Paulo olim persecutori accidisse scimus: qui licet ad Christum conuersus es-
set, ac pro fide Christi multa certamina subiisset, & in extrema pericula incidisset; tamen
(vt Acta habent Apostolorum^a) cum Hierosolymis vellet se coniungere discipulis, haud
admiserunt, timentes, & non credentes quod esset discipulus: ita, inquam, Theodoro
euenit, qui licet a Nestorij societate penitus desciisset, Catholicisq. coniunctus esset, &
pro Catholica fide verbis scriptisq. strenue laborasset; timor tamen prudentiores tenebat,
num ista ipse ex animo faceret, vel lupo intus latens, ouem extrinsecus præferret. B

THEODOR. ET
MALA SUSPI-
CIONE LABO-
RANS QUID
EGIT.

Soluit autem ipse omnes huiusmodi insidentes animis ambiguitates, vbi ad eundē Spo-
ratiū Comitē misit Constantinopolim historicam tractationem contra Nestorium, qua
simul docuit sectari se sinceræ fidei veritatem. est eius exordiū: Cum vniuersus Orbis iam
paulatim rueret, &c.] primū enim locum obtinet inter ipsius Theodoretī epistolas, meritoq.
præ foribus collocata, quo eam legentes, statim intelligerent, pollere auctorem fide Catho-
lica, absterfisseq. penitus inuictam olim ex Nestorij consortio notam: quod quidē ipsum alijs
quoque litteris ad diuersos datis idem Theodoretus frequentissime præstitit. Sporatiū
igitur inter alios plenissime certior redditus sinceræ fidei Theodoretī, eundem vt vere
Orthodoxum, quibus valuit, est profecutus officijs: cuius rei gratia, grates debitas redditu-
rus idem Theodoretus ad ipsum perbreuem eiusmodi epistolam dedit, indicem eiusdem
Sporatiū pieratis: sic enim se habet^b:

b Theodoret. epist.

97.

* Sporadio

EPISTOLA
THEODORE-
TI AD SPORA-
TIUM COMI-
TEM.

c 2. Tim. 1.

3. Tim. 1.

4. Tim. 1.

5. Tim. 1.

6. Tim. 1.

7. Tim. 1.

8. Tim. 1.

9. Tim. 1.

10. Tim. 1.

11. Tim. 1.

12. Tim. 1.

Theodoretus Episcopus Cyri Sporatio * Comiti.

Tuæ magnificentæ litteræ magnopere me sunt consolata: Longe autem maiorem læ-
titiā meam reddidit Deo dilectissimus presbyter & monachus Iamblychus, feruentem
tuum zelum cum nobis narrauerit, & quo teneris circa res diuinas studio, & tuam erga nos
animi propensionem. Ego vero cū hæc didicerim, & gloriosissimi & Christo dilecti domi-
ni Patricij, quos pro nobis agones & labores sustinet, audierim: Apostolicam benedictio-
nem vobis pronuncio, quam beatus Onesiphorus a sancta illa lingua Apostolica obtinuit^c:
Tuæ familiæ Dominus misericordiam largiatur: Det misericordiam Dominus domui tuæ,
quia sæpe me refrigerauit, & catenam meam non erubuit: Det tibi Dominus inuenire mi-
sericordiam a Domino in illa die. Hæc vobis precor, licet maioribus malis veritatis ho-
stes me (vt putant) conculcent. Ad præstitam enim mercedem respicere & intueri edo-
cti sumus. Et hoc vnum sciat tua magnitudo, quod cum pietate etiam mors nobis iucun-
dissima, & extremæ Orbis partes: Ecclesiarum tantum tempestas & turbo nos turbat, quem
vniuersorum Dominus soluere & sedare potest.] hætenus ad Sporatiū Comitē Theo-
doretus: Qui plane quicquid tempore œcumenici Concilij Ephesini deliquit, aucto scœ-
nore in hoc tumultuario Ephesino celebrato Cōuentu persoluit, stans ante alios in suscepto
certamine indefessus fidei Catholicæ propugnator. Quo quidem officio nauiter impleto, &
munere integre persoluto, nō solum priores deleuit ex Nestorij contagio asperas maculas,
sed desuper illas iam ablutas superinducens opere Phrygio victricia signa, aureas palmas,
palmatam inde sibi ad triumphum tunicam præparauit. At de Theodoro modo satis.

Sed iam res Occidentalis Ecclesiæ inuisamus. Quid in tanto Catholicæ fidei naufragio,
qui clauū tenebat, Romanus Pontifex S. Leo? Vt hæc sciamus, opus est vt singillatim res ab E
eo hoc anno gestas ex suis ipsius epistolis intelligamus. Ac primū quidē de eo illud occur-
rit: quod dum adhuc dubius eiusdem Ephesini Cōuentus penderet exitus, pendebat & ipse
anxius, ne (quod iam longe fuerat odoratus) fides Catholica circumuenta fraudibus
perditorū hæreticorum, detrimentum aliquod pateretur. Hinc ipse primum, cū quæ Ephe-
si agerentur, penitus ignoraret, de futuro euentu sollicitus, tertio Idus Augusti, biduo post
illa habita ibi scelerata comitia, ad S. Flavianū Constantinopolitanum Episcopum litteras
dedit, dolens in primis, quod cum immensæ molis opus ageretur, in quo fides Catholica
magno discrimine laboraret, ipse nihilominus diutius siluisset: demum eum admonuit viri-
liter atque strenue agere. est earum exordium^d: Augēt sollicitudinem nostram taciturni-
tas tua, &c.] Ac rursus ad eundem scripsit, cum Hilarus diaconus legatus fuga lapsus
Romam peruenisset, & ab ipso de eo quod Flauiano ante eius discessionem contigisset cer-
rior

S. LEO LABO-
RAT PRO FI-
DE CATHO-
LICA.

13. Tim. 1.

14. Tim. 1.

15. Tim. 1.

16. Tim. 1.

A rior redditus esset: cum hæc paucis ad ipsum scribens vigesima nona mensis Septembris, cer-
to fidoq. nuncio datis litteris significauit^a:

Quæ & quanta dilectio tua pro Catholicæ fidei defensione patiat, per diaconum, qui
ab Epheso furtim est lapsus, cognouimus. Et licet magnificemus Deum, qui te gratiæ suæ
virtute confortat; necesse est tamen nos dolere eorū ruinas, per quos veritas impugnatur.
Quia vero prouidentia Dei semper suis necessarium præstat auxilium: scire debet fraterni-
tas tua, nos pro communi causa nihil eorum quæ agenda sunt prætereire; vt primitus ad ea
quæ vniuersitati Fidelium profint, peruenire mereamur: Sin, est, vt fortiter interim di-
lectio tua toleret, quæ sibi ad æternam gloriam non dubitat profutura. Perlator sane bre-
uis huius epistolæ fidei sermone poterit enarrare, quicquid illud est, ad quod, adiuuante
Domino, studio fidei & charitatis intendimus. Dat. tertio Kalend. Octobris, Aetio &
B Protogene viris clarissimis Conss.] ita quidem Leo, nuncio magis credens secreta, quam
litteris, quod timeret ne illæ ab aduersarijs Flauianum custodientibus interciperentur.

Sed quænam ista, quæ litteris minime committenda putauit? illud nimirum, quod ipse
Leo Pontifex Synodum coegisset, in qua cuncta quæ more prædonum Ephesi ab Eutychia-
nis hæreticis gesta essent, penitus damnauit. Collegit enim quam citissime potuit S. Leo
Episcoporum Occidentalium Synodum, in qua cuncta quæ perfidi illi præsumpserunt, Pon-
tificio decreto rescidit, irritaq. penitus esse decreuit. His ergo peractis, summa celerita-
te de rebus Romæ gestis ad Pulcheriam Augustam litteras dedit, & ad clerum Constan-
tinopolitanum, necnon ad alios. At de Synodo tunc Romæ coacta reddendæ sunt in pri-
mis litteræ Hilari diaconi tunc ad Pulcheriam Augustam scriptæ, quæ sic se habent^b:

Gloriosissimæ & pijsimæ Augustæ Hilarus diaconus.

C Studium mihi fuisse post Synodum venire Constantinopolim, dicere non habeo: quan-
do manifesta necessitas erat, quæ me litteras beatissimi Papæ ad vestram clementiam dire-
ctas afferre compelleret, & vestræ pietati ac inuictissimo Christiano Principi officiū, quod
debebam, venerationis exoluere. Sed huic congruo meo proposito illud impedimentum
euenit, quod omnium bonorum inimicum est, & Christianorum ingemiscit affectus, hoc
est, Alexandrinus Episcopus in damnatione virorum inculpabilium potentissimus. Nam
postquam iniustæ eius voluntati atque sententiæ communicare non potui, ad aliud Conci-
lium^{*} terroribus atque insidijs me euocare conatus est: quatenus me (quod absit) aut se-
ductionibus faceret consentire ad condemnandum sanctissimum Flavianum, aut resisten-
tem teneret, vt mihi non esset licentia ad pietatem vestram Constantinopolim percurrere,
aut ad Romanam Ecclesiam remeare. Verumtamen confidens de auxilio Christi, quod at-
tinet ad damnationem reuerendissimi & sanctissimi viri, innocentem me integrumq. serua-
ui; licet nulla flagella, nulla tormenta me possent facere eius sententiæ consentire. Sed
omnibus derelictis, inde discessi, per incognita & inuia loca Romam veniens; vt reueren-
dissimo Papæ, omnium quæ in Epheso gesta sunt, idoneus nunciator existerem.

Vestra itaque veneranda clementia cognoscat, a præfato Papa cum omni Occidentali
Concilio reprobari omnia, quæ in Epheso contra canones per tumultus & odia sæcularia
a Dioscoro Episcopo gesta sunt, & nulla ratione hæc in his partibus suscipi posse, quæ per
potentiam prædicti non sine læsione fidei, & præiudicio sanctissimi viri innoxijq. com-
missa sunt. Quæ vero constanti ac forti auctoritate pro fide a me nunciata sunt, superfluum
credo narrare: nam hæc ex litteris beatissimi Papæ poteritis cognoscere. Vnde domina
splendidissima atque clementissima Augusta, adoranda vestra pietas, in quibus libenter fe-
cit initium, relinquere non debet, sed hæc zelo religiosæ fidei constanti voluntate serua-
re.] hæc Hilarus ad Pulcheriam.

Quo autem mense vel die Romæ Concilium contra Dioscorum fuerit congregatum,
inde certius cognoscere potes, quod litteræ a sancto Leone Papa post Synodum celebra-
tam scriptæ habentur octauo Idus Octobris: vt plane valeas intelligere, vel ea ipsa die, vel
pridie eius diei idem Romæ ad destruenda Acta Ephesina fuisse Concilium celebratum; in
quo quidem omnes Episcopi in vnam conspirantes sententiam, in rescissionem male gesto-
rum Ephesi tulere suffragium, omnium animis ad detestabile facinus vlciscendum incen-
sis. Extat enim ab hac Synodo data epistola ad Archimandritas^c hoc anno octauo Idus
Octobris, & aliæ plures tertio Idus eiusdem mensis ab eadem Synodo scriptæ ad Theodo-
sium, ad Pulcheriam, ad clerum, & populum Constantinopolitanum.

Sed cum huiusmodi Synodus ex plurimis prouincijs congregata esse dicatur in litteris
Valenti-

a Leo epist. 27.

LEO PAPA CE-
LEBRAT RO-
MÆ CONCI-
LIUM.

b Extant tom. 1.
Concil. in præfat.
Concil. Chalced.
HILARVS AD
PULCHER-
IAM.

* concilium

IN ROM. CON-
CIL. DAMNA-
TA ACTA
EPHESI.

TEMPVS CON-
GREGATI RO-
MÆ CONCI-
LI.

c Leo epist. 28.
et supra epist.
22. 23. 25. 26.

Valentiniani & Gallæ Placidia, quas reddituri sumus inferius: unde, dices, facultas suppeditata, ut tam breui temporis spatio tam magna Synodus potuerit congregari? Sed meminisse debes quæ haud pridem dicta sunt ex eiusdem S. Leonis epistola ad Sicilia Episcopos^a data, moris fuisse annis singulis ad tertium Kalendas Octobris conuenire Romam Episcopos ad Synodum celebrandam, ad quam etiam iussit e Sicilia insula debere ternos accedere. Quamobrem opportune accidit, ut absque alia Episcoporum uocatione, post Hilari diaconi reditum, Romæ ex pristino usu sancta Synodus cogeretur; in qua cum damnata esse Ephesina Acta testetur Hilarus ad Pulcheriam scribens, & innuat S. Leo in epistola nouissime data ad Flauianum, nec de ea damnatione mentio habeatur in Synodali-
bus litteris ad diuersos missis: factum putamus ut ad tempus uoluerit Leo Pontifex ista ob-
regi silentio, ob eam potissimum causam, quod speraret, uniuersali Synodo in Italia co-
genda, omnem illam Orientalium Ecclesiarum ruinam fore refarciendam: Patres enim ipsi huiusmodi consilium inierunt, ut de cogendo in Italia Concilio œcumenico scriberent ad Theodosium Imperatorem. litteræ autem sic se habent^b:

Leo Episcopus, & sancta Synodus quæ in vrbe Roma conuenit, Theodosio semper Augusto.

Litteris clementiæ vestræ, quas dudum ad B. Petri Apostoli sedem pro Catholice fidei amore misistis, tantam fiduciam sumpsimus defendendæ per vos veritatis & pacis, ut in causa tam simplici tamq. munita nihil putarem posse existere quod noceret: præsertim cum ad Episcopale Concilium, quod haberi apud Ephesum præcepistis, tam instructi sint missi, ut si scripta quæ vel ad sanctam Synodum, vel ad Flauianum Episcopum detulerunt, Episcoporum publicari auribus, Alexandrinus permisisset Antistes: ita manifestatione purissimæ fidei, quam diuinitus inspiratam & accepimus & tenemus, omnium concertationum strepitus quieuisset, ut nec imperitia ultra desiperet, nec occasionem nocendi æmulatio reperiret. Sed dum priuatæ causæ religionis exercentur obtentu, commissum est impietate paucorum, quod uniuersam Ecclesiam vulneraret. Vides ex his, probe nouisse S. Leonem, ob odium aduersus Flauianum conceptum tum ab Imperatore, tum etiam a Chrysaphio, omnia illa adeo funesta Ephesi esse peracta pro Eutyche contra fidem Catholicam, ut Flauianum e sede deponerent, nulla habita ratione læsæ Catholice fidei: quod S. Leo deplorat, qui & subdit:

Comperimus enim non incerto nuncio, sed fidelissimo rerum quæ gestæ sunt narratore, Hilario diacono nostro (qui vix, ne subscribere per vim cogeretur, effugit) cõuenisse ad Synodum plurimos sacerdotes, quorum utique frequentia consultationi & iudicio profuisset, si is qui sibi locum principem vendicabat, sacerdotalem moderationem custodire uoluisset, ut (sicut moris est) omnium sententijs ex libertate prolatis, id tranquillo & æquo constitueretur examine, quod & fidei congrueret, & errantibus subueniret. In ipso autem iudicio, non omnes qui conuenerant, interfuisse cognouimus: nam alios reiectos, alios didicimus intromissos, qui pro supradicti sacerdotis arbitrio impijs subscriptionibus captiuas manus dederunt, quod nociturum statui suo scirent, nisi imperata fecissent: talemq. ab ipso prolatam esse sententiam, ut dum homo vnus impetitur, in omnem Ecclesiam sæu-
retur. Quod nostri ab Apostolica sede directi adeo impium & Catholice fidei contrarium esse viderunt, ut ad consentiendum nulla potuerint oppressione compelli: constanterq. in eadem Synodo (ut decuit) fuerunt protestati, nequaquam id quod constituebatur, sedem Apostolicam recepturam: quoniam re vera omne Christianæ fidei sacramentum (quod absit) a temporibus vestræ pietatis excluditur, nisi hoc scelestissimum facinus, quod cuncta sacrilegia excedit, aboleatur.

Quia vero diabolica nequitia subtiliter fallit incautos, & ita quorundam imprudentiam per similitudinem pietatis illudit, ut pro salubribus persuadeat nocitura: remouete, quæsumus, a vestræ pietatis conscientia periculum religionis & fidei; quodq. in sæcularibus negotijs legum uestrarum æquitate conceditur, in rerum diuinarum pertractatione præstate, ut Christi Euangelio vim non inferat humana præsumptio. Ecce ego, Christianissime & venerabilis Imperator, cum confacerdotibus meis implens erga reuerentiam clementiæ vestræ sinceri amoris officium, cupiensq. vos placere per omnia Deo, cui pro vobis ab Ecclesia supplicatur, ne ante tribunal Christi Domini rei de silentio iudicemur: obsecramus coram vnus Deitatis inseparabili Trinitate, quæ tali facto læditur, cum ipsa vestri sit custos & auctor Imperij, & coram sanctis Angelis Christi, ut omnia in eo

statu

A statu esse iubeatis, in quo fuerunt ante omne iudicium, donec maior ex toto Orbe sacerdotum numerus congregetur: nec alieno peccato patiamini vos grauari: Quia (quod necesse est nos dicere) veremur, ne cuius religio dissipatur, indignatio prouocetur.

Præ oculis habete, & tota mentis acie reuerenter aspiciate B. Petri gloriam, & communes cum ipso omnium Apostolorum coronas, cunctorumq. martyrum palmas, quibus alia non fuit causa patiendi, nisi confessio veræ diuinitatis & veræ humanitatis in Christo. Cui sacramento quia impie nunc a paucis impudentibus obuiatur: omnes partium nostrarum Ecclesiæ, omnes mansuetudini vestræ cum gemitibus & lacrymis supplicant sacerdotes, ut quia & nostri fideliter reclamarunt, & ipsdem libellum appellationis Flauianus Episcopus dedit, generalem Synodum iubeatis intra Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ita aut repellat, aut mitiget, ne aliquid ultra sit vel in fide dubium, vel in charitate diuisum; conuenientibus utique Orientalium prouinciarum Episcopis: quorum si qui superati minis atque iniurijs a veritatis tramite deuiarunt, salutaribus remedijs integrum reuocentur: ipsiq. quorum est causa durior, si consilij melioribus acquiescant, ab Ecclesiæ vnitate non excidant.

Quam autem post appellationem interpositam hoc necessarie postuletur, canonum Nicææ habitorum decreta testantur, quæ a totius mundi sunt sacerdotibus constituta, quæq. subter annexa sunt. Fauete Catholicis, vestro more, parentumq. uestrorum. Date defendendæ fidei libertatem, quam, salua clementiæ vestræ reuerentia, nulla vis, nullus poterit mundanus terror auferre. Cum enim Ecclesiæ causas, tum regni vestri agamus & salutis, ut prouinciarum uestrarum quieto iure potiamini; defendite contra hæreticos inconcussam Ecclesiæ statum, ut & uestrum Christi dextera defendat Imperium. Dat. III.

C Idus Octobris, Asterio & Protogene viris clarissimis Coss.] Felix plane Theodosius, si patrem audisset S. Leonem talia monentem. Sed quod contempsit, illud plane ipsi euenit, quod vaticinatus est idem sanctissimus Pontifex, nimirum fore, ut nisi audiret, aduersum se diuinam prouocaret indignationem, calitusq. vindictam acceleraret. Etenim qui tot tantaq. illi præstitit beneficia Deus creator omnium, terribilem, qui aufert spiritum Principum, se in eum iuxta Prophetam^a ostendit: talem ipse postea (ut suo loco patebit) infelix expertus est Deum, antea semper erga ipsum amplissimum bonorum largitorem.

Porro qui ex Synodo has ad Theodosium litteras dedit Synodales, priuatim idem S. Leo alias ad ipsum litteras scripsit eodem die sub ipsdem Consulibus: est earum exordium^b: Olim & ab initio in Concilijs celebratis tantam nos percepimus a beatissimo Petro Apostolorum Principe fiduciam, ut auctoritatem habeamus ad veritatem pro nostra pace defendendam, quatenus nulli liceat sic eam munitam in aliquo commouere, dum repente læsio remouetur, &c.] Rursum vero eodem argumento quo superiores, scripsit idem S. Leo ex eadem Synodo Romæ collecta ad Pulcheriam Augustam Synodalem epistolam eadem die, tertio Idus Octobris^c, necnon alias ad ceterum populumq. Constantinopolitanum & ipsas duplices^d. Alias præterea adiecit ad Archimandritas^e Constantinopoli agentes, illud in primis hortatus, ut in communionem atque dilectionem ipsorum Episcopi Flauiani persisterent, nec sinerentur violentia tempestatis in transuersum agi, neque communicarent cum intruso æque impie per Dioscorum pseudoepiscopo Anatolio. Aliæ^f insuper eodem die hoc anno leguntur a S. Leone epistolæ ad Anastasium atque Iulianum Episcopos eadem ex causa conscriptæ, quas, si liber, lector consulere ipse poterit: hæc nobis satis ad rerum gestarum historiam quàm verissimam insinuandam. Misit autem ipse S. Leo has omnes litteras per certos fidosq. Apostolicæ sedis nuncios, nimirum Epiphanium atque Dionysium S. R. E. Notarios, ut idem indicat in posterioribus litteris^g ad clericum Constantinopolitanum Idibus Octobris hoc anno datis.

Opportune autem contigit, ut hoc ipso tempore celebratæ Romæ Synodi, in Vrbe esset Imperator Valentinianus vna cum Eudoxia coniuge Augusta, & Galla Placidia ipsius Valentiniani Imperatoris matre: venerant enim, ex more, ad sacra Apostolorum limina. Porro ipsdem, ut pij Principes, exhorruerunt, cum quæ Ephesi tyrannice facta essent, audissent. ad quod immane facinus destruendum singuli singulas dedere in Orientem litteras, atque Valentinianus in primis his verbis ad Theodosium scribens^h:

Domino meo Theodosio gloriosissimo Victori ac Triumphatori perpetuo Imperatori & patri Valentinianus gloriosus Triumphator semper Augustus & filius.

Annal. Eccl. Tom. 6.

K

Cum

DE COGENDA
SYNODO VNI-
VERSALI CON-
SILIUM.

b Leo epist. 25.

EPISTOLA
SYNODALIS
AD THEODO-
SIUM IMP.

I. ANTONIUS

II. ANTONIUS

III. ANTONIUS

IV. ANTONIUS

V. ANTONIUS

VI. ANTONIUS

VII. ANTONIUS

VIII. ANTONIUS

IX. ANTONIUS

X. ANTONIUS

XI. ANTONIUS

XII. ANTONIUS

XIII. ANTONIUS

XIV. ANTONIUS

XV. ANTONIUS

XVI. ANTONIUS

XVII. ANTONIUS

XVIII. ANTONIUS

XIX. ANTONIUS

XX. ANTONIUS

XXI. ANTONIUS

XXII. ANTONIUS

XXIII. ANTONIUS

XXIV. ANTONIUS

XXV. ANTONIUS

XXVI. ANTONIUS

XXVII. ANTONIUS

XXVIII. ANTONIUS

XXIX. ANTONIUS

XXX. ANTONIUS

XXXI. ANTONIUS

XXXII. ANTONIUS

XXXIII. ANTONIUS

XXXIV. ANTONIUS

XXXV. ANTONIUS

XXXVI. ANTONIUS

XXXVII. ANTONIUS

XXXVIII. ANTONIUS

XXXIX. ANTONIUS

XL. ANTONIUS

XLI. ANTONIUS

XLII. ANTONIUS

XLIII. ANTONIUS

XLIV. ANTONIUS

XLV. ANTONIUS

XLVI. ANTONIUS

XLVII. ANTONIUS

XLVIII. ANTONIUS

XLIX. ANTONIUS

L. ANTONIUS

LI. ANTONIUS

LII. ANTONIUS

LIII. ANTONIUS

LIV. ANTONIUS

LV. ANTONIUS

LVI. ANTONIUS

LVII. ANTONIUS

LVIII. ANTONIUS

LVIX. ANTONIUS

LX. ANTONIUS

DE SYNODO
IN ITALIA
HABENDA
ADMONE.

Psal. 75.

PLEVRES SCRI-
PTAS EX SY-
NODO LIT-
TERARUM.

b Leo epist. 24.

c Leo epist. 26.

d Leo epist. 23.

e Leo epist. 28.

f Leo epist. 29.

g Leo epist. 23.

h Extans rom. 1.
Cõcil. ante Chal-
ced. Concil.

VALENTINIANVS AD THEODOSIVM

Cum aduenissem in urbem Romam, ad Diuinitatem placandam, sequenti die ad basilicam Apostoli Petri processi: & illic post venerabilem noctem diei Apostoli, & a Romano Episcopo, & ab alijs cum eo ex diuersis prouincijs congregatis rogatus sum scribere vestra mansuetudini de fide, quæ cum sit conseruatrix omnium animarum, dicitur perturbata; quam nos a nostris maioribus traditam debemus cum omni competente deuotione defendere, & dignitatem propriae uenerationis beato Apostolo Petro intemeratam & in nostris temporibus conseruare; quatenus beatissimus Romanæ Ecclesiæ Episcopus, cui principatum sacerdotij super omnes antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide ac sacerdotibus iudicare, Domine sanctissime pater & venerabilis Imperator. Hac enim gratia secundum solemnitatem Conciliorum & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos appellauit propter contentionem quæ orta est de fide.

ROM. PONT. DE FIDE ET SACERDOTIBVS

Huic itaque postulanti, & coniuranti salutem nostram communem, annuere non negaui, quatenus ad tuam mansuetudinem meam petitionem ingererem: ut prædictus sacerdos, congregatis ex omni Orbe etiam reliquis sacerdotibus intra Italiam, omni præiudicio summoto, a principio omnem causam, quæ vertitur, sollicita probatione cognoscens, sententiam ferat, quam fides & ratio vestrae diuinitatis* exposulat. Non debet enim nostris temporibus contra religionem turbatam petulantia præualere, dum incommota fides hætenus fuerit conseruata. Ad perfectiorem uero agnitionem vestrae dignitatis direximus etiam Gesta, per quæ desideria & acclamationes omnium pietas uestra cognoscat.] hætenus Valentinianus ad Theodosium. Galla autem Placidia in hunc modum ad eundem Imperatorem Theodosium:

* dignitatis

Extat ante Concil. Chalced. tom. I. Concil.

Domino Victori Theodosio Triumphatori semper Augusto filio Galla Placidia pijsissima & perpetua Augusta mater.

GALLA PLACIDIA AD THEODOSIVM.

Dum in ipso ingressu ciuitatis antiquæ hanc curam habuissemus, ut cultum beato Petro Apostolo redderemus: in ipso adorando altari martyris reuerendissimus Leo Episcopus, paululum se post orationem retinens, propter Catholicam fidem apud nos defecit, ipsum similiter summum Apostolorum, quem nuper audieramus, testem obijciens, Episcoporum multitudine circumseptus, quos ex innumerabilibus ciuitatibus Italiæ pro principatu proprii loci, seu dignitate collegit; & uerbis permiscens lacrymas, ad communionem sui fletus nostros quoque gemitus prouocauit.

Extat ante Concil. Chalced. tom. I. Concil.

Non modicum detrimentum est ex his quæ gesta sunt, ut fides, quæ tantis temporibus regulariter custodita est a sacratissimo patre nostro Constantino, qui primus Imperator resplenduit Christianus, perturbata sit ad arbitrium unius hominis, qui in Synodo Ephesinæ ciuitatis odium & contentiones potius exercuisse narratur, militum præsentia & metu impetens Constantinopolitanæ ciuitatis Episcopum Flauianum, eo quod libellum ad Apostolicam sedem miserit & ad omnes Episcopos harum partium per eos qui directi fuerunt in Concilium* a reuerendissimo Episcopo Romæ, qui secundum definitiones Nicæni Concilij consueti sunt interesse, Domine sacratissime fili venerabilis Imperator.

* Concilio

Hac itaque gratia, tua mansuetudo tantis turbis resistens, ueritatem immaculatam fidei Catholicæ religionis seruari præcipiat: ut secundum formam & definitionem Apostolicæ sedis, quam & nos tamquam præcellentem similiter ueneramus, in statu sacerdotij illæso manente per omnia Flauiano, ad Concilij & Apostolicæ sedis iudicium transmittatur, in qua primus ille, qui cælestes clauis dignus fuit accipere, principatum Episcopatus ordinauit. Quando scilicet decet nos huic maxime ciuitati, quæ domina est omnium ciuitatum tuarum, in omnibus reuerentiam conseruare. Diligentius autem etiam in hoc provide-re, ne quod præcis temporibus nostra generatio custodiuit, sub nobis imminui uideatur, & per præsens exemplum schismata generentur inter Episcopos & sanctam Ecclesiam.] hucusque Galla Placidia ad Theodosium. Eadem ferme Eudoxia^b filia Augusta ad patrem Augustum scripsit; at non est opus omnes hic describere tunc datas epistolas, nisi tantum quæ ab eadem Galla Placidia tunc eadem occasione data fuit ad Pulcheriam Imperatricem, digna quidem perpetuis monumentis, quæ sic se habet^c:

Extat ibid. ante Concil. Chalced.

Ibid. ante Concil. Chalced.

Galla Placijsissima semper Augusta Aeliæ Pulcheriæ pijsissimæ semper Augustæ filiæ.

GALLA PLACIDIA AD PULCHERIAM

Ut Romam frequentibus concursibus adæque desideremus inspicere, causa nobis est amplectendæ religionis, ut terminis Sanctorum nostram exhiberemus præsentiam: quos certum est, pro sua uirtute in cælestibus constitutos, neque inferiora despiciere. Nos, inquam,

inquam, sacrilegum esse credimus, si solemnium ordinem denegemus. Cum igitur beato Apostolo Petro nostram præsentiam dedissemus: illic multitudine sacerdotum reuerendissimus Leo Papa circumdatus, pro dignitate sui loci, nos primus adiit. Qui propter interpositam gemitus sui tristitiam desiderium plene suum uerbis insinuare non potuit. Vicinitamen constantia sapientiæ sacerdotis, ut lacrymas paululum retineret; & causam uiolatæ fidei, tamquam huius uindex, manifesto sermone proferret. In quo sermone cognouimus, nostris temporibus Catholicam fidem esse turbatam, quam a diuo patre nostro Constantino nostri generis parentes hætenus seruauerunt.

Secundum uoluntatem namque eiusdem prauum aliquid aduersus sacerdotem Constantinopolitanum excitatum dicitur. Nos itaque in Ephesino Concilio, in quo nullus ordinem sacerdotum custodiuit neque mensuram, sine consideratione Diuinitatis omnia esse gesta cognouimus, quatenus præsumptio & iniustitia in quorundam damnationem vim obtinuisse* dicatur: quæ nostris temporibus terribilia esse uidentur. Debet itaque fides proprie ualere, sanctissima atque uenerabilis filia Augusta. Igitur tua clementia secundum Catholicam fidem (quod semper nobiscum fecit) & nunc similiter conspirare dignetur: ut quicquid in illo tumultuoso miserrimoq. Concilio constitutum est, omni uirtute remoueatur: ut omnibus integris permanentibus, ad Apostolicæ sedis Pontificem, in qua primus Apostolorum beatus Petrus, qui etiam clauis regni cælestis suscipiens, sacerdotij principatum tenuit, Episcopatus causa mittatur. Debemus enim primatum in omnibus immortalis conseruationi* tribuere, quæ totum mundum propriae uirtutis dominatione compleuit, & nostro Imperio Orbem gubernandum, seruandumq. commisit.] hætenus ad Pulcheriam Galla Placidia.

* obtinere

* conuersatione

Porro quo tempore hæ omnes datæ sint litteræ, accuratius peruestigandum est, ne quis putet de natali die Apostoli Petri, qui ubique & semper uigesima nona Iunij celebrari consuevit, Valentinianum Imperatorem in litteris ad Theodosium datis intellexisse, ubi ait: Post venerabilem noctem diei Apostoli.] nam eo tempore ne ipsa quidem Ephesina Synodus celebrata erat, in qua tot nefanda idem queritur esse commissa. Sed quæ alia dies solemnitas Romæ Principis Apostolorum? Equidem puto debere intelligi de die dedicationis eiusdem basilicæ, quæ solemnissimo ritu solita est celebrari decima octaua Nouembris: ad quam existimamus retentos fuisse Episcopos qui Synodo interfuerunt, uel ut expectarent quid Theodosius ad datas ab eis litteras responderet; ut si placuisset illi generale Concilium (ut petierant) in Italia peragi, absque alia mora & uiarum dispendio se eo omnes æque conferrent.

At quid primum Theodosius ad Leonis Papæ & totius Synodi litteras responderit, licet non constet: ex illis tamen quas idem rescripsit ad Valentinianum Augustum, Gallam Placidiam & Eudoxiam filiam Augustas, satis intelligi posse uidetur. Audi uero litteras per breues a Theodosio ad Valentinianum redditas:

Extat ante Concil. Chalced. tom. I. Concil.

Domino meo Valentiniano Augusto Theodosius.

Et Romam peruenisse tuam mansuetudinem, & petitionem oblatam a sene reuerendissimo Patriarcha, in ipso principio litterarum, ex tua maiestate significatum est. Et de tua quidem incolumi in Romanam urbem reuersione gratias competentes diuinæ maiestati reddidimus, domine sanctissime fili, & uenerabilis Imperator. De his autem quæ dixit memoratus reuerendissimus uir, indicatum est ad eundem latius atque plenius (sicut arbitrati sumus) & cognouit nos in nulla parte a paterna religione & maiorum traditione reuoluisse. Nihil aliud uolumus, quam sacramenta paterna per successionem nobis tradita inuolabiliter custodire. Propter hanc igitur causam, quoniam quosdam cognouimus sanctissimas Ecclesias nocibili nouitate turbare, Synodum decreuimus Ephesi fieri. In præsentia quippe reuerendissimorum Episcoporum cum multa libertate & integra ueritate, & indigni sacerdotio amoti sunt; & qui iudicati sunt esse digni, suscepti sunt. Nihil igitur ab his contrarium regulæ fidei, aut iustitiæ factum esse cognoscimus. Omnis igitur contentio sacro iudicio examinata est. Flauianus autem, qui reus inuentus est læsibilis nouitatis, debitum excepit: & hoc remoto, omnis pax & omnis concordia regnat in Ecclesijs, & nihil aliud quam ueritas uiget.] hætenus ipse.

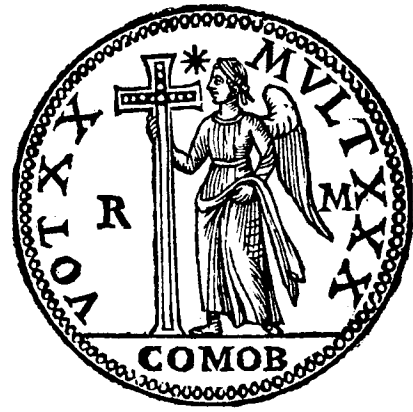
Vides ne, lector, quam difficile sit Principes, cum semel tuendam susceperint iniustam causam, ostensa licet ueritate, in rectum iter flecti & reuocari, quamuis millies certissimis testificationibus arguantur erroris? Consideras insuper, quam facile subdoli consilia-

rij animum Principis, licet pium, falsis relationibus atque suasionibus in præceptis agant? Ita A plane hac ex parte infelicissimi Principes deplorandi, qui & facilius in errorem inducantur, & difficilius corrigantur. Sed reliqua prosequamur. Sunt quidem eiusdem generis aliæ Theodosij litteræ, quas ad Gallam Placidiam, & ad filiam Eudoxiam reddidit: at non opus singulas recitare. Quæ autem Pulcheria ad S. Leonem rescripserit, ignoramus: quam tamen strenue ac fortiter aduersus impios & impietatem egisse, dicemus anno sequenti.

Quod insuper ad Gallam Placidiam spectat: quoniam post litteras (vt vidimus) hoc anno datas tum ad Theodosium Imperatorem, tum etiam ad Pulcheriam Augustam, nulla vsquam de ipsa mentio habetur, haud diutius creditur fuisse superstes, sed extremum clausisse diem, femina quidem magni consilij, & diuersis agitata casibus, in qua potissimum enituit Christiana religio: quod & cusa numismata præferunt, dum nomen Christi super B dexterum gestasse brachium, vnum ex ijs, quod hic tibi reddimus, docet.

GALLAE
PLACIDIAE
OBITU.

a Num. aure.
Lelij Pasquali
in Rom.



Deo autem Imperium acceptum tulisse, cælitus demissa corona voluit demonstrari: & nonnisi Crucis virtute insurgentes cohibuisse tyrannos, signum Victoriæ Crucem dextera tenentis ostendit. Maximo quidem damno Valentinianum orbatum fuisse matre, eius posteriora in deteriora prolapsa, & in interitum tandem adducta, facile declararunt.

In musiuo opere super arcum maiorem basilicæ S. Pauli memoria est Gallæ Placidia istis versibus:

PLACIDIAE PIA MENS OPERIS DECVS HOC faciebat.
SVADET PONTIFICIS STVDIO SPLENDERE LEONIS.

Porro ipsam quinto Kalendas Decembris diem obiisse, sepultamque esse Rauennæ in ecclesia sanctorum martyrum Nazarij & Celsi, adhucque extare monumentum ipsius, fidem facit qui erudite scripsit res Rauennates Hieronymus Rubeus. Verum de Galla Placidia haftenus.

Sed quid interea nefarius Dioscorus, cum reuersus est Alexandria? Perinde ac si ad hoc vnū natus esset, vt mortales omnes peccando superaret, & scelera perpetraret quæ nullis perditorum haftenus cogitasset: colligens paucorum Episcoporum Concilium (haud enim plures, quod facinus exhorrent, valuit impudens suæ impudentiæ atque dedecoris habere consortes) ausus est in S. Leonem Romanum Pontificem excommunicationis sententiam iaculare. Tali glorientur Nouatores antesignano, tantoque exultent auctore, qui primus a primario, cui subiectus erat, Antistite, & a quo ducebat originem, & potestatem acceperat, rebellans, illo afflatus spiritu quem eructat infernus, ferre in eum sententiam anathematis ausus est. Testatur id quidem Liberatus Diaconus b. Sed ipsa Acta Concilij Chalcedonenfis hæc his verbis habent ex Theodori libello c:

DIOSCORI
EXECRAN-
DVM SCELVS

b Liberat. Diac.
c. 12.
c Concil. Chal-
ced. Act. 1.

Hic autem sanctissimus, magis autem circa omnia ferocissimus (Dioscorus scilicet) in consuetudine habens leges præuaricari, nihil arbitrans quod ab ipso in sanctæ & sacræ memoriæ Flavianum commissum est, insuper ad mala maiora se vertit. Excommunicationem faciens contra sanctissimum & beatissimum Apostolicæ sedis magnæ Romæ Episcopum, suavitatis subscribere, qui cum ipso de Aegypto exierunt, sanctissimis Episcopis plus minus numero decem: neque enim plures ausi sunt exire cum ipso: propter ea, quæ ab ipso in Epheso contra leges peracta sunt; aliquoties comminans, aliquoties volentes decipiens.

Vnde

A Vnde lacrymantes atque gementes nefandæ illi chartæ subscripserunt.] hæc ipse in libello Theodorus. Mirum dictu, longe maiorem numerum Episcoporum, qui Ephesi in Concilio hæresi Eutylianæ contra fidem Catholicam subscriberent, inuenit Dioscorus, quam cum in Romanum Pontificem damnationis sententiam protulit: adeo enim omnes inauditum haftenus exhorruere facinus & sunt execrati portentum, vt licet hæretici facti essent, & Catholicæ fidei aduersarij, veriti tamen sint maiestatem sublimitatemque Apostolici throni. Sed audi Liberatum Diaconum a: Aegyptij, Thraces, & Palæstini Episcopi (præterquam in anathemate Leonis Papæ) Dioscorum sequebantur; Orientales, Pontici, & Asiani partes sanctæ memoriæ Flavianii: quod schisma permansit vsque ad obitum Theodosij Principis.] hæc Liberatus.

a Liberat. in
Brev. c. 12.

Ceterum illi ipsi qui Dioscorum sectati fuerunt, sed inuiti, postea autem ab eo facta deestati sunt; haud tamen tantæ erant animi constantiæ, vt licet ad suas sedes reuersi essent, in ipsum facti poenitentes insurgerent; sed iacturam sedium timentes, mærorem silentio deuorabant. Proh dolor! eo statu reposita tunc erat Orientalis Ecclesia, vt non reperiretur qui ex aduerso confurgeret contra nefandam impietatem, nec qui libere loquens, staret b pro muro domui Israel, quæ sua essent singulis quærantibus, & non quæ Domini. Deplorat hæc quidem Theodoretus in epistola hoc eodem tempore ad Ioannem Episcopum Germaniciæ scripta, qua cum foeda turpisque facies Orientalis Ecclesiæ exprimitur, ad rerum gestarum exactam scientiam hic eam describere, operæpretium ducimus: sic enim se habet c:

ORIENTALI-
VM EPISCO-
PORVM TOR-
POR.

b Ezech. 13.

c Theodor. epist.
125.

Priores litteras cum primum accepi, rescripsi: De rebus vero quæ in illis habentur, vel præsentibus, nihil boni sperare licet. Vereor enim omnino de apostasia & defectione. Dum enim illi qui lugent & dolent pro ijs quæ (vt aiunt) Ephesi violenter gesta sunt, aliqua poenitentia non corrigantur: sed potius persistentes in ijs quæ impie ipsi ausi sunt, & superædificant iniustitiam simul & impietatem: & quod ceteri neque illis consulunt, vt res ab illis audacter gestas damnent, & tamquam malas abrenunciant & vituperent; neque vitant eorum commercium, tamquam perseuerantium in iniquitatibus: quid boni licet inde sperare? Si enim laudarent quæ gesta sunt tamquam bene & recte se habentia, merito persistenter in ijs quæ ab ipsis laudarentur. Dum vero lugent (vt aiunt) & necessitate & vi ea fecisse dicunt: qua igitur de causa non refutant & abrenunciant quæ impie & ini- que gesserunt? sed potius quæ præsentia sunt, licet sint breui tempore duratura, rebus futuris præponunt.

STATVS MI-
SERANDVS
LAPSORVM
EPISCOPO-
RVN.

Cur etiam aperte mentiuntur, & aiunt, nihil circa dogmata innouatum? Propter quas D cædes & magicas artes ego eiectus sum? Alius quænam adulteria perpetravit? Alius quæ sepulchra effodit? Perspicuum est etiam barbaris, quod propter dogmata me & alios eiecerunt. Dominum enim Domnum Antiochenum Episcopum, quasi capitula non receperit (Cyrilli videlicet) deposuerunt optimi illi, omni laude digna ipsa vocantes, & persistere in illis contentes. Ego enim eorum depositiones legi. Me vero tamquam hæresis principem damnauerunt, & alios similiter eadem de causa eiecerunt.] & inferius: Non igitur ludant, atque impietatem occultent, quam linguis & manibus confirmarunt & aperte ostenderunt. Si vero hæc non ita se habent, dicant cædium causas, fateantur Saluatoris nostri naturarum distinctionem & vnionem sine confusione: dicant quod etiam post vnionem integra & diuinitas & humanitas permansit. Deus non irridetur, &c.] multa enim habet de instabilitate eorum pro aura spirante sese vndiquaque vertentium. Sic igitur infelices isti, perinde atque in dogmatibus nihil esset innouatum, quod in pseudosynodo Ephesina ab omnibus recepta esset Nicæna fides, gloriabantur Catholico nomine, cum tamen recentem Eutychetis hæresim minime auderent condemnare. Cetera autem (vt quæque reddamus suis temporibus tempora) dicemus anno sequenti.

Hoc ipso anno sub eodem Consulatu Protogenis & Asterij defunctam esse Marinam Arcadij filiam, Theodosij sororem, habet Marcellinus in Chronico: verum mendose ibi legitur Marina vxor Theodosij, dicenda soror: Eudocia enim vxor Theodosij erat, eademque etiam post obitum eius superstes. Porro Marina ista laude dignissima (vt pote alumna S. Pulcheriæ maioris natu sororis) in sanctæ virginitatis professione educata consenuit, atque diem in eodem vitæ instituto clausit extremum, admirante plane orbe terrarū, quod ipsa Regia fuerit conuersa in monasterium; de qua plane in Gallijs S. Eucherius scribens ad Valerianum magna cum admiratione habuit mentionem, his verbis: Nonnul-

MARINAE
OBITU.

li quoque ex recentioribus extiterunt, atque hac nostra tempestate Principes, qui ad agnitionem veri Regis propius accesserunt, summumq. illum Dominum dominorum summa cordis contritione confessi sunt. Ad tantam diuinæ maiestatis reuerentiam etiam uterque sexus ex aula exhibuit.] hæc S. Eucherius alludens ad Theodosium eiusq. sorores, ea scribens, cum nondum ille in deteriora prolapsus, egregium specimen sanctitatis edebat. At iam tantorum pertæsa malorum ad feliciora festinat oratio; diuq. tristium narratione detenta, fatigataq. immensarum Ecclesiæ cladum dictione, ad tranquilliora suspirat.

Quinquagesimus post quadringentesimum Domini illuxit annus, Iubilei numero consecratus, faustus & felix: quo depulsis tandem tenebris, cælitus missa lux obteatas caligine Orientales illustrauit oras, & Occidentales mærore squallentes exhilarauit: Etenim moritur Theodosius Imperator, cuius fauore impietas mirum in modum inualuerat; ac neci traditur malorum omnium Chrysaphius auctor, & inuentor hæresis Eutyches exultat, atque ad damnationem Dioscori iam iudicium præparatur. Ut plane Propheticum illud licuerit occinere canticum: Quomodo cessauit exactor, quieuit tributum? contriuit Dominus baculum impiorum, virgam dominantium.] Tot igitur donis, tantisq. muneribus diuinitus impertitis circumagitur præsens annus, dicendus plane præ bonorum fecunditate Annus benignitatis; cui & aptari potest illud Dauidicum: Benedices coronæ anni benignitatis tuæ, & campi tui replebuntur vbertate.] cum, euulsis zizanijs, valles abundarunt frumento, & induti sunt arictes ouium, lapsis nimirum Episcopis per pœnitentiam restitutis. Tam itaque felix annus aperitur Consulibus Valentiniano septimum cum Auieno collega, de quo pluribus meminit Sidonius ad Heronium. Sed quo ordine cuncta hæc a Deo sint hoc anno dona concessa, iam aggredimur enarrare.

Magna illa pietate insignis Augusta Pulcheria virgo (cui sicut Nestorij, ita & Eutychetis damnationem acceptam fert Summus Pontifex Leo) cum hætenus ob domesticas quas vidimus simultates vitam agens pene monasticam, procul a negotijs sese in Hebdomo continuerit: mox instar Deborah, vbi deesse vidit qui pugnarent proelia Domini, fide armata processit, nec cessauit, quousque religionem prostratam erexit. Has quidem illi laudes tribuit sanctus Leo, qui vbi ab eadem litteras accepisset, magna spe erectus ad ipsam hoc anno mense Martij ista rescripsit:

Gaudere me plurimū & exultare in Domino pietatis tuæ scripta fecere, quibus euidenter ostenditur, quantum Catholicam diligas fidem, & quantum hæreticum detesteris errorem. Hæresis quippe est nimis impia, & Euangelio veritatis inimica, quæ non portionem aliquam lædere, sed ipsa religionis conatur fundamenta conuellere, negans sempiterni Patris Filium sempiternum de vtero beatæ Virginis matris veram carnem nostræ sumpsisse naturæ; & eos damnatione percellens, qui ab Euangelica & Apostolica fide nullo deduci errore potuerunt; illudq. frustra præterens, quod Nicænæ Synodi fidem teneat, cuius eum constat esse alienum, gloriosissima Augusta. Vnde quia non deserit Ecclesiam suam diuina protectio, dicente Domino: Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi: eodem quoque opere & tempore Spiritus Dei & clemenciæ vestræ sollicitudinem & curam nostri cordis accendit, ut de remedijs procurandis eadem utriusque cuperemus. Quæ prius poposci, nunc quoque instantius peto, maiore vtens fiducia deprecandi, posteaquam præsidium venerandæ exhortationis accepi, sperans ad futuram misericordiam Dei, ut cooperante vestra clementia, pestiferi erroris possit morbus auferri: ut quicquid ipso inspirante atque auxiliante, potuerit salubriter fieri, cum vestræ fidei laudè peragatur: quoniam res humanæ aliter tutæ esse non possunt, nisi quæ ad diuinam confessionem pertinent & regia & sacerdotalis defendat auctoritas. Data XVI. Kalendas Aprilis, Valentiniano Aug. VII. & Auieno viris CC. Coss. Era quadringentesima octogesima octaua.] hæc ad sanctam Pulcheriam Leo Papa.

Eadem quoque die ad Archimandritas Constantinopoli agentes (ut fecerat prius) litteras dedit, quibus eos hortatur strenue pro fide Catholica agere, suo exemplo; qui indefesso studio id ipsum per litteras soleat vbique præstare: & inter alia, hæc ad finem de sua perui-

Aperuigili cura in protegenda fide Catholica: Memor enim sum, me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cuius a Domino Iesu Christo est glorificata confessio, & cuius fides omnes quidem hæreses destruit, sed maxime impietatem præsentis erroris expugnat: & intelligo mihi aliud non licere, quam ut omnes conatus meos ei causæ, in qua vniuersalis Ecclesiæ salus infestatur, impendam.] hæc ipse, qui quidem non litteris tantum aduersus profanam hæresim egit, sed verbis etiam eadem crebrius pro concione insectatus est, in eam acerrime semper inuectus, ut eius qui extant sermones significant.

Quid vero inter hæc Theodosius Imperator? Etsi infelix ab Eutychete atque Dioscoro deceptus, & in transuersum actus ratam habuit Flauiani damnationem: haud tamen eo impietatis profundi demersus est, ut auctoritatem Romanæ Ecclesiæ contemnendam prorsus existimarit: immo eandem sedium omnium caput intelligens, non prius Anathematum a Dioscoro in locum Flauiani suffectum recipiendum putauit, quam id ipsius Romanæ sedis Pontificis probaret assensus, deq. his litteras daret ad sanctum Leonem, exploraturus eius voluntatem, & auxilium imploraturus. Non extat illa quidem Theodosij ad Leonem epistola; sed quam ad eum reddidit S. Leo, omnia ista exacte demonstrat. Est vero Leonis ad Theodosium epistolæ hoc exordium:

Omnibus quidem vestræ pietatis epistolis, inter eas sollicitudines quas pro fide patimur, spem nobis securitatis maximam præstitistis, Nicænum commendando Concilium: adeo ut ab illo (sicut sæpe iam scribitis) nõ patiamini sacerdotes Domini deuiare, &c.] subdit vero, non recepturum se fore Anatolij communionem, neque electionem probaturum, nisi prius constaret de eius fide Catholica: Qua in his quæ ad Verbi incarnationis rectam doctrinam pertinent, explorata, probeq. cognita tum ex S. Cyrilli de Incarnatione Verbi scriptis voluminibus, tum ex epistola a se scripta ad Flavianum, examinata, cognita, probata, publicaq. subscriptione munita, & clero ac populo declarata; tunc fore, ut bono pacis in Apostolicæ sedis communionem recipiatur, & federe sinatur. Quid insuper præter hæc ab eo impendendum exigat, idem sanctus Leo in eadem ad Theodosium epistola declarat his verbis:

Quia vero & nos & beati Patres nostri, quorum doctrinam veneramus & sequimur, in vnus fidei concordia sumus, sicut prouinciarum omnium protestantur Antistites: agat clementiæ vestræ deuotissima fides, ut quamprimum ad nos Constantinopolitani Episcopi, qualia debent, probati & Catholici sacerdotis scripta perueniant, aperte scilicet & dilucide protestantia, quod si quis de incarnatione Verbi Dei aliud aliquid credat, aut asserat, quam Catholicorum omnium & mea professio protestatur, hunc a sua communione secernat: ut ei fraternam in Christo charitatem merito possimus impendere.] hæc sanctus Leo ab Anatolio exigit, quibus plane in Dioscorum, Eutychetem, & omnes eius sectarios connexum esse voluit anathema. At quoniam non vnus Anatolij tantummodo exploranda fides erat; sed quod plurima esset lapsorum multitudo, ab eodem Pontifice aperta iam via omnibus lapsis Episcopis ab errore resipiscendi, & ad fidem Catholicam reuertendi; visum est eidem sancto Leoni Romano Pontifici Petri agenti personam, cui a Domino iussum est confirmare fratres, Legatos a Latere mittere Constantinopolim, qui lapsos redire volentes ad Ecclesiam, a qua, impie cogente Dioscoro, vel fallente Eutychete, turpiter defecissent, probarent: de qua quidem legatione hæc idem habet in eadem epistola ad Theodosium:

Ut autem salubribus curis velocior, pleniorque, auxiliante Domino, per vestræ clementiæ fidem præstetur effectus; ad pietatem vestram fratres & Coepiscopos meos Abundium & Alterium, sed & Basilium & Senatorem presbyteros, quorum mihi deuotio est probata, direxi: per quos, quæ nostræ forma sit fidei, manifestatis instructionibus, quas misimus, possitis dignanter agnoscere. Ut si Constantinopolitanus Antistes in eadem confessionem toto corde consentit: securi (ut dignum est) de Ecclesiæ pace lætemur, neque aliquid residere videatur ambiguum, ut de superfluis forsitan suspicionibus laboremus. Sin vero aliqui a puritate nostræ fidei atque Patrum auctoritate dissentiant: Concilium vniuersale intra Italiam (sicut Synodus, quæ ob hanc causam Romæ conueniat, mecum petit) clementia vestra concedat: ut in vnum conuenientibus omnibus, his qui aut ignorantia, aut timore prolapsi sunt, correctionis remedijs consulatur: nec cuiquam ultra sit liberum, ita Nicænæ fidei facere mentionem, ut eius fidei inueniatur esse contrarius.] hæc idcirco S. Leo, quod (ut dictum est) sub professionis Nicænæ prætextu, quam pro-

ANNVS BENIGNITATIS.

Isai. 14.

Psal. 64.

Sidon. lib. 2. epist. 9.

Leo epist. 31.

LEO PAPA AD PULCHERIAM.

Matth. 28.

GALEATI

LEO HORTATOR ARCHIMANDRITAS.

Leo epist. 32.

THEODOSIUS AD LEONEM.

Leo epist. 33.

QUOMODO RECIPIENDVS ANATOLIYS.

QUAE LEO PAPA ANATOLIO PRÆSCRIBAT.

QUATVOR LEGATI A LATERE MISSE A S. LEONE.

probassent Eutychniani in pseudoconcilio Ephesino, hæresis quæ damnanda erat occultare-
tur: vt inter alios ipse Theodosius sibi de fide Catholica blandiretur, qui eo prætextu
Concilium illud abominandum probaret, quod fidei Nicænæ in eo fuisset professio con-
clamata. Hæc quidem Leo ad Theodosium decimosextimo Kalendas Augustas.

ROMANA EC-
CLES. ORIEN-
TALI SVBVE-
NIRE SOLI-
TA.

a Leo epist. 34.

Vetus ista fuit Romanæ sedis consuetudo, vt collapsæ Orientali Ecclesiæ, qui eã erigerent,
Roma legatos mitteret: ita namque factum esse post Constantij obitum, quæ dicta sunt su-
perius ex Gregorio Nazianzeno atque Basilio, satis docent: id ipsum ab eadem præsti-
tum sub Valente, plures ipsius sancti Basilij epistolæ clamant. Id denique modo tentatur
more maiorum ab ipso Leone Pontifice, qui sequenti die eodem argumento ad Archiman-
dritas^a litteras dedit, quibus declarat se legatos mittere non vnus tantum Anatolij resti-
tutionis causa, sed lapsorum omnium, nempe vt per eos probarentur, qui lapsi in errorem
vellent recipi in Ecclesiam.

b Leo epist. 35.
PVLCHERIA
RECONCILIA-
TRIX PACIS
ECCLESIAE.

Diebus vero tribus interlapsis, ipso decimotertio Kalendas Augustas idem sanctus Leo
ad Pulcheriam^b Augustam ea quoque de causa litteras dedit: cui & legatos commendans,
laudat magnopere eius in restituenda Ecclesiæ pace studium, adeo vt ei tribuat totum quod
ageretur de Ecclesia Catholica depressa nimium subleuanda: ipso enim epistolæ exordio
hæc præfatur: Gaudeo fidei clementiæ vestræ, quod religiosum studium dignanter impen-
ditis, vt pax Ecclesiastica renouetur, quæ quorundam dissensionibus videbatur esse tur-
bata. Debetur enim hoc vestræ specialiter gloriæ, vt ablatis omnibus scandalis, quæ con-
tra Catholicam fidem inimicus excogitarat, vna eademq. sit per totum mundum confessio
veritatis.] hæc sanctus Leo de sancta Pulcheria: cuius consilio donec Theodosius se ipsum
& Imperium moderatus est, nihil felicius ipsi potuit accidere & gloriosius: adeo vt licet
olim puerulus, magno tamen splendore refulserit: nam summa pace atque concordia om-
nibus bene dispositis, felicissime illi cuncta cessere, perstitereque, maioreq. sunt augmen-
to propagata, quod eiusdem arbitrio, quæ diuini Spiritus instinctu in omnibus regebatur,
cuncta omnino commiserit.

THEODOSII
VARIA CON-
DITIO.

Certe quidem in ipsius Imperij regimine eximio semper refulgens religionis exemplo
Theodosius ex institutione Pulcheriæ, & vitæ moribus integerrimis pollens, superiores om-
nes Christianos Principes videri poterat superasse: cum vero vxoris & eunuchorum consi-
lij sese ab eadem sancta Pulcheria ablegauit, quasi optimi regiminis ruptis habenis, in
præceptis actus, deteriora ceteris Principibus perpetravit: cum fauens priuatis affectibus,
summum Catholici fidei intulit detrimentum, & immensa clade Ecclesiam Orientalem
affecit: cuius rei gratia in se ipsum primo e patientis Dei manu diræ vltionis fulmen extor-
sit. Vt plane ad eius exemplum, illud sit sæpe Dauidicum repetendum: Et nunc Reges
intelligite, & erudimini qui iudicatis terram: seruite Domino in timore.] etenim non ho-
mo laceffitur, sed ipse Deus vltionum, qui aufert spiritum Principum, & qui est terribilis
super omnes Reges terræ. Ceterum quod miserationes Domini super omnia opera eius,
non statim in Theodosium iræ suæ sagittas emisit, in quibus parauit vasa mortis, ne simul
cum corpore & anima æternæ salutis dispendium pateretur; sed poenitentia tempus in-
dulset, illuxitq. fulgore gratiæ suæ, vt sanctæ sororis consilij acquiesceret, & remedia ab
illa ministrata perciperet.

c Niceph. lib. 14.
c. 49.
DE POENITEN-
TIA THEO-
DOSII IMP.

Feruntur quidem multa & admiratione digna in expiationem admissi sceleris hoc anno
ab ipso Theodosio præstita, quæ Nicephorus ita describit^c: Deinde vero Theodosius, vbi
re secum perpensa, se Chrysaphij astutia deceptum esse comperit: perquam grauiter &
impietatem in Flavianum perpetrata, & alijs Episcopis nefarie illaram contumeliam &
condemnationem tulit. Et cum dolori suo mederi non posset, in Chrysaphium legiti-
mum iustumq. effudit furorem. Itaque illum primum dignitate, mox etiam substantia
omni spoliatum, in insulam quamdam relegauit. Cuius iudicium quod cælestis quoque
calculus comprobaret, in mari nauigantem affecutus est.] hæc ipse, in mare mersum signifi-
cans. Sed diuerse Marcellinus in Chronico, vbi sub huius anni Consulibus ita habet de
Chrysaphio auctore malorum omnium: Chrysaphius eunuchus, Pulcheriæ Theodosij so-
roris nutu, sua cum auaritia interemptus est.] sed quomodo eius nutu, aucti Cedrenum:
Pulcheria autem iniustissimum istum eunuchum Chrysaphium Iordani tradidit Ioannis fi-
lio, quem ille dolo necauerat: atque Iordanes vicem reppendit.] hæc ipse. Ita plane qui ini-
micitias exercuit cum Flauiano, & in eis tum Theodosium tum Eudociam Augustam impli-
cuit, atque illi nocendi causa hæresiarcham in eum excitaui, & Dioscorum ad omne sce-
lus

DE VINDICTA
IN CHRYSAP-
PHIVM.

A Ius impulit, meritas poenas exoluit. Sed pergit Nicephorus dicere de poenitentia Theo-
dosij Imperatoris:

Postea cõiugem quoque Eudociam per acrem obiurgationem male admodum accepit:
quippe quæ malorum inualescentium causa fuisset: Ad hæc iniuriam quoque germanæ suæ
Pulcheriæ, quæ eius causa Imperiali aula eiecta esset, factam adiecit; atque insuper illam
de Paulino suspicionem & contentionis ouem^a, vehementer eam perstringens, in medium
protulit. Illa consilij dubia, cum in magnum esset coniecta metum, vt sibi Hierosolymam
petere liceret, petijt: ad quam profectioem se, voto nuncupato, Deo obligauerat, si in
matrimonium collocatam filiam vidisset. Imperator confestim in Septimum eam misit:
sororem Pulcheriam septimum iam ibi annum agentem reuocauit, quæ magno cum ap-
paratu & comitatu in aulam redijt. Ephesum certis hominibus missis, sacrum Flauiani
B corpus inde in urbem imperantem transtulit; atque id per mediam ciuitatem cum obser-
uantia & pompa celebri illatum, intra adyta sanctorum discipulorum Christi templi splen-
dide & religiose reposuit.]

EUDOCIA OBI-
IURGATVR
A THEODO-
SIO.
a Vide de hæc
oue Niceph. lib.
14. c. 23.

At nec in his quidem fides vera Nicephori: etenim id peractum esse ab eius successore
Marciano Augusto, ex epistola S. Pulcheriæ^b ad S. Leonem Papam habetur expressum,
vt dubitationi nullus sit penitus locus. neque Ephesi mortuus est Flavianus, vt inde trãsfe-
rendum peteretur corpus ipsius. Pergit vero Nicephorus: Postea Iudæorum synagoga in
fabrorum foro in templi formam redacta, pulchritudine simul & amplitudine exornata,
insignem Dei Genitrici ædem sacram construxit: vbi minoribus alijs adiectis ædificijs, ve-
nerandam & sacram Dei Matris in ipso sanctioris mensæ tumulo zonam reposuit; & ex eo
tempore ea Dei Genitricis ædes Sacri tumuli nomen est consecuta.] hætenus ibi Nice-
phorus, qui & inferius hæc de Theodosij morte addit^c:

b Extrat rom. 1.
Concil. ante Com-
cil. Chalced.

C Et cum obitus eius appropinquaret, Ephesum venit, S. Ioannem illum virginem &
Euangelistam honoraturus: templumq. illius ingressus, orationi sese dedit: in qua etiam,
quis ei in Imperio Romano successurus esset, edoceri se a Deo petijt. Quod vbi per visio-
nem ei Deus ostendit, Constantinopolim redijt. Nec ita multo post, exercitu ex bello
aduersus Attilam gesto reuerso, vrbe egressus est, vt equitatione vt venatione se recrea-
ret. Atque inter equitandum equo delapsus, spinæ vertebam luxauit. Quapropter lecti-
ca in urbem relatus est. Atque vbi se moriturum esse sensit, cum Pulcheria sorore, secre-
to ad se euocata, de Marciano Tribunitio locutus est, Deo gratum placitumq. esse dicens,
vt ille post se Romanam administraret ditionem. Et ille quidem cum hæc dixisset, mor-
tuus est.] hucusque auctor: licet Zonaras diuersam tradat de eius obitu esse aliorum sen-
tentiam, quod alij dicant morbo perijsse, alij lapsum ab equo: cui sententiæ Cedrenus
visus est assentire, sicut alijs de peregrinatione Ephesum facta, & prædictione successoris
Imperatoris. Theodorus Lector in Collectaneis agens de obitu Theodosij, nouam affert
causam his verbis: Theodosius Iunior ad venationem egressus, & in fluuium Album ab-
reptus, sequenti nocte mortuus est, & in sepulchro Arcadij patris ipsius sepultus. Et Eu-
dokia Imperatrix Hierosolymam profecta, non est amplius reuersa.] hæc Theodorus.

c Niceph. lib. 14.
c. 58.

Quod autem ad rationem temporis spectat, contigit Theodosij obitus quarto Kal. Au-
gusti, anno eius Imperij ab exitu parentis Arcadij quadragesimotertio per tres menses in-
choato, ætatis suæ vndequinquagesimo. Qui quidem attemperatam misericordia Dei
vindictam expertus est, quod datum illi sit ante obitum admissum facinus intelligere, re-
media quærere, in auctorem vlcisci, Romano Pontifici obedire, eidemq. communicare, vt
E data mutuo litteræ docent. Tanta hæc, haud dubium, precibus sanctæ sororis obtinuit, ne
præteritæ optime functæ vitæ bona opera interirent. Sed & misericordiæ quoque diuinæ
fuit, vt immanis perpetrati sceleris in hac vita potius daret poenas, quam in futura; cum
non iudicet Deus bis in id ipsum: nam sic, ex sententia Apostoli^d, electi in hoc mundo cor-
ripiuntur a Deo, vt non cum hoc mundo damnentur.

CAUSA OBI-
TVS THEO-
DOSII.

d 1. Cor. 11.

Defuncto autē Theodosio Imperatore, voluntate sanctæ Pulcheriæ, ex Senatusconsul-
to delatum est Imperium Marciano. Quod enim nullum exemplum præcesserat, vt Au-
gusta sola hæc moderaretur Imperij, & ipsa Deo (vt dictum est) virginitatem vouis-
set, iamq. ætate grandior esset, vtpote quæ ageret annos quinquaginta & vnum, nata
sub Consulatu Theodori & Eutropij: salubre illud consilium inijt, vt coniugij titulo vi-
rum eueheret in Imperium ætate maturum, consilio grauem, continentia probatum, at-
que militari virtute vbique spectatum: sicq. optimo Imperij regimini opportune consule-
ret, vt

MARCIVS
IMPERATOR.

ret, vt tamen deuotæ Deo virginittatis integritati eſſet omnino proſpectum : haud im-
memor, facti huius digniſſimum in diuinis Scripturis exemplum haberi litteris com-
mendatum, cum ſanctiſſima Virgo Deipara ita fuit matrimonij legibus iuncta coniugi, vt
numquam deſerit eſſe virgo. Hoc igitur tam nobile exemplum facere edocuit, quod ne-
ceſſitas exegit temporis, & virtus hominis perſuaſit. Quiſnam autem iſte fuerit Marcianus,
audiamus Euagrium^a:

^a *Euagr. lib. 2.
cap. 1.*

PRIMORDIA
MARCIANI.

Thrax (inquit) erat genere, filius viri rem exercentis militaris: qui propterea quod
ſtudio paternæ vitæ æmulandæ ducebatur, ad Philippopolim recta ſe contulit, inq. ea ci-
uitate adſcriptus eſt in militum numerum. Forte fortuna ei illuc proficiſcenti, inter vias
corpus recens occiſum, humiq. proiectum viſum eſt. Cui aſtans (erat enim cum in alijs
vitæ officijs facile præſtantiffimus, tū propenſiffimus ad miſericordiam) factum admodum
miſeratus eſt; & diu ibi propterea commoratus, quod fratri iuſta ſoluere cupiebat. Verum
vbi quidã iſta viderunt, rem deſerunt ad magiſtratus Philippopolis. Illiprehendunt Mar-
cianum, quæſtionem de cædẽ facta in eum exercent: ac cum coniecturis ac ſignis plus tri-
bueretur, quam aut veritati, aut verbis Marciani cædem pernegantis: cumq. Marcianus
iam poenas homicidæ eſſet perſoluturus: ex improuiſo, diuina largiente gratia, deprehen-
ſus eſt ille ipſe, qui cædem feciſſet. quo præ facinore capite mulctato, Marcianus capitis
periculo liberatur.

MILITIAE
DANS NOMEN
SVBROGATVR
AVGVSTO.

Quocirca mirandum in modum ereptus discrimine, ad quamdam militum turbam ibi
accolentium venit, cupiens in eorum numerum nomen dare. Illi admirati hominem, &
præpotentem fore certis coniecturis augurati, libentiſſime cum admittunt, inq. ſuum Al-
bum referunt; neque ponunt infimo in loco, ſicut lex poſtulabat militaris; ſed ad quemdam
honoris gradum, quem vir nuper mortuus, cui nomen erat Auguſtus, obtinuerat, Marcia-
num, qui item Auguſtus appellabatur, efferunt, inq. Album ſcribunt, ſicut nomen quo do-
nantur Imperatores noſtri vna cum purpura (vocantur enim Auguſti) priuſquam potire-
tur Imperio obtinuit.] ſubdit de prodigio quod in Africa contigit ſub Genſerico, de quo
nos ſuo loco ſuperius egimus. Vitam vero ipſius a Patriſco huius temporis præclaro rhe-
tore litteris commendatam fuiſſe, idem Euagrius tradit: non extat illa quidem. At nos
ea recensere contenti erimus, quæ ad Eccleſiaſticam tractationem ſpectare videntur: at-
que illud in primis, quod ſimulac in Imperium elatus eſt, nihil antiquius habuit, quam
hæreticos recens obortos edita ſanctiõne vexare. Ipſis igitur Kalendis Auguſtis, biduo,
ſiue triduo ab eius electione, cuiſmodi per Palladium Præfectum Prætorio promulgauit
ediictum^b:

^b *l. vi. c. de apo-
ſtatis.*

QVID MAR-
CIANVS IMP.
ADVERSVS
EVTYCHIA-
NOS.

Eos qui Catholicarum Eccleſiarum clerici, vel Orthodoxæ fidei monachi, relicto vera
Orthodoxæ religionis cultu, Apollinaris, vel Eutycheris hæreſim & dogmata abominan-
da ſecuti fuerint: omnibus poenis, quæ ſuperioribus legibus aduerſus hæreticos conſtitutæ
ſunt, iubemus teneri, & extra ipſum ſolum Romani Imperij repelli, ſicut de Manichæis præ-
cedentium legum ſtatuta ſanxerunt. Dat. Kal. Aug. Valentiniano VII. & Auieno Conſſ.]
Rurſum vero eodem ſui Imperij exordio idem Marcianus ad præcipuum Eccleſiæ viſibi-
le caput conuertens oculos, eius nutu cuncta agere ſtatuens animo, ad ſanctum Leonem
Romanum Pontificem has litteras dedit^c:

^c *Ante Concil.
Chalced. tom. I.
Concil.*

MARCIANVS
AD LEONEM
PONT.

Ad hoc maximum Imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellen-
tiſſimi, cunctaq. militiæ. Vnde pro reuerenda & Catholica religione Chriſtianæ fidei,
cuius auxilijs virtutem noſtræ potentiæ confiſimus gubernari, tuam ſanctitatem princi-
patum in Episcopatu diuinæ fidei poſſidentem ſacris litteris in principio iuſtum credimus
alloquendam; inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate, ſtatuq. noſtri Imperij æternam
Diuinitatem tua ſanctitas deprecetur, vt & tale propoſitum atque deſiderium habeamus,
quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandam Synodum, te auctore, maxima pax
circa omnes Episcopos fidei Catholicæ fiat, ab omni ſcelere pura & intemerata conſiſtens.
Actum Conſtantinopoli, Conſulatu Valentiniani perpetui Aug.] hætenus epiſtola.

Inter hæc autem legati, quos ad Theodoſium Auguſtum ipſe Romanus Pontifex Leo
direxerat, Conſtantinopolim peruenerunt; Marcianoq. nouo Auguſto litteras reddidere,
quæ ad Theodoſium ſcriptæ fuerant. Quibus Marcianus acceptis, ſuſceptiq. legatis ho-
norificentiffime, perbreues has ad eundem ſanctum Leonem litteras ſecundo ſcripſit^d,
quibus de cogenda œcumenica Synodo tractare cœpit; probe ſciens, nonniſi eiufdem pri-
marie ſedis Antiftitis auctoritate ſolere Synodos œcumenicas legitime conuocari:

Leoni

A Leoni reuerendiſſimo Episcopo Eccleſiæ glorioſiſſimæ vr̄bis Romæ Marcianus.

De ſtudio & ordinatione * noſtra ſanctitas tuanon dubitet: quoniã veram Chriſtianorum
religionem & Apoſtolicam firmã fidem volumus permanere, & ab omni populo pia men-
te ſeruari. Denique ſolicitudinem noſtræ potentiæ in recta religione, & propitiatione
Saluatoris noſtri conſiſtere, non ambigimus. Quapropter reuerendiſſimos viros, quos ad
noſtram pietatem ſanctitas tua direxit, libenter (ſicut decebat) & animo grato ſuſcepimus.
Supereſt, vt ſi placuerit tuæ beatitudini in has partes aduenire, & Synodum celebrare, hoc
facere religionis affectu dignetur: noſtris vtique deſiderijs veſtra ſanctitas ſatisfaciet, & ſa-
cræ religioni quæ ſunt vtilia decernet. Si vero hoc oneroſum eſt, vt tu ad has partes ad-
uenias: hoc ipſum proprijs litteris tua ſanctitas manifeſtet, quatenus & in omnem Orien-
tem, & in ipſam Thraciam & Illyricum noſtræ litteræ dirigantur, vt ad quemdam deſtina-
tum locum, vbi vobis placuerit, omnes ſanctiſſimi Episcopos debeant conuenire; & quæ
Chriſtianæ religioni & Catholicæ fidei proſint, ſicut ſanctitas tua ſecundum Eccleſiaſticas
regulas deſinierit, ſua diſpoſitione declarent.] hæc ad Leonem Papam Marcianus Augu-
ſtus, egregium in omnibus Catholici Principis ſpecimen edens.

His datis litteris, idem Marcianus totus eſt vt componat Eccleſiam diſſipatã, atque per-
peram facta deſtruat, & fidem Catholicam proculcatam poſtliminio ſanctæ Eccleſiæ reſti-
tuat. Atque primum omnium, ex ſancti Leonis Papæ litterarum præſcripto, per legatos miſ-
ſos Anatolij Conſtantinopolitani fidem Catholicam explorat; quæ quidem eius publi-
ca profeſſione (vt exigebat ſanctus Leo) Catholica, in omnibus conſentiens ſancti Leonis
Papæ ſcriptis inuenta eſt. Quo etiam tempore idem Imperator Marcianus iuſſit exulan-
tes ex Conciliabulo Epheliſino conſeſſores Episcopos ad propria reuocandos, iam in futuro
C Concilio ſuas ſedes, e quibus eiecti fuerant, recepturos. Sed & illud pergratum Catholi-
cis omnibus munus Deo obtulit, vt ſicut iuſſerat quoscumque exules ſolui debere, ita
etiam dederit in mandatis, vt ſanctiſſimus Flauianus quantumlibet iam vita functus, ad
ſuam tamen Eccleſiam ſumma gloria remearet: quamobrem factum eſt, vt ex loco exilij,
vbi ſacræ reliquiæ ſepultæ iacebant ingloriæ, transferrentur ſolemni pompa Conſtantino-
polim, perinde ac ſi ad triumphum de expugnata ſua nece perfidia, & ſubiugata impieta-
te inclytus martyr regiam inferretur in vr̄bem. Hæc autem adeo optata atque iucunda
voluit ſanctæ Pulcheriæ Auguſtæ ſancto Leoni Romano Pontifici, his datis ad eum litteris,
nota fieri^a:

Leoni reuerendiſſimo Episcopo Eccleſiæ glorioſæ ciuitatis Romæ Pulcheriæ Auguſtæ.

Litteras tuæ beatitudinis cum omni decenti omnem Episcopum ueneratione ſuſcepi-
mus, per quas tuam fidem puram & talem cognouimus, qualis debet cum ſanctitate ſacro
præberi templo. Ego vero, ſimiliter ac meus dominus tranquilliffimus Imperator meus
coniux, in eadem ſemper manſimus & manemus, omnem prauitatem atque pollutionem &
maleficiũ declinantes. Sanctiſſimus igitur glorioſæ Conſtantinopolis Episcopus Ana-
tolius in eadem fide permanſit atque religione, & tuarum litterarum Apoſtolicam confeſ-
ſionem complectitur, illo errore ſublato, qui ab aliquibus nunc ortus eſt, ſicut ex eius quo-
que litteris clariſſe tua ſanctitas agnoſcere poterit; & epiſtolæ ſimiliter Catholicæ fidei,
quam ad ſanctæ memoriæ Flauianum Episcopum tua beatitudo direxit, ſine aliqua dila-
tatione ſubſcripſit.

Et propterea tua reuerentia, quocumque modo proſpexerit, ſignificare dignetur: vt om-
nes etiam totius Orientis Episcopos Thraciæ atque Illyrici (ſicut etiam noſtro domino piſſi-
ſſimo Imperatori meo coniugi placuit) in vnam ciuitatem velociter ab Orientalibus parti-
bus valeant conuenire: & illic ſancto Concilio & de Catholica confeſſione, & de his Episco-
pis qui ante hoc ſegregati ſunt, ſicut fides & Chriſtiana pietas exigit, te auctore, decernant.
Super hæc autem ſciat tua ſanctitas, quoniam præcepto noſtri domini & tranquilliffimi
Principis mei coniugis, in glorioſam ciuitatem Conſtantinopolim ſanctæ memoriæ Episco-
pi Flauiani corpus allatum eſt; & in baſilica Apoſtolorum, in qua conſueuerunt prædeceſ-
ſores Episcopos ſepeliri, competenter eſt poſitum. Et omnes * ſimiliter Episcopos, qui pro-
pter eandem cauſam, quoniam cum ſanctiſſimo Flauiano ad concordiam fidei Catholicæ
conuenerant, exilio deportati ſunt, reuerti debere, robore pragmatici ſui præcepit, quate-
nus per approbationem Synodi, atque ſententiam omnium Episcoporum conuenientium,
Episcopatum & Eccleſias proprias recipere decernantur.] hætenus ad ſanctum Leonem
ſanctæ Pulcheriæ.

* oratione
POST SVSCIP-
TOS LEGA-
TOS LITTE-
RAR MARCHIA-
NI.

ANATOLII FI-
DES EXPLORATA,
EXVLES RELAXATI,
ET FLAVIANI COR-
PVS TRANS-
LATVM.

^a *Tom. I. Concil.
ante Conc. Chalced.*

PVLCHERIA
AD S. LEONEM

* hos

Vides

^d *Ibid. tom. I.
c. 66.*

Vides igitur ex his in primis, lector, pristinum morem œcumenici cogendi Concilij, vt ad id inconsulto & absque auctoritate Romani Pontificis minime fieret, sed eius arbitrio Imperatores cuncta decernerent: vt ex his tum Marciani Imp. tum Pulcheriæ litteris, quid ab alijs Catholicis Imperatoribus, quorum non extant litteræ, præstitum sit in hoc ipso munere impertito, valeas intelligere; & per litteras ipsorum Augustorum quæ extant, alias percipere possis quæ desiderantur. Quomodo vero etiam pragmatica sanctione honorare voluit Imperator memoriam sancti martyris Flauiani, suo loco dicemus.

CONCIL. CON
STANTINOP.
CORAM LE-
GATIS.

Quoniam autem cuncta hæc gesta sint ordine, vt intelligamus, illud in primis sciendum est, Apostolicæ sedis legatos, simulac Constantinopolim peruenerunt, fatagentes ex iussione S. Leonis Papæ restituere lapsos Episcopos Ecclesiæ Catholicæ communioni, ex vicinis locis Episcopos Catholicos conuocari iussisse, haberiq. Synodum Constantinopoli, in qua primum omnium Anatolius Constantinopolitanus Episcopus fidei Catholicæ professionem offerret, ac deinde alij, & qui absentes essent, per suos mitterent, vt ab eisdem legatis examinaretur, quæ qualisve cuiusque fidei confessio esset. Sed & ex hac item Synodo per legatos Apostolicæ sedis missam esse ad singulos Metropolitanos Orientis epistolam S. Leonis olim datam ad Flavianum, cui omnes scriberent, fidem faciunt quæ habentur post Actionem quartam Concilij Chalcedonensis in causa Photij & Eustathij in Græcis codicibus. Sed describamus hic, quod extat eiusdem Synodi Actorum fragmentum acceptum ex rebus gestis S. Abundij Comensis Episcopi, qui fuit vnus ex quatuor legatis a S. Leone missis: sic enim se habet:

EPISCOPI
SVBSCRI-
BUNT CA-
THOLICÆ
FIDEI.

Anatolius Episcopus Constantinopolitanus Nouæ Romæ, accepta epistola S. Leonis Papæ de confirmatione Catholicæ fidei contra vesaniam hæreticorum, congregauit Concilium omnium Episcoporum, Archimandritarum, presbyterorum, & diaconorum: & ante conspectum omnium recitata est epistola S. Leonis Papæ, quam beatus Abundius coram omnibus præsentauit. Concordantibus testimonijs Romanorum Patrum ac Græcorum, Anatolius Episcopus Constantinopolitanus huic epistolæ S. Leonis Papæ continenti Catholicæ fidei veritatem, concordantibus etiam testimonijs Patrum ab eadem Apostolica sede decretorum, plena deuotione consensit & subscripsit; anathema dicens Eutychemi & Nestorio, & ipsorum dogmati cum sectatoribus eorum. Id ipsum fecere omnes qui aderant Episcopi, presbyteri, Archimandritæ, atque diaconi.

* accusatio-
nem
DICTVM A-
NATHEMA
EUTYCHETI
ET NESTO-
RIO.

Mox S. Abundius, Alterius Episcopus, Basilus & Senator presbyteri dixerunt: Omnipotenti Deo gratias: quoniam reuerendorum Episcoporum, presbyterorum, Archimandritarum, diaconorum, ac totius cleri professiones cognouimus, fidem rectam & a Patribus traditam profiteri, sicut eorumdem subscriptio Gestis præsentibus inserta declarat. Ideo nos quoque, quia omnes hoc exigere & expectare comperimus, secundum assertionem * venerabilis viri Eusebij Episcopi Dorilæi, & sententiam sanctæ memoriæ Flauiani Episcopi, vel assensum Papæ Leonis, qui ad insinuandam cunctis fidem Catholicam nos Roma misit: anathema dicimus Eutychemi, vel omnibus qui eius perfidiam sequuntur, & dicunt in Christo Domino ante incarnationem duas fuisse naturas, post incarnationem vnam tantum naturam: cum Catholica fides & ante incarnationem vnam tantum Verbi fuisse, & post incarnationem duas, id est, Verbi & perfecti hominis, fateatur in vna persona, inconfusa proprietate sui, manere naturas. Nestorio etiam, qui vesanum (vt legitur) dudum dogma dispersit, dicendo Dominum Iesum Christum ex Maria Virgine hominem tantum, non etiam Deum natum: sed & sectatoribus eius in huiusmodi perversitate durantibus anathema dicimus. Propter quod conuenit, ad confirmationem subscriptionis, sanctam quæ præfens est fraternitatem, iisdem, vel omnibus qui eorum doctrinam sequuntur, anathema similiter dicere.] hæc ibi ex Actis Constantinopolitani Concilij coram legatis habiti.

Ceterum haud integra esse noscuntur, cum præter hæc alia etiam in eadē Synodo statuta esse legantur, quæ ibi desiderantur: nimirum vt Episcopis lapsis in Conuentu satanico Ephesino, qui communionem Apostolicæ sedis optarent, communicatio suæ tantummodo concederetur Ecclesiæ, Catholica autem communio nondum eisdem impartiretur. hæc quidem in hac Synodo acta esse, S. Leonis Papæ epistola ad Anatolium, de qua agemus anno sequenti, demonstrat: qua pariter declaratur, a legatis Apostolicæ sedis statutum esse, ne in sacris nominarentur nomina Dioscori Episcopi Alexandrini, Iuuenalis Hierosolymitani, & Eustathij Episcopi Berythi, quod impoenitentes essent antesignani schismaticorum

Aticorum. Quod autem ad litteras ab Episcopis absentibus ad eisdem Apostolicæ sedis legatos scriptas spectat: in iisdem rebus gestis S. Abundij Comensis Episcopi extat epistola Theodoretus Cyri Episcopi, quam dedit ad ipsum Apostolicæ sedis legatum Abundium, istis verbis conscripta:

Domino vere amabili atque sanctissimo fratri Abundio Theodoretus in Domino S.

Comperi quod vestra religio veram & Apostolicam fidem pia mente conseruet: & gratias egi Deo omnipotenti, quod religio, quæ periclitabatur, renouata est per sanctitatem vestram, & venit in lucem. Et sicut dudum in diluuium factum est, vt ad semen generis humani Noe & filij eius relictis sint: ita in præsentem, Occidentales Patres sunt reseruati, vt ex ijs etiam Orientales sacrosanctæ Ecclesiæ veram custodiant religionem, quam vastare iam & deuorare penitus sacrilega & noua hæresis tentabat. Et opportune dici potest vox illa Prophetica: Nisi Dominus Sabaoth semen nobis reliquisset, similes facti essemus quomodo Sodoma & Gomorrha. Adeo nobis quasi aliquod diluuium & bellum euenit ira Dei ex impia hæresi.

THEODORE-
TI EPISTO-
LA AD ABUN-
DIUM LEGA-
TVM APOST.
SEDIS.

a Isa. 1.

Nunc vero Saluatoris nostri in corpore humano præsentiam, & vnum Filium Dei, & perfectam eius deitatem, & perfectam humanitatem confitemur: & non in duos Filios vnum Dominum nostrum Iesum Christum diuidimus, est enim vnus; sed differentiam Dei & hominis cognoscimus; & scimus, quod alterum ex Patre est, alterum ex semine Dauid & Abraham iuxta diuinas Scripturas: quodq. diuina quidem natura sine passione est: corpus autem ante quidem erat in passione, nunc vero & ipsum alienum est a passione: nam postquam surrexit, ab omni passione constat esse liberatum. Hæc & litteris sanctissimi ac religiosissimi Archiepiscopi domini nostri Leonis didicimus. Legimus enim quæ ad sanctæ & beatæ memoriæ Flavianum scripsit: & gratias egimus Domino nostro humanissimo Deo, quod aduocatum & propugnatorem veritatis inuenimus. His & ego litteris consensit: & huic epistolæ meæ exemplum earum copulaui, cui etiam subscripsi: & ex hoc probaui, quod regulas Apostolicas, hoc est, vera dogmata sequor, hodieq. in his permaneo, & ideo bellum patior: Item dominus meus Ibas, & dominus meus Aquilinus, contra quos Imperatorum potestatem inuencos nouæ hæresis armauerunt.

THEODORE-
TI FIDEI
CONFESSIO.

THEODORE-
TVS, IBAS, ET
AQUILINVS
EPISC. SVB-
SCRIBVNT
EPIST. S. LEONIS.

Superest, vt vos cum sanctissimis viris auxilium sacrosanctæ Ecclesiæ feratis, auferatisq. impia bella quæ impendebant. Prohibete itaque sacrilegam sectam, quæ contra pietatem commota est; & pristinam Ecclesijs reddite pacem: vt fructus laborum Apostolicorum accipiatis a Domino, qui eisdem fructus redditurum se repromisit. Omnes religiosissimos & Dei amantissimos presbyteros & reuerendos diaconos & fratres per vestram sanctitatem saluto: & nos, & omnes qui nobiscum sunt, salutamus religionem vestram.] hætenus Theodoretus ad Abundium Comensem Episcopum litteræ, quibus (vt dictum est) adiecit exemplar S. Leonis epistolæ de fide Catholica, cui cum ipse Theodoretus, tum Ibas Episcopus Edeßæ, tum Aquilinus^b Bibli in Palæstina Antistes subscripsere, quo se vere Catholicos esse, Apostolicæ sedis legatis significarent: Etenim etsi vt hostes Eutychemi sectæ passi exilium sunt damnati in conuenticulo Ephesino; quoniam tamen Ibas & Theodoretus Nestorio aliquando fauissent, male audiebant apud nonnullos Orthodoxorum: cuius rei causa sæpè ipse (vt vidimus) Theodoretus litteris adiueros datis conquestus est se calumnijs iugiter exagitari.

b Enagr. lib. 1.
c. 10.

Constat autem, pro Theodoro stetit, fauissetq. eius causæ Vincomalum Magistrum Officiorum: hic ille, qui vna cum alijs clarissimis viris præfuit postea Iudex cognitor Concilio Chalcedonensi, quiq. ob egregias animi virtutes post annos duos vna cum Opilione viro clarissimo ab eodem Marciano Imperatore Consul ordinarius creatus est. Cum igitur Theodoretus accepisset, quod sibi ab eodem Vincomalo exhibitum fuisset officium (accepit enim de his ab eo epistolam) ad eundem litteras reddidit, & quidem hoc ipso tempore, cum, restituta pace, nondum indictum esset Chalcedonense Concilium, sed de futura indictione facienda creber esset vulgatus sermo, quippe quod Orientalis Ecclesiæ pacificus status id exigere videretur. Sed audi eiusdem Theodoretus redditam ad Vincomalum epistolam, qua de rebus suis exactam habet historiam, ex eodem Vaticano codice depromptam:

VINCOMA-
LVS PRO
THEODORE-
TO AGIT.

Vincomalo Magistro Officiorum Theodoretus Episcopus Cyri.
Valde sum miratus, quod cum omnino ignoret tua magnificentia res nostras, & tantum eam quæ contra me gesta est iniquitas cum didicerit, me consolari dignata est, ac
Annal. Eccl. Tom. 6. L omne

c Theodor. epist.
141.
THEODOR-
TVS AD VIN-
COMALVM.

omne adhibuit studium & diligentiam, vt ea quæ contra nos conficta sunt, dissolueret atque dilueret. Sed vestræ celsitudini dabit omnino retributiones bonorum magnorum largitor. Qui enim pro modica aqua mercedem se daturum pollicitus est, maiores proculdubio dabit retributiones ijs qui maiora dederint.

Nos enim talia passi sumus non solum ab apertissimis inimicis, sed a proprijs (vt veremur) amicis: ab illis quidem, dum oppugnamur; ab his, dum prodimur: qualia nullus, vel valde pauci veterum passi sunt. Quis enim tale iudicium audiuit vquam? Quis cum reum trigintaquinque dietarum spatio absentem detinuisset, præcepit iudicibus vt iudicium decernerent de absente? Quis ita crudelis & ferox factus est Iudex, vt hominem iudicet, cuius vocem non audiuit; & non iudicet solum, sed condemnet? Et hoc valde crudeliter & sæue & inhumane. Cum Dominus a præceperit, errantem ex fratribus, & consilium non audientem, post primam & secundam & tertiam correctionem tandem illum haberi tamquam Ethnicum & publicanum: rectissimi isti & iustissimi Iudices, neque ea quæ Ethnicis & publicanis conceduntur, Fidelibus concesserunt: illos enim & vident, & aliquando alloquuntur, & maximo etiam cum honore, si aliquam habent dignitatis apparentiam: nos vero præceperunt, neque tecto, neque aqua, neque quauis re participare. ita voluerunt imitatores b esse Patris nostri, qui in cælis est, qui facit oriri Solem super malos & bonos, & pluit super iustos & iniustos. Sed hos quidem omittam: prope est enim Domini tribunal, vbi non quæritur figuræ apparitio & figmentum, sed rerum veritas.

Tuam vero magnitudinem oro, pro nobis gratias Christo dilecto & victorioso Imperatori agas, & religiosissimæ & pijsimæ Augustæ, qui pio suo Imperio radices ac fundamentum posuerint pietatem; & eorum maiestatem rogare, vt securam pacem & firmam Ecclesijs largiantur, & Synodum congregari præcipiant non iterum hominum perturbatorum, & qui cœtum sursum & deorsum agitant, sed veritatis studiosorum, & Apostolicam doctrinam confirmantium, & nouam hanc & vanam & mendacem hæresim reprobantium: vt istorum laborum laude dignorum fructus percipiatis a clementissimo Domino.] hætenus ad Vincomalum Magistrum Officiorum Theodoretus solutus iam exilio litteris (vt vidimus) Imperatoris, sed nondum Ecclesiæ suæ plene redditus, quod futuro fuit Concilio vniuersali reseruatum.

Eodem quoque tempore, eodemq. pariter argumento idem Theodoretus ad Anatolium Patricium litteras dedit: Erat iste (vt ex Actis Synodi Chalcedonensis apparet) ille Anatolius, qui olim vna cum Valentiniano Augusto ante annos decem Consulatum gesserat ordinarium, hoc vero tempore agebat Magistrum militum. Addidit insuper idem Theodoretus & alias eiusdem generis litteras ad Asparem Gothicæ militiæ Præfectum, eundemq. Exconsulem ordinarium, qui cum Areobinda eandem primariam consecutus fuerat dignitatem, patrem item Consulis Ardaburij. Hos, inquam, Theodoretus litteris interpellat, vt Imperatori & Augustæ Pulcheriæ suo nomine gratias agant de solutis exilij vinculis, & reliquis antea condēnatis iniquo iudicio sanctis Episcopis liberis abire permissis. simulq. admonet, quid de indicenda futura Synodo suggerere debeant Imperatori: ante omnia autem, quam inique fuerit ipse proscriptus, pluribus docet. Egregias has quidem epistolas iungemus superioribus ex codice Græce scripto depromptas, quas hætenus Latinitas tamdiu desiderauit; cum an aliquando simul edendæ sint, ignoremus. Fruere igitur, lector, alieno labore partis tibi diuitijs, & vetera monumenta per tot sæcula conseruata auide suscipe: sunt hæc enim præambula Concilij Chalcedonensis, de quo sequenti anno dicturi sumus. Ad Anatolium itaque Exconsulem Magistrum militum a Theodoro scripta hoc anno, eademq. occasione epistola sic se habet c:

Nos quidem, quam nacti sumus quietem, hilariter accepimus, & vtilis eius & iucundos percipimus fructus. Noster autem Christo dilectus Imperator suæ pietatis fructus Imperium adeptus, primitias Imperij illi, qui ipsi Imperium largitus est, obtulit, quietem videlicet Ecclesiarum, quæ tempestatibus iactabantur, & fidei quæ opprimebatur victoriam, & Evangelicorum dogmatum. His autem præposuit, vt nostra mala, quæ inique passi sumus, sanaret. Quis enim vquam talem ac tantam audiuit iniquitatem? Quis homicida damnatus absens vquam fuit? Quis nuptiarum insidiator, aut adulter non præsens condemnatus? Quis murorum effossor vel sepulchrorum, vel incantator, vel sacrilegus, vel quiduis aliud a lege prohibitum & interdictum ausus, ad tribunal currere festinando, fuit impeditus ne id faceret, & damnatus fuit absens Iudicis sententia? Sed in illis

SVAS DEPLO-
RAT INIVSTE
ILLATAS MO-
LESTIAS.

a Luc. 18.

b Matth. 5.

DE ANATO-
LIO ET ASPA-
RE.

c Theodor. epist.
139.

THEODORE-
TVS AD ANA-
TOLIUM.

A illis nihil tale factum est. Leges enim præcipiunt, vt ante Iudicem & actor & reus ex aduerso stent; & Iudex expectet aperta argumenta & iudicia; & tunc vel vt innocentem dimittat, vel vt reum sententia condemnet. Nobis vero contrarium euenit. Imperatoris (nempe Theodosij) litteræ interdixerunt nobis ad celebrem illam venire Synodum: & iustissimi Iudices absentem condemnauerunt, non iudicantes, sed potius laudantes ea quæ ad nostram accusationem allata fuerunt scripta: & neque diuina lex neque hominum vindicandi cædem meam & damnationem detinere potuit. Sed præcipiebat quidem Præses, veritatem negligens & contemnens, & temporali potestati obsequens: obediebant etiam illi, qui idem nobiscum sentiunt & conueniunt in dogmatibus, & nostra aliquando maxime sunt admirati: tempus tamen illud horum quidem prodicionem, illorum vero pusillanimitatem patefecit; nobis autem occasionem fiducia largita sunt ea quæ pro veritate passi sumus; & Christus Dominus concessit nobis a, non solum vt in ipsum credamus, verum etiam pro ipso pati. Maxima enim gratia hæc est, pro Domino pati: Sanctus etiam Apostolus b hæc præponit magnis miraculis.

His quoque ego gloriando, licet humilis & abiectus sim, & nullam aliam gloriandi causam habeam: vestram magnificentiam oro, vt gratiarum actiones pro nostra humilitate Imperatori Christo dilecto agas, ac pijsimæ ac Deo dilectissimæ Augustæ, bonorum magistræ, quod huiusmodi dona retribuit Domino magnorum donorum largitori; & quod sui Imperij basim, sustentaculum, & fundamentum pietatis zelum ambo constituerunt. Rogate præterea dilectum Deo ipsorum caput, vt finem imponant ijs quæ recte sancita sunt, & Synodum congregent, non iterum perturbatorum hominum & conuenarum plenam, sed ab his omnibus alienam, & eos qui res diuinas recte iudicant magnificentium, & præ omnibus rebus humanis veritatem æstimantium.

Si vero ipsorum maiestas veterem Ecclesijs voluerit restituere serenitatem & tranquillitatem (velle autem certo scio) rogate eorum pietatem, vt rebus, dum fiunt, adsint: vt eos qui contraria sentiunt, sua præsentia terreat, vt nullum habeat veritas aduersarium, sed ipsa per seipsam rerum naturam perquirat, & Apostolicorum dogmatum characterem & veritatem. Hæc autem vehementer peto a vestra magnificentia, non quasi desiderio teneam iterum videndi Cyrum (nouit enim celsitudo tua ciuitatis desolationem, cuius deformitatem quodammodo teximus diuersorum ædificiorū magnis sumptibus) sed vt patefiat, quod ea quæ a nobis prædicantur, Apostolicis conueniunt dogmatibus, & quod spuria sunt & fallacia aduersariorum inuenta. Hoc enim si fiat (ope enim diuina fiat) qui mihi reliqui sunt dies, cum hilaritate viuemus, vbicumque Dominus viuere nobis præceperit.

D Decet autem vos cum pietate enutritos & educatos, & virtutis diuitiarum diuites, hunc zelum resumere, & religiosissimum Imperatorem zelo & animi alacritate flagrantem, & Augustam Christo dilectam tuis exhortationibus alacriores reddere, vt laudabili zelo celeberrimum suum Imperium confirmet.] hætenus ad Anatoliū Patricium Theodoretus, nec quidem frustra: siquidem celebrandæ œcumenicæ Synodo Imperator Marcianus optatam suam exhibuit præsentiam: sed & ex eiusdem Theodreti consilio, magnopere ab eodem Augusto cautum est, ne rerum perturbatores, discordiarumq. dolosi artifices in locum Synodi se inferrent. At quæ idem Theodoretus ad Asparem Exconsulem scripserit, accipe. Sed illud ante præmoneam, quod cum in epistolæ titulo Asparis nomen Consulis & Patricij eidem inditum habeatur; certum est, quod ad nomen Consulis pertinet, textum esse mendosum, vt non Consul, sed Exconsul, siue forte Consularis, sit in eo restituendum: etenim longe ante præsentem annum contigit Asparis Consulatus. porro hoc anno eandem datam esse epistolam sub Marciano Imperatore, quæ in ipsa tractantur, facile docent; quæ sic se habet c:

Theodoretus Aspari Consuli * & Patricio.

Oportebat hoc etiam alijs tuæ fortitudinis & constantiæ virtutibus addere, vt religiosissimus noster & Christo dilectus Imperator, quem diuina gratia pro subditorum beneficio nobis largita est, per tuam magnificentiam sciat iniquitatis quæ contra nos gesta est excessum, & lege iusta legem iniustam abroget. Si enim nos a diuina prouidentia roborati, eam quæ contra nos sancita est pœnam, bonorum causam & occasionem effecimus, & quietem hilari fronte accepimus & silentium: iniusta tamen & iniqua passi sumus, cum nihil deliquerimus eorum quæ calumniatores nostri & veritatis inimici nobis obiecerunt. Sed cum ea passi fuerimus mala, quæ decent eos qui maximas res patrare ausi sunt, vel potius

a Philip. 1.

b 2. Cor. 11.

QUAE SINT
OBSERVAN-
DA IN CON-
CILIO CELE-
BRANDO.

c Theodor. epist.
140.
* Exconsuli

THEODORE-
TVS AD ASPA-
RUM.

his etiam grauiora: Indicta enim causa damnati sumus, & absentes; & litteris Imperatoris A cum nobis interdictum esset Ephesum petere, iustissimam sacrorum Iudicum accepimus sententiam.

Sed hæc omnia soluit & sedauit serenissimus Imperator tuæ magnificentiae studio & diligentia. Ego vero ratus me perperam facere, si filerem, nec gratias agerem: vt has litteras scriberem adductus sum, quibus tuam precor celsitudinem, vt gratias pro nobis victorioso & Christo dilecto Imperatori agas, & religiosissimæ Augustæ & piissimæ, pro quibus bonum precor Dominum pro virili, vt eorum Imperium securum confirmet, vt subditorum clementer curam gerant, & hostibus metum injiciant, eosq. terreant, & laudabilem pacem omnibus largiantur. Ipsos etiam orare tua nitatur celsitudo, vt perfectam solutionem & quietem Ecclesiæ tempestati imponant, & Synodum congregari præcipiant, non iterum eorū qui turbas ciere solent, & Synodum perturbare, sed eorum qui diuinas res quiete tractare soliti sunt, & consueuerunt Apostolica dogmata cōfirmare, & res falsas discernere & a veritate alienas: vt suum hinc lucrum tua celsitudo consequatur.] hæc Theodoretus ad Asparem Magistrum militum, qui etsi Gothus, sectaq. Arianus esset, odio tamen Eutychetis hæresim persequebarur immenso. Sicut igitur David Goliæ gladio ad conficiendos hostes est vsus, ita & Theodoretus aduersus Eutychianos Arianum immittit.

Ex omnibus quidem Episcopis Orientalibus neminē nacti sumus, qui vehementius atque constantius aduersus eiusmodi recens emergentes hæreticos egerit, quā Theodoretus; qui etsi sua damna defleuit, amplius tamen totius Ecclesiæ mala plorauit. cum itaque ab exilio hoc anno est relaxatus, magis ex restituta edicto Imperatoris fide Catholica, & hæresi ablegata lætatus est, quam sui causa: paruipendere enim se iacturam sedis suæ, superius recitatis litteris contestatus est, vt decet Apostolicū virum, non quærens quæ sua sunt, C sed quod esset totius Catholice Ecclesiæ emolumentum. Ita namque animo compositus erat, vt suas calamitates apud viros clarissimos deplorando, illos ad Ecclesiam depressam penitus subleuandam, eiusmodi ob oculos positis iustis causis, impelleret; cum tamen ea esset intrinsecus humilitatis virtute bene compositus, vt quæcumque pateretur, suis existimaret esse adscribenda peccatis: nam audi, quæso, quam eo argumento breuem hoc eodem tempore epistolam ad Ioannem Archimandritam scripsit his verbis ^a:

Beatus quidem David nonnulla commisit delicta: quæ etiam vt memoriæ mandaret ad vtilitatē eorum qui postea futuri essent, is qui omnia sapienter gubernat Deus effecit. Absalom ^b vero parricida & impurus & impius & pessimus tyrannus, non illorum causa rabiem aduersus patrem suum, sed tyrannidē desiderans, iniustissimum illud bellū suscepit. Et diuinus quidem David, dum hæc fierent, quæ ipse patrarat delicta recordabatur. Et D ego quoque alia quidem multa deliquisse me noui: dogmaticā vero Apostolorum doctrinam integram seruauī. Qui vero diuinas & humanas leges conculcarunt, & nos absentes condemnarunt, non illorum quæ nos deliquimus sententiam protulerunt: non enim erant manifesta illis, quæ sunt occulta: sed mēdacia & calumnias cōposuerunt contra nos: vel potius Apostolica dogmata aperte conculcare quærentes, me, qui illa sectabar, condēnarunt.

Sed surrexit Dominus, tamquam dormiens, & arguit & confudit inimicos suos, & dedecus æternum dedit illis, & dogmata adulterina & spuria dissipauit: quæ vero tradidit nobis in sacris Euangelij, cum maiestate & auctoritate prædicari fecit.] hæc dicens, plane alludit ad obitum Theodosij & necem violentam Chrysfaphij Catholice Ecclesiæ hostis, necnon ad edicta nuper a nouo Imperatore publice pro fide Catholica promulgata. sed de se ipso hæc ingenue subdit: Nobis vero ad perfectam consolationem hæc sufficiunt: neque enim ciuitatis desiderio tenemur, in qua laborantes totum absumpsimus tempus; sed rectam Euangeliorum veritatem desideramus regnantem & prædominantem videre. Hoc autem nostrum desiderium Dominus adimpleuit. Lætatur hac de causa, & gaudemus, & Deum magnorum donorum largitorem laudamus; & tuam pietatem hoc ipsum nobiscum agere precamur: & dum Deum laudatis, illum vehementer rogetis, vt eos qui nunc hæc, nunc illa dicunt, & ad tempora instar cameleontum mutantur, qui florum colore vestiuntur, clemens Deus confirmet, vt in petra stabiles reddat, ac illis largiatur, vt præ omnibus veritatem colant & tueantur.] hæc Theodoretus, vere iusti, qui in principio accusator est sui, reddens exemplum, vt qui non gloriā propriam quærat, sed eius qui misit eum, quod Apostolici viri & veracis prædicatoris euidentis signum est. Sed de ipso hæc tenentur.

At sicut

A At sicut Theodoretus, ita & alij Orthodoxi, qui ex Ephesino nefando Concilio proscriptionem passi fuerunt, & alij Catholici Episcopi qui eidem minime præsentibus fuere, cum post tantas offusas tenebras Catholice veritatis claram cunctisq. perspicuam lucem affulgere conspexerunt, æque immenso repleti sunt gaudio: sed & infelices illi, qui licet Catholici vere essent, tamen Dioscori minarum terrore perculsi ad horam cessere tempori inseruientes, etiam lætati sunt, quod tempus aduenisset, quo libere, quales essent, se possent ostendere, & præuaricationem daretur noua confessione delere: exultarunt vero multo magis, cum ab Apostolice sedis legatis opportuna sunt remedia consecuti, nempe vt suorum communicatione contenti essent, in futura Synodo communionem totius Catholice Ecclesiæ fruituri. In tanto gaudio omnium Orthodoxorum, sola hæresis damnata mæret, impij tantum in tenebris conticescunt.

B Sic igitur sanctus Leo per legatos a Latere missos collapsam penitus Ecclesiam Orientalem, fidei veræ exacta ab Episcopis confessione, restituit. Sed quod reliquum tantum esse videbatur, vt qui id facere detrectassent, suis sedibus priuarentur, & spoliati Episcopali dignitate Episcopi Orthodoxi eā reciperent: id quidē œcumenicæ Synodo honoris causa & disciplinæ seruatum voluit & custoditum. Hæc sunt quæ hoc anno sub Marciano Imperatore contigerunt: quæ mox illud magni momenti bonum consecutum est, quod Orientale Imperium, ad multorum annorum spatia assiduis cladibus ab Attila Hunnorum Rege labefactatum, simulac est restituta per Imperatorem vera religio, continuo a barbaris liberatur, abigiturq. diuinitus flagellum Dei, vbi locus datur Catholice veritati: contra vero patuit tunc barbaros præualere, cum impietas regnat. Sic ergo Attila sponte recedens ab Oriente, copias conuertit in Occidentem, vbi imbellem sciret regnare Imperatorem per Aetium Patricium bella gerentem. Quando autem in Gallijs victus fuerit, dicemus anno sequenti, quo fieri contigit.

Hoc eodem anno ingens fames vexauit Italiam; adeo vt inedia pereuntes, filios ad cibum emendum vendiderint. est de his locuples testis Valentiniani sanctio anno sequenti mense Ianuario data, qua præcipit, vt parentibus liceret redimere filios: meminit autem huius penuriæ istis verbis ^a: Notum est proxime obscœnissimam famem per totam Italiam defæuisse, coactos homines & filios parentes vendere, vt discrimen instantis mortis effugerent. Tantum vnique miseranda macies & letalis pereuntium pallor extorsit, vt totius, quem natura concessit, amoris oblitus, alienare suos, pietatis genus putarent. Nihil est enim, ad quod non desperatio salutis impellat: nihil turpe, nihil vetitum credit esurires: sola cura est, vt qualicumque sorte viuatur.] hæc Imperator. Sed & peste laborasse D Italiam, Gelasius ^b Papa testatur. Atque hæc tenentur de rebus gestis præsentis anni.

Q Vadringentesimus quinquagesimus primus Christi annus lætis auspicijs Consulatus religiosissimi Imperatoris Marciani cum collega Adelfio aperitur, memorabilis Magni Concilij Chalcedonensis pacifica celebratione: de quo nos acturi, quæ ante ipsum præcessere, res gestas diligenti narratione in medium adducemus. Ac primum de legatis Apostolice sedis Abundio atque collegis dicendum. Hos quidem de rebus gestis ad S. Leonem Papam relationem misisse vna cū Anatolij Constantinopolitani Episcopi epistola fidei professionem continente, ex eiusdem S. Leonis litteris constat: Quam cum ipse S. Pontifex accepisset, atque eam in omnibus intellexisset esse Catholicam, in omnibus assentientem ijs quæ in epistola ad Flavianum conscripta erant: gratulatorias atque pacificas eidem Anatolio litteras reddidit hoc anno Idibus Aprilis, quarum huiusmodi est exordium ^c:

Gaudemus in Domino, & in dono gratiæ ipsius gloriamur, quia (sicut dilectionis tuæ litteris, & fratrum nostrorum, quos Constantinopolim miseramus, relatione cognouimus) sequacem te Euangelicæ eruditionis ostendis: vt per sacerdotis probabilem fidem merito præsumamus, quod tota Ecclesia eidem credita nec rugam cuiusquam sit erroris habitura, nec maculam.] hæc exordiens habet. Quod vero lapsis in hæresim Episcopis, vel hæreticorum communionem foedatis, ad Ecclesiam Catholicam reuerti cupientibus non nisi propriæ Ecclesiæ communicatio concessa esset; quid præterea iisdem indulgeat

GAVDIUM Q-
RIBNTALIS
ECCLIESIAN.

ATTILA RE-
GEDIT AB
ORIENTE IN
OCCIDEN-
TEM.

INGENS FA-
MES ITALI-
AM VEXAT.

^a Valentin. No-
uel. tit. 11. apud
Cod. Theod.

^b Gelas. in An-
drom.

ANATOLIVS
PROFESSIO-
NEM FIDEI
MITTIT AD
S. LEONEM
PAPAM.

^c Leo epist. 40.

DE LITTERIS
AD ANATO-
LIUM REDDI-
TIS.

DIGNAE LAV-
DES THEO-
DORITI.

^a Theodor. epist.
138.

^b 2. Reg. 15.

THEODORITI
HVMILITAS.

S. Leo, ista subdens in eadem epistola ita declarat: De fratribus vero, quos & epistolis A
tuis & legatorum nostrorum relatione communionis nostræ cupidos esse cognouimus,
eo quod doleat se contra potentiam, contraq. terrores non tenuisse constantiam, sed alie-
no scelere præbuisse consensum, cum ita eos formido turbasset, vt in damnationem Catho-
lici atque innocentis Antifitris, & in receptionem detestabilis prauitatis trepido famula-
rentur obsequio: illud quidem, quod præsentibus & agentibus nostris constitutum est, ap-
probamus, vt suarum interim Ecclesiarum essent communionem contenti.] hæc iam per le-
gatos Constantinopoli decreta erant: sed quid his amplius ipse Leo putauerit esse indul-
gendum, ex verbis ipsius accipe:

Sed cum legatis nostris, quos misimus, participata tecum sollicitudine volumus dispo-
natur; quatenus hi qui plenis satisfactionibus male gesta condemnant, & accusare se ma-
gis eligunt quam tueri, pacis & communionis nostræ vnitate lætentur, ita vt digno prius B
anathemate quæ contra fidem Catholicam sunt recepta damnentur.] hæc S. Leo, quibus
de primis impietatis auctoribus ista subiungit: De nominibus autem Dioscori, Iuuenalis,
& Eustathij ad sacrum altare non recitandis, dilectionem tuam hoc decet custodire, quod
nostri ibidem constituti faciendum esse dixerint, quodq. honorandæ S. Flauiani memoriæ
non repugnet, & a gratia tua Christianæ plebis animos non auertat. Nam iniquum nimis
est atque incongruum, eos qui innocentes & Catholicos sua persecutione vexarunt, san-
ctorum nominibus sine discretionem misceri: cum damnatam impietatem non deserentes
ipsi se sua prauitate condemnent: quos conuenit aut percelli pro perfidia, aut laborare
pro venia.] hæc ipse. Commendat demum eidem clericos Flauiani, quos vult ab ipso sus-
cipi: sed & Ecclesiam Eusebij Dorilæi Romæ hoc tempore agentis vt curet, admonet.
Reddidit has ad Anatolium litteras sanctus Leo (vt diximus) hoc anno, Idibus Aprilis. C

Eadem quoque die idem sanctissimus Pontifex ad Marcianum Imperatorem litteras
dedit, quibus immensas illi de suscepto Catholice fidei patrocinio gratias agit: aliam insu-
per addidit ad Pulcheriam^b Augustam; cuius studium cum aduersus Nestorium, tum ad-
uersus Eutychem plurimum commendans, gratias pariter agit immortales de honorifice
ab ea susceptis Apostolicæ sedis legatis, deq. restitutis dānatis Episcopis, & sacris reliquijs
sancti martyris Flauiani cum honore Constantinopolim translatis, & alijs ab ea sanctissime
gestis. commendat insuper eidem Eusebij Dorilæi Ecclesiam. Hic quidem Romā ad ipsum
Leonem Pontificem, vt ab eo in sedem suā restitueretur, venit: qui fidei Catholice profes-
sione eidem oblata, ab ipso Summo Pontifice susceptus est. De hac enim ipsius professione
ipsemet Eusebius meminit in sacrosancto Concilio Chalcedonensi verbis istis^c: Hanc re-
gulam sanctissimo Papæ in vrbe Roma relegi, præsentibus clericis Constantinopolitanis; D
eamq. suscepit, &c.] erant isti qui Romæ aderant, ab Anatolio cum eius fidei professione
missi, quorum ipse Leo meminit in epistola ad Iulianum^d.

Post hæc agi coeptum de Synodo vniuersali cogenda: quod quidem magna indu-
stria summaq. diligentia a Leone Romano Pōtifice Marcianus Imperator expetit; sed ipse
Pontifex ob ingruentes Hunnorum exercitus Gallias deuastantes, & iam Italiam cogi-
tantes, ad opportunius tempus existimabat differendum esse vniuersale Concilium: ve-
rum quod Marciano in optatis esse videret quamprimum ab his dissensionibus causa Euty-
chetis obortis pacatum reddere Romanum Imperium, alios decreuit mittendos Constan-
tinopolim legatos, qui Synodo interessent: cuius rei causa has primum ad ipsum Marcia-
num Augustum litteras dedit, quibus in primis admonet consultum esse debere Ecclesiasti-
cæ antiquitati, nec pateretur Filij Dei incarnationis sacramentum ab Apostolis Ecclesiæ E
traditum, quasi recens dogma, in controuersiam adducendum. Sed audi ipsam Leonis Pa-
pæ ad Imperatorem breuem epistolam^e:

Quamuis per Constantinopolitanos clericos ad pietatem vestram antea scripserim:
sumptis tamen clementiæ vestræ litteris per virum illustrem Præfectum Urbis filium meū
Tatianum, magnam materiam gratulationis accepi, quia studiosissimos vos Ecclesiasticæ
pacis agnoui. Cui sancto desiderio digna æquitate confertur, vt quem statum esse cupi-
tis religionis, eundem habeatis & regni. Nam inter Principes Christianos Spiritu
Dei confirmante concordiam, gemina per totum mundum fiducia roboratur: quia profes-
sus charitatis & fidei vtrorumque armorum potentiam insuperabilem facit, vt propitiato
per vnā confessionem Deo, simul & hæretica falsitas & barbara destruat hostilitas,
gloriosissime Imperator.

Aucta

A Aucta igitur per Imperialem amicitiam spe cælestis auxiliij, confidentius pietatem ve-
stram pro sacramento salutis humanæ incitare præsumo, ne cuiusquam procaci impuden-
tiq. versutia, quasi de incerto quid sequendū sit, finatis inquiri: vt cum ab Euangelica Apo-
stolicaq. doctrina nec vno quidem verbo liceat diffidere, aut aliter de Scripturis diuinis
sapere, quam beati Apostoli & Patres nostri didicere atque docuerunt; nunc demum in-
disciplinata moueantur & impiæ quæstiones, quas olim, mox vt eas per apta sibi corda dia-
bolus excitauit, per discipulos veritatis Spiritus sanctus extinxit. Nimis autē impium est, vt
per paucorū insipientiam ad coniecturas opinionum & ad carnalium disputationum bella
reuocemur; tamquam reparata disceptatione tractandum sit, vtrum Eutyches impie sen-
serit, & vtrum inepte Dioscorus iudicarit, qui in sanctæ memoriæ Flauiani condemnatio-
ne se percudit, & simpliciores quosque, vt in eandem ruinam prouoluerentur, impegit:
B quorum multis iam (vt cognouimus) ad satisfactionis remedia conuersis, & veniam de in-
constantia trepidatione poscentibus, non cuiusmodi sit fides tractandum est, sed eorum pre-
cibus qualiter annuendum. Vnde pijsimæ sollicitudini vestræ, quam de indicenda Synodo
habere dignamini, per legationem quæ confestim ad clementiam vestram, Deo annuen-
te, perueniet; quicquid ad causæ vtilitatem arbitror pertinere, plenius atque opportunius
suggeretur. Dat. nono Kalendas Maij, Adelphio viro clarissimo Consule.] hæc est prima
epistola Leonis ad Marcianum de Synodo œcumenica cogenda.

Dedit eodē argumento alias quoque litteras^a quinto Kal. Iunias, quibus de differenda
Synodo agit, & quod habebat in animo aperit; sed & causam moræ eam ostendit, nimirū vt
liberati Episcopi a barbarica hostilitate, liberi ad Synodum se conferrent. Imminebat (vt
diximus) cum Hunnorum exercitu Attila, de quo in fine anni huius acturi sumus. Quinam
C autem ab eo legati mittantur, nominat, nempe Paschasinum Episcopum Lilibæi in Sicilia,
Lucentium Episcopum Asculanum, Bonifacium & Basilium S. R. E. presbyteros Cardina-
les, quibus participem adiunxit Iulianum Coensem Episcopum. Interea vero quintum ante
diem ab his datis ad Marcianum Augustum a sancto Leone Pontifice litteris, idem Augu-
stus decimo Kalendas Iunias publicam sanctionem edidit de Synodo œcumenica, ad quam
Episcopos conuocauit, Nicææ in Bithynia celebranda: ita enim ipsi erat in animo, ibi vni-
uersale celebrare Concilium aduersus Eutychetis hæresim, vbi primum fuit impietas Aria-
na damnata. De ipsa autem indictione futuræ Synodi ita se habet ad Metropolitanos pri-
mum scripta epistola^b:

Imperatores Cæsares Valentinianus & Marcianus Victores & Triumphatores semper
Augusti ad omnes vbique reuerendos Episcopos.
D Omnia ad veram fidem & Christianam Orthodoxam religionem tendentia præponen-
da alijs rebus existimauimus. Deo enim propitio existente, & nostrum Imperium & com-
munes causas meliores fore confidimus. Quia igitur dubitationes quædam circa Ortho-
doxam fidem motæ sunt, sicut indicant & litteræ sanctissimi Archiepiscopi felicissimæ
Romæ Leonis: placuit nobis proprie^{*} sanctum Concilium fieri in Nicæa Bithyniæ ciuitate:
quatenus cunctis concordantibus, veritate examinata, & cessante omnium studio,
quo quidam abusi, religionem turbauerunt Orthodoxam, vera & saluberrima fides sic om-
nimodo manifestetur, vt de cetero omnis quæstio & dubitatio auferatur. Vnde tua san-
ctitas cum quantis approbauerit reuerendissimis Episcopis sub suo sacerdotio constitutis
sanctarum Ecclesiarum, expertas habentibus diuinas Scripturas, & in scientia & doctrina
Orthodoxæ & veræ fidei præ cunctis eminentibus, ad memoratam Nicæam ciuitatem
E proximis Kalendis Septembris aduenire festinet. Quisquis autem generalem & omnimo-
do vtilem futuram Synodum refutauerit, peccare quidem & circa Diuinitatem ipsam, &
pietatem nostram offendit^{*}. Agnoscat autem tua sanctitas, quoniam nostra pietas aderit
in ipso Concilio, nisi quædam publicæ & inuitabiles curæ fecerint occupari.] hæc ad Me-
tropolitanos Episcopos, cuius pariter argumenti extant ibidem litteræ datæ ad omnes Epi-
scopos decimo Kalendas Iunij.

Interea autem cum ad Synodum œcumenicam noua legatio esset decreta, reuocata est
illa prior anno superiore Constantinopolim missa, cuius legati Romam reuersi sunt ante
Idus Iunias. Id quidem constat ex alijs litteris eiusdem sancti Leonis Pontificis ad Mar-
cianum Imperatorem^c datis ipsis Idibus Iunij, quibus de legatorum reuersione meminit:
per eosdem enim ipse Romanus Pontifex ab eodem Marciano Imperatore datas accepit
litteras, quarum occasione ad eundem ipse rescripsit gratias agens de omnibus superius
numera-

FIDES NON
REVOCANDA
IN DISPUTA-
TIONEM.

a Leo epist. 43.

LEGATI A S.
LEONE MIS-
SI.b Ante Concil.
Chalced.EDICTVM
IMPP. DE SY-
NODI INDI-
CTIONE.

* propere

* ostendit

PRIORVM
LEGATORVM
REDITVS.

c Leo epist. 44.

DE NON RE-
CITANDIS
NOMINIBVS
IMPOENI-
TENTIVM.DE NON RE-
CITANDIS
NOMINIBVS
IMPOENI-
TENTIVM.

a Leo epist. 38.

b Leo epist. 39.

AD MARCIA-
NUM ET PVL-
CHERIAM
S. LEO SCRIBIT.c Concil. Chalced.
Act. 16.

d Leo epist. 41.

AGI COE-
PTVM DE CO-
GENDO CON-
CILIO.EPISTOLA
S. LEO
AD MARCIANUM

e Leo epist. 42.

LEO AD MAR-
CIANVM
AVG. DE SY-
NODO CO-
GENDA.

numeratis pro fide Catholica ab ipso diligenter impensis officijs. Excusat iterum in fine, A impossibile esse ob ingruentia bella complures Episcopos ex Occidente, derelictis suis Ecclesijs, ad Synodum proficisci. Scripsit itidem Idibus Iunij ad Pulcheriam Augustam, ad quam de Eutychete hæc habet in fine: De Eutychete autem totius scandali & prauitatis auctore hoc clementia vestra præcipiat, vt ab eo loco, qui Constantinopolitanæ vrbi nimis vicinus est, longius transferatur; ne frequentioribus solatijs eorum, quos ad impietatem suam traxit, vtatur. Monasterio quoque ipsius, cui perniciose indigneq. præsedet, Catholicum Abbatem iubete præponi, qui illam seruorum Dei congregationem & a prauo dogmate liberare, & institutis veritatis possit imbuere.] hæc de Eutychete ad Pulcheriam sanctus Leo.

Eadem quoque die Iduum Iuniarum ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum litteras reddidit, in quibus inter alia de recipiendis lapsis Episcopis (quod admonerat B ante) illud rursus instantius ingerit: nimirum, recipiendos omnes digne pœnitentes, qui leuius deliquissent; qui autem alijs malorum fuissent auctores, non ita quidem, sed maturius de his sedis Apostolicæ iudicium expectandum. Haud enim in recipiendis huiusmodi delinquentibus, perditorum antesignanis, festinato currere Romana Ecclesia consuevit: Quæ etsi numquam cuius facinorosissimo delinquenti, vereq. pœnitenti ianuas pœnitentiæ clausit: auctoribus tamen criminum, vel vehementissimis eorum fautoribus, resistere consuevit, & detinere diutius, donec quid de illis esset agendum, maturior consultatio definiret. Ita namque vidimus haud pridem eundem sanctum Leonem tunc diaconum Sixto Pontifici suauis, ne Iulianum audacissimum Pelagianæ hæresis defensorem ad Ecclesiam reuertentem statim exciperet. Quod idem factus Pontifex in Eutychianis recipiendis custoditum omnino voluit. De his enim ad Anatolium ista sunt eius verba, vbi de indulgendo his qui leuius peccassent, ante scripsisset b:

De his autem qui in hac causa grauius peccauere, & ob hoc superiorem sibi locum in eadem infelici Synodo vendicarunt, vt humilium fratrum simplicitatem arrogantia suæ præiudicijs aggrauarent: si forte respiscunt, & a facti sui defensione cessantes, in condemnationem proprii conuertuntur erroris: Horum si satisfactio talis accedit, quæ non refutanda videatur: maturioribus Apostolicæ sedis consilijs referuetur, vt examinatis omnibus atque perpensis, de ipsis eorum cognitionibus, quid constitui debeat, æstimeretur. Neque prius in ecclesia, cui te Dominus voluit præsidere, cuiusquam talium (vt ante scripsimus) nomen ad altare recitetur, quam quid de his constitui debeat, rerum processus ostendat.] hæc Leo: atque de his hæcenus.

Reuersi igitur vbi sunt legati Romam ad Leonem Pontificem, inde iisdem remearunt ad propria, haud tamen otiose acturi. Etenim S. Abundius vna cum Senatore presbytero, & in hac legatione collega, litteris eiusdem S. Leonis conuenit Eusebium Mediolanensem Episcopum, egitq. cum eo, vt prouinciali Conuentu, quæ scripta esset ad Flavianum de Verbi incarnatione doctrina, publicis subscriptionibus se omnes recipere testarentur: quod & impigre curatum est. Conuocans enim ille Mediolanensi Ecclesiæ subiectos Episcopos, prouincialem Synodum egit. Quid in ea ex sententia S. Leonis actum fuerit; extat de his data ab eodem Eusebio Synodalis epistola ad eundem sanctissimum Romanum Pontificem munita chirographo omnium qui interfuerunt Episcoporum, inter quos Abundantius mendose pro Abundio ipso subscriptus legitur c: qui quidem præter spectatam eruditionem, egregia quoque vitæ enituit sanctitate, dignusq. est habitus vt eius memoria perpetuo in Ecclesia coleretur, relato ipsius nomine inter Sanctos quarto Idus Aprilis.

Sed & ipse Eusebius, qui Synodo præfuit, ex vitæ pariter sanctitate perpetuam gloriam est consecutus in Ecclesia Catholica, a qua singulis annis eius dies natalis recolitur consuevit pridie Idus Augusti: ornauit eum præterea digno epigrammate Ennodius Ticinensis.

Rursus vero inter alios Episcopos qui huic Synodo interfuerunt, legitur sanctus Maximus Taurinensis Antistes, cuius cum ob præstantem eruditionem, tum etiam ob insignem vitæ sanctitudinem celebre nomen est in Dei Ecclesia. De ipso enim ista Gennadius habet d: Maximus Taurinensis Ecclesiæ Episcopus, vir in diuinis Scripturis satis intentus, & ad docendum ex tempore plebem satis sufficiens, composuit in laudem Apostolorum tractatum, & in Ioannis Baptistæ natiuitatem, & generalem omnium martyrum hominiam, sed & de capitulis Euangeliorum & de Actibus Apostolorum tractatus multos] & quæ sequuntur. Quod autem in fine habet: Moritur Honorio & Theodosio regnantibus]

A tibus] nisi duos Maximos Taurinenses posueris (quod a nemine dictum reperi) manifestus deprehenditur error: etenim qui huic Concilio Mediolanensi sub Leone Papa hoc tempore celebrato interfuisse legitur, immo & quem Romano Concilio sub Hilario Leonis successore præsentem item fuisse, eius Acta declarant, plane longe post Honorij tempora superuixisse eum oportuit, peruenisseq. saltem ad Domini annum quadringentesimum sexagesimum quintum. Porro eius memoriam anniuersario cultu, septimo Kalendas Iulij, Ecclesia celebrat.

Dum vero in eodem Concilio post Eusebiū Mediolanensem subscriptū legis Fautium Episcopū Regiensem; intelligere potes, alterius Regij, quod est in Gallijs, fuisse S. Prospere Episcopum, qui his S. Leonis temporibus Regiensi Ecclesiæ præerat Antistes. Ornauit etiam tantorum Patrum confessum S. Crispinus Episcopus Ticinensis, qui & ipse inter Sanctos relatus celebratur singulis annis septimo Idus Ianuarias, quo die ex hac vita migrans successorem æque sanctum reliquit Epiphanium, de quo inferius sæpius agendum erit. Extat de eodem Crispino Ennodij Ticinensis epigramma, cuius est exordium:

*Salue sancte Parens: saluete, o saepe recepti,
Crispini cineres, &c.]*

Disce ex serie subscribentiū (quod & in alijs quoque Concilijs obseruari contingit) non sedium prærogatiuæ, sed temporis quo quisque Episcoporum sedere cœpit, haberi solitam rationem: quod vel hoc vno exemplo intelliges, dum in Concilio Aquileiensi, cui pariter Episcopus Mediolanensis S. Ambrosius præfuit, in ordine subscribentium Episcoporum ante Diogenem Episcopum Genuensem Philaster, siue Philastrius ponitur Episcopus Brixianus, in hac vero Synodo primo ponitur Paschalis Genuensis Antistes, & post alios subscriptus legitur Octavianus Episcopus Brixianus: Fuerunt sane ijdem florentissimarum Ecclesiarum Antistites: quarum Brixiana nobilitata sanguine martyrum, sanctis quoque Episcopis, Philastrio, Gaudentio, & alijs pluribus illustratur: Genuensis etiam nemini cedens antiquitate, sicut Mediolanensis, a S. Barnaba Apostolo se accepisse Euangeliū gaudet, & sanctorum martyrum Nazarij & Celsi consuetudine gloriatur, atque sanctis quoque Episcopis Syro, Romulo, Valentino, Felice, atque Salomone, siue Salonio magis magisq. facta conspicua nitet. Eadem quoque ratione Iustinus Vercellensis Ecclesiæ Episcopus hic in imo ferme positus reperitur, qui in Concilio Aquileiensi quarto loco legitur collocatus: quod & de alijs pluribus frequentissime accidisse cognoscitur.

Sed age iam, quod extat eiusdem Synodi tanta illustratæ corona sanctorum vnicum monumentum, nempe breuem epistolam ad S. Leonem datam hic describamus:

D Domino sancto & beatissimo Patri Leoni Eusebius Mediolanensis Episcopus.

Reuersis, Domine annuente, fratribus nostris, quos ad Orientem fidei causa solcite prouida beatitudo vestra direxerat: decursisq. litteris, quas per eos tua sanctitas destinavit: omni exultatione in Christo releuatus sum, quod affectum commissæ sibi legationis eisdem reportasse, vestra pagina designavit. Nec mirum quod Dominus noster Iesus Christus Catholicæ fidei, quam tenemus, maiestatis suæ gratiam, custodiamq. præstiterit; quando vos idoneos cultus sui assertores in Apostoli sui sede Præsules collocavit, qui & recta sentire de incarnationis Dominicæ sacramento, & eadem potestis recte custodire. Admonitis ergo fratribus & Coepiscopis meis, habitoq. Conuentu, vestrarum formam tenuimus litterarum. Nam recensens epistolam beatitudinis vestræ in sacerdotum Domini Concilio, quæ sanctus frater & Coepiscopus noster Abundius*, & compresbyter meus Senator detulerunt, agnitoq. eorum narratione (sicut scripta vestra signauerant) rerum gestarum ordine: continuo requisita est, recitataq. epistola, quam fidei assertionem plene digestam ad Orientem dudum sanctitas vestra transmiserat; quæ ad nos ex vestra ordinatione, sancto fratre & Coepiscopo nostro Ceretio mutuante, peruenit: clarauit eam plenam fidei simplicitate fulgere, Prophetarumq. etiam assertionibus, Euangelicis auctoritatibus, & Apostolicæ doctrinæ testimonijs, nitore quodam lucis & veritatis splendore radiare; omnibusq. sensibus conuenire, quos B. Ambrosius de incarnationis Dominicæ mysterio suis libris, sancto Spiritu excitatus, inseruit.

Et quia omnia maiorum fidei nobis antiquitus traditæ tota puritate conuenerunt, domine sancte & beatissime Pater: placuit omnibus, quorum subscriptio subterannexa nomina poterit declarare, eos qui impie de incarnationis Dominicæ sacramento sentiunt, quamuis intellectus sui prauitate a Catholica fidei veritate recedentes, se ipsos dignos abiectione

Leo epist. 45.
DE TRANSFERENDO LONGIVS EUTYCHETE HÆRESIARCHA.

HAERETICORVM DVCES HAUD FACILE RECIPIENT

Leo epist. 46.

SYNODVS MEDIOLANENSIS

Apud S. Leonem post epist. 52.

DE MAXIMO TAURINENSI EPISCOPO.

Gennad. de Viris illustr. c. 40.

EPISCOPORVM SVBSCRIPTIO QVO ORDINE FERRI SOLITA.

EPIST. EX CONCIL. MEDIOL. AD S. LEONEM.

*Abundantius

abiectione fecerint, suo etiam consensu, auctoritatis vestrae praecedente sententia, damnatione congrua persequendos. Litterarum ergo vestrarum formam secuti, modum praescriptae ordinationis nos seruasse, his per fratrem & Coepiscopum nostrum Cyriacum missis ostendimus. Superest, ut annuente Domino, perfectis rebus, palmam fidei & consummati certaminis coronam quiete perpetua retinentes, hoc futuris memorabile saeculis relinquatis, ut ab hoc tempore praesenti extincta impiae sectae contumacia videatur, ut vobis propugnatoribus in aeternum prostrata succumberet.] *& alia manu:* Incolumem beatitudinem tuam summa Diuinitas tueatur atque custodiat, domine sancte ac beatissime Pater.] sequitur in codice subscriptio tum ipsius Eusebij, tum etiam reliquorum Episcoporum.

Sed cur, inquit, iterum per Abundium & Senatorem missa S. Leonis epistola de Christi incarnatione, si ante iam missam in Gallias, Eusebius eandem acceperat a Ceretio? Ex his pristinum usum intellige. Cum oecumenicum in Oriente Concilium indiceretur, cui cum haud omnes Episcopi Occidentales interesse possent: quo tamen & ipsi aliquo modo suum ferrent suffragium, soliti erant iisdem (si pateretur opportunitas temporis) Romam ad Synodum conuocari, vel saltem iisdem absentibus praecipere Romanus Pontifex, ut prouinciales Metropolitanus Episcopi Conuentus cogerent, ex eisq. litteras darent ad ipsum Pontificem, qui Legatos e Latere dirigeret, non suo ipsius tantum nomine, sed totius Occidentalis Ecclesiae. Sic igitur, cum sub Theodosio postremum Concilium Ephesinum indictum esset, haec opus fuit praestari ab Episcopis Occidentis: rursus vero cum hoc tempore aliud esset indictum Concilium oecumenicum, eadem requiri ab iisdem.

Inter haec autem duo ex Oriente presbyteri haeretici poenitentes Ioannes atque Basilius ad Leonem Pontificem Romam se contulere, ut coram ipso tum Nestorianam, tum etiam Eutylianam haeresim condemnarent: quo facto, acceptis ab eodem Summo Pontifice litteris datis hoc anno decimotertio Kalendas Iulij ad Anatolium, Constantinopolim reuersi sunt. Exhorruisse adhuc eos putamus Anatolium, quod a Dioscoro, damnato Flauiano, Ecclesiae Constantinopolitanae fuisset substitutus Antistes: cum alioqui suscipiendi eiusmodi lapsos eidem Anatolio sciamus a S. Leone tributam esse licentiam.

Eodem vero mense, sexto Kal. Iulij idem S. Leo ad Marcianum Aug. de indicta Synodo scripsit epistolam, qua legatos a se ad eam missos commendat, & fidei Catholicae patrocinium ut suscipiat, rogat. Sequenti vero die, quinto Kalendas Iulij ad ipsam Synodum Chalcedone cogendam (locus enim ille delectus postea fuit, ut Imperator ipse praesens esset) eiusmodi dedit epistolam, qua de legatis a se missis, qui vice ipsius Synodo praesiderent, edocuit, deq. in eis tractandis admonuit. Falso tamen habetur inscripta ad Synodum Chalcedonensem: nam de eo loco nequicquam fuerat hoc tempore mensis Iunij, quo scripta habetur epistola, ab Imperatore decretum. Ea autem sic se habet:

Optaueram quidem, dilectissimi, pro nostri charitate collegij, omnes Domini sacerdotes in vna Catholicae fidei deuotione persistere, nec quemquam gratia aut formidine potestatum saecularium deprauari, ut a via veritatis abcederet. Sed quia multa saepe, quae poenitentiam possint generare, prouenerunt, & superat culpas delinquentium misericordia Dei, atque ideo suspenditur ultio, ut possit locum habere correctio: amplectendum est clementissimi Principis plenum religione consilium, quo sanctam fraternitatem vestram ad destruendas insidias diaboli, & ad reformandam Ecclesiasticam pacem voluit conuenire, beatissimi Petri iure atque honore seruato: adeo ut nos quoque suis litteris inuitaret, ut venerabili Synodo nostram praesentiam praerberemus: quod quidem nec necessitas temporis, nec vlla consuetudo poterat permittere. Tamen in his fratribus Paschasino & Lucentio Episcopis, Bonifacio & Basilio presbyteris, qui ab Apostolica sede directi sunt, me Synodo vestra fraternitas existimet praesidere, non abiuncta a vobis praesentia mea, qui nunc in Vicarijs meis adsum, & iam dudum fidei Catholicae praedicatione non desum; ut qui non potestis ignorare quid ex antiqua traditione credamus, non possitis dubitare quid cupiamus.

Vnde fratres carissimi, reiecta penitus audacia disputandi contra fidem diuinitus inspiratam, vana errantium infidelitas conquiescat; nec liceat defendi, quod non licet credi: cum secundum Euangelicas auctoritates, secundum Propheticas voces, Apostolicam doctrinam plenissime & lucidissime per litteras, quas ad beatae memoriae Flavianum missimus, fuerit declaratum, quae sit de sacramento incarnationis Domini nostri Iesu Christi

A pia & sincera confessio. Quia vero non ignoramus per prauas aemulationes multarum Ecclesiarum statum fuisse turbatum, plurimosq. Episcopos, quia haeresim non receperint, se dibus suis pulsos, & in exilia deportatos, atque in locum superstitum alios substitutos: vulneribus his primitus adhibeatur medicina iustitiae; nec quisquam ita careat proprijs, ut alter vtatur alienis: cum si (ut cupimus) errores omnes relinquunt, nemini quidem perire honor debeat; sed illis qui pro fide laborauerunt, cum omni priuilegio oporteat ius proprium reformari. Prioris autem Ephesinae Synodi, cui beatae memoriae Cyrillus Episcopus tunc praefedit, in Nestorium specialiter statuta permaneant; ne tunc damnata impietas ideo sibi in aliquo blandiatur, quia Eutyches iusta damnatione percellitur. Puritas enim fidei atque doctrina, quam eodem, quo sancti Patres nostri, spiritu praedicamus, & Nestorianam & Eutylianam cum suis auctoribus condemnat pariter & persequitur prauitatem.

B Dara quinto Kalend. Iulij, Adelphio V. C. Consule.] haec ad Synodum oecumenicam Leo Papa.

Quid autem inter haec Constantinopoli gestum sit (ut sua quaeque proprijs reddamus temporibus) enarrandum est. Cum igitur promulgatum esset ab Imperatore edictum de Concilio oecumenico Nicæae celebrando, mox contigit misceri in populo turbas, renouari contentiones, studia partium iterum concitari, excitariq. tumultus. quamobrem Marcianus Imperator eiusmodi mense Iulij ad populum proclamari fecit edictum:

Denunciamus omnibus, ut in sacrosanctis ecclesijs, & in alijs quidem venerabilibus locis, in quibus cum pace & quiete vota competit celebrari, abstineatis ab omni seditione: nemo conclamationibus vtatur, nemo moueat tumultum, aut impetum committat, vel conuenticula collecta multitudine in qualibet parte ciuitatis & vici vel cuiuscumque loci colligere aut celebrare conetur. Nam si quis aliquid contra leges a quibusdam sibi existimet perpetrari, liceat ei adire Iudicem, & legitimum postulare praesidium. Sciant sane omnes, quod si quis contra huius edicti normam aut agere aliquid, aut seditionem mouere tentauerit, ultimo supplicio subiacebit. Dat. III. Idus Iulij, ipso Marciano Aug. & Adelphio Cons.] ita quidem Imperator compescuit concitatos inter factiosos vtriusque partis in regia ciuitate tumultus.

Qui enim in gratiam Theodosij Imperatoris, atque impulsibus Chrysaphij & aliorum potentium, Eutycheti semel fauissent; ne leuitatis arguerentur, perstabant in sententia, & omni conatu patrocinabantur susceptae semel iniquae causae, & si non aliter, acclamationibus saltem nominis Eutychetis. His vero renitebantur maiori conatu atque fiducia, qui viribus praestabant & numero Orthodoxi: periculumq. haud mediocre imminerebat, ne vniuersa ciuitas, his mutuo inter se altercantibus, caedibus turpiter foedaretur. Accidit vero, ut cum quae Constantinopoli concitatae sunt turbae, repressae essent (ut vidimus) edicto Imperatoris: rursus timeretur, ne eadem transferrentur Nicæam Bithyniae, praestitutum ad Synodum locum, confluentibus illuc compluribus monachis atque clericis, necnon etiam laicis vtriusque partis inter se mutuo digladiantibus. Ad quos expellendos fauoribus diuerforum in diuersa commotos, sancta Pulcheria Augusta ad Strategium Consularem Bithyniae eiusmodi litteras dedit:

Intentio nostrae tranquillitatis est, ante ciuiles causas, sanctas Christi Ecclesias, eisq. dicatos in pace consistere, & Orthodoxam fidem, quam continere iudicamus Imperium, imperturbatam & immotam ab omni hominum genere custodiri. Vnde dudum praua quadam emergente discordia, multam curam habuimus, ut vndique multitudo sanctorum Episcoporum simul congregaretur in Nicæa, quatenus vniuersorum concordia omnis turba de medio tolleretur, & in futuro firma & immobilis fides venerabilis praualeret. Quia ergo secundum nostram sanctionem reuerendissimi quidam Episcopi vniuersi conueniunt sustinentes potestatis nostrae praesentiam, quae non post multum, Deo cooperante, aderit: quidam autem (sicut agnouimus) cum sint soliti conturbare & confundere Deo placitam disciplinam, superuenientes in Nicæam clerici ac monachi atque laici tumultum facere tentant, contententes absque his quae nobis placuerunt: necessarias has pias litteras ad tuam direximus claritatem; quatenus cum omni virtute eos qui praeter nostram euocationem, aut permissionem suorum Episcoporum, ibidem commorantur, clericos siue intra hunc ordinem constitutos, siue aliqui eorum a proprijs Episcopis sunt remoti, vel monachos, atque laicos, quos nulla ratio ad Concilium vocat, omnino debeas de ciuitate & ipsis locis expellere: ut cum omni disciplina confidente sancta Synodo, sine aliqua commotione atque

VETVS CON-
SVETVDO OC-
CIDENTALI-
VM EPISCO-
PORVM.

PRESBYTERI
ROMAM VEN-
IUNT POE-
NITENTIAE
CAUSA.
a Leo epist. 48.

b Leo epist. 49.

c Leo epist. 47.

d Leo epist. 47.

LEONIS EPI-
STOLA AD
SYNODVM OE-
CVMENICAM.

a L. S. C. de his
qui ad Eccles.
confug.
EDICTVM AD-
VERSVM TV-
MULTVAN-
TES.

DE STVDIIS
FACTORVM
EVTYCHETIS

b Extant ante
Concil. Chalced.
PVLCHERIA
AD STRATE-
GIVM.

ne atque contentione, quæ a Domino Christo reuelata fuerint, communiter ab omnibus A confirmantur. Scito enim, quod si quis de cetero inuentus fuerit tumultuosus ibidem commorari, aut ante præsentiam nostræ tranquillitatis, aut certe post præsentiam, non fortultum sibi imminere periculum.] hæc Pulcheria ad Strategium.

EPISCOPI
QVI NICAË-
AM PROFB-
CTI SVNT
QVID AD
IMP.

Cum igitur ad præfinitam diem Kalendarum Septembrium Episcopi ad Synodum conuocati, se Nicæam Bithyniæ contulissent, expectarentq. Imperatoris aduentum, qui se in opratis habere Synodo interesse, missis ad Episcopos litteris significauerat; & diebus pluribus Nicææ expectassent: dederunt iisdem Patres litteras ad Imperatorem, quibus & admonuerunt, complures ipsorum ob laborem itineris detineri infirmitatibus, & alijs afflictari angustijs; petentes simul, vt sineret ex more conuentus agi. Ad hos autem Marcianus Augustus rescripsit, visum esse Apostolicæ sedis legatis, ne absque Imperatoris sententia Synodus ageretur: seq. propediem affore pollicitus est: sin autem minime maturare liceret aduentum; vt se Chalcedonem conferrent, hortatus est. Extant ipsæ Imperatoris litteræ ad Synodum datæ^a.

^a In præambulo
Concil. Chalced.

Cum vero inter hæc perturbari Illyricum ob metum imminentis barbaricæ inuasionis idem Imperator certior redditus esset litteris Præfectorū: ea de re adeo commotus est, vt in Illyricum profectionem ipse pararet. Verum quod sciret, hostes tunc facilius superari, cum primo religioni consulitur, & impietas expugnatur; susceptum iam antea institutum de œcumenico celebrando Concilio implere laborat. Quod vero Nicæam se conferendi propositū deposuisset (haud enim tutum esse videbatur ob bellicas expeditiones Constantinopoli longe recedere) hac de causa Patres conuocat iteratis litteris Chalcedonem, propinquam ipsi Constantinopoli ciuitatem. Posteriores autem ipsæ ad eos tunc datæ litteræ sic se habent^b:

^b Extant ante
Concil. Chalced.

Imperatores Valentinianus & Marcianus Victores semper Augusti sancto Concilio quod Nicææ per Dei voluntatem nostra sanctione collectum est.

IMP. MAR-
CIANVS CON-
VOCAT NI-
CAËA CHAL-
CEDONEM PA-
TRES.

Dudum quidem & per alias diuinas nostras litteras indicauimus vestræ religioni, quatenus in Chalcedonensium ciuitatem veniretis, vt ea quæ de sancta & Orthodoxa fide a sanctis Patribus nostris sunt definita, confirmaretis, ne diutius Orthodoxorum multitudo diuersis modis errando seduceretur, sed vt omnes Dominum nostrum Saluatorē Christum (sicut congruit, & sicut sanctissimi Patres nostri decreuerunt) confiteantur. Nos enim propter feruentissimum fidei zelum publicarum rerum necessarias utilitates in præsentidistulimus, multum desiderantes, ea quæ Orthodoxæ & veræ sunt fidei, tranquillitatis nostræ præsentia confirmari. Nam ea quæ in Illyrico contigerunt, & ad vestras aures peruenisse confidimus, licet Dei voluntate competenti vindicta contigerint: tamen publicarum rerum utilitas exigebat ad Illyricum nostræ tranquillitatis profectionem. Sed quoniam (sicut prædictum est) nihil Orthodoxæ fidei, & vt hæc roboretur, præponendum esse iudicauimus: propterea huic quidem expeditioni interim superfedemus. Et nunc proprie vestram venerationem per alias nostras sacratissimas litteras adhortamur, quatenus sine vlla dilatione accedatis Chalcedonensium ciuitatem.

Quoniam Attico diacono regiæ ciuitatis sanctissimæ & Catholicæ Ecclesiæ referente nostræ tranquillitati, cognouimus, vestram sanctitatem formidare, ne forte Eutychetis sectatores, aut alius quibus seditiones & tumultus præparare pertentet: qua gratia significamus vobis, vt prædictam causam nullatenus formidantes, adueniatis in Chalcedonensium ciuitatem. Speramus autem de Dei clementia, quia præter aliquam turbam atque tumultum, omnibus secundū Orthodoxam & veram fidem iuste & Deo placite constitutis, vnusquisque vestrum ad propria sub celeritate reuertetur. Festinate itaque aduenire, & nullam dilationem negotio facere; ne per vestram segnitiam, dilationem habeat intentio veritatis. Nobis enim studium est, Diuinitate propitia, prosperum finem accipiente causa, velociter iterum ad expeditionem felicissimam remeare. Deus vos custodiat per multos annos. Dat. decimo Kalendarum Octobris, Heraclia.] hæc ad Synodum Marcianus: quibus emendes locum deprauatū in epistola^c S. Leonis mense Iulij ad Pulcheriam data, vbi legitur decreto Principis Synodus iā conuocata Chalcedonem: nam nonnisi mense Septembris id factum, ipsæ litteræ Imperatoris Marciani declarant. Vnde cum ibi dicitur: Quod ergo Synodum Chalcedone haberi vestra clementia præcipit, cum a me, vt in Italia haberetur, mansuetudo vestra retineat postulatum, &c.] pro Chalcedone, restituendum esse, Nicææ, nemo non videt.

^c Leo epist. 51.

Sed

A Sed quinam isti fuere improuisi rumores iuncti formidini in Illyrico agitati, vt a præscripto loco & die celebrandi Conuentus retardauerint Imperatorem? Illi quidem per Attilam tunc excitati sunt: cū enim male pugnasset in Gallijs, vna cum suis qui certamini superfuert, longius a Romanorum regione atque viribus Gothorū abscedens, tentauit Illyricum: sed inde rei ectus, consedit in superioribus Veneticæ prouinciæ partibus, illic hiematurus, donec reparato exercitu, appeteret Aquileiam, quam anno sequenti feroci aggressus impetu expugnauit. Apparuit namque, quid bene culta religio, quidve impietas possit. Dum enim impietati fauetur, robustior factus Attila, in dixit Orienti tributum: dum verò impietas cum impijs coeretur, & proculcata religio subleuatur, idem Attila ab Oriente primum abigitur in Occidentem; & rursus repetens loca vbi semper vincere consuevit, nullo negotio, Dei virtute repellitur.

TUMULTVS
IN ILLYRICO
EXCITATE.

B Agē vero antequam Chalcedonensis Concilij Acta aggrediamur, quænam in Gallijs gesta sunt a Romanis & Gothis aduersus Attilam terribilem & formidandū, non Hunnorum tantum exercitu, sed plurium barbararum nationum copijs potentissimum, prosequamur. Hi namque fuerunt illi bellorum fluctus, quorum causa vidimus sancto Leoni magis placuisse differre Synodum generalem; eo quod ob ingruens bellum barbaricum, haud liberum esset Episcopos (vti petierat Imperator) ex omnibus prouincijs ad Concilium mitti.

De his acturi, in primis quid de viribus Attilæ maiores posteris tradidere, hic describamus: hæc enim de his in collecta historia Miscellanea nomine Pauli Diaconi scripta leguntur^a: Fultus namque Attila fortissimarum gentium, quas subiugauerat, præsidio, ad Occidentale demoliendum animum intendit Imperium; cuius exercitus septingentorum millium numero ferebatur: Vir in concussionem Orbis in mundo natus, terrarum omnium metu quoque vulgatus erat: namque superbus incessu, huc se & illuc circumferens, vt elatus potentia ipso quoque motu corporis appareret: Bellorum quidem amator, sed manu temperans ipse, consilio validissimus, supplicantibus inexorabilis, propitius in fidem semel receptis, forma breuis, lato pectore, capite grandiori, oculis minutis, barba rarus, canis respersus, simus naso, teter colore, originis suæ signa referens. Erant quidem eius subiecti dominio Rex ille Gepidarum famosissimus Andaricus, Vualamir etiam Gothorum Regnator ipso tunc cui seruebat Rege nobilior, fortissimæ nihilominus gentes, Marcomanni, Sueui, Quadi præterea, Heruli, Turcilingi, siue Rugi cum proprijs Regulis, aliæq. præter hos barbaræ nationes in finibus Aquilonis commanentes. Horum omnium Attila superbus Imperio, quamquam robore facile se adipisci putaret quod cuperet, tamen consilij astutia potius quam armorum fortitudine hostes aggredi satagebat.] hæc ibi.

ATTILAM
IMMENSVS
EXERCITVS.
^a Paul. Diacon.
lib. 15.

Porro barbaros populos, quos secum ductabat Attila, Sidonius Apollinaris recenset his versibus^b:

^b Sidon. de Aui-
so Panegyric.

Subito cum rupta tumultu
Barbaries totas in te transfuderat Arctos
Gallia: pugnacem Rugum, comitante Gelono,
Gipeda trux sequitur, Scotum Burgundio cogit
Chunus bello notus, Neurus, Basterna, Toringus,
Brueterus, vluosa quem Velicer abluit vnda,
Prorumpit Francus. Cecidit cito secta bipenni
Hercinia in lintres, & Rhenum texuit aluo.
Et iam terrificis diffuderat Attila turmis
In campos se Belga tuos. vix liquerat Alpes
Aetius, tenuē & rarum sine milite ducens
Robur, in auxilijs Geticum male credulus agmen
In cassum proprijs præsumens adfore castris, &c.] addit de Auito tunc Galliarum

POPULI QUI
SECVTI SVNT
ATTILAM.

Præfecturam moderante, qui conciliauit, iunxitq. Gothos cum Romanis: sed de his inferius agendum.

Antea enim de Attila aliqua sunt referenda: atque illud in primis, ipsum ex prædicatione cuiusdam sanctissimi viri cognominari voluisse, Flagellum Dei; quod nimirum a Deo missus esset vltor scelerum peccantium Christianorum, instar Assur, qui Virga furoris

ATTILAE
FLAGELLUM DEI.

4 Isa. 10. furoris Domini est nominatus. Contremuerunt quidem non Gallia tantum, sed vniuersus A plane orbis Occidentalis ad nomen Attila: expauisse etiam Urbem, ex ijs intelligis, quae ex Leone Papa superius sunt recitata.

PEREGRINATIONE S. SERVATI LONGE ANTE.

Scimus a Gregorio Turonensi & alijs ad haec tempora referri susceptam ad anteuertendum huiuscemodi flagellum Dei peregrinationem ad limina Apostolorum a sancto Seruatio Tungrensi Episcopo. Verum nemini rationem temporis accurate expendenti haec probari possunt: cum constet ex ijs quae suo loco superius dicta sunt, sanctum Seruatium ante annos ferme centum vixisse, eiusque tempore alias clades barbaricas accidisse, vt non sit opus ad haec ea referri tempora, vt superius demonstraui. Nunc vero Octauia Tungrorum vrbs fertur excisa, non credentibus ciuibus suo ipsorum Episcopo Azanario venturam cladem praedicenti. Exufflanda vero sunt, quae Auentinus aequae impius atque imperitus somniauit de Theodorico & Anthemio Valentiniani Imperatoris Ducibus pacem cum Hunnis firmantibus: de quibus modo satis sit reddere, quae grauissimus auctor, qui res Augustae Vindelicorum felicissime profecutus est, Marcus Velferus, deliria eiusdem fugillans, habet his verbis: Auentinus Theodoricum Veronensem Triarij filium, & Magistrum Anthemium, qui deinde imperauit, Consulem, Valentiniani Imperatoris generum, Danubiani limitis Duces, harumque prouinciarum Legatos, pacem cum Hunnis firmasse, & exercitui clausis oppidis, itineris faciendi potestatem concessisse prodidit. At breui verborum gyro tot in vnum errorum nauos coegit, vt per immensum opus sparsi, haud dubie toti simul dehonestando corpori satis futuri fuisse videantur, &c.] prosequitur vir doctissimus refellere hominis rudis in vnum locum congesta plura historiarum insomnia; cum tamen respectu aliarum eiusdem auctoris deformitatum, quas denudatas, opprobrio atque derisioni expositas idem Velferus frequenter ob oculos ponit, iure hos omnes in vnum coniunctos errores, nauos appellet. Ad finem vero ex Augustanis Annalibus subijcit ipse, aduentum Attilae nequaquam repressum aliquibus pactis cum Ducibus conditionibus fuisse oppidis absque iactura; immo ferocissimum barbarum numerosissimo truculentorum barbarorum polentem exercitu, instar fulminis, quaeque obuia discicisse atque protriuisse, & inter alias ipsam nobilissimam Augustam Vindelicorum ciuitatem eadem vi tempestatis fuisse concussam, foedeque vastatam, Memoriamque S. Afrae martyris inflammatam. Ceterum de cladibus illatis ciuitatibus Galliarum, quae memoriae commendarunt Gallicani veteres scriptores, & inter eos Gregorius Turonensis, in primis afferamus in medium: sic enim ipse ait:

b Marc. Velf. ver. Aug. lib. 8.

c Gregor. Turon. hist. Franc. lib. 2. c. 6. DE METENSI CIVITATE COMBUSTA, ORATORIO S. STEPHANI SALVO.

Igitur Chuni (hoc namque nomine Hunnos complures maiorum appellare consuevere) a Pannonijs egressi, vt quidam ferunt, in ipsa sanctae Paschae vigilia ad Metensem urbem reliqua depopulando perueniunt, tradentes urbem incendio, & populum in ore gladij trucidantes, ipsosque sacerdotes Domini ante sacrosancta altaria perimentes: nec remansit in ea locus iniustus, praeter Oratorium beati Stephani primi martyris ac Leuitae. De quo Oratorio quae a quibusdam audiui, narrare non distuli. Aiunt enim, priusquam hi hostes venirent, vidisse virum fidelem in visu quasi conferentem cum sanctis Apostolis Petro & Paulo beatum Leuitam Stephanum de hoc incendio ita dicentem: Oro, domini mei, vt non permittatis obtentu vestro Metensem urbem ab inimicis exuri, quia locus in ea est, in quo paruitatis meae pignora continentur: sed potius sentiant populi aliquid me posse cum Domino. Quod si tantum facinus populi supercreuit, vt aliud fieri non possit, nisi tradatur ciuitas incendio; saltem hoc Oratorium non cremetur. Cui illi aiunt: Vade in pace, dilectissime frater: Oratorium tantum tuum carebit incendio. Pro vrbe vero non obtinebimus, quia Dominicae sanctionis super ea sententia iam processit. Inualuit enim peccatum populi, & clamor malitiae eorum ascendit coram Deo: ideo ciuitas haec cremabitur incendio. Vnde proculdubio est, quod horum obtentu, vrbe vastata, Oratorium permansit illa sum.] haec ipse: quae autem de Aurelianensi ciuitate subdit, dicemus suo loco.

d Saluan. de re- Eto iudic. & pro- uiden. Dei lib. 4.

e Rom. 1.

Certe quidem Saluanus Episcopus Massiliensis, dum de cladibus a barbaris & inter alios ab Hunnis illatis agit, longe Gallis modestiores fuisse his temporibus Hunnos, Gipedas, Francos, Saxones, pluribus decet, vnde iuste hi ab illis meruerint ita affligi: Cum alioqui acerbius solere Deum punire peccata suorum Fidelium, quam Gentilium, Apostoli illa sententia doceat, qua ait: Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum, Iudaei primum & Graeci.] & iure quidem, vt ab eo plura exigantur,

A gantur, qui plura accepit. Qui vero ibi tunc inter eos inuentus est iustus, nequaquam cum sceleratis puniri Dei prouidentia finitur. Etenim Metensis Episcopus, Author nomine, cum ab Hunnis capitur, percussis illis continuo caecitate, liber abire finitur cum alijs qui ab iisdem ibidem capti fuerant. Sed & praclare tunc accidit, vt precibus clarissimae virginis Genouefae Parisiorum ciuitas ab iisdem Hunnis seruarietur illaesa: id quidem Acta rerum ab ipsa gestarum testantur.

a Sigebert. in Chron. an. 453.

b Extant apud Sur. die 3. Ianuar.

c Extant apud Sur. die 29. Iulij.

RES GESTAE LVPI TRECENSIS CVM ATTLA.

Sed quae transacta sint inter Attilam & Lupum Trecensem Episcopum sanctitate clarum, ex Vita ipsius fidelissime scripta hic enarremus: Non longa (inquit auctor) post tempora Hunni erumpentes, & per totam Galliam diffusi, partim simulatae pacis arte tenebant vrbes, partim vi expugnabant. Vbi ad Trecensem infesto agmine venere ciuitatem patentibus campis sitam, nec armis munitam, nec muris: sollicitus pius Antistes ad vsitata se recipiens praesidia, solus, ad Deum fufis precibus, supernae opis auxilio eam defendit. At immanis ille & ferus Attila fidem sancti viri altiori sensu suscipiens, pro sua exercitusque sui salute & incolumitate secum eum vult proficisci ad Rhenum vsque, pollicens ei, vbi euentum sit, se ipsum dimissurum. Mox copia offertur ab eo loco reuertendi: non negatur reditus, iter quoque indicatur. Orat tyrannus obnixae sanctum virum, vt velit pro ipso Dominum deprecari, interprete vsus Hunigasio.

Reuersus autem vir Dei, vt vidit se desperatione suorum turbatum, ad montis per fugium Latisconem ceteris solentior festinauit, vt eo transferret plebem, quam orationum suarum suffragijs discrimini subiacentem inter excidia publica & arma defenderat. Illud per fugium distat ab vrbe milliariibus quinque & quadraginta. Manens vero illic biennij spatio, offensus raritate suorum eo venientium, Matisconem sibi censuit expetendam.] subdit miracula ab eo tunc edita, fidelissimus suorum temporum rerum scriptor, licet multa nimia breuitate transilierit: nisi forte mutilata habeantur, quae extant eius Acta. haec enim alij superaddunt: Cum sanctus Lupus Attilae Flagello Dei Hunnorum Principi occurrisset, & pro patria intercederet, & Princeps ferox delere omnino ciuitatem proponeret: diuina virtute tum ipse, tum exercitus neminem videntes transierunt per ciuitatem a porta vsque ad portam, veluti caecitate percussi; sicque patria saluata est.] sed de his auctorem aliquem veterem non inuenimus.

d Petr. Catal. lib. 6. c. 1. & alij. OCCVRSVS LVPI CVM ATTLA.

Qui autem fufius res Attilae sunt profecuti, ista adijciunt: Lupus habitu indutus Pontificali, cum multitudine cleri, Attilae aduenienti sit obuius. Is facta salutatione, interrogat Attilam, quisnam esset, qui tot Regibus deuictis, nationibus, populisque prostratis, vrbibus euerfis, cuncta sibi subderet? Cui Attila: Ego, inquit, sum Rex Hunnorum Attila Flagellum Dei. Ad haec Lupus: Et quis est mortalium, qui Dei flagello resistet? Veni igitur Dei mei flagellum: illoque vttere, vt Deus concedit. Ad haec verba Barbarus emollitus, Trecensem urbem illaefam transijt.] haec ipsi. Ceterum Trecensium rerum sub Attila adhuc alia desiderari videntur, nimirum Acta martyrij S. Nemorij eius Ecclesiae Archidiaconi & sociorum, quos iussos ab Attila occidi, referunt Acta publica Ecclesiarum, in quibus septimo Idus Septembris relati iisdem inter martyres habentur.

e Nicol. Ola. in Attila. c. 9.

Lupum vero ipsum ad plures adhuc annos vitam propagasse, Sidonij epistola ad eum scripta, cum iam nouem (vt ait) quinquennia haberet in Episcopatu, demonstrat. Sed quantae hic esset aestimationis, ex eiusdem Sidonij epistolae exordio accipe, vbi ait: Benedictus Spiritus sanctus, & Pater Dei omnipotentis, quod tu pater patrum, & Episcopus Episcoporum, & alter saeculi tui Iacobus de quadam specula charitatis, nec de inferiore Hierusalem tota Ecclesiae Dei membra superinspicis, dignus qui omnes consoleres infirmos, &c.] haec quidem ipse ob eminentem egregiamque vitae illius sanctitudinem, quae ceteris Episcopis emereret, licet alijs Galliarum Episcopis pluribus ditio inferior esset. Rursum vero sub eodem Attila martyrio coronatos ponunt alij sanctum Nicasium Rhemensis Episcopum, & eius sororem Eutropiam, atque alios ipsius Ecclesiae eiusdem palmae consortes: verum a Vuandalis hos esse trucidatos, eorum Acta referunt, de quibus nos suo loco superiori tomo.

f Sidon. lib. 6. epist. 1. LVPI TRECENSIS LAVDIS.

Nec reticendum quod Sigebertus hoc tempore Hunnicae cladis accidisse tradit, post Vafatensem ciuitatem magno Dei beneficio liberatam, his verbis: Vafatensi vrbe ab Hunnorum obsidione liberata per diuinum auxilium, cum Episcopus pro gratiarum actione Misissam populo celebraret, respiciens sursum vidit super altare quali de camera templi cadere aequaliter tres guttas aequalis magnitudinis crystallo clariore, quae simul defluen-

NICASIVS ET EUTROPIA MARTYRES. g Apud Sur. die 14. Decemb.

Annal. Eccl. Tom. 6. M 2 tes

h Sigebert. Chron. an. 453.

tes in vnum coniunctæ quasi vnam gemmam pulcherrimam effecerunt : quam cum in A medio Crucis aureæ posuissent , aliæ gemmæ ceciderunt : seorsum vero posita infirmis dabat sanitatem, adorantibus vero imaginem sanctæ Crucis augebat deuotionem ; quia pijs & mundis clara, immundis obscura videbatur.] hæc ipse, eam afferens occasionem miraculi, quod Arianismo regio illa nonnihil ob Gothos illic versantes infecta esset. Sane quidem cum mirabiles instant elationes maris (iuxta Prophetam a) tunc mirabilis in altis Dominus, faciens signa atque prodigia : & grandiora tunc semper diuinitus ostensa fuisse signa, vbi vehementiora instarent mala, plurima diuinæ Scripturæ docent exempla ; vt non sint humani captus angusta mensura immensa omnipotentis Dei opera constringenda.

a Psal. 92.

b Prosp. in præfz. lib. de promid. Dei.

AQVITANIA AB ATTILA DIRA PASSA.

Conflagrasse vero hac etiam clade Regium in Aquitania S. Prosperi patriam, ipse his versibus luget b :

Cumq. animum patriæ subijt fumantis imago,

Et stetit ante oculos quicquid ubique perit :

Frangimur, immodicis & stetibus ora rigamus :

Dumq. pios agimus, vertimur in querulos.]

Porro scripsisse eam ob causam ipsum S. Prosperum carmen illud post cladem Hunnicam, de qua agimus, inde colligere certo datur, quod in eo infectatur hæresim Eutyphetis confudentis in vnum duas Christi naturas haud pridem exortam.

Sed quæ hoc item anno contigerunt de Hunnis Aurelianensem ciuitatem obsidentibus, videamus. Atque primum de iunctis Gothorum copijs cum Romano exercitu sub Aetio Duce, opera (vt vidimus ex Sidonio) Auiti Galliarum hoc tempore Præsidis, ex auctore Miscellæ in medium adducamus : hæc enim ibi scripta habentur c : Præuidens Attila sagacitate qua callebat, non sibi fore tutum, si Gothi, qui intra Gallias morabantur, Romanis iungerentur auxilio : amicum se Gothis simulans, aduersum Aurelianos urbem concitus pergit, Regem Vuifigothorum sollicitare nisus, vt pariter cum eo Romanum inuadens Imperium, æqua forte possideret. Ad Valentinianum vero Imperatorem legatione missa, pacem simulat ad vlciscendos Romanos de Gothis & restituenda Republica : ad Gallias & Hispanias pergere se dolose denunciat. Sed Imperatorem doli eius minime latuerunt. Itaque quamcelerrime Theodoricum* Vuifigothorum Regem per Aetium Patricium conueniens, in suæ pacis fauorem pertraxit, atque cum eodem Patricio contra Attilam post vastatam fere omnem Galliam Aurelianos iam obsidentem direxit.] hæc ibi de foedere Romanorum cum Gothis contra Attilam inito : quod per Auitum esse confectum, Sidonius (vt dictum est) in Panegyrico cecinit.

c Paul. Diacon. lib. 15.

ATTILAE DOLORAE ARTES.

* Theodoridum

d Apud Sur. die 17. Nouembr. DE OBSIDIONE AVRELIANENSIS CIVITATIS.

Sed de obsidione Aurelianensis ciuitatis agamus ex Actis d S. Aniani eius ciuitatis Episcopi, in quibus hæc descripta narrantur : Cum Rex Attila Aurelianensem urbem vellet euertere ; beatus Anianus, non quod carnem poneret brachium suum, aut hominum viribus confideret, sed vt officio suo non deesset, Arelatem profectus est, vt Aetio Patricio, qui tunc in Gallijs erat, barbaræ gentis crudelitatem explicaret. Cum autem iter ageret, ad Mamerti viri potentis ædes diuertit, qui grauissime decubens, spiritu & voce, omnique gradiendi facultate destitutus, spem viuendi omnem suis ademisse videbatur. Vt autem præsensit vxor eius, natione nobilissima, beatum Anianum aduenisse ; ad eius se pedes adiecit, orans vt marito salus redderetur. Accedit vir Dei ad lectum ægotantis, videt eum horas extremas ducere, procumbit ad preces, orat Dominum tota nocte cum lacrymis, donec mane æger pristinae sanitati redditus est. Inde pergit Arelatem, & ab Aetio humanissime exceptus, indicat quo in periculo versetur Aurelia : implorat eius opem, quam Aetius libenter ac prolixè pollicetur. Redit ad ciues suos, non parum tanti pastoris absentia mærentes : erigit animos illorum multa consolatione : præparant illi omnia propulsando hosti opportuna.] hucusque ibi : reliqua desunt in codice. Sed his iungimus quæ sunt scripta a sancto Gregorio Turonensi, qui hæc ex eisdem Actis accepit, aitque e :

e Gregor. Turon. hist. Franc. lib. 2.

Attila Rex Chunorum a Metensi vrbe egrediens, cum multas Galliarum ciuitates opprimeret, Aureliam aggreditur, eamque maximo arietum impulsu nititur expugnare. Erat eo tempore beatissimus Anianus suprædictæ vrbis Episcopus, vir eximie prudentiæ ac laudabilis sanctitatis, cuius virtutum gesta nobiscum fideliter retinentur. Cumque inclusi populi suo Pontifici, quid agerent, exclamarent : ille filius in Deo, monet omnes in oratione

Atione prosterni, atque cum lacrymis præsens semper in necessitatibus Domini auxilium implorare. Denique ijs, vt præceperat, deprecantibus, ait sacerdos : Aspiciate de muro ciuitatis, si Dei misericordia iam succurrat. Suspiciabatur enim per Dei misericordiam Aetium aduenire, ad quem & Arelatem abierat prius, suspensus futuri. Aspicientes autem de muro, neminem viderunt. Et ille : Orate, inquit, fideliter : Dominus liberabit vos hodie. Orantibus autem illis, ait : Aspiciate iterum. Et cum aspexissent, neminem viderunt, qui ferret auxilium. Ait eis tertio : Si fideliter petitis, Deus velociter adest. At illi iterum fletu & eiulatu magno Domini misericordiam implorabant. Exacta quoque oratione, iuxta senis imperium aspicientes denuo, viderunt de longe quasi nubeculam de terra consurgere. quod cum renunciarent, ait sacerdos : Domini auxilium est. Interea iam trementibus ab ictu arietum muris, iamque ruituris : ecce Aetius, & Theodoricus Gothorum Rex, ac Torismundus eius filius cum exercitibus suis ad ciuitatem accurrunt, aduersumque hostem reijciunt ac repellunt. Itaque liberata obtentu beatissimi ciuitate, Attilam fugant.] hæc Gregorius. Sidonius a vero, hostes non obsidisse tantum & oppugnasse, sed & irrupisse in ciuitatem tradit, non autem diripiisse, interrumpente repentino Aetij cum Gothis aduentu : hæcque omnia precibus Aniani obtenta ait, atque vaticinio prædicta. Rursum Gregorius :

His diebus Romam sonus adijt, Aetium maximo discrimine inter phalanges hostium laborare. Quo audito, vxor eius anxia atque mæsta assidue basilicam sanctorum Apostolorum adibat ; atque vt virum suum de hac expectatione susciperet sospitem, precabatur. Quæ cum diu noctuque hoc ageret : quadam nocte homo pauperculus crapulatus a vino, in angulo basilicæ beati Petri obdormiuit. Clausis vero ex more ostijs, a custodibus non est eiectus : de nocte vero consurgens, relucentibus per tota ædis spatia lychnis, pauore perterritus, aditum per quem foras euadat, quærit. Verum vbi primi atque alterius ostij claustra pulsar, & obserata cuncta cognoscit ; solo decubuit, trepidus præstolans tempus, vt venientibus ad matutinos hymnos populis, hinc liber abscederet. Interea videt duas personas se inuicem venerabiliter salutantes, sollicitosque de suis esse prosperitatibus. Tunc qui erat senior, ita exorsus est : Vxor is Aetij lacrymas diu sustinere non patior : petit enim assidue, vt virum suum de Gallijs reducam incolumem, cum aliud exinde fuisset apud diuinum iudicium præfinitum : sed tamen obtinui immensam pietatem pro vita illius : & ecce nunc illuc propere, viuentem eum exinde reducturus. Verumtamen obtestor, vt qui hæc audierit, fileat, arcanumque Dei vulgare non audeat, ne pereat velociter de terra. Ille vero hæc audiens, filere non potuit ; sed mox illucescente cælo, omnia quæ audierat, matri familiæ pandit : expletisque sermonibus, lumine caruit oculorum.] ita plane occurrere videntem Deus voluit, vt cæci viderent, intercessione Sanctorum plurima magnaque diuinitus petentibus dari. Sed pergit auctor :

Igitur Aetius cum Franchis, Gothisque coniunctus, aduersus Attilam conflagit. At ille ad interuentionem vastari suum cernens exercitum, fuga dilabitur : Theodoricus vero Gothorum Rex huic certamini succubuit. Nam nullus ambigat Chunorum exercitum obtentu memorati Antistitis Aniani fuisse fugatum. Verum Aetius Patricius cum Torismundo victoriam obtinuit.] hæc Gregorius. sed quod Franchos dicit pugnas in exercitu Romanorum ; minime probatur : nam eos pro Attila stetit, Sidonius tradit. Eadem de victis Hunnis ait Isidorus a, additque de Gothis : Adeo extitere victores, vt Attila Rex Hunnorum prælio victus, metu insequentis exercitus, nusquam comparuisse dicatur. Gallijs scilicet.] Torismundum autem non amplius anno vno regnasse, occisum a fratribus Theodorico atque Friderico, tradit. Sed cum ad annum primum Marciani hæc referat, redarguitur a Cassiodoro, qui sub anni huius Consulibus ait : Romani, Aetio Duce, Gothis auxiliariis contra Attilam in campis Catalaunicis pugnaverunt, qui virtute Gothorum superatus abscessit.] sequenti vero anno ab Attila Aquileiam excisam ponit : cui consentit Marcellinus in Chronico. De hoc prælio ita apud Paulum Diaconum : Hoc certamen circa horam diei nonam coeptum, de vtriusque partibus centum octoginta milia occisorum dedit.] Gloriatum quidem sunt posteri Gothorum Reges, a suis maioribus Attilam superatum, vt apud Cassiodorum c Theodorici Regis epistola docet ad Alaricum cum data.

Huiusmodi belli describendi Prosper Aurelianensis Episcopus a Sidonio Apollinari promissionem accepit : sed ille magnitudine rerum reuocatus semel a coeptis, quid de his

CIVITAS LIBERATA AB ATTILAE DIRA PASSA.

a Sidon. Apol. lib. 8. epist. 15.

VXOR ATTILAE BORATA PRECIBUS IN BASILICA APOSTOLORUM.

ATTILA VICTUS AB AETIO.

Isidorus in Chronico.

c Cassiod. Par. lib. 3. epist. 1.

ARYTOVRE HADILIZAR ALMAYRE.

ad eum breui epistola scribat, in qua suscepti operis argumentum pandit, intelliges: sic A enim se habet:

Sidonius domino Papæ Prospero salutem.

Dum laudibus summis sanctum Anianum maximum consummatumq. Pontificem Lupo parem, Germanoq. non imparem vis celebrari, Fideliumq. desideras pectoribus infigi viri talis ac tanti mores, merita, virtutes: etiam illud non absque iustitia gloriæ datur, quod te successore deceffit. Exegeras mihi, vt promitterem tibi Attilæ bellum stylo me posteris intimaturum, quo videlicet Aurelianensis vrbis obsidio, oppugnatio, irruptio, nec direptio, & illa vulgata exauditi cælitus sacerdotis vaticinatio contineatur. Cœperam scribere; sed operis arrepti fasce perspecto, tædedit inchoasse: propter hoc nullis auribus credidi, quod primum, me censure, damnaueram. Dabitur (vt spero) precatui tuo, & meritis Antistitis summi, quatenus præconio suo sub quacumque & quidem celeri occasione famulemur. Ceterum tu creditor iustus laudabiliter hoc imprudentiæ temerarij debitoris indulseris, vt quod mihi insolubile videtur, tibi quoque videatur irreposcibile. Memor nostri esse dignare, domine Papa.] hæc Sidonius: qui perfecit ne semel cœptum opus, nullus prodidit.

Sic igitur collectis copijs, quibus abundabat Attila, prudenti vsus consilio, dirimens bellum, fugaq. lapsus, longe longius abiens, a regionibus illis recedens, quo vires collapsas instauraret, consternatosq. erigeret animos, Galliam deferens, se contulit in Illyricum, in Orientem reuersurus: sed a Marciani Imperatoris exercitu repulsus, inter fines Veneticos ad sequentis anni bellum confedit, at de his suo loco dicendum. Atque hæc de Attilæ anni huius rebus gestis. Sic igitur diuino nutu ex insperato pacato Orbe Romano, summa pace celebratum est Chalcedonense Concilium, ad cuius rerum gestarum narrationem iam admouendus est stylus.

Hoc igitur anno, iisdem Consulibus Marciano atque Adelphio, Indictione quarta, mense Octobris Chalcedone conuenit ad Synodum œcumenicam celebrandam ingens numerus Episcoporum. Quotnam autem fuerint, diuersæ reperiuntur sententiæ: etenim Marcellianus in Chronico, sexcentos triginta eidem sacro Concilio præsentibus fuisse, testatur: sed amplius addit Nicephorus^b, nempe duplicatum illum fuisse numerum eorum qui Synodo interfuere Nicænæ, videlicet sexcentos triginta sex omnes fuisse: sed triginta tantum super sexcentos numerat Liberatus Diaconus^c: id ipsum Photius^d, ac demum reliqui ferme omnes hos secuti scripserunt. Verum S. Leo in epistola ad Episcopos Galliarum hæc de numero: Non enim (inquit) vltra cuiquam excusationis refugium de ignorantia & inscientia, vel de intelligentiæ difficultate conceditur, cum hæc ipsa sexcentorum ferme fratrum Coepiscoporumq. nostrorum Synodus congregata, &c.] Vnde cum in prima eiusdem Concilij Actione nonnisi trecenti quadragintaquinque Episcopi scripti legantur; immo nonnisi trecentorum Episcoporum numerum subduxerit, qui eadem Acta edidit: dimidiam ferme partem in Actis, quæ extant, desiderari certum est.

Quod autem ad locum spectat, haud intra moenia Chalcedonensis ciuitatis collectum est, sed in suburbijs, in amplissima basilica sanctæ martyris Euphemie; quæ ab Euagrio graphice his describitur verbis: Abest autem hoc templum a Bosphoro amplius duobus stadijs, situm in loco quodam amœno, qui adeo paulatim erigitur in accliuatatem, vti ascensus perfaciles, minimeq. molestos præbeat ad templum martyris accedentibus, qui quidem videntur sibi derepente in sublime sublatis, atque adeo intra ipsum templi Sanctuarium versari. vnde tamquam e specula oculos deicientes, campos omnes substratos cernunt, eosq. in æquabilem & patentem planiciem porrectos, herba quidem virentes, onustos segetibus, arboribus cuiusque generis pulchre ad aspectum vestitos; quinetiam montes asperos scite erectos, in altitudinem leuatos, incuruatosque; diuersos præterea pelagos, partim præ tranquillitate purpureum colorem præferentes, & placide & quiete cum ipsis ludentes littoribus, quibus adiacentes agri a tempestatibus vacui sunt; partim turbulentos & vastis furentes fluctibus, vnde vmbilici alga & minutiores pisciculi ex testaceorum genere reciproco vndarum impetu excutiuntur. Porro autem illud templum e regione Constantinopolis positum est, adeo vt talis & tam egregiæ vrbis aspectus illi permultum splendoris afferat.

Hoc templum constat ex tribus amplissimis ædificijs, vnum libero cælo patens, atrio oblongo, & columnis vndique concinne exornatum, alterum deinceps latitudine, longitudoq.

Sidon. lib. 8. epist. 15.

ATTILAE BELLI HIST. COEPTA SCRIBI A SIDONIO.

DE SYGA AT-TILAE.

DE SYGA AT-TILAE.

CONCILIUM CHALCEDONENSE.

b Niceph. lib. 15. cap. 2.

c Liberat. in Breuiar. c. 13. tom. 2. Concil.

d Photius de septem Concil. c. 4. extat tom. 3. Concil.

e Leo epist. 52.

f Euagr. lib. 2. cap. 3.

SITVS ET ASPECTVS BASILICAE S. EYPHEMIAE.

STRUCTURA BASILICAE S. EYPHEMIAE.

A dineq. paribus itidem columnis priori simile, fastigio supposito solummodo dissimile: ad cuius latus versus Aquilonem est alterum ædificium ductum in gyrum, quod spectat ad Solis ortum, ipsumq. ad formam testudinis columnis valde artificiose fabricatis ex eadem confectis materia, magnitudine eadem intus in orbem tornatum. Super his tabulatum est sublime, eodem opertum tecto, in quo liberum est cuique preces martyri fundere, & sacris interesse mysterijs. Intra testudinem ad Orientem est Sacrarium decore constructum: in quo sanctissimæ martyris reliquiæ in capsâ bene longa (quam propterea quidam μακράν, id est, longam, proprio nomine appellant) ex argento valde scienter confecta, conditæ reponuntur.

Miracula autem, quæ ab ista sanctissima martyre quibusdâ temporibus eduntur, nemini Christiano obscura sunt. Nam sæpenumero aut Episcopis qui ordine illius vrbis Ecclesiam rexerant, secundum quietem ipsa martyr apparens, aut alijs quibusdâ ob piam vitæ rationem nobilitatis accedens, iubet vt in ipso templo festum delicijs & opiparis epulis celebrent, sacram scilicet Eucharistiam sumendo, Deumq. laudando. Quod vbi significatum est Imperatoribus, Pontifici, & toti ciuitati: ad templum accedunt omnes, tam qui Reipublicæ clauum tenent, quam sacerdotes, magistratus, ac reliqua vniuersa multitudo, quo efficiantur mysteriorum participes. Deinde omnibus his inspectantibus, Episcopus Constantinopolitanus vna cum suis sacerdotibus Sacrarium, in quo sanctissimum martyris corpus, de quo supra dixi, reconditum est, ingreditur. Est in ipsâ capsâ ad læuam veluti transfenna exigua, paruis ianuis obfirmata, per quam ferrum oblongum spongia circumligatum ad reliquias vsque immittunt; quod quidem vbi circumtorserint, spongiam plenam sanguine retrahunt, plenamq. cruentis guttis concretis plurimis. Quod vbi videt populus, statim propterea Deum veneratur, gloria & laudibus effert.

Tanta est autem guttarum concretarum inde extractarum copia, vt pijs Imperatoribus, sacerdotibus omnibus ibi congregatis, & vniuersi populi frequentiæ abunde satis suppetant, tum ad participandum, tum ad mittendum ceteris Fidelibus per Orbem vniuersum illarum rerum cupientibus fieri participes. At guttæ illæ concretæ manent integræ perpetuo, & sacer sanguis neququam in aliam formam commutatur. Quæ res fiunt non aliquo certo & definito tempore, sed prout Episcopi vita & morum illius grauitas fert. Aiunt namque, cum aliquis spectatus vir & in virtutibus eximius eam gubernat Ecclesiam, hoc miraculum sæpissime fieri solere: cum autem improbus illo munere fungatur, raro admodum signa illa diuina edi.

Aliud præterea commemorabo, cui neque tempus, neque occasio vlla est impedimento, neque discrimen inter Fideles & infideles ab ea confertur, sed omnibus ex æquo ostendit sese. Cum aliquis eo loci accedat, vbi sacra capsâ, in qua sunt conditæ sanctissimæ illæ reliquiæ, reponitur; tam fragranti repletur odore, vt alij omnes odores, quibus homines vti solent, ab eo longe superentur: nam neque odori florum, qui ex pratis colliguntur, similis est; neque illi qui ex rebus suauissime olentibus capitur; neque talis, qualis conficitur ab vnguentarijs: sed peregrinus est, & præ ceteris eximius, ex ipsius martyris reliquijs vim & virtutem illam ei tribuentibus efflatus. Hoc eodem loco Concilium cogitur, &c.] hæc Euagrius. Porro ad miraculum illud de sanguine sanctus Paulinus Nolanus Episcopus alluisse visus est, dum ait:

Et quæ Chalcedicis Euphemia martyr in oris

Signat virgineo sacratum sanguine litras.] At de basilica satis.

E Sed in quam ipsius parte dispositus fuerit Synodalis confessus, eiusdem Synodi Acta sæpius docent, dū omnes confedissee ante cancellos sacri altaris, habent. Nominat locum illum Liberatus Diaconus Secretarij, vbi ait: Adueniens Marcianus Imp. ad Secretarium cum Iudicibus & sacro Senatu, allocutionis verba fecit in Concilio, &c.] cuius rei causa, e loco mutuatus ipse nomen, singulas sessiones ibidem habitas, Secretaria nominauit. Moris namque fuit, vt in basilicarum Secretarijs Concilia Episcoporum celebrarentur. habes de his, inter alia, plura exempla Ecclesiæ Africanæ, vbi Concilia Carthaginensia in Secretarijs celebrata esse reperies: nec non Romanæ sub Martino, & aliarum Ecclesiarum. Sed quisnam locus ante cancellos, quem Liberatus nominat Secretarium? non alium quidem putamus, quam eum qui ab Euagrio describente ipsum sanctæ Euphemie templum ita delineatur: Ad cuius latus versus Aquilonem est alterum ædificium (quod vocat tertiam templi partem, eandemq. intimam) quod spectat ad Solis ortum, ipsumq. ad formam testudi-

MIRACULA EX RELIQUIIS S. EYPHEMIAE.

SANGVINE S. EYPHEMIAE REPLETVS ORBIS.

ODOR IMMENSVS EX SACRIS RELIQUIIS.

a Paulin in Nola. c. 9. S. Felicit.

b Liberat. Diac. in Breuiar. c. 13.

SYNODI IN SECRETARIIS.

c Euagr. lib. 2. c. 3.

testudinis, columnis valde artificiose fabricatis.] & paulo post: Intra testudinem ad Orientem est Sacrarium decore constructum, in quo sanctissimæ martyris reliquæ in capsula bene longa repositæ, &c.] nominat Euagrius Sacrarium, quod Liberatus Sanctuarium: vtriusque namque vocis eandem esse significationem, docet canon Concilij Laodiceni verbis istis^a: Non oportet subdiaconos licentiam habere in Secretarium, siue Sacrarium, quod Græci Diaconium appellant, ingredi, & contingere vasa Dominica.] & alio eiusdem Concilij canone^b: Quod non oporteat presbyteros ante processionem Episcopi introire Sacrarium, & sedere.] Græce etiam inuenitur nuncupatum ἱερατήριον, quod est, Sacrarium, siue βήμι, quod præ ceteris ecclesiæ locis emineat.

Sed quomodo dici potest, ante cancellos fuisse Secretarium, siue Sacrarium? Meminisse debes (quod & in antiquis basilicis cernitur) inter ecclesiæ gremium & apsidem, vbi sedes Episcopi locari solebat, esse Sanctuarium collocatum, quod quidem altare erat primum in medio situm, vndique circumcirca cancellis septum. Describitur eius forma graphice sane ab Eusebio verbis istis^c: Sanctuario hoc modo absoluto & perfecto, sellisq. quibusdam in altissimo loco ad Præsidium Ecclesiæ honorem collocatis, & subsellijs præterea vndique ordine dispensatis, decore, eximieq. exornato: altariq. denique tamquam Sancto-sanctorum in medio Sanctuarij sito: ista rursus, vt a plebe & multitudine eo non posset accedi, cancellis ex ligno fabricatis circumdedit.] hæc ille.

Ante igitur altaris cancellos apsidem respicientes apparet congregatum fuisse Concilium, totumq. occupasse locum qui interiacet inter cancellos & apsidem, vbi erat thronus Episcopalis: qui quidem in amplioribus basilicis haud mediocris latitudinis & longitudinis existebat, & quidem capax cuiusuis numerosi confessus Episcoporum. Intelligis, puto, & ex his, quam procul absit, vt veritatis scopum attigerint, qui de Secretarijs aliter sunt opinati. Fuisse quidem ea intra apsidem, Paulinus^d in epistola ad Seuerum haud obscure significat; in eisdemq. disponi sacra vasa ad ministerium, & sacros codices ad lectionem, ostendit. Ad hæc etiam spectat quod S. Gregorius Papa^e iure exoptulat aduersus Ioannem Rauennatem Episcopum, quod tempore ieiunij gestaret palliū per plateas & vias, quando nec licet eo vti in Secretario, loco nimirum consueto, vbi in suo throno in apside collocato federe soleret Episcopus, & cum eo presbyteri, diaconi nequaquam: nam hæc habet canon decimusquintus Concilij Arelatenfis secundi: In Secretario diaconos inter presbyteros federe non liceat.] At de Secretario satis.

Quod vero ad personas pertinet, constat pro Apostolica sede a S. Leone Papa & Occidentalibus omnibus Episcopis legatos quatuor ex Synodo Romana missos, Paschasinū Episcopum Lilibæi in Sicilia, Lucentium Asculanum Antistitem, Bonifacium & Basilium S. R. E. D. presbyteros Cardinales. id quidem testatur ipse S. Leo in epistola data ad Synodum ipsam Chalcedonensem. Verum quoniam de Basilio in Actis eiusdem Synodi Chalcedonensis nusquam mentio, neque apud aliquem antiquorum scriptorum expressus habetur: coniectura ducimur, eum ante coactam Synodum prædefunctum, remansisseq. Paschasinum, Lucentium, & Bonifacium. Porro hunc eundem esse Basilium putamus cum eo, qui anno superiori vna cum Abundio & alijs collegis eodem functus est munere, peritiam vsus rerum delictus, qui itidem in Orientem legationem obiret.

Voluit sanctus Leo & Iulianum Coensem Episcopum, solitum in Oriente agere res Romanæ Ecclesiæ, in eadem Synodo legati munere fungi, vt ex eiusdem sancti Leonis litteris & Episcoporum subscriptionibus liquet. Nec vero defuit ex Africana Ecclesiâ legatio, licet Vuandalica persecutione assidue vexaretur: missi sunt enim Aurelius Adrumetinus, & Rufinus Episcopi. Sed & adfuere pro Saracenis Eustathius & Ioannes Episcopi, pro Siculis vero Ioannes Messanensis Antistes. Aduenerunt & hostes Catholicæ fidei, qui simul conspirant contra S. Flavianum, Dioscorus Alexandrinus, & Iuuenalis Hierosolymitanus: venit etiam Domnus Antiochenus iam priuatus, & qui eius loco suffectus fuit Maximus; itemq. subrogatus in locum sancti Flauiani Anatolius, iam a sancto Leone Papa Catholice reconciliatus Ecclesiæ. At iure reprehenditur ab Euagr^f Zacharias rhetor, cum affirmat ad hanc eandem Synodum accessitum etiam esse Nestorium. Manauit enim inde ipsi errandi occasio, quod inter alios Episcopos qui sancto Chalcedonensi interfuerunt Concilio, legatur Nestorius, sed Phanagoræ ciuitatis Episcopus: at longe hic alius a Nestorio hæresiarcha. Sed & præfuit Marcianus Imperator vna cum Pulcheria Augusta & alijs Imperij magistratibus.

Confessus

A Confessus autem ita dispositus reperitur, vt inter apsidem atque cancellos Patribus constitutis^a, a læua parte sederent Apostolicæ sedis legati, & post eos Constantinopolitanus, Antiochenus, & alij Episcopi; a dextris autem Dioscorus Episcopus Alexandrinus, & post eum Iuuenalis, ambo licet iudicandi, ac subinde reliqui post ipsos Episcopi: in medio vero ipsorum super thronum sacrosancta Euangelia, ex more, fuere posita. Imperator autem Marcianus & Pulcheria Augusta, vna cum magistratibus, Senatoribus, iisdemq. delectis iudicibus cognitoribus (ita enim nominare consuevit antiquitas Iudices sæculares, quorum arbitrio cuncta, legitimo seruato ordine, tractarentur) cum his, inquam, Imperator ingressus, sedem habuit vna cum Pulcheria Augusta ante cancellos.

Sed quid est, inquires, quod qui iudicandi rei venerant Dioscorus, Iuuenalis, & alij, a parte dextera sunt collocati, legati vero Apostolicæ sedis, quibus primarius locus iure debebatur, a sinistris sunt positi? Vt autem intelligas legatos in sinistra vt nobiliori parte locatos, consule quæ a nobis abunde satis dicta sunt superioribus tomis secundo & tertio de ratione dignitateq. dexterae atque sinistrae.

Sed & si quæ sunt dicta non placent: quomodo maioris honoris causa id fuerit ordinatum, cum ipsa sinistra in dexteram, dextera vero in sinistram cõmutaretur; audi quæ in antiquo Romano Ordine leguntur his verbis: Sedebunt ea locali dispositione, vt intratibus ecclesiam Episcopi sint ad sinistram, presbyteri vero ad dexteram: vt quando Pontifex sederit, & ad eos respexerit, Episcopos ad dexteram, presbyteros contueatur ad sinistram.] hæc ibi. Ex quibus etiam illud intelligere possumus, sic a parte sinistra legatos Apostolicæ sedis & post eos Episcopum Antiochenum, a dextris vero Dioscorum Alexandrinum & Iuuenalem Episcopum Hierosolymitanum esse locatos, vt positus in medio Christus Dominus noster (cuius typum gerebat sacrosanctum Euangelium super thronum in meditullio collocatum) secundum illud Psalmographi^b: Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos diiudicat] in eos respiciens, a dextris haberet qui sederent in sinistra, & a sinistris qui considerent in dextera. Qua quidem ratione habita, fiet vt multæ conciliari possint de sinistra & dextera parte obortæ & oboriri solitæ controuersia, concordenturq. variae perplexitates, dum alia in progressu, in confesso ratio alia attendatur ex diuerso aspectu primariæ personæ in medio sedentis, atque astantibus præsentis. At de confesso satis.

De tempore autem, quo Synodus coepta, quove fuerit absoluta: ex eiusdem liquet Actis inchoatæ esse hoc anno, octauo Idus Octobris, absolutam vero Kal. Nouembris: quo medio tempore, duodecim diebus, duodecim Sessiones, siue Secretaria esse habita, Liberatus testatur^c: Actiones vero in eis habitas numerat ipse quindecim; sed tū Latina tum Græca exemplaria sexdecim continent, cum tamen ob deprauatos codices interdū ex Græco corrigendus sit Latinus textus, & ex Latino Græcus, habeanturq. Actiones in Græco codice, quæ in Latinis desiderantur. Nos autem, quid singulis diebus gestum sit, Sessionis nomine suo ordine recensentes, tredecim numeramus: sed quod sub vna Sessione plures interdum inueniuntur celebratæ esse Actiones, extant omnes decem & septem.

Quod igitur ad primam pertinet Sessionem: dispositis eo quo diximus ordine Episcoporum sedibus in Secretario ante cancellos, Marcianus Imperator primus omnium allocutus est sanctam Synodum: qua quidem oratione post alia illud magnopere inculcauit, quod a S. Leone Papa admonitus fuerat Patribus significandum, istis verbis: De cetero autem nemo de natiuitate Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi aliud disputare, præter quod Apostolicum proœmium trecentorum decem & octo sanctorum Patrum consonans huic doctrinæ tradidisse noscitur; sicut sanctissimi Papæ Leonis, qui Apostolicum gubernat thronum, ad sanctæ memoriæ Flauianū regis vrbis Constantinopolitanæ quondam Episcopum testantur litteræ. Nos enim ad confirmandam fidem, non ad ostendam virtutem, exemplo Imperatoris Constantini, adesse Synodo cogitauimus, ne in posterum multitudo populi institutionibus prauis attracti inueniatur dissentiens, &c.] Prosecuta est faustis acclamationibus orationem Imperatoris sancta Synodus, eundem nouum Constantinum appellans, quem ipse imitaturus, ad ipsam Synodum se venisse testatus fuit.

Post hæc autem confidentibus omnibus, necnon Dioscoro Episcopo Alexandrino, Paschasinus Apostolicæ sedis legatus hæc ad S. Synodum^d: Beatissimi atque Apostolici Papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere

CONFESSVS
SYNODI.
a Concil. Chalced.
Act. 1.DIGNIOR
CVS LEGA-
TIS DATVS.

b Psal. 81.

c Liberat. in
Breuiar. c. 13.PRIMA SES-
SIO.MARCIANVS
ARBITRIO
LEONIS PAP.
PAB VVLT
PERAGI SY-
NODVM.d Synod. Chalced.
Act. 1.a Concil. Laodic.
c. 21. secund. edit.b Eod. Conc. c. 57.
prim. edit.c Euseb. lib. 10.
c. 4.d Paulin. epist.
12.e Gregor. lib. 2.
epist. 54.f Euagr. lib. 2.
c. 2.g Concil. Chalced.
Act. 1. in princ.

præcipere dignatus est eius Apostolatus, vt Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur: hoc ergo obseruare necesse est, &c.] Ad hæc Lucentius Episcopus Apostolicæ sedis legatus adiecit in Dioscorum, ipsum esse indignum qui sedeat in Synodo, eo quod Synodum ausus est congregare absque sedis Apostolicæ consensu, quod numquam antea factum esset, nec rite fieri posset. His igitur auditis, Iudices statuerunt in Dioscorum afferri quæ aduersus ipsum essent accusationes. Instante rursum Lucentio, sedere cum alijs non debere, qui venerat iudicandus: interlocutione Iudicum factum est, vt e Patrum confessa dimotus Dioscorus, sederit in medio, reliquis Episcopis in proprijs locis confidentibus, atque ita de ipso iudicium inchoaretur. hæc ipsa Acta docent: idem & Euagrius^a ait, nimirum quod tunc loco cedere compulsus est Dioscorus, & vt reus in medio statutus, rationem redditurus, de quibus ab aduersarijs accusaretur.

^a Euagr. lib. 2.
54.

Ita quidem consultius visum est, quam illum e Synodo iubere recedere, & trium citationum longa mora iuberi iudicio sisti. Sic igitur homo arrogans Dioscorus reus in medio constituitur causam dicturus, & iudicium subiturus. Quo facto, Eusebius Episcopus Dorilæi accusator progressus in medium, obtulit libellum contra Dioscorum, seu epistolam ad Imperatores, hæc proclamans cum lacrymis inter alia: Læsus sum a Dioscoro, læsa est fides, occisus est Flavianus (lacrymis impleor) simul mecum iniuste damnatus est: iubete meas preces perlegi.] Lectus est libellus precum Eusebij, quo etiam cognosci petijt Acta in Ephesina pseudosynodo confecta. His intercessit Dioscorus, atque agendum primum esse de fide contendit. Sed interlocutione Iudicum cognitorum, primum omnium ipsa Ephesina Acta iussa sunt legi.

DE THEODO-
RETO IVDI-
CVM INTER-
LOCVTIO.

Dum vero ea legerentur, ventumq. esset ad epistolam Theodosij Imperatoris, legeturq. Theodoretus vetitus Synodo interesse: Iudices interlocuti dixerunt, eum admittendum esse in Synodum, cui sanctus Leo Papa Episcopatum restituisset, atque Imperator adesse sanxisset: sicq. omnium Patrum consensu intromissus Theodoretus, cum Episcopis sedit, reclamantibus licet Aegyptijs, Palæstinis, & Illyricis Episcopis, qui eum Nestorianum esse calumniati sunt: aduersus quos, qui dira passi erant Ephesi, exclamarunt Episcopi Orientales, Pontici, atque Thraces. Sed reclamauit Dioscorus, asserens receptione Theodoretum eijci S. Cyrillum, qui ab eo fuisset excommunicatus. In quem illi unanimiter exclamantes, dixerunt: Dioscorum homicidam foras mitte. Sicq. concertantibus ad inuicem Theodoretum causa Orientalibus & Aegyptijs, interloquentibus Iudicibus, sedere iussus est Theodoretus, deq. eius causa postea agendum esse definire.

Post hæc vero, vbi Ephesina legi cœperunt Acta, Dioscorus, cuius causam primo cognosci debere, Iudices interloquendo stabilierant, excusans se atque attenuans delictum suum, dixit, non se tantum, sed & Iuuenalem Hierosolymorum Episcopum, atque Thalassium Cæsariensem fuisse præfectos a Theodosio Imperatore Synodo Ephesinæ, atque Acta omnia confirmata esse ab astantibus Episcopis, qui præsentibus fuerunt. Contra vero reclamantes Episcopi dixerunt, nullum voluntarie subscripsisse, sed vi coactos: his addidere vim adhibitam per milites fustibus, gladijs, minis exilij, & e sedibus abdicationibus, contumeliasq. in Flavianum iactatas: inter alios hæc pluribus exaggerauit Stephanus Episcopus Ephesinus. Tunc vero Aegyptij Episcopi, qui Dioscoro fauebant, his omnibus suam ipsorum exprobrauerunt ignauiam, nimirum quod dixissent, quod vi compulsi nolentes subscripsissent; exclamantes iure in eos verbis illis: Christianus neminem timet, Catholicus neminem formidat.] longeq. abesse a Christiana constantia addiderunt, per vim adigi ad id quod credit esse peccatum.

Rursum cum pergerentur eadem Ephesina Acta legi, iterum Orientales in Dioscorum concitantur ob contumeliam Flauiano irrogatam, qui in Synodo sit compulsus quinto loco sedere. Addiderunt & de vi tunc illata Notarijs. Fit demum omnium lapsorum, qui Ephesi subscriperunt, vna vox clamantium: Omnes peccauimus: omnes veniam postulamus.] Ad hæc insuper, dum eadem Acta legerentur, crebræ ab Orientalibus Episcopis ingestæ querelæ fuerunt, asserentibus, eadem Acta a Dioscoro esse deprauata atque corrupta. Cumq. ad finem professio facta ab Eutyche ex eisdem Actis recitaretur; aperuerunt Orientales versipellis imposturam, dicentes: Sic Eutychem confessum esse Filium Dei de Spiritu sancto incarnatum, vt tamen omiserit, Ex Maria Virgine.]

Expedita recitatione Actorum Ephesinorum, iussæ sunt legi res gestæ in Synodo Constanti-

Astantinopolitana, in qua damnatus est Eutyches; ex quibus Apostolicæ sedis legati probauerunt Flavianum vere Catholicum, Eutychem vero absque dubitatione impium hæreticum. Tunc Dioscorus interlocutus, quam defenderat hætenus, manifestauit hæresim, dicens, iure damnatum Flavianum esse, quod dixisset, post adunationem duas esse in Christo naturas: sed hoc nihil sanctius dici potuit, cum ille e contra pertinaci studio contrariam sententiam penitus coram Patribus asseueraret. His adiecta est recitatio Actorum de cognitione facta de fide Notariorum Constantinopoli. Inde vero lecta absolutio Eutychem facta Ephesi, atque eius occasione recitata sunt Acta quædam Synodi œcumenicæ Ephesinæ. Ad postremum vero lecta est impia sententia Ephesi a Dioscoro lata in Flavianum.

DE REBUS
STIS CON-
STANTINO-
POLI CONTRA
EUTYCHE-
TEM.

Quibus omnibus exacte percognitis, interlocutione Iudicum in sequentem Sessionem dilata est de fide tractatio. Interlocutiq. iidem Iudices cognitores rogauerunt sententiam Patrum, num illi quos Dioscorus atque eiusdem impietatis collegæ damnassent, absoluedi essent, & in statum pristinum restituendi; contra vero, qui in eos cum ipso Dioscoro adeo iniquam sententiam tulissent, num ipsi damnandi essent. Hæc secuta mox est acclamatio Episcoporum, dicentium omnes illos ex præscripto sacrorum canonum esse damnandos, nominatim vero qui principem locum cum Dioscoro in Synodo tenuerunt, nimirum post Dioscorum, Iuuenalē Episcopum Hierosolymorum, Thalassium Cæsareæ Cappadociæ, Eusebiū Ancyræ, Eustathium Berythi, & Basilium Seleuciæ. Consecuta est hæc cuncta pro gratiarum actione, & Dei laudum celebratione, sacri Trisagij acclamatio, videlicet: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis.] additumque: Multos annos Imperatori.] sed & multa in Dioscorum dicta. Hæc breuissima summa contracta sunt omnia, quæ in prima Sessione facta fuerunt.

C De qua illud considerandum quidem est, quod Iulianus Coensis Episcopus, agens & ipse vices sancti Leonis Papæ, per interpretem in Synodo loquitur, homo Græcus inter Græcos. habent enim hæc Acta: Iulianus Episcopus agens vices sanctissimi Episcopi Romanæ Ecclesiæ Leonis, interpretante eum Florentio Episcopo Lydiæ, dixit, &c.] Id quidem non aliunde accidisse certum est, nisi quod (vt primo Annalium tomo diximus) ob excellentiam Romanæ Ecclesiæ, moris esset legatorum sedis Apostolicæ, Latine semper loqui. Ne quis autem putet Iulianum imperitum fuisse linguæ Græcæ, ob idq. locutum esse Latine: habes testificatione sancti Leonis Papæ ipsum Græcam linguam egregie calluisse, cuius rei causa voluerit ab eo transferri in Græcum sermonem epistolam suam ad Flavianum: testatur id quidem ipse sanctus Leo^a epistola ad Marcianum: quinetiam Acta Chalcedonenis Concilij ab eodem Latinitati donari petijt, vt apparet ex litteris^b ad ipsum Iulianum ab eodem sancto Leone conscriptis.

DE IULIANO
LEGATO PER
INTERPRE-
TEM LOQVEN-
TE.

^a Leo epist. 69.
^b Leo epist. 56.
in fin.

Secunda vero Sessio habita est eodem anno, iisdemq. Consulibus, sexto Idus Octobris; in qua de fide tractatio a Patribus habita est. Atque primum omnium lectum est sacrum Nicæni Concilij Symbolum, secundumq. eius definitionem sensisse veteres Patres, Cyrillumq. & Leonem Romanum Pontificem, contestati sunt omnes. Recitatum deinde est pariter ex scripto Symbolum Constantinopolitani Concilij œcumenici; postea vero duæ sancti Cyrilli epistolæ, quarum alteram ad Nestorium, ad Ioannem Antiochenum Episcopum alteram dederat. Insuper magna illa S. Leonis epistola, de Verbi incarnatione ad Flavianum nouissime scripta, publice recitari iussa est; quam mirificis laudibus Patres prosecuti sunt, ita exclamantes: Hæc Patrum fides: Hæc Apostolorum fides: Omnes ita credimus: Orthodoxi ita credimus. Anathema qui non ita credit. Petrus per Leonem ita locutus est: Apostoli ita docuerunt. Pie & vere Leo docuit. Cyrillus ita docuit. Leo & Cyrillus similiter docuerunt. Hæc vera fides. Catholici ita sapimus. Hæc Patrum fides. Hæc in Epheso lecta non sunt. Hæc Dioscorus occultauit.] His dictis, & elucidatis atque solutis quæ ab Episcopis Palæstinæ & Illyrici fuerunt obiecta: acquiescentibus omnibus, ac comprobantibus, atque insuper aduersus Dioscorum conclamantibus Patribus vniuersis, secunda Sessio finem accepit.

SECUNDA SES-
SIO CONCILII
CHALCEDO-
NENSIS.

Ad tertium vero Idus Octobris denuo Conuentus cogitur, sed Episcoporum tantummodo absque magistratibus sæcularibus, eo quod in hac Sessione tractanda esset Dioscori damnatio per Episcopos tantummodo faciendæ: neque enim ipse Imperator Marcianus admissus, sed tantum Episcopi Synodum ingressi sunt. Sic igitur conuenientibus Patribus, primo loco recitatus est precum libellus Eusebij Dorilæi aduersus Dioscorum, quo cum Acta Ephesina damnari, tum Dioscorum debere deponi petebat. Et licet hæc omnia fa-

SESSIO TER-
TIA.

ta videri poterant in priori Synodi Actione: quod tamen non cuncta absoluta fuissent, sed præparatio quædam iudicij & causæ cognitio habita esset, etsi omnium acclamationibus tunc innotuisset, quid in Dioscorum statuendum esset: ut tamen seruaretur secundum Ecclesiasticos canones forma iudicij, iussus est citari absens a Synodo Dioscorus, qui domi erat custoditus a militibus, ne fugam arriperet. Citatus igitur a sancta Synodo per Episcopos, se excusavit, quod adesse non posset, cum a militibus custodiretur, & quod non adesset in Synodo Iudices sæculares, qui antea causam tractare cœperant. Secundo rursus vocatus, prætexit ægritudinem, illud ingerens, numquam fore ut adesset, nisi præsentibus essent Iudices sæculares. Ad quem tunc Cecropius Episcopus Sebastenus, vnus ex ijs qui ad ipsum vocandum missi fuerant, hæc dixit: Quando quædam regularia (nempe Ecclesiastica) negotia examinantur secundum canones, neque Iudices alios vel laicos interesse oportet. Habes, lector, non vnus Episcopi, sed œcumenicæ Synodi, immo & totius vbi que vigentis Catholicæ Ecclesiæ testimonium ex rerum vsu & sanctis canonibus comprobatur, quantum sibi laici, ipsi Iudices sæculares in Ecclesiasticis causis valeant vindicare: ut plane qui inconcessa præsumat, sacrilegus habendus sit.

Inter hæc autem iussi sunt legi libelli aduersus Dioscorum: oblati que omnes eiusmodi inscriptione notati: Sanctissimo & beatissimo vniuersali Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & sanctæ & vniuersali Synodo Chalcedonensi. primusque lectus qui oblati est a Theodoro diacono Ecclesiæ Alexandrinæ, qui priuatus ab eo fuit nulla alia de causa, nisi quod amicus fuisset sancti Cyrilli prædecessoris eius Episcopi: quo accusabat Dioscorum, quod Origenista esset hæreticus, & blasphemus in sanctam Trinitatem, & homicida, & incendiarius, atque vita turpissimus, quodque demum ausus fuisset excommunicare ipsum sanctum Leonem Romanum Pontificem. Lectus est post hæc libellus Ischyronis diaconi aduersus eundem Dioscorum datus: qui præter cetera de blasphemijs in Trinitatem, & alia supra narrata, addidit, frumentum Ecclesijs Libyæ, quæ ob nimiam prouinciæ ariditatem tritico carerent, ab Imperatoribus dari solitum ad conficiendam sacram Eucharistiam & solatium peregrinorum, a Dioscoro esse subreptum; adeo ut eam ob causam diu in Libyæ non fuerit oblatum incruentum sacrificium. Adiecit insuper de bonis relictis cœnobijs & monasterijs a Peristeria nobilissima femina, ab ipso subreptis, & in turpes personas expensis; quodque (ut ait) nec pro eius anima incensum obtulerit. Vides ex his veterem vsu, quo pij prosequerentur memoriam defunctorum: quod nisi sancte pieque soleret in vniuersa Ecclesia Catholica frequentari, nequaquam coram adeo magna Synodo fuisset Dioscoro datum crimini.

Addidit plura de vita eius obscœna valde: utpote qui subintroducitas feminas haberet in Episcopio, & lauaretur cum eis in balneo: & quod inter alias Pansophiam quamdam famosissimam præ ceteris haberet in delicijs, magno scandalo Alexandrinorum omnium. Ad postremum adiecit quæ ipse Theodorus ab eo passus esset; nimirum quod ob amicitiam cum S. Cyrillo mox post obitum eius in ecclesia ministrare prohibitus esset; & possessiones, quas pertenuis habebat, a monachis per Dioscorum missis, arboribus excisis, incensæ essent, & domus quæ erant in eis dirutæ; & quod ipse iussus occidi, vix fugiens euasisset.

Oblatus atque etiam lectus subinde est libellus ab Athanasio presbytero Alexandrino, qui vnus erat ex nepotibus S. Cyrilli, quo de his quæ crudelissime tum in ipsum, tum in fratres Dioscorus perpetrasset, reddidit sanctam Synodum certiore; quæ a nobis in ipso Dioscori ingressu sunt enarrata; ut hic eadem repetere non sit opus. Postremo loco lectus est libellus Sophronij Alexandrini Christiani hominis aduersus Dioscorum conquerentis, quod sublata sua ipsius coniuge, Theodota nomine, a Macario Curiali; cum ea de causa venisset ad Imperatorem Constantinopolim, & rescriptum ab eo aduersus Macarium impetrasset: Dioscorus intercessisset ne executioni mandaretur, dicens se esse dominum, & Aegyptum ad se magis quam ad Imperatorem spectare, sicque nefarius homo etiam tyrannidem affectaret: quodque ipse ea de causa ab eo bonis omnibus spoliatus, vix mortem fuga vitasset. His iunxit de blasphemijs eiusdem in sanctissimam Trinitatem: Adiecitque demum de arrepta tyrannide manifestissimum signum, nimirum quod allatas ex more Alexandriam Marciani noui Imperatoris imagines, quas Sacra Laureata nominare solebant, per suos eas foras exportari iussisset. hæc ille.

Vides quanta esset Alexandrinorum Antistitum potentia, qua tamen Dioscorus abute-

retur, pro nihilo ducens Imperatorum edicta, & contemnens ipsam Imperatoriâ maiestatem. Intelligis etiam, quales esse consueuerint hæresum propugnatores, quales sibi adsciscat diabolus milites ad veritatem Catholicâ oppugnandam; & quibus fuerit compositus moribus, qui primus in Romanum Pontificem ausus fuit intorquere iaculum anathematis: ut plane respectu huius stultitiæ, sapientia sit reputanda derisa infania Cleopatrarum appetere audentis Romanum Imperium sub Augusto.

His visis, placuit Patribus, ut Dioscorus adhuc tertio vocaretur per libellum conscriptum, quo excusationes ab eo prætextæ falsæ sunt demonstratæ, & monitus ipse ut veniret responsurus accusatoribus Alexandrinis, qui aduersus eum libellos obtulissent. Verum ille penitus refragatus, adesse recusavit: nec quidem eum permouere potuit Ioannes Germanicæ Episcopus, hæc dicens: Sacerdotum delicta, communis est turpitudine. si igitur scit tua sanctitas calumniam se ab aliquibus pati: non est longe sancta Synodus: fatigare, ut conuincas mendacium. Sed obrigit ille, suaque duritie obstinatus permansit. Cum igitur nihil reliquum esset ad eius defensionem, vel excusationem; ipsi Apostolicæ sedis legati aduersus Dioscorum eiusmodi tulere sententiam:

Manifesta facta sunt, quæ a Dioscoro quondam Alexandria magnæ ciuitatis Episcopo commissa sunt aduersus sanctum regularem ordinem & Ecclesiasticam disciplinam, tam ex ijs quæ dudum examinata sunt in priori confesso, quam in ijs quæ hodie acta sunt. Hic enim (ut plurima intermittamus) Eurychetem similia sibi sapientem, & regulariter a proprio damnatum Episcopo, id est, a sanctissimo Patre nostro & Archiepiscopo quondam Flauiano, præsumens sibi primatum, irregulariter in communionem suscepit, priusquam consideret in Epheso cum Deo amantissimis Episcopis. Sed illis quidem Apostolica sedes vniuersam præstitit de ijs quæ ibi non voluntarie ab eis gesta sunt; qui & hætenus permanserunt obediens sanctissimo Archiepiscopo Leoni, & omni sancto vniuersali Concilio: Huius gratia & in sua communionem eos sicut confideles suscepit. Hic autem hætenus permansit glorians in eis pro quibus eum oportebat gemere & se terræ prosternere. Super hæc vero neque epistolam legi permisit beatissimi Papæ Leonis scriptam ad sanctæ memoriæ Flavianum; & hoc frequenter rogatus a portitoribus recitari eam, & cum iuramento fieri lectionem promittens: qua non lecta, scandalum & læsionem sanctæ Dei Ecclesiæ per totum orbem terræ pertulerunt.

Sed tamen talibus ab eo audacter commissis, deliberabamus, ut de priore sua pessima actione aliqua præstaretur clementia, sicut & ceteris reuerendissimis Episcopis, & ijs qui neque similem ei auctoritatem iudicandi habuerunt. Sed quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem valde transcendit: præsumpsit enim excommunicationem dicere aduersus sanctissimum & beatissimum Archiepiscopum magnæ Romæ Leonem: insuper etiam multi libelli multis pleni iniquitatibus contra eum in sancto & Magno Concilio oblatis sunt; & semel & secundo & tertio per Deo amantissimos Episcopos regulariter vocatus minime voluit obedire, propria utique conscientia stimulatus; & hos qui a diuersis Concilijs regulariter damnati sunt, contra diuinas leges suscepit: Ideo ipse contra se elicit sententiam, sapius Ecclesiasticos conculcans canones.

Vnde sanctissimus ac beatissimus Archiepiscopus magnæ & senioris Romæ Leo per nos, & per præsentem hanc Synodum, vna cum ter beatissimo & omni laude digno beato Petro Apostolo, qui est petra & crepido Catholicæ Ecclesiæ, & ille qui est rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam Episcopatus dignitate, quam etiam ab omni sacerdotali abalienauit ministerio. Igitur sancta hæc & Magna Synodus, quæ placent regulis, super memorato Dioscoro decernat.] hætenus sententia legatorum, cui vniuersi Episcopi subscribere, singuli singulis impium Dioscorum perstringentes sententijs hoc ordine: Post legatos sententiam dixit Anatolius Episcopus Constantinopolitanus, inde vero Maximus Antiochenus, & subinde reliqui. Hanc tandem tumens arrogantia nouus Pharaos iustissimam damnationem accepit, sexcentorum & amplius Patrum sententijs veluti fluctibus obrutus, concinentibus ex aduerso in tuto littore Fidelibus omnibus vna cum Moysè canticum Domino, qui Pharaonem cum curribus eius in mare demersit.

Damnato in hunc modum Dioscoro, S. Synodus ea de re Synodalem ad Valentinianum & Marcianum Imperatores epistolam scripsit, cuius est exordium: Magnæ ægritudines & medicamento forti & medico indigent sapienti, &c.] dedit aliam eodem argumento

TERTIO CITATVS DIOSCORVS VNIBENVNIT

SENTENTIA A LEGATIS APOST. SED. LATA IN DIOSCORVM.

* eos

PROMVLGATA SENTENTIA IN DIOSCORVM MULTIPLICITER.

Concil. Chalced. Act. 3.

AD DIOSCORUM PATRES

SESSIO QUARTA CONCILII CHALCEDONENSIS.

QUINQUE EPISCOPUM INDULGENTIAM CONSECVTI.

ÆGYPTII EPISCOPI EXPECTANT NOVVM EPISCOPVM ALEXAND.

ARCHIMANDRITARVM HÆRETICORVM PERFIDIA.

conscriptam ad sanctam Pulcheriam Augustam, quæ incipit: Multa tibi dona præstentur, &c.] in his omnibus plura Patres in commendatione ipsorum pietatis erga Deum, & vigilantis curæ erga eius Ecclesiam exhibitæ. Propositum quoque fuit publicum a sancta Synodo de Dioscori damnatione decretum; itemq. ad ipsum Dioscorum eiusmodi damnationis suæ significatio missa:

Cognosce te ipsum, propterea quod diuinos canones despexisti, & inobediens extitisti huic sancto & vniuersali Concilio, superq. hæc præter alia tua commissa, in quibus inuentus es reus, etiam tertio vocatus ab hac sancta & Magna Synodo secundum diuinas regulas, vt accusationibus responderes, minime occurristi: Octobris mensis præsentis tertio decimo die, a sancto & vniuersali Concilio esse ab Episcopatu depositum, & ab omni Ecclesiastica functione summotum.] hæc ad Dioscorum sancta Synodus Chalcedonensis: quæ etiam de eiusdem damnatione litteras dedit ad clerum Alexandrinum: extant omnes, sed breuitatis causa eas citasse sufficiat. Sic igitur iustissima damnatione Dioscori omnium superbissimi, crudelitate & turpitudine omnes facile superantis, atque impietate nulli secundi, clausa est Sessio tertia Synodi Chalcedonensis.

Eodem vero anno, iisdemq. Consulibus, ad decimum sextum Kal. Nouembris iterum eodem in loco habita sunt sacra Comitia, iisdem Episcopis in vnum conuenientibus simul cum magistratibus & Iudicibus cognitoribus: vbi proposita est causa Episcoporum qui cum Dioscoro præfuerunt improbo Ephesino Conuentui. Fuerunt hi Iuuenalis Hierosolymitanus, Thalassius Cæsareæ Cappadociæ, Eustathius Berythi, Eusebius Ancyrae, & Basilius Seleuciæ Episcopi. Atque in primis interlocutione Iudicum cognitorum recta fides accepta ab omnibus atque probata est, nempe Nicænum Symbolum atque Constantinopolitanum, decreta Ephesi, necnon epistola S. Leonis Papæ: quibus vna cum alijs Episcopis subscribere quinque collegæ Dioscori modo nominati, qui & damnauerunt his contraria sentientes: iussiq. sunt Synodum ingredi, a qua ante repulsi erant, vtpote rei cum Dioscoro in Synodo scelerum patratorum: coniunctiq. sunt Ecclesiæ, a qua communicatione Dioscori facti erant extorres.

Post hæc ingressi Aegyptij Episcopi cum libello fidei quem obtulerant Theodosio Imperatori: eoq. lecto, iussi sunt ab Apostolicæ sedis legatis dicere in Eutychem anathema, & subscribere epistolæ sancti Leonis. sed detrectantes id facere, quod expectarent noui Alexandrini Episcopi electionem, quem in subscriptione essent secuturi; instante rursum Synodo vt damnarent Eutychem, fecerunt tandem: vrgentibusq. Patribus vt subscriberent litteris sancti Leonis, renuerunt: eo tantum vsu prætextu, quod moris esset Aegyptijs Episcopis sequi in subscriptione Alexandrinum: seq. magno periculo id tentaturos ob alios Aegypti Episcopos: prosternentesq. se, petiere vt placeret sanctæ Synodo primum eligi Alexandrinum Antistitem. Horum postulationibus, supplicibusq. votis annuit tandem Synodus, cautione adhibita, ipsos omnes non recessuros Chalcedone, sed electionem noui Episcopi opperituros. Hactenus Actio quarta. In Græco autem codice ante nuper recensitam Actionem quartam ponitur Actio Synodalis de Eutychanis Archimandritis, distincta ab alijs vel superioribus vel posterioribus Actionibus. Verum quod spectat ad res in Synodo gestas ab Archimandritis, Latinis exemplaribus magis in his deferendum putarem, quam Græcis: ea potissimum ratione, quod non sit credendum Archimandritas hæreticos auditos esse, antequam lapsorum Episcoporum causa pertractaretur; quæ (vt vidimus) hac in Actione absoluta, datus est locus Archimandritis hæreticis proponere quæ vellent.

Intromissis igitur post hæc Archimandritis illis, qui in pseudosynodo Ephesina fauerant contra Flavianum Dioscoro, & pro Eutychete prodeuntes, fidem Catholicam prodiderunt, inter quos eminebant Carosus & Dorotheus, atque sceleribus factus notior Barsumas, in quem vt in famosissimum homicidam, quod S. Flauiani necis instigator fuisset, in Synodo postea conclamatum est: His igitur ingredi iussis, preces ab eis oblatae Imperatori, necnon libellus ab eisdem Synodo datus recitari mandantur: Qui vbi ex libello, siue epistola oblata Synodo cogniti sunt pro Dioscoro supplices habere preces; ne lectio vltius progrediretur, sed vt iisdem cum libello e Synodo eijcerentur, Synodus exclamauit. At Iudices cognitores libellum integrum nihilominus legi iusserunt, quo illi profitebantur se tantummodo Nicænam fidem amplecti, nullamq. eius expositionem admittere, contestati se potius extra alios seorsum a communione ipsorum vitam acturos, quam quicquam noui ad fidem

A ad fidem pati superinduci. Ita quidem hypocritæ illi, more Eutychetis atque Dioscori, sub mentito pallio Nicænae fidei, nouam fouebant hæresim.

Post hæc autem lectus est libellus a Catholicis Archimandritis oblatus aduersus Eutychem & eius perfidiam cõsecrantes, qui quidē vt pius a sancta Synodo probatus fuit. Interea vero tridui spatium temporis datum est hæreticis Archimandritis ad resipiscendum, atque Catholicæ fidei aduersus Eutychem subscribendum. Erat inter illos Maximus, qui dicebatur Eutychetis magister; ceteri vero post Carosum, Dorotheum, & Barsumam, captiose sibi Archimandritæ nomen vsurpasse inuenti sunt, iisdemq. omnium improbissimi, vtpote qui plurimis fuere scandalo atque ruinæ. His itaque rebus gestis clausa est a Patribus quarta Sessio.

Habet autem Græcū exemplar amplius quam Latinū quintam, quæ sequitur, Sessionem continentem duas Actiones, vna eademq. die habitas, nempe decimotertio Kal. Nouembris: in quarum priori actum ponitur de Caroso & Dorotheo, alijsq. Eutychanis Archimandritis, qui libellum Marciano Imperatori obtulerant, petentes, vt sibi liceret de fidei veritate cum Catholicis disputare coram ipso Imperatore. Quid autem eisdem responderit Marcianus, voluit Synodo fieri manifestum per Alexandrum Visitatorem & Ioannem Decurionem: Qui vbi ingressi sunt Synodum, quæ nomine Imperatoris significanda erant, nota fecere, verbis istis Alexandro docente de responsione ab Imperatore hæreticis data: Hæc cum audisset Dominus Orbis, significauit per me & dominum Ioannem Decurionem: Si voluissim ego sedere inter vos atque alios monachos, & audire inter vtrosque vos; non hic sanctam & vniuersalem Synodum fatigassem; sed cum ipsi conuenissent, & nos de vobis certiores fecissent, dixi vt vos adessetis, & ea quæ nescitis cognosceretis; & interrogando ea quæ non nostis, addisceretis ab ijs. Iustū igitur decreuimus vos ad Concilium abire. Nam (vt sciatis) quæcumque definerit sanctum & vniuersale Concilium, ac mihi in scriptis dederit, ea sequor, his contentus sum, his fidem habeo. Hoc habete, nec a me aliud responsum accipitis.] Vbi vero hæc ab Alexandro Imperatoris nomine sunt in Synodo coram Patribus enarrata: ab iisdem magnis præconijs eidem Marciano (vt par erat) acclamatum est, dignis laudibus tanti Principis sententiam prosequentibus. Hæreticis vero ad resipiscendum datae sunt induciæ vsque ad decimam quintam Nouembris. Hæc continet eius diei prior Actio: quæ quidem dignissimum habetur expressum exemplum, quid Principes semper respondere hæreticis debeant, cum ab eis frequentibus libellis interpellantur, petentibus concedi de Christianæ fidei veritate libere disputare: vt eisdem minime quod exposcunt indulgeant; sed ad Catholicæ religionis Antistites, a quibus veritatem addiscant, abire præcipiant. Quod quidem si ab iisdem hoc nostro infelicissimo sæculo (vt decebat) præstitum esset, nequaquam Borealis Ecclesia adeo immensis exagitata cladibus esset.

Posterior vero eiusdem diei Actio tractationem continet abortæ controuersiae inter Photium Episcopum Tyri metropolis Primæ Phœniciae & Eustathium Episcopum Berythi; eaq. consignata Consulatu Marciani Imperatoris, die vero decimotertio Kalendas Nouembris, nempe post dies tres a celebrata quarta, de qua egimus, Sessione. Quamobrem etsi post quartam, non tamen sub quarta, quasi vna eademq. die habita fuerit, ponenda est. Porro quod ad propositam in Synodo controuersiam pertinet, res ita se habuit.

Antiquitus, secundum veterem per canones factam prouinciarum distinctionem, Tyria Ecclesia præerat iure metropolis Primæ Phœniciae: Accidit autem vt Imperator pragmatica sanctione aliam fecerit eius prouinciæ diuisionem, ex qua complures ciuitates, quæ subiacebant Tyriæ, sub Berythi Ecclesia ponerentur, nempe Byblon, Botys, Tripolis, Orthofias, Arias, & Antaradon. Huic autem diuisioni cum minime Photius acquieuisset, iudicium ea de re habitum est Constantinopoli coram Anatolio Episcopo Constantinopolitano & alijs cum eo residentibus Episcopis; qui absentem Photium excommunicauit: Qui vt anathematis vinculo solueretur, licet inuitus, iussus tamen subscripsit Synodali decreto de aucto iure Ecclesiæ Berythensis super nominatas Ecclesias.

Cum vero ipse Photius Episcopus Tyri venisset ad Synodum hanc œcumenicam Chalcedone conuocatam, dedit libellum supplicem Marciano Imp. quo questus est de iure antiquo suæ metropolis diminuto, ciuitatibus ab Eustathio vendicatis. Imperator accepto libello, causam illam sanctæ Synodo tradidit iudicandam, sicq. dicta die producta est ipsa coram sacro Patrum Conuentu: Vbi Photius constitutus, rogauit Synodum audire causam,

QUINTA SESSIO.

DE CAROSO ET DOROTHEO.

ACTIO IN CAUSA TYRIARÆ DIOECESIS.

QUERELÆ PHOTII DE CIVITATIBUS AB EUSTATHIO VSRPATIS.

quam definiendam ab eadem mandauerat Imperator: petijtq. in primis recitari libellum a se oblatum Imperatori. Sed ne fieret libelli lectio, Eustathius obiecit, id non faciendum ante absolutam in Synodo de sede tractationem, cuius rei causa omnes essent ad Synodum conuocati. Sed interlocuti Iudices cognitores, iusserunt legi libellum, auditæq. ex eo Photij querelæ de usurpatis ab Eustathio Tyriæ metropolis ciuitatibus, deq. per vim & metum extorto consensu, qui nullius debeat esse momenti: quo demum rogauit, vt secundum pristina iura ablata ciuitates Tyriæ Ecclesiæ redderentur.

Iussus autem a Iudicibus cognitoribus ad hæc respondere Eustathius: rogauit idem eos, num secundum canones Ecclesiasticos, an vero secundum leges Imperatoris causa dirimenda esset. Tunc iisdem interlocuti Iudices ista dixere: Sacratissimo Domino Orbis placuit, non iuxta sacras Imperatoris litteras & pragmaticos typos res sanctissimorum Episcoporum procedere, sed secundum canones a sanctis Patribus datos. Omni igitur cessante e sacris pragmaticis definitione, canones de hoc capitulo editi legantur. Et inferius iisdem ad Patres conuersi: Dicat, inquit, sancta Synodus, Vtrum ei placeat ex regulis Patrum huius causæ quæstionem examinari, an ex sacris pragmaticis, de quibus ea quæ sacro apici uisa sunt, iam omnibus aperta fecimus. Sancta Synodus dixit: CONTRA CANONES NIHIL PRAGMATICVM VALEBIT. REGVLÆ PATRVM TENEANT.

Gloriosissimi Iudices dixerunt: Nunc tempus est, edoceri nos a sancta Synodo, an liceat ex sacro pragmatico alienæ Ecclesiæ iura ab alijs Episcopis auerti. Sancta Synodus dixit: Non licet hoc: est præter regulas. His dictis, iussus est Photius docere Synodum de usurpatis ab Eustathio Ecclesijs Tyriæ metropolis: quo facto, petijt idem Photius a S. Synodo irrita reddi, quæ ab Anatolio & alijs Episcopis haud pridem contra eandem Tyriam metropolim ex lege Imp. Constantinopoli definita fuissent. Ad hæc Eustathius se excusans dixit, non a se inuasa iura Tyriæ Ecclesiæ, sed factum esse lege Imperatoris, consuetudinifq. esse, Imperatores metropoles facere. Attamen S. Synodus definiuit, nullam esse debere sententiam laram aduersus Photium absentem.

Rursum a Photio petium, in suas Ecclesias esse restituendos Episcopos a se ordinatos, ab Eustathio autem eiectos Episcopatu & inter presbyteros adnumeratos. Antequam autem de his sancta Synodus aliquid definiret, iussere Iudices cognitores legi sacrum canonem: lectusq. est canon quartus Magni Nicæni Concilij, quo iubetur vnum vniuscuiusque prouinciæ esse debere Metropolitanum Episcopum. Lecto itaque canone, & Eustathio respondente, licere Imperatori iubere quod vellet: Iudices cognitores de his sanctæ Synodi iudicium ita interpellarunt: Sancta Synodus quid sibi videatur, doceat, Vtrum placeat secundum canonem trecentorum decem & octo Patrum, vnum Metropolitanum Episcopum esse, qui in ordinationibus reuerendissimorum in vnaquaque prouinciæ ciuitate Episcoporum potestatem habeat, an duos, ita vt liceat separatim in ciuitatibus ordinationes facere. Sancta Synodus dixit: Vnum iuxta regulas sanctorum Patrum postulamus esse Metropolitanum: Petimus vt regula sanctorum Patrum teneat. Atticus reuerendissimus Episcopus Nicopolis ciuitatis Epiri dixit: Centum decem & octo Patrum regula vnum vult Metropolitanum in vnaquaque prouincia Episcopum esse. Et supplicamus, vt nunc etiam virtus canonum in quolibet & in omnes prouincias valeat, cessantibus omnibus quæ ex concursatione & ambitione pragmaticorum fiunt, quæ & euertunt ea quæ spiritualiter & secundum Deum a sanctis Patribus sancita sunt. Hæc Atticus.

His omnibus auditis atque exacte percognitis, Iudices cognitores definita a sanctis Patribus probauere, atque sua ipsorum sententia firmare, ita interlocuti: Iuxta regulas trecentorum decem & octo Patrum, & iuxta sententiam totius sanctæ Synodi, Photius reuerendissimus Episcopus totius Tyriorum metropolis omnem potestatem ordinandi in vniuersis ciuitatibus Primæ Phœnicis prouinciæ habeat. Eustathius reuerendissimus Episcopus e sacro pragmatico typonihil amplius sibi vendicet, quam reliqui Episcopi eiusdem prouinciæ. At an his consentiat sancta Synodus, doceat. Sancta Synodus exclamauit: Hoc iustum iudicium: hæc iusta sententia: Multos annos Imperatorum: multos annos Augustæ: multos annos Iudicium. Ita plane definitum est in perdifficili controuersia, in qua altera ex parte leges vigerent Imperatoris, stareq. sententia ea de re in Synodo lata Constantinopoli ab Anatolio, præsentem etiam Maximo Episcopo Antiocheno, ex aduerso autem vnus canon Ecclesiasticus reclamaret: Definitum, inquam, non calculis tantum vniuersæ œcumenicæ Synodi, sed etiam ipsorum Imperatoris

CESSANT LEGES IMPERATORVM, VBI CANONES ALITER MONENT.

ECCL. TYRI IN INTEGRVM RESTITUTA.

SECUNDVM CANONES IUDICIA FIANT ECCLESIASTICA.

VI QUITTY, AZV, BOIC HA, IIII

SECUNDVM CANONES, NON SECUNDVM LEGES IMP. IUDICATVM.

BA IRRERO, DO IFFON, DIAFONIS, IATAVE HA, SVV OIBT, NITA

A toris magistratum, Iudicum cognitorum, quibus omnibus & religiosissimus Imperator Marcianus Augustus haud inuitus subscripserit: dignum plane factum, quod imitari debeant omnes Christiani Principes, sequi etiam ipsorum Iudices: nimirum, vt cum causam in iudicio agi contingat, cui altera ex parte faueant sæculi leges, repugnet vero ex altera canon Ecclesiasticus: quid tunc iuste, pie, sancteq. decernant, tantum extet de tanto iudicio, non vnus, sed plurium Iudicum præclarum quod sectentur exemplum. Habent & sacre religionis Antistites, non vnus tantum vel alterius, sed plurium Episcoporum, immo Synodi, eiusdemq. œcumenicæ, & sexcentorum & amplius sanctorum Patrum egregium factum, quod imitentur: nimirum non turpiter adulatione molliri, frangiq. potentia Imperatorum, sed aduersus ipsorum leges pro defensione sacrorum canonum acerrimos insurgere vindices, & indefesso studio pro sacris legibus inire certamen. Sed prosequamur quæ reliqua sunt eiusdem Actionis.

B Restitutis ex sententia totius œcumenicæ Synodi Episcopis in diuersis ciuitatibus a Photio ordinatis, redactis vero in ordinem presbyterorum ab Eustathio promotis, improbatoreq. per Apostolicæ sedis legatos & alios vsu illo, vt qui ab Episcopatu deponerentur, sinerentur presbyteri ministrare: mox eiusmodi ad Iudices & ad S. Synodum facta est suggestio a Cecropio Episcopo Sebastopolis: Ne potestas vestra accusationem & querimonias a quacumque persona accipiat & fatigetur; neve nos conteramur: petimus vt sine contradictione cessent ea pragmatica, quæ in detrimentum canonum a quibusdam facta sunt in omni prouincia: Canones vero per omnia teneant: sic enim & fides custoditur, & vnaquæque Ecclesia tutum statum habebit: Ac nec liceat præter canones ordinare. Magnificentissimi & gloriosissimi Iudices dixerunt: Si tota sanctissima Synodus consentit petitioni

DEFINITIO VT PRAGMATICA VBIQUE CEDANT CANONIBVS.

C Cecropij reuerendissimi Episcopi, doceat. Sancta Synodus acclamauit: Omnes eadem dicimus: Vniuersa pragmatica cessabunt: Canones teneant, & hoc a vobis fiat. Magnificentissimi & gloriosissimi Iudices dixerunt: Ex sententia sanctæ Synodi, in alijs quoque omnibus prouincijs regulæ teneant. His stabilitis, secuta est ex more fausta totius Synodi acclamatio. Iusseruntq. Iudices, vt quæ definita essent, effectui mandarentur. Sicq. præsens Actio ex optato felicem finem accepit. Iam reliquas certis quibusque diebus habitas Actiones percurramus.

SEXTA SESSIO.

D Rursum vero conuenientes Patres sextam habuere Sessionem vndecimo Kalendas Nouembris, in qua per diaconum Constantinopolitanæ Ecclesiæ recitata est fidei Catholicæ definitio; quæ tamen vt minus perfecta explosa est in primis ab Apostolicæ sedis legatis, vetitaq. Actis interferi. Eiusmodi enim esse videbatur, vt etsi Catholica, nec errorem contineret, minime tamen satis sufficiens esset ad coarguendas damnandasq. hæreses Eutychetis. Porro eiusmodi construendæ decipulæ, qua simpliciores decipi possent, architectus compertus est Anatolius Constantinopolitanus Episcopus, adhuc Dioscori sui, cuius fuerat Apocrifarius, non oblitus; quippe qui & hac sexta Sessione coram adeo numerofo Patrum conuentu, eorum præsentiam minime veritus, adeo temere eam effutire sententiam non sit veritus, nimirum Dioscorum non propter fidem damnatum esse, sed ob excommunicationem in Romanum Pontificem temere promulgatam. Quamobrem iure sanctæ Apostolicæ sedis legati contestati in Synodo sunt, quod nisi ab omnibus rursus consentiretur recitata superius S. Leonis Papæ epistolæ, fore vt relictis omnibus, inde ipsi recederent, atque Synodum œcumenicam in Occidente celebrarent: id etiam & Iudices cognitores pariter confirmarunt. Quod autem re vera Dioscorus esset hæreticus Eutychianus, & aduersantem illi doctrinam fidei sanctus Leo Pontifex conscripserit; Iudices prudenter quidem ita sunt interlocuti: Dioscorus dicebat: Quod ex duabus naturis est, suscipio. Sanctissimus autem Archiepiscopus Leo duas dicit esse naturas in Christo unitas inconfuse, inconvertibiliter, & indiuisibiliter in vnigenito Filio Salvatore nostro. Quem sequimini, sanctissimum Leonem, aut Dioscorum? Quidnam Patres hoc dilemmate coarctati dicturi essent? num perfidiam probare Dioscori, quem damnassent? minime gentium: sed omnes vna voce ita clamare, etiam aduersarij conclamare: Vt Leo, sic credimus. Sic igitur ex responsione ipsorum Iudices iusserunt addi quæ ad destructionem Eutychianæ hæresis a sancto Leone in sua epistola posita erant.

LEONIS PAPÆ FIDES RECIPITVR.

E Conscripta itaque est fidei definitio, atque Actis inserta, cuius est exordium: Dominus noster & Saluator Iesus Christus, &c.] in Latina autem Suriana editione illud habet erroris, vt quæ sunt eiusdem fidei definitionis, ponantur sub titulo duarum definitionum, ab il-

lis scilicet verbis: Sufficeret quidem ad plenam cognitionem] & quæ sequuntur vsque ad finem, quæ in Græcis exemplaribus sub vna tantum habentur definitione comprehensa, quibus & Acta ipsa consentiunt. In qua quidem definitione professionibus trium œcumenicorum Conciliorum, Nicæni, Constantinopolitani, & Ephesini, coniuncta leguntur quæ ad damnationem Eutylianæ hæresis atque Nestorianæ a sancto Leone Papa sunt dicta in epistola ad Flavianum. Sic igitur scripta atque lecta ipsa ex sententia legatorum & reliquorum Episcoporum & Iudicum cognitorum, eadem fidei definitio ab omnibus laudata, & ad perpetuam Catholicæ veritatis memoriam fuit publicis Actis intexta.

Quod vero nos præstitimus in tribus œcumenicis Concilijs, nempe decretum fidei in ipsis editum intexere Annalibus: vt eiusdem quoque Concilij Chalcedonensis fidei definitionem recensere minime prætermittamus, par ratio persuadet: quæ ex Græcis fontibus in Latinum alueum deriuata istis verbis habetur:

Definitio Concilij Chalcedonensis.

Joan. 14.
FIDEI DEFINITIO.

Matth. 13.

Dominus noster & Saluator Iesus Christus notitiam fidei discipulis suis firmans dixit: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis: vt nullus dissonet a proximo circa dogmata pietatis, sed ex æquo veritatis ostendatur prædicatio. Quia vero non definit per zizania sua diabolus^b contra semina pietatis insurgere, & semper aliquid nouum contra veritatem inuenire: propter hoc Dominus (vt consuevit) prouidens humano generi, pijsimum & fidelissimum ad æmulationem erexit Imperatorem, & vndique sacerdotij Præsides ad se conuocauit, vt gratia Domini omnium nostrum Christi operante, omnem quidem mendaciam a Christianis omnibus pestilentiam remoueret, floribus autem veritatis eos pinguescere faciat. Quod & perficimus, communi iudicio dogmata expellentes erroris: & inenarrabilem Patrum renouauimus fidem, Symbolum trecentorum decem & octo omnibus prædicantes: & eos vt proprios Patres etiam adscribimus, qui postea in magna Constantinopoli congregati sunt centum quinquaginta, & eandem fidem ipsi quoque confirmauerunt.

EPHESINVM,
NICÆNVM,
ET CONSTANT.
SYM-
BOLA CONFIRMANTVR.

Definimus igitur, ordinem & omnes formulas custodientes quæ de fide sunt constitutæ & nos eius Synodi quæ quondam in Epheso facta, cuius præfides fuerunt beatissimæ memoriæ Cælestinus Romanorum, & Cyrillus Alexandrinorum Antistites: Præfulgere quidem rectæ & immaculatæ fidei expositionem sanctorum trecentorum decem & octo Patrum, qui in Nicæa temporibus piæ memoriæ Constantini Imperatoris congregati sunt: Seruari autem & ea quæ apud Constantinopolim a sanctissimis centum quinquaginta Patribus decreta sunt ad expellendas quidem omnes germinantes hæreses, & ad confirmationem eiusdem Catholicæ & Apostolicæ nostræ fidei Symbolum Nicænum trecentorum decem & octo Patrum: Credimus in vnum Deum, &c. Idem centum quinquaginta sanctorum Patrum qui Constantinopoli congregati sunt: Credimus in vnum Deum Patrem omnipotentem, &c.] vsque ad finem vtrumque: quibus mox hæc subduntur, quæ in hoc Concilio definita noscuntur:

Sufficeret quidem ad plenam cognitionem pietatis & confirmationis hoc sapiens & salutare diuinæ gratiæ Symbolum. De Patre enim & Filio & Spiritu sancto perfectionem docet: Domini humanationem fideliter accipientibus repræsentat. Sed quoniam hi qui veritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreses nouas genuerunt: Et hi quidem mysterium dispensationis Domini, quæ propter nos facta est, corrumpere præsumentes, & vocem denegantes qua Theotocos de Virgine prædicatur; alij autem confusionem & mixtionem introducetes, vnam naturam esse carnis & Diuinitatis stulte confingentes, & passibilem Vnigeniti diuinam naturam per confusionem prodigiose dicentes: Propter hoc illis omnem machinationem contra veritatem volens eludere præfens nunc Magna & vniuersalis Synodus, prædicationem hanc ab initio immobilem docens, decreuit ante omnia fidem integram & intemeratam permanere trecentorum decem & octo sanctorum Patrum: & confirmat doctrinam, quæ de substantia Spiritus sancti a Patribus centum quinquaginta postea congregatis in regia ciuitate tradita est propter illos qui Spiritui sancto repugnabant; quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi quod aliquid deesset antecedentibus inferentes; sed suum de sancto Spiritu intellectum contra illos qui diuinitatem eius respuere tentauerant; Scripturarum testimonijs declarantes: Propter illos autem, qui dispensationis corrumpere conantur mysterium, & purum hominem esse genitum ex sancta Virgine Maria impudenter delirant, epistolas Synodicas beatissimi

A beatissimi Cyrilli Alexandrinæ Ecclesiæ Præsulis ad Nestorium & ad Orientales, congrue se habentes, suscepit ad conuincendas Nestorij vesanias, & ad interpretationem eorum qui salutaris Symboli pio zelo nosse desiderant intellectum. Quibus etiam & epistolam magnæ & senioris vrbs Romæ Præsulis beatissimi & sanctissimi Archiepiscopi Leonis Papæ, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ Episcopum Flavianum ad perimendam Eutyche- tis malam intelligentiam, vt pote & magni illius Petri confessioni congruentem, & communem quamdam columnam nobis aduersus praua dogmata existentem, ad confirmationem rectorum dogmatum vtique coaptauit.

His namque qui in duos Filios dispensationis diuinæ mysterium discerpere nituntur, repugnat: Et illos qui passibilem Deitatem Vnigeniti ausi sunt dicere, a sacro cœtu expellit: Et his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit: Et eos qui cælestem, aut alterius alicuius esse substantiæ dicunt quam ex nobis assumpsit serui formam, delirantes, abegit: Et qui duas quidem ante vnitionem naturas Domini fabulantur, vnam vero post vnitionem confingunt, condemnat.

Sequentes igitur sanctos Patres, vnum eundemque confiteri Filium, Dominum nostrum Iesum Christum, constanter omnes docemus, eundem perfectum in Deitate, eundem perfectum in humanitate, Deum verum, & hominem verum, eundem ex anima rationali & corpore, consubstantiali Patri secundum diuinitatem, consubstantiali nobis secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato: Ante sæcula quidem Patre genitum secundum Deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos & propter nostram salutem ex Maria Virgine Dei genitrice secundum humanitatem, vnum eundem Christum Filium, Dominum Vnigenitum in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum: nusquam sublata differentia naturarum propter vnitionem, magisque salua proprietate vtriusque naturæ in vnam personam atque substantiam concurrentis: Non in duas personas partitum atque diuisum, sed vnum eundemque Filium Vnigenitum Deum Verbum Dominum Iesum Christum, sicut ante Prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christus erudiuit, & Patrum nobis Symbolum tradidit.

His igitur cum omni vndique exacta cura & diligentia a nobis dispositis, definiuit sancta & vniuersalis Synodus, alteram fidem nulli licere proferre, vel conscribere, aut componere, aut sentire, aut alios docere. Eos autem qui audent componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterum Symbolum volentibus ad agnitionem veritatis conuerti vel ex Gentilitate, vel ex Iudæis, vel ex hæresi quacumque: hos, si Episcopi fuerint, aut clerici, alienos esse Episcopos ab Episcopatu, & clericos a clero: si vero monachi, aut laici fuerint, anathematizari.] hæcenus fidei definitio, quam faustis acclamationibus sancta Synodus profecuta est: finemque habuit sexta Sessio.

Septima vero Sessio habita est octauo Kalendas Nouembris: die enim ipsa natali eiusdem, in cuius basilica agebatur, gloriosissimæ virginis & martyris Euphemie, atque Callinici martyris, iterum conuenere Patres, & ob diei celebritatem præsto fuit Marcianus Imperator, simulque Pulcheria Augusta vnâ cum magistratibus solitis interesse Comitij. Vbi idem Marcianus Imperator concionatus in Synodo, Latine primum, ac subinde Græco sermone perorauit. Ita quidem decebat, more maiorum, ob Romani Imperij dignitatem Romana primum lingua loqui, vt primo Annalium tomo fusiuse dictum est. Ipsam autem orationem, quod haud prolixa sit, hic describendam putauimus: sic enim se habet:

Vbi primum diuino iudicio ad Imperium sumus electi, inter tantas necessitates Reipublicæ nulla nos magis causa constrinxit, quam vt Orthodoxa & vera fides Christiana, quæ sancta atque pura est, indubitata omnium animis insideret. Constat autem, auaritia, vel studijs per media tempora nonnullis diuersa sentientibus, & pro voluntate sua, non prout veritas atque doctrina Patrum postulat, populos seducentibus, in errorem quamplurimos esse deductos. Qua de re sanctam Synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, & vobis laborem indixisse videmur, quatenus omni errore atque caligine deteresa, prout se Diuinitas hominibus manifestare voluit, & doctrina Patrum ostendit, religio nostra, quæ pura atque sancta est, vniuersorum mentibus insinuata, suæ veritatis luce fulgeat: Nec in posterum quisquam audeat de natiuitate Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi aliter disputare, quam Apostolica prædicatio & instituta trecentorum decem & octo sanctorum Patrum eidem conuenientia posteritati tradidisse noscuntur; sicut etiam sancti Leonis Papæ vrbs Romæ, qui sedem Apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ

S. LEONIS
CONFIRMA-
TVR EPISTO-
LA.

DE CHRISTI
DVABVS NA-
TVRIS IN V-
NA PERSONA.

SEPTIMA
SESSIO.

Concil. Chalced.
Act. 1.
CONCILIO
MARCIANI
AD SYNODVM.

moræ Flavianum Constantinopolitanæ vrbis Episcopum scripta testantur. Remotis itaque studijs, ablatis patrocinijs, cessante auaritia, cunctis veritas innotescat.

Nos ad fidem corroborandam, non ad potentiam aliquã exercendam, exemplo religiosi Principis Constantini, Synodo interesse volumus, ne vel ulterius populi prauis persuasionebus separentur. Facile enim simplicitas quorundam hactenus nonnullorum ingenijs atque superflua verborum decepta est: & constat diuersorum prauis insinuationibus dissensiones & hæreses natas. Studium autem nostrum est, vt omnis populus per veram & sanctam doctrinam vnum sentiens, in eadem religionem redeat, & veram fidem Catholicam colat, quam secundum institutionem Patrum exponere, concordantibus æque animis, religio vestra festinet: quatenus sicut a Nicæna Synodo vsque ad proximum tempus, erroribus amputatis, vera fides cunctis innotuit; ita & nunc per hanc Synodum remotis caliginibus, quæ in ijs paucis annis (sicut superius dictum est) prauitate atque auaritia quorundam emeruisse videntur, perpetuo quæ statuta sunt, conseruentur. Erit enim diuinæ maiestatis, id quod sancto animo fieri desideramus, in æternum firmiter custodire.] hucusque Marcianus, quem Patres immensis laudibus sunt profecuti. Græce deinde in eundem ferme modum orauit; & rursus faustæ acclamationes ingeminatæ, ipsum nouum Constantinum, Pulcheriam vero nouam Helenam nominantes. Dum autem eadem oratione Imperator ex auaritia eiusmodi prodijisse hæresim plusquam semel inculcat, sane quidem ad perditissimum Chrysaphium visus est habuisse respectum; cum ille non accepta a Flauiano quam sperabat pecunia, aduersus ipsum insurgens, partes Eutychetis suscepit; nec cessauit, quousque eum per Dioscorum e sede deposuit & occidit: sed hæc superius.

Lecta post hæc fuit definitio fidei in superiori Sessione conscripta, cui & Episcopi omnes subscripserunt. Dictumque post iteratas acclamationes anathema Nestorio, Eutycheti, atque Dioscoro. Approbataque eadem fidei definitione, has Imperator pro custodia ipsius, viuæ vocis oraculo, aduersus disputantes, vel turbas & tumultum concitantes, pœnas apposuit.

Pia & Catholica fide a sancta & vniuersali Synodo secundum Patrum expositionem declarata, iustū simul & expediens nostra tranquillitas approbavit, omnem de cetero contentionis occasionem de sanctæ fidei religione penitus amputari. Si quis igitur idiota*, vel militaris, seu clericus publice de fide turbam congregans, sub obtentu disputationis tumultū fecerit: sciat, quia si quidem idiota sit, ab vrbe regia expelletur; militaris vero & clericus gradus sui periculum sustinebit, & alijs pœnis subiacebit.] secutæ hæc etiã sunt faustæ Synodi acclamationes. Cum autē rursus Imperatori esset in animo alia quædam Christianæ religioni proficua sancire, abstinuit ipse; sed eadem vt a Patribus sancirentur, modestissima huiusmodi facta rogatione, subiecit: Quædam capitula, quæ ad honorem vestræ reuerentiæ vobis reseruauimus, decorum esse iudicantes a vobis hæc regulariter potius formari per Synodum, quam nostra lege sanciri.] hæc ipse.

Fuit quidem primum capitulū omni acceptatione dignissimum, quo ad tollendos pseudomonachos, quorum causa adeo pestilens hæresis morbus Dei Ecclesiam infestarat, decerni petijt, non posse a monachis absque Episcoporum consensu monasteria ædificari; eisdemque in omnibus esse subiectos Episcopis; neve adsciscant in monasterium adscriptitios seruos absque suorum dominorum voluntate; ipsosque qui in monasterio essent, peragere quod monachorum est, nempe vacare ieiunijs & orationibus, neque immiscere se negotijs Ecclesiasticis vel Reipublicæ, & alijs importunos existere. Ob insolentiam enim Eutychianorum monachorum sese in aulas obtrudentium, & turbas vbique concitantium, hæc sancienda a sancta Synodo Imperator expetijt.

Addidit etiam, vt simul vetaretur, ne quis alienum clericum susciperet: & hæc quidem ad cohibendam auaritiam & inconstantiam clericorum, extra suas Ecclesias, in quibus essent ordinati, vagantium. Ad postremum vero idem Marcianus Imperator proposuit, vt Chalcedonensis ciuitas ad honorem sanctæ martyris Euphemie Metropolis consequeretur nomine tenus dignitatem, absque tamen præiudicio ciuitatis Nicomediensis. cui Patres annuerunt: Petentesque dimitti; adhuc tres vel quatuor dies expectare Imperator eos rogauit. Sicque præsentis diei Actio finem accepit, in qua (quod in primis exigebatur) ipsa fidei definitio promulgata fuit, atque omnium subscriptione roborata.

Hic autem adijcienda putamus quæ apud aliquot Græcos auctores leguntur de eadem fidei definitione diuinitus per sanctam martyrem Euphemiam confirmata. Sed quod diuerso

IMMOBILIS

ITINERIS

Concil. Chalced.

Paganus

PETITIONES MARCIANI IMP.

DE MONACHIS QUAE STATVI PETIIT IMP.

DE CLERICIS QUID DECERNI PETIERIT.

A uerso modo ab eius scriptoribus singulis res tanta narretur; quisnam eorum magis scopum veritatis attigerit, est quam exactissime disquirendum. Apud Constantinum Episcopum in oratione quam habuit de inuentione sacrarum reliquiarum S. Euphemie, hæc narratur: Quando Christi gratia, quarta quæ fuit Chalcedone Synodus tempore beatæ memoriæ Marciani, qui pie & sancte imperauit, congregata, cum aduersus Dioscorum Papam Alexandrinum conuenisset, & iam hæreticos anathematizasset, & Orthodoxæ fidei Symbolum confirmasset, & decretum exposuisset, columnam Orthodoxæ fidei: dubitantibus ijs qui erant ex parte contraria, bono capto consilio, dixerunt: Age, benedictæ Euphemie arcam aperientes, in eius quæ sunt in carne, & sunt mirabilium operum effectrices, reliquijs, librum ponamus; vt per eam nunc quoque virtutum Dominus faciat miraculum, & per eius preces nobis aperiat, an ex eius voluntate editum sit hoc fidei decretum. Cum hæc ergo fecissent: simulatque appropinquauit charta pretiosis eius reliquijs, aliquid mirabile & magnum fecit Dominus opifex miraculorum. Nam cum martyris mortuam & inanimatam manum animasset, eam extendit. Cum autem chartam manu accepisset benedicta Christi martyr, & eam esset amplexa, piæ rursus reddidit fidei decretum ministris rectæ fidei. Hoc cum omnes essent admirati, & stupore essent repleti, laudauerunt Dominum omnipotentem. Et sic in perfectione rectæ fidei stabiliti confirmauerunt sanctam & œcumenicam quartam Synodum per reuelationem quæ facta est a benedicta Euphemia.] hactenus narratio Constantini.

Sed apud Zonaram res aliter recensetur in hunc ferme modum: Cum autem Eutychetis & Dioscori sectatores, qui in vrbe versabantur, decreta Concilij subsannaret, eiusque auctoritatem non veritate, sed potentia Imperatoris niti dicerent, & prauitatem sententiæ suæ stabilire conarentur: Anatolius Patriarcha, & suffragatoribus suis & aduersarijs conuocatis, ad hos ita loquitur: Quoniam sententiam vestram adhuc mordicus tenetis, neque vos perperam sentire creditis, sed nos incusatis quasi Nestorij dogma approbemus, cum duas naturas in Salvatore prædicemus, vtraque citra confusionem proprietatē suam retinente: istius controuersie dubitatio, si placet, Deo permittatur. Scribatur igitur vestra de fide sententia in vno libello, & nostra in altero: atque ambo in loculo gloriose martyris Euphemie collocentur; & huius iudicium esto, vtri recte an perperam sentiant. Hæc cum hæreticis etiam placuissent; libelli scripti, remoto lapide qui loculum clauderat, pectori martyris apponuntur, & lapis in suum locum repositus ab vtraque parte signatur. Dehinc supplicationes fiunt & preces ad Deum peruigiles, vt demonstret, vtra sententia ei cordi sit, & quæ reiicienda videatur. Post triduum conueniunt, Imperatore etiam præsentē. Aperto loculo (o rem mirabilem!) libellus hæreticorum ad pedes martyris inuenitur; alter in manu eius dextera, quam extendisse fertur ad Imperatorem & Patriarcham, ac libellum eis porrexisse. Itaque rectæ sententiæ assertores plaudere, aduersarij vero demissis vultibus & præ pudore caligantibus abire, quidam etiam veram sententiam amplecti.] hactenus Zonaras.

Nicephorus autem hæc ipsa referens, id factum a Patribus qui ad Synodum conueniunt, affirmat: reliqua vero per omnia Zonaræ consentientia habet. Sed quænam horum trium Græcorum auctorum sit reiicienda vel probanda narratio, videamus. Quod ad Constantinum spectat, haud probatur assertio de hæreticis ea de causa ad fidem Catholicam redeuntibus: cum præsertim nec esse soleat illorum hæreticæ pertinaciæ, de his quæ asserunt dubitare, & a Deo quoque modo auxiliū quærere. Sed & cum tempore Synodi id factū referat, ex ipsis Actis tunc exacte conscriptis mendacij arguitur auctor: haud enim res tanta silentio sepulta prorsus relicta esset: cum alioqui ipsa Acta declarent, hæreticos Eutychianos, qui semel aduersari cœperunt, in eodem errore obstinatissime permansisse.

Sic itaque nec recipiendum penitus quod asseritur a Nicephoro, id factum a Patribus in ipso Chalcedonensi Concilio: longe longius enim abest, vt Patres in sacris œcumenicis Concilijs ex miraculis quæsierint dogmatum veritatem, quam ex diuinis in primis Scripturis, & antiquis Ecclesiæ traditionibus, ac demum ex sanctorum Patrum assertionibus quærere, proponere, affirmare, atque stabilire consueuerunt. Vt plane insulsum & omnino commentitium esse appareat, quæsiisse tunc Patres per eiusmodi miraculum veritatem. Sed si id (vt vult) consulta Synodo factum est: cur res tanta scriptis mandari prætermissa est, atque in feri Actis publicis? Euanescit igitur omni ex parte commentum, vt ex Patrum consensu, immo ipsorum fuerit auctoribus factum eiusmodi experimentum.

Quod

MIRACVLUM DE CONFIRMATIONE FIDELI. Apud Metaph. dia 11. Julij.

b Zonar. Annal. tom. 3. ANATOLIVS MIRACVLO QVAERIT CONFIRMATIO NEM FIDELI.

c Niceph. lib. 19. c. 5.

NULLA SYNO DVS QVAESIT IN FIDE MIRACVLA.

IN VI
-RI
-TU

Gl. Annal.
par. 3.

MIRACVLIS
SÆPE FIDES
FIRMATA.

2. Pet. 1.

OCTAVA
SESSIO.

DE THEODO-
RETO CYRI
EPISCOPO.

DE CAUSA
IBÆ EPISC.
EDESSE.

DE CAUSA
IBÆ EPISC.
EDESSE.

Quod reliquum est, assertio Zonaræ examinanda venit, qua ponitur id post Synodum A factum, dum in vrbe Constantinopolitana tumultuarentur Eutychni: cum ad sedandas eiusmodi turbas, quibus populus potuisset perfacile commoueri, Anatolius magna fiducia illud consilij inierit, vt edito miraculo & populus in officio contineretur, & hæreticorum cohiberetur audacia. Habet Zonaras Glicam^a adstipulatorem, qui id factum post Synodum Chalcedonensem, tumultuantibus rursus Episcopis quibusdam & monachis, ab Anatolio tradit quadam ferme necessitate compulso hoc ipsum inire consilium. Quibus quidem auctoribus haud penitus refragamur, cum alia plura non desint exempla suis locis inferius recensenda, quibus probatum redditur, sæpe a sanctis viris altercationes insuperabiles cum hæreticis obstinatissimis semel susceptas eiusmodi miraculorum virtute esse extinctas, & titubantem populum confirmatum, idq. priuato diuini Spiritus factum instinctu: cum tamen ad veritatem confirmandam, firmiorem esse Propheticum sermonem, ipsam nimirum diuinam Scripturam, sancti Petri Apostoli^b testificatione habeatur expressum. Sed iam ad octauam Synodi Sessionem transeamus.

Ad septimum Kalendas Nouembris iridem ad Synodum conuenere Patres ad diuersarum Ecclesiarum controuersias dirimendas. Tres enim sub hac vna Sessione reperiuntur habitæ Actiones: Quarum prima composita est controuersia inter Episcopos Antiochenum & Hierosolymitanum: iudicataq. causa, datæ sunt sedi Antiochenæ duæ Phœnicie atque Arabia, Hierosolymitano vero Episcopo adiudicatæ sunt tres Palæstinæ. Ex quibus iam perspicuo apparet, ius Metropolis Palæstinæ, quod erat Cæsariensis Ecclesiæ, in Hierosolymitanam Ecclesiam esse translatum. Secunda vero Actione de Theodoro Cyri Episcopo actum est. Hic enim a Dioscuro in conuenticulo Ephesino depositus, & tamquam si Nestorianus esset, exulare coactus, diu multumq. conquestus tum apud Romanum Pontificem, tum etiam Orientis Episcopos & magistratus Orientalis Imperij, se vere esse Catholicum, crebrioribus (vt vidimus) litteris significauit: cum tamen adhuc apud nonnullos, qui nossent cum aliquando secutum esse Nestorium, fidem minime inueniret; eo quod ipsum infensissimum hostem, nec defensorem tantum Nestorij, sed fortissimum impugnatorem scriptorum sancti Cyrilli Alexandrini Episcopi Concilium œcumenicum Ephesinum esset expertum.

Quamobrem cum in hac Sessione de eo agi cœptum, vna ferme omnium Orientalium Episcoporum voce conclamatum est, ipsum Theodoretum ante omnia debere dicere anathema Nestorio; cum tamen ipse libere profiteretur se esse Catholicum, eiusdemq. Nestorij aduersarium. Sed & vrgentibus illis: quod antea sæpe fecerat, ingenue iterum præstitit. quo facto omnium Episcoporum conciliauit sibi gratiam, omniumq. sententia in pristinam sedem est restitutus, probantibus omnibus Leonis Papæ sententiam, a quo fuerat in communionem susceptus. At licet tum S. Leo Romanus Pontifex, tū ipsa Synodus vniuersalis eundem Theodoretum Nestorium anathematizantē suscepissent: tamen post eius obitum, per multos annos, cum Eutychni ausi essent infringere de Theodoro iudicium Synodi, Vigilius Papa, quod par erat, suis scriptis (vt suo loco dicetur inferius) Synodi sententiam confirmauit. Ista quidem Theodoretus præfagiens, bene sibi consuluit, dum compluribus epistolis suis ad diuersos conscriptis fidem Catholicam aduersus Nestorianam hæresim crebro professus est, ne apud quempiam de se dubitandi reliqua remaneret occasio.

Eadem die, nempe septimo Kalendas Septembris, octauæ (vt diximus) Sessionis celebrata est Actio tertia, in qua de Iba Episcopo Edesseno actum. Hic licet fuisset iam ante duobus iudicijs absolutus, in Ephesino tamen conuenticulo a Dioscuro condemnatus est. Quomodo autem in hac Actione, præteritis de eo iudicijs exacte percognitis, a Patribus fuerit absolutus, sed & quonam pacto postea inuidiam passus sit, pluribus diximus, vbi egimus de Concilio Berytheni. De Nonno autem Episcopo in locum Iba subrogato, a Synodo autem ab indebite vsurpato loco, depositus, actus est, vt Maximus Antiochenus Episcopus de eo curam gereret. Porro constat Nonnum post obitum Iba redditum Ecclesiæ Edessense successorem Episcopum: etenim in litteris Syriæ Episcoporum, datis tempore Leonis Imp. Nonnus Edessæ Episcopus reperitur esse subscriptus. Sic igitur hac vna Sessione octaua, vna die habitæ, tres fuerunt Actiones absolutæ: cui veritati consentit etiam Liberatus Diaconus, licet eas ponat sub septimo Secretario, cum tamen locandæ fuissent sub octauo: vnum enim ipsum præterijt Secretarium, ex Græcis exemplaribus superius restitutum.

longo

Quæ

A Quæ sequitur Sessio, nona est, habita ipsa quidem sexto Kalendas Nouembris, in qua absoluta est causa Iba Episcopi, de qua nos superius. Sed & eadem Sessione (inquit Liberatus^a Diaconus) id etiam inuenitur esse decretum, vt quod sub Dioscuro in Epheso congregatum est Concilium, nomen Concilij minime obtineret, sed & vt peteretur ab Imperatore, vt de hoc ipse lege sanciret.] hæc Liberatus.

NONA SESSIO
^a Liberat. Diac.
in Breuiar. c. 13.

Sub hac ipsa die sexto Kalendas Nouembris alia habita legitur Actio de Domno Episcopo Antiocheno; quam sub dicta die, non tamen suo loco exhibet vetus Latina editio, nempe sub septima Actione. Quæ enim sub vna eademq. die tractata sunt, sub vna eademq. Sessione reponi debere, ratio persuadet. Quod vero ad posteriorem hanc eiusdem diei Actionem spectat: Cum a Dioscuro & eius sectatoribus ipse Domnus Antiochenus Episcopus sede priuatus fuisset in Conciliabulo Ephesino, in locum ipsius Maximo subrogato: & causa cognita, eum iuste damnatum S. Leo Romanus Episcopus intellexisset, ac Maximi substitutionem in locum Domni factam Apostolica auctoritate firmasset: visum est eidem Maximo, pio miserationis intuitu, a sacrosancta hac œcumenica Synodo petere, vt sibi liceret ex suæ Ecclesiæ redditibus Domno exauctorato alimenta præstare: cui sancta Synodus annuit. hæc habet Actio, quæ desideratur in Græco codice: certum vero est eadem caruisse Græca exemplaria temporibus Iustiniani Imperatoris; quod & aperte declarat eiusdem Imperatoris constitutio data ad Ioannem Romanum Pontificem, cuius est exordium^b: Scientes quod nihil aliud sic potest misericordiam Dei placare, &c.] in qua & ista leguntur: Chalcedonensis S. Synodus Domnum Antiochiæ factum Episcopum post mortem damnauit, qui ausus est scribere, oportere solum taceri duodecim capitula Cyrilli.]

DE CAUSA
DOMNI EPI-
SCOPI ANTE-
OCHENI.

^b Extat tom. 2.
Com. vet. edit. in
nou. tom. 2.

Sed quomodo dixisse potuit, damnatum a sancta Synodo Chalcedonensi Domnum post mortem, si eidem hac Actione hoc anno sub eisdem Consulibus dicta die sexto Kalendas Nouembris celebrata, decernuntur, petente Maximo Episcopo Antiocheno, alimenta? Ex quibus quidem satis intelligitur, Iustinianum Augustum huius Actionis nescium, alicuius alterius, quam nusquam legimus, cognitionem habuisse. Porro hæc ipsa Actio in Latino veteri scripto codice Vaticano, qui Proculi & Albini fuisse dicitur, sub nona Actione reponitur, & sub eadem die, nempe sub sexto Kalendas eiusdem mensis Nouembris. sed dicenda potius Sessio nona, quam Actio nona: Actionum enim numerus excedit numerum Sessionum, quod (vt dictum est) sub vna Sessione plures interdum reperiuntur habitæ Actiones.

Quæ sequitur ordine decima Sessio, habita reperitur quarto Kalend. Nouembris: quas enim diuersis diebus celebratas reperimus Actiones, easdem ad confusionem vitandam sub suis singulis reponimus Sessionibus, secuti Liberatum Diaconum, addentes tamen quæ ipsum præterierunt, ex Græcis codicibus. Tractata autem in hac est controuersia inter Bassianum e sede depositum Ephesina, & Stephanum in eius locum subrogatum: sed cum mutuis se criminationibus ijdem Episcopi lacerarent, in sequentem vndecimam Sessionem res dilata est; in qua ea sententia prolata fuit, vt neuter esset Ecclesiæ Ephesinæ Episcopus, sed alius ordinaretur: ita tamen, vt vterque remaneret in Episcopali dignitate, singulisq. præstandi essent solidi ducenti ab eadem Ecclesia Ephesina. Ad accusationem vero atque depositionem Stephani facta est acclamatio sancto Flauiano iam martyri, vt pote quod præsto esset, & iudicaret causam suam, & oraret pro Synodo in vltionem eiusdem Stephani potentissimi Dioscorigo administrari.

SESSIO DECI-
MA.

Cum vero ad tertium Kalendas Nouembris Patres denuo conuenissent, Sessio vndecima celebrata est, in qua post absolutam præcedentis Actionis controuersiam, agitata est etiã causa Eunomij Nicomediensis Episcopi cū Anastasio Nicæno. Licet enim rescripto Imperatorum Valentiniani atque Valentis Nicæna Ecclesia consecuta esset dignitatem Metropolis: tamen Episcopo Nicomediæ debere subiacere decreuit S. Synodus. Anastasius autē, qui ibi dicitur Nicænus Episcopus, longe diuersus est ab eiusdem ciuitatis Episcopo Anastasio, qui scripsit librum Diuersarum quæstionum: nam post Iconomachos Imperatores eum vixisse, ex suis ipsius scriptis intelligi potest.

VNDECIMA
SESSIO.

Sequenti vero die, nempe pridie Kalendas Nouembris, duodecima Sessio celebratur, in qua Sabinus, siue Sabinianus restitutus est in Ecclesiam Parenorum, qua fuerat a Dioscuro spoliatus: Anastasius vero in locum eius antea subrogatus, quiescere iussus est, apud Maximum Antiochenum infra octo mensium spatium sua iura prosecuturus.

DVODECIMA
SESSIO.

Hæc absoluta causa, soluta sunt Comitia, abiireq. Iudices, atque legati Apostolicæ sedis egres-

dis egressi sunt pariter: remanere autem callida arte Orientales Episcopi, canones sancti, omnes numero vigintiseptem, vel (vt Græcum habet exemplar) triginta clanculo scriptos. Verum a S. Leone Romano Pontifice haud recepti videntur: nam nihil præter fidei definitionem esse firmatum, ipse postea testatus est in epistola data post sequentem annum ad Episcopos Synodi Chalcedonensis^a, quam suo loco ponemus.

^a Leo epist. 61.

^b Ioan. 3.

Plane apparuit, secundum illud Euangelij^b: Qui male agit, odit lucem] dum Anatolio Constantinopolitano Episcopo rem omnem dolo malo agenti, subripereq. clam conanti iura Alexandrinæ & Antiochenæ Ecclesiarum, sibiq. furtim vindicare curanti, assentientes Orientales Episcopi, rem plane tam digno Confessu indignissimam perpetrarunt. Tantam infamiae notam inussit sacrosancto Conuentui vnus Anatolius ex schola Dioscorigi prodiens, sed eum deferens, vt Constantinopolis esse posset Episcopus. Hic igitur totius fraudis inuentor & dolosæ machinæ architectus, cum iam expertus esset Apostolicæ sedis legatos petitioni suæ ipsius aduersantes, eam occasione aucupatus est, vt illis absentibus, clandestine atque dolose tractaret, eliceretq. a reliquis quod cuperet, nemine contradicente. Decretum enim ab eo conscriptum, & in Synodo recitatum est, quo Ecclesia Constantinopolitana primum post Romanam locum obtineret. Canon autem ibi propositus, & sequenti Actione iussus prodi atque coram Patribus recitari, ita se habet:

CANON DE
PRIVILEGIIS
ECCLESIAE
CONSTANTI-
NOP.

Definitiones sanctorum Patrum sequentes vbique & regulam, & quæ nunc relecta sunt centum quinquaginta Episcoporum, qui congregati sunt sub pia memoria Imperatore Maiore Theodosio in regia ciuitate Constantinopoli noua Roma, cognoscentes & nos eadem definiuimus de priuilegijs eiusdem sanctissimæ Constantinopolitanæ Ecclesiae nouæ Romæ. Etenim sedi Simonis Romæ propter imperium ciuitatis illius Patres consequenter priuilegia reddiderunt: Et eadem intentione permoti centum quinquaginta amantissimi Deo Episcopi æque sanctissimæ sedi nouæ Romæ priuilegia tribuerunt; rationabiliter iudicantes, Imperio & Senatu Urbem ornatam æque Romæ senioris priuilegijs frui; & in Ecclesiasticis, sicut illa, maiestatem habere negotijs, & secundam post illam existere; & in his quæ in Pontis sunt & in Asia & Thracia diocæsiibus Metropolitanos solos, rursus autem & qui inter barbaros sunt Episcopos præfatarum diocæsiuum ordinari a prædictæ sanctissimæ Constantinopolitanæ sedis sanctissima Ecclesia: quippe, vt vnusquisque Metropolita præfatarum diocæsiuum cum Episcopis suæ prouinciæ ordinet suæ regionis Episcopos, sicut diuinis canonibus est præceptum. Ordinari autem Metropolitanas (sicut dictum est) præfatarum diocæsiuum a Constantinopolitano Archiepiscopo, decretis consonis secundum morem factis, & ad eum relatis.] hactenus de priuilegijs Constantinopolitanæ Ecclesiae canon clandestinus & subreptitius. Quod cum legati sedis Apostolicæ accepissent, rursus conuenire Patres die sequenti voluerunt, vt aduersus subdolum factum publice reclamarent: idq. haud segniter præstiterunt.

1529 Q

SESSIO XIII.

Sequenti igitur die, nempe Kalendis Nouembris, rursus collecta est Synodus, atque decimatertia Sessio eademq. nouissima habita est, præsentibus ipsis quoque Iudicibus cognitoribus, & alijs ex more Episcopis. De qua Sessio antequam agamus, perspicue satis intelligi potest (nescio qua incuria) tum Græca, tum etiam Latina exemplaria reperiri mendosa, dum hanc nouissimam decimasextam Actionem celebratam habent quinto Kalendas Nouembris, cum tamen in eiusdem contextu habita reperiat sequenti die post decimasquintam Actionem, quam pridie Kalendas Nouembris absque vlla ambiguitate celebratam esse, eadem exemplaria æque consentiunt. Apostolicæ enim sedis legati, die sequenti post decimasquintam Actionem ob res perperam gestas per Anatolium se conuenisse, in hac eadem decimasexta Actione professi sunt. Id ipsum quidem affirmat Liberatus Diaconus verbis illis^c: Alia die, nempe sequenti (quæ est vltima & duodecima dies Concilij) cognoscentes legati Papæ Leonis, petiuerunt, vt rursus cum Iudicibus ad Concilium conuenirent. Quibus requirentibus a Concilio, quid pridie fuerit ordinatum: lectis Gestis, cognouerunt, &c.] Rursus igitur, dicta die, sacro instaurato confesso, legati sedis Apostolicæ coram Iudicibus his verbis conquesti sunt: Hesterno die, postquam potestas vestra surrexit, & humilitas nostra vestigia vestra secuta est, quædam Gestas facta dicuntur, quæ nos & præter canones Ecclesiasticos existimamus effecta. Poscimus ergo, vt vestra magnificentia relegi hæc præcipiat; vt omnis fraternitas inspiciat, vtrum iusta, an iniusta sint ea quæ gesta sunt.] hæc legati.

AMYS

^c Liberat. Diac.
Bren. c. 13.

AMIS

Iussu itaque est decretum pridie eius diei sancitum legi; post cuius lectionem illi adiacens

A iacens subscriptio Episcoporum recitata est, primoq. loco positus Anatolius. Lecta autem subscriptione, quid Apostolicæ sedis legati iure questi obiecerint, & præ ceteris Lucentius, audi ex Actis ipsis, quæ sic se habent: Lucentius reuerendissimus Episcopus sedis Apostolicæ Vicarius dixit, *compellans ita Iudices*: Primo gloria vestra perpendat, qua circumuentione cum sanctis Episcopis gestum sit, vt non conscriptis canonibus, quorum mentionem fecerunt, subscribere sint coacti.] & paulo post: Accedit ad cumulum, quod trecentorum decem & octo constitutionibus postpositis, centum quinquaginta qui in Synodis canonibus non habentur, mentionem tantum fecisse noscantur, qui dicunt ante octoginta prope annos constituta fuisse. Si ergo his temporibus hoc beneficio vsi sunt, quid nunc requirunt? si numquam vsi sunt, quare requirunt? Vbi hæc Lucentius locutus est, petiti sunt legati edere quod haberent mandatum a S. Leone Romano Pontifice: protulit illud

LEGATI AD-
VERSANTVR
ANATOLIE
PRÆSYM-
PTIONI.

B Bonifacius, quod sic se habet:

Sanctorum quoque Patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari, seruantes omnimodis personæ nostræ in vobis, quos vice nostra transmisimus, dignitatem. Ac si qui forte ciuitatum suarum splendore confisi aliquid sibi tentauerint vsurpare, hoc qua dignum est constantia retundatis.] ita se habuit Leonis Papæ mandatum istæc omnia longius ante subodorantis.

LEONIS PA-
PÆ MAN-
DATVM.

Post hæc interlocuti Iudices, iusserunt ab vtraque parte edi canones, quibus sua ipsarum iura stabilirentur. Recitauit Paschasius legatus canonem Nicænum quintum de diocæsum distinctione, cuius illud habetur exordium: Quod Ecclesia Romana semper habuit primatum.] id ipsum Græce pariter legitur, vt canonis sit illud initium, non autem titulus inscriptus: de qua lectione consule dicta superius, dum de Nicæno Concilio

C actum est, deq. sexto illo canone verba fecimus. Lecto autem Nicæno canone, oblatus est alius codex Nicænorum canonum ab Actio diacono sedis Constantinopolitanæ: subdoleq. dempto dicto exordio, decurtatoq. sine ipsius, idem lectus est canon sextus: moxq. ingesta est lectio asserti canonis Concilij Constantinopolitani sub Nectario de priuilegijs Ecclesiae Constantinopolitanæ; in quo de his quæ ad quæstionem propositam pertinerent, inter alia hæc habentur: Episcopatum tamen Constantinopolitanum habere Primatus honorem post Romanum Episcopum, propterea quod sit noua Roma.] ita ibi.

At certe si non aliunde canon suffulcitur, quam ex reddita ratione nulla ex parte subsistente; ipsum necesse est penitus euanescere. Vbinam gentium, quæso, prærogatiua sedium ex pulchritudine vel amplitudine vel dignitate ciuitatum a maioribus reperitur essentia, & non potius ex Apostolorum successione, vnde & ipsæ sunt Apostolicæ nominatae, & præ ceteris a Patribus exaltatae reperiuntur? Sed quod fortiter hæc reijcit disputans Gelasius Papa aduersus Acacium, de his suo loco pluribus agemus. Quid tandem? Fauentibus Iudicibus cognitoribus Constantinopolitanæ Ecclesiae priuilegijs, ipsis nimirum existentibus Constantinopolitanis ciuibus, irum est in sententiam Anatolij: cum & aduersariam his protestationem Lucentius Apostolicæ sedis legatus his verbis apposuit:

Sedes Apostolica, quæ nobis præcepit præsentibus, humiliari non debet. Et ideo quæcumque in præiudicium canonum vel regularum hesternæ die gesta sunt, nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus vt circumduci * iubeatis: sin aliàs, contradictio nostra his Gestis inhæreat, vt nouerimus quid Apostolico viro vniuersalis Ecclesiae Papæ referre debeamus: vt ipse aut de suæ sedis iniuria, aut de canonum euerfione possit ferre sententiam.] hæc Apostolicæ sedis legatus Lucentius in plena Synodo contestatus.

LUCENTII
PROTESTA-
TIO.
* circumcidit

B Considera, lector, stropham, admirare vastriciem, & execrare prodicionem. Non enim tantum absentibus, qui post Iudices recesserant absoluta Actione, legatis, ea de priuilegijs Ecclesiae Constantinopolitanæ statuere cum Anatolio ausi sunt Orientales Episcopi: sed quod eiusmodi decretum verteretur in præiudicium Ecclesiae Alexandrinæ, distulerunt post Synodum electionem Alexandrini Episcopi; ne, si præfens esset, obistere valuisset. Immo & maiorem attende calliditatem. Ne Aegyptij Episcopi itidem præfentes reclamarent & exclamarent, noluerunt eos præfentes esse, eo prætextu, quod absque Alexandrino Episcopo ijs minime liceret Synodis decretis subscribere: vnde & inter tres illos additios canones, postremus is fuit, quo excusandos esse Aegypti Episcopos, neque ob id vt schismaticos habendos declarant, si minime, vt alij, subscriberent rebus in Synodo Chalcedonensi decretis; sed (vt Alexandrinæ Ecclesiae leges postularent) expectandam illorum fore subscriptionem, postquam ipsorum esset creatus Episcopus Alexandrinus.

MULTIPLEX
DOLVS ET
FRANS.

habet tres canones illos tamquã appendicẽ Theodorus Balsamon ex Nomocanone Photij. A
Vidisti quot quantisq. oportuit velamentis obtegi turpe factum, & adminiculis suffulciri
corruens omni ex parte mendacium? Porro non vfos esse adscititij illius canonis auctori-
te de primatu Constantinopolitane Ecclesie prædecessores Episcopos Constantinopoli-
nos (quod non extaret ille quidem, vel commentitium esse scirent) ex rebus ante hæc
tempora gestis potest perfacile intelligi: Nam si Episcopus Constantinopolitanus primus
post Romanum vt esset, decretum fuisset: quomodo, quæso, (quod & suo loco norau-
mus) ad condemnationem sancti Ioannis Chrysofomi accersiretur Alexandria Theophilus
Alexandrinus? Vnde apposite quidem Paschasius Episcopus Apostolicæ sedis legatus il-
la subintulit: Si vfi sunt, quid requirunt? si non vfi, quare requirunt?] At quo animo ista
tulerit Leo Pontifex, suo loco dicemus: constat enim hæc ipsa ab eo irrita prorsus reddita
esse, data de his epistola ad omnes Episcopos qui fuerunt Chalcedone congregati.

a Concil. Chalced.
Act. 16.

S. SYNODVS
STVDIOSIS-
SIMA S. LEO-
NIS PAP.

Ceterum haud quis putet, ob huiusmodi legatorum contradictiones aduersus tum ipsum
in primis Anatolium Constantinopolitanum Episcopum, tum aduersus vniuersam quæ
decretis illis subscripserat Synodum, imminutum esse aliquid reuerentiæ & obseruantie
erga ipsum Leonem Romanum Pontificem, cuius ea de re mandatum audierant. nam in
postrema allocutione eiusdem sanctæ Synodi apud Marcianum Imperatorem hæc in pri-
mis de ipso Leone habent: Vnde nobis impenetrabilem in omni errore propugnatorem
Deus prouidit, & Romanæ Ecclesie Papam ad victoriam præparauit, & doctrinis eum
per omnia veritatis adstringens: vt quemadmodum Petrus, & hic affectu feruentiore de-
certans, omnem ad Deum sensum & intelligentiam perducatur.] Et inferius pro eodem san-
cto Leone Papa, quem Eutychiani iam blasphemij proscindere inchoarant, nimirum ca-
lumniantes ab ipso innouatam fidem Catholicam, ista sancta Synodus subdit: Confide-
re namque oportet vestram pietatem, quia nihil præter fidem, quæ olim a sanctis Patri-
bus annunciata est, venerabilis Romanus Pontifex innouauit. Atque vt nulla his, qui Apo-
stolicum virum per inuidiam lacerare nituntur, relinquatur occasio: consonantiæ episto-
læ eius ad sanctorum Patrum testimonia, ad certiore notitiam vestræ pietatis, ex multis
pauca subdidimus.] & sic incipiunt: Testimonia sanctorum Patrum, qui duas naturas in
Christo, &c.] prosequuntur enim adijcere auctoritates tum Græcorum tum Latinorum Pa-
trum, quibus sancti Leonis Papæ epistola in omnibus firmæ atque solidæ veritatis esse, lu-
ce clarissima demonstraretur. Hactenus quæ reperiuntur gesta esse in sacrosancti Concilij
Chalcedonensis nouissima Actione. Desiderari autem in eisdem Actis postremas acclama-
tiones, mihi facile persuadeo.

QVID SYNO-
DVS ADS. LE-
ONEM.

Absolutis rebus propositis, eadem sancta Synodus nouissimo loco Synodalem episto-
lam scripsit ad S. Leonem Romanum Pontificem de cunctis rebus in Synodo pertractatis,
petens ab eo cuncta rata haberi atque firmari. est epistolæ exordium: Repletum est gau-
dio os nostrum, & lingua nostra exultatione, &c.] De qua quidem illud monendum esse
lector sciat, quod habet in fine: Scripsi pridie Kalendas Aprilis, feria tertia, Indictione de-
cimatertia.] verba enim hæc non sunt eius epistolæ, sed librarij, qui eã excrispsit. Etenim
sicut certum est, Synodum mense Nouembris absolutam, non peruenisse ad anni sequentis
mensẽ Aprilis; ita multo certius est, nihil pertinere decimatertiam Indictionem ad
Chalcedonense Concilium, quod Indictione quarta esse celebratum, ipsa Acta perdo-
cent. Nec vero ipse Marcianus Augustus Imperium vsque ad decimatertiam Indictio-
nem propagauit, qui defunctus est Indictione octaua. Constat autem, ipsa œcumenica ab-
soluta Synodo, eam Synodalem esse conscriptam epistolam, qua inter alia Patres expe-
tūt ab eodem confirmari quæ in ea statuta essent, vt Constantinopolitana Ecclesia primum
post Romanam locum obtineat; quod non ipsam tantum sanctam Synodum, sed & Impe-
ratorem & Senatam vehementer cupere ingesserunt. At describamus hic tantum quæ ad
hæc spectant ipsius Synodalis epistolæ verba:

b Habetur in
Concil. Chalced.
in fin. Act. 3.
DE ECCLE-
SIA CON-
STANTINO-
POL.

Confirmauimus autem & centum quinquaginta sanctorum Patrum, qui in Constanti-
nopoli congregati sunt, regulam sub piæ memoriæ Theodosio: quæ præcepit, post vestram
sanctissimam & Apostolicam sedem, honorem habere Constantinopolitanam, quæ secun-
da est ordinata: Confidentes, quia lucente apud vos Apostolico radio, & vsque ad Con-
stantinopolitanorum Ecclesiam consuecte gubernando illum spargentes, hunc sæpius ex-
panditis, eo quod absque inuidia consueueritis vestrorum bonorum participatione ditare
domesticos. Quæ igitur definiuimus, ad interemptionem quidem totius confusionis, con-
firmationem

A firmationem vero Ecclesiasticæ ordinationis definiuimus. Hæc sicut propria & amica & ad
decorem conuenientissima dignare complecti, sanctissime & beatissime pater. Qui enim
locum vestræ sanctitatis obtinent sanctissimi Episcopi Paschasius & Lucentius, & qui cum
eis est reuerendissimus presbyter Bonifacius, ijs ita constitutis vehementer resistere tenta-
uerunt; proculdubio a vestra prouidentia inchoari hoc bonum volentes, vt sicut fidei, sic
bonæ ordinationis vobis deputetur effectus.

Nos enim curantes tam piissimos & Christianissimos Imperatores, qui super hoc dele-
tantur, quam clarissimum Senatam, & totam (vt dicere conuenit) Imperij ciuitatem,
opportunitate credidimus esse, honoris eius confirmationem ab vniuersali Concilio cele-
brari: & velut hæc a tua sanctitate fuerint inchoata (eo quod fouere * semper studeas) ro-
borauimus præsumentes, dum nouerimus, quia quicquid rectitudinis a filijs sit, ad patres
B recurrit, facientes hoc proprium sibi. Rogamus igitur, & tuis decretis nostrum honora
iudicium; & sicut nos cupidi in bonis adiecimus consonantiam, sic & summitas tua filijs
(quod decet) adimpleat. Sic enim & pij Principes complacent, qui tamquam legem
tuæ sanctitatis iudicium firmauerunt; & Constantinopolitana sedes suscipiet præmium,
quæ omne semper studium vobis ad causam pietatis expleuit, & semetipsam vobis ad con-
cordiam eodem zelo coniunxit. Vt autem cognoscatis, quia nihil alicui donando per gra-
tiam fecimus, aut per inimicitias aduersando, sed quippe nutu gubernati diuino: om-
nem vobis Gestorum vim insinuauimus, ad comprobationem nostræ sinceritatis, & ad
eorum quæ a nobis gesta sunt firmitatem & consonantiam.] hactenus Patres, qui vna cum
his litteris ad S. Leonem Pontificem (vt profitentur) Synodalia Acta miserunt.

* fauere

Ex his igitur, quæ in omnibus ferme integra extant, Chalcedonensis Synodi Actis, quid
C ante in reliquis œcumenicis Synodis fieri consueuerit, vnusquisque facile poterit intelli-
gere, nempe a sancta Synodo ad Romanum Pontificem solita mitti quæ a Patribus decre-
ta essent, vt auctoritate ipsius Romani Pontificis firmarentur. Sed & obserua illud, quod
vniuersi congregati sexcenti Patres sacrosancti Concilij Chalcedonensis cognoscentes
in Romano Pontifice summum Pontificij culmen effulgere, se ipsos, licet ordinatione
collegas & fratres esse simul scirent, filios tamen appellant, vniuersalis Ecclesie Ca-
tholicæ eum esse caput intelligentes, cuius & sit gradus summos in Ecclesia distribuere:
quod profitentur, cum obnixè petunt vt concedat Constantinopolitanum Episcopum se-
cundum in Ecclesia locum obtinere, primum vero post ipsum Romanum Pontificem; cu-
ius & auctoritatem tanti æstimant, vt putent esse infirma, nec posse subsistere, quæ in duo-
bus œcumenicis Concilijs esse decreta dicebant, nempe Constantinopolitano & Chalce-
D donensi; nisi accedat ipsius Romani Pontificis confirmatio.

Vnde ex omnibus his & alijs superius enarratis perspicue appareat, nullum officium a
sancta Synodo prætermisum, quo non profecuta fuerit ipsum primarium Christianæ re-
ligionis Antistitem; & vniuersalis Ecclesie visibile caput, eum in omnibus vniuersalem
Ecclesie Pontificem professa tum factis, tum scriptis, & ipsum titulum Oecumenici Ec-
clesie Episcopi eidem tribuens; ne putes dumtaxat Alexandrinos clericos eum titulum in
suis ipsorum libellis indidisse. Nam audi sanctum Gregorium Papam in epistola ad Eulo-
gium Episcopum Alexandrinum, dum hæc habet: Sicut enim veneranda vestra sanctitas
nouit, vni per sanctam Chalcedonensem Synodum Pontifici sedis Apostolicæ (cui, Deo
disponente, deseruio) hoc Vniuersitatis nomen oblatum est: sed nullus vnquam decesso-
rum meorum hoc tam profano vocabulo vti consensit.] hæc ibi: & in epistola ad Ioannem
E Constantinopolitanum Episcopum istud ipsum habet, necnon in litteris datis ad Mauritium
Imperatorem. Quamobrem mihi facile persuadeo, cum nomen Oecumenici desideretur
in epistola Synodali ad sanctum Leonem Papam, ab ea esse librarij dolo subductum.

Quod vero sanctus Gregorius in nuper citatis locis dicat nullum prædecessorum suorum
vsum esse nomine Oecumenici, vt inscriberetur Vniuersalis Ecclesie Episcopus: ita qui-
dem intelligendum est, vt nemo Romanorum Pontificum eo titulo ex solempni ritu semper
& in omnibus vsus sit inscriptionibus, vel subscriptionibus: Ceterum eo interdum ipsorum
aliquem esse vsum, superius est demonstratum. Et ne longius progrediamur, ipse S. Leo
in epistola, quam post annum sequentem sub Consulatu Herculani dedit ad Marcianum
Imperatorem aduersus Anatolium quærentem subiugare sibi nobiliores Ecclesias, nempe
Alexandrinam & Antiochenam, cum ex dictis Synodis primum sibi vendicaret locum post
Romanam Ecclesiam, in sua ipsius epistolæ inscriptione ipse sanctus Leo vsus est ritu-

NOMEN OECU-
MENICI OB-
LATVM RO-
MANO PONTI-
FICI A SYNO-
DO CHALCED.

a Gregor. lib. 4.
epist. 36. & lib.
7. epist. 30.

b Gregor. lib. 4.
epist. 38.
c Gregor. lib. 4.
epist. 32.

LFO INSCRI-
PTIONIBUS
SCOPYS VNI-
VERSALIS.

lo Vniuersalis: habet id quidem non solum Latinus codex epistolarum sancti Leonis, sed & Græcum exemplar in appendice ad Concilium Chalcedonense. At de Chalcedonensis Synodi rebus gestis hactenus; quam tredecim diebus, totidem consummatam vidimus Sessionibus, siue Secretarijs, Actionibus in eis habitis decem & septem absque illa spuria & clandestina ab Anatolio furtim adiecta.

Quod rursus ad eandem sanctam Synodum spectat: præter Episcoporum sententiam, quorum partium fuit de fide agere, præterq. confirmationem Apostolicæ sedis, accesserunt etiã ad eam corroborandã sanctissimorum virorum, qui his tēporibus illustrabant Orientalem Ecclesiam, & miraculorum virtute nitebant, elogia: Hi enim se eandem in omnibus tenere fidem, quam sacrosancta Synodus Chalcedonensis probasset, testati sunt verbis: eamq. vere Catholicam & ex Deo esse, miraculorum etiam crebra editione firmarunt. Iungamus his in primis quæ de eadem Synodo in rebus admirãdi illius Euthymij a Cyrillo conscriptis habentur^a (erat iste Abbas sanctorum in Palæstina monachorum, de quo nonnulla superius dicta sunt digna memoria.) Septuagesimo (inquit) & quinto anno ætatis magni Euthymij congregata fuit Synodus Chalcedonensis, in qua omnes totius ferme orbis terrarum vndique conuenerunt Pontifices: eos enim ad conueniendum vocabant quæ Ephesi scilicet innouata fuerant, a Dioscoro inquam Alexandrino: quem simul cum ijs qui illius tuebantur dogmata a sacris eijciunt catalogis, & accuratum fidei decretum exposuerunt. Ei autem Synodo insignes Euthymij discipuli intererant, Stephanus Iamneæ, & Ioannes Episcopus Saracenorum, cum Petrus quidem iam e vita decessisset; qui eum autem secutus est Auxolaus, Dioscoro accessisset; & ideo magno (proh dolor!) Euthymio inuisus vitam finisset.] Extat quidem Auxolai nomen recensitum inter eos qui aduersus S. Flavianum vna cum Dioscoro subscripsissent: ipsa enim Acta Ephesina hæc produunt, quæ C intexta habentur Actioni primæ Concilij Chalcedonensis. Sed pergit Cyrillus:

Ij ergo, Stephanus scilicet & Ioannes, cum Synodo interessent; quoniam fidei decretum iam erat mandatum litteris: iter statim arripientes, quam potuerunt celerrime, accedunt ad Euthymium. Quanam causa? Volentes scire an ipse quoque consentiret ijs quæ scripta fuerant: Non mediocriter enim eos terrebat, quod Auxolao acciderat; neque sciebant, an assentirentur, vel differrent, priusquam scirent illius sententiam. Postquam autem ille legisset; & quæ scripta erant, recte se habere inuenisset, & concinere rectæ regulæ veritatis: peruasit repente fama totam solitudinem, quod magnus quoque Euthymius sequatur Synodum Chalcedonensem.] fuit quidem maximi momenti ad continendum in officio complures eremi Palæstinæ monachos, qui sanioris essent mentis, ne seducerentur a Theodosio Eutyichiano pseudomonacho, qui Palæstinam prouinciam ea hære- D si magna ex parte scœdauit: id vero quomodo se habuerit, dicemus anno sequenti. Proba- uerunt insuper & magno gaudio receperunt decretum fidei Synodi Chalcedonensis magnus ille Simeon Stylita, admirandus Saba, & Theodosius insignis cœnobiarcha longe diuersus ac prorsus contrarius Theodosio Eutyichiano monacho: sed & æque magnus Auxentius Abbas, gratia & ipse miraculorum illustis, his nuper nominatis haud impar, eandem vere esse secundum Deum fidem miraculorum virtute etiam consignauit.

Cum enim videret Marcianus Imperator decreta fidei cognita & firmata in Concilio Chalcedonensi labefactari calumnijs monachorum Eutyichianorum asserentium Nestorij hæresim in ea Synodo esse restitutam ac roboratã, illumq. fuisse Nestorianorum conuentum: hæc q. longe lateq. eos sparsisse in damnum haud leue simplicium intelligeret: cum inquam hæc audiret, salubre illud iniijt consilium, vt Auxentium sanctissimum anachoretam virtute miraculorum insignem, omnibus fama cognitum, ex solitudine aduocaret, vt miraculorum virtute coram populo eum ad stipulari faceret decretis fidei Concilij Chalcedonensis. Quæ autem inter eum & Imperatorem transacta sint, audi pericundam historiam omni fide litteris commendatam ab auctore qui eo tempore eius res gestas in vnum collegit, in quibus inter alia ista scripta leguntur^b:

Cum omnes conuenissent Episcopi, adeo vt essent numero sexcentorum triginta: iusserunt etiam conuenire beatum Auxentium Imperator & Episcopi. Cum autem magnus & diuinus pater noster Auxentius resisteret, & nollet descendere, dicens: non esse monachorum docere, sed potius doceri; hoc vero ijs solis conuenire qui sunt honorati Pontificatu: Misit Marcianus Imperator quosdam ex monachis & clericis qui erant circumcirca simul cum militibus, res eius cognoscentes: & iussit, vt nisi vellet sua sponte ve-

MIRACVLIS CONFIRMATA FIDES.

Extant apud Sur. die 20. Iannuar.

EUTHYMIUS PROFESSOR FIDEI CONCILII CHALCEDONENSIS.

SANCTISS. VIRI PROBANTI CONCILIO CHALCEDONENSIS.

AUXENTIUS ACCERSITUR AB IMPERATORE.

Extant apud Sur. die 14. Febr.

AUXENTIUS DIV RELICTATUS AC QUIESCIT.

nire cum eis, inuitum adducerent. Hi autem cum accessissent, eum maxime vrgentes, nequaquam persuasere: adeo vt sint conuersi ad eum incessendum maledictis, & affirmarent eum non sapere. Conabantur itaque eum vi exturbare: sanctus autem eis cedebar, sed nondum perfecta mente absque superna voluntate: nam cum duxissent artifices ad globum, in quo erat, soluendum, & totum diem permanissent, nihil potuerunt facere. Mane vero dicit eis: Dicite mihi, fratres & patres, in quam re male credo, & deinde sic prouidentia Dei globus aperietur. Illi autem dixerunt: Quod cum pius Imperator Marcianus pius qui vbique sunt Episcopus congregauerit ad vtilem considerationem dogmatum sanctissimæ Ecclesiæ, tu non vis venire. Scis enim eam quæ nunc est conditionem; cum alij quidem sentiant cum Nestorio, & schisma moliantur, propterea quod vocem Dei parentis auferant a casta & veneranda Virgine & matre Domini: alij vero B Eutychetis, vel potius Apollinaris tuentur dogmata, & confitentur Dominum nostrum Iesum Christum non perfecte carnem suscepisse ex semine Dauid, sed ex visione eum fuisse hominem prodigiose dicunt.

Hæc cū audisset beatus Auxentius, dixit: Ego confiteor Verbum perfecte carnem suscepisse ex Virgine, non experta opus nuptiarum] & cetera adiecit quæ spectant ad Catholicam fidem. Subdit auctor: Hæc cum dixisset, & eos instare vidisset, & manibus in cælum sublatis iussisset intensam fieri precationē, non tradidit se ipsum. Illis autem insultantibus, & globū dissoluere rursus aggredientibus, & nihil omnino valentibus efficere: beatus cum signasset globum, & ter dixisset, Benedictus Dominus, miti voce imperauit artificibus: & sic eius voluntate sublatis tabulis quæ erant in clauis affixæ eius fenestræ, eum eiecerunt. Astiterunt vero iumenta & currus, vt vbi vellet, ascenderet. Cū vero recusaret locari super C iumentum, strato curru sanctum in eo reclinauerunt: erat enim imbecillis & deiectus toto corpore ex nimia exercitatione, & maxime ex laboribus, &c.] recitat auctor miracula ab eo in ipso itinere edita, quæ cum plura sint, breuitatis causa præterimus: lector, si vult, consulat eadem Auxentij Acta, inueniet plane insignia sancti viri miracula. Post multa vero hæc de Auxentij rebus gestis cum Imperatore:

Post hæc autem pius Imperator, misso dromone ex Hebdomo, quod illic esset Proculus, ad se accersit beatum Auxentium: & cum eum vidisset toto corpore afflictum ob exercitationem, magnam in eum ostendens misericordiam, dicit ei: Scio te esse Dei seruum, domine Auxenti, & debes consentire sanctæ & œcumenicæ Synodo, ad hoc, ne tu fias auctor offensionis ijs qui eam volunt admittere. Sanctus autem respondens, dicit Imperatori: Quis sum ego canis mortuus, quod vt cum sanctis pastoribus connumerer, iubet tua D potentia? qui non recuso pasci, & doctrina egeo. Imperator autem postquam plurima cum eo esset locutus, dicit: Considera quid expediat, & ne nos afficias molestia: Nam nec nos quidem quippiam præter id quod oportet, sed vt decet, ad sanctissimæ Ecclesiæ vniouem & non destructionem Concilium congregauimus. Hæc cum dixisset Imperator, & preces ab eo petisset, eum dimisit. Cum vero venisset beatus Auxentius in monasterium sancti Hypatij in Ruffinianis (erat locus ille sic dictus a Ruffino Consule, qui ecclesiam ibi, Apostolorum cum monasterio adificauit) & vidisset illic magnam affuisse multitudinem, coepit omnibus præcipere vt abstinerent a theatris, &c.] subdit auctor de puella ab obsidente dæmone per eum liberata: atque post hæc:

Cum vero rursus mittens Imperator eum accersisset, rogauit an assentiretur sanctæ Synodo, & cum sancta communicaret Ecclesia. Dixit ad eum beatus (quod nesciret quæ decreta essent in Synodo, & accepisset a Nestorianis eam esse collectam) Quomodo possum communicare, si non confiteatur esse Dei parentem semper Virginem? Dixit ei Imperator: Si videris quæ sunt recte confirmata & stabilita a Synodo ad destructionem reliquarum hæresum, tu ne quoque assentieris? Respondit sanctus: Si nihil aggressa est sancta Synodus, quod tendat ad euertendum Concilium trecentorum decem & octo Patrum qui erant Nicææ, sed perfectam enunciauit carnis œconomiam Saluatoris nostri Iesu Christi, & quæ conuenit Virgini Dei parentis vocem non rursus abstulit; communico & assentior, Deo agens gratias & pietati vestræ. Hæc cum audisset Imperator, osculatus est venerandum & sanctum eius caput, & sic deinde iussit cum maximo honore venire in magnam & sanctissimam Dei ecclesiam: quam obrem magna eum populi conuequebatur multitudo. Significans autem Imperator Archiepiscopo Constantinopolitano, quæ ab eo dicta fuerant, iubet ei legi omnia quæ a sancta Synodo fuerunt definita.

AUXENTIUS RECTA FIDEI CONFESSIO, ET PRO-FECTIO.

MARCIANVS IMP. QUID CVM AUXENTIO.

VNDI CYNSTATIO AUXENTII.

PROBAT FI-
DEM CHAL-
CEDONEN. SY-
NODI AXXEN-
TIYS.

Qui cum diligenter & accurate Acta legisset, & persuasum habuisset, quod Dei volun-
tate, quæ aduersus Nestorij impias nugas & Eutychetis manifestum furorem decreta fue-
runt, sancta firmavit Synodus] nempe demonstrasset veram certamq. incarnationem Dei
Filij, duasq. naturas in vna persona indiuisæ & inconfuse & inseparabiliter esse coniunctas,
vereq. prædicari Deum verum & hominem in vna persona, asseriq. vere dici debere Dei
genitricem sanctissimam Virginem, & secundū diuinas Scripturas & traditiones maiorum
& Patrum testificationes, atque secundum sancti Cyrilli scripta, ac iuxta nuper editam
S. Leonis epistolam cuncta esse definita atque sanctissime stabilita: Hæc inquam (subdit
auctor) cum legisset & admisisset beatus, in diuina satisfactione & spiritali intelligentia
assensus, abiit Ruffinianas, dicens: Non oportet autem nos ex ignorantia maledictis in-
fectari, aut calumniari hanc sanctam Synodum, sed potius quod manifestum est & ve-
rum agnoscentes admittere. Itaque cum sancti quidem Patres hæc concorditer in Syno-
do declarassent & definiissent, & vnusquisque ad suos reuerteretur: noluit beatus Auxen-
tius redire ad priorem montem, sed in alium asperiore & altiore, propiorem autem
Ruffinianis, nomine Scopen, &c.] pergit auctor reliquas præclaras ab eo res gestas & in-
numera fere quotidie miracula edita recensere. Vt plane Dei consilio factum fuisse ap-
paruerit, quod prope Chalcedonem in prominenti loco, tamquam super cathedram collo-
catus, sublimis professor fidei Chalcedonensis Auxentius degeret: vt clarissima atque al-
tissima voce virtutis, nempe signorum omnium, plus satis manifestum redderetur, quæ-
nam esset fides vera, nempe eam, quam Deus in Auxentio iugi operatione miraculorum
firmissime comprobaret.

DIOSCORI
RELEGATIO.
a Liberat. in Bre-
uiar. c. 14.
b Euagr. lib. 2.
cap. 5.
CONSECRATA
MEMORIA
SYNODICAL
CHALCEDONENSIS

Absoluta igitur hoc anno (vt dictum est) sacra Synodo mense Nouembris, Patres ad
suas singuli Ecclesias rediere. Dioscorus vero Gagrum in Paphlagonia ciuitatem iussus
proficisci, immo militari manu perductus, ibidem relegatus est (tradunt id Liberatus Dia-
conus ^a, Euagrius ^b, & alij qui de his agunt) vbi infelix diem clausit extremum. Tanti au-
tem a Deo præstiti beneficij in damnatione perditissimæ hæresis, quæ sacrae incarnationis
mysterium abolere præsumpsit, Orientalis Ecclesia memor, eandem ipsam Synodum
Chalcedonensem perpetua colere statuit celebritate, anniuersaria eam memoria con-
secrans, cum annis singulis in ecclesia hæc publice occinenda in Menologio scripserit
die decimasexta mensis Iulij: Celebritas sexcentorum triginta Patrum Quartæ Synodi
œcumenicæ in vrbe Chalcedone tempore Marciani Imperatoris.] ita ipsi, & quidem iu-
re ob acceptum per eam adeo immensum diuinitus beneficium; de quo etiam hæc habet
S. Leo in epistola ad Theodoretum Cyri Episcopum ^c: Secunda est post aduentum Do-
mini hæc Orbi festiuitas: redditum sæculo est, prædone prostrato, incarnationis diuinæ
mysterium.] & paulo post: Solis iustitiæ iubar, densis per Orientem Nestorij & Eutyche-
tis nebulis impeditum, pure ab Occidente resplenduit, vbi culmen sanctum in Apostolis &
doctoribus principaliter Dominus collocavit; quamuis nec illic vmquam defuisse creden-
dus sit, vbi * confessores sibi egregios reseruauit.] ista sanctus Leo, atque de Synodo mo-
do hætenus.

Leo epist. 63.

* quo

Post hæc autem eodem anno, duodecima die mensis Nouembris, idem Marcianus Im-
perator cupiens omni ex parte esse Christianæ religioni bene consultum, cum iam per sa-
cro sanctum Concilium omnes emergentes hæreses compressisset, voluit sacro edicto quic-
quid reliquum esset Gentilitiæ superstitionis penitus dissipare, huiusmodi promulgando
sanctionem ^d:

d. l. 7. c. de Pa-
gan.

QVID MAR-
CIANVS IN
IDOLOLA-
TRAS.

Nemo venerandi, adorandiq. animo delubra, quæ iam olim clausa sunt, referet. Ab-
sit a sæculo nostro infandis execrandisq. simulacris honorem pristinum reddi, redimi-
fertis templorum impios postes, profanos aris accendi ignes, adoleri in iisdem thura, vi-
ctimas cædi, pateris vna libari, & religionis loco existimare sacrilegium. Quisquis au-
tem contra serenitatis nostræ sanctiones, & contra interdicta sanctissimarum veterum con-
stitutionum sacrificia exercere tentauerit: apud publicum Iudicem reus tanti facinoris
accusetur, & conuictus proscriptionem omnium bonorum suorum & vltimum supplicium
subeat. Conscij criminis ac ministri sacrificiorum eandem poenam, quæ in illum fuerit ir-
rogata, sustineant: vt hac legis nostræ seueritate perterriti, metu poenæ desinant sacrifi-
cia interdicta celebrare. Quod si vir clarissimus Rector provincie post accusationem legi-
timam, & post crimen in cognitione conuictum, tantum scelus dissimulauerit vindicare:
quingenta libras auri ipse Iudex, quingenta etiã Officij eius confestim Fisco nostro
inferre

A inferre cogatur. Dat. pridie Idus Nouembris, Marciano Aug. & Adelphio Conf.] hæc
Imperator in idololatrias, quos haud plures ante annos plurimum inualuisse diximus. At
de rebus hoc anno gestis hic finis esto: reliqua autem eiusdem Marciani Imperatoris edi-
cta, quæ eandem Chalcedonensem Synodum sunt subsequuta, qui proxime sequitur annus,
quo sunt sancita, faciet manifesta.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 28. IMPP. MARCIANI 3.

Sequenti anno Domini quingentesimo quinquagesimosecundo, Consulibus Herculano
Satque Sporatio*, vigesimasexta Ianuarij Marcianus Imperator pro firmitate Chal-
cedonensis Concilij sollicitus edidit sanctionem, ne cui amplius liceret publice de fide dis-
serere; cui quidem eiusmodi legitur indita inscriptio ^a:

* Asporatio

a Apud Concil.
Chalced. Act. 3.
TITVLVS
SVPPOSITVS

Imperatores Cæsares, Flavius Valentinianus Pontifex, Germanicus inclytus, Ale-
mannicus inclytus, Sarmaticus inclytus, Tribunitiæ potestatis vicesepties, Imperator vi-
ciesepties: Et Flavius Marcianus Pontifex inclytus, Germanicus inclytus, Sarmaticus
inclytus, Alemannicus inclytus, Francus inclytus, Tribunitiæ potestatis vicesepties, Im-
perator, Consul semel. De prohibitis disputationibus a Christianis ciuibus Constanti-
nopolitanis.] ita inscriptio, quam quidem puto ab aliquo additam otioso, cum plurium
mendaciorum arguatur. Etenim quid sibi vult Tribunitia potestas vicesepties repe-
tita in Marciano, cum eadem vna cum annis augetur Imperij? Vndenam iste sibi com-
parauit, vt trium tantum annorum Imperator, describeretur vigesimasextimæ Tribu-
nitie potestatis? quam nonnisi cum Imperio impertiri solitam, satis superius demonstra-
uimus.

Rursum vero quomodo vterque inscribitur Pontifex, cum is titulus (vt a nobis tertio to-
mo Annalium dictum est) defecerit in Gratiano, qui primus, eo aliquando sicut a ceteris
prædecessoribus vsurpato, sponte carere voluit? quem nec ab alio, nisi a Iuliano Aposta-
ta, liquet esse resumptum. Sed & si titulos ex populis debellatis inspicias (vt de Valenti-
niano dicere præmittamus) vnde Marciano tot ex subiugatis populis tituli? Possent
forte hæc dissimulari, quod heredes Imperij iisdem vterentur titulorum insignibus, qui-
bus prædecessores fuerant decorati, si reliqua sibi constarent. At recitemus ipsum edictum,
quod ex parte descriptum in Codice Iustiniano ^b mendosissime datum legitur sub Con-
sulatu Ricimeris, cum iam ante triennium ab eo Consulatu ipse Marcianus, cuius est san-
ctio, ex humanis excessisset. Sunt autem hæc sanctionis verba:

b l. 4. c. de sum-
ma Trinit.

Tandem aliquando, quod summis votis atque studijs optabamus, euenit. Remota est
de Orthodoxa Christianorum lege contentio. Tandem remedia culpabilis erroris inuen-
ta sunt, & discors populorum sententia in vnum consensum concordiamq. conuenit. E di-
uersis enim prouincijs religiosissimi sacerdotes Chalcedonem venerunt iuxta nostra præ-
cepta; & quid obseruari in religione debeat, perspicua definitione docuerunt. Cesset igitur
iam profana contentio. Nam vere impius atque sacrilegus est, qui post tot sacerdo-
rum sententiam opinioni suæ aliquid tractandum reliquit. Extremæ quippe dementiae
est, in medio & perspicuo die commentitium lumen inquirere. Qui enim post veritatem
repertam aliquid vltius discutit, mendacium quærit. Nemo itaque vel clericus, vel mi-
litaris, vel alterius cuiuslibet conditionis de fide Christiana publice turbis adunatis & ad-
uenientibus tractare conetur in posterum, ex hoc tumultus & perfidiæ occasionem requi-
rens. Nam iniuriam facit iudicio religiosissimæ Synodi, si quis semel iudicata ac recte dis-
posita reuoluere & publice disputare contendit: cum ea quæ nunc de Christiana fide statu-
ta sunt, iuxta Apostolicas expositiones & statuta sanctorum Patrum trecentorum decem
& octo, & centum quinquaginta, definita esse noscantur.

MARCIANI
EDICTVM.

DISPUTATIO
DE FIDE PRO-
HIBETVR.

Nam in contemptores huius legis poena non deerit: quia non solum contra fidem bene
compositam veniunt, sed etiam cum Iudæis & Paganis ex huiusmodi certamine profanant
veneranda mysteria. Igitur si clericus fuerit qui publice tractare de religione ausus fuerit,
a consortio clericorum remouebitur: si vero militiæ præditus sit, cingulo spoliabitur. Ce-
teri etiam huius criminis rei de hac sanctissima vrbe pellantur, pro vigore iudiciario etiam
competentibus supplicijs subiugandi. Constat enim hinc hæreticæ infantiæ exordia fomi-
temq.

*a Apud Meta-
phras. die 8.
Nouemb.*

temq. præberi, dum publice quidam disputant atque contendunt. Vniuersi ergo, quæ a sancta Synodo Chalcedonensi statuta sunt, custodire debebunt, nihil posthac dubitantes. Hoc itaque nostræ commoniti serenitatis edicto, abstinete a profanis vocibus, & ulterius definite de diuinis disputare, quod nefas est: quia non solum diuino iudicio peccatum hoc (prout credimus) punietur, verum etiam legum & Iudicum auctoritate coercebitur. Datum Constantinopoli, VII. Kalendas Februarij, Sporatio viro clarissimo & qui fuerit nunciatus Conss.] Sed pro Sporatio, Patricius positus mendose est in Codice Iustiniano, cui collega additur Ricimeres. Scimus alios legere, pro Sporatio, Asporatium, sed perperam quidem, mea sententia: etenim in Actis^a Matronæ Pergensis, cum de eiusdem Consulibus coniuge agitur, Sporatius idem reperitur nominatus; ita etiam in Actis Concilij Chalcedonensis: in Marciani vero Nouella, Storacius, pro Sporatio, deprauare legitur: & apud Theodoretum in epistolis, Sporadius, æque mendose scriptus reperitur.

Verum quod ad edictum pertinet: cum vaniloqui adhuc obstreperent, & Eutychniani hæretici aduersantes sacro Chalcedonensi Concilio turbas cierent, concitarentq. tumultus: idem Imperator mense Martij aliam edidit sanctionem ad Vincomalum Consulem designatum, cuius est exordium^b: Venerabilem Catholicæ Orthodoxorum fidei sanctitatem, &c.] ad finem vero hæc de factiosis & inquiete agentibus: Verum sicut manifesta ratione cognouimus, non desinunt quidam in eadem peruersitatis insania permanere, & publice de religione contendere, populis adunatis, & mysteria diuina Iudæorum Paganorumq. sub obtutibus publicare & profanare: quæ rectius delenda sunt, quam inquirenda. Oportuerat quidem in eadem pertinacia consistentes statuta dudum animaduersione compesci; vt poena corrigeret, quos reuerentia iussionum emendare non potuit. Verum in hoc secuti consuetudinem nostram, noscentes præ omnibus quod Diuinitas pietate lætetur, poenam nocentium credidimus differendam, iterata hæc sancientes nostræ clementiæ iussione, vt in futurum a prohibitis omnes abstineant, nec conuenticula colligant super religione certantes: quia in huiusmodi peruersitate & vanitate detecti, & statutas dudum suscipient poenas, & iudicario motu (prout religiosi temporibus conuenit) punientur. Oportet enim Chalcedonensem Synodum sequi, in qua, omnibus diligenter quæsitis, ea definita sunt, quæ pridem tres prædicti cœtus Apostolicam fidem secuti omnibus seruanda tradiderunt ciuibus Constantinopolitanis.] hæc Marcianus primo huius anni tempore sancit. Sed quidem haud proficue abstinit a multandis seuera animaduersione hæreticis: quæ enim impuniti ausi fuerint, paulo post dicturi sumus. Illud sane plurimis exemplis satis perspectum est factum, numquam profuisse fidei Catholicæ clementiam Principum in remittendis culpis ab hæreticis perpetratis: ea enim abusi semper illi euasere deteriores.

Sic igitur tum Episcoporum sententia, tum Imperatoris sanctionibus damnata est cum auctore suo & sectatoribus eius Eutychniana hæresis, aduersus quam complures Orthodoxi scriptores iisdem temporibus stylum exeruere: nam præter S. Leonem Romanum Pontificem scripserunt aduersus eam Mochinus Mesopotamius presbyter Antiochenus, necnon Isaac presbyter itidem Antiochenus, Samuel presbyter Edeffenus, & Theodoretus Episcopus Cyri, vt qui de his singulis scribit Gennadius tradit. Sed & qui postea de tribus capitulis tractatus elaborarunt pro Concilio Chalcedonensi, iisdem Eutychnianam hæresim acerrime insectati sunt.

Sed vt anni huius quæ reliquæ sunt, res gestas prosequamur: Hoc item anno sanctus Leo Romanus Pontifex, simulac exemplaria rerum in Synodo Chalcedonensi gestarum Romæ allata percepit: prouincijs Occidentalis Ecclesiæ nota facere studuit, quæ in œcumenico Concilio de fide Catholica decreta essent. Inter alios autem ad Episcopos Galliarum prouinciæ Narbonensis hæc breuiter scripsit^c:

Impletis per misericordiam Dei communibus votis, dignum est fraternitatem vestram sanctorum gaudiorum habere consortium. Nam fratres mei, qui vice mea Orientali Synodo præfederunt, quæ vota retulere, significo: confirmatam Catholicam fidem & glorificatam Apostolicæ prædicationis triumpho: quo etiam hi qui ad deuiandum vel seducti fuerant, vel impulsu, recepta veritatis luce lætantur. Siquidem omnes Domini sacerdotes in vna sententia, sancto Spiritu docente, consenserunt. Et de sacramento Dominicæ incarnationis, in qua multorum intelligentia caligabat, ita tenebræ erroris ablatae sunt, vt in vno Domino nostro vero Dei & hominis Filio, nec de humanitatis ambigatur natura, nec de Dei-

*b Extat in fine
Afr. 3. Concil.
Chalced.
RVHVS IMP.
EXAGITAT
NOVA LEGE
EVTYCHIA-
NOS.*

c Leo epist. 94.

*S. LEO PRO-
MV. GATIN
OCCIDENTE
SYNODVM
CHALCEDON.*

A de Deitatis essentia. In impios autem nefandi erroris auctores, qui indignos se Dei gratia iudicantes, correctionis vt remedijs noluerunt, qualis sit lata sententia, exemplaria quæ missimus, edocebunt: vt agnoscat vestra dilectio, fratres carissimi, in sancto examine diuinum non desuisse iudicium, quo & vindicta retributa est obduratis, & pax impensa correctis. Dominus vos incolumes custodiat, fratres carissimi.] hætenus epistola, quæ missa ad alias metropolitanas Ecclesias fuit Circularis communis omnibus prouincijs. Ceterum priuatas alias litteras dedit ad Gallicanos hoc ipso item anno Kalendis Februarij, quarum est exordium^a: Oportasset quidem fraternitatis vestræ litteras, &c.]

Peruenerunt inter hæc Romam ad S. Leonem Papam legati missi Constantinopoli cum litteris Anatolij & Imperatoris atque Pulcheriæ Augustæ, Lucianus Episcopus, & Basilus diaconus, profecturi causam primatus sedis Constantinopolitanæ Ecclesiæ, clanculo (vt vidimus) in Synodo decreti, rogaturiq. vt ipse Pontifex præberet assensum. His susceptis, & acceptis idem S. Pontifex quæ Synodalibus litteris scripta erant a sacrosancto Concilio Chalcedonensi, in quibus post alia de fide Catholica confirmata, ea de primatu erant: probe sciens illa cuncta per Anatolium eius sedis Episcopum esse curata, ad ipsum rescribens, eundem acriter obiurgauit, quod inconcessa tentasset: & post nonnulla, cuncta quæ præter canones ab eo usurpata essent, his verbis exprobrat^b: Post illa itaque ordinationis tuæ non inculcata principia (quod scilicet a Dioscuro, deposito Flauiano, ordinatus esset) post consecrationem Antiocheni Episcopi, quam tibi met contra canonicam regulam vendicasti: doleo etiam in hoc dilectionem tuam esse prolapsam, vt sanctissimas Nicænorum canonum constitutiones conareris infringere; tamquam opportune se tibi hoc tempus obtulerit, quo secundi honoris priuilegium sedes Alexandrina perdidit, & Antiochena Ecclesia proprietatem tertiæ dignitatis amiserit: vt his locis iuri tuo subditis, omnes Metropolitanis Episcopis proprio honore priuentur. Quibus inauditis & numquam ante tentatis ita præueniris excessibus, vt sanctam Synodum ad extinguendam solum hæresim & confirmationem fidei Catholicæ studio Christianissimi Principis congregatam, in occasionem ambitus trahas, & vt conuentionem suam tibi dedat, impellas: tamquam refutari nequeat, quod illicite voluerit multitudo; & illa Nicænorum canonum per sanctum vere Spiritum ordinata conditio in aliqua vniquam sit parte solubilis.

Nulla sibi met de multiplicatione congregationis Synodalia Concilia blandiantur: neque trecentis illis decem atque octo, quantumlibet copiosior numerus sacerdotum, vel comparare se audeat, vel præferre: cum tanto diuinitus priuilegio Nicæna sit Synodus consecrata, vt siue per pauciores, siue per plures Ecclesiastica iudicia celebrentur, omni pene auctoritate sit vacuum, quicquid ab illorum fuerit constitutione diuersum. Nimis ergo hæc improba, nimis sunt praua, quæ sanctissimis canonibus inueniuntur esse contraria. In totius Ecclesiæ perturbationem superba hæc tendit elatio, quæ ita abuti voluit Concilio Synodali; vt fratres in fidei tantummodo negotium conuocatos, & definitione eius causæ quæ erat curanda perfunctos, ad consentiendum sibi aut deprauando traduceret, aut terrendo compelleret. Inde enim fratres nostri ab Apostolica sede directi, qui vice nostra Synodo præsidebant, probabiliter atque constanter illicitis ausibus obstiterunt, aperte reclamantes, ne contra statuta Nicæna Synodi præsumptio reprobæ nouitatis assurgeret. Nec potest de eorum contradictione dubitari, de quibus in epistola tua etiam ipse conquereris, quod conatibus tuis voluerint obuiare. In quo eos quidem multum mihi hæc scribendo commendas; sed te ipsum, quod eis parere nolueris, dum illicita moliris, accusas, superflue non concedenda appetens, & insalubriter contraria concupiscens; quæ nullum vniquam potuerunt nostrum obtinere consensum.

Abstine enim a conscientia mea, vt tam praua cupiditas meis studijs adiuuetur; ac non potius & meo & omnium qui non alta sapiunt^c, sed humilibus consentiunt, opere^{*} subruatur. Sancti illi & venerabiles Patres, qui in vrbe Nicæna sacrilego Ario sua cum impietate damnato, mansuras vsque in finem mundi leges Ecclesiasticorum canonum condiderunt, & apud nos in toto orbe terrarum in suis constitutionibus viuunt; & si quid vsquam aliter quam illi statuerunt, præsumitur, sine cunctatione cassatur: vt quæ ad perpetuam vnitatem generaliter instituta sunt, nulla commutatione varientur, nec ad priuatum trahantur commodum quæ ad bonum sunt commune præfixa: & manentibus terminis, quos constituerunt Patres; nemo in ius tendat alienum; sed intra fines proprios atque legitimos, prout quis valuerit, in latitudine se charitatis exerceat, cuius satis vberes fructus Constantino-

a Leo epist. 52.

*b Leo epist. 53.
LEO PAPA
REDARGUIT
ANATOLIUM
EPISC. CON-
STANTINOP.*

*CONTRA NE-
CARNAM SY-
NODVM NVL-
LA ALIA SY-
NODVS PRÆ-
VALET.*

*c Rom. 12.
* ope
LEO PAPA
TENAX CV-
STOS SACRO-
RYM CANO-
NYM.*

politanus potest Antistes acquirere, si magis humilitatis virtute nitatur, quam si spiritu A ambitionis infletur.

Noli frater altum sapere, sed time, & Christianissimorum Principum pijsimas aures improbis petitionibus inquietare desiste: quibus certum habeo modestia te magis quam elatione placiturum. Persuasioni enim tuæ in nullo penitus suffragatur quorundam Episcoporum ante sexaginta * (vt iactas) annos facta subscriptio, numquamq. a prædecesoribus tuis ad Apostolicæ sedis transmissa notitiam; cui ab initio sui caducæ, dudumq. collapsæ, sera nunc & inutilia subijcere fomenta voluisti, eliciendo a fratribus speciem consensionis, quam tibi in suam iniuriam verecundia fatigata præberet. Memento quid Dominus a ei qui vnum de pusillis scandalizauerit comminetur. Et sapienter intellige, quale sit iudicium Dei subiturus, qui tot Ecclesijs, tot sacerdotibus scandalum inferre non metuit. Fateor enim, ita me dilectione vniuersæ fraternitatis obstringi, vt nemini prorsus in his quæ cõtra se poscit, assentiam; possisq. euidenter agnoscere, me dilectioni tuæ beneuolento animo contraire, vt saniore consilio ab vniuersalis te Ecclesiæ perturbatione contineas.

Non conuellantur prouincialium iura primatum, nec priuilegijs antiquitus institutis Metropolitanis Antistes fraudentur. Nihil Alexandrinæ sedi, eius quam per S. Marcum Euangelistam beati Petri discipulum meruit, pereat dignitatis; nec Dioscoro impietatis suæ pertinacia corrumpente, splendor tantæ Ecclesiæ tenebris obscuretur alienis. Antiochena quoque Ecclesia, in qua primum, prædicante beato Apostolo Petro b, Christianum nomen exortum est, in paternæ constitutionis ordine perseueret; & in gradu tertio collocata, numquam se fiat inferior. Aliud enim sunt sedes, aliud præsidentes. Et magnus vnique honor est integritas sua: Quæ cum in quibuslibet locis propria ornamenta non perdat, quanto magis in Cõstantinopolitanæ vrbis magnificentia potest esse gloriosa, si per obseruantiam tuam, & defensionem paterni canonis, exemplum probitatis multi habeant sacerdotes? Hæc tibi scribens, frater, in Domino hortor ac moneo, vt deposito ambitionis desiderio, spiritu potius ferueas charitatis, &c.] Vidisti, lector, & quam perspicue, vnus fuisse Romani Præsulis irrita, reddere, quæ sexcenti & triginta constituisent vna simul Episcopi, & Imperatores atque Senatus expetissent, obtentaq. firmassent?

Eadem quoque die, qua data est hæc epistola, vndecimo Kalendas Iunij, sub dicto Herculani Consulatu, ad Marcianum Imperatorem idem sanctus Leo eadem ex causa scripsit epistolam c, vbi post congratulationem de propulsata vnâ cum hæreticis hæresi, & fide Catholica stabilita, hæc de ambitiosa Anatolij temeraria præsumptione: His autem, propter quæ tanta facta est congregatio sacerdotum, bono & optabili sine compositis: miror & doleo, quod pacem vniuersæ sanctæ Ecclesiæ diuinitus reformatam ambitionis rursus spiritus inquietet. Quamuis enim necessarie sibi frater meus Anatolius consuluisset videatur, vt ordinatorum suorum errorem deserens, in assensum Catholice fidei salubri correctione transfret: custodire tamen debuit, vt quod vestro * beneficio noscitur consecutus, nullius cupiditatis prauitate turbaret. Nos enim vestræ fidei & interuentionis habentes intuitum, cum secundum suæ consecrationis auctores eius initia titubarent, benigniores circa ipsum quam iustiores esse volumus; quo perturbationes omnes, quæ operante diabolo fuerant excitatæ, adhibitis remedijs leniremus; quæ illum modestum magis quam immoderatum facere debuere.] hæc sanctus Leo; eo quod, cum esset deponendus Anatolius, qui cum Dioscoro sectatus fuerat Eutylianam hæresim, & vitiose atque tyrannice per Dioscorum fuerat in locum S. Flauiani subrogatus; abdicata hæresi, precibus Imperatoris indulserat bono pacis ipse sanctus Leo, vt remaneret Constantinopolitanus Antistes: non enim alterius quam Romani Pontificis erat dispensare, vt tot aspersus sordibus homo federet Episcopus. Subdit vero hæc S. Leo:

Qui etiam si præcipuis meritis, optimoq. iudicio legitime fuisset ac solemniter ordinatus: contra reuerentiam tamen canonum paternorum, contra sancti Spiritus instituta, contra antiquitatis exempla, nullis posset suffragijs adiuuari. Apud Christianum & vere religiosum, vereq. Orthodoxum Principem loquor. Multum Anatolius Episcopus proprio detrahit merito, si illicito crescere optat augmento. Habeat (sicut optamus) Constantinopolitana ciuitas gloriam suam, ac protegente dextera Dei, diuturno clementiæ vestræ fruatur Imperio: Alia tamen ratio est rerum sæcularium, alia diuinarum; nec præter illam petram, quam Dominus in fundamento posuit, stabilis erit vlla constructio. Propria perdit, qui indebita concupiscit. Satis sit prædicto, quod vestræ pietatis auxilio, & mei fauoris as-

* octoginta

a Math. 18. Marc. 9.

LEO CVSTODITA VULT PRIVILEGIA ECCLESIA-RVM. b Act. 11.

SALVBRIS LEONIS ADMONITIO.

c Leo epist. 54.

QVAEDEANA TOLIO LEO PAP. AD MARCIANVM IMP.

* nostro

DISPENSAVIT LEO CVM ANATOLIO.

A ris assensu, Episcopatum tantæ vrbis obtinuit: non dedignetur regiam ciuitatem, quam Apostolicam non potest facere sedem: nec vilo speret modo, quod per aliorum possit offensiones augeri.

Priuilegia enim Ecclesiarum sanctorum Patrum canonibus instituta, & venerabilis Nicænæ Synodi fixa decretis, nulla possunt improbitate conuelli, nulla nouitate mutari. In quo opere, auxiliante Christo, fideliter exequendo, necesse est me perseuerantem exhibere famulatum: quoniam dispensatio mihi credita est, & ad meum tendit reatum, si paternarum regulæ sanctionum, quæ in Synodo Nicæna ad totius Ecclesiæ regimen, Spiritu Dei instruente, sunt conditæ, me (quod absit) conuiente, violentur; & maior sit apud me vnus fratris voluntas, quam vniuersæ domus Domini communis vtilitas. Et ideo sciens gloriosam clementiam vestram Ecclesiasticæ studere concordiæ, & his quæ pacificæ congruunt veritati pijsimum præstare consensum: precor & sedula suggestionem vos obsecro, vt ausus improbos vnitati Christianæ paci, contrarios ab omni pietatis vestræ abdicetis assensu; & fratris mei Anatolij nocituram sibi, si perstiterit, cupiditatem salubriter comprimatis; ne ea quæ vestræ gloriæ temporibus inimica sunt cupiens, maior suis velit esse prioribus, &c.] Ad finem vero: Conuenit (inquit) fidei vestræ, vel gloriæ, vt sicut hæresis (Deo per vos agente) destructa est, ita etiam omnis ambitus retundatur. Agite quod & Christianæ est pietatis & regiæ, vt prædictus Episcopus pareat Patribus, consulat paci, neque sibi æstimet licuisse, quod Antiochenæ Ecclesiæ sine vilo exemplo contra statutum canonum Episcopum ordinare præsumpsit: quod nos amore reparandæ fidei, & pacis studio, retractare cessauimus.] hæc & alia ingerens, ad postremum legatos ab Imperatore missos excusat, quod per eos non steterit, quo minus eam causam sedulo pertractarent; sed quod esset iniusta, nihil potuisse opera sua consequi.

Scripsit idem sanctus Leo ad Pulcheriam Augustam eodem quoque argumento epistolam a eadem pariter die & Consule. est eius exordium: Sanctis & Deo placitis clementiæ vestræ studijs, &c.] eadem quæ superius ingerens, cassare se & irrita penitus reddere testatur; quæ per Synodum de primatu Constantinopolitanæ sedis essent, Anatolio instigante, decreta: nam post multa, hæc ad finem: Consensiones vero Episcoporum & sanctorum canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes, vnita nobiscum vestræ fidei pietate, in irritum mittimus, & per auctoritatem beati Petri Apostoli generali prorsus definitione cassamus.] hæc S. Leo, magnis resistens animis, infringensq. quicquid Anatolius tanto conatu œcumenicæ Synodi perficere nifus erat: plane docens, super arenam erigere molem, qui absque Apostolicæ sedis, in qua est firma petra, consensu, ædificium D construit.

At quid Anatolius, cum ipsius Romani Pontificis litteras accepisset? homo fraudulentus occultauit quidem eas, vt pote quæ suam ipsius decantarent iunctam cum ambitione nequitiam: sed & (quod deterius est) illud in scandalum plurimorum sparsit in vulgus, Leonem Romanum Pontificem minime recepisse Chalcedonense Concilium. hæc quidem hoc anno transacta sunt, reliqua vero anno sequenti, de quibus suo loco dicendum. Vidisti hominem ambitionis facibus æstuantem, in quod discrimen Catholicam fidem inducat, dum noua ea excogitata calumnia, cuncta quæ in sacrosancto Concilio aduersus hæreses essent decreta ac stabilita, contradictione Romani Pontificis, nullius esse vigoris, sed irrita plane reddita proclamaret, ipsumq. Pontificem præuaricatorem constitueret & proditorem, dum quæ essent credenda scripsisset, & eadem, non recipiendo E Concilium, condemnasset. Sed veritas tandem redarguit impostorem.

Quid vero hoc anno Alexandria actum sit in electione noui eius ciuitatis Episcopi, dicamus: atque in primis quæ habet Liberatus Diaconus, qui ait b: Reuersi sunt autem, legato Dioscoro, Alexandriam qui cum eo venerant Episcopi & clerici, Athanasius Busris Episcopus, & Nestorius Phlagoneos, & Auxonius Sebennitensis, & Macarius Chabasensis, qui confederant in Chalcedone, & anathematizauerunt Eutychem & eius dogma cum Dioscori damnatione, epistolam Papæ Leonis subscribentes, vt cum omnium ciuium voluntate eligerent ordinandum Episcopum, sacris ad hoc litteris præcedentibus ad Theodorum tunc Augustalem. Collecti sunt ergo nobiles ciuitatis, vt eum qui esset vita & sermone Pontificatu dignus eligerent: hoc enim & Imperialibus sanctionibus iubebatur. Cumq. super hoc multa dubitatio præcessisset, volentibus ciuibus neminem penitus ordinare, ne adulteri viderentur, Dioscoro quippe viuente: nouissime in Proterium vniuerso-

ROM. PONTIF. SEX VINDE CANONVM.

a Leo epist. 55. LEO IRRITAT DECRETVM CHALCEDONENS FACTVM.

b Liberat. Diacon. in Breviar. c. 14.

PROTERIVS CREATVR EPISCOPVS ALEXANDRINVS.

vniuersorum sententia declinavit; utique cui & Dioscorus commendavit Ecclesiam, qui & eum Archiepiscopum fecerat. Ordinatus est ergo Proterius, presentibus supra memoratis Episcopis, qui Synodo (ut dictum est) subscripserunt, & inthronizatur.] haecenus Liberatus.

a Enagr. lib. 2. 6. 5. PRO DIOSCORO CERTANT ALEXANDRI NI.

De seditionibus vero tunc in populo excitatis ista habet Euagrius: Proterio in sede Episcopali collocato, maximus tumultus & pene intolerabilis a populo varijs aestuante sententij cietur. Nam ut in istiusmodi rebus euenire solet, alij Dioscorum reposcere, alij partibus Proterij firmiter adhaerescere coeperunt; adeo ut clades ingens, eaq. certe insana-bilis inde nasceretur. Nam Priscus Rhetor scribit, Praefectum Thebaidis eadem tempestate venisse Alexandriam, vidisseq. populum vno consensu contra magistratus impetum fecisse, iecisseq. lapides in militum copias, quae seditionem comprimere studebant; atque milites vi coegisse in templum, quod olim Serapidis dicebatur, confugere: tum populum cucurrisse eo, templum expugnasse, militesq. viuos ignis concremasset incendio. De quibus rebus cum certior factus esset Imperator, militum recens ad eam rem lectorum duo millia illo misisse; quos adeo secundo vento & prospera vsos nauigatione, ut sexto post die Alexandriam appellerent.

Deinde cum milites petulanter in vxores & filias Alexandrinorum insultarent, cladem posteriorem priorem sua acerbitate pene obscurasse. Postea populum in Circo congregatum orasse Florum, qui praesidiorum militum gessit praeseturam, & ciuilem vrbis administrationem tenuit, uti ipsis frumenti congiarium, quod illis ademerat, quinetiam balnea, spectacula; & alias denique res, quae propter tumultuosam ipsorum seditionem ablatae fuerant, curaret reddendas. Florum autem populi impetum, cum coram adesset, sua cohortatione cohibuisse, pariterq. seditionem ad tempus sedasse.] Quae vero post haec contigerint, suo loco dicemus. Sed quid inter tot turbas concitatas suae electionis causa Proterius? Audi Liberatum: Multa (inquit) pericula Proterius passus est, ita ut militari pro custodia indigeret auxilio, plurimo tempore sui Pontificatus, & vsque ad mortem Marciani Imperatoris inimicorum manus valuit euadere.] Sedatis autem utcumque rebus, scripsit Proterius, ex more, anno sequenti litteras de sua ordinatione ad Leonem Romanum Pontificem: agemus de eis suo tempore.

MULTI ASAE CVLARI VAL LATVS EPI SCOPVS.

Vix credat aliquis, quanta possint populi studia & factiones, praesertim apud Aegyptios: quorum in ciendis turbis leuitatem, in altercando crudelitatem, & summam animi obstinationem ac pertinaciam in prosequendo quod semel siue iuste siue iniuste susceperint defendendum, absque delectu boni vel mali, veri vel falsi: cum etiam Gentiles omnis generis scriptores testata haec saepe reliquerint, nosq. eorum sententias ex parte pro temporis opportunitate & reru gestarum occasione superius recitauerimus; certe id maxime praesens declarauit exemplum. Quis credere posset, quod adeo deforme monstrum, in quo monstra omnia in vnum poterant videri coniuncta, utpote in quo schisma, haeresis, innumera sacrilegia, rapacitas incredibilis, turpitudine inenarrabilis, incomparabilis superbia, crudelitas ineffabilis cum alijs omnibus vitijs altis essent fixa radicibus: Dioscorum dico semel hoc tempore coeptum defendi a stultissimo vulgo: eundem indefinentibus officijs & studijs frequentatum, ac sublimatum, religioso etiam cultu sanctorum (proh scelus!) eius posterius fuerint venerati; & vsque in hanc diem idem perseuerarit in Christianorum Alexandrinorum & Aegyptiorum faece delirium, ut Dioscorum velut sanctum colerent, idq. adeo pugnaci studio, ut parati essent milies mori potius, quam dicere anathema Dioscoro? Vides in quas palpabiles & horribiles tenebras a principe tenebrarum immisissas offendant incauti, qui operibus tenebrarum a luce Catholicae fidei recesserunt, & a Petri cathedra, vnde & originem acceperunt, & a petra e qua praecisi erant, sese penitus diuulserunt.

DE ALEXANDRINIS DIOSCORVM COLENTIBVS.

At sero licet, tandem hoc ipso anno, quem numeramus Domini millesimum quingentesimum nonagesimum quartum, ab Ecclesia Alexandrina vniuersaq. Aegypto solemnibus missa est legatio Romam ad Clementem Octauum Rom. Pontificem, qua se expetere Catholicam fidem, & Apostolicae sedis communicationem quam auidissime illi cupere significarunt. Missos autem ad hoc munus obeundum legatos ipsos duos monachos Macarianos & cum ipsis praefectum Archidiaconum Ecclesiae Alexandrinae idem Pontifex benigne excepit, munifice alit, atque paterne fouet: qui Catholicam fidem profitentes, Dioscorumq. damnantes, ut id ipsum ab eis a quibus sunt missi praestetur, internuncio litterarum expectant.

RECENS LEGATIO AB ECCL. ALEX. AD ROM. PONT.

Astant. Faxit Deus, ut qui ista scribentes dolemus eorum lapsu atque ruina, pariter & reparatione laetemur. At iam quae inchoatae tragoediae sunt reliqua, prosequamur.

Qualem autem ruinam, quantamve iacturam secum inuexerint non in saeculares tantum homines, sed & in Aegypti monachos eiusmodi pro Dioscoro studia concitata, vix credi potest. Atrocius est sane bellum, quod per homines nullis alijs curis implicitos atque distractos conflare & exerceri solet, quam per illos qui saecularibus molestijs iugiter tenentur obsessi. Porro haec de monachis, quae suis locis dicuntur, manifeste declarant. Ceterum qui optimi atque Christianissimi Principis specimen in omnibus edidit Marcianus, ita per milites curauit Alexandrinos seditiosos coercere, ut tamen & salutis ipsorum animarum sedulam curam non praetermiserit. Misit enim ad eos Ioannem Decurionem vrbis maxime pium atque disertum, qui cum alijs magistratibus sacrosanctae Synodo Chalcedonensi praesens fuerat; ut eos quae essent Catholicae fidei in Concilio constituta faceret certiores: prudenter quidem laicum hominem sibi ad opus legauit, quod sciret populum Alexandrinum Episcopos omnes auersari Catholicos; adeo ut potius irritamentum fuisset ad iras, quam ad pacem conciliandam fomentum, si ad eos aliquem Episcoporum misisset. Dedit eidem ad ipsos epistolam, qua eos conatus est ad mansuetudinem reuocare, reddereq. veritatis amplectendae cupidos atque concordiae studiosos; insinuans illud in primis, nihil noui in Concilio Chalcedonensi esse sancitum, sed omnia secundum Nicanae fidei regulam, iuxta Alexandrinorum Episcoporum sententiam Athanasij, Theophili, atque Cyrilli, esse decreta: adeo ut refragari velle Synodo, idem esset quod suis ipsorum doctoribus aduersari. Ad finem vero epistolae ista habet:

IOANNES DECVRIO MISTRVS ALEXANDRIAM.

B Haec igitur & nunc agnoscentes, si qui forsitan estis adhuc falsitate decepti: ad veritatem recurrere festinate, nefandis vosmetipsos & canonibus contrarijs collectionibus abstinentes; ne super hoc quod animas vestras perditis, etiam legali castigationi subdamini. Vnite vos omnes sanctissimae & Catholicae Orthodoxorum Ecclesiae, quae vna est, sicut & venerabiles definitiones Patrum nos docent. Hoc enim agentes, animam quidem vestram saluti donabitis; Deo vero cunctorum quae sunt placita facietis; sed etiam nostrae tranquillitati commendantes, eius cura fruemini. Propterea siquidem & Ioannem Decurionem eligentes misimus, qui certissime valeat ea quae de fide sunt explanare: nam & sanctorum Episcoporum vniuersali Concilio interfuit, & vniuersa quae gesta sunt clare nouit: ut per omnia satisfactione suscepta, hi qui (quod non credimus) adhuc dubitant, tandem aliquando ad veram & immaculatam fidem remeare festinent.] haec Marcianus Imperator ad Alexandrinos. Quid autem hic effecerit, non liquet: sed certum est illud, Alexandrinos magna ex parte diu esse tumultuosos, & schismate fuisse ab Ecclesia Catholica omnino diuisos, de quibus haec Damascenus:

a Epist. 1. in epistolis virorum illustr. pro Concilio Chalced. QUID MARCIANVS AD HABRITICOS

C Aegyptij, qui iidem Schematici, & Menophysitae vocantur, specioso titulo libri legis qui Chalcedone probatus erat, a vera Ecclesia defecerunt, Marciano & Valentiniano Imperatoribus. De ceteris rebus cum Ecclesia consentiunt. Hi autem ob studium suum erga Dioscorum Alexandrinum, qui in Chalcedonensi Concilio ut Eutychetis decretorum defensor de gradu honoris motus fuerat, Concilio interfuerunt; tumq. sexcenta crimina, quae in eis inerant, contra ipsum Concilium confinxerant. Horum principes fuerunt Theodosius Alexandrinus, a quo Theodosiani, & Iacobus Syrus, a quo Iacobitae sunt nominati, conscij defensores & propugnatores.] haec Damascenus. Quae autem subdit de Seuero, longe postea contigerunt: sed & quem nominat Theodosium, diuersus ab eo fuit de quo modo dicturi sumus.

b Damascen. de haeres.

AEGYPTII ITA NOMINATI HABRITICI.

D Maximi quoque tumultus Palaestinam incessere concitati a pseudomonachis Eutychiannis; qui hoc tempore magnas ob Concilium Chalcedonense turbas excitantes, in suam ipsorum sententiam quam plurimos seduxere. Rem gestam Euagrius ita narrat:

c Enagr. lib. 2. 6. 5.

Interea monachi, qui solitudinem in confinij Hierosolymorum sitam incolebant, minime pacato & tranquillo animo fuere: Nonnulli enim eorum qui Concilio interfuissent, & ab eius decretis penitus dissentirent, veniunt in Palaestinam de fide prodita conquesturi; & alios monachos ad seditionem incendere excitareq. coeperunt. At cum Iuuenalis ad sui Episcopatus sedem reuertisset, & vi compulsus ab illis aduersarijs qui illum in contrariam sententiam trahere nitentur, suam ipsius sententiam refellere, detestarique, ad Urbem vsque dum vixit Imperator confugisset: qui Chalcedonensi Concilio (uti supra diximus) refragabantur, in vnum coacti, in die sancto festi Resurrectionis,

MONACHI PALAESTINAE EUTYCHIANI

nis, Theodosium, qui maxime omnium Concilium illud perturbasset, quiq. primus illos de eo certiores fecisset, designant Episcopum: de quo postea monachi in Palæstina scripserunt ad Aclisonem*, quod a suo proprio Episcopo in maleficijs deprehensus, expulsus fuit e monasterio; & quod dum forte Alexandria versabatur, adhæserat Dioscoro, & multis, vtpote seditiosus, verberibus dilaceratus, cameloq. maleficorum more impositus, circa urbem ductus fuerat.] huiusmodi plane infamia hominem laborantem Eutychniani habuere ducem. Sed subdit: Ad istum multi ex urbibus Palæstinæ accedentes, effecerunt, vti ipsi ab eo designarentur Episcopi: inter quos Petro ex Hiberia orto Episcopatus Maiumæ prope Gazam donatus fuit.] hæc ipse: quæ autem addit de Theodosio ex Palæstina Constantinopolim iussu Imperatoris per milites ducto (si vera sunt) ea post sequentem annum contingere, vt colligere facile est ex sancti Leonis Papæ litteris, de quibus suo loco dicendum erit. Horum Palæstinæ tumultuum mentio habetur in Actis Danielis Stylitæ, quorum causa idem cupiens ad sancta inuisenda loca pergere, fuit a proposito reuocatus, vtpote quod non sine vitæ periculo hoc tempore illuc accedere Catholicis fas esset. Ex quibus quidem Acta illa satis veritati concinna cognosces.

At præter hæc quæ de nefando Theodosio dicta sunt, alia plura ex diuersis auctoribus collegimus, & sane luctu dignissima. Etenim flamma ab eiusmodi impostore semel incensa, vniuersam ferme Orientalem Ecclesiam longe lateq. combussit, quæ nec per longum temporis spatium extingui potuit: ea namque perturbatione accidit, vt veluti cribratione quadam, qui vere essent monachi Dei cultores, qui vero sub monastico habitu laterent lupi rapaces, fuerit signis perspicuis demonstratum; apparueritq. quos semel sua nigredine imbuisset monachos hæresis, hos omnes turpiores cunctis facinorosis hominibus euasisse: tales enim eorum profectus esse solent: vt non mireris, si nostri temporis itidem apostatas monachos in hæresim lapsos audias cognitos esse omnium scelestissimos. Sed age iam cœptam semel de Theodosio pseudomonacho historiam prosequamur. Nicephorus enim ex antiquioribus monumentis ab eius Episcopatu sic exorditur enarrare^a:

Hic (inquit) Theodosius, Eudocia Augusta, quæ adhuc in vita erat, in partes suas rapta, & sodalitate monachorum omni sibi conciliata, prædonis & sanguinarij hominis more, quod Iuuenalis (sicut diximus) Constantinopolim petierat, Hierosolymorum thronum occupauit, adiutoribus ea in re vsus, qui Synodi constitutionibus aduersabantur, & Eudociæ gratificabantur.] hæc enim post Theodosij Imperatoris obitum Hierosolymam se contulerat, ibi vitam a strepitu quietam tranquillamq. ductura: sed contrarium plane accidit; etenim molestissimam eam reddidere, qui ipsam in Eutychnianam hæresim captiuam duxerunt: semel enim in alterius & deterioris partis factionem se implicans, in turbas maximas & ærumnas innumerosq. se laqueos coniecit imprudens. Sed pergit Nicephorus de Theodosio: Cum Episcopi nondum e Synodo reuersi fuissent, alios ipse delectos in vrbes quasque misit: Seuerianum autem Scythopolis Episcopum, quod malevolentia illius suffragari nollet, oppido exactum interemit.] Recepti vero inter sanctos martyres Seueriani Episcopi vigesimaprima Februarij elogium anniuersaria memoria cantat Ecclesia^b. Subdit auctor:

Magnam quoque persecutionem mouit in ciuitate sancta aduersus eos qui communicare cum eo nolebant: quosdam namque tormentis cruciauit, aliquibus substantiam ademit, aliorum ædibus ignem iniecit: ita vt vrbs a barbaris capta videretur.] & inferius: Athanasius quidam in diaconorum ordinem cooptatus, in media ecclesia Hierosolymis cum multa dicendi libertate, iniquitatis abominatione throno sanctissimo insidente, vocem illam præclaram emisit: Desine, Theodosi, tantam cædem committere: desine Christo bellum inferre, & gregem eius in prædonum morem e diuino ouili eijcere: & aliquando tandem benevolentiam erga verum germanumq. pastorem nostrum cognosce. Hæc cum diceret, a satellitibus Theodosij arreptus, & ex ecclesia raptus est; atque insolentis petulantia & cruciatuum genus omne propter Christum perpeffus, & flagellis multis concisus, postremo etiam ferro vitam amisit. Cadaver eius ex pedibus per urbem omnem raptatum, canibus tandem escam proiectum est.] cuius pro Catholica fide susceptæ coronæ quinta Iulij dies fuit perpetuæ memoriæ consecrata^c. Sed pergit ille:

Porro Dorotheus, qui Palæstinam prouinciam ab Imperatore acceptam administrabat, & tum

A & tum apud Moabitidem bello aduersus barbaros occupatus erat, vbi ea quæ sic in vrbe gerebantur, cognouit: celeritate summa cum exercitu forti, rebus præsentibus consulturus, occurrit. Ceterum Theodosij & Eudociæ satellites, portis clausis, non prius eum admisere, quam eis pollicitus esset, se quoque ad partes eorum defecturum, sicuti monachorum omnium ordo, & vniuersæ ciuitatis multitudo fecisset. Ita menses viginti exitiosus Theodosius tyrannidem in sede Hierosolymitana exercuit. Quam rem postquam Marcianus intellexit, a Dorotheo ille eiectus est: quem is capere quidem (sic enim Imperatoris præceperat iussio) conatus est: sed id ab eo fieri non potuit, propterea quod pestis illa (nempe Theodosius) in Sina montem profugerat. Quam ob causam plurimi qui partibus eius fauerant, tormentis subditi sunt, non plebeij tantum homines, sed etiam qui propter habitum in monachorum ordinem censi fuerant.] hucusque Nicephorus de rebus Theodosij pseudoepiscopi Hierosolymitani, qui per menses viginti illam occupauit sedem: Ex cuius plane temporis calculo colligitur, hoc anno ipsum se in eam sedem intrussisse, mansisse vero vsque ad anni sequentis finem: quibus satis consentiunt quæ sanctus Leo ait, post sequentem annum fugato sedis illius inuatore, liberum fuisse Iuuenali suam, e qua fugerat, repetere Ecclesiam. Discrepat autem ab Euagrio Nicephorus, dum ille de Theodosio ait, iussu Imperatoris ductum esse captiuum Constantinopolim; iste vero illum fugam arripuisse; cui magis inhæremus.

Quid præterea, antequam Theodosius fugaretur, egerit in Palæstina, quæve transacta fuerint inter ipsum & sanctum Euthymium spectatæ sanctitatis virum, & quomodo tandem ipsa Eudocia Augusta in hæresim infeliciter lapsa ad meliorem frugem per eundem virum Dei fuerit restituta, audiamus a Cyrillo eiusdem Euthymij discipulo quam fidelissime conscriptam historiam, quam his verbis aggreditur^a: Postquam autem Euthymius illa legisset, & quæ scripta erant a sacro Concilio Chalcedonensi recte se habere inuenisset & concordare rectæ fidei veritatis: peruasit repente fama totam solitudinem, quod magnus quoque Euthymius sequatur Synodum Chalcedonensem. Hoc autem omnes propemodum monachos ad eam attraxisset, nisi quidam Theodosius habitu quidem monachus, moribus vero præstigiator importunissimus, & mente corruptissimus, veniens in Palæstinam, cum de dicta Synodo quædam improbe confinxisset, quod euerteret quidem dogma rectæ fidei, introduceret autem, vel potius reuocaret dogma Nestorij, cepisset Eudociam, quæ tunc versabatur in Palæstina. Per ipsam autem induxit omnes monachos. Et deinde etiam sedem Hierosolymitanam inuerecunde (o iustitia!) & impudenter inuadit: & cum ex potestate accepisset facultatem, bellum gerit aduersus diuinos canones & leges: hincq. factum est, vt homines probi & moderati a sedibus & sacris expellerentur, & nonnulli etiam ab eo interimerentur; & manus sceleratas Pontificum sanguine (proh dolor!) pollueret: malefici autem & præstigiatores & pestes, & carceribus potius digni quam sedibus, sacrorum interpretes crearentur & sacerdotes, & apud hunc sceleratum & exitiosum hominem magnam assequerentur potentiam.

Cum vero ipse sic haberet omnes monachos a se pendentes, & eos duceret quo vellet: ij soli qui magni erant sectatores Euthymij, fugiebant eius communionem tamquam aliquod scelus & piaculum. Quoniam autem eum quoque tentabat impius Theodosius & ad se accersebat, illo ne ipsius quidem sermonem audire sustinente; mittit ad eum legationem, Elpidium & Gerontium, quorum vnus quidem magni Passarionis, alter autem beatæ Melaniæ monasterij erat successor, rogantes, vt si ad ipsum venire nollet, conuenirent tamen vterque ad locum aliquem, & de his quæ vterque haberet, inter se differerent. Ille vero ad hæc grauiter exclamans: Absit, inquit, vt aut iniuste fuso sanguini sacerdotum, aut hæresi communicem cum Theodosio. Illi autem: Sed necesse est, inquit, vt tu communices Nestorio, quoniam & is duas tuetur naturas: quod quidem ne in hodiernum quidem diem ab aliquo accepimus, & eum secuta est Chalcedonensis Synodus.

Magnus autem respondens Euthymius: Quæ ab ea quidem Synodo sunt statuta, nondum, inquit, singulatim consideravi omnia: sed quod attinet ad decretum ab eis expositum, non possum ea quæ illis visa sunt, reprehendere. statuit enim ipsa quoque sequi sententiam trecentorum decem & octo sanctorum Patrum qui Nicææ conuenerunt, & suadet amplecti Synodum centum quinquaginta Patrum qui congregati fuerunt Constantinopoli; & iubet eos sequi qui conuenerunt Ephesi aduersus impium Nestorium: Cyrillum autem Alexandriæ

EXPPELLITUR THEODOSIUS

a Cyrill. in Vita Euthym. apud Sur. 20. Ianuar.

SCELERA HAERETICORVM.

EUTHYMIUS PROFITETUR CATHOLICAM FIDEM.

* Aclisonem

a Niceph. lib. 15. cap. 9. EUDOCIA AVGVSTA DECEPTA AB HAERETICIS.

SEVERIANI MARTYRIVM.

b Rom. Martyrolog. 21. Febr.

ATHANASII MARTYRIVM.

c Martyrolog. Rom. 5. Iul.

xandriæ Episcopū sibi adiungit, tamquam qui sit eiusdem sententiæ, & rectæ sententiæ fatetur esse magistram: Deiparam sanctā Virginem libera lingua nominat, & vnigenitum Dei Filiū ex ea natum esse asserit: sine tempore quidem & sine corpore ex Patre, in tempore autē & secundum carnem ex matre, vnum Christum, qui a nobis inconfuse, immutabiliter, citra diuisionem in duabus naturis cognoscitur: & propter eos qui audent quamdam inducere diuisionem in inexplicabili & arcana vnione, quæ in hypostasi seu persona facta est in vtero; & eos qui per conuersionem carnem factum dicunt Verbum Dei, & Vnigeniti carnem asserunt esse eiusdem essentiæ cum diuinitate; & alioqui propter eos qui non consentunt Verbi factam esse carni vnionem in hypostasi, sed per confusionem & coalescentiam, & deinde etiam *συνουσιαστικῶν*, hoc est, simul coniunctam essentiam, impie & prodigiose affirmant, qui quidem diuinitatis & carnis vniam dicunt fuisse naturam: adeo vt si ea spectentur quæ ab illis dicta sunt præter rationem, non possit seruari id quod est Christi patibile propter diuinitatis impassibilitatem, neque id quod est impatibile propter passibilitatem ipsius humanitatis. Conuenienter ergo instituto huius rectæ sententiæ illud, in duabus naturis, decreto additum est a Synodo, non tamquam seorsum & per partes Christum diuidens, sed eundem in vtroque continens, & vtrumque in eodem.] hæc quidem Euthymius, quo dilueret maculam illam calumniose aspersam, Orthodoxos euasisse Nestorianos, quo prætextu complures detrectassent eandem Synodum recipere; & vt ipsidem prodesset legatis, qui tam ignominiose Theodosium hæreticum sectarentur, cum sanctissimorum ipsidem essent heredes Dei amicorum, ille Passarionis, iste sanctæ Iunioris Melaniæ monasterij. Subdit vero Cyrillus:

Hæc prosequente Euthymio, laudabat quidem Elpidius, & fatebatur recte habere quæ dicta fuerant, etiam si non recesserit a communione Theodosij, & statim ostendit mutationem: Gerontius autem manebat in eadem sententia. Et sic reuersi, minime inter se consentientes, Theodosio responsa annunciant. Cum ille vero hæc audisset: quoniam in Palæstina iam omnia obtinebat, maius studium adhibebat, vt eum in suam nassam traheret: magnoq. Euthymio assidue tendebat laqueos, & eum inescabat, & quotidie aliquos ad eum mittebat, qui bona scilicet suaderent & vtilia, nempe vt discederet ab ijs quæ recta & pia sibi visa fuerant, Theodosio autem assentiretur, & amplecteretur illius communionem. Ille vero, quod hi quotidie venirent, ægre ferens, quid facit? Cum qui sub ipso erant omnes fratres conuocasset, & eis præcepisset, vt diligenter cauerent, & nullo modo cederent, nec assentirentur malæ Theodosij sententiæ, sed potius ora obstruerent eorum qui sic sentiunt, & pro viribus deducerent ad veritatem: nunc quoque recedit in vastam solitudinem, cum effecisset vt multi quoque alij imitarentur secessum.] imitatus plane Eliam^a qui videns Palæstinam Achab & Iezabelis impietate vastatam, secessit in montes.

Sed & alia quoque ex causa impulit eum Spiritus in desertum, nimirum ob magnos anachoretas ibi degentes, quos ad suam Theodosius pertraxisset communionem eo dolo, quod Nestorianos esse mentiretur, qui decretum fidei Concilij Chalcedonensis confectarentur. Ait ergo Cyrillus: Erat autem illic quidam magnus anachoreta, qui nuper quidem venerat e Lycia, vocabatur autem Gerasimus: qui cum omne vitæ institutum, quod monachos decet, in patria ostendisset, multos quoque passus erat sudores aduersus spiritus nequitia. Is ergo cum pulchre exerceretur in ea quæ est ad Iordanem solitudine, & sæpe dæmones percuteret; pulsatur ipse quoque, vel potius supplantatur ab eorum improbitate & abducitur ab hæreticis. Cum autem ab omnibus fere anachoretis audiret de Euthymio, ijsq. qui de eo sermones celebrabantur, aures haberet oppletas; aliquando ad eum venit in Ruban (ita nominabatur solitudo, in qua debebat Euthymius) cumq. cum eo diu esset versatus, & illius linguæ bibisset fluentum suauissimum: veluti quemdam morbum euomit hæresim, & ad sanam fidem reuertitur: Quod deceptus esset, magna ductus poenitentia, & cor varijs seductum sermonibus doloris stimulo castigans & puniens. Hunc autem ipsum alij quoque secuti sunt anachoretæ, Petrus cognomine Gurnitis, & Marcus, & Iulon, & Siluanus, qui & ipsi quoque Theodosij sectabantur communionem.] hætenus de his Cyrillus. Quomodo vero post biennium idem S. Euthymius Eudociam Augustam reddidit Orthodoxam, dicendum suo tempore. Sed non prætereatur, quod Gerasimus iste, quem Euthymius deceptum reuocauit ad fidem, magnifane fuit nominis anachoreta; illius enim, & non sancti Hieronymi opus fuit, vt Leone vteretur

ELPIDIVS DISCIT FIDEM CATHOLICAM.

EUTHYMIUS CVRAT ANACHORETAS AB HÆRESI.

EUTHYMIUS CVRAT ANACHORETAS AB HÆRESI.

A retur pro afino ab illo interfecto, ad subeunda consueta afini onera, vt nos alibi alia occasione dixisse meminimus.

Porro tantam Palæstinorum monachorū cladem per Theodosium his diebus illatā, non armis solum (vt vidimus) sed & pijs admonitionibus tum Marcianus Imperator, tum Pulcheria Augusta sunt conati auertere, atque lapsos ad fidem Catholicam reuocare: quarum ad eos missarum exemplaria litterarum Romam in manus S. Leonis Pontificis allatā sunt, vt ipse tradit ad sanctam Pulcheriam scribens inter alia istis verbis^a: Indicante enim fratre meo Iuliano Episcopo, peruenerunt ad nos in exemplaribus præceptionum vestrarum saluberrimæ sanctiones, quibus insanam imperitiam monachorum dignati estis parcendo plectere, & docendo punire; vt si eos ad poenitentiam miseratio diuina conuerterit, multis lacrymis & a nefandis cædibus & ab hæreticorum blasphemijs diluantur.] Ex tant quidem ipsæ litteræ, quibus eorundem hæreticorum monachorum fraudulentum consilium detegitur: nimirum quod cum traxissent ad sua vota Eudociam Augustam vxorem Theodosij, qui decesserat, Imperatoris; haud id sibi satis visum: sed decipere, & in hæresimq. pellicere tentarunt S. Pulcheriam, rati nimirum, si illam seducerent, haud dubium simul etiam Marcianum Imperatorem sibi facturos consentientem: sicut enim, seducta Eudocia, Palæstina potiti sunt; ita quoque si lucrarentur Pulcheriam, vniuersum se putabant esse seducturos Imperium. talibus namque sciebant artibus Arianā hæresim & alias ex præsidio feminarum, earumq. patrocinio altiores fixisse radices, easdemq. toto Orbe foecundiori germine propagatas. Sed & obserua vasticem: Ne vt hæretici videantur intrudi, se Eutychetem damnare profitentur, atque pariter Nestorium detestari.

Acceptis his ab eis Pulcheria litteris, quæ supplicè potius libellū præseferabant, ostendit C (vt decebat) illas viro suo Marciano Imperatori, memor verbi Domini^b dicentis Samaritanæ: Voca virū tuum.] Si enim quā instituebat ipse Christus, conscio viro suo, illud ipsum vult adimpleri: quomodo femina ad lapsum facilis cuiusque monentis admittit in animum sine viro doctrinam? Consuluit namque lubrico feminarum animo & Apostolus Paulus^c, dum monet eas, vt domi interrogent viros suos. Quæ autem suo arbitrio male sibi fidens regitur femina, in quæ præcipitia feratur incauta, recens toto Orbi vulgatum docet exemplum. Marcianus itaque ista accipiens, quæ ad eosdem Palæstinæ pseudomonachos scripserit, videamus: magno enim Dei beneficio conseruata sunt posteris præclara huiusmodi antiquitatis monumenta, quæ sic se habent^d:

Agnosce nostra maiestas preces, quas ad sacratissimam pijsimamq. dominam nostræ tranquillitatis coniugem direxistis; rebus ipsis mihi persuasum est, quomodo non supplicationes misistis, sed sub schemate precum impiam & Dei legibus Romanæq. Reipublicæ contrariam existentem vestram demonstrastis intentionem. Nam cum oportuerit vos quieti vacare, & esse sub sacerdotibus, eorumq. doctrinis obedire; doctorum potius ordinem audacia vehementi assumere præsumpsistis: qui neque a recte docente doceri patimini; & vobismetipsis stulte persuadetis, quia cunctos oporteat circa aptæ fidei scientiam vos potius sequi, quam sanctorum Apostolorum, Prophetarumq. volumina, & sanctæ memoriæ Patribus mandata contradita. Et quasi priorum minora delinquere vos putastis, si falsis doctrinis vestras præsumptiones obumbrare volentes, nihil veritatis in vestris precibus diceretis, asserentes neque incendiorum, neque homicidiorum, neque aliarum incongruarum rerum esse vos auctores, aut monasteria; sed & incolas ciuitatis & quosdam peregrinos memoratarum rerum originem extitisse. Sed nihil horum quæ testata sunt, nostram latuit pietatem: quando & monumentorum Gestis & singulorum relationibus nobis apertum est, quomodo Aeliorum ciuitas a vobis velut hostibus capta sit, qui habitare in monasterijs & in eiusmodi locis obseruare debuistis: Insuper & venerandæ memoriæ diaconi commissa cædes, & quod illius corpus post necem etiam communi sepultura priuatum, & insensibiliter tractum subdebatur iniurijs: Quomodo etiam domus incensæ & portæ clausæ sint ciuitatis, & quasi legibus proprijs ciuitatis custodiebatis muros, & carcere violenter aperto, malorum præsumptoribus remissio poenarum, & periculosa fugæ præbebatur occasio.

Proficientibus autem ad peiora, postremis minora fuisse præcedentia demonstrantes, Iuuenalem sanctissimum & alios reuerendissimos sacerdotes per quemdam ad hoc destinatum interficere voluistis. Cum vero is qui missus fuerat, fuisset spe sua deceptus; sine effectu suam vesaniam & eorum a quibus missus fuerat, esse non sinens, Seuerianum san-

a Leo epist. 60.

FRAVDENS HÆRETICORVM, VT ABVDICANT PVLCHERIAM.

b Ioan. 4. FEMINAE CONSVLANT VIROS. c 1. Cor. 14.

d In epist. Vir. illustr. pro Concilio Chalced. epist. 2. tom. 2. Concil. MARCIANI AVG. EPISTOLA AD MONACHOS HÆRETICOS.

CAEDES AB HÆRETICIS FACTA.

etæ memoriæ Episcopum gladio percuciens, neque ijs qui erant cum eo pepercit. Hæc ergo & his peiora delicta & quomodo præsumpta, & quibus agentibus aut inuitantibus acta sint, manifestant ea, quæ frequenter in diuersis iudicijs proprie demonstrata, & sacratissimis nostris auribus intrata sunt, certissimum indicium vestræ voluntatis habentia, quam prompte ad delinquendum decederetis, non Dei fidem iudicare vel fouere volentes, sed vestras petulantias & sacerdotia defendentes, quorum vos ostendistis omnimodis alienos, dum in perditionem ciuitatum habetis studium.

Nostra quidem pietas admiratur, qua causa Eutychem equidem anathematizatis, bene tamen facientes; Theodosio vero, qui peior est omnibus, vos ipsos contradidistis, sapiens ea quæ sunt Eutychem: qui circa Valentini & Apollinaris contra Orthodoxam fidem habens zeli vesaniam, sanctissimas conturbat Ecclesias, ciuitatibus vero subuersionis importabilis & vexationis existit occasio: sed etiam vobis factus est nefandarum & iniquarum causarum princeps. Et impietatis quidem suæ delictorum poenas dignissimas dabit omnium Domino & Saluatori Christo; aduersus quem rei excitantes originem, non eum patietur sacra potestas sine supplicio finire ea, quæ in eius fidem blasphemi & in sanctam Ecclesiam & in sanctos viros miserande peremptos nefande commissa sunt. Nostra quidem tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperauit, sed vt tantummodo Aeliorum sedaretur ciuitas, quatenus de cetero quies eius ab omnibus seruetur. Vestra autem procacitas mandatis contraria monachorum agens, bellum aduersus communem quietem assumpsit; & multitudinem congregans larronum, & aliorum inique agere solitorum, armaque contra legitime viuentes commouens, causa cædis & deuastationis, aliarumque crudelium rerum, prouinciæ habitatoribus fuit.

Vnde nota quidem maiestas nostra vt indignaretur rerum talium commissoribus, infirma clementia superata est, vt quatenus cædis & incendiorum auctores rei, licet etiam aduersus vos iustum esset vt indignatio nostra proueniret: relinquentes quidem monasteria quibus vos semper obseruare mandata præcipiunt, præsumentes autem & illa quæ vltimo supplicio digna consistant: Quia vero docere potius quam discere præsumitis, diuina ne scientes eloquia aperte præcipientia; quia non est discipulus super magistrum suum: Quas doctrinas Saluatoris animarum nostrarum, aut sanctissimorum Apostolorum & Patrum secuti estis? Non enim, licet proprias sequentes impietates, dicere præsumitis, quia per eandem, aliaque delicta quæ vos egistis, Sanctorum eruditio procedebat. Proinde duas naturas audientes, perturbatas vestras animas fuisse docuistis, veluti quadam nouitate auribus vestris illata, &c.] subdit his Imperator rectæ fidei doctrinam Concilij & sanctis Patribus consentientem. Atque post hæc de conatibus & violentijs ab ijs adhiberi solitis, vt quisque suæ ipsorum hæresi subscriberet:

Igitur nostra clementia nulli penitus necessitatem præcepit imponi, quatenus aut subscribat, aut consentiat, si noluerit. Non enim terrore aut violentia aliquos volumus ad viam trahere veritatis. Diuerse autem vos super ea quæ dudum præsumpsistis gladijs, alijsque crudelitibus, insuper & iniurijs & tormentis in mulieribus honestis & nobilibus perpetratis; etiam necessitatem pluribus non dubitastis inferre, vt consentirent quidem peruersis doctrinis, vt cum clamoribus & subscriptionibus anathematizarent eandem sanctam Synodum, & sanctissimum Patriarcham sedis Apostolicæ maximæ Romæ Leonem, & sanctissimos Patres. Pro quibus causis necessario reddituri estis omnium Deo & Domino rationem, in cuius iniuriam (si dici fas est) talia facere præsumpsistis, opprobrium & irrisio scelestis Paganis & hæreticis iustissime constituti, quibus estis exemplum confusio- nis effecti.] Intelligis, lector, derisos esse & a Paganis atque hæreticis alijs huiusmodi insipientes pseudomonachos, dum audent in sanctam Synodum & ipsum sanctum Leonem Romanum Pontificem anathema dicere, & alios per tormenta ad istud ipsum agendum impellere: par quidem est causa recentiorum hæreticorum, digni sane & ipsi qui & ab ijs qui foris sunt derideantur etiam infidelibus. Sed recto illud accipias sensu, quod ait Imperator, neminem inuitum se cogere ad fidem, eo scilicet modo quo ipsi faciebant hæretici in Palæstina. Ceterum plura ab eodem Imperatore aduersus hæreticos data esse rescripta, tum quæ sunt dicta superius, tum etiam quæ paulo post dicturi sumus, manifeste declarant. Sed quid in super in eisdem Imperator? audi hæc postremum:

Quia vero & Samaritas accusastis, tamquam qui aduersus sanctas Ecclesias crudelia & nefanda commiserint, & cædis partem & alia simul incongrua fuerint meditati: cognoscite quia

SEMVLANT EUTYCHIANI SEDAMNARE EUTYCHETEM.

MARCIANVS BENIGNE AGIT CVM HÆRETICIS.

a Marc. 10. Luc. 6.

QVID IN S. SY NODVM ET ROM. PONTIFICEM AVDENT HÆRETICI.

QVAE TRIBUTA SINT SAMARITIS.

A quia fanciuimus, vt inquisitione subtilissima subsecuta per virum spectabilem Comitem Dorotheum, ea quidem quæ direpta sunt sanctis Dei Ecclesijs, & eis qui perdiderunt, restituantur: Illi autem qui harum rerum inueniuntur auctores, legitimæ vltioni subiaceant: nihilque vobis in eorum defensione commune sit, quos oportet agnoscentes quomodo credat nostra potentia, & a nostra pietate pariter inuitatos, a sancta & Orthodoxa fide nullatenus deuiare, sed residere potius in monasterijs, & ad profectum meliorem orationibus vacare, & consona paternis mandatis semper efficere, nullamque turbam omnino miscere. Sed neque his quæ ad perditionem animarum a prauis doctoribus proferuntur incaute consentientes, ab Orthodoxa fide & Dei vos separetis Ecclesijs.

Collectas vero canonibus contrarias nequaquam facere præsumatis, scientes ea quæ dudum sancita sunt a diuæ memoriæ priorum temporum Principibus, qui sanctam Catholicamque religionem roborantes, maximis supplicijs extraneas collectas præsumentes facere, subdixant: Nos autem priorum vos poenitentiam habere credentes, clementiam nullatenus denegauimus, multis utique precibus vltimæ sanctissimo Iuuenale, per quas nos exorauit, hæc ad vos scripta transmitti. Agnoscentes autem diuersorum precibus, quibus a militibus custodire iussis Aeliorum ciuitatem multitudine caballorum atque virorum vestra monasteria conturbantur: etiam in hoc indignati per Dorotheum virum spectabilem Comitem ab hac eum molestia liberare fanciuimus: licet nec antea iniuriam fieri monasterijs, aut vestra refugia sustinere præceperimus angustias.] hæc litteræ indulgentiæ Marciani Imperatoris ad monachos Palæstinae, ad quos eiusdem argumenti alias dedit sancta Pulcheria Augusta, quarum est exordium: Preces equidem, quas ad nostras direxistis pietatem, &c.] At ne sic quidem obdurata eorumdem impiorum monachorum corda emolita sunt: nam quousque in ea regione Theodosius ille scelestissimus mansit, ijdem in omnia mala cum illo conspirauere. Laborauit quoque in his sedandis turbis Romanus Pontifex Leo, vt ex litteris anno sequenti datis ad Eudociam Augustam in Palæstina degentem apparet: dicemus de his opportunius suo loco.

Ipsæ autem Marcianus Augustus hoc anno rursus res actas in Synodo Chalcedonensi suis muniuit edictis, & quæ eidem contraria essent deleuit; atque primum aboleri præcepit quæ contra sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanum Episcopum fuissent Theodosij lege statuta; itemque stabilita esse voluit quæ de eodem sancto Flauiano in Concilio Chalcedonensi decreta essent, ita rescribens ad Palladium Præfectum Prætorio Orientis:

Gloria numquam gloriosa morte perimitur: nec pereunt cum morientibus virtutes: immo obitu etiam existimatio augetur bonorum, quia omnis aduersus mortuos euanescent inuidia. Inde tanto studio ac præconio maiorum facta laudamus: inde optimorum maxima cum veneratione memoria celebratur: inde magnorum animi virorum exitus appetuere vere gloriosos; quia compertum erat eos solummodo perpetuo mori, quorum de vita ac morte taceretur. Id ita esse etiam præfenti in tempore diuinum ostendit, humanumque iudicium. Cum enim falsa inuidia & improbe concinnata calumnia religiosæ ac venerabilis memoriæ Flauianus huius almæ vrbs Episcopus Episcopatu fuisset expulsus, (quamuis hoc fuerit plenius retinere sacerdotium, fidem quam acceperat conseruare: is enim solus est, qui esse meretur, Episcopus) tamen ita eius reliquias & expetijt hæc sacratissima ciuitas & recepit, vt beatior omni viuente videretur: vt exitus ille qui putabatur acerbus, optandus credatur fuisse, quo illam immortalem mercatus est laudem: secutumque est illud quod meritis eius Diuinitas præstitit, vt venerabilis Synodus innumerabilium pene sacerdotum Chalcedone conueniret: quæ dudum fidem diligenter inquiri, auctoritate beatissimi Leonis Episcopi æternæ vrbs Romæ, & religionis fundamenta constituit sanctæ ciuitati, & Flauiano palmam mortis tribuit gloriosæ.] Quæ post hæc sequuntur, relata etiam habentur in Iustinianum Codicem:

Ergo quoniã venerabilis recordationis Flauianus tanto ac tali decoratus est testimonio, vt Eutyches, qui contra fenserat, cum sceleratis dictis suis ab omnibus vno ore damnaretur: aboleatur illa constitutio * Theodosij, quæ subreptione sceleratorum post obitum sanctæ memoriæ Flauiani aduersus eum lata cognoscitur: cessetque in totum, cuius initium fuit iniustum, & iniusta sententia. Nihil obstat quoque Eusebio Dorilai & Theodoro Cyri religiosi Episcopis, qui eadem lege continentur: quoniam non possunt sacerdotes constitutione damnari, quos Syhodicum ornat super conseruanda religione decretum. Expulsa itaque

BENIGNITAS MARCIANI ERGA PRÆVOS MONACHOS.

a Extras apud Concil. Chalced. Act. 3. S ANCTIO IMP. DE ABOLENDA LEGE THEODOSII CONTRA FLAVIANVM.

bl. quoniam. C. de Episc. & cler. * ille a constitutione EUSEBIVS ET THEODORET. LEGE IMP. DE FENDVNTVR AB ILLATA CALVMNIA. * expuncta

itaque illa sanctione, retineat vitæ, gloriæq. Flavianus, quam meretur, perpetuam laudem, A ceteris constantiæ erga fidem futurus exemplum. Illustris igitur & magnifica auctoritas tua hanc saluberrimam legem, edictis propositis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Datum Constantinopoli, pridie Nonas Sporatio viro clarissimo & qui fuerit nunciatus Conf.]

Mense vero Iulij idem Marcianus aduersus eosdem Eutythianos promulgauit edictum, quos & diuersis pœnis exagitauit: est eius initium^a: Amplæ omnipotenti Deo referendæ sunt gratiæ, &c.] Post nonnulla autem, quæ demum aduersus eos decreuerit, ita habet: Verum quoniam Principalis prouidentia est, omne malum inter initia opprimere, & serpentem morbum legum medicina refecare: Hac lege decernimus, eos qui Eutythetis decipiuntur errore, ad exemplum Apollinariorum, quos Eutythetis secutus est, quosq. venerabiles parentum regulæ, id est, Ecclesiastici canones, & Principum diuersorū sacratissima scita condemnant: nullum Episcopum, nullum habere^{*} presbyterum, nullos habere vel appellare clericos; ipsamq. Eutythetem nomine presbyteri (quo & indignus & spoliatus est) in totum carere. Si qui autem contra definita nostra, Episcopos, presbyteros, ceterosq. clericos ausi fuerint creare; tam factos, quam facientes, vel præsumentes sibi clericorum gradum, bonorum amissione percussos, exilio perpetuo præcipimus contineri. Coeundi, vel colligendi, vel congregandi monachos, vel ædificandi monasteria; nullam eos iubemus habere licentiam; locaq. ipsa, in quæ conuenire aliquando tentauerunt, confiscari, si tamen domino loci sciente conuenerint: Quod si ignaro actore; conductorem loci sustibuscæsum, deportationem subire censemus.

Ipsos præterea nihil ex testamento cuiusquam capere, nihil eis qui eiusdem erroris sunt, relinquere testamento. Ad nullam eos patimur aspirare militiam, nisi forte ad cohortaliciam vel limitaneam. Si quis etiam extra prædictam militiam inuentus fuerit militare, vel quia ignorabatur eius in religione peruersitas, vel quia post adeptum cingulum ad hunc deuenerit errorem: solutus militia, infidelitatis suæ fructum hunc habeat, vt optimorum hominum & Palatij communionem priuetur: nec alibi quam in quo natus est uico vel ciuitate versetur. Quod si qui eorum in hac alma vrbe (quod credi nefas est) geniti sunt: tam hac ciuitate venerabili, quam sacratissimo Comitatu, & omni excludantur metropolitana ciuitate. Et hæc quidem generaliter circa omnes constituimus, qui tali labe polluti sunt, vel polluentur. Eos autem qui antehac clerici Orthodoxorum fidei & monachi, qui quondam Eutythetis habitauerunt diuersorium (neque enim monasterium dicendum est, quod religionis habuit inimicos) qui ad hoc vsque insaniam processerunt, vt relicto venerabilis religionis cultu, & Synodi decreto, quod totius pene Orbis Chalcedone coadunati decreuere sacerdotes, infaustam Eutythetis sequerentur assertionem: quia vera luce deserta, tenebras eligendas esse crediderunt: omnibus pœnis, quæ vel in hac vel præcedentibus legibus aduersus hæreticos definitæ sunt, iubemus teneri: immo extra Romanum expelli solum, sicut præcedentes religiosissimæ constitutiones de Manichæis constituere; ne eorum venenatis fraudibus, sceleratisq. commentis innocentium & infirmorum animi decipiantur.

Comperimus præterea, quædam eos in contumeliam religionis & inuidiam venerabilis Synodice definitionis fuisse mentitos, conscriptisq. libris & chartarum tomis plura finxisse, quæ eorum insaniam aduersus veram fidem aperte signarent: Atque ideo præcipimus, vbicumque huiusmodi scripta reperta fuerint, ignibus concremari. Eos vero qui vel scripserint, vel alijs legenda tradiderint docendi studio, vel discendi: censemus deportationem puniri. Docendi etenim hanc infaustam hæresim (sicut pridem edictis serenitatis nostræ continetur) omnibus adimimus facultatem: quia vltimo supplicio coercebatur, qui illicita docere tentauerit. Eos vero qui discendi studio audierint scelerata differentem, decem librarum auri multa compescimus: ita enim materia subtrahetur erroris, si peccatorum & doctor defuerit & auditor, Palladi parens carissime. Illustris itaque & magnifica auctoritas tua, edictis propositis, omnibus faciat nota quæ iussimus: Cognoscentibus Moderatoribus prouinciarum, eorumq. Officijs, Defensoribus etiam ciuitatum: quod si ea quæ mera^{*} fide & sancto proposito custodienda censuimus, aut neglexerint, aut permiserint temerari, denarum librarum auri multa percussis, vt religionis legumq. proditores etiam existimatione laborabunt. Dat. decimoquinto Kal. Augusti, Constantinopoli, Sporatio & qui fuerit nunciatus Conf.] hæc sunt quæ spectant ad ea quæ legibus Marciani

* Exat apud Concil. Chalced. Aff. 3.

* creare POENAE RE-CENS SANCITAB CONTRA EUTYTHIANOS.

Inter ista

CITIO

DEI AC

SCVNT HABESIM.

ADVERSUS SCRIPTA ET EOS QUI DO-CENT VEL DISCVNT HABESIM.

et dicitur

et dicitur

et dicitur

* vera

A ciani Imperatoris aduersus hæresim Eutythianam fuere hoc anno statuta. Inuisamus iam res in Occidente gestas ab ipso Valentiniano Imperatore.

Hoc quidem anno, decimosextimo Kalendas Maij, Valentinianus Imperator indignam plane Christiano Principe edidit sanctionem^a, qua abstulit iudiciale Episcoporum tribunal: ius enim dicere eos vetuit, nisi partes ex consensu apud aliquem Episcoporum sponte agere delegissent; nullamq. voluit esse clericis fori exceptionem, omne adimens iudicium Ecclesiasticum, nisi in his quæ ad religionem pertinent iudicandis. Sed & vetuit curiales clericos ordinari, vel monachos fieri, similiter & originarios inquilinos, colonos, & seruos. Hæc quidem Valentinianus turpiter Romæ promulgat: sed quam inique & impie, lata a successore Maioriano his contraria sanctio demonstrat. At putas ne, lector, ista adeo impia & temeraria absque vltione a Deo præterita? Considera (dicam cum Iob^b) semitas Thema, & itinera Saba, & expecta paulisper.

Quam autem male cõsularur Imperio, dum in Ecclesiarum iura insurgunt Imperatores, pluribus sæpe superius est demonstratum, & nunc grauiori damno id ipsum Imperatorem cõtigat experiri. Hoc namque anno (vt habent Marcellinus & Cassiodorus in Chronico & alij omnes) Attila, qui anno superiori maxima iactura suorū in Gallijs ab Aetio & Gothis victus fuerat, ex peccatis Imperatoris ipse, Flagellum Dei dictus, viribus auctus, Aquileiam nobilissimam Italiæ urbem, alteram Romam antiquitus dictam, & alias nobilissimas ciuitates expugnat & diruit, perditurus & ipsam urbem Romam vna cum Imperio, nisi ille cuius Valentinianus depresso auctoritatem, diuina fultus potentia obuiaffet. indiguit infelix Augustus Papæ præsidio, cuius humiliauerat potestatem: vt plane euenerit, quod mox in Iob recitata sententia subditur: Confusi sunt, quia speraui: venerunt quoque vsque ad me, & pudore cooperti sunt.] Intelligis ex iisdem, quando polleat, vigeatq. flagellum Dei, quod erat nomine Attila nuncupatus; quando videlicet Principes in sancta delinquant. At vti nam cana tantum de his extarent exempla, & non recentia videremus, addi quotidie hostibus robor, cum iura violantur Ecclesiæ: sicuti hoc anno accidisse vidimus Valentiniano, cui post latum impium edictum nulla cessere prospera, sed aduersa, cunctaq. in deterius sunt prolapsa, atque penitus labefactata, ipseq. demum miserando interitu perijt: contra vero propter peccatum admissum, redditæ sunt vires Attilæ, licet victo antea & profligato; & Genferico ad cladem vrbs, captiuitatemq. regiarum feminarum, aperta est, Deo vltore, via.

Hæc vero de Attila quomodo se habuerint, qui ex Theophane & alijs antiquam collegit historiam, quæ Pauli Diaconi esse perperam fertur, his verbis habet^c: Attila continuo resumpta fiducia cruentus Italiam petit, Aquileiam captam funditus eradit, Ticinumq. Mediolanum regias vrbes excidit.]

Quid autem Mediolano potitus, illic egerit, accipe ex Suida, qui ait: Attila cum Mediolanum urbem populosam peruenisset, & Romanorum Imperatores in aureis solijs sedentes, Scythas vero ad eorum pedes depictos vidisset: se in folio sedentem, Romanorum vero Imperatores saccos super humeros ferentes, & ante pedes suos aurum effundentes pingi iussit.] hæc Suidas. Vidisti tumorem Hunnicum & barbaricam arrogantiam? vnde magis intelligas, haud humanarum fuisse virium, adeo ferocissimum atque superbissimum Scytham reddere mansuetum. sane quidem. Deus enim, qui d sæuienti mari claustra posuit atque vectes, ipse coercuit nullo negotio mentem magnam, spiritusq. vehementes cohibuit. Sed quomodo id præstiterit, ipse qui superius narrare pergit auctor:

Inde (inquit) vastatis circumcirca locis, cum Romam quoque pararet irrumpere: Leo Magnus Papa missu ad eum Valentiniani Imperatoris accessit: eumq. adeo mitem reddidit, vt illico promissa pace firmissima, vltra Danubium non rediturus abierit.] hæc ibi. Testis est etiam Cassiodorus^e, sequestre S. Leone Papa Attilam pacem concessisse Romanis. Porro cum sancto Leone profectos esse aliquot nobilium Romanorum, idem scribit Cassiodorus, dum agit de patre suo vna cum Carpilione ad Attilam legatione fungente, his verbis^f: Ad Attilam igitur armorum potentem cum supradicti filio Carpilione legationis est officio non irritè destinatus: Vidit intrepidus, quem timebat Imperium: facies illas terribiles & minaces fretus auctoritate despexit: nec dubitauit eius altercationibus obuiare, qui furore nescio quo raptatus^{*}, mundi dominatum videbatur expetere. Inuenit Regem superbum, sed reliquit pacatum, & calumniosas eius altercationes tanta virtute

FORVM EC-CLESIASTI-CVM DEM-PTVM A VA-LENTIN. a Nouel. Valen-tin. tit. 12. de Episc. iudic. 10.

b Iob. 6.

AQVILEIA AB ATTILA DE-RVTA.

c Paul. Diacon. Miscel. lib. 15.

d Iob. 38.

e Cassiodor. in Chron. hoc amp.

f Cassiodor. Par. lib. 1. epist. 14. BEGATIÓ PA-TRIS CAR-PIODORI. * raptus

virtute destruxit, vt voluisset gratiam quærere, cui expediebat pacem cum regno ditiffimo non habere. Erigebat constantia sua partes timentes: nec imbecilles sunt crediti, qui legatis talibus videbantur armati. Pacem retulit desperatam. Cuius legatio quid perfecit, datur intelligi, quæ tantum est gratulanter excepta, quantum & videbatur optata.] hæc Cassiodorus, dum hæc agit, vt suos commendet maiores: verum liberiori affectu scribens Chronicon, istud ipsum tribuit sancto Leoni. Sed & in epistola Orientalium Episcoporum ad Symmachum Papam, cum vocarent eum in Orientem, eiusdem sancti Leonis legationis mentio habetur his verbis^a: Festina (inquiunt) & noli tardare ad Orientis auxiliium, magis autem ad maiores partes habitabilis mundi: quia non tantum pro centum viginti millibus illis in magna quandoque constitutis ciuitate Niniue^b, sed a multo plurimis spera expectari tuam post Deum medicinam. Si enim qui præcessit beatitudinem tuam inter sanctos constitutus Leo Archiepiscopus ad Attilam tunc erronem barbarum per se curare non duxit indignum, vt captiuitatem corrigeret corporalem, nec tantum Christianorum, sed Iudæorum (vt credibile est) atque Paganorum; quanto magis festinare, ad tuam attinet sanctitatem? &c.]

Grande plane miraculum, vt inundantē, & rapido cursu absque impedimento fluentem, cunctaq; obuiantia sibi sternentem atque vastantem barbarorū torrentem Summus Dei Sacerdos retro conuertens, aluo sicco relicto, vnde fluxerat, velociori fecerit fluxu recurrere. Sed vnde tanta Leoni, vt vincentē vinceret Attilam, & absque armis cōditiones pacis quas obtulit, veluti victum accipere atque seruare coegerit, & iam se inferentē victricibus armis in Urbem, concito gradu ad propria remeare compulerit? Ille, inquam, qui ab Actio & Gothis victus, cessit ad tempus, vt vehementiori iterū irrumperet impetu; tanta iam fretus potentia victor, quomodo a Leone cogitur furens barbarus & relinquere Italiam, & vltra montes ad Istrum non amplius rediturus abire? Sensit cito, quod tardius Antiochus^c impius experimento confessus est, æquum esse hominem subditum esse Deo, nec mortalem paria cum Deo sentire. Sed & vnde immanissimo Regi tanta de Deo scientia, vt putauerit obuianti sacro Antistiti esse cedendum? Dicam quæ produnt Romanæ Ecclesiæ vetera monumenta, in ecclesijs publice legi & annis singulis repeti consueta, quæ sic se habent:

Cum Romam ardenti furore Attila raperetur, iamq; copias vbi Mincius in Padum inluit, trajcere pararet: occurrit ei Pontifex Leo malorum Italiæ impendentium misericordia motus: cuius diuina eloquentia persuasum est Attilæ, vt regrederetur. Qui interrogatus a suis, cur præter consuetudinem inflexus esset, atque tam humiliter Romani Pontificis imperata faceret? Respondit, & confessus quod verum esset; nimirum se vidisse, Leone loquente, astantem alium quemdam habitu sacerdotali decorum, quid diuinum præferentem, minantemq; mortē, nisi Leonis Papæ iussa capefferet.] Alij textus habent, duos viros apparuisse, alterum a dextris, a sinistris vero alterum: quorum visione perterritus, nihil sibi præterea fuisse reliquum, quam quod minaci vultu numen exigeret, ipse homo quam cito persolueret; quod non esset mortalium facultatis Diuinitati resistere, vel in superos bellum inferre. Testabantur quidem ipsum vera fateri interrupta pauore atque concisa tremore verba; trucidis atque inexorabilis vultus pallor, & robusti audacisq; animi improuisa deiectio, atque totius simul corporis consternatio.

Considerasti ne, lector, quam^d terribilis sit Deus in consilijs suis super filios hominum? Eo tempore, quo Valentinianus Augustus Ecclesiasticū tribunal deprimit; tunc Deus illum comprimit, atque super Reges Pontificem Romanum exaltat: Et ne quid minus habere videretur nouæ legis Summus Sacerdos a veteris Testamenti Propheta, ad quē Dominus^e: *Ecce constitui te super Gentes & regna:] dat ei vt barbarum atque trucem Regem coerceat, parereq; cogat, & Valentinianum Imperatorem labantem confirmet in eo de quo periclitabatur Imperio, qui nuper ab eo fuerat e tribunali depositus. Ita plane qui nutu cuncta gubernat, hunc^f humilians & hunc exaltans, sacra semper voluit præstare profanis.*

At quid ad hæc tanta Gentiles, qui adhuc Romæ reliqui erant? Ne id Deo Christianorum ferrent acceptum, astrorum potentia & fati necessitate, ne in Urbem irrueret Attila, factum esse iactabant. Porro hæc omnia refellens, beneficio Apostolorum fuisse Urbem tanta bona concessa idem sanctus Leo pro concione exprobrat ingrato populo anniuersaria die huius accepti a Deo beneficij ludis occupato Circensibus, cum huiusmodi ad populum perbreuem habuit concionem^g:

A Religiosam deuotionem, dilectissimi, qua ob diem castigationis & liberationis nostræ cunctus Fidelium populus ad agendas Deo gratias confluebat, pene ab omnibus proxime fuisse neglectam, ipsa paucorum qui adfuere raritas demonstrauit, & cordi meo multum tristitiæ intulit, & plurimum timoris incussit. Magnum enim periculum est, esse homines ingratos Deo, & per obliuionem beneficiorum eius, nec de correctione compungi, nec de remissione lætari. Vereor igitur, dilectissimi, ne vox illa Prophetica tales increpasse videatur, quæ dicit^a: Flagellasti eos, & non doluerunt: castigasti eos, & noluerunt accipere disciplinam. Quæ enim in eis correctio ostenditur, in quibus tanta auersio reperitur? Pudet dicere, sed necesse est non tacere: Plus impenditur dæmonijs, quam Apostolis; & maiorem obtinent insana spectacula frequentiam, quam beata Martyria. Quis hanc Urbem reformauit saluti? Quis a captiuitate eruit? Quis a cæde defendit? ludus Circensium, an cura Sanctorum? Quorum vtique precibus diuinæ censuræ flexa sententia est, vt qui merebamur iram, seruemur ad veniam.

Tangat, obsecro, dilectissimi, cor vestrum illa sententia Saluatoris^b, qui cum decem leprosos misericordiæ virtute mundasset, vnum tantum dixit ex eis ad agendas gratias reuertisse; significans videlicet de ingratis, quod huic pietatis officio, etiam si corporis assecuti sunt sanitatem, non tamen sine animi impietate defuerunt. Ne ergo ista ingratorum nota etiã vobis, dilectissimi, possit adscribi: reuertimini ad Dominum, intelligentes mirabilia, quæ in nobis dignatus est operari: & liberationem nostram, non sicut opinantur impij, stellarum effectibus, sed ineffabili omnipotentis Dei misericordiæ deputantes, qui corda furentium barbarorum mitigare dignatus est; ad tanti vos beneficij memoriam toto fidei vigore conferte. Grauis negligentia maiore satisfactione curanda est. Ad emendationem nostram vtimur lenitate parentis^{*}: vt beatus Petrus, & omnes sancti, qui nobis in multis tribulationibus adfuerunt, obsecrationes nostras pro vobis apud misericordem Deum iuuare dignentur, per Christum Dominum nostrum. Amen.] ita sanctus Leo; & quidem propheticæ, quod debetur ingratis, est comminatus supplicium. Etenim qui tantum Dei donum non (vt par erat) iugi gratiarum actione sunt profecuti, denuo tradi barbaris meruerunt, nempe Vuandalis: haud enim sero vindicta prodijt, nimirum post biennium, vt suo loco dicturi sumus.

Desiderantur res ab Attila gestæ fufius scriptæ a Prisco Rhetore huius temporis nobili scriptore, vt testatur Euagrius^c. Addunt alij, precibus sancti Geminiani Episcopi Mutinam ab Attila liberatam. Referunt & Rauennam, Ioannis Præfulis, qui Neoni successit, orationibus tantum euasisse periculum. Tradunt pariter, ex hac inuasionem Attilæ, Venetiæ prouinciæ occasionem manasse, vt Veneti in insulas transmigrarint, atque Patauini occupauerint Riuum altum; ijdemq; necessitate primum impellente, postea vero & ratione suadente, ad euitandos frequentes barbarorum incursus ibi habitare delegerint: vt paulatim crescentibus ædificijs, ampliffimæ Venetiæ ciuitatis condendæ ex ea infelicitate felicissima iacta fuerint fundamenta: vt diuino plane nutu acciderit, ne Italia relinqueretur sine Republica; quæ olim florentissima, dominantium vi oppressa, iam cum Imperio collabente, prorsus videretur extincta.

Quod vero ad Aquileiæ excidium pertinet: quomodo acciderit, vt vrbs munitiffima a tyrannis sæpe obsessa, numquam vero capta, ab Attila fuerit expugnata: qui hæc cupit, veteres historicos consulat: quibus tamen in eo assentiri minime possumus dicentibus ab hoste direptam, incensam, ac funditus euersam, adeo vt diu habitari desierit. Etenim fugatos habitatores, vel captos ab hostibus postliminio redijisse, satis certo intelligi potest ex epistola sancti Leonis Romani Pontificis data ad Niceam^d, aliàs Nicetam Aquileiensem Episcopum, post annos sex, nimirum Domini anno quadringentesimo quinquagesimo octauo sub Consulatu Maioriani: qua ad eiusdem Episcopi consultationes respondit, nimirum quid agendum de feminis illis Aquileiensibus, quæ, captis viris, alijs nupsissent; num illis e captiuitate regressis, eisdem reddendæ essent? In quibus Aquileiensem mulierum non nihil impudicitia sugillatur; quam tamen ab alijs^e, qui hæc minime perspecta habuere, legi plurimum commendari. Quod vero ad eandem epistolam spectat; Nouatores, ijdemq; calumniatores, in ea velut in scirpo nodum quærentes, sanctum Leonem carpunt, quem volunt dixisse, non peccare mulierem, si nupsit alteri viro, quando existimet primum virum adhuc esse superstitem. At non hæc quidem tantus Pontifex tradit; sed de ea tantum muliere loquitur, quæ nubit alteri, dum putat virum esse defunctum.

LEONIS PAP.
REDARGVTIO
AD INGRA-
TVM POPV-
LVM.

^a Hierem. 3.

^b Luc. 17.

^{*} parentis

^c Enagr. lib. 2.
c. 17.

VENETIARVM.
CIVITATIS
ORIGO.

AQUILEIA
HABITARI
ITERVM COE-
PTA.
^d Leo epist. 79.

^e Sabel. Ennead.
8. lib. 9.

atum . sunt hæc verba S. Leonis : Nec tamen culpabilis iudicetur & tamquam alieni iuris peruafor, qui personam eius mariti, qui iam non esse æstimabatur, assumpsit.] Cum vero idem S. Leo viuentium adhuc virorum insolubile omnino velit esse coniugium, eo tantum casu inculpabile esse subdit, quod mortis necessitas præstitisset, nimirum cū mulier nupsit putans virum suum esse defunctum . Ad hoc namque caput, cum creditum est virum esse defunctum, se respondere, ipso ferme exordio epistolæ idem Pontifex profitetur . Reuerfis vero viris, quæ eis se iungunt cum laudet, renuentes anathemate damnat . Agitur præterea in eadem epistola de illis Aquileiensibus, qui cibos immolatitios timore compulsi, vel vrgente fame, sponte comedissent, necnon de illis qui metu coacti fuerint iterum baptizari : ex quibus intelligere possumus, Hunnorum exercitum non ex Paganis tantum, sed & ex Arianis barbaris fuisse conflatum, qui captiuos more suo rebaptizabant .

Hoc item anno, dum hæc agerentur, consultus S. Leo a Theodoro ForoiuIiensi Episcopo de pœnitentia his qui in extremo laborarent impertienda, rescripsit ad eundem quarto Idus Iunij : in cuius epistolæ exordio, quid consuetudinis esset Ecclesiæ docet, nimirum Episcopos primo consulere debere suos Metropolitanos : quos si eadem contingeret ignorare, tunc demum consulendam esse Summum Pontificem, sicq. absque consultis ante Primatibus nihil debere Episcopos illis subiectos inquirere . satisfaciens tamen ipsius petitioni, decretalem scripsit epistolam de non neganda quibuslibet pœnitentia in exitu vitæ petentibus .

Quod reliquum est huius anni (quantum ex Victore b Vricēsi colligitur) Carthaginensis Ecclesiæ, quæ diu, nempe a tempore captæ ciuitatis, annis videlicet tredecim, absque Episcopo fuerat, agente Valentiniano apud Gensericum, accepit facultatem creandi Episcopum, creatusq. est Deogratias ita nominatus Episcopus, vir plane sanctissimus : quem cum sedisse Victor dicat tantum annis tribus, defunctumq. esse cum captiuo ab vrbe Roma delati sunt in Africam ; plane dicere opus est hoc anno ipsum fuisse Ecclesiæ Carthaginensi præfectum . Qualis autem quantusq. fuerit homo iste, paucis his declarat Victor, cum ait : Huius si nitatur quisquam, quæ per illum Dominus fecerit, paulatim excurreres ; ante incipient verba deficere, quam ille aliquid valeat explicare.] hæc Victor : sed de eo pluribus suo loco .

Q Vadringētesimus quinquagesimustertius Christi annus Consulatu Opilionis & Vincomali redditus Fastis legitur : quo nequitia Anatolij Constantinopolitani Episcopi rursus perturbatur Ecclesiæ . Sane quidem exemplum docuit, cum hæreticis nonnisi graui Ecclesiæ damno vt plurimū indulgentius agi : Ist' enim (vt dictū est) Eutyechianus hæreticus, Dioscori Alexandrini olim Episcopi Apocrifarius Constantinopoli, in locum viuentis S. Flauiani ab eodem impio Dioscoro in Ephesino conuenticulo subrogatus fuit Constantinopolitanus Episcopus ; cuius ordinatio, nulla licet, vt validaretur auctoritate Leonis Romani Pontificis, Marcianus Imp. pacis studio pro curauit, dum ipse Anatolius sese Catholicæ fidei professione Catholicū esse docuit : vnde factum est vt ipse Romanus Pontifex bono pacis indulserit vt Constantinopoli idem Anatolius sederet Episcopus : Qui post Episcopalem thronum adeptum dolo malo (vt vidimus) arrogauit etiam sibi primatum super Ecclesiam Alexandrinam & Antiochenam . sed cum resistere & aduersari sibi eundem S. Leonem Papam audisset ; mouit instar Iudæ c aduersus eum calcaneum suum, proditorie in ipsum agens, sicuti superius demonstratum est . Sed & vbi accepisset litteris S. Leonis anno superiori ad se datis iustam de inuaso primatu obiurgationem ; tantum abfuit vt mitior & remissior redderetur, vt maiori fastu & arrogantia in eundem sanctum Pontificem infilliret, non quidem palam ad eum rescribens defensionem, vel excusationem aliquam : sed vafre in primis occultans litteras Pontificis ad se scriptas, coepit primo susurros, inde rumores in vulgus (vt dictum est) spargere de sanctissimo Papa, ipsum respuisse Synodum Chalcedonensem ; sed & grauiori calumnia addidit ipsum quærere occulta via deprimere defensores fidei Orthodoxæ, & suspectos hæresis exaltare . Ad hæc etiam illud adiecit, vt Archidiaconum Constantinopolitanæ Ecclesiæ, quem sciret esse Romani Pontificis stu-

Leo epist. 91. MOS VETVS IN CONSVLENDO ROM. PONTIF.

Vict. de persec. ent. Vandal. lib. 1.

DE GRATIAS EPISCOPVS CARTHAGINENSIS CREA TYR.

ANATOLIUS DETEGIT OGCVLTATVM VENENVM.

Ioan. 16. ANATOLIUS QVID IN S. LEONEM PONTIFICEM.

A diosum, e gradu deponeret sub prætextu maioris honoris, & in locum eius subrogaret Andream, qui tamquā hæreticus antea eiectus fuerat : hic ille namque fuit omnium nequissimus S. Flauiani calumniator . Adiecit insuper persequi omnes qui a Flauiano fuerant ordinati ; cōtra vero fauere & in Ecclesiæ honores prouehere illos qui Eutyechianæ hæresis fuerāt infamati : ista quidem in contumeliam atque contemptum eius quem aduersarium patiebatur, Romani Pontificis, Anatolius ab anno superiori machinari non destitit .

Hæc autem omnia cum fidelibus nuncijs S. Leoni significata essent, immo (vt docent eiusdem Pontificis litteræ ad Pulcheriam a) ipse Marcianus Romanum Pontificem adnuissit, rogassetq. vt litteris confirmationem fidei Concilij Chalcedonensis notam faceret : ipse S. Leo eam in vulgus sparsam studens datis litteris abolere de non recepto Concilio Chalcedonensi calumniam, litteras dedit ad eandem Synodum Chalcedonensem : non quod adhuc Synodus, Chalcedone perduraret ; sed ad Episcopos omnes qui ad ipsum Concilium conuenerant, Circularem epistolam verbis istis conscripsit b : Leo Episcopus sanctæ Synodo apud Chalcedonem habitæ .

Omnem quidem fraternitatem vestram nosse non ambigo, definitiones sanctæ Synodi, quæ ad confirmationem fidei in Chalcedonensi ciuitate celebrata est, toto corde me fuisse complexum : quia nulla sinebat ratio, vt qui vnitatem Catholicæ fidei dolebam ab hæreticis fuisse turbatam, non exultanter in integrum rediisse gauderem . Hoc autem non solum ex ipso beatissimæ consensionis affectu, sed etiam ex epistolis meis, quas post reditum meorum, ad Constantinopolitanæ vrbis Antistitem dedi, potuissetis agnoscere, si vobis responsonem sedis Apostolicæ manifestare voluisset . Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, vtrum quæ in Synodo Chalcedonensi per vnanimitatem vestram de fide statuta sunt, approbem : hæc ad omnes fratres & Coepiscopos nostros, qui prædicto Concilio interfuerunt, scripta direxi : quæ gloriosissimus & clementissimus Princeps (sicut poposci) in notitiam vestram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur : vt & fraterna vniuersitas & omnium Fidelium corda cognoscant, me non solum per fratres, qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem Gestorum Synodaliū propriam vobiscum inijsse sententiam, in sola videlicet fidei causa (quod sæpe dicendum est) propter quam generale Concilium & ex præcepto Christianorum Principum, & ex consensu Apostolicæ sedis placuit congregari, damnatis hæreticis ; qui si corrigi voluissent, nulla penitus resideret de vera Domini nostri Iesu Christi incarnatione dubitatio .

Vnde si quis vmquam ausus fuerit vel Nestorij perfidiam tueri, vel Eutychetis ac Dioscori impium dogma defendere : a Catholicorum communionem refecetur ; nec habeat eius corporis participationem, cuius abnegat veritatem, fratres carissimi . De custodiendis quoque sanctorum Patrum statutis quæ in Synodo Nicæna inuiolabilibus sunt fixa decretis, obseruantiam vestræ sanctitatis admoneo, vt iura Ecclesiarum sicut ab illis trecentis decem & octo Patribus diuinitus inspiratis sunt ordinata, permaneant . Nihil alienum improbus ambitus concupiscat, nec per alterius imminutionem suum aliquis quærat augmentum . Quantumlibet enim extortis assentationibus sese instruat vanitatis elatio, & appetitus suos Conciliorum æstimet nomine roborandos : infirmum atque irritum erit, quicquid a prædictorum Patrum canonibus discreparit : quorum regulis Apostolica sedes quam reuerenter vtatur, scriptorum meorum, quibus Constantinopolitani Antistitis conatus repuli, poterit sanctitas vestra lectio cognoscere ; & me, auxiliante Domino nostro, & Catholicæ fidei & paternarum traditionum esse custodem . Data XII. Kalendas Aprilis, Opilione V.C. Consule.] hæc S. Leo ad Patres, quibus profitetur Chalcedonensis Concilij nihil præter illa quæ ad fidei decretum pertinent se recipere .

Extant & ipsæ litteræ, quarum meminit, ad Marcianum Imperatorem datæ, quibus hanc ad Episcopos Synodi datam epistolam de confirmatione Concilij Chalcedonensis quod ad fidei decretum spectat, voluit omnibus fieri manifestam : scriptæ autem sunt hoc anno sub eodem die & Consule ; est earū exordium c : Multa mihi in omnibus clementiæ vestræ litteris, &c.] quibus potissimum queritur de Anatolio, qui Apostolicæ sedis litteras occultasset, eo quod illis eius primatus male vsurpatus abrogaretur . Sed & gratulatur eidē Imperatori, quod acquieuerit ijs quæ ipse S. Leo statuisset de non violandis decretis Nicæni Concilij, ac proinde irrita prorsus reddi voluerit quæ in fauorem sedis Constantinopolitanæ Anatolius ab Episcopis extorsisset : sunt enim hæc verba Leonis ad Marcianum :

Leo epist. 60.

Leo epist. 61.

EPIST. S. LEONIS DE CONCILIO CHALCEDON. APPROBATIONE.

QUAE DE FIDE DECRETATA SUNT TAN TVM PROBATA

VT NICAENI CONCILII DECRETA INVIOLATA PERMANEBANT.

Leo epist. 59. DE ANATOLIO AD MARCIANVM LEONEM

^a Leo epist. 59. num^a: Et merito geminatur gaudium meum, cum vobis religiosissime placere cognosco, A vt & fides Nicæna suam teneat firmitatem, & privilegia Ecclesiarum illibata permaneant. Eodem quoque argumento, eadem itidem die ipse sanctus Leo litteras scripsit ad S. Pulcheriam^b, quibus palam fecit quæ ab ipso Marciano Imperatore de Anatolio significata essent.

DE ACTIS
CONCILII
CHALCED.

^c Leo epist. 56.

Quod insuper ad Chalcedonense Concilium pertinet; eiusdem Anatolij fortasse factum est impostura, vt exemplar Actorum eiusdem Concilij, quod ad Apostolicam sedem Romanam perlatum fuit, haud adeo clarum compertum esset. Quamobrem idem sanctus Leo hoc anno in litteris ad Iulianum Coensem Episcopum datis^c iussit ex originali typo Acta quam fidelissime scribi, atque in Latinum transferri; cuius ad eum scriptæ in fine epistolæ ista sunt verba: Gestorum Synodaliū, quæ omnibus diebus Concilij in Chalcedonensi ciuitate confecta sunt, parum clara propter linguæ diuersitatem apud nos habetur instructio: & ideo fraternitati tuæ specialiter iniungo, vt in vnum codicem vniuersa facias congregari, in Latinum sermonem absolutissima interpretatione translata; vt in nulla parte Actionum dubitare possimus, neque vlllo modo esse possit ambiguum, quod ad plenam intelligentiam te fuerit studente perductum.] hæc ad Iulianum hoc anno quinto Idus Martias Leo Papa. Vides, lector, iam ab ipso exordio promulgati Concilij Chalcedonensis in illud hostem humani generis insidias parare cœpisse.

QUERELAE
S. LEONIS
DE AETIO
ARCHIDIA-
CO DEPOSITO.

^d Leo epist. 57.

De causa autem Aetij Archidiaconi ab ipso (vt dictum est) Anatolio e gradu amoto, substituto in eius locum Andrea Eutychem: haud silendum putauit idem sanctissimus Leo, acceptis ab eodem Aetio de ea re querelarum litteris. Quamobrem voluit de his commonuisse alijs litteris eundem Marcianum Imperatorem, necnon etiam Pulcheriam Augustam: Ad Marcianum autem ista est de Anatolio iusta expositio^d, post recensita C quæ olim in eius commendationem scripsisset ipse Imperator, cum petijt vt ab ipso Romano Pontifice in sede confirmaretur: Miror (inquit) quid causæ aut occasionis emerferit, vt virum Catholicæ fidei & Nestorianis atque Eutychemianis hæreticis constanter etiam aduersarium Archidiaconum sub honoris specie degradaret, & dispensationem totius causæ & curæ Ecclesiasticæ in Andream Eutychemianistam repente transferret; adeo nimia commotione turbatus, vt consecrationem, quam pro iniuria dabat, sexta sabbati, traditionis Apostolicæ aut nescius, aut oblitus, inferret: quasi non ad Episcopum magis, quam ad presbyterum, ordinationis illius vitium pertineret: qui non inueniens quod argueret in fide, quod improbaret in moribus, deiectionem innocentis per speciem prouectionis impleuit; addens sententiæ illud iniuriæ, vt eum cœmeterio deputando, condemnaret exilio. Quem tamen pietati vestræ commendare præsumo, ne vllis alterius noxijs ingrauari possit insidijs, quem Dominus (vt comperi) sub vestra defensione constituit.

QUERELAE
DE ANATOLIO
FAVENTIS
ADVERSARIIS
FLAVIANI.

^e Leo epist. 58.

^f Leo epist. 56.

Adijcio autem etiam hanc obsecrationem, vt prædictum Episcopum a professione sua dissonum, & nimium testimonij vestri ac fauoris oblitum necessarie increpare dignemini, cesset Catholicos insectari; cesset eos qui sanctæ memoriæ Flauiano placere, contere; & eorum societatem, quos improbavit, eligere. Fraternali enim illi charitatem non aliter poterimus impendere, quam vt se inimicos Catholicæ fidei approbet execrari; eiusque a se consortium, quem merito abiecit, *Andream nempe*, abscindat: qui etiam si magna fuisset satisfactione purgatus, post dubium tamen reuersus errorem, Catholicis diaconibus postponi debuit, non præponi.] hæc cum scribat sanctus Leo, excommunicationem proculdubio Anatolio comminatur. Eadem ingeminat idem Pontifex querelam, ad sanctam Pulcheriam scribens. Agit de his & in epistola^e ad Iulianum Coensem Episcopum data, qua cur statim ex hac causa in ipsum Anatolium censuris Ecclesiasticis auctoritate Apostolica non insurrexerit, eiusmodi rationem affert his verbis^f: In quem pro causæ merito differo commoueri; & quid ipse mecum cum suis epistolis agat, quas missurum eum filius noster Aetius indicauit, expecto, dans locum voluntariæ emendationi, qua dolorem meum cupio mitigari.] hæc Leo, qui quidem ita Anatolium ipsum perstrinxit, vt nisi Catholica communicatione omnino carere vellet, Aetium in pristinum locum restitueret. Quomodo autem ad arbitrium Romani Pontificis hæc omnia Anatolius emendarit, atque etiam a causa de arrogando sibi primatu penitus resilierit, datis de his omnibus ad sanctum Leonem litteris anno sequenti, suo loco dicturi sumus: modo vero quæ reliquæ sunt huius anni cum Orientalibus sancti Leonis res gestæ (vt ordo postulat temporis) prosequamur.

Quod

A Quod enim ex his quæ in contumeliam Chalcedonensis Concilij & Apostolicæ sedis iniuriam ab Anatolio tentata essent, portam hostibus aperiri ad labefactandam fidem Catholicam Leo Papa pastoralis vigilantia perentisceret: ad obuiandum ipsdem, Iuliano Coensi Episcopo, quem fidelissimum semper expertus esset, vicariam iterum delegat præfecturam. Ad eum enim hoc anno scribens, hæc inter alia habet^a: Hac speciali cura vice mea functus vtaris, ne hæresis Nestoriana, vel Eutychemiana in aliqua parte reuirescat: quia in Episcopo Constantinopolitano Catholicus vigor non est, nec multum aut pro sacramento salutis humanæ, aut pro sua est æstimatione sollicitus.] Hoc eidem munere impertito, quod & antea in Chalcedonensi Concilio (vt vidimus) delegauerat; quid curare debeat, & in primis vt sollicitus esset de omnibus quæ ab hæreticis tentarentur, Apostolicam sedem reddere certiore admonuit, & vt doceat etiam quo progressa sit causa tumultuantium in Palæstina monachorum: id enim vt quam exacte litteris ipse significaret, præcepit his verbis^b:

IULIANVS
VICARIVS
APOST. IN
ORIENTE.

^a Leo epist. 56.

^b Leo eadem epist. 56.

De Palæstinis vero monachis, qui iam pridem in tumultu dissensionis esse dicuntur, quo ad hæc animo moueantur, ignoro: neque cuiusquam sermone mihi patefactum est, quas causas videantur ante factæ præferre discordiæ: vtrum scilicet Eutychemianæ peruersitati tali furore famulentur, an implacabiliter doleant Episcopum suum in hanc impietatem posse^{*} traduci, qui contra ipsorum locorum sanctorum testimonia, quibus totus mundus instruitur, ab incarnationis Dominicæ veritate descuerit; & quod in alijs per indulgentiam curare placuit, in illo putent non esse veniale. Vnde cupio me super his plenius edoceri, vt etiam talium correctioni congrue studeatur: quia aliud est contra fidem impie armari, aliud in errore quempiam detineri.] hæc idcirco Leo, quod accepisset ab illis C expulsum Iuuenalem Episcopum, qui Dioscorum & Eutychemetē fuisset aliquando sectatus, & alium in eius locum fuisse subrogatum Hierosolymorum Antistitem; putans eos in ipsum esse commotos, quod in hæresim ante lapsus, in sedem fuisset immeritus restitutus.

DE MONACHIS
PALÆSTINIS
EUTYCHEMIANIS.
^{*} potuisse

Paulo post has datas ad Iulianum litteras, idem S. Leo alias accepit ab ipso missas, quibus de ipsdem monachis Palæstinis quid rescripsisset Marcianus Imperator, quasve ad eos sancta Pulcheria litteras reddidisset, admonitus fuit, missis exemplaribus litterarum. Testantur hæc quidem eiusdem sancti Leonis litteræ paulo post tum ad Marcianum, tum ad Pulcheriam datæ: nam ad Marcianum^c: Per fratrem meum Iulianum (inquit) innotuisse significo, quæ pio dignati fueritis responso, imperitorum monachorum animos cohibere pariter & docere; vt si illos non penitus deseruerit diuina miseratio, sentiant se & didicisse quod credant, & agnouisse quod timeant.] hæc ad Imperatorem. ad Pulcheriam vero D ista^d: Indicante fratre nostro Iuliano Episcopo, peruenerunt ad nos in exemplaribus præceptionum vestrarum saluberrimæ sanctiones, quibus insanam imperitiam monachorum dignati estis parcendo plectere, & docendo punire; vt, si eos ad poenitentiam miseratio diuina conuerterit, multis lacrymis & a nefandis cædibus & ab hæreticorum blasphemijs diluantur.] hæc ad Pulcheriam S. Leo hoc anno, duodecimo Kalendas Aprilis, eadem die qua ad Marcianum litteras dedit.

^c Leo epist. 59.

^d Leo epist. 60.

Scripsit hoc pariter anno, mense Iunij, de ipsdem Palæstinis monachis turbas cientibus idem S. Leo ad Eudociam Augustam Hierosolymis agentem, rogans vt quantum valeat suis admonitionibus curet eosdem a fide deuos monachos ad Catholicam Ecclesiam reuocare. Ita plane prudenter visum est sancto Leoni cum femina agere, non (vt par erat) acrioribus eam redarguendo litteris, quod eius fidi patrocinio (vt vidimus) Eutychemiani monachi adeo nefaria perpetrassent; sed dissimulando eius errorem, blandis rogat potius verbis, eius implorans auxilium: vt ita in castris Fidelium eam quodammodo cogeret ex præsumpta de ipsa fiducia militare. Tale quippe sciebat esse ingenium hæreticarum mulierum, vt eo pertinacius inhærescant errori, quo instantius fuerint admonitæ & increpatæ. Sed ipsam perbreuem sancti Leonis Papæ ad eam eo argumento accipe datam epistolam^e, & tanti Pontificis admirare prudentiam:

AGIT CVM
EUDOCIA
AVG. S. LEO
DE CON-
TENDIS
HÆRETICIS.

^e Leo epist. 66.

Quanta mihi Catholicæ cura sit fidei, & qua solitudine (in quantum Dominus adiuuat) debeat præcaueri, ne vnumquam ab imperitis & impijs veritatis Euangelio resistatur, pietatem vestram scire non dubito. Et ideo cum salutationis officio, quo semper mihi est vestra oranda clementia, obsecro Dominum, vt me tuam incolumitatem in causa fidei, in qua quorundam intra prouinciam Palæstinam monachorum fuerat corda turbata, magis magisque faciat adiuuare: vt tantum (quod pietatis tuæ studio fieri potest) hæreticæ

LEONIS
EPI-
STOLA
AD
EUDOCIAM.

ricæ peruersitati omnis fiducia subtrahatur.] hæc idcirco Leo, quod scisset, Eudociæ fiducia impios illos armatos nefaria perpetrasse. Sed subdit: Quos enim nec ratio sacramentorum, nec auctoritas scriptorum, neque sanctorum locorum testimonia commouebant: quid eis nisi abruptum periculum timeretur? Profit ergo Ecclesijs, sicut fauente Deo & prodest, & profit generi humano in verbis Dei vestram ibi esse voluntatem, vbi Dominum nostrum Iesum Christum vobis sicut Deum verum, & verum quoque hominem in vnitae personæ, & mirabilium indicia, & passionum documenta loquuntur. Si ergo prædicti nomen Catholicum venerantur & diligunt, & inter Domini corpus se volunt membra nominari: prauos errores, quos temere admiserunt, detestentur; & agant poenitentiam impiarum blasphemiarum, cruentorumque factorum. Succumbant pro salute animarum suarum Synodalibus, quæ in ciuitate Chalcedonensi sunt confirmata, decretis. Et quia ad intelligendum sacramentum salutis humanæ, nisi fides vera & humilitas quieta non peruenit: credant in Euangelio quod continentur in Symbolo, nec impijs dogmatibus misceantur. Fides enim Catholica sicut damnat Nestorium, qui in vno Domino nostro Iesu Christo duas ausus est prædicare personas; ita damnat etiam Eutychetem cum Dioscoro, quod ab vnigenito Dei Verbo negant in vtero Virginis matris veritatem carnis humanæ esse susceptam. Si quid autem erga prædictorum conuersionem exhortatio vestra profecerit (quod gloriam vobis præstabit æternam) peto hoc mihi clementiæ vestræ litteris indicetis: vt & in vobis boni operis fructum, & in illis gaudeamus misericordiam Domini non perijisse. Data VII. Kal. Iulij, Opilione V. C. Consule.]

Sed vt qui pastoralis muneris essent S. Leo numeros omnes expleret, eosdem in transfuersum ductos miserrimos monachos ad conuersionem inuitauit litteris suis, & quidem amantissimis: Quod enim aliter sibi agendum esse sciret cum recens lapsis in errorem, aliter cum iterum restitutis & non recto pede in Euangelium incedentibus: hinc ipse tractans cum Anatolio comminationibus agit; monachos vero istos, quos furor in præceptis adegerat, mitius atque blandius monet: est enim eiusmodi litterarum exordium, quo vt eos ad conuersionem attrahat, ipsorum delicta excusat:

Sollicitudini meæ, quam vniuersali Ecclesiæ, omnibusque eius filijs debeo, multorum relatione patefactum est, dilectionis vestræ animis quiddam offensionis illatum, dum aut imperiti (vt apparet) interpretes, aut maligni quædam vos aliter intelligere, quam a me sunt prædicata, fecerunt, non valentes in Græcum eloquium apte & proprie Latina transferre; cum in rebus subtilibus & difficilibus explicandis, vix sibi etiam in sua lingua disputator quisque sufficiat. Quod tamen apud me eo proficit, vt dum ea quæ Catholica fides respuit improbatis, intelligamus vos veri amiciores esse, quam falsi, & id merito refutare, quod ex antiquæ institutione doctrinæ etiam ipse detestor. Quamuis enim epistola mea ad sanctæ memoriæ Flauianum Episcopum data satis sibi ad manifestationem sui ipsa sufficiat, neque in aliquo aut purgationis aut expositionis indigeat: & alia tamen cum eadem mea scripta concordant, in quibus similiter prædicationis meæ sensus in aperto est, &c.] Excusat ergo, quod ipsi Catholicæ mentis sint, sed in deprauatam ab hæreticis ipsis epistolam offendentes, extra Catholicam Ecclesiam se constituerint: quamobrem rursus quæ vera sit Orthodoxa fides, quæ duas simul inter se contrarias hæreses Nestorianam & Eutychianam iugulet, eadem epistola pluribus docet. Magna quidem summi pastoris apparuit prudentia, pro diuersitate rerum, temporum, ac personarum gregem patientis; qui factus omnibus omnia, vt omnes lucrifaceret, singulis accommodata impertijt medicamenta. Et quidem ex sententia accidit, vt anno sequenti (prout suo loco dicendum erit) iidem omnes simul ad Ecclesiam Catholicam se conuerterint.

Sparferat impius ille Theodosius (vt dictum est) rumorem, cum Synodum Chalcedonensem, tum S. Leonem Nestorij hæresim confirmasse, id ipsum quoque sapere Imperatorem atque Augustam Pulcheriam; quamobrem miseros illos, prætextu defendendæ Catholicæ fidei, conuerterat in furorem; adeo vt ea monachi ausi fuerint, quæ & latrones sæuissimi exhorruissent. Sed respuisse ex lapsis primum Dei benignitate permotos litteris Imperatoris superiori anno datis laicos Hierosolymitanos, ex epistola sanctæ Pulcheriæ constat, quam dedit ad Bassam Abbatissam monasterij quod erat Hierosolymis: quarum quidem scribendarum litterarum causa illa præcessit, vt sanctis monialibus a scelestissimo Theodosio deceptis succurreret, illisque significaret, non nisi Catholicæ religioni consentientia tum Synodum Chalcedonensem statuisse, tum se etiam credere: vt his persuasæ

A femina illæ ad Catholicam vnitatem conuenterentur. Extat quidem eiusmodi sanctæ Pulcheriæ epistola in appendice ad Acta Concilij Chalcedonensis Græce conscripta, vltimaque datarum ab ipsa epistolarum; qua digna memoria ac testimonio pietatis, finem viuendi faciens, suum ad Deum transitum egregie consignauit. Quoniam autem nullibi hætenus extat (quod sciamus) impressa; hic ipsam describere e Græco in Latinum redditam, operæpretium existimauimus: postrema enim sanctissimæ Imperatricis elogia sæpè apud pijs auribus inferenda quis non auide audiat, mentisque thesauro recondat? Est autem eius epistolæ eiusmodi in codice titulus:

Exemplum regiarum litterarum scriptarum ad Bassam Præfectam Asceterio in Aelia a pijsissima & Christi amante Augusta Pulcheria.

B Serenitatis nostræ studium, animumque in sanctam & Orthodoxam fidem, & quomodo eam vsquequaque amplificare & celebrare studemus, nemini dubium esse arbitramur: maxime vero omnium id nosse certo tuâ reuerentiam confidimus. Sed quoniam his temporibus extitit Simonis magi Samaritani imitator, seu potius Antichristi præcursor Theodosius; qui quemadmodum affecerit Aeliensium ciuitatem, Palæstinæque sanctissimas Ecclesias turbauerit, contra diuina & humana iura mala innumerabilia perpetrans; & calumniis sanctam & venerabilem collectam Chalcedone Synodum, quod Symbolum trecentorum decem & octo Patrum commouerit & labefactauerit; & duos Filios, duosque Christos, ac duas personas adorari oportere docuerit; nec reuerentiam tuam latet: necessarium duxit pietas nostra per sacras nostras litteras antea missas redarguere memorati nefarij viri mendacia, nostramque fidem nobis a maioribus traditam declarare: & quod iuxta Symbolum trecentorum decem & octo Patrum credimus; quod quidem sancta Synodus Chalcedone habita, nihil vel addens, vel minuens, confirmauit. Cum vero benignitate atque humanitate Domini nostri & Saluatoris Christi, ij qui Aeliensium urbem incolunt, cognouissent meæ serenitatis & religiosissimi Domini Orbis terræ & coniugis meæ maiestatis veram & Orthodoxam fidem: ad eam accurrerunt, multisque laudibus Dominum nostrum & Saluatorem Iesum Christum ac nostram potestatem celebrarunt, veniamque delictorum, quæ ante commiserant, orarunt.

C At de illis quidem sacratissimus & pijsissimus dominus & coniux meæ serenitatis, solita vsus humanitate, tum typum dedit, quem ipsius pietatem deceat: Nostra autem serenitas considerans præfati scelesti ac nefarij Theodosij calumnias, metuensque ne quas e religiosis feminis simpliciores circumscriperit, suisque præstigij ac fallacij eas valuerit a veritate abducere; volensque vndique delere memorati scelesti hominis impietatem: idcirco has ad vos sacras litteras dirigimus, quibus fidem nobis vsque a Patribus traditam declaramus, atque volumus omnibus Deo consecratis feminis prout manifestum esse, quod nos fidem secundum expositum Symbolum a trecentis decem & octo sanctis Patribus seruamus: Detestamur vero Photini & Apollinaris & Valentini & Nestorij impietatem, ad hæc vero & nouellam improbatamque Eutychetis sententiam.

D Et credimus Dominum & Saluatorem nostrum Iesum Christum de Spiritu sancto & Maria Deipara natum esse: Confitentes vnum & eundem Filium Iesum Deum perfectum & hominem perfectum eundem, Deum vere & hominem vere eundem, nullo modo diuisum, aut separatum, aut conuersum, Saluatorem Christum semper adoramus: in hac fide sine fluctuatione agere optantes, & anathematizantes eos qui dicunt duos Filios, aut duos Christos, aut duas personas, vel qui dixerunt, aut scripserunt, aut dicere audent.

E Quam quidem sanctam & Orthodoxam fidem venerabilis Synodus, quæ proxime Chalcedone habita fuit, confirmauit, nullumque vel additamentum, vel detractionem fecit in exposito sancto Symbolo a trecentis decem & octo sanctis Patribus; ac solius Eutychetis peruersam opinionem condemnauit, suffragio sanctis Patribus concinente. Quamobrem reuerentia tua, cognita serenitatis nostræ vera & Orthodoxa fide, impensius pro nobis nostroque Imperio orare studeat.] hætenus Pulcheria ad Bassam Asceteriam, quæ quidem Catholicam fidem sectata est, vt suo loco dicturi sumus inferius.

S. LEO SCRIBIT AD MONACHOS PALÆSTINÆ.

Leo epist. 83.

EXCUSAT MONACHOS S. LEO, VT CONVERTAT.

LAICI RESIPISCANT.

S. PULCHERIAE EPISTOLA AD BASSAM.

AELIENSES RESIPISCENTES.

CATHOLICAE FIDEI ASSERTIO.

OBITU S. PULCHERIAE.

^a Niceph. lib. 15. quam Nicephoro ^a assentimur, dum ait, ipsam viuere desijisse anno sexto Marciani Imperatoris.

Hæc quidem Christianæ religionis summum decus, cum se ipsam in primis puram sanctamq. Deo, cui se vouerat, conseruaret, & a tenera ætate Imperium diuinitus inspirata mirabili prouidentia gubernaret: cum & omni virtutum genere semper temporibus etiam perditissimis enituerit, & ad diem vsque nouissimum semper steterit pro fide Catholica sedula patrona & pugnatrice inuicta, adeo ut de omnium sui temporis hæresum expugnatione acceptam victoriam ipse (ut vidimus) sanctus Leo eidem ingenue acceptam semper tulerit: hæc, inquam, Catholicæ fidei ornamentum, dicta die, a cælesti vocata sponso, in æternum cum eo felicius regnatura cælum conscendit. Cuius memoria benedictionibus locupletata, nobili epitaphio in Albo Ecclesiæ ob oculos omnium posita, perenniter permanens notis amplissimis collocata, annis singulis solemniter, publicoq. diaconorum præconio reuocari consuevit, virginisq. Augustæ augustum atque celebre monumentum eiusmodi inscriptione piorum auribus redditur semper viuens: Commemoratio sanctæ Pulcheriæ Reginæ in pace quiescentis: Hæc fuit soror Theodosij Iunioris, coniunx Marciani pietate præstantissimi Imperatoris: quæ cum virginitatem ipsam ad senectutem vsque seruasset, multaq. præclara opera in templorum & hospitalium domorum ædificia contulisset, & sanctæ Chalcedonensis Synodi Patres adiuuasset, in pace quieuit.] hæc Orientalis Ecclesia: Occidentalis quoque paribus eadem die votis ipsam est profecuta.

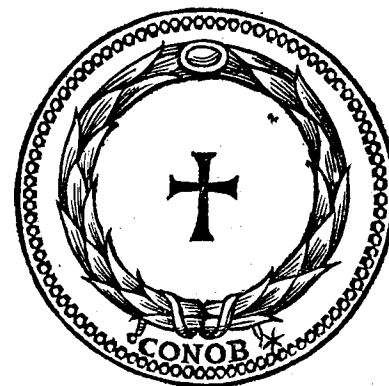
Defuncta autem est anno ætatis suæ quinquagesimoquarto; quippe quæ, Marcellino auctore, nata ponitur sub Consulatu Eutropij & Theodori, anno Domini vndequadringentesimo: Quæ, iam absoluto martyri templo, in Dei templum non manu factum semper manens transferri promeruit: In his enim viuens semper fuit, ut siue ecclesias, siue monasteria, vel domos erigeret hospitales. In ædificijs vero sacris a se erectis primum locum tenuit illud, de quo dictum est, templum Dei Genitrici dicatum in Blachernis: post hoc illud in via Ducum, ob idq. ἐπιθυῶν dictum, in quo tradit Nicephorus collocatam ab ea diuinam imaginem Deiparæ Virginis, quæ a S. Luca depicta traditione maiorum ferebatur; Saluatoris infantis fascijs ab Eudocia Augusta Hierosolymis missis ibidem ab ipsa reconditis, in quarum memoriam trigesima prima mensis Augusti dies fuit perpetuo consecrata. Sed quas sanctus Germanus^b Constantinopolitanus Episcopus fascias infantis vocat, Nicephorus^c fascias sepulchrales appellat. Nobilis pariter fuit basilica ab eadem sancta Pulcheria erecta in Foro Fabrorum, cui Sancti Sepulchri nomen inditum fuit. Agit de his Nicephorus, necnon de dicta sacra imagine: sed ante eum Theodorus Lector^d ait, Pulcheriam ab Eudocia donatam esse imagine Dei Genitricis Mariæ a sancto Luca depicta, conciliatæ inter eas amicitie signo.

Ad hæc ipsa plane egregia S. Pulcheriæ opera Cyrillus^e alludere visus est, dum in libro ad Reginas conscripto: Ecce (inquit) & valde sapienter confugientes ad Regnum Christi, operam datis, ut quæ illi probantur, & sciatis & faciatis: partim (ut dixi) operibus & irreprehensibili fide & vestras & Regum aulas perspicua virginitatis gloria decoratis, partim sumptuosissima Christo templa erigitis.] hæc & alia in Reginarum laudem Cyrillus, Pulcheriæ inquam, atque sororum virginum. Præstitit quidem ipsa S. Pulcheria illud egregium, ut non solum ipsa sacre virginitatis cultrix existeret, sed & sanctis sororibus, ut & ipsæ cæleste munus consequerentur, optima conciliatrix extiterit.

Fuit plane grande videre miraculum, in Regia illa regiarum virginum monasterium contineri: sed illud singulare superexcellens, in femina eademq. virgine enitescere vnâ cum monastica obseruantia simul optimum Imperij regimen, altero munere sine alterius detrimento iuncto alteri, immo maximo adiumento vtriusque connexis: Nã euidenter apparuit (quod & sæpe superius demonstratum est) cum Imperij habenas eius arbitrio moderandas germanus ipsius Theodosius Imp. reliquit, nullum vmquam felicius, tutiusve Romano Imperio regimen obtigisse, neque aliquando terrarum Orbi tempora felicitiora illuxisse. Cum vero perfidia eunuchorum & mentis euersæ Eudociæ coniugis suasionibus Theodosius in transuersum actus, a sanctæ sororis consilij declinavit: se ipsum plane vna cum Imperio præcipitem egit, atque simul religionem in maximum discrimen adduxit, & perdidisset illic omnino, nisi (quod testificatione sancti Leonis sæpe superius dictum est) ipsa S. Pulcheria collabentem sæpe Orientalem Ecclesiam, hæreticorum impulsibus actam, indefesso semper studio suffulisset. Reliquisse insuper sanctam Pulcheriam cuncta sua bona pauperibus, tradit

A tradit Theodorus his verbis^a: Pulcheria pia moritur, multis post se præclaris factis, & cunctis bonis quæ habuit ad sustentationem pauperum relictis: quibus Marcianus non contradixit, sed cunctorum necessitatibus animo propenso seruiuit.]

Ad postremum accedat ad eiusdem sanctæ Pulcheriæ funeris atque sepulchri decorem, ipsius Augustæ regnantis imago; quam diu quæsitam, vix tandem in aureo nummo cusam inuentam, exhibitam nobis a D. Lælio Pasqualino, hic tibi formis reddendam curauimus.



Quam in postica vides Crucem corona cinctam, eam super diadema gestare consueuisse Christianas Imperatrices, quæ sunt dicta superius in Eudocia, satis docent. At de sancta Pulcheria hæc tenent. Iam ad Leonem Pontificem redeamus.

Quem autem consecutæ finem fuerint, quas sanctus Leo, necnon cum Marciano Imp. Augusta Pulcheria litteras dedere ad restituendâ fidem exulæ Palæstinæ, declarat his verbis idem Leo Pontifex in epistola ad Iulianum scripta anno sequenti quinto Idus Ianuarij, dum accepta cuncta fert religioni & diligentie Imperatoris maxime pij: ait enim de ipso^b: Cuius post Deum beneficijs hoc debetur, quod Hierosolymitanus Episcopus est receptus, & monachos, quos perfidia hæreticæ falsitatis inuaserat, ad sanitatē Augusta auctoritas reuocauit. Mox itaque ut accepi epistolastuas talia continentes, non solum eadem die, sed prope eadem hora responsum reddere maturavi, ut certior de omnibus quæ scripseras redderis.] hæc de his Leo sequenti anno dicta die quinto Idus Ianuarij: ut plane necesse sit affirmare, hoc anno vel autumnali, vel hiemali tempore, Iuuenalem esse reuersum Hierosolymam: quid autem ibi egerit, dicemus anno sequenti.

Qui pro Palæstinæ Ecclesia ex munere vniuersalis regiminis pastorem sanctus Leo Papa (ut vidimus) propensiores curam suscepit; idem & tumultus Aegyptios, quos anno superiori recensuimus excitatos, sedare pro viribus non prætermisit. Hinc ipse in litteris hoc anno missis ad Iulianum Coensem Episcopum agentem Constantinopoli Vicarium Apostolicæ sedis: De Aegyptijs (inquit) monachis, quam quieti & cuius sint fidei, scire desidero; & de Alexandrinæ Ecclesiæ pace quid ad vos veris nuncijs perferatur: Ad cuius Episcopum & ordinatores ipsius, seu clericos, quod * alia scripta direxerim, missis exemplaribus scire te volui.] hæc ipse.

Post has autem litteras quinto Idus Martias hoc anno ab ipso Pontifice datas, perlatam esse Romam ad S. Leonem epistolam Proterij noui Episcopi Alexandrini continentem ex more fidei Catholicæ professionem, quo Catholicam ab ipso Pontifice communicationem mereretur accipere, testatur ipse quidem S. Leo in litteris ad eundem Iulianum anni sequentis exordio quinto Idus Ianuarij scriptis, vbi ait^d: Fratrem Proterium Alexandrinæ vrbis Episcopum gratulor satisfactionis plenas de fide sua ad nos litteras direxisse, & manifeste quidnam teneat indicasse: cui me dignam gratiam pro fidei ipsius sinceritate necesse est præstare, ut honorem in nullo suæ perdat Ecclesiæ, sed sedis suæ priuilegia paternæ antiquitatis exemplo iuxta canonum illibata iura possideat.] hæc sanctus Leo. Sed exciderunt tum Proterij ad Leonem, tum etiam Leonis ad Proterium redditæ litteræ.

Constat autem post hæc ab eodem Proterio fuisse collectum Orthodoxorum Concilium, in quo actum est, ut ad Catholicam communicationem, qui hæcenus ob hæresim Eutychianam separati fuissent, Catholica oblata professione redirent: sed cum illi penitus restitissent, irrogatum in eos fuit ab Imperatore exilium. Mentio huius Synodi habetur in

280. 172
172 BA
CA 172
172

DE BASILICIS A S. PULCHERIA ERRECTIS.

b German. serm. de fascijs Domini.

c Niceph. lib. 14. cap. 2.

d Theodor. Lect. Collect. lib. 1.

e Cyrill. de Orat. ad Regim.

PULCHERIAE SPECTATA VIRTUS.

^a Theodor. Lect. Collect. lib. 1.

^b Leo epist. 68.

DE REBUS ECCLESIAE ALEXANDRINAE. c Leo epist. 56.

^d Leo epist. 68.

SYNODVS ALEXANDRINA ORTHODOXORVM.

tur in epistola Catholicorum Episcoporum Aegypti & clericorum Orthodoxorum ad Leonem Imperatorem data^a, de qua suo loco dicendum erit.

Misit insuper hoc anno Maximus Antiochenus Episcopus legatos Marinianum presbyterum & Olympium diaconum vna cum litteris ad ipsum S. Leonem Romanum Pontificem, qui de statu Syrorum Ecclesiae eundem redderent certiore, & rogarent pro conseruatione priuilegiarum sedis Antiochenae, quae e gradu suo deici Anatolij Constantinopolitani Episcopi ambitu periclitabatur: dum enim primatum post Romanam Ecclesiam sibi dari ille fatageret, vtique id in detrimentum vertebatur Ecclesiae Antiochenae, vt quae tertia esset ordine, iam quarta numeranda foret. Fuit rogationi Maximi sanctus Leo, & vt coeperat, se Anatolij infringere temeritatem non defuturum, redditis ad eum litteris pollicetur^b: quibus inter alia salubre illud admonuit, vt sicuti laicos, ita nec monachos populum docere permitteret, optime recolens huiusmodi occasione omne fluxisse malum: Nestorius quippe cum doceret Antiochia, monachus erat, & Eutyches pariter monachus. ait enim: Illud quoque dilectionem tuam conuenit praecauere, vt praeter eos qui sunt Domini sacerdotes, nullus sibi ius docendi & praedicandi audeat vendicare, siue sit ille monachus, siue sit laicus, qui alicuius scientiae nomine gloriatur. Quia etsi optandum est, vt omnes Ecclesiae filij quae recta & sana sunt sapiant: non tamen permittendum est, vt quicumque extra sacerdotalem ordinem constitutus gradum sibi praedicatoris adsumat; cum in Ecclesia Dei omnia ordinata esse conueniat, vt in vno Christi corpore & excellentiora membra suum officium impleant, & inferiora superioribus non resultent.] haec S. Leo hoc anno, tertio Idus Iunij.

Vidisti praesidentem vniuerso gregi pastorem, totius Orientalis Orbis eodem ferme temporis momento suis scriptis Ecclesias visitare; modo inuisere Constantinopolitanos, & ea quae essent corrigenda monere; modo Palaestinos adire, & lapsos ad poenitentiam reuocare; penetrare rursus Aegyptum, & deuos corrigere, stantesq. firmare; percurrere insuper Syros, eisdemq. salubres praescribere leges, quae essent vniuersae Ecclesiae Orientali communes, tamquam opportunum cauendae pestis antidotum: Etenim has ad Maximum Antiochenum litteras datas voluit idem sanctus Pontifex esse Encyclicas, communes omnibus, & toto Catholico Orbi proficuas. testatur id ipse quidem in epistola, quam pridie eius diei ad Theodoretum dedit, vbi haec in fine^c: Quas tamen litteras pro vtilitate Ecclesiae per praedictum fratrem Coepiscopum nostrum Maximum ad omnium volumus peruenire notitiam, & ob hoc hic volumus earum exemplar adijcere: quia quae praedicto fratri iniunximus, non dubitamus implenda.]

Scriptit ad Theodoretum haec sanctus Leo eodem anno pridie eius diei quo ad Maximum eas litteras dedit, nempe quarto Idus Iunij. Quod enim sciret inter Orientales omnes Episcopos Theodoretum excellere: eundem ad pugnam aduersus haereticos sibi intime iungere, & in illos immittere habuit in consilio: quapropter eius operam aduersus haereticos exhibitam pluribus commendans, vt pergat viriliter agere, exhortatur. nam inter alia: Exulta igitur (inquit) carissime frater; & in vnico Dei Filio victor exulta. Vicit per nos ille pro se, cuius carnis veritas negabatur. Vicit per nos & pro nobis ille, cui vicimus, &c.] Quinetiam curam eidem delegat, vt de omnibus quae in Orientalibus illis prouincijs molirentur haeretici, Apostolicam sedem sedulo faciat certiore. nam ait ad finem epistolae: Quod superest, exhortamur, vt quia illic nonnullas Eutychemiani ac Nestoriani erroris reliquias cognouimus remansisse, nunc etiam sedi Apostolicae collabores.] & paulo post: Vnde in hoc quoque tuae vigilantiae sollicitudine volumus adiuuari; vt tua relatione currente, quid apud illos religionis doctrina Dominica proficiat, Apostolicam sedem festines instruere, quatenus illius regionis sacerdotes in quocumque vsu exegerit adiuuemus.] haec & alia ad Theodoretum sanctus Leo.

Quid vero Theodoretus? equidem nauiter collaborasse, certum ducimus argumentum ex ijs quae ab eodem gesta sunt ante Concilium Chalcedonense, cum legatos Romam (vt vidimus) ad eundem Romanum Pontificem misit. Ceterum ipsum haud diu fuisse superstitem, iisdemq. ferme temporibus mortuum esse, ex eo possumus intelligere; quod in litteris Syrorum Episcoporum pro defensione Chalcedonensis Concilij ad Leonem Imperatorem post biennium datis nulla eius mentio habetur, nec subscriptus in illis, aut alijs, sicut reliqui Orthodoxi, reperitur: qui quidem si fuisset superstes, haud dubium requisitum a Leone Imperatore, & expetitur a sancto Leone Romano Pontifice officium iuuandae Catho-

licae

Alice fidei non denegasset. Porro antequam vita defungeretur, quod ab Orthodoxis Orientalibus haud secure in communionem fuisset acceptus, eo quod fauisset aliquando Nestorio, quodq. in Magno Chalcedonensi Concilio a Patribus iussus esset publicis illorum conclamationibus Nestorio dicere anathema; restatam fidem suam Catholicam pluribus epistolis voluit reliquisse, & inter alias in ea (vt superius dictum est) ad Sporadium data, quae inter eius epistolas primum obtinet locum. Qui ergo male coepit, gratia Dei (quod paucorum est) bene perfecit, honestatus ante obitum egregijs S. Leonis Papae praeconijs, epistola ad eum hoc anno, quam diximus, data, affigenda tamquam nobile epitaphium lapidi sepulchrali. Sed rursus ad Leonem.

Hoc eodem anno idem qui supra speculam pro vniuersa Ecclesia agebat excubias S. Leo, quod muneris quoque eius esset cunctae Catholicae Ecclesiae sequentis anni indicere Paschae die ab omnibus celebrandum: cum ex Theophili centenaria cyclo Paschali definitum reperisset eam die anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quinto ad octauum Kal. Maias incidere, contententibus nonnullis errasse Theophilum: de his consulere peritos voluit ante annum, quam indicendi Paschatis tempus adesset: datiq. ad Orientales litteris, in primis ad Marcianum Imperatorem hoc anno decimosexto Kal. Iulij ista post alia scripsit^a:

Paschale festum, quo sacramentum salutis humanae maxime continetur, quamuis in primo semper mense celebrandum sit: ita tamen est lunaris cursus conditione mutabilis, vt plerumque sacratissimi diei ambigua currat electio; & ex hoc fiat plerumque quod non licet, vt non simul omnis Ecclesia, quod non nisi vnum esse oportet, obseruet. Studuerunt sancti Patres occasionem huius erroris auferre, omnem hanc curam Alexandrino Episcopo delegantes: quoniam apud Aegyptios huius supputationis tradita esse videbatur peritia, per quam qui annis singulis dies praedictae solemnitatis eueniret, sedi Apostolicae indicaretur, vt huius scripti ad longinquoiores Ecclesias iudicium* generaliter percurreret.

Sed sanctae memoriae Theophilus Alexandrinae urbis Ecclesiae Episcopus, cum huius obseruationis annos centum numero collegisset, septuagesimosexto Paschale festum longe aliter quam alij decreuerant, tenendum esse constituit: A primo augustae memoriae Theodosij Senioris Consulatu succedentes sibi sacrae obseruantiae ordines ponens, vt longioris temporis ratio eius litteris teneretur adscripta: cuius complexionis septuagesimus & quartus est annus, in qua pridie Idus Aprilis (hoc nempe anno Domini quadringentesimo quinquagesimo tertio) sanctum Pascha celebrauimus: sequenti vero anno, nempe quinquagesimo quarto supra quadringentesimum, pridie Nonas Aprilis eadem, propitio Deo, erit habenda festiuitas, sicut regulariter centenariae annorum rationis ordo declarat: Sed in anno qui erit septuagesimosextus, Domini vero quadringentesimus quinquagesimus quintus, Paschae dies inuenietur adscriptus, quem a passione Domini nullius exempli, nullius constitutionis admittit auctoritas: nam diem octauum Kalendarum Maiarum ab eo cognoscimus praefinitum, qui anni limitem antiquitus constitutum excedit, cum alij quindecimo Kalendarum Maiarum huic festiuitati deputauerint diem.

Siquidem ab vndecimo Kalendarum Aprilium vsque in decimum Kalendarum Maiarum legitimum spatium sit praefinitum, intra quod omnium varietatum necessitas concludatur, vt Pascha Dominicum nec prius possimus habere, nec tardius. Quod enim in decimum & in nonum Kalendarum Maiarum videtur nonnumquam peruenisse festiuitas, quaedam ratione defenditur: quia etsi dies Resurrectionis ultra terminum videtur exisse, dies tamen Passionis limitem positum non inuenietur egressus: Ad octauum autem Kalendarum Maiarum Paschalem obseruantiam perducere, nimis insolens & aperta transgressio est.

Quia ergo in illa (vt dixi) centenaria supputatione Theophili septuagesimosextus annus diem Paschae contra morem Ecclesiasticum statuiffe monstratur; & non leuiter delinquitur, si in principio sacramenti veritas & vnitas ab vniuersali Ecclesia non tenetur: obsecro clementiam vestram, vt studium vestrum praestare dignemini, quatenus Aegyptijs, vel si qui sunt alij, qui certam huius supputationis videntur habere notitiam, scrupulum huius sollicitudinis absoluant; vt eum diem generalis obseruantia dirigat, qui nec patrum constitutionum normam relinquat, nec ultra praefixos terminos euagetur. Quicquid autem pietas vestra de hac consultatione cognouerit, ad meam iubeat mox notitiam peruenire, vt in diuinis mysterijs nulla dissonantiae culpa nascatur.] haec sub Consulatu Opilionis dicta die XVI. Kalend. Iulij S. Leo: Qua etiam die eodem argumento ad Eudociam Augustam

Existat inter
epist. vitor. il-
lustr. pro Concil.
Chalced.
LEGATIO MA-
XIMI EPISC.
ANTIOCH. AD
S. LEONEM.

Leo epist. 62.

NE LAICI
VEL MONA-
CHI DOCE-
ANT.

Leo epist. 63.

LEO PAP. AD
THEODORET.

DE THEODO-
RETI OBITU
TEMPORE.

LEO PAPA
DVBITAT DE
CYCLO THEO-
PHILI.

Leo epist. 64.

QVOD LEO AD
MARCIANVM
IMP. DE PA-
SCHALI CON-
TROVERSA.

* indicium

DE CYCLO
THEOPHILI
CONTROVER-
SIA.

a Leo epist. 65. Augustam Hierosolymis agentē litteras dedit^a. Scripsisse etiam de his ad Proterium Alexandrinum Episcopum, Beda auctor est, qui & eiusdem Proterij ad sanctum Leonem datæ epistolæ meminit; breueq. fragmentum redditæ ad eum Leonis epistolæ recitat, vbi ait: Cuius circuli (nempe Theophili) Proterius Alexandrinæ vrbis Antistes ad inquisitionē sancti Leonis Papæ luculentissimam reddens rationem, talis rescripti ab eo meruit tenore prædicari: Latificauerunt me litteræ dilectionis tuæ, quas frater & Coepiscopus meus Nestorius pio adportauit officio. Oportebat enim, vt ab Alexandrinæ Ecclesiæ Præsule talia scripta ad sedem Apostolicam mitterentur, quæ ostenderent magisterio beatissimi Petri Apostoli hoc ab initio per beatum Marcum eius discipulum didicisse Aegyptios, quod constat credidisse Romanos,] hæc ex epistola Leonis ad Proterium Beda.

b Beda de ratione temp. c. 42. Scripta præterea idem S. Leo ad Paschasium Episcopum Lilibæi in Sicilia, legatum olim Apostolicæ sedis in Concilio Chalcedonensi, virum eruditione præstantem: qui non solum ex Theophili cyclo, sed & ex Hebræorum calculo probatam reddidit veritatem, eamdemq. & miraculo consignatam ostendens non esse absurdum, vt ad octauum Kalendas Maias Pascha Domini in Ecclesia celebraretur. Extant^c ipsæ litteræ Paschasin, quas datas anno sequenti, ex eo potest certo cognosci, dum de sequentis anni Paschatis die tradit esse dubitatum, anni nimirum (vt dictum est) quinquagesimiquinti supra quadringentesimum ait enim: Domine venerabilis Papa, iubere dignata est corona vestra, vt quod Paschali supputatione veritas anni post hunc futuri haberet, sacrosanctis auribus vestris exiguitas mea intrinaret, &c.] Ex ipsidem quoque litteris intelligitur, barbaricam illam inuasionem, cuius in earum exordio meminit, anno sequenti contigisse. agemus igitur de ea suo loco.

c Apud S. Leonem post epist. 63. Quod vero ad præsentem de Paschatis die consultationē pertinet: exordio anni sequentis, quinto Idus Ianuarij, de eodem S. Leo adhuc ambiguus scripsit ad Iulianum Coensem Episcopum Constantinopoli agentem. Rescripsisse autem ad S. Leonem Marcianum Imperatorem, eam Orientalium esse sententiam, vt secundum Theophili cyclum octauo Kalendas Maias Pascha celebraretur, testatur ipse S. Leo in litteris Circularibus datis ea de re anno sequenti ad Episcopos Galliarū & Hispaniarum^d. Ex his omnibus vides, quam procū abhorreat, vt Romani Pōtiffices inconsulto, ex animiq. sententia proponere consueuerint in Ecclesia Catholica obseruanda decreta; cum in ambiguis ipsi prius omnium rogare sententias, consulere, & omnes audire, cunctaq. multo consilio examinare soliti fuerint.

d Leo epist. 95. Sub huius anni Consulibus celebratum legitur Arelate Concilium^e, quod tertium ordine positum est, in quo plura de Ecclesiastica seruanda disciplina in ordinandis Ecclesiæ ministris; sed & alia pleraque ab eodem Concilio sancita apud diuersos auctores leguntur, quæ in vnum collecta consulere poteris. Agemus nos de eo, qui præfuisse legitur huic Synodo, sancto Cæsario eius ciuitatis Episcopo doctrina æque ac sanctitate conspicuo.

e Extat tom. 1. Concil. ARELATEN. TERTIVM. Sed dubitatio hic haud leuis insurgit: Quonā modo Cæsarius dici potest interfuisse huic Arelatenſi Concilio iam creatus eius ciuitatis Episcopus, cum ex litteris S. Leonis Papæ constet anno superiori eidem Ecclesiæ præfuisse Rauennium Hilarij successorem, post quem eiusdem Episcopus fuisse reperitur Eonius, idemq. sedisse saltem triennio, vt Cyprianus discipulus S. Cæsarij, eiusdemq. Vitæ scriptor affirmare colligitur; quo tempore Cæsarius præfuit Abbati monasterio Arelatenſi. Porro in tanta rerum certitudine nihil est quod dici possit, nisi necessario asserere illapsum esse errorem in Consulatum; sicut & in notam Aetæ mendum irrepsit, dum ponitur quadringentesima sexagesima prima, ex qua colligitur numerus annorum Domini quadringentorum vigintitrium: vnde longe absurdus redditur, vt eo tempore Cæsarius præfuerit dicto Concilio Arelatenſi. Sed & cum nihil sit in quo emendari error possit, vt suo loco dictum Arelatenſe Concilium restituatur; hic de ipso nobis agendum fuit.

Iam vero de Cæsario, qui huic præfuit Concilio, dicendum est, vtpote viro qui eximia claritudine tum ex doctrina, tum ex vitæ sanctitate comparata, Gallias hoc tempore illustrauit: breuiq. narratione in primis sunt nobis eius percurrenda primordia, atque vitæ progressus vsque ad præsentis temporis statum: Eo enim splendoris sanctitatis effulſit, vt nobilissimæ totius Galliarum Ecclesiæ eligi mereretur Metropolitanus Antistes, hoc potissimum tempore; quo eas regiones occupantibus barbaris, ipsidemq. vel Gentilibus, vel Arianis, magno opus esset inter tot ingruentes vndique fluctus nauis gubernatore.

A Scriptæ sunt res gestæ S. Cæsarij ab eius discipulo Cypriano ad sanctam Cæsariam illius sororem, id ipsa ab eo efflagitante: extant^a ipsæ quidem, Dei benignitate, inter tot Galliarum busta seruata. Placuit, inquam, diuinæ prouidentiae, vt afflictæ prostratæq. vndique Gallicanæ Ecclesiæ hoc perditissimo tempore, tam docto tamq. sancto illustrarentur Episcopo, cuius sanctitas ipsi inhærens ab incunabulis, septennio ætatis fructus præcoces emisit, & in dies magis magisq. foecunda annorum augmento confurgeret: Cum primo erogatis quæ sibi licuit in pauperes bonis clarissimorum parentum, domo spreta, ad sanctum Siluestrum meritis insignem Cabilonensem Episcopum conuolans, ab eo, ex sacro præscripto ritu, in clericum voluit attonderi, atque clericali institui disciplina, tanto dignus Antistite educatore atque doctore, qui mira sanctitate resplendens, in Cæsarium quem dilexit vt filium, transmisit opulentam virtutum hereditatem. Est celebris eiusdem Siluestri memoria sacris tabulis adnotata, in Ecclesia semper vicens, annis singulis rediuiua^b, nosq. in Notis de eo pluribus egimus. At Cæsarius, vbi flores eius sanctitatis tamquam apis auide suxit, ad Lerinense secretius aluearium conuolauit, ibiq. (vt idem auctor habet) sub Porcario Abbate diu monasticam conuersionem summa excoluit obseruantia: licet præ immenso animi ardore ipse sibi semper segnior videretur: vt apparet ex eius homilia, quâ postea in eodem habuit monasterio, vbi primum ista inter alia interseruit de florentissimo statu huius temporis eiusdem cœnobij Lerinensis^c: Benedicimus Dominum nostrum, qui sanctam institutionem & admirabilem consuetudinem loci huius iugiter crescere, & in maiori dignatur gloriæ cumulo sublimare. O felix & beata habitatio insulæ huius, vbi tam sanctis quotidie & tam spiritualibus lucris gloria Domini augetur, & tantis damnis diaboli nequitia minoratur. Beata, inquam, & felix insula Lerinensis, quæ cum paruula & plana esse videatur, innumerabiles tamen montes ad cælum misisse cognoscitur.] hæc dicens Cæsarius, alludere ad ea videtur quæ superius recitauimus ex carmine Eucharistico, quod ad Faustum scripsit haud pridem Sidonius Apollinaris, vbi ait:

quantos illa insula plana

Miserit ad cælum montes, &c.] per montes Sanctos intelligens; cum ipsa insula vndique planicie lata gaudens, montibus careat. Hinc & Cæsarius ista subdit:

Hæc est quæ eximios nutrit monachos, & præstantissimos per omnes prouincias erogat sacerdotes.] vix enim reperiri erat, qui his temporibus assumptus in regionibus illis ad regimen Ecclesiarum, non delectus esset ex nobilissimo & regularis institutionis obseruantissimo cœnobio Lerinensi: Ac sic (subdit ipse) quos accipit filios, reddit patres; & quos nutrit paruulos, reddit magnos: quos velut tyrannos excipit, Reges facit: Nam omnes quoscumque felix & beata habitatio ista susceperit, charitatis pennis ad excelsa virtutum culmina Christo sublimare consuevit. Quæ res cum pene in cunctis habitatoribus fuerit feliciter consummata, tamen resistentibus meritis meis, in me non probatur impleta. Cum enim paruitatem meam hæc sancta insula velut præclara mater & vnica singularis omnium bonorum nutritrix brachijs quondam pietatis exceperit, & non paruo spatio educare & enutrire contenderit: licet reliquos ad virtutum culmina erexerit, a me tamen (quia cordis duritia contradicit) omnes negligentias auferre non potuit. Et ideo cum omni humilitate supplico, & tota cordis contritione deprecor, vt quod negatur meritis meis, vestris orationibus suppleatur, &c.]

Mira res, vt sub tot barbararū gentium frequenter factis in Gallias grassationibus, a Suis, Vuandalis, Alanis, Gothis, Burgundionibus, Hunnis, & Francis, nihil ad hæc tempora passum fuerit detrimenti idem monasterium insulæ Lerinensis, factum ipsis etiam barbaris atque Arianis venerandum: Vnde quod valde erubescant habent nostri sæculi Nouatores, qui in Gallijs plusquam sexcenta monasteria combufferunt, vt taceam de cineribus innumerabilium ecclesiarum. Quanta insuper hoc tempore esset gloria eiusdem cœnobij Lerinensis, præter illa quæ superius dicta sunt, ipsum rursus audi Cæsarium ad monachos concionantem: Ab Oriente (inquit^d) vsque ad Occidentem, & omnibus pene locis, in quibus Christiana religio colitur, religiosissima vestra conuersatio ad Christi gloriam prædicatur. Iure a vobis exigitur, vt quod de vobis creditur, hoc probetur. Agite ergo, Deo auxiliante, quod semper egistis, &c.]

Sed quod sub Faustii nomine peruulgata legitur fabula de eodem Lerinensi cœnobio exciso a Saracenis sub Porcario Abbate institutore S. Cæsarij: eam hic obiter refellere, ex instituto onus incumbit. Primum vero scias, non esse Faustii scriptionem illam, sed appendicem

^a Apud Sur. die 27. Aug. CAESARII TYROCINIUM

^b Martyrol. Rom. & alia die 20. Nouemb. CAESARIUS MONACHVS LERINENSIS.

^c Cæsar. homil. 20. DE MONASTERO LERINENSIS.

REVERENTIA BARBARORVM ERGA MONASTERIVM LERINENSE.

^d Cæsar. hom. 20.

dicem ad Fauſti inſtructionem ad monachos, vt apparet ex ea nuper edita diligentia vi-
ri doctiſſimi Genebrardi nunc Aquenſis Epifcopi poſt funebrem orationem S. Hilarij
Epifcopi Arelatenſis, & alia illi coniuncta, vbi poſt abſolutam Fauſti illam tractationem
ſubiicitur narratio de excidio monaſterij Lerinenſis, qua dicitur idem monaſterium a Sa-
racenis dirutum, & ſanctum Porcarium Abbatem cum ſuis eſſe necatum. At quantæ fidei
ſcriptum illud auctoris incerti? Et vbinam gentium Saracenorum incurſio his temporibus
in Occiduis oris innotuit, qui vix poſt trecentos annos auditi ſunt mare mediterraneū
infeſtaſſe? Sed haud maioris nobis fidei quæ habentur in ſpuria Vita S. Honorati, vbi
hæc facta dicuntur per Genſericum Vuandalorum in Africa Regem: cum & additur idem
monaſterium per Genſericum ſub Abbate Porcario dirutum, numquam vſque ad Pipini
Francorum Regis tempora eſſe reſtitutum. Si hæc vera ſunt; quomodo poſt Genſericum
iam deſunctum adeo celebratur gloria euſdem monaſterij Lerinenſis, vt audiuiſimus a B
Cæſario? Quomodo de tanti cœnobij clade nulla penitus habetur mentio in Actis ipſius
ſancti Cæſarij, quæ ſunt ſcripta (vt diximus) ab huius temporis ſcriptore Cypriano? Vel
quonam pacto dici poteſt vſque ad Pipini tempora eius deſolationem perduraſſe, ſi
S. Gregorius Papa euſdem meminit a monaſterij ſub Bono Abbate (ad quem ſcribit) exi-
ſtentis? Sic igitur cum neque ſub Saracenis, neque ſub Genſerico ea accidiſſe funera
monaſterio Lerinenſi ſub Abbate Porcario dici poſſint: neceſſe eſt affirmare, vel Porca-
rium, quem cum ſuis martyrem dicimus, qui & Cæſarium a pueritia educauit, longiſſi-
mam vixiſſe ætatem; & ea quæ narrant, non a Genſerico, neque a Saracenis, ſed ab alijs
paſſos eſſe ſucceſſoribus Genſerici; vel alterum dicere euſdem nominis poſt hæc in eadem
inſula ſub Saracenis Porcarium floruiſſe, cuius Eccleſia ipſa cum ſuis celebrat martyrium
pridie Idus Auguſti.

Sed ad Cæſarium redeamus, quem diximus in eadem inſula in exercitatione mona-
ſtica ſub eodem Abbate vixiſſe; quo iubente, Arelatem poſtea ſe contulit, ibiq. excultus
eſt rhetoricis facultatibus ſub Pomerio Afro inſigni eius temporis rhetore: Hic ille nam-
que Pomerius, quem natione Maurum fuiſſe tradit Gennadius b, cumdemq. ordinatum
in Gallia preſbyterum: quem alij Iulianum nominatum dixere: Quam autem decepti
ſint qui Iulianum Pomerium putauere fuiſſe Epifcopum Toletanum, tu conſule Nota-
tiones noſtras in Romanum Martyrologium c. Porro huius Pomerij, quo vſus eſt præ-
ptore Cæſarius, lucubrationes Gennadius recenſet, quem poſt Gelafij obitum ſub Anaſta-
ſio Imperatore adhuc fuiſſe ſuperſtitem docet. Cæſarius autem egregie doctrinis ſacris
potiſſimum inſtitutus, dignus iudicatus eſt, qui poſt Eonium a populo & clero expeteretur
in Epifcopum Arelatenſem: cui nec proſuere latebræ ſepulchrales, quin inde trahere-
tur ad regimen Epifcopatus inuitus.

Sed non prætermittimus dicere (quod & magnopere admiratus ſum) Trithemium, ſi-
ue alios ad poſteriora tempora eumdem Cæſarium retuliſſe ſub profeſſoribus regulæ S. Be-
nedicti, quem conſtat ante S. Benedicti monachatum his ipſis vixiſſe temporibus, in-
terfuiſſeq. pluribus Concilijs his itē temporibus celebratis. Porro id ipſum eius vitæ Acta
perſpicue docent: nam vixiſſe tunc dicunt, cum Alaricus regnaret in Gallia Narbonenſi,
& Theodoricus Rex potitus eſſet Italia: ſed & cum tradat idem eius Vitæ auctor, vſum
ipſum eſſe præceptore Pomerio Afro, atque probaſſe Felicem Papam vulgaſſeq. euſdem
Cæſarij ſcripta; nulla penitus de his vel leuiter dubitandi occaſio potuit eſſe relicta: cum
alioqui & eius homiliæ id ipſum facile recte intuenti demonſtrent.

Porro (quod dolendum eſt) ſanctiſſimi atque doctiſſimi viri exciderunt nobiliſſima mo-
numenta, vixq. reliquæ ſunt quadragintaſex homiliæ diuerſis temporibus dictæ: ad quas
prouoco Gallos illos, qui turpiter a fide refugæ, ad hæreticos transfugæ defecere: videant
quæ de Catholicis dogmatibus, quæ ipſi infeſtantur, ſenſerit tantus doctor, miraculiq.
conſignata reliquerit, hoc potiſſimum ſæculo, quo Franci in Gallijs regnantes eandem
fidem Catholicam, in qua & baptizati ſunt, acceperunt. Vt plane ſi quis euſdem Cæ-
ſarij legerit homilias, ex illis facile intueatur illorum qui a Catholica veritate deſciue-
runt amentiam, cogaturq. præ ſtupore exclamare cum Paulo d: O inſenſati Galatæ,
quis vos fascinavit non obedire veritati?] multo magis vero, ſi peruiderit quæ alij nobiles
huius temporis ſcriptores Eccleſiaſtici itidem Galli gentiles ſui, nempe Proſper Aquita-
nus, Hilarius Arelatenſis, Saluianus Maſſilienſis, Eucherius Lugdunenſis, Claudianus Ma-
mercus Viennenſis, Alcimus Auitus itidem Viennenſis, Sidonius Apollinaris Aruernus,
& alij

A & alij ſuis ſcriptis, vitæq. ſanctitate, atque miraculorum virtute egregie reliquere teſta-
ta, in omnibus conſentientia illis quæ Hilarius Pictauienſis, Irenæus Lugdunenſis, at-
que Dionyſius Pariſienſis omnes ſanctiſſimi Epifcopi olim iſdem tradiderunt, & nuperri-
me Cæſarius docuit. At de Cæſario modo haſtenus, ſuis locis inferius de eodem ſæpe di-
cturi. Iam vero ad aliud Gallicanum Concilium hoc item anno celebratum orationem
conuertamus, immoreturq. in eo paulo longius, quæ Arelatenſe cito, aliquibus tantum
inſpectis, pertranſijt.

Hoc itaque eodem anno ſub euſdem Opilionis Conſulatu item in Gallijs celebratum
eſt Concilium Andegauenſe: Quod quidem e temporum obſcuritate haud pridem in lu-
cem vindicatum ſcias a docto pioq. viro P. Frontone Societatis IESV in Gallijs profeſſo-
re, a quo & accepimus: ipſum autem cum perbreue ſit, necdum in lucem editum, hic tibi
B verbatim reddendum putauimus: ſic enim ſe habet:

Cum ad ordinandum Epifcopum in ciuitate Andegauorum conueniſſent, & Thalaffius
eſſet Epifcopus ordinatus: omnibus pariter reſidentibus, Leone, Euſtochio, Charilatone,
Rumorido, Vincentio, Victorio, & Thalaffio Epifcopis, pari conſilio atque tractatu, de-
ciſionem quam verbis decreuerant, etiam ſcripturæ mandare voluerunt, vt hac die, hoc
eſt, quarto Nonas Octobris, Opilione V. C. Conſule, hæ regulæ Eccleſiaſticae ſeruaten-
tur, quæ a ſenioribus iuxta auctoritatem Scripturarum iam fuerant conſtitutæ.

Primum, vt contra Epifcopale iudicium clericis non liceat reſilire, neque inconſultis ſa-
cerdotibus, ſæcularium iudicia expetere: ſed nec de loco vno in alium ſine Epifcopi per-
miſſione tranſire, nec ſine commendatijs ſacerdotum ſuorum litteris commeari.] habet
hæc primus canon, quo proculdubio aduerſati ſunt Patres illi conſtitutioni Valentiniani
C Imperatoris datæ anno ſuperiori, qua Eccleſiaſticum forum ſuis (vt vidimus) priuilegijs
ſpoliauit: haud enim timuerunt refragari Imperatori pro Eccleſiaſtica immunitate ſanctiſ-
ſimi ſacerdotes. Sed deſcribamus reliqua:

Vt diaconi preſbyteris nouerint omni humilitate deferendum eſſe.] cuiuſnam rei cau-
ſa hæc ſanciuerint Patres, dictum eſt Annalium quinto tomo. Sed ſubdunt: Vt a violen-
tia & crimine perputationis * abſtineant.] mendofus eſt locus.

Familiaritatem extranearum feminarum nouerint eſſe vitandam. Sed ſi qui ſunt cæli-
bes *, nonniſi a ſororibus, aut amitibus ſuis, aut a matribus conſolentur. Quia ſicut bonum * debiles
non eſt homini ſolum eſſe; ita familiares eſſe clericos feminis non oportet extraneis: quia
frequenter plurimorum ruinas ſub hac occaſione deſtemus. Si quis autem poſt hoc in-
terdictum a prædictis familiaritatibus ſe reuocare noluerit; nequaquam gradu altiori do-
D nabitur; & ſi iam ordinatus fuerit, non miniſtret.

Tum ſi qui in tradendis vel capiendis ciuitatibus interfuiſſe fuerint detecti: non ſo-
lum a communionem habeantur alieni, ſed ne conuiuiorum quidem admittantur eſſe par-
ticipes.

Quod etiam de his qui accepta poenitentia reſilierunt, debita feueritate ſeruabitur.
Quæ forma etiam circa eas, quæ de virginitate ſanctimonialium crimine proprio decide-
runt, ſtatuto rigore permaneat.

Hi quoque qui alienis vxoribus, ſuperſtitibus ipſorum maritis, nomine coniugij abu-
tuntur, a communionem habeantur extranei.

Clerici quoque, qui relicto clero, ſe ad ſæcularium militiam & ad laicos contulerint,
non iniuſte ab Eccleſia, quam reliquerunt, amoueantur.

E Monachi quoque, qui cœptam obſeruationis viam reliquere, & abſque epiftolis &
abſque certis negotijs vel neceſſitatibus per regiones vagantur alienas, cognita diſtri-
ctione, ſi ſe non emendauerint, ab Abbatibus ſuis, vel a ſacerdotibus ad communionem
non recipiantur.

Alijs quoque Epifcopis aliorum clericis gradum augere non liceat.

Quicumque autem vel de laicis vel de clero miniſtri fuerint ordinati, & obſeruare no-
luerint, ſi laicus, communicare non liceat, niſi forte reprobauerint criminoſos.

Nonniſi vnus vxoris viri, ijdemq. virginibus copulati, diaconi, vel preſbyteri or-
dinentur.

Poenitentia fane locus omnibus pateat, qui conuerſi errorem ſuum voluerint con-
fiteri; quibus, perſpecta qualitate peccati, ſecundum Epifcopi æſtimationem erit venia
largienda.

DE CLADE
MONASTERII
LERINENSIS.

TEMPORA
PORCARI
ABBATIS.
a Gregor. lib. 9.
epiſt. 8.

POMERIUS
RHETOR MA-
GISTER CAE-
SARII.
b Gennadius de
ſcrip. Eccl. c. 48.

c Martyrol. Rom.
die 8. Martij.

CAESARIUS
QVO VIXIT
TEMPORE.

HOMILIAE
CAESARII
CATHOLI-
CAM DOCENT
FIDEM.

d Galat. 3.

CONCIL. AN-
DEGAUENSE
NUNC. CPRI-
MVM. EDI-
TYM.

* debiles

..... Quod ita inter prædictos viros pari consilio & ordinatione decretum est, vt a si quis ex ipsis contra hanc ordinationem agendum esse præsumpserit, obuius fuisse regulæ Ecclesiasticæ iudicetur: aduersus quem ceteris fratribus suis, quasi aduersus contemptores licebit insurgere.] hætenus Andegauense Concilium Romam missum:

De quo, quantum ad Episcoporum qui interfuerunt nomina pertinet, egregie idem Fronto deprompsit ex primo Concilio Turonensi, quod post annos octo legitur celebratum sub Seuerini Consulatu; & quarumnam Ecclesiarum aliquot ex his Episcopi essent inuenit, nimirum Victorium siue Victurium fuisse Episcopum Cenomanensem, Leonem Bituricensem, Thalassium hic ordinatum Episcopum fuisse Andegauensem, qui idem Thalassius scriptus pariter habetur vna cum dicto Victurio in Concilio Venetico: qua ratione idem auctor iure opinatur non esse congregatum illud Concilium in Venetia Italiae prouincia, sed Venetensi ciuitate in Gallia Lugdunensi; cui & libentius assentimur, cum sciamus & eiusdem Venetensis ciuitatis in Gallia Episcopum, Modestum nomine, cum alijs Gallicanis Episcopis sedisse in Concilio Aurelianensi sub Clodoueo. Habes hac diligentia exploratum, lector, quo tempore fuerit dictum Veneticum Concilium celebratum, nulla licet Consulatum nota perspicuum: in quo quidem complura leges, quæ in celebrato hoc anno Concilio Andegauensi sunt statuta, pauloq. fusius repetita. Obseruauit idem vir doctus & alia pleraque in eo notatu digna; sed hæc nobis modo ad historiam satis.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 30. IMPP. ANNVS ANNVS MARCIANI 5.

Q Vi sequens est annus Domini quadringentesimus quinquagesimus quartus, Studio & Aetio Consulibus Fastis reperitur adscriptus: illum quidem Marcianus, hunc autem Valentinianus Romæ creauit. Sed funeste ipsi Aetio accidit, vt ipsius Consulatus occisionis eius index sit positus temporis: nam de ipso hoc anno Marcellinus in Chronico sub eius Consulatu: Aetius (inquit) Patricius, magna Occidentalis Imperij salus, & Regis quondam Attilæ terror, a Valentiniano Imperatore cum Boetio amico in Palatio trucidatur, atque cum ipso Hesperium cecidit regnum, nec hætenus valuit releuari.] hæc Marcellinus.

Quomodo autem id molitus sit Maximus Romanus Senator, Procopius ita narrat: Maximus erat quidam e Senatoribus, vnus ex stirpe illius Maximi tyranni, quem Theodosius Senior sustulerat, pro qua victoria Romani quolibet anno festum agunt: huic vxor formosissima, sicut & pudicissima fuerat; qua Valentinianus amore captus cum potiri cuperet, resq. admodum ardua foret, rem iniquam excogitauit: Maximum iussit ad se in Palatium venire, quocum talis colludens, auro certo proposito, anulum eius victor nactus est: hunc clam ad vxorem misit viri nomine, vt quamprimum signo perspecto, in Palatium salutatum Eudoxiam Imperatricem veniat. Illa subito paret: quam certi, quibus res nota ac mandata erat, protinus in aula excipientes, longe in Gyneconitidem duxerunt; vbi Valentinianus occurrens, vim ei intulit. Illa post hæc mæsta domum regressa, calamitatem fatumq. suum flere, virumq. magnopere detestari cœpit, vt qui occasionem huic rei dederit.

Maximus vero dolore ingenti percussus, de insidijs contra Imperatorem secum meditatur. Cumq. videret Aetium tunc maximum Ducem, qui paulo ante clarissimam victoriam de Attila, Massegetarum, Scytharumq. exercitu armato contra Romanum Imperium retulerat, succurrit ei ita agere, vt laudem omnem & merita gestorum amitteret, suspectumq. illū redderet Imperatori.] Hic considera & in mentē reuoca, lector, quomodo iisdē insidijs Aetius pereat, quibus ipse olim circumuenerat magnum Ducem Bonifacium, cuius occasione Vuandali potiri sunt Africa: vnde perspicias & diuinam in tarditate supplicij patientiam, & æquum in exhibitione vindictæ iudicium. Sed pergit Procopius: Tempus quoque commodum tunc visum, quod longe abesset, quod spes in eo potissimum Romanorum esset. Cum eunuchis agit, quorum custodia vti fidissimorum corporis sui curam Imperator tradiderat, vt ei persuaderent Aetium nouis rebus studere. Imperator facile credens, suspectamq. illius habens virtutem, vt interficeretur mandat. Fertur & proximum quemdam ex Romanis interrogasse, an utilis foret Aetij mors: ille autem

A tem respondisse; hoc ipse videret, bene an male; se tantum scire, quod sibi dexteram altera manu inciderit.] hæc de Aetij nece Procopius: quæ autem subdit de grassatione Attilæ in Italiam, ea ante Aetij mortem accidisse, iam superius perspicue demonstratum est. Quid vero sublato de medio Aetio Maximus in Valentinianum molitus sit, suo loco dicendum anno sequenti. De Aetij porro nece est versus Sidonij Apollinaris in de-
restationem Valentiniani.

Aetium Placidus mactauit semiuir amens.]

Manibus etiam ipsius Valentiniani Imperatoris necatum esse Aetium, auctor a Miscellæ restatur. sed ita ante eum Cassiodorus b: Aetius Patricius in Palatio manu Valentiniani Imperatoris extinctus est: Boetius vero Præfectus Prætorio ab amicis eius circumstantibus interemptus.] At de Consulatu & nece Aetij satis: iam reliquas anni huius res gestas

B prosequamur.

Sanctus Leo Romanus Pontifex, vt componeret res Orientalis Ecclesiæ omne adhibens studium, plures hoc anno ea de causa ad Marcianum Imperatorem litteras dedit, ac primum quidem Idibus Martij c, quibus laborantem magno discrimine commendat Ecclesiam Alexandrinam, itemq. Proterium recens eius creatum Antistitem, cuius anno superiori sinceræ fidei professionis litteras accepisset. In his quidem curandis, primo vnde morbus irrepsisset docet, atque mox præsentaneum remedium affert his verbis: Quia vero quorundam hæreticorum versuta nequitia ad conturbandam aliorum simplicitatem epistolam meam, quam ad beatæ memoriæ Flauianum dedi, falsasse perhibetur, vt commutatis quibusdam verbis, vel syllabis, receptorem me Nestoriani erroris adserant: Obsecro venerabilem clementiam vestram, vt eandem epistolam per fratrem meum Iulianum

C Episcopum, vel eos quos idoneos ad hoc opus pietas vestra delegerit, in Græcum sermonem iubeatis integre diligenterq. translata, per idoneum laicorem sub vestri signaculi impressione deferri, tradendam Iudicibus Alexandrinis, qui cum clero & plebi ipsius ciuitatis cum prædictorum Episcoporum prædicationibus, qui & meo scripto consentiunt, faciant recitari: vt agnoscant se fallacium hominum fraude vterius decipi non debere, & probentur Apostolicæ sedis sinceri esse discipuli, apud quam nec Eutyches, nec Nestorius vllum obtinent locum; quia sicut alios hæreticos, ita & istos damnauit.] hæc sanctus Leo.

Quænam autem fuerint quas dicit prædicationes Episcoporum esse vna cum epistola ad Flauianum Alexandrinis significandas, superius manifestarat, nempe laborasse se ad conuincendos & reducendos Alexandrinos ad fidem Catholicam, vt quæcumque ipse scripsisset in dicta epistola ad Flauianum, ea cuncta probata testataq. redderet assertionibus Alexandrinorum Episcoporum illorum qui maiori apud eos gloria claruissent. nam ait: Et ne memoratis noua inferre & propria dicta epistola videatur aditruere: venerabilium Patrum, qui ei Ecclesiæ præfuerunt, scripta relegantur; & quid beatus Athanasius, quid Theophilus, quid Cyrillus, quid etiam Orientales magistri de incarnatione Domini senserint, recognoscant.] & paulo post: Sed nunc (vt dixi) hic docendi optimus modus est, vt paternorum sensuum linea Alexandrinæ plebis & cleri auribus innotescat; ac si qui sunt qui nostra scripta despiciant, illis saltem qui nobiscum Apostolicis sensibus congruunt acquiescant.] hæc sanctus Leo ex diuino plane deprompta Spiritu: Nam hoc vnum exhibitum Ecclesiæ Alexandrinæ remedium satis esse potest ad expurgandas hæresibus omnibus cunctas Ecclesias, prouocando nimirum singulas ad illos doctores, qui in

D eis doctrina & sanctitate claruerunt, a quibus & Euangelium vel prædicatum ipsis, vel propagatum fuisse constat. Hæc quidem (vt diximus) sexto Idus Maias Leo Pontifex ad Marcianum.

Paruit Marcianus Augustus Leoni Pontifici, atque ex eius sententia promulgauit editum ad ipsos potissimum Alexandrinos, quo iussit eos non recedere debere ab his quæ a sacris œcumenicis Concilijs statuta fuissent, & quæ ipsis prædicata essent a sanctis ipsorum Episcopis Athanasio, Theophilo, atque Cyrillo. Quod autem in eo de sancti Leonis epistola non meminit Imperator, inde fortasse accidit, quod illa nondum esset Græco sermone donata, vel ex prototypo emendata, quæ ad illos ab hæreticis corrupta allata fuerat. Sed illud aduerte, in Codice Iustiniano deprauatam Consulibus eiusmodi recitari sanctionem: quippe cum in eius inscriptione a Valentiniano & Marciano promulgata feratur, Consules in fine ponuntur & dies, in quibus neuter illorum superstes erat. Quamobrem

VALENTINIANVS OCCIDIT AETIUM.

a Paul. Diac. lib. 15. b Cassiodor. in Chron. hoc anno.

LEC SOLICITVS PRO REBUS ALEXANDRINIS. c Leo epist. 69.

S. LEONIS EPISTOLA AB HÆRETICIS FALSATA.

QUÆ RECTA FIDEI CATHOLICAE PRAEDICATIONE.

SALVBERE REMEDIUM AD CONVINCENDAS OMNES HÆRESSES.

MARCIANVS RESCRIBIT ADVERSUS HÆRETICOS.

obrem quoniam eadem sanctio concinnationem habere cognoscitur cum dicta epistola S. Leonis Papæ hoc anno data ad Marcianum Imperatorem tertio Idus Martij; eadem ipsam sub huius anni Consulibus Idibus Augusti (vt se habet) fuisse editam, iure dici posse videtur: Quam quidem veluti affinem dictæ Leonis epistolæ hic describere dignum putamus: sic enim se habet^a:

l. 8. c. de hæ-
74.

SANCTIO
MARCIANI
ADVERSUS
HÆRETICOS

Quicumque in hac sacra vrbe, vel Alexandrina, vel in omni Aegyptiaca diœcesi, diuersisq. alijs prouincijs Eutyctis profanam peruersitatem sequuntur, & non ita credunt, vt trecenti decem & octo sancti Patres tradiderunt, Catholicam fidem in Nicæa ciuitate fundantes; centum quoque & quinquaginta alij venerabiles Episcopi, qui in alma vrbe Constantinopolitana postea conuenerunt; sicut & Athanasius & Theophilus & Cyrillus sanctæ recordationis Episcopi Alexandrinæ ciuitatis credebant, quos etiam Ephesina Synodus (cui beatæ memoriæ Cyrillus præfuit, in qua Nestorij error expulsus est) in vniuersis secuta est; quos & nuper venerabilis Chalcedonensis Synodus est secuta prioribus Concilijs sacerdotum in omni prorsus parte consentiens, nihil adimens sacrosancto Symbolo, neque adiciens, sed Eutyctis dogmata funesta condemnans: sciant se esse hæreticos Apollinaristas: Apollinaris enim facinorosissimam sectam Eutyctes & Dioscorus mente sacrilega sunt secuti. Ideoq. hi homines, qui Apollinaris, vel Eutyctis peruersitatem sequuntur, illis pœnis, quæ duorum retro Principum constitutionibus contra Apollinaristas, vel serenitatis nostræ postmodum sanctione contra Eutyctianistas, vel hac ipsa Augustissima lege contra eosdem decreta sunt, nouerint se esse plestendos.

POENAE STA
TVTAE AD-
VERSUS E-
TYCTIANOS
ET APOLLI-
NARISTAS.

Idcirco Apollinaristas, hoc est, Eutyctianistas (quibus etsi est in appellatione diuersitas, tamen est in hæresis peruersitate coniunctio, & dispar quidem nomen, sed idem sacrilegium) siue in hac alma Vrbe, diuersisq. prouincijs, siue in Alexandrina ciuitate, siue intra Aegyptiacam diœcesim sunt, & neque ita credunt, vt prædicti venerabiles Patres credebant, neque viro reuerendissimo Alexandrinæ vrbis Antistiti Proterio fidem Orthodoxam tenenti communicant; Episcopos, presbyteros, aliosve clericos creare & habere prohibemus. Scientibus tam his Eutyctianistis, qui ausi fuerint cuiquam Episcopi, vel presbyteri, vel clerici nomen imponere, quam his qui passi fuerint impostum sibi nomen sacerdotale retinere, pœnam exilij cum facultatum suarum amissione se habituros.

Vniuersi præterea Apollinaristæ, vel Eutyctianistæ non ecclesias, non monasteria sibi construant: parasynaxes & conuenticula tam diurna quam nocturna non contrahant: neque ad domum, vel possessionem cuiusquam, neque ad monasterium, vel quemcumque alterum locum operaturi sectæ funestissimæ congregentur. Quod si fecerint, & hoc factum fuisse domino volente constiterit: post rem in examine Iudicis approbatam, domum vel possessionem eius, in qua conuenerint, vel monasterium, eius ciuitatis Orthodoxæ Ecclesiæ, in cuius territorio est, iubemus addici. Si vero ignorante domino, sciente vero eo qui pensiones domus exigit, vel actore, vel conductore prædij, parasynaxes & conuenticula interdicta collegerint: conductor, vel procurator, siue actor, vel quicumque eos in domum vel possessionem vel monasterium receperint, & passi fuerint illicitas parasynaxes, conuentusq. celebrari; si vilis & abiectæ sint conditionis, fustibus publice & in pœnam suam & in aliorum coerceantur exemplum: si honestæ vero sint personæ, decem libras auri multæ nomine Fisco nostro cogantur inferre.

Nullum præterea Apollinaristam, vel Eutyctianistam ad aliquam iubemus aspirare militiam: & si inuenti fuerint militare, cingulo soluto, honestorum hominum & Palatij communionem priuentur: nec in aliqua, nec in qua nati sunt ciuitate, vel vico, aut regione versentur. Si qui vero in hac alma vrbe nati sunt; tam sacratissimo Comitatu, quam omni per prouincias metropolitana ciuitate pellantur. Nulli insuper Eutyctianistæ, vel Apollinaristæ publice vel priuatim conuocandi coetus, vel circulos contrahendi, & de errore hæretico disputandi, ac peruersitatem facinorosi dogmatis asserendi tribuatur facultas. Nulli etiam contra venerabilem Chalcedonensem Synodum liceat aliquid vel dictare, vel scribere atque emittere, aut aliorum dicta vel scripta super eadem re proferre. Nemo huiusmodi habere libros, & sacrilega scriptorum audeat monumenta seruare. Quod si qui in his criminibus fuerint deprehensi, perpetua deportatione damnentur. Eos vero qui discendi studio adierint de infausta hæresi disputantes, decem librarum auri, quæ Fisco nostro inferenda sunt, iubemus subire

A ire dispendium. Vltimo etiam supplicio coerceantur, qui illicita docere tentauerint. Omnes vero huiusmodi chartæ ac libri, qui funestum Eutyctis scilicet & Apollinaris complexi fuerint dogma, incendio concrementur, vt facinorosæ peruersitatis vestigia flammis combusta depereant. Aequum namque est, vt immanissima sacrilegia par pœnæ magnitudo percellat. Scientibus Moderatoribus prouinciarum, eorumq. apparitoribus, Defensoribus etiam ciuitatum, quod si ea quæ legis huius religiosissima sanctione custodienda decernimus, aut neglexerint, aut aliqua permiserint temeritate violari; denarium librarum auri multam Fisco nostro inferre cogentur, insuper etiam existimationis suæ periculum sustinebunt. Dat. Constantinopoli, Idibus Augusti, Constantio & Ruso Consulibus.] sed reddenda hæc ad huius anni Consules Studiū & Aetium. Quod si non mutandos Consules quis pertinaciter asseueret: tunc necesse ipsi erit, vt titulum legis mutet, ac pro Valentiniano & Marciano restituat Maiorianum atque Leonem. Sed cum hac constitutione Imperator profiteatur se contra Eutyctianos alias edidisse sanctiones, nihil est quod ad Leonem post eum in Oriente regnantem, ipso primo sui Imperij anno, qui dictis Consulibus consignatur, spectare possit. Porro qui re vera legem sanciuit Marcianus Augustus, idem in transgressores eius animaduertisse reperitur: Etenim fautores Dioscori, qui turbas Alexandria excitabant, ab Ecclesia pulsos, in exilium mitti præcepit, vt fidem faciunt litteræ Orthodoxorum Aegyptiorum ad Leonem Imperatorem post necem Proterij datæ^a, quæ suo loco recitabuntur. Modo ad Leonem Romanum Pontificem redeamus.

RESTITVTOR
TEXTVS
COD. IUSTI-
NIANI.

^a Apud Euagr.
lib. 2. c. 8.

Sequenti mense post datam epistolam ad Marcianum Imperatorem, decimosextimo Kal. Maij ad eundem de Anatolio Episcopo Constantinopolitano, cum factum, quo erectus erat, demississe videretur, hæc scribit^b: Constantinopolitanus Episcopus ad omnem pietatis profectum præsentis clementiæ vestræ doceatur exemplo: Si fideliter vestris acquiescat hortatibus, habebit in me sinceræ gratiæ animum; tantum vt quod verbis spondet, corde perficiat. Si vero quæ Deo & pietati vestræ displicent, pertinaci intentione delegerit: salua mansuetudinis vestræ reuerentia, vtar cum omnibus & pro omnibus, vobis quoque adnitentibus, aduersus superbientem liberiori constantia: quem (quod sæpe dicendum est) mallem pro sanctis actibus fraternæ charitate complecti.] hæc de Anatolio ad Imperatorem.

^b Leo epist. 70.
ANATOLII
FASTVS RE-
PRESSVS.

Peruasus igitur litteris Leonis Pontificis Marcianus Augustus, Anatolij repressit audaciam, nihilq. ipsum sibi voluit de sedis primatu amplius arrogare, sed iussit stare decretis sacrosancti Nicæni Concilij: quod studuit innotescere, publica sanctione hæc anno **D** data sub dictis Consulibus Aetio & Studio, qua omnibus notum fecit, nihil penitus inuandandum de priuilegijs antiquitus concessis Ecclesijs. Quinetiam omnia cassâ reddidit, quæcumque ex ambitione Anatolij contra antiquos canones Chalcedone præsumpta essent de primatu Constantinopolitanæ Ecclesiæ. desideratur ipsa quidem integra sanctio, cuius tantum fragmentum in Iustiniano insertum est Codice. Puto enim, dedita opera eam esse decurtatam sanctionem de abrogando primatu sancitam, eo quod ipse Iustinianus contrarium postea firmare voluit, cum sua sanctione^c eidem primatum contulit. Sed reddamus hic eiusdem sanctionis Marciani fragmentum illatum in Iustinianum (vt dictum est) Codicem, istis verbis^d:

MARCIANI
SANCTIO
CONTRA AN-
NATOLIVM.

^c Iustin. Nouel.
131. c. 2.

^d l. 12. c. de sa-
cro sanct. Eccles.

Imp. Valentinianus & Marcianus Augg. Palladio Præfecto Prætorio.

Ex privilegia, quæ generalibus constitutionibus vniuersis sacrosanctis Ecclesijs Orthodoxæ religionis retro Principes præstiterunt, firma & illibata in perpetuum decernimus custodiri. Omnes sane pragmaticas sanctiones, quæ contra canones Ecclesiasticos interuentu gratiæ vel ambitionis elicitæ sunt, suo robore & firmitate vacuatas esse præcipimus. Et quia humanitatis nostræ est, egenis prospicere, ac dare operam vt pauperibus alimenta non desint: salaria etiam, quæ sacrosanctis Ecclesijs in diuersis speciebus de publico hætenus ministrata sunt, iubemus nunc quoque inconcussa & a nullo prorsus imminuta præstari: liberalitatiq. huic promptissimæ perpetuam tribuimus firmitatem. Data Aetio & Studio Conf.] quam quidem legem vt dicamus a Marciano potius quam a Valentiniano sancitam, cum vtriusque Imperatoris habeat nomina inscripta; Præfecti Palladij nomen, ad quem data est, Marciani esse necessario fateri admonet: etenim ipse Constantinopoli gerebat Præfecturam, vt ex Nouellis eiusdem Marciani Imperatoris apparet. Quæ autem

MARCIANI
SANCTIO DE
PRIVILEGIIS
ECCLESIA-
RVM.

de sua emendatione idem Anatolius ad sanctum Leonem hoc anno rescripserit, ex redditibus ad eundem ab ipso Pontifice litteris satis potest intelligi: nimirum recepisse in amicitiam, quem ab archidiaconatu deposuerat Aetium, & prouectum in illius gradum Andream Eutychem in ordinem redelegisse; itemque a cœptis destituisse, quibus primatum Ecclesie Constantinopolitane quaesierat. Sed quod magni momenti res hæc sunt: quomodo commotus Magni Leonis rugitu, perterrefactusque ille paruerit, reddamus hic de his ad eundem Anatolium scripta in epistola verba, quæ sunt huiusmodi ^a:

^a Leo epist. 71.

OBTEMPE-
RAT LEONI
ANATOLIUS.

Quod ergo in Constantinopolitana Ecclesia quædam in officijs clericorum correcta significas, ut & Aetium presbyterum in gratiam tuam affectionemque reuocaueris, & Andream Archidiaconi actione submoueris: nobis placuisse rescribo, quia existimationem tuam (ut optabam) plurimum erigit & commendat. Et merito post correctionem in obliuionem deducitur, quod reprehensionem obnoxium videbatur, cum hæreticorum prouocatione, & sanctæ memoriæ Flauiani iniuria grauareris: quæ nunc simul ab omni offensione cum tui (ut volui) laude cesserunt; quia in ordinem suum quæ fuerant turbata redierunt. Andream sane, qui rationabiliter Archidiaconi est priuatus officio, & Euphratam qui sanctæ memoriæ Flauiani (ut comperi) improbus extitit accusator, si professionibus plenissime scriptis non minus Eutychem quam Nestorianum execrabile dogma condemnant; quoniam uenia est præstanda correctis, presbyteros consecrabis, ut sibi remedium Catholicæ fidei sentiant profuisse; electo primitus & probato qui Archidiaconi officium possit implere, quem nulla unquam prædictarum impietatum fama resperferit. Ceteri vero quos par reatus inuoluerat, si ueniam simili professione cum satisfactione deposcunt, suis ordinibus reformentur, his tantum ad officium primorum admissis, quos ab omni errore liberos esse constitit. Vides ne, lector, sanctum Leonem suo arbitrio adeo longe positam moderari Constantinopolitanam Ecclesiam, perinde ac in Romana urbis suburbij esset constituta? Sed quod ad illam de primatu causam pertinet, ab ea infamia respuisse Anatolium laudat: redarguens tamen frigidam ab eo excusationem assertam, emendationem vero maxime probans, hæc ait:

ABIICIIT CV-
RAM PRIMA-
TUS ANATO-
LIUS.

Illam autem culpam, quam de augenda potestate, aliena (ut asseris) adhortatione contraxeras, efficacius atque sincerius tua claritas diluisset, si quod tentari sine tua uoluntate non potuit, non ad sola clericorum consilia transtulisses: quia sicut in mala suasionem delinquitur, ita & in mala consensione peccatur. Sed gratum mihi, frater carissime, est, quod dilectio tua proficitur sibi displicere quod tunc etiam placere non debuit. Sufficit in gratiæ communis regressum professio dilectionis tuæ, & attestatio Principis Christiani: nec videtur tarda correctio, cui tam venerabilis assertor accessit. Abijciatur penitus inconcessi iuris, qui dissensionem fecerat, appetitus, &c.] Vides igitur frustra nisum sexcentorum Episcoporum suffragijs Anatolium, dum vnus ei restitit Romanus Pontifex super omnes & in omnibus arbiter, & aduersus omnes legitimus legum Ecclesiasticarum vindex & custos, qui solus irritum reddat, quod Concilium sexcentorum Patrum sententijs comprobasset.

^b Leo epist. 70.
DE EUTYCH.
LONGIUS IN
EXILIUM PEL-
LENDO.

Ad hæc insuper ipsidem ad Marcianum Imperatorem sanctus Leo litteris datis aduersus improbum Eutychem fouentem adhuc in exilio hæresim ista conscripsit ^b: Quia uero suggestiones meas pro tranquillitate Catholicæ fidei libenter accepistis: significatum mihi fratris & Coepiscopi mei Iuliani sermone cognoscite, Eutychem impium pro suis quidem meritis exulare; sed in ipso suæ damnationis loco multa aduersus integritatem Catholicam blasphemiarum desperationis uenena profundere; & quod in illo totus mundus horruit atque damnauit, impudentia maiore, ut innocentes decipere possit, euomere. Plenum itaque rationis æstimo, ut uestra clementia ad longinquiora eum iubeat & secretiora transferri. Monasterio uero eius Constantinopoli constituto, in quo habitatores ipsius monachi Euangelica Apostolicaque doctrina crebrius sunt & plenius roborandi: salubriter (ut arbitror) fiet, si is qui ipsi monasterio præpositus esse dicitur, a societate ueneratoris uestri Iuliani Episcopi, quem in speculis propter fidem illic esse constitui, non recedat, cuius assidua uisitatione profectus seruorum Dei illic habitantium possit augeri.] hæc sanctus Leo. Quid uero post hæc factum sit de Eutyche igno-
ratur.

Quod autem pertinet ad res Palæstinas: Iuuenalis Episcopus, quem anno superiori reuersum diximus in suam Ecclesiam, pacifice agens, hoc anno legatos misit ad S. Leonem Romanum

A Romanum Pontificem, simulque dono dedit particulam ligni sanctissimæ Christi Crucis: Accepit illud grato animo ipse Leo; sed rescribens noluit prætermittere dignam quam ob res præteritas perperam gestas obiurgationem ille commeruisset: ad ipsum igitur hoc anno, datis Consulibus, scribens, hæc habet ipso exordio epistolæ ^a:

^a Leo epist. 72.

Acceptis dilectionis tuæ litteris, quas ad me filij nostri Andreas presbyter & Petrus diaconus detulerunt, gauisus quidem sum, quod tibi ad Episcopatus tui sedem redire licuisset: Sed confluentibus in recordationem omnibus quæ te per quosdam excessus laborare fecerunt, dolui aduersitatum tuarum temetipsum tibi fuisse materiam, & resistendi hæreticis constantiam perdidisse, qui existimant non esse tibi liberum, ut eos auderes redarguere, quos tibi professus sis in suo errore placuisse. Beatæ enim memoriæ Flauiani condemnatio, & impijssimi Eutychetis receptio, quid nisi Domini nostri Iesu Christi secundum carnem negatio fuit? & paulo post: Vnde quia in tempore indulgentiæ respicientiam magis quam pertinaciam delegisti: ita gaudeo te cælestem recepisse medicinam, ut fidei ab hæreticis impugnata tandem possis esse defensor. Quamuis enim nulli sacerdotum liceat nescire quod prædicat, quoniam qui ignorat ignorabitur: inexcusabilior tamen est omnibus imperitis quilibet Hierosolymis habitans Christianus, qui ad cognoscendam virtutem Euangelij non solum paginarum eloquijs, sed ipsorum locorum testimonijs eruditur, &c.] pluribus uero docet & monet pro fide sincera strenue agere, & ad postremum de misso sanctæ Crucis ligno gratias agit.

LEO REDAR-
GVIT IUVEN-
NALEM EPI-
SCOPVM.

His itaque Leonis Papæ litteris ceu flagris excitatus Iuuenalis Episcopus, in Palæstina prouinciale Concilium collegit, in quo ad expurgandam ab hæresi totam prouinciam illam, omnibus fidem Catholicam seruandam proposuit. Extat adhuc Synodalis eiusdem Concilij epistola scripta ad Archimandritas & monachos eiusdem prouinciæ Palæstinæ: est eius exordium: Cum summus & primus Apostolorum Princeps dixisset: Tu es Christus, &c.] habetur ^b inter epistolas uirorum illustrium scriptas pro Concilio Chalcedonensi. Porro in litterarum subscriptione primo loco positus legitur ipse Iuuenalis Hierosolymorum Episcopus, secundo uero loco Irenæus Episcopus Cæsariensis Ecclesie, quæ ex decreto Nicæni Concilij constituta fuit totius Palæstinæ metropolis, aduersus quod ipse sibi Iuuenalis arrogauerat primatum: cuius rei causa idem sanctus Leo eidem magnopere restitit, cum hæc accepisset a Maximo Episcopo Antiocheno, ad quem de eodem talia sibi arrogante Iuuenale ista respondit ^c:

^b Extat tom. 2.
Conc. nouæ edit.
IUVENALIS
ARROGAT
PRIVILEGIA
ECCLES. CÆS-
SARIENSIS.

^c Leo epist. 62.

Subrependi occasiones non prætermittit ambitio; & quoties ob incurrentes causas generalis congregatio facta est sacerdotum, difficile est ut cupiditas improborum non aliquid supra mensuram suam moliat appetere: sicut etiam in Ephesina Synodo, quæ impium Nestorium cum dogmate suo perculit, Iuuenalis Episcopus ad obtinendum Palæstinæ prouinciæ principatum credidit se posse sufficere, & insolentes ausus per commentitia scripta firmare: Quod sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus merito perhorrescens, scriptis suis mihi, quid prædicta cupiditas ausa sit, indicauit, & sollicita prece multum poposcit, ut nulla illicitis conatibus præberetur assensio. Nam cuius epistolæ ad nos exemplaria direxisti sanctæ memoriæ Cyrilli, eam in nostro scrinio requisitam, nos authenticam noueritis reperisse. Hoc autem proprium definitionis meæ est, ut quantumlibet numerus sacerdotum amplior aliquid per quorundam subreptionem decernat, quod illis trecentorum decem & octo Patrum constitutionibus inueniatur aduersum, id iustitiæ consideratione cassetur: quoniam uniuersæ pacis tranquillitas non aliter poterit custodiri, nisi sua canonibus reuerentia intemerata seruetur.] hæc Leo.

LEO PAP. IR-
RITAT QUAE
IUVENALIS
VSVRPAT.

Vides igitur in Iuuenale nihil optimo dignum Episcopo reperiri, & secundum parœmiam illam, in bello ceruum, in pace se præstitisse leonem: qui malis artibus, mentisq. scriptis contra Nicænum Concilium inuadens iura primatus; licet Cyrillus primo eidem (ut dictum est) restitisset in Concilio Ephesino, ac sanctus Leo penitus cassum reddidisset quicquid ab eo usurpatum esset; adhuc tamen non erubuit in dicta Synodo ante Cæsariensem totius Palæstinæ Primatem locum sibi principem uendicare, qui (ut Leo redarguit) nec inter Episcopos inferiores ob uiolatam fidem pacemque Catholicam locum habere dignus erat; sed bono pacis, indulgentia Romani Pontificis factum esset, ut post lapsum sederet Episcopus. Quod autem sanctus Leo dicat, ea de re tempore Concilij Ephesini Cyrillum Episcopum Alexandrinum ad se scripsisse; puto intelligendum, vel ad se, hoc est, ad Romanum tunc existentem Pontificem, vel (quod magis placet) quod eo tempore

IUVENALIS
EPISCOPVS
QUALIS.

tempore esset ipse Leo Ecclesie Romanæ Archidiaconus, & eiusdem Ecclesie negotia A pertractaret. Sed de Iuuenale hætenus.

Hoc ipso anno Vuandali, qui Africam occupabant, pyriticam exercentes, Siciliam in- fulam deprædati sunt. Id cum alij complures scribant, est de his querela Paschasini Epi- scopi Lilibæi in Sicilia in epistola hoc anno (vt diximus) ad sanctum Leonem scripta, qui eum litteris fuerat consolatus; in cuius exordio hæc de his habet^a: Apostolatus vestri scri- pta, diacono Panormitanæ Ecclesie Silano deferente, percepi; quæ nuditati meæ atque ærumnis, quas amarissima captiuitate faciente incurri, solatium in omnibus atque reme- dium attulerunt, cælesti rore animum recreantes, atque omne quod triste fuerat abstergen- tes.] Ado Viennensis de his agens in Chronico, hæc de eadem clade ex eodem auctore: Vuandali Carthagine capta, Siciliam quoque deleuerunt: cuius captiuitatis Paschasinus Lilibetanus Antistes, in epistola quam de ratione Paschatis Papæ Leoni scripsit, meminit.] B hæc ipse, licet captiuitati Carthaginensi male coniungat Siciliæ insulæ cladem, cum ante annos quindecim illa contigerit. Sed & ex eadem Paschasini epistola corrigendus est Vi- ctor, dum tradit hæc post Valentiniani Augusti obitum facta esse, qui contigit anno sequenti: nam ait: Post eius mortem Gensericus totius Africæ ambitum obtinuit, necnon & insulas maximas Sardiniam, Siciliam, Corsicam, Elusam, Maioricam, Minoricam, & alias multas, & superbia sibi consueta defendit.] hæc Victor, qui (vt dictum est) Paschasini testificatione corrigitur: Sed excusari potest, diciq. diuersam fuisse huius anni per Gensericum factam pyriticam grassationem, ab illa inuasionem, cum post Valentiniani obitum omnibus illis po- titus est insulis, & sub tributo redegit.

Hoc eodem anno, Aetio adhuc viuentem: Attila (inquit Marcellinus) Aetij hortatu noctu mulieris manu cultro confoditur. Quidam vero sanguinis reiectione eum necatum perhi- C bent.] hæc sub anni huius Consulibus Marcellinus, Cassiodorus autem sub anni superio- ris Consulatu. Ab Attilæ obitu contexit Eugipius Abbas suam historiam, qua profecu- tus est res gestas sancti Seuerini Norici Apostoli nominati, ita exordiens^b: Tempore quo Attila Rex Hunnorum defunctus est, in vtraque Pannonia ceterisq. confinij Danubij res turbantur ambiguae: ac primo inter filios eius de obtinendo regno magna sunt exorta certamina: qui morbo iniquæ dominationis inflati, materiam sui sceleris acceperunt patris interitum. Quibus diebus sanctissimus Dei famulus Seuerinus de partibus Orientis in Pan- noniam veniens, morabatur in oppido quod Casturis* dicitur, vbi secundum Euangeli- cam & Apostolicam doctrinam omni pietate præditus in confessione Catholicæ fidei ve- nerabile propositum sanctis operibus adimplebat.]

At quod audis, de partibus Orientis aduenisse ad Noricos Seuerinum; haud tamen pu- D tes eum hominem fuisse Orientalē; sed Latinum potius, ex eiusdem Vitæ scriptore Eugipio ipsius discipulo intelligi potest: Cum alioqui patriam atque genū suum, inanis gloriæ vitan- dæ gratia, celare voluerit, vt idē auctor in epistola ad Paschasium diaconū data testatur his verbis: Cū multi igitur sacerdotes & spirituales viri, necnon & laici nobiles atque religiosi, vel indigenæ, vel de longinquis ad eū regionibus confluentes sæpius hæsitaret, inter se qua- rentes, cuius nationis esset vir, quē tantis cernerent fulgere virtutibus; nec vllus ab eo peni- tus auderet inquirere: tandē Primenius quidā presbyter Italiæ nobilis, & totius auctori- tatis vir, qui ad eum confugerat, tempore quo Patricius Orestes inique peremptus est, inter- fectores eius metuēs, eo quod interfecti velut pater fuisse diceretur: Post multos itaque fa- miliaritatis adeptæ dies, erupit quasi pro omnibus, & ita sciscitatus est, dicens: Domine sancte, de qua prouincia Deus his regionibus tale lumen donare dignatus est? Cui vir E Dei faceta primum hilaritate respondit: Si fugitium putas, para tibi pretium, quod pro me possis, cum fuero requisitus, offerre. His talia senior mox subiiciens: Quid prodest (in- quit) seruo Dei significatio loci vel generis sui, cum possit id tacendo, facilius vitare ia- ctantiam, vtpote sinistram, qua nesciente cupit omne opus bonum, Christo donante, per- ficere, quo mereatur dexteris socius fieri, & supernæ patriæ ciuis adscribi: quam si me indignum veraciter desiderare cognoscis; quid te necesse est terrenam cognoscere, quam requiris? Verumtamen scito, quia Deus, qui te sacerdotem fieri præstitit, ipse me quo- que periclitantibus his hominibus interesse præcepit. Tali memoratus presbyter respon- sione conticuit, nec quicquam ante vel postea beatum virum super hac parte percunctari præsumpsit. loquela tamen ipsius manifestabat hominem omnino Latinum; quem constat ad quamdam Orientis solitudinem feruore perfectionis vitæ fuisse profectum, atque deinde post

CLADES IN- SVLAB SICI- LIAR. a Apud S. Leonē post epist. 63.

DE INTERITV ATILAR.

b Apud Sur. die 8. Ianuar.

* Asturis

S. SEVERINI MAGNA HV- MILITAS.

A post ad Norici Ripensis oppida Pannoniæ Superiori vicina, quæ barbarorum crebris pre- mebantur incurfibus, diuina compulsus reuelatione, venisse; sicut ipse clauso sermone tamquam de alio aliquo referre solitus erat, nonnullas Orientis vrbes nominans; & iti- neris immensa pericula se mirabiliter transisse significans.] hæc Eugipius in epistola ad Paschasium præfixa ipsius Seuerini Vitæ, quæ desideratur in ea quam edidit Surius, sicut & pleraque alia: habemus autem ipsam integram in nostra bibliotheca, eamq. claudit ei- usdem Paschasij diaconi epistola ad eundem Eugipium reddita, de qua inferius.

Quod autem ad ipsius Seuerini genus pertinet; fuisse illud sane clarissimum, quod ob humanam vitandam laudem silentio obuolutum reliquit, vnusquisque facile poterit opi- nari: quam minime timuisset, si humili loco, obscuraq. se ortum profapia dicere potuisset. Seuerinos quidem Romæ inter Senatores claros eluxisse, Fastisq. sæpe dedisse nomina B Consulium, ipsæ Consulares tabulæ docent.

Quod igitur qui perfectionis vitæ studio (vt idem ait Eugipius) profectus erat in Orien- tem, inde recesserit; causam illam plane patere vides, quod his temporibus, tum in Aegy- pto primaria sanctissimorum monachorum sede, tum Palæstina, vniuersaq. Syria dire ve- xati concussiq. essent Orthodoxi motibus Eutythianorum monachorum; quos vt vitaret Seuerinus, profectionem parans, Dei (vt audisti) monitu, ad Noricos Ripenses, vt illis præsto esset in opportunitatibus, proficiscitur.

Magno sane Dei beneficio factum est, vt Ecclesia illa olim nobilis, sanctorum marty- rum multiplicibus aucta coronis, frequentibus tamen barbarorum incurfionibus valde depressa, aduentu Seuerini confurgeret, fidesq. tepescens denuo miraculis incalesceret. Sed quibus signis idē continuo innotuerit, hæc accipe ab eodem Eugipio enarrata: Dum C (inquit) talibus exercitijs roboratus palmam supernæ vocationis innocue sequeretur, quadam die ad ecclesiam processit ex more. Tunc presbyteris, clero, vel ciuibus requi- sitis, cœpit tota mentis humilitate prædicere, vt hostium insidias imminentes orationi- bus & ieiunijs ac misericordiæ fructibus inhiherent. Sed animi contumaces, ac desiderijs carnalibus inclinati, talia prædicentis oracula, infidelitatis suæ discrimine probauerunt. Famulus autem Dei reuersus ad hospitium, quo ab ecclesie fuerat custode susceptus, diem & horam imminentis excidij prodens: De contumaci, ait, oppido & citius peri- turo festinus abscedo. Inde ad proximum quod Comagenis appellatur oppidum de- clinauit: hoc barbarorum intrinsecus consistentium, qui cum Romanis foedus inierant, custodia seruabatur arctissima; nulliq. ingrediendi vel egrediendi facilis licentia præsta- batur: a quibus tamen famulus Dei, cum esset ignotus, nec interrogatus est, nec re- D pulsus.

Itaque mox ingressus ecclesiam, cunctos de salute propria desperantes ieiunio & ora- tionibus atque eleemosynis hortabatur armari, proponens antiquæ salutis exempla, qui- bus diuina protectio populum suum contra opinionem omnium mirabiliter liberasset. Cumq. salutem omnium in ipso discriminis articulo promittenti credere dubitarent: se- nex qui dudum Casturis* tanti hospitis susceptor extiterat, venit, atque a portarum cu- stodibus sollicita interrogatione discussus, interitum sui oppidi habitu verboq. monstra- uit; adiiciens, eadem die, qua quidam homo Dei prædixerat, barbarorum vastitate de- letum. Quo audito, solliciti responderunt: Putas ne ipse est; qui desperatis rebus, Dei nobis subsidium pollicetur? Mox igitur in ecclesia recognito Dei famulo, senex pedi- bus eius prostratus, aiebat ipsius se meritis liberatum, ne cum ceteris oppidanis sub- E iret excidium.

His auditis, habitatores oppidi memorati incredulitatis veniam postulantem, moni- tis viri Dei sanctis operibus paruerunt: ieiunioq. dediti, in ecclesia per triduum congregati, errata præterita castigabant gemitibus & lamentis. Die autem tertio, cum sacri- ficij vespertini solemnitas impleteretur, facto subito terræmotu, ita sunt barbari intrinsecus habitantes exterriti, vt portas sibi Romanos coegerint aperire, velociter exeuntes. Igitur conciti diffugerunt, existimantes se vicinorum hostium obsidione vallatos: auctoq. terro- re diuinitus, errore confusi, mutuis se gladijs conciderunt. Tali ergo aduersarijs interne- cione consumptis, diuino plebs seruata præsidio, per tantum virum armis didicit pugnare cælestibus.] sic igitur a domesticis primū atque ab externis liberati sunt hostibus, qui S. Se- uerini monitis paruere. Cōplura auctor subdit, quæ post hæc sunt subsecuta: sed hæc modo satis de virtutibus Seuerini, cui parentes Norici, filiorum Attilæ euasere furorē. Hæc ego consi-

SEVERINVS ECCLESIAE NORICORVM VALDE PRO- FICVVS.

POENITEN- TIA DOGET IRAM DEI AVERTENDAM

* Asturis

BARBARI SE IPSOS TRV- GIDANT.

a 1. Mach. 4. considerans, proximamq. cladem a Turcis illatam eidem populis lugens, ad eos plane clamare compellor illud Machabæi^a: Memores estote, quomodo salui facti sunt patres vestri.] Si hæc tanta sunt vobis parta a Catholico & Apostolico viro Romanæ Ecclesiæ communicatione coniuncto; quæ vobis reliqua spes salutis, cum pro vobis hostes Catholicæ fidei & Romanæ Ecclesiæ perduelles hæretici contra aduersarios pugnant? At illud ingendum Ioelis vociferantis^b: Expergiscimini ebrij, & flete, & vlulate omnes qui bibitis vinum cum dulcedine, quia peribit de ore vestro: Gens enim ascendit super vos fortis & innumerabilis, dentes eius vt dentes leonis, & molares vt catuli leonis.] Interpellate iterum precibus, qui vos liberet, Seuerinum; & Deum colite sicut ille. At de his hæctenus.

b Ioel. 1. Hoc item anno, qui obitum Valentiniani præcessit, magna penuria laborasse complures Orientis prouincias, & diuino auxilio subleuatas esse, Euagrius & alij tradunt. Porro rem gestam ipse narrat his verbis^c: Iisdem temporibus tanta fuit imbrium paucitas in vtraque Phrygia, Galatia, Cappadocia, & Cilicia, vt homines rerum necessariarum penuria coacti alimentum pestiferum & exitiale caperent: vnde etiam pestis nata est, & ob victus mutationem ægrotare cœperunt; & corporibus intumescens propter nimiam inflammationem lumina amiserunt; ac tussi simul afflictati, tertio die migrarunt e vita. Cui quidem pesti quamquam nullum potuit omnino remediū inueniri; fames tamen ijs quibus vita suppetebat, per salutarem Dei omnium moderatoris prouidentiam leuata est. Quippe anno illo sterili & effæto alimentum ex aere non aliter ac manna olim Israelitis delapsum dicitur, & insequenti anno fructus maturos terra sua sponte produxisse. At non modo hæc mala per Palæstinam grassabantur, verum etiam aliæ graues calamitates per alias multas & prope infinitas regiones pererrabant.] hæc ipse, qui mox subdit de nece Aetij, de qua nos huius anni exordio. Occidentales quoque & Boreales oras penuria afflictatas deplorat Gelasius in Andromachum scribens. Sed eluxit eiusmodi famis occasione Noricorum Apostoli Seuerini sanctitas. nam audi quid de ipso scribat Eugipius:

c Euagr. lib. 2. c. 6. INGENS PENURIA VENIAT ORBEM. VIENNENSIBVS FAME LABORANTIBVS SEVERINVS SVCCVRIT.

Eodem tempore ciuitatem nomine Fabianas (quam cam tradunt esse ciuitatem, quæ Vienna Austria appellatur) sæua fames oppresserat: cuius habitatores vnicum sibi remediū adferre crediderunt, si ex supradicto oppido Comagenis hominem Dei religiosi precibus inuiterent. Quos ille ad se venire prænosens, a Domino, vt cum eis pergeret, commonetur. Quo cum veniret, cœpit ciuibus suadere dicens: Pœnitentiæ fructibus poteritis a tanta famis perniciæ liberari. Qui cum talibus proficerent institutis: beatissimus Seuerinus diuina reuelatione cognouit, quamdam viduam nomine Proculam fruges plurimas occulasse. Quam productam in medium arguit vehementer: Cur (inquit) nobilissimis orta natalibus, cupiditatis te præbes ancillam, & extas auaritiæ mancipium, quæ est (dicente Apostolo) seruitus idolorum? Ecce Domino famulis suis misericordia consulente, tu quid de male partis facias non habebis; nisi forte frumenta, luce negata, in Danubij fluenta proijciens, humanitatem piscibus exhibeas, quam hominibus denegasti: quamobrem subueni tibi potius quam pauperibus ex his, quæ adhuc te existimas, Christo esuriente, referuare.

d colligata. Quibus auditis, magno mulier pauore perterrita, cœpit seruata libenter erogare pauperibus. Igitur non multo post rates plurimæ de partibus Rætiarum mercibus onustæ quam plurimis insperate videntur in littore Danubij, quæ multis diebus crassa fluminis glacie fuerant congelatæ*: qua Dei imperio mox resoluta, ciborum copias laborantibus detulerunt. Tunc cœperunt omnes Deum insperati remedij largitorem continuata deuotione laudare, qui de tabe diuturnæ famis interire crediderant, fatentes euidentius rates extra tempus glaciali resolutas frigore serui Dei precibus aduenisse.] At de penuria satis, rebusq. hoc anno gestis hic finis esto.

A Ge iam annum vltionis aggrediamur, qui quadringentesimus quinquagesimus quintus ordine currit funesto Consulatu Valentiniani octauo, Anthemijq. collegæ: quo ipse Valentinianus Augustus obruncatur, sed & qui tyrannice inuasit Imperium occiditur Ma-

A tur Maximus, atque in Urbem ab Eudoxia aduocantur ex Africa Vuandali: hæc quidem ab ijs ex iniurijs acceptis sibi inuicem vltionem parantibus, vlciscente simul infenso numine peccata populi, sunt perpetrata: vt merito vltionis annus hic fit nominandus.

B Destituitur diuino penitus patrocínio Imperator (vt vidimus) simulac iura perturbat Ecclesiæ; cuius præsidio, cū antea de religione bene mereri satageret, ad triginta ferme annos inter varia oborta rerū discrimina vitā incolumis propagarat: finitur vero in scelus se præcipitem ferre, cum incantamentis & magijs (vt inquit Procopius^a) operam dedit, hisce artibus matronarum castitatem expugnaturus: cum & aggressus est illud nefas, vnde sibi ipse parauit interfectores, ad quos perdendos barbari ex Africa vocarentur in Urbem: quæ ab imminente super ceruicem Hunnorum gladio iam semel diuino beneficio liberata, non gratiarum actionem, sed peccata ingrata rependit, cum (vt testificatione sancti Leonis Papæ diximus) Gentiles illud insigne Dei munus adscriberent fato, Christiani vero Circensibus dediti & voluptatibus præpediti ad ecclesiam accederent infrequentes. In memoriam reuocanda est concio illa Leonis, qua de acceptis a Deo beneficijs ex insperata salute liberatum populum ingratum arguit: cum ipse ista procul intuens atque præuidens exclamauit: Magnum (inquiens^b) periculum est, esse homines ingratos Deo, & per obliuionem beneficiorum eius nec de correctione compungi, nec de remissione lætari. Vereor igitur, dilectissimi, ne vox illa Prophetica tales increpasse videatur, quæ dicit^c: Flagellauit eos, & non doluerunt: castigauit eos, & noluerunt accipere disciplinam, &c.] Sed singulorum funera prosequamur.

C Hoc igitur anno, decimosexto Kalendas Aprilis, Valentinianus Imperator occiditur in Campo Martio (ait Cassiodorus^d) ab amicis Aetij, dolo Maximi (subdit Marcellinus^e) per Ostilam & Transtilam Aetij satellites, iam percusso Heraclio spadone. De his item Euagrius^f & alij. Tenuit Valentinianus Imperium annos triginta minus mensibus septem & diebus sex.

D Sed ne ignominiose omnino Valentinianus sepeliatur; quod reliquit posteris pietatis monumentum, hic perspicuum cunctis eius affigamus sepulchro. Agens Hadrianus Papa in epistola ad Carolum Magnū de cultu sacrarum imaginum, cum quæ essent in Vrbe nobiliores recenset, hæc subdit: Sed & per rogatū eius (nempe Sixti Papæ) Valentinianus Augustus fecit imaginem auream cum duodecim portis & Salvatore gemmis pretiosis ornatam, quam voto gratiæ super Confessionem beati Petri Apostoli posuit, & a tunc vsque hæctenus apud nos ab omnibus Fidelibus venerantur.] hæc Hadrianus. Ex quibus & illud obseruatione dignissimum æque intelligere potes, Vuandalos hoc anno ingressos in Urbem, pretiosa quæque prædantes, abstinuisse tamen ab ecclesiæ sancti Petri ornamentis: Quomodo, rogo, ad Hadriani Papæ tempora aureum illud monumentum intextum gemmis super Confessionem Petri Apostoli immobiliter inhærens integrum perdurasset, nisi manus Vuandalica religionis intuitu pepercisset? Sed cœptam iam prosequamur historiam.

E Occiso Valentiniano, Maximus horum omnium architectus, nullo obijce, inuadit, sibiq. sumit Imperium; de quo ista Procopius^g: Interea Romæ Maximus, Imperatore nullo negotio interfecto, tyrannidem capit, Eudoxia potitur, eamq. sibi coniugem iungit, cum forte antea prima vxor decessisset.] Sidonius de Maximo agens, tradit ipsum mox creasse Magistrum militum Auitum, virum quidem insignem, & nobilibus præfecturis clarum. Tanto autem Duce Maximus meditabatur Romanum Imperium in pristinum vindicare: nam de eo agente in Gallijs ista Sidonius:

sed perdita cernens
Terrarum spatia Princeps iam Maximus, vnum
Quod fuit in rebus perditum, equitumq. Magistrum
Te sibi, Auite, legit.] ita ipse de electo a Maximo Duce Auito peritia militari

Aetio quidem impari, sed probitate maiore. Agebat tunc in Gallijs Auitus Præfectum Prætorij, quem magistratum summa cum laude pluribus annis administauerat: cum & iniunxit eidem Maximus legationem ad barbarorum Reges, ad fœdera cum illis paciscenda; nam ipse apud Sidonium hæc ad illos pro concione fertur orasse:

Sed dum me nostri Princeps modo Maximus Orbis
Ignarum, absentem, procerum post mille repulsa

Ad li-

^a Procop. de bello Vuandal. lib. 1.

^b 1. co serm. in Octaua Apost.

^c Hierem. 5.

VALENTINIANVS OCCIDITVR.

^d Cassiodor. in Chron.

^e Marcellin. in Chron.

^f Euagr. lib. 2.

^g Procop. de bello Vuandal. lib. 1.

AVITVS MAGISTER MILITVM CREATVR.

Fœdvs cvm BARBARIS.

*Ad lituos post iura vocat, voluitq. sonoris
Præconem mutare tubis: promptissimus istud
Arripui officium, vos quo legatus adirem.
Fœdera prisca precor, &c.]*

dedere illi dexteram, spesq. magna meliorum il-
luxit temporum, si licuisset.

Verum foris cautus, intus socors Maximus, cito nimis Eudoxiæ credens, se ipsum per-
didit & Imperium. Subdit enim Procopius: Eiusq. tandem amore, dum vna dormirent,
fessus est, se virum interfecisse. Quare illa exacerbata, prius animo de vltione viri cogi-
tans, multo magis ob eius verba & animum impudicum detectum ad vindicandum faci-
nus est incensa. Vbi igitur illuxit, Carthaginem mittit rogatum Gensericum, vt viri ne-
cem ab impio tyranno vlcisci velit, ipsam vero indigna ab eodem pati, Imperium occupa-
tum, omnia perditum iri. Addit quoque pro officio illud facturum, si afflictis auxilium fe-
rat, cum in amicitia societateq. Valentiniani esset; e Constantinopoli nullam esse spem,
Theodosio iam extincto, & Marciano imperante. Gensericus igitur auaritia in primis per-
motus, speq. opum maxime consequendarum, ingenti classe in Italiam adnauigans, Ro-
mam, nullo aduersante, facile ingreditur. Maximum euestigio Romani fugientem infe-
ctati, lapidibus obruunt, membratimq. discerpunt.] hic finis Maximi, cum menses tantum
duos & dies aliquot imperasset. De quo quidem hic Sidonij Apollinaris egregie philoso-
phantis describamus epistolam, quam ad Serranum, qui eum laudauerat, reddidit ver-
bis istis:

Epistolam tuam nobis Marcellinus Rogatus exhibuit, homo peritus, virq. a micorum:
quæ primoribus verbis salutatione libata, reliquo sui tractatu, qui quidem grandis est,
patroni tui Petronij Maximi Imperatoris laudes habebat: quem tamen tu pertinacius, C
aut amabilius, quam rectius, veriusq. felicissimum appellas; propter hoc quippe, cum per
amplissimos fascium titulos fuerit euectus vsque ad Imperium. Sed sententiæ tali num-
quam ego assentior, vt fortunatos putem qui Reipublicæ præcipitibus ac lubricis culmi-
nibus insistant. Nam dici nequit, quantum per horas fert in hac vita miseriarum vita fe-
licium illorum (si tamen sic sunt pronunciandi, qui sibi hoc nomen vt Sylla præsumunt)
nimirum qui supergressi ius fasq. commune, summam beatitudinem existimant sum-
mam potestatem, hoc ipso satis inferiores, quod parum intelligant inquietissimo se sub-
iacere famulatui: Nam sicut hominibus Reges, ita Regibus dominandi desideria do-
minantur.

Hic si omittamus antecedentium Principum casus, vel secutorum: solus iste peculiaris
tuus Maximus maximo nobis documento potuit esse: qui quamquam in arcem Præse-
ctoriam, Patriciam, Consularemq. intrepidus ascenderat; eosq. quos gesserat magistra-
tus, ceu recurrentibus orbitis, inexplētus intrauerat: cum tamen venit omnibus viribus ad
Principalis apicis abruptum, quamdam potestatis immensæ vertiginem sub corona patie-
batur, nec sustinebat dominus esse, qui non sustinuerat esse sub domino. Denique requi-
re in supradicto (Maximo scilicet) vitæ prioris gratiam, potentiam, diuturnitatemque, eq-
diuerso principatus paulo amplius quam bimestris originem, turbinem, finem: profecto
inuenies hominem beatiorem prius fuisse, quam beatissimus æstimaretur.

Igitur ille, cuius antea epistolæ, mores, pecuniæ, fascies, pompæ, litteræ, patrimo-
nia & patrocina florebant; cuius ipsa sic denique spatia vitæ custodiebantur, vt per ho-
rarum dispositas clepsydras explicarentur: is nuncupatus Augustus, ac sub hac specie
Palatinis liminibus inclusus*, ante crepusculum ingemuit, quod ad vota peruenerat. E
Cumq. mole curarum pristina quietis tenere dimensum prohiberetur, veteris actutum
regulæ legibus renunciauit; atque prospexit pariter ire non posse negotium Principis, &
otium Senatoris. Nec fefellerunt futura marentem: nam cum ceteros aulicos honores
tranquillissime percurrisset, ipsam aulam turbulentissime textit* inter tumultus mili-
tium popularium, fœderatorum: quod & exitus prodidit nouus, celer, acerbus, quem
cruentauit fortunæ diu lenocinantis perfidus finis, quæ virum, vt scorpius, vltima par-
te percussit.

Dicere solebat vir litteratus, atque ob ingenij merita Quæstorius, partium certe bona-
rum pars magna Fulgeptius, ore se ex eius frequenter audisse, cum perosus pondus Im-
perij, veterem desideraret securitatem: Felicem te (ait) Damocles, qui non vno longius
prandio regni necessitatem tolerauisti. Iste enim (vt legimus) Damocles prouincia Si-
culus

EUDOXIAE
PROPHETIA.MAXIMI IMP.
OBITU.a Sidon. lib. 2.
epist. 13.SIDONII EPI-
STOLA DE
STATU MA-
XIMI.QUANDO MA-
XIMVS FE-
LIX.* Similibus
SE INFELI-
CEM MAXI-
MVS NOVIT
CVM IMPE-
RIVM SVM-
PSIT.
* rexitM. V. P. 1707
1711

Aculus, vrbe Syracufanus, familiaris tyranno Dionysio fuit. Qui cum nimis laudibus bo-
na patroni, vt cetera scilicet inexpertus, efferret: Vis, inquit Dionysius, hodie in hac
mensa bonis meis ac malis pariter vti? Libenter, inquit. Cum ille confestim lætum clien-
tem, quamquam attonitum, plebeio tegmine erepto, muricis Tyrij seu Tarentini con-
chiliato ditat indutu: & renitentem gemmis, margaritisq. aureo lecto, sericatoq. toreu-
mati imponit. Cumq. pransuro, Sardanapalium in morem, panis daretur e Leontina
segete confectus, insuper dapes cultæ ferculis cultioribus apponerentur: spumarent fa-
lerno gemmæ capaces, inq. crystallis calerent vnguenta glacialibus; hinc suffita cinna-
momo ac thure cœnatio spargeret peregrinos naribus odores, & madefcentes nardo ca-
pillis circumfusa florum ferta ficcarent: cœpit supra tergum sic recumbentis vibrari mu-
cro districtus e lacunaribus, qui videbatur in iugulum purpurati iam iamq. ruiturus: nam
B filo equinæ setæ ligatus, & ita pondere minax & acumine gulam formidolosi Tantaleo
frenabat exemplo, ne cibi ingressi per ora, per vulnera exirent. Vnde post mixtas fleti-
bus preces, atque multimoda suspiria, vix absolutus, emicatimq. profiliens, illa refu-
git celeritate diuitias, deliciasq. regales, qua solent appeti: reductus ad desideria me-
diocrium, timore summorum, & satis cauens ne beatum vltra diceret, duceretque, qui
seprus armis ac satellitibus, & per hoc raptis incubans opibus, ferro pressus, premeret
aurum. Quapropter ad statum huiusmodi, domine frater, nescio an constet tendere
beatos: patet certe miseros peruenire.] hactenus Sidonius ad Serranum suum, egre-
gie fane philosophatus de vita Maximi. Sed iam quæ reliqua sunt historiæ lugubris
prosequamur.

Vna Eudoxia furens femina Orbem simul cum Vrbe prostravit, cum eam Vuandalico
C gladio volens libensq. subiecit, barbaro nimiū credens, fidenque, ignorans infelix se cum
filiabus fore captiuam. De his enim ista Procopius: Gensericus vero Eudoxiam simul
cum Eudocia & Placidia eius ex Valentiniano filiabus cepit, gazamq. omnem Impera-
toriam in nauibus positam secum in Africam tulit: ac si qua erant Romæ decora, itemq.
Iouis Capitolini tegularum ex ære auratarum partem dimidiam abripuit. Vnam vero ex
his nauibus, vbi statuæ fuerant, tempestate perijsse dicunt, ceteras incolumes in Afri-
cam delatas.] hæc de direpta Vrbe Procopius, ex innumeris perpauca recensens. Con-
stat b siquidem, inter alia vetera monumenta hactenus asseruata, vasa illa Hierosolymita-
ni templi a Tito Romam translata, a Genserico esse ablata, atque delata in Africam:
quæ postmodum per Iustinianum Imperatorem belli iure vindicata, Constantinopolim
translata fuisse, suo loco dicemus.

D Sed & de capta hoc anno Vrbe a Vuandalis, simulq. & de nece Maximi, Sidonius hos
habet c versus, cum Auiti Imperatoris laudes celebrat, sui temporis res gestas tractans,
atque Romam alloquens:

*Interea incautam furtiuus Vuandalus armis
Te capit: infidoq. tibi Burgundio ductu
Extorquet trepidas macrandi Principis iras.
Heu facinus! in bella iterum: quartosq. labores
Perfida Elissea crudescunt classica Byrsa.
Nutritis quod fata malum? Conscenderat arces
Euandri Massyla phalanx, montesq. Quirini
Marmarici pressere pedes. Rursusq. reuexit,
Quæ captiua dedit quondam stipendia Barche,
Exilium patrum, &c.]*

Incensam a Genserico Urbem, Euagrius tradit d: spectacula tantum combusta, ait Nice-
phorus e. Habet autem auctor Miscellæ f, occursum sancti Leonis liberatam Urbem a cæde
atque incendio: Gensericus (inquit) continuo vacuam præsidio ciuitatem capit; & occur-
su Leonis Papæ mitigatus, ab incendio, cædibus, atque supplicijs Urbem immunem fer-
uauit: omnibus tamen opibus ablatis, multa inde captiuorum millia cum Augusta Eu-
doxia & eius filiabus Carthaginem reuexit.] Adde his amplius, coercitum pariter a
S. Leone Gensericum fuisse, ne in thesauros trium præcipuarum basilicarum manus injice-
ret, direptis ceteris; quod & certo exemplo docuimus in obitu Valentiniani. Sane qui-
dem post cladem Vuandalicam remansisse integra vasa a Constantino tribus illis maio-
ribus basilicis donata, quæ in Leone leguntur in libro de Romanis Pontificibus fidem fa-
ciunt

DAMOCLES
DESCRIBI-
TUR CASVS.EUDOXIA VO-
CANS IN VR-
BEM VVAN-
DALOS DAT
POENAS.
a Procop. de bel-
lo Vuandal. lib. 1.b Procop. de bel-
lo Vuandal. lib. 2.
c Niceph. lib. 15.
c. 11.
d Iustinian. de
offic. Præf. Præf.
Afric.
e Sidon. in Pa-
negyric. Auiti
Imp.f Euagr. lib. 2.
g 7.
h Niceph. lib. 15.
c. 11.
i Paul. Dia-
con. lib. 15.VVANDALI
PERSICERENT
PRÆMARTIS
BASILICIS.

ciunt istis verbis: Hic renouauit post cladem Vuandalicam omnia ministeria sacrata argentea per omnes titulos de conflatis hydrijs sex, duas basilicæ Constantinianæ, duas basilicæ beati Petri Apostoli, duas beati Pauli Apostoli, quas Constantinus Augustus obtulit, quæ pensauerunt singulæ libras centum.] hæc ibi: ex quibus intelligere possumus, pepercisse Vuandalos tribus primarijs Romanæ vrbs basilicis, titulos autem tantum prædatos esse: quod quidem summa admiratione dignum est, truces barbaros, eisdemq. Arianos maioribus pepercisse basilicis, in quibus immensitas thesaurorum recondita erat, a Constantino collata. Durasse autem Vrbs direptionem diebus quatuordecim, Isidorus in historia Vuandalorum affirmat; sed illud male, quod habet Valentinianum post direptionem Romæ relictum, quem liquet ante esse necatum: Perijisse autem naufragio direptas opes affirmant.

a Procop. de bell. Vuandal. lib. 1. Sed miseros captiuos delatos Carthaginem prosequamur. ait de illis ista Procopius *a*: B

b E captiuis mulieribus Eudociam Honorico filio, Placidiam vero Olybrio nobili Senatori Romano locauit: quam Placidiam simul cum Eudoxia matre, rogante Leone Imperatore, qui post Marcianum successit, Constantinopolim misit.] hæc de his Procopius, eadem

b Euagrius *b*: sed nuptias Placidia cum Olybrio, non per Genfericum, sed per Marcianum Constantinopoli esse contractas, cum illuc, capta Vrbe, Olybrius confugisset, testatur;

c eademq. Nicephorus *c*, qui tamen errare conspicitur, dum viuente Pulcheria hæc facta esse affirmat. Exhibuit tamen istam humanitatem barbarus, vt Placidiam cum Eudoxia matre Constantinopolim honorifice miserit, vt cognouit eam iam ante inualam Vrbe esse desponsatam Olybrio, qui Vrbe capta profugus Constantinopolim se contulerat. ista Nicephorus. At quod ad nuptias Eudociæ cum Honorico spectat, suo loco dicemus.

Quod vero ad reliquos captiuos pertinet; quanta charitate eos persecutus fuerit Deogratias Episcopus Carthaginensis, Victor his narrat verbis *d*: Illo igitur Episcopo constituto, factum est, peccatis vrgentibus, vt vrbe illam quondam nobilissimam atque famosam, decimoquinto regni sui anno Genfericus caperet Romam: & simul exinde Regum multorum diuitias cum populis captiuauit. Quæ dum multitudo captiuitatis Africanum attingeret littus, diuidentibus Vuandalis & Mauris ingentem populi quantitatem (vt moris est barbaris) mariti ab vxoribus, liberi a parentibus separabantur. Statim fategit vir Deo plenus & carus vniuersa vasa ministerij aurea vel argentea distrahere, & libertatem de seruitute barbarica liberare, & vt coniugalia foederata manerent, & pignora genitoribus redderentur. Et quia loca nulla sufficiebant ad capeffendam multitudinem tantam, basilicas duas nominatas & amplas Fausti & Nouarum eorum lectulis atque straminibus deputauit, decernens per singulos dies, quantum quis pro merito acciperet. Et quia plerosque insuetudo nauigij & crudelitas captiuitatis afflixerat, non paruus inter eos numerus fuerat ægrotorum: quos ille beatus Antistes, vt nutrix pia, per momenta singula cum medicis circuibat, sequentibus cibis, vt inspecta * vena, quid cui opus esset, illo præfente, daretur. Sed nec nocturnis horis ab hoc opere misericordiæ feriabatur, sed pergebat currens per singulos lectos, sciscitans qualiter se quisque haberet. Ita se tradiderat omnino labori, vt nec defessis membris, nec cariosæ iam senectuti parceret.

Quo liuore Ariani succensi, dolis eum quamplurimis voluere sapius enecare. Quod, credo, præuidens Dominus, passerem suum de manibus accipitrum voluit liberare. Cuius exitum ita Urbici captiuus planxerunt, vt tunc se putarent magis tradi manibus barbarorum, quando ille perrexit ad cælum. Functus est autem eo sacerdotio annis tribus. Cuius amore & desiderio populus attentus potuerat membra digni corporis rapere, nisi consilio prudenti dum euocatur, nesciente multitudine, sepeliretur.] hæc de Episcopo Deogratias atque Romanis captiuus Victor. Porro honorifica memoria tabulis Ecclesiæ publicis eiusdem sanctissimi viri commendata certa die annis singulis rediuiua vndecimo Kalendas Aprilis peragi consuevit.

Sed quod impij agere non valuerunt in sanctum, quem ab oculis eorum Deus eripuisset, conuerterunt in ipsius ordinatorem Thomam, de quo ista mox idem subiicit Victor: Et quia tacendum semper non est de impietatibus hæreticorum, nec verecundum potest esse, quod ad laudem proficit patientis: ordinator quidam memorati sacerdotis, nomine Thomas, dum varijs insidijs ab eis sapius arctaretur, quodam tempore venerabilem senem in publica facie catomis * ceciderunt: quod ille non ad opprobrium, sed ad mercedem computans

d Victor de persecut. Vuandal. lib. 1. Quid erga captiuos episcopus Carthag.

* scilicet

Ariani invidia commouentur.

In ordinatorem episcopi Carthag. quid Ariani.

* catomum

Annal. Eccl. Tom. 6.

S 2

A computans gloriæ suæ, in Domino lætabatur.] hæc Victor. At quid sit catomis cædere, vel catomum cædi, consule nostras Notas ad Romanum Martyrologium *a*. Porro defuncto Deogratias Episcopo Carthaginensi, impius barbarus Genfericus, vsquedum vixit, nullum alium passus est in locum defuncti Carthaginensem Episcopum subrogari. Sed quomodo grassari cœpit grauior in Catholicos persecutio, dicemus anno sequenti.

Profuit grauis ista afflictio & captiuitas Eudociæ Augustæ & filiarum eius, matri Eudociæ itidæ Augustæ, vxori quondam Theodosij Iunioris, Hierosolymis agenti. Etenim cum ita imbibisset Eutylianam hæresim, vt resipiscitibus ceteris, ipsa obstinata persisteret; his attrita flagellis, tandem reddita menti, quam hæcenus fouisset hæresim est detestata: id in primis operante sanctissimo viro Euthymio, de quo plura superius. At quomodo se hæc habuerint, Cyrillum monachum eadem fidelissime describentem audiamus: Vbi enim

B eiusdem Eudociæ conatus recensuit aduersus Catholicam fidem, eam instigante subdolo illo Theodosio ex monacho pseudoepiscopo, ista subdit *b*: Postquam vero iustitia aggressa est Theodosium, & ille quidem procul abest (sive fuga lapsus, sive in exilium deportatus) Iuuenalis autem suam sedem recepit; & ea dissoluntur quæ Ecclesijs afferebant molestiam: Valerij fratris & Olybrij generis (cui, vt dictum est, desponsata erat filia Eudoxia Placidia) sæpe mittuntur litteræ ad Imperatricem Eudociam hac de causa, vt Eutylianistarum relicta communione, sequatur ea quæ decreta fuerant ab Ecclesia Catholica. Illa autem primum quidem cunctabatur & differebat mutationem; neque sciebat quemadmodum dimitteret ea quæ sibi visa fuerant. Postquam vero intellexisset suum generum (nempe Valentinianum Imperatorem) fuisse interemptum in Vrbe, filiamq. & eius filias esse in potestate hostium, & captiuas abductas Carthaginem: corde valde sauciata, & rerum carissimarum amissione ea esse repensa arbitrata, inuenit calamitatem magistram

C eius quod recte habet: Ipsa enim (inquit *c*) tua disciplina me docebit. Et ad rectam & veram fidem per illam reducta, statuit deinceps viris diuinis vacare, ab eis instrui, & vti ducibus ad salutem.

Et ideo Anastasium Corepiscopum cum quibusdam alijs, qui ei seruebant, mittit Antiochiam ad Simeonem *χρῖστέμν*, id est, columnam habitantem, qui erat multo altius sublatus virtute quam columna, & vere totius Orbis miraculum: ei scopum cordis sui per litteras significans, rogansq. vt ab illo rursus acciperet, quænam sua esset sententia. Quidnam autem respondit? Scias (inquit) quod malignus videns opes tuarum virtutum, expetiuit te, vt cribraret *d* sicut triticum, & per pestiferum illum Theodosium tuam corripit animam. Sed esto bono animo: non enim defecit fides tua. Mihi autem hoc succurrit

D admirari, quod cum sit tibi fons propinquus, ipsum quidem despicias, procul vero quæris eandem aquam haurire: habes enim diuinum Euthymium, cuius sequens doctrinam, non errabis a salute. His auditis, non fuit negligens Eudocia, neque supina in boni inquisitione: sed cum statim de viro inquisiisset, & intellexisset ei esse prohibitum ad ciuitatem aliquam accedere: turrim in solitudine, quæ vergit ad Orientem, in altissimo ædificat promontorio, quod non plusquam triginta stadia distat a Laura. Et illa quidem in eam ascendit, vt nullo prohibente, frueretur ad fatietatem doctrina Euthymij.

Statim autem mittit ad eum quærendum Cosmam Crucis custodem, & qui a me supra dictus est, Anastasium Corepiscopum. Illi autem cum ardenti mandato æque vehemens ad parendum studium attendissent, in Lauram quidem protinus perueniunt. Cum vero accepissent eum non adesse, sed iamdiu transiisse in Ruban, locum eremi secretiorem: nec sic quidem a cœpto desisterunt: sed cum simul beatum accepissent Theodotium, ad eum abeunt, & eum vehementer simul orant & obsecrant, & tandem persuadent, vt ad turrim veniat, vbi nunc est ædificatum Scholarij monasterium.

Cum autem eum vidisset Imperatrix Eudocia, non leuiter aspexit, sed vt qui in ætate aquâ sitit, ad illius pedes præ gaudio procidens: Nunc cognoui (inquit) quod Deus me visitauit. Ille autem cum eam solita impertisset benedictione: Sed oportet (inquit) o filia, te tibi deinceps attendere, & in futurum diligenter cauere: Nam quoniam vel parum abducta fuisti vna cum Theodosio, propterea tibi molesta eueniunt in rebus carissimis. Sed vt per totam vitam abstineas ab hac a ratione aliena contentione; oportet te præter tres sanctas & œcumenicas Synodos, nempe Nicenam quæ conuenit aduersus Arium, & Constantinopolitanam quæ ipsa quoque congregata fuit aduersus Macedonium, & Ephesinam priorem aduersus Nestorium, accipere etiam decretum quod fuit editum ab ea quæ nunc

a Martyrolog. Rom. die 15. Iunij. b.

EUDOCIA AVGVSTA EX AFFLICTIONE REDDITVR ORTHODOXA.

b Cyrill. in Vita S. Euthym. apud Sur. die 20. Ianuar.

c Psal. 17.

LEGATOS MITTIT EUDOCIA AVGV. AD SIMEONEM STYLITAM. d Luc. 22.

EUDOCIA AVGV. AD PEDES S. EUTHYMII.

fuit congregata Chalcedone; & cum te separaueris a communione Dioscori, Iuuenali Hierosolymitano Archiepiscopo omnino communicare, & cum eo omnino consentire. Cum hæc quidem dixisset, & precatus esset pro Imperatrice, & deinde ei vale dixisset, recedit.

Illa autem statim re ipsa est executata ea quæ mandata fuerant, sanctamq. ingressa ciuitatem, Iuuenali & Catholicæ communicauit Ecclesiæ; magnamq. & frequentem inducit multitudinem monachorum & laicorum, ut quæ sicut dissensionis, ita etiam communionis optimum fuit exemplum. Quorum fuit etiam vnus Archimandrita Eleutherius. Nam Gerontius (quem vidimus præfectum Melania monasterio) in malo maluit consensere, & non sibi solum, sed multis quoque alijs fuit causa interitus. cui etiam similem & similiter ducentem ad exitum duo quidem ingressi sunt Elpidij conuentu Marianus & Romanus, & construxit vterque monasteria, vnus autem circa sanctam Bethlehem, alter vero in vicu Theocorum. Et beata quidem Eudocia accersit e Laura fratres custodis Crucis, nempe Chrysippum & Gabriellium, & effecit ut ordinarentur presbyteri. Et Chrysippus quidem cum fuisset in presbyteratu insignis, reliquit scripta sua, digna quæ mandarentur memoriæ: Gabriellio autem committit præfecturam monasterij Stephani protomartyris.

Bassa autem pia & Deo amabilis cum Andream fratrem Stephani Iamneæ Episcopi e Laura accersiuisset, eum pastorem effecit & præfectum monasterij, quod ab ea fuerat ædificatum: ædificatū autem fuit in nomine Mennæ martyris.] hætenus de his Cyrillus: quibus intelligas non Eudociam Augustam tantum redditam pietati, sed & per eam monasteria, quæ fuerant hæresi maculata, fidei Catholicæ restituta esse; cuius exemplo id ipsum tunc Bassa clarissima femina præstitit: hæc namque illa, ad quam sancta Pulcheria (vt vidimus) scribens, istud ipsum litteris expetierat. Istæc autem ex Cyrillo recitata ferme omnia etiam Nicephorus^a habet; sed nos maluimus e fonte petere, ab auctore nimirum qui res temporum suorum scribens præsens interfuit. Sic igitur maximo Dei beneficio factum est, ut femina potens, hæresi valde labefactata, tandem ea vexatione excitaretur, & ad bonam frugem per sanctissimos Patres Simeonem atque Euthymium perduceretur, facta & ipsa plurimis causa salutis.

Hoc eodem anno, a cæde Maximi interstitio duodetriginta dierum interregni elapso, in Gallijs Auitus, qui Magister militum a Maximo creatus fuerat & Præfectura Prætorij Galliarum a Valentiniano donatus, legatum tunc apud Gothorum Regem Theodoricum agens, ab exercitu, adnitentibus Gothicis, Imperator acclamatur: immo primum Gothorum Regem nomen illi Augusti detulisse, magnaq. simul Romanæ Reipublicæ sponondisse, Sidonius docet his versibus, cum hæc Theodoricum dixisse refert:

*Testor, Roma, tuum nobis venerabile nomen,
Et socium & de Marte genus, vel quicquid ab auo,
(Nil te mundus habet melius, nil ipsa Senatu)
Me pacem seruare tibi. Vel velle abolere
Quæ noster peccauit auus: quem fuscet id vnus,
Quod te, Roma, capit. Sed dii si vota secundant,
Excidijs veteris crimen purgare valebit
Vltio presentis: si tu, Dux inclyte, solum
Augusti subeas nomen. Quid lumina stectis?
Inuitum plus esse decet, &c.]*

Compositis in hunc modum rebus, & iam cum Gothicis sancita firmissima pace, tum militum tum Galliarum procerum omnium animis in vnum conspirantibus, ab iisdem acclamatus est Imperator, licet inuitus atque reluctans. Erat Auitus domi militiæq. spectatus, nobilissimo ortus genere, orator egregius, iuris consultissimus, laborisq. bellici haud expers; cuius res gestas Sidonius perstrinxit paucis in Panegyrico anni sequentis exordio in Consulatus auspicatione versibus edito. Quomodo autem Imperium deposuerit, suo loco anno sequenti dicturum sumus.

Tantam illatam Occidentali Imperio cladem longe positus Marcianus Imperator contemplantus, doluit & ingemuit, quod nec satis tunc sibi virium esset, nec temporis, vel occasionis (iam Vuandalis præda onustis reuersis in Africam) tantis malis occurrere; quibus iam perpetratis, non esset sibi integrum, ne fierent, præcauere. Sed qui prudens

A prudens erat, religionis contemptum considerans intercessisse, cuius causa ruinam & casum Imperium passum esset; cum intelligeret Valentinianum diuinam in se ipsum iram concitasse, simulac sanctionem edidit aduersus Ecclesiasticam immunitatem: sed & Principes haud impune in religionem peccare solere, docuisset Theodosij prædecessoris exemplum: his monitus ipse prudens, haud sibi satis visum fidei Catholicæ se exhibuisse patronum, sed & personas etiam Ecclesiasticas pristina restitui voluit iurium libertati, antiquatis legibus illis aduersus libertatem Ecclesiasticam ab alijs Imperatoribus antea promulgatis, quibus & interdicebatur clericis ne quid ex testamento relictum a viduis caperent: itaque ista ad Palladium Præfectum Prætorio rescripsit^a:

Sæpe materiam scribendis ferendisq. legibus negotia inopinato exorta suppeditant; & aut nouas constitui sanctiones, aut durius & asperius latas faciunt abrogari. Aequalis enim in vtroque æquitas est, vel promulgare quæ iusta sunt, vel antiquare quæ graua sunt. Nuper cum de testamento clarissimæ memoriæ Hipatiæ, quæ inter alios virum religiosum Anatolium presbyterum in portione manifesta bonorum suorum scripsit heredem, amplissimo Senatu præsentem, tractaret pietas mea; & dubium videretur, an veræ esse deberent hæ voluntates viduarum, quæ testamento suo aliquid his clericis relinquunt, qui sub prætextu religionis huiusmodi seminarum domos adeunt: Cum lex diuæ memoriæ Valentiniani & Valentis & Gratiani, Ecclesiasticos, vel eos qui se contigentium volunt nomine nuncupari, nihil quacumque liberalitate viduarum extremo iudicio permittat adipisci: contra vero hæc diuæ memoriæ Valentiniani, Theodosij, & Arcadij constitutio legeretur: Inspicientibus & æstimantibus nobis latoris animum: visum est iusta ac rationali pœnitentia priorum constitutionum vigorem antiquare voluisse. Nam cum in prima lege viduarum tantummodo mentio facta sit, in secunda autem tantummodo diaconissarum; intelligitur, eam constitutionem, quæ viduarum & diaconissarum meminit, de lege vtraque dixisse.

Quod cum de voluntate latoris & de sanctione legis nobis videretur: vniuersum testamentum nobis iussimus relegi atque replicari: & cum repertum fuisset alias quoque partes eiusdem voluntatis ita iuste & prudenter institutas, ut nullum bene de se meritum neglexerit, multa sacrosanctis Ecclesijs, multa pauperibus, multa monachis religionis intuitu, multa captiuorum redemptioni commota miserabili eorum sorte contulerit, multa libertis suis eadem latorum sibi obsequiorum contemplatione præstitit: alteram quoque partem institutionis, in qua Anatolium presbyterum reliquit heredem, aduertimus ordine fuisse dispositam. Ea enim mobilia, quæ plurimis iuste ac pie reliquit, per hunc voluit vniuersa compleri; ut non solum heredis, sed etiam dispensatoris fungatur officio. Ideoq. huiusmodi clarissimæ memoriæ Hipatiæ voluntatem etiam in ea parte, qua Anatolium presbyterum instituit heredem, mea auctoritate firmaui.

Sed ne in posterum, vel ex prioribus constitutionibus, quarum fecimus mentionem, & quas nunc præcipio penitus abrogari, vel ex præsentis negotij dubitatione aliquid forte relinquatur ambiguum; securitati vel fiduciæ morientium prouidentes, generali perpetuoq. victura hac lege sancimus, ut siue vidua, siue diaconissa, siue virgo Deo dicata, vel sanctimonialis mulier, siue quocumque alio nomine religiosi honoris vel dignitatis femina nuncupetur, testamento, vel codicillo suo, quod tamen alia omni iuris ratione munitum sit, Ecclesiæ, vel Martyrio, vel clerico, vel monacho, vel pauperibus aliquid vel ex integro, vel ex parte in quacumque re vel specie crediderit relinquendum, id omnibus modis ratum signatumq. consistat, siue hoc institutione, siue substitutione, siue legato, aut fideicommissio per vniuersitatem, vel specialiter, siue scripta, siue non scripta voluntate fuerit relictum, omni in posterum de eiusmodi negotio ambiguitate summota: donationibus etiam, vel qualibet liberalitate tam viduarum, quam diaconissarum, siue virginum quæ Deo dicatæ sunt, vel sanctimonialium, quæcumque in Ecclesiam, vel Martyrium, vel clericum, vel monachum, vel pauperes collata fuerint, pari robore firma esse præcipio, Palladi parens carissime Augustorum. Illustris igitur & magnifica auctoritas tua, ea quæ generali legis huius sanctione decreui, edictis ex more propositis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Data decimo Kalendas Maias, Constantinopoli, Anthemio viro clarissimo Consule.] hæc Marcianus, cum iam potuerit rescuisse Valentiniani necem: mensis enim spatium per veredarios perferri solitas Roma litteras Constantinopolim, superius de-

MARCIANVS
IMP. VINDI-
CAT CLERVM
IN PRISTI-
NAM LIBER-
TATEM.

^a Marcian. No-
uel. iii. 5.

MARCIANVS
ABROGAT LE-
GES ADVER-
SUS CLERI-
COS LATAS.

CONCESSA
FACULTAS
DONANDI
CLERICIS.

VA AISOQVE
ZE ATAVO
OUCORIVA

MONASTRI-
IS PRAEFICI-
VNTVR CA-
THOLICI.

BASSA RED-
DITA CA-
THOLICA.

^a Niceph. lib. 15.
c. 13.

AVITVS
CREATVS
IMP.

FOCOVA
FOCA OVA
FOCOVA

monstratum est. Probavit hæc eadem Iustinianus, suoq. Codici voluit intexuisse. ^a A
 Sed iam finem huius anni rebus gestis imposituri, haud prætereundum putamus, quod
 tradit Cassiodorus ^b, in hunc vsque annum, quo a Genserico Vrbs depopulata est, S. Prospe-
 rum Chronicon perduxisse; quod etiam affirmat Gennadius ^c, dum ait vsque ad Valenti-
 niani obitum ea scriptione Prosperum peruenisse. Ex quibus redarguas qui eum ad Leo-
 nis Senioris Imperatoris tempora scripsisse tradunt: antiquioribus enim & res suorum tem-
 porum scribentibus maior debetur fides. Cum alioqui sciamus, quod cum extat Pro-
 spero Chronicon, decurtatum ac plane mutilatum esse; cum nonnisi vsque ad sextum Con-
 sulatum Valentiniani cum Nomo, annum Domini quadringentesimum quadagesimum-
 quintum, tempora digesta habeat; vt plane decem annorum spatia intercisâ noscantur.

^a l. generali lege.
 c. de Episc. &
 cler.
 PROSPERI
 CHRONICON.
^b Cassiod. Infrui.
 diuin. lect. c. 17.
^c Gennadius de
 Vir. illust. c. 84.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. MARCIANI 7. IMPP. AVITI
 ANNVS ANNVS ANNVS
 456. 17.

Reddunt Fasti Consulares præsentem annum Domini quadringentesimum quinquagesimum sextum notatum Consulibus Ioanne atque Varane, seu Varare, vt Cassio-
 dori atque Marcellini Chronica docent. Verum Sidonius Apollinaris huius temporis
 scriptor alterum Consulatum Auitum Augustum ponit in Panegyrico ipsi dicto Kalendis Ia-
 nuarij: qui enim anno superiori creatum eum tradit Imperatorem, hoc anno Consulatum
 adijisse his explicat versibus:

Principis anterior iam Consul is iste coruscet

Annus, & emerita trabecis diademata crescut.] ostendit id ipsum in fine. Sed ^C

accidisse puto vt cum Imperio eidem abrogatus fuerit Consulatus: Hoc enim anno (inquit
 Cassiodorus in Chronico) Placentiæ deposuit Auitus Imperium.] qui illud tenuisse tradit
 menses decem & dies octo, licet Euagrius ^d octo tantum menses eius Imperio tribuat.

Porro de eiusdem Imperij depositione diuersæ sunt sententiæ: peste eum extinctum idem
 Euagrius tradit, Nicephorus ^e autem fame vitæ imposuisse terminum. sed longe ab his
 abhorrent, quæ de eo habet Gregorius Turonensis his verbis ^f: Auitus vnus ex Senatori-
 bus, & (vt valde manifestum est) ciuis Aruernus, cum Romanum ambiuisset Imperium,
 luxuriose agere volens, a Senatoribus eiectus, apud Placentiam urbem Episcopus ordi-
 natus. Comperito autem quod adhuc indignans Senatus vita eum priuare vellet, basilicam
 sancti Iuliani Aruerni martyris cum multis muneribus expetiuit. Sed impleto in iti-
 nere vitæ cursu, obiit, delatusq. ad Briuatensem vicum, ad pedes dicti martyris est sepul-
 tus.] hæc ipse Gregorius.

Ceterum ob odium in Maximum Imp. a populo occisum, Auitus qui ab eo electus fuerat
 Magister militum, passus inuidiam, Romano populo Senatuiq. perinensus redditus, haud
 ab eo receptus est Imperator: quamobrem quod nec sibi satis virium in militibus, nec tuta
 fides ob odium conceptum in Maximum, cui accepta ferebatur clades illata Vrbi, Auitum
 sponte se abdicasse putamus. Ne autem errare contingat in nomine & genere, alius Auitus
 vixit hoc tempore, idemq. Sidonio sanguine propinquus, ad quem extat data ab eo epi-
 stola ^g, cuius est exordium: Multis quidem vinculis charitatis, &c.] qua quidem cum de-
 monstret se illius esse ætate æqualem, plane fateri necesse est, longe alium ipsum esse ab
 Auito qui purpuram induit: nam constat hoc tempore Sidonium plane adolescentem fuisse
 se, qui testatur ^h se sub Consulatu Asterij, qui incidit in annum Domini quadringentesi-
 mum vndequinquagesimum, ex nuper puero adolescentulum fuisse annorum puto sexde-
 cim, vel circiter: cum tamen ex Panegyrico a Sidonio dicto satis appareat, Auitum Impera-
 torem, cum est creatus Augustus, fuisse emeritæ militiæ senem, qui iam quater Præfectu-
 ram Prætorij Galliarum administrasset, longe ante, cum Alaricus infans esset, apud quem
 nuper pro Maximo egit, qui ante apud patrem eius functus erat legatione. Quomodo igitur
 qui æqualis Sidonio iuuenis fuisse in ea epistola Auitus dicitur, ille esse potuit Impera-
 tor, quem seimus eiusdem Sidonij assertionem in Panegyrico dici senem? Hæc ad ambigui-
 tates tollendas dicta sunt. Porro quod ad Auiti Imperatoris abdicationem pertinet, hoc
 anno decimosexto Kalendas Iunij facta ponitur, fuisseq. interregnum decem mensibus &
 diebus quindecim.

AVITI CON-
 SYLATVS.

AVITVS DE-
 PONT IMPER-
 RIVM.
^d Euagr. lib. 2.
 cap. 7.

^e Niceph. lib. 15.
 cap. 11.
^f Gregor. Turon.
 hist. Franc. lib. 2.
 cap. 11.

AVITVS A-
 LIVS AB IM-
 PERATORE.
^g Sidon. lib. 3.
 epist. 1.

^h Sidon. lib. 8.
 epist. 6.

Sed

A Sed quid inter hæc qui suppetias cum auxiliariis copijs pollicitus adeo liberaliter
 fuerat Theodoricus Gothorum Rex Auito? Audi sanctum Isidorum ^a: Theodoricus pro
 eo quod Imperatori Auito sumendi Imperialis fastigij cum Gallis auxilium præbisset,
 Aquitanias cum ingenti exercitu & cum ingenti licentia eiusdem Auiti Imperatoris in-
 greditur. Cui cum magna copia Rex Sueuorum Rectarius occurrens, duodecimo Astu-
 ricensis vrbs milliario, apud fluuium qui Vrbus appellatur, inito mox certamine supe-
 ratus est, cæsis suorum agminibus, aliquantis captis, plurimisque fugatis, ipse postremum
 Rex telo fauciat fugit. Rectarius vero ad locum Portuculæ profectus, Regi Theodori-
 co captus adducitur. Quo perempto, ceteris qui de priori certamine superfuerant, sese
 tradentibus, aliquantis nihilominus interfectis, regnum Sueuorum pene destructum est &
 finitum. Reliqui Sueui qui remanserant in extrema Gallicia Massylæ filium nomine Mas-
 drum sibi Regem constituunt, regnumq. reparatur Sueuorum. Theodoricus autem de
 Gallicia in Lusitaniam victor succedens, dum Emeritensem urbem deprædari molitur, bea-
 tissimæ Eulaliæ martyris terretur ostentis. Mox aduersis sibi nuncijs territus, de Emerita
 egressus, Gallias repetit, & partem exercitus cum suis ducibus iterum ad campos Gallicie
 dirigit: qui cæsa Asturicensi regione, rursus reuertuntur in Gallias, &c.] hæc Isidorus;
 quæ quidem hoc anno cœpta, plurium annorum impleuere curricula.

Porro Sidonius ^b in epistola ad Agricolum Theodoricum hunc mirifice celebrat, & cum animi tum corporis egregiam effigiem calami penicillo perspicuam cunctis reddit; &
 quod ad religionis cultum pertinet, hæc habet quæ in Principe belligero admireris: An-
 telucanos sacerdotum suorum coetus minimo comitatu expetit, grandi sedulitate venera-
 tur: quamquam (sit sermo secretus) possis animaduertere, quod seruet istam pro consue-
 tudine potius quam pro ratione reuerentiam.] ista quidem Sidonius, quod Theodoricus
 Arianus secta esset. addit alia plura optimo Principe digna: vt non mirum videatur, si di-
 gnus habitus sit qui clarissimi viri Sidonij Apollinaris laudibus celebraretur. Quod au-
 tem Theodoricus bella in Hispanias conuertit: cesserunt hæc percommode Childerico
 Franchorum Regi, qui his diebus successerat Moroueo, dum absente Romano exerci-
 tu in Italiam secuto Auitum, & Gothorum viribus in Sueuos conuersis, atque in Hispaniam
 opportuna occasione transmissis, datum est Franchis, cum sæpe frustra Gallias per-
 tentassent, vt figerent tandem in eo solo feliciter regni radices. Iam enim diu ante, tem-
 poribus Aureliani Imperatoris (vt Flavius Vopiscus ^c est auctor) Gallias inuaserunt, & re-
 pulsi sunt; rursusq. tempore Iuliani cum earumdem partes extremas attigissent, fuerunt
 ab eodem repressi ^d. Insuper (vt alias repentinas ab occasione oblatas eorumdem grassa-
 tiones in easdem regiones dicere prætermittamus) sub Valentiniano Maiore vna cum Bur-
 gundionibus magno exercitu rursus Gallias inuasere, sed æque reiecti: itemq. sub Valen-
 tiniano tertio in Gallias sese intrudere; sed per Aetium atque Maorianum (vt Sidonius ^e
 tradit) sunt victi, Tauro & Felice Consulibus, quod sanctus Prosper & Cassiodorus affir-
 mant. Demum vero ijdem cum Attila sese in Gallias immisere, vt Sidonius ^f docet. di-
 scesserint ne amplius, haud certum est: Liqueat tamen, ab huius anni tempore, cum res Ro-
 manæ collapsæ essent, & Gothis negotium esset cum Sueuis, Franchos in Gallia suas fir-
 masse sedes, regnumq. stabilijisse Parisijs, dicto Childerico regnante, qui (vt dictum est)
 successit Moroueo, quem præcesserat Clodio: quinam autem hos antecesserint, obscurum
 est: habuisse tamen gentem fortissimam semper Reges, ex Ammiano & alijs constat.

D Præsentem igitur anno, qui est primus a nece Maximi, cœptum apparet regnum Franchorum
 in Gallia: quibus cum consentiat Sigebertus ^g, nempe a nece Maximi regnare in Gallia
 cœpisse Childericum; errat tamen ponens post annum sequentem eius exordium, deceptus
 nimirum, dum sequenti anno Maximum interfectum esse putauit. De Parisiorum longa ob-
 sidione per Franchos mentio habetur in Actis ^h sanctissimæ virginis Genouefæ, quæ miro
 modo periclitantem fame populum liberavit. Potitos vero tandem esse Franchos Parisio-
 rum ciuitate, & in ea Childericum ipsorum Regem sedem firmasse, eadem Acta fidelia sane
 testantur: quibus etiam significatur, ipsum Regem etiam Ethnicum mirifice coluisse sanctis-
 simam virginem, auditis ingentibus ab ea solitis edi miraculis, adeo vt petenti aliquid vir-
 gini nihil auderet omnino negare. Sed accipe id ex his quæ in eisdem Actis de rebus ab
 ea gestis narratur verbis istis: Childericus Rex Franchorum, tametsi non esset Christiana
 religione initiatus, virginem hanc sanctissimam singulari veneratione profectus est: Nam
 cum aliquando quosdam reos capitis pertinaci animi sententia decreuisset occidere; ne
 sanctæ

^a Isidor. in Chro-
 nic. Goth.

THEODORI-
 CVS VICIT
 SVEVOS.

^b Sidon. lib. 1.
 epist. 2.

^c Vopisc. in Au-
 relian.

^d Cassiodor. in
 Chron. Conf. Valen-
 tian. & Valen-
 tentis.

^e Sidon. in Pane-
 gyr. Maoriani.
^f Sidon. in Pane-
 gyr. Auiti.

CHILDERI-
 CVS PRIMVS
 FRANCHORVM
 REGNAT IN
 GALLIA.
^g Sigebert. in
 Chron.

^h Extant apud
 Sur. die 3. Ian.

CHILDERICVS
 REX MIRIFI-
 CE CONVERSUS
 GENOUEFAM

sanctæ Genouefæ precibus posset flecti ad misericordiam, ex vrbe egressus, iussit portas occludi. At vbi sanctæ Genouefæ renunciatum est, Regem eos necandi gratia extra oppidum processisse: mox illis veniam precatura, festina abiit. Atque adueniente illa ad portas obseratas, confestim ei, stupefactis custodibus, quasi ad quoddam iubentis imperium, referatæ sunt; sicq. cœptum carpens iter, vbi ad Regem peruenit, ne miseri illi capite plesterentur, obtinuit. Ita illi iam iamq. perituri, a præsentissimo mortis discrimine sunt liberati.] hæc ibi de rebus inter sanctam Genouefam & Childericum Regem transactis, cum multa alia hæc oportuit præcessisse, quibus tantam sibi apud nouum Regem, & a religione Christiana alienum, natura ferum, fiduciam comparasset.

Vides quidem, & puto admiraris, lector, barbarum Regem, idolorum cultorem, hostem Romani nominis, inuasorem Galliarum, eundemq. (quod Gregorius ait) & moribus impudicum, tanto honore profectum esse virginem Christianam, vt exertum & iam ad ictum B sublimè elatum gladium, veluti vetante numine, eius rogatu cohibuerit, & incruentum vaginæ reddiderit. Vt plane ex his intelligas, quam longe deteriores Ethnicis sint hæretici, & quam longissime a pijsima illa sint Franchorum nobilitate degeneres ij, qui cum se profiteantur esse Fideles, vincuntur tamen in veneratione & cultu Sanctorum ab Ethnico Rege: Cui quidem pro munere illud videtur a Deo omnium remuneratore largiter impertitum, vt sicut Aegyptijs obstetricibus ob subtractos a nece Hebræorum infantes domus in præmium fuerunt ædificatæ, ita Regi Franchorum regnum (quod hæctenus barbarorum nulli licuit) in nobilissima parte Gallia stabiliretur, permanens tamdiu ipsum, quoadusque eiusmodi in cultu Sanctorum pie iacta fundamenta permanserint; perituro vero omnino, cum eadem ipsa impie admodum fuerint hæretica prauitate reuulsa. At de rebus Franchorum modo satis, de illis acturi frequentius suis locis.

Hoc ipso anno, vita functo (vt dictum est anno superiori) Deogratias Episcopo Carthagenensi viro sanctissimo, qui ad preces Valentiniani a Genserico permissus fuerat ordinari: nulla facta est Catholicis potestas alicuius in locum eius subrogandi; quin eius ordinatore Thoma (vt vidimus) ludibrio exposito & verberibus affecto, remotioribus quoque prouincijs dempta est facultas ordinandorum Antistitum. Sed hæc tam dira, quæ Africana Ecclesia hoc anno ad cumulum præteritorum malorum passa est, verbis Victoris b ea describentis in medium afferamus: Factum est (inquit) vt post obitum Episcopi Carthagenensis, Zeugitanæ & Proconsulari prouinciæ Episcopos interdiceret ordinandos, quorum erat numerus centum sexagintaquatuor: Qui paulatim deficientes, nunc simul qui supersunt tres tantum esse videntur, Vincentius Gigitanus, Paulus Sinnaritanus, vere merito & nomine Paulus, & alius Quintianus, qui nunc persecutionem fugiens, apud Edefsam Syriae * ciuitatem commanet peregrinus.

Sed etiam martyria quamplurima esse probantur, confessorum autem ingens & plurima multitudo, ex quibus aliqua enarrare tentabo. Erant tunc serui cuiusdam Vuandali (fuit hic Vuandalus ex illis, quos Millenarios vocant) Martinianus, Saturianus, & eorū duo germani; erat & conserua eorum quædam egregia Christi ancilla, nomine Maxima, corpore simul & corde decora (ex capta nuper Vrbe his Vuandali omnes erant ditati seruitijs.) Et quia Martinianus armifactor erat, & domino suo satis videbatur acceptus, & Maxima vniuersæ domui dominabatur: credidit Vuandalus, vt fideles sibi magis memoratos faceret famulos, Martinianū Maximamq. coniugali consortio sociare. Martinianus, adolescentulorū secularium more, coniugium affectabat: Maxima namque iam Deo consecrata humanas nuptias refutabat. At vbi ventum est vt cubiculi adirent secreta silentia, & Martinianus nesciens quid de illo decreuerat Deus, maritali fiducia, quasi cum coniuge cuperet cubitare: viua ei voce memorata famula Christi respondit: Christo ego, o Martiniane frater, membra mei corporis dedicauit, nec possum humanum sortiri coniugium, habens iam caelestem & verum sponsum: sed dabo consilium, si velis poteris & ipse tibi præstare, cum licet, vt cui ego concupiui nubere, delesteris & ipse seruire. Ita factum est, Domino procurante, vt obediens virgini etiam adolescens suam animam lucraretur.

Nesciente igitur Vuandalo, compunctus, atque spiritualis secreti commercium mutatus * Martinianus, etiam suis fratribus persuasit, vt thesaurum quem inuenerat, haberent, vtpote germani, communem: conuersus est itaque cum tribus fratribus. Dei puella comitante, nocte clam egredientes, Tabraceno monasterio, cui præerat tunc nobilis pastor Andreas, sociantur: illa vero haud procul monasterium incoluit puellarum. Sciscitante igitur

A igitur barbaro inquisitionibus & muneribus crebris, quod gestum erat, celari non potuit: Inueniens itaque iam non sua sed Christi mancipia, conijcit in vinculis, & varijs tormentis Christi seruos insectatur, agens cum eis non tantum vt pariter miscerentur, sed: quod grauius est, per rebaptizationis cœnum fidei suæ ornamenta turparent. Peruenit hoc ipsum vsque ad notitiam Genserici. Decernit Rex, vt tamdiu implacabilis herus seruos affligeret, quamdiu illius succumberent voluntati. Iubet in modum ferrarum fustes robustos veluti palmatos cum stirpibus fieri, qui, quatentibus tergis, non solum ossa confringerent, sed etiam terebrantes aculei intrinsecus remanerent. Qui, dum sanguis efflueret, & dissipatis carnibus, viscera nudarentur: sequenti die, Christo medente, incolumes reddebantur. hoc sæpius ac multo factum est tempore, vt nulla plagarum vestigia viderentur, sancto Spiritu subinde curante.

B Post hæc arctatur Maxima diræ custodiæ, cuspidiq. crudeli extenditur. Cui cum Dei feruorum non deesset frequentia visitantium, videntibus cunctis, ingentium lignorum putrescens soluta est fortitudo. Miraculum hoc & voce omnium celebratur, & nobis, ad quem custodia pertinebat, cum sacramento testatus est ita fuisse. Ast vbi Vuandalus virtutem neglexit cognoscere diuinam, cœpit in domo eius vindicatrix ira grassari. Moritur ipse simul & filij; familiæ, atque animalium quæcumque optima erant, pariter intereunt. Remansitq. domina vidua marito & filijs & substantia destituta. Seruos Christi cognato Regis Sefaoni gratia muneris offert. Qui cum eos vtpote oblatos cum gratulatione nimia suscepisset: filios & domesticos, sanctorum merito, male cœpit dæmon varijs motibus agitare. Ex ordine ille cognatus, vt gestum erat, suggerit Regi: Decernit statim Rex cuidam Gentili Regi Maurorum, cui nomen erat Capsur, relegandos debere transmitti. Maximam vero Christi famulam, confusus & victus, propriæ voluntati dimittit: quæ nunc superest virgo, mater multarum virginum Dei, nobis etiam nequaquam ignota.

Peruenientes autem traduntur memorato Regi Maurorum commanenti in parte eremi quæ dicitur Caprapieti. Videntes igitur Christi discipuli multa apud Gentiles & illicita sacrificiorum sacrilegia, cœperunt prædicatione & conuersatione sua ad cognitionem Domini Dei nostri barbaros inuitare, vt tali modo ingentem multitudinem Gentilium barbarorum Christo Domino lucrarentur, vbi antea nulla fama Christiani nominis fuerat diuulgata. Tunc deinde cogitatur, quid fieret, vt ager iam cultus & egraminatus vomere prædicationis Euangelicum susciperet semen, & imbre sacri baptismatis rigaretur. Mittunt legatos per itinera distenta deserti: peruenitur tandem in ciuitatem Romanam. Rogatur Episcopus vt presbyterum & ministros credenti populo destinaret. Explet cum gaudio quod ptebatur Pontifex: Dei constituitur Ecclesia, baptizatur multitudo maxima barbarorum, & de lupis grex fœcundus multiplicatur agnorum.

Hoc Genserico relatione sua nunciat Capsur. De qua re surgens inuidia iubet famulos Dei, ligatis pedibus post terga currentium quadrigarum, inter spinosa loca siluarum pariter introire; vt ducta & reducta dumosis lignorum aculeis innocentium corpora carperentur, ita deligans, vt exitum suum inuicem peruiderent. Qui cum e vicino currentibus Mauris, sese mutuo conspicerent, Vale, sibi in angusto fugæ vnusquisque ita dicebat: Frater, ora pro me: impleuit Deus desiderium nostrum: taliter peruenitur ad regnum cælorum. Itaque orando atque psallendo, gaudentibus Angelis, pias animas emiserunt. Vbi vsque in hodiernum diem non deest ingentia miracula Iesus Christus Dominus noster operari: Nam nobis beatus quondam Faustus Biaronitanus Episcopus attestatus est, cæcam quamdam mulierem illuminatam fuisse, vbi ipse aderat præsens.] hæc de martyribus & fide Christi in Mauritania Interiori propagata Victor. Claret adhuc vigetq. horum sanctorum martyrum in publicis Ecclesiæ tabulis memoria rediuiua singulis annis decimasexta die mensis Octobris, vna cum Maxima horum bonorum omnium conciliatrice.

Quod autem iidem martyres suaserint pro sacris ministris legationem esse mittendam ad Romanum Pontificem, cū tamen illi prouinciæ proxima esset Mauritania Cæsariensis, quæ nondum erat exhausta sacerdotibus: inde conijcimus hos martyres ex Romana vrbe fuisse captiuos, & vnde venerant, petijsse ministros; vel potius voluisse ex ipso limpidiissimo fonte petere Catholicæ fluentia doctrinæ. Constat autem Episcopos, qui his temporibus

MAXIMA DIVINITVS LIBERATA.

FIDES PROPAGATUR IN MAVROS.

DIRVM SUPPLICIUM SANCTORVM FRATRVM.

CVR MITTANT ROMANAM.

Exod. 1.

VITITI SVNT ELIGI EPI-SCOPI.

b Victor de Persecut. Vuandal. lib. 1.

* Macedoniæ

DE MAXIMA SACRA VIRGINIS ET SOCIIS.

* mutatus CONFUGIUNT AD MONASTERIUM.

ribus erant in Mauritania, a sancto Leone Romano Pontifice admonitos esse, vt Ecclesiasticam obseruantiam custodirent. Etenim qui totius Ecclesie vniuersalis curae inuigilabat, Potentium Episcopum delegauerat, qui in ea prouincia de Episcopis inquireret, an iuxta canones ordinati essent. Est de his ipsius sancti Leonis epistola ad Episcopos per Mauritaniam Casariensem constitutos, quae haec habet sui exordio:

Leo epist. 87.

CURA PROPENSA S. LEONIS DE ECCLESIA MAURITANIAE.

Cum in ordinationibus sacerdotum quaedam apud vos illicite vsurpata, crebrior ad nos commeantium sermo perferret: ratio pietatis exegit, vt pro sollicitudine, quam vniuersae Ecclesiae ex diuina institutione dependimus, rerum fidem studeremus agnoscere, vicem curae nostrae proficiscenti a nobis fratri & confacerdoti nostro Potentio delegantes, qui secundum scripta quae per ipsum ad vos direximus, de Episcopis, quorum culpabilis ferebatur electio, quid veritas haberet, inquireret, nobisque omnia fideliter indicaret. Vnde quia idem plenissime notitiae nostrae cuncta reseruit, & sub quibus qualibusque rectoribus quaedam Christi plebes in partibus prouinciae Casariensis habeantur, sincera nobis relatione patefecit: necessarium fuit, vt dolorem cordis nostri, quo pro Dominicorum gregum periculis aestuamus, datis nunc ad vos litteris promeremus, mirantes tantum apud vos per occasionem temporis impacati, aut ambientium praesumptionem, aut tumultum valuisse popularem, vt indignis quibusque & longe extra sacerdotale meritum constitutis pastorale fastigium & gubernatio Ecclesiae crederetur, &c.] Porro huiusmodi ordinationes Episcoporum fuisse oportuit secretas, ne scirentur a Genserico Rege, qui (vt nuper vidimus) edicto vetuit defunctis novos subrogari ab illis Episcopos; nisi forte quod denegatum vidimus Zeugitanae & Proconsulari Africae prouincijs, id permissum fuerit Mauritaniae Casariensi, de qua agitur.

DE PASCALI DIE MVLTIFACTI MARTYRES.

Sed illud plane admiratione dignum est, quod cum occasione perturbati temporis indulgendum videri posset Ecclesiae illi, quae ex constata persecutione ministris videretur maxime indigere, vt aliqua ex parte rigor canonum relaxari posset: tamen Pontifex Leo nihil voluit praetermitti Ecclesiastica disciplinae. quam obrem bigamos ordinatos, vel qui antea viduam uxorem accepissent, deponi voluit, nec quidem cum eis dispensandum putauit: cum alioqui incredibilis esset in Africa penuria Dei ministrorum. Si enim (vt suo loco superius dictum est) temporibus sancti Augustini, & Aurelij Episcopi Carthaginensis, licet florentissimus tunc status esset Ecclesiae Africanae, ita tamen ministris indigens erat, vt illos ipsi a Romano Pontifice & ab Episcopo Mediolanensi litteris expetierint: quanto indigentiorum illis eandem Ecclesiam esse oportuit his temporibus Vuandalicae persecutionis urgentis? Et tamen cum bigamis idem Leo minime relaxandam censuram Ecclesiasticam existimauit. Agit insuper in eadem epistola sanctus Leo de Lupicino Episcopo, qui ad se dem Apostolicam appellauerat, ac de alijs, quibus Romani Pontificis supremum in omnes Ecclesias ius & potestatem vsu frequenti exhibitum manifestat.

CVM BIGAMIS NEC TEMPORE NEC SITATIS LEO DISPENSAT.

DE MVLTIFACTI MARTYRES.

Illustrabat his temporibus eam prouinciam Mauritaniae Victor Cartennae Episcopus, qui aduersantes & insultantes, exagitanteseq. fidem Catholicam Arianos scripto libro redarguit; quem quidem neque intra parietes continuit edendum post obitum, sed misit ad Gensericum Regem, paratus oppetere pro fidei confessione martyrium. meminit eius lubricationis Gennadius, & aliorum ipsius scriptorum, his verbis: Victor Cartennae Mauritaniae ciuitatis Episcopus scripsit aduersus Arianos librum vnum longum, quem Genserico Regi per suos audiendum obtulit, sicut ex prooemio ipsius libri didici. Et de Poenitentia publica librum vnum, in quo & regulam viuendi poenitentibus iuxta Scripturarum auctoritatem instituit. Ad Basilium quemdam super mortem filij librum consolatorium spe resurrectionis perfecta instructione munitum. Homilias etiam composuit multas, quas a fratribus salutis propriae sollicitis in libris digestas seruari cognoui.] haec de Victore Gennadius.

DE VICTORE CARTENNAE EPISCOPO.

Gennadius de Scrip. Eccl. c. 77.

Sed & exiliuit in proelium pro domo Dei aduersus Arianos Voconius in eadem prouincia Mauritaniae Episcopus, de quo idem auctor haec pauca: Voconius Castellani Mauritaniae oppidi Episcopus scripsit aduersus Ecclesiae inimicos Iudaeos & Arianos & alios haereticos. Composuit etiam Sacramentorum egregium volumen.] Claruit & his ipsis temporibus itidem in Mauritania Pomerius scientia celebris: qui illinc recedens, Romam primum, inde se in Gallias contulit, multaque scripsit, quae Gennadius numerat, laudatque simul eius vitae mores sanctissimos. Tot plane siderum illustrata radijs prouincia illa fuit: quae etsi nihil profuerunt Vuandalis, & ipsi Regi eorum Genserico; constat tamen horum & aliorum san-

DE VOCONIO SCRIPTORE. Gennadius de Scrip. Eccl. c. 78.

DE PASCALI DIE MVLTIFACTI MARTYRES.

Etorum

Astorum Episcoporum labores Catholicis fuisse proficuos, vtpote qui eorum classico ad subeundum pro recta fide martyrium animarentur; quod cum occasio exegit, egregie praestiterunt. Siquidem quod pertinet ad Gensericum, tantum abfuit vt ex Martiniani ac fratrum martyrio & miraculis vllum poenitentiae signum ostenderit, vt acerbius ferociusque Catholicos exagitare perseuerarit. nam audi Victor^a: Accenditur (inquit) propter haec aduersus Dei Ecclesiam Gensericus. Mittit Proculum quemdam in prouinciam Zeugitanam, qui coartaret ad tradendum ministeria diuina, vel libros cunctos Domini sacerdotes: vt primo armis nudaret, vt ita facilius inermes hostis callidus captiuasset. Quibus se non posse tradere clamantibus, ipse rapaci manu cuncta populabatur: atque de pallijs altaris (proh nefas!) camisias sibi & femoralia faciebat. Qui tamen Proculus huius rei executor, frustatim comedens linguam, in breui turpissima consumptus est morte.]

a Victor de persecut. Vuandal. lib. 1.

* pallis

Bitatus est pessimus daemon, cum obsidens, Dei omnium creatois iniuriam. Sed pergit: Tunc enim sanctus Valerianus Abensis ciuitatis Episcopus, dum viriliter, sacramenta diuina ne traderet, dimicasset: foras ciuitatem singularis iussus est pelli: & ita praecipuum est, vt nullus eum neque in domo, neque in agro dimitteret habitare. Qui in strata publica multo tempore nudo iacuit sub aere: annorum erat plus octoginta: quem nos tunc indigni in tali exilio meruimus salutare.] Sed Valeriani defuncti senis memoria indita sacris chartis die decimaquinta Decembris in Ecclesia perseuerat. Subdit autem:

VALERIANVS EPISC. EGREGIVS CONFESSOR.

Quo tempore Paschalis solemnitas agebatur; & dum in quoda loco qui Regia vocitatur, ob die Paschalis honoris, nostri sibimet clausam ecclesiam referant; compererunt Ariani: statim quidam presbyter eorum, Andiot nomine, congregata secum armatorum manu, ad expugnandam turbam accenditur innocentium. Introierunt euaginatisspathis, arma corripunt, alij quoque tecta conscendunt, & per fenestras ecclesiae sagittas spargunt. Et tunc forte, & canente populo Dei, lector vnus pulpito sistens, Alleluaticum melos canebat: quo tempore sagitta in gutture iaculatus, cadente de manibus codice, mortuus post cecidit ipse. Nam & alij quamplurimi sagittis & iaculis in medio crepidinis altaris probantur occisi: Nam qui gladijs tunc interempti non sunt, postea poenis attriti, regio iussu omnes penes necati sunt, praesertim maturioris aetatis.] quorum omnium natalis dies coronis martyrum laureatus annuatim in Ecclesia exhibetur Nonis Aprilis. Ad haec Victor:

PASCHALI DIE MVLTIFACTI MARTYRES.

Alibi namque, sicut Thunazudae contigit, Galibus, vico Ammoniae, vel alijs in locis, tempore quo sacramenta Dei populo porrigebantur, introeuntes maximo furore, Corpus Christi & sanguinem pauimentis sparserunt, & illud pollutis pedibus calcauerunt.] Vides ad quam execranda & horrenda sacrilegia inducantur infelices haeretici. Quae autem his diebus Carthagine facta sint, eundem Victorem referentem audi, cum subdit:

ARMOGASTIS NOBILE CERTAMEN.

Ipsae enim Gensericus praeeperat (ita persuadentibus Episcopis suis) vt intra aulam suam, filiorumque suorum, non nisi Ariani per diuersa ministeria ponerentur. Inter alios ventum est tunc ad Armogastem nostrum. Cuius cum diu ac saepius tibias torquendo tormentibus confringerent chordis; & frontem, in qua Christus vexillum suae fixerat Crucis, rugatam, magisque aratam extendentes atque mugientes distenderent nerui, vt fila araneorum, sancto caelum respiciente, crepabant. At vbi tortores neruicas cordas disruptas esse viderunt, allatis crebrius fortioribus chordis atque cannabinis, illo nihil aliud nisi nomen Christi inuocante, illa omnia vanescebant. Sed & capite deorsum, dum ad vnum penderet pedem, dormire quasi super lectum plumis stratis, omnibus videbatur.

ROMANI IDEM QVOD CATHOLICI.

Quem cum Theodoricus Regis filius, qui eius dominus erat, poenis non valentibus, capite truncari iussisset: a suo prohibetur locundo presbytero, dicente sibi: Poteris eum diuersis afflictionibus interficere. Nam si gladio peremeris, incipient Romani martyrem praedicare.] Vides, lector, vsu loquendi, vt qui dicerentur Catholici, iidem Romani nominarentur: quod alias superius est demonstratum. Quod enim ad Arianos vel alios haereticos spectat: cum more praedonum vendicarent sibi Catholicum nomen: qui vere essent Catholici (quod eo potissimum discernentur signo, nempe si communicarent cum Romana Ecclesia) eos appellare Romanos consueuerunt, non secus ac hodie recentiores haeretici vsurpantes sibi & ipsi Catholicum titulum, Papistas nominant, quos ex coitione cum Romano Pontifice Ecclesiastica antiquitas semper nouit esse Catholicos, & eo semper nomine nuncupauit: vt plane ipsorum confessione appareat eos vere esse Catholicos Orthodoxos, quos eo nomine celebrant, quo se illos infamare ac reddere viles putant. Sed prosequamur ceptum fortissimi Armogastis certamen.

Tunc

ARMOGASTIS
EXITVS ET
SEPVLCHRVM

Tunc (subdit Victor) Theodoricus in Bizacenam prouinciam ad fodiendas eum con-
demnat scrobes. Postea quasi ad maius opprobrium, haud procul Carthagine, vbi ab
omnibus videretur, pastorem eum præcepit esse vaccarum. Inter hæc, Domino reue-
lante, cum dormitionis suæ proximum cerneret diem, aduocat quemdam Felicem ve-
nerabilem Christianum, procuratorem domus filij Regis, qui Armogastem vt Apосто-
lum venerabatur: dixitq. illi: Tempus meæ resolutionis aduenit: Obsecro te per fidem
quam vtrique tenemus, vt sub hac filiquæ arbore me sepelire digneris, redditurus Do-
mino nostro, nisi feceris, rationem. Non quod ille curaret, vbi, aut qualiter suum sepe-
liretur corpus; sed vt illud demonstraretur, quod seruo reuelauerat Deus. Respondit
Felix, & dixit: Absit a nobis, confessor venerabilis; sed sepeliam te in vna basilicarum
cum triumpho & gratia, quam mereris. Cui beatus Armogas: Non; sed quod dixi, factu-
rus es. Ille timens Dei hominem contristare, veraciter quod dixerat, promisit se esse fa-
cturum. Statim intra paucos dies Comes bonæ confessionis de hac vita migravit. Festi-
navit Felix sibi delegatum sub arbore fodere sepulchrum. Cui cum intextæ radices & so-
lidas aridæ telluris moram facerent, & calore angeretur, quod tardius sancti membra
corporis humarentur: tandem abscissis radicibus, multo altius terram cauans, conspicit
sarcophagum splendidissimi marmoris præparatum, qualem forte nullus omnino habuit
Regum.] hucusque de consummato Armogastis agone Victor.

Vides, lector, esse diuinæ curæ & prouidentia, vt confessores sui, quos in cælo celebrat
coram Patre, in terra condantur honesto sepulchro; quod & in alijs factum sæpe legimus:
Vt vel ex his intelligas, quam pugnent contra Deum, qui in sepulchra Sanctorum insa-
niunt. Porro vincentis nomen athletæ inseruit triumphantium martyrum choro Catholi-
ca Dei Ecclesia his solita nobilitari triumphis, cum persecutione aduersariorum vrgetur; C
quæ in ipsorum commemoratione victoria, certis diebus quibus exultauere victores,
eorum coronas annuatim publico præconio exhibet venerandas: & sicut de alijs fa-
cere consuevit, ita clarissimo Armogasto, quarto Kalendas Aprilis, annis singulis digna
persoluit.

Subdit Victor & reliquorum certamina martyrum istis verbis: Sed nec quemdam Ar-
chimum, nomine Masculan, debeo præterire; qui cum multis insidijs premeretur,
vt Catholicam amitteret fidem: ipse eum Rex postea blandiendo affatibus sæcularibus
mutabat, promittens eum multis diuitijs cumulandum, si voluntati eius auditum facile
commodasset. Qui cum fortis atque inuictus maneret, iubet eum subire sententiam capi-
talem: ita tamen callidus occulte præcipiens, vt si in illa hora vibrantis gladij pertime-
sceret ictum, magis eum occideret, ne martyrem gloriosum fecisset: si autem fortem in D
confessione conspiceret, a gladio temperaret. Sed ille, vt columna immobilis, Christo
solidante, effectus, confessor reuertitur gloriosus. Etsi martyrem inuidus hostis noluit fa-
cere: confessor tamen nostrum non potuit violare.] Porro quod & iste perseuerans in
Christi semper confessione consummauit agonem, eundem inter Sanctos Deo caros, ho-
minibus colendos, Catholica descripsit Ecclesia quarto item Kalendas Aprilis.

Sed audi vltimo loco positum viri clarissimi Saturi illustre certamen; quod sui splen-
dore coruscum absque eloquentiæ fuce ita Victor enarrat: Nouimus & alium ea tem-
pestate, nomine Saturum: qui cum lucidum esset membrum Ecclesiæ Christi, & præ-
uitatem Arianorum libertate Catholica frequenter argueret (fuit hic procurator domus
Hunerici) conuenitur, accusante Mariuado quodam diacono, quem Hunericus infau-
stus singulariter honorabat: Vt fieret Satorus Arianus, promittuntur honores & diuitiæ E
multæ, si faceret: præparantur supplicia dira, si nollet. Hac optione proposita, vt si re-
galibus iussis non obediret, primo facta discussione, & ante amissa domo vel substantia,
distractis omnibus mancipijs ac filijs, vxor ipsius, ipso præsentem, camelario in coniu-
gium traderetur. Quod ille plenus Deo, magis vt velociter præuenisset, impios prouo-
cabat. Ob quam causam vxor eius inducias visa est ab ijs qui exquebantur, nesciente
marito, petijisse. Accedit ad maritum alia Eua, consilio magistrata serpentis: Sed ille
Adam non fuit, qui illecebrosa vetitæ arboris poma contingeret: quia non indigens,
sed Satorus vocabatur, saturatus ab vbertate domus Dei, & torrente deliciarum eius
potatus.

Aduenit mulier ad locum, vbi maritus singularis orabat; conscissis vestibus, crineq. so-
luto, secum comitantibus filijs, vnamq. infantulam, quæ tunc lactabatur, manibus ge-
stans:

A stans; quæ nescientis proijcitur ad pedes mariti: etiam ipsa suis genua complectitur vi-
nis, sibilans vociferatione draconis: Miserere mei, dulcissime, simul & tui: miserere com-
munibus liberis, quos conspicias ipse: Non subiaceant conditioni seruili, quos clara
profapia edidit generis nostri: Non subijciar ego indigno & turpi coniugio, viuente
marito, quæ mihi semper inter coæuas plaudebam de Saturo meo: Cognoscit Deus, quia
inuitus facturus es hoc, quod forte voluntarie aliquanti fecerunt. Cui ille, Job^a sancti
voce respondit: Tamquam vna ex insipientibus mulieribus loqueris. Formidarem, mu-
lier, si sola esset huius vitæ amabilis dulcedo: artificio, coniunx, diaboli ministraris: si di-
ligeres maritum, numquam ad secundam mortem attraheres proprium virum. Distran-
hant filios, separent vxorem, auferant substantiam: mei Domini ego securus de pro-
missis verba tenebo^b: Si quis non dimiserit vxorem, filios, agros, aut domum, meus
non poterit esse discipulus. Quid vltra? discedente muliere cum filijs refutata, conforta-
tur Satorus ad coronam, discutitur, expoliatur, poenis conteritur, mendicus dimittitur:
interdicitur ei prodeundi accessus: totum ei tulerunt, stolam tamen baptismatis auferre
non potuerunt.] ita Satorus longo iugiq. martyrio auctiorem nobilioremq. de aduer-
sarium perfidia reuexit triumphum, qui & suæ victoria insignibus velut trophæis, ere-
ctis, in Ecclesiasticis monumentis perpetuo permanfuris, viuens semper anniuersaria me-
moria perseuerat, quarto Kalendas Aprilis iugiter rediuiua.

Post hæc (addit Victor) Genfericus ecclesiam Carthaginis claudi præcepit, dissipatis
atque dispersis per diuersa exiliorum loca (quia Episcopus non fuerat) presbyteris & mi-
nistris. Quæ vix referata est, Zenone Principe supplicante per Patricium Seuerum; & sic
vniuersi de exilio redierunt.] sed de his suo loco. Porro hæc quidem hoc anno (vt vi-
dimus) cœpta, in sequentes sunt propagata. At vero non Africa tantum passa dirum bar-
barum, acerbum persecutorem ingemuit, sed & aliæ Romani orbis prouinciæ, cum ipse
annis ferme singulis valida classe ora maritima infestaret. Hinc idem Victor ad ea quæ
sunt dicta adiiciens corollarium, ista subijcit: Quæ autem in Hispania, Italia, Dalma-
tia, Calabria, Apulia, Sicilia, Sardinia, Brutijs, Lucania, Epiro, vel Hellada gesse-
rit, melius ibi ipsi quæ passi sunt miserabiliter lugenda narrabunt.] hæc tamen ipse.

Hoc eodem anno defuncto Maximo Episcopo Antiocheno, in locum ipsius Basilus
subrogatus est. At ne hoc de obitu Maximi tempore diuinatio esse credatur: inde certum
deducimus argumentum, quod cum constet assertionem Nicephori, qui vnus catalogum
Episcoporum Antiochenorum recensuisse scitur, sedisse Basilium successum Maximo an-
nis duobus, & qui illi substitutus fuit Acacius annum vnum; addatq. memorabilem cla-
dem illam terræ motus Antiochiam subruentis sub Acacio contigisse; constat vero eam-
dem factam esse anno secundo Leonis Imperatoris, vt suo loco dicemus: cum idem Leo
regnare cœperit anno sequenti, & ab hoc anno vsque ad cladem illam tres intercedant in-
choati anni, quibus impletur locus sedis Basilij & Acacij: dicendum vtique est, anni hu-
ius exordio Maximum esse ex hac vita subductum, cum sedisset annos septem, quippe
quem creatum vidimus anno Domini quadringentesimo quadragesimonono, cum Ephe-
si sub Dioscuro improbatum illud Ephesinum Concilium ageretur. Fuisse vero Basilium
Catholica fide præstantem, litteræ Syrorum Episcoporum datæ postea ad Leonem Im-
peratorem significant.

Hoc item anno, dum Auitus cū Marciano regnaret: Philippus presbyter (inquit Gen-
nadius) optimus auditor Hieronymi, commentariorum in Job edidit sermone simplici li-
brum. legi eius familiares epistolas valde falsas, & maxime ad paupertatis & dolorum
tolerantiam exhortatorias. Moritur Marciano & Auito regnantibus.] hæc ipse.

IESV CHRISTI

ANNVS

457.

LEONIS PAP.

ANNVS

18.

LEONIS I. IMPP.

MAIORIANI I.

S Equitur Christi annus quadringentesimus quinquagesimus septimus, Constantino &
Ruso inscriptus Consulibus, quo Marcianus Imp. ex hac vita migrasse ponitur a Mar-
cellino^c & Cassiodoro^d & alijs: ex quibus corrigendus est Euagrius^e, qui eum imperasse
tradit vsque ad Imperium Seueri in Occidente regnantis: sed & redarguitur ex epistolis
Annal. Eccl. Tom. 6. T S. Leonis

^a Job 2.
SYMMA SA-
VTRI CON-
STANTIA.

^b Matth. 19.
Marc. 10.

INSVLAE ET
LOCA MARI-
TIMA GRA-
VIA, PASSA
A GENSERI-
CO.

OBITVS
MAXIMI, ET
CREATIO
BASILII
EPISC. AN-
TIOCH.

ARCHIMINI
FRVSTRA
VENTATA
VIDES.

VITAE DOMI
REGNERE
VXBMA

PRAECLA-
RVM CERTA-
MEN SATVRI

3 A MO
3 A MO
3 A MO

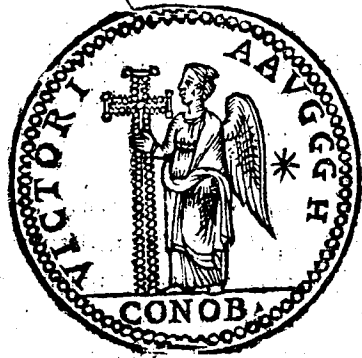
^c Marcellin. in
Chron.
^d Cassiodor. in
Chron.
^e Euagr. lib. 2.
c. 8.

MARCIANI
IMP. OBITU.Theodor. Lect.
Collect. lib. 1.

S. Leonis Papæ ad Leonem Imperatorem ante Imperium Seueri conscriptis. Numerant vero annos Imperij Marciani sex integros, menses sex, & dies duos. Anni quidem huius exordio, nempe vigesima sexta Ianuarij defunctum esse Marcianum, Theodorus Lector cum tradat, de eo ista præmittit: Marcianus ad supplicationes, quæ in Campo fiebant, egressus, multa largitus est egenis: Anatolium vero Episcopum hortatus est, ut secundum consuetudinem urbis illius Episcoporum, a Tauro usque ad Campum vectus supplicaret: Hic cum Marcianum peditem ingredientem videret, pedes & ipse supplicauit. ad hæc addit idem auctor: Marcianus cognitis quæ contra Romanam ciuitatem & Imperatrices ab Afris fierent, pro maiestate Imperij commotus, ad bellum se parauit. Contigit autem, ut ad supplicandum in Campum cum egrederetur, vigesima sexta Ianuarij diem obierit. hæc Theodorus de tempore eius obitus.

MARCIANI
DIGNA LAY
DES.

Prædicatur & inter alias eius virtutes digno præconio a Nicephoro effusa in pauperes Marciani largitas, & in primis inculcata religio, propensissimumque erga fidem Catholicam studium, & in Imperij administratione prudentia, cuius tempore omnes barbari contigerint: legum insuper in eo laudatur inuiolata custodia, ut nihil præter fas sibi concessum esse putaret; unde non curauerit in canonum contumeliam sancitum tueri de primatu sedis Constantinopolitanæ in Concilio Chalcedonensi decretum: celebratur & admiranda eius tum corporis, tum animi castitas; ut non tantum ab alienis abstinens fuerit, sed quam accepit Augustam virginem coniugem, virginem pariter transmisit ad Christum primum eius sponsum in cælis cum eo perpetuo regnaturam. Atque demum (ut vna sententia pluramquam vno fæce perstringam) vix sit reperiri inter Constantinopolitanos Imperatores aliquis post Constantinum, qui cum Marciano conferendus videatur. Quod igitur robore bellico atque religione polleret, in numismatibus galeatus & dextera iaculum tenens exprimitur, ex parte vero altera insignis Cruce gemmata Victoria collocatur, prout ex aureo numismate hic tibi reddendum curauimus.

Extat apud
Lalium Pasqua-
lin. Roma.MARCIA
NVS P AVGVSTVSLEONIS IMP.
ELECTIO.Niceph. lib. 15.
c. 15.Niceph. lib. 15.
c. 25.LEONIS IMP.
CAUSAM
OFFICIUM.

Sed & ipsius pariter cedit laudi, quod adeo modestum & bene obsequentem (quod raro contigit) reliquit in omnibus Senatui exercitum, ipsumque Senatui adeo summa pace coniunctum animis, ut ipso defuncto, quamuis legitimus deesset heres, & plures essent tamen in militia, tum in Senatu qui sibi Imperij iura prætextu aliquo vendicare, vel tyrannice arripere potuissent: summa tamen pace atque concordia, tamquam si in illa florentissima olim Romana antiqua Republica tractaretur, qui optimus videbatur, ipse a Catonibus eligeretur Augustus: Sic igitur (inquit Nicephorus) communi Senatus calculo Leo Tribunus, Thrax ipse quoque genere, Imperator Romanorum salutatus est, & a Patriarcha Anatolio diademate coronatus. hæc ipse. Verum Ardaburius & Aspar filius militiæ Magistri videri voluerunt ipsius Leonis in Imperium promotores; quorum officium Leo non recusauit, & ipsorum petitionibus annuit, ea arte e manibus Arianorum hominum exercitus robur eliciens, quod timebatur a Catholicis omnibus. At non prætereunda putamus, quæ de rebus ante Imperium gestis tradita posteris de Leone sunt. Nicephorus enim de eius rebus ante Imperium præclare tractatis eiusmodi narrationem instituit:

Leo iste cum nondum diuino nutu Imperiali dignitate exornatus, priuatus degeret, & circa eum locum (ubi scilicet postea factus Imperator construxit ecclesiam) in hominem cæcum tota via errantem incidit: & vicem eius miseratus (erat enim vir bonus & misericors & in rebus omnibus consideratus & prouidus) manu eum duxit, oculi ei vicem præstans; gressumque eius per loca plana dirigens, si quid in itinere spinarum aut duri esset, quod incedentem offendere posset, remouit: atque ille quidem hunc ducebat, ille autem

autem sequebatur. Et iam itinere aliquanto confecto, prope cœnosum hunc locum uenerant. Cæcusque ille siti plurimum conficiebatur, & quin concideret, parum aberat: ita humor omnis in eo æstu vehementissimo exaruerat. Itaque Leoni valde instat, ab eoque crebrius contendit, ut siti eius mederetur, & viæ laborem in umbra quapiam aliquantulum recrearet. Erat hoc inenarrabilis cognitionis & sapientiæ Dei, quæ mirifice omnia instituit.

Ille igitur misericordia erga pauperem motus, densam siluam omnem perlustrauit, & si quis aquæ humor ibi scateret, scrutatus est. Ut vero post fatigationem multam, infecta re ad illum redijt, & anxie admodum quiritaretur, quod misero illi in tali casu nihil solatij conferre posset: vocem incredibilem præter opinionem omnem ex alto ad se delatam audijt, quæ diceret: Non ita anxietate te macerari oportet, Leo: ecce aqua prope est. Proinde noua hac voce consternatus, denuo vndam inquirere instituit: sed & ipse cæcus profusus fuit: circum enim eam versabatur, minime tamen eam videbat; quod & siluæ densæ opacitas ei obstaret, & cœnum profundius illum inde remoueret. Quapropter partim indignans, quod quem manu duxerat, cæcus ærumnam eam pateretur; partim vocem eam in animo fixam considerans, & aquam rursus inuestigans; denuo eam ipsam exaudijt suaue quiddam & iucundum cælitus sonantem vocem. Nam & de nomine eum compellauit, & Imperialem dignitatem primo quoque ei tempore aduenturam certo denunciauit, ita inquiens: Leo Imperator, densum hunc & umbrosam lucum ingressus, turbidam aquam hauri, eaque sitim hominis ægri refice, & limbum cœnosum manibus cape, quo cæci oculos inungas. Quæ vero sum, dudum hunc obtinens locum, eoque me oblectans, mox scies. Tu fac ut ædem hic mihi sacram construas, in qua identidem verser & suauiter deambulem; in qua etiam precantibus omnibus, locumque hunc cum ardore & fide certa aduentibus operata præstem omnia. Neque quicquam est profusus quod mihi aduerfetur, & non continuo meæ potestati cessurum sit, etiam si dæmon sit, aut morbus qui omnem superet medicinæ curam, aut aliud quicquam quod factura non sim, dummodo rite pieque sit petium.

Verbis eius Leo parens, cœnum & vndam ad cæcum parum id iam curantem, ut in quo spiritus prope extinctus esset, attulit; & oculos eius luto, non secus atque Saluator illius a natiuitate cæci, liniuit. Deinde etiam aquam præbuit. Oculos attrectanti, ecce autem maiestas & magnificentia tua, o Dei Genitrix, se exhibet; & misero illi aqua turbida & lutum Siloe sit. Confestim enim visum recipit, & diurnas abiicit tenebras, oculis præter spem omnem Solem, seu potius cœnum & lutum inspiciens. Sicuti namque Sol primum, qui visui lucem primus dat, ab eo conspicitur; sic tum lutum, quo lumen illi ministrauerat, primum ab eo est conspectum. Qua in re illud etiam admirandum fuit: nam quod oculis valentibus maxime aduerfatur, id tum natura & vi sua deposita, salutare est factum. hæc Nicephorus de his quæ ante Imperium adeptum, de Imperio tamen adipiscendo sunt prænunciata Leoni: qui & de templo ibi Dei Genitrici Mariæ, Ad fontem nuncupato, ab eodem, postquam factus est Imperator, erecto, historiam narrat. Quod autem referant plures, necem Asparis & Ardaburij ipsius exordio Leonis Imperij patratam esse; manifeste errare conuincuntur auctoritate Marcellini, qui post annos tredecim id factum ponit: agemus ergo de his suo loco.

Interea autem cum S. Leo Romanus Pontifex de electione Leonis Imperatoris nuncium accepisset, litteras ad eum, ex more, gratulatorias dedit, ut ipse testatur in litteris ad eundem secundo datis. hortatus vero est idem S. Leo Leonem nouum Imp. ad custodiam eius quam vna cum Imperio acceperat a prædecessore Marciano Augusto fidem Catholicam, defensionemque Chalcedonensis Concilij, quod tantopere hæretici cum in Aegypto, tum in Palæstina labefactare conati essent. Leo Augustus igitur tanto excitatus classico, licet sponte curreret, vehementius tamen in opus fertur. Quamobrem nihil antiquius habuit, quam fidei Orthodoxæ consulere, & quibus eam valeret viribus obfirmare, atque solidius stabilire. Ad quod præstandum salubre illud consilium iniit, ut sanctionem amplissimam ederet, qua significaret se confirmare omnia a prædecessoribus Imperatoribus aduerfus hæreticos promulgata decreta, atque in primis quæ pro firmitate Chalcedonensis Concilij haud pridem a Marciano Augusto sancita fuissent edicta.

Adiecit postea, ut ad Metropolitanos omnes Orientales litteras daret, quibus reliqui pariter admonerentur Ecclesiarum minores Episcopi, ut cuius essent fidei, redditis litteris facerent manifestum: ex quo alterum de duobus efficeretur, ut vel in hunc modum calculo omnium Orthodoxorum iterum ipsorum confessione Chalcedonense Concilium firmaretur,

DE LEONE
ANTE IMPER-
RIVM MIRA-
CVLVM.DE ECCLESIA
S. MARIÆ
AD FONTEM.

Leo epist. 73.

LEO IMP. CA
THOLICAM
FIDEM TVR-
TVR.LEO IMP.
QVOD EXI-
GAT A ME-
TROPOLIT.

maretur, & perinde ac presentes essent in Synodo, sua scriptione fidem Catholicam communirent; vel ex hoc qui essent hæretici, palam fierent, detectiq. tum sententia Episcoporum, tum etiam legibus Imperatorum e gradu sedeq. protinus pellerentur. Horum omnium fidem faciunt litteræ Alexandrinorum & Aegyptiorum Orthodoxorum ad ipsum Leonem Imperatorem postea redditæ, in quarum exordio ista narrantur:

Extas inter episcopos illu. per. ar. pro Concil. Chalced. som. 2. Concil.

DE SANCTIONE LEONIS IMP. PRO FIDELIA.

A superna gratia modo diuinitus confortatus, iuste non cessas pro communi vtilitate cogitare, post Deum, cunctorum venerabilis Imperator. Quapropter etiam omnis fortitudo verborum tuis vincitur actibus, quibus Diuinitas exornatur; & verba ad hoc eis necessaria non sunt, quibus opera facere noscuntur indicium. Nuper enim electus a Deo & purpura exornatus, optimum iudicasti propositum tuum magnum ostendere, quem ipse omnium creator elegit, benignis inijs largitorem remunerando bonorum: quando repente in ipso principio, voce vestra ex scripto procedente pijsima, ad sanctissimos Metropolitanos Episcopos, infrangibilem Ecclesiæ Catholicæ crepidinem roborastis, & priorum omnium pijsimorumq. Principum constituta pro Orthodoxa religione firmastis.

Insuper & ijs quæ nuper a sanctæ memoriæ Marciano Principe nostro sancita sunt, consona decernentes, nihil aliud estis mercati, quam pacem omnium & stabilitatem Reipublicæ, frenantes linguas eorum, qui aduersus Ecclesias Christianas consurgunt, & blasphemant Deum, aut in eum quocumque modo delinquant. Iniuria namque Dei manifesta est hæreticorum abscondentium semetipsos a rectæ fidei sententia. Quapropter hanc optime sciens, venerabilis Imperator, maligni prolem existere insidiantis quieti sanctarum Christi semper Ecclesiarum, eamq. immutilatam pacem consistere non sinentis: recte prouidentiam tuam studuisti mox adhibere, ei per omnia resistentem: quod est opus pijsimorum Principum pro Orthodoxa fide pugnantium & resistentium primitus malis extrinsecus venientibus, & animabus Fidelium aduersantibus.] hæc de institutione Leonis Imperatoris ipso regni sui exordio fidem Catholicam confirmantis, optimiq. Principis specimen edentis, sic posteris relinquentis exemplum Imperatoribus, quodnam tantæ moli regiminis debeant subijcere fundamentum, vt sit ab omni hostium turbine inconcussa atque stabilis permansura. Sicut enim Catholicæ fidei confessioni neque ipse portæ inferi, Domini promissione, valent obistere: ita pariter super eadem Imperium stabilimum, perseverauit aduersus ingruentes aduersarios omnes semper illæsum.

* licentia

Excidit autem eiusmodi Leonis Imp. sanctio, qua Deo sui Imperij primordia consecrauit: sed satis ad rei gestæ historiæ veritatem consequendam, hæc modo ex litteris Alexandrinorum & totius Aegypti Orthodoxorum in medium adduxisse. At vnde earum scribendarum litterarum occasio eisdem Orthodoxis Aegyptijs data fuerit, ex ipsis etiam petenda est. Dum enim hæc pro firmitate Catholicæ fidei Constantinopoli a Leone Imperatore omni studio agerentur, contigit Alexandrinam ciuitatem vna cum omnibus Aegypti prouincijs turbis vehementioribus agitari, vexariq. mirum in modum a factione Dioscori, ex improviso omnem quam per septem ferme annorum spatium in stomacho continuerat, auxeratq. in dies bilem, in ipsum sanctissimum Alexandrinum Proterium euomente. Hæc autem quomodo se habuerint, iam narrare aggrediamur.

VERBATUM ECCLESIA ALEXANDRIANA.

Cum Aegyptij illi hæretici, qui Dioscori studiosissimi erant, licet sæpe moniti, nunquam tamen respicere voluissent, & in exilium eam ob causam exturbati essent; simul ac defuncti Marciani nuncium accepissent, duce Timotheo olim ex monacho creato presbytero Alexandrino, venientes Alexandriam, adeo in sanctum Proterium eius sedis Episcopum confortes hæreseos concitarunt, vt eundem occiderint, & in locum eiusdem ipsum Timotheum subrogauerint: de quo quidem Timotheo hæc habet in primis Theodorus Lector his verbis: Timotheus Aelurus, antequam occideretur Proterius, nigra veste indutus cellas monachorum circuibat, & vnumquemque monachum ex nomine vocabat: Cum autem illi auscultarent, vnum se ex administratorijs spiritibus esse dicebat, ad hoc missum, vt cunctis ediceret, ne cum Proterio communicarent, sed Timotheum Aelurum Episcopum designarent, hoc pacto cunctis sese insinuans.] hæc Theodorus.

Theod. Lect. in Collect. lib. 1.

Sed quomodo tantum nefas & inauditum hæctenus in sanctissima illa Ecclesia sacrilegium sit perpetratum, cum in loco sacro venerabilis baptisterij, tempore sacro, nempe maioris hebdomadæ prope Pascha, vir sanctissimus atque primus in Ecclesia Dei post Romanum Episcopus occisus fuerit atque discerptus, enarrare progrediamur. Extrac

ca de

A ea de re dicta epistola cleri Alexandrini & Aegyptiorum Episcoporum Orthodoxorum ad Leonem Imperatorem missa, qua cuncta quæ ab impio Timotheo facta sunt exacte describuntur. Nos igitur ex ea illa tantum quæ ad historiam spectant hic inferemus. est autem eiusmodi epistolæ titulus:

Extas inter episcopos illu. per. ar. pro Concil. Chalced. som. 2. Concil.

[Oblatæ preces ab vniuersis Episcopis nostræ Aegyptiacæ diocesis, & clericis sanctissimæ vestræ maximæ ciuitatis Alexandrinæ.] epistola vero sic exorditur: A superna gratia modo diuinitus confortatus, &c.] recitauimus ex ea superius quæ ibi sequuntur de edita ab Imperatore sanctione aduersus hæreticos: quæ autem ad res Alexandria gestas pertinent, ita se habent, vt primum doceant se Catholicæ fidei cultores esse, his verbis: Hunc igitur animum te possidentem religiosum & tutorem humani generis, tantumq. circa Christum studium demonstrantem, adimus & nos importabilia mala passi, licet peccatores, Christi Pontifices, quæ neque sermonibus sufficimus præsentare, nec lugere digne valemus. Quem admodum autem nostra sit gesta calamitas, enarramus. Catholica siquidem intemerata & Apostolica fide in Nicæa a sanctis trecentis decem & octo Patribus posita & vbiq. firmata, & apud omnes verbum veritatis recte prædicantes habita, quam etiam vnaquæque per tempora Orthodoxorum Episcoporum ad peremptionem quidem sæpius exortarum contra rectam fidem vanarum quæstionum, custodiam vero recte confitentium Parrum firmavit atque roborauit. Simili quoque modo & Chalcedone sanctum & vniuersale Concilium congregatum dudum sub pio sanctæ memoriæ Principe Marciano hanc inuiolatam incontaminatamq. seruauit, abscondens quidem zizaniæ pestem a quibusdam rectis superseminatam dogmatibus, confirmans autem venerabilis Nicænæ fidei (sicuti diximus) Symbolum salutare, & figens ineuertibiles terminos super eum, sicut gratia Spiritus sancti distabat; formamq. constituit, per quam omnem adiectionem, omnem imminutionem aduersus confessionem rectam penitus abnegauit.

VERELAE DE TIMOTHEO AB LVRO.

Quapropter & nostro Aegyptio Concilio necessarie cum Archiepiscopo nostro sanctæ memoriæ Proterio indubitanter ei consentiente, & ea sapiente & vnanimiter cum vniuersis totius Orbis Christi sacerdotibus, & præ omnibus cum suis sanctis Episcopis, id est, Romano Leone, regiæ Constantinopolis Anatolio, & Antiocheno Basilio, & Iuuenali Hierosolymorū, & omnibus Orthodoxis Episcopis consentiente: laborantibus nobis secundū sanctū Apostolum pro Euangelicæ fidei firmitate, & in Christo sapientibus cū nostris Ecclesijs & ciuitatibus, & incommutata pace Orthodoxi populi apud nos & apud Alexandria consistentis, excepto Timotheo, qui semetipsum ab Ecclesiæ Catholicæ fide dirupit pariter & abscondit mox post Chalcedonense Concilium, dum tunc dignitate presbyterij fungeretur, cum quatuor aut quinque solis Episcopis & paucis monachis hæretica Apollinaris & eius similibus secta languentibus: propter quæ damnati tunc regulariter a sanctæ memoriæ Proterio & omni Aegyptiaco Concilio, etiam Imperiali nutu digne exilium sunt experti.

PROFITENTVR SE ORTHODOXOS.

* incommuta

Hunc Timotheum malignus inuenit arma suæ machinationis aptissima: quem nouimus quidem boni cuiuslibet extorrem, diabolicæ vero mentis solummodo instrumentum opportunum existere. Qui dudū inhians in Episcopatum Alexandrinæ maximæ ciuitatis (sicut rei euentus ostendit) apparens, quod eum oportebat effugisse, si tamen saperet, bene proponens schema, quod vitare se primum dolose fingebat, insidiatusq. transitum sanctæ memoriæ Principis Marciani, quo migravit ad Deum, blasphemis vocibus impudenter aduersus eum insurgens, & sanctum & vniuersale Concilium Chalcedonense anathematizans inuerecunde, & vulgus populi seditiosorum & viliū congregans; denique contra sanctas regulas, Ecclesiasticam disciplinam, & communem Rempublicam, legesq. coarmans irruit in Ecclesiam sanctam Dei, habentem pastorem atque doctorem sanctissimum nostrum tunc fratrem Archiepiscopum Proterium, & collectas solitas celebrantem, & orationes fundentem omnium nostrum Saluatori Christo pro vestræ pietatis Imperio & Christianissimo vestro Palatio, congregatis in ipsa ciuitate magnificentissimis Iudicibus & curia & plebe fidei, omnibusq. simul clero & monachis.

TIMOTHEVS SCELESTVS NOVA TENTAT.

Hoc itaque malo procedente, & vix adhuc facta die, dū in Episcopio secundū consuetudinem degeret Deo amabilis Proterius: assumens secum Timotheus iuste condemnatos duos Episcopos & clericos similiter, qui (vt diximus) in exilium fuerant habitare damnati, tamquam manus impositionem suscepturus a duobus, nullo penitus Orthodoxorum Episcoporum ex diocesi Aegyptiaca præsentate, vt moris est in Alexandrinorum Episcoporum ordinationibus interesse (vt credit) adeptus est Pontificatus sedem, adu-

TIMOTHEVS INTRVDITVR IN SEDEM ALEXANDRIANAM.

rium aperte præsumens in Ecclesia proprium sponsum habente & agentem in ea diuina A mysteria, & sedem propriam regulariter exornantem.

Ille optimus odibilem Deo & vndique periculofam differri non sinens actionem, cum ra-
bie quadam incomprehensibili repente semetipsum inthronizauit, legem & ordinem Ec-
clesiasticum irrationabilem iram populi permixti esse confidens; & neque regulas Patrum,
non legem Imperialem, non iudicialem seueritatem mente percipiens, mox ordinationes
effecit Episcoporum simul & clericorum, Episcopus sine impositione manus existens. Sed
neque priorem habens presbyteratus ordinem baptisma fecit, & omnes operationes quæ
ei nullatenus agere competebant, exercuit. His ita audacter & nefarie per eum quotidie
procedentibus, post aliquot dies, dum alibi degeret magnificus & gloriosissimus Dionysius
ciuitati adfuit laboranti, & egit quatenus pestifer Ecclesiæ crudelissimus tyrannus etiam
ab ipsa ciuitate recederet: quo facto Ecclesiæ & ciuitati communem vtilitatem contulit. B

Sic ergo decursis paucis diebus, dum commotio & rationabilis ira pro Timotheo conci-
taretur ab aliquibus contra sanctæ memoriæ Proterium: nihil aliud erat quod faceret ille
beatæ memoriæ, quam vt locum daret iræ (secundum quod scriptum est) & ad sacrum
baptisterium se conferret, inuasionem fugiens contra suam concurrentium necem. In quo
scilicet loco a barbaris & cunctis ferocibus hominibus timor fuit, etiam nescientibus loci
culturam & exinde gratiam emanantem. Tunc hi vero qui ab initio intentionem Timothei
ad effectum perducere festinabant, neque in illis intemeratis locis eum saluari volentes,
neque cultum loci metuentes, neque tempus, cum esset salutaris Paschæ festiuitas, nec
ipsum sacerdotium pauescentes, quod est mediatio Dei & hominum.] hoc quod de Pascha
dicitur, de Cœnâ Domini intelligi debet; in qua id perpetratum fuisse, habet Liberatus^b

Diaconus. Sed pergunt:
Percusserunt inculpabilem virum, eumq; crudeliter occiderunt etiam cum alijs sex: &
circumducentes eius vbique cadauer vulneratum, crudeliterq; trahentes per omnia pene
ciuitatis loca, insensibile corpus plagis sine misericordia verberabant, diuidentes mem-
bratim eum, & neque parcentes interiora, more canum, gustare illius viti, quem nuper ha-
bere se Dei & hominum mediatorem putauerunt: tradentesq; reliquum eius corpus igni,
etiam dispergebant eius cineres in ventos, ferocitatem bestiarum omnium transcenden-
tes. Horum siquidem omnium auctor fuit & sapiens (si Deo placet) architectus Timo-
theus, primo siquidem adulter, postea etiam homicida, pene manibus proprijs hoc ne-
fas efficiens, & propterea condemnandus: quando agenti, qui iubet malum fieri, in sup-
plicio proximus est.

Adiecit etiam his malis sine timore peiora, dum inique contra regulas operatur. Hac-
tenus agit sacra mysteria, qui neque communionem habere laicorum sanctis canoni-
bus potest: & gubernat quidem auctoritate sua sanctam Alexandrinam Ecclesiam; res
autem eius, vt ei visum fuerit, male deuastat; & habentes alimenta pauperes ab Ecclesia,
eius solatijs priuat omnimodis, alijs hæc sceleratissimis expendendo. Et aperte quidem
Episcopos condemnatos quatuor vel quinque contrarios Orthodoxæ fidei (sicut dixi-
mus) existentes, alios quidem secum habet, alios vero per ciuitates mittit, vt in eis Epi-
scopos Orthodoxos persequantur: sed & alios ordinare non cessat. Eos autem qui regula-
riter consistunt, velut communicatores sancti & vniuersalis Concilij & sanctæ memoriæ
Proterij, anathematizat: & iam expulit omnem sanctissimum vrbis Alexandrinæ clerum
communicantem similiter generali Concilio & sanctæ memoriæ Proterio Archiepiscopo.
Sed etiam clericos, qui in nostris Ecclesijs, & a nobis sunt ordinati, omnes velut hæreticos
anathematizando vere monstrauit. Orthodoxos vero fenēs, & sanctæ memoriæ Theophi-
lum Alexandrinorum ciuitatis Episcopum, & sanctæ memoriæ Cyrillum, & beatæ memo-
riæ Proterium, omnes antiquitus ordinatos, & vt (diximus) anathematizauit, & a sacer-
dotio cuncto prohibuit.

Addidit etiam istis malis, quod ex venerabilibus Diptychis abstulit quidem sanctæ me-
moriæ Proterij vocabulum: posuit vero suum nomen, & Dioscori ab vniuersali Concilio
condemnati, cuius nec ordinationes suscepit, sic vndique velut ebrius varia calliditate
conuincitur: & per singulas ciuitates & venerabilia monasteria præcipit, vt nullus com-
munionem suscipiat aut ab Episcopis, aut a clericis qui communicatores sunt aut fuerunt
sancti & vniuersalis Concilij Chalcedonensis & memoriæ venerandæ Proterij. Nec putat
clericos qui a nobis sunt ordinati, sed pro illis alios iubet introduci, tam quos ipse ordinat,
quam

A quam quos alios facere iubet. Hinc igitur cunctas Aegyptiacæ dioceseos sanctas Ecclesias
obrinente caligine atque mærore, eisq; confusione rerum in eis sic existentium cumularis:
eoacti sumus, contemnentes salutem propriam, multo itineris labore suscepto, de ciuitati-
bus nostris exire, & leporibus atque ranis formidolosiores agere vitam propter calumnias
a Timotheo & alijs ei concordantibus contra nos singulos meditates; & tamquam ad fere-
nissimum & imperturbatum portum, id est, ad vestræ tranquillitatis vestigia conuolare;
deferentes consacerdotes nostros in quibusdam latentibus locis propter insidias ab ijs fa-
ctas, nec valentes nobiscum longa itinera peragrarè, expectantes per nos vestræ pietatis
auxilia, vnam eandemq; nobiscum & simul cum Alexandrinis omnibus clericis habentes
fidem.

Quia vero sic aperta sunt quæ quotidie a Timotheo præsumuntur, vt neque conuictio-
nibus, neque laboribus egeant ad probandum, quando eius superbia manifesta est, & con-
tra regulas Patrum, & contra sanctiones Ecclesiarum, contraq; ipsam Rempubicam, con-
tra omne cingulum & potestatem (præsumimus autem dicere aperte) etiam contra ve-
stræ pietatis Imperium: Supplicamus & deprecamur vestram Christianissimam pietatem,
vt Orthodoxam & intemeratam fidem, & integre vbique seruatam, & indubitabiliter con-
sistentem, nulloq; nostrorum circa eam discrepante, sed (sicut diximus) concordantibus
nobis cum omnibus totius Orbis sacerdotibus, non patiamini tyrannidem rectitudinem
fidei sustinere, sed vindicare potius sanctas Patrum regulas in ordinem Ecclesiasticum, ei-
uilemque disciplinam, & sanctorum magnorumq; Conciliorum diuersis temporibus pro Or-
thodoxæ fidei vigore celebratorum iniuriam. Et scribere dignemini sanctissimo Romano
ciuitatis Episcopo, quatenus hæc ei a vestra tranquillitate nota fiant; necnon & Antioche-
no, & Hierosolymitano, & Theffalonicensium vrbis Episcopo, & Ephesio, alijsq; quibus ve-
stræ visum fuerit potestati: nam Archiepiscopo huius regiæ ciuitatis Anatolio declarata
est nostris libellis huiusmodi causa: vt eorum sanctitas certissime cognoscens mala quæ
prouenerunt contra Orthodoxorum Ecclesias & Episcopos per Timotheum, vestræ pieta-
ti renunciet quid in tantis malefactis sanctorum Patrum regulis sit decretum. Et nunc
fanciat quidem vestra potentia, vt qui ita vastauit Ecclesiasticas sanctiones, ab Alexan-
dri-
norum Ecclesia sancta recedat, cui præfederat tyrannico modo, & non legitima dispositio-
ne tentauit atque perfecit, tantarumq; præsumptionum poenæ subiaceat.

Deinde iubeat (sicut sanctæ Patrum regulæ præcipiunt, & antiqua consuetudo tradit
Aegyptiacæ diocesis) omnem Synodum Orthodoxam & communicatricem totius Orbis
Episcoporum, quempiam sanctæ vitæ eligere dignum sacerdotio virum, & communica-
torem venerabilis Concilij & vestræ pariter pietatis, & qui sedi sancti Marci irreprehensi-
bilis esse videatur, quiq; possit vita Alexandrinum populum in sanctitate atque iustitia gu-
bernare, nosq; valeat veluti propria membra defendere, & sit ad satisfaciendum ido-
neus verbo simul & doctrina secundum Apostolum, vt possit erudire resultantes, & ad ve-
ritatem cum satisfactione reducere. Si vero (quod non credimus) postquam secuta fue-
rint hæc quæ poscimus supplicantes, opus fuerit etiam Synodo, non pro causa fidei, quia
(sicut prædiximus) nullo modo dubitamus, sed propter Timothei nouitates & vanitates
& nefandos actus: neque hoc euitamus, neque segnes ad hoc erimus, sed potius confiden-
tes accedimus: quia ipsa nostra iustitia defensionem nobis apportat; quando nobis nullū
fermonem faciētib; pro redargutione vel probatione eorum, ipsa quæ ab illis iam contra
sanctas regulas prauè commissa sunt & hætenus perpetrantur, pene vocem suam aduersus
eos emittunt, nec occultari possunt.

Cumq; ipse cum suis instanter vsque ad præsens, impudenterq; deroget & anathema-
tizet summos Archiepiscopos, id est, Romanum Leonem, & Constantinopolitanum Ana-
tolium, & Basilium Antiochenum, cunctumq; Chalcedonense Concilium, omnesq; to-
tius Orbis Episcopos, & vndique Orthodoxos clericos simul & laicos: hinc itaque vestræ
tranquillitatem suppliciter exoramus, quatenus dum petitiones nostræ perueniant ad effe-
ctum, sancire iubeatis vestræ syllabis pietatis, Timotheum ab appetita vesania prohiberi,
vt nec ordinationes aliquas tamquam Episcopus faciat Episcoporum, seu clericorum, aut
quorumlibet aliorū, neque collectas debeat celebrare, aut quodlibet aliud Episcopi opus
efficere, vel contra nostras ciuitates aut Ecclesias & aduersum eos aliquid tentare vel in-
nouare: quoniam absolute contrarius apparuit & Concilio & Catholicæ simul Ecclesiæ.

Sed vt neque res Alexandrinæ Ecclesiæ, vt visum ei fuerat dispergat; ne (sicut male pu-
tat)

ROM. 12.
GRASSATIO
HARRITICO-
RVM.

LIBERAT. DIAC.
IN BREVIAR. 415.

OCCIDITVR
S. PROTERTI-
VS.

TIMOTHEVS
SACRILEGVS
EXERCET
PONTIFICA-
LIA.

NOMEN PRO-
TERTII ABRA-
SYM A DIPTY-
CHIS.

PREVNT
HABC FIERI
MANIFESTA
ROM. PONT.
ET ALIIS.

DE CREANDO
NOVO EPISC.
ALEXAND.

Tit. 1.

SACRILEGI
TIMOTHEI
MIRA PRO-
GACIA.

QVID PRO BO
NIS ECCLES.
ALEXANDR.
PETANT.

tat) per pecunias suæ utilitati prospiciat; sed ut consilio senioris cleri Alexandrinæ ciuitatis, præter eos scilicet qui ab ipso nunc sine iudicio & contra regulas ordinati sunt, constituat: qui etiam dudum iudicium diligentia & fauoris sanctæ Ecclesiæ temporibus Patrum præcedentium præbuerunt, quatenus & providere rebus Ecclesiæ, & custodire eius redditus possit Domino. Hæc forma a vestra pietate proferatur. Clericos vero vniuersos honore dignos & in reuerentia senescentes, qui ab eo sunt (sicuti iam diximus) expulsi, sanciri præcipite, sine calumnia ad suas ecclesias, in pace celebrantes pro vestra pietate solemnes orationes, cum quiete seruari, vrbemq. pariter, & in ea sanctas ecclesias constitutas, ad Christi gloriam & salutem & perpetuitatem vestræ Christianissimæ pietatis: litteras dirigentes pro his quæ poscimus ad magnificentissimum Dionysium Ducem; nec non ad singularum prouinciarum Iudices; quatenus ea quæ a vestra mansuetudine sunt sancita, & seruentur, & effectui contradantur.] hæc tunc Episcopi Aegyptij & clerici Alexandrini ad Leonem Imperatorem.

Scripterunt iidem tunc etiam (ut dictum est) litteras ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum; quibus eadem quæ sunt in litteris ad Leonem Imperatorem recensent, adduntq. de virginum sacrarum & monachorum monasterijs ab eodem Timotheo profanatis; itemq. de sede Proterij a Timotheo igne succensa: rogantes eundem, ut ea quæ scripserant, Romano Pontifici significanda curaret: Quod quidem quam diligentissime Anatolius præstitit, ut ex litteris ipsius sancti Leonis apparet, de quibus proxime dicturi sumus.

Vidisti, lector, & exhorruisti ferale spectaculum, crudele facinus, immane scelus, horrendum flagitium, & sacrilegium portentosum, siue ad personam, siue ad locum, tempusve respicias in nece Proterij perpetrata? unde consideres, qualia esse soleant opera a fide Catholica deuiantium impiorum. Sed licet irumpat audacia, furatq. temeritas, atque debacchetur soluta licentia, grassetur insuper infrenis perfricta fronte procacia, occidat, trahat, discerpit, comburat, & tenues cineres spargat in ventum, atque ne eius nomen memoretur amplius, abradat e Diprychis: longè tamen securior quibusuis æreis tabulis Proterij nomen liber vitæ habet descriptum in cælis; & in terris non vna tantum, sed omnes totius Orbis Ecclesiæ indelebilibus notis perpetuæ memoriæ commendatum solemniter acceperunt annis singulis magno præconio repetendum: quem sciunt sacerdotali corona decorum, martyrij splendens purpura, partem in cælis cum sanctis Apostolis accepisse.

Intuitus es partem, nescire in delinquendo terminum semel transgressam vallum fidei Catholicæ hæresim: haud enim cruenta bestia exariari valuit nece Proterij, sed debacchetur in clerum Alexandrinum; sed & peruadit ciuitates omnes Aegypti, furit in Orthodoxos Episcopos, omnes explorat vicos, penetralia solitudinis penetrat, irruit in monasteria, exagitant Catholicos omnes: nec his contenta limitibus, longius amens sagittas emittit, intorquet furens anathematis iacula in Romanum Pontificem; quem per timescit vindicem necis sanctissimi viri, Iudicem lætæ fidei, & ultorem omnium scelerum parricidarum: ex quo intelligere valeas, unde emergat cornuta bestia, quæ cornibus petat supremum Ecclesiæ thronum; nimirum e portis inferi, inferorum satellitio constipata: quibus nostri temporis infelicissimi hæretici satellites acceperunt, contententes totis viribus, ne a suis maioribus crudelitate atque perfidia superentur. Sed stat sui firmitate Christi promissio solidata, atque supra firmam petram erecta, cum Petro dixit: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam.] At reliqua prosequamur.

Non defuerunt hæretici partibus suis: miserunt & ipsi ad Leonem Imperatorem legatos, litterasq. dederunt, in quibus de nece ex vi publica illata sancto Proterio nec verbum quidem, solum in eo insistentes, sedente Timotheo, pacem esse redditam Alexandria, omniaq. statu tranquillissimo collocata. Sed & quod litteris Imperatoris omnes Metropolitanani (ut diximus) exigerentur professionem fidei, quam profiterentur, scribere; iidem quæ tum ipsi tum Timotheus crederent, magna procacia iisdem litteris adiunxerunt, quæ sic se habent:

Piissimo & Christianissimo Imperatori Orthodoxo Leoni, Victori, Triumphatori, semper Augusto, Episcopi & clerici Aegyptiacæ diocesis ab Episcopo Timotheo Aeluro destinati.

Scriptum est: Omni petenti rationem esse reddendam de spe quæ in nobis est: atque multo magis piissimo atque Christianissimo Principi. Nos itaque sanctissimi & Deo amatissimi

LEGATIO
HAERETICORUM
AD LEONEM
IMP.

Inter epist. Vir.
illust. pro Conc.
Chalced.
AEGYPTII
HAERETICI
AD LEONEM
AVG.
b. 1. Pet. 2.

A tissimi Patris nostri Timothei litteras tranquillitati vestræ detulimus gratiarum actione plenissimas, & quod Alexandrinorum magna ciuitas, auspice Deo, sub vestræ pietatis Imperio pacem habeat, cum quiete multa tam ipsa ciuitas quam sanctissimæ ecclesiæ & venerabilia monasteria gubernantur. Quia vero necesse visum fuit etiam spem nostram & fidem breuiter vestræ mansuetudini declarare: suggerimus, nos trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, qui in Nicæa ciuitate collecti sunt, & per sanctum Spiritum sunt locuti, Symbolum atque fidem tenere & custodire, & neque augmentum aliquod, neque imminutionem recipere.] Considera hic, lector, peculiare esse hæreticorum, quo decipiant simplices atque rudes, speciem saltem aliquam induere Catholicæ formæ, atque ipso primo cum eis congressu, illa prima verba habere in ore, se credere quod crediderunt Apostoli; Symbolumq. ipsum Apostolicum reddunt, siue (ut isti) Nicænum, sed plane suo ipsorum illud sensu interpretatum, & diuerso prorsus ab eo quem Ecclesia Catholica ob emergentes hæreses declarans apposuit: fitq. ut qui additionem respuunt, ipsi impia addant; & qui interpretationem Ecclesiæ renuunt, ipsi pro animi sententia ad praua sensa illud distorqueant. Sed pergunt illi: Ea namque quæ a sancto Spiritu dicta atque conscripta sunt, fas non est aliquo modo retractari, nec augmentum aliquod nec imminutionem eis inferre, sicut scriptum est: Noli transponere terminos æternos, quos posuerunt patres tui. quando neque interpretatione eget prædictorum sanctorum Patrum fidei Symbolum, cum per se interpretatum sit, & clare prædicet mysteria pietatis.

Hanc ergo fidem firme & inconcussa atque immobiliter retinemus: hæc ad satisfactionem perfectam mansuetudini tuæ suggerimus, & ita credimus tam nos, quam Deo amatissimus Archiepiscopus noster Timotheus. Hoc autem manifestum tuæ facimus pietati de prædicto Archiepiscopo nostro Timotheo, quia confidens de tua pietate, eidem Symbolo trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, in quo baptizati estis, bonamq. confessionem confessi, credere, & in eo persistere, & spem salutis habere: & communicat tuæ pietati; & confiteretur Orthodoxum ita sapientem atque credentem, ut etiam collectas & sine sanguine sacrificia celebret pro vestra potentia. Quia vero satisfacimus præcepto vestræ tranquillitatis: suppliciter exoramus, ut annuat precibus nostris, & Deo amatissimo & sanctissimo Archiepiscopo nostro rescribatis, & nos ad eius sanctitatem protinus dirigatis. Speramus enim, quoniam Deus, qui tuæ serenitati pium hoc donauit Imperium, pacemq. in Alexandrina ciuitate dispensare dignatus est, vestrum corroborabit amplius Imperium, maioremq. pacem donabit cuncto terrarum orbi, & sanctis Ecclesijs.

Quia vero vestra pietas imperauit, ut quemadmodum de Synodis sapiamus, nostram sententiam faciamus manifestam: quoniam communicat Ecclesia Synodis in Epheso celebratis, Synodum vero centum quinquaginta nescimus: nouimus autem quia beati Patres nostri & Archiepiscopi post Concilium & in Constantinopolitana Ecclesia congregati sunt: Synodum autem Chalcedonensem Ecclesia maximæ ciuitatis Alexandrinæ non suscipit.] hæc pro Timotheo ad Imperatorem. Sed dolo hæreticorum factum, ut istiusmodi suis litteris subscriptionem non apposuerint, ut fecerant Orthodoxi: sugillat enim id S. Leo Pontifex, ut suo loco dicemus. Considerasti ne eorumdem hæreticorum perfidiam, profiteri eos Ephesina Concilia non vnum sub Cyrillo dumtaxat, sed aliud sub Dioscoro nefandissimum, quod vel nominare saltem erubescere debuissent? Missas autem has fuisse litteras postquam de edenda a singulis fidei suæ professione Leo Augustus Sacram dedisset, ipsæ sui narratione demonstrant: quamobrem errare videtur Liberatus Diaconus, dum habet post horum legationem ea de re fuisse ab Imperatore scriptas epistolas.

His omnibus acceptis litteris atque libellis, Leo Imperator Anatolio Episcopo Constantinopolitano legenda ea misit, ad quem & hæc scripsit:

Imperator Cæsar piissimus Victor & Triumphator Maximus semper Augustus Anatolio Regiæ ciuitatis Episcopo. Fuit meæ pietati in optatis, ut tum omnes sanctissimæ Orthodoxæq. Ecclesiæ, tum præterea ciuitates Reipublicæ Romanæ subiectæ summa tranquillitate fruerentur; nihilq. accideret, quod quietum earum statum perturbaret. Quæ autem turbæ nuper Alexandria contigerunt, tuæ sanctitati minime iam obscurum arbitramur. Verum quo accuratius omnia intelligas, & quæ causæ tanti tumultus, tantæq. perturbationis extiterint, vera cognoscens: exemplaria supplicum libellorum, quos sanctissimi Episcopi & clerici a prædicta vrbe & diocesi Aegyptiaca Constantinopolim vrbem Imperij primariam aduentantes contra Timotheum ad meam pietatem attulerunt, quin etiam exem-

HAERETICORUM
PRÆTEXTVS
SO-LITVS.

a. Prov. 22.

b. Leo epist. 75.

c. Liberat. Disc.
Brenar. c. 15.

d. Extat inter
epist. illust. pro
Concil. Chalced.
tom. 2. Concil.
QVID AD ANATOLIVM
IMPERATOREM.

exemplaria supplicum libellorum, quos quidam etiam Alexandria a Timotheo ad nostra castra venientes, nostrae clementiae tradiderunt, ad tuam pietatem misimus; ad eum plane finem, vti quod factum sit a Timotheo, quem & populus Alexandrinus, & curiales viri, ac ciues, & naucleri sibi proposuerunt Episcopum, de quibus alijs rebus in ipso supplicum libellorum corpore comprehensis, & praeterea de Chalcedonensi Concilio, cui minime assentiuntur, sicut libelli supplices infra positi declarant, tua sanctitas prospicere & intelligere possit.

Proinde tua pietas agat, vt omnes Orthodoxi & sanctissimi Episcopi, qui in hac vrbe primaria in praesentia commorantur, quinetiam omnes sanctissimi clerici confestim apud te conueniant: vt omnibus rebus (quippe Alexandria, quae vti in statu tranquillo & pacato locetur, maximae cura est, iam vehementer turbata est) diligenter tractatis, disquisitisque; quid de eo, de quo supra diximus Timotheo; quid etiam de Concilio Chalcedonensi, omni humano timore; gratia, & odio penitus deposito, soloque Dei omnipotentis timore ante oculos statuto (nostis enim vos de hac re sanctae eius & sincerae Diuinitati rationem reddituros) quid, inquam, vobis videatur, plane significetis: quo nos de omnibus per vestras litteras certiores facti, edictum quod apposite illis conueniat, promulgare possimus.] haecenus ad Anatolium Imperator: in quibus diligenter praxim obserua in causis Ecclesiasticis pertractandis, cum etiam si manifesta & nefanda essent crimina, minime se solerent ingerere Imperatores, nisi consultis prius Episcopis. Quid autem ad ista rescripserit Anatolius, accipe:

*a Extat inter
epist. vir. illust.
pro Conc. Chalced.*

Piissimo & Christianissimo Imperatori Augusto Victori & Triumphatori Leoni Anatolius Constantinopolitanus Episcopus.

*QVID AD LEONEM
AVG. ANATOLIVS.*

Orationi siquidem nostrae opus est, Christianissime & fidelissime Imperator, vt non circa meditationem a diabolo prouenientium rerum contra communem Ecclesiarum pacem occupemur. Quia vero (sicut apparet) aduersarius non finit praesentem sine fluctuatione nauigare nos vitam: necesse est supernae gratiae gubernaculo vti oportere nos omnes, qui Deo auctore sumus in sacerdotio constituti, illius certaminibus obuantes. Vnde etiam nunc in his quae sunt praesumpta in Alexandrinorum Ecclesia non quieui: sed sequens vestrae tranquillitatis intentionem, volens & sanctorum Patrum regulas non sperni, & ciuilia iura seruari, quod me facere congruebat, scilicet sedem gubernantem huius regiae ciuitatis, egi: & haec vestrae pietati manifesta fient, per ea quae scripsi tam Romano sanctissimo & venerando Leoni Pontifici, quam omnibus cuiuscumque dioecesis Metropolitanis Episcopis: apud quos ingemui petulantiam contra sanctorum Patrum regulas perpetratam & facta scelestam Timothei, sicut accusationes aduersus eum vestrae pietati & nobis scriptae restantur: qui conculcauit Ecclesiasticas sanctiones, & leges ciuiles; quiq. secundum quod scriptum est, malam potius partem libenter elegit, & quae illis, quae in rebus decentibus deficiunt, commodatur. Ait enim: Impius dum ceciderit in profundum malorum, spernit.

b Psal. 28.

*TIMOTHEVS
INDIGNVS IV
DICATVR SA
CERDOTIO.*

Significauit nihilominus eis & de sancto beatoque nostro Concilio Chalcedonensi quae digna sunt. Ergo quoniam alijs haec conuenienter exposui, prolixior non extiti, vt cum fiducia clarius de rebus praesentibus meam possim publicare sententiam. Notum igitur facio vestrae tranquillitati, quod piissimis vestris syllabis a nobis fieri praecipistis: quia constituo Timotheum quidem (quantum ad integritatem sanctorum canonum, aduersum quos semper ea quae gessit & gerit, haecenus irritauit) in ordinatione sacerdotij nullatenus esse dignum: Quomodo enim sacerdos erit, qui ita a proprio Pontifice & ab omnibus totius Orbis sacerdotibus sponte semetipsum abruptit, & haereticum per omnia demonstrauit, dudum se a sancto & famosissimo Chalcedonensi Concilio separando, & reuerendissimos Episcopos Aegyptiacae dioecesis & clericos, necnon & Orthodoxorum multitudinem & monachorum Catholicae fidei & ipsi vniuersali Concilio communicantium, veluti haereticos, ab Ecclesijs proprijs expellendo: insuper & aliarum multarum malarumque rerum auctor existens, sicut accusationes aduersus eum oblatae proclamant? Sed hic aduerte, lector, haec non esse Anatolij iudicalem definitiuamque sententiam damnantis Timotheum Alexandrinum intrusum Episcopum (haud enim id partium eius erat, sed maioris sedis Episcopi) verum potius eiusdem fuisse suffragium in Timothei damnationem collatum per litteras, vt quae de eo inferius dicenda sunt, facile declarabunt. Sed pergit ad petitionem Imperatoris respondere quid de Chalcedonensi Synodo sentiat, atque ait:

De Chalcedonensi vero sancto & vniuersali Concilio hoc aperte pronuncio, quia tentare omnino retractare aliquid eorum quae a Deo definita sunt, hominum est insidiantium

solum-

A solummodo Catholicae Ecclesiarum Christi concordiae, congaudentium turbis ac tumultui: quando Apostolica quidem & paterna dogmata olim nobis tradita, in eo roborata sunt & confirmata: Nullum enim dogma reuerentiae Ecclesiasticae contrarium illic peregrine aut nouiter est probatum. Illa siquidem Deo amabilis & veneranda Synodus ex Imperiali tunc sanctione celebrata, ad peremptionem scandalorum, quae tunc contra fidem intemeratam videbantur exorta, non aliam innouauit fidem, non peremit antiquitas existentem, non adiecit aliquid confessioni olim contraditae, non imminuit ea quae semper custoditur & saluat; sed trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Symbolum incontaminabile & inuolabile a domesticis fidei custodiri, & eis qui imbuuntur ab impietate cum errore tradi praecipit: necnon Synodos sanctas & Orthodoxas post illam maximam ei consonas existentes, & pro illius confirmatione diuersis temporibus celebratas recte probauit; & solummodo (sicut diximus) semen zizaniorum tum exortum exterminauit; ne vlla ex hoc malitiae radix per eos qui inerudite contendunt, denuo pullularet, & puram intemeratamque nostram fidem in aliquo noceret, quatenus ab hoc aliqui simplicium foedarentur.

Nunc igitur, famosissime & fidelissime noster Princeps, insertae tibi iustitiae congruit sancire, ne quorundam mala voluntas, seu haeretica prauitas cuncto orbi terrarum, & omnibus Christi sacerdotibus vnitis secundum Deum & pacem habentibus, vexationis communis & contritionis fiat occasio, & sacris canonibus suum robur contra Timotheum spernentem eos per nos demonstrantibus decernere, vti quae necessaria sunt, vt per vestrae pietatis Imperium, sicut in illis quoque contra talium rerum praesumpta prouenire sancitum est, haec secundum legum seueritatem effectui contradantur, ad vindictam contemptarum Ecclesiae sanctionum, & innoxij sanguinis, hoc est, sanctae memoriae Proterij Orthodoxi Alexandrinae ciuitatis Episcopi, sicut visum fuerit vestrae tranquillitati, Christianissime ac fidelissime Imperator Auguste, immaculata & intemerabili dextera.] haecenus epistola Anatolij ad Leonem Augustum.

Porro idem Anatolius (vt rogatus fuerat ab Orthodoxis Alexandrinis, velut ipse in nuper recitata epistola ad Imperatorem habet) de his omnibus quae Alexandriae accidissent adeo execranda certiore in primis reddidit sanctum Leonem Romanum Pontificem, ac demum publicis circularibus litteris totius Christiani orbis Ecclesias. Quibuscumque autem scriptum est a Leone piissimo Principe, simul cum eius litteris sunt annexae duae petitiones Episcoporum Aegypti, & eorum qui ex persona Timothei Aeluri preces obtulerunt, necnon eiusdem Anatolij dictae litterae circulares ad Metropolitanos totius Orientis Episcopos, vt patet ex redditis ab ipsidem litteris ad Leonem Imperatorem. Ceterum quod ad Anatolium spectat, constat quidem ad eam functionem ab ipso diaconum Asclepiadem esse missum, vt tradit Liberatus. Porro ipse Romanus Pontifex, acceptis ab Anatolio litteris, ad Leonem Augustum ista mox scripsit:

Officijs, quae ad gratulationem Imperij pertinent, persolutis: etiam hanc paginam necessariae supplicationis adieci, qua Catholicae fidei diuinitus praeparatum fauoris vestri posco praesidium. Nam talia in Alexandrina Ecclesia perpetrata, fratris & Coepiscopi mei Anatolij relatione cognoui, vt omnis Christiana religio sentiat se impeti atque violari, nisi vniuersali fidei vestra deuotione prospiciatur; & memoratae Ecclesiae, quae antea Catholicis fuit clara doctoribus, reddatur Christiana libertas: vt cessantibus haereticorum impugnationibus, Euangelica doctrina, quae illic ante Dioscorum viguit, vnita cum totius Ecclesiae pace reparetur. Quod opus virtutibus vestris gloriaeque conueniens celere & Deo placitum habebit effectum, si apud sanctam Chalcedonensem Synodum de Domini nostri * incarnatione firmata, nulla permiseritis retractatione pulsari.

Quia in illo Concilio per Spiritum sanctum congregato tam plene ac perfectis definitionibus cuncta firmata sunt, vt nihil ei regulae, quae ex diuina inspiratione prolata est, aut addi possit, aut minui. Hoc autem etiam apud clementiae vestrae scientiam non ambigimus esse perspicuum, si quidem (vt multorum ante relatione comperimus) molitiones haereticorum, quae contra praedictae Synodi auctoritatem conabantur insurgere, nihil ex hoc permiseritis audere. Vnde quod negandum illis sponte vidistis, gloriosum vobis est vniuersali Ecclesiae, me supplicante, concedere, & incommutabiliter perpetueque praestare, vt quae secundum Euangelium Christi & praedicationis Euangelicae veritatem ab omnibus retro saeculis vna fide, vnaque intelligentia roborata sunt, nulla vltius possint actione conuelli.

Prout

DE RATO HA
BENDO CONC.
CHALCED.

*a Liberat. in Bre
uiar. cap. 15.
b Leo epist. 73.*

LEONIS PAP.
EPISTOLA
AD IMP.

* Christi

Prout ergo misericordia Dei, consilio Spiritus sui, mentem vestrae pietatis instruxerit: sancta primitus Alexandrinae Ecclesiae pacis reparationi consulite; & per Catholicos sacerdotes talem prouideri iubete Pontificem, in quo & in actuum probitate & in fidei perfectione nihil possit reprehensibile reperiri: ut omnibus rite compositis, eadem ubique feruetur praedicatione veritatis. Data sexto Idus Iunii, Constantino & Ruso viris clarissimis Consulibus.] haec Leonis Papae ad Leonem Imperatorem epistola.

Scriptit etiam ad ipsum a quo ea de re acceperat litteras, Anatolium Constantinopolitanum Episcopum: quibus cum eius laudet studium, & Aegyptijs Orthodoxis legatis exhibitam charitatem; obiurgat tamen, quod non ageret censura canonum in aliquos ex sua ipsius Ecclesiae clericis, qui cum aduersarijs habere consuetudinem dicerentur. Sed audi ipsum: Illud (inquit) sane plurimum mihi displicere significo, quod inter dilectionis tuae clericos quidam esse dicuntur, qui aduersariorum conniueant prauitati, & vasa irae vasis misericordiae misceantur. Quibus inuestigandis & seueritate congrua coercendis debet diligentia tua vigilanter insistere; ita ut hi quibus prodesse non potuerit correctio, non parcat abscissio. Oportet enim nos Euangelicis meminerit mandati, quod ab ipsa veritate percipitur; ut si nos oculus, aut pes, aut dextera scandalizauerit manus, a compage corporis auferatur: quia melius sit in Ecclesia carere membris, quam cum ipsis in aeterna ire supplicia. Nam superfluo extra Ecclesiam positus resistimus, si ab ijs qui intus sunt, in eis quos decipiunt, vulneramur. Abijcienda prorsus pestifera haec a sacerdotali vigore patientia est, quae sibi met, peccatis aliorum parcendo, non parcat, &c.] haec & alia ad Anatolium S. Leo: plane significans, etsi quibuslibet peccantibus praesto esse debeant sacerdotes, spiritu lenitatis atque clementiae fracta membra componentes, & patientia solidantes; aduersus tamen haereticos atque fautores eorum absque mora seueriori debere insurgere disciplina, & quam celerrime acriori medicamento, atque etiam sectione, si opus sit, uti, aduersus eos nimirum, quos ignorantia non excusat, sed perfidia obstinata condemnat.

Sed & de iisdem haec ad Imperatorem: Sacerdotalem namque & Apostolicam tuam pietatis animum etiam hoc malum ad iustitiam ultionis debet accendere, quod Constantinopolitanam Ecclesiam puritatem pestilentes obscurant, in qua inueniuntur clerici quidam haereticorum sensui consonantes, & intra ipsa Catholicorum viscera assertionibus suis haereticorum partem adiuuantes. In quibus deturbandis si frater meus Anatolius, cum nimis benigne parcat, segnior inuenitur: dignamini pro fide vestra etiam istam Ecclesiam praestare medicinam, ut tales non solum ab ordine clericatus, sed etiam ab urbis habitatione pellantur, ne ulterius sanctus Dei populus peruersorum hominum contagio polluat. D haec de his S. Leo, fugillans plane clericos illos, qui licet fidem profiterentur Catholicam, (aliter autem nec licuisset illis in Ecclesia Catholica ministrare) haereticorum tamen partibus fauerent, fouerentque ipsorum causam: quos sane vel ex hoc ipso esse eijciendos, S. Leo praecipit. Sed ad haec quid Leo Augustus?

S. Leonis Papae litteris admonitus, ardentiori animo haereticis restitit, publiceque professus est, se Chalcedonenis Synodi esse custodem. testatur id ipse S. Leo se accepisse ex Anatolij litteris. Tamen quod cuperet Imperator omnes simul in vnam concordiam Fideles vniri: missos a Timotheo legatos haud (ut par erat) spreuit atque reiecit, nec in ipsum Timotheum ultus est: sed petentibus illis causam agi debere in vniuersali Concilio; factum perperam, ut morae importunae necerentur, dum de congregando iterum Concilio oecumenico tractaretur. Sic igitur Leo Augustus bono pacis illectus, sed deceptus, de celebrando oecumenico Concilio assensum praebuit; optauitque ad terminandas omnes quae ubique essent in Ecclesia lites, praesentiam requiri debere Romani Pontificis; ad quem, ut praesto esset, rogans litteras dedit, misitque pariter vtriusque partis oblatos precum libellos ab Alexandrinis acceptos. His Imperatoris S. Leoni redditus litteris, conatus est Pontifex vehementer huiusmodi conatibus haereticorum obniti atque penitus refragari: primum vero quod ad suum Constantinopolim aduentum & ad celebrationem Concilij pertinet, haec ad eum rescripsit:

Litteras clementiae tuae, plenas virtute fidei & lumine veritatis, veneranter accepi: quibus cuperem, etiam in eo quod praesentiam meam pietas vestra necessariam existimat, obedire, ut maiorem fructum conspectu vestri splendoris assequerem: sed magis id vobis arbitror placiturum; quod eligendum ratio demonstrat.] nempe non opus esse nouum

A rursum Concilium oecumenicum cogere, & statuta semel iterum tractanda proponere. hinc subdit: Nam cum sancto & spiritali studio vniuersam pacem Ecclesiae muniatis; nihilque sit conuenientius fidei defendendae, quam his, quae per omnia, instruente Spiritu sancto, irreprehensibiliter definita sunt, inhærere: ipsi videbimur bene statuta conuellerere, & auctoritates, quas Ecclesia vniuersalis amplexa est, ad arbitrium haereticæ petitionis infringere, atque ita nullum colligendis Ecclesijs modum ponere; sed data licentia rebellandi, dilatare magis quam sopire certamina.] haec S. Leo.

Porro quod eiusmodi Concilium expetissent ij qui erant ex parte Timothei agentes Constantinopoli, ut hoc praetextu fouere iustitiam viderentur, qui totius Ecclesiae iudicium implorarent; ista idem S. Leo Pontifex eadem epistola ad Imperatorem addit: Apud Christianissimum igitur Principem, & inter Christi praedicatores digno honore numerandum, vtor Catholicæ fidei libertate; & ad consortium te Apostolorum ac Prophetarum securus exhortor, ut constanter despicias ac repellas eos qui se Christiano nomine priuauere, nec patiaris parricidas sacrilega simulatione de fide agere, quos constat fidem velle euacuare. Cum enim clementiam tuam Dominus tanta sacramenti sui illuminatione ditauerit: debes incunctanter aduertere, regiam potestatem tibi non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiae praesidium esse collatam, ut ausus nefarios comprimendo, & quae bene sunt statuta defendas, & veram pacem his quae sunt turbata restituas, depellendo scilicet peruasores iuris alieni, & antiquae fidei sedem Alexandrinae Ecclesiae reformando: ut correctionibus tuis Dei iracundia mitigata, regiae ciuitati non retribuat quae antea admissa sunt, sed remittat.

Constitue ante oculos cordis tui, venerabilis Imperator, omnes qui per totum Orbem sunt Domini sacerdotes pro ea tibi fide, in qua totius mundi est redemptio, supplicare: in qua re specialiter ambiunt, qui Apostolicæ fidei sectatores Alexandrinae Ecclesiae praesident, agentes apud pietatem vestram, ne haereticos homines & merito pro sua peruersitate damnatos uti sua persuasione patiamini: cum siue impietatem errorum aspicias, siue opus perpetrati furoris attendas, non solum ad sacerdotij honorem admitti nequeant, sed ab ipso Christiano nomine mereantur abscindi. Nam (quod exorata pietatis vestrae venia dixerim) quaedam contagio splendorem vestrae serenitatis obscurat, cum sacrilegi parricidae id audeant petere, quod nec innocentes liceat obtinere.] haec de his Leo. Intelligis hinc, lector, non nisi consentiente Romano Pontifice, esse iuris Imperatoris oecumenica congregare Concilia; qui si resistat, nihil penitus posse confici, ut modo vidimus accidisse.

D Vides & captiosos haereticos sub pulchrae pacis nomine detinuisse diutius Imperatorem, ne in saeuum parricidam & grassatorem, inuasoremque Ecclesiae Alexandrinae Timotheum (ut par erat) lege ageret; delusisseque haec tunc eidem sub specie Nicænae fidei confessionis, ostentantes se esse Catholicos. Sed & hanc omnem eadem epistola sanctus Pontifex ipsorum aperuit imposturam; nimirum cum docet, non satis esse ad perfectam confessionem his temporibus Nicænum tantummodo Symbolum profiteri, in quo non de humanitate Christi, sed de diuinitate potissimum actum esset; in Concilio vero Chalcedonensi tractatum sit de vera & perfecta Christi humanitate: atque proinde sicut verum hominem & verum Deum Christum vnum confiteri Fideles debent, ita pariter astringi omnes vtramque Synodum profiteri. Hinc illa accedit iusta contestatio eiusdem Pontificis iisdem in litteris ad Leonem praemissa:

E Cum ergo (inquit) vniuersalis Ecclesia per illius principalis petrae aedificationem facta sit petra, & primus Apostolorum beatissimus Petrus voce Domini dicentis audierit: Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam: Quis est nisi Antichristus, aut diabolus, qui pulsare audeat inexpugnabilem veritatem? qui sua in malitia inconuertibilis perseuerans, per vasa irae & suae apta fallaciae, falso diligentiae nomine, dum veritatem se mentitur inquirere, mendacia desiderat seminare. Atque contemnenda & euitanda merito, quae sibi incontinens furor & impietas caeca praescripsit, ut dum diabolico instinctu in sanctam Alexandrinam sauit Ecclesiam, quales essent qui Chalcedonensem Synodum retractari cupiunt, disceretur: in qua nullo modo accidere potuit, ut a nobis contra sanctam Nicænam Synodum sentiretur; quod haeretici mentiuntur, qui se fidem Nicæni Concilij tenere confingunt; in quo sancti & venerabiles Patres nostri contra Arium congregati, non carnem Domini, sed diuinitatem Filij hominison Patri esse firmare: In

Leo epist. 76. FAVTORES HAERETICORVM INVESTITIGANDI ET COERCENDI. b Matth. 16. Marc. 19.

Leo epist. 75.

LEO PAPA PER IMPERATOREM AGI VULT, CVM EPISCOPI DESVNT OFFICIO.

Leo epist. 74.

CONCILIVM VNIVERSALE POSCVNT HAERETICI.

illud.

Leo epist. 75.

QVID AD IMP. DE CONGREGANDO CONCILIO S. LEO.

QVANDO NVLLO MODO AVDIENDI SINT HAERETICI.

NE QVICVAM IN DVLENDVM HAERETICIS ALEXAND.

DENVDANTVR CAPTIONES HAERETICORVM.

Leo epist. 75.

b Matth. 16. QVIS PROPRIE ANTICHRISTVS.

Chalcedonenſi autem Concilio aduerſus Eutychnam impietatem definitum eſt, de ſubſtantia Virginis matris Dominum Ieſum Chriſtum ſumpſiſſe noſtri corporis veritatem. Iſtis vero reuelatis a ſancto Leone technis hæreticorum, ac pariter confutatis, idem ipſe arbiter ſedens, de vtriuſque partis libellis oblatiſ iudicans, quid demum Imperator agere debeat, admonet. ſed audi ipſum ad eundem Imperatorem ad finem prope epiſtolæ iſta ſcribentem:

DE DVOBVS
OBLATIS LI-
BELLIS LEO-
NIS SENTEN-
TIA.

Oblatæ ſunt glorioſiſſimæ pietati veſtræ preces, quarum exempla veſtris litteris ſubdiſtiſ. Sed in his quæ Catholicorum ſunt, deplorantium ſubſcriptio continetur: & quia cauſa probabilis eſt, fiducialiter nomina ſingulorum, vel dignitas ſui honoris aperitur. In illis autem, quas Orthodoxo Principi hæretica porrigere non formidauit obreptio, ſub incerto confulæ vniuerſitatis vocabulo ideo certum nomen retrahitur, ne non ſolum paucaſitas perſonarum, ſed etiam meritum detegatur: latere enim ſibi vtile æſtimant eorum B quantitas, quorum eſt qualitas iudicata; nec incongrue, cuius loci homines ſunt, profiteri metuunt, qui meruere damnari. In vna ergo Catholicorum ſupplicatio continetur; in alia hæreticorum commenta panduntur: Hic ſacerdotum Domini & totius Chriſtiani populi ac monaſteriorum deſectur inuerſio; ibi immanium ſclerum continuatio demonſtratur; vt quod non licuit audiri, liceat dilatari. Nonne perſpicuum eſt, quibus pietas veſtra ſuccurrere, & quibus debeat obuiare, ne Alexandrina Eccleſia, quæ ſemper fuit domus orationis, ſpelunca nunc ſit latronum?

DE VLCT-
SCENDO IN
TIMOTHEVM.

Maniſteſtum quippe eſt, per crudeliſſimam immaniſſimamq. ſæuitiam, omne illic cæleſtium ſacramentorum lumen extinctum. Intercepta eſt ſacrificij oblatio, deſecit chriſmatis ſanctificatio, & parricidalibus manibus impiorum omnia ſe ſubtraxere myſteria. Nec vlllo modo ambigi poteſt, quid de his decernendum ſit, qui poſt nefanda ſacrilegia, C poſt ſanguinem probatiſſimi ſacerdotis effuſum, & concremati corporis cinerem in contumeliã aeris cæliq. diſperſum, audent ſibi ius peruaſæ dignitatis expetere, & Apoſtolice doctrinæ inuiolabilem fidem ad Concilia prouocare. Magnum ergo vobis eſt, vt diademati veſtro de manu Domini etiam fidei addatur corona, & de hoſtibus Eccleſiæ triumphis: Quia ſi laudabile vobis eſt, aduerſus gentium arma conuertere; quanta erit gloria, ab inſaniſſimo tyranno Alexandrinorum Eccleſiam, in cuius contritione omnium Chriſtianorum eſt iniuria, liberare?] hæc ſanctus Leo ad Leonem Auguſtum prope finem anni huius, nempe Kalendis Decembris. Ad hæc vſque tempora potuerunt fallacijs ſuis implicatum tenere hæretici Imperatorem de indicendo Concilio, qui tandem his ſancti Leonis litteris a propoſito deſtitit.

BASILISCVS
FIDEI PRO-
DITOR.

Enagr. lib. 2.
cap. 10.

Aderat in Palatio Baſiliſcus, qui poſtea inuaſit Imperium: Hic licet ſpecie tenus ſe Catholicum profiteretur, hoſtis tamen erat Chalcedonenſis Concilij, fauebatq. hæreticis clanculo: cuius putamus perſuaſione ita retardatum fuiſſe Leonem Imperatorem, & perſuaſum de nouo celebrando Concilio. Sed Leonis Papæ præualuit auctoritas, cuius impulſu tandem anno ſequenti (vt ſuo loco dicemus) Timotheum abiiciendum, & alium in eius locum ſubrogandum præcepit. Addit ad hæc Euagrius: Primum igitur Leo Epicoſus antiquæ Romæ pro deſenſione Concilij Chalcedonenſis ſcripſit; creationemq. Timothei, vt pote contra Eccleſiæ leges factam, improbavit. Quam Leonis epiſtolam Imperator per Silentiarium eius mandata exequente in Timotheo Alexandrino Antiftiti mittit: cui reſpondit Timotheus, & cum Concilium Chalcedonenſe, tum Leonis epiſtolam coarguit. Iſtarum epiſtolarum exemplaria extant in litteris Leonis Imperatoris generatim ad omnes ſcriptis.] hæc Euagrius. E

PROBANT ME
TROPOLITANI
CONCILIUM
CHALCEDONENSE.

Liberat. Diac.
in Breuiar. c. 15.
p. 2. Concilij

Reliquum autem eſt, vt quæ Orientales diuerſarum prouinciarum Epicoſi ad Leonem Imperatorem reſcripſerint, cum Metropolitanis ſinguli, quid de fide Catholica ſentirent; & de fidei decreto Concilij Chalcedonenſis, litteris ipſius fuiſſent interrogati. Rem ipſam Liberatus Diaconus his paucis abſoluit: Reſcribunt (inquit) Chalcedonenſem Synodum vſque ad ſanguinem vindicandam, eo quod non alteram fidem teneret, quam Synodus Nicæna conſtituit: Timotheum vero non ſolum inter Epicoſos non haberi, ſed etiam Chriſtiana appellatione priuari. Et hæ epiſtolæ, vel relationes Epicoſorum omnium in vno codicis corpore poſitæ, vocantur Encyclicæ.] hæc Liberatus.

Extant trigintaſeptem prouinciarum Metropolitanorum cum ſubſcriptione ſuorum Epicoſorum epiſtolæ ea de re ſimul redditæ ad Leonem Imperatorem: quæ omnes eodem ſunt argumento ſcriptæ, in vnam ſententiam conſpirantes in confirmando fidei decreto

A creto edito in Concilio Chalcedonenſi, atque damnatione Timothei pseudoepicoſi Alexandrini: de quibus hæc Euagrius: Porro alij itidem Epicoſi Chalcedonenſis Concilij firmiter adhæſere decretis, & creationem Timothei conſentientibus ſuffragijs damnauerunt. At ſolus Amphilochius Epicoſus Sydæ epiſtolam ſcripſit ad Imperatorem, in qua vti contra Timothei creationem grauiter vociferatur, ſic Concilium Chalcedonenſe improbat: quæ res ſunt etiam a Zacharia Rhetore litteris mandata, ipſaq. epiſtola Amphilochij in eius libro poſita.] iſta Euagrius. Porro reperitur quoque poſt hæc ſcripſiſſe idem Leo Imperator ad ſanctiſſimos monachos Simeonem Stylytam & alios magni nominis anachoretas, ſed anno ſequenti potius quam præſenti. agemus de his itaque ſuo loco.

Enagr. lib. 2.
cap. 10.

AMPHILOCHI
VS SYDÆ E-
PISC. EUTY-
CHIANVS.

Hoc item anno Rauennæ creatus eſt Imperator Occidentalis Imperij Valerius Maiorianus, nepos illius Maioriani, de cuius genere iſta Sidonius:

Sidon. in Paris.
gyr. Maioriani.

MAIORIANVS
IMPERATOR.

*Fertur Pannonia qua Martia pollet Achintus
Illyricum rexiffe ſolum cum tractibus Iſtri
Huius auus. Nam Theodoſius quo tempore Syrmij
Auguſtum ſumpſit nomen, per vtramque Magiſtrum
Militiam, ad partes regni venturus Eoas,
Maiorianum habuit.] & paulo poſt:
Hunc ſocerum patris huius habet vir clarus, & vno
Culmine militia ſemper contentus, vt vnum*

Casibus in dubijs iunctus ſequeretur amicis, &c.] Fuerat enim ob victos Franchos & ſuperatos Alemannos iam Magiſter militiæ creatus: quæ omnia pluribus Sidonius cecinit: additq. ſumma concordia creatum fuiſſe Imperatorem, annuentibus ſimul Senatu atque militibus & Leone Imperatore, dum ait:

*ſimul ordine vobis
Ordo omnis regnum dederat, plebs, curia, miles,
Et collega ſimul.]* ſubdit de victoria, ſimulac creatus eſt Imperator, obſenta de

Vuandalis, quos ad Campanum littus claffis Genferici Regis inuexerat. tu ipſum conſule: hæc nobis ſatis ad noui Imperatoris exordium conſignandum.

Hoc etiam anno deſunctum eſſe Iuuenalem Hieroſolymorum Epicoſum, cum ſediſſet annos vigintiocto, Cyrillus monachus in Vita ſancti Sabæ Abbatis, res ſui temporis poſteris tradens, narrat his verbis: Cum Saba in hoc quidem monaſterio annos decem tranſegiſſet, ætatis vero ageret annum decimumoſtauum, quo Marcianus & Iuuenalis, ambo pij & D religioſi, ille ab Imperio, hic autem a Pontificatu morte deſiſtunt, &c.] Fertur idem Iuuenalis ex maiorum traditione de Tranſitu Virginis libellum ſcripſiſſe: tradit hoc Nicephorus. ſed quod addit ſepulchrum Dei Genitricis ab eodem tranſlatum fuiſſe Conſtantinopolim, de inhærentibus ipſi lapidibus intelligendum puto; ſiquidem (vt ſuo loco dictum eſt) non in mobili lapide, ſed in montis rupe illud more Iudæorum fuerat excauatum. Vacaſſe autem ſucceſſore Epicoſo Hieroſolymitanam ſedem vſque in annum ſequentem, Acta Quiriaci anachoretæ nos admonent, in quibus qui nonus numeratur annus Leonis Imperatoris, idem Anaſtaſij ſedis recenſetur octauus; adeo vt qui primus Anaſtaſij, idem Leonis fuerit annus ſecundus: agemus ergo de eius creatione anno ſequenti.

IUVENALIS
EPISC. OBI-
TVS.
c. Apud Sur. tom.
6. die 5. Decemb.

Niceph. lib. 2.
c. 23. & lib. 15.
cap. 14.

Apud Sur. die
29. Septemb.
tom. 5.

Quo item anno Saba ille ſanctorum monachorū vertex, vbique egregia ſanctitate cōſpicuus, in Palæſtinam perrexit adoleſcentulus ad magnum Euthymium, cum ageret annū ætatis ſuæ decimumoſtauum, natus nimirū (vt idem Cyrillus tradit) ſub Theodoſij Minoris Conſulatu decimoſeptimo: Iſte quidē hoc anno ad nobilem ſtructuram iecit egregia fundamenta. dicturi ſumus de eo ſæpe inferius pro temporis ratione, & rerum ab eo geſtarum occaſione. Cum enim plurima turba monachorum, Eutychetis atque Dioſcori veneno ſemel hauſto, non a Catholica tantum fide, ſed & ab omni monaſtico inſtituto penitus deuiiſſet: ſumma Dei miſericordia factum eſt, vt eiudem monaſticæ profeſſionis homines ſublime perfectionis culmen attigerint, ijdemq. in Palæſtina claruerint, nimirum Euthymius, Saba, Ioannes cognomento Silentarius, Cyriacus, Geraſimus, Theodoſius, & alij plures; quorum res geſtas, qui eodem vixit tempore Cyrillus, poſteris (vt diximus) commep- dauit.

NOuus annus nouis Consulibus, ambobusq. nouis Augustis, Leone & Maioriano, vtriusque Imperij summa lætitia aperitur, qui Christi Redemptoris numeratur quadringentesimus quinquagesimoseptimus. Porro Consulatum Maioriani Panegyrico celebravit Sidonius Apollinaris; qui clarissimus genere, litteris probe excultus, eodem tempore publicis meruit monumentis honestari, gemina nempe corona, donariq. statua in Foro Traiano: nam ipse ad Firminum suum post alia hæc habet ^a:

*Sistimus portæ, gemine potiti
Fronde coronæ:
Quam mihi indulgit populus Quirini
Blattifer, vel quam tribuit Senatus:
Quam peritorum dedit ordo consors
Iudiciorum:
Cum meis poni statuam perennem
Nerua Traianus titulis videret
Inter auctores vtriusque fixam*

Bibliotheca.] alludit Sidonius ad Forum Traiani, vbi huiusmodi statuæ collocari solitæ erant.

Maiorianus autem, postquam adiit Consulatum, hæc ad Senatum, cum esset Rauennæ, C conscripsit ^b:

Imperatorem me factum, Patres Conscripti, vestræ electionis arbitrio, & fortissimi exercitus ordinatione, agnoscite. Adsit ordinationi omnium propitia Diuinitas, quæ regni nostri augeat pro vestra vtilitate & publica successus, qui ad sustinendi Principatus apicem non voluntate mea, sed obsequio publicæ deuotionis accessi; ne aut mihi soli viuerem, aut ingratus Reipublicæ, cui natus sum, sub hac recusatione iudicaret. Dicatis quoque Iano Kalendis suscepti feliciter Consulatus ereximus fasces; vt præsens annus nascentis Imperij nostri incrementa suscipiens, nostro etiam nomine signaretur. Fæuete nunc Principi, quem fecistis; & tractandarum rerum curam participate nobiscum: vt Imperium, quod mihi, vobis adnitentibus, datum est, studijs communibus augeatur. Præsumite iustitiam nostris vigere temporibus, & sub innocentia merito proficere posse virtutes. D

Nemo delationes metuat, quas & priuati in aliorum moribus condemnauimus, & nunc specialiter persequimur. Nullus calumnias reformidet, nisi quas ipse commouerit. Apud nos cum Patre Patricioq. nostro Richemere* rei militaris perugili cura Romani Orbis statum, quem communibus excubijs & ab externo hoste & domestica clade liberauimus, propitia Diuinitate feruimus. Peto institutionis nostræ vobis inesse notitiam, quam mihi amore vestrum vitæ & periculorum quondam socius indubitanter expondeo. Enitar tamen rebus communibus (si superna concefferint) auctoritate Principis & obsequio collegæ, vt vestrum in me vobis non possit displicere iudicium. *Et manu diuina.* Optamus vos felicissimos & florentissimos per multos annos bene valere, sanctissimi ordinis Patres Conscripti. Data Idibus Ianuarij, Rauennæ, Maioriano Augusto primum Consule.] Idemq. septimo Idus Martij publicæ indulgentiæ edidit sanctionem ^c, qua tributa E

omnia in præsentem vsque annum non soluta, quæ multiplicia erant, penitus relaxauit. Sed & hoc eodem anno promulgauit edictum ^d aduersus eos qui filias virgines inuitas cogebant sacrum velum accipere, Deoq. in perpetuo virginittatis cultu dicari: prohibens, ne aliqua huiusmodi a parentibus oblata virgo, ante quadragesimum ætatis annum sacrum velamen acciperet; vt vsque ad illud tempus libera esset, possetq. nubere, si vellet. Eadem quoque lege pariter exagitauit viduas illas, quæ non amore continentia, sed vt liberius viuerent, refugerent nuptias iterare. Hæc quidē suadente S. Leone Romano Pontifice, qui Ecclesiastico decreto eadem prohibuerat; fuisse a Maioriano constituta, ad coercendam nobilium Romanorum potentiam vim inferentium filiabus; quæ de eodem sancto Leone habentur scripta in libro de Romanis Pontificibus, satis ostendunt, dum hæc ab ipso instituta esse, traditur his verbis: Hic quoque constituit, vt monacha non

^a Sidon. lib. 9. epist. 16. SIDONIUS DONAVS STATVA ET CORONIS.

^b Maiorian. No. nel. tit. 3.

MAIORIANVS AD SENATVM.

* Ricimero.

^c Maiorian. No. nel. tit. 4.

^d Maiorian. No. nel. tit. 8.

QVID DE VIRGINIBVS ET VIDVIS MAIORIANVS.

Acha non acciperet velaminis capitis benedictionem, nisi probata fuerit in virginitate annis quadraginta.] Porro idem sanctus Leo de virginibus, quæ sponte habitum virginittatis susceperant, ad Rusticum Narbonensem ita rescripsit ^a: Puellæ, quæ non coactæ parentum imperio, sed spontaneo iudicio virginittatis propositum atque habitum susceperunt; si postea nuptias eligunt, præuaricantur, etiam si consecratio non accessit; cuius utique non fraudarentur munere, si in proposito permanerent.] Ex his intelligis, lector, cum de rebus sacris Imperatores leges fanciuerit, id ipsum admonitione sanctorum Præfulum requirentium eorum officium ex scriptis legibus statuisse; nimirum vt Imperatoria coererentur auctoritate, qui sanctiones Ecclesiasticas paruipenderent.

His igitur optimis legibus Maiorianus primordia stabiliuit Imperij, quod & muniuit ministris insignibus: contulit enim Ricimero exercitum gubernandum, Magistrum constituens militum, quem Sidonius pluribus laudat. Magistrum vero Scriniij creauit Petrum, quem idem auctor in eodem de Maioriani Consulatu Panegyrico valde commendat; eundemq. poeticis facultatibus apprime imbutum tradit, dum editi ab eo libri, scribens ad Tonantium, meminit ^b.

Sed ad res Orientales hæreticorum turbiniibus agitata transeamus. Cum Leo Imperator datas a sancto Leone Romano Pontifice Kalendis Decembris anni superioris litteras accepisset; & quæ esset de indictione noui Concilij eius sententia, percepisset: a cœptis penitus destitit; ad ipsumq. rescribens, se ei in omnibus assensurum fore pollicitus, ad componendas tamen res Orientalis Ecclesiæ petijt ab eo legatos mitti Constantinopolim. Annuit his libenter sanctus Leo, & absque mora ad eundem reddidit litteras ^c hoc ipso anno, vigesima secunda die Martij: contestatus tamen est illis, non se missurum legatos ad

C disputandum cum hæreticis; quod non esset Ecclesiasticæ dignittatis ac maiestatis, in dubitationem reuocare, ac rursus disceptationi subijcere, quæ œcumenicis iam fuissent definita Concilij. Exigunt autem a nobis dignitas argumenti, personarum sublimitas, atque vtilitas rerum, hanc Leonis ad Leonem (cum ^d dies diei eructat verbum) epistolam recitare, & tamquam Ecclesiasticam regulam exhibere, qua omnes erudiantur, post sacrosanctas Patrum in Spiritu sancto legitime simul congregatorum definitiones, non esse hæreticorum petulantia atque garrulitati vllatenus assentiendum, vt rursus de iisdem agatur, atque Catholicæ verittatis amplitudo iterum subijciatur arbitrio iudicantium. Sed ipsam reddamus epistolam ^e:

Multo gaudio mens mea exultat in Domino, & magna mihi est ratio gloriandi, cum clementia vestræ excellentissimam fidem augeri per omnia donis gratia cælestis agnosco, **D** & per incrementa diligentia deuotionem in vobis animi sacerdotalis experior. Nam in vestræ pietatis alloquijs non dubie patet, quid per vos in totius Ecclesiæ salutem Spiritus sanctus operetur, & quantum vniuersorum Fidelium precibus sit optandum, vt in omnem gloriam vestrum extendatur Imperium, qui supra curam rerum temporalium religiosæ prouidentia famulatum diuinis & æternis dispositionibus perseueranter impenditis: vt scilicet Catholica fides, quæ humanum genus sola viuificat, sola sanctificat, in vna confessione permaneat; & dissensiones, quæ de terrenarum opinionum varietate nascuntur, a soliditate illius petra, supra quam ciuitas Dei ædificatur, abigantur. Hæc autem Dei munera ita diuinitus demum nobis conferentur, si de his quæ præstita sunt, non inueniamur ingrati; & tamquam nulla sint quæ adepti sumus, contraria potius experamus. Nam quæ patefacta sunt querere, quæ perfecta sunt retractare, & quæ sunt definita conuelleret; quid aliud est, quam de adeptis gratiam non referre, & ad interdicta arboris cibum mortiferos appetitus mortifera cupidittatis extendere?

Vnde quia ad pacem vniuersalis Ecclesiæ, & ad custodiam Catholicæ fidei cura dignamini sollicitiore respicere: euidenter agnoscitis, quod magnis hæreticorum audetur insidijs, vt inter Eutychetis, Dioscoriq. discipulos, & eum quem Apostolica sedes direxerit, diligentior, tamquam nihil fuerit ante definitum, tractatus habeatur; & quod totius mundi Catholici sacerdotes in sancta Chalcedonensi Synodo probant, gaudentq. firmatum, in iniuriam etiam sacratissimi Concilij Nicæni efficiatur infirmum. Quod enim nostris temporibus apud Chalcedonam de Domini nostri Iesu Christi incarnatione firmatum est, hoc etiam apud Nicæam mysticus ille Patrum numerus definiuit, ne Catholicorum confessio aut Vnigenitum Dei Filium in aliquo crederet Patri imparem, aut eundem qui factus est Filius hominis non veram carnis nostræ atque animæ habuisse natura

^a Leo epist. 92. c. 14.

DE PETRO POETA ET MAGISTRO SCRINIJ. ^b Sidon. lib. 9. epist. 13.

PETIT LEGATOS MITTI ROMA LEO AVG.

^c Leo epist. 78.

^c Psal. 18.

^e Leo epist. 78.

S. LEONIS EP. PIST. DE LEGATIONE MITTENDA.

SEMEL DE FIDE SANCTA IN DISPUTATIONEM NON REVOCANDA.

turam. Detestandum ergo nobis est, perseveranterque vitandum, quod fraus hæretica nititur obtinere: nec in aliquam disceptationem pie & plene definita reuocanda sunt; ne ad arbitrium damnatorum ipsi de his videamur ambigere, quæ manifestum est per omnia Prophetis & Euangelicis & Apostolicis auctoritatibus consonare.

QUANDO IN
SUA PERVER-
SITATE RE-
LINQUENDI
HÆRETICI.

a Colof. 2.

b Galat. 2.

Vnde si qui sunt, qui ab his, quæ cælitus sunt constituta, dissentiunt; suis opinionibus relinquuntur, & ab unitate Ecclesiæ cum ea quam elegere peruersitate discedant. Nam nullo modo fieri potest, ut qui diuinis audent contradicere sacramentis, aliqua nobis communionem socientur. Iactent se in sui eloquij vanitate, & de argumentationum suarum verisutia, quæ inimica est fidei, gloriantur: nobis placet Apostolicis obedire præceptis, dicentibus: Videte^a ne quis vos decipiat per philosophiam, & inanem seductionem hominum. Nam secundum eundem Apostolum^b: Si quæ destruxi, hæc ædifico: præuaricatorem me constituo; & eis me ultionum conditionibus subdo, quas non solum auctori-
tas beatæ memoriæ Principis Marciani, sed etiam ego mea consensione firmaui: quia sicut sancte veraciterque dixistis, Perfectio incrementum, & adiectionem plenitudo non recipit.

S. A. L. V. B. R. I. S.
S. LEONIS AD
IMP. ADMO-
NITIO.

Vnde cum hoc sciam, te, venerabilis Princeps, sincerissimo veritatis lumine imbutum in nulla fidei parte nutare, sed sancto perfectoque iudicio a pravis recta discernere, & a refutandis amplectenda diuidere: obsecro, ne humilitatem meam de diffidentia putes esse culpandam; cum hæc mea cautio non solum vniuersali Ecclesiæ consulat, sed etiam tuæ gloriæ famuletur; ne sub Imperij tui tempore, & hæreticorum aucta videatur improbitas, & Catholicorum perturbata securitas. Quamuis ergo multum per omnia de pietatis vestræ corde confidam, & per inhabitantem in vobis Spiritum Dei, satis vos instructos esse perspiciam, ne fidei vestræ ullus possit error illudere: præceptioni tamen vestræ in eo adnitar obedire, ut aliquos de fratribus meis dirigam, qui apud vos præsentia meæ instar exhibeant; & quæ sit Apostolicæ fidei regula, licet (ut dixi) vobis bene sit nota, demontrent; patefacientes in omnibus & probantes, non esse omnino inter Catholicos computandos, qui definitiones venerabilis Synodi Nicænæ, vel sancti Chalcedonenis Concilij regulas non sequuntur: cum vtrorumque sancta decreta ex Euangelico & Apostolico sit manifestum fonte prodire; & quicquid non est de irrigatione Christi, poculi esse viperei.

NON ADMIT-
TENDOS AD
DISPVATIO-
NEM HÆRE-
TICOS.

c Matth. 7.

d Psalm. 17.

e Tit. 1.

f Genes. 4.

Pernoscat igitur pietas vestra, venerabilis Imperator, hos quos spondeo dirigendos, non ad configendum cum hostibus fidei, nec ad certandum contra illos, a sede Apostolica profecturos: quia de rebus & apud Nicæam & apud Chalcedonam, sicut Deo placuit, definitis nullum audemus inire tractatum; tamquam dubia vel infirma sint, quæ tanta per Spiritum sanctum fixit auctoritas. Instructioni autem paruulorum nostrorum, qui post lætis alimoniam cibo desiderant solidiore satiari, ministerij nostri præsidium non negamus. Et sicut simpliciores non spernimus, ita a rebellibus hæreticis abstinemus, memores præcepti Domini dicentis^c: Nolite dare sanctum canibus, neque miseritis margaritas vestras ante porcos. Nimis quippe indignum, nimisque iniustum est, eos ad libertatem disceptationis admitti, quos significat Spiritus sanctus per Prophetam dicens^d: Filij alieni mentiti sunt mihi. Qui etiam si Euangelio non resisterent, de illis tamen se esse monstrarent, de quibus scriptum est^e: Deum se profitentur scire, factis autem negant: Clamante adhuc iusti Abel^f sanguine aduersus impium Cain: qui increpatus a Domino non requieuit ad pœnitentiam, sed exarsit ad cædem. Cuius vindictam sic Domini iudicio volumus referuari, ut improbus prædo & parricida crudelis in se ipsum recidat, & nostra non teneat. Neque sanctæ Ecclesiæ Alexandrinæ lamentabilem captiuitatem patiamini vltius prolongari: cui oportet fidei vestræ, iustitiæque præsidio suam restitui libertatem, ut per omnes Aegypti vrbes dignitas Patrum & ius sacerdotale reparetur. Data vndecimo Kalendas Aprilis, Leone & Maioriano Augustis Consulibus.]

DE LEGATIS
A S. LEONE
MISSIS.

g Leo epist. 109.

Quod autem nulla in his de legatorum nominibus mentio habeatur, alias præter has litteras a Leone Pontifice datas existimamus, quibus ex more de certis missis legatis & eorundem commendatione sit actum. Quinam autem hi fuerint, ex eiusdem sancti Leonis Papæ litteris & ad Gennadium Constantinopolitanæ sedis hoc anno post Anatolium successorem datis satis potest intelligi; missos nimirum fuisse Episcopos Domitianum & Geminianum: sed quarum Ecclesiarum Episcopi fuerint, mentio ibi nulla est. putatur tamen Geminianus ille fuisse sanctitate clarus Mutinensis Episcopus, quem
eius

A eius Acta habent claruisse temporibus Attilæ. Domitianum autem Episcopum, qui hoc tempore claruerit, inuenimus neminem præter Catalaunensem sanctitudinē æque conspicuum, cuius est mentio in Concilio Turonensi, & apud Venantium Fortunatum, ut notauimus in Romano Martyrologio, vbi vtriusque certi dies eorum natalibus habentur adscripti. Porro hoc eodem anno ad eundem Leonem Imperatorem sanctus Leo Papa prolixiorē dedit epistolam de Verbi incarnatione conscriptam cum appendice sententiarum sanctorum Patrum de eadem incarnatione vera certaque testantium: est eius exordium^a: Promisisse me memini, &c.]

a Leo epist. 97.

Sed & eodem mense Martij, quo (ut vidimus) ad Leonem Imperatorem recitatam nuper sanctus Leo scripsit epistolam, dedit aliam ad Anatolium^b Constantinopolitanum Antistitem, redarguens eum, quod non eo modo quo decebat, hæreticos pœnitentes reciperet in Ecclesiam; & quonam modo esset eorum recipienda confessio, docet: quod & diligenter attende. Cum enim solius esset sedis Apostolicæ iuris, pœnitentes hæreticos recipere in Ecclesiam; ut hoc ipsum idem Anatolius Constantinopoli præstare posset, delegauerat eidem ipse Pontifex vices suas: quibus ille abusus, Atticum quemdam presbyterum lapsum in hæresim, speciem quamdam pœnitentiæ præferentem, absque legitima satisfactione inter Catholicos esse patiebatur: cuius rei causa idem sanctus Leo Papa commotus, litteris ad eum datis amice redarguit, hæc inter alia scribens^c:

b Leo epist. 77.

c Leo epist. 77.

Admonui, ne ad negligentiam rectoris referretur, si quisquam in Ecclesia Catholica ea prædicare præsumeret, quæ hæreticorum sensibus conuenirent: Quod vtrum veraciter fama iactaret, dilectionis tuæ inquirendum iudicio delegaui: neque in aliquo honorem tuum læsi, cui discutienda ea quæ ad me erant perlata commisi: Ut scilicet Atticus presbyter, quem talia audere cognoueram, nisi perfecta se satisfactione purgasset, & non solum voce hæreticos, sed etiam propriæ manus subscriptione damnasset, a communionis gratia esset alienus. Qui scripta mittendo dubiæ fidei & professionis incertæ, confirmauit magis quam diluit, quicquid ad nos de eo fama pertulerat: cum si conscientiam suam voluisset probare sinceram, non Eutychetem sibi odiosum fuisse, sed quod perfidiam ipsius reprobarer atque damnaret, debuerat confiteri: quia aliud sunt humanæ etiam inter Catholicos similitates, aliud diabolici, quos fides Catholica damnat, errores.] & paulo post, quonam modo recipiendus Atticus esset, docet his verbis:

DE ATTICO
HÆRETICO
PŒNITEN-
TIAM SIMV-
LANTE.

Prædictus autem Atticus ut ab omni suspitione contraria liber appareat: quid in Eutychete anathematizet & damnet, euidenter ostendat: & in damnationem erroris expressi, remota omni dubitatione, subscribat; ita ut Chalcedonenis Synodi definitionem de fide, cui etiam dilectio tua subscribendo consensit, & quam Apostolicæ sedis firmavit auctoritas, profiteatur se per omnia sequaturum, adiecta subscriptione propriæ manus, quæ in Ecclesia, Christiano populo præsentate, recitetur: ut pro Catholica fide neque nos negligentes, neque ipse vltra suspectus habeatur.] hæc sanctus Leo ad Anatolium, more maiorum; ne videlicet homo in Ecclesiam peccans, absque Ecclesia, præsentia scilicet populi Orthodoxi, recipiatur: cuius quidem praxis plura superius singulis sparsa tomis exempla prodidimus.

QUOMODO RE-
CIPENDVS
HÆRETICVS
PŒNITENS.

Inter hæc autem Leo Imperator, consulturus in omnibus Catholica fidei: etsi anno superiori ex vniuerso Orbe Orientali exegerat litteris ab Episcopis Catholica fidei confessionem, qua illi cum Chalcedonenis Synodum comprobarent, tum impudentem Timotheum condemnarent: adhuc putauit vtile fore ad simplicium corda potissimum confirmanda, ne hæreticorum vacillarent impulsibus, & labefactarentur ictibus, si sanctissimorum virorum, quos Deus innumeris miraculis illustrasset, qui & vitæ mirifica sanctitudine vbique splendescerent, ipsum Chalcedonenis fidei decretum testimonio corroboraret; quod idem plane videri posset, ac si fidem Catholicam omnium scriptione & subscriptione firmatam, etiam miraculis consignaret. Quamobrem consilium illud iniit, ut scriberet ad celeberrimi nominis sanctos anachoretas, præcipue vero ad magnum illum adhuc superstitem Simeonem, quem super omnes mortales columnæ incolatus euexerat, ac subinde ad alios, ad quos singulos dedit epistolas certis nuncijs.

LITTARAE
IMP. AD S.
ANACHOR-
TAS.

Contigisse vero huiusmodi ad sanctos anachoretas legationem hoc anno, non autem superiori, ex eo inducimur, quod redditæ ad Imperatorem litteræ datæ leguntur (ut dicimus) mense Augusti hoc anno secundo ipsius Leonis Imperatoris. De his autem agens Euagrius

a Euagr. lib. 2.
c. 9.

b Theodoret. lib.
SS. Patr. cap. 21.
c. 27.

EPIST. SIME-
ONIS STYLI-
TAE AD BA-
SILIUM.

c Ephes. 3.

CVR STAN-
DVM CONCI-
LIORVM DE-
CRETIS.

d Apud Syr. die
11. Decemb.

e Theodoret. lib.
SS. Patr. c. 27.
DE BARADA-
TO ANACHO-
RETA.

THEODOTO
EPISC. OB-
TEMPERAT.

grius, hæc ait ^a: Non dissimiles ab eodem Imperatore scriptæ fuerunt litteræ tum ad alios A
Episcopos, tum ad viros illustres, qui id temporis (vt supra demonstratum est) vitam
inopem in rebus omnibus ad victum necessarijs destitutam egerunt: ex quorum numero
Simeones, de quo superius nostra mentionem fecit historia, fuit; qui quidem primus om-
nium coepit in columna habitare, illudq. domiciliij genus inuenit. his adnumerati Bara-
datus & Iacobus Syrij.] est horum illustris memoria apud Theodoretum in libro Sancto-
rum Deum amantium Patrum ^b. Per Eutropium enim Magistranium ad Syriæ anachoretas
Imperatorem misisse litteras, habet idem Baradatus in epistola ad ipsum reddita. Subdit
vero Euagrius hæc inferius sequenti capite: Simeones item vir sanctæ memoriæ binas de
ijsdem rebus scripsit epistolas, alteram ad Leonem Imperatorem, ad Basilium Antiochiæ
Episcopum alteram. Quarum eam quæ est ad Basilium, vtpote breuem, in hac mea ponam
historia, cuius hæc est sententia:

Domino meo religiosissimo, sanctissimo, Deoq. carissimo Basilio Archiepiscopo, Si-
meones humilis peccator, in Domino salutem:

Iam opportune dicere possumus: Benedictus Deus, qui non amouit orationem nostram
& misericordiam suam a nobis peccatoribus. Cum litteras vestræ amplitudinis accepis-
sem, admiratus sum singulare studium & pietatem Imperatoris nostri sanctissimi, quam
non modo erga sanctos Patres, verum etiam erga fidem ab illis confirmatam demonstra-
uit, declarauitque. Verum hoc non ex nobis donum (vt sanctus loquitur Apostolus ^c)
sed ex Deo, qui per preces vestras hanc propensam illi largitus est voluntatem. *Postea ad-
iungit ista*: Quapropter ego abiectus & vilis vermis, abortus monachorum, Imperatori
significauit, tum quid ipse de fide sexcentorum illorum & triginta sanctorum Patrum Chal-
cedone in vnum coactorum senserim; tum me illi adhærescere, & ab eadem non recedere, C
vtpote sancti Spiritus afflatu demonstrata & confirmata, affirmavi.

Nam si Saluator adest in medio duorum vel trium in nomine eius congregatorum: qui
fieri potest, vt tam multorum, tamq. sanctorum Patrum non intersit Concilio, cum Spiritus
sanctus fuerit cum illis ab initio & postea? Quamobrem confortare & esto robustus in ve-
ræ pietatis defensione, non aliter atque Iesus filius Naue seruus Domini in populo Israe-
litico gubernando, tuendoque. Vniuerso clero tuæ sanctitati obsequenti, & populo benedi-
cto ac fideli, a me, quæso, salutem dicito.] hæc magnus ille ad Basilium Antiochenum
Episcopum. Intelligis, lector, quanti vir ille diuinus, totius Orbis luminare resplendens,
miraculorum radijs vbique resurgens, quanti inquam fecerit sacra Conciliorum decreta:
vt plane per ipsum Deo sacratum organum non nisi Spiritum sanctum esse locutum, quis-
que, dummodo mentis sit compos, intelligat. Vtinam ita his addere liceret & eam D
quam scripsit idem Simeon ad Leonem Imperatorem epistolam, cum tanti viri singuli api-
ces quibusuis gemmis pretiosiores extiterint. Functum vero esse legatione a Simeone ad
Leonem Imperatorem Sergium monachum, per eundemq. missum cucillum suum ad
eundem Augustum, habent Acta S. Danielis cognomento Stylitæ: sed quonam casu
eamdem vestem ipse Daniel ^d accipere meruerit, suo loco dicemus.

Extat autem epistola Baradati: de qua antequam agamus, hic describamus quæ de eo
Theodoretus posteris tradidit, cum ait ^e: Is enim (*Baradatus scilicet*) excogitauit nouas
rationes exercendæ tolerantia. Nam cum primum quidem longo tempore se inclusisset
in domuncula, sola diuina fruebatur contemplatione. Illinc cum occupasset rupem emi-
nentem, & paruam quamdam arcam, nec iusta quidem symmetria corpori congruentem
ex lignis construxisset: in ea vitam degebat, deorsum assidue incuruari coactus: Non enim E
habebat altitudinem eius longitudini iusta proportione conuenientem: Non erat autem
ea compacta asseribus, sed erat aperta similiter atque cancelli, & erat similis fenestris, quæ
latiores habent ingressus luminis. Quocirca nec a pluuia erat impetu libera, nec erat te-
cta a flamma Solis, sed vtraque non minus admittebat, quam alia quæ sunt sub dio: in hoc
autem solo ea superabat, quod accederet labor inclusionis.

Cum autem longum tempus hoc modo transegisset, postea egressus est cedens precibus
diuini Theodoti, cui obtigerat Pontificalis sedes Antiochena. Stat autem assidue manus
ad cælum tendens, & vniuersorum Deum laudans, totum corpus tunica pellicea conte-
gens: circa nasum autem solum & os reliquit modicum ingressum spiritui, vt respiret, com-
munem aerem excipiens, quod humana natura non possit aliter viuere. Omnem autem
eum laborem sustinet, cum non sit corpore valde robusto, sed valetudinario & multis
morbis

A morbis obnoxio: feruens autem animi alacritas & diuino amore incensa cogit vt laboret
qui non potest laborare. Iam vero sapientia quoque & intelligentia ornatus, optime & in-
terrogat & respondet, & ratiocinatur nonnumquam melius & potentius ijs qui Aristote-
licos legere labyrinthos.

Cum sit autem in ipso summo virtutum fastigio, non finit vt arrogantia simul efferatur
spiritus, sed iubet ipsum deorsum repere circa ipsum latus montis: scit enim, quantum
sibi damnum mens conciliat, quæ tumet & ardet insolentia. hæc est in summa eius phi-
losophia. Cui concedatur, vt crescendo possit metam cursus attingere. Est enim com-
munis piorum lætitia, horum, qui victoria potiti sunt, gloria. Mihi autem detur, vt eorum
suffultus precibus, non sim procul ab hoc monte, sed paulatim conscendam, & me eo-
rum contemplationis voluptate expleant.] hætenus de Bardato scripsit Theodoretus,
B dum adhuc ille viueret: cum & Syrorum sibi notorum sui temporis anachoretarum res
gestas posteris tradidit. Reliquum vero est, vt cuius audiuius adeo præclara facta, auidius
legamus & scripta: sed prius consideremus ætatem.

Qui enim sub Theodoto maiorem cursus ætatis partem Baradatus (vt vidimus) confe-
cisset, hoc tempore ætate senem valde fuisse liquet. Ad hunc igitur Baradatum (vt ex
Euagrion dictum est) Leo Augustus cū dedisset epistolam, vt quid de fide in Chalcedonen-
si Concilio firmata sentiret, litteris declararet; paruit ipse æque ac Simeon Stylita, scri-
psitq. ad eundem Imperatorem epistolam, quæ integra, mendosa licet, adhuc extat in-
ter epistolas Episcoporum ea de re scribentium ad eundem Leonem Augustum: qua in-
ter alia multa his verbis eundem hortatur ad insequendos hæreticos, ad ipsum Leonis
nomen alludens ^a:

C Audiuius quomodo incedunt lupi super greges, & rapiunt oues ab ouilibus suis, &
non metuunt a voce pastorum: Quapropter repente, amice Leo, rugias, fiasq. eis valde
terribilis; vt pro metu Leonis impetum fugientes, quod abriperunt, de suo reddant. Sic
ergo vestræ facere condecet pietatem, vt sicut nomen est Imperij vestri, ita prædicetur in
toto mundo terribile pietatis vestræ decretum, cum scriptum sit ^b: Sicut nomen tuum Deus,
ita & laudatio tua. Sed & Salomon Dauid filius ait ^c: Similis est ira Regis furori leonis.
Et Dominus omnipotēs glorificauit nomen Leonis super omnia quæ in terra sunt, vt subij-
ciat omnes volentes extolli contra timorem Dei, &c.] Subdit etiã perstans in leonis me-
taphora, quod sicut leo insurrexit vindex mandatorum Dei aduersus Prophetam ^d qui
Dei præceptum fuerat præuaricatus, ita ipse Leo Imp. exurgat armatus aduersus transgres-
sores Catholicæ fidei: Sic decet (inquiens) nomen pietatis vestræ terribilia ferre præcepta

D in omni terra contra eos qui præsumunt diuina mandata corrumpere. Isti enim sunt filij
Timothei, qui latenter egit iniqua, &c.] Post hæc autem de leonis similitudine ad eum ex-
citandum aduersus hæreticos inculcata, plura habens in detestationem perfidorum atque
eorum antesignani Timothei, subijcit ex diuinis Scripturis Orthodoxæ fidei confessionem
consentientem Catholicæ pietati, cum exprobratione impietatis hæreticorum abijcien-
tium Chalcedonense Concilium eo prætextu, quod nihil admittendum dicerent præter
Nicænum fidei Symbolum: meminitq. de redditis ad ipsum Imperatorem litteris eodem
argumento conscriptis: pluraq. disertissime disputans & inculcans, plane quam veris-
simum esse declarat, quod de ipso scribit Theodoretus, ipsum fuisse sermone atque do-
ctrina præstantem. De tempore autem scriptæ ab eo hoc anno epistolæ, in fine ista habet,
cum salutationem apponit: Hæc cum tremore scripsi vestræ pietatis Imperio, septima &
E vigesima die Augusti mensis, anno secundo Imperij, Indictione decima ^e, &c.] Vides;
qualis ac quantus anachoreta ad excitandum aduersus hæreticos Imperatorem classicum
occinat.

At cum plurium sanctorum monachorum Syriam incolentium, tum Iacobi etiam Sy-
ri admirabilis sanctitate viri litteræ in eandem sententiam ad Leonem Imperatorem da-
tæ desiderantur. Quam autem hic extiterit sanctitate eximius, prolixam narrationem
prosecutus est Theodoretus; tu ipsum consule: longa nimis esset digressio, cuncta de eo
ab ipso descripta narrare: Inuenies quidem mira. De eodem meminit & Theodorus Le-
ctor in Collectaneis; & ad tollendam dubitationem, vel errorem eorum qui putarunt
hunc eundem esse cum Nisibeno illo Iacobo, hæc ait ^e: Sciendum est, Iacobum illum,
qui miraculum hoc circa fontem & puellas operatus est, non esse eum qui ad Encycli-
cam rescripsit. Hic Nisibenus Constantij temporibus vixit. Verum tamen ille alius Ia-
cobus

^a Extat tom. 2.
Concil.

QUA BARA-
DATVS AD
LEONEM
AVG.

^b Psal. 47.
^c Prou. 19.

^d 3. Reg. 13.

^e vndecima

DE LITTERIS
AD ALIOS A-
NACHORE-
TAS DATIS.

^e Theod. Collect.
lib. 1.

cobus magnus erat & clarus miraculis, sicut Theodoretus in sua historia dicit. Vnam Theodoretus magno Iacobo ad sepulturam parauit, ipsum autem Theodoretū prius mori contigit: in eadem tamen & ipse magnus Iacobus est reconditus.] hęc Theodorus: quem si legisset Nicephorus, vel aliter rem accuratius perpendisset, haud in errorem lapsus esset, vt diceret a Iacobum hunc Syrum, ad quem Encyclicam Leo scripsit, fuisse Iacobum Nisibenum, quem longe ante hęc tempora constat ex hac vita migrasse.

a Nicoph. lib. 15. c. 22.

DE ALIIS SANCTIS MONACHIS AD QVOS LEO IMPERATOR SCRIPSIIT.

Quod vero spectat ad circulares datas litteras ad eos qui erant in Syria monachos pręstantissimos: haud putandum pręterisse Leonem Augustum alios sanctissimos viros in alijs prouincijs agentes: sed ipse Euagrius patria Epiphaniensis proximorum tantum meminit sanctorum virorum, ad quos scripsit Imperator: cum haud dubium esse debeat, ad alios aliarum prouinciarum celebres sanctissimos anachoretas ipsum eadem in causa dedisse litteras, pręcipue vero ad eos qui incolerent Syriam Palęstinam, vt inter alios ad magnum illum Euthymium, & ceteros superius nominatos monachos celeberrimos, itemq. ad admirandum illum Auxentium degentem in Bithynia æque sanctissimum virum, quem aliàs confirmasse suo elogio sub Marciano Concilium Chalcedonense, superius dictum est. Rursus etiam scripsisse ad admirabilem Daniele Stylytam, probe notum Constantinopolitanis, & in primis Anatolio eius ciuitatis Episcopo, quem antea ægra valetudine laborantem curarat, nemo iure poterit dubitare. Sic igitur voluit Leo Augustus contra omnem aduersantium hæreticorum calumniam sacrosanctum Concilium Chalcedonense in omnibus custoditum ac veluti munitionibus obfirmatum, vt sic os penitus oblatranti occluderet impietati.

Hoc item anno (vt superius diximus) defunctus est Basilius Episcopus Antiochenus, anno nimirum eius sedis secundo; in cuius locū fuit subrogatus Acacius, sub quo hoc pręsentis anno memorabilis clades accidit ex terręmotu Antiocheno. Tradit autē sub anni sequentis Consulibus Marcellinus, cladem hanc scriptam fuisse ab Isaac eius Ecclesię presbytero, viro disertio: ait enim b: Isaac Antiochenę Ecclesię presbyter scripsit Syro sermone multa, pręcipue aduersus Eutychnianos & Nestorianos: ruinam quoque Antiochię elego carmine planxit, quemadmodum Ephręm monachus Nicomedię lapsus.] hęc Marcellinus: eadem quoque Gennadius c. Sed audi de eodem terręmotu Antiocheno hęc dicentem Euagrium d:

TERRÆMOTVS ANTIQVVS ANTIOCHENSIS. b Marcellin. in Chronico.

c Gennadius de Script. Eccl. c. 66. d Enagr. lib. 2. c. 12.

Secundo (inquit) anno Imperij Leonis ingens terręmotus & conquassatio Antiochię accidit: ante cuius initium quidam e populo eiusdem vrbs satis supra modum insanire & omnem belluinam feritatem superare vñsunt, quasi proœmiū eiusmodi cladibus prębituri.] hęc ipse. sed quod subdit computans annos a ciuitate illa condita vsque ad pręsens tempus, numeratq. annos sex supra quingentos; errorē putamus in numerū irrepsisse: cum ciuitas illa (vt auctor est Eusebius in Chronico.) condita sit anno duodecimo Seleuci, qui regnare cępit eodem quo mortuus est Alexander anno, Olympiade centesima quarta; pręsens vero annus ponatur sub Olympiadis trecentęsimę nonę anno secundo. Cum autem idem ibi tradat, id factum esse hoc anno secundo Leonis Augusti, cum ætatis annum ageret quinquagesimum sextum; plane indicat ipsum creatum Imperatorem anno suę ætatis quinquagesimo quarto.

Sed vnde tanta vrbi Antiochenę clades? Non aliunde quidem ea manasse videri potest, quam ex impietate hæreticę prauitatis. Confertam sane fuisse ciuitatem illam Apollinaristis & Nestorianis, quę dicentur inferius demonstrabunt. Etenim neque ex hac tam ingenti clade, abiecta scoria, Ecclesia illa purgari valuit. Quod enim Nestorius diu ibi degens, malum semen ibidem seruit, sub Ioanne Nestorij fautore in messem creuit, & fœcundo prouentu est congregatum in horrea impietatis. Sic igitur non fera vindicta fuit Antiochenis magna ex parte hæresi deprauatis.

Sed prosequamur de eodem terręmotu Euagrii narrationē: quem cum ipse anno secundo Imperatoris accidisse tradat, id factum dicit decima quarta die mensis Septembris, hora quarta noctis: lugubre plane spectaculum prębens, terrorē ingentē spectantibus & horrorē incutiens: cum non vna ciuitas, sed machina ipsa mundi videretur penitus ruitura: Hic quidem (inquit) omnes fere ædes vrbs nouę disturbauit: quę vrbs a multis hominibus inolebarat, nullaq. eius pars deserta fuit aut neglecta, sed tota Imperatorum magnificentia, aliorum alios in ea re superare contendentium, exquisite elaborata constructaque. Quinetiam prima & secunda Palatij domus deiecta, alijs stantibus vna cum adiuncto bal-

DE CAUSA TANTÆ GLADIS.

DE CLADE PER TERRÆMOTVM IL-LATA.

Aneo, quod cum ante nulli fuisset vsui, iam tum in ea calamitate necessario propter clades quę reliquis balneis obtigerunt, ciuitati abluendę inseruiuit. Euerse etiam porticus ante Palatium, & locus qui Tetraphylon dicebatur, & turres Circi prope ianuas: & quasdam etiam porticus ex illis egredientes, aliquam item partem balnearum Traiani, Seueri, & Hadriani concussit, diruitque: aliam quoque viciniam, quę Ostracina dicitur, vna cum porticibus, & Nymphæum (sic enim nominatur) prostrauit: quorum singula accurate a Ioanne Rhetore narrantur. Ait porro, tū ciuitati de tributis mille auri talenta ab Imperatore esse condonata, tum ciuibus etiam vectigalia, qui ea clade afflicti erant; tum denique ab eodem curam de publicis ædificijs reficiendis esse susceptam.] hætenus de his Euagrius. addit Nicephorus: Ea tempestate Thracia etiam & Hellespontus, Ionia omnis, & quę vocantur Cyclades insulę concussę sunt, ædificia vero plura in Gnido & Coo collapsa.] dirutum Cyzicum in Hellesponto positum terręmotu, sub anni sequentis Consulibus Marcellinus narrat:

Inter hęc autem contigit, vt sanctiori Antistite Constantinopolitana Ecclesia ornaretur, Anatolio sublato de medio, qui hoc anno, cum iam sedisset annos octo & totidem menses, ex hac vita decessit. Qualis autem iste fuerit, Dei iudicio relinquitur iudicandus: illud constat, non per portam ingressum, sed aliunde in ouile ouium ascendisse, cum ab interfectore sanctissimi Flauiani Dioscoro fuerit Episcopus successor indignissimus ordinatus: sci-mus pariter eundem sæpępius diuersis ex causis redargutum fuisse a sancto Leone Romano Pontifice, maculatumq. potissimum tolerantia hæreticorum, quos adscitos inter clericos, opus fuit iussione eiusdem sancti Leonis expelli: vt non sit mirum, si tanto fulti pręsidio iudem hæretici inualuerint in Oriente. Ceterum ipsum videri voluisse Catholicum, ex scriptis ipsius satis liquido constat: verum vt qui magnam cum Dioscoro olim inijsset familiaritatem, cui & sedem illam acceptam ferebat, haud aduersus hæreticos (vt par erat) ardore Catholicę fidei insurrexit.

Leo autem Imperator, defuncto Anatolio, omnem adhibuit diligentiam, vt vir pius nulla suspitione labefactatus, omniq. macula purus, sanctus, atque doctus illi subrogaretur Episcopus. Cumq. in hoc non nihil esset collaboratum, rem ipsam Deo gubernante, ex sententiã accidit, vt virtutibus insignis Gennadius eligeretur Constantinopolitanę Ecclesię Episcopus; de cuius electione hęc Theodorus a: Mortuo Anatolio, Gennadius Ecclesię presbyter eligitur, suffragatore Acacio orphanorum nutritore. Designauit autem Gennadius Marcianum Oeconomum, ad Ecclesiam, relicta Catharorum secta, translatum: qui mox atque Oeconomus esset factus, quę in vnaquaque Ecclesia offerebantur, ab eius loci clericis auferri decreuit, donec * magna Ecclesia cuncta illius acciperet.] hęc Theodorus de Marciano Oecono; eadem verbis istis dilucidius apud Nicephorum b: Constituit (inquit) vt quę in Ecclesia quacumque loco muneris offerrentur, ea vt loci cuiusque clerici ferrent: cum ad id tempus Ecclesia Catholica, seu vniuersalis, dona huiuscemodi omnia tulisset.] plane significans, vsurpasse maiorem Ecclesiam oblationes aliarum minorum sibi subditarum Ecclesiarum; sub Gennadio vero factum, vt quique clerici suarum Ecclesiarum oblationibus fruerentur, ita cohibente auaritiã primarię Ecclesię ministrorum, subiectarum sibi Ecclesiarum oblationibus inhiantium.

Inualuerat quidem mirum in modum in illa Ecclesia auaritiã, sed & creuerat simonia-ca labes; quam anno sequenti cum Synodali; tum Imperiali decreto excisam esse, suo loco dicturi sumus, vbi agemus de Concilio prouinciali Constantinopoli eo tempore congregato pręsentibus Apostolicę sedis legatis. Simulac enim Gennadius thronū illum conscendit, ad sananda illata vulnera tam ab hæreticis, tum a prauis clericis labefactantibus Ecclesiasticam disciplinam, adiecit animum; simulq. ad impurum illum inuasorem Ecclesię Alexandrinę pellendum, vna cum legatis Apostolicę sedis a Leone Pontifice missis, omne studium curamq. prudenter adhibuit. Ad hęc autem omnia pręstanda, Concilium insequentem annum Constantinopoli celebrandum indixit, de quo suo loco dicendum.

Hoc eodem anno secundo Leonis Imperatoris (vt anno superiori dictum est) in locum Iuuenalis Hierosolymorum Episcopi, successit Anastasius ex presbytero illius Ecclesię vasorum custode: ordinatus quidem, secundum Apostolum, pręcedentibus prophetijs. Quanam autē hęc fuerint, accipe a Cyrillo in rebus gestis c S. Euthymij Abbatis ab eo conscriptis, qui ait: Sequenti autem anno Iuuenalis quidem Patriarcha, XIII. * anno eius Patriarchatus, ex hac vita excedit: Anastasius vero communi omnium suffragio ad sedem illius

ANATOLII EPISC. CONSTANTINOPOLITANI OBITVS.

a Theodor. Lector Collet. lib. 1. GENNADIUS EPISC. CONSTANTINOPOLITANUS ELIGITVR. * neque

b Nicoph. lib. 15. c. 22.

ANASTASIVS EPISC. HIERSOLYMORVM

c Extant apud Sur. die 20. Ianuarij. * XXVIII.

lius promouetur, de quo Euthymij fuerunt prædictiones, & de eo veræ promissiones. A Quarum is statim recordatus, Phidum, qui in Lauram cū ipso accefferat, & illas audierat prædictiones, ordinat diaconum, & rursus ad magnum illum mittit Euthymium vna cum custode Crucis, & prophetiæ significans euentum, & rogans vt sibi permitteretur ad eum descendere. Is autem hæc dat responsa: Ego quidem semper desidero vestram videre perfectionem, & sic lucrum consequi spirituale: sed prior quidem vester aduentus erat ab omni turba remotus, & separatus ab omnibus negotijs: nunc autem vestri magistratus magnitudo dat vobis alium locum & ordinem, Deo ita volente. quamobrem longe meam superat imbecillitatem vestra scilicet præsentia. Rogo ergo te, ne amplius vixeris hoc iter suscipiendo: sin minus, ego quidem te venientem prompto & alacri animi studio accipiam; & deinde necesse erit vt non possim alios amplius repellere; nec potero amplius deinceps hic versari, vt qui ab eorum qui accedunt, hic sim comprimendus multitudine.] hæc ad Anastasium Patriarcham S. Euthymius: cuius de eo præcedentes prophetias, quas te cupere scio, lector, ex eodem auctore hic describamus.

Euthymium (inquit Cyrillus) videre valde desiderabat Anastasius, cuius fidei credita erat custodia sacrorum vasorum sanctæ Resurrectionis ecclesiæ, eratq. Corepiscopus, fuitq. simul discipulus & imitator sancti Passarionis. Cum ergo teneretur tanto eius videndi desiderio, Phido Ioppes Episcopo, & Cosmæ, cuius munus erat custodire Crucem, illam pulchram communicat cupiditatem. Cumq. eos assumpsisset, quinetiam quoque Phidum Phidi Episcopi nepotem (erat autem is adhuc ætate iuuenis & in chorum lectorum coopatus, qui etiam Cyriaco hæc tradidit & narravit) cum eis proficiscitur ad magnum Euthymium. Postquam autem fuerunt iam prope Lauram, ab alijs quidem, cum nondum peruenisset, ignorabatur, Euthymio vero arcano quodam modo aperuit Spiritus. Cum vero statim vocasset Lauræ Oeconomum Chryssippum: Sint (inquit) tibi parata quæ sunt ad recipiendos hospites necessaria: Ecce enim simul cum fratre tuo ad nos venit etiam Patriarcha. Cum autem ipsi iam aduenissent, diuiniore quadam contemplatione magnus correptus Euthymius colloquebatur & differebat cum Anastasio, tamquam cum Patriarcha Hierosolymorum. Atque qui aderant quidem omnes admirabantur.

Chryssippus vero quoque ipse obstupescens, & ad aurem se inclinans Euthymij: Sed non est (inquit) apud nos Patriarcha, o venerande Pater: hic autem est sacrorum vasorum custos Anastasius. Vides quisnam sit eius vestitus? ostendens eius vestes: eæ autem erant splendidae & sericæ: quas quidem (inquit) non est fas Hierosolymitanum Patriarcham induere.] Ad imitationem enim primi eius Ecclesiæ Episcopi, qui sindone tantum simplici induebatur, sancti Iacobi fratris Domini, & in ipsius Domini in eo loco crucifixi memoriam, factum est, vt Hierosolymitani Episcopi haud circumspecte vestiti incederent, sed viliori habitu quam illius Ecclesiæ clerici, qui sericis etiam (vt vides) utebantur indumentis. Sed pergit Cyrillus: Cum aliquo autem tempore se repressisset senex, & veluti ad se rediisset: Sed mihi crede, fili, inquit: hunc vidi candida veste indutum, & quali decet indui Patriarcham; & existimo me non esse deceptum. Sed quod Deus præsciuit, id ad finem quoque deducet. Sunt enim eius charismata minime poenitenda. Ille ergo hæc quidem dixit, multis audientibus; & consecutus fuit rerum euentus.] hæcenus de his ibi.

Hoc item anno, qui primus Gennadij Constantinop. Episcopi numeratur, facta est translatio reliquiarum sanctæ Anastasiæ martyris, impulsu Marciani Oeconomi, Gennadio id suadente Leoni Imperatori, collocataq. sunt in ecclesia: ab eodem Marciano nobiliter erecta Constantinopoli super ædiculam Anastasiæ, ita nominatum locum illum, vbi primum hospitatus S. Gregorius Nazianzenus prostratam fidem erexit, vnde Anastasiæ nomen accepit; id ipsi Gregorio diuino reuelante Spiritu, fore aliquando, vt ædicula illa in basilicam ingentem confurgeret. Hæc quidem facta esse hoc anno, non superiori primo Leonis Imperatoris (vt vult Cedrenus) ideo affirmamus, quod sententia Theodori^a, Niphori^b, & aliorum, eam translationem factam liquet sub Gennadio Patriarcha. De ipso autem templi dedicatione agemus anno sequenti.

^a Theod. Collect. lib. 2. in fin.
^b Niphori. lib. 24. c. 16. & ceteri in eisdem.

Christi annus quadringentesimus quinquagesimus nonus nouis aperitur Consulibus Ricimere atque Patricio: cum Constantinopoli, præsentibus Apostolicæ sedis legatis, exoptatum diu a Leone Imp. celebratum est Concilium, non quidem œcumenicum, vt perebat, ad quod omnes conuocarentur Episcopi, sed ex proximis tantum prouincijs, Gennadio adnitente Constantinopolitanæ sedis Episcopo fidei Catholicæ & Ecclesiasticæ disciplinæ acerrimo vindice atque custode: qui inter alias deformitates cum nactus esset Ecclesiam illam simoniaca labe deturpatam, ad eam penitus euellendam, aliosq. prauos mores extirpandos, Synodum colligi festinauit. Interfuit huic Synodo numerus septuagintatrium Episcoporum, præsenteq. fuere (vt dictum est) Apostolicæ sedis legati a S. Leone missi (cum anno superiori Imperator eos expetisset) Domitianus atque Geminianus Episcopi, quos constat Constantinopoli vsque ad sequentem saltem annum commoratos esse, prout litteræ S. Leonis Papæ ad eundem Gennadium datæ declarant.

CONCILIUM
CONSTANTI-
NOPOLITA-
NUM.

^a Leo epist. 100.

Perierunt quidem huius Synodi Acta, vt non nisi canon vnus aduersus Simoniacos datus reperiri possit. Actum vero in ea esse de abolenda penitus Eutylichiana hæresi, nulla potest esse dubitatio: Etenim ipse Leo Augustus eius rei causa expetierat præsentiam S. Leonis Romani Pontificis: quam cum obtinere minime licuisset, vt saltem legatos e Latere ipse mitteret, exorauit: quibus missis, etsi ab eodem S. Leone non valuerit impetrare vt œcumenica Synodus haberetur, egit tamen vt ex finitimis saltem prouincijs Concilium cogere. Vbi autem conuenere Patres, ex more, primū omnium actum esse de firmando fidei decreto in Chalcedonensi Concilio edito, quod frequentibus ictibus hæretici concutere atque penitus disijcere conabantur; recitataq. ibidem fuisse omnes epistolas illas cum ab Episcopis Orientis, tum etiam a sanctissimis anachoretis conscriptas, in primis vero Romani Pontificis litteras eo argumento anno superiori datas, omnes puto consentient absque aliqua controuersia; cum (vt dictum est) ea potissimum ex causa hæc fuerit Synodus conuocata. Sed quod ipsa Acta Synodalia, quæ hæc ostenderent, periire: illud saltem vnum quod Synodi huius fragmentum superest, recitemus, relictum tamquam fortem arietem ad demoliendas simoniacas molitiones: sic enim se habet quæ tunc ab eadem Synodo scripta est epistola Circularis.

QVÆ ACTA
IN SYNODO.

Religiosissimo & sanctissimo in sacris comministro N. Gennadius, & quæ in Christi Damante regia ciuitate Constantinopoli coacta est sancta Synodus.

^b Apud Theod. post Nomoc. & tom. 1. Biblioth. sanct.

Cum Dominus & Deus & Saluator noster Iesus Christus suis discipulis Euangelij prædicationem credidisset, eosq. per vniuersum terrarum orbem inter homines ad docendum misisset: aperte iussit, vt quod gratis accepissent, eis quoque gratis darent, non aurum vel argentū, aut alias omnino materiales & terrenas facultates pro eis acquirentes: Cælestibus enim & spiritualibus donis nulla est cū terrenis & temporalibus commutandi ratio. Hoc autem præceptum non solum illis, sed etiam nobis per illos dedit, quos in illorum gradum & locum substituere dignatus est: & oportet, sicut illi tunc, nos quoque nunc accurate & diligenter seruare, nec in ijs quæ technas sophisticas non admittunt, vti sophistica calliditate, nec aleam periculosam iacere. Gratis (inquit) accepistis, gratis date: Non possidentes aures, neque aurum, neque argentum in zonis vestris. Simplex est & aperta huius mandati ratio, quæ nihil habet varium, nihil quod non sit facile & explicatum, nihil quod sophistica expositione egeat. A me (inquit) accepistis dignitatem sacerdotij: Si mihi pro ipso parum quid vel magnum soluistis, & hoc a me venditum est; vos quoque ipsum alijs vendite: si autem gratis accepistis, vos quoque gratis date. Quid hoc est mandato apertius? Quid autem ijs qui parent, vtilius? Væ illis re vera qui Dei donum acquirere, vel illud pro pecunia dare, in animum inducunt: In fel enim amaritudinis & vinculum iniquitatis ijs (iuxta sancti Petri sententiam) a sua malitia comprehensi sunt.

QVOD ADVER-
SYM SIMO-
NICOS STA-
TVTVM SIT.

^c Matth. 10.
^d Marc. 6.

^e Act. 8.

Vnde & sanctorum & beatorum Patrum sanctæ & magnæ Synodi œcumenicæ Chalcedone congregatæ huic legi Dominicæ conuenit canon, qui sic a nobis aperte iisdem verbis editus est:

CANON CON-
CIL. CHAL-
CED. ADVER-
SVS SIMO-
NICOS.

Si quis Episcopus pecunijs ordinationem fecerit, vel non venalem gratiam ad venditionem

tionem deduxerit, & pecunijs ordinauerit Episcopum, vel Corepiscopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel aliquem eorum qui in clero connumerantur, vel pecunijs prouehat Oeconomum, vel Defensorem, vel Paramonarium, vel omnino aliquem ex clero propter suum turpe lucrum: qui hoc aggressus esse conuictus fuerit, de proprio gradu veniat in periculum; & qui ordinatur, nihil ex ordinatione, vel promotione, quæ fit instar mercaturæ, iuuetur, sed sit alienus a dignitate, vel curatione, quam pecunijs affectus est. Si quis autem his turpibus ac nefarijs lucris sequestrer, intercessorve apparuerit: is quoque si sit clericus, a primo gradu excidat; si autem laicus, vel monachus, anathematizetur.] Quæ sequuntur, tamquam Theodori verba sint, diuerso charactere habentur exarata: sed eorundem Patrum Constantinopoli hoc anno congregatorum epistolæ Encyclicæ conuenire, neminem puto inficias iturum; quæ sic se habent:

Pulcherrima & valde pia sunt huius canonis sanctorum Patrum præcepta, quæ omnem inuasionem satanicam, diabolicumq. conatum, qui in donum spirituale intenditur, repellit & rescindit. Nullo enim modo vult ordinationis promotionem pecunijs aut fieri, aut suscipi, nec ab eo qui illam exercet, nec ab eo qui ordinationis promotionem accipit: sed nec ante tempus ordinationis, nec post dari pecunias concedit: omnium enim in hac quoque re esse sordes, munerumq. corruptionem pronunciat.

Quoniam tamen ijs ita aperte prohibitis, quidam sunt in Galatarum Ecclesia deprehensi propter turpe lucrum & auaritiam hæc salutaria & humana præcepta negligere & transgredi: ea quoque ipsa nobis renouare visum est cum hac sancta Synodo, quæ in hac regione, Noua Roma, nunc agit: vt sine omni penitus inuentione, & omni prætextu, calidoq. commento impiam hanc & odiosam, quæ nescio quomodo in sanctissimas Ecclesias subijt, consuetudinem omnino excindamus; vt cum pura & absque vlla cauponatione eorum qui ordinantur, renunciatio ab Antistitibus facta fuerit, gratia Spiritus sancti superne veniat. Quibus nescio an per pecuniam promotionem facientibus, & manu non pure operante, ad eum qui promouetur accedit, secundum vocem Euangelij, & non potius retrahitur gratia sancti Spiritus.

Scias ergo, o vir religiosissime & omni ex parte sanctissime, quod quicumque huius conuictus fuerit Episcopus, vel Corepiscopus, vel Viator, vel presbyter, vel diaconus, vel quiuis alius ex canone, vel ex laicis, communi Antistitum decreto, communiq. sententia condemnatus est, sicut de hoc quoque sanctorum Patrum præcedens canon loquitur. Oportet enim gratiam semper esse gratiam, & argentum apud eam nequaquam intercedere. Sit ergo & ab omni sacerdotali dignitate & ministerio alienus, & anathematis loco subiectus, qui & se per pecunias acquirere existimat, & qui eam pecunijs habere pollicetur, siue sit clericus, siue laicus, siue hoc facere conuincatur, siue non: quia fieri non potest, vt conueniant quæ conuenire nequeunt, nec vt Mammona Deo consentiat; vel vt qui ei seruiunt, Deo seruiant. Domini est sententia, cui contradici non potest: Non potestis Deo seruire & Mammonæ.

Nos in his pro viribus consulentes, & eis cedentes *, cum eo qui hæc dixit, aduersus eos qui in ijs peccant, sententiam protulimus. Tua sanctitas curam gerat, omni adhibita diligentia, vt hæc per transcripta exemplaria innotescant & sanctissimis Episcopis qui tibi subsunt, & πρεσβυτεροις, & alijs omnibus: vt in vno spiritu & vna anima omnes simul constipati Christiani aduersus communem inimicum, Dei auxilio, possimus auaritiæ radicem, quæ ab illo in nobis insita est, cum omnibus eorum malorum germinibus excindere. Omnem quæ tecum est in Christo fraternitatem salutamus. Fortis existens in Christo, ora pro nobis, sanctissime frater.] post epistolam hæc ibidem sequuntur: Huic epistolæ cum ipso Gennadio subscripserunt etiam septuagintatres.] sed ponuntur ibi Metropolitanorum Antistitum tantummodo nomina, videlicet:

Ioannes Episcopus metropolis Heracleæ
Anastasius Episcopus metropolis Ancyrae
Eunomius Episcopus metropolis Nicomediæ

Petrus Episcopus metropolis Nicææ.] reliquorum autem nomina desunt: at tantummodo hæc sunt quæ ex nobilissima Synodo remanserunt. Ceterum excisis licet Simonia malæ arboris ramis, ex occultis radicibus iterum infelices propagines pullularunt: adeo vt opus fuerit, non post multos annos, vt quos Ecclesiastica censura non terruit, Imperator in officio contineret: sed de his suo loco dicturi sumus.

Qui

A Qui autem solertissimus fuit vna cum Catholica fide etiam Ecclesiasticam disciplinam factam rectam relinquere, ipse Gennadius Constantinopolitanus Episcopus, haud impune fuit Ecclesiasticos conculcari canones; in quorum custodiam non Episcopos tantum & Imperatorem, sed Sanctos ipsos cum Deo in cælo degentes coadiutores, & delinquentium ultores adhibuit. Pauendum plane de his extat exemplum a Theodoro Lectore primum ac subinde a Nicephoro recitatum de clerico ecclesiæ sancti Eleutherij martyris, quem cū Gennadius sæpe admonuisset, vt prauorum morum vsum relinqueret, & ministerio cui mancipatus fuerat, & ordini quo insignitus erat, vitam consentaneam institueret: cum vero in admonendo & corrigendo eum operam (vt dicitur) & impensam perderet; martyrem eius vel emendatorem, vel ultorem interpellauit. Res gesta describitur non solum a Theodoro Lectore, atque Nicephoro, sed & a Cedreno & alijs, at copio-

B sius a Sophronio, istis verbis primo, vnde acceperit, fideliter narrante:

Accessimus ad cœnobium, quod dicitur Salama, nono ab Alexandria milliario distans: inuenimusq. illic duos presbyteros senes, qui dixerunt nobis Constantinopolitanæ Ecclesiæ se esse presbyteros. Narrabantq. nobis de beato Gennadio Constantinopolitano Patriarcha, quod fuerit mitissimus, & mundus corpore, multumq. continens. Dicebant & hoc nobis de ipso: Quod cum molestaretur a pluribus de quodam clerico nimis delinquente, Charisio nomine: accersuit eum Patriarcha, ipsumq. emendare conatus est. Cum vero nihil increpando proficeret, permisit eum cum paterna & Ecclesiastica censura flagellari. Postquam vero didicit in nullo meliorem fieri neque per verba, neque per flagella (vacabat enim homicidijs & magicis præstigijs) misso quodam Apocrifario suo, iussit vt diceret sancto martyri Eleutherio (erat enim lector in ipsius Oratorio Charisius)

C Miles tuus, sancte Dei Eleutheri, multum peccator est: aut emenda illum, aut excide. Venit igitur Apocrifarius in Oratorium; & stans ante altare, & intendens ad sepulchrum martyris, extendensq. manum suam, ait martyri: Patriarcha Gennadius significat vobis, sancte Christi martyr Eleutheri, per me peccatorem, quia miles tuus multum peccat: Aut emenda illum, aut præcide eum. In crastinum vero mortuus inuentus est scelerum opifex Charisius.] hætenus ibi.

Quod rursus pertinet ad Gennadij studiū de restituenda Ecclesiastica disciplina, addit post hæc Nicephorus, numquam eum voluisse ordinare aliquem sacerdotem, qui Psalterium Dauid non semper haberet in ore: vt plane exegerit in clero monasticā obseruantiam.

Hoc item anno, vbi primum Episcoporum Synodus Constantinopoli habita ad finem perducta est, ab eisdem Episcopis celeberrima facta est dedicatio nobilis ecclesiæ a Marciano erectæ, nomine Anastasiæ, egregij Magni illius Gregorij Nazianzeni monumenti. Moris namque fuit celebrare Encænia tempore Synodorum, cum videlicet plurimi Episcopi conuenissent in vnum, prout innumera superius diuersis locis exempla recitata declarant. Quæ vero acciderint in eiusmodi dedicatione basilicæ, ipsius Marciani Acta demonstrant, quæ sic se habent, post enarratam eiusdem templi amplitudinem, & sacrorum vasorum eidem collatorum præstantiam:

Omnibus autem conuenientibus, noui quidem templi (vt par est) Encænia celebrantur & dies quoque, qua ipsa martyr certamen consummauit, ipso, inquam, Decembre. Vocabant autem ad Encænia & fideles Imperatores, & sacrum Senatū, & omnem (vt semel dicam) ciuitatem. Oportebat autem, quod latebat, Marcianum eo die videri, qualis esset moribus, qualis virtute, & quantum se ultra mandata extendebat.

E Nam cum tota concurreret ciuitas, & egentes vna cum ea quodam pacto attraherentur: pauper quidam accedens ad hunc virum egregium (ij enim exquirunt & discunt benignas & clementes animas, non secus atque hi qui laborant, medicos) accedens ergo, respexit ad eius dexteram, & petijt vt acciperet aliquod medicamentum famis. Ille autem (tunc enim nihil gestabat in sinu, sed re vera habebat intra animæ sinum benignitatem multam & clementiam) cum remotus fuisset ab omnibus, & locum aspexisset valde latentem: nullo autem alio nisi vnica tegetetur tunica, quod quidem fuit ei tota vira familiare, vt duabus non vteretur tunicis: cum sic se haberet vir diuinus, etsi facile erat, excusando egestatem, repellere supplicationem: nam quod nihil portabat, testes habebat omnia intuentes oculos: Ille, perinde ac si non daret, fieri non posset vt non Deo offerret molestiam, cum se ea ipsa, quæ sola intus erat, veste exuisset, dat egenti prompto & alacri animo: & de cetero habebat solam vestem sacerdotalem & penulam, quæ corpus

^a Theod. Collect. lib. 1.
^b Niceph. lib. 15. c. 23.

^c Præf. Spirit. cap. 145.

QVID GENNA
DVS IN CHA
RISIVM.

^d Niceph. lib. 15. c. 23.

ENCÆNIA
ANASTA
SIAE.

^e Extant apud Sur. tom. 1. die 10. Ianuarij.

MARCIANI
OECONOMI
CHARITAS.

IN VSDEN EPI
STOLAE VER
BA.

GALATAS
SIMONIACI.

^a Matth. 6.

^b cedentes

contegebat; quam etiam vndiquaque contrahens, cupiebat, quantum fieri poterat, late- re, & id quod factum fuerat, omnium celare oculos.

Postquam autem fuerunt intra ædem sacram (ei autem diuinum celebrare sacrificium iussit primus sacerdotum) ille quidem penulam similiter contrahebat & complicabat, cupiens (vt diximus) etiam latere. Qui autem aderant, & vna cum eis Pontifex, cum oculos in eum defixissent, vident quoddam nouum & arcanum miraculum, & propemodū ijs solum credibile qui aspexerunt. Vident eum intus indutum eximia quadam veste regia, & auro nitenti intertexta; quæ tunc etiam magis apparebat in manibus, quando eos qui accedebant, diuino corpore impertiebat. Hæc videntes alij quidem apud se mirabantur, alij autem alijs quoque enunciabant, nonnulli quidem vt admirantes, nonnulli vero (vt est verisimile) etiam inuidentes. Qui etiam apud ipsum Pontificem Gennadium accedentes, tamquam existimantes eum nescire, quæ eum scire maxime volebant, ei renunciabant: deinde etiam ei conabantur detrahere, & mouebant calumnias aduersus bonam illam animam. Et ille se ipsum quoque dicebat vidisse, modum autem ignorare, & se de eo re vera dubitare.

Postquam autem a Marciano fuit impositus finis sacrificio; eum accersit Patriarcha, & eum, secundum conueniens, de veste reprehendit, dicens, eam magis Imperatoribus conuenire, quam sacerdotibus. Ille autem magis animi dubius, quam is qui dubitabat, proci- dit ad pedes illius, & in eos multas effundens lacrymas, negabat omnino id quod dictum fuerat, & dicebat deceptos fuisse eius oculos: Tale quid enim vel solum cogitasse, aperta est insania. Ad hæc Patriarcha (stultum enim existimabat, & a ratione aperte alienum, proprijs non credere oculis) manu propria statim tangens, relaxat ipse penulam cum veste sacerdotali; & de cetero miraculum videbatur & dicebatur: Nam illa quidem aurea quæ ante videbatur tunica, nusquam erat: nudus autem sanctus videbatur, sicut erat, exceptis his indumentis sacerdotalibus; nudus, inquam, qui vere aureis virtutis tunicis, quæ sub aspectum non cadunt, tegebatur. Hoc Pontificem quidem adducit in admirationem; in admirationem etiam adducit Imperatores, cum iam fama ad eos peruenisset, Leonem nimirum & Irenem Augustam: clarum autem erigit trophæum simul & aduersus malignam & sceleratam Eutychetis* insaniam, quæ (proh dolor!) vsque ad id tempus defendebatur ab aliquibus.] hæc ex Actis Marciani Oeconomi viri sanctissimi: reliqua autem de ipso suo loco dicemus opportunius. Tali namque meruerunt nobilitari miraculo Encænia illius Anastasie, Gregorij olim Nazianzeni sedis, ab ipso plurimis laudibus celebrata.

Aucta est etiam eodem Gennadij Episcopi tempore Constantinopolitana Ecclesia nobilissimo cœnobio monachorum Acœmetarum, hoc est, Insomnium; in quo plurima multitudo habitans monachorum iuges die noctuq. peruigiles Deo laudes offerret, triper- dito tempore, & monachis sibi inuicem succedentibus. Vocati sunt ijdem, Studita, a Studio viro clarissimo, qui eiusmodi monasterium erexit; de quo ista Nicephorus: Eiusdem Gennadij Episcopatus tempore, Studius vir præclarus Roma Constantinopolim peruenit, & sancto Præcurfiori templum erexit, in quod monachos ex domicilio eorū, qui ἀνομιῶν, hoc est, Insomnes dicuntur, induxit. Horum domicilium Marcellus diuinissimus construxerat, in quo perpetuis carminibus numquam non hymni Deo canebantur, sodalitate monachorum eam ob rem in tres cœtus diuisa. In ea quoque mandra Ioannes Caly- bites monachum egit.] hæc Nicephorus.

Quod vero ad Studium monasterij conditorem pertinet: non solum suo ipsius clarus fuit munere Consulatus, sed maiorum suorum quoque magistratibus insignis. Tempo- ribus namque Maioris Theodosij claruit Studius Præfectus Prætorio, ad quem extat lu- culenta S. Ambrosij epistola ad eius consultationem respondentis, qua ipsius summa religio innotescit. Porro hunc de quo est sermo, ante quinquennium cum Actio Consula- tum gessisse, Facti produnt Consulares: ea enim nobilissima omnium dignitate insignire voluit Studium nouum Constantinopolis colonum Marcianus Imperator anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quarto: in Oriente quidem ipsum creatum fuisse Consulem, ex eo liquet, quod Actium collegam constet esse creatum in Occidente. Diui- no plane consilio accidit, vt religiosissimus Senator cum bonis suis Roma migrarit Con- stantinopolim, ita præreptus a ventura per Vuandalos inferenda Urbis captiuitate. Hunc quidem qui Consulatum gessit, eundem esse cum Studio qui condidit monasterium, Sui- das affirmat, cum de alio ab eo erecto ædificio hæc ait: Idem Studius Princeps ædem Ar- chistrategi Nacoliæ condidit, in qua extant versus heroici:

Studius

Studius illustrem ædem condidit, celeriterq. suorum Laborum præmium reperit, Consulares fasces adeptus.]

Ante quidem excidium Urbis per Gothos illatum Studiorum familiam translata Con- stantinopolim, inde potes intelligere, quod reperitur a Studius Præfectus Urbis Con- stantinopolis sub Consularu Honorij sexto & Aristeneti, anno Domini quadringente- simo quarto. At de Studio hæcenus: de Studitis vero monachis suo loco pluribus di- cendum. Ad sextum autem Imperatoris annum illud absolutum esse cœnobium, Cedre- nus habet.

Ceterum quod spectat ad Acœmetarum monachorum institutum, non fuit eius Mar- cellus auctor, sed propagator: verum Alexander Abbas, eiusdemq. Marcelli institutor religiosum illum cultum inuenit, prout eiusdem Marcelli Acta testantur. successit vero Alexandro in præfectura monasterij Ioannes Marcelli collega, cum ne crearetur Abbas Marcellus ipse inde recessisset, sed post Ioannem præesse cœnobio compulsus. Porro sub ipso Marcello plura ædificante monasteria, laudabile institutum illud semper Deum lau- dantium longe lateq. diffusum esse, eius Vitæ Acta testantur.

Hoc eodem anno Acacius Episcopus Antiochenus, cum sedisset annum dumtaxat, ex hac vita decessit: in cuius locum subrogatus est Martyrius, de cuius sedis annis in eius obitu dicturi sumus.

Quod autem ad huius anni res gestas in Occidente pertinet, obruta pene noscuntur esse silentio, nisi tantum quod sub anni huius Consulibus data haberetur sancti Leonis de- cretalis epistola ad Episcopos Campaniæ, Samnij, atque Picœni, de seruanda antiqua tra- ditione Ecclesiæ, vt non nisi Paschæ & Pentecostes tempore, citra necessitatem, sanctum baptisma ministraretur, præmissis catechismis & exorcismis, ieiunijs atque alijs, quæ sa- crum baptisma præcedere solent. Sed & illi etiam occurrere studuit corruptelæ, cum prætextu magis fructuosæ pœnitentiæ, confessionem peccatorum, quæ solita erat esse secre- ta, quidam in publicam conuertebant: quem prauum vsus sanctus Leo remouit, iubens omnino fieri eam ex more secretam. Est autem huiusmodi ipsius de confessione publica tollenda decretum:

Illam etiam contra Apostolicam regulam præsumptionem, quam nuper agnoui a qui- busdam illicita vsurpatione committi, modis omnibus constituimus submoueri (de pœ- nitentia videlicet, quæ ita a Fidelibus postulatur) Ne de singulorum peccatorum genere libellis scripta confessio publice recitetur, cum reatus conscientiarum sufficiat solis sacer- dotibus indicare confessione secreta. Quamuis enim plenitudo fidei videatur esse lauda- bilis, quæ propter Dei timorem apud homines erubescere non veretur: tamen quia non omnium huiusmodi sunt peccata, vt ea, qui pœnitentiam poscunt, non timeant publicare; remoueat tam improbabilis consuetudo, ne multi a pœnitentiæ remedijs arceantur, dum aut erubescunt, aut metuunt inimicis suis sua facta referare, quibus possunt legum constitutione percelli. Sufficit enim illa confessio, quæ primum Deo offertur, tum etiam sacerdoti, qui pro delictis pœnitentium precator attendit. Tunc enim demum plures ad pœnitentiam poterunt prouocari, si populi auribus non publicetur conscientia confiten- tis.] hæc ipse: qui dum ait, contra Apostolicam regulam ista præsumi, plane insinuat ex A- postolica traditione probatam haberi in Ecclesia secretam peccatorum confessionem. At de his superius actum est pluribus. Iam transeamus ad anni sequentis res gestas.

Sexagesimus supra quadringentesimum voluitur annus Domini, notatus Magni & A- pollonij Consulatu. Est mentio Magni Consulibus apud Gennadium, vbi agit de Fausto, atque ait: Scripsit postea ad Felicem Præfectum Prætorij & Patriciæ dignitatis virum, filium Magni Consulibus iam religiosum, epistolam ad timorem Domini hortatoriam.] hæc ipse: at de Felice inferius.

Huius anni exordio Leo Augustus impulsus Synodicis decretis Concilij ad finem anni superioris Constantinopoli (vt vidimus) celebrati, iam peractis Encænijs, iussit inuaso- rem Alexandrinæ Ecclesiæ Timotheum inde eijci, dato ad hoc certo rescripto ad Ducem

DE MARCIA- NO MIRACU- LVM.

DE TERTIO MIRACVLYM

* Artij

MONASTE- RIVM STVDI- TARVM BRE- CTVM.

a Niceph. lib. 15. c. 23.

b Ambros. epist. 59.

c Suid. in hys flor.

ALEXANDER AVCTOR ACOEMETA- RVM.

b Extant apud Sur. die 29. Decemb.

MARTYRIVS EPISC. AN- TIOCH.

c Leo epist. 80.

SECRETAM ET NON PV- BLICAM CON- FESSIOMEM HISE DEBE- RE.

d Gennad. de scrip. Eccl. c. 35.

LEO IMP. EXPELLIT TI- MOTHVM ALEXAND.

Augustalem, qui curaret exacte negotium. Sed quæ de his habet Liberatus Diaconus, hic reddamus; ait enim: Scripsit Imperator Leo Duci Alexandria Stylæ, vt pelleret quidem ab Episcopatu omnibus modis Timotheum, inthronizaret autem alium decreto populi, qui Synodum vindicaret. Iussione suscepta Dux Stylæ, fecit quæ fuerant imperata. In exilio relegatur Timotheus Aclurus Chersonæ arcta custodia, & cum eo Petrus hæreticus; & pro Proterio Timotheus cognomento Solofaciolus, siue Albus, Episcopus constituitur.] hæc Liberatus. Quæ quidem primum omnium (quod ad tempus spectat) hoc anno & non ante facta esse (vt habet Cedrenus b anno superiori) vt affirmemus, monent litteræ sancti Leonis Romani Pontificis ad Leonem Imperatorem hoc anno datæ decimoquinto Kalendas Iulias, quibus vt de recenti facto gratias agit de expulso inuasore Timotheo, cum necdum creatus eius successor esset Solofaciolus: vt plane appareat hoc eodem anno e-

Liberat. Bre. p. 15.

Cedren. in Com. p. 21.

DE TIMO- THEO INVA- SORE SEDIS ALEX. SIMV- LATE AGEN- TE.

Leo epist. 100.

S. LEO ADMO- NET DE TI- MOTHEO GEN- NADIUM.

DE PHELEN- DO TIMO- THEO ET CREANDO NOVO EPISC. ALEX. LEO AGIT.

Leo epist. 99.

S. LEO PAPA AD LEONEM IMP.

Sed in eo corrigendus est Liberatus, dum ait, eum statim relegatum esse Chersonam, vel quod scribit Cedrenus, missum in Paphlagoniam primum, deinde vero relegatum in Cherfonessum, vel (vt alij habent) in Oasim. Nam constat eiusdem sancti Leonis Romani Pontificis litteris dicta die hoc anno ad Gennadium datis, eundem Timotheum permiffum fuisse venire Constantinopolim sub specie quadam abdicandæ hæresis, & recipiendi Chalcedonenfis Concilij: ista enim speciosa larua sese impius per suos, quos penes Imperatorem Constantinopoli habebat, intrudere in eam urbem conatus est, re vera tamen, vt edita professione Catholica, restitueretur in Alexandrinam Ecclesiam. De his autem cum tam Gennadius Constantinopolitanus Episcopus, quam etiam ibi adhuc agentes Apostolicæ sedis legati Domitianus & Geminianus Episcopi reddidissent certiozem sanctum Leonem, ipse mox ad eundem Gennadium ista rescripsit:

Dilectionis tuæ litteris & fratrum Coepiscoporumq. nostrorum Domitiani & Geminiani sermone agnoui, Timotheum, postquam Ecclesia Alexandrinæ ciuitatis expulsus est, Constantinopolim (nonnullis hoc fidei aduersarijs agentibus) venire permiffum: vt (quantum datur intelligi) quia vniuersorum Domini sacerdotum sententijs coarctatus, inuitus saltem ad Catholicum se dogma conuertat; vt (tamquam propter hanc tantummodo culpam videatur eiectus) hæreticæ peruersitatis errore damnato, doctrinæ Apostolicæ, vt ad Alexandrinam redeat Ecclesiam, acquiescat: cum illi, etiam si Catholicus probaretur, hoc vehementer obsistat, quod viuente Episcopo, tantæ sedis inuasor; & auctor apparuit inauditæ crudelitatis admissæ.

Et ideo dilectio tua, sollicitudine qua claret, eniti & elaborare debet, ne cum tam nefario homine sermo aliquis priuatim vel publice misceatur: neve sub specie correctionis eius, quorundam conuentui præbeatur occasio: neve redeundi integram capiat libertatem, de quo iam edictis suis Princeps Christianissimus iudicauit. Omni igitur labore & circumspetione peruigili vnitati Ecclesiasticæ profuturus, enitere, frater carissime, vt spes suffragatoribus ipsius adimatur, & Alexandrinis ex clero suo Catholicus Episcopus secundum morem veterem per Orthodoxos Episcopos consecratur. Quia parricida ille non aliter a suis defensoribus deseretur, nisi Alexandrina Ecclesia, quæ Patrum honori & suæ restituenda est libertati, rectorem sanandis omnibus, quæ male gesta sunt, probatissimum fuerit consecuta. Datum decimoquinto Kalendas Iulias, Magno & Apollonio Consulibus, per Philoxenum Agentem in rebus.] hæc sanctus Leo: ex quibus in primis erroris redarguas, qui dixerunt Timotheum relegatum fuisse, arctaq. custodia, ne effugeret, custoditum. Eadem quoque die, de subrogando in locum Timothei alium Episcopum, ita scripsit ad Leonem Imperatorem d:

Si gloriosum pietatis vestræ in fidei defensione propositum tanta prosequi laude cupiamus, quanta rerum ipsarum magnitudo deposcit; inueniremur impares in actione gratiarum, si nostri tantum oris angustijs vniuersalis Ecclesiæ gaudia celebremus. Sed dignius illius remuneratio vestris actibus meritisq. seruabitur, in cuius causa & speciali excellitis animo, & oprato triumphatis euentu gloriæ. Sciat igitur clementia vestra, omnes Ecclesias Dei cum laude exultare pariter & lætari, quod ab Alexandrinæ Ecclesiæ iugo improbus parricida depulsus est; & populus Dei, cui prædo nefarius incubabat, in antiquam fidei libertatem redactus, potest iam in salutis viam fidelium sacerdotum prædicatione renouari, cum videat omne seminarium venenorum cum ipso auctore proiectum. Nunc ergo quia hoc constanti proposito & magna mente peregristis; consummato operi fidei illud adiungite,

A iungite, vt de Catholico illius ciuitatis Præsule, quod Deo placeat, decernatis, quinulla damnatae toties impietatis sit infectus aspergine: ne fortasse reatum vulnus sub specie obductæ cicatricis increfcat; & plebs Christiana, quæ, vobis agentibus, aperte ab hæreticorum peruersitate liberata est, letalibus iterum obnoxia sit venenis.

Vides autem, venerabilis Imperator, & euidenter agnoscis, quod in persona de cuius abscissione agitur, non sola est fidei integritas intuenda: quæ etiam si vllis correctionibus professionibusq. purgari & in integrum valeret qualibet conditione restitui, nequaquam tamen quæ scelestæ & cruentæq. commissa sunt, possunt probabilium verborum protestationibus aboleri: quia in Pontifice de hoc (maxime tamen tantæ Ecclesiæ sacerdote) nõ sufficit sonus linguæ & sermo labiorum: & nihil prodest, si Deus voce prædicatur, & mens impietate conuincitur. De talibus enim per Apostolum sanctus Spiritus loquitur: Habentes

B speciem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. Et iterum alibi b: Deum profitentur se scire, factis autem negant. Vnde cum in omni Ecclesiæ membro & integræ fidei veritas & bonorum operum plenitudo quærat: quanto magis in summo Pontifice debent vtraque præcellere, quia alterum sine altero non potest cum Christi corpore compaginari? Nec necesse est nunc omnia, quæ Timotheum execrabilem faciunt, enarrare; cum copiose atque manifeste in totius mundi notitiam, quæ per ipsum ac propter ipsum sunt gesta, processerint; & si quid ab incomposito vulgo contra iustitiam perpetratum est, in huius omnia verticem confluant, cuius desiderijs manus furentium seruiuerunt. Vnde si etiam in professione fidei nihil hic negligat, nihil fallat: aptissimum gloriæ vestræ est, ab hoc appetitu illum prorsus excludere: quia in tantæ vrbis Antistite vniuersa Ecclesiæ membra decet sancta exultatione gaudere; vt vera pax Domini non solum prædicatione fidei, sed etiam morum clarificetur exemplo. Datum decimoquinto Kalendarum Iuliarum, Magno & Apollonio Coss. per Philoxenum Agentem in rebus.]

Hæc cum accepisset Imperator, obsequens Romano Pontifici, & Timotheum relegari præcepit, & successorem Proterij a clero Alexandrino eligi, & ab Aegyptijs Episcopis more pristino ordinari. Ad hoc quidem tempus, quæ de relegatione Timothei & electione successoris Episcopi Alexandrini a Liberato Diacono vel alijs dicta sunt, referri debent. Porro de successore Proterij, item Timotheo nominato, hæc idem auctor habet: Hic quidem Timotheus Catholicorum Episcopus vixit sine seditione. Quieuit enim Alexandrina Ecclesia toto tempore Leonis & Zenonis, donec Basiliscus arripuit tyrannidem, &c.] Quæ autem post hæc renouata sunt turbæ, suo loco dicemus.

D Ordinat us itaque Orthodoxus Episcopus Ecclesiæ Alexandrinæ Timotheus, statim, de sua ordinatione vna cum Catholicæ fidei professione litteras dedit ad sanctum Leonem Romanum Pontificem, missis ad hoc legatis Daniele presbytero atque Timotheo diacono: præstiterunt id ipsum eiusdem Alexandrinæ Ecclesiæ clerus, necnon Aegypti Episcopi Orthodoxi, qui Timothei ordinationi interfuerunt: ad quos singulos perbreues extant redditæ ab eodem Leone epistolæ, atque in primis ad Timotheum recens creatum Episcopum ita conscriptæ d:

E Euidenter apparet, sub Apostolicæ splendore sententiæ, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum; & diuinæ dispensatione pietatis, vbi excipiuntur aduersa, ibi donantur & prospera: quod Alexandrinæ Ecclesiæ experimenta demonstrant, in qua multos sibi patientiæ thesauros humilitas, modestia, & tolerantia congregauit: quia iuxta est Dominus ijs qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu saluabit: glorificata in omnibus inclyti Principis fide, per quem dextera Domini fecit virtutem, ne in thronum beatorum Patrum Antichristi diutius federet opprobrium, cuius impietas nemini magis quam sibi nocuit: quia etsi aliquos ad societatem facinoris impulit, se tantum denique inexpiabiliter cruentauit. Vnde de eo, quod instinctu fidei in fraternitatem tuam, cleri, & plebis, atque omnium Fidelium egit electio, vniuersam mecum Ecclesiam Domini gaudere rescribo; vtq. hoc benignitas diuinæ pietatis multiplicata gratia confirmet, exopto: ita ipsi per omnia tua deuotione famulante, vt etiam eos qui veritati aliquatenus restiterunt, reconciliandos Deo per Ecclesiæ preces instanter acquiras, & sacramento Catholicæ fidei, cuius soliditas nullam diuisionem recipit, sollicitus rector adiungas, illum imitatus verum piumpq. pastorem, qui animam suam s. posuit pro ouibus suis, & errantem h vnam ouem non flagellis coercuit, sed ad ouile proprium suis humeris reportauit.

Agat ergo dilectio tua, frater carissime, ne vel Nestoriani dogmatis, vel Eutychianier-

EXCLUDEN- DVS TIMO- THEVS A SPB RECUPERAN- DAE SEDIS.

a 2. Tim. 3. b Tit. 1.

TIMOTHEVS ABLVVS RE- LEGATVR. c Liberat. Dia. in Breuiar. c. 15. TIMOTHEVS EPISC. ALEX.

DE LEGATIO- NE MISSA A- LEXANDRIA ROMAN.

d Leo epist. 101.

e Rom. 8. EPISTOLA S. LEONIS AD TIMOTHEVM EPISCOPVM ALEXANDR. f Psal. 33.

g Iosn. 10. h Luc. 15.

1. Cor. 3.
DE REDUCEN-
DIS LAPSI.

roris vllum in Dei populo possit vestigium reperiri. Quia nemo potest fundamentum ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus: qui vniuersum mundum non reconciliaret Deo Patri, nisi per fidei regenerationem omnes in nostræ carnis veritate susciperet. Cum ergo scribendi opportunitates, quibus fraternitas tua vtatur, extiterint: sicut necessarie & ex more fecisti, vt per filios nostros Daniele presbyterum & Timotheum diaconū ordinationis tuæ ad nos scripta dirigeres, ita omni tempore in hoc officio perseueres, vt de prouectibus pacis sæpe (quantum fieri potest) sollicitudini nostræ mittantur indicia; vt per alterna colloquia sentiamus, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Datum decimoquinto Kalendas Septembris, Magno & Apollonio Coss.] hæc ad Timotheum sanctus Leo.

Ad Episcopos etiam eius ordinatores eadem die idem Pontifex Leo scripsit epistolam. Portauerant hi pondus diei & æstus, & persecutionis tempore aduersus Timotheum sedis illius inuasorem infracti steterant & inconcussi. Horum igitur cum S. Leo litteras de Catholico ordinato Antistite accepisset, eisdem adgratulans, istas reddidit^b:

b Leo epist. 103.
* Ioanhe

Leo Episcopus Theophilo, Ioanni, Athanasio, Abrahæ, Danieli, Ioanni *, Paphnuto, Mursæo, Panuluo, & Petro Episcopis Aegyptijs.

EPISTOLA
LEONIS PAP.
AD EPISCO-
POS AEGY-
PTI.

Litteris fraternitatis vestræ, quas ad me filij nostri Daniel presbyter & Timotheus diaconus detulerunt, cognouisse me gaudeo, quod gloriosi & venerandi Principis fides Prophetica & Euangelica vnita doctrinis ad sanctos & Deo placitos dispositionum suarum deuenit effectus, vt cruentissimo Alexandrinæ Ecclesiæ peruasore deiecto, & in longinqua translato, dignum sua gubernatione rectorem totius ciuitatis mereretur electio; ad cuius vos consecrationem nullus ambitus traheret, nulla seditio impelleret, nulla iniquitas incitaret: sed in medio constituta meritorum sanctitate, eum cunctis non dubitaret præponere, quem sibi vniuersitas cuperet præsidere. Vnde reddita populis Christianis Dei pace gaudentes, commendamus vobis inuicem vestri operis dignitatem; vt religiose per omnia ordinatus Antistes fraterno se viuere experiatur assensu, & ad abolenda scandala, quæ error hæreticus excitauerat, cooperatione vestra gaudeat adiuuari.

EPISTOLA
LEONIS PAP.
AD EPISCO-
POS AEGY-
PTI.

SALVRES
ADMONITIO-
NES.

Excluso enim qui imitator diaboli fuit, & in veritate non stetit, male vtens specie peruari honoris & nominis; congruit vt Alexandrina Ecclesia eum veneretur & diligat, quem & probitate morum & integritate Catholicæ fidei dignum tanto sacerdotio comprobauit. Cui mutæ charitatis plenum animi nostri præbemus affectum, cohortantes, fratres carissimi, & fiducialiter exigentes, vt in prædicatione verbi, in eruditione præcepti, illam formam custodiatis charitatis, sine qua nullæ possunt prodesse virtutes. Quod autem fratri & Coepiscopo nostro Timotheo de reuocandis ijs, qui a veritatis itinere deuiantes, inconsultius se ferociusq. gesserunt, scriptum esse cognoscitis; dilectio quoque vestra ad curam suam intelligat pertinere: vt quia late sese pestilens illa ægritudo diffudit, vbique omnibus eadem adhibeatur medicina vulneribus; vt per diligentiam pastorem in cunctis Ecclesijs Domini ouile repararetur, & per sollicitudinem charitatis atque doctrinæ omnes Christi oues vnum sentiant habere pastorem. Data decimoquinto Kalendas Septembris, Magno & Apollonio Coss.]

DE MODESTIA
ET CHARITA-
TE ORTHODO-
XORVM.

Vidisti ne, lector, quales esse soleant Orthodoxi vincentes? non efferrī superbia, nec ad vindictam acceptarum iniuriarum impelli, sed omnia in eos qui superati sunt emolumenta conuertere: vt plane appareat, non contra impios, sed contra impietatem potius bellum gessisse, immo & pro ipsorum salute dimicasse, cum omni abolita iniuriarum memoria, memores tantum sint, quibus valeant modis omnibus illis subuenire atque prodesse: Ita plane filij pacis, quos non odium & vindicta, sed charitas & benignitas mouet ad bellum: Vt vel ex hac saltem parte valeas pios ab impijs, atque ab hæreticis Orthodoxos discriminare; cum innumeris exemplis, Ecclesiæ præsertim Alexandrinæ, videas illos rerum potestatem semel nactos, statim furentes in Orthodoxos insurgere, arma sumere, & in eos excitare alios vndique hostes, sacra dispergere, cruentare manus, & (quod latronum ac furum est) mactare gregem & perdere. Sed gratulantem adhuc sanctum Leonem clero Alexandrino de noui pastoris electione audiamus; vt qui eius lugubres in afflictionibus querelas mærentes audiuius, adgaudentes pariter, tantæ lætitiæ participes sumus: his enim verbis per litteras eos alloquitur^c:

b Leo epist. 103.
LEO PAPA AD
CLERVM A-
LEXAND.

Gaudeo exultanter in Domino de pijsimo quem inter vos habetis affectu, dum (sicut scripta vestra manifestant) & pastor gregem & grex ostenditur amare pastorem. Solliciti ergo

A ergo inuicem (sicut Apostolus ait^a) seruire vnitatem spiritus in vinculo pacis, properate ad fructum vestræ peruenire patientiæ. Quid enim dignius aut velle potestis, aut agere, quam vt, auxiliante Dei gratia, gloriosissimi Principis fide ad profectum solidissimæ pacis vtamini, remota procul ea bestia, quæ vineam plantationis Dominicæ (sicut psalmus Propheticus^b canit) singulari feritate vastabat? Quia ergo in ouili Dominico nec furum iam insidiæ, nec latronum timentur incurfus: redeat vniuersitas vestra in concordiam, & magisterio Spiritus sancti illa in omnibus vnitas expetatur, propter quam dicit Apostolus^c: Non quærens quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant. Id ipsum dicant & sentiant omnes: nulla sint sensuum disputationumq. certamina.

Quod vsque ad Catholicos Præsules in Alexandrina Ecclesia discipuli veritatis didicerunt atque docuerunt, eadem a cunctis Fidelibus confessione promatur: quia varietatem veritas (quæ est simplex atque vna) non recipit. Si quos autem cuiuslibet ordinis Christianos impia hæreticorum conturbauere mendacia, ad satisfactionis remedia prouocante, & in spiritu mansuetudinis cum benignitate corripite: quia (sicut ait beatus Apostolus Petrus^d) non tardat Dominus promissum, sed patienter agit propter nos, nolens aliquos perire, sed omnes ad poenitentiam conuerti. Agendum ergo est, ne difficultas veniæ curationem faciat tardior. Data decimoquinto Kal. Septembris, Magno & Apollonio Coss.] hæc S. Leo: est hæc nouissima earum quæ extant ipsius epistolarum: contigit enim ipsum anno sequenti hac vita defungi: quem his Dominus præuenit benedictionibus dulcedinis, vt antequam ex hac vita migraret, in pristinum statum restitutam viderit Ecclesiam Alexandrinam, pro cuius salute atque concordia diutius tantopere laborarat.

Hoc ipso anno^e, quarto nēpe Leonis Imperatoris, magnus Simeon ille Stylita, Orbis miraculū, ex hac vita migravit. hoc quidem nomine Theodoretus eum honorat, vbi ait: Simeonem illum insignem, magnum illud Orbis terrarum miraculum, sciunt quidem omnes qui parent Romano Imperio, norunt autem Persæ quoque & Indi & Aethiopes; quinetiam ad Scythas atque Nomadas fama peruadens eius in laboribus subeundis diligentiam docuit & philosophiam.] sed inferius addit, eundem notum fuisse Occidentalibus & Borealibus omnibus, Britannis, Gallis, & Hispanis. Quod vero ad eius ætatem longæuam pertinet: ipsum vltra centesimum annum ætatem propagasse, inde facile colliges, quod iam columnam ascenderat viuente Meletio Episcopo Antiocheno, qui mortuus est anno Domini trecentesimo octogesimo primo: a quo tempore vsque in hanc diem numerare licet annos octoginta vno minus. Verum cum eum inuisset Meletius, haud putamus minorem fuisse annis triginta. Porro qui ipsius adhuc viuentis aliqua scripsit, profecturus post eius obitum reliqua, Theodoretus, accidit vt præmoreretur ipse, relicto Simeone superstite; vnde & factum est vt maxima tanti viri rerum gestarum pars remanserit obuoluta silentio: etenim nondum exegerat in columna annos duodetriginta, cum Theodoretus eius res gestas conscripsit; cum tamen constet plusquam octoginta annos eundem incoluisse columnam.

Hunc velut supra eminentem thronum in media Syria extulit Deus hoc deploratissimo sæculo perspicuum cunctis doctorem Orbis, vt omnes addiscerent in tot tantisq. tenebrosis anfractibus hæresum, illam vere esse Catholicam fidem, quam humanus Angelus illis credendam insinuaret, crebrisq. miraculis confirmaret: Ita plane consulendum fuit vel imperitis, simplicibusque, vel reliquis omnibus qui sacra Concilia recipienda renuerent, & sanctorum Patrum decreta & Ecclesiæ traditiones negligerent; vt fuit Eudocia Augusta, quæ in hæresim Eutychnianam prolapsa, per Simeonem hunc salutem inuenit; & alij plurimi eiusdem erroris vel aliarum hæresum sectatores, persuasi omnes, haud falsam posse docere fidem, cuius dictis omnipotens ipse Deus iugi miraculorum operatione subscriberet: vt merito tum ad sui ipsius, tum aliorum salutem, eundem Simeonem, quid de fide sentiret, Leo Imperator (vt vidimus) consuluerit.

Iure igitur Christianus Orbis, qui viuentis (vt dictum est) coluit nomen, & est venterus imagines, memoriam defuncti maioribus est profectus honoribus, annis singulis eius diem natalem celebrandum instituens, siue diem translationis, cum videlicet venerandum ipsius corpus paulo post obitum Constantinopolim translatum fuit, ita eodem præcipiente Leone Imperatore maxime pio: qui & digne quidem in eius honorem nobilem ibidem erexit ecclesiam, vt in Actis Danielis Stylitæ narratur^f. Hunc tandem accepit magnus Simeon post mortem honorem: quem viuentem ab Imperatore Marciano sæpe priuato habitu

a Ephes. 4.

b Psalm. 79.

c 1. Cor. 10.

SALVRES
ADMONITIO.

d 2. Petr. 3.

e Cedren. in Com-
pend. an. 4. Leon.
OBITVS SI-
MEONIS STY-
LITAE.

SIMEON OR-
BIS CONCIO-
NATOR.

f Apud Sur. die
15. Decemb.

bitu conuentum, Suidas tradit: litteris vero pios omnes Imperatores eum frequentasse & coluisse, quæ dicta sunt superius, satis docent. Ceterum solemnem pompam exhibitam a cælitibus ipsa die, qua triumphans cælum conscendit, non vnus Daniel, longe licet absens, agnouit, sed & celeberrimus ille Auxentius^a, de quo plura superius narrata sunt, cum esset in Bithynia, intellexit, vt eorumdem Acta significant.

At sicut Elias Elisæum Spiritus reliquit heredem & virtutum imitatore; ita Simeon Daniele monachum, quem prædictionibus & diuinis visionibus ad eiusmodi angelicum arripientium vitæ institutum adhortatus est, sibi substituisse visus est spiritualis hereditatis legitimum successorē. Paulo enim ante eius obitum idem Daniel instar Elisæi, sicut ille pallium est consecutus Eliæ, ipse cucullum Simeonis per Sergium discipulum ad Leonem Imperatorem missum, sed ab illo non acceptum, accipere meruit: ita plane diuino consilio factum est, vtpote quod Simeonis heres spiritus & virtutis in editione signorum esset: Accidit autem id eodem die quo idem Simeon ex hac vita decessit: Vbi vero illum Daniel accepit a Sergio, eidem decessum Simeonis sibi reuelatum patefecit; & magna fiducia, ceu paternam aditurus hereditatem, constructam apud Ostia Ponti columnam ascendit; cum aduerfantem sibi mox expertus est inter alios S. Gennadium Constantinopolitanum Antistitem, rei nouitate perculsum, subuerentem quidem, ne inflatus homo superbia, æmulatione magni Simeonis impulsus, inde humanam captaret auram, & ea arte sibi gloriolam compararet: sed signis diuinitus editis satis tandem persuasus est, Daniele Dei amicum, non humana id tentasse præsumptione, sed Dei consilio niti, eiusq. imperio regi, Spiritu agi, & eius ope fulciri. Ita sane decuit margaritum probari, quod nimia sui magnitudine, imposturæ suspicionem augebat.

Ceterum etsi hoc anno columnam conscendit: haud tamen in monastica professione tyrus dicendus erat, qui eam ab anno duodecimo suæ ætatis feliciter fuerat auspicatus; & iam in ea militia veteranus, Præfectus meruerat eligi monachorum, sed renuit: Qui igitur iam perfectissimo studio omnia expleisset officia monachorum, recumbenti illi in nouissimo loco, a Domino dictum est: Amice, ascende superius.] Quæ vero inter Daniele & Imperatorem & Eudociam, cum eisdem innotuisset, transacta sint, dicemus anno sequenti, quo accidisse probantur. Errare autem qui consensum Danielis in columnam ad annum Leonis Imperatoris octauum referunt (vt Cedrenus) Acta ipsius ostendunt.

Hoc item anno Eudocia Augusta Theodosij Junioris relicta coniunx, in Palæstina, vbi a viri obitu tempore vitam transegit, defuncta est. De qua ista apud Nicephorum^b ex antiquioribus prodita sunt monumentis: Postremo templum amplitudine & forma præclarum ex ipsis fundamentis admirando illi & primo diacono simul & martyri Stephano, stadio vno ab Hierosolymis, Eudocia erexit: quo in loco a persecutoribus Domini saxis obrutus ille, immarcescibilem coronam reportasse dicitur. In quo templo & ipsa, aliquo post tempore, cum ad immortalem migrasset vitam, condita est, quarto Magni Leonis Imperij anno, cum piam Deo placitamq. exegisset vitam. Defuncta est autem ætatis suæ sexagesimoseptimo anno: nam viginti annos nata Imperatori Theodosio coniuncta est: & in aula Imperiali & vnâ cum Augusta Pulcheria vigintinouem transegit; ipsa sola absque Pulcheria Imperium annis septem administrauit. Porro Hierosolymis vndecim transegit: ex eo tempore quatuor vixit annos, vniuersalis Synodi Chalcedonensis Acta non probans; postquam autem Synodi eius decreta rata grataq. habuit, alios etiam transegit quatuor, & tandem mortua est.] hæc Nicephorus. Sed præstat audire Cyrillum de his quæ ipsi hoc eodem anno ante eius obitum contigerunt. Dum enim res gestas sanctissimi viri Euthymij oratione profequitur, de Eudocia Augusta post alia eiusmodi inserit orationem, res suæ ætatis, quas conspexisse potuit, posteris tradens^c:

Beata autem Eudocia cum quamplurima templa Deo ædificasset, Gerontochomiaq. & Prochotrophia, quæ ne facile quidem possunt numerari, pie construxisset: iussit in quodam ex eis templis, quæ erant ab ea ædificata, quod est sacrum Petro Principi Apostolorum, situm est autem e regione Lauræ Euthymij, non distans minus quam viginti stadia, cister-nam valde profundam simul & latam gratia alicuius vsus necessarij construi. Cum autem aliquando venisset ad eam spectandam, videt Lauram Euthymij positam in media solitudine, & quemadmodum cellæ fratrum erant a se inuicem seiunctæ: & cum illud Scripturæ apud se cogitasset^d: Quam pulchri sunt pedes Iacob, tabernacula Israel: & ex eo anima esset valde compuncta: ad eum statim mittit Gabriellium, rogans Euthymium, vt sibi per-

A mitteretur ad eum accedere, & frui illius sermone atque doctrina: & simul etiam Lauræ, eiq. dare redditus habebat in animo: causa autem erat, vt fratribus daretur sufficiens rerū necessariarum suppeditatio. Ille vero eam sic prius compellat: Cum tuus decessus sit in foribus; cur sollicita es, o filia, & distraheris circa plurima? Illa sint tibi solum parata, quæ pertinent ad excessum ex hac vita. Nostri autem ne memineris quantum ad redditus & pecunias; sed communis Domini memineris, apud quem rogamus vt nostri potius recorderis.

His illa auditis, his diuini affectionibus bifariam diuisum habuit animum, admiratione & animi ægritudine: illud quidem magni Euthymij tribuens præscientiæ, & quemadmodum quod ipsa animo suo agitabat, ille longo ante spatio intelligat: hoc autem propterea, quod ipsa a sua spe excidisset. Volebat autem ei pecunias relinquere & redditus, vt diximus. Hinc vero venit ad sanctam ciuitatem, & cum Anastasium accersisset Patriarcham, & ei exposuisset quæ a diuino audiisset Euthymio, ea fecit quæ illi priori cogitationi respondebant, & erant plane fraterna. Et primum quidem Stephani protomartyris Christi templum, quod nondum erat plene constructum, dedicat quintodecimo mensis Ianuarij: deinde cum ei etiam multum tribuisset reddituum, & eius curam dedisset Gabriellio, neque alias quoque neglexit ecclesias quæ ab ea ædificatæ fuerant; sed eas quoque valde diligenter obibat, & dedicans, & sufficientem redditum vnique tribuens. Cum quatuor autem menses iam præterijissent post dedicationem, ipsa quoque, humana vita relicta, excedit ad Dominum.] hætenus Cyrillus res Eudociæ profecutus. Hunc tandem felicem finem consecuta est Eudocia Augusta; de qua (vere dixerim) plane miraculum contigit, vt femina potens in hæresim lapsa, diuq. in ea versata, resipuerit, demumq. sancto sine clausero diem extremum.

Annus Christi agitur quadringentesimus sexagesimus primus, Consulibus Seuerino & Dagalaipho: quo Maiorianus Imperator apud Dertonam Hispaniæ ciuitatem fraude Seueri necatur, qui post eum tyrannice inuasit Imperium. Hæc quidem Marcellinus sub huius anni Consulibus, necnon Cassiodorus, qui item affirmat id factum immisione Ricimeri Magistri militum Gothi hominis & Ariani, cuius ope idem Seuerus in Imperium est exaltatus. Quoto autem die vel mense hæc acciderint, antiquorum (quod viderim) cum nullus prodatur, haud acquiescendum putauimus recentiori auctori^a pro animi sententia annos, menses, & dies tum Maioriano, tum Severo etiam præscribenti. Nobis autem religio plane sit, quicquam absque maiorum auctoritate firmare. Porro de eius sepulchro hi extant Ennodij versus:

*Cum præstat grauior bustum Fortuna petitem
Contulit exuujs, Maioriane, tuis.
Nunc indignis pyramidum iam * prospice moles
Vilia Principibus linque sepulchra pjs.]*

Sic igitur Maioriano laudatissimo Imperatore sublato, plane concidit Occidentale, quod ei innitebatur, Imperium: cuius ruinæ illa certior causa præcessit, quod Gotho homini & hæretico Ariano Ricimero creato Magistro militum, male creditæ fuere vires Imperij, vt exitus declarauit: docuit enim sæpe experimentum, magno damno hæreticos admisceri Catholicis; quod nulla sit (vt ait Apostolus^b) conuentio lucis ad tenebras.

Eodem etiam anno, sub iisdem Consulibus, tertio Idus Aprilis moritur S. Leo Romanus Pontifex, cū sedisset annos vigintivnū minus diebus trigintaduobus. Redarguitur vero erroris Marcellini Chronicon, dum anno superiori Leonis Papæ obitum ponit: Etenim cum reperiantur ab eo datæ epistolæ anno qui hunc præcedit, mense Augusti; & sit omnium sententia, ipsum vita functum mense Aprilis: certum est non ante præsentem annum id contingere potuisse. Hic quidem ob excellentem virtutem, doctrinam, & in cura pastoralis vigilantissimum studium, a maioribus, Magnus cognomento iure meritoq. meruit appellari.

De quo cum sint nonnulla antiquis tradita monumentis, quæ nequeant certis eius sedis annis adscribi, hic in eius obitu referemus: atque in primis quæ de eo habet sanctus Gregorius

^a Apud Sur. die 4. Febr.

DANIEL CO-LVMNAM ASCENDIT.

460. 21. 250

EUDOCIA AVG. OBIVS. b Niceph. lib. 14. 250.

461. 1. 251

^c Apud Sur. die 20. Ianuarij.

EUDOCIA QUID NOVIS-SIME CVM EUTHYMIO.

d Num. 24.

MAIORIANI MORS; ET SEVERI IMPERIVM.

^a Panuin. de Roman. Imp. & in Fast.

* vel tr

b 2. Cor. 6. S. LEONIS PAP. OBIVS.

*a Gregor. lib. 3.
epist. 30.*

MIRACVLVM
DE INCISO
BRANDEO.

*b Sigebert. in
Chron. an. 441.*

*c Greg. Turon.
Miracul. lib. 1.
c. 28.*

DE ECCLESIA
ET SEPVL-
CHRO S. PE-
TRI.
* ICIUM

*d Prat. spirit.
c. 149.*

QVOD REVE-
LATVM LEO-
NI VIVENTI.

QVOMODO
PARS DIMIS-
SA PECCA-
TORVM.
c. 1. Tim. 5.

*f Psal. 18.
g Luc. 23.*

EXPLODITVR
DE LEONE
FABELLA.

gorius Papa in epistola ad Constantinam Augustam his verbis^a: Cognoscat autem tran-
quillissima domina, quia Romanis consuetudo non est, quando Sanctorum reliquias dant,
vt quicquam tangere præsumant de corpore; sed tantummodo in pixide brandeum mitti-
tur, atque ad sacratissima Sanctorum corpora ponitur: quod eleuatum, in ecclesia, quæ
est dedicanda, cum veneratione reconditur: & tantæ per hoc ibidem virtutes fiunt, ac si
illuc specialiter eorum corpora deferantur. Vnde contigit, vt beatæ recordationis Leo-
nis Papæ temporibus (sicuti a maioribus traditur) dum quidam Græci de talibus reliquijs
dubitarent: prædictus Pontifex hoc ipsum brandeum allatis forficibus incidit, & ex
ipsa incisione sanguis effluxerit.] hæc S. Gregorius. Vnde autem acceperit recens au-
ctor^b, qui rem diuerse ab ipso Gregorio narrat, non inuenimus.

At hic opportune describamus veterem Ecclesiæ morem ponendi vela vel sudaria supra
Apostoli Petri sepulchrū, vt ea reciperent benedictione locupletata. meminit eius Grego-
rius Turonensis, qui de ipsa basilica Vaticana ista præmittit^c: Quatuor ordines columna-
rum valde admirabiliū numero nonaginta sex habens. Habet etiam quatuor in altari, quæ
sunt simul centum, præter illas quæ Ciborium sepulchri sustentant. Hoc enim sepulchrum
sub altari collocatum, valde carum* habetur. Sed qui orare desiderat, referatis cancellis
quibus locus ille ambitur, accedit super sepulchrum: & sic fenestella paruula patefacta,
immisso introrsum capite, quæ necessitas promit, efflagitat. Nec moratur effectus, si peti-
tionis tantum iusta proferatur oratio. Quod si beata auferre desiderat pignora, pallio-
lum aliquod momentana (nempe statera) pensatum iacit intrinsecus: deinde vigilans ac
ieiunans, deuotissime deprecatur, vt deuotioni suæ virtus Apostolica suffragetur. Mirum
dictu, si fides hominis præualuerit, a tumulo palliolum eleuatum, ita imbuitur diuina
virtute, vt multo amplius quam prius pensauerat, ponderaret: & tunc scit qui leuauerit,
cum eius gratia sumpsisse quod petijt. Multi enim & clauas aureas ad referandos cancel-
los beati sepulchri faciunt, qui ferentes pro benedictione, priores accipiunt, quibus infir-
mitates tribulantium medeantur. Omnia enim fides integra præstat. Sunt ibi & colum-
næ miræ elegantiae candore niueo, quatuor numero, quæ Ciborium sepulchri sustinere di-
cuntur.] hæctenus ille: quæ, vt facilius intelligas quæ de S. Leone ex Gregorio Papa sunt
enarrata, hic tibi spectanda proponimus.

Rursum vero apud Sophronium hæc de eodem Leone scripta leguntur^d: Cum descen-
disset Abbas Amos Hierosolymam, & Patriarcha ordinatus esset; venerunt omnes mona-
stiorum eremi Abbates, vt adorarent eum: inter quos adfui & ego cum Abbate meo.
Cœpitq. Patriarcha dicere Patribus: Orate pro me, Patres: magnum enim onus & intol-
rabile mihi iniunctum est, sacerdotijq. dignitas me terret immodice. Petri & Pauli simi-
lium est regere rationales animas: Ego autem infelix & peccator sum: plus enim quam
cetera timeo ordinationis sarcinam. Nam inueni scriptum, quia beatissimus & æqualis
Angelis Leo Papa, qui Romanorum Ecclesiæ præfuit, quadraginta dies perseueravit ad se-
pulchrum Apostoli Petri, vigilijs & orationibus insistens, petensq. ab Apostolo, vt pro se
apud Deum intercederet, vt dimitterentur sibi peccata sua. Impletis diebus quadragin-
ta, apparuit ei Apostolus Petrus, dicens ei: Oraui pro te; & dimissa sunt tibi omnia pec-
cata tua, præter quam impositionis manuum. Hoc solum abs te requiretur, siue bene, siue
fortasse male egeris.] hæc ibi.

Sed quid est: Omnia tibi sunt dimissa peccata præter manuum impositionem? Num
peccata ex parte dimitti possunt? minime gentium, si ad culpam referas. Ceterum quo
ad pœnam dici debent dimissa fuisse S. Leoni peccata. Quod enim facile sit in his pec-
care etiam prudentem Episcopum, iure S. Apostolus^e monet ita Timotheum: Nemini cito
manus imposueris, neque communicaueris peccatis alienis.] illis ergo remanebat S. Leo
delictorū pœnis obligatus, quæ illi perpetrassent, qui ab eo indigni promoti fuissent ad or-
dines. Tunc namque dicuntur Præsules communicare peccatis alienis, dum indignis con-
ferunt honores & ministeria. Hinc sibi timens Propheta Rex ait^f: Ab alienis parce seruo
tuo.] Quod si hæc sunt in viridi, quid fiet in arido? Leone quis sanctior atque prudent-
tior, vt tantum periculum liber transfiliat?

De eodem sanctissimo Pontifice quædam indigna Christianis auribus irrepit sine vlla
maiorum auctoritate iactata fabella; quæ a recenti oribus tamen nonnullis absque dele-
ctu cuncta confarcinantibus, & siue sint vera vel falsa minime disquirentibus, vel saltem
leuiter dubitantibus, scriptis asseritur; nempe S. Leonem, cum formosa mulier eius
manum

A manum esset exosculata, passum quid oblectationis humanæ, ob eam causam in se ipsum
vltorem, ad excidendam dexteram ferro armasse sinistram: sed oranti ipsi ad Dei geni-
tricis imaginem, ab eadem sectâ manum fuisse restitutam. At nugæ sunt istæ, & garrularum
fabulæ vetularum. Quod enim S. Iohanni Damasceno contigit, cum ab Iconoclasta Leone
mutilatus est dextera, & sanatus a Virgine: inuersa historiæ veritate, Leo Papa præcisus
manu iactatur, & a Deipara eadem restitutus asseritur. Sed facebant commenta istæ; quo-
rum imago picta, iussu Clementis Papæ Octauæ, consultis viris doctis, abradi iussa est, quod
nulla penitus reperta sit veritate subnixa, vel saltem veri similitudine colorata, sed leuif-
sime in vulgus sparsa, instarq. somniorum effusa, vt solent nugæ reliquæ ab otiosis effingi.
Describerem hic, quæ ad refellendam fabulam hanc, iussus conscripsi, si id alicuius pon-
deris quæstio, & non quæ sua leuitate euanescit, exigeret.

B iam vero quæ de eodem S. Leone in libro de Romanis Pontificibus ab Anastasio scri-
pta leguntur, adijciamus: præter illa enim quæ superius certis locis sunt collocata, de scri-
ptis ab eo epistolis hæc ibi habentur:

Hic beatissimus Leo Archiepiscopus multas epistolas fidei misit, quæ hodie Archiuo
Ecclesiæ Romanæ reconditæ tenentur. Hic firmavit frequenter suis epistolis Synodum
Chalcedonensem: Ad Marcianum Augustum epistolas duodecim: Ad Leonem Augustum
epistolas tredecim: Ad Flavianum Episcopum epistolas nouem: ad Episcopos per Orien-
tem epistolas octodecim, per quas fidem Synodi confirmavit.] & inferius: Hic renoua-
uit basilicam Petri Apostoli, & fecit ibi cameram, quam & ornauit. Et beati Pauli basili-
cam post ignem diuinum, cum videlicet tacta fulmine incensa est, renouauit: fecit & came-
ram in eadem similiter, & in basilica Constantiniana.] Sed dilucidius de opere S. Leo-
nis in basilica sancti Pauli hæc habet Hadrianus Papa in epistola ad Carolum Magnum
Imperatorem:

Item de sacro quarto Concilio egregius atque mirificus prædicatur sanctus Leo Papa:
qui & ipse fecit ecclesias, quas in musiuo ex diuersis historijs, seu imaginibus pingens de-
corauit: magis autem in basilica sancti Pauli Apostoli, arcum ibidem maiorem faciens,
& in musiuo depingens Saluatorem Dominum nostrum Iesum Christum, & secum vigin-
tiquatuor seniores, nomine suo versibus decorauit: & a tunc vsque hæctenus fideliter a
nobis venerantur.] hæc Hadrianus ad Carolum. Porro ipsa Saluatoris imago cum dictis
vigintiquatuor senioribus super maiorem arcum ab ipso ad suffulciendum veterem arcum
superadditum, musiuo opere elaborata, adhuc extat, seniorum vero imagines non nihil
passæ iacturam: facta hæc autem expensis Gallæ Placidie, docet inscriptio superius in
D eiusdem Gallæ obitu recitata. Reliquos vero, qui nomine Leonis reperiuntur ibi tituli,
siue supra basilicæ ianuam, siue in columna dextera maioris arcus, scias esse Leonis Pa-
pæ Tertij.

Sed rursus apud eundem auctorem de eodem de quo est sermo Leone hæc sequuntur:
Fecit quoque basilicam S. Cornelio Episcopo & martyri iuxta cœmeterium Callisti, via
Appia.] & paulo post: Hic constituit monasterium apud B. Petrum Apostolum. Hic
constituit, vt intra actionem sacrificij diceretur: Sanctum sacrificium, immaculatam ho-
stiam, &c.] & inferius: Hic etiam constituit & addidit super sepulchra Apostolorum ex
clero Romano custodes, qui dicuntur Cubicularij] quos modo dicimus Capellanos: Cu-
biculum enim idem fuisse apud antiquos, quod hodie apud nos Capellam, notauimus in
Romano Martyrologio: cum alioqui & aliquos ex Cubicularijs fuisse laicos homines, do-
ceat Ordo Romanus. Subditur vero ibidem: Hic fecit ordinationes quatuor per men-
sem Decembrem in vrbe Roma, presbyteros octogintaunum, diacones trigintaunum,
Episcopos per diuersa loca centum octogintaquinque. Qui etiam sepultus est apud bea-
tum Petrum Apostolum tertio Idus Aprilis. Cessauit Episcopatus eius dies septem.]
hæc ibi.

Ad postremum vero quod inuenimus nobile monumentum, nempe cufum numisma
æreum in sancti Leonis Papæ memoriam, cum imagine & nomine sancti Petri a parte al-
tera, altera vero nomine expresso ipsius sancti Leonis (quod de alijs ante eum Romanis
Pontificibus non reperitur) hic tibi expressum formis reddendum curauimus. extat ipsum
quidem in Archiuo rerum antiquarum mei pernecessarij, viri disertij, Lælij Pasqualini Ca-
nonici S. Mariæ Maioris: præsertim namque omnem cum antiquitate sinceritatem, vt nec
leuissimæ suspitioni subiaceat imposturæ.

DE SCRIPTIS
S. LEONIS.

A S. LEONE
EXORNATAE
IMAGINIBVS
ECCLESIAE.



NUMISMA
S. LEONIS.



a Isa. 22.

b Apocal. 3.

De quo si quis meam roget sententiam, puto illud eo tempore cufum, quo ab Attila Hunnorum Rege cum exercitu imminente, fultus praesidio sancti Petri Apostoli, Urbem (vt diximus) liberauit. Sed dicit aliquis: Quid super humerum clavis? Vtique allusum esse scias ad vaticinium Isaiæ, quo hæc sub figura de Christo dicuntur: Dabo clauem domus Dauid super humerum eius; & aperiet, & non erit qui claudat: & claudet, & non erit qui aperiat.] cuius clavis pariter mentio est in Apocalypsi: quo symbolo significaretur Christi potestas sancto Petro collata. Habes etiam & ex cusa S. Petri imagine, quales esse solerent tonsuræ sacerdotum, quas coronas vocamus. Ad postremum vero quod apud Valfridum legitur de sancto Leone, septies vel nouies Missarum solemniam eadem die celebrasse: de Tertio Leone potius quam de Primo accipiendum est: cum alioqui ipse Leon in epistola ad Dioscorum tradat, ex iusta causa sæpius sacrificium eadem die iterare licere.

De tempore autem vacationis sedis S. Leonis, quod traditur vacasse dies septem, certus deprehenditur error; cum ex Concilio Romano sub Hilario Papa Leonis successore constet, subrogationem Hilari contigisse mense Nouembris: Habent enim ipsa Concilij Acta, conuenisse eo tempore Romæ Episcopos celebrandi causa natalis diei ipsius Pontificis. Porro per natalem diem, qui solemniter Romæ agi solitus erat Romani Episcopi, non nisi ordinationis eius in Summum Pontificem intelligi debere diem, S. Leonis Papæ ea de re sermones habiti manifeste declarant. Par est igitur, de tempore creationis Hilari, Concilij Actis & ipsius Papæ epistolæ potius acquiescere, quam numero dierum incerto auctore signato; cum præsertim assertorem huius veritatis dignum chronographum habeamus Marianum Scotum, qui pridie Idus Nouembris ordinationem Hilari Papæ ponit.

Qui vero post sanctum Leonem subrogatus est Hilarius, fuit natione Sardu, patre Crispino genitus: quem olim diaconum idem sanctus Leo legatum vna cum collegis (vt dictum est) miserat Ephesum ad Concilium ibi œcumenicum sub Theodosio celebrandum. Simulac autem Hilarius in Romanæ Ecclesiæ Apostolica sede consedit, memor se tanti esse Pontificis successorem, sub quo aduersus hæreticos certans, vicem eius agens, primos ordines duxerat; nihil antiquius habuit, quam quæ tanto labore essent contra hæreticos constituta, eadem facta tecta firmaque atque custodita relinquere. Quamobrem epistolam Encyclicam scripsit de damnatione Nestorij & Eutychetis, & confirmatione trium præcipuorum œcumenicorum Conciliorum: id enim in rebus ab eo gestis, in ipso earum ingressu ita describitur: Hic fecit decretalem & per vniuersum Orientem sparsit epistolam de fide Catholica, confirmans tres Synodos, Nicænam, Ephesinam, & Chalcedonensem, & tomum sancti Archiepiscopi Leonis; & damnauit Eutychetem & Nestorium, & omnes eorum sequaces, & omnes hæreticos, confirmans dominationem & principatum sanctæ sedis Catholicæ & Apostolicæ.] hæc ibi. atque de Hilario modo satis.

Quod vero ad res Orientis spectat: hoc ipso tempore, cum sancti Danielis, qui columnam ascenderat anno (vt vidimus) superiori, miraculorum editione fama celebris innotesceret; Leo Imperator eum coepit magno honore habere, & interdum etiam visitare, cuius & ad Deum precibus masculam prolem ex Verina coniuge obtinuit: quomodo autem hæc se habuerint, in rebus ab eo gestis fideliter scriptis ita narratur: Magnus Leo, qui Romanum quondam regebat Imperium, naturam autem regere non poterat, sed proles ei deerat mascula, quid facit? Confugit ad Deum omnium Dominum, apud ipsum Daniele vsus intercessore. Ille vero paruit, & anno sequenti parituram esse vxorem protinus significauit. Res vero, vt dixerat, successit: natura cessit precibus, non solum ad hoc vt daret filium, sed ad hoc etiam vt daret illo tempore, quo Sancti os diuinum prædixerat. Sic ille Daniel

HILARVS
CONFIRMAT
DECRETVM
FIDELI.

c Apud Sur. die
11. Decemb.
LEO IMP. OB-
TINET FI-
LIVM.

A Daniel non solum erat filius precationis, sed per preces dabat alijs vt haberent filios.] hæc ibi. Verum transtulit infantem Deus e terreni regni successione ad fruitionem regni cælestis, occulto iudicio, sed tamen ipsi infanti proficuo: Ceterum haud leuis suspicio est, subductum fuisse ex hac vita arte Ariadnæ sororis nequissimæ feminæ Zenonis vxoris, inhiantibus Imperio, & malorum omnium, quibus afflictata est Orientalis Ecclesia, subdolæ concinnatricis. Subdit vero mox auctor de Eudoxia vxore Valentiniani Augusti, quæ cum filiabus captiua ducta fuerat a Genserico Vuandalorum Rege in Africam, atque inde vna cum filia Placidia coniuge Olybrij missa Constantinopolim.

Cum (inquit) fama erga Sanctum vbique prædicaretur, ad eum venit etiam Imperatrix Eudoxia, nuper seruata ex Africa: & magnam quidem ei reuerentiam, multum autem tribuens honorem, & rogans ipsum Danielem vt descenderet quidem de columna, ad sua vero loca veniret & cohabitaret: Sunt autem (dicebat) ea quidem multa, & amica silentio, & quæ possint aliquam præbere consolationem. Ille vero bonam eius mentem accipiens & laudans, statuit non transmigrare, sed in eo loco perseverare in quo fuerat a Christo plantatus.] ista ibi de Eudoxia, quæ deprauato textu nominatur Eudocia: nam quæ fuit hoc nomine Imperatrix coniux Theodosij Iunioris, ipsa iam (vt vidimus) defuncta Hierosolymis erat: alia autem Eudocia filia Eudoxiæ Augustæ retenta fuit in Africa a Genserico in coniugem Hunerici eius filij, ipsa vero Eudoxia dimissa libera est proficisci ad filiam Olybrij nuptam Constantinopolim, vbi & diem clausit extremum.

Quod autem duæ reperiantur Eudoxiæ, eademq. Augustæ, prior Arcadij vxor, posterior vero Theodosij Iunioris filia ex Eudocia, vxor Valentiniani tertij huius nominis Imperatoris: priorem illam dictam esse cognomento Liciniam cum antiquarius magni nominis nobis assereret, errandi tribuit occasione: ceterum ex litteris ipsius Eudoxiæ ad Theodosium datis aduersus Dioscorum & Eutychetem pro S. Leone Romano Pont. satis aperte apparet, non illam, sed Iuniorem dictam fuisse Liciniam Eudoxiam. Priorem vero Eudoxiam omnes ferme Iuliam cognomento nominant: Eudociam autem Iunioris Eudoxiæ matrem, Aeliam cognominatam fuisse, vetera numismata docent: Quod quidem cognomen deductum videri potest a Flaccilla Augusta Theodosij Maioris vxore, quæ Aelia dicta reperitur. Quarum quidem Augustarum hic tibi simul ex numismatibus formas reddere laborauimus, atque in primis Aeliæ Flaccillæ coniugis Theodosij Senioris, a qua Augustæ posteriores Aeliæ nominatæ videntur.

EUDOXIA AV-
GVSTA AD
DANIELEM.

DVAB EUDO-
XIAE.

a In præamb.
Conc. Chalced.

D



b



b Ex aur. num.
Lelij Pasqual.

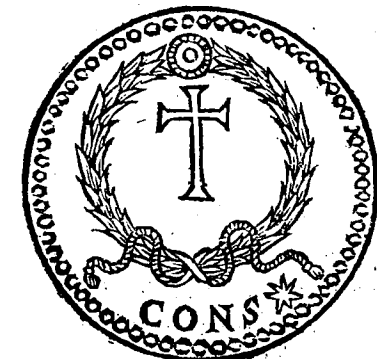
E

Quod autem subditur cufum numisma, est Aeliæ Eudociæ Augustæ Theodosij Iunioris vxoris, matris vero Eudoxiæ Augustæ coniugis Valentiniani Imperatoris.

c



c Ex aur. num.
Lelij Pasqual.



Quam vero vidisti Crucem intra coronam, eam super frontem gestasse Augustas, aliàs diximus, & sequentis nummi forma declarat, quæ est Liciniæ Eudoxiæ Augustæ coniugis Valentiniani, errore aliquando posita pro Eudoxia Aug. Arcadij vxore: sed cur non & ipsa Aelia dicta, ignoratur.



IESV CHRISTI
ANNVS
462.

HILARI PAP.
ANNVS
2.

LEONIS 6.
SEVERI 2. IMPP.

Quadragesimus sexagesimus secundus Christi annus clarus duobus Augustis Leone secundum & Severo Consulibus illucescit, sed scriptorum inopia obscurus omnino redditus. Quid enim certi sub hoc anno factum sit, nihil plane est, nisi quod Cedrenus^a ex antiquioribus tibi memorijs ista prodit: Hoc anno sexto Leonis Imperatoris, Constantinopoli pictori cuidam aggresso Christum forma Iouis pingere, manus exaruit: Eum facinus confessum Gennadius Constantinopolitanus Episcopus sanauit.] hæc eadem habet Theodorus Lector^b, atque Nicephorus^c. Ex quo plane facta duo sunt Ecclesiæ exempla relicta; & vt sacræ imagines pie sancteq. reddantur; & vt peccata quantumuis enormia confessione purgari per sacerdotem quærantur; cum ex signo quod foris apparuit redditæ sanitatis, purgatam intrinsecus animam a reatu, intelligi possit.

IESV CHRISTI
ANNVS
463.

HILARI PAP.
ANNVS
3.

LEONIS 7. IMPP.
SEVERI 3.

Qui sequitur annus quadragesimus sexagesimustertius, Cæcina Decio Basilio & Vibiano Consulibus adnotatur. Extat quidem præclara memoria Basilij Consulis, dum eum Sidonius comparat^d cum Auieno, qui ante annos octo Consulatum gesserat cum Valentiniano Augusto septimum eo magistratu fungente. Agens enim de Senatu Romano eius temporis, ista ait: Erant quidē in Senatu plerique opibus culti, genere sublimes, ætate graues, consilio vtilis, dignitate elati, dignatione communes: sed seruata pace reliquorum, duo fastigatissimi Consulares Gennadius Auienus & Cæcina Basilius præ ceteris conspiciebantur: ij in amplissimo ordine, seposita prærogatiua partis armatæ, facile post purpuratum Principem principes erant, &c.] comparat eos simul, & in quibus alter alteri præstaret, enarrat; sed ad commendationem huius hæc ait: Auienus ad Consulatum felicitate, Basilius virtute peruenerat.] sed & de Basilij familia paulo post addit: In hoc (inquit) Coruinorum familiæ Deciana præferebatur.]

Sub hoc anno^e Hilarus Papa considerans Theophili Alexandrini Episcopi Cyclum iam in decliuum labentem, absoluendum anno Christi quadragesimo octogesimo, de nouo conscribendo calculo prouinciam iniunxit Victorino Aquitano, qui huius facultatis habebatur omnium hoc tempore facile princeps. Præstitit ille quidem quod a Romano Pontifice iniunctum fuit opus, scripsitq. Cyclum annorum quingentorum trigintaduorum: expertus est tamen postea aduersantem sibi Victorem Episcopum Capuanum, cui magis Beda tribuit: sed de controuersijs ijs suo loco dicendum erit. hæc de Victorino complures testantur. Gennadius temporis huius scriptor de ipso ita habet^f: Victorinus natione Aquitanus, calculator scripturarum*, inuitatus a sancto Hilario vrbis Romæ

A Romæ Episcopo, composuit Paschalem cursum indagacione cautissima post quatuor priores, Hippolytum, Eusebium, Theophilum, & Prosperum; & protendit annorum seriem vsque ad quingentesimum trigessimusecundum, ita vt quingentesimo trigesimotertio anno Paschalis reincipiat solemnitas eodem mense & die, eadem & Luna, qua primum passio & resurrectio Domini facta est.] hæc Gennadius.

Hoc eodem anno celebrata est Synodus Arausiana posterior notata sub Consulatu Decij Junioris, præside ei Cæsario Arelatensi Episcopo, qui primo loco sedit, subscripsitq. verbis istis: Cæsarius in Christi nomine Episcopus, constitutionem nostram relegi, & subnotans subscripsi quinto Nonas Iulij, Decio Iuniore viro clarissimo Conf.] hæc ibi. Qui enim Basilius in Fastis huius anni Consul inscribitur, fuisse illi cognomentum Cæcina, & ex Deciorum familia, nuper vidimus ex Sidonio Apollinare; vnde apud recentiorum auctorum Fastos iure inscribitur, Cæcina Decius Basilius. Porro habito respectu ad alium Cæcinam Decium, Albinum dictum, qui Consulatum gessit vna cum Theodosio Iuniore decimumoctauum, anno Christi quadragesimo quadragesimoquarto, hic merito Decius Iunior, ille vero Senior nuncupabitur. Nec est quod eiusmodi Concilium ad alium Decium, Iuniorem itidem dictum, Venantium appellatum, qui Consulatum gessit anno salutis quingentesimo octauo, referri possit. nam ille dictus est Iunior respectu alterius Venantij Decij, qui anno præcedente, nimirum quingentesimo septimo, cum Anastasio Augusto gesserat Consulatum. Quod enim qui huic interfuere Concilio Episcopi, ante illud tempus mortuos esse magna ex parte liquet; nihil est vt ad illum Decium Iuniorem ista posterior Arausiana Synodus referri possit. Iam enim prædefunctum fuisse, Eucherium Episcopum Lugdunensem, quis non intelligit? & Principium Sueffionensem Episcopum etiam ex hac vita sublatum, quis dubitat, cum legit Lupum patris Principij successorem Episcopum Sueffionensem anno quingentesimo septimo interfuisse Aurelianensi Concilio sub Clodoueo? vt taceamus modo de Prospero & alijs, quos certum est illa tempora minime attigisse.

Quod insuper ad illa tempora ista Synodus referri non possit, ad hæc etiam addimus, quod cum quatuor Galliarum Præfecti eidem Concilio subscripti habeantur, Petrus, Marcellinus, Felix, & Liberius; nihil est vt ad ea tempora, cum Theodoricus regnaret Italiæ Rex, eiusmodi Concilium referri possit; cum ipse testetur, a multo tempore ante desisse Præfectos in Gallias mitti, cum non amplius Præfectos, sed Vicarium vnum loco ipsorum se mittere dicat scribens ad Gemellum Vicarium*: nec alios quidem Præfectos misisse reperitur: quæ enim ratio quatuor mittendi Præfectos in angulum Galliarum, possidentibus eas maxima ex parte Franchis atque Burgundionibus? vnde satis esse putauit, eam partem, quam perexiguam possidebat in Gallia Narbonensi, Vicaria regere Præfectura. Sic igitur non ad illud tempus, sed ad præsentis anni Consulatum Cæcinæ Decij Junioris, Arausianum Concilium referri debere, ex his quæ dicta sunt, redditur manifestum.

His igitur de tempore Synodi stabilitis, refelluntur qui sub Leone Pontifice, eiusq. iussu dictam Synodum celebratam affirmât. Quod insuper huic Synodo interfuisse reperitur Eucherius, absque dubio Episcopus Lugdunensis (nullus enim eius nominis alterius Ecclesiæ in Gallijs reperitur Episcopus) redarguitur plane erroris Gennadius, dum vult eum sub Valentiniano atque Marciano Imperatoribus diem obijisse: quem secutus Ado in eundem lapidem erroris impegit. Ad hæc vsque saltem tempora eum fuisse superstitem, Acta Synodi manifeste declarant. Nec est, quod ob hanc causam quis præsentem Synodum retrahere possit ad Consulatum Decij Senioris, sub anno Christi quadragesimo quadragesimoquarto: nam eo tempore non Cæsarius, qui huic præfuit Synodo, sed Hilarus erat Episcopus Arelatensis, cui successit Rauennius, & post Rauennium Eonius, cui iste de quo est sermo fuit successus Cæsarius. Sic igitur dicendum videtur, sanctum Eucherium Lugdunensem ad hæc saltem tempora vitam propagasse. Vixisse autem Eucherium, cum idem Cæsarius præfesset Ecclesiæ Arelatensi, certum redditur ex Actis Concilij Arelatensis tertij, cui itē Cæsarius præfuit, Eucheriusq. subscripsit. Sed & de his haud dubius testis accedit Cyprianus, qui res a Cæsario gestas quam fidelissime posteris commendauit: vixit enim eodem tempore, extititq. eius discipulus, atque de eisdem huiusmodi textit historiam^b:

Cum aliquando sanctus Cæsarius circa Alpes iter ageret, vir venerabilis sanctus Eucherius

CONCILIUM
ARAUSICANUM
POSTERIORIS.

a Apud Cassiod.
lib. 3. epist. 17.

DE EUGHERII
VITAE
TEMPORE.

b Apud Sic.
som. 4. die 27.
Augusti.

VA A I X O O I
O A A T T I
M E R I T I O

Q U I T E R V
J A I

a Cedren. in Cō-
pend.

b Theodor. Lect.
Collect. lib. 2.
c Niceph. lib. 15.
5. 23.

BASILII CON-
SVLATVS.
d Sidon. lib. 1.
epist. 9.

e Marian. Scot.
in Chron.
HILARVS PA-
PA CYCLVM
NOVVM CV-
RAT PER VI-
CTORINVM.

f Gennad. de vir.
illust. c. 88.
* temporum

DE SS. EPI-
SCOPIS CAR-
SARIO ET EV-
CHERIO.

cherius Lugdunensis Episcopus cum illo erat. Accidit tum, vt in media via infelix & morbida mulier eis occurreret, manibus & pedibus contractis per terram reptans. Quam cum esset intuitus beatus Casarius, interrogauit sanctum Eucherium, quid hoc esset, quod illa per terram ita se traheret. Eucherius interrogabat feminam. Illa respondit, se multis annis membris fuisse contractam. Beatus Casarius dicit sancto Eucherio: Descende, & conigna eam. Illo quasi trepidante & excusante sese, Casarius instat & vrget. Tandem Eucherius descendit, & conignat eam; aitque: Ecce feci quod iussisti. Dicit ei Casarius: Extensa manu, apprehende manum illius, & erige eam. Ille respondit: Quicquid aliud iusseris, non recusabit Eucherius tuus: istud vt faciam, adduci non potero: tuum est hoc facere, cui præstitit Deus gratiam animas & corpora languentium curandi. Casarius ait: Tu interim facito quod dico. Illo plane renitente, & cum multa modestia & cum lacrymis se excusante, diuq. facere detrectante: Casarius dicit: Tu ne obedi-
tia causa in ignem ingressurus es, qui nec misericordia adduci potes, vt facias quod charitas iubet? Mitte in nomine Domini manum tuam, & erige eam. Tunc ille obediens, porrigit feminæ manum, & subleuat eam. Illa vero mox integre sanata, abiit ad hospitium suum.] hucusque auctor: quibus intelligas, superstitem fuisse Eucherium, cum Casarius regeret Arelatensem Ecclesiam; atque adeo mirum non esse si huic posteriori Arauscano Concilio præsens fuit atque subscripsit. Quod si pertinaci animo Gennadio acquiescendum putes dicenti eum sub Imperatoribus Valentiniano atque Marciano esse defunctum: tunc plane dicere cogaris duos fuisse Eucherios eiusdem Ecclesiæ Lugdunensis Episcopos; quod antiquorum neminem hætenus dixisse inuenimus.

Resplenduit sacer iste sacerdotum Conuentus, tamquam nobile sertum contextum floribus, Episcopis sanctitate præclaris: reperitur enim inter alios sanctos Episcopos inter-
fuisse sanctus Principius: fuit hic (vt dictum est) Ecclesiæ Sueffionensis Episcopus, germanus sancti Remigij Rhemensis Episcopi, sed ætate grandior; qui aliquandiu retentus in sæculo, ex matrimonio suscepit filium nomine Lupum, quem secum ducens in Lerinensem insulam monasticis instituit rudimentis: hic eximia ibi prouectus sanctitate, ad Sueffionensem Ecclesiam adscitus Antistes est, cum & Remigius factus est Ecclesiæ Rhemensis summus sacerdos. agit de ambobus Sidonius Apollinaris in epistola ad eundem Principium^a data, qua hæc habet eius exordio:

Iamdiu nobis, Papa venerabilis, etsi nondum vester vultus aspectus, tamen actus inspectus est: namque sanctorum diffusio meritorum stringi spatij non est contenta finalibus. Hinc est quod bonæ conscientie motus * componitur. Quæ loquor, falsa censete, nisi competenti professioni meæ competens adstipulator accesserit (satis in illo quodam cœnobio Lerinensi spectabile caput, Luporum cancellita, Maximorumq. & parsimonie saltibus consequi affectans Memphiticis & Palæstinis Archimandritas) is est Episcopus Antiochus; cuius relatu, qui pater vobis, qualesq. vos fratres, qua morum prærogatiua Pontificatu maximo ambo fungamini, sollicitius cognoscere studui. Gaudens cognouisse me meministi, cui patrem * quondam videlicet vos habenti, vix domus Aaron Pontificis antiqui merito comparetur, &c.] hæc ipse, comparans ambos fratres sanctos Episcopos Principium & Remigium Moyfi & Aaron antiquæ legis consacerdotibus. In fine autem: Obsecro impense, vt sitim nostram frequenter litteris litteratis ambo germani, tu frequentius, irrigetis.] Extat & alia eiusdem Sidonij ad ipsum Principium data familiaris epistola^b: mentio fit etiam eiusdem Principij a sancto fratre Remigio in testamento ab ipso condito. Est celebris eius memoria monumentis publicis consignata, & annis singulis eius celebritate natalis repeti solita quinto Kalendas Octobris.

Interfuerunt & alij dignissimi sacerdotes (de quibus superius dictum est) quos ad dedicationem basilicæ Liberius Patricius congregauit: nam in eius Actorū exordio hæc habentur: Cum ad dedicationem basilicæ, quæ illustrissimus Præfectus & Patricius filius noster Liberius in Arausica ciuitate, fidelissima deuotione construxit, Deo propitiante, ipso inuitante, conuenissemus, &c.] hunc ipsum puto Liberium Patricium virum frugi, qui licet secutus postea partes Odoacri Regis in Italia regnantis, tamen a Theodorico eius aduersario summam rerum obtinente probe cognitus & laudatus atque etiam Prætoriana Præfectura auctus est: Extat de his eiusdem Theodorici epistola ad Senatum^c. Virum hunc quidem fuisse maxime pium, indicat etiam epistola ad eum scripta ab Ennodio Ticinensi, quæ inter Symmachi Papæ epistolas & eius nomine legitur. Huius filius Venantius fuit Comitiua

DE SS. EPI-
SCOPIS PRIN-
CIPIO A T-
QUE REMI-
GIO.^a Sidon. lib. 8.
epist. 14.

* metu

* fratrem

^b Sidon. lib. 9.
epist. 8.DE LIBERIO
PATRICIO.^c Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 16.

A tiua Domesticorum ab eodem Theodorico donatus. Sed de Liberio modo satis. At quid in Synodo actum? accipe.

Cum sæpe (quod antea dictum est) Pelagianis licet damnatis erroribus, Pelagianoque nomine prorsus infami reddito, quidam Gallicani presbyteri, etsi Pelagium damnare viderentur, ex obliquo tamen eidem fauerent, impugnantes sancti Augustini aliqua scripra aduersus Pelagianos edita: contra hos (vt vidimus) fuit sancto Prospero & Hilario laborandum sub Cælestino Romano Pontifice, cuius auctoritate obstrusa sunt ora (vt ait Psalmus^a) loquentium mendacium, & loquentium aduersus iustum iniquitatem in superbia & abusione. Postea vero cum & noua arte eadem doctrina praua iterum serperet, essetq. qui aduersus Pelagium scribens, nihilominus contra Augustini sententias eundem strueret apparatus armorum: his continuo fuit sanctis Patribus occurrendum. Qui talia moliebatur; inter alios Faustus extitit Regiensis Episcopus, de quo aliàs pluribus. Huic ex aduerso insurrexit pro Catholica veritate Casarius Arelatensis Episcopus, qui & aduersus eum postea edidit commentarios. Huiusmodi ergo occasione, sacer Conuentus, habitus est: vbi in Synodo congregatis Episcopis; quæ essent sinceræ fidei certæ veræq. sententiæ ex fonte deductæ purissimo, placuit promulgari: nempe quæ a Romano Pontifice olim ad Galliarum Episcopos missa decreta fidei essent, nota omnibus fieri. Vnde hæc ipsa sanctis sacerdotibus in Synodo congregatis præfatus est, qui Synodo præerat, idem Casarius Episcopus Arelatensis:

Peruenit ad nos, esse aliquos, qui de gratia & libero arbitrio minus caute & non secundum fidei Catholicæ regulam sentire velint. Vnde & nobis, secundum auctoritatem & admonitionem sedis Apostolicæ, iustum & rationabile visum est, vt pauca capitula ab Apostolica nobis sede transmissa, quæ ab antiquis Patribus de certis Scripturarum voluminibus in hac præcipue causa collata sunt, ad docendos eos, qui aliter quam oportet senserunt, ab omnibus obseruanda præferre. Quibus lectis, qui hucusque, non sicut oportebat, de gratia & libero arbitrio credidit, ad ea quæ fidei Catholicæ conueniunt, animum suum inclinare non differat.] hæc prælocutus primarius Antistes, ipse & reliqui Patres subiecere capita viginti quinque, quibus omne virus erroris Pelagiani prorsus extinguitur, & sacra doctrina Patrum firmiter roboratur: quæ & a quatuor Galliarum Præfectis, qui aderant, & a viris Consularibus, qui sacris Encanijs interfuere, subscriptione firmata voluerunt, vt suo ipsorum obstricti tenerentur chirographo, ne quouis modo fallacibus hæreticorum artibus aditus aliqua ex parte pateret.

Sed obserua, lector, quonam potiori modo sanctissimi atque doctissimi viri sibi dimicandū contra aduersarios vtilius atque potentius in hoc sacro teatro delegerint: non alio quidem, quam, more maiorum, quo & prædecessores aduersus eosdem hæreticos decertasse scirent: nempe agendo auctoritate (vt profitentur) Apostolicæ sedis; cui obniti vel minimum, admodum nefas ducerent: cui non assentiri, id ipsum esse scirent hæreticum; assensum vero illi præbere, idem esse Catholicum comprobari. His solide pressis sanctorum Patrum vestigijs insistant, qui cupiunt veræ fidei esse cultores: Ad ea reuocent gressus miseri Nouatores, deq. semitis rogent^b antiquis, qui errauerunt^c in inuio, & non in via. b Hierem. 6.
c Psal. 106.

Quod vero ferme omnes Episcopi qui huic Synodo Arausicanæ subscripti habentur, ijdem & Concilium Carpentoratense reperiuntur subscriptione firmasse; facile conijcere possumus eadem circa tempora illud collectū esse. Cum enim celebrati Conuentus dies desiderantur & Consules, sub quibus collocari queat; nihil opportunius fiet, quam eundem hic intexere; vt quod ijdem celebrasse noscuntur Episcopi, narratio eadem includat. Et quod in primis ad ipsam Carpentoratensem Synodum pertinet: ex Actis eius illud tantum reperitur sancitum ibi decretum de bonis oblati ecclesijs parochialibus, quidnam & quantum ex eis sibi vendicare Episcopis liceat. Synodalis insuper extat ab eodem Concilio data epistola ad Agrecium * Episcopum, qua significatur, sententia Patrum ipsum esse suspensum per annum a sacra celebratione Missarum, ob perperam factam ab eo ordinationem, & quod ad dicendam causam vocatus ad Synodum venire recusasset, nec quemquam suo loco misisset. Hunc illum esse putamus Agrecium Episcopum, ad quem extat Sidonij Apollinaris

SYNODVS CAR-
PENTORATENSIS.

* Agricum

a Sidon. lib. 7. epist. 5.

Apollinaris epistola^a, qua eum vocat Bituricum ad electionem noui Episcopi decernendam. Est eiusdem mentio in Concilio tertio Arelatensi. Immo & existimo omnes epistolas Sidonij, quæ ad Græcum Episcopum leguntur mendose inscriptæ, ad Agrecium esse datas. Qui vero inter alios sanctos Episcopos Synodo huic interfuit, fuit Prosper, non quidē Regiensis, sed Aurelianensis Antistes, ad quem itidem extat eiusdem Sidonij data epistola^b, sanctitate hunc celebrem fuisse, testantur publicæ Ecclesiarum tabulæ, ex quibus eius præconium annis singulis vna cum alijs Sanctis quinto Kalendas Augustas in Ecclesia decantatur, haud sane degeneris a sanctissimo Aniano, quem habuit coluitq. prædecessorem Antistitem.

V A SENSE CONCILIVM.

Fuit etiam tunc in Gallijs in eadem prouincia habitum Vasense Concilium sub eiusdem Decij Iunioris Consulatu, mense Nouembris; cui itidem idē Cæsarius Arelatensis Episcopus præfuit, vt eius subscriptio indicat verbis istis: Cæsarius in Christi nomine Episcopus subscripti die Nonas * Nouembris, Decio Iuniore V. C. Consule.] Vides, lector, vigilantia pastoralem; cum qui hoc ipso anno mense Iulij præfuit Concilio Arauficano, eiusdem anni mense Nouembris vna cum subditis sibi eiusdem prouinciæ Episcopis præfens fuerit Concilio Vasensi, seu Vasatensi; cuius Acta confusa permixtaq. fuisse cum alijs Vasensibus Concilijs, superius diximus. At de Synodis hæctenus.

** NODO*

a Cætrm. Annal. hoc an. 7. Leonis Aug.

Hoc eodem anno, qui septimus numeratur Leonis Imperij, Elisæi Prophetæ^c ossa e Palestina Alexandriam sunt translata. Ceterum sepulchrum eius apud Sebasten existens sub Iuliano Apostata profanatum esse, superius dictum est.

*PERSECVTIO EVARICI REGIS GOTHORVM. d Isidor. Chron. Gothor. * Euarix*

Noui Consules Rusticus & Olybrius nouum annum Christi quadringentesimum sexagesimum quartum aperuerunt: quo tum Hispania, tum Gallia a nouo Rege Gothorum Euarico afflictari dirissime cœperunt. Hoc enim anno morte sublato Theodorico Gothorum Rege, frater eius Euarix siue Euaricus regnum capessit; vt Isidorus auctor est^d, dum ait: Anno Imperij Leonis octauo Euaricus*, pari scelere quo frater, succedit in regnum annis decem & octo: in quo honore prouectus & crimine, statim bello defæuit, partesq. Lusitanæ deprædatur: qui prius capta Pampilona, Cæsaraugustam inuadit, totamq. Hispaniam Superiorem obtinuit. Tarraconensem etiam nobilitatem, quæ ei repugnauerat, exercitus irruptione peremit. In Gallias autem regressus, Arelatum & Massiliam vrbes capit, suoq. regno vtramque subiecit.] & paulo post: Sub hoc Rege Gothi legum instituta scriptis habere cœperunt: nam antea tantum moribus & consuetudine tenebantur.] hæc Isidorus, paucis complectens eius cunctas in regno res gestas. Quæ autem spectant ad persecutionem illatam ab Euarico Galliarum Ecclesijs, dicemus anno Domini quadringentesimo sexagesimo octauo, reddituri singula suis temporibus.

DANIEL FUTVRVM PRÆDICIT INCENDIVM.

e Acta Daniel. apud Sur. die 11. Decemb. LEO IMPERATOR QVANTVM SIT VENERATVS DANIELEM.

Hoc eodem anno, qui Constantinopolitanæ vrbs præcessit incendium, Leo Augustus cum plurimum eos coleret, quos Deo sciebat amicos, præ ceteris veneratus Daniele Stylytam (quem cum admirandum vitæ institutum, tum frequentium miraculorum editio non vicinæ tantum Constantinopoli, sed reddiderant Orbi notum) vna cum Gennadio Patriarcha inuisit, qui ad eum ordinandum presbyterum perrexit; quod & præstitit, licet illo diutius reluctante. Tunc & ipse Daniel Gennadio futurum prædixit incendium vrbs, E quod vt anteuerteret ieiunijs atque precibus admonuit, significans & prædicens id ipsum Imperatori. Hæc quidem fusius ipsius Danielis Acta fideliter scripta: ex quibus memoria dignum illud de Leone Imperatore ab auctore narratum, ipsius verbis, ne quid addititium putet lector, hic describemus: ait enim de ipso Leone Augusto Daniele adeunte^e: Cum non ingentes, qui sunt Imperij proprii, sumpsisset spiritus; sed didicisset, quantum sit virtus Imperio præstantior: ipse quoque Imperator ad eum ascendit, super columnam videlicet; & perinde ac si regium fastum ac supercilium reliquisset inferius, & se exuisset, se quidem humi prosternit, tangit autem sacros illius pedes, quasi hoc faciendo magis honoraretur, quam quod esset Imperator: Quos cum tetigisset, impletur admiratione, sicut prius Gelasius: erant enim illi pedes valde tumentes & omnino scatentes vlcibus; eratq. simul horribile & miserabile, illos videre tangere. Tunc etiam Imperator donat cum

Anat eum basi geminarum columnarum, quas ipse posuit, duplicem etiam columnam nominans.] hæc ibi. subdit quæ terribilia post anni vnus circulum Constantinopoli contigere; nos vero suo loco dicturi ea sumus anno sequenti. Potuisset quidem huiuscemodi officijs diuinum placare numen Imperator, atque venturam cladem anteuertere; nisi peccatis id exigentibus, populus illam e Dei manibus extorfisset inuiti. Et quod iam completa erat iniquitas Sodomorum^a, non intercedit Abraham: obliuiscitur, inquit, Gennadius, quod monuerat Daniel, publicas indicere preces, & ieiunia biduana per hebdomadas singulas imperare. Sic namque Deus vltionem immisurus in peccatores venia indignos, illud præmittere solet, quod loquitur per Isaiam^b: Miscuit vobis Dominus spiritum soporis: claudet oculos vestros: Prophetas & principes vestros, qui vident visiones, operiet.] etenim tum Gennadius, tum Imperator, quæ audierant de clade incendij a viro sanctissimo, omnino ea obliuioni mandarunt.

In signi calamitate notatus præfens annus quadringentesimus sexagesimus quintus, Constantinopolitanæ vrbs conflagratione, nouo Consule nequissimo Basilisco, hæreticorum fautore præcipuo, aperitur, collega ei coniuncto in Occidente a Seuero Augusto Herminero Gotho, opera Ricimeri Ariani. Qui igitur magistratu duorum hæreticorum, alterius Consulis Ariani, alterius vero Eutythiani, incipit annus, memorabilia secum mala vexit. His enim Consulibus (inquit Marcellinus^c) Constantinopolis magno inuasa incendio, facie foedata deplangitur.] hæc ipse. Sed accipe ista fusius narrata ex Danielis Stylytæ, qui cuncta prædixit, fidelibus Actis^d:

Iam pridem quidem (inquit auctor) principiū habebat anni ambitus, & mensis instabat quem Romani vocant Septembrem, in quo magni martyris Mamantis festum pij celebrant. Vespere ergo, quando festum a pijs præparatur, & tota nocte agitur vigilia, finem accipit magni Danielis propheta: Et repente in maxima atque regia ciuitate incipit incendium; quod vsque adeo est excitatum, & adeo inualuit, vt fere vniuersam contriuerit ciuitatem. Nam cœpit quidem a muro qui est prope mare, quem etiam nominant nauale: peruenit autem vsque ad forum Constantini, & pertigit ad portum Iuliani, quasi mediam cinxisset ciuitatem. Quo in loco & comprehensa sunt vniuersa corpora: quæcumque vero fuere comprehensa, facile perierunt. Et sic pastus ignis in maximam creuit flammam. Eratq. malum inexpugnabile: quippe cum quicquid ad opem ferendam afferbatur, argueretur nihil proficere. quapropter multas quidem domos, multa autē templa, virorumq. & mulierum proserpsit depascens multitudinem: multi vero partibus & membris corporis, quæ inuaserat ignis, statim mutilabantur, erantq. semiustulati, & media parte cæsi, miserabiliores ijs qui omnino cum suis perierant.

Erat ergo periculum, ne quod vulgo celebratur, Orbis terræ miraculum, Constantini inquam ciuitas, cerneretur pati similia incendio Sodomorum. Vix tandem vt in tanto malo eis venit in mentem S. Danielis prædictio; & credunt fore, vt illius solum precibus malum vincatur: Hinc factum est, vt ad eum magna celeritate current, ille quidem pecuniæ defens priuationem, hic seruorum, alius domus, alius amicorum, & hic quidem cognatorum, ille vero vxoris & suorum filiorum, alius autem omnium facultatum. Propter quæ Sanctum tanto dolore affecere, vt totus repletus lacrymis, eos damnaret negligentia, quod ipso eis multum testificante & prædicente, malum poenitentia vitare non curaerint: vt qui in patiendo solum fuerint Niniuitæ, non autem in poenitendo. Hæc dicens, illis quidem sic suadebat curam gerere orationis & ieiunij. Quinetiam ipse quoque manus in cælum tollens, illinc implorabat auxilium. Et post orationem cum eis dixisset finem calamitatis, eos dimisit: Post septem (inquit) dies cessabunt minæ ignis. Sicut ille dixit, & res est consecuta: septimo enim die non erat amplius ignis. Tunc & alios & eos qui gerebant magistratus, quinetiam & ipsum Imperatorem incessit metus: & secum assumpta Imperatrice, sit supplex beato Danieli, pro eo quidem quod præterierant, misericordiam, securitatem autem in futurum postulans.] hæc ibi de incendio.

Sed & Euagrius audi mali originē describentem^e, fuisse nimirum immisiones per angelum

a Genes. 19.

b Isai. 29.

c Marcellin. in Chron. sub his Cons. d Apud Sur. die 11. Decemb. INCENDIVM VRBS CONSTANTINOPOLITANÆ.

CONSTANTINOPOLITANI AD DANIELEM CONFLVNT.

e Euagr. lib. 7. c. 13.

PER MALVM
DABMONEM
INCENDIVM
IMMISSVM.

gelum malum: nam ait: Fertur, dæmonem quemdam maleficum & consceleratum mulieris gerentem similitudinem, siue mulierem egentem, quæ victum manibus quaritabat, (vtrumque namque dicitur) circiter tempus quo lucernæ accendi solent, lucernam in forum detulisse, quasi aliquid falsamenti empturam; depositaq. ibi lucerna, se inde subduxisse: flammam lucernæ stupam occupasse, maximum excitasse incendium; ædificiumq. in foro positum, dicto citius, combussisse, atque ædificia alia in proximo sita, non modo quæ facile incendi poterant, verum etiam quæ erant ex lapidibus constructa, depascentem, facile absumpsisse.

Quod quidem incendium durasse ad quatrimum, nullisq. viribus comprimi potuisse, per urbem mediam totam pererrans, a Septentrionali regione ad Australem vsque omnes domos ad quinque stadia in longum, in latum ad quatuordecim stadia penitus vastasse; nullumq. ædificium vel publicum, vel priuatum, nullas columnas, nullos denique fornices ex lapidibus structos toto illo spatio, quo grassabatur, omnino reliquisse, sed omnem duram concremassè materiam, perinde ac si fuisset res perfacilis ad incendendum. Hanc cladem in Boreali vrbis regione, in qua nauale est, a via Bouis (hoc enim nomine est) vsque ad verus templum Apollinis oberrasse: in Australi autem, a portu Iuliani ad ædificia ecclesiæ, quæ Concordiæ nomine nuncupatur, non multum distantia, grassatam: in media ciuitate, a foro Constantini ad Tauri forum vsque, miserabile spectaculum & cum primis horrendum ante omnium oculos posuisse: nam quæcumque vrbis loca in sublime cum summa pulchritudine erecta fuissent, aut quæ ad magnificentiam & singularem præstantiam affabre elaborata, aut ad publicos priuatosq. vsus extructa, acervatim veluti in montes collectaq. inuios & abruptos aggregata fuisset, atque confertos omni materiæ genere sic priorem deformasse effigiem, vt nec ab eorum habitatoribus internosci poterat, qui locus hic vel ille ante fuisset.] hæc Euagrius, in eo a superius dictis tantum discrepans, dum quatuor dumtaxat dies incendium perdurasse tradit, cum alij sex ponant.

At minime prætereundum est ingens tunc temporis editum a sancto Marciano miraculum. Cum enim dominans sua potentia vastum incendium depasturum esset, quam nuper exererat, atque Deo dicauerat, ingentem basilicam Anastasiam; ipse, ne id fieret, precibus anteuertit. Nam in rebus ab eo gestis hæc leguntur: Incendium, quod non multa habuit similia, exitio dabat Rostra Domini (hoc etiam nomine nuncupata est basilica Anastasie, quod in eo loco Gregorius Nazianzenus pulpitem ad conciones exerxisset.) Nam cum ignis apprehendisset loca quæ sunt ad mare Boreale, totam urbem cingebat; & sic serpens ferociter vsque ad mare quod est in Meridie, depascebat omnia quæ intercedebant. Consequenter ergo hanc quoque sacram ædem ignis comprehendebat impetus. Vnusquisque ergo, proprijs neglectis calamitatibus, ad templum acriter procedebat, igni qui non cernebatur eorum inflammatis animis.

Homo autem Dei Marcianus nihil perterritus, & ne si quidem eum in orbem circumfideret ignis, nihili faciens, sed fidei in Deum credens omnia cedere, sacris acceptis Evangelijs, in summum tectum ascendit; & stans in medio flammæ, & se conuertens ad preces: Christe Deus (dicebat) Deus patrum nostrorum, qui Abrahamæ sacrificium suscepisti, & quæ ei ex promissione præter spem tribuisti filium, præter spem a cæde liberaisti: qui etiam in fornace Babylonica tres pueros captiuos eo effecisti potentiores: ipse nunc quoque, Domine, hanc tuam domum conserua, ne lædatur ab igne: & ne concedas, vt opus tuum, quod nos multo labore & tanto perfecimus desiderio, ignis destruat; ne adhuc pergat inimicus aduersus nos insolenter gloriari; nec ora Arianorum qui sunt nobis propinqui, nos probris appetant: sed nunc quoque ostende aliquid dignum tua benignitate & maiestate, ad gloriam tui nominis, & ad nostram qui veritati credimus, gloriationem & exultationem.

Hæc cum ille diceret, vna cum verbis effluebant lacrymæ, & ostendebant eum intus extabescere. Deinde cum subiunxisset, Amen: videbant omnes fere qui aderant, primum quidem ignem sibilantem circa totam ædem, & in illam veluti facientem impetum, deinde vero recedentem, & veluti repressum a quadam inexpugnabili & fortissima virtute. Certe hæc quoque sacra ædes, quomodo diuinorum puerorum aliquando corpora, tota illæsa, tota intacta in tanto (o Christe Saluator) igne est conseruata.] hæc tunc de his auctor. Sed ne tota periret ciuitas hoc incendio, preces quoque sancti Marcelli Archimandritæ viri sanctissimi a Deo obtinuisse, qui res ab eo gestas conscripsit testatur, a quo & eiusdem

MARCIANVS
INCENDIVM
SVPERAT.

b Genes. 22.

c Dan. 3.

A eiusdem incendij vastitas describitur: sed satis quæ supra iisdem consentientia sunt dicta sufficiant.

Deformata admodum remansit ciuitas tanto per tot dies exusta incendio, adeo vt pene fuerit eadem ex integro construenda. Quamobrem Zeno Imperator, qui Leoni successit in Imperium, constitutionem de priuatis ædificijs promulgauit, qua consultum fuit in posterum, ne si contingeret domum aliquam conflagrare, vicini quoque domum continentem flamma depasceret: etenim statuit, vt ædificans domum, duodecim pedes spatij relinquere debeat inter proprias & vicini ædes, ad securitatem ab igne præstandam, & alia huiusmodi. habetur ibi mentio de domibus combustis, vt vsque ad centum pedes altas instaurare liceat. Apparet quidem ex noua hac restauratione Constantinopolitanæ vrbis domos omnes in insulæ formam fuisse redactas, quæ vndique pedibus duodecim a vicini æde distarent. Insuper ibi meminit Imperator de Leonis Imperatoris eodem argumento constitutione his temporibus edita: quarum quidem legum fanciendarum quæ causa præcesserit, ex iam dictis satis habetur expressa.

Ad affligendum vero peccantem populum haud sufficiens visa est ista vna vindicta, sed Deus alias superaddidit. Conferta ciuitas hæreticis erat, illis vero præsertim qui ob gratiam Imperatoris foris fidem Catholicam profiterentur, intus autem Eutychetem atque Dioscorum haberent inclusum. Sed & Arianorum sicut increbrescebat numerus, ita erat & soluta licentia patrociniõ aulicorum potentium, in quorum manu post Imperatorem summa rerum esse videbatur: fuere hi Aspar & Ardaburius Præfecti militibus, quorum magna erat penes omnes auctoritas. Vt merito Deus incendio tradiderit ciuitatem, in qua impietas, inuito licet Imperatore, sibi solium collocauerat. Sed quæ mala incendium secuta sint, his addamus, & primum de Imperatore in magno vitæ discrimine collocato. Suppeditant enim hæc nobis Acta Danielis abunde, quæ de his ista habent, quibus ipsa historia textitur:

Iam quidem post autumnalem conuersionem, mutato tempore, erat hiems, & hiems maior, quam vt eam possit explicare oratio: quæ tamen superabatur ab inuito generosi Danielis animo. Cadebant autem imbres plurimi, & ventorum erat procella vehemens.] de his puto imbribus imminentibus Nicephorum intelligere, vbi multa simul quæ diuersis temporibus contigerunt, in vnum congerit, atque ait: Constantinopoli vero & in prouincia Phrygia imbres immensi, & in quartum diem iugibus aquis cælitus fluminum more descendentes, durauerunt; montes in planiciem deciderunt, & vici maximi diluuiõ perierunt. Ex quibusdam purgamentorum copia in quibusdam lacubus insulæ extiterunt, sicuti in Boane, quæ ad Nicomediam est, accidit.] hæc ipse de pluuijs. De vi autem magna ventorum, Acta iterum repete Danielis, in quibus hæc sequuntur:

Venti vero inter se agitabant seditionem, & multi simul spirabant & adeo violenti & immanes, vt ferreas ansas columnarum, quæ duas columnas inter se committebant & coniungebant, & Daniele in altum ferebant, violenter euellerent.] Et inferius, summum Danielis vitæ discrimen mouisse ait Imperatorem, vt ad eum inuisendum obequitaret. sed quid tunc illi magni periculi acciderit, audi: Nouerat (inquit auctor) Imperator quæ iusto Danieli acciderant; & contendit ad videndum columnam, partim quidem pœnas sumpturus de his qui ansas non effecerant firmas & validas, partim vero, vt tuto eas de cetero committeret. Sed illos quidem magni Danielis mansuetudo eripit a minis Imperatoris mortem eis minantis. Descendenti autem de monte Imperatori non paruum accidit periculum: Nam cum quidam metus equum forte fortuna turbasset, quem ille ascenderat, isq. conterritus pedes erexisset anteriores, supinus quidem cecidit statim humi: iacebat equus, supinus autem etiam cum eo Imperator; id vero quod ante stabat super sellam regiam, frontem contriuit Imperatori, & quæ erat in capite coronam procul expellit; quo tempore contigit eas quæ in ipsa erant margaritas aliam alio dispergi. Sed Daniel quoque cum oratione præuenisset malignum, a mala morte seruat Imperatorem, & sic reuersus fuit sine periculo.] Subdit vero auctor, quomodo ea occasione contigerit Arianum hominem ad Catholicam fidem conuerti, sic dicens:

Equiso Imperatoris (vt eum vulgaris & consueta lingua vocat) Comes equorum, vel Comes stabuli, omni quidem anteriori tempore laborabat nefaria Arii insania: Tunc autem & Imperatoris timens periculum, & ne quod acciderat ei iram concitaret, cursu venit ad Sanctum

a Apud Sur. die
29. Decemb.

b l. 12. c. de priuatis
adif.
DE NOVA AR-
DIFICANDI
RATIONE.

ARIANI ET
EUTYCHIANI
CONSTANTI-
NOP. ABVN-
DANT.

c Apud Sur. die
11. Decemb.

d Niceph. lib. 1. g.
c. 20.
IMBRIVM
PRODIGIOSA
FREQUENTIA

LEO IMP. IN-
VISIT DANIE-
LEM.

COMES STA-
BULI ARI-
ANVS FIT CA-
THOLICVS.

Sanctum. Ille vero non solum eum metu ab Imperatore, sed etiam mala pollicitus est se esse liberaturum opinione, quæ est quouis alio periculo grauior. Hæc audiuit equiso; & cum mitibus placidifq. eius suasionibus opinionem Arij abiurasset, ea sensit quæ Orthodoxi. Atque Sanctus quidem scribit ad Imperatorem, quod & Iordanes (id enim illi nomen fuit) abnegata deceptione, in rectis incedit dogmatibus, & quod propter hoc ipsum est iustissimus: qui etiam huc ad me venit, vt a te veniam consequeretur.] hoc litterarum magni Danielis est argumentum, ad quem Imperator ita rescripsit:

EPIST. LEONIS AD DANIELEM.

Periculi quidem mei causa non alius fuit, quam ipse mihi, qui sic ausus sum ascendere ante oculos tuos, & non pedes procul abij a sacra columna. Ego autem deinceps diligenter cauebo. Iordani vero non modo non irascor; vt etiam valde læter, quod meus ex equo lapsus ei causa fuerit, vt qui iacebat, surgeret.] hæc Leo ad Danielelem. Sed pergit auctor:

REX LAZORVM INUIT SIT DANIELEM.

De cetero autem tanta erat Imperatoris in Sanctum reuerentia, vt non solum ipse honoraret eum ijs quæ oportebat, sed etiam alijs eum tamquam rem cælestem ostenderet. Itaque cum paulo post contigisset Regem Lazorum venire ad Imperatorem Romanorum causa faciendi foederis; alijs quidem prætermisiss, eum vero accipiens & ducens ad Sanctum: Hoc est (inquit) mei Imperij miraculum. Ille autem vsque adeo obstupuit, eius videns tolerantiam atque fortitudinem, vt non solum Sanctum, sed etiam columnam, in qua erat positus, cum lacrymis adorans, multas voces emitteret barbarus valde eruditæ mentis, vt quæ multa didicerat: Ago tibi gratias, dicens, Rex cælestis, quod qui ad terrenum Regem veneram, cælestem huius viri vitam ostenderis, & dignum me censueris, qui essem spectator talium mysteriorum.] hæc ipse. at de his hæcenus.

Apud Sur. die 29. Septemb.

Hoc pariter anno nono Leonis Imperatoris, celebris fama Quiriacus anachoreta Hierosolymam petens, in Laura sanctissimi viri Euthymij Abbatis primordia auspiciatus vitæ monasticæ, ad magnæ virtutum molis ædificium construendum fundamenta iecit. Extant eius Acta & quidem mirifica, quæ & aliqua ex parte Cyrillus in rebus gestis Euthymij simul intexuit. Agit de eodem Cedrenus, sed sub anno Leonis Augusti septimo. Iam vero ad res Occidentalis Ecclesiæ transeamus.

NATALIS ROM. PONT. CELEBRITAS

Hoc eodem anno, sub iisdem Consulibus, decimo octauo Kalendas Decembris, ab Hilario Papa habita est Romæ Synodus. Conuenerant enim eo tempore Romæ quadraginta octo Episcopi ad natalem diem ipsius Romani Pontificis, ex more, solemniter celebrandum pridie Idus Nouembris, vt ex epistola Synodali data ad Episcopos Tarraconensis prouinciæ constat: de quo quidæ pristino vsu superius dictum est in Anastasio Papa auctoritate sancti Paulini. Huius igitur occasione Episcoporum conuentus, Hilarus Papa Romæ Synodum habuit. Cum enim ex diuersis prouincijs, more maiorum, missæ essent Romam ad ipsum Pontificem ab Episcopis & Synodis congregatis variæ consultationes, ex Hispania nimirum & Gallia: has omnes cum Episcopis qui Romæ conuenerant, communicare voluit consueta modestia Rom. Pontificis, qui eas poterat solus absoluere. At reliqua omnia quæ in hac Synodo fuerint pertractata, ipsa quæ extant Acta significant, quæ sic se habent, prælocuto ita in primis Hilario Papa:

Extant tom. I. Concil.

ROMANVM CONCILIVM.

Quoniam religiosus, sancto Spiritu congregante, Conuentus hortatur, vt quæcumque pro disciplina Ecclesiastica necessaria sunt, cura diligentiore tractemus: si placet, ea quæ ad ordinationum tenorem pertinent, iuxta diuinæ legis præcepta & Nicænorum canonum constituta, ita adiuuante Domino in omne æuum mansura solidemus: Vt nulli fas sit sine status sui periculo, vel diuinæ constitutionis, vel Apostolicæ sedis decreta temerare: Quia nos, qui potissimi sacerdotij administramus officia, talium transgressionum culpa respiciet, si in causis Dei desides fuerimus inuenti: quia meminimus, quod timere debemus, qualiter comminetur Dominus negligentia sacerdotum: Siquidem reatu maiore delinquit, qui potiori honore perfuitur, & grauiora facit vitia peccatorum sublimitas dignitatum.] hæc prælocutus Hilarus in Synodo coram Episcopis, tria ad rectam ordinandorum clericorum dispositionem decreta subiecit: quibus recitatis, hæc secuta est acclamatio omnium Episcoporum: Exaudi Christe, Hilario vita: dictum est sexies. Hæc confirmamus & hæc docemus: dictum est octies. Hæc tenenda sunt: hæc seruanda sunt: dictum est quinquies. Doctrinæ vestræ gratias agimus: dictum est decies. Ista vt in perpetuum seruentur, rogamus: dictum est quindecies. Ista per sanctum Petrum vt in

ACTA SYNODI ROM. PONT. CONCILII

vt in perpetuum seruentur, optamus: dictum est septies. Hæc præsumptio numquam fiat: dictum est decies. Qui hæc violauerit, in se veniet: dictum est septies.] Has scias a Patribus ingestas acclamationes esse more maiorum ad insinuandam Episcoporum omnium in decretis a Romanis Pontificibus faciendis spontaneam fauorabilemque consensionem.

CONSULTATIO TARRACONENSIVM EPISCOPORVM.

Post hæc autem idem Hilarus Papa in medium protulit consultationem ex Hispania missam ab Episcopo Tarraconensi. Etenim Acta ista subiiciunt: Et factò silentio, Hilarus Episcopus dixit: Præterea, fratres, noua & inaudita (missis de Hispania epistolis sub certa relatione peruenit) in quibusdam locis peruerfitatum semina subinde nascuntur. Denique Episcopatum, qui non nisi meritis præcedentibus datur, non diuinum munus, sed hereditarium putant esse compendium: & credunt, sicut res caducas atque mortales, ita sacerdotium, velut legatario, aut testamentario iure posse dimitti. Nam plerique sacerdotes mortis confinio constituti, in locum suum seruntur alios, designatis nominibus, subrogare; vt scilicet non legitima expectetur electio, sed defuncti gratificatio pro populi habeatur assensu. Quod quam graue sit, æstimate.]

Cum hæc ab Hilario Papa de Hispaniarum Ecclesijs ingesta per litteras Episcopi Tarraconensis Ecclesiæ audis; in memoriam reuoca, quæ anno superiori itidem de Hispanijs ex S. Isidoro dicta sunt; nimirum tremendo ac terrifico Dei iudicio datas Gothis furentibus deustandas: vt plane, qui secundum illud Propheticum dixerant: Venite hereditate possideamus sanctuarium Dei] imprecationem eiusdem Prophetæ vlticem senserint mox ista subdentis: Deus meus, pone illos vt rotam, & sicut stipulam ante faciem venti: Sicut ignis qui comburit siluam, & sicut flamma comburens montes, ita persequeris illos in tempestate, &c.] Verum etsi penes aliarum Hispaniæ prouinciarum Episcopos solutus esset vigor Ecclesiasticæ disciplinæ, certe quidem in Tarraconensi prouincia vigeat custodia legum: in quas cum quis enormiter deliquisse inuentus esset; statim omnibus in vnum coeuntibus audita eius causa deferebatur ad Romanum Pontificem: quod his diebus bis factum, ex litteris ab ipsis Romam missis intelliges.

Psal. 82.

Hilarus igitur in posterum consulturus, ista subiecit: Atque ideo, si placet, etiam hanc licentiam auferamus: ne (quod turpe dictu est) homini quisquam putet deberi, quod Dei est. Vt autem quod ad nos perlatum est, ad vestram etiam possit peruenire notitiam: Hispanorum fratrum & Coepiscoporum nostrorum scripta legantur.] Recitatae sunt primum litteræ vltimo loco datæ, postea vero quæ primitus scriptæ fuerant: priores enim de Siluano Calaguritano Episcopo querelam habebant; posteriores vero causam Nundinarij Episcopi Barchinonensis & eius successoris Irenæi continebant. At nos, pro more nostro, de his quæ primo loco sunt scriptæ, primum agamus.

Ascanius itaque Tarraconensis Episcopus, & qui cum eo conuenerunt omnes prouinciæ illius Antistites in litteris ad Hilarem Papam aduersus Siluanum ita scripserunt:

Domino beatissimo & Apostolica reuerentia a nobis in Christo colendo Papæ Hilario, Ascanius Episcopus & vniuersi Episcopi Tarraconensis prouinciæ.

Etsi nulla extaret necessitas Ecclesiasticæ disciplinæ: expetendum re vera nobis fuerat illud priuilegium sedis vestræ, quo susceptis Regni clauibus post resurrectionem Saluatoris per totum Orbem beatissimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminationi prospexit: Cuius Vicarij principatus sicut eminent, ita metuendus est ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in vobis primitus adorantes, cui sine querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, inde responsa quærentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione, sed Pontificali totum deliberatione præcipitur.] Habes, lector, satis perspicue declaratum cum plurimis alijs, tum hoc quod modo recitatur, exemplo, quanta obseruantia Hispaniarum Episcopi sint semper profecuti Romanum Pontificem, e cuius sede se Euangelium accepisse scirent. Sed audi de Siluano eorundem narrationem.

distaret HISPANI EPISC. QVANTVM COLANT ROM. PONT.

Cum hæc ita se habeant: est tamen inter nos falsus frater; cuius præsumptionem sicut diutius tacere non licuit, ita & loqui futuri iudicij necessitas imperauit. Siluanus quidem Episcopus Calaguræ in vltima parte nostræ prouinciæ constitutus, diuinationes sibi indebitas vsurpando, humilitatem nostram ad hoc vsque perduxit, vt contra eius vanissimam superstitionem sedis vestræ vnicum remedium flagitemus. Hic namque iam ante septem aut octo amplius annos, postponens Patrum regulas, & vestra instituta despiciens, nullis petentibus populis Episcopum ordinauit: cuius præproperum factum

ordinaciones SILVANA CAUSA.

existimantes fraterna & pacifica posse admonitione sanari, profecit in peius. Denique A contra vecustatem canonum, contra Synodi constituta, alterius fratris nostri presbyterum, spiritu tantum præsumptionis accensus, in eodem loco, qui illi fuerat destinatus, cui inuito & repugnanti imposuerat manus, & qui nostro iam cœtui fuerat aggregatus, Episcopum fecit. Hinc factum est, vt de eius miserrima temeritate ad nos Cæsar-Augustanæ urbis Episcopus frater noster vniuersa referret, cuius diligentia & sollicitudo admodum prospexerat, si in aliquo profuisset. Siquidem cunctis in vicinia positis Episcopis, ne se schismatico adiungerent, frequentissime contradixit: sed obstinatione damabili totum, quod erat illicitum, & quod nobis pudor est dicere, non erubuit solus ille committere.

CAVSAS EPI-
SCOPORVM
AD ROM.
PONT. DE-
FERRI.

Proinde quia his præsumptionibus, quæ vnitatem diuidunt, quæ schisma faciunt, velociter debet occurri: quæsumus sedem vestram, vt quid super hac parte obseruare velitis, Apostolicis affatibus instruamur: quatenus fraternitate collecta, prolatis in medium venerandæ Synodi constitutis, contra rebellionis spiritum vestra auctoritate subnixi, quid oporteat de ordinatore & de ordinato fieri, intelligere, Deo adiuuante, possumus. Erit profecto vester triumphus, si Apostolatus vestri temporibus, quod sancti Petri cathedra obtinet, Catholica audiat Ecclesia, si nouella zizaniorum semina fuerint extirpata. *Et subscriptio.* Orantem pro nobis sanctum Apostolatum vestrum iugi æuo diuina conseruet æternitas.] hæcenus prior data in Siluani causa Synodi Tarraconensis epistola: ex qua antiquam vides custoditam praxim, nimirum causas Episcoporum solitas deferri ad Romanum Pontificem.

DE CAUSA
IRENÆI E-
PISCOPI.

Posterior vero data ab iisdem ex alio Episcoporum Conuentu epistola in causa Irenæi, primo loco recitata est, in qua mentio habetur de datis antea litteris in causa Siluani: a qua diuersa erat causa ipsius Irenæi Episcopi Barchinonensis: Hunc vir dignissimus Nundinarius Episcopus Barchinonensis heredem paucorum bonorum instituens, optare se dixit, vt in locum suum idem Irenæus ordinaretur, qui erat alterius Ecclesiæ Episcopus: eius quidem vltimæ voluntatis elogium & populus & clerus, simulq. comprouinciales Episcopi eorum habuere, immo & annuisse ponitur Metropolitanus Antistes ob Ecclesiæ illius utilitatem, & merita decedentis & succedentis Episcoporum. His enarratis in epistola ad Romanum Pontificem, eiusmodi petitionem adiecerunt: Ergo suppliciter precamur Apostolatum vestrum, vt humilitatis nostræ decretum, quod iuste a nobis videtur factum, vestra auctoritate firmetis.] Intelligis, Romanæ tantummodo sedis Episcopi fuisse dispensare in ijs quæ contra canones præsumpta essent; nec Concilio prouinciali tantam auctoritatem, vt inconsulta Apostolica sede id præstare potuisset. Quid autem ad hæc qui Romæ conuenerant Patres? Primo quidem publicis acclamationibus, inde vero singulorum sententijs, quæ ab illis Episcopis probata fuerant, sunt explosa. In acclamationibus vero inter alia illud quinquies dictum: VT SERVETVR ANTIQVITAS ROGAMVS.] digna plane tanto Confessu sententia, qua tamquam valido mucrone confoditur, quicquid vniquam vel contra fidem vel contra Ecclesiasticam fuerit disciplinam præsumptum.

De his autem omnibus quæ Synodali fuerunt sententia definita, scripta est ab ipso Hilario Papa epistola decretalis ad Ascanium & reliquos prouinciæ Tarraconensis Episcopos data tertio Kalendas Ianuarij, Basilisco & Herminerico Consulibus: vt plane appareat, ab exordio Synodi cœptæ decimoquinto Kalendas Decembris, vsque ad datas has litteras tertio Kalendas Ianuarij, intercurrisse mensem vnum & dies duodecim, tantoq. temporis spatium Synodum perdurasse; cuius aliquæ deesse videntur Actiones, vt inter alia, quæ ab aduersaria parte pro Siluano Episcopo allata fuisse, idem Hilarus Papa in dicta epistola docet, quæ fuerant eiusmodi, vt eundem Pontificem ad dispensandum cum eodem Siluano permouerint, ne videlicet diro schismate scinderetur Ecclesia. Non sic quidem cum Irenæo, quem ad suam Ecclesiā Hilarus redire præcepit: quibus intelligas quam indigno animo tulerint Romani Episcopi sedium mutationem. Dedit & de his idem Hilarus Papa priuatim alias ad eundem Ascanium Tarraconensem Episcopum litteras, quæ iisdem Actis accesserunt appendix. In hac insuper Synodo, ad Ecclesiæ vniuersalis ædificationem, constitutionem edidisse Hilarum Papam, habent eius vitæ Acta his verbis: Fecit constitutum de Ecclesia in basilica ad sanctam Mariam, Consulatu Basilisci & Herminerici, decimosexto Kalendas Decembris.] quid enim per Constitutum intelligatur, superius dictum est.

Quod

A Quod vero inter quadraginta octo Episcopos qui Synodo interfuerunt, primo loco ponatur Maximus Episcopus Taurinensis post Romanum Pontificem; non id quidem accidit sedis prærogatiua, cum digniores illic essent Episcopi Metropolitanus, vt inter alios Ecclesiæ Mediolanensis Antistes: sed id factum scias prærogatiua ætatis in Episcopatu agentis: hic namque mos vetus, vt qui plures annos ageret in Episcopatu, vel Archiepiscopatu, priorem sibi in Synodis locum vendicaret, etiam si alioqui dignitate sedis esset inferior, salua tamen Patriarchalium prærogatiua sedium. Maximum autem Taurinensem plurimos egisse in Episcopatu annos, ex eo poteris intelligere, quod de ipso agens Gennadius^a, qui his viuebat temporibus, claruisse eum tradit Honorio & Theodosio Iunioreregnantibus, licet cusi codices habeant eum obiisse diem sub iisdem Augustis. Sed quomodo id fieri potuit, vt sub Theodosio mortuus dicatur, si idem Maximus subscriptus

DE MAXIMO
EPISC. TAURINENSIS.

^a Gennad. de
vir. illust. c. 40.

B Concilio Mediolanensi sub Marciano Imperatore (vt vidimus^b) celebrato, & hoc anno interfuisse, sedisse, & subscripsisse Romanæ Synodo primo loco post Romanum Pontificem reperitur? vt non sit qui obtendere possit alium hunc Maximum Taurinensem ab illo fuisse: nam vt primo loco sederit atque subscripserit, non (vt dictum est) aliunde quam ex prouectiore in sede ætate potuit contigisse? Vnde ne dicamus adeo manifeste in rebus sui temporis Gennadium hallucinatum, mendum in codicem irrepisse dicendum erit; sicut nuper factum vidimus, dum in fronte scriptorum ipsius Maximi, quæ Romæ sunt edita, Gennadij textus illud accepit additamentum de anno quo mortuus est, nimirum ab Orbe redempto quadringentesimo vigesimo: putauit id sibi licere Galestinus, qui edidit. Propagata est autem ad posteros summa gloria eiusdem Maximi memoria, cuius & dies natalis anniuersaria commemoratione recurrit septimo Kalendas Iulij. Vixit hoc item C tempore alius Maximus & ipse inter sanctitate claros adnumerandus Episcopus Tolosanus, de quo paulo post dicturi sumus.

^b Epist. Concil.
Mediolan. apud
S. Leonem post
epist. 52.

DE ABTATE
MAXIMI ER-
RORES CORRI-
GVNTVR A-
LTIORVM.

Qui vero post Maximum primo ponitur loco Ingenuus Ebredunensis Episcopus, idem conquestus est apud ipsum Hilarum Romanum Pontificem de vsurpatis quibusdam suæ dioceseos iuribus. Extat de his epistola eiusdem Hilari Papæ ad Leontium, Veranum, & Victorium Episcopos, quibus delegat causæ cognitionem & instaurationem iurium Ebredunensis Episcopi Metropolitanus Alpium maritimarum. Aduersus autem eos, qui insana cupiditate non nisi in hoc laborant vt suæ diocesis fines dilatent, est eiusdem Hilari Papæ in eadem epistola aurea illa sententia: Expectatio fructus nostri ministerij non in latitudine regionum, sed in acquisitione ponitur animarum.] hæc & alia ibi Hilarus digna Pontifice tantæ sedis. Porro Leontius primo loco positus inter Episcopos, quibus causa D committitur, etsi cuius Ecclesiæ Antistes fuerit, nulla sit mentio: scias tamen istum ipsum laudatum ab Hilario Arelateni in funebri oratione de S. Honorato Episcopo prædecessore: quem Foroiuliensem Episcopum, eundem opinor esse ad quem extant Sidonij Apollinaris litteræ.

Sed quod polliciti sumus de Maximo Tolosano Episcopo dicere, non prætereat: Hic his temporibus ex Palatino inuitus, renitens, nolensq. cogitur a populo fieri Episcopus: Ad quam sacerdotij dignitatē assumptus, qualenam specimen ediderit sanctissimi sacerdotis, accipe quæ de eo obiter Sidonius scribit ad Turnum^c, cum eidem occurrit nefciens creatum Episcopum: Vt (inquit) veni, occurrit mihi ipse, quem noueram antierius corpore erectum, gressu expeditum, voce liberum, facie liberalem, multum ab antiquo dissimilis, habitu vero gratus, pudor color sermo religiosus, coma breuis, barba prolixa, tripodes sellæ, Cilicum vela foribus appensa, lectus nihil habens plumæ, mensa nihil purpuræ, humanitas ipsa sic benigna quam frugi, nec ita carnibus abundans, vt leguminibus: certe si quid in cibo vntius, non sibi sed hospitibus indulgens.

^c Sidon. lib. 4.
epist. 24.

Cum surgeremus, clam percunctor astantes: Quod genus vitæ de tribus arripuisset ordinibus: Monachum ageret, an clericum, poenitentemve? Dixerunt, nuper impacto sacerdotio fungi, quo recusantem factiose ligasset ciuicus amor.] hæc de Maximi mutatione vbi electus est Episcopus Tolosanus: a quo discant, qui in Ecclesiasticam dignitatem assumpti nobiles & diuites, de sacerdotio maioris luxus captant occasionem, vt in Ecclesiam Christi transferant regios apparatus; vel (quod deterius est) qui ignobiles ad Episcopatum accedentes & pauperes, mox Sybariticas quærunt delicias. Quantum autem temporis Maximus iste sederit, ignoratur: constat tamen, Concilio Aurelianensi non Maximum, sed Leontium eius successorem haberi subscriptum.

SEVERUS IMP.
OCCIDITVR.a Panin. in
Fast.VVANDALO-
RVM INCVR-
SIO.VVANDALORVM
INCVRSIO.b Maxim. serm.
de non simend.
Barb.a Procop. de bello
Vuandal. lib. 1.d Apud Syr. die
11. Decemb.
VVANDALI
TENTAVNT
ALEXAN-
DRIAM.TRANSLATIO
S. SIMONIS
STYLITAE.

Huius pariter anni Consulibus, Seuerus Imperator dolo Ricimeris in Palatio veneno A peremptus est. hæc Cassiodorus, cui consentit Marcellinus. Perobscuræ quidem res Seueri Augusti remanere: duæ autem ab ipso editæ extant constitutiones, quarum posterior hoc anno data habetur septimo Kal. Octobris. Ex quibus redarguas eum qui diuinatur: Seuerum hoc anno defunctum decimo octavo Kalendas Septembris. Abrogatam ex parte fuisse a Seuero, in ijs scilicet quæ spectabant ad moniales & viduas, constitutionem Maioriani Augusti, de qua suo loco dictum est, inscriptio indita priori ab eo editæ constitutioni demonstrat. Post obitum vero Seueri factum esse interregnum per annum & menses aliquot, itidem Cassiodorus affirmat, dum creationem Anthemij post sequentis anni Consules ponit.

Obfuit multum Italiae eiusmodi interregnum, & frequens ista mutatio Augustorum: ex quo factum est, vt Vuandali regnantes in Africa crebrius Romana littora incurfarent. B Hinc Sidonius in Panegyrico Anthemio dicto:

*Quemcumque creauit
Axe meo natum, confestim fregit in illo
Imperij Fortuna rotas. Hinc Vuandalus hostis
Vrget, & in nostrum numerosa classe quotannis
Militat excidium, conuersosq. ordine fati
Torrida Caucasos infert mihi Byrsa furores.
Præterea inuictus Ricimer, quem publica fata
Respiciunt, proprio solus vix Marte repellit
Piratam per rura vagum, &c.]*

Ad hæc fortasse allusit Maximus b Taurinensis, vbi ait: Non spirituales, sed etiam carnales nobis (qui sunt barbari) piratæ non C desint.]

Ceterum non huius tantum tēpore interregni ista Gensericus aggressus est, sed cœptam diu ante piraticam ab ipso Valentiniani obitu quōtannis exercuit, de qua ista Procopius: Post mortem Valentiniani, aliquot annos, veris initio, continuo longas fecit prædando & populando incurfiones, nunc in Siciliam, nunc in Italiam, ciuitates insuper partim diripiendo, partim solo æquando: vbi vero omnia deleuit, ad Orientis conuersus Imperium, Illyricum omne simul & Peloponnesum, hisq. adiacentes insulas cum reliqua Græcia inuadit. Ad Italiam rursus Siciliamq. reuersus, quicquid erat reliqui diripuit. Verum quondam, cum e Carthaginis portu passis velis soluturus esset: interrogatus a nauclero, quō tendere populabundus vellet: respondisse: Quo Deus impulerit. adeo ex nulla causa in obuios quoscumque hostiliter ferebatur.] hæc Procopius. Porro ita formidabilis factus D erat Gensericus piratica classe, vt Alexandria etiam fuerit timore concussa. Etenim habent hæc Acta d Danielis Stylitæ: Quædam fama in omnes gentes manauit, Gensericum Regem Vuandalorum bellum gerere aduersus Romanos magno apparatu & maiori audacia, & quod magna manu peruenit Alexandriam, eam sibi volens belli facere præmium. Non parum ergo animo angebatur magistratus & ipse Imperator: Qui cito cucurrit ad confectum medicamentum animi ægritudinis, & sancto Danieli famam significat. Ille vero tamquam non præuidens, sed videns oculis ea quæ erant ventura, dixit protinus: Non solum Gensericum Alexandriam non esse occupaturum; sed in omnibus etiam alijs, re infecta, domum esse reuersurum. Omnino nihil opus est adijcere id quod euenit, ijs qui virum norunt. Factum est autem non multo post, sicut diuina Daniel lingua prædixit.] hæc ibi. E

Post hanc autem prædictionem, eodem petente Daniele, curasse Leonem Imperatorem translationem reliquiarum magni illius Simeonis Stylitæ ex Syria in Thraciam, eadem Acta habent: sed quoto anno id Leonis Imperatoris acciderit, haud facile sit asserere. Ex dicta autem Alexandrinorum turbatione accepta occasione, Leo Augustus comparandi classis aduersus Vuandalos consilium inire cœpit, quod perfecit tertio abhinc anno, vt suo loco dicemus.

A
IESV CHRISTI
ANNVS
466.HILARI PAP.
ANNVS
6.LEONIS IMP.
ANNVS
10.

I Ngreditur Christi annus quadringentesimus sexagesimus sextus, altero (ita dixerim) pede claudicans, cum non nisi vnus Consul Leo Augustus tertium creatus sit in Oriente: in Occidente autem cum nullus esset Imperator, nulla est a Senatu habita ratio Consulibus eligendi. Cum igitur tum Cassiodorus, tum Marcellinus vnum tantum Consulem hoc anno esse creatum dicant; vndenam a recentiore chronographo a additio collegæ Fabij Titiani? sed nec teste aliquo id probat, neque coniectura saltem verisimili.

B Hoc ipso anno Leo Imperator vltima die Februarij de immunitate confugientium ad ecclesiam amplissimam edidit sanctionem; cum nouo casu diuinitus ostensum esset, magno periculo asyllum Ecclesiæ violari. Rem gestam habent Acta Marcelli Acœmetarum Archimandritæ sanctissimi his verbis descriptam b: De Ardaburij & Asparis, quæ erat illo tempore, potentia, nihil est dicendum, neque de crudelitate æquali potentia atque adeo maiori (erant ambo Ariani potentissimi, utpote longo tempore militia præfecturis insigniti, ipsi quoque Imperatori timendi.) Hic ergo qui adeo potens erat & crudelis Ardaburius irascebatur cuidam ex ijs qui erant in eius potestate, nomine Ioanni. Ille vero, omnibus alijs, atque adeo ipso Imperatore prætermisiss, vt qui non essent satis potentes, vnum nouit refugium, Marcelli tabernaculum, ipsum videlicet Acœmetarum canonicum: & id subit, & in eo latet, tamquam sub aliquo tuto propugnaculo. Ille autem cum C rescuisset, petebat (ad ipsum mittens) hominem sibi tradi. Cum vero non obtemperaret, cœpit minari. Cum Marcellus autem minas non curaret; ei vim attulit; missisq. militibus, & qui viribus valebant (erant multi numero) iussit quærere eum qui confugerat, & si non pareret, vti armis. Atque ille quidem cum sic iussisset, eos dimisit. Illi autem profecti, & verbis, vti iussi erant, vsi; quoniam non parebat, monasterium circumfidebant. hæc facta sunt vespere. Magnus vero Marcellus rogauit eos, an vellent manere, & se eis dixit alimenta daturum. Cum autem mansissent, suppeditauit alimenta. & res ita quidem transijt vsque ad vesperam.

Cum autem nox aduentasset, qui foris quidem erant, enses iam quatiebant terribiliter. Monachi autem hæc videntes & audientes, Sanctum circumfidentes, pro ensibus eum verbis feriebant: Quid ergo, dicentes, Tibi omnes propter vnum peribimus? idq. D morte violenta & acerba? Et tuis filijs erit tibi præferendus externus? Et tibi a fundamentis cum templo peribit monasterium? Non dimittes, non cito præbebis eum, qui quæritur, qui malis huc peruenit pedibus? Cum sic per totam noctem eum & hostes & amici etiam acriter inuaderent; tempusq. frustra contereretur, & supplex non traderetur; mane autem statuissent milites vti gladijs, & iam essent aggressuri: tunc Christi athleta suam obiecit potentiam. Eis vero præter opinionem apparet aduersaria, non phalanx quidem, sed diuina quædam & cælestis potentia in orbem ab igne circumscripta, & arma inexpugnabilia, nempe Crucis Christi imaginem in medio ferens, longe magis refulgentem quam ignis qui erat circumcirca. Hæc ergo terribilis potentia, quæ apparuerat, ex ipso fastigio monasterij emittebat grauiam tela aduersum milites, quæ quidem erant ignis fulgura intollerabilia. Quibus cum non solum resistere, sed nec ea quidem contra intueri possent: E gladios in terram proiecerunt, & ipsi ceciderunt; & voces ad Deum placandum accommodatas, prout quisque poterat, emittebant. Quas cum hi qui intus erant sensissent, canere cœperunt, & fuerunt ipsi quoque testes miraculi quod euenerat præter opinionem. Hoc effecit, vt crudelissimus Ardaburius suorum morum obliuisceretur; & causa fuit, vt præter sententiam benignus videretur, ira in Ioannem remissa.] hæc ibi.

Huius itaque rei tam insigniter gestæ occasione factum putamus, vt Leo Imperator egregiam illam, quam diximus, sanctionem pro confugientibus ad ecclesias promulgauerit hoc ipso anno, cum tertium ageret Consulatum, ita rescribens ad Erithreum Præfectum Prætorio c:

Præsenti lege decernimus per omnia loca valitura (excepta hac vrbe Regia, in qua nos Diuinitate propitia degentes, quoties vsus exegerit, inuocati, singulis causis atque personis præsentanea constituta præstamus) nullos penitus, cuiuscumque conditionis sint, de

a Panin. in
Fast.LEX LATA
DE ECCL. IM-
MUNITATE.
b Ex Metaphr.
Sur. die 29. Dec-
cemb.S. MARCELLVS
NON
VULT TRADE-
RE PERFU-
GAM.FVLMINIBVS
REPELLVN-
TVR MILI-
TES.c l. 6. c. de his
qui confug. ad
eccles.

SANCTIO
LEONIS IMP.
DE ECCLES.
IMMUNITA-
TE SERVAN-
DA.

facrosanctis ecclesijs Orthodoxæ fidei expelli, aut trahi, vel protrahi confugas: nec pro his venerabiles Episcopos, vel religiosos Oeconomos exigi, quæ ab ipsis debeantur.] Vides Leonem Imperatorem antiquasse penitus veterem sanctionem, cuius a nobis quinto tomo mentio facta est, qua iuebatur, vt Episcopi soluere tenerentur, quod creditoribus deberet debitor ad ecclesiam fugiens, nisi eum redderet: cuius rei causa S. Augustinus debitor constitutus, collectam indixit, vt dissolueret, quod non dando confugam debitorem, æs alienum contraxerat. Sed pergit Imperator: His, qui hoc moliri, aut facere, aut nuda saltem cogitatione, aut tractatu ausi fuerint tentare, capitali & vltimi supplicij animaduersione plectendis.

Ex his ergo locis, eorumq. finibus, quos anteriorum legum præscripta sanxerunt, nullos expelli aut eijs aliquando patimur: nec in ipsis ecclesijs reuerendis ita quemquam detineri atque constringi, vt ei aliquid victualium rerum, aut vestis negetur, aut requies.

Sed si quidem ipsi refugæ appareant in ecclesia publice, & se in sacris locis offerant querentibus conueniendos: ipsis seruata locis reuerentia, Iudicum, quibus subiacent, sententijs moneantur, responsum daturi, quale sibi quisque perspexerit conuenire.

Quod si in finibus ecclesiasticis latitant: religiosus Oeconomus, seu Defensor ecclesiæ, vel certe quem his negotijs commodiorem auctoritas Episcopalis elegerit, reconditam latentemq. personam decenter sine vlllo incommodo monitus intra fines ecclesiæ, si inuenitur, præsentet.

Cum autem monitus fuerit in publico priuatoque contractu actione ciuili, in eius sit arbitrio, siue per se, siue (si magis elegerit) instructo solemniter procuratore directo, in eius Iudicis, cuius pulsatur sententijs, examine respondere.

Sed si hoc facere detrectet, aut differat: iudiciorum legumq. solitus ordo seruetur. Itaque si res immobiles possidet: post edictorum solemnium citationem, ex sententia iudicantis, vsque ad modum debiti, bonorum eius siue prædiorum traditio, siue venditio celebretur.

Quod si res mobiles habet, easq. extra terminos occultat ecclesiæ: sententia iudicantis, & executoris sollicitudine perquisitæ, quocumque loco occultentur, eruta, pro æquitatis tramite, modoq. debiti, publicis rationibus, priuatisq. proficiant. Sane si intra fines habentur ecclesiæ, vel apud quemlibet ex clericis absconditæ siue depositæ fuisse firmantur: studio & prouidentia viri reuerendissimi Oeconomi, siue Defensoris ecclesiæ diligentia inquisitæ, hæc quolibet modo ad sacrosanctam ecclesiam peruenientes, proferantur: vt pari æquitatis ordine, iisdem ex bonis fisco, vel Reipublicæ, siue creditoribus & quibuscumque iustis petitoribus ad modum debiti consulatur. Sicubi depositæ vel commodatæ dicuntur: inquirendi talem volumus esse cautelam: vt, si sola suspitione apud aliquem adferantur absconditæ, de sua etiam conscientia satisfacere auctoritate venerabilis Antistitis iubeatur: adijcientes, quod ea, quæ de principalibus personis decreuimus in causis fideiussorum, siue mandatorum, seu rerum ad eos pertinentium, vel familiarium & sociorum, seu participum, & omnino in iisdem causis obnoxiorum personis præcipimus obseruari: scilicet si ipsos quoque secum confugæ intra ecclesiarum terminos habere vulerint: vt eorum quoque bonis publica debita priuataq. soluantur: & per eos rerum, vbi- cumque positæ sunt, procedat inquisitio. Eæ hæc quidem de ingenuis liberisq. personis.

Sane si seruus, aut colonus, vel adscriptitius, familiaris, siue libertus, & huiusmodi aliqua persona domestica, vel conditioni subdita, conquassatis rebus certis atque subtractis, aut se ipsum furatus, ad sacrosancta se loca contulerit: statim a religiosis Oeconomis, siue Defensoribus, vbi primum hoc scire potuerint, per eos videlicet, ad quos hoc pertinet, ipsis præsentibus pro Ecclesiastica disciplina & qualitate commissi, aut vltione competentis, aut intercessione humanissima procedente remissione veniæ, & sacramenti interuentione securi, ad locum statumq. proprium reuertantur: rebus, quas secum habuerint, reformandis. Diutius enim eos in ecclesijs non conuenit morari: ne patronis seu dominis per ipsorum absentiam obsequia iusta denegentur, & ipsi per incommodum Ecclesiæ egentium & pauperum alantur expensis.

Inter hæc autem quæ sedulo ad religiosi Oeconomi siue Defensoris ecclesiæ sollicitudinem curamq. respiciunt, erit etiam illud obseruandum, vt singulorum intra ecclesias confugientium personas, causasq. incessanter conquirant: deinde Iudices, vel eos ad quos causæ & personæ pertinent, instantius instruant, & æquitati conuenientia diligentius exequantur.

A quantur. Dat. pridie Kal. Mar. Leone A. III. Cos.] hætenus constitutio Leonis Imp. qui se Iudicem & vindicem in his quæ Constantinopoli acciderent, voluit constituere, vt magis timere discerent ciues irritare præsentem Imperatorem, qui per suos Præfectos adeo seuerè, nec nisi pœna capitis statuisset crimen puniri. Potuit idem hæc faciendi habuisse respectum ad eminentissimos viros Asparem & Ardaburium, quibus Imperium ferebat acceptum; ne in eos videretur esse commotus, atque voluisse subijcere iudicio Præfectorum. Ceterum vbi occasionem nactus est opportunam, haud prætermisit iustissime idem Princeps vlcisci: vt plane apparuerit, prudentiæ fuisse, aliquando dissimulasse; iustitiæ autem, impios barbaros contumeliosos in omnes e medio sustulisse. At de rebus Orientalibus hætenus.

Sub eodem Leonis Augusti tertio Consulatu secundus absoluitur annus, quo Euaricus Rex Gothorum regnare cœpit; cum & Hispanijs incursione vastatis, descendit in Gallias, atque Aruernum obsedit: Cum vir clarissimus Ecdicius, Dei virtute confusus, magno miraculo, ingentem hostium numerum, summamq. ipsorum potentiam, longe dispari paucitate militum atque virium superauit, non quidem casu tentata (vt solet dici) fortuna, neque temeraria furentis Ducis audacia, sed ingenti spe ex Diuinitatis inuocatione concepta: cuius nutu vnus vincit & persequitur mille, & duo fugant decem millia; nimirum quia Deus vendidit eos, & Dominus conclusit illos: Ita namque Sanctorum precibus redimi solet insperata victoria, quæ humanam superet expectationem & vires. Hæc vero quomodo se habuerint, Sidonius refert in epistola ad eundem Ecdicium data, cum post multos annos eandem ciuitatem Aruernensem a Gothis iterum affligi contigerit, dum rogat eum vt patriæ periclitanti opem ferat. Erat enim Ecdicius filius Auiti Imperatoris, natus & educatus Aruernis, vt idem Sidonius eadem epistola narrat; qui postquam cunabulis iure naturæ debita, quæ recenser, eidem in memoriam reuocauit, mox subdit de ciuium omnium desiderijs, quibus eius præsentia quam auidissime expetebatur: ingeritq. opportune gloriosum facinus hoc tempore editum, quod & exacte describit. sed accipe hæc tanta verbis ipsius:

Non enim potest vniquam ciuicis pectoribus elabi, quam te, quantumq. nuper omnis ætas, ordo, sexus, de semirutis murorum aggeribus conspicabatur; cum interiectis æquoribus in aduersum perambulatis, & vix duodeviginti equitum sodalitate comitatus, aliquot millia Gothorum, non minus die quam campo medio (quod difficile sit posteritas creditura) transisti. Ad nominis tui rumorem, personæq. conspectum, exercitum exercitissimum stupor obruit: ita vt præ admiratione nescirent Duces partis inimicæ, quam se multi, quam te pauci comitarentur. Subducta est tota protinus acies in supercilium collis abrupti, quæ cum prius applicata oppugnationi, te viso, non est applicata congressui. Interea tu cæsis quibusque optimis, quos nouissimos agminis non ignauia sed audacia fecerat, nullis tuorum certamine ex tanto desideratis: solus planicie quam patientissima potiebare, cum tibi non daret tot pugna socios, quot solet mensa conuiuas. Hinc iam per otium in vrbem reduci quid tibi obuiam procefferit officiorum, plausuum, fletuum, gaudiorum, magis tentant vota conijcere, quam verba referare. Siquidem cernere erat, referis capacissimæ domus atrijs, illam ipsam felicissimam stipati redditus tui orationem*, dum alij osculis puluerem tuum rapiunt, alij sanguine ac spumis pinguis lupata suscipiunt.] & inferius:

Taceo deinceps collegisse te priuatis viribus publici exercitus specie, paruis extrinsecus maiorum opibus adiutum, & inferiores hostium ante discursus coercuisse popularibus. Taceo te, aliquot superuenientibus, cuneos mactasse turmales, ex numero tuorum vix binis, ternisve post prælium desideratis: & tantum calamitatis aduersæ partis inopinantis certaminibus inflicto, vt oculere cæcorum numerositatem consilio deformiore meditarentur. Siquidem quos humari nox subducta prohibuerat, decerucatis liquere cadaueribus; tamquam minoris indicij foret, quam villis agnosci crinitum, dimississe truncatum. Qui postquam luce reuoluta intellexerunt furtum ruinæ suæ crudeli vilitate patuisse: tum demum palam officijs exequalibus occupabantur, non magis cladem fraude, quam fraudem festinatione celantes: Sic tamen quod nec ossa tumultuarij cæspitis mole tumulabant, quibus nec elatis vestimenta, nec vestitis sepulchra tribuebant, iuste sic mortuis talia iusta soluentes. Iacebant corpora vndique locorum plaustris coniecta rotantibus: quæ, quoniam percussis indefinenter incumberes, raptim succensis conclusa domicilijs culminum superlabentium regalibus fragmentis funerabantur.] hæc & alia de Ecdicij bellica virtute Sidonius.

Ceterum

EUARICVS
REX GOTHORVM
FUGAT
TVR.

a Deut. 32.

b Sidon. lib. 3.
epist. 3.

ECDICIUS
CVM PAUCIS
FUGAT
GOTHOS.

* deuotionem

ALIAE RES
AB ECDICIO
FORTITER
GESTAE.

S. MARTINI
INVOCATIO-
NE SAEPE VI-
CTOR ECCLIA-
SIVS.

Ceterum tanta hæc nonnisi ope diuina precibus Sanctorum implorata Eccliam præ-
stare consueuisse, plane declarant quæ de eodem habet Gregorius Turonensis in tra-
ctatione de miraculis sancti Martini verbis istis: Eccliam (*licet, Egidius, deprauate legatur*)
quoque cum obsideretur ab hostibus, & excluso a se solatio, turbatus impugnaretur; per
inuocationem beati viri (*sancti Martini videlicet*) fugatis hostibus, liberatus est. Idq.
dæmoniacus in medio ecclesiæ, ipsa hora qua gestum fuerat, est professus, sancti Marti-
ni obtentu hoc fuisse concessum.] hæc ipse.

Sidon. lib. 5.
epist. 16.

Hunc autem Eccliam, cuius sunt adeo præclara facinora, quem ex Sidonio diximus
fuisse Auiti Imperatoris filium, eundem quoque germanum Papianillæ vxoris Sidonij fuisse
se apparet ex eius epistola ad ipsam data.

Sidon. lib. 6.
epist. 12.

Hoc eodem anno sanctus Prosper Regiensis in Aquitania Episcopus ex hac vita migra-
uit, cum sedisset annos saltem vigintiquatuor: Qui enim (vt dictum est) interfuisse repe-
ritur Vasensi Concilio sub Consulatu Dioscori, anno Domini quadringentesimo quadra-
gesimosecundo, & ad hunc vsque annum (vt eius Acta testantur) superuixit, plane eum
annorum expleffe numerum dicendus est. meminit eiusdem Marcellinus ante duos annos.
Erat Regiensis sedes hoc tempore nobilis in Aquitania, cuius meminit Sidonius in epi-
stola ad sanctum Patientem Lugdunensem Episcopum, primamq. ponit post Arela-
tensem. cui quidem post decessum sancti Prosperi datus est Episcopus sanctus Maximus
Abbas monasterij Lerinensis, & post eum Faustus ibidem ex Abbate eiusdem cœnobij est
creatus Antistes: adeo vt qui successit Maximo in præfectura monasterij Lerinensis, idem
subrogatus eidem fuerit in Episcopatu Ecclesiæ Regiensis. hinc & idem Sidonius ad
Faustum c:

Sidon. carm.
Euchar. ad Fau-
stum.

*fuit quis Maximus ille,
Vrbem tu cuius monachus, Antistes, & Abbas
Bis successor agis, celebrans quoque laudibus illis.]*

Sed quando id contigerit, vt
Maximo Faustus fuerit Episcopus subrogatus, suo loco dicemus.

Gennadius de
Script. Eccl. c. 84.

REDARGVI-
TUR GENNA-
DII CALVM-
NIA.

Quod vero ad S. Prosperi scripta pertinet: qui viuens in acie iugiter stetit pugnans ad-
uersus hæreticos Pelagianos, post obitum non caruit eorum morsibus. Etenim Gennadius
& ipse Pelagianorum aspersus sordibus, de Prosperi scriptis agens, hæc ait d: Legi & librum
eius aduersus Collatoris opuscula sub persona Cassiani. Quæ Ecclesia Dei vt salutaria
probat, ipse infamat.] ita ipse, fugillans plane sanctum Prosperum, quod aduersus Cassia-
num scripserit, cuius opera falso iactat ab Ecclesia Catholica esse probata. Sed dicat,
quænam ista est Ecclesia Dei, quæ opuscula Cassiani vt Catholica probat? certe non di-
cenda Catholica, sed Pelagianorum Ecclesia: nam si vere Catholica de his consulatur Ec-
clesia, audi quid os Ecclesiæ Catholicæ loquatur Gelasius: OPVSCVLA CASSIANI
PRESBYTERI GALLIARVM APOCRYPHA.] hæc est de Cassiani opusculis censura
Gelasij, quem auscultare magis quam Gennadium, decet hominem Christianum. at de
operibus Cassiani pluribus actum est superius: hæc tantum ad redarguendum Gennadium
notam inurentem sanctissimo atque doctissimo Patri, Galliarum ornamento, sint dicta. Lau-
datur tamen a Gennadio Prosperi dictio, vtpote (vt ait) scholastica atque neruosa. ea-
dem de eo Marcellinus in Chronico: sed magno errore ibi, pro neruosa, habet, verbosa.
Ceterum in omnibus quæ ad dogmata spectant, fatis ad laudem Prosperi, dum litteris Cæ-
lestini Romani Pontificis commendatur, cum redarguuntur ab eo Ecclesiæ Gallicanæ pre-
sbyteri illi, qui sancti Augustini scripta contra Pelagium impugnabant. Mentio est de alio
ab hoc diuerso Prospero apud Sidonium, quem dicit fuisse Episcopum Aurelianensem. E
hoc, ne quis fallatur in nomine, oportuit etiam superius admonuisse.

EPIPHANIVS
EPISCOPVS
TICINENSIS.

Cassian. Instit.
diuin. lect. lib. 1.
c. 5. § 17.

Hoc eodem anno vita functo viro sanctissimo Crispino Episcopo Ticinensi, substitutus
est in locum eius sanctitate non impar, sed doctrina longe celebrior Epiphanius, de quo
plura inferius dicturi sumus. hoc quidem anno hunc sedere cœpisse, ex Ennodio diacono
Ticinensi colligitur, dum de ipso agens, annum octauum eius sedis numerat sub Nepote
Imperatore. Sed & scias, hoc eodem sæculo alium claruisse Epiphanium, quo Cassiodo-
rus vsus est Græcorum scriptorum interprete: Ab eo enim transferri curauit Græcorum
historias, Eusebij, Sozomeni, Socratis, atque Theodreti, necnon scripta Didymi in Pro-
uerbia Salomonis, simulq. S. Epiphaniij Salaminæ in Cypro Episcopi tractatum in Canti-
ca canticorum, & alia plura, vt ipse testatur; quem & amicum, disertissimumq. virum
appellat: cuius opera bibliothecam suam ex Græcis scriptoribus in Latinum conuersis or-
nauit.

A nauit. hæc de duobus huius temporis viris egregijs Epiphanijs. De Ticinensi autem, qui
infulas sacerdotales vitæ etiam egregia decorauit sanctitate, sæpe inferius dicturi sumus.

IESV CHRISTI
ANNVS
467.

HILARI PAP.
ANNVS
7.

LEONIS II. IMPP.
ANTHEMII I.

Lapso iam anno sine Romano Consule & sine Augusto Occidentalis Imperij, qui se-
quitur ordine quadringentesimus sexagesimusseptimus Christi annus duobus ex mo-
re aperitur Consulibus, ambobus Flauijs, Pusæo atque Ioanne, & nouum est nactus Impe-
ratorem Anthemium Iuniorem filium Procopij, nepotem Senioris Anthemij. Ita namque
transactum est inrer Ricimerem, cuius nutu pendebat Occidentale regnum, & Leonem Im-
peratorem, vt Græcus Romam mitteretur Augustus, cuius filiam sibi Ricimer desponfa-
ret. de his enim ita Sidonius a:

ANTHEMIVS
IMPERAT.

Sidon. in Pa-
negyr. Anthem.

*Anthemium concede mihi: sit partibus istis
Augustus, legumq. Leomea iura gubernet:
Quem petij patrio vestiri murice: natam
Gaudeat Euphemiam sidus diuale parentis.
Adyce præterea priuatum ad publica fœdus:
Sit socer Augustus genero Ricimere beatus:
Nobilitate micans est vobis regia virgo, &c.]*

Vna autem cum Ricimere conspi-
rasse pariter Romæ Senatam in petendo a Leone Imperatore Anthemium Imperatorem,
Euagrius auctor est b, dum ait legationem ea de re ex Senatusconsulto missam Constanti-
nopolim: idemq. affirmat Nicephorus c.

Euagr. lib. 2.
c. 18.

Niceph. lib. 15.
c. 11.

PHISTIS RO-
MÆ.

Sed malis (vt ita dicam) auspicijs contigit Anthemij aduentus in Occidentem: siqui-
dem hoc anno ingenti laboratum est peste, cuius meminit Gelasius Papa in Andronicum
scribens aduersus eos qui Lupercalia ab Vrbe non auferenda contenderent; nam ait:
Quando Anthemius Imperator Romam venit, Lupercalia vtique gerebantur; & tamen
pestilentia tanta subrepsit, vt toleranda vix fuerit.] hæc Gelasius. Et quid mirum si se-
cum pestem vexit Romam Anthemius, qui contagia hæreticorum secum duxit in Occi-
dentem? Quantumlibet autem hunc ipsum Imperatorem alij laudent: certe quidem hæc
ex parte sinceræ pietatis (quæ maximopere in Christiano Imperatore requiritur) gloria
caruisse videtur: Etenim secum in Urbem intulit Macedonianos hæreticos, qui conti-
nuo miscere cuncta, & conuenticula seorsum agere aggressi sunt; adeo vt, nisi Hilarus in-
fracto pectore continuo restitisset, candor Romanæ fidei sordibus hæresis infici pericli-
taretur.

Gelas. epist. 11.

HILARVS
PAP. RESTI-
TIT ANTHE-
MIO.

Hæc autem talia tantaq. ab Hilario Papa præstita, perpetua digna memoria, penitus
excidissent, nisi Gelasius Papa scribens ad Dardanos obiter attigisset his verbis d: Papa
Hilarus Anthemium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus eius familiaritate
suffultus diuersarum conciliabula noua sectarum in Urbem vellet inducere; apud bea-
tum Petrum Apostolum palam, ne id fieret, clara voce constrinxit; in tantum, vt non
ea facienda, cum interpositione iuramenti idem promitteret Imperator.] hæc Gelasius.
Nouit plane Anthemius & perspicuo didicit experimento, haud ea facilitate, qua Con-
stantinopoli, plantari Romæ hæreses posse: cum duo vilissimi nebulones, Eutyches pri-
mum, ac deinde Petrus Aelurus, nouas illic ferendo hæreses, vniuersam Orientalem Ec-
clesiam zizanijs impleuissent. Romam vero allatæ cum pompa, præcedente Impera-
toris satellitio, hæreses, tamquam fœnum tectorum, cito citius, antequam exoriren-
tur, penitus aruerunt, Hilario ipso Pontifice resistente. Hoc postremum edidit ipse pa-
storalis vigilantia specimen, & bene perfunctæ Pontificiæ dignitati dignum apposuit
corollarium.

Hoc namque anno, quarto Idus Septembris idem Hilarus Pontifex moritur, cum se-
disset annos sex, menses decem, minus duobus diebus. ita ex antiquis Martyrologijs,
in quibus dicta die inter Sanctos eius dies natalis inscribitur. Præter illa autem quæ de
rebus ab eo præclare gestis superius dicta sunt, de mirifica eius munificentia erga di-
uinum cultum exhibita Anastasius Bibliothecarius ex vetustioribus accepta monu-
mentiis hæc posteris scripta tradidit, de sacris locis ab eo excitatis ita exordiens: Hic
fecit

HILARI PAP.
OBITVS.

MUNIFICEN-
TIA HILARI
PAPAE.

* quatuordecim

fecit Oratoria tria in basilicæ Constantinianæ Baptisterio, sancti Ioannis Baptistæ, & sancti Ioannis Euangelistæ, & sanctæ Crucis: omnia ex argento & lapidibus pretiosis ornauit. Confessionem autem sancti Ioannis Baptistæ fecit ex argento pensantem libras centum, & Crucem aureâ: Et in ambobus Oratorijs ianuas æreas argento clusas. In Oratorio vero sanctæ Crucis fecit Confessionem, vbi lignum posuit Dominicum, & Crucem auream cum gemmis pensantem pondo librarum viginti: In Confessione fecit ianuas ex argento pensantes libras quinquaginta: Supra Confessionem arcum aureum, qui pensat libras quatuor*, quem portant columnæ onychinæ, & eo loci stat agnus aureus, qui pensat libras duas.] De luminaribus vero ista subdit:

Coronam auream ante Confessionem pharum fecit cum delphinis pensantem libras quinque: lampades aureas quatuor pensantes libras duas. Nymphæum & Triporticum ante Oratoriū sanctæ Crucis, vbi sunt columnæ miræ magnitudinis, quæ dicuntur Hecato-penta. Lacus & conças cithariacas duas, cum columnis porphyreticis foratis aquam fundentes. Et in medio lacum porphyreticum cum conca cithariaca in medio, aquam fundente, circumdata a dextris & a sinistris in medio cancellis æreis, & columnis cum fastigijs & epistylijs vndique ornatis ex musiuo, & columnis Aquitanicis tripolitjs & porphyreticis.

Ante Confessionem beati Ioannis posuit coronam argenteam pensantem libras viginti, pharum cantharum pensantem libras vigintiquinque. Item ad sanctum Ioannem intra sanctum fontem lucernam auream cum mixis luminum decem, pensantem libras quinque: ceruos argenteos tres fundentes aquam, pensantes singulos libras triginta: turrim argenteam cum delphinis pensantem libras sexaginta: columbam auream pensantem libras duas. In basilica Constantiniana pharos cantharos argenteos pendentes ante altare decem, pensantes libras viginti. Scyphum aureum pensantem libras sex: alium scyphum aureum pensantem libras quinque. calices aureos quinque, pensantes singulos libras singulas. scyphos argenteos quinque, pensantes singulos libras singulas. scyphos argenteos quinque, pensantes singulos libras decem. calices ministeriales viginti, pensantes singulos libras duas. Amas argenteas quinque, pensantes singulas libras decem.] hæc ibi.

Porro ex omnibus his ornamentis nihil hodie superest: ipsa autem Oratoria sancti Ioannis Baptistæ & Ioannis Euangelistæ remanent in parietibus integra, quæ exornantur modo liberalitate Clementis Papæ Octaui. Oratorium vero sanctæ Crucis, cuius S. Gregorius meminit, vsque ad Sixti Quinti tempora (vt superius dictum est) integrum absque tamen ornamentis permansit, quod incaute dirutum Roma defleuit. Sed prosequamur reliqua munificentie Hilari Papæ: subdit enim Anastasius: Fecit ad beatum Petrum Apostolum scyphum aureum pensantem libras quinque: alium scyphum aureum cum gemmis prasynis & hiacynthinis pensantem libras quatuor: calices argenteos ministeriales decem, pensantes singulos libras duas: Amas argenteas duas, pensantes singulas libras decem.

Ad beatum Laurentium martyrem scyphum aureum cum gemmis prasynis & hiacynthinis pensantes libras quatuor: lucernam auream mixorum decem pensantem libras quinque. scyphum aureum purissimum pensantem libras quinque. lampades aureas duas pensantes singulas libras. pharum cantharum aureum pensantem libras duas. Turrim argenteam cum delphinis pensantem libras vigintiquinque. scyphos argenteos tres, pensantes libras vigintiquatuor. calices ministeriales duodecim, pensantes libras duas. altare argenteum pensans libras quadraginta. lampades argenteas decem pensantes libras viginti. Amas argenteas duas, pensantes singulas libras decem. In basilica beati Laurentij martyris pharos cantharos argenteos decem, pensantes libras decem: cantharos æreos vigintifex. Ministeria ad baptismum siue ad pœnitentiam argentea pensantia libras decem. pharos æreos quinquaginta.

In vrbe Roma constituit ministeriales, qui circuirent constitutas stationes. scyphum aureum ansatum, vel stationarium, pensantem libras octo. Scyphos per titulos vigintiquinque, pensantes libras decem. Amas argenteas vigintiquinque, pensantes libras decem. Calices ministeriales quinquaginta, pensantes singulos libras duas. Hæc omnia in basilica Constantiniana, vel ad sanctam Mariam constituta recondidit.] hæc de ornamentis & ministerialibus instrumentis. De ædificijs vero ista addit:

Hic fecit monasteria ad sanctum Laurentium, & balneum & Prætorium sancto Laurentio. Fecit autem Oratorium sancti Stephani in Baptisterio Lateranensi. Fecit autem & bibliothecas duas in eodem loco. Ad Lunam vero monasterium in Vrbe construxit. Hic fecit

A fecit ordinationem vnâ in vrbe Roma per mensem Decembrem, creauit presbyteros vigintiquinque, Episcopos per diuersa loca vigintiduo. Quinetiam sepultus est ad sanctum Laurentium in crypta iuxta corpus beati Sixti. & cessauit Episcopatus eius dies decem.] hæc ibi ex antiquioribus monumentis exscripta. Vt plane ex his saltem appareat quæ fuerint diuitiæ Romanæ Ecclesiæ, cuius adeo profusæ essent expensæ in vasis sacris & ornamentis ecclesiarum.

Cum igitur post obitum Hilari (vt dictum est) sedes vacasset dies decem, vigesima die Septembris creatus est Simplicius Tiburtinus Castini filius: Cui inuigilandum fuit tum domi, tum foris. In Vrbe enim sub Græco quidem (vt vidimus) Imperatore haud satis tuto Catholica fides consistere videbatur: In Oriente vero serpebat sicut cancer, sæpe curatum, numquam sanatum Eutylianæ hæresis apostema. Quæ autem fuerint huius sanctissimi viri certamina, annis ferme singulis eius Pontificatus dicturi sumus. Monemus antea lectorem, quod ad hæc tempora collocanda essent quæ scribit Gregorius Turonensis a de filia Leonis Imperatoris curata a dæmone Romæ a diacono Ecclesiæ Lugdunensis, si eius narratio certa veraque assertione consisteret: sed quoniam nulla de filia Leonis Augusti memoria habetur, nisi de Ariadna nupta Zenoni, eademque Constantinopoli commorante; quæ ab eo narrata sunt, haud adeo certa firmaque fide subsistunt: ad ipsum igitur absque inuidia auctorem (si ea cupit scire) lectorem reijcimus.

Quod vero ad Simplicium Papam spectat; quæ ipso Pontificatus exordio contigerunt, hic dicamus. Simulac enim Constantinopoli auditum est in locum Hilari Papæ subrogatum fuisse Simplicium: Leo Imperator quod obtinere non valuit a Leone Romano Pontifice, nec ab Hilario successore, a Simplicio Papa impetrare fategit, vt rata haberentur decreta ab Episcopis Synodi Chalcedonensis, quæ pertinebant ad priuilegia Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Verû & ipse Simplicius vehementius restitit, obstititque eius conatui, misso ad hoc Probo Episcopo Canusino legato Constantinopolim. Testatur id Gelasius in epistola ad Dardaniæ Episcopos istis verbis b: Ea que nihilominus etiam sub sanctæ memoriæ Papa Simplicio legatum sedis Apostolicæ sanctæ memoriæ Probum Canusinæ vrbis Episcopum, Leone Principe tunc petente, præsentem docuisse nullatenus posse tentari: neque his profusus præbuisse consensum. Atque ideo non ciuitatis cuiuslibet respiciant qualitatem, sed modum dispensationis Ecclesiasticæ paterna traditione firmatum conuenienter obseruent.] hæc Gelasius.

Hoc item anno Sidonius Apollinaris e Gallijs vbi degebat, litteris (vt ipse testatur ad Heronium scribens c) noui Imperatoris Anthemij vocatus, in Urbem se contulit, atque interfuit nuptijs Ricimeris. Quomodo autem in via ægrotans, sanus factus sit, simulac obuia limina Apostolorum supplex intrauit; ipse narrat in eadem epistola, verbis istis exordians ab occasione languoris: Egressus læuo Picentes, dextero Vmbros latere transmisi: Vbi mihi Calaber Atabulus, seu pestilens regio Tuscorum, spiritu aeris venenatis flatibus inebriato, & modo calores alternante, modo frigora, vaporatum corpus infecit. Interea febris, fitisque penitissimum cordis medullarumque secretum depopulabantur; quarum auiditati non solum amœna fontium, aut abstrusa puteorum (quamquam hæc quoque) sed tota illa vel vicina vel obuia fluenta, id est, vitrea Fucini, gelida Clitunni, Anienis cerula, Naris sulphurea, pura Fubaris, turbida Tiberis (metu tamen desiderium fallente) pollicebamur. Inter hæc patuit & Roma conspectui, cuius mihi non solum Thermas, verum etiam Naumachias videbar epotaturus.

E Vbi priusquam vel pomœria attingerem, triumphalibus Apostolorum liminibus affusus, omnem protinus sensu e membris male fortibus explosum esse langorem. Postque cælestis experimenta patrocinijs, conducti diuersorij parte susceptus, atque etiamnum hæc inter iacendum scriptitans, quieti pauxillum operam do: neque adhuc Principis aulicorumque tumultuosos foribus obuorfor. Interueni etenim nuptijs Patricij Ricimeris, cui filia perennis Augusti in spem publicæ securitatis copulabatur.] hæc de se Sidonius; qui posterioribus litteris ad eundem datis d, exceptum se hospitio Pauli Romani Præfectorijs viri clarissimi, doctrinaque eminentissimi, tradit; de quo hæc ad postremum post multa præconia: Illud (inquit) in eo studiorum omne culmen anteuenit, quod habet huic eminenti scientiæ conscientiam superiorem.] Viuebant & hoc ipso tempore alij quamplures viri Senatorij tum eloquentia præstantes, tum etiam poeticis facultatibus nobiles, quorum idem Sidonius meminit in carmine ad Felicem.

SIMPLICII
PAPAE.a Greg. Turon. de
Glor. confess. c. 63

b Gelas. epist. 11.

c Sidon. lib. 1.
epist. 5.d Sidon. lib. 1.
epist. 9.

Christi Redemptoris annus quadringentesimus sexagesimooctauus vnus tantum iterati Consulatus Anthemij nota habetur inscriptus: nam Sidonius, qui Romæ existens in hoc eius Consulatu carmen habuit Panegyricum, hæc de secundo hoc Anthemij Consulatu:

*Annum pande nouum, Consul vetus, & sine fastu
Scribere his Fastis.]*

collega enim in primo Consulatu accefferat ante annos tredecim Valentiniano Augusto octauum Consuli. Cum vero Romæ probe cognita esset Sidonij excellentia in carminibus edendis: quonam modo a Basilio Exconsule viro eminentissimo rogatus fuerit in noui Consulis ipsius Augusti laudem aliquid ex more canere, ipse in posteriori epistola ad Heronium data declarat his verbis ^b: Ilicet dum per hunc amplissimum virum aliquid de legationis Aruernæ petitionibus elaborabamus: ecce & Kalendæ Ianuariæ, quæ Augusti Consulis mox futuri repetendum Fastis nomen opperiebantur. Tunc Patronus: Eia (inquit) Solli meus, quamquam suscepti officij mole grauaris: exeras volo in obsequium noui Consulis veterem musam, votiuum quippiam vel tumultuarijs fidibus carminantem.] hæc ipse: porro præstitit egregie Sidonius, quod fuit a Basilio postulatam; cuius petitione se tunc ab eodem Imperatore Præfecturam obtinuisse, testatur. His consentiunt quæ idem Sidonius habet in epistola ad Firminum his sapphicis:

*Quamquam post visus prope post bilustre
Tempus, accepi cupiens honorem,
Qui Patrum ac plebis simul vnus olim*

Iura gubernat.] plane significans se post decennium a Maioriani Consulatu, quo Romæ fuit, iterum remeasse illuc, potitumque honore Præfecturæ contigit Maioriani Consulatus anno Domini quadringentesimo quinquagesimooctauo.

Hoc pariter anno, dum idem Sidonius adhuc moraretur in Vrbe, Aruandus Galliarum Præfectus querelis pulsatus plurium virorum illustrium, iussus est venire Romam ad dicendam causam: de cuius iudicio eiusdem Sidonij extat epistola ad Vincentium data. Haud vero leuis fuit accusatio, qua criminis læsæ maiestatis constitutus est reus, postulatuseque iudicio, nimirum quod Galliarum partes Romano subiectas Imperio clam prodere tentasset Euarico Gothorum Regi, tum rerum Romanorum, tum etiam Catholicæ pietatis insensissimo hosti. Porro totius rei gestæ seriem quam exactissime ipse Sidonius ad Vincentium scribens enarrat: res sane digna auditu, in qua complura inuenias impressa vestigia antiquitatis. est autem huiusmodi ad eum data epistola ^c:

Angit me casus Aruandi, nec dissimulo quin angat. Nam hic quoque cumulus accedit laudibus Imperatoris, quod amare palam licet & capite damnatos. Amicus homini fui superquam morum eius facilitas varietasque patiebantur. Testatur hoc, propter ipsum nuper mihi inuidia conflata, cuius me paulo incautiorem flamma detorruit. Sed quod in amicitia steti, mihi debui. Porro autem in natura ille non habuit diligentiam perseuerandi: libere queror, non insultatorie: quia fidelium consilia despiciens, fortunæ ludibrium per omnia fuit. Denique non eum aliquando cecidisse, sed tam diu stetit, plus mihi error. O quotiens sæpe ipse se aduersa perpeffum gloriabatur, cum tamen nos ab effectu profundiore ruituram eius quandoque temeritatem miseraremur: definientes non esse felicem, qui hoc frequenter potius esse quam semper iudicaretur. Sed gubernationis suæ ordinem exposcis. Salua fidei reuerentia, quæ amico etiam debetur afflicto, rem breuiter exponam.

Præfecturam primam gubernauit cum magna popularitate, consequentemque cum maxima populatione. Pariter onere depressus æris alieni, metu creditorum, successuros sibi optimates æmulabatur. Omnium colloquia ridere, consilia rimari, officia contemnere, pati de occurrentum raritate suspicionem, de assiduitate fastidium: donec odij publici mole vallatus, & prius cinctus custodia, quam potestate discinctus, captus destinatusque peruenit Romam. Illico tumens quod prospero cursu procellosum Tusciæ littus enauigasset

Auigasset, tamquam sibi bene conscio ipsa quodammodo elementa famularentur: in Capitolio custodiebatur ab hospite Flauio Afellio Comite sacrarum largitionum, qui adhuc in eo semifumantem Præfecturæ nuper extortæ dignitatem venerabatur.

Interea legati prouinciæ Galliæ Tonantius Ferreolus Præfectorius Afranij Sygagrij Consul e filia nepos, Thaumastus quoque & Petronius, maxima rerum verborumque scientia præditi, & inter principalia patriæ nostræ decora ponendi, præuium Aruandum publico nomine accusaturi cum Gestis decretalibus insequuntur. Qui inter cetera quæ sibi prouinciales agenda mandauerant, interceptas litteras deferebant, quas Aruandi scriba correptus dominum dictasse profitebatur: Hæc ad Regem Gothorum charta videbatur emitti*, pacem cum Græco Imperatore dissuadens, Britannos super Ligerim sitos impugnari oportere demonstrans, cum Burgundionibus iure gentium Gallias diuidi debere confirmans; & in hunc ferme modum plurima insana, quæ iram Regi feroci, placido verecundiam inferrent.

Hanc epistolam læsæ maiestatis crimen ardentem Iurisconsulti interpretabantur. Me & Auxanium præstantissimum virum tractatus iste non latuit, qui Aruandi amicitias, quoque genere incurfas, inter ipsius aduersa vitare, perfidum, ignauum, barbarum computabamus. Deferimus igitur nihil tale metuenti totam perimachiam, quam summo artificio acres & flammei viri oculere in tempus iudicij meditabantur: scilicet vt aduersarium incautum, & consilijs fodalium repudiatis, sibi soli temere fidentem, professione responsi præcipitis inuoluerent. Dicimus ergo, quid nobis, quid amicis secretioribus tutum putaretur: Suademus nihil quasi leue fatendum, si quid ab inimicis etiam pro leuissimo flagitaretur: ipsam illam dissimulationem tribulosissimam fore, quo facilius securitatem

Conuersationis inferrent. Quibus agnitis, proripit sese: atque in conuicia subita prorumpens; Abite, degeneres (inquit) & Præfectorijs patribus indigni, cum hac superforanea trepidatione: mihi (quia nihil intelligitis) hanc negotij partem finite curandam: Satis Aruando conscientia sua sufficit: Vix illud dignabor admittere, vt aduocati mihi in actionibus repetundarum patrocinentur. Discedimus tristes, & non magis iniuria quam mæore confusi. Quis enim medicorum iure moueatur, quotiens desperatum furor arripiat?

Inter hæc reus noster aream Capitolinam percurrere albus, modo subdolis salutationibus pasci, modo crepantes adulationum bullas vt recognoscens, libenter audire, modo serica & gemmas & pretiosa quæque inuolucra rimari, & quasi mercaturas* trapezitarum inspicere, prensare, depretiari, deuoluere, & inter agendum multum de legibus, de temporibus, de Senatu, de Principe conqueri, quod se, non prius quam discuterent, vlciscerentur.

Pauci medij dies, & intrat Prætorium* frequens Senatus (sic post comperi: nam inter ista discesseram) procedit noster ad Curiam, paulo ante detonsus, puniceusque; cum accusatores semipullati atque conscripti nuncios a Decemviris opperiretur, & ab industria squalidi præripuissent misero debitam miserationem sub inuidia fordidatorum. Citati intromittuntur: partes (vt moris est) e regione consistunt. Offertur Præfectorijs ante propositionis exordium ius sedendi. Aruandus iam tunc infelici impudentia concito gradu medijs prope Iudicum finibus ingeritur. Ferreolus, circumfistentibus latera collegis, verecunde ac leniter in vno subselliorum capite confedit: ita vt non minus legatum se quam Senatorem reminisceretur; plus ob hoc postea laudatus, honoratusque, dum hæc &

Ecui procerum defuerant, affuerunt: consurgunt partes, legati que proponunt. Epistola post prouinciale mandatum, cuius supra mentio facta est, profertur: atque cum sensim recitaretur, Aruandus necdum interrogatus, se dictasse proclamat. Respondere legati, quoniam valde nequiter constaret, quod ipse dictasset. At vbi se furens ille, quantumque caderet ignarus, bis terque repetita confessione transfodit: acclamatur ab accusatoribus, conclamatur a Iudicibus, reum se læsæ maiestatis confitentem teneri. Ad hoc, & millibus formularum iuribus id sancientibus iugulabatur. Tum demum laboriosus tarda pœnitentia loquacitatis impalluisse perhibetur, sero cognoscens posse reum maiestatis pronunciari etiam eum, qui non affectasset habitum purpuratorum.

Confestim priuilegijs geminæ Præfecturæ, quam per quinquennium repetitis fascibus rexerat, exauguratus, & plebeia familia non vt additus, sed vt redditus, publico carceri adiudicatus est. Illud sane ærumnosissimum (sicut narrauerunt qui viderant) quod quia se sub

^a Sidon. in Panegyric. Anthem. in princip.

^b Sidon. lib. 1. epist. 9.

^c Sidon. lib. 1. epist. 7.

^e Sidon. lib. 1. epist. 7. ARVANDI CAUSA.

* enisi

ARVANDI MIRA PROCA-CIA.

* mercaturus

* in Tractatorium DAMNATUR ARVANVS CRIMINIS MAIESTATIS.

atratis accusatoribus exornatum ille politumque. Iudicibus intulerat; paulo post cum duceretur, additus miser, nec miserabilis erat. Quis enim super statu eius nimis inflecteretur, quem videret accuratum delibutumque. latomij aut ergastulo inferri? Sed ut iudicio vix per hebdomadam duplicem comperendinato, capite mulctatus, in insulam coniectus est serpentis Epidauri: ibi usque ad inimicorum dolorem deuenustatus, & a rebus humanis veluti vomitu Fortunæ nauseantis exputus, nunc ex veteri Senatusconsulto Tiberiano triginta dierum vitam post sententiam trahit, vncum & gemonias & laqueum per horas turbulenti carnificis horrescens. Nos quoque quidem, prout valemus, absentes præsentibusque vota facimus, preces supplicationesque geminamus, ut suspenso ictu iam iamque mucronis exerti, pietas Augusta seminecem (quamquam publicatis bonis) vel exilio muneretur. Illo tamen, seu expectat extrema quæque, seu sustinet, infelicius nihil est, si post tot notas iniustas contumeliasque aliquid nunc amplius quam vivere timeret. Vale.]

Observasti, puto, antiqui formam iudicij; de quo essent complura notanda: sed quod tendamus alio, ea istiusmodi facultatis curiosis exquisitoribus derelinquimus. Spectasti tamquam in scenâ tragœdiam, dignum humanæ miseræ monumentum: quo & illud pariter admonemur, peccata hominum in patratore ipsorum quibusuis accusatoribus aciora insurgere testes & vindices.

Quid autem postquam hæc scripsit Sidonius, Aruando contigerit, nusquam meminit: ceterum ex Cassiodori emaculato loco accipere licet, Sidonij preces a Deo exauditas, flexumque esse Imperatoris animum, ut miserum sub laqueo & vno periclitantem, trahendum per scalas gemonias, proijciendumque in Tiberim, expaumentem absoluerit, atque exilij pœna compensarit. Id, inquam, textus Cassiodori in Chronico nobis insinuat, si quis eum in pristinam veritatem, explosa corruptione, restituat: qui sic se habet secundum depravatam veterem editionem, sub anni sequentis Consulibus: Arabundus Imperium tentans, iussu Anthemij, exilio deportatur.] hæc ibi: sed qui putavit emendare, enormius deturpavit, dum habet loco, Arabundi, Ardaburium; motus fortasse, quod his temporibus Ardaburii potentissimus viueret, qui pulsatus est crimine maiestatis: at ille non exulavit, verum omnium sententia occidi meruit, nec quidem Romæ, sed Constantinopoli, neque ab Anthemio, sed a Leone Imperatore talia passus: ut plane appareat, loco, Arabundus, esse restituendum, non Ardaburii, sed Aruandus. Quibus etiam intelligas, Aruandum hoc anno e Præfectura Galliarum amotum atque damnatum, anno sequenti in exilium deportatum. At magno Galliarum accidit infortunio, ut non vnum Aruandum proditorem pati contigerit, sed plures: siquidem haud modestior vel fidelior fuit ille Præfectus, nomine Seronatus. Ita plane infelix populus vel sub barbarico gladio captivus ingemiscibat, vel sub sceleratorum Præfectorum securibus lugens lamentabatur.

Sed audi alias Sidonij de Seronato in Gallijs Præfecto querelas, cum ad Ecdicium scribit, ut periclitanti patriæ sub diro tyranno subueniat: Redijt (inquit) ipse Catilina sæculi nostri in peremptoribus, ut sanguinem fortunasque miserorum, quas ille sibi ex parte propinauerat, hic ex asse misceret. Scitote in eo per dies spiritum diu dissimulati furoris aperiri: aperte invidet, abiecte fingit, seruiliter superbit, indicit ut dominus, exigit ut tyrannus, addicit ut Iudex, calumniatur ut barbarus; tota die a metu armatus, ab avaritia ieiunus, a cupiditate terribilis, a vanitate crudelis, non cessat simul furta vel punire, vel facere palam, & ridentibus conuocatis: ructat inter ciues pugnas, inter barbaros litteratas epistolas, ne primis quidem apicibus sufficienter initiatus, publice a iactantia dictat, ab impudentia emendat: totum quod concupiscit, quasi comparat; nec dat pretia, contem-

* infauramen
* hostibus

* Sidon. lib. 2. epist. 1. SERONATUS PRÆFECTVS SCELESTISSIMVS.

* Sidon. lib. 7. epist. 7.

constat maiestatis iudicio postulatam, scelus capite luisse: nam idem Sidonius hæc de eo ad Græcum Episcopum: Illi amore Reipublicæ, Seronatum barbaris prouincias propinantem, non timere legibus tradere, quem conuictum deinceps Respublica vix præsumpsit occidere.] hæc Sidonius.

Sed

A Sed ex his illud obserua, non Euaricum primo (vt Isidorus^a habet) iura Gothi scripta dare cœpisse, sed Theodoricum eius prædecessorem, quas Sidonius Theodoricianas leges appellat. non ergo sub Euarico Gothi legum instituta (vt ait) scriptis habere cœperunt, sed sub Theodorico eius prædecessore.

Vidisti Galliarum Præfectos Gallias pessumdantes: vt iam Sidonij testificatione certius compertas habeas Saluiani^b Massiliensis ista lugentis effusas lacrymas, vtpote potissimas causas, cur exclusis Romanis, barbari potiti sint Gallijs. Sed audi de his eius lugubres voces, intueri madidas genas, attende suspiria intercepta singultibus, cum deplorat res Gallicanas, non ab ipsis tantum Præfectis, sed ab omnibus eis subiectis ministris labefactas. nam accipe: Non (inquit) Iudices solum *infausta ista peragunt*, sed etiam Iudicibus obsequentes. Quæ enim sunt non modo vrbes, sed etiam municipia atque vici, vbi non quot curiales fuerint, tot tyranni sint? quamquam forte hoc nomine sibi gratulentur, quia potens & honoratum etiam videtur: nam & latrones gloriantur, si atrociores admodum quam sunt, esse dicantur. Quis ergo (vt dixi) locus est, vbi non a principalibus ciuitatum viduarum & pupillarum viscera deuorentur, & cum his ferme sanctorum omnium? nam & hos quasi viduas & pupillos habent, quia tueri se aut pro studio professionis suæ nolunt, aut innocentia atque humilitate non possunt: nemo itaque tutus horum est.] & post multa id genus de iisdem Iudicibus:

Qui in similitudinem immanium bestiarum, non rexerunt traditos sibi, sed deuorant: nec spolijs tantum hominum (vt plerique latrones solent) sed laceratione etiam, & (vt ita dicam) sanguine pascebantur: Ac sic actum est, vt latrocinij Iudicum strangulati homines & necati, inciperent esse quasi barbari, quia non permittebantur esse Romani. Ac quicuerunt enim esse quod non erant, quia non permittebantur esse quod fuerant: coacti sunt saltem vitam defendere, quia iam libertatem videbantur penitus perdidisse.] & post aliqua: Sed quid possunt aliud fieri miseri, qui assiduum, immo continuum exactiois publicæ patiuntur excidium, quibus imminet semper grauis & indefensa proscriptio: qui domos suas deserunt, ne in ipsis domibus torqueantur: exilia petunt, ne supplicia sustineant? Leuiore his hostes quam exactores sunt; & res ipsa hoc indicat: ad hostes fugiunt, vt vim exactiois euadant.] ac post multa, hæc in eodem argumento versatus:

Vbi enim, & in quibus sunt, nisi in Romanis tantum hæc mala? Quorum iniustitia tanta, nisi nostra? Franchi enim hoc scelus nesciunt: Hunni ab his sceleribus immunes sunt: nihil horum est apud Vuandalos, nihil horum apud Gothos. Tam longe enim est vt hæc inter Gothos barbari tolerant, vt ne Romani quidem qui inter eos viuunt ista patiantur. Itaque illic Romanorum omnium votum est, ne vnquam eos necesse sit in ius transire Romanorum; vna & consentiens illic Romanæ plebis oratio, vt liceat eis vitam quam agunt agere cum barbaris. Et miramur, si non vincantur a nostris partibus Gothi, cum malint apud eos esse, quam apud nos Romani. Itaque non solum transfugere ab eis ad nos fratres nostri omnino nolunt; sed etiam vt ad eos confugiant, nos relinquunt. Et quidem mirari satis non possumus, quod hoc non omnes omnino faciant tributarij pauperes & egestuosi: nisi quod vna causa tantum est, qua non faciunt; quia transferre illuc reculas atque habitatiunculas suas, familiasque non possunt, &c.] plurimus quidem in his deplorandis est Saluianus.

Vnde illud intelligas profuisse Romano Imperio, ne simul cunctis Galliarum prouincijs potiti sint Gothi, nimirum non Romanorum dilectione accidisse, vt se Galli sub eorum dominio continerent, sub quo assiduo gement atque lugerent; sed id factum amore Catholicæ fidei, cum Euaricus Rex Gothorum Arianus esset Catholicorum dogmatum acerrimus impugnator, & ea sectantium persecutor. Bene ergo cessit Romano Imperio Regis barbari tanta perfidia: dum adituri populi Gothos, quo effugerent Præfectorum intolerabilia latrocinia, reuocarentur timore prodendæ Catholicæ fidei: Hincque accidit, vt ad Franchos potius, quam ad Gothos, Hunnos, Burgundiones, Sueuos, vel Vuandalos (quos omnes Gallias inuadentes Ariana hæresis comitabatur) Gallorum studia se conuerterint; quod Catholicis populis tutior sedes esset apud Gentiles veræ licet religionis ignaros, quam hæreticos Catholicæ religionis euerfores atque persecutores.

Quomodo autem occasione iniquorum atque rapacium Præfectorum pauperes Galliarum a potentioribus premerentur, eundem rursus Saluianum ausculta, qui inter lugendum

^a Isidor. in Chro. Goth. l. 5. p. 504. THEODORICVS GOTHOR. LEGISLATOR

^b Saluian. lib. 5. de vero iudicio. QVAE PARS GAL-LIAE A PRÆFECTORIIS.

HOSTES BENIGNIORES QUAM MAGISTRATVS.

CVR ROMANI A GOTHIS VIGILI.

POTENTIO- RES OPPRI- MVNT PAY- PERES.

dum & ista deplorat: Veniunt (inquit) plerūque noui nunciij nouarum epistolarum a sum- A mis sublimitatibus missi, qui commendantur illustribus paucis ad exitia plurimorum. Decernuntur his noua munera, decernuntur nouæ indictiones: Decernunt potentes, quod soluant pauperes: decernit gratia diuitum, quod perdat turba miserorum: Ipsi enim in nullo sentiunt quod decernunt. Sed non possunt (inquis) non honorari, & liberalius accipi, qui fuerint a maioribus missi. Estote ergo vos diuites primi in conferendo, qui estis primi in decernendo.] At tantum abfuit vt id præstarent, vt non modo quid penderent, sed & ex pauperum pensitatione non solum bonis ipsorum violenta distractione potirentur, sed & ipsas personas in miserandam redigerent seruitutem; cum non habentes vnde se alerent, in villas se transferrent potentium, vbi ex colonis, mutato statu, serui penitus redderentur. Sed Saluianum attende:

* Seruitutum PAUPERES REDACTI IN SERUITUTEM

Et quidem (inquit) quia ita infelix necessitas cogit (vt scilicet in aliena rura coloni se B traderent, qui sua iam perdidissent) ferenda vt cumque erat extrema fors eorum, si non esset aliquid extremius: Illud grauius & acerbius, quod additur huic malo seruitutis* malum. Nam suscipiuntur vt aduenæ, fiunt præiudicio habitationis indigenæ: & exemplo quodam illius maleficæ potentis, quæ transferre homines in bestias dicebatur; ita & isti omnes, qui intra fundos diuitum recipiuntur, quasi Circei poculi transfiguratione mutantur: Nam quos suscipiunt vt extraneos & alienos, incipiunt habere quasi proprios: quos esse constat ingenuos, vertunt in seruos. Et miramur si nos barbari capiunt, cum fratres nostros nos faciamus esse captiuos. Nihil ergo mirum est quod vastationes fiunt atque excidia ciuitatum. Diu id plurimorum oppressione elaborauimus, vt captiuando alios, etiam ipsi inciperemus esse captiuo, &c.] Habes igitur quam amplissimis notis apertissime demonstrari, iustissimo Dei iudicio permillum occupari a barbaris Gallias, pelliq. Roma- C nos. Sed iam de his hætenus.

PAGANINO- VIS EDICTIS EXAGITATI. a l. 15. C. de E- pisc. audiens.

Quod vero ad res pertinet Orientales: quod non hæreticis tantum, sed & Gentilibus idololatris abundarent ciuitates, Leo Imperator aduersus eosdem hoc anno edidit san- ctionē, qua veruit ne qui Christianus non esset, causas agere in iudicijs præsumeret. Huius autem edendæ sanctionis causa illa præcessisse videtur, quod accidisse ante hæc, Cedrenus tradit, vt Isocafius Quæstor, qui philosophum etiam profiteretur, cum delatus esset apud Iudicem cultor Gentilitiæ superstitionis, corā Pusæo Præfecto Prætorio causam dicturus, cauillo quodam iudicium elusisset. Reperitur præterea his temporibus, quibus cum Anthemio Leo imperabat, aliam insuper sanctionem^b aduersus Paganos ab eodem esse promulgatam. Sed & hoc anno euenisse Marcellinus habet in Chronico, vt Dux exercitus Marcellinus, siue Marcellianus, homo Paganus a suis occisus fuerit, alio- D qui de Republica benemeritus. meminit Marcelliani huius Procopius, cum de comparata a Leone Augusto ingenti classe aduersus Vuandalos in Africa degentes agit. Hæc quidem de classe hoc anno facta esse, cum quæ de nece Marcelliani sunt dicta docent, tum Cedrenus ad stipulator accedit. Procopius autem rem gestam sic narrat:

b l. 3. C. de Pa- g. m.

Procop. de bello Vuandal. lib. 1.

Talem igitur Imperator Constantinopolitanus audaciam Genserici incurfantis Orientales oras perosus, contra Vuandalos mouere decreuit. Cuius exercitus terrestris fertur ad millia centum fuisse, classis autem magnitudinem vndiquaque ex omni Græcia collectam habuit: in milites & nautas sumptus ingentes ostendit, eo quod contra barbaros procul ituri essent. Ferunt enim millia trecenta frustra hoc bello erogasse: Et vt victoriam de Vuandalis minime assequeretur, classis Præfectum Basiliscum misisse (quem diximus fuisse Eutythianum hæreticum & illorum patronum) Verinæ coniugis fratrem, Imperio tunc maxime fidum, quod tutum sibi fore arbitrabatur, Asparis durante amicitia. Ipse enim Aspar, quod sceta esset Arianus, Imperator esse non valuit: Leonem tamen fallere potuit, cui paulo post insidias visus est tendere, metuens, ne ex victoriæ Vuandalicæ successu elatus, non æquus ei, tum ceteris Imperij rebus foret. Quapropter multa Basilisco discedenti mandasse, cum vt bellum duceret suassisset, fertur.] At quid boni euentus spei concipi potuit, cum Duces primarij essent hæretici? Sed pergit:

LEO IMP. CLASSEM PARAT ADVERSUS VVANDALOS.

DVCTORES EXERCITVVM HÆRETICI.

Leo vero iam Anthemium Senatorem opibus & genere magnum ad Imperium Occidentale suscipiendum miserat, vt Vuandalorum bello auxilio foret. Gensericus vero Olybrio item Senatori potentissimo pollicetur, vt si vna conspiret, ei Occidentis Imperium simul cum Valentiniani filia Placidia se daturum. quo fretus, maiores assumpsit spiritus, audaciusq. omnem Imperij ditionem vexauit. Erat ea tempestate in Dal-

matia

matia quidam Marcellianus, notus Aetio, vir admodum probus; qui post Aetium inter- fectum, ad Imperatorem redire recusauit, res in ea parte nouas excitando: eaq. fuit potentia, vt nemo resistere auderet. Leo igitur hunc metuens, omnibus modis sibi conciliatum in Sardiniam misit, vt eam a Vuandalis liberaret: quod & breuiter & facile factum. Heraclius interea a Byzantio cum classe in Africam veniens, apud Tripolim Vuandalos vicit, nauibusq. dimissis, cum exercitu pedestri aduersus Carthaginem tendit: a Carthagine non minus ducentis octoginta stadijs distans applicuit, vbi Mercurij templum antiquitus conditum fuit. quod si minime cunctatus, inde cuestigio Carthaginem aduolasset, ipsam proculdubio cepisset.

DE MARCELLIANO ET HERACLIQ.

Gensericus autem, vbi Sardiniam ac Tripolim captas audiuit, simulq. Basilisci classem ingentem animaduertit: Leonem Imperatorem, vt admodum inexpugnabilem, formidabilem re coepit. Tantam itaque victoriæ occasionem amisit Ducis siue tarditas, siue ignauia, seu etiam proditio. Gensericus autem Basilisci focordiam nactus, hæc gessit: In primis subditos omnes velociter cum nauibus quibus potest armat, partim viris vacuas mittit; vt repente adnauigantes, cum instrumentis ac munitionibus sint præsto parati: interimq. legatos ad Basiliscum mittit rogatum, vti quinque dierum spatio proelium superfeedat, donec quidnā facturus sit, tempus habeat deliberandi, an Imperatori obtemperet, ac cum eo conueniat. Ferunt quidem hanc auri corruptione nactum opportunitatem fuisse. Et hæc quidem hoc modo se habuere.] hætenus Procopius, a quo multa quidem esse prætermissa liquet.

BASILISCI PRODITIO INGENS.

Atque primum quod ad numerum nauium pertinet, magnam sane admirationem legentibus affert Nicephorus^a, dum tradit, paratam tanto tempore, tantoq. impendio classem continuasse numerum nauium mille atque centum. Sed & illud funestum ex Basilisci prodicione factum, cum classes ambæ ad proelium dispositæ essent: ipsum nimirum absque pugna nauem prætoriam, qua vehebatur, proram vertere, & e classe subduci iussisse, tamquam fuga labentem: quo viso, & reliquas naues prætoriam esse secutas; & sic quam præ manibus victoriam certam haberent, hostibus infeliciter ab eo traditam esse: Sed quasi parua hæc damna fuissent, additum vt cum post fugam absque solerti custodia esset relicta classis, eademq. reperta absque præsidio, ab insequenti Vuandalica classe incensa fuerit.

a Niceph. lib. 15. c. 27.

Porro hæc omnia in gratiam Asparis & Ardaburij, qui in Leonem infenso animo erant, Basiliscum esse operatum constat, cum ab eo pollicitationem accepisset Imperij: quam implere nequissent, si ex sententia Leoni res prospere cederent. In aliquam igitur eum necessitatem conijciendum illi dicebant, vt possent ipsi aduersus eum angustia pressum, nouum qui subsisteret, erigere protinus Imperatorem. Fuisse autem hæc tradunt inter eos pactiois iure transacta; vt Ariani ipsi Duces, & potentia ceteris eminentes, Basilisco conferrent Imperium; ille vero rependeret, vt Arianis suam ipsorum liceret propagare perfidiam. Cuius rei causa ijdem Duces Ariani Genserico Vuandalorum Regi Ariano, & Arianæ hæresis ardentissimo defensori, occulto patrocinati semper fuerant, & hætenus opem ferre non desinerent: quorum dicta ex causa aspirabat votis impius Basiliscus. hæc ex Nicephoro^b habes & alijs. Amissa autem classe, iactura pariter facta est exercitus, qui iam absque obice prope Carthaginem victor accesserat, animo consternatis ipsis Ducibus atque militibus, cum viderent, omni amica classe funditus perdita, tanto se esse præsidio destitutos.

CVR CONSPIRARIT CVM ASPARE ET ARDABVRIO BASILISCVS.

Vides ne, lector, quanto periculo, quantaq. iactura sinantur hæretici in aula versari, quantoq. grauiori dispendio, publicarum rerum eisdem administratio concedatur, & maximo omnium damno expeditio bellica, in qua rerum vertitur summa, credatur; cum certum sit, auersos semel a Deo homines, Ecclesiæ perduelles omnia agere proditorie & hostiliter? Atque simul attende, quanto sit detrimento Reipublicæ nimia Imperatorum facilitas in tolerandis hæreticis, sese omnibus dolis atque fallacijs insinuantibus & intrudentibus: quod suo maximo damno Leo expertus est Imperator, dum quem auersari ac procul abijcere hominem debuisset, quem sciret haud Chalcedonensis Concilij assentiri decretis; affinitatis tamen plus quam veritatis habita ratione, ipsum coniugis suæ Verinæ germanum perfidum Basiliscum, in sui totiusq. Romani Imperij interitum, serpentis instar, in sinu fouit & aluit. Quam par fuisset Christiano Imperatori agere exemplo David illa dicentis: Nonne qui oderunt te, Domine, oderā, & super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio oderam illos, & inimici facti sunt mihi.] frustra namque legibus exagitabat

b Niceph. lib. 15. c. 27.

HÆRETICI PROCVLPPELLI LENDI.

c Psal. 138.

hæreticos, & erigere conabatur collapsam in Oriente Catholicam fidem, dum domi re-
tineret contraria scripta dantem, & fidem Catholicam pedibus proculcantem. Sed quid
post hæc?

BASILISCVS
A VERINA
LIBERATVS.

Summi sceleris sibi conscius, & apertissimæ proditiõnis reus ab omnibus, cum reuer-
sus esset Constantinopolim, conclamatus, profugus instar Cain, impius Basiliscus, ad
asylum Catholicæ Ecclesiæ, quam sæpius violarat, concito gradu confugit: Quem soror
eius Verina Augusta liberauit, amandauitq. hominem ignominia circumseptum, male-
dictisq. iugiter impetitur Perinthum Thraciæ, vbi ageret. hæc ex Nicephoro. Leo au-
tem in auctores sceleris Asparem & Ardaburium, cum ansa daretur, quam quærebat, in
animum duxit vlcisci: quando autem id perfecerit, suo loco dicemus.

REX HUNNO-
RVM OCCISVS

Sed etsi proditiõne hæretici hominis res nautica perijt, & classicus apparatus instar nu-
bium in auras dissolutus penitus fuit: alia tamen ex parte, in qua non ab hæretico Duce B
proelium agebatur, in Hunnorum Regem Attilæ filium Denicem nomine, patrem ferocia
superantem, ducatu insolescentem, res dextere confecta est; adeo vt tota illa omnibus me-
tuenda potentia, præter expectationem, fuerit diuina ope protrita. Superatis enim illis,
ipsoq. eorum Rege occiso, eius caput in conto Constantinopolim magna gloria omniumq.
lætitia delatum est. hæc quidem de capite Regis habet Marcellinus sub huius anni Con-
sulibus. Quod autem tanta hæc leuissime attigerunt historici, inde factum puto, quod (vt
ait Euagrius^a) Priscus Rhetor eius temporis scriptor huiusmodi bella aduersus Scythas
(quos Hunnos dicimus) quam exactissime profecutus esset: sed perijt historia ipsa.

Euagr. lib. 2.
c. 14. 16.

Annus qui sequitur Domini quadringentesimus sexagesimus nonus Zenonem gene-
rum Imperatoris & Marcianum Consules habuit: quo Leo Augustus haud ignarus
proditiõnis Ducum Arianorum, & cum Genferico factæ collusionis cum potentissimæ ia-
ctura classis, & amissione victoris exercitus, de proditoribus sumpturus poenas, interim
iram conceptam decoquit in stomacho; quod in opprimendo vi Asparem eiusq. filios, pe-
riculosa alea iaceretur. Quamobrem arte artem fallere, & proditores proditiõne per-
stringere, sagaci consilio studuit; ac proinde tamquam minime conscius rerum quæ inter
ipsum & Basiliscum atque Genfericum transactæ essent, eosdem maioribus frequentat offi-
cijs; vsque adeo, vt filio Asparis Patricio, siue Patriciolo nominato, filiam suam sponderet D
coniugem, eundemq. Cæsarem nominaret: hunc enim, & non alterum Asparis filium Ar-
daburium creatum fuisse Cæsarem, tum Marcellinus in Chronico, tum etiam Acta Mar-
celli Archimandritæ, atque Cedrenus significant; licet Nicephorus & ante eum Eua-
grius^b Cæsarem creatum tradant Ardaburium, Patricium dignitate, non nomine proprio
dictum.

FILIUS ASPA-
RIS CREATUS
CAESAR.

Euagr. lib. 2.
cap. 16.

Iam enim ab ipso Leonis Imp. exordio exigebat Aspar, vt filius eius Cæsar crearetur,
idq. tamquam ex pactis conuentis, quod Aspar fecisset vt Leo euaserit Imperator Accidit-
se vero aliquando tradunt, vt cum id Aspar exposceret, diceretq. comprehensa eius veste:
Imperator, tali purpura amictu non licet mentiri] responderit Imperator: Sane hoc quoque
Imperatorem decet, nemini cedere, aut subditum esse, maxime cum incommodo Reipu-
blicæ fuerit.] hæc habent Nicephorus^c & Cedrenus, qui hæc omnia dolose acta esse hoc E
anno a Leone Imperatore cognoscere potuerunt ex dictis lucubrationibus Prisci; nimirum
huiusmodi inter eos tum initum coniugium, non nisi fallendi artem, & decipiendi fuisse
consilium. Vt vero tantam diu cupitam dignitatem filio suo Aspar consequi posset; quod
impedimento esse videbatur Ariana perfidia, primum voluit eam a filio, Cæsare crean-
do, damnari; sed & se ipsum etiam ad id persuasum ostendit. Cedrenus enim hæc de his:
Eodem anno Asparis filius Patricius Cæsar a Leone creatur, ac Alexandriam mittitur;
quia Asparem ab Ariana secta abduxerat, & sibi beneuolum reddiderat.] hæc ipse, sed
anno superiori, nempe duodecimo Leonis Imperatoris. Nicephorus item tradit, labora-
se Leonem Augustum, vt eos ab hæresi abstraheret Ariana.

QVO TENDAT
LEONIS CON-
SILIVM.

Niceph. lib. 15.
c. 27. & Cedren.
in Comp. ann.
1. Leon. Imp.

Ceterum ex Actis sancti Marcelli liquet, designatum esse Cæsarem filium Asparis, cum
adhuc esset Arianus, & ob eam causam magnas turbas excitatas fuisse Constantinopoli.
Sed

A Sed audiamus rem gestam accurate in ipsdem Marcelli Actis expressam his verbis^a: Cum
multa accidissent inter Ardaburium & Imperatorem, quæ inter se ipsos inimicitiam ale-
bant & suspiciones: ex vtrisque quidem natum est odium. Cum autem vtrinque ma-
gnum in se inuicem immineret periculum, neutri autem eorum facilis erat victoria: con-
uertuntur ad communia ineunda fœdera, nempe vt Asparis quidam filius, frater autem
Ardaburij, cum duxisset vxorem filiam Imperatoris, Cæsar crearetur. Hoc autem qui
accepisset, est alius (vt dixerit quispiam) Subimperator: Est enim ei & aurata purpura, &
alia insignia Imperij, nisi quod aurea corona non habet omnia insignia Imperij.] hæc ibi.
Verum si de Cæsaris nominatione primam originem, causam, & significationem scire cu-
pis, consule quæ habet Cicero ad Atticum^b. Pergit vero auctor de Cæsaris dignitate &
potestate: Is itaque accepta hac dignitate, cum viuento quidem Imperatore erat om-
nia facturus communiter: eo autem mortuo, ipse primus & solus accepturus Imperium,
& tamquam debita sibi sceptrâ suscepturus. Ea res vero non parum conturbabat Eccle-
siam, si rursus sit Imperium Arianus inuasurus. Aspar enim & filij & tota domus Arij
insaniam mirum in modum amplectebantur.

a Exant apud
Sur. die 29. Do-
cembri.
TYMVLTVS
POPVLV OB
NOVVM CAES-
SAREM.

b Cic. ad Att. lib.
14. c.

Cum itaque omnes essent pleni tumultu, communiter conuenerunt, & ducibus Geladio
& Marcello, viro sanctissimo monasterij Acœmetarum Archimandrita, de quo superius men-
tio facta est, venerunt ad Hippodromum, vt ab inhonesto & indigno hoc cœpto arcerent
Imperatorem: qui ipse quidem ad hoc erat prompto & alacri animo, sed cedebat tem-
pori Asparis & Ardaburij. Cum ergo sic paratus esset Christi exercitus, eis quoque Deus
ostendit Ducem, & tantum interesse inter sanctum Marcellum Acœmetarum Abbatem &
alios sacerdotes atque Pontifices, quantum inter exercitus Ducem & Imperatorem, atque
C adeo (si velis) inter militem & Ducem. Hoc fuit euidens signum: Nam inter ambulandum,
videbant ij qui digni erant ea videre, iuuenem quidē statura maximum, forma autem pul-
cherrimum, & zona cinctum aurea, aspectu quidem tam candidum, vt niuem videretur
superare; tam lucidum autem, vt luce coruscaret: Læna vero erat tunica, eaq. niue candi-
dior. Eum ergo videbant a sinistris simul cum magno Marcello ambulantem veluti quem-
dam satellitem, simul terribilem, & manum veluti supponentem sustinuisse senem, & cum
maxima reuerentia non desijisse ei inseruire.] Visio tamen (vt auctor ait) non omnibus ma-
nifesta, sed testibus præordinatis a Deo. At pergit:

VISIO DE AN-
GELO COMI-
TANTE SAN-
CTVM MAR-
CELLVM.

Cum autem ingressi essent in eum locum, in quo solebat sedere Imperator: erat quidem
sic quoque Marcellus omnia ijs qui erant Ecclesiæ, quinetiam libere loquebatur ad Impe-
ratorem; & illis addebat animum, & quodammodo eos hortabatur ad certamen pro Chri-
sto suscipiendum. At illi quidem cum omnia effecissent propter quæ venerant, quæ qui-
dem erant vt Asparis filius aut rectam disceret opinionem, aut dignitatem Cæsaris non ac-
ciperet; hæc q. cum illis pollicitus esset Imperator: lætantes exierunt. Ille vero rursus
adolescens & altissimus & splendidissimus visus est adhuc adesse, & versari cum Marcello.
Cum vero eum deduxisset vsque ad portas, de cetero euauit ab oculis. De quo nullus
dubitauit ex his qui viderant, sed euidens omnibus fuit, eum fuisse Dei ministrum virili
habitu indutum, qui missus fuerat, vt esset custos & fatelles Marcelli, qui ab eo fuit habi-
tus tanto honore.] hæc quidem, qui puriores oculos habuerunt, comites sancti Marcelli
videre meruerunt, quæ ceteris erant occulta: quibus plane significatum est, pijs pro fide
certantibus Angelos ad ministerium præsto esse. Testatur & Zonaras^c, clericos & mona-
chos conuenisse Imperatorem, & exclamasse contra eum, vt Cæsar Catholicus crearetur.

c Zonar. Annal.
10m. 3.

E Haud ita post (subdit auctor) acceperunt finem ea quæ idem Marcellus prædixit.]
At quænam fuerit ista ex accepta visione prædictio, accipe: Cum se post orationē somno
aliquando dedisset, ei apparuit visio illa: erat autem huiusmodi. Pugnant inter se leo &
draco: sed draco quidem cum esset ingentis magnitudinis, cauda leonem verberabat &
torquebat; leo vero dolebat quidem, & ad se defendendum excitabatur, & draconem ob-
iens, inaniter depugnabat, & eum nihil lædebat; quousque ipse quidem defessus plagis,
humi totus iacebat afflictus & imbecillus.] repræsentabat visio statum illum Leonis Im-
peratoris, cum anno superiori dolo Asparis florentissimus in Africam missus exercitus pe-
rijt, & classis relicta est Genferico comburenda. Sed subdit: Inde cum se rursus leo
paululum recreasset, & veluti e quodam somno surrexisset; magno vehementiq. imperu
in draconem insilijt, eumq. pronum in ventrem prostrauit. Hoc cum diuinus vidisset Mar-
cellus, & accuratissime coniecisset, prædixit haud ita post Asparem & Ardaburium esse
cum

DE LEONE
CVM DRACO-
NE PVGNAN-
TE VISIO.

cum toto genere interimendum ab Imperatore.] & inferius: Haud ita multo post acceperunt finem ea quæ prædixit] nimirum sequenti anno. agemus itaque de his fufius suo loco.

Hoc item anno Leo Imperator ad conciliandam sibi in summo rerum discrimine Diuinitatem, mense Decembris, de sanctificandis festis diebus, prohibendisq. in eisdem Circensibus, scenicisq. spectaculis, eiusmodi promulgauit sanctionem a:

Dies festos Maieftati altiffimæ dedicatos, nullis volumus voluptatibus occupari, nec ullis exactionum vexationibus profanari. Dominicum itaque diem ita semper honorabilem decernimus venerandum, vt a cunctis executionibus excusetur. Nulla quemquam vrgeat admonitio, nulla fideiuffionis flagitetur exactio, taceat apparitio, aduocatio delitelcat; fit ille dies a cognitionibus alienus, præconis horrida vox filefcat, respirent e controuersijs litigantes, & habeant fœderis interuallum; ad sese simul veniant aduersarij non timentes, subeat animos vicaria pœnitudo, pacta conferant, transactiones loquantur.

Nec huius tamen religiosi diei otia relaxantes, quemquam patimur voluptatibus detineri. Nihil eodem die sibi vendicet scena theatralis, aut Circense certamen, aut ferarum lacrymosa spectacula. Et si in nostrum ortum aut natalem celebranda solemnitas incidarit, differatur. Amiffionem militiæ, proscriptionemq. patrimonij sustinebit, si quis vquam hoc die festo spectaculis interesse, aut cuiuscumque Iudicis apparitor prætextu negotij publici, vel priuati, hæc quæ hac lege statuta sunt, crediderit temeranda. Data Idibus Decembris, Constantinopoli, Zenone & Marcellino Consulibus.] Sic itaque dies festos sequentis anni pia religione custodiendos voluit, in quo magnum de extinguendis tyrannis & occultis Imperij perduellibus negotium tractaretur. Quod enim animo destinarat eam de proditoribus peragendam esse tragœdiam in ipsis Circensibus, ea noluit celebrari die Dominico; ne, licet iusta esset vltio, tamen diē sacram ignominia videri posset labefactasse.

Sed qui totus in sacris erat Augustus, hoc pariter anno ipsius pietate dignam aduersus intrudentes se simoniaca prauitate in Episcopatum legem edidit, qua & docuit quales esse deberent in Episcopos ordinandi, ad Armatum (ita legendum, non Armasium) Præfectum Prætorio ista rescribens b:

Si quemquam vel in hac regia vrbe, vel in exteris prouincijs, quæ toto Orbe diffusa sunt, ad Episcopatus gradum prouehi, Deo auctore contigerit: sincero omnium iudicio proferatur. Nemo gradum sacerdotij pretij venalitate mercetur: quantum quisquis mercatur, non quantum dare sufficiat, æstimetur. Profecto enim quis locus tutus, & quæ causa esse poterit excusata, si veneranda Dei templa pecunijs expugnentur? Quem murum integritatis, aut vallum fidei prouidebimus, si auri sacra fames in penetralia veneranda proferpat? Quid denique cautum esse poterit & securum, si sanctitas incorrupta corrumpatur? Cesset altaribus imminere profanus ardor avaritiæ, & a sacris adytis repellatur piaculare flagitium. Itaque castus & humilis nostris temporibus eligatur Episcopus; vt quocumque locorum peruenerit, omnia vitæ propriæ integritate purificet. Nec pretio, sed precibus ordinetur Antistes. Tantum ab ambitu debet esse sepositus, vt quærat cogendus, rogatus recedat, inuitatus effugiat, sola illi suffragetur necessitas excusandi. Profecto enim indignus est sacerdotio, nisi fuerit ordinatus inuitus.

Cum sane si quis hanc sanctam & venerandam Antistitis sedem pecuniæ interuentu subijsse, aut si quis vt alterum ordinaret vel eligeret, aliquid accepisse detegitur; ad instar publici criminis, & læsæ Maieftatis accusatione proposita, a gradu sacerdotij retrahatur; nec hoc solum deinceps honore priuari, sed perpetuæ quoque infamiæ damnari decernimus: Vt eos quos par facinus coinquinat & æquat, vtrosque similis pœna comitetur. Dat. octauo Idus Maias, Constantinopoli, Marciano & Zenone Consulibus.] ita plane Leo Augustus, probe sciens cessura omnia prospere Imperatoribus, quibus purus Christianæ religionis cultus est cordi. Quantum vero istiusmodi sancte pieq. sancitis diuinum conciliauerit sibi numen, quæ sequenti dicentur anno, docebunt.

Septuagesimus supra quadringentesimum qui voluitur annus, Consulatu Seueri atque Iordani receptus publicis indicibus reperitur: sed pro Seuero, reperimus alicubi scriptum Seuerianum. Constat quidem his temporibus claruisse in administratione Reipublicæ Sc-

ca Seuerianum virum ampliffimum, magnæ potentia hominem, cuius gratiam Zeno, qui in Imperium Leoni successit, demerere curauerit: eundemq. hostem implacabilem fuisse. Aspari & Ardaburio, Suidas de eo pluribus agens, affirmat a, pariter docens se his vixisse temporibus, dum ait, auditotem fuisse Seueriani Isocraticas orationes explicantis, magistrumq. illum pariter extitisse Iuliani, eiusdem Suidæ fratris maioris natu. Hoc igitur aduersario Asparis & Ardaburij Consule aduersus eos Leo Imperator insurgens, statum Imperij corroborauit. Si vero magis placet legere Seuerum, quam Seuerianum: & Seuerum scias vixisse virum clariffimum Constantinopoli, cuius idem Suidas meminit.

Hoc autem anno (inquit Marcellinus b) Aspar primus Patriciorum cum Ardabure & Patriciolo filijs, illo quidem olim Patricio, hoc autem Cæsare, generoq. Leonis appellato, Arianus cum Ariana prole, spadonum ensibus in Palatio vulneratus interiit.] hæc ipse,

pro instituti ratione, summatim quo tempore quid factū sit docens: sed Cassiodorus ponit sub anno sequenti. Rem gestam pluribus prosecutum fuisse Priscum Rhetorem huius temporis scriptorem, Euagrius tradit c; ex quo vix ista ipse prodidit: Non solum hæc res, quæ ad institutionem Anthemij Imperatoris & ad classem aduersus Gensericum missam pertinent, a Prisco Rhetore accuratissime conscriptæ sunt, verum etiam quomodo Leo Asparem, qui Imperium ei tradiderat, per dolum, quasi mercedem honoris, ad quem ipsum extulerat, ei redditurus, e medio sustulit; quinetiam filios eius Ardaburium, quem antea Cæsarem creauerat, & Patricium, quo Asparis patris eorum insolentiam & incitiam ludificaret, itidem trucidauit.] hæc ex Prisco Euagrius ieiune admodum, factum dumtaxat tradens, non quo modo res peracta sit indicans. Sed Nicephorus paulo fufius narrat verbis istis d:

Vbi Constantinopolitani cognouerunt, Asparem scilicet cum filijs aduersus Imperium machinari, contra eos concitati sunt, & in Hippodromo conuicijs eos acerbe prosciderunt.] infensissime quidem tulerunt Cæsarem esse creatum hominem Arianum, mox post obitum senis plene in Imperium successurū: Recordati enim, quæ sub Arianis Imperatoribus Constantio atque Valente Constantinopolitani maiores ipsorum passi essent: sub eodem rursus iugo subijci impatientes, eo modo in nouum Cæsarem & patrem eius aliosq. Arianos vociferati sunt in Circo, adeoq. tumultuarie, vt populus ibi degens timendus illis admodum esset, ne rapido impetu, rabidoq. furore in eos insiliret, atque discerperet. Vides hominum insipientiam in propriam salutem diutissime laborantium: per annos enim tredecim nihil diligentius curauit cū filio Aspar, qui auctor Leoni hac pollicitatione fuerat, vt crearetur Imperator, vt filius eius ab eo Cæsar nuncuparetur: ignorans imprudens ex hoc sibi suisq. pariturum fore ruinam. Etenim cum eos populus diutissime tolerasset; cum tamen Arianum super se regnaturum accepit, adeo molesto tulit animo, vt occasione Circensium expectata, eos omnes tamquam expetitam diutius prædam primo clamoribus oppetiuerint, mox vi publica in eosdem, cum licuisset, acturi. Illi vero (subdit Nicephorus) plebem metuentes, Chalcedonem traiecerunt, exercitu omni eos insequente: & in templum Euphemia martyris confugerunt.]

Hic siste gradum, lector, & in memoriam reuoca quæ ante quatuor annos contigisse diximus, cum confugientem hominem ad ecclesiam Acœmetarum, cui præerat S. Marcellus, Ardaburius ad eū inde extrahendum obstinata volūate persistens milites misit, qui tamen exterriti numine destiterunt. Qui igitur asylum sacrum per milites præceperat violandum, ad ipsum vna cum suis modo confugere cogitur, & in eo expectare salutem. Quod ipsum & alijs inconcessa Ecclesiastica iura sæculari potentia inuadentibus sapius contigisse, quæ superius diuersis temporibus dicta sunt, exploratiffimū reddunt, patefactumq. astare Deum vindicem Ecclesiasticæ immunitatis in eos qui illam violare conantur. Experiuntur quotidie Principes a Deo verbera ob violata iura Ecclesiastica, sed nolunt vel dissimulant intelligere eadem eiusmodi ex causa inflicta esse; vnde accidit vt grauioribus semper vrgeantur angustijs, atque premantur ærumnis. Sed inchoatam semel miserorum tragœdiā prosequamur. Pergit enim ita Nicephorus, postquam eorū in ecclesiam confugium enarravit:

Imperator, Patriarcha ad eos misso, se fidem eis seruaturum esse, si ex ecclesia discederent, pollicitus est: ipsi vero se loco excessuros, nisi Imperator ipse adesset, negarūt. Profinde Leo eo concessit, & viros illos præter rationem ad se pertraxit, & ad mensam suam adhibuit, & alia præterea multa, iniuriarum oblivionem illis pollicitus fuit. Alia autem ex parte, Zenoni Isauro, qui ei fidus magnopere videbatur, vt is illis per balineas ad Imperia-

a Suid. in Seueriano.

b Marcellin. in Chron. DE NECE ASPARIS ET PATRICIORVM.

c Euagr. lib. 2. c. 15.

d Niceph. lib. 15. c. 27.

POPVLVS EXCLAMAT IN ARIANOS.

CONFUGIT ASPAR CVM SVIS AD EC-CLESIAM.

ZENO INTERFICIT ASPAREM ET FILIOS.

a l. vi. c. de festis.

DE FESTIS DIEBUS LEONIS CONSTANTINIANO.

SPECTACULA VETITAE DIEBUS FESTIS.

MAIUS.

b l. 31. Cod. de Episc. & cler.

Idem.

Idem.

DE CONSULATU SEVERI, SIVE SEVERIANI.

Imperialem Regiam venientibus, subito impetu capita refecaret, præcepit. Aderant illi, A & Zeno Ardaburio primum caput amputauit.

Quod vbi Aspar vidit, indoluit; & magna voce exclamans: Dignum (inquit) fert exitium senex canus, qui frustra gloriatus est, neque vniquam admonitioni meæ audiens fuit: Persæpe enim ei dixi: Prius leonem deuoremus, quam ille nos sibi in prandio apponat. Hæc vbi dixit, & ipse ferro cæsus, vitam amisit. Filium autem eius Patricium illum a filia Ariadna per repudium seiunctum, in exilium misit; & Ariadnâ Zenoni, vtpote qui insidiatores sustulisset, coniugem dedit.] hæc Nicephorus: verum alij filios omnes Asparis occisos tradunt. Quod autem ad Zenonis nuptias pertinet: cum sint complures qui ad superiora tempora Leonis Imp. referant coniugium ipsum Zenonis cum Ariadna, ijdem errare videntur. Quomodo enim potuit Zenoni antea fuisse nupta, quæ anno superiori filio Asparis est desponsata? hæc quidem hoc anno facta esse, omni fide exploratum satis superius redditum est. Porro ex cæde Asparis & filiorum Leo Augustus consecutus est nomen vt Maccellus, nempe Interfector, fuerit cognominatus. Sic itaque visio impleta est sancti Marcelli, qua vincendum tandem a leone draconem, fuerat ipsi diuinitus antea demonstratum.

IESV CHRISTI

ANNVS

471.

SIMPLICII PAP.

ANNVS

4.

LEONIS 15. IMPP.

ANTHEMII 5.

Qui sequitur Christi annus quadringentesimus septuagesimus primus, Cōsultatu quarto Leonis Augusti cum Probiano collega notatus habetur: quo Gennadius Constantinopolitanus Episcopus cum sedisset annos tredecim (vt habet Nicephori Chronicon) ex hac vita decessit, sui desiderium bonis omnibus relinquens. Sed quid haud pridem ante eius obitum prodigiosum visum fuerit, audi: Cum noctu ad altare sacrificij orans astaret, dum preces ad Deum funderet: spectrum quoddam dæmoniacum ei apparuit; quod ille protinus signo Crucis, veluti immisso telo fugauit: cumq. recederet, hæc est humana voce locutum: Abeo, & te viuente quiescam, reuersurus post obituum, & modis omnibus euersurus Ecclesiam.] habent hæc Theodorus Lector^a, Nicephorus^b, & alij: & quidem in hoc minime mentitum mendacem spiritum, euentus ostendit. Euenit namque postea, vt fuerat dæmon pessimus cōminatus: subrogato enim in locum Gennadij Acacio ex Præfecto (vt ait Euagrius) orphanorum collegio, quales turbines exagitarint Ecclesiam, quæ annis singulis inferius describentur, facile demonstrabunt. Adnumeratur Gennadius inter Scriptores Ecclesiasticos a Gennadio Massiliensi, cum de eo agit his verbis^c: Gennadius Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopus, vir lingua nitidus & ingenio acer, tam diues in lectione antiquorum fuit, vt Danielem Prophetam ex integro ad verbum commentatus exponeret: homilias etiam multas compoluit. Moritur sub Leone Seniore.] hæc ipse, cui consentit Marcellinus Comes in Chronico. Inter Sanctos relatum ipsum habent Græci in Menologio die vigesima quinta mensis Augusti, honorifico cultu annuatim eius memoriam merito prosequentes.

Reperiuntur Leonis Imperatoris constitutiones diuersis temporibus sub Gennadio datæ de rebus ad cultum religionis spectantibus, quarum auctor illi idem creditur fuisse Gennadius. Ad arbitrium enim Episcoporum eiusmodi sanctiones edere consueuisse ipsum Leonem Imperatorem; quæ post hæc suggerente Acacio nouo Episcopo promulgauit, facile demonstrabunt. Sed accipe quæ hoc ipso anno ante obitum Gennadij de monachis idem Augustus saluberrime hac lege sanciuit^d:

Qui in monasterijs agunt, ne potestatem habeant a monasterijs exeundi; neve in Antiochia, neve in alijs ciuitatibus versandi: ijs solis exceptis, quos Apocrifarios, id est, Procuratores vocant, quibus potestatem permittimus (si volent) per solas procurationes, easq. necessarias, exeundi. Porro hi qui exeunt, caueant, ne de religione aut dogmate discerpent, aut conciliabulis quibusdam præsent; aut turba excitata, simplices & mansuetos animos populi auertant: Scientes, quia quæ a nostra pietate instituta sunt contemnentes, legum seueritati subijcientur. Dat. Kalendis Iunij, Constantinopoli, Leone & Probiano Consulibus.]

Cum autem huiusmodi Imperatoris rescriptum ad Zenonem, & de Antiochena potissimum ciuitate hoc ipso anno datum habeatur; plane demonstrat tempora, quibus ibi agente

A agente Zenone, contigit Ecclesiam illam per Petrum Fullonem monachum erroneam grauisime perturbari. Errare quidem noscuntur^a, qui ad priora Leonis tempora eiusmodi Præfecturam Zenonis, & Petri Fullonis originem ponunt: nam præter legis huius auctoritatem, ex sua etiam ipsorum assertione conuincuntur. Cum enim id factum dicant postquam Zenoni Ariadna filia Leonis iuncta in matrimonium fuit: certe quidem non ante superiorem annum id contingere potuisse, cum illa ante desponsata esset filio Asparis, satis dilucide est patefactum. Sic igitur cum post nuptias cum Ariadna omnes affirmant Zenonem creatum esse Comitem Orientis, tuncq. cum illo Antiochiam perrexisset Petrum Fullonem, & tumultus illos excitasse: ad eos comprimendos, eiusmodi sanctionem aduersus vagos monachos, qualis erat Petrus Fullo Antiochenam Ecclesiam perturbans, rescripsisse idem voluit Imperator. Sed age rem gestam enarremus ex prisca auctoribus.

B Ait in primis Theodorus Lector^b: Cum Martyrius Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus esset; Zeno Prætor gener Leonis Imperatoris, filiam eius Ariadnam vxorem habens, Antiochiam venit. At hunc Zenonem Imperatoris generum secutus est Antiochiam vsque Petrus cognomento Cnapheus, idemq. Fullo nuncupatus, templi Bassæ martyris, quod Chalcedone est, presbyter.] Monachum quidem hunc fuisse, & ob hæresim expulsum e monasterio, narrat Alexander his verbis^c: In religioso Acœmetarum monasterio extitit monachus quidam, qui, vt Iudas inter Apostolos, diaboli mores imitabatur: qui fullonis artem exercebat: sanctam vero & venerandam Synodum in vrbe Chalcedone celebratam auersabatur, & dogmatis Eutychniani erat propugnator. Huiusmodi hominem & corruptorem & pestilentem, atque Apostolicorum dogmatum hostem acerrimum, eius loci homines e monasterio expulerunt.

C Qui cum expulsus fuisset, Constantinopolim profectus est, & assentatorum vitam imitatus, modo hanc, modo illam domum obibat, ventri & gulæ inferuiens. Cumq. execrabilis suæ hæresis participes quosdam honore præditos inuenisset, illis adhærere cœpit, per quos etiam in eius notitiam venit qui erat gener Imperatoris Patricius & Excubitorum Comes (sic enim appellabatur qui excubijs præsidebat.) sic Petrus ille cum religionis speciẽ induisset, erat quidem assidue cum Zenone Imperatoris genero: non audebat autem propriam impietatem aperire. Cum autem Zeno ad Orientis partes proficisceretur, secutus est eum Fullo vsque Antiochiam: Vbi cum inuenisset multos sectatores Apollinaris, vna cum illis contra Patriarcham temeritatem exercuit, aduersus eum seditiosissimum quemque hominem concitans, & Chalcedonensem Synodum conuicians, & Patriarcham illum Nestorianum appellans.

D Cum igitur Antiochena ciuitas multa seditione & tumultu perturbaretur: Petrus ille Comitem Zenonem dolo aggressus: Nisi (inquit) ciuitatis huius Episcopus commutetur, fieri non potest vt populus quiete viuat. Quin etiam multam auri vim ei proposuit, si ab eo impetraret quod petebat. Patefecit ei consilium, quod ante occultauit. Tunc infames quosque & improbos homines, qui eadem quæ ipse sentiebant, persuasionibus secum duxit, & grauissima quæque scelera contra Patriarcham falso conficta ad Imperatorem detulit. Sed eius malitia nihil profecit, cum Imperator Apostolicorum dogmatum esset propugnator.] hæc Alexander de rebus gestis Petri Fullonis vsque ad obitum Leonis Imperatoris.

Vides, lector, & causam puto rimaris, cur sub Orthodoxo atque æquissimo Imperatore post tot tantaq. remedia aduersus hæreticos frequenter adhibita, post nimirum Chalcedonense Concilium, & litteras sæpe iteratas sancti Leonis Papæ, postq. omnium Orthodoxorum prouinciarum omnium Orientalium, sanctorumq. virorum additas his epistolas, post denique Catholicorum Imperatorum edicta, adhuc tamen magis magisq. hæresis inualesceret: nimirum quod ipsa potentissimos magistratus haberet patronos, qui grauiori damno Catholicæ veritatis sub Catholico nomine clanculo delitescerent.

Quod vero ad palæstram hæreticorũ exercendam periculosum videretur Constantinopolitanæ ciuitatis esse theatrum, spectante Catholico Principe: ab eorũ xystarcho Antiochia delecta est ad experiendas impiorũ vires: resq. ex sententia accidit, vt fauore Zenonis Orthodoxus Episcopus calumnijs lancinatus & grauius oppressus fuerit. Accōmodatã namque ad id quod acturus erat, nactus est Fullo occasione, dũ prætextu expugnandi quos illic repererat Apollinaristas atque Nestorianos, in Catholicam fidem eiusq. defensores iacula intorquebat eo validius, quo illi vires suppeditabantur ab ipso Comite Orientis Zenone; qui &

^a Cedren. in compend. an. 7. Leonis TEMPVS PRAEFECTURAE ZENONIS ET PETRI FULLONIS.

^b Theodor. Lect. Collect. lib. 1.

^c Alexand. serm. de sancti Barnab. apud Syr. tom. 3.

QUAE FULLO MOLITVS CONTRA EPISCOP. ANTIOCHENVM.

ZENO FAXIT PETRO FULLONI.

GENNADIJ EPISC. CONSTANTINOP. OBITVS.

^a Theodor. Lect. Collect. lib. 1. ^b Niceph. lib. 15. c. 23.

ACACIJS EPISC. CONSTANTINOP. CREATVR.

^c Gennad. de Scip. Esch. c. 95.

^d l. 29. Cod. de Episc. & cler.

DE MONACHORVM CLAVSURA PERVTI-LIS SANCTIO.

RETY- AUA- 117

qui & tuendæ Catholicæ fidei aduersus impios prætextum, tamquam laruam quamdam A pietatis, superinduxerat, vt ita Imperatoris eludere posset aspectum.

Theod. Iest. Collect. lib. 1. ABDICAT SE MARTYRIVS EPISCOP. AN- TIOCHENS.

Addit autem ad ea quæ dicta sunt de Martyrio Episcopo Antiocheno Theodorus Le- stor^a: perductum fuisse ad Leonem Imperatorem, sed studio & exhortatione Gennadij Episcopi Constantinopolis multo cum honore dimissum esse. Antiochiam vero reuer- sum, cum Antiochenos tumultuationibus & seditionibus delectari, & Zenonem ad hoc illis esse subsidio cerneret, Episcopatu renunciaſſe, altiori voce ista præfatum in publica ecclesia:

CLERO IMMORIGERO ET POPVLO REBELLI ET ECCLESIAE CON- TAMINATAE RENVNCIO, SERVATA INTERIM MIHI SACERDOTII DIGNITATE.

PETRVS PVL- LO INVA DIT ECCLESIAM AN TIOCH.

Post discessionem Martyrij (subdit ille) Cnapheus sedem Episcopalem tyrannice in- uasit, & statim Ioannem quemdam antea depositum Apameæ Episcopum ordinauit. Quo cognito, Gennadius Imperatori cuncta significat: qui Cnapheum in exilium ablega- ri iubet. Ille autem cum id præcisset, fuga elapsus, exilium euasit. Iulianus vero com- muni suffragio Episcopatu potitur. hucusque Theodorus est profecutus res Petri Fullo- nis ad hunc annum spectantes, cum adhuc Gennadius Constantinopolitanus Episcopus superstes esset.

Liberat. Dia. Breniat. 6. 18.

Sed audiamus quæ ex Acacio Episcopo Constantinopolitano cōscripsit Liberatus Dia- conus nonnihil ab his diuersa, verbis istis^b: Addidit Acacius quod de alio Petro Antio- cheno hæretico scripserat, nimirum, Petrum apud Constantinopolim monasterium gu- bernasse; & hoc propter crimina derelicto, Antiochiam refugisse: vbi pulso Martyrio Episcopo, per vilissimum populum & hæreticum sedem illius occupasse; continuoq. c- damnatum ab Episcopis, & Leonis imperio Samum* deportatum. Qui fugiens, rediisse dicitur Constantinopolim, & dedisse fidem, se per vilissimas turbas nihil audere. hæc ibi vsque ab Basilisci tempora; quæ cum non liceat certis annorum interstitijs discrimina- re, hic vna simul oportuit congeſſiſſe. Porro pulso Fullone, abdicanti se Martyrio, nul- lus in eius locum suffectus est; quod non alium quam ipsum Orthodoxi sedi illi optarent Episcopum. Aduersus autem huiusmodi Eutychianorum inualescetes hærefes scripſiſſe hoc anno Theodorum Tyri Episcopum, Marianus affirmat^c. sed & alios præstantissimos viros, quos Gennadius recenset, id etiam perfecisse, alibi dictum est.

Oasim

Marian. Scos. in Chron.

Quod vero ad politicum statum pertinet: pax quæ parta est Orientali Imperio, caſis perduellibus Gothis Arianis, bellum intulit Imperio Occidentali. Qui enim eius sectæ erant Arianis in Orbe Romano potentes & Reges, totum sibi illum videbantur esse partiti, D & ad propagationem perfidiæ tacita inter se fœdera iniſſe. Erant hi in Oriente, quos dixi- mus nuper extinctos, Aspar & Ardaburius Gothi Arianis, Romæ Ricimer item Gothus & Arianus, in Hispanijs atque Gallijs Euaricus Rex Gothorū Arianus pariter & persecutor, in Africa vero Gensericus Vuandalorum Rex, Arianorum omnium scelestissimus. Ita sa- ne his impiorum funibus cinctus & colligatus, penitusq. constrictus erat Catholicus Or- bis, Arianis vbique inualescentibus, tum potentia Regum, tum etiam sublimitate ma- gistratum cuncta pro animi arbitrio moderantium: nam vidimus, tam in Oriente, quam in Occidente creandorum Imperatorum facultatem penes Gothos Duces eodẽm q. im- pios Arianos fuisse.

RICIMER QUID SIT MOLITVS IN ANTHEMIVM IMP.

Cum igitur Arianos illos, qui Constantinopoli principatum per dignitatem Cæsaream sibi iã vendicarent, occisos audiuit Ricimer Romæ potētissimus Magister militū; indigniſſi- me ferens, in Anthemium Imperatorem Græcum a Leone Romam missum, licet socerum, meditari cœpit insidias: sed cū illæ detectæ essent, ipse Ricimer fuga sibi consuluit, Medio- lanum se conferens: Vbi aliquandiu moratus cum suis, haud imminutus robore militum, ad aliud se barbarus insidiarum genus conuertit: nempe vt cum socero pacem petere si- mularet; ea q. obtenta, occultiores moliretur insidias, & sub inuolucro pacis gladios ad ne- cem Imperatoris occuleret: sed & vt omnem doli suspicionem auferret, ad hoc mini- strum delegit, quem ob egregiæ sanctitatis merita omnes inspicerent, simulq. vene- rarentur.

Sic igitur a proditore Ricimere delectus est ad hoc munus Epiphanius Ticinensis Epi- scopus, vir plane sanctissimus atque eloquentissimus: cuius legatio descripta inuenitur ab Ennodio eiusdem Ecclesiæ diacono, qui ipsius Epiphaniij res gestas memoriæ tradidit. ex-

A dit. exscribemus hic ea collata cum Vaticano codice; quod quæ cusa extant edita ea- dem Epiphaniij Acta^a, mendosa admodum esse noscantur: sic enim se habent, dum de Epiphaniij legatione agitur:

a Apud Scr. dia 22. Ianuar.

Mox vero per vniuersum mundum sanctam illius conuersationem illa, quæ licet in glo- riosis actibus tardior esse solet, fama non tacuit, sed ad aures Ricimeris, qui tunc secundis ab Anthemio Principe habenis Rempublicam gubernabat, detulit. Nam Imperatore Romæ posito, seminarium inter eos iecit scandali illa, quæ dominantes sequeſtrat, inuidia. est par dignitas causa discordiæ. Surrexerat enim tanta rabies atque diffensio, vt mutuo bella præpararent: & præter quam origo irarum proprios suggerebat stimulos, lis ipsa cir- cumstantium consilio nutriebatur. Nutabat status periclitantis Italiæ, & affligebatur ipsis discriminibus grauius, dum expectabat futura discrimina.

B Interea apud Ricimerem Mediolani ea tempestate residentem fit collectio Ligurum nobilitatis; qui flexis genibus, soloq. prostrati pacem orabant Principem, & vt a scanda- lo vtræque partes desinerent, occasiones gratia ab vna precabatur auferri. Quid plura con- texam? Mutatur Ricimer, & velle reparare concordiam, permotus multorum fletibus, pollicetur. Sed quis (ait) potissimum huius legationis pondus excipiet? Quem tantæ mo- lis cura manet? Quis est, qui Galatam concitatum reuocare possit & Principem? Nam semper cum rogatur, exuberat, qui iram naturali moderatione non terminat. Tunc vno omnes ore responderunt: Vester tantummodo ad pacem declinetur assensus: est nobis persona nuper ad sacerdotium Ticinensis vrbis adscita, cui & belluæ rabiæ colla submit- tant: cui ante preces offeratur beneficiū, quod a quolibet petiturus aduenit: cui est cultus vitæ similis, quem venerari possit quicumque, si est Catholicus & Romanus; amare certe, C si videre illum mereatur, & Græculus. Numquam sic diras aspides verborum digitis incan- tator Theſſalus violentis poterit euocare carminibus, quomodo ille effectū petitionis suæ etiam a negaturis extorquet. Pendet in arbitrio eius, cum loqui cœperit, sententia au- dientis. Perdet ius suum, qui excusare* disposuit, si illi allegandi copia concedatur.

LEGATIO A RICIMERE DIRIGITVR AD ANTHE- MIVM.

**accusare*

Tunc Patricius Ricimer ita respondit: Detulit ad me hunc hominem, quem exponitis, fama gloriosum: & in hoc admirationi magis mihi est, quod omnes habeat laudatores: nullos enim, quibus per inuidiam abundare solet nouitas, prodit inimicos. Ite ergo, & ro- gate hominem Dei, vt ambulet: iungite etiam preces. Egressi de Concilio, statim Tici- num petunt, causam narrant fusius: vt istum laborem susciperet, beatus Epiphanius ro- gatur lacrymis. Qui ne extenuaret beneficium, si filios diutina supplicatione torqueret, antecessit desideria postulantium. quos tamen taliter allocutus est: Quamuis tantæ rei ne- cessitas probatissimæ personæ pondus inquirat, & titubet sub graui fasce portitor imma- turus: affectum tamen, quem debeo, patriæ non negabo. Quibus breuiter narratis: quo- modo erat loquendi parcus, ad Ricimerem Patricium perrexit: a quo simul visus & electus est.

EPIPHANIVS DELIGITVR LEGATVS A RICIMERE.

Mandato ergo sibi legationis ordine, Romam petijt. In quo itinere quid molestiarum sustinuerit, quidve virtutum gesserit, festinans ad maiora prætereo. Mox tamen vt su- pradietæ vrbis portas ingressus est, fama quæ absentem illum notum fecerat, digito cœ- pit ostendere. Conuersis omnium oculis, stupuere mentes attonitæ, quod tantam sibi ex- hiberi reuerentiam, imago eius index sanctitatis extiterit. Inexpiabilis se culpæ reum fatebatur quilibet potentum, nisi tantum genua ipsius amplexus esset. Tollebatur cla- mor in cælum: nemo illum mortalium numero computabat: cui omnia cælestis gratiæ E videbant bona constare. Perfertur ad Principem Anthemiū, studio legationis Episcopum venisse Liguriæ, hominem quem nullus possit etiam diues eloquio sufficienter exponere.

At ille: Callida mecum Ricimer & in legationibus suis arte decertat. Tales diri- git, qui supplicatione expugnent, quos ille laceſſit iniurijs. Perducite tamen ad me ho- minem Dei: qui si possibilia precatur, admittam: si difficilia, supplicabo ne excusatio- nem meam grauetur accipere. Dubito tamen, an Ricimer apud me, quod poscit, obti- neat; cuius scio votorum intemperantem esse personam, & in conditionibus proponen- dis rationis terminum non tenere. Sed veniat directus Antistes, ac laudatam iam pridem præsentet effigiem.

Egrediuntur Officia Palatina tota Vrbe, vbi rogatus adueniebat Episcopus. At vene- rabilis & sæculis omnibus probatus Pontifex, postquam introgressus est, & proferendi fer- monis donatus licentia, quasi fugitiuæ potestatis insignia ostrum gemmasq. rutilantes

CONVENIT EPIPHANIVS ANTHEMIVM

reuerendæ imaginis fulgore compressit: etenim quasi absente Imperatore, ita in se oculos traxerat singulorum. Tali tamen narratione incipiens, ianuam oris referauit:

Summa cælestis Domini, venerande Princeps, est ordinatione dispositum, vt cui tantæ Reipublicæ cura mandabatur, idem per Catholicæ fidei dogma Deum & auctorem & amatorem pietatis agnosceret, per quem bellorum furorem pacis arma confringunt, & calcans colla superbiæ concordia superat, quod fortitudo non præualet. Sic namque Dauid prædicabilem parcendo magis inimico animus reddidit, quam intentio vindicandi. Sic præfecti* sæculorum Reges & domini, supplicatibus indulgere, cælesti arte didicerunt: Supremæ namque dominationis instar possidet, qui Imperium suum pietate sublimat.

Hoc ergo Italia vestra freto iudicio, vel Ricimer Patricius paruitatē meam oratum direxit, indubitanter conijciens, quod pacem Romanus Deo munus tribuat, quam precatur & barbarus. Erit enim triumphus vestris proprie profuturus annalibus, si sine sanguine viceritis simul. Nescio quæ species fortior possit esse bellorum, quam dimicare contra iracundiam, & ferocissimi Getæ pudorem onerare beneficijs. Grauius enim percellitur, si postulata impetret, quem puduit hætenus supplicare. Tractandus deinde anceps bel-landi euentus: in quo tamen si ita præualuerint peccata, certamine vestro regnum defraudabitur, quod partes vtrinque perdiderint. Nam quæcumque apud Ricimerem, si amicus est, salua sunt, cum ipso a vobis Patricio possidentur. Cogitate pariter, quia bene causæ suæ ordinem dirigit, qui pacem primus obtulerit. Hætenus admirandus Pontifex profecutus, loquendi finem fecit.

Tunc Princeps erigens oculos, desertum se omnibus vidit aspectibus, atque in eum inuitatos vultus esse cunctorum: quem admirari nec ipse desinebat. Tunc alto trahens verba suspirio, ita orsus est: Quamuis inexplicabilis mihi, sancte Antistes, aduersus Ricimerem causa doloris sit, & nihil profuerit maximis eum a nobis donatum fuisse beneficijs: quem etiam (quod non sine pudore & regni & sanguinis nostri dicendum est) in familiæ stemma copulauimus, dum indulsumus amori Reipublicæ, quod videretur ad nostrorum odium pertinere. Quis hoc namque veterum retro Principum fecit vnumquam, vt inter munerera, quæ pellito Getæ dari necesse erat pro quiete, communis filia poneretur? Nesciuimus parcere sanguini nostro, dum seruamus alienum. Nemo tamen hoc credat propriæ causa factum esse formidinis: nam in tanta circumspectione salutis omnium, solum pro nobis timere non nouimus. Bene enim apud nos compertum est, perire Imperatori laudem suæ virtutis, qui pro aliorum cautela non minuit*. Sed vt tuæ venerationi ad liquidum conatus illius aperiamus: quoties a nobis maioribus donis cumulatus est Ricimer, roties grauior inimicus apparuit. Quanta contra Rempublicam bella prius parauit? Quantas externarum gentium per illum vires furor accepit? Postremo etiam vbi nocere non potuit, mouendi tamen fomenta suggessit. Huic nos pacem dabimus? Hunc intestinum sub indumento amicitiarum inimicum sustinebimus, quem nec foedus concordia, nec affinitatis vinculum tenuerunt? Grandis cautio est, aduersarij animum cognouisse: etenim hostem protinus sensisse, superasse est. Produunt semper deprehensa odia stimulos, quos occultata conceperant.

Sed in his omnibus reuerentia tua & vades & mediator accedit, qui potes spirituali indagine consilia nefanda inuenire, & inuenta corrigere. Pacem, quam & tu poscis, negare non audeo. Postremo si solitæ calliditatis astutia etiam te fefellerit, certamen iam vulneratus assumat: Me tamen, statumq. Reipublicæ eius committo & commendo manibus: & gratiam quam supplicanti & profuso per se Ricimeri negare disposueram, per te primus exhibeo: profunda enim deliberatione compendijs nostris in hac parte consulimus, si in certis procellarum erroribus ex boni gubernatoris ordinatione feramur*. Quis enim tibi excusare præsumat beneficium postulanti, cui oportuerat ante preces offerri? Hæc Imperator.

At venerabilis sacerdos: Gratias (inquit) omnipotenti Domino, qui pacem suam Principis menti inseruit, quem ad instar superni dominatus, vicarium potestatis suæ voluit esse mortalibus. Quibus & breuiter enarratis, accepto etiam pro concordia firmitate ab Anthemio sacramento, discessit, festinans ad Liguriam reuertij, quoniam Resurrectionis Dominicæ tempus instabat.] hucusque Ennodius de legatione Epiphaniij ad Anthemium. Sed quid pace confecta Ricimer, cum Romam venisset, in Anthemium molitus sit, suo tempore enarrabitur.

Hoc

A Hoc eodem anno, qui numeratur decimus sextus a capta a Vuandalis Vrbe, Eudocia Junior filio Genferici Hunerico in matrimonium iuncta, fugam arripiens venit Hierosolymam. testatur hæc quidem de ea Nicephorus verbis istis: Junior Eudocia, filia Valentianiani & Eudoxia, quæ a Genferico capta fuerat Hunerico filio desponsata, cum quo annos sexdecim vixit, eiq. filium Vldericum genuit: porro cum parum grata esset ei viri coniunctio, qui Arianam profitebatur religionem; arte manus eius dilapsa, & auiam Eudociam imitata, ad sancta loca concessit, & sepulchrum illius longe post exosculata est. Vbi & ipsa non diu vixit; sed somno beato sopita, iuxta auia tumulum in præclaro posita est monumento. Quicquid autem ei erat facultatum, id pauperibus, & sanctæ Christi Resurrectioni consecrauit.] hæc Nicephorus de Eudocia Iuniori.

Sub huius quoque anni Consulibus prodigiosa hæc habet Marcellinus in Chronico: B Vesuuus mons Campaniæ torridus intestinis ignibus æstuans, exusta euomit viscera, nocturnisq. in diem tenebris omnem Europæ faciem minuto contexit puluere. Huius metuendi memoriam cineris annue celebrant octauo Idus Nouembris] Constantinopolitani videlicet: eò enim vsque violentus perlatus est & dilapsus magno omnium timore cinis: nam Procopius tantæ rei anniuersariæ memoriæ his verbis meminit: Ferunt namque, cum in Byzantium semel cinis hic (e Vesuuio egressus scilicet) recidisset, sic eius loci homines terruisse, vt ex eo tempore ad nostram ætatem annuis Deum supplicationibus placent. In Tripoliq. item Libyæ altero & subsequenti anno illapsus affirmant.] hæc & alia de his Procopius. Sed scimus recentem c historicorum censorem ista ridere, & leuitatis Procopium fugillare, sicut & Eusebium de miraculo herbæ ad pedes æneæ statuæ Saluatoris nascentis, nulla contraria testificatione allata, contemnere: sed de hoc egimus primo Annalium tomo, de eo autem in Notis ad Martyrologium Romanum, quod & probe testatum reliquimus.

Verû si homo adeo emunctæ naris non vult prodigia neque miracula ab historicis recitari; omnes plane tam Græcos, quã Latinos, Ethnicos & Christianos, antiquos atque recentiores necesse est vt contemnat atque exuffet historicos, cum eiusmodi habeant omnes aliquid semper in suis scriptis admixtum, quod delicato eius stomacho nauseam pariat. At quod ad Procopium spectat; si legisset Marcellinum id ipsum testantem, fortasse a Procopio ineptiæ arguendo cessasset. Sed & si Latinum auctorem Cassiodorum perlegisset, haud adeo facile ea sapere Græcam vanitatem dixisset. Miror certe, non accurate intuitum esse, quæ Cassiodorus d ad Faustum Præfectum scribat de his quæ tunc temporis fieri contigissent. Cum enim de alia recentiori agit eruptione Vesuij, cuius rei causa Campanis grauissima passis Theodoricus tributorum remissionem indulgisset; hæc inter alia de admirandis cinerum eructationibus habet:

Volat per mare magnum cinis decoctus, & terrenis* nubibus excitatis, transmarinas quoque prouincias puluereis guttis compluit. Et quid Campania pati possit agnoscitur, quando malum eius in Orbis alia parte sentitur. Videas illic* quasi quosdam fluuios ire puluereos, & arenam sterilem impetu feruente veluti liquida fluentia decurrere.] & paulo inferius: Quæ est ista singularis exceptio*, vnum montem sic infremere, vt tot mundi partes probetur aeris permutatione terrere, & sic suam substantiam vbique dispergere, vt non videatur damna sentire? longe lateq. pulueres rorat, vicinis autem quasdam moles eructat; & tot sæculis mons habetur, qui erogationibus tantis expenditur. Quis credat tam ingentes glebas vsque in plana deductas de tam profundis hiatibus ebullisse? & spiritum tu quodam efflante, montis ore consputas, quasi leues paleas fuisse proiectas? Alibi cacumina magna terrarum localiter videntur ardere: huius incendia pene mundo datum est posse cognoscere. Quemadmodum ergo non credamus incolis, quod testimonio potest vniuersitatis agnosci?] hæc Cassiodorus. Quis vero tanto auctori res suorum temporum scribenti non credat, non id priuatis familiaribusq. litteris, & ad hominē ignotum, cui velit illudere, conscribenti commentum, sed publicis atque adeo patentibus Regis litteris, immo impertitæ indulgentiæ edicto in Albo affigendo Prætoris, & publicis monumentis ad posterorum memoriã in Archiuis conseruando testanti? Admiretur magis ista quæ respicit; causasq. naturales (si valet) inquirat; & si non inuenerit, vehementius obstupefcat potius, quam illas ignorans carpit historicos: nec neget historiam tribus grauissimis auctoribus Græcis atque Latinis satis superq. testatam probatam, consignatamq. cultu religionis annis singulis celebri memoria repeti solito. Sed de his hætenus:

ORATIO EPICIANI AD ANTHEMIUM

* perfecti

DE MERITA RICIMERIS.

* tumult

PAX INTER ANTHEMIUM ET RICIMEREM.

* fleamus

a Niceph. lib. 12. c. 12.

EUDOCIAE VXORIS GENFERICI AFRICANI.

DE CINERIBUS VESUUII CONSTANTINOPOLITANO.

b Procop. de bello Goth.

c Bodin. in method. art. histor. cap. 4.

d Cassiodor. Var. lib. 4. c. 50.

* tectis DE RECENTIORIBUS CINERUM ERUCTATIONIBUS. * illinc * eruptio

Niceph. lib. 15. c. 23. FIDES CA- THOLICA PROBATA MIRACULO.

Sub eodē quo Acacius Episcopus Constantinopolitanus creatus est, hoc nempe anno, quid acciderit, Nicephorus ita tradit: Tum quoque euenit, ut duo Episcopi, quorū alter Arii rabie infectus, dicendi ac disputandi arte instructissimus, alter virtute, religione, & recta fide ornatissimus erat, de doctrina religionis contenderent. Porro Orthodoxo & recte sentienti visum est, verborum contentione relicta, ad rem ipsam descendere, ac veritatem explorare: Videlicet, ut rogo ingenti accenso, sese in ignem conijcerent. Quod ubi Arianus detrectauit, Orthodoxus igni se contulit, atque inde cum impio sermonem conferens disputauit, saluusq. etiam vestibus intactis permansit.] hęc ipse: quę quidem licet vnum Nicephorum testem habere videantur; ex alijs tamen his similibus casibus, quos sæpe alias contigisse suis locis dicemus, haud incredibilia videri possunt. Subdit vero his etiam illud de Iudæo miraculose per S. Sergium ab igne liberato, & ad fidem conuerso:

MARTYRIS INVOCATIONE LIBERATVS AB IGNE IVDÆVS.

Archisynagogus quoque inter Iudæos quidam cū pueris duobus in tumultu concitato, perinde atque ipse auctor fuisset, correptus, & a viro Consulari cruciatus est. Is autem inter tormenta varia illud tantum vociferatus est: O Deus sancti Sergij, adiuua me.] frequens erat his temporibus peregrinatio ad sanctum Sergium martyrem, a quo quę singuli peterent, solerent accipere: qua re vulgata, factum est, ut a Iudæo dira patiente, vehemens dolor extorqueret, ut Deum S. Sergij inuocaret. Addebat vero (inquit Nicephorus) hęc verba: Sancte Sergi, tu nosti. Iudices porro fingere ac simulare hęc Hebræum putantes, ad ignem, ut viuus combureretur, condemnarunt. Et ecce in medio flammę equites duo candidis induti stolis apparentes, horis multis intactum conseruauerunt. Et multitudo in flammam insiliens, hominem inde eripuit. Qui deinde baptizatus, Sergius nominatus est. Atque ille non minus mente quoque illuminatus, substantia sua, quam habuit, vendita, in pyrę eius loco amplissimum Sergio martyri templum construxit: vbi capite raso, reliquam iuxta Dei beneplacitum vitam exegit. Idem duo eius effecere pueri, nominibus suis in Sergij & Bacchi nomina mutatis.] hucusque Nicephorus sub tempore creationis Acacij.

S. REMIGIVS CREATVS EPISC. RHEMENSIS.

At non prætereundum, hoc eodem anno contigisse, ut magnus ille Rhemensis Ecclesię Episcopus Remigius, Franchorum Apostolus nominatus, defuncto eiusdem ciuitatis Episcopo Gennadio, immaturus æuo, moribus autem senior, populi voce, comprouincialium Episcoporum consensu, diuino cooperante suffragio, in Rhemensem Episcopū ex inferioris cleri militia assumeretur, annum ætatis agens vigesimumsecundum. De tempore fidem faciūt conscripti indices Episcoporum Rhensium, quibus chronographi assentiuntur. Res autem diuino nutu transacta, ita in rebus ab eo gestis describitur: Cum Remigius ad viginti & duos ætatis annos peruenit, defuncto Gennadio Archiepiscopo in hac vrbe Rhemensi, omnium generaliter votis ad Pōtificij culmen raptus fuisse dignoscitur potius, quam electus. Fit ergo concursus populi, diuersi quidem sexus & dignitatis, necnon & ætatis: sed vnius atque eiusdem sententię cuncti hunc vere dignum, & qui populis præfici deberet, acclamabant. Vir autem beatissimus his angustijs depressus, nimis afficiebatur angoribus; quia nec fugę locus vsquam patebat, nec populo, ut ab intentione cœpta respiceret, vilo modo satisfacere poterat. Diuinę namque erat voluntatis, ut qui omnium salutis profuturus erat, omnium acclamationibus eligeretur: & qui vnitati fidei cum iam Fidelibus, & futuris Fidelibus erat prouisurus, vnione cuncti populi ad sedem eueheretur sacerdotialis honoris.

h Apud Demochar. de sacrif. Mis. c Sigebert. & alij. d Hincmar. Episc. in Vita S. Remigij. die 13. Ianuar. Suv. tom. I.

Sanctissimus quidem vir cum his acclamationibus se vrgeri conspiceret, de infirmitatis & ætatis suę tempore conqueri cœpit: & quia Ecclesiasticus ordo infirmam ætatem ad hanc non reciperet dignitatem, voce publica fatebatur. Timebat enim, ne immatura ætas, inimici versutijs impugnata, aliquid contraheret sinistra. Sed diuina gratia & voces populorum constantissime in eius fecit perdurare electione, & sanctum virum ab antiqui hostis protexit malignitate.] Quod ad hęc de ætate pertinet: accidisse interdum cognoscitur, ut cum in aliquo eminentissima virtus atque scientia egregia cerneretur, de minori ætate ratio minime haberi soleret: ut vidimus accidisse S. Ioanni Chrysoftomo, qui non nisi fuga sibi consulere potuit, ne eiusdem ætatis Episcopus ordinaretur.

DIVINVM SIGNVM IN ELECTIONE REMIGII.

Sed hęc haud facta esse absque diuino suffragio; quę ab eodem auctore subduntur ostendunt his verbis: Et cum populi acclamaret frequentia, & sanctissimus vir magna reniteretur constantia: placuit omnipotenti Deo, ei manifestissimis manifestare indicijs, quod ipse de eo haberet iudicium. Etenim cum modo prædicto reniti conaretur, videntibus

A tibus cunctis qui aderant, descendit subito radius noui luminis super ipsius sancti viri verticem, ac si ipse Sol de cælo motus super eum ceciderit: & quia illuminandarum lux parabatur animarum, ipse quoque cum ad hoc opus adscisceretur, lumine debuit declarari visibili.] & paulo post: Placuit etiam omnipotentię diuinę huic miraculo aliud addere ad ostensionem meritorum beatissimi viri. Etenim radio supradicto se illustrante, sensit capiti suo vnguinis sacri infusum liquorem, quo totum eius delibutum est caput.] hęc ibi. Talibus plane tantisq. debuit cælitus sacris signis initiari, qui ad conuersionem nobilissimę gentis Franchorum Apostolus parabatur.

At qualis quantusve extiterit, qui a Deo atque hominibus tā celebre testimonium dignus accepit, quam etiam excellentis fuerit eruditionis, testificatione viri doctissimi meruit comprobari. Etenim Sidonius Apollinaris, huius sæculi Gallicanorum scriptorū decus & ornamentum, ad eundem Remigium scribens epistolam, hęc inter alia habet: Rarus, aut nullus est, cui meditato par assistat dispositio per causas, positio per litteras, compositio per syllabas: ad hoc, opportunitas in exemplis, fides in testimonijs, proprietates in epithetis, vrbantitas in figuris, virtus in argumentis, pondus in sensibus, flumen in verbis, fulmen in clausulis: structura vero fortis & firma, coniunctionumq. perfectarum nexa cæsuris insolubilibus; sed nec hinc minus lubrica & leuis ac modis omnibus erotundata, quę lectoris linguam inoffensam decenter expediat, ne salebrosas passa iacturas, per cameram palati volutata balbutiat: tota denique liquida prorsus & ductilis, veluti cum crystallinas crustas, aut onychinas non impacto digitus vngue perlabitur: quippe si nihil eum rimosis obicibus exceptum tenax fractura remoretur. Quid plura? Non extat ad præsens viui hominis oratio, quam peritia tua non sine labore transgredi queat ac superuadere, &c.] Hęc, lector, tamquam imaginem quamdam scriptorum Remigij delineatam Sidonij penicillo proponimus intuendam, quod non liceat lucubrationibus ipsis frui, quas viuens ille præ animi summisione obliuione potius obruere voluit, quā perpetuitati dicare. Vtinam ipse qui hęc scribit Sidonius, perfecisset quod iisdem litteris ad eum datis est comminatus his verbis: Si distuleris nostram sterilitatem facundis foecundare colloquijs: aucupabimur nundinas inuolantum, & vltro scrinia tua, conuiuentibus nobis & subornantibus, effractorum manus arguta populabitur; inchoabisq. tunc frustra moueri, spoliatus furto, si nunc rogatus non moueris officio.] At de Remigio hætenus, dicturi de ipso sæpe inferius, cum id ratio instituti a nobis exegerit, tempore opportuno.

a Sidon. lib. 9. epist. 7. S. REMIGII BLOQVENDIAR LAVDES.

IESV CHRISTI ANNVS 472.

SIMPLICII PAP. ANNVS 5.

LEONIS 16. IMPP. ANTHEMII 6.

N ouus aperitur nouis Consulibus præsens annus, Festo ac Marciano: quorum alter, nempe Festus, Romę; alter vero, Marcianus scilicet, creatus est Constantinopoli. Mentio habetur Festi Consulatus in epitaphio sepulchrali Prætextati Exquæstoris Sacri Palatij, quod hætenus extat in pavimento ecclesię sancti Martini tituli Equitij in monte Cœlio istis verbis:

hic reQVIESCIT IN PACE PRAETEXTATVS V. I. EX QUÆSTOR. SC. P. DP VII. IDVS OCTOBR FESTO V. C. CONS. FILIA EIVS PRAETEXTATA CE DP XV. KAL- -AVG. DECIO V. C. Conf.] quę legis elementa minoris characteris, deerant in tabula. Quod vero Christianorum hominum sepulturę eiusmodi inscriptio esse noscatur; intelligere potes ex ea, Ethnicos Prætextatos, Christianę religionis illudores, & refractarios, sese tandem, abdicatis idolis, Christi fidei subiecisse.

Hoc anno Acacius Constantinopolitanus Episcopus electus anno superiori, ad nouas res adiciens animum, reuocare tentauit, quod Anatolius frustra conatus fuerat sub Leone Romano Pontifice, tamquam ex duobus œcumenicis Concilijs Constantinopolitano & Chalcedonenfi indebite vsurpare, ut sedes Constantinopolitana post Romanam locum principem obtineret. cuius rei gratia astuto consilio rem pedetentim acturus, tantę erigendę molis iecit eiusmodi fundamentum: Leonem Imperatorem adiens, fit illi auctor sanctionis edendę, qua cuncta concessa Ecclesijs priuilegia iam perdata restitueret, atque firmaret; id nimirum acturus, ut hac via quod Anatolius Gennadij prædecessor,

ACACIVS EPISC. CONSTANTINOP. AFFECTAT PRIMATVM.

resistente Leone Romano Pontifice, de Constantinopolitana Ecclesia primatu visus fuerat fecisse dispendium, ipsum illi in integrum restitueret. Sed attende Imperatoriam sanctionem, & considera Acacium per secretum tramitem in iura Patriarchalium Ecclesiarum irrumpere: sic enim se habet:

*l. 1. c. de sa-
crisant. Eccles.
* Deum, vel
dominium
LEONIS IMP.
CONSTITV-
TIO DE EC-
CLESIA RVN
PRIVILEGIIS*

Decernimus, ut antiquatis & infirmatis funditus ijs quæ contra ipsum religionis dominum * quodammodo facta sunt, in integrum restituantur vniuersa, & ad vnum ordinem reuocentur, quæ ante professionem nostræ mansuetudinis de Orthodoxæ religionis fide & sanctissimarum Ecclesiarum & Martyriorum statu firmiter obtinebant. Ijs quæ contra hæc tempore tyrannidis innouata sunt tam contra venerabiles Ecclesias, quarum sacerdotium gerit beatissimus ac religiosissimus Episcopus Patriarcha nostræ pietatis pater Acacius, quæ contra ceteras quæ per diuersas prouincias collocatae sunt, necnon & reuerendissimos eorum Antistites, seu de iure sacerdotalium, seu de expulsionem cuiusquam Episcopi a quolibet illis temporibus facta, seu de prerogatiua in Episcoporum Concilio, vel extra Concilium ante alios residendi, vel de priuilegio metropolitano, vel Patriarchico sub iisdem impijs temporibus penitus antiquandis. Ut cassatis & rescissis quæ per huiusmodi sceleratas iussiones, aut pragmaticas sanctiones, aut constitutiones impias, seu formam subsecuta sunt, quæ a diuæ recordationis retro Principibus ante nostrum Imperium & deinceps a nostra mansuetudine indulta vel constituta sunt super sanctis Ecclesijs & Martyrijs & religiosis Episcopis & clericis aut monachis, inuiolata seruentur.

Sacrofanctam quoque religiosissimam huius ciuitatis Ecclesiam & matrem nostræ pietatis, & Christianorum Orthodoxæ religionis omnium & eiusdem Regiæ vrbs sanctissimam sedem priuilegia & honores omnes super Episcoporum creationibus & iure ante alios residendi, & cetera omnia, quæ ante nostrum Imperium, vel nobis imperantibus habuisse dignoscitur, habere in perpetuum firmiter Regiæ vrbs intuitu iudicamus & sancimus. Hæc Leo, sed Acacij fastu tumentis proculdubio verbis concepta, & stylo superbiæ exarata. haud enim pij Principis verba ista esse potuerint, quibus dicitur Constantinopolitanam Ecclesiam Christianorum omnium & Orthodoxæ religionis matrem esse. Sunt hæc plane illa, quæ caput ipsum super omnes filios superbiæ, ita nominatus diabolus haud frustra comminatus fuerat sancto Gennadio eius sedis Episcopo, nimirum fore, ut post ipsius obitum maximas in Ecclesia concitaret discordias, inflammaret odia, atque moueret turbas. Factumque quidem fuit, ut talia inconcessa sibi Acacio usurpante, maximum in Ecclesia Dei fuerit schisma constatum, Oriente ab Occidente diuiso. Sed vnde illi tam ingentes sumendi spiritus animus, & inconcessa tentandi ad hoc incensa cupido? Accipe inchoandæ tragœdiæ argumentum.

*ACACII FA-
STVS ET TE-
MERA RIVS
CONATVS.*

Quod enim collapsum pene videret Acacius Occidentale Romanum Imperium, Orientale vero auctum & propagatum; cum iam & illud sibi subiecisse quodammodo videretur Imperator Constantinopolis, mittens ex eius vrbs Senatu hominem, qui illius Imperij moderaretur habenas: stulte putans Acacius vna cum Romano Imperio Romanam pariter esse imminutam Ecclesiam, quasi spiritualia atque sacra e rerum temporalium & profanarum diminutione detrimentum pati necesse esset: nimia elatus superbia, summa arrogantia ad alta fastigia molienda aditum sibi patere putauit; ratus nimirum, Magno illo defuncto Leone Romano Pontifice, qui Anatolium talia tentantem compresserat, & Imperatorem eadem petentem reiecerat, haud in successoribus tantum insidere constantiæ, ut ipsi & Leoni Imperatori hæc agentibus reniterentur, atque penitus contradicerent. Sed fefellit spes vana ventosum hominem, satis superque suo damno expertum se in durissimam impigisse petram, cum Petri successores impudens laceffiuit: fractus nimirum est ipse fronte, dum vane putauit perfricta fronte petram percutiendo confringere.

*VNDE TVMOR
ET SPES VA-
NA ACACIO.*

Restitit quidem ipsius exordio tentatæ stultæ præsumptioni Acacij, qui hoc tempore Romanam regebat Ecclesiam Papa Simplicius: Cuius res fortiter gestæ & Acta cum perierint, atque litteræ datæ prorsus exciderint; ex paucis quæ a Gelasio Romano Pontifice obiter enarrantur, satis superque possumus ex victoria consecuta præcedens existimare certamen. Scribens enim ad Dardaniæ Episcopos^b de sancto Simplicio Papa, primū de Leone Papa locutus, subdit hæc de Simplicio resistente Leoni Imperatori & Acacio talia postulantibus: Eaq. (inquit) nihilominus sub sanctæ memoriæ Papa Simplicio legatum sedis Apostolicæ sanctæ memoriæ Probum Canusinæ vrbs Episcopum, Leone Principe tunc potente*, docuisse nullatenus posse tentari: neque his prorsus præbuisse consensum. Atque

*ACACIO SIM-
PLICIUS PA-
PA RESTI-
TIT.*

*b Gelas. epist. 11.
som. 1. epist. Rom.
Pontif.*

* presente

ideo

A ideo non ad ciuitatis cuiuslibet respiciant qualitatem, sed modum dispensationis Ecclesiasticæ Patrum traditione firmatum conuenienter conseruent.] hæc Gelasius de tentatis per Acacium huius Leonis Imperatoris tempore: qui licet sub eius successoribus Zenone & Basilisco repulsus sit, idem rursus ab eo est instauratum certamen: sed semper tum Simplicium, tum eius successorem Felicem Papam passus est Acacius aduersantes ac penitus resistentes: nam idem Gelasius subdit:

Sanctæ memoriæ nihilominus Papa Simplicius, & post eum sanctæ memoriæ Papa Felix, non solum Basiliscum tyrannum, sed etiam Imperatorem Zenonem pro iisdem ipsis excessibus auctoritate libera sæpe increpasse noscuntur: flectiq. potuisset, nisi Constantinopolitani Præfulis accenderetur instinctu, qui particeps externæ communicationis effectus, necessario in quod inciderat, iam fouebat, malens in suæ præuaricationis obstinatione persistere, quam curandus ad salubria remeare, sicut ipse rerum probauit euentus.] hæc Gelasius, ad Acacij scelus alludens, dum ut se contra Romanum Pontificem roboraret, ijs qui a sedis Apostolicæ communionem fuerant segregari, temere communicauit. sed de his dicendum inferius: hæc modo satis tum ad Acacij huius Leonis tempore temerarium ausum insinuandum, tum ad Simplicij Papæ in resistendo constantiam declarandam. Quomodo vero repulsus Acacius deformiora aggressus est excitare certamina, dum Ecclesiæ Alexandrinæ restituit impium illum & sacrilegum Timotheum Aelurum iam antea sub hoc ipso Leone Imperatore expulsus, suo loco dicemus.

Hoc anno qui numeratur Leonis Imperij decimus sextus, magnus ille Euthymius Archimandrita in Palæstina, cuius sæpe superius mentio facta est, ad Deum ex hoc mundo vocatus concessit: cuius res gestas^a Cyrillus monachus eius discipulus quæ accurate conscripsit omni fide signata. Interfuit funeri Anastasius Hierosolymorum Episcopus, & honorificentissima eum condidit sepultura, illustratum tum viuentem tum mortuum innumeris plane miraculis: quæ omnia tu consulas, lector; ratio enim instituti haud demorari in his diutius finit. satis hoc tibi, fidem eiusdem temporis scriptoris reddi in omnibus commendatam atque probatam. Porro natalis eius anniuersaria dies mox peragi coepta est: celebravit eum solemniter inter alios Sabas sanctissimus Abbas, de quo plura dicemus. Sed audi clamores tragicos Occidentis.

Hoc eodem anno Anthemius Imperator prodicione generi Ricimeri necatur. id quidem Cassiodorus his habet verbis^b: His Consulibus Patricius Ricimer, Romæ factus Imperatore Olybrio, Anthemium contra reuerentiam Principis & ius affinitatis cum graui clade ciuitatis extinguit. Qui non diutius peracto scelere gloriatus, post quadraginta dies defunctus est: Olybrius autem septimo mense vitam peregit.] hæc ipse: eadem Marcellinus & alij. Porro Olybrij interitus contigit anno sequenti.

Sic igitur proditor barbarus, fax Occidentalis Imperij, perfidus Arianus Ricimer, sero licet, tandem sensit se nolentem licet (sicut^c Antiochus) subditum esse Deo. Hic ille perfidus, qui instar mancipiorum habuit Imperatores, pro arbitrio eos tollens & subrogans, miscens & versans pro ludibrio summam rerum aleam. Hic ille sacrilegus Arianus, qui cum tantam sibi in Romanum Imperium vsurpasset auctoritatem, inuitis licet ipsis Romanæ Ecclesiæ Pontificibus, barbarica tamen auctoritate in Vrbe sibi ecclesiam vendicarat, in quam cum suis Arianis Gothicis militibus conueniret. Fuit illa quidem titulo sanctæ Agathæ ad radices Quirinalis montis contra Viminalem posita, parua licet, ab ipso tamen Ariano ornata Catholico more: etenim eius apsidem marmorum crustis & imaginibus sacris Saluatoris ac duodecim Apostolorum ex musuo egregie nobilitauit. permanit opus vsque ad tempora nostra, cum nimia vetustate fatiscens apsis ipsa ante quinquennium improuisa ruina collapsa funditus perijt: Quam vir egregius, Romanæ Ecclesiæ ornamentum, eius ecclesiæ diaconus Cardinalis Federicus Borromæus mox restituit a fundamentis.

Erat autem in eiusdem apsidis emicyclo ex musuo pariter opere eiusmodi inscriptio exarata:

FL. RICIMER V. I. MAGISTER VTRIVSQUE MILITIAE PATRICIUS ET EXCONSVL ORD. PRO VOTO SVO ADORNAVIT.

Quid vero acciderit, cum a Christianis Catholicis eadem ecclesia, pulsus Arianus, vendicata est, & a sancto Gregorio sacris expiata, Catholicorumque vsui reddita fuit, idem Gregorius^d narrat, sed nos suo loco dicemus. Scimus ipsum Ricimerum Gothum a Gotho scriptore

*PONTIFICES
ROM. MAXI-
ME RESTI-
RVNT ACA-
CIO.*

*S. EUTHYMI
OBITVS.*

*a Acta Euthymij
apud Sur. die 20.
Ianuarij.*

*ANTHEMI
AVG. OBITVS.
b Cassiodorus in
Chron.*

*OLYBRIUS
IMP.*

c 2. Mach. 9.

*d Gregor. lib. 3.
epist. 19. & dia-
log. lib. 3. c. 30.*

scriptore Iordane laudari : sed indulgisse eum priuatis gentilitatis affectibus ; ipsa facta A declarant , quæ nec narrat quidem , relinquens ea sepulta silentio , cum non haberet quod excusaret .

SIDONIUS
CREATUS EPI
SCOPVS AR-
VERNEN.

Gregor. Turon.
lib. 2. c. 21.

Sed ad res Gallicanas transeamus, quas his ipsis temporibus complures sanctissimi Epi- scopi illustrarunt , de quibus suis locis : hic modo de Sidonio Apollinari sat meminisse , qui hoc anno creatus reperitur Episcopus Aruernensis , vir plane egregius , gener Auiti Impe- ratoris , Patriciatus dignitate insignis , qui & maxime claruit poeticis & rhetoricis litteris , nulli in his suæ ætatis secundus , sed & summa morū enituit sanctitate : de quo in primis ha- bet ista Gregorius Turonensis , vbi recensuit virtutes eius prædecessoris Eparchij : Sidonius ex Præfecto substituitur , vir secundū sæculi dignitatem nobilissimus , & de primis Gal- liarum Senatoribus .] & inferius : Cum autem esset magnificæ sanctitatis , atque (vt dixi- mus) ex Senatoribus primis ; plerumque nesciente coniuge , vasa argentea auferebat e do- B mo , & pauperibus erogabat . Quod illa cum cognosceret , scandalizabatur in eum : sed ta- men , dato egenis pretio , species domi restituebat .] hæc ipse . cetera inferius .

CHRONOLO-
GIA DE SI-
DONIO.

Quod autem hoc potissimum anno eum dixerimus fuisse creatum Episcopum : ne quid temere & pro animi arbitrio absque certa ratione dixisse videamur : accipe de his exactam chronographiam . In primis igitur quod ad sæculares magistratus , quibus functus , & ho- nores , quibus est insignitus , spectat : meminisse debet lector , ætatem & magistratus atque ho- nores Sidonij ex suis ipsius scriptis superius certis annis consignatos positos esse : nimirum , sub Consulatu Asterij , qui est annus Domini quadringentesimus quadagesimus nonus , pue- ritiam iam excessisse , cœpisseq. adolescere , vtpote annorum circiter decem & septem ; sub Consulatu vero Maioriani , nempe anno Domini quadringentesimo quinquagesimo octa- uo , ob insignem eruditionem tum in rhetoricis tum etiam in poeticis facultatibus , statua in C foro Traiano posita ex Senatusconsulto fuisse donatum : sub Consulatu vero Anthemij Imperatoris (is est annus Christi quadringentesimus sexagesimo octauus) ab eodem Au- gusto Præfectura insignitum . quando autem auctus fuerit dignitate Patriciatus , nesci- tur ; quam tamen constat ipsum ante Ecdicium vxoris suæ fratrem esse consecutum , qui eam accepit a Iulio Nepote Augusto ante biennium . hæc quod ad sæculares dignitates : quod autem ad sacra munera spectat , ex suis etiam ipsius scriptis tamquam per tenuem in ostio ex obliquo rimulam eius Episcopatus certum tempus intelligi posse videtur .

l Sidon. lib. 6.
epist. 1.

Extat quidem eius epistola b scripta ad S. Lupum Trecensem Episcopum , data cum ipse Sidonius creatus est Episcopus ; qua sanctissimi viri preces implorat , vt regiminis quod tunc susceperat onus illæsa conscientia ferre posset : nã queritur dicens : Facinorum continuatio- ne miser eo necessitatis accessi , vt is pro peccato populi nunc orare compellar , pro quo po- pulus innocentū vix debet impetrare , si supplicet .] Quando autem ea fuerit scripta epistola , vt pariter Sidonij promotio possit haberi comperta , hoc inuestigandum , si quo modo con- sequi liceat quod optamus . Considerandum est igitur , quod idem ait , eo tempore , quo illa scribebat , ipsum Lupum iam in sede Episcopali exegisse annos quadraginta quinque : sunt enim hæc eius verba : Cum primo post desudatas militiæ Lerinensis excubias , & in A- postolica sede nouem iã decursa quinquennia , vtriusque sanctorū ordinis quemdam te con- clamatissimum primipilarem spiritualia castra venerentur , &c .] Cum ergo tum sit creatus Episcopus Aruernensis Sidonius , cum sanctus Lupus nouē iam exegisset in sede quinquen- nia : modo peruestigandum est tempus sedis sancti Lupi Trecensis , vt ex eo notus pariter fiat annus , quo Sidonius ad Episcopatum prouectus est .

AETAS. LV-
PI IN EPISCO-
PATV.

c Apud Sur. tom.
4. die 29. Iulij.
QVO ANNO
LVPVS SIT
CREATVS
EPISCOPIVS.

Extant res gestæ c sancti Lupi , licet breui compendio , omni tamen fide antiquitas ab homine eius temporis scriptis traditæ : ex quibus potest intelligi quo potissimum anno ipse fuerit creatus Episcopus . Dum enim ait ipsum sanctum Lupum adiunctum esse collegam S. Germano Episcopo Antisidorense in legatione in Britannia aduersus Pelagianos susce- pta , cum idem Lupus iam annum secundum ageret in Episcopatu : ex hoc colligi necesse est , ipsum esse creatum Trecensem Episcopum anno Domini quadringentesimo vigesimo- septimo ; cum iam constet ex his quæ superiori tomo quinto Annalium dicta sunt , sancti Prosperi auctoritate , contigisse eam obire sanctos Episcopos legationem anno Redempto- ris quadringentesimo vigesimo nono . Adde igitur nouem quinquennia exacta post annum Domini quadringentesimum vigesimum septimum , quo sanctum Lupum creatum Epi- scopum diximus : vtique peruenies ad præsentem annum Domini quadringentesimum se- ptuagesimum secundum : Cum igitur constet , anno quo ipse sanctus Lupus iam transege- rat no-

A rat nouem in Episcopatu quinquennia , Sidonium esse creatum Episcopum Aruernensem ; vtique dicendum est , ipsum creatum Episcopum hoc ipso anno Domini quadringentesi- mo septuagesimosecundo , cum esset annorum circiter quadraginta : Assumptus est autem ad Episcopatum , cum adhuc superstes esset Papiantilla coniux , filia Auiti Imperatoris , sus- cepissetq. ex ea filiulam (vt vidimus) nomine Rosciam , quam apud auiam sancte pieq. in- stituendam curauit .

Porro ad Episcopatum assumptus , ita mores composuit , vt statim absolutissimi sacer- dotis speciem præferret : cuius rei gratia sanctissimi Præsules eidem litteris congratulati sunt , vt inter alios magnus ille (vt diximus) celebris nomine Lupus Ecclesiæ Trecensis Episcopus , ad quem Sidonius epistolam illam reddidit , cuius nuper fecimus mentionem , qua adeo enixe preces ab eo exigit : ex qua etiã videas , magna humilitate præditum fuisse B virum , dignum ob eam virtutem , qui ad summum sanctitatis culmen a Deo attolleretur .

Factum vero Episcopum nuncium remisisse sæcularibus iocis hominem natura lepi- dum , eius epistolæ post Episcopatum datæ declarant . Sane quidem ab hoc ipso tempore animi fuisse tranquillioris , satis ostendit , dum rogatus ab amico aliquid mensa dignum poeticum ludere , se excusans a metrico lusu , serio ista ingerit , illum monens a : Quin- immo quoties epulo mensæ lautioris hilarabere , religiosi (quod magis approbo) narra- tionibus vaca : ijs proferendis confabulatio frequens ; ijs redicendis sollicitus auditus in- seruiat .] hæc ipse , qui lasciuientem Musam instar seruæ Hebræorum capillis & vnguibus circumcisæ retinuit , vt his sapphicis ad Firminum datis demonstrat b :

a Sidon. lib. 9.
epist. 13.

b Sidon. lib. 9.
epist. 16.

Neu putes solui per amæna dicta,
Schema sic artis , phalerasq. iungam,
Clerici ne quid maculet rigorem

C Fama poetæ.] hæc ipse , cum iam esset creatus Episcopus , vt ex ea- dem epistola colligi potest .

Sed intuere viri modestiam de se ipso nonnisi humillime sentientis , quamuis plurimæ essent illius dotes , quibus potuisset efferri . Sunt enim crebræ ipsius querelæ , quibus se in- dignum ad Episcopatum assumptum deplorat : nam ad Apollinarem scribens , hæc ait c : Ego autem infelicis conscientiæ mole depressus , vi febrium nuper extremum salutis ac- cessi , vtpote cui indignissimo tantæ professionis pondus impactum est ; qui miser ante com- pulsus docere quam discere , ante præsumens prædicare quam facere , tamquam sterilis arbor cum non habeam opera pro pomis , spargo verba pro folijs .] hæc de se ipso Sido- nius ; cum alioqui , testificatione Gregorij & aliorum , sanctissimus habitus sit Antistes . Ad D Faustum quoque nuper creatum (vt ipse ait) Regiensem Episcopum scribens d , vbi ipsum valde laudauit , quod per sacerdotium nihil immutaret vitæ monasticæ seueritatem , eius- dem exigens preces , hæc inter alia habet , bene compositum animum indicantia : Iis igitur (vt supra dixi) precatibus obtine , vt portio nostra sit Dominus , atque vt adscripti turmæ Leuitarum , nec remaneamus terreni , quibus terra non manet ; inchoemusq. sicut a sæculi lucris , sic quoque a culpis peregrinari , &c .] hæc & alia huiuscemodi , quibus & demonstrat eadem circa tempora ipsum Faustum ex Abbate Lirinensi creatum fuisse Episcopum Re- giensem . Porro in diuersis alijs ipsius Sidonij epistolis sparsim sunt threni , quibus se indi- gnum ad Episcopatum assumptum deplorat .

SIDONII HV-
MILITAS.

c Sidon. lib. 5.
epist. 3.

d Sidon. lib. 9.
epist. 3.

FAUSTI EPI-
SCOPATVS
TEMPVS.

Porro tantæ apud seniores sanctos Episcopos æstimationis ipse iunior fuisse cognosci- tur , vt oborta contentione in eligendo Metropolitanano Episcopo Bituricensis Ecclesiæ , ipsi vni a comprouincialibus sacerdotibus , clero , & populo , quem vellet eligendi liberū fuerit delatum arbitrium : cū ipse quanto in dijudicandis hominibus polleret iudicio declarauit , deligens S. Simplicium , quem omnes summo gaudio susceperunt . Extant de his ab eo : de Sidonio datæ ad diuersos Episcopos litteræ e , itemq. ipsa ab eo tunc habita cōcio ; qua quidem quanta polleret dicendi facundia , si legeris , admiraberis . Verum vt ex opulento conuiuio aliquid degustes , ne prorsus ieiunus abscedas ; hic tibi describam , quas ipse suas recenset angustias ; eum eligendo aliquem , cuperet omnibus satisfactum , nec se id præ- stare posse videret : sic enim ait :

e Sidon. lib. 7.
epist. 5. 8. 9.

Si quempiam nominauero monachorum , quamuis illū Paulis , Antonijs , Hilarionibus , Macarijs conferendum , sectatæ anachoreseos prærogatiua comitetur : aures illico meas incondito tumultu circumstrepitas ignobilium pumilionū murmur euerberat conqueren- tium : Hic qui nominatur (inquit) non Episcopi , sed potius Abbatis complet officium , & interce-

DIFFICVL-
TAS IN ELI-
GENDO QVI
OMNIBVS
PLACEAT.

intercedere magis pro animabus apud cælestem Iudicem potest, quã pro corporibus apud terrenum Iudicem. Sed quis non exacerbescat, cum videat sordidari virtutũ sinceritatem criminatione vitiorum? Si eligimus humilem: vocatur abiectus. Si profertur erectum: superbire censetur. Si minus institutum: propter imperitiam creditur irridendus. Si aliqua tenus doctum: propter scientiam clamatur inflatus. Si seuerum: tamquã crudelis horretur. Si indulgentem: facilitate culpatur. Si simplicem: despicitur vt brutus. Si acrem: vitatur vt callidus. Si diligentẽ: superstitiosus decernitur. Si remissum: negligens iudicatur. Si solertem: cupidus. Si quietum: pronuntiatur ignauus. Si abstemium producimus: avarus accipitur. Si eum qui prandendo pascat: edacitatis impetitur. Si cum qui pascendo ieiunet: vanitatis arguitur. Libertatem pro improbitate condemnant. Verecundiam pro rusticitate fastidiunt. Rigos ob austeritatem non habent caros. Blandi apud eos cõmunione vilescunt. Ac si apud eos vtrolibet genere viuatur: semper hi tamen bonarum partium mores, pungentibus linguis maledicorum, veluti bicipitibus hamis inuncabuntur.

Inter hæc monasterialibus disciplinis ægre subditur vel popularium ceruicositas, vel licentia clericorum. Si clericum dixerõ: sequentes æmulantur, derogant antecedentes.] & post nonnulla aduersus eos qui diuturnitate clericalis ministerij, non prærogatiua meritorum ceteris antehabendos esse clamarent, hæc subdit: Si militarem dixerõ forte personam, quæ nimirum ex Palatina militia, Præfectura aliqua emineret: protinus in hæc verba confurgitur: Sidonius ad clericatum quia de sæculari professore translatus est, ideo sibi assumere Metropolitanum de religiosa congregatione dissimulat: natalibus turget, dignitatum fastigiatur insignibus, contemnit pauperes Christi, &c.] hæc q. tibi modo satis, sed non ad satietatem explendam, sed ad gulæ potius irritamentum, quo totam ipsam appetas opiparam deuorare mensam.

SIDONIVS
INVIDIAM
PASSVS.
a Gregor. Turon.
lib. 2, c. 22.

DE APOLLINARI AVO
PRAEF. PRAEF.
TOR. GALLIA-
RVM.

b Sidon. lib. 3.
cap. 12.

* parentes

Sed accipe, quomodo ob mirificã dicendi vim Sidonio inuidiam passo, Dominus præsto fuerit, vt multo magis eius eniteret & animi virtus, & in dicendo facultas. Gregorius enim hæc de ipso habet: Sanctus vero Sidonius tantæ facundiæ erat, vt plerumque ex improviso luculentissime quæ voluisset, nulla obsistente mora, componeret. Contigit autem quadam die, vt ad festiuitatem basilicæ monasterij, cuius supra meminimus, inuitatus accederet. Ablatoq. sibi nequiter libello, per quem sacrosancta solemnia agere consueuerat: ita paratus in tempore cunctum festiuitatis opus explicuit, vt ab omnibus miraretur, nec putaretur ab astantibus ibidem hominem locutum fuisse, sed Angelum. Quod in præfatione libri, quem de Missis ab eo compositis coniunximus, plenius declarauimus.] hæc Gregorius de Sidonio Apollinari: cuius cognominis rationem si quæras, ipsum habes qui doceat, nimirum eo nomine ipsius nuncupatum fuisse auum, qui primus suæ familiæ, abdicato Gentilitiæ superstitionis errore, Christianam amplexus est religionem. Quo nomine ipse Sidonius summopere gloriatus, cum contigit eius Apollinaris restituere monumentum, epitaphium eidem carmine scripsit, quo vbi primum meminit de eiusdem Præfectura Prætorij, quam summa cum laude in Gallijs administravit, ista subdit b:

Hæc sed maxima dignitas probatur,
Quod frontem Cruce, membra fonte purgans,
Primus de numero patrum suorum
Sacris sacrilegis renunciant.
Hoc primum est decus, hæc superba virtus,
Spe præcedere, quos honore iungas;
Quiq. hic sunt titulis pares potentes*,
Hos illic meritis superuenire.] Merito igitur ab eo qui in familiam omnibus celsus Præfecturis Christianum nomen intulit, Apollinari, Sollius Sidonius cognomentum accepit Apollinaris. sed de ipso modo satis.

IESV CHRISTI

ANNVS

473.

SIMPLICII PAP.

ANNVS

6.

LEONIS 17. IMPP.

OLYBR.

OLYBRIVS OCCIDITVR, GLYCERIVS IMP. CREATUR.

Quadragesimo septuagesimo tertio Christi anno Leo Aug. quintũ Consul Fastis inscribitur absque collega, quod turbatã vehementer essent res Occidentalis Imperij: nam occiditur Imp. Olybrius, & in locum eius a Gothis militibus Glycerius subrogatur: sub

A sub huius enim anni Consulibus Cassiodorus hæc habet: His Consulibus, Gundebado hortante, Glycerius Rauennæ sumpsit Imperium] tenuitq. vix annum vnum. Apud hunc plurimum valuisse sanctum Epiphanium Ticinensem Episcopum, Ennodius tradit, additq. complures capitis reos interuentione ipsius Epiphaniij ab eodem Imperatore liberos esse dimissos. In hunc ergo modum magno Reipublicæ damno sæpe mutatis Augustis, addita his est noua calamitas, cum Ostrogothi sub Duce Vuindemiro ex gente Amala ad damnã descenderunt Italiæ, alia vero ex parte Theodomiro ad prædandum Orientem conuerso. Porro de horum origine & familia Amala Iordanum b eius gentis historicum consule.

Sed quid accidit? Simulac Vuindemirus in Italiam cum exercitu ingressus est, ex hac vita subducitur, successorem relinquens filium heredem suo nomine nuncupatum Iuniorum Vuindemirum: quem Glycerius Imperator, muneribus datis, de Italia ad Gallias transtulit, quæ a diuersis circumcirca positis barbaris premebantur; afferens vicinos ibi Vuifigothos eorum parentes regnare. Quid multa? Vuindemirus acceptis muneribus, simulq. mandatis a Glycerio Imperatore, in Gallias tendit: cumq. se parentibus iungeret Vuifigothis, vnum omnium corpus effectum est, vt dudum fuerant; & sic Gallias Hispaniasq. tenentes suo iure defendunt, vt nullus sibi alius præualeat.] hæc Iordanus.

Ad hæc plane tempora referenda sunt, quæ de Rugorum Regis rebus gestis cum sancto Seuerino Noricorum Apostolo nominato Eugipius Abbas fideliter scripsit his verbis: Rugorum Rex, nomine Flacitheus, in ipsius regni sui cœpit nutare primordijs, habens Gothos ex inferiori Pannonia vehementer infensos, quorum innumerabili multitudine terrebatur. Is ergo beatissimum Seuerinum in suis periculis tamquam cæleste consulebat oraculum: siquidem dum vehementius turbaretur, veniens ad hominem Dei deslebat se a Gothorum

Principibus ad Italiam transitum postulatam; a quibus se non dubitat, quia si hoc eis denegatum fuerit, occidendum. Respondit ei vir Domini Seuerinus: Si nos omnes vna fides Catholica adnecteret, magis me de vitæ perpetuitate consulere debuisti. Sed quia de præsentis tantum salute sollicitus es, ausculta quæ dico. Gothorum nec copia, nec aduersitate turbaberis; quia cito securus, eis discedentibus, tu desiderata prosperitate regnabis: tantum ne humilitatis meæ monita prætermittas. Non te itaque pigeat pacem appetere etiam inimicorum. Numquam proprijs virtutibus innitaris: Maledictus (inquit Scriptura c) qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & a Domino recedit cor eius. Disce igitur insidias cauere, non ponere. In lectulo quippe tuo pacifico sine transibis.

Qui dum tali animatus oraculo lætus abscederet, perlato sibi quod turba latronum aliquos captiuasset ex Rugis; virum Dei protinus mittit consulendum. Qui sanctis eum mandatis, ne prædones sequeretur, Domino reuelante, præmonuit, dicens: Si eos secutus fueris, occideris. Caue ne amnem transeas, & insidijs quæ tribus in locis paratæ sunt, improvida mente succumbas. Nam cito nuncius fidelis adueniet, qui te de his omnibus efficiet certiore. Tunc duo captiuorum ab his hostium sedibus fugientes, ea per ordinem retulerunt, quæ beatissimus vir, Christo sibi reuelante, prædixerat. Igitur frustratis insidijs aduersantium, Flacitheus incrementis auctus prosperioribus, vitam rebus tranquillissimis terminauit.] hæc Eugipius Abbas, qui his subdit grande miraculum, cum vnus ex Rugorum populo, qui contritis ossibus, iam annis duodecim omni caruerat vsu membrorum, ab eo sanatus est: ex quo euenit, vt frequentissimus ad eum esset accessus tum Rugorum, tum etiam aliorum inde transeuntium barbarorum. habet hæc omnia fufus enarrata scriptus codex superius citatus, quæ sicut alia plura apud Surium desiderantur; apud quem quæ extant, inemendata satis esse noscuntur.

Mirum quidem fuit, tanto honore, cultu & obseruantia frequentatum Seuerinum a barbaris Regibus circumstantibus, quantumlibet Arianis, ab eo ad meliorem frugem conuersis: cuius cum ijdem parerent monitis, omnia sibi dextera prouenire solere, experimentis sæpessimè didicissent. Ex quibus intelligas, quanto securius & vtilius Reges feruis Dei obtemperant, quam alijs ipsi imperent: conciliant enim diuinam sibi potentiam, dum Dei amicis obediunt, consiliaq. ipsorum libenter audiunt & amplectuntur. Quanto autem detrimento Dei amicorum despiciantur consilia, & petitiones reijciantur; quod idem Eugipius de coniuge filij Regis, eademq. Regina, narrat, terribili est patefactum exemplo; quod ita subdit d:

Felitheus quoque Rex, memorati Flacitheij filius (qui & Feda) paternã secutus industriã, sanctũ virum pro regni sui cœpit frequentare primordijs. Huac coniunx feralis & noxia, nomine

a Cassiodorus in Chron.

b Iordan. de reb. Getic.

QVID REX RUGORVM CVM S. SEVERINO.

c Hierem. 17.

VITAT REX INSIDIAS PRAEMONITVS A S. SEVERINO.

d Eugip. in Vita Seuerin. c. 8.

GISA REGINA CONTEMPNENS S. SEVERINVM CITO PVNITVR
 mine Gisa, semper a remedijs clementiæ reuocabat: Hæc ergo inter cetera iniquitatis suæ contagia, etiam rebaptizare Catholicos aliquos conata est: sed ob sancti reuerentiam Seuerini, non cõsentiente viro, a sacrilega quantocyus intétione defecit: Romanos tamen, captiuos scilicet, duris conditionibus aggrauans, quos etiam Danubio iubebat abduci. Nam cum quadam die in proximo a Fauianis vico veniens, aliquos ad se transferri Danubio præcepisset, vilissimis scilicet ministerijs seruitutis damnandos; dirigens ad eam vir Dei, vt eos dimitteret, postulabat. Verum illa facibus feminei furoris exæstuan, mandata reportari iussit asperrima: Ora (inquit) tibi ferue Dei, intra cellam tuam delitescens: liceat nobis de seruis nostris ordinare quod volumus.

FILIVS REGIS OBSES TENETVR A SERVIS.
 Audiens autem hoc homo Dei: Confido (inquit) in Domino meo Iesu Christo, quod necessitate compelleretur explere, quod praua voluntate despexit. Velox itaque secuta correptio prostrauit animos arrogantis. Quosdam enim aurifices barbaros pro fabricandis regalibus ornamentis clauserat arcta custodia (nam eos iure seruitutis possidebat inuitos) Ad hos filius memorati Regis admodum paruulus, nomine Fridericus, eo die quo Regina seruum Dei contempserat, puerili motu concitus introiuit. Tunc aurifices pectori infantis gladium imposuere, dicentes, quod si quis ad eos absque iuramenti præsidio, quæ vita cum libertate promitteretur, ingredi conaretur, paruulum regium primitus transfigentes, semetipfos postea trucidarent; quippe cum sibi nullam spem vitæ promitterent, macerati diuturnis ergastulis.

REGINA REDDITA MITIOR
 His auditis Regina crudelis & impia, vestibus præ dolore conscissis, talia clamitabat: O serue Dei Seuerine, sic sicillatæ a Deo vindicantur iniuriæ? Hanc mei contemptus vltionem effusis precibus postulasti, vt in mea viscera vindicares? Itaque multiplici contritione ac miserabili lamentatione discurrens, fatebatur se pro scelere contemptus, quod in seruum Dei commiserat, plagæ præsentis vltione percelli. confestimq. directis equitibus, veniam poscens, Romanos quos eadem die tulerat, pro quibus & rogantem contempserat, transmisit. Et abiens ad ergastulum, vbi aurifices operabantur, dato eis sacramento euadendi mortem, sospitem suum recepit infantem. Mox & illi dimissi sunt. His auditis, reuerentissimus Seuerinus Christi seruus gratias Creatori referebat immensas: qui ob hoc interdum differt vota poscentium, vt fide, spe, & charitate crescente, dum minora petuntur, maiora concedat. Id namque egit omnipotentia Saluatoris, vt dum liberos sua mulier subiecit seruituti, seruiens cogere reddere libertati. Quibus mirabiliter impetratis, Regina statim ad seruum Dei properans, vna cum marito, monstrat filium, quem fatebatur illius orationibus de mortis confinio liberatum, promittens se nequaquam vltra iussionibus eius obuiare.] hæc Eugipius. Subdit vero de propensiori cura ipsius in redimendis captiuis, deq. acceptis sacris reliquijs sanctorum martyrum Geruasij atque Protasij, recusataq. ab eo ipsi oblata dignitate Episcopatus; deq. monachorum bene instituta disciplina.

Quomodo autem idololatriæ reliquias in eadem regione & detexit & penitus abstulit, audi eundem Eugipium rem admirandam his verbis scribentem: In castellum quoque, cui erat vocabulum Cucullis, deuotionibus accolarum vir sanctus aduenerat aduocatus: vbi factum grande miraculum nequeo reticere: quod tamen Maioriani post presbyteri nostri, ciuis eiusdem loci, stupenda relatione cognouimus. Pars plebis in quodam loco nefandis sacrificijs inhærebat: Quo sacrilegio comperto, vir Dei multis plebem sermonibus allocutus, ieiunium triduanum per presbyteros loci persuasit indici: ac per singulas domos cereos offerri præcepit; quos propria manu vniuscuiusque parietibus affixit ecclesiæ. Tunc psalterio ex more decurso, ad horam sacrificij presbyteros ac diaconos vir Dei hortatus est, tota cordis alacritate communem Dominum deprecari, quatenus ad sacrilegos discernendos lumen suæ cognitionis ostenderet. Itaque cum multa largissimis fletibus, cum eis, fixis genibus deprecaretur: pars maxima cereorum, quos Fideles attulerant, subito est accensa diuinitus: reliqui vero eorum, qui prædictis sacrilegijs infecti fuerant, volentesq. latere negauerant, inaccensi permanserunt. Tunc ergo qui eos posuerant, diuino declarati examine, protinus acclamantes, secreta pectoris satisfactionibus prodiderunt, & suorum testimonio cereorum manifesta confessione conuicti, propria sacrilegia testabantur.] hæc ipse; quibus & pariter declaratum est, qui lucis filij fuerint, quive tenebrarum: vt & aptari illud Apostoli iisdem potuerit: Eratis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino.] At de his satis.

Hoc

A Hoc eodem anno natus ex Zenone a genero Leonis Imperatoris & filia eius Ariadna filius, Leo itidem aui nomine nuncupatus, ab eodẽ est nominatus Augustus: sed a tempore affectuæ amplissimæ dignitatis vix decẽ elapsis mensibus infans (vt Theodorus affirmat) defunctus est, nesciens quid acceperit, quidve moriendo perdidit. Porro de eodem Leone nepote redarguitur erroris Nicephorus, vel alij qui eiusdem reperiuntur fuisse sententiæ, nimirum ipsum non infantem, sed adolescentulum & deprauatis plane moribus fuisse in vitijs enutritum: quem constat, etiam si eodem anno quo iuncta est Ariadna cum Zenone, natus esset, excedere minime potuisse tertium ætatis annum, vt superius aperitissime demonstratum est: testante præsertim vna cum ceteris ipso Nicephoro, non ante illud tempus datam esse in matrimonium Ariadnam Zenoni, quæ filio Asparis creato Cæsari fuerat desponsata.

B
 IESV CHRISTI SIMPLICII PAP. LEONIS 18. IMPP. ANNVS ANNVS GLYCERII I.

D Ecimus octauus & postremus annus Leonis Imperatoris, qui numeratur Christi quadringentesimus septuagesimus quartus, Leonis Augusti Iunioris Consulatu aperitur, quo etiam clauditur vita ipsius Senioris Leonis Augusti, atque pariter eiusdem Iunioris Imperatoris exitus. Numerantur prioris Leonis Imperij anni septemdecim & menses sex, eius vero nepotis menses tantummodo decem. Superuixit tantum hic illi, quantum satis esset, vt amplissimam transferret in patrem Zenonem Imperij hereditatem. Fuisset plane Leo auus Augustus inter optimos Imperatores adnumerandus, nisi suorum propinquorum sordibus videri posset aspersus: Etenim etsi omni prorsus caruit hæreticorum erroris contagio; tamen quod haud prudens ipsos non cauit hæreticos, quibuscum indulgentius egit, dum Basilisco Verinæ coniugis germano pepercit, & Zenonem inexploratum adhuc sibi hominem haud probe de Catholica religione sentientem cooptauit sibi generum & administratorem Imperij: Sic igitur etsi religiosus & maxime pius ipse visus, semper fuerit Imperator: haud tamen a posteris laudari meruit, quod adeo nequissimis hominibus strauerit ad capeffendum Imperium viam, nempe Zenoni, qui sublato e medio filio hoc anno ipse iam creatus Augustus successit; & Basilisco, qui & ipse hæreticus, post multa scelera, in tyrannum tandem erupit.

D Remanserunt autem eiusdem Leonis Imperatoris egregia pietatis monumenta in pluribus religiosis ab eo editis sanctionibus, necnon in sacris ab ipso erectis ædibus. Quod enim ad sanctitas ab illo leges pertinet; præter illas quas certis temporum notis consignatas suis singulis reddidimus annis, aliæ complures extant absque die & Consule positæ, vt inter alias^d quam pro clericis sanxit ac monachis, ne ad sæcularia iudicia traherentur, & aliæ ad eorumdem bona spectantes. Illæ etiam adhuc extant, quibus sanctas ecclesias ac domos hospitales Constantinopolitanæ ciuitatis^e priuilegijs honestauit. De sacris autẽ ædibus ab eo erectis, illa principatum obtinuit, quæ sub Dei Genitricis nomine constructa est, ad Fontem dicta, de qua superius mentionem fecimus. huic splendore proxime accessit, quæ in honorem eiusdem sanctissimæ Virginis ab eodem excitata est, vt in ea ipsius sacras exuias collocaret, vestem nimirum Hierosolymis tunc allatam, quam innumera miracula decorarunt. De mirificis autẽ editis signis in hisce ædibus sacris ad Fontem erectis, Nicephorus^f librum se scripsisse testatur. Meminit & Procopius magna cum admiratione de eodem templo S. Mariæ ad Fontem ab ipso Leone extracto, quod reliqua templa facile superasse tradit. De inuentione autem sacrosanctæ vestis Dei Genitricis Mariæ habes cum ex Nicephoro^h, tum ex Metaphrasteⁱ enarratam historiam. Sed de Leone hæc tenentur.

Quod vero ad Verinam eius coniugem Augustam pertinet, laudatam inuenimus vt feminam valde piam in Actis Matronæ Pergensis magni nominis eius temporis feminae, cuius res gestas e veteribus erutas monumentis edidit pariter Metaphrastes^k. Quod vero ad Zenonem in Imperium successorem spectat: fama fuit, filium Leonem Iuniolem Augustum ab eo malis artibus sublatum esse de medio, vt ipse solus, non vt tutor & procurator, sed Imperator summam rerum administraret. Reperitur apud Latinos^l chronographos de

^a Marcellin. in Chron. & Cassiod. ^b Theod. Colle. lib. 1.

^VTRIVSQVE LEONIS OBIVTUS. ^c Marcellin. in Chron.

^LEO AVG. QVALIS.

^LEO NIS IMP. LEGES PIAE.

^d l. 33. de Episc. & cler. C. Iustin.

^e l. 36. de Episc. & cler. C. Iustin.

^TEMPLA A LEONE ERCTA.

^f Niceph. lib. 15. c. 25. 26.

^g Procop. de edif. Iustin. Imp.

^h Niceph. lib. 15. c. 24.

ⁱ Metaphr. die 15. August.

^{DE} VERINA AVGVSTA.

^k Metaphr. die 8. Nouembr.

^l Ado Vien. in Chron. Marian. Scz. in Chron.

Leone paruulo, ipsum ab interfectore a Zenone immisso, alio in locum eius supposito, subductum, atque seorsum clanculo educatum, peruenisseq. atate vsque ad Iustiniani Imperatoris tempora: sed hæc haud fidem satis certam inueniunt. Dum autem hoc anno adhuc superstes vita esset Leo infans Zenonis filius dictus Augustus, pater eius Zeno administrandum suscepit Imperium, non tamen quod ipse a Leone esset relictus Augustus, sed tantum infantis tutor & administrator Imperij: quod quidem cûsum hoc anno numisma docet, in quo primo loco ita positum vides nomen Leonis Augusti, vt eo titulo careat quod sequitur Zenonis nomen; cum & D. N. Dominus noster, non D. D. N. N. in eodem scriptum legatur. sed quod Leo Augustus (vt diximus) infans esset, loco filij ipse Zeno diadematus in ipso habetur impressus: nisi mauis dicere, infantem Augustum eo modo decoris gratia effigiatum. Reddimus hic tibi ipsum exemplar ex aurei nummi prototypo, quem accepimus a nostro Lælio Pasqualino nobis amicitia & rei litteraria vsu coniunctissimo.



Quod autem in aduersa nummi parte nomen legis Augustorum, id factum scias more maiorum, quo licet vnus tantum Augustus regnaret in Oriente, respectu Occidentalis etiam Augusti is titulus ponebatur.

Sed qualis fuerit Zeno iste, qui post vtriusque Leonis obitum sibi Imperium vendicauit, ex Euagr. lib. 2. cap. 16. ZENONIS LVXVS. Zeno posteaquam Imperij clauum, filio suo mortuo, obtinuit: perinde ac persuasum sibi haberet, se minime totius Orbis dominatu posse potiri, nisi omne voluptatum genus, quod forte occurreret, licenter & effuse consecraretur: in initio ita libidinum illecebris se totum dedit, vt a nulla turpitudine & nefario flagitio se continerit; sed in illis volutaretur: vt eadem ista in tenebris & in occulto admittere, abiecti & pusilli animi putaret; palam autem atque in oculis omnium, regale quiddam esse & solo Imperatore dignum. In qua re peruerso & plane seruili iudicio vsus est. Quippe Imperator, non ex eo quod alijs imperat, spectari debet, sed quod se ipsum ita regere & moderari potest, vt nullum absurdum voluptatis genus sinat in animum irrepere.] hæc Euagrius. At quid boni expectari potuit ab homine adeo in vitijs penitusmerso? nihil certe, nisi vt secundum illud Apocalypsis: Et qui fordescit, fordescat adhuc.] Etenim non prauis tantum infectus est moribus, sed impietate fedatus; vt pote qui simulac Imperij administrare cœpit, partes tuendas suscepit hæreticorum. His plane saltibus ad ima quisque prolabitur, atque tandem mergitur homo: ex eiusmodi plane officina Sardanapali prodire consueuerunt hæresum sectatores & defensores: nam sententia Apostoli, illi Crucis Christi inimici constituuntur, quorum Deus venter est.

At quid de Zenone Imperium moderari incipiente Alexander monachus antiquus Græcus scriptor memoriæ prodidit, adducamus in medium: sic enim ait: Postquam Leo Imperator terrestre Imperium dereliquit, & ad immortale illud regnum translatus est; Antiocheni, vrgente Petro Fullone, Martyrio iterum reuocato eius sedis digno Episcopo negotium fecerunt: nec sub Catholico Imperatore satis virium habuerunt, vt eum sede omnino pellerent: Zenoni Imperatori supplicationem obtulerunt, petentes Fullonem illum Petrum sibi Episcopum creari. Id quod factum est, auro ipso omnibus qui erant in aula regia persuadente, vt Petri Fullonis patrociniū susciperent. Statim igitur vt Petrus ille est ordinatus Episcopus (iam ab exilio, in quod a Leone Imperatore fuerat relegatus, ab ipso Zenone reuocatus) sanctam Chalcedonensem Synodum

a Euagr. lib. 2. cap. 16. ZENONIS LVXVS.

ZENO PAVET HÆRETICIS

A dum anathemate fuit detestatus. Cumq. Apollinaris sectatoribus placere studeret, qui Theopaschitæ appellantur, eo quod Diuinitatem ipsam passam esse dicerent; nouitatem quamdam pessimam excogitauit, vt hymno illi qui Trisagion appellatur, etiam hoc adderet: QVI CRVCIFIXVS ES PRO NOBIS, miserere nobis.

Hæc cum sancti Episcopi & Patres nostri audiissent, ad prauam illius opinionem refutandam alacri & prompto animo aggressi sunt. Et primo quidem litteris eum ab impietatis voragine reuocare conati sunt. Sed cum eum repugnantem maiori audacia & temeritate contra fidem Orthodoxam ferri vidissent; omnes qui sunt in Orbe terrarum Episcopi, anathemate illum expulerunt.] sed hæc postea: modo satis ad insinuandam Zenonis admirandam impietatem, tantum idolum super sublimem Antiochenæ Ecclesiæ cathedram extollentis. Sed & idem impius Augustus pariter statuit, vt Timotheus ille sacrilegus inuasor Ecclesiæ Alexandrinæ relegatus pariter ab Imperatore Leone in Cheronesum, siue Oasim, cum honore ab exilio reuocaretur: qui etiam, vt suam, repetere ausus est Alexandrinam Ecclesiam: sed de eo fusius suo loco dicendum erit.

His igitur nefandis sceleribus perpetratis, & veluti primitijs sui Imperij a Zenone Satanæ consecratis; quæ mox inde fuerint consecuta incommoda Reipublicæ, Euagrius audi ista narrantem: Ad hunc modum Zeno in initio Imperij sui vitam instituit. Illius autem subiecti, tam qui in Oriente, quam qui in Occidente incolebant, grauib. afflictabantur incommodis. Quippe barbari, qui Scenitæ vocantur, loca omnia populati sunt: multitudoq. Hunnorum, qui olim vocabantur Massegetæ, in Thraciam incursionem fecit: quinetiam traiecit Danubium, prohibente nemine. Zeno vero reliquam Imperij partem per vim barbaro quodam more spoliatus fuit.] hæc ipse.

C Sed cur non tam cito (vt par esse videbatur) ipse malorum auctor Augustus, numine vlciscente, poenas dedit, ex ijs quæ Sophronius narrat, intelligere satis poteris, vbi ait: Narrauit mihi quidam Patrum de Zenone Imp. dicens de muliere quadam, cuius filiam ipse Imperator ad libidinem exatiandam subripuisset: Hæc (inquit) vacabat in templo Dominæ nostræ Dei Genitricis, orans eam & deprecans, ac cum lacrymis dicens: Vindica me de Zenone Imperatore. Cum ergo multis diebus hoc faceret: apparuit ei per visum sancta Dei Genitrix dicens: Crede mihi, mulier, vltionem tuam sæpe facere volui; sed manus eius prohibet me. Erat enim valde misericors & eleemosynas faciens.] hæc ipse: ex quibus obserua, lector, magnam in primis vim esse eleemosynarum: vt plane ex his intelligas, quid sit illud: Sicut aqua ignem, ita eleemosyna resistit peccatis.] nempe ad vltionem meritam differendam: & quid illud insuper: Peccata tua eleemosynis redime.] scilicet, Hoc satage, vt per huiusmodi officia diuinam iram, quam prauis operibus concitasti, retardes. Cum tamen ad Dei amicitiam nullus valeat inquinatus vitiorum fordibus aspirare; nihilominus hisce bonis operibus possit ad tempus, quæ citius prolapsura erat, diuina vltio contineri: non autem vitari penitus, nisi ipsa peccata omnino vitentur. At de his satis. Iam vero Occidentale Imperium grauioribus fluctuans impulsibus ac prope collabens fractum vndique inuisamus.

Hoc eodem anno Glycerius Imperator a Iulio Nepote, Marcellini quondam Patricij ex sororis filio genitus, Imperio deponitur in Portu Romano; & seruatus ad vitam, abdicato sæculo, in clericum attonsus, Salonitanus est creatus Episcopus, vt testatur Euagrius: licet in Portu Romano ordinatum Episcopum alij, Iordano auctore, serant. Eo igitur sublato de medio, ipse Nepos moderandum suscepit Imperium: Cum (vt subdit idem Geticarum rerum Geticus scriptor) Euaricus Rex Gothorum tantas varietates & mutationes cernens, Aruernam occupat ciuitatem: vbi tunc Romanorum Dux præerat Ecdicius (sic namque legendum, & non Decius, vt habet liber excusus) nobilissimus Senator, dudum Auiti Imperatoris, qui ad paucos dies regnum inuaserat, filius.] & paulo post: Huius Auiti ergo filius Ecdicius diu certans cum Vuisigothis, nec valens ante stare; relicta patria, maximeq. vrbe Aruernate hosti, ad tutiora loca se collegit. Quod audiens Nepos Imperator, præcepit Ecdicio, relictis Gallijs, ad se venire, in locum eius Oreste Magistro militum ordinato.] hæc quidem Gothus auctor (vt omnes asserunt) ex Cassiodoro.

Sed quam longe abhorreant a veritate, epistolaris historia omnium sincerissima declarat; quam quidem Sidonius Apollinaris, qui rerum tunc gestarum pars magna fuit, litteris tradidit. Atque in primis quod habet, Ecdicium præfectura illa primaria Magistrivtriusque militiæ a Nepote Imperatore spoliatum esse: nequaquam probatur. Etenim Sidonius

PETRVS PVLO THEOPASCHITA.

a Euagr. lib. 3. cap. 2.

b Sophron. Præf. Spirit. c. 175.

VIS ELEEMOSYNARVM.

c Eccl. 3. d Dan. 4.

e Cassiodorus in Chron.

f Euagr. lib. 3. cap. 1. NEPOS IMP. g Iordan. de reb. Getic.

PRÆFECTURA MILITARIS MALI CREDITVR ORESTI. * consulte

donius de ea re sæpe pluribusq. agens, nihil prorsus de ea Magistri militum præfectura, A quod Ecdicio collata aliquando fuerit meminit, qua constat perfunctum esse etiam post Anthemij obitum Ricimerem: ipsum vero Ecdicium proprijs sumptibus militasse, eiusdem Sidonij testificatione certum est. Et quod ad Nepotem Imperatorem pertinet; ab eo nequaquam spoliatum, sed auctum potius dignitate amplissima Patriciatus, idem Sidonius tradit, dum ad eius sororem Papiamillam, suam vero coniugem, eiusmodi litteras dedit:

Rauenna veniens Quæstor Licinianus, cum primum tetigit, Alpe transmissa, Gallia solum, litteras aduentus sui præuias misit, quibus indicat esse se gerulum codicillorum, quorum in aduentu fratri etiam tuo Ecdicio, cuius æque titulis ac meis gaudes, honor Patricius accedit, celerrime, si cogites eius ætatē; si merita, tardissime. Namque ille iam pridem suffragium dignitatis ineundæ non soluit in lance, sed in acie: ærariumq. publicum ipse priuatus non pecunijs, sed manubijs locupletauit. Hoc tamen sancte Iulius Nepos armis pariter summus Augustus & moribus, quod decessoris Anthemij fidem fratris tui sudoribus obligatam, quo ceterior, hoc laudabilior absoluit: siquidem iste compleuit, quod ille sæpissime pollicebatur. Quo fit, ut deinceps pro Republica optimus quisque possit ac debeat, si quid cuiquam virium est, quia securius, hinc audius impendere: quandoquidem mortuo quoque Imperatore, laborantum deuotioni quicquid sponderit Princeps, semper redhibet principatus.

Interea tu (si affectum tuum bene colligo) hisce compertis, magnum solatium inter aduersa maxima capis, nec animum tuum a tramite communium gaudiorum vicinæ quoque obsidionis terror exorbitat. Noui enim probe, ne meo quidem te, quem ex lege participas, sic honore lætatam: quia licet sis vxor bona, soror optima es. Qua de re, propitio Deo Christo, ampliatos profapiae tuæ titulos ego festinus gratulatorijs apicibus inscripsi, C pariter absoluens sollicitudinem tuam, fratris pudorem: quem nil de propria dignitate indicaturum, si verecundum forte nescires, nec si impium, iudicares. Ego vero non tantum insignibus vestris, quæ tu hæcenus quanto liberius, tanto impatientius præstolabare (quamquam ijs quoque granditer quantum concordia fruor) quam par est, nostris suisq. liberis in posterum exopto, votis in commune deposcens, ut sicut nos vtramque familiam nostram Præfectoriæ nacti, etiam Patriciam diuino fauore reddidimus; ita ipsi quam suscipiunt Patriciam, faciant Consularem. Roscia te salutatur, cura communis: quæ in auia amicorumq. indulgentissimo sinu (quod raro nepotibus contingit alijs) & cum seueritate nutritur; qua tamen tenerum non infirmatur æuum, sed informatur ingenium. Vale.] ita plane Episcopus ex præscripto diuinæ Scripturæ cum seueritate enutrirî gaudet infantulam: nam Sapiens b: Filia tibi sunt? Ne ostendas hilarem faciem tuam ad illas.] D

Quando autem ipse Sidonius Patriciatus consecutus sit dignitatem, non constat: cum tamen ante Ecdicium eo fuisse insignitum honore, recte intuenti videri possit, dum ait, coniugem quæ modo gauderet tanta fratris dignitate, iam lætatam esse eodem honore viro impartito. Porro collatam eam fuisse Sidonio dignitatem, antequam Episcopatus gradum fuerit consecutus, nemini dubium esse potest; quem ante biennium esse creatum Episcopum diximus.

Quod vero idem qui supra auctor Aruernensem ciuitatem, patriam Ecdicij & Sidonij, sub Nepote Imp. captâ excisamq. tradit: res aliter se habet. Obsessam illam quidem hoc tempore fuisse, Sidonius c in epistola ad Papiamillam testari videtur. Ceterum numquam vi captam, sed iniqua pacis conditione ipsam Gothis deditam post aliquot annos, eiusdem Sidonij testificatione dicemus. Porro solutam esse obsidionem hoc tempore, in ita pace inter Regem Gothorum & Rom. Imperatorem, constat. Etenim idē Nepos Augustus legationem misit ad ipsum Gothorum Regem Euaricum, quam rogatus ab ipso obiit sanctus Epiphanius Episcopus Ticinensis, alijs legationibus honeste perfunctis vbiq. notus, & sanctitate clarissimus. Describemus hic ipsam legationem ex ipso Ennodio Ticinensi diacono, qui eiusdem Epiphaniij res gestas fidelissime scriptas posteris tradidit ipse fama notissimus; de quo sæpe inferius continget haberi sermonem, & ex ipsius scriptis complura ad exactam rerum cognitionem petere. Quoniam vero editus liber (ut dictum est superius) mendosus non nihil esse videtur, ex scripto codice Vaticano, in quo scripta Ennodij continentur, ista deprompsimus, quæ sic se habent:

Post Glycerium ad regnum Nepos accessit. Tunc inter eum & Tolosæ alumnos Getas, quos ferrea Euaricus dominatione gubernabat, orta dissensio est: Dū illi Italici fines Imperij

A Imperij, quos trans Gallicanas Alpes porrexerat, nouitatem spernentes, non desinerent incessere: E diuerso Nepos, ne in vsu præsumptio male suada duceretur, districtius cuperet commissum sibi a Deo regnandi terminum vindicare. Hinc vtrinque litium cœperunt fomenta consurgere. Et dum neutra partes conceptum tumorem vincendi studio deponunt, sic exuperabat causa discordiæ. Attigerat iam beatissimus vir octauum in sacerdotio annum: cum repente Nepotis animum submouendæ dissensionis amor infudit: vt repulso simultatis veneno, seruaret inter Reges charitas, quod tueri arma vix poterant: Euocantur ad consilium Liguria lumina, viri maturitatis, quorum possit deliberatione labans Reipublicæ status reuiuiscere, & in antiquum columen soliditas desperata restitui. Tantiq. ad tractatum coiere ex iussu Principis, quanti poterant esse rectores. Seritur de ordinanda legatione sermo. In beatissimum virum Epiphanium mentes omnium & oculi diriguntur: fiunt cunctorum sententiæ, quasi vnus ex ore proferuntur ex pectore.

Quid pluribus? Cum lætitia Christi miles occasionem laboris amplectitur, & spe affectū percepit, de negotij æstimatione confidens, agendi speciem melioraturus inquit: actionem pene conclamata & valde difficilem cælestis potentiæ præsidio percontatus suscepit, impleuit. Cuius itineris molestias necessitatesq. non valeam per ordinem digerere, nec si mihi centum linguarum fluminibus per meatus irriguos verba fundantur. Nam egressus de Ticinensi oppido, donec ad destinata loca pertingeret, tali viæ suæ fatigationem arte geminauit, vt si temperius iumentorum defectus considerarent, in futuræ mansionis diuersoria accederent: præter psalmorum continuationem, præter lectionis perseverantiam, quorum nihil nisi stando faciebat: eligebat secessum nemorea fronde conclusum, vbi conexis arborum brachijs nox domestica texeretur: quod solum refugus per vmbracula opaca Sol nesciret, & totum viridanti cæspite gratia solum naturalis sterneret. Ibi profusus in oratione, continujs stetibus expertem pluuiarum terram oculorum imbris irrigabat. Reddebantur arua illa fœcunda orationum copia, quæ frugum esse non poterant. Tali exercitio se macerans, Tolosanam, in qua Euaricus tunc Rex degebat, urbem ingressus est: quem iam præuia opinio Gallorum auribus, qualis esset, intimauerat, sacerdotibus præcipue eiusdem regionis, quos attonitos de aduenientibus inquisitio profunda sollicitat.

Erat præterea ea tempestate consiliorum Principis & moderator & arbiter Leo nomine, quem per eloquentiæ meritum non vna iam declamationum palma susceperat: qui cum summo gaudio aduentum Pontificis indicauit notitiæ publicæ. Euocatur ex tempore Regi præsentandus Antistes. Ad quem illico vt ingressus, vidit, salutauit, adgressus est:

Quamuis te, stupende terrarum Princeps, multorum auribus reddat virtutis famabilem; & gladij, quibus finitimos continua vastitate premis, segetem quamdam inimici germinis metant: nullam tibi tamen superni gratiam nominis * dira bellandi præstat ambitio: nec ferrum fines tuetur Imperij, si cælestis Dominus offendatur. Regem te habere memento, cui oportet considerare quid placeat: qui cum susceptum hominem portaret ad cælum, pro immensæ hereditatis munere, pacem discipulis iterata sapius admonitione commendat: cuius nos præcepti necesse est esse custodes: præcipue cum nouerimus, virum fortem dici non posse, quem vicerit indignatio. Deinde perpendere vos conuenit, quod nemo diligentius propria tuetur, quam qui aliena non appetit. Quocirca Nepos, cui regimen Italiae ordinatio diuina commisit, ad hæc nos impetranda destinauit; vt reductis ad fidem mentibus, terræ sibi conuenæ dilectionis iure societur. Qui licet certamina non formidet, concordiam primus exoptat. Nostis in communi quo sit dominiorum antiquitas limitata confinio: qua sustinuerint partes istæ illarum rectores famulandi patientia. Sufficiat quod elegit: aut certe patiatur amicus dici, qui meruit dominus appellari. Hæc insignissimus Epiphanius.

At Euaricus gentile nescio quod murmur infringens, mollitum se ab hortationibus eius vultus sui serenitate significat. Leo vero nominatus superius, tanto allocutionis ipsius tenebatur miraculo, vt crederet verbis huiusmodi expugnari posse mentes (si fas est dici) etiam si contra iustitiam postularet. Tacite tamen fertur ad interpretem Rex locutus:

Licet pectus meum lorica vix deserat, & assidue manus aratum orbem includat, nec non & latus muniat ferri præsidium: inueni tamen hominem, qui me armatum possit expugnare

EPIPHAN. B-
PISC. TICIN.
DELIGITVR
LEGATVS AD
REGEM GO-
THORVM.

LEGATIO E-
PIPHANII AD
EVARICVM
REGEM.

QUAE EPI-
PHANIVS AD
EVARICVM
REGEM.
* quominis

PAX INTER
IMPERAT. ET
GOTHOS.

304
A 407
A 407

a Sidon. lib. 5.
epist. 16.

DE PATRI-
CIATVS DI-
GNITATE
COLLATA
ECDICIO.

304
A 407

304
A 407

b Eccl. 7.

c Sidon. lib. 5.
epist. 16.

DE LEGATIO-
NE A NEPO-
TE AD GO-
THOS MISSA.

QVID EVARI-
CVS REX AD
EPIPHAN.

pugnare sermonibus. Fallunt qui dicunt Romanos in linguis scutum vel spicula non habere: norunt enim & illa quæ nos miserimus verba repellere; & quæ a se diriguntur, ad cordis penetralia destinare. Facio ergo, venerande Papa, quæ poscis: quia grandior est apud me legati persona, quam potentia destinantis. Accipe nunc fidem: & pro Nepote pollicere quod seruet intemeratam concordiam: quoniam te promississe, iurasse est.

His dictis, inuito etiam pactionis vinculo: venerandus Pontifex, Vale dicto, discessit. Ad quem statim precatorum turba dirigitur, ut secuturo die Regis epulis interesset: quem ille iam compererat iugiter per sacerdotes suos polluta habere conuiuia (erat enim Arianus secta.) Cui se excusauit, dixitque sibi non esse in more positum alienis aliquando prandijs vesci: perendie se magis velle proficisci, quod constitutum maturauit implere: & Tolosantibus comitantibus egressus est, ut pene deserta vrbs, discedente nostro Pontifice, videretur. Tantos enim in breui deuinxerat sibi charitate sincera, ut captiuitatem ferebant, quod apud patriam remanere necessitas constringebat.] hætenus de bene perfuncto ab Epiphano munere legationis Ennodius.

Intercedente igitur inter Iulium Nepotem & Euaricum Regem sancita pace iuramento firmata, nihil est quod dici possit, sub Nepote a Gothorum Rege Euarico ciuitatem Aruernensem esse vi captam: Immo numquam aliquo tempore eam ab eisdem Gothis expugnatam, sed inter pacis conditiones deditioem eiusdem ciuitatis esse factam, anno sequenti dicturi sumus.

At non excidat, quod Ennodius de Leone apud Regem Euaricum oratore, qui solet legatis responsa dare (ut vidimus) meminit. Extat Sidonij^a Apollinaris ad eundem virum quidem disertissimum data epistola, in qua hæc iocose de munere ipsi a Rege imposito respondendi legatis: Sepone pauxillulum in clamatissimas declamationes, quas oris regij vice conficis; quibus ipse Rex inclytus modo corda terrificat gentium transmarinarum; modo de superiore cum barbaris ad Vachalim trementibus foedus victor innotat; modo per promotæ limitem fortis, ut populos sub armis, sic frenat arma sub legibus, &c.]

Expetijt ab ipso Sidonio aliquando idem Leo orator per amicum communem Hesperium, ut horum temporum historiam scriberet: At Sidonius in ipsum refudit opus, eleganter vsus Plinij Iunioris exemplo, ubi ait^b: Res est quidem digna quam tu iuberis, sed non minus digna quam faceres. Namque & antiquitus cum Caius Cornelius Tacitus Caio Plinio Secundo paria suafisset: ipse postremo quod iniunxit arripuit: idque ab exemplo nomine melius aggredieris? quia & ego Plinio ut discipulus assurgo, & tu vetusto genere iure Cornelium anteuenis: qui sæculo nostro si reuiuisceret, teque qualis in litteris & quantus habere conspiciretur; modo verius Tacitus esset.] hæc ipse: pluraque subdit, quibus declarat in eo omnia facile reperiri, quæ in eiusmodi scribendi genere requiri & exigi possunt a quouis rigido scriptorum alienorum censore.

Sed & quod maxime nobis notandum est, alia etiam se ex parte excusans, pluribus docet, non esse hominis clericalis professionis, historias suorum temporum scribere: Quam quidem haud temere, vel obiter, dignam tanto viro prolatam sententiam fortissimis enthemematibus astruit, roborat, atque confirmat: ut gaudeam tantum me inuenisse patronum, atque paratam habeam defensionem, perspicuamque omnibus scriptam apologiam, si nostri sæculi res gestas posteris tradere prætermisero; ne quis id a me exigat importunus, aut violentus extorqueat: sed ad Leonem.

Adnumerat idem Sidonius eundem Leonem oratorem inter celebres huius ætatis scriptores, ubi post alios recensitos horum meminit his versibus^c:

Acrem Lampridium, carum Leonem,

Præstantemque tuba Seuerianum.] Sed & præstasse ceteris Leonem poeticis facultatibus, testatur scribens ad Tonantium, ubi ait:

Istud vix Leo Rex Castalij chori,

Vix hunc qui sequitur Lampridius queat.] Verum tanti viri ingenij nullum penitus reliquum est monumentum, præter breuem nuper recitatam responcionem, quam nomine Regis Euarici sancto Epiphano Ticinensi legato reddidit. De Seueriani vero excellentia agit, dum de eius violento obitu epistolam ad Lupum Episcopum dedit^d.

HISTORIAM
SVORVM TEM-
PORVM CLERI-
CIVM NE SCRIBANT.

^a Sidon. lib. 9.
epist. 3.

^b Sidon. lib. 8.
epist. 11.

Christi annus quadringentesimus septuagesimus quintus vnus tantum Consulibus Zenonis Aug. nomine inscribitur Fastis iterum. Res enim Occidentalis Imperij perturbatæ creandi alterum Romæ Consulem facultatem ademerunt. Etenim Orestes haud pridem creatus Magister militiæ a Nepote Imperatore, conuersus in hostem, Roma cum exercitu Rauennam veniens, ibi aliquandiu moratus, filium suum Momilium Augustulum nuncupatum Imperatorem acclamari fecit. Cum autem Nepos compertum habuisset, cum Oreste vniuersum conspirare exercitum, nouumque ab eo esse creatum Imperatorem; in Dalmatiam fugit, ubi Glycerius iam fuerat ordinatus Episcopus. hæc ex Cassiodoro Iordanus.

Quod vero ad Augustuli nomen spectat; falli eos quidem certum est, qui eum ita nomine proprio appellatum fuisse putarunt: cum re vera non Augustulus, sed Augustus fuerit nominatus; prout numisma declarat, quod hic tibi formis expressimus, Romæ asseruatum inter antiqua monumenta omni fide probata viri nobilis Lælij Pasqualini.



Ex quo facile intelligas accidisse, ut qui re vera Augustus nomine proprio appellaretur, contemptus gratia (ut de alijs accidit Imperatoribus, vulgi dicerijs indita illis nomina, quod de Caligula patet) ex Augusto fuerit dictus Augustulus; cum præsertim geminatio illa, Augustus Augustus, hætenus inusitata videretur esse molesta. Ita plane secundum illud vulgatum, Omne quod oritur, occidit; Romanum Imperium cœptum ab Augusto, desinit ac deficit in Augusto: sed Octavianus ille, Momilius iste; quod nomen in reddito hic numismate æreo rubigo consumpsit.

Qui autem Nepotis sectati sunt partes, quo se magis viribus destitutos esse sensere, eo sollicitius alto corde voluere cœperunt consilia, & meditari artes, quibus de prodito ab Oreste Nepote pœnas sumerent: quamobrem nullâ ducentes cladis Italiæ inferendæ ratione, in eam immittere decernunt barbaros, Erulos dictos, haud longe ab Italia positos, formidabili procinctu paratos: nihil enim (ut alij tradunt) cum Gothis egere, quos scirent Imperatori foedere esse coniunctos. Legationem igitur mittunt ad Odoacrem Erulorum Regem, id ipsum maxime appetentem, & diu noctuque animo meditantem, quomodo potiri posset Italia iam penitus Imperatorum dominium respuente. Sed antequam eius in Italiam progressum narremus, quid de ipso ab Eugipio in rebus gestis sancti Seuerini narretur, hic reddamus.

De alijs etiam gentibus, ad quas tanti miraculi de Rugo homine incurabili morbo laborante sanato fama peruenerat, multi Christi militem videre cupiebant. Qua deuotione etiam ante hoc factum quidam barbari cum ad Italiam pergerent, promerendæ benedictionis causa ad eum intuendum diuerterunt; inter quos & Odoacer, qui postea regnavit in Italia, vilissimo tum habitu iuuenis, statura procerus, aduenat: qui dum se, ne humillimæ tectum cellulæ suo vertice contingeret, inclinasset, a viro Dei gloriosum se fore cognouit. Cui etiam, Vale dicenti: Vade (inquit) ad Italiam vilissimis pellibus coopertus, sed multa cito pluribus largiturus.] hæc Eugipius de vaticinio Seuerini præuidentis

ODOACER
REX ERVLO-
RVM VOCA-
TUR IN ITA-
LIAM.

dentis Odoacrem nouum flagellum a Deo iam ante paratum. Quid autem ipse Rex egerit, cum ingressus est in Italiam, fauentibus illi qui erant ex parte Nepotis; cum historicorum nullus profecutus sit stylo: ex his quæ de clade Ticinensi ab Ennodio eius Ecclesiæ diacono scripta sunt, reliqua funesta possumus contemplari. Inter Ennodij enim scripta, quæ citatus sæpe Vaticanus codex habet, ista tantum de horum temporum rebus gestis relata leguntur:

Ecce ille quietis nescius, & scelerum patrator inimicus magna dolorum incrementa conglutinat, & inquit quibus virum integerrimum (*Epiphanium scilicet*) passionibus lacesseret. Exercitum aduersus Orestem Patricium erigit, & discordiæ crimina clandestinus supplantator interfert. Spe nouarum rerum perditorum animos inquietat: Odoacrem ad regnandi ambitum extollit. Et vt hæc perniciēs in Ticinensi ciuitate contingeret; Orestem ad eam fiducia munitionis inuitat. Episcopus cum omnibus ad se pertinentibus præsens inuenitur. Fit maximus in vrbe concursus, prædandi rabies inardescit. Vbi que luctus, pauor vbique, & mæroris imago plurima discurrebat. Ille sollicitus poscebatur ad pœnam, cuius substantiam notiolem fecerat amicitiarum fides antiquior.

Alij flammam ruituris ædibus supponebant: alij ad exitium poscebant dominum, pro cuius conuenerat salute pugnare. Currunt ad ecclesiæ domum totis direptionis incendijs æstuant: dum quem videbant erogare plurima, perimmenta suspicabantur abscondere. Proh nefas! thesauros dura barbaries quærit in terra, quos ille ad cælestia secreta transmiserat. Diripitur etiam sancta eius germana, & seorsum ab eo sorte captiuitatis deducitur. Omnes nobilium familiæ a suis sequestrantur. Luminosa gloriosissima femina parili necessitate conditione constringitur. O dolor! vtræque ecclesiæ flammis hostilibus concremantur: tota ciuitas quasi vnus rogos effulgorat: cunctorum voces sacerdotem quærentium audiuntur: Cui nemo periculi sui meminerat, dum maior ab illis salutis portio diuideretur. Cui quamuis confusa in singulorum exitium turba fremeret, honor tamen inter gladios impendebatur: nam illico non fuerunt quos poterat videre captiuos.

Venerabilem germanam suam, priusquam in vesperum diei illius lux funesta laberetur, eripuit: plurimos etiam ciuium absoluit precatu suo, antequam duræ conditionis vincula sentirent, matres familias præcipue, quas immanior in hac necessitate poterat commanere commoratio. Postremo status ciuitatis, quam multitudo barbarica succidebat, vnus fortissimæ columnæ sustentatus resurgebat auxilio: nec tantum ad delendum sufficiebat exercitus, quantum ad reparandum vnus persona Pontificis.] hucusque Ennodius de clade Ticinensi.

Fluctuarunt & hoc motu quæ adhuc Romano Imperio subiectæ erant ciuitates in Gallia. ipsæ autem prouinciæ Gallicanæ tetrarchijs diuidebantur: Sidonius enim vnum ex Regibus illis barbaris Tetrarcham appellat^a, dominantibus his singulis Gothis, Burgundionibus, Franchis, atque Romanis: quibus vt pars aliqua licet minima integra remaneret, non bellicus labor, sed inter barbaros Reges æmulatio exorta præstabat; cum subiret inuidiam reliquorum, & in se odium concitaret, atque etiam arma moueret, qui ex subreptione rerum Romani Imperij potentior fieri reliquis aliquo modo tentasset. Verum hæc ita, dum adhuc res Romani Imperij Imperatorum nomine munirentur: Cum vero in declinuum positæ iam penitus collapsuræ viderentur, eadem ruina contremuerunt quæ ipsi erant adnexæ prouinciæ, ad earum casum pariter fluctuantes. Quid vero actum sit a barbaris in alias subiectas Imperio ciuitates, ignoratur. De Aruernensibus populis aliqua remansit memoria in Sidonij Apollinaris epistola, de quibus superius mentio facta est.

Quæ vero hoc tempore, nempe cum iam Sidonius illis præesset Episcopus, eidem contigerint ciuitati, modo dicenda. Cum Gothus Rex Euaricus, quam sæpe frustra & magno suo damno tentarat Aruernensem ciuitatem, iterum aggredi parat: tunc ipse Sidonius humano destitutus auxilio, ad precum subsidia conuolat: quibus potens magna virtute Gothis restitit, afflictatis licet populis tum hostium armis, tum fame, qua hoc tempore Gallia vexabatur. Hæc autem quomodo se habuerint, dignitas postulat argumenti, vt quam exactissime describantur, quantum fas est ex fragmentis hinc inde petitis implere.

Sed primum quam turbulentus semper esse soleret Aruernæ ciuitatis status, ex ipso Sidonio accipe ita ad Felicem scribente^b: Oppidum siquidem nostrum, quasi quemdam sui limitis oppositi obicem, circumfusarum nobis gentium arma terrificant. sic æmulo- rum sibi in medio positi populorum lacrymabilis præda, suspecti Burgundionibus, proximi Go-

TICINENSIS
CIVITATIS
CLADES.

EPIPHANIUS
LIBERAT
SVOS A BAR-
BARIS.

GALLIARVM
MOTVS.
^a Sidon. lib. 1.
epist. 7.

REDACTO
GOVERN
AD NOV
MATE MI

^b Sidon. lib. 3.
epist. 4.

A mi Gothis, nec impugnantum ira, nec propugnantum caremus inuidia.] hæc ipse. Deq. iisdem meminit, scribens^a ad Faustum, dum ait se sub specie legationis esse factum extorem. Porro periclitante ciuitate, ipse Sidonius litteris suis reuocare in patriam conatus est Eccidium, cuius fortitudine, diuina opitulante gratia, eadem ciuitas alias fuerat liberata. extat de his ad eum epistola^b. Sed quod magis diuino quam humano inniteretur auxilio; legationem precum mittit ad Deum, sacras frequentans vna cum populo Rogationes; atque ad earum restitutorem litteras mittit, ad ipsum inquam S. Mamercum Viennensem Episcopum: quas egregia pietate conspicuas hic describendas esse putamus, vt intelligas sedulum sanctorum Episcoporum studium, quod adhibere solerent, cum sibi subiectus populus contingeret ingruentibus perturbationibus agitari: sic enim se habent^c:

B Rumor est, Gothos in Romanorum solum castra mouisse. Huic semper irruptioni nos miseri Aruerni ianua sumus. Namque odijs inimicorum hinc peculiaria fomenta subministramus, quia necdum terminos suos ab Oceano in Rhodanum Ligeris alueo limitaue- runt: solam sub ope Christi moram de nostro tantum obice patiuntur. Circumiectarum vero spatia tractumq. regionum iam pridem regni* minacis importuna deuorauit impressio. Sed animositati nostræ tum temerariæ, tumq. periculosa non nos, aut ambustam murorū faciem, aut putrem sudium cratem, aut propugnacula vigilū trita pectoribus confidimus opitulatura: solo tamen inuectarū te auctore Rogationū palpamur auxilio: quibus inchoandis instituendisq. populus Aruernus, etsi non effectu pari, affectu certe non impari cœpit initiari, & ob hæc circumfusis nondum dat terga terroribus.] Ita plane Sidonius Episcopus, in tot ingruentibus vndique discriminibus, Rogationum pio cultu hostes repressit, populumq. seruauit incolumem. Pergit vero narrare, qua occasione eadem Rogationes ab eodem, ad quem scribit, S. Mamercus fuerint restitutæ, cum ait:

Non enim latet nostram oscitationē: primis temporibus harumscæ supplicationum institutarum, cum ciuitas cælitus tibi credita per huiuscemodi prodigiorum terriculamenta vacuabatur: Nam modo scenæ moenium publicorum crebris terræmotibus concutieban- tur: Nunc ignes sæpe flammati caducas culminum cristas, superiecto fauillarum monte, tumulabant: Nunc stupenda foro cubilia collocabat audacium pauenda mansuetudo ceruorum: Cum tu inter ista, discessu primorum populariumq. statu vrbs exinanito, ad noua celer veterum Niniuitarum exempla decurristi, ne diuinæ admonitioni tua quoque desperatio conuiciaretur. Et vere iam de Deo tu minime poteris absque peccato post virtutum experimenta diffidere. Nam cum vice quadam ciuitas conflagrare cœpisset, D fides tua in illo ardore plus caluit: vt cum in conspectu pauidæ plebis, obiectu solo tui corporis, ignis recussus in tergum fugitiuis flexibus sinuaretur, miraculo terribili, nouo, inusitato; affuit flammæ cedere per reuerentiam, cui sentiri debuit per naturam.

Primum igitur & ijs paucis nostri ordinis viris indicis ieiunia, interdiciis flagitia, supplicia prædicis, remedia promittis: exponis omnibus, nec pœnam longinquam esse, nec veniam: doces denunciata solitudinis minas orationum frequentia molliendas: Moneas assiduitatē furentis incendij, aqua potius oculorum, quam flumine posse restingui: Moneas minacem terræmotuum consiſtationem fidei stabilitate firmandam. Cuius confestim sequax humilis turba consilij, maioribus quoque suis fuit incitamento: quos cum non piguisset fugere, redire non puduit. Qua deuotione placatus inspector pectorum Deus, fecit esse obsecrationem vestram vobis salutem, ceteris imitationi, vtrisque præsidio. Denique illis deinceps non fuere vel damna calamitati, vel ostenta formidini.

Quæ omnia sciens populus iste Viennensibus tuis & accidisse prius, & non accessisse posterius; vestigia tā sacrosanctæ informationis amplectitur sedulo, petens vt conscientia tuæ beatitudo mittat orationum suarum suffragia, quibus exempla transmisit. Et quia tibi soli concessa est post aurore memoriam, vel confessorem Ambrosium, duorum martyrum repertorem in partibus orbis Occidui, martyris Ferreoli solida translatio, adiecto nostri capite Iuliani, quod istinc turbulento* quondam persecutorum manus retulit cruenta carnificis: non iniuriū est, quod pro compensatione deposcimus, vt nobis inde veniat pars patrocini, quia vobis hinc redijt pars patroni. Memor nostri esse dignare, domine Papa.] hæcenus ipse: quæ autē subobscurè hic de martyri inuentione dicit, ad finem narrationis horū quæ de Rogationibus dicuntur, elucidabimus. Sic igitur S. Mamercum Sidonius in- terpellat, cū ingruentium Gothorum cōpressionē ciuitas Aruernorū admodum laboraret: cuius

^a Sidon. lib. 9.
epist. 3.
SIDONIUS LA-
BORAT PRO
SVIS ARVER-
NIS.
^b Sidon. lib. 3.
epist. 3.

^c Sidon. lib. 7.
epist. 1.

* regis
SIDONIUS
QVID DE RO-
GATIONIBVS
AD S. MAMER-
CVM.

ROGATIONES
A S. MAMER-
CO INSTITV-
TAE.

MIRACVLVM
DE IGNE EX-
TINGCTO.

S. MAMERCVS
QVAE SVOS
ADMONEAT.

INVENTIO
S. MARTY-
RVM.
* tempore

cuius occasione id emolumenti populus ille est consecutus, vt Rogationes accurate ex A Ecclesiasticæ disciplinæ præscripto frequentarent. Quales autem prius esse solerent, ab eodem auctore accipe ex epistola ad Aprum data, in qua post exordium ista leguntur^a:

In urbem tamen (ni fallimur) Rogationum contemplatione reuocabere: quarum vobis solemnitate primus Mamercus pater & Pontifex reuerendissimo exemplo, vtilissimo experimento inuenit, instituit, inuexit. Erant quidem prius (quod salua fidei pace sit dictum) vagæ, tepentes, infrequentesque, atque (sic dixeris) oscitabundæ supplicationes; quæ sæpe interpellantium prandiorum obicibus hebetabantur, maxime aut imbres, aut serenitatem deprecaturæ: ad quas (vt nihil amplius dicam) figulo pariter atque hortulano non oportuit conuenire. In his autem, quas suprafatus sacerdos & protulit pariter & contulit, ieiunatur, oratur, psallitur, fletur. Ad hæc te festa ceruicum humiliatarum, con- sternatorum * ciuium suspiriosa contubernia peto. Et si spiritualem animum tuum bene metior, modo citus venies, quod non ad epulas, sed ad lacrymas inuitaris.] hæc tempore Rogationum ad amicum Sidonius.

Ceterum nõ Aruernos tantum populos, vel Gallos, sed Catholicã vniuersam Ecclesiam eiusmodi sacrum Rogationum vsum recepisse & quam citissime, testatur S. Auitus eiusdem Viennensis Ecclesiæ Episcopus, qui post Elychium succedentem sancto Mamercio sedit: nam in homilia ijsdem Rogationum diebus habita, eius exordio ista præfatur: Currit quidem (inquit^b) tramite viali non per Gallias modo, sed per Orbem totum Rogationis obseruantia flumen irriguum.] Porro prima institutio, quando periculum illud ingruit, Paschale tempus fuit: verum ne iungerentur resurrectionis gaudijs luctus orantium & ieiunantium afflictatio, triduum illud est electum, quod sacrum præcedit festum Ascensionis, vt sanctus Auitus eadem explicat homilia, quæ etiam citatur a Gregorio^c Turonensi, inde petente narrandæ historicæ veritatis auctoritatem. Nos vero melius reddere ex Sidonio iudicauimus, cuius tempore ea fieri contigerunt. Quod igitur ab Ecclesia Catholica antiquitus traditum, sed disciplinæ solutione cultu remissiori neglectum, sanctus Mamercus restituit & auctiori excoluit obseruantia, Gallicana est consecrata Ecclesia, atque alij longe lateq. Catholici populi sunt amplexati. Aurelianense quidem Concilium, hoc eodem sæculo celebratum, his verbis Rogationum sanciuit disciplinam^d:

Rogationes, id est, Litanias ante Ascensionem Domini placuit celebrari; ita vt præmissum triduanum ieiuniũ, in Dominicæ Ascensionis solemnitate soluatur. Per quod triduum serui & ancillæ ab opere relaxentur, quo magis plebs vniuersa conueniat: Quo triduo omnes abstineant, & quadragesimalibus cibis vtantur.] hæc Patres. At de his consule a nobis dicta in Notationibus ad Romanum Martyrologium locupletius.

Ad postremum vero quod spectat ad elucidationem eorũ quæ a Sidonio ad S. Mamercum de inuentione sanctorum martyrum ad finem epistolæ subobscurè ponuntur; habes eadem verba Sidonij recitata, & palam facta a Gregorio Turonensi in libello quem scripsit de miraculis S. Iuliani, vbi de reliquijs eorundem sanctorum martyrum Ferreoli & Iuliani eiusmodi orationem instituit, quæ rei gestæ huius temporis habet historiam de martyri inuentione. ait enim^e: Quodam tempore, dum ad occursum beati Nicetij Antistitis vsque Lugdunum processissem, libuit animo non aliter, nisi orationis causa Viennam adire, & præcipue sepulchrum visitare Ferreoli martyris gloriosi: infederat enim menti propter antiquam dilectionem eorum, me sic esse eius alumnũ, vt Iuliani. Denique oratione facta, erigo oculorum aciem ad tribunal, conspicioq. in eo versiculos hoc modo conscriptos:

*Heroas Christi geminos hæc continet aula,
Iulianum capite, corpore Ferreolum.*

Cum hæc legens, ædituum consulerem, cur hæc scripta sic fuerint: respondit: Basilica sancti martyris Ferreoli super ipsum Rhodani littus ab antiquis fuerat collocata. Denique cum impulsante violentia amnis, porticus quæ ab ea parte erat collocata, corrueret: prouidus sacerdos Mamercus nomine, qui tunc Viennensem regebat Ecclesiam, ruinam futuram præueniens, aliam basilicam eleganti opere, & in ipsa mensura sagaci intentione construxit, illuc sancti martyris transferre cupiens corpus. Aduenit autem ad hoc opus Abbatum & monachorum magnus numerus: vigilataq. nocte, accepto sarculo, fodere cœperunt. Cumq. in profundo descenderent, tria sepulchra reperiunt, ac confestim stupor mentes spectantium inuadit. Nec quisquam erat certus, quinam esset beati martyris tumulus, Igitur cum starent omnes in hebetate mentis attoniti: inspirante (vt credo) Diuinitate,

Anitate, vnus ex circumstantibus exclamat, dicens: Antiquitus referri solitum erat, & celebri per populos sermone vulgatum, caput Iuliani confessoris in sepulchro retineri martyris Ferreoli. sic oportorio amoto, vnusquisque consideretur; & sic potest, quæ sunt membra Ferreoli martyris, protinus inueniri.

Hæc audiens sacerdos, cunctos iubet in oratione prosterni. Qua impleta, procedit ad tumulos: detectisq. duobus, singulos in his quiescentes inuenit viros. Cumq. aperuisset & tertium, inuenit in eo virum iacentem illaeso corpore, integro vestimento, qui deciso capite, caput amplexus aliud brachio detinebat: erat enim ac si nuper sepultus, neque pallore faciei demutatus, neque capillorum decisione turpatus, neque vlla putredine resolutus; sed ita integer & illaesus, vt putares eum adhuc sopore corporeo detineri. Tunc Antistes gaudio magno repletus, ait: Hoc esse cadauer Ferreoli, hoc esse caput Iuliani martyris, dubium non habetur. Tunc cum magno psalterio plaudente populo, in loco vbi nunc est, adoratur, Domino annuente. Hæc autem, vt ad sepulchrum martyris ab ipso ædituo cognoui, fideliter retuli. Præbet autem huic operi testimonium Sollius (Sidonius scilicet) noster ipsi Mamercio scribens his verbis: Tibi soli cõcessa est in parte orbis Occidui martyris Ferreoli solida translatio, adiecto nostri capite Iuliani. Vnde pro compensatione deposcimus, vt nobis inde veniat pars patrocinij, quia vobis hinc redijt pars patroni.] hæc Gregorius: alludereq. Sidonium^a superius docet, quod Iulianus martyr Aruernensis fuerit, cuius vero Viennensis; qui fugiens apud Aruernos, ab insequentibus persecutoribus deprehensus, capite truncatus est: cum ad ostentandam martyris cædem carnifex caput Viennam, vnde venerat, festine retulit; quod vendicatum atque redemptum a pijs, cum sancto Ferreolo æque martyre mandatam est sepulturæ. Porro quot quantisq. miraculis veluti diuinæ lucis fulgoribus illustratus fuerit in suis reliquijs idem sanctus martyr Iulianus, habes volumen quinquaginta capitibus accurate descriptum ab ipso Gregorio Turonensi. At de martyribus hæctenus.

Certe quidem Aruernensem populũ vna cum sacerdote de gregis sui cura sollicito supplicante a Deo exauditum fuisse, exitus declarauit; cum numquam (vt dictum est) valuerit ciuitas ab hostibus capi, licet tandẽ inter iniquas initas pacis condiciones posita fuerit eiusdẽ ciuitatis deditio. Sed quid de statu totius reliquæ Ecclesiæ Gallicanæ? Licet remanserint silentio scriptorum, vel potius monumentorum amissione satis obscuræ: liquet tamen ipsas triplicis generis barbarorum assidue pressas esse dira tyrannide. Verum quod neque Burgundiones, neque Franchi vllum facefferent pietati negotium, tolerabiliores videri poterant. Sed Euarici Gothorum Regis Catholicã religionem insequentis iugum importabile videbatur. Perfidus enim barbarus (vt ex Sidonio audies) haud minus quam regnũ curabat propagare perfidiam; Arianamq. hæresim, quam semper Galliæ instar veneni penitus respuissent, Gallis propinare fategit. Quænam autem per eum dira clades Gallicanis Ecclesijs, quæ sub eius ditione positæ erant, illata fuerit, in medium adducamus. Suppetit nobis in tanta rerum obscuritate veluti accensas faces suis litteris Sidonius Apollinaris ea potissimum epistola, quam ad Basilium scripsit, dum ille pro concilianda cum Euarico concordia legatione publica fungeretur; petens ab eo, vt memor esset in foedere sanciendo Catholicæ pietatis, vt in posterum bene consultum esset afflictatis Ecclesijs & fidei barbarico furore depressæ. Epistola autem sic se habet^b:

Sunt nobis munere Dei, nouo nostrorum temporum exemplo, amicitiarum vetera iura; diuq. est quod inuicem diligimus ex æquo: Porro autem quod ad communem conscientiam pertinet, tu patronus: quamquam hoc ipsum præsumptuose arroganterq. loquar. Namque iniquitas mea tanta est, vt mederi de lapsuum eius assiduitate vix etiam tuæ supplicationis efficacia queat. Igitur quia mihi es quam patrocinio, tam dilectione bis dominus, pariter & quod memini probe quo polleas igne sensuum, fonte verborum, qui viderim Modaharium ciuem Gothum Arianæ hæreseos iacula vibrantem, quo tu spiritualium testimoniorum mucrone confoderis: seruata ceterorum tam reuerentia quam pacè Pontificum: non iniuria tibi desero*, qualiter Ecclesiasticas caulas istius aeris lupus, qui peccatis pereuntium saginatur animarum, clandestino morsu necdum intellecti dentis arrodit.

Namque hostis antiquus quo facilius insultet balatibus ouium destitutarum, prius dormitantum incipit ceruicibus imminere pastorum. Neque ego ita mei meminens non sum, vt nequaquam me hunc esse reminiscar, quem longis adhuc abluenda fletibus conscientia premat:

^a Sidon. lib. 5. epist. 4.

COLLAPSA OLIM DISCIPLINA ROGATIONVM.

* & sternatorum

ROGATIONVM VSVS VBIQVE DIFFVSVS.

^b Extat tom. 7. Bibl. sanct. inter Atoni Auiti scripta.

^c Gregor. Turon. lib. 2. f. 34.

^d Conc. Aurelian. c. 29.

ENDORMA

^e Gregor. Turon. de miracul. S. Iuliani c. 2.

CAPVT S. IULIANI CVM CORPORE S. FERREOLI.

NOVA BASILICA A MAMERCIO ERÆGTA.

INVENTIO SS. MARTYRVM.

^a Greg. de mirac. S. Iuliani c. 1.

STATUS ECCLESIAE GALLICANAE.

^b Sidon. lib. 7. epist. 6. SIDONII EPISTOLA AD BASILIVM.

* desero

premat : cuius stercora tamen (sub ope Christi) quandoque mysticis orationum tuarum A
 rastris eruderabuntur . Sed quoniam supereminet priuati reatus verecundiam publica fa-
 lus ; non verebor, etsi carpat zelum in me fidei sinister interpres , sub vanitatis inuidia cau-
 sam prodere veritatis . Euarix Rex Gothorum quod limitem regni sui , rupto dissolutoq,
 fœdere antiquo , vel tutatur armorum iure , vel promouet : nec nobis peccatoribus hic
 accusare , nec vobis sanctis hic discutere permissum est . Quin potius si requiras ; ordinis
 res est , & vt diues hic purpura byssoq. veletur , & Lazarus hic vlceribus & paupertate fe-
 rriatur : Ordinis res est , vt (dum in hac allegoria versamur) Aegyptius Pharaon incedat
 cum diademate , Israelita cum cophino : Ordinis res est , vt dum in hac figurata Baby-
 lonis fornace decoquimur , nos cum Hieremia spiritualem Hierusalem suspiriosis planga-
 mus vlulatibus ; & Assur fastu regio tonans , Sanctorum sancta proculcet . Quibus præsen-
 tium ego futurarumq. beatitudinum vicissitudinibus inspectis , communia patientius in-
 commoda fero : Primum , quod mihi quæ merear introspectanti , quæcumque aduersa
 prouenerint , leuiora reputabuntur : dein , quod certum scio , maximum esse remedium in-
 terioris hominis , si in hac area mundi varijs passionum flagellis trituretur exterior .

DE IUDICIA
 CVLTA
 ED ORDINA
 TA

Sed , quod fatendum est , præfatum Regem Gothorum , quamquam sit ob virium me-
 rita terribilis , non tam Romanis mœnibus , quam legibus Christianis insidiaturum pau-
 sco : Tantum (vt ferunt) ori , tantum pectori suo , Catholici intuitio nominis acet* , vt
 ambigas , amplius ne suæ gentis , an suæ sectæ teneat principatum . Ad hoc , armis potens ,
 acer animis , alacer annis , hunc solitum patitur errorem , quod putat sibi tractatum con-
 filiorumq. successum tribui pro religione legitima , quem potius assequitur pro felicita-
 te terrena .

DE EVARICO
 REGE PERSE-
 CVTORE .
 * accersit

Propter quod discite cito Catholici status valetudinem occultam , vt apertam festi-
 netis adhibere medicinam : Burdegala , Petrogorij , Ruteni , Lemouices , Gabalitani ,
 Helufani , Vasates , Conuenæ , Auscenses , multoq. iam maior numerus ciuitatum (sum-
 mis sacerdotibus ipsorum morte truncatis , nec vllis deinceps Episcopis in defunctorum
 officia successis , per quos vtique minorum ordinum ministeria subrogabantur) latum spi-
 ritualis ruinæ limitem traxit , quem fere constat sic per singulos dies morientium Patrum
 proficere defectu* , vt non solum quoslibet hæreticos præsentum , verum etiam hæresiar-
 chas priorum temporum potuerit inflectere : ita populos excessu Pontificum orbatos , tri-
 stis intercisæ fidei desperatio premit , nulla in desolatis cura diœcesibus parochijsq.

* suffectu

Videas in ecclesijs aut putres culminum lapsus , aut valuarum cardinibus auulsis , ba-
 silicarum aditus hispidorum veprium fruticibus obstructos . Ipsa (proh dolor !) videas
 armenta non modo semipotentibus iacere vestibulis , sed etiam herbosa viridantium al-
 tarium latera depasci . Sed iam nec per rusticas solum solitudo parochias , ipsa insuper
 vrbana ecclesiarum conuenticula rarefcunt . Quid enim Fidelibus solatij superest ,
 quando clericalis non modo disciplina , verum etiam memoria perit ? Equidem cum cle-
 ricus quisque defungitur , si benedictione succidua non accipiat dignitatis heredem , in
 illa ecclesia sacerdotium moritur , non sacerdos . Atque ita quid spei restare pronuncies ;
 vbi facit terminus hominis finem religionis ? Altius inspicite spiritualium membrorum
 damna : profecto intelligetis , quanti subripiuntur Episcopi , tantorum nobis populorum fi-
 dem periclitaturam .

MISERANDA
 ECCLESIA-
 RVM SOLI-
 TVDO .

Taceo vestros Crocum , Simpliciumq. collegas , quos cathedris sibi traditis elimina-
 tos , similis exilij cruciat pœna dissimilis . Namque vnus ipsorum se dolet non videre quo
 redeat : alter se dolet videre quo non redit . Tu sacratissimorum Pontificum Leontij , Fau-
 sti , Græci , vrbe , ordine , charitate medius inueniris : per vos mala fœderum currunt : per
 vos regni vtriusque pacta conditionesq. portantur . Agite quatenus hæc sit amicitia , con-
 cordia principalis : vt Episcopali ordinatione præmissa , populos Galliarum , quos limes
 Gothicæ sortis incluserit , teneamus ex fide , si non tenemus ex fœdere . Memor nostri es-
 se dignare , domine Papa .]

EXILIA EPI-
 SCOPORVM .

Meminit huius epistolæ Sidonij ad Basilium etiam Gregorius Turonensis , cum cladem
 huius temporis Ecclesiarum in Gallijs narrat his verbis^a : Huius tēpore , nempe S. Patientis
 Lugdunensis Episcopi , Euarix Rex Gothorum excedens Hispanum limitem , grauem in
 Gallijs super Christianos intulit persecutionē . Truncabat passim peruersitati suæ non con-
 sentientes , clericos carceribus subiciebat : sacerdotes vero alios dabat exilio , alios truci-
 dabat : nam & ipsos sacrorum templorum aditus spinis iusserat obserari , scilicet vt raritas
 ingrediendi

a Gregor. Turon.
 lib. 2. c. 25.
 CLADES GAL-
 LIC. ECCLES.
 SVB EVARI-
 CO .

A ingrediendi obliuionem faceret fidei . Maxime tunc Nouempopulanæ , geminæq. Germa-
 niæ vrbes hac tempestate depastæ sunt . Extat hodie quoque & pro hac causa ad Basilium
 Episcopū nobilis Sidonij ipsius epistola , quæ hæc ita loquitur . Sed persecutor non post mul-
 tum vltione diuina percussus interiit .] hæc Gregorius . Num vero sancita sit per Basilium le-
 gatum pax inter Romanos & Gothos , nullus est qui affirmet . Quod autē pertinet ad Sim-
 plicium Episcopū vna cum Croco Antistite exule : mentio est apud eundem Sidonium in
 concione habita in electione Simplicij , ipsum iam ante in carcerem coniectum , fuisse di-
 uinitus liberatum . sunt hæc eius verba : Postremo (inquit) iste est ille , carissimi , cui in
 tenebris ergastularibus constituto multipliciter obserata barbarici carceris diuinitus clau-
 stra patuerunt .] hæc Sidonius , rem sui magnitudine notam , scientibus , paucis attingens
 potius , quam narrans . Qui igitur ante Episcopatum adeo egregium summæ sanctitudi-
 nis specimen edidit , iam ad Episcopatum euectus , maiori quoque attollitur virtutum
 fastigio , quibus dignus factus sit iterata confessione duplicem promerere coronam , alte-
 ram carceris tenebris illustratam , exilij alteram pœna conspicuam .

At vero tot tantisq. ærumnis Ecclesiæ Gallicanæ ad malorum culmen accessit ingens
 penuria , cuius Gelasius Papa meminit in Andronicū scribens : sed Sidonius de ea pluribus
 agit , cum S. Patientis Lugdunensis Episcopi effusam erga pauperes largitatem commēdat .
 Magna plane Dei prouidentia factum est , vt inter tot tantaq. flagella eodem tempore cla-
 ruerint in Gallia viri mirificæ sanctitatis , & inter alios nobilis Ecclesia Lugdunensis tunc
 consecuta fuerit magnum pastorem illum S. Patientem Antistitem exemplar perfectissimi
 sacerdotis , cui dedit Deus vt apud barbarum Regem & Arianum hominem gratiam inue-
 niret . Tanta enim debentur virtutibus præmia , vt etiam hostes ad sui venerationem com-
 pellant . Factumq. est magno quidem miraculo , vt qui respuisset Rex superbissimus cum
 Romano Imperatore fœdus inire , Patienti tamen Episcopo sese veneratione subijceret .
 Quantum igitur hac libertate sanctissimus Præsul bene vsus profuerit afflictatis Catholi-
 cis atque deuastatis Gothico furore Galliarum Ecclesijs , ex epistola discas Sidonij Apol-
 linaris , quam etiam citat Gregorius Turonensis^a , vt eam legendi iniiciat desiderium : sic
 enim se habet^b :

EVARICVS
 REX REVERE-
 TVS S. PA-
 TIENTEM E-
 PISCOP. LGV-
 DVN .

Aliquis aliquem , laudet scilicet : Ego illum præcipue puto suo viuere bono , qui viuuit
 alieno ; quiq. Fidelium calamitates , indigentiumq. miseratus , facit in terris opera celo-
 rum . Quorsum ista hæc ? inquis . Te sententia quam maxime , Papa beatissime , petit ; cui
 non sufficit illis tantum necessitatibus opem ferre , quas noueris ; quiq. vsque in extimos
 terminos Galliarum charitatis indage porrecta , prius soles indigentium respicere causas ;
 quam inspicere personas . Nullius obest tenuitati debilitatique , si te expetere non possit :
 Nam præuenis manibus illum , qui non valuerit ad te pedibus peruenire . Transiit in alienas
 prouincias vigilantia tua , & in hoc curæ tuæ latitudo diffunditur , vt longe positorum con-
 soletur angustias : & hinc fuit , vt quia crebro te non minus absentum verecundia , quam
 præsentum querimonia mouet , sæpe terferis eorum lacrymas , quorum oculos non vidi-
 sti . Omitto illa , quæ quotidie propter defectionem ciuium pauperatorum , irrequietis to-
 leras excubijs , precibus , expensis . Omitto te tali semper temperamento , sic semper hu-
 manum , sic abstemium iudicari , vt constet indefinenter Regem præsentem præandia tua ,
 Reginam laudare ieiunia . Omitto te tanto cultu Ecclesiam tibi creditam conuenustare ,
 vt dubitet inspector , melius ne noua opera consurgant , an vetusta reparentur . Omit to per
 te plurimis locis basilicarum fundamenta consurgere , ornamenta duplicari .

a Greg. Turon.
 lib. 2. c. 24.
 b Sidon. lib. 6.
 epist. 12.
 DE MVNIFI-
 CA LARGI-
 TATE S. PA-
 TIENTIS .

E Cumq. multa in statu fidei tuis dispositionibus augeantur , solum hæreticorū numerum
 minui , teq. quodam venatu Apostolico feras Photinianorum mentes spiritualium præ-
 dicationum cassibus implicare , atque a tuo barbaros iam sequaces , quotiens conuincun-
 tur verbo , non exire vestigio , donec eos a profundo gurgite erroris felicissimus anima-
 rum piscator extraxeris . At horum aliqua tamen cum reliquis forsitan communicanda col-
 legis : illud autem deberi tibi quodam (vt Iuriconsulti dicunt) præcipuo titulo , nec
 tuus poterit ire pudor inficias , quod post Gothicam depopulationem , post segetes incen-
 dio absumptas , peculiari sumptu inopiæ communi per desolatas Gallijs gratuita frumēta
 misisti ; cum tabescentibus fame populis nimium contulisses , si commercio fuisse species
 ista , non munere . Vidimus angustas tuis frugibus vias : vidimus per Araris & Rhodani ri-
 pas , non vnum quod vnus impleueras , horreum . Fabularum cedant figmenta . Genitilium
 ille quasi in cælum relatus pro reperta spicarum nouitate Triptolemus , quem Græcia sua

HÆRETICI
 CONVERSAD
 FIDEM A S.
 PATIENTE .

caementarijs, pictoribus, significibusq. illustris, sacrauit templis, formauit statuis, effigia-
uit imaginibus: Illum dubia fama conciliat per rudes adhuc & Dodonigenas populos
duabus vagum nauibus, quibus poetæ deinceps formam draconum deputauerint ignotam
contulisse sementem: Tu (vt de mediterranea taceam largitate) victum ciuitatibus Tyr-
rheni maris erogaturus, granaris potius duo tuis flumina, quam duo nauigia complesti.
Sed si forte Achaicis Eleufinæ superstitionis exemplis, tamquam minus idoneis, religio-
sus laudatus offenditur: seposita mystici intellectus reuerentia, venerabilis patriarchæ
Ioseph^a historiam comparemus, qui contra sterilitatem septem vberes annos infecutura-
ram, facile prouidit remedium, quod præuidit. Secundum tamen moralem senten-
tiam nihil iudicio meo minor est, qui in superueniente simili necessitate non diuinat, &
subuenit.

a Genes. 41.

CIVITATES
SVBLEVA-
TAE A S.PA-
TIENTE.

Quapropter etsi ad integrum conijcere non possum, quantas tibi gratias Arelatenfes, B
Regienfes, Aueniocus, Araufionensis quoque, & Albenfis, Valentinæq. necnon & Tricaf-
finæ vrbis professor exoluat; quia difficile est eorum ex affe vota metiri, quibus noueris
alimoniam sine affe collatam: Aruerni tamen oppidi ego nomine vberes perquam gra-
tias ago; cui vt succurrere meditare, non te communitio prouinciæ, non proximitas ci-
uitatis, non opportunitas fluuij, non oblatio pretij adduxit. Itaque ingentes per me re-
ferunt grates, quibus obtrigit per panis tui abundantiam ad sui sufficientiam peruenire.
Igitur si mandati officij munia satis videor expleffe, ex legato nuncius ero. Ilicet scias vo-
lo, per omnem fertur Aquitaniam gloria tua: amaris, laudaris, desideraris, excoleris
omnium pectoribus, omnium votis. Inter hæc temporum mala, bonus sacerdos, bonus
pater: bonus es, quibus operæpretium fuit, fieri famem suam periculo, si aliter esse non
poterat tua largitas experimento. Memor nostri esse dignare, domine Papa.] C

*b Gregor. Turon.
lib. 2. c. 24.
ECCICIVS SE-
NATOR PAU-
PERVM NV-
TRITOR.*

Commendatur in eadem Galliarum inopia liberalitas Ecclicij viri clarissimi (de quo plu-
ra superius) cognati eiusdē Sidonij Apollinaris; de eo enim ista Gregorius habet^b: Sed tem-
pore Sidonij Episcopi magna Burgundiam fames oppressit. Cumq. populi per diuersas
regiones dispergerentur, nec esset vllus qui alimoniam pauperibus largiretur: Ecclicius
quidam ex Senatoribus huius Sidonij propinquus magnam tunc rem in Deo confusus fecit
se perhibetur: Nam inualefcente fame, misit pueros suos cum equis & plaustris per vici-
nas sibi ciuitates, vt eos qui hac inopia vexabantur, sibi adducerent. At illi euntes, cun-
ctos pauperes, quotquot inuenire potuerunt, adduxerunt ad domos eius: ibiq. eos per om-
ne tempus sterilitatis pascens, ab interitu famis exemit. Fueruntq. (vt multi aiunt)
plusquam quatuor millia promiscui sexus. Adueniente autem vbertate, ordinata iterum
cuestione, vnumque in locum suum restituit. Post quorum discessum vox e cælo ad
eum lapsa peruenit: Ecclicii, Ecclicii, quia fecisti rem hanc, tibi & femini tuo panis non deerit
in sempiternum, eo quod obedieris verbis meis, & famem meam refectioe pauperum sa-
tiaueris. Quem Ecclicium miræ velocitatis fuisse multi commemorant: Nam quadam
vice multitudinem Gothorum cum decem viris fugasse perscribitur.] hæc Gregorius. Sed
quodnam fuerit huiusmodi ab Ecclicio adeo præclarum bellicæ virtutis editum specimen,
suo loco superius dictum est.

*c Eugip. in Vit.
S. Seuer. c. 17.
18.
DECIMARVM
SOLVTIONE
CONSULTVR
FRVGYM CO-
PIAE.*

Quæ Gallias vexauit dira fames, æque afflixit Rætios, Noricos, & alios Boreales popu-
los his finitimos: sed quomodo per S. Seuerinum fuerit propulsata hortando populum ad
decimarum solutionem, Eugipius^c ita narrat, vbi ante retulisset de his qui cū decimas of-
ferre neglexissent, secundum prædictionem eiusdem viri Dei ab hostibus grauiter vexati
fuerunt: Ciues quoque (inquit) ex oppido Lauriaco, crebra quondam S. Seuerini exhor-
tatione commoniti licet, frugū decimas pauperibus offerre distulerant. Quibus fame con-
strictis, iam maturitate messium flauescente, vicina subsidia monstrabantur. At vbi rubi-
ginis improuisa corruptio frugibus nocitura comparuit, mox ad ipsum conuenere prostra-
ti, poenas suæ contumaciæ confitentes. Miles vero Christi Seuerinus fessos verbis spiri-
tualibus alleuabat, dicens: Si decimas obtulissetis pauperibus, non solum æterna merce-
de frueremini, verum etiam commodis possetis abundare præsentibus: sed quia culpam
propria confessione castigatis, de Domini pietate polliceor, quod rubigo præsentis tem-
poris tam valida, penitus non nocebit; tantum fides vestra vterius non vacillet. Ve-
rum ciues ad persoluendas decimas hæc promissio reddidit promptiores. Tunc, vt so-
lebat, hortatus est iudici ieiunium. Quo expleto, placidus imber desperatæ messis
amputauit incommoda.] hætenus de his Eugipius, qui harum rerum præfens fuit in-
spector

A spector, inhærens viro sancto discipulus. At de penuria huius temporis satis.
Quod vero ad Orientalis Ecclesiæ statum pertinet, pessime ille quidem se habuit: si-
quidem nefarius & sacrilegus parricida inuasor sedis Alexandrinæ Timotheus (de quo
plura superius dicta sunt) cum per suos Eutychnos exilij liberationem obtinuisset, quo
damnatus fuerat a Leone Imperatore; vehementiori furore succensus, quem in exilij soli-
tudine aluerat, & maioribus auxerat incrementis, reuertitur Alexandriam fretus fiducia
hæreticorum Dioscori memoriam adhuc honoribus prosequentium; atque Timotheum
iam subrogatum Catholicum Antistitem e sede remouet; a quo inuito licet extorsit nomi-
nationem Dioscori, aliter occidendo vt Proterius, nisi ipsi tyrannice mortem intentan-
ti obtemperasset. Sic igitur expulso Orthodoxo Timotheo, Timotheus item nomine se-
dem illius inuadit apostata, sedetq. in sacratissimo Marci throno portentosum idolum,
B longe superans quotquot monstra olim coluisset Aegyptus. Quæ vero in Orthodoxos
omnes nomen Dioscori execrantes potitus iam summa rerum crudelis debacchator ad-
miserit, facilius est cuique cogitare, quam scribere. Illud satis ad nefarij hominis indi-
candam infrenem cum potestate iunctam audaciam, arctam sibi visam Alexandriam ef-
se aream, & vniuersam Aegyptum exiguum esse campum ad impietatis exercendam pa-
læstram, & ostentandam in scena perfidiam: Quamobrem consilium inijt Constantino-
polim veniendi, vbi sciret se Comitum Eutychnorum pollere collegio, & Imperatoris fa-
uore fulciri.

TIMOTHEVS
EXILIO LIBE-
RATVS AVDA-
CIORA PRÆ-
SUMIT.

Adnauigat igitur hoc item anno Constantinopolim, regiamq. homo ventosus ciuita-
tem ingreditur pompa triumphi. Etenim veluti fidei Catholicæ defensori, hæresum ex-
pugnatori, & gloriam captanti ex his quæ exul passus erat (vt iactabat) pro fide confessor,
C & quæ aduersus alios egisset ceu vindex religionis offensæ, occurrunt ei atque concur-
runt Eutychni omnes ouantes, & faustis vocibus acclamantes illud Dauidicum sacrum
carmen, quo pueri Hebræorum^a ingredientem Hierosolymam profecuti sunt Dominum,
dicentes: Benedictus qui venit in nomine Domini.] Talibus namque exceptus est canti-
cis Constantinopoli nefandus hæreticus & conspersus sanguine necati Pontificis parricida,
qualibus nec Magnus Athanasius post tot de seruata Catholica fide, deuictis hæreticis
Imperatoribus, erecta trophea, fuerit honoratus.

TIMOTHEVS
VENIT CON-
STANTINO-
POLIM.

a Matth. 21.

Hæc quidem haud mediocrem inusserunt notam Zenoni Imperatori, ante cuius oculos
ista fiebant: adeo vt (etsi dici Catholicus, tantoq. ornari titulo cupiebat) vehementi
valde suspitione laboraret occultæ cum Eutychnis hæreticis societatis, qua semper an-
tea haud mediocriter aspersus fuerat ob susceptum improbi Petri Fullonis patrocinium.
D Quod vero palam Zeno non proderet quam alebat impietatem, ius imperandi coercuit: ni-
mirum quod sciret maximam ciuium partem, necnon prouinciales ferme omnes fidei stu-
dere Catholicæ. quamobrem licet Timotheus eiusmodi fuisset plausu Eutychnorum ex-
ceptus, tumultuante populo Orthodoxo, & resistentibus clericis atque monachis, haud va-
luit cuncta quæ mente conceperat adimplere. Profuit tamen ista turbatio, quod cōplures
Eutychni, qui hætenus sub Catholico nomine inter Catholicos latuissent, adiungentes
se mox Timotheo, quales essent, detecti, perspicue apparuerint; prout testatur Simplicius
Papa in litteris ad presbyteros Cōstantinopolitanos, de quibus suo loco dicemus. Sed quid
præterea petulans & dolosus hæreticus? vafro quidē consilio aggreditur Zenonem Impera-
torem, non quasi ipse iniuriam intulisset, sed potius passus esset: atque vt videretur bonam
causam fouere, instantibus precibus agere cœpit, vt iuberet œcumenicam Synodum cogi.
E id quidem litteræ itidem Simplicij Papæ ad Acacium postea datæ declarant, necnon quæ
ab eodem ad Zenonem sunt scriptæ.

Enituit tunc præsertim clericorum atque monachorum summa animi in resistendo
Timotheo constantia. Etenim cum quæreret ipse cum suis aliquam occupare basilicam,
omnes eodem ferme momento fuerunt ab ijs occlusæ atque defensæ. Verum ille ser-
pentis instar exclusus vndique, foraminum latibula ad synaxes agendas captare studuit:
in priuatorum namque domibus sectarios suos colligere frequentabat. Quod indigno fe-
rentes animo presbyteri atque Archimandritæ Constantinopoli degentes, vt tot tantisq.
malis consulere, ad vnicum & consuetum remedium se conuertunt: At quodnam istud?
illud quidem, quod etsi non præsentaneum, efficacissimū tamen esse scirent; nimirum vt le-
gationem mitterent ad Romanæ sedis Antistitem, quem scirent pastorali regimine cunctis
esse præfectum Ecclesijs, præstiterant olim istud ipsum, cum ibidē Constantinopoli hæresis

ARCHIMAN-
DRITAE LE-
GATIONEM
MITTUNT AD
ROM. PONTIF.

LEGATIO
EPIPHANII
AD ROM.
PONT.

Nestoriana esset oborta, atque rursus iterum cum postea ingrueret hæresis Eutychia-
na, multosq. seduceret. Sic igitur delecto viro frugi Epiphano, eidem ad Romanum
Pontificem legationem decernunt; cui litteris significant quanta Timotheus homo ne-
farius recens scelera Alexandriae admisisset, & quæ summa audacia Constantinopoli
pertentasset.

Epiphanius igitur acceptis epistolis a presbyteris & Archimandritis, pluribus detentus
in via impedimentis, nonnisi ad finem anni huius Romam peruenit. At illud quidem ma-
gnam Simplicio Papæ admirationem attulit, quod Acacius, cuius muneris erat aduersus
inuadentem gregem lupum consurgere, & clamoribus saltem propellere, redditus plane
canis mutus non valens latrare, nihil penitus ad ipsum Simpliciū scripserit: Tacuisse au-
tem in gratiam Zenonis, idem Pontifex sensit; quod & scripsit in litteris redditis ad pre-
sbyteros & Archimandritas. Quid autem his acceptis Simplicius Papa præstiterit, litteræ
ab eo scriptæ tum ad eosdem a quibus acceperat, & aliæ ad Zenonem Imperatorem, nec-
non & ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum datæ declarant: quæ quod missæ
esse reperiantur anni sequentis exordio, suo loco de illis agemus: ex quibus cuncta hæc
quæ sunt de Timotheo dicta, breuiori compendio describuntur.

ZENO IMP.
SINENS SE-
CVM DEGERE
HÆRETICOS
DAT POENAS

At non impune ista reliquit Deus vindex Catholicæ pietatis, qui æqua lance pensata
vindiçta contra Zenonem eius æmulum concitauit, & aduersus vulpem Basiliscum immisit:
passus est proditorem, Zeno qui fuit libere agere hæreticum proditorem: Qui igitur ab
exilio iuste damnatum Timotheum soluit, & Alexandriae sedem alterius iterum inuadere
iniquè permisit: pati cogitur intempestiue tyrannum, a quo priuetur Imperio: Qui de-
mum non cohibuit hæreticum parricidam Constantinopolim ingredientem cum trium-
pho, passus est hostem, ipso fuga lapsa, Regiam occupantem. At hæc quidem diuini-
tus immissa vindiçta haud diutius dilata est, sed peccatis exigentibus accelerata: quomo-
do autem id acciderit, sequenti anno dicturi sumus. Quod vero reliquum est huius anni
Zenonis rerum gestarum: illud laudabiliter constitutione^a edita sanxit, vt quique Præ-
fecti atque Iudices, post functionem muneris absolutam, quadraginta dierum spatio ibi-
dem, vbi magistratum gesserant, commorari deberent, reddituri de se omnibus exigenti-
bus rationem.

a l. i. c. vt om-
nes Iudices.

Quod rursus ad Simpliciū Papam pertinet: hoc ipso, nempe post Consulatum Leo-
nis anno, Gaudentio Episcopo Aufiniensis Ecclesiæ, ob illicitas ordinationes ab eo habitas,
ius ordinandi penitus abrogauit^b, proximo illud Episcopo delegans: & male diuidentem
redditus Ecclesiasticos, administratione prorsus interdixit; cum & more Ecclesiæ consue-
to oblationes ita partiendas esse præcepit, nempe vt ei ex his vna dumtaxat portio debe-
retur, vna itidem clero, duæ vero in ecclesiæ fabricam & in peregrinos ac pauperes erogar-
entur. Plane accidit vt nulla ferme alia Ecclesiastica sanctio adeo frequens vt ista, edi-
ta, iterata, & inculcata reperiatur, & quæ minus, avaritia hominum resistente, seruata,
custoditaq. esse noscatur: præter ista enim quæ de eiusmodi institutione sunt dicta, Gela-
sius qui post Felicem Simplicii successorem sedit, eadem rursus ingerit atque repetit, &
alij Romani Pontifices iterarunt, vt pluribus suo loco dicemus.

b Simpl. epist. 2.
GAUDENTIO
INTERDICTA
ORDINATIO.

Hoc eodem anno sub secundo Consulatu Zenonis Augusti migrasse ex hac vita magni
nominis anachoretam Gerasimum, Cyrillus affirmat, eiusq. recenset præclare res gestas,
quarum aliquæ ab imprudente auctore sunt adscriptæ S. Hieronymo. tu ipsas consule apud
diligentem & veritatis cultorem illorum temporum florentem historicum^c. Iam vero ad
sequentis anni res gestas transeamus.

GERASIMI
ANACHORETI
TVS.
c Cyrill. in Vita
S. Euthymij die
20. Ianuarij
apud Syr.

d Cassiodor. in
Chron.

Anno, qui sequitur, Christi quadringentesimo septuagesimosexto, Basiliscus & Ar-
matus creati sunt Consules, amboq. in Oriente; quod Occidentale Imperium cre-
bris concussionibus agitato, iam ad proximum casum vacillans, nullum penitus dede-
rit Fastis Consulem: Cum (vt inquit Cassiodorus^d) sub Odoacre Orestes & frater eius
Paulus extincti sunt. Rebellauerant isti a Nepote Augusto, & Augustulo Imperij habenas
crediderant: ipse vero Augustulus in Lucullano Campaniæ prope Neapolim sito castello ab
eodem

A eodē Rege barbaro est relegatus, vt Marcellinus^a testatur: sicq. Occidentale Imperiū peni-
tus collapsum est, & deuolutū ad barbaros. Habet Eugipius in epistola ad Paschasium, hoc
tempore Primenium quemdam nobilem Italiæ presbyterum, quod plurimum diligeretur
ab Oreste, adeo vt veluti eius pater haberetur; illo occiso, ad Noricos confugisse, poti-
tumq. ibi fuisse consortio viri sanctissimi Seuerini. Summā vero rerū consecutus Odoacer
Rex Erulorum, cum extinctis aduersarijs Italiæ libere dominaretur, modeste tamen tanta
vltus est felicitate: etenim (vt Cassiodorus testatur in Chronico) a purpura, regalibus indu-
mentis, atque a nomine Imperatoris abstinuit. Regnauit autē annos tredecim absolutos, &
quartumdecimum inchoauit, vt sanctus Seuerinus olim prædixerat, de quo ista narrat Eu-
gipius^b: Dum memoratum Regem multi nobiles coram sancto viro humana (vt fieri so-
let) adulatione laudarent; interrogat quem Regem tantis præconijs prætulissent. Respon-
dentibus illis, Odoacrem: inquit vir Dei: Odoacer integer erit inter tredecim & quatuor-
decim annos: videlicet regnum integrum significans.]

a Marcellin. in
Chron.

ODOACER RE
GNAT IN ITA
LIA.

b Eugip. in Vita
S. Seuerini.
S. SEVERINI
PRAEDICTIO
DE TEMPORE
REGIS ODOA-
CRIS.

Ceterum iste (idem inquit Eugipius) potitus iam Italia, sancto Seuerino familiares lit-
teras direxit, rogans, vt quicquid ab eo vellet, peteret; memor illius præfagij, quo eum
quondam prædixerat regnaturum. Quibus Sanctus alloquijs inuitatus, Ambrosium quem-
dam exilio damnatum iussit absolui.] hæc ipse. Porro quod ad Ambrosium spectat, hunc
illum esse putamus, qui post hæc (vt dicemus anno sequenti) se in Britanniam contulit, &
magnis sumptis spiritibus rem egregiam aggressus, insulam illam oppressam a barbaris li-
berauit. sed de his suo loco. Quod rursus pertinet ad Odoacrem, illud plane memoria
dignum est, nullum factum ab eo negotium rebus sacris, quantumlibet Arianus esset: co-
nanti vero postea Arianismum in Urbem inferre, restitisse eidem magno animo Gela-
sium Papam, suo loco dicemus. Sed & multa petentibus Episcopis Orthodoxis eundem
Principem indulgisse, testatur Ennodius diaconus Ticinensis; qui dum res gestas sancti E-
piphanijs eiusdem ciuitatis Episcopi narrat, de eodem ait, petiisse ab Odoacre pro suis ciui-
bus quinquennium indulgentiæ tributorum, quæ Orestes tyrannica imposuerat potestate;
obtinuisseq. ipsum quæ ab eodem Odoacre petierat.

Vides a Deo immissum barbarum, qui pauperes sub intolerabili tributorum fasce de-
pressos solueret. Hæc sunt plane quæ nouus ille huius sæculi Hieremias, Saluianus videlicet
Massiliensis Episcopus, deplorauit; nimirum ob durum intolerabileq. Romanorum domi-
nium a Deo vltore euocatos ab extremis Orbis glacialis partibus Erulos maioribus haud
adeo cognitos; de quorum habitatione & vultus colore hæc habet Sidonius in epistola
ad Lampridium^c:

DEI VINDI-
CTA IN RO-
MANOS VN-
DE PROGRES-
SA.

c Sidon. lib. 8.
epist. 9.

D *Hic glaucis Erulus genis vagatur
Imos Oceani colens recessus
Algofo prope concolor profundo.*] Ex quibus plane intelligere valeas, ab irato
numine ignotos e longe euocatos barbaros ad cladem Imperij Occidentalis sub Rege
etiam Ariano; qui tamen, si non fide Catholica, præstaret certe clementia, alijsq. virtuti-
bus Romanos emergentes novos tyrannos antecelleret.

Sed & vnde etiā ad tantam vindiçtam progressa sit ira Dei, audi Gelasium Papam in An-
dromachum ista scribentem^d aduersus eos qui Lupercalia adhuc esse retinenda clamarent,
quæ ipse Romæ a Christianis celebranda penitus interdixit: Ego (inquit) certe absoluiam
conscientiam meam; ipsi videant qui iustis admonitionibus obedire neglexerint: quod
etiam prædecessores meos forsitan fecisse non ambigo, & apud Imperiales aures hæc sum-
mouenda tentasse: & quia auditos esse non constat, dum hæc mala hodie quoque per-
durant, ideo hæc ipsa Imperia defecerunt; ideo etiam nomen Romanorum, non re-
motis etiam Lupercalibus, vsque ad extrema quæque peruenit. & ideo ea nunc sum-
mouenda suadeo, &c.] hæc Gelasius: quibus plane Dei iustum iudicium comprobe-
tur, ibi penitus Romanum Imperium defecisse, vbi ad propagandam Romanam Rem-
publicam inuenta Lupercalia, post tot sæcula Christi regnantis, adhuc insano studio fre-
quentarentur.

d Extat rom. in
epist. Rom. Rom.
is.

Quanta autem fuerit hoc anno illata clades Aemiliæ atque Tusciæ, ceterisq. vici-
nis prouincijs, in quas primo impetu barbari grassati sunt; ex ipso item Gelasio ista ac-
cipe^e: Quid Tuscia, quid Aemilia, ceteraq. prouinciæ, in quibus hominum pene
nullus existit, vt bellica necessitate consumerentur? &c.] Funestissimum planè tem-
pus omnibus luctum implacabilem afferens. Quis enim ad tantam molis ruinam vicinus
paries

e Gelas. in An-
drom.

paries non quassatus? Quis tanto Imperij Romani casu non æque depressus est atque A prostratus?

Ita quidem, si politicum statum consideres: sed maiori intelliges esse digna ploratu, si Christianæ religionis huius temporis damna perpendas. Videre namque est totū Christianum orbem sub hæreticorum Principum dominio constitutum, nullumq. penitus Catholicum Regem alicui saltem exiguæ prouinciæ dominari. Etenim Italiam (vt dictum est) Rex Arianus dominio occupat: Gallias itidem Principes Burgundiones & Gothi iidemq. Ariani, & Franchi adhuc Gentiles partiti sunt: Hispaniæ pariter Gothos Arianos dominos patiuntur: Vniuersa Africa Genfericum dirum tyrannum, Arianumq. persecutorem sustinet: Vniuersum vero Orientale Imperium Zenonem Imperatorem Eutythianum hæreticum simulata perfidia bis iniquum experitur.

Quis hæc considerans, animum non despondens, consternatus penitus, mærorem lacry. B mis decoctum silentio deuoret, dum Ecclesiam vehementioribus vndique vndis prope modummersam intelligit? Sed manet terra cæloq. firmior diuina promissio, qua portas inferi, vim omnem satanicam aduersus eam minime præualituram Dominus pollicitus est^a. Fremat igitur quantumuis pelagus, sæuiant venti, grandines increbescant, explodantq. nubes densa fulgura, insuper & deorsum euomant ignes inferi portæ, omnesq. in eam rugiant vt feri leones ibi degentes dæmones: stabit tamen semper ouile Christi, & nauicula Petri incolumis apparebit; in qua licet obdormire qui regit eam Dominus videatur, in tuto tamen res est, quod sciamus omnipotentem ventos tandem eum fore increpaturum & mare.

Sed quo magis pauendus fuit huius temporis status, eo sollicitius ad anteuertenda imminetia vndique pericula, indefessa pastoralis sollicitudine Papa Simplicius laborauit. Etenim cum anno superiore ex relatione fidelissima monachorum Constantinopolitanæ Ecclesiæ accepisset (vt pluribus dictum est) Timotheum inuasorem scelestissimum Ecclesiæ Alexandrinæ non solum ab exilio fuisse solutum, sed etiam libere agere Constantinopoli, ac vires omnes pro hæresi propaganda infumere, fauente clanculo eidem Zenone ipso Imperatore: ad eundem Augustum tunc ipse Romano quidem Pontifice dignam huius anni exordio scripsit epistolam, prudenter dissimulans adscribere ipsi culpam, quem poenitentem vult perpetrati sceleris fieri destructorem, Quam tibi epistolam hic describendam curauimus; sic enim se habet^b:

Zenoni Aug. Simplicius Episcopus. Cuperem quidem, quantum ad meæ spectat deuotionis arbitrium, qua Principes Christianos iugi ueneratione suscipio, debita pietati vestrae continuis officia deferre colloquijs: Sed cum ad huius intentionis augmentum etiam sacræ cura religionis accedat: ratio mihi negotij potioris incumbit, vt simul honorificentiam vobis prona mente persoluam, & causas fidei fidenter insinuem: quia me ad vtramque vel dicata trahit clementiæ vestrae semper affectio, vel respectus ordinis mei & Apostolici moderaminis sollicitudo compellit.

Functus igitur, gloriosissime ac clementissime fili Imperator Auguste, munere salutandi; quæ in Ecclesijs Orientis per hæreticorum latrocinia recidiua rursus dicuntur scandala concitari, nec debeo silere, nec possum. Nam sicut in meam notitiam feruentium pro fide Catholica derulerunt scripta monachorum, comperi Timotheum parricidam, qui Aegyptiacæ pridem vastator Ecclesiæ, in morem Cain (vt lectio diuina testatur^c) eiectus a facie Dei, hoc est, Ecclesiæ dignitate seclusus, etiam per deserta vagus, sceleratæ conscientia diu tormenta passurus in exilium proprii erroris abductus est, resumptis pristini furoris incendijs, conflasse nihilominus agmina perditorum, & Alexandrinæ vrbs Ecclesiam, quam sacerdotali prius sanguine cruentauit, ipsum denuo nunc cruentum depulsione legitimi peruasiffe Pontificis: vt cui illa relegationis humilitas iniicere debuerit, exijs quæ impie gesserat, aculeum poenitendi, nutriendi potius otia tribuisse videatur atrocioris infania: quo proculdubio Cain ipso longe detestabilior approbatur: Ille siquidem a perpetrato semel facinore damnatus abstinuit, hic profecit ad crimina maiora post poenam.

Nec eo tamen scelerum sine contentus, Constantinopolitanam insuper vrbs, recti semper dogmatis amore flagrantem (nè quid intemeratum populator humanæ salutis omittet) ferrur audacter ingressus, & a suæ consortibus prauitatis libenter audisse soli Christo debitam vocem, qua plane non in nomine Domini venire benedictus, sed diuini culminis vsurpator euidenter est monstratus Antichristus: qui cum etiam a communione Catholica

MISERANDVS
CHRISTIA-
NAB REIPVB,
STATVS.

a Matth. 16.

b Simplic. epist.
3. tom. 1. epist.
Rom. Pontif.
SIMPLICIUS
SCRIBIT AD
ZENONEM IM-
PERATOREM.

DE TIMO-
THEI IMMEN-
SIS SCHELE-
RIBVS.

c Genes. 4.

A tholica tam laudabiliter esset exclusus, per quorumdam priuatas domos, resperis humano sanguine manibus, non diuina sacrificia, sed sacrilegia celebrasse memoratur: in quo vtique non est eius firmata susceptio, sed confociorum diuulgata proditio, cum eodem de illa iniquitatis sede, nisi resipiscant, omnimode casuros, quam sicut diabolus pater eius, Altissimo similem se faciens, æternam sibi perfidus construere non desinit ad ruinam.

Hæc, venerabilis Imperator, cum horreat animus vel a tanto gladiatore fuisse tentata: maximo tamen (fateor) stupore detineor, sub vestrae pietatis aspectibus potuisse committi. Quis enim deuotam semper Deo clementiæ vestrae mentem, & Orthodoxis deditam regulis aut ignoret, aut ambigat? quippe qui supernæ dispositionis prouidentia, sicut pro utilitate publica Augustæ memoriæ Marciani pariter & Leonis eruditi virtutibus, sic coram sitis etiam ad Catholicam veritatem sensibus instituti; nec cuiquam omnino sit dubium, pietatem tuam illorum esse fidei sequacem, quorum es successor Imperij. Quæ cum de vestra tranquillitatis animo certa ab omnibus teneantur & fixa, absit vt temporibus vestris, diuini cultus integritas, & antiquitus roborata fidei Catholicæ putetur interpellanda sinceritas.

Respicite, quæso, ad diuina beneficia; & quæ sint vobis collata, perpendite: atque vt hæc prospera valeant permanere; propitiandum esse censete auctorem muneris, non lædendum. Inter quaslibet enim occupationes publicas a religioso Principe magnopere procurandum est, quod eius protegit principatum: & præferenda cunctis rebus est cælestis obseruantia rectitudo, sine qua recta nulla consistunt. Suppetunt affatim clementiæ tuæ (si in Palatij sui requiri mandet Archiuis) cum nostrorum coeuntium definitione maiorum documenta copiosa. Neque enim conscientiam vestram latere credendum est, quæ per cunctas prouincias Orientis ex Imperij vestri arce diffusa sunt, illa scilicet, quæ vel ad Augustæ memoriæ Marciani nihilominus & Leonis, vel ad Chalcedonensis Concilij beatæ recordationis prædecessor meus Leo consulta direxit: quibus ita plâne ac dilucide sacramentum Dominicæ incarnationis exposuit, vt non modo Catholicus, sed ne Christianus quidē valeat nuncupari, quisquis illic redemptionis suæ causas non euidenter agnoscat.

Certe vt facilis vobis necessaria non desit instructio, earumdem exemplaria litterarum ad fratrem & Coepiscopum nostrum Acacium misi vestris sensibus offerenda. Hæc igitur pietas tua recensere dignetur, vel quæ totius Orientis Episcopi de huius prædicationis consensione rescripserint: aspiciet profecto examinata diligenter & veraciter promulgata, atque ideo pestiferæ falsitatis ambagibus nequaquam debere pulsari. Quia re vera quæ de Scripturarum fonte purissimo sincera perspicuaq. manarunt, nullis agitari nebulosæ ver-
D futiæ poterunt argumentis. Perstat enim in successoribus suis hæc & eadem Apostolicæ norma doctrinæ, cui Dominus totius curam ouilis iniunxit, cui se vsque ad finem sæculi minime defuturum^a, cui portas inferi numquam præualituras esse promisit; cuius sententia quæ ligarentur in terris, solui testatus est non posse nec in cælo.

Quapropter clementiam vestram, cui mea vice propensius frater & Coepiscopus meus Acacius supplicabit, precor atque obsecro, vt imitatores facti tantorum & talium prædecessorum, nefandæ præsumptionis operarios Catholico pectore respuentes, regia censeatis potestate cohiberi. Quisquis (sicut prædixit Apostolus^b) præter quam accepimus, seminare molitur, anathema sit. Nullus ad aures vestras perniciosis mentibus surrependi pandatur accessus: nulla retractandi quippiam de veteribus constitutis fiducia concedatur. Quia (sicut sæpius iterandum est) quod Apostolicis manibus cum Ecclesiæ vniuersalis assensu acie meruit Euangelicæ falcis abscindi, vigorem sumere non potest renascendi, nec in Dominicæ vitis fructuam * valet redire propaginem, quod igni deputatum con-
E stat æterno.

Si hæresum denique machinamenta cunctarum Ecclesiasticis prostrata decretis nunquam sinuntur oppugnatione elisa reparari certamina*: ante omnia autem quæso, vt beati Marci Euangelistæ sedes (Alexandrinam loquor Ecclesiam) a cruentissimi prædonis incubatione liberata, Catholico reformetur Antistiti, libertatemq. suam pariter recipiat & quietem. At vero impius parricida, qui diuinis simul est reus legibus & humanis, redactus eodem quo iure fuerat ante detrusus, ab innocentium nece retrahatur animarum: procul a regno pietatis vestrae funesti capitis venena discedant: quæ quoniam salutiferæ prædicationis, auribus obturatis, medicantia verba capere nequiverunt; ab humani conuentus abducta pernicie, in virulentia suæ congrua solitudine contabescant: quo magis ac magis

IMITANDA
PROPOSIT
EXEMPLA
LEONIS ET
MARCIANI
IMPP.

CVRARE STV-
DET ZENO-
NEM EPISTO-
LA S. LEONIS.

a Matth. 16.

b Galat. 1.

* fructiferam

* DE RESTITV-
ENDA IN PRI-
STINVM EC-
CLESIA ALE-
XANDRINA.

magis beati Petri Apostoli voce, qualiscumque sedis eius minister, obtestor, vt inimicos A antiquæ fidei non sinas impune grassari, qui vestros optatis hostes habere subiectos; vt vera confessionis pacem cunctas Domini seruare decernatis Ecclesias, qui Orbem vestri Imperij desideratis tenere pacatum; & vnicam spem salutis, quæ genus hominum ad regna cælestia vitamq. perducit æternam, nulla patiamini parte violari, qui placatum Deum regno vestro cupitis, vel saluti. Data quarto Idus Ianuarij, Basilisco * Augusto Conf.] Verum scias irrepsisse mendum, cum nomen Augusti, loco Armati, positum sit: nondum enim Basiliscus Augustus erat: Armatum vero constat hoc anno fuisse collegam Basilisci in Consulatu, prout omnes Consulares Fasti testantur.

Hæc quidem quæ prudentissime Simplicius Papa ad Zenonem scripsit tamquam ad Catholicum Imperatorem; vt eo modo quæ essent Catholici Imperatoris, ab eo extorquere valeret, sicq. eum præstare cogeret quæ Orthodoxi Principes exhibere soliti essent: cui etiam B vt consulere posset, ne in transuersum ab hæreticis penitus ageretur, epistolam S. Leonis Papæ ad prædecessorem Leonem scriptam eidem ostendendam ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum mittit; quem item rogat vt omni conatu obsistat Timotheo agenti apud Imperatorem vt nouum rursus œcumenicum Concilium cogeretur. Porro ad ipsum Acacium Constantinopolitanum Episcopum Simplicij Papæ litteræ tunc etiam datæ sic se habent:

Simplicius Papa Acacio Episcopo Constantinopolitano.

Quantum presbyterorum & ex diuersis monasterijs Domino seruientium monachorum relatione patefactum est, Ecclesias Domini rursus diabolus inquietat; ita vt excluso Alexandrino sacerdote, hæreticus atque ab vniuersitate damnatus eundem locum, de quo pulsus fuerat, occupasse dicatur: Insuper quibusdam fauentibus, Constantinopolim ausum C fuisse contendere, vt ciuitas Christianorum Principum circa fidei Catholicæ veritatem deuotione præcellens, & Christiana plebs in defensione religionis attentata, hæreticorum prauitate, quæ iam fuerat sopita, turbetur. Sed misericordia Dei, cuius est causa, non defuit, vt Timotheus, qui ab vniuersali Ecclesia sacerdotalibus sententijs & Imperialibus constitutis iuste fuerat segregatus, ad Ecclesiam tuæ dilectionis, vel ad Fidelium domorum limina non permitteretur accedere. Quem conuentus nouos pro se didicimus comminari, resoluti existimantem, quod de se vniuersalis decreuit auctoritas. Vnde quia sanctæ memoriæ prædecessorum nostrorum extante doctrina, contra quam nefas est disputare, quisquis recte sapere videtur, nouis assertionibus nõ indiget edoceri; sed plana atque perfecta sunt omnia, quibus potest vel deceptus ab hæreticis erudiri, vel in vinea Domini plantandus institui: implorata fide clementissimi Principis, vocem faciendæ Synodi fac respui, nec sit apud D aures Imp. Christiani pigra suggestio; quia salus eius & regni ipsius Christus est fortitudo.

Ergo cum prædictis presbyteris ac monachis opportune pietati eius nostro quoque nomine supplica, & legationem hanc pro nobis quoque clementiæ ipsius, ne quid subrepat, insinua: omnium pariter precibus instruat, ne per occupationes publicas quieti Ecclesiasticæ aliquas inimicus moliat invidias; integritati suæ Alexandrinam reddi præstet Ecclesiam, & beati Marci Euangelistæ sede hostem parricidamq. propellat; & qualiter Catholicæ fidei teneatur integritas, in penetralibus aulae suæ dignanter inquirat. quæ ne aliqua forsitan fidei æmulum fraude vitiètur, licet in Ecclesiæ tuæ possint scrinijs inueniri: tamen exemplaria misimus, quæ pietati ipsius præparabis offerre.

Nota namque & omnibus illic potestatibus celebrata, quæ sanctæ memoriæ prædecessor meus Leo ad consultationem Augustæ recordationis Leonis scripserit, & quam veneranter accepta sint recognoscant: appareat sic (vt confidimus) eius imitator fidei, cuius, propitiante Deo, dignior est successor Imperij: sibiq. scriptum æstimet, quicquid ante se Principibus pia est traditum lectione. Illa est namque perennitas, regniq. per seriem propaganda posteritas, si in successore reperitur, quod a prædecessore descendit.

Hortor ergo, frater carissime, vt modis omnibus faciendæ Synodi peruersorum contumacibus resistatur; quæ non alias semper indicta est, nisi cum aliquid in prauis sensibus nouum, aut in assertionem dogmatum emerit ambiguum: vt in commune tractantibus, si quæ esset obscuritas, sacerdotalis deliberationis illuminaret auctoritas; sicut primum Arii, ac deinde Nestorij, postremum Dioscori atque Eutychetis fieri coegit impietas. Et (quod misericordia Christi Dei nostri Saluatoris auertat) intimidandum est, abominabile esse, contra sententias totius Orbis Domini sacerdotum & Principum vtriusque rectorum, damnatos re-

* & Armato Cels.

† Simpl. epist. 5.

QVID SIMPLICII CIVIS PAP. AD ACACIUM.

ŒCUMENICA CONCILIA QVA OCCASIONE COGENDA.

A tos restituere, reduci exules, relegatos in causa nefariæ coniurationis absolui. Itaque (quod sæpe repetendum est) hæc omnia clementissimis auribus suppliciter intimato. Veniet proculdubio Deus in adiutorium vestrum, in cuius manu cor Regis esse retinens constitutum, potestatis suæ nesciat aliunde principium. Dat. quinto Idus Ianuarij.] hætenus Simplicius ad Acacium; cui & paulo post occasione publicæ legationis, quam misit Odoacer ad Zenonem, alias eiusdem argumenti sed breuiore litteras dedit, quarum exordium est: Cum filij nostri illustri vir Latinus Patricius, &c.]

Rursus etiam duos post dies scripsit ad presbyteros & Archimandritas apud Constantinopolim constitutos, a quibus cum litteris legationem acceperat. incipit epistola b: Per filium nostrum laudabilem virum Epiphanium, &c.] vbi post nonnulla aduersus recentes Timothei conatus, hæc ad postremum, dum ipsorum in resistendo Timotheo commendat animi constantiam, addit: Iam probatum est, quid (Domino vos iuuante) profecerint labores vestri: Deo placitos fructus ostendit, quando eius domum, vobis obsistentibus, latroni introire non licuit, qui nonnullis occurrentibus sibi latentes adhuc forsitan sui similes publicauit. Non enim iunguntur bona pessimis, recta peruersis; nec possunt salutaria coire cum noxijs: quia luci communitio nulla cum tenebris c, nec fidei portio cum infideli. Vnde necessario damnatorum comitabuntur exitum, qui talium delegere consortium: nisi forte respicientibus animis, & maxime qui nuper decepti sunt, videntes in quæ abrupta sunt ducti, ad splendorem veræ fidei discussa conferant se nube mendacij: quod Apostolicæ sedis pietate, vt prouenire possit, optamus: quia vitam in Domini voluntate cognoscimus. Ad Christianissimum quoque Principem, vel ad fratrem & Coepiscopum nostrum Acacium competentia simul scripta direximus; cuius excusandum silentium non C putamus: quia scientes fidem probatissimi sacerdotis, certum tenemus, suum non esse quod tacuit.] hæc Simplicius, excusans quem fugillat Acacium, quod in gratiam Imperatoris nihil aduersus Timotheum Romam scribendum curasset. At quomodo reclamaturus esset, qui in tam immensum discrimen adductum vniuersum gregem, lupo sese inferente in caulas, nec vuculam vnã emisit? Vt plane de Acacio illud prouerbij dicere liceat: In prælio cerui, in pace leones: dum videlicet in tanto Ecclesiæ totius discrimine tacet; parta vero per labores Romani Pontificis pace, in eum instar leonis superbia tumens rugitus emittit. Verum ipsum Acacium aduersus Basiliscum tyrannum fortiter stetit, negari non potest. agemus de his suo loco.

At quod reliquum posset esse remedium periclitanti gregi sub muto pastore, & Imperatore occulte fauente perfido proditori, atque cum eo omnibus ferme magistratibus sceleratissimo homicidæ opem ferentibus? Reclamat licet ex aduerso plebecula; atque presbyteri & Archimandritæ ad præstandam opem tam longe positum Simplicium Papam flebilibus vocibus inuocent: quomodo auditorus esset Zeno Pastorem ex Occidente litteris admonentem, qui præsentem tacere iussisset Acacium? Quid igitur in tanto discrimine factum? Exaudiuit plane Deus vota Orthodoxorum clamantium: Exurge Domine in præcepto quod mandasti: & Synagoga populorum circumdabit te.] neque despexit preces eorum, sed annuit illis, cum immisit Basiliscum tyrannum in urbem aduersus Imperatorem, qui contra ipsum Christum in eandem ciuitatem Timotheum carnificem introduxisset. De his enim hæc perbreuiter Marcellinus d: Zeno Imperator, Verinæ socrus suæ & Basilisci fratris illius insidijs circumuentus, cum Ariadna vxore sua profugus in Italiam redijt. Regnum Zenonis Basiliscus tyrannus inuasit.] hæc Marcellinus: sed male sub anni superioris Consulibus, quæ hoc anno post litteras a Simplicio scriptas contigisse, ex ijsdem redditur manifestum. Ad hæc addit Theodorus Lector e: Basiliscus Imperator declaratur in Campo, & Marcum filium suum Cæsarem & Zenonidem coniugem Augustam constituit.]

Porro Zeno cum huiusmodi premeretur angustijs (vt solent homines ex spe melioris status quærere solamen præsentium afflictionum) conuenit Daniele Stylytam magni nominis anachoretam super columnam haud procul a Constantinopolis finibus vitam agentem. Non despexit Deus huiusmodi humilitatis obsequium, & consolatus est eum qui a Dei seruo opem quæsiuit. Quid autem ei dixerit Daniel, eius Acta ita declarant f: Cum sæpe Zeno sensisset insidias, omne quidem aliud despexit auxilium: ascendit autem ad Daniele, eiq. renunciat vniuersa. Prædixit ille quidem fore, vt ex Imperio pelleretur, & in exilio aleretur, & præ cibi inopia herba vesceretur; & deinde ab ijs qui eum

a Simpl. epist. 4.

b Simpl. epist. 6. QVID SIMPLICII CIVIS AD PRESBYTEROS ET ARCHIMANDRITAS.

c 1. Cor. 6.

ŒCUMENICA ACACII SVSPECTA.

CONTRA ZENONEM EXCITATVR BASILISCVS. d. Marcellin. in Chron.

e Theod. Collect. lib. 1.

ZENONI QUID PRÆDIXIT DANIELE.

f. Apud Metaph. die 11. Decemb.

eum oderant, reuocaretur, atque ad Imperium reuenteretur, & in eo vitæ finem acciperet.] hæc Daniel: quæ quidem omnia, sicuti prædixerat, euenerunt. Etenim Zeno semel fuga lapsus, cum a Basilisco ad necem quæreretur, in Isauriam, patrium solum, redijt, atque in desertis locis vitam duxit incognitus accolis, ob idq. coactus fuit interdum herbam, pane deficiente, ad cibum quærere. Sic igitur qui execrandum hæreticum ab exilio reuocauerat, iusto Dei iudicio cogitur ipse instar Nabuchodonosor cum bestijs exul viuere, donec admissum facinus expiaret, paucis cognitus, cum interea a Basilisco instantius quæreretur: Postea vero illo persequi desinente, se ipsum prodidit, & exercitum comparare cœpit. Sic itaque exul annum vnum & menses sex vel octo (vt Procopius tradit) absque Imperio mansit.

Porro qui veluti Dei flagellum ad Zenonem puniendum prodijt Basiliscus, virga furoris Domini; nihil tamen ipse melior Zenone fuit, immo longe deterior, vt exitus demonstrauit: Etenim etsi antehac ob res perperam gestas impietatis notas haud leues contraxerat; mox vt euectus est in Imperium, palam persecutor erupit Ecclesiæ. de quo hæc Theodorus^a: Basiliscus inuadens Imperium, mox fidem subuertere cœpit, Zenonide Augusta coniuge ipsum maxime culpabilem contra fidem Catholicam impellente.] Istud sciens Timotheus ille scelestus bis inuasor Ecclesiæ Alexandrinæ, vt currentem licet contra fidem Catholicam instantius vrgeret nouum Imperatorem, Constantinopolim veniens magno comitatu Eutylianorum hæreticorum, eundem Basiliscum conuenit, a quo & obtinuit vt sibi Catholicorum pateret ecclesia: ad quam cum maxima duceretur pompa, nouo casu cogitur sistere: quisnam is fuerit, a Theodoro ita describitur:

Cum Timotheus incondita Alexandrinorum turba cuncta ex ædibus Basilisci vna cum alijs supplicando, ad ecclesiam asino vectus progressus est: & cum ad locum venisset, qui dicitur Octangulus, grauiter prolapsus cecidit, fractoq. crure domum reuersus est.] hæc Theodorus.

Sæuijt interea Basiliscus aduersus eos qui Timotheo restitissent: & inter alios Plato cubicularius ab eo iussus est igne cremari: postea vero eius parentes a Zenone obtinuerunt vt statua honoraretur, qui ita honestissima morte, martyribus haud impare, diem clausisset extremum. eius autem meminit Suidas his verbis: In æde sancti Procopij magni martyris, in testudine, cuiusdam eunuchi statua sita est, cuius in pectore scriptum est: QVI LOCO MOVERIT HIC SITA, STRANGVLETVR. Fuit autem statua illa Platonis cubicularij, qui temporibus Basilisci crematus est. Cum autem parentes eius postulassent, vt is eunuchus, monumenti ergo aduersus eos qui Imperatori aduersarentur, statua donaretur, impetrarunt. Cum vero ædes magni martyris renouaretur, translatus est in Circum equestrem: statua vero eunuchi extat in testudine.] hæc Suidas.

Reuocatos fuisse hæreticos omnes antea sede pulsos, & pulsos Orthodoxis, in ipsorum Ecclesias per Basiliscum intrusos, tradit Liberatus Diaconus; additq. per Timotheum restitutum fuisse Petrum Cnapeum nequissimum hæreticorum, de quo ista subdit^b: Basilisci temporibus Petrus a Timotheo illo damnato, qui Constantinopolim venerat, Antiochiam missus est Episcopatum tenere. Quo facto, idem Petrus Ioannem ordinat Apameensem Episcopum: a quibus non receptus, redijt Antiochiam ad Petrum, & inuadit eius Ecclesiam, a quo similiter damnatus est.] hæc ipse. Sed ista de Petro misso Antiochiam, ex sententia Euagrii, postea contigerunt; qui ista etiam habet de hæretica ab Imp. euulgata epistola:

Cum Basiliscus tenuisset Imperium, scripsit vniuerso Orbi sanctionem suam, quam appellauit Encyclicam; contra Chalcedonense Concilium.] At quænam qualisve illa fuerit, Euagrius eam recenset, quæ sic se habet scripta persuasione Timothei (vt tradit Euagrius) ad ipsum infamem perditumq. hominem verbis istis^c:

Imperator Cæsar Basiliscus pius, victor, triumphator, maximus, semper Augustus, Timotheo reuerendissimo & sanctissimo nobilis ciuitatis Alexandria Archiepiscopo S. Leges pro defensione sinceræ & Apostolicæ fidei a sanctissimis Imp. qui nos sunt antecessi, quiq. beatam & æternam vitæ parentem Trinitatem rite coluerunt, sanctitas, vt pote quæ vniuerso mundo semper salutaris fuerint; nullo tempore antiquari, immo vero eas vt nostras ac proprias diuulgari volumus. Nam & pietatē & singularem amorem erga Deum & Saluatorem nostrum Iesum, qui nos tum fabricauit, tum ad gloriam extulit, vniuerso illi studio, quod in rebus humanis poni solet, præponimus: proq. certo credimus, firmam Christi gregis in charitate colligationem cum saluti vobis ipsis, subiectisq. omnibus, tum funda-

BASILISCVS
TYRANNVS
HÆRETICVS
Theodor. Col.
lib. 1.

b Liberat. Diacon.
Breviar. 6. 18.
PETRVS HÆRETICVS
REDDIT ANTIQVAM
CHIAM.

c Euagr. lib. 3.
cap. 4.

CONSTITVTIO
BASILISCI
CONTRA
CONCILIVM
CHALCEDONENSE.

A fundamentum quod nequit frangi, atque adeo murum qui expugnari non potest, nostro Imperio esse.

Itaque diuinæ mentis impulsione commoti, concordem sanctæ Ecclesiæ consensum non sine causa velut primitias Imperij nostri Deo & Saluatori nostro Iesu Christo offerre animo instituentes, basim & firmamentum vitæ beatæ, quæ hominibus tribuitur, Symbolum nimirum trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Nicææ olim Spiritus sancti instinctu in vnum congregatorum, in quod quidem cum nos, tum maiores nostri omnes credentes baptizati sunt, decernimus, vt solum in omnibus sanctissimis Dei Ecclesijs a populo Orthodoxo seruetur, custodiaturque: quippe in quo vno sincera fides vere & abunde satis tum ad errorem quemque tollendum, tum ad concordiam sanctorum Dei Ecclesiarum stabilendam definita sit. Quinetiam Acta, quæ ad illius Symboli confirmationem edita sunt, satis re vera ad eam rem habent in se virium & firmitatis. Porro sanctum Symbolum a centum quinquaginta sanctis Patribus in vrbe Constantinopoli contra eos qui blasphemias contra Spiritum sanctum locuti sunt, compositum, ratum facimus. Itemq. Acta Concilij Ephesini contra impium Nestorium, & eos qui post eadem cum illo sentiebant, edita confirmamus.

At ea quæ consensum & ordinem sanctorum Dei Ecclesiarum & pacem totius terræ disturbant, nempe Leonis de fide decisionem, & omnia quæ in Concilio Chalcedonensi de fide definienda, de expositione Symboli, interpretatione, doctrina, aut disceptatione eiusdem dicta, actave, quo noua fides contra sanctum illud Symbolum a trecentis decem & octo Episcopis compositum (de quo diximus) introducatur: statuimus, decernimusque, vt tum hic, tum in singulis alijs passim Ecclesijs a sanctissimis vbique Episcopis anathematizati addicantur, vt vbicumque locorum forte reperta fuerint, igni tradantur comburenda: quandoquidem Imperatores piæ ac beatæ memoriæ Constantinus ac Theodosius Iunior, qui ante nostram ætatem vixerant, eodem modo de omnibus hæreticorum dogmatibus decreuerunt: Atque ita abrogata, ex vna solaq. Catholica Apostolica & Orthodoxa Ecclesia profus eijciantur; vt pote quæ tum salutaria illa trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, quæ perpetuo rata esse debent, tum ea quæ beati Patres Spiritus sancti impulsu in Concilio Ephesino sancierunt, penitus tollunt.] Intelligis velamentum consuetum hæreticorum, sic semper Catholicam fidem damnare solere, quod eadem perfidiæ, quam sectantur, aduersetur: cum alioqui nomen Catholicum vsurpent, & Euangelicam veritatem prætexant, a quibus longe longius, vt a luce tenebræ & a bono malū, abhorrent. Sed pergit:

Denique ne cuiquam vel sacerdotum vel laicorum integrū sit diuinissimam sancti Symboli legem violare; sed vt vna cum omnibus nouis sanctionibus in Concilio Chalcedonensi editis, etiam hæresis eorum qui non consentunt Filium Dei vnigenitum ex Spiritu sancto & sancta Maria semper Virgine & Deipara vere incarnatum, hominemq. factum, sed carnem eius aut de cælo delapsam, aut visu quodam & specie figuratam monstrasse confingunt: & omnis omnino error, & si quid aliud aliquo in tempore, aliquo modo, locove in toto mundo nouandarum rerum studio vel cogitatum vel verbis expressum ad diuinum hoc Symbolum euertendum fuerit, funditus profigetur.

Et quoniam Imperatoris est, sedulo prospicere, vt subiectis non in præsentia solum, sed etiam in posterum securam tranquillamq. vitam prouido eius consilio suppeditetur: decernimus, vt sanctissimi vbique Episcopi his diuinis nostris litteris generatim scriptis ad omnes, palamq. diuulgatis subscribant, quo declarent præcipue se in solo diuino trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Symbolo velle insistere: quod etiam centum & quinquaginta sancti Patres confirmarunt: idemq. post ab Orthodoxis & sanctis Patribus, qui Ephesi vrbs primariæ conuenerunt, definite stabilitum: visumq. solum illud trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Symbolum velut ratam fidei decisionem sequendum; anathemaq. indicendo Actis Concilij Chalcedonensis, quæ populo Orthodoxo offensionem esse possunt, eaq. Ecclesijs penitus eijciant, vt pote a quibus cum totus Orbis terrarum conturbetur, tum nostra impediatur felicitas.] En vides, lector, quam turpis facie & horrenda visu hæresis sit, quæ nec foras progredi auderet, nisi superinducto nomine Catholice fidei, indumentis contexta sacrorum Conciliorum, quibus nefas sit obniti, sed necesse sit consentire. Hinc velim impudentiæ præsentis temporis hæreticorum consideres, dum eo procaciter effrenes profilierunt, vt & eiusmodi sacrorum Conciliorum adeo honesta abijciant indumenta, pedibusq. proculcent, vt sunt horribiles, videri gaudentes. Addit autē ad hæc Basiliscus:

Eos

VELAMENTVM
HÆRETICORVM
FI-
DES CATHO-
LICA.

CONCILIVM
CHALCEDONENSE
REIICITVR A
BASILISCO.

RECTAE
FIDEI
CONFES-
SIONIS
PVCA
TA SPECIES.

FALSARUM
CORDIA
TI-
TVLVVS.

POENA IN
PROFESSO-
RES CONCILII
CHALCED.

Eos autem, qui post has nostras diuinas litteras acceptas, quas (vti credimus) Dei nutu A diuulgari curauimus, quo concordia, quæ omnibus optabilis est, in sanctis Dei Ecclesijs stabilietur aliquando, aggredientur vel proferre, vel nominare siue disputando, seu dicendo, seu scriptis vlllo tempore, modo, aut loco nouam illam decisionem a Concilio Chalcedonensi contra fidem promulgatam; veluti tumultus & perturbationis sanctis Dei Ecclesijs, omnibus qui nostro parent Imperio, auctores, Deo præterea & nostræ saluti aduersarios, iubemus, idq. secundum leges iam ante nostram ætatem ab Imperatore beatæ & diuinæ memoriæ Theodosio contra talem & tam peruersam amentiam conditas, hisq. nostris diuinis litteris generatim ad omnes scriptis subiunctas; si Episcopi fuerint, aut clerici, dignitatis suæ & ministerij gradu abdicari; sin monachi, aut laici, exilio, omnium bonorum publicatione, & alijs grauissimis supplicijs mulctari.

VANA SPES
HÆRETICORUM
IMP.

Enimvero sancta consubstantialis, procreatrixq. omnium & vitæ parens Trinitas tali B a nobis obseruantia honorata, iam non solum propter zizania, quæ modo commemorauimus, per nos radicitus extirpata, sed etiam propter rectas & Apostolicas sancti Symboli traditiones a nobis stabilitas, propitia & clemens animis nostris, omnibusq. nobis subiectis futura est, semper vna nobiscum administratura Imperium, rebus denique humanis statum pacatum & quietum allatura.] hucusque Basilisci venena.

ANTIDOTUM
CONTRA VE-
NENA HÆ-
RETICORUM.

Sed ex his cõficiamus antidotum. licet plane ex eisdem quæ contra pietatē Timotheus per Basiliscum euomuit toxica, contra ipsa & venena cuncta alia remedium præparare. Atque primum ea ex parte, dum præfando ac perorando ipse sibi pollicitus est, stabiliendo fidem Catholicam, suum pariter Imperium solidare: euentus docuit, ipsum super arenam ædificasse: dum enim quam citissime eius Imperium collapsum penitus corruit, plane demonstratum est, minime supra firmam petram Catholicæ confessionis esse fundatum, sed C super vacuum esse suspensum, innixumq. mendacio. Ex quo vno prudens quisque intelligere perspicue satis valeat, cuncta quæ aduersus sacrosanctum Chalcedonense Concilium vel ab ipso vel alijs statuta fuere, arma fuisse arte diaboli comparata ad oppugnandam Catholicam fidem, & ad veritatem prosternendam admotos arietes.

CATHOLICA
VERITAS
STABILITA.

Contra vero docuit experimentū, firmissimo innixum fuisse fundamento, supraq. ipsam firmissimam petram fundatum ipsum Concilium Chalcedonense, quod validis hisce itibus numquam concuti vel labefactari valuit. Ita quidem summa Dei sapientia semper scimus in Ecclesia factitatum, vt veritas sineretur aduersantium telis impeti, vt sic eius soliditas probaretur, & ex Deo esse ea demonstratione palam fieret: quod iuxta sententiam Gamalielis sæpius repetendam, quæ ex Deo sunt, dissolui non possint; contra vero, omnem plantationem b, quam non plantauit Pater æternus, eradicari; vtpote quod de his D scriptum sit c: Plantæ adulterinæ non dabunt altas radices.]

a Act. 5.
b Math. 15.
c Sapient. 4.

Sed & illud obserua, quanta nitatur arte falsitas, & quo sultum præsidio mendacium ostentetur, atque impietas quâto compta decore & satellitio comitata se ingerat oculis inuentiū, ipsaq. hæresis Iezabel instar stibio fucata cõpareat, & Imperatoria pompa tumens præmittat sanctionem Basilisci Orbem peragraturam, quæ dū nihil præterea quam Nicænum Concilium præferebat, oppugnat Chalcedonense Concilium: Verū videas (quod mireris) ipsum sibi mendacium refragari. Etenim si, quod iactat trifulci lingua sibilans Basiliscus, satis abundat solum ipsum Nicænum Concilium ad omnem tollendum errorem; cur superfluo addit solum fidei editum Constantinopoli, & Ephesinam probat confessionem? Vnde suis ipsius necesse sit armis confodi, quocumque se vertat: Nimirum vel cum dicit (quod asserit) esse satis Nicænum Concilium; tunc vt superflua opus est expolat Constantinopolitanum atque Ephesinum Concilia: Vel ista retinendo, vt proficetur retinere atque prædicat: tunc asserit necesse est, haud (quod iactat) esse satis ad omnem tollendum errorem Nicænum Concilium, sed opus fuisse (quod digne proficetur) ad vindicandam ablatam ab hæreticis Spiritus sancti diuinitatem, illa in dicto Concilio definita fuisse, atque ad declarandam firmandamque veram de Filij Dei incarnatione doctrinam Patres Ephesi conuenisse, eaq. de re decretum fidei edidisse. Hæc cum ipse dicat, cur non se mentitum esse cognoscit, dum de Concilio Nicæno prolocutus, satis superq. illud esse ad omnem auferendum errorem inculcat?

DILEMMATE
PERSTRIN-
GITUR HÆ-
RETICORUM
IMPIETAS.

Quod si sana mente ob nouas emergentes hæreses opus fuisse concedit tum Constanti- nopolitanum tum Ephesinum Conuentus cogi, in eisdem edi de fide firmanda vel declaranda decreta, quæ haud adeo explicita reperirentur in confessione Nicæna: cur noua emer- gente

A gente hæresi, nouam apponere fidei elucidationem, quæ recentem confutet atque penitus tollat errorem, non æque necesse esse contendere? ob idq. non sibi reiiciendum hac ex parte Chalcedonense Concilium, quo confoditur hæresis Eutychetis, tamquam (vt ait) superfluum & seminarium dissensionis: sed potius probanda ipsi erant, quæ in eo edita sunt decreta fidei, aduersus praua dogmata contra veritatem Catholicam instituta. Sed refugiens ista ipse, nec verbum quidem de Eutychiano deliramento locutus, damnationem tantum conclamauit Chalcedonensis Concilij, sic definiens Imperatoria potestate; perinde ac si non homo, sed Deus, immo plus quam Deus, sua sententia destruat, quod Deo duce, tanto labore sanctissimi viri, iugibus præmissis ad Deum precibus, magna deliberatione sanxere. At hæc de his fatis, quæ antidotum esse prædiximus aduersus venena hæresum, pietatis speciem præferentium. Iam vero quæ sunt reliqua prosequamur. Post

B recitatum Basilisci de abroganda fide Chalcedonensi decretum, Euagrius ista subdit a: a Euagr. lib. 3. c. 5.
His litteris a Basilisco generatim ad omnes scriptis, Timotheus qui modo (vt dixi) ab exilio reuerterat (vt a Zacharia Rhetore litteris proditum est) assensit: idem fecit Petrus Antistes Antiochiæ cognomento Cnapheus, qui erat tum Constantinopoli vna cum Timotheo. His rebus ita constitutis, Paulus ad sedem Archiepiscopatus Ephesini deligitur. Fertur, Anastasium quoque, qui post Iuuenalem Antistes Hierosolymorum fuit, illis Basilisci litteris scriptis ad omnes generatim subscripsisse, aliosq. præterea complures circiter quingentos numero idem præstitisse, qui Leonis decisionem & Concilium Chalcedonense abrogarunt.] hæc Euagrius.

a Euagr. lib. 3. c. 5.

DE HIS QUI
SUBSCRIPSE-
RVNT EDI-
TAE SAN-
CTIONI.

Sed siste gradum, lector, ne in mendaciorum lacunas incautus offendas. Scito calumniam esse constatam aduersus Anastasium Hierosolymitanum Episcopum ab Euagrio, seu C potius a Zacharia, a quo accepisse testatur. Siquidem testificatione Cyrilli in Euthymio, defensor Concilij Chalcedonensis Anastasius habetur in omnibus laudatissimus, aduersus quem Hierosolymis ab hæreticis Eutychanis fuit in sedem Episcopalem elatus Gerontius monachus signifer eorumdem hæreticorum, vt idem Cyrillus narrat his verbis b: Cum vero Basiliscus occupasset Imperium, facit Conciliabulum aduersus sanctam Synodum Chalcedonensem: quo quidem nitens pars eorum qui erant schismatici in sancta ciuitate, cum sibi Gerontium quemdam præfecisset Archimandritam, multa innouat aduersus Ecclesiam, nec minora ijs quæ prius ausus fuerat Theodosius. Quinto autem anno postea moritur quidem Anastasius Patriarcha, iam incipiente mense Ianuario.] hæc ibi de statu Hierosolymitanæ Ecclesiæ.

DE SEDE HIE-
ROSOLYMITA-
NA INVASA
A GERONTIO.

b Apud Metaph.
die 20. Ianuar.
Sur. ea die.

Ceterum quod spectat ad Zachariam Rhetorem, quem citat Euagrius; ne fallaris: con- D stat eum quidē fuisse Eutychanum, ob idq. ab eo scripta quæ cautissime legenda sunt. Subodoratus id quidem ipse Euagrius fuit, dum de eodem post multa hæc ait c: Quod autem ad ea attinet, quæ Zacharias Rhetor de his Episcopis tradit: siue ipse falso eos criminatus est, siue illi ipsi mentiti sunt, se inuitos litteris Basilisci subscripsisse, non possum pro certo affirmare.] sed proditæ historiæ veritatis ex eo potissimum ab eodem in suspensionem adducitur, quod recitans ad verbum sanctionem editam a Basilisco contra Concilium Chalcedonense, quod postea est sancitum edictum illam abrogans suppressit omnino silentio, sicut & alia multa pro Catholica fide transacta; contra vero, quæ Eutychiano fauent errori, ea ad verbum recenset; vt euidenter apparet ex his quæ ex eo narrat Euagrius, qui subdit ista post narrationem subscribentium Episcoporum d: Quinetiam libellus supplex extat ab Episcopis Asiæ, qui Ephesi conuenerunt, ad Basiliscum scriptus, ex quo nonnulla E sumpsimus, quæ sunt hoc loco a nobis posita.

DE ZACHA-
RIA HISTO-
RICO.

c Euagr. lib. 3. c. 9.

d Euagr. lib. 3. c. 5.

Sanctissimis Christi q. amantissimis dominis nostris Basilisco & Marco Victoribus semper Augustis S. Et alijs interiectis, adiungit ista:

LIBELLVS AB
EUTYCHIA-
NIS OBLA-
TVS ZENONI
IMP.

Omnino, o sanctissimi & Christo deditissimi Imperatores, vna cum fide, quæ & inuisa est & varijs modis impugnata, vos impugnari declarastis. & paulo post: Terribilis quædam expectatio iudicij, & diuinæ iræ flamma, & iusta vestræ clementiæ indignatio euestigio aduersarios occupauit, qui præpotentem Deum & vestrum Imperium vera fide roboratū arroganter inuadere impugnareq. moliuntur: quiq. non modo non cessant nostram tenuitatem varijs incommodis afficere, verum semper nos calumniari & falsa crimina contra nos confingere student: nimirum vestris diuinis & Apostolicis litteris generatim scriptis ad omnes, nos nonnisi vi ac necessitate compulsos subscripsisse: quibus certe nos libentibus animis & propensa voluntate subscripsimus. ac rursus infra: Nolite alia decreta contra

litteras vestras generatim scriptas decernere: pro certo (vt diximus) persuasi, mundum, A
si id feceritis, seditionibus euersum iri, & mala a Concilio Chalcedonensi orta (ob quæ
quidem infinitæ cædes factæ, sanguisq. Orthodoxorum iniuste & inique fusus est) exigua
admodum videri. Postea vero addit *ex eadem hæreticorum epistola*:

Contestamur coram Salvatore nostro Iesu Christo, nostrum cultum erga Deum & pie-
tatem liberum esse: oramusq. vt cum illi, tum præcipue Episcopus Constantinopolis,
qui nequiter multis in rebus suo officio functus deprehenditur, iusto, canonico, & Eccle-
siastico iudicio condemnetur, abdiceturq. Episcopatus gradu.] hæc quo ad Eutychno-
rum Asianorum libellum. Subdit post hæc Euagrius de eodē auctore pro Eutychna hære-
si laborante, & eandē falsitate corroborare conante: Zacharias porro ista quoque scribit ad
hunc modum: Litteris Imperatoris, quas scripsit generatim ad omnes, diuulgatis, mona-
chi Constantinopoli qui peruerso errore Eutychetis infecti erant, rati se, cum Timotheum B
& litteras Imperatoris naçi fuissent, subsidia ad hæresim suam tuendam inuenisse, speran-
tesq. se iam institutum suum commode posse proficere, propere ad Timotheum se confe-
runt: ac cum a Timotheo, qui Dei Verbum secundum carnem nobis consubstantiale, Pa-
tri autem secundum diuinitatem consubstantiale ostendit, essent refutati, domum re-
uerterunt.

CONTRA A-
CACIUM
SCRIBUNT
EUTYCHIA-
NI.

Euagr. lib. 3.
cap. 6.

TIMOTHEVS
PROFICISCI-
TVR ALE-
XANDRIAM.

Idem scriptor^a narrat, Timotheum Constantinopolim ingressum, perrexisse Ephesum,
Paulumq. illius vrbis Pontificem, qui quidem iam dudum ab Episcopis prouinciæ (sicut
vetus Ecclesiæ consuetudo postulat) creatus fuerat, sed tamen post exciderat, in sede E-
piscopali collocasse: reddidissetq. præterea eundem Timotheum Ecclesiæ Ephesinæ ius
Patriarchatus, quod Concilium Chalcedonense (vti ante demonstratum est) ei ademe-
rat. Inde tandem soluentem, petijisse Alexandriam tradit: vbi ab omnibus qui ad eum ac-
cedebant, postulauit vt Concilio Chalcedonensi anathema denunciarent. Resilierunt
ab eo (sicut a Zacharia traditum est) cum alij complures suæ factionis, tum Theodotus
vnus ex eorum numero, qui Ioppe a Theodosio Episcopo tum a quibusdam designato Hie-
rosolymorum, cum Iuuenale Constantinopolim confugerant.] hæc Euagrius ex Zacharia.

ACACIUS EX
CITATVR IN
BASILISCVM

Sed quid inter tot turbines Deus? numquid semper dormiet qui custodit Israel? Exci-
tari quidem a discipulis suis expectat, cum ex ingruentibus procellis, periclitante nauī,
ipse in ea positus dormit. Acacius igitur Constantinopolitanus Episcopus dudum admo-
nitus excitatusq. & ipse litteris Simplicij Romani Pontificis, Basilisco tyranno resistere
parans, quod suas imbecilles vires esse sciret, vt tantæ se posset obijcere potestati, quærit a
Deo per eius seruos auxilium: nã viros sanctos in eremo latitantes Constantinopolim infer-
re conatur, quos ob egregias virtutes etiam aduersarij reuereri debeant & extimescere. D

DEI PROVI-
DENTIA IN
SVA ECCLIA
SIA GVBER-
NANDA.

Hic quidem admirabilem Deum in sanctis suis, & in gubernanda custodiendaq. Ecclesia
summam eius prouidentiam dignum est contemplari. Etenim cum Orientalis Ecclesia
iam propemodum arefacta careret magnis illis antesignanis doctrina eminentibus, qui
aduersus hæreticorum turmas ante aciem progressi pugnarent, vt fuerunt Magnus Atha-
nasia, Basilius, Gregorius Theologus, Chrysostomus, atque Cyrillus, quorum vel
solum nomen præpotens esse videretur ad terrorem incutiendum aduersantibus hosti-
bus: Cum his, inquam, horumq. similibus omnino careret Orientalis Ecclesia, & ex ad-
uerso fortiores instarent hostes, ac fortiora mouerent proelia, quos & præiret pollens viri-
bus, furensq. audacia Imperator: alia Deus via voluit Catholicæ veritati esse consultum,
nempe miraculorum virtute, qua omnibus cæcutientibus licet, manifesto tamen consta-
ret, militare Deum in castris Orthodoxorum, ex eorumq. parte stare Catholicam fidem, E
in qua ex editione signorum eandem attestantium, inesse Dei potentia nosceretur. Edita
sunt hæc quidem signa per magnum illum Danielem Stylitam sanctissimum anachoretam,
de quo plura superius dicta sunt; quem omni conatu Acacius Constantinopolitanus Epi-
scopus e columna ad columnam veritatis suffulciendam, collabentemq. Ecclesiam robo-
randam, Constantinopolim accersuit. Sed quomodo hæc cuncta se habuerint, ex ipso
fonte petamus, ex ipsius inquam Danielis Actis, in quibus res gesta quam fidelissime nar-
ratur his verbis^b:

b Acta Daniel.
c. 4. apud Sur.
die 11. Decemb.
1577. 6.

Sceptra quidem (vt dictum est) arripit Basiliscus: horribiliter autem statim sibilat ad-
uersus Ecclesiam, & de carnis a Christo susceptæ dispensatione nugatur quædam blasphem-
ia & adulterina: Acacium autem, qui tunc sedem tenebat Pontificalem, qui rectam qui-
dem defendebat rationem, illius autem dogmatum tempestatu spiritus feruore & dicen-
di li-

A di libertate vehementer resistebat, vult iniqua morte mulctare. Hoc cum multos quidem
congregasset ex ijs qui vitam agunt solitariam, & ex ijs qui promiscue viuunt & commu-
niter, & grex concurrisset vniuersus; seruauit pastorem, qui ne periret, veniebat in peri-
culum. Decretum fuit namque, magnum quoque Danielem vocare in præsidium: & vi-
romiti sacerdos Imperatoris significat rabiem.

Cum autem qui erat sapiens ad malefaciendum, hoc cognouisset Imperator; ipse quo-
que Danieli significauit, hunc ipsum sacerdotem potius fuisse causam tumultus, addens:
Hic facit ciuitatem aduersus me insurgere, & milites corrumpit ac peruertit, & in me ma-
ledicta congerit & probra inuehit, & aduersum me facit innumerabilia. Quocirca oportet
(aiebat) precibus tuis Imperatori potius opem ferre contra Episcopum.] At quid ad
hæc Daniel? audi: Non solum probro afficit eum, *Imperatorem videlicet*, qui susceptam a
B Deo humanitatem probro afficiebat, sed etiam maximas minas in eum intendit, & pro-
pheticæ sic effatus est: Disrumpet (inquit) disrumpet Deus regnum tuum. Et alia adiecit,
quæ cor eius vsque adeo poterant mordere & tangere, vt nec ille quidem qui futurus erat
minister verborum, ausus fuerit hæc ore renunciare Imperatori: sed a magno Daniele pe-
tirit, vt litteris, ijsq. obsignatis hæc significarentur Imperatori. Et sic ille quidem recessit.

Pontifex autem cum omnes fere eximios congregasset Episcopos, mittit ad magnum
Danielem, eum adhortans, vt suum pro Christo daret auxilium, dicens illius esse solius
linguæ & veritatis aduersus adeo absurdam depugnare blasphemiam, & suscipere bellum
pro Ecclesia. Atque isti quidem profecti hæc significauerunt. Quoniam vero Sancto erat
valde difficile e columna descendere, & renuebat: quid rursus machinatur Patriarcha vo-
lens eum ad id flectere? Rursum mittit Episcopos, iubens eos ei apparere mæstos, vtiq.
C miserabilibus & verbis & gestibus, & profundere lacrymas, validissimum medicamen-
tum ad persuasionem, & omni ratione conari eum flectere: Imitare (dicentes) primum ma-
gistrum & præceptorem. In ijs enim quæ sunt facienda pro Christo, pulchrum est Chri-
stum imitari. Declinavit ille quoque e cælis & descendit, procurans salutem hominum.
Quid ergo absurdi fuerit, si tu quoque aliquantisper e columna descenderis; & quæ ve-
nit in periculum ne pereat, seruaueris Ecclesiam, pro qua ipse proprio non pepercit sangui-
ni? Existima tibi ipsam adstare Ecclesiam, & vocem emittere, & extendere manus ad auxi-
lium implorandum.

Cum his & alijs pluribus Episcopos instruxisset Patriarcha, & omnino exercuisset, vt
aptissime ad mouendam misericordiam, & maxime miserabiliter ad proponendam acce-
derent petitionem: illis autem imperata facientibus, & inferne supplicum ritu cum lacry-
D mis clamantibus: primum quidem ea quæ fiebant, ægre ferebat Sanctus & angebatur ani-
mo: deinde cum videret magis perseuerantes & vehementius precantes, & cum miserabi-
li clamore calidas lacrymas emittentes; nesciebat quid ageret illa misericors anima ad
vtrasque distracta cogitationes. Quando enim ad sacerdotes & ad sacerdotum intueba-
tur lacrymas, mouebatur; quando autem ad columnam & eos qui sunt in ea labores & op-
tatissimam quietem, erat inflexibilis. Sic ergo inter se contententibus cogitationibus, &
in æquilibrio quodammodo positus; quærit momentum superni iudicij: & eo stante ad ora-
tionem, vox statim e cælo extitit, quæ iubet ei vt descendat, & rursus reuertatur ad co-
lumnam. Sic eum cum gaudio excipientes Episcopi, deduxerunt ad Pontificem, qui dici
non potest quanta rursus fuerit plenus lætitia, & quanto cum honore exceperit.

Atque statim quidem Christi miles vertit aduersarium, etsi ei in conspectum non vene-
E rit, verbis autem solum tamquam eminus emissis iaculis vsus sit, sicut etiam per eam quam
ante miserat epistolâ, nouum appellans Diocletianum: & cum per vtraque eum terruisset,
nempe & præsentis sæculi & futuri supplicia, tamquam improbum mancipium persuasit vt
fugeret. Minarum enim timore affectus cum respondisset: Ecce tibi concedo ciuitatem &
omnes qui sunt in ea: ipse prætextu exercitationis processit extra terminos ciuitatis. Sed
nec sic quidem eum dimisit vir fortissimus; sed fugientem, tamquam qui clypeum abieci-
set, persequebatur militem, & contendebat eum apprehendere, vt argueret, & cum eo
singulari certamine decertaret. Iuit ergo viam quæ illuc ferebat. Vide autem mihi zelum
athletæ. Nam cum ei pedes laborassent exercitatione, & non possent ingredi, commo-
dato accepit alios pedes, & ducebatur portatus ab alijs. Fuit ne vero iter eius inane
& abque miraculis? nequaquam: Et lubentissime quidem omnium meminissim: sed
cum tria prohibeant, nempe & prolixitas narrationis, dicendi facultatis imbecillitas, &

ACACIUS VBI
CAT S. DA-
NIELEM IN-
VRBEM.

MISSA LEGA-
TIO EPISCO-
PORVM AD
DANIELEM.

DANIEL VE-
NIT CON-
STANTINO-
POLIM.

BASILISCVS
RECEdit AB
VRBE.

ne si velim omnia dicere, cum vos exatiauero, sitis fociore in ijs quæ sunt præcipua: A multis prætermittis, paucorum meminero.

Quidam leprosus ad eum in via accedens, emisit vocem, quam olim etiam ad Christum, nisi quod ille quidem Filium^a, hic autem seruum Dei vocabat & rogabat, vt ab eo assequeretur curationem. Ille vero: Quid tibi vis, inquit, quod eo relicto qui potest hæc curare, accessisti ad hominem, qui est similibus obnoxius affectionibus, ea postulans quæ eius vires superant? Verum enimvero, si quidem credis non illum solum, sed etiam eius ministros posse hæc curare; erit tibi per nos quoque, vt credidisti, sanatio. Cum autem ille hæc confitebatur, & adhuc magis rogabat vt sanaretur: misericordia simul & admiratio magnum subiit Daniele: misericordia quidem propter morbum, admiratio autem propter feruorem fidei: & conuersus significat ijs qui sequebantur, & vt manus tollant in cælum, & Deum placent lacrymis. Deinde cum illius iussu is mari corpus lauisset, & fuisset mundatus (non procul enim aberat) ostensus est torus sanus ijs qui aderant. Qui cum aspexissent id quod factum fuerat, & nudum accepissent eum qui fuerat curatus, quid non faciebant? quid non dicebant? quo non animi motu afficiebantur? Admirabantur, clamabant, glorificabant, obstupescabant. Mouebat quidem fides eis linguam ad gratiarum actionem: verba autem sustinebat admiratio, & efficiebat vt præ stupore obmutescerent. Quinetiam dicentes, nesciebant quidnam dicturi essent, illius ne fidem, an illius gratiam, & Dei potentiam. Oculi autem omnium in illum solum erant conuersi, vox quoque erat & narratio, leprosus, & illius mundatio.

Vt ergo essent plures testes huius rei admirabilis, veniunt ad maximum Dei templum, & virum illum in suggestu statuunt, facientes sicut Zachæus^b: nam illi quoque persuasit fides vt ascenderet sycomorum; & his rursus, vt in alto statuerent eum qui curatus fuerat, C persuasit similis feruor spiritus.] talem quidem ostentare curatum, nihil aliud ferme fuit, quam aduersus Eutychnianos, quibus conferta ciuitas erat, exaltare de prostrata perfidia trophæa victoriæ; dum Deum pro ipsis stare, cuius virtute per Orthodoxum virum miraculum illud fuerat perpetratum, euidentissime declarabatur. Sed addita sunt his alia maiora, quibus hæretici magis magisque conuincerentur. Quis (subdit auctor) quæ propter magnum Daniele fiebant, narrauerit? Constitit ad eum vniuersa fere ciuitas: agrotantes quidem desiderio sanationis, prope habentes exemplar, leprosum qui fuerat curatus: sani autem, vt viderent eos qui curabantur, & spectaculo miraculorum minime priuarentur. Quæ vero eorum qui accedebant, fidem sequebantur miracula, sunt maiora quam vt verbis exprimi possint & auribus percipi.

Cum autem sic splendide comitatus magnus ille Daniel ad locum in quo erat Imperator, peruenit prope Palatia Septimi: vir quidam Gothus genere, desuper prospiciens per fenestram, cum Sanctum vidisset sic deduci & portari, eius irridet molliciem, & ironice alloquitur: Ecce (inquit) nouus Consul. Hæc dixit, & statim accepit fructum suarum nugarum. Illinc enim deturbatus, humi iacebat mortuus. Vident quod factum fuerat satellites; & dolore simul & ira repleti, & alioqui timore correpti, ne vel alius ex suis vel ipse Imperator simile quid aduersus magnum illum locutus in eadem incideret, non sinebant Sanctum ingredi Regiam. Cum vero ijs qui cum eo erant conantibus ingredi alioqui magna erat perturbatio: tunc cum euangelice^c pedum suorum excutere puluerem, eos qui cum ipso erant, hortatus esset Sanctus, & ipse hoc fecisset, reuersus est: sed neque tunc vacuus. Multi enim milites, cum eum parum solum vidissent, & mores & habitum obstupissent Euangelicum, eum statim sunt secuti. Et sic quidem vadit Byzantium homo Dei. E

Imperator autem viri reueritus virtutem, & veritus ne quid ei graue accideret propter illius contemptum: misit ad eum quamprimum, & rogat vt reuertatur. Ille vero non modo flexus, sed etiam magis irritatus, cum dixisset, quod qui caelestem Regem conatur exacerbare, ipse multo magis malorum thesaurum sibi recondit: & deinde adiecisset essam fore, vt hic breui excidat ab Imperio, & eas quæ illic sunt, minas non effugiat: Hæc cum dixisset, & si quis in tunica remanserat puluis, eum excussisset; processit fidenti animo. Cum hæc annunciarentur Imperatori, simul etiam & sua sponte cecidit turris Palatii, perinde ac si per res inanimes arrogantem & insolentem hominem Deus vellet erudire.

Quænam autem ab accedente Sancto facta sunt miracula (quomodo enim ex vrbe cum eis est egressus, ita etiam ingredientem ipsa rursus sequebantur, quodammodo ipsa, vt ita dicam, Dei virtute famulum deducente) cum ex his pauca eaq. propter fatietatem veluti cursim

^a *Matth. 8.*
LEPROSUS
CVRATVS.

^b *Luc. 19.*
OSTENTATVS
LEPROSUS
CVRATVS.

DANIEL VENIT
AD SEP.
TIMVM.

^c *Matth. 10.*

DANIEL RECVSAT
REDIRE
AD IMP.

A cursim adduxero, transibo ad ea quæ supersunt. Duo quidem ab ipso adolescentes primum sanantur, qui vexabantur a dæmonibus. Deinde mulier quædam alia, fide Chananæa, quæ habebat filiam, & veluti æstuantis animi testes lacrymas profundeabat ex oculis, & per eas quærebat curationem, sanam quidem accepit filiam: lætitiâ autem referens pro mærore, domum redijt. Deinde cum Sanctus per mediâ procederet ciuitatem, Patricius quidam ex Senatu, qui ipse quoque Zachæum^a est imitatus, cum eum feruenti fide domo sua excepisset, Zachæo quoque similem consecutus est benedictionem.

Postquam autem in ipso fuit maximo templo, & simul versatus fuit cum Patriarcha, qui ipsum cum magna simul lætitiâ accepit & honore; hic quoque alijs quidem noua, sibi vero solita facit miracula. Serpens qui alicunde proreperat, & se magni Danielis pedibus per spiras inuoluerat, erat terribile spectaculum: & cum ad eum defendendum qui aderant accurrissent, illos quidem insimulabat timiditatis. Ipse autem serpenti audacter & fidenter minatus, cum ei tamquam ministro magna imperasset auctoritate: Vade, inquit, & tuas latebras repete & specus subterraneos. Ille vero, perinde ac qui non posset contradicere, statim repit ad parietem, & in conspectu omnium disrumpitur.] At quid hoc adeo inexpectatum prodigium in loco serpentibus haud facile ob frequentiam habitantium accessibili, nisi quod Deus voluit hisce veluti symbolicis signis demonstrare de veteroso illo serpente humani generis deceptore esse obtentâ victoriâ? Sed quæ hæc secuta sunt, accipe.

Hæc (subdit auctor) cum de magno Daniele didicisset mulier Rais, fide quidem feruentissima & maxime pia, gloria autem valde insignis, prompto & alacri animo ad eum accurrens, & similiter atque illa meretrix illius pedes rigans lacrymis, precibus ab eo contendit, vt sibi nasceretur filius. Cum autem humi deiecta vidisset eius pedis soleam exhibitione a tendine discissam; stupens tolerantiam, & emittens voces Chananææ similes, dans ei funiculum, rogat vt eum circa eius pedem inuolueret, & ei rursus reddat: Hæc est, inquiens, summa meæ petitionis. Ille vero primum quidem non sustinebat: deinde motus etiam illius lacrymis, & præterea Episcopi & ceterorum verbis flexus, non solum illum cum funem circumuoluisse, ei reddidit; sed etiam significauit fore vt ipsa pareret filium, & prædixit nomen filij: Zenonem, dicens, o mulier, vocabis filium. Et sic quidem Sanctus. Ego autem nihil dicam amplius: clarum est enim ita euenisse: nihil enim excidebat ex ijs quæ ab illo prædicebantur.

Propterea Sanctum quoque timens Imperator, & ei omnino repugnare declinans, eum aggreditur arte & blanditijs: & cum ipse sæpe eum & per multos vt ad ipsum veniret, precatus, non persuadebat; ipse ad eum venit, & ritu supplici adorat, & illius pedes prehensat, rogans vt sibi detur venia. Ille autem (quis enim ad ea videnda erat ipso perspicacior?) illum quidem tunc multis probris insequitur. Deinde etiam aperit id quod multos latebat: Humilitas illa, dicens, & contritio est artificiosa simulatio, densa pelle contegens importunitatem eius & immanitatem: sed cito videbitis, qui omnia perspicit, Dei oculum & validam manum, quæ etiam potentes deijcit. Atque cum sic quidem Sanctus tam multa fecisset miracula, Deiq. vertisset & profigasset hostem, & res Ecclesiæ bene constituisset, quinetiam futura prædixisset: reuertitur ad columnam, & certamina ac labores magno ac forti animo suscipit.] At de Daniele hætenus. meminit earumdem rerum gestarum Nicephorus, qui & ista addit^b: Basiliscus motum plebis vrbane veritus, in ædes Imperiales extemplo reuersus est, & Senatui indixit, ne molestiam Acacio exhiberet, quod multitudo ad incendendam vrbem parata esset.]

E Eadem de Daniele & Acacio habet Theodorus Lector^c, qui addit præterea Olympium monachum magna libertate inuectum esse in Basiliscum Imperatorem. Iniectum quidem fuisse ignem in vrbem in inuidiam Basilisci constat: de quo incendio ista habet Cedrenus: Hoc Imperatore creato, incendium florentissimâ vrbis partē absumpsit: Ortum enim e medijs Chalcoptatis, cum vtramque porticum, tum contigua omnia & basilicam deuorauit, in qua fuit bibliotheca librorum millia centena vicena continens: Inter quos libros fuit etiam draconis intestinum pedes centū viginti longum, cui Homeri poemata Ilias & Odyssea aureis litteris fuerant inscripta cum historia rerum ab heroibus gestarum. Perdidit etiâ mediæ in Palatii domus vtramque porticum, & in Lauso pulcherrima donaria: ibi enim multa antiquorum simulacrorum erant posita, vt statua illa nobilis Gnidiae Veneris, itemq. Samiæ Iunonis, & ex alia materia Lydiæ Mineræ, quam Amasis Aegyptiorum Rex sapienti Cleobulo miserat, aliaq. infinita, exussit scilicet. Excurrit ignis etiam vsque

DAEMONIA
CI LIBERA
TI.

^a *Luc. 19.*

PRODIGIUM
DE SERPENTE.

RAIS CLARISSIMA
FEMINA DANIELI
ADMIRATA
ET COLIT.

BASILISCUS
PROCVMBIT
AD PEDES
DANIELIS.

^b *Niceph. lib. 26.*
c. 6.

^c *Theodor. Collet. lib. 1.*
DE OLYMPII
MONACHO.

ad forum Constantini Magni. Ea propter in odio vniuersorum fuit Basiliscus, incendiumq. & euerfio vrbs cognominatus: nam alludebant ad serpentis nomen atque naturam. Scribit igitur ad Zenonem Senatus, &c.] sed hæc postea.

Quomodo autem inter hæc Acacius non contentus ipse non laceffiri, sed consulens omnibus Ecclesijs Orientis extorsit ab eodem Imperatore abrogationem sancitæ legis aduersus Chalcedonense Concilium, ita narrat Euagrius^a: Est porro apud eundem scriptorem, nempe Zachariam, Acacium Antistitem Constantinopolitanum his de rebus circumsisse, monachosq. & populum Constantinopolitanum contra Basiliscum vtpote hæreticum concitasse: illumq. abrogasse litteras generatim scriptas ad omnes, atque adeo decreuisse, vt ea quæ tam temere & quasi repentino impetu facta fuissent, penitus abrogarentur: effecissetq. vt contrariæ litteræ ab eodem Imperatore, quæ Concilium Chalcedonense approbabant, passim ad omnes mitterentur.] Ceterum acta hæc esse ab Acacio vigore litterarum Simplificij Romani Pontificis, epistola Gelasij Papæ ad Dardanos Episcopos manifestat, in qua hæc leguntur^b: Basiliscus (vt dictum est) tyrannus & hæreticus scriptis Apostolicæ sedis vehementer infractus est, & a plurimis reuocatus excessibus.] hæc ibi. Subdit Euagrius: Has autem litteras, quas ait contrarias alteris fuisse, Zacharias, qui quamdam animi sui affectionem secutus, totam illam conscripsit historiam, missas fecit; quæ quidem litteræ ita se habent:

Contrariæ litteræ Imperatoris Basilisci.

Imperatores ac Cæsares Basiliscus & Marcus. Apostolicam & Orthodoxam fidem ab initio in Ecclesijs conseruatam, & ad nostrum vsque continuatam Imperium, & nobis iam regnantibus custoditam & in perpetuum custodiendam, in qua baptizati sumus & credimus, solam integram firmamq. retinendam, retentamq. in omnibus Catholicis & Apostolicis Orthodoxorum Ecclesijs perpetuo continuandam decernimus, nullamq. præterea quærendam esse. Quam ob causam litteras nobis imperantibus seu generatim ad omnes scriptas, seu alias, vel si quid præterea fidei & Ecclesiasticæ constitutionis gratia a nobis editum sit, mandamus irrita fieri abrogariq. atque tum Nestorio & Eutychemi, tum omnibus qui sunt eiusdem cum illis opinionis, tum omni denique hæresi anathema denunciari, & nec Concilium cogi, nec inquisitionem fieri de fide; sed ea quæ de ea decreta sunt, rata stabiliaq. manere.

Quinetiam prouincias, quarum Episcoporum creatio penes sedem huius regis & illustris ciuitatis est, reuerendissimo & sanctissimo Patriarchæ & Episcopo Acacio restituit: atque Episcopos, qui illis etiam præfunt prouincijs, proprias nihilominus sedes tenere; sic vt post istorum mortem nullum præiudicium contra ordinationis ius, quod ad sanctam sedem huius regis & eximie vrbs pertinet, ex ea re fiat. Denique quod hoc diuinum nostrum decretum vim habeat diuini edicti, nemini dubium & obscurum esse volumus.] hæcenus noua sanctio priorem abrogans. De eiusmodi autem edicto Theodorus Lector his verbis meminit, addens nouam hanc causam eius sanctionis edendæ: Basiliscus (inquit) cognito Zenonis motu, quem Isauriæ concitauerat, Zenonidem coniugem suam sumit, & Acacio se & clero & monachis in ecclesia purgat, sediq. illi iura sua restituit, & alio edicto priora abrogat.]

Intelligis atque satis perspicue intueris, lector, quantam in Principibus ius regnandi pariat inconstantiam. Qui enim iam a temporibus Leonis Imperatoris Eutychanam ex animo sectatus est hæresim, & factus Imperator eandem publica sanctione muniuit ac promulgauit: paulo post cum ob eam causam aduersari sibi expertus est Senatum & populum, & super omnes Constantinopolitanum Episcopum, Zenonemq. audiuit e latebris emerfum conlasse exercitum in Isauria; vt imminentem sibi ruinam vitare posset, mox instar Protei mutat formam, apparensq. ex improviso Catholicus, vt Saul inter Prophetas, pro recta fide promulgat edicta, & promulgatas aduersus Catholicam fidem leges antiquat atque penitus delet, seq. vt Samueli Saul duplex animo, arbitrio tradit Episcopi: Ita plane versipellis hæreticus, quæstum pietatem putans, veluti quadam nundinatione, simulata religione redimere conatus est firmitatem vacillantis Imperij, bis impius, dum abutitur ad lenocinium pietate; ter quaterq. sacrilegus, dum sacri cultus pretio mercari conatur regnum.

Ceterum quod ad sanctionem pro fide Catholica postremo editam pertinet: sicut priorem illâ impiâ a Timotheo inuatore sedis Alexandrinæ, impugnatore Concilij Chalcedonensis

Euagr. lib. 3. cap. 7. ACACIUS AGIT VT BASILISCVS AVG. REVOGET DA TVM RESCRIPTVM.

b Epist. II. tom. I. epist. Roman. Pontif.

EDICTVM BASILISCI PRO FIDE CATHOLICA.

nenfis scriptam fuisse diximus; ita hanc ab Acacio dictatam & Imperatori subscribendam oblatam, ex ijs quæ dicta sunt, facile intelligere possumus. Cognoscis etiam, si attendis, in ea esse posita quæ a Simplicio Papa ad Acacium scribente adeo fuerant inculcata; nimirum nullatenus permittendum, vt in causa fidei iterum œcumenicum Concilium cogeretur. At quod ad finem eius per Acacium additum est, vt per Basilisci eiusmodi sanctionem reuocaretur quod per Leonem Romanum Pontificem tempore Concilij Chalcedonensis fuerat abrogatum præsumptum priuilegium eius Ecclesiæ, vt sub alijs metropolitans Ecclesijs positos ordinaret Episcopos: res plane indigna fuit Acacio, vt a tyranno atque hæretico & sæculari potestate priuilegia quæreret stabiliri, quæ neque in magno Concessu Patrum statuta vim valuerant sub Anatolio obtinere. ex qua quidem adipiscendi primum prurigne maximas sibi ac posteris Acacius struxit dissensiones, de quibus suo locodiscendum. At hæc de Basilisci & Acacij rebus gestis hoc anno cœpta, in sequentem etiam propagata fuisse, dicere iure possumus: sed non nisi restitutione Zenonis sequens annus a præfenti certis notis distingui posse conceditur. agemus igitur de ea suo loco.

Cum his flagraret incendijs Oriens, Iudæorum præcipui Rabbi Assæ & Rabbi Hammai confarcinarunt Thalmud Babylonicum blasphemijs scatens. tertia hæc fuit collectio: nam prima habita est a Iuda Simeonis filio, anno centesimo & quinquagesimo ab vltima clade Hierosolymorum; secunda vero a Rabbi Ioannam, anno trecentesimo ab eadem clade. sed de his pluribus Sixtus^a. Iam vero conuertamus oculos in Occidentem.

Hoc anno Genfericus Rex Vuandalorum in Africa vita functus est, cum regnasset (secundum sententiam Victoris^b) annos trigintaseptē, licet Procopius^c trigintanouem Genferici regno tribuat: sed Victorem res sui temporis scribentem præstat audire. Porro eiusmodi numerum annorum regni Genferici ducere eum a tempore captæ Carthaginis, non autem ex quo Vuandali in Africam ingressi sunt, satis potest intelligi, dum superius numerat quindecim annos eiusdem regni tempore quo Romanam cepit urbem, quem necesse est numerum cœpisse ab anno quadringentesimo quadragesimo, qui primus numeratur post captam Carthaginem: nam ipsam urbem Romam liquet a Genferico captam (vt dictum est) anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quinto. Prædicatur hic Regum omnium felicissimus: Etenim nulli plane vquam id datum est, duarum totius Orbis potentissimarum urbium expugnatorem fuisse, Carthaginis atque Romæ, potitumq. manubijs de eis erexisse trophæa. Vt ex his, quanti Deus faciat mundi regna, atque præsentis vitæ gloriam, quibus locupletauit crudelissimum barbarum, eundemq. perfidum Ariannum, ipsi Deo semper infensum, sanguine martyrum cruentatum, intelligi possit.

Mortuo igitur Genferico (inquit Victor^d) Hunericus maior filius patri succedit. Qui primordio regni (vt habet subtilitas barbarorum) cœpit mitius & moderatius agere, & maxime circa religionem nostram: vt etiam vbi antea sub Genferico Rege præiudicatum fuerat, ne spirituales fierent conuentus, conuenticula concurrerent populorum. Et vt se religiosum ostenderet, statuit sollicitius requirendos hæreticos Manichæos, ex quibus multos incendit, plurimos autem distraxit nauibus transmarinis: quos pene omnes Manichæos suæ religionis inuenit, & præcipue presbyteros & diaconos Ariannæ hæreseos. Vnde magis erubescens, amplius in illos exarsit. De quibus repertus est vnus nomine Clementianus monachus illorum, scriptum habens in femore, Manichæus discipulus Christi Iesu. Propter quod magis laudabilior memoratus Rex videbatur, in vno displicens, quia cupiditati insatiabili vehementius inhiabat, & prouincias regni sui varijs calumnijs atque

indictionibus onerabat; vt de illo præcipue diceretur, Rex egens magnus est calumniator.] hæc de primordijs Hunerici Victor; reliqua autem de eo suis locis dicenda erunt.

Sequitur Christi annus quadringentesimus septuagesimus septimus, quem nullius illustrauit Consulatus; nam non nisi post Consulatum inscribi consuevit Basilisci atque Armati. Quo ipso anno, eodem Basilisco Imp. in ordinem redacto, Zeno iterum imperauit. Tenuisse autem Imperium Basiliscum annum vnum & menses sex, dictum est superius; licet Procopius^e annum vnum & menses octo ipsum imperasse tradat: quinetiam & Cyrillus in Sababâ testa-

ACACIUS A TYRANNO IVRA ECCLIAE OBTINET.

a Sixtus lib. 2.

GENFERICI OBIVS. b Victor de persecut. Vuandal. lib. 1. c Procop. de bello Vuandal. lib. 1.

d Victor de persecut. Vuandal. lib. 2. HUNERICVS SVCCSSOR GENSERICI QVALIS.

BASILISCVS IMPERARE DESINIT. e Procop. de bello Vuandal. lib. 1.

ba testatur menses viginti Basiliscum regnasse. Quonam autem modo acciderit ut pesti- A
lens homo sublatus fuerit, audiamus a Procopio, qui ait: Cum Basiliscus octo menses su-
per annum tyrannidem exercuisset, omnibusq. ob eius auaritiam & aulicis & militibus in-
fensus esset: a Zenone tandem exercitu petitus est. Vbi amborum copiae in conspectu fue-
re, Armatus (sic enim nomen Duci erat, qui ab eo missus fuerat) Zenonis Ducibus se cum
toto tradit exercitu.] Sic igitur Deo & hominibus inuisus Basiliscus, Armati Exconsulis &
Magistri militum defectione, Imperio excidit. Sed quid post haec? subdit Procopius:

Igitur Constantinopoli Basiliscus acceptae cladis & prodicionis nuncio, protinus in tem-
plum confugit: vbi captus ab Acacio Praesule Constantinopolitano ob eius impietatem,
ac Zenoni traditus est: Nam ab Orthodoxa fide deficiens, in Eutythianam sectam incli-
nauerat, omnemq. vitam pessimis moribus inquinauerat, ex quo odio cunctis erat. Ze-
no rursus Imperium repetens, Armati officium ante omnia probauit: verum paulo post B
eum in suspicionem venientem de medio sustulit. Basiliscum autem tyrannum simul cum
uxore & filijs in Cappadociam mittens hiemis tempore, iussit neque veste, neque cibarijs
iunari. Ex quo breuiter vna se complexi corporibus, collacrymantes misere perierunt:
vnde tyrannidis poenam breui tempore dedit. Sed haec postea contigerunt.] hucusque
Procopius. locus praestitutus exilio, Lyminis a Marcellino nominatur, vbi Basiliscus cum
suis fame contabuit. ista quidem ipse hoc anno post Consulatum Armati. Tali clausit fi-
ne vitam impius Basiliscus, ut fame periret, qui (inquit Suidas) pecuniam exegit ab Eccle-
siarum Episcopis, & Acacium Constantinopoli Episcopatu propemodum pepulisset, nisi a
multitudine eorum qui monachi dicebantur reprehensus fuisset, homo insigni auaritia,
ut ne cerdonibus quidem & contemptis opificibus parceret, omniaq. plena essent lacry-
marum inter illas exactiones.] haec Suidas. C

Porro haec omnia superum nutu facta esse, intercedente apud Deum pro Zenone sancta
protomartyre Thecla, probauit euentus: nam de ea ista habet Euagrius: Zeno vero per vi-
sionem (ut fertur) conspicatus sanctam, strenuam, & eximiam martyrem Theclam, non
ipsum solum impellentem, verum etiam pollicentem restitutionem, versus Constantino-
polim exercitum ducit. Atque viris qui illum obsidebant, muneribus inductis, Basiliscum,
cum iam biennio regnauerat, Imperio exturbat, & ad sacri templi adyta confugientem
hostibus auferendum tradit. Quam ob causam Zeno egregiae martyri Theclae amplissimum
templum splendore & pulchritudine eximium Seleucia urbis Isauriae dedicauit, pluribusq.
ac plane regalibus monumentis, quae ad nostram vsque aetatem seruata sunt, exornauit.]
haec Euagrius. Ceterum de obitu Basilisci ac suorum haec ab alijs diuersa Euagrius ha-
bet: Basiliscus autem mittitur in Cappadociam, mortem appetiturus. Vbi in diuersorio, D
nomine, Aconso, vna cum uxore & liberis trucidatur.] ita Euagrius. hunc tandem con-
secutus est finem homo perfidus, haereticorum patronus, re vera Romani Imperij pestis
& exitium.

Per huiusmodi autem vexationem nonnihil ad meliorem frugem redditus Zeno videri
voluit: Etenim simulac peruenit Constantinopolim, memor praedictionis sanctissimi
Danielis, qua praenunciarat fore, ut sicut pellendus, ita & esset paulo post restituendus in
regnum: confestim vna cum coniuge ad ipsum in columna agentem perrexit, & de ac-
cepto eius precibus tam insigni a Deo beneficio gratias egit. haec quidem ipsius Danielis
Acta b continent.

Ne quid insuper praetermitteret Zeno Catholici Imperatoris imaginis, praclarum pie-
tatis illud specimen edidit, & rectae fidei indicem prodidit, cum epistolam scripsit ad Sim- E
plicium Romanum Pontificem, qua fidei suae in omnibus testatam redderet integritatem.
Non extat ipsa quidem, verum de ea mentionem habet idem ipse Papa Simplicius in Apo-
stolicis litteris ad eum redditis hoc ipso anno mense Octobris, quae sic se habent c:

Simplicius Episcopus Zenoni Augusto.

Inter opera diuiniae prouidentiae, quae pia semper & iusta sunt, nostris quoque tempori-
bus eloqui potentias Domini, vix quaelibet humana lingua sufficiet. Quis etenim valeat
vel cogitatione complecti, vel voce depromere, quod in ipso vtriusque rei laborantis ar-
ticulo, & votis publicis religionis sanctae reddidit vos quieti; nisi quod tanti consideratio-
ne miraculi clamandum est cum Propheta d: Haec est mutatio dexterae Excelsi, quae exal-
tantes semetipsos potenter humiliat, & humiliantes se clementer exaltat. In quibus etiam
si dispensationis supernae sagacius mensura libretur; profecto euidenter apparet, ideo per-
fidorum

BASILISCVS
CVM SVIS FA-
ME PERIRE
COGITVR.

Euagr. lib. 3.
c. 8.
S. THECLAE
BENEFICIO
ZENO RECE-
PIT IMPER-
RIVM.

Acta Daniel. c.
47. Sur. die 11.
Decemb.
ZENO SCRIBIT
AD ROM. PONTIF.

Simpl. epist. 7.
tom. 1. epist. De-
cretal.

EPISTOLA
SIMPLICII
PAPAE AD
ZENONEM
IMP.

Psal. 76.

A fidorum irrepisse perniciem, ut fides clementiae tuae etiam inter aduersa probaretur; quan-
toq. magis rebus vrgeri crederetur infestis, tanto clarius vestra magnanimitas immineret;
atque ob hoc mansuetudinis vestrae de Constantinopolitana vrbe prouenisse discessum, ut
vniuersorum desiderijs expetiti, gloria maiore rediretis; ut ex contrariorum periculis,
quod in vobis esset, cunctis vtile nosceretur, Dauidica nimirum illius virtutis exemplo, qua
singulari patientia cedens paululum furoribus parricidae, continuo post victoriam populo-
rum precibus imploratam, praestantioris fastigio est reuersus in regnum. Latere igitur, ve-
nerabilis Imperator, eos fuisse tuos hostes, qui extiterunt Diuinitatis inimici: atque gau-
de cum Ecclesia laborasse, & cum fidei Catholicae libertate Imperium restitutum: Atque
ut in omnibus doceas causam tibi cum Deo esse communem, eius ope viriliter fretus in-
fiste: ut per quem publicos incubatores subegit, Ecclesiae quoque depellat tyrannos. Si-
cut enim pietas vestra merito recteque confidit, illo nos tempore nihil aliud Deum no-
strum suppliciter implorasse, quam ut nobis Romani Imperij Praesules, quales nunc lo-
quimur, redderentur: ita expectari cernitis, ut huiusmodi vos esse, ipsorum actuum qua-
litate monstretis.

Respicite, quaeso, Augustae memoriae Marciani atque Leonis omnimodo conspicuam
Catholica deuotione constantiam: & salubri consideratione perpendite, cum in eodem
loco stare nequierint, qui ab eorum rectitudine deuiarunt, successorem regiae potestatis
legitimum ac diuinitus attributum eum fore sine dubio, qui illorum fidei perstiterit imi-
tator. Debes, gloriosissime & clementissime fili Imperator, Augustae memoriae tantorum
virorum taliumq. reuerentiam, debes vices muneribus Dei. Ille te ad istorum reduxit Im-
perium: tu Deo istis similem redde famulatum. Et quia haec, beato Apostolo docente nos
C Petro, mea nuper humilitate praedicante, refutata sunt; a casuris, Deo fautore, proficiant
in regni soliditate mansuris.

Ego quidem litteris, quas vestra clementia destinavit, pignus immensum venerandae
religiositatis accipiens, & ingenti gratulatione respiro, & omnino non ambigo mentem
vestram in rebus diuinis gesturam longe potiora quam cupio. Sed mei officij, in
hanc partem clementiam tuam ideo prolixiori hortor alloquio, quia Imperij sui pariter &
salutis affectu illis te causis inhærere semper exopto, quibus solis & praesentis regni stabili-
tas custoditur, & aeterni gloria comparatur. Vnde ante omnia precor, ut Alexandrinam
Ecclesiam non minus a funesto, quam ab haeretico peruafore clementiae vestrae dispositio-
nibus liberatam, Catholico ac legitimo restitui censeatis Antistiti; eisq. etiam, quos te-
meritate diabolica diuersis Ecclesijs ordinasse perhibetur, eiectis, rectae fidei subroga-
D ri constituatis Episcopos: Ut sicut Rempublicam vestram a tyrannica dominatione pur-
gastis, ita vbique Ecclesiam Dei ab haereticorum latrocinijs atque contagijs exuatis:
nec id potius praualere patiamini quod iniquitas temporum tulit, & ij quos non solum
vestro Imperio, sed & in Deum quoque rebellis spiritus concitauit, quam quod tot tan-
tiq. Pontifices, & cum egregijs Orthodoxisq. Pontificibus vniuersalis Ecclesiae decre-
uit assensus.

Chalcedonis Synodi constituta, vel ea quae beatae memoriae praedecessor meus Leo Apo-
stolica eruditione perdociuit, intemerata vigere iubeatis: quia nec vlllo modo retractari
potest quod illorum definitione sopitum est, nec vllatenus recipi toties vno vndique ore
damnatus. Ipsa est quippe (sicut experti estis) Catholica fides, quae potentes de sede lae-
sa deposuit, & exaltandos humiles custodita seruauit. Quare satagendum est pietati tuae,
E ut qui huius tibi auctor est doni, sit ipse etiam propagator. Data septimo Idus Octobris, post
Consulatum Basilisci & Armati.]

Porro ex sententia Romani Pontificis a Zenone cuncta esse impleta constat. Atque in
primis intrusos a Basilisco haereticos Episcopos ab ipso fuisse eiectos, auctor est Euagrius,
dum haec ait a: In Imperium restitutus Zeno, visus est prudentior esse factus: perinde ac
bene conscius illud sibi abrogatum a Deo fuisse ob susceptum patrocinium haereticorum,
mox legem sanciuit, qua decreta Basilisci tyranni in litteris generatim ad omnes perscri-
ptis comprehensa, abrogata fuere: & Petrus Ecclesia Antiochena, & Paulus Ephesina ex-
pellitur: Episcopi Asiae quo placarent Acacium, deprecari culpam, veniamq. petere coe-
perunt; mittunt quoque ad eum poenitentiae libellos, quibus afferebant, se non sua sponte,
sed vi ac necessitate coactos, litteris Basilisci generatim ad omnes datis subscripsisse: at-
que adeo iureiurando confirmant rem ita re vera se habere, seq. non aliter quam Con-
cilium

Euagr. lib. 3.
c. 8. 9.
ZENO PRE-
DENTIOR A-
GIT PRO FI-
DE CATHO-
LICA.

cilium Chalcedonense vel credidisse, vel credere. Libelli autem hanc habent sententiam: A
Epistola, siue libellus supplex ab Episcopis Asiae ad Acacium Episcopum Constantino-
polititanum missus.

ASIAE EPI-
SCOPI RESI-
RISCUNT,

Acacio sanctissimo religiosissimoq. Ecclesiae Constantinopolis, quae Noua Roma di-
citur, Patriarchae S. & postea: Venit ad vos, uti par est, qui nostrum locum suppleat. &
paulo infra: Per istos libellos agnoscimus, nos non nostra voluntate, sed necessitate addu-
ctos, litteris subscripsisse Basilisci, eisdemq. non animo, sed verbis dumtaxat consensisse. Nam
Dei optimi maximi aspirante numine, cui nostrae preces gratiae acceptaeq. sunt, credimus
non aliter quam a trecentis decem & octo Orbis terrae luminibus & centum quinquagin-
ta sanctis Patribus accepimus. Credimus praeterea Actis quae a sanctis Patribus Chalce-
done coactis sancte sincereq. decreta sunt.] haec ipsi. Sed turpis plane est excusatio ista
tum quibuscumque Christianis, tum maxime Episcopis totius Asiae, in quibus omnibus B
emarcuisset penitus vigor pristinus, & quae infidebat olim in eiusdem prouinciae Episcopis
sacerdotalis constantia penitus eneruata esset.

a Gelas. epist. 11.
tom. 1. epist. De-
cret.

Quod autem lapsi Episcopi libellum supplicem pro restitutione darent Acacio, & non
ex more ad Simplicium Papam miserint; illud in causa fuit, quod ob rem bene gestam ad-
uersus Basiliscum tyrannum, idem Simplicius Papa eidem legauerat vices suas: quod sane
idem Romanus Pontifex profiteretur in litteris postea datis, quas suo loco reddemus. Testa-
tur id & Gelasius ad Dardaniae Episcopos scribens verbis istis, de ipso Acacio agens: Cur
(inquit) tanto tempore, cum ista gererentur, vel gerenda cognosceret, non ad sedem Apo-
stolicam, a qua sibi curam illarum regionum nouerat delegatam, referre maturauit? &c.]

TERRAEMO-
TUS PRODI-
GIOSVS.

Inter tot autem tantaq. laeta nouus casus animos omnium vehementer exagitauit, terrae-
motus videlicet, de quo ista Cedrenus: Anno quarto Zenonis Imp. terribilis fuit terrae-
motus Constantinopoli die vigesima quinta Septembris. Corruerunt multa templa, domus,
rostraq. funditus, & obruta immensa hominum multitudo. Cecidit etiam globus columnae
fori, & statua Theodosij Magni, quae colunae Tauri imposita erat, muri interioris satis longa
pars. Durauit diu ille terrae motus, adeo ut foetor quoque urbem occuparit.] haec ipse. Ita
plane (si coniectari licet) terra ipsa suis visa est clamasse vocibus, Pax, pax, & non erit pax:
etenim visa est magnorum malorum esse praenuncia; cum videlicet, qui ad horam Impera-
tor Catholici hominis sibi laruam imposuerat, eadem postea cito proiecta, qualis esset per-
fidus omnibus Orthodoxis innotuit: sed quando id contigerit, suo loco dicemus: modo
autem in his immoremur, quae ab eo pro cultu Catholicae fidei pie sancteq. ipso reditus sui
exordio gesta sunt.

b Liberat. Diac.
Breuiar. c. 16.
tom. 2. Conc.
DE OBITU TI-
MOTHEI AB-
LVRI.

Quod vero ipso primo in Imperium regressu Zenone hortatu Romani Pontificis eiecisse D
diximus quos intruserat Basiliscus, depressissetq. omnes qui eius fauore vim acceperant Eu-
tychianos Episcopos, & eos etiam Epheso atque Antiochia remouendos esse praecipisse:
Quid, inquires, de execrando illo omnium malorum auctore Timotheo Alexandrinae se-
dis inuasore, quem officijs & beneficijs auctum sub Zenone Constantinopoli antea exce-
ptum vidimus? Putans iste Zenonem vere in Catholicum esse mutatum, spe destitutus, ma-
rore absortus, Iudae proditoris instar cruentus carnifex est exitum consecutus. Quod enim
iniquae admodum qui praecesserant eidem ignouissent Imperatores; ipsemet in semetipsum
iusto Dei iudicio vindex scelerum insurrexit, & sui ipsius iustus ultor existens, ipse sibi mor-
tem consciiuit. Quomodo autem id acciderit, Liberatus Diaconus ita narrat b:

c Enagr. lib. 3.
cap. 1. 2e

Postquam Imperator Zeno reuersus est ad Imperium, Timotheus Aclurus metuens ze-
lum quem habebat circa Chalcedonensem Synodum, optauit sibi mortem; & istud perse- E
ueranter orans, ab humana vita, hausto veneno, solutus est. Dicunt sequaces eius, pra-
uidisse eum diem obitus sui: & re vera qui se parabat veneno interficere, sciebat.] haec Li-
beratus Diaconus suorum temporum testis. Ex quo redarguas Euagrius c, qui Zacha-
riae Eutythiani historici affectatus vestigia, de Timotheo eodem ait, ipsum a Zenone fede-
re permissum vsque ad obitum: nam restitutum fuisse in pristinum locum Timotheum alte-
rum legitimum Episcopum Alexandrinum, agente pro eo Romano Pontifice, suo loco di-
cemus, cum de turbis Alexandrinis post Timothei obitum iterum repetitis agendum erit.

HAERETICI
TIMOTHEA-
NI.
d Gennadius de
Script. Eccl. c. 82.

Ex hoc nefario Timotheo dicti sunt Timotheani haeretici, aduersus quos aliasq. huius re-
poris haereses erudite scripsit Samuel Syrus; de quo habet ista Gennadius d: Samuel Edessensis
Ecclesiae presbyter multa aduersus Ecclesiae inimicos Syro sermone construere dicitur, pra-
cipua tamen intentione contra Nestorianos, Eutythianos, & Timotheanos nouellos sed sibi
diuer-

A diuersos haereticos. Vnde & frequenter triformem bestiam Ecclesiastica simul sententia cum
auctoritate sanctarum Scripturarum summatim confecit: ostendens Nestorianis, Deum in
homine non purum hominem ex Virgine natum: Eutythianis, veram humani generis car-
nem a Deo sumptam, & non de caelo exhibitam, nec crassi aeris substantiam in carne in-
cessisse * formatam: Timotheanis, ita Verbum carnem factum, ut manente Verbo in sua sub- * accepisse
stantia & homine in sua natura, societate, non commixtione vnam Filij Dei reddidisse perso-
nam. Viuere adhuc apud Constantinopolim dicitur: nam initio collati Anthemio Impe-
rij & scripta eius, & esse eum in carne cognoui.] haec Gennadius.

Quis autem pro huiusmodi nefandis Timotheanis scripserit, idem ostendit paulo supe-
rius haec dicens a: Syrus natione Alexandrinus, arte medicus, ex philosopho monachus, a Gennad. c. 81.
vir dicendi peritus, scripsit aduersus Nestorium prius eleganter & fortiter: modo autem
B dum in illum inuehitur nimius, & syllogismis magis quam Scripturis agit, Timotheanum
dogma fouere coepit. Denique ambiguus etiam sui, suspendit animum a consensu Chal-
cedonensis decreti, nec acquiescendum putat Filium Dei duabus post incarnationem con-
stare naturis.] haec ipse: qui & de eodem Timotheo agens, sic ait b:

b Gennad. c. 72.

Scripsit ad Leonem Imperatorem libellum valde suaforium, quem prauo sensu Patrum
testimonijs in tantum roborare conatus est, ut ad decipiendum Imperatorem, & suam ha-
resim constituendam, pene Leonem vrbis Romae Pontificem & Chalcedonensem Synodum
ac totos Occidentales Episcopos aliorum adminiculo Nestorianos ostenderet. Sed fauente
Deo, a Chalcedonense Concilio hostis Ecclesiae arguitur & confutatur. Viuere adhuc in exi-
lio iam haesiarcha dicitur & habetur. Hunc ipsum libellum noscendi gratia ego rogatus a
fratribus in Latinum transluli, & cauendum praetitulauit.] haec ipse: quibus apparet, ante haec
C tempora, dum Timotheus in exilio ageret, ipsum librum Timothei ab eodem Gennadio esse
translatum. Sed etsi hunc Timotheum dictae haeresis constet auctorem fuisse; ex his tamen
quae superius saepe dicta sunt, satis apparet eundem Alexandrinum Timotheum eandem
quam Dioscorus atque Eutythes haeresim sectatum esse. Quinam autem alij scriptores pra-
ter Samuelem hoc tempore aduersus Eutythianam haeresim scripserint, alibi dictum est.

TIMOTHEI
SCRIPTA
HAERETICA.

Sed qui in locum eiektorum Episcoporum fuerint substituti, Euagrius narrat: nempe
Antiochia Stephanum, de quo plura inferius dicturi sumus, in locum vero defuncti Ti-
mothei fuisse subrogatum Petrum. sic enim idem auctor ait: Mortuo Timotheo, Ale-
xandrini Petrum cognomento Mongum sua ipsius auctoritate sibi Episcopum deligunt:
quod Zenonem, vbi ad aures eius peruenit, vehementer conturbauit. Itaque Petrum
mulctauit morte: Timotheum autem, qui Proterio successerat, quique tum propter quam-
dam populi seditionem aetatem degebat in Canopo, accersit. Sic Timotheus Imperato-
ris iussu suam Episcopalem sedem denuo obtinet] prout ut ex litteris Papae Simplicij ad-
monitus fuit. Ceterum quod Petrus morte mulctatus sit, redarguitur Euagrius a Libera-
to Diacono & alijs historicis. Sed de his agemus anno sequenti.

PETRVS MON-
GVS EPISC.
ALEXANDR.

Hoc eodem anno, qui numeratur quintus ab obitu sancti Euthymij magni nominis ana-
choretae (ut auctor est in eius Vita c Cyrillus) Anastasius Episcopus Hierosolymitanus ex
hac vita migravit anno vnde uigesimo suae sedis, ut ex tempore obitus Iuuenalis praedece-
foris colligitur: In eius vero in locum ordinatur Martyrius monachus genere Cappadox:
quod quidem futurum S. Euthymius longe ante praedixerat, ut Cyrillus his verbis narrat
post recensitam caedem Proterij Episcopi Alexandrini per impium Timotheum illatam d:
Cum ergo in Aegypto omnia essent plena turba & tumultu; duo anachoretae, quibus no-
E men erat Martyrius, & Elias, vnus quidem Cappadox, alter vero Arabs, profecti ex mon-
te Nitriae ad magnum illum veniunt Euthymium, & vnusquisque eorum in cella separata
apud ipsum longo tempore sunt versati: quos quidem hic vir diuinus amplectebatur lege
amicitiae, & assidue inuitabat ad colloquutionem, & ad Cutilam & Ruban secessus & de-
scensus eos quoque similiter faciebat participes: cum quibus & vna cum Gerasimo & alijs
deinceps anachoretis sanctae illius manus vnaquaque Dominica intemerata sumebat sa-
cramenta. Praeuidit autem magnus Euthymius perspicaci oculo animae ea quae erant eueni-
tura Martyrio & Eliae; nempe fore, ut Iacobi, qui clarus erat in choro discipulorum, vnus-
quisque eorum sedis sit successor futurus.] haec de rebus Martyrij ante Episcopatum & vi-
sione Euthymij Cyrillus.

c Apud Sur. die
20. Ianuarij.

MARTYRIVS
EPISCOPVS
HIEROSOLYM.

d Cyril. in Vir. S.
Euthym. die 20.
Iann. apud Sur.

Simulac autem vir sanctissimus thronum Hierosolymitanae conscendit Ecclesiae, e subli-
mi loco oculis mentis lustrans populum sibi subiectum, vidensq. adhuc vigere dissidia, fo-
ueriq.

ueriq. studia hæreticorum, quæ tempore nefandissimi Theodosij fuere inter monachos potissimum disseminata: ex imo pectore trahens suspiria, in memoriam reuocauit functiones diuini pastoris ab Ezechiele ita descriptas: Sicut uisitat pastor gregem suum in die, quando fuerit in medio ouium suarum dissipatarum: sic uisitabo oues meas, & liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersæ fuerant in die nubis & caliginis. & educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in terram suam, & pascam eas in montibus Israel in riuus & in cunctis sedibus terræ. In pascuis uberrimis pascam eas, & in montibus excelsis Israel erunt pascua earum. ibi requiescent in terris uirentibus, & in pascuis pinguibus pascentur super montes Israel. Ego pascam oues meas, & ego eas accubare faciã, dicit Dominus Deus. Quod perierat requiram, & quod abiectum erat reducã, & quod contractum fuerat alligabo.] Ita, inquam, de Israelis pastore, Israeliticæ regionis Episcopus memoria repetens, ut eadem perficeret, totis contendere uiribus cœpit; concepitq. tantam spem ob noua signa de restituenda collapsa fide Catholica hoc eodem anno ab ipso Imperatore Zenone ostensa, cum ab eo abijci audiret Eutythianos Episcopos, & explodi editam contra Chalcedonense Concilium sanctionem Basilisci Imperatoris.

LEGATIO
A MARTYRIO
EPISCOP. AD
ZEN. IMP.

Apud Sur. 20.
Januar.

LEGATIO
TEMPESTATE
INTERCIPITUR.

S. EUTHYMIUS
LIBERAT LE-
GATVM NAV
FRAGVM.

Quamobrem consilium iniijt legationis mittendæ Constantinopolim ad eundem Augustum: Deligitur ad opus industria & sanctitas Phidi diaconi, alumni magni illius Euthymij, quem haud pridem ex hac uita migrasse diximus. At quoniam non latebat Deum, quæ occulta erat hominibus, mens perfida Zenonis Imperatoris: ne ea legatio incassum perueniret Constantinopolim, sed reuocaretur in Palæstinam, diuinum consilium anteuertit, & quidem immenso miraculo, quod fide dignissimus testis Cyrillus sui temporis & regionis historicus omni fide testatum posteris tradidit. hisce uerbis:

Quinto autem anno postea, ab obitu Euthymij scilicet, moritur quidem Anastasius Patriarcha, iam incipiente mense Ianuario. Zeno uero reuersus ab exilio vincit quidem Basiliscum, qui adhuc tenebat Imperium; rursus autem recuperat Imperium, quod amiserat. Et sedi quidem Hierosolymitanæ succedit Martyrius, de quo a me superius sæpe facta est mentio: qui ad ipsum Imperatorem Zenonem & Acacium Episcopum Constantinopolitanum scribit de schismaticis & illorum blasphemia & uitanda hæresi: & cum Phido diacono dedisset litteras, mandat ei quoque non pauca ore dicenda.

Ille autem cum Ioppen peruenisset, & quoddam ascendisset nauigium, quod proficiscebatur in Corycium; ubi fuit in ipso mari Parthenico, in magnam incidens procellam & tempestatem, media nocte patitur naufragium. Cum uero iam demergeretur, nec se supra fluctus posset omnino tollere, sed propterea quod in medio mari esset, & quod nox esset obscura & incerta, periret: in quoddam lignum ex inopinato, uel potius quod Deus id dedisset, incidit: & cum in quemdam locum enataisset, & a tanta calamitate se paululum recreasset, uenit ei in mentem admirabilis Euthymius, & statim illius implorabat auxilium aduersus periculum, & ambas ei manus tendebat, & illius nomen sæpe inuocabat. Cum sic ergo laboraret, ei alicunde magnus apparet Euthymius, per mare transiens, & secure in ipsis fluctibus inambulans. Quem cum repente uidisset Phidus, adductus est in admirationem. Eum autem ab omni angore & timore uolens rursus statim liberare, ea qua prius quoque solebat allocutione: Noli, inquit, timere. Ego sum Euthymius Dei seruus. Scias non esse bonum hoc iter in conspectu Dei: neque enim afferet utilitatem aliquam matri Ecclesiarum. Et ideo te oportet reuerti ad eum qui te misit, & ei meo nomine iubere, ne sit sollicitus de disunctione schismaticorum: haud enim ita diu abhinc, sed illo Pontificatum obtinente, futuram vnionem, & omnes qui sunt Hierosolymis futuros unum gregem & sub uno pastore. Te autem oportet venire ad meam Lauram, & fratrum quidem cellas diruere ab ipsis fundamentis, cœnobium uero ædificare illic, ubi meum ædificasti cœmeterium. Non enim Lauram, sed cœnobium potius esse locum Deo placet.

Hæc ille quidem mandat Phido, & suo eum pallio induit. Ille autem re ipsa & non in somnis protinus raptus, non dissimili forte modo ei quo Habacuc, ita facile & momento temporis statuitur in littore, & perinde ac si e somno surrexisset (o diuinam prouidentiam!) in sancta inuenitur ciuitate. Sic autem præter opinionem in domo conseruatus, deponit quidem illud diuinum Euthymij pallium, quod tantum pelagus transuolare penna citius effecit & tutius; consueto autem induitur uestimento: Illud uero (sed est attendendum, miraculo enim cognatum & consimile sequitur miraculum) a quadam ueluti manu ab-

reptum, euanesceat & tollitur de medio. Cum ad se ergo rediisset Phidus, & quænam eum mala oppressissent considerasset, uindæ, fluctus, nox, desperatio, & quæcumque sunt mala tempestatis: deinde uero animo agitasset repentinam huius inexpugnabilis calamitatis solutionem, magnumq. Euthymium; & quemadmodum cum iam esset defessus, & grauitè suffocaretur, ei apparet pedibus ingrediens in fluctibus, & ueluti manum illam porrigens hilarem, uultumq. uia & uocem, & ei mandans ea quæ dicta sunt, & tandem imponens pallium, & tantum mare ueluti alatum per aerem transmittens, & domi suæ reddens insensibiliter: Hæc cum apud se considerasset Phidus, emisit illas uoces cum magna admiratione: Nunc scio uerum esse & germanum Dei seruum magnum Euthymium, ab eoq. missum me liberaffe a calamitate.

Deinceps autem hæc quoque matri narrauit. Illa uero eis aures lubenter accommodans (amabat enim non solum filium, sed etiam Deum) & propterea tam eius qui seruauit, quam eius qui seruatur, delectata narratione, & etiam lacrymas profundens ex oculis, consuluit filio ut omnia impleret. Deinde autem ad Patriarcham quoque transiens, ei Phidus renunciauit omnia. Ille uero admiratus narrationem, quæ omnem rationem superat & opinionem: Re uera (inquit) Dei propheta est magnus Euthymius, magnaq. est & quæ dici non potest apud illam fiducia. De ijs enim quæ Lauræ euentura essent, cum nos omnes essemus testes, prædixit iam in Christo consummandus. Hæc cum dixisset, ipsi quoque Phido permittit ut ædificet cœnobium, & concedit ut ad id proficiscatur: simul professus, se quoque omnibus uiribus opus uia esse aggressurum.]

Probauit autem euentus hæc omnia Dei nutu atque potentia facta esse, cum ipse Deus maius atque euidentius subiecit miraculum, quo non unum hominem e mari eripi transferriq. momento contigit in Palæstinam, sed multa millia hominum e profundo erroris in regnum lucis in ictu ferme oculi, omnibus cernentibus & admirantibus, inusitato quodam modo accidit sublime ferri. Quid autem id sit, & quomodo factum fuerit, ex eodem Cyrillo auctore accipe: Cum iam quidem Patriarcha Martyrius, fidem tribuens Phidi uisioni admirabili, & ijs quæ in mari prædixit ille magnus, de his quidem schismaticis cessauit cogitare. Non multum autem temporis intercessit, & ueluti ex diuiniore quadam uisitatione, Marcianus, cuius paulo ante memini (hic erat Archimandrita princeps hæreticorum ipse hæreticus), omnes ipso conuocat in cœnobio, quod ab ipso constructum fuerat in sancta Bethlehem: & Quousque tandem (inquit) o fratres & patres, contendimus corpus Ecclesiæ diuidere in partes, idq. cum nec nobis quidem constet quæ sit Dei uoluntas; sed rem sic credamus proprijs cogitationibus? Est ergo nobis considerandum, ne forte existimantibus recta uia ingredi, in auia contingat incidere. Sunt enim incertæ hominum cogitationes, sacra aiunt eloquia. Et si uidetur, sequentes illud Apostolicum, & ueluti exemplo utentes, in conspectu iaciamus sortes Episcoporum & monachorum: & si fors quidem uenerit ad monachos, oportet omnino perseuerare in ijs, in quibus nunc manemus, & quæ nobis placent: sin autem ad Episcopos, cum ipsis communicare.

Cum hanc attulisset sententiam Marcianus, nullus erat ex ijs qui aderant, qui non laudaret. Iactam itaque sortem Episcopi quidem eam habuerunt: omnes autem ei statim communicabant, tamquam ex Deo esse cognitam arbitrati, præter Gerontium solum & Romanum: & omnes se ipsos præbent ferentes* unioni Ecclesiæ, eiq. de cetero germanam ac sinceram faciunt communionem. Cum eos autem Patriarcha pulchre non solum supinis (ut quis dixerit) manibus, sed etiam cordis sinibus excepisset, præclarum & celebre festum agit. Admodum enim pulchre ciuitati exortum est bonum pacis, & lætæ sunt plateæ Hierusalem, & per omnia Deus glorificabatur. Gerontius autem & Romanus, alter quidem cum quadragintaquinque annos præfuisset beatæ Melaniæ monasterijs, alter uero in Theocorum (ut supra diximus) regione monasterium construxisset, & deinde ex ipsis quoque turpiter fuissent expulsi propter eorum quæ ipsis uisa fuerant impietatem, mali male huc & illuc obeuntes recesserunt. Sed hæc quidem facta sunt temporibus Zenonis.] hæcenus de his ibi, quibus miranda præcedentia confirmentur.

Iam uero res Occidentales tandem inuisamus, quæ tetra circūquaque offusa caligine ob barbaros ubique regnantes, obscuræ admodum redditæ sunt. Etenim cum defecisset penitus Occidentis Romanum Imperium, regnante Romæ Odoacre Rege, magna ex parte extorfes facti sunt ciues, alijs ex illis in Orientem, alijs in diuersa Orbis loca, ubi haberent rura pa-

MIRACVLVM
MAIORI PRO-
BATVR. MA-
RACVLVS. IN

a Sapien. 9.
SORTE SOR-
TITA RELI-
GIO.

* feruentes
VNIO IN EC-
CLESIA HIE-
ROSOLYMI-
TANA.

DE AMBRO-
SIO BRITAN-
NIAE VIN-
DICAE.

a Beda de sex
sat. in Zenon. &
de Gest. Angl.
lib. 1. c. 16.

b Gild. de excid.
Britan.

DE OBSIDIO-
NE BADONI-
CI MONTIS.

DE OBSIDIO-
NE BADONI-
CI MONTIS.

DE OBSIDIO-
NE BADONI-
CI MONTIS.

DE OBSIDIO-
NE BADONI-
CI MONTIS.

SVR VNICEV
CONSILA-
TVS.

s. Apud epistolas
Simpli. post epist.
10. tom. 1. epist.
decret.

d. 2. Cor. 11.

terna, migrantibus. Cum interea Ambrosius Aurelianus in Britannia purpuram sumpsit, conatus liberare Britannos ab Anglosaxonibus eos assidue infestantibus. Vocati illi fuerant a Britannis sub Marciano Imperatore, cum a Scotis & Pictis infestarentur: sed (vt superius dictum est) ex auxiliarijs in hostes conuersi, eosdem Britannos dirissime affligebant, ad hoc vsque tempus, quo ab Ambrosio liberantur: Hic purpuram quidem assumpsisse, non autem nomen Imperatoris, reperitur: ipseque primus id tentauit (vt Gilda testatur) non autem & parentes, vt legitur apud Bedam, qui sub Zenonis Imperio hac contigisse tradit, sicut & Ado in Chronico; licet quoto anno ipsius Zenonis id acciderit, nemo prodat: nos hoc anno posuimus, sequenti nimirum a liberatione Ambrosij ab exilio sub Odoacre, si hunc eundem cum illo Ambrosio esse velimus; quod vt opinemur, multa persuadent.

Hic, inquam, sumens purpuram, vt aliquod saltem vestigium Occidentalis superesse videretur Imperij, a Britannis diu multumque, a barbaris externis afflictatis, vt a Deo missus, acceptus est. Quomodo autem per eum actum sit, vt pluribus fatigatos proelii hostes tandem penitus vicerit, Gildam Sapientem audiamus rem in hac verba describentem:

Tempore igitur interueniente aliquanto, cum recessissent domum crudelissimi praedones, roborata a Deo reliquia, quibus se coniungunt vndique de diuersis locis miserimi ciues, tam auide, quam apes aluarijs procella imminente; simul deprecantes cum toto corde, & (vt dicitur) innumeris onerantes aethera votis, ne ad internecionem vsque delerentur: Duce Ambrosio Aureliano viro modesto (qui solus forte Romanae gentis tantae tempestatis collisioni, occisis in eadem parentibus, purpura nimirum indutus superfuerat, cuius nunc temporibus nostris soboles magnopere auita bonitate degenerauerit) vires capeffunt, victores prouocantes ad proelium: quibus victoria, Domino annuente, ex voto cessit. Et ex eo tempore nunc ciues, nunc hostes vincebant: vt in ista gente experiretur Dominus solito more praesentem Israel, vtrum diligat eum, an non, vsque ad annum obsessionis Badonici montis, nouissimeque ferme de furciferis non minima stragis, qui & meae natiuitatis est. Sed ne nunc quidem vt antea ciuitates patriae inhabitantur, sed desertae dirutaque, haec nunc equalent, cessantibus licet externis bellis, sed non civilibus. Haec etenim tam desperati insulae excidij, insperatique mentio auxilij memoriae eorum, qui vtriusque miraculi testes extiterunt: & ob hoc Reges, publici, priuati, sacerdotes, Ecclesiastici suum quique ordinem seruauerunt.]hac Gilda, Ambrosio acceptam ferens libertatem Britanniae ab ingruentibus barbaris liberatae, & restitutam Ecclesiasticam disciplinam. Porro quod pertinet ad cladem Badonicam: cum Beda testetur circa annos quadragintaquatuor accidisse a tempore quo Anglosaxones Britanniam inuaserunt; habita ratione eorundem aggressionis, quam tempore Marciani Augusti contigisse idem ipse affirmat, non amplius quam post annos circiter viginti accidisse dicendum est, & triginta annis expletis ab eo tempore quo Scoti & Picti eam inuaserunt sub tertio Aetij Consulatu, anno Domini quadringentesimo quadagesimo sexto.

Sequitur annus Christi quadringentesimus septuagesimus octauus, quo Illus vir clarissimus sine collega Constantinopoli creatus est Consul. Caruit suo Consule Occidens, quod dum legationes in eundem pacis causa vltro citroque a Zenone atque Odoacre missarentur, nihil Odoacer inter haec praesumere, nec Zeno de iuribus Occidentalis Imperij sibi voluit arrogare, vt alterum quoque Consulem Romae creari solitum nominaret; neque Odoacer id sibi arrogandum putauit, qui nec Imperatoris nomen accepit. Huius ergo anni principio redditae sunt Simplicio Romano Pontifici litterae Acacij Constantinopolitani Episcopi de rebus Alexandrinae Ecclesiae anno superiore transactis, quas scire idem Simplicius datis ad eundem Acacium litteris exigebat. Quae autem ista fuerint, ipsa docet epistola; quae honorifico praefatione ipsum Romanum Episcopum ornans, ipso sui exordio ista habet:

Domino beatissimo sancto Patri Archiepiscopo Simplicio Acacius. Sollicitudinem omnium Ecclesiarum secundum Apostolum circumferentes, nos indefinenter hortamini,

Ani, quamuis sponte vigilantes ac praecautes. Sed vos diuinum zelum solito demonstratis, statum Alexandrinae Ecclesiae certius requirentes, vt pro paternis canonibus suscipiatis laborem, pijsimo stillantes sudore pro his, sicut semper est approbatum. Sed Christus Dominus noster, qui diligentibus se in bonum cooperatur, nostris cogitationibus insidens, & vnam nobis in his mentem atque eandem pro gloria sua esse cognoscens, omnem victoriam ipse perfecit, consortes nos cum tranquillissimo Principe faciens: & Timotheum quidem decessorem spirantem procellas, & Ecclesiasticam tranquillitatem (sicut apparuit) conturbantem, vitae subduxit humanae, dicens ei: Tace, obmutesce.

Petrum quoque, qui ab Alexandria more similiter procellae surrexerat, dissipauit, atque in aeternam fugam, Spiritu sancto flante, conuertit, vnum de his qui olim fuerant damnati: sicut enim in nostris Archiuis inuentum est, & de vestris scrinijs (si dignamini exquirere) poteritis agnoscere, quae in tempore de eodem subsequuta, ab Alexandrino Archiepiscopo Romam ad alterutrum sunt relata. Qui Petrus noctis existens filius, & operum dierum lucentium alienus apparens, omnino tenebras ad latrocinium peragendum congruas earum cooperator inueniens, media nocte, adhuc iacente cadauere illius qui paternos canones subuertebat, insensito, surrepsit in sedem, sicut ipse arbitratus est, vno & solo praesente, & eo qui concors illius insistebat insaniae: ita vt propter hoc maioribus supplicijs subderetur; nec quod sperabat, effectum est. Sed ille quidem de se ex parte vel minima iudicans, nusquam penitus omnino comparuit.

Timotheus autem paternorum canonum custos, qui Dauidicae mansuetudinis exemplo subditur, & vsque ad finem patiens, atque potestati propriae restitutus a Christo, propriae sedis honore laetatur, & spiritualium filiorum voces accipiens, gratiam curationis expectat, multiplicato in se honore a Christo Principe sacerdotum: propter quem & tolerantiae coronam sibimet religauit. Attentius igitur oret vestra beatitudo pro Christianissimo Imperatore, & pro nobis ipsis. Nihil enim praetermittitur eorum quae ad custodiam Ecclesiasticae respiciunt disciplinae. Vniuersam fraternitatem quae vobiscum est in Christo, ego & qui mecum sunt, salutamus. Et alia manu: In Domino conserueris, sanctissime & beatissime Pater.] haec nunc Acacius ad Simplicium Romanum Pontificem.

Qui igitur consolatur humiles Deo totius consolationis, consolatus est sanctissimum Simplicium Papam in aduentu harum litterarum. Angebatur ipse maerore ex lugubri statu totius Catholicae Ecclesiae; nec quia premebatur proximis malis, damna contemnebat externa: Quantumlibet enim ob barbarum eundemque Arianum Italiae Regem Odoacrem saepe lugeret; haud tamen Orientalis Ecclesiae peruiabilem curam gerere praetermittit: frequentioribus namque agebat & vrgebat litteris, vt de eius Ecclesiae statu certior redderetur: cum acceptis tandem eiusmodi ab Acacio litteris, mirifice adgausis est, sperans fore, vt exul pietas Orientalis Ecclesiae postliminio secundum dies antiquos ex optato restituenda esset. Ita plane ex eiusmodi exordijs par erat reliqua quae ventura essent existimare: quis enim non maximam spem concipere potuisset, videns Imperatorem suam in Imperium restitutionem hisce pietatis operibus consecrare, & Acacium Constantinopolitanum Episcopum eidem adnitentem, ducemque se ad potiora praestanda praebentem?

Sed quam inconstans & labilis sit fiducia illa quae in homine collocatur, quae post haec contigerunt reddere penitus manifestum, ambobus (proh dolor!) tam Acacio quam Zenone in deteriora prolapsis. Videbis, quod & mireris, & cum Hieremia exclamare cogaris: Obstupescite caeli super hoc, & portae caeli desolamini vehementer.] videbis inquam ipsum Constantinopolitanum Episcopum quadam mentis vertigine motum, veluti furij agitantum, nefandissimum illum Petrum Mogum, quem ipsdem suis litteris adeo fuerat execratus, noctis filium, latronem noctu irrepentem, inuasoremque alienae sedis appellans, post haec omni fouisse studio & officio adiuuasse, vt Ecclesiae Alexandrinae thronum reciperet, quem fur & latro compertus iam sponte turpi lapsus fuga deseruisset. Sed leuia ista tibi videri poterunt, cum illum spectabis phrenesi quadam abreptum, & velut caestros percitum, aduersus Romanum Pontificem violentum insurgere, appetere cornibus, appetendo primatum: quem nuper videris, cum mentis compos esset, & sanos liberosque haberet affectus, Simplicio Papae adeo obsequentem in omnibus obtemperantem, ac plane dignum ab eo existimatum, cui crederet vices suas, delegando eidem in Oriente vicariam praefecturam,

EPISTOLA
ACACII AD
SIMPLICIUM
PAPAM.

DE MORTE
TIMOTHEI.
a Marc. 4.

DE FUGA
PETRI.

SIMPLICII
PERVIGIL
CVRA TO-
TIVS EC-
CLESIAE.

ACACII MV-
TATIO.

b Hierem. 2.

qua roboratus intrepidus obstitit Basilisco, repressit furentem, & coegit noua sanctione uerterem contra fidē Catholicam latam penitus abrogare. ista quidem, cum mentis compos, non alta sapiens, humilibus consentiret. At est plane illa æqua mensura, qua quisque diuersos uniuscuiusque hominis actus metiatur; & probata æqui ponderis tratina, qua quis expendat cuiusque opera, quæ sibi contraria esse noscantur: ut illa probet, quæ tranquilliori gesta sunt animo, antequam contigerit illum priuatorum affectuum turbine agitari; illa uero respuat, quæ ex cæca mente & furoris impetu in transuersum acta procedunt. Hæc tibi firma regula ad detegendum dignoscendumque tum Acacium, tum alios præuaricantes, secundum illud ab Apostolo de se ipso firmiter inculcatum: Si quæ ædificauimus, hæc destruo, præuaricatorem me constituo.] hæc quo ad Acacium.

Sed & intueberis (quod non mireris, uerum ingemiscas) Zenonem Augustum in confessorio ærumnarum excoctum, uisum ad breue temporis spatium purum aurum, iterum conuersum in scoriam: Non inquam miraberis, etsi lugeas; quod haud nouum sit, impios hæreticos, potissimum uero Principes, sic interdum uideri uoluisse Catholicos, ut ex religione inconcessum alia uia quod cuperent assequerentur Imperium; ut etiam recens de Basilisco demonstrauit exemplum. Sancito semel apud impios (quos numquam dixerim Christianos) impio illo de iure regnandi decreto, licere simulare, fallere, religionem uolare, pro arbitrioque mutare, ut tamen quis regnet: quomodo non summa consideratione, longa intercedente mora, donec ueritatem pariat tempus, expendenda est Principum hæreticorum, quam præferunt factis, & scriptis proferunt, poenitentia? Hæc obiter occasione eius quæ tractatur historia de Zenone, & quæ sunt dicta de Basilisco, & dicturi sumus inferius de Anastasio his omnibus nequiore. Sed iam quæ rescripserit ad Acacium læta nuntiantem & adhuc mentis compotem SImplicius Papa, uideamus: hoc enim anno C mense Martij breuiter ista dedit:

Quam sit efficax supplicantium Domino perseuerantia sacerdotum, & quam iucundo gratuletur affectu studium, quod defensionis fidei sinceris mentibus exhibetur, litteris tuæ dilectionis agnoscitur; quando post tanta certamina, quibus Dei misericordia in causa propria religionis famulos & ministros suæ constituens potestati, probatissimos sibi efficit esse uictores. Siquidem Alexandrina Ecclesia diuino tandem iudicio liberata, in consortium communium nos aduocans gaudiorum, eum qui ab hæretico fugatus fuerat, ad eius sedem rediisse testaris. Vnde animis exultantibus ad uniuersalis Ecclesiæ quietem Christo Domino nostro pro salute primum fidelissimi Principis supplicamus; cui pro deuotione, qua cunctos anteuertit sacerdotes, pietas hæc diuina concedit, quæ nos liberos pro populis Christianis apud omnipotentiam cælestem præstat interpretes. Sicut ergo in reditu fratris & Coepiscopi nostri Timothei gratulamur, ita eum commonente dilectione tua, cupimus irreprehensibilem reperiri: quia meministi hoc, eum iam dudum fidelis Præfultis non habuisse constantiam, quando ei, ut damnati Dioscori nomen inter altaria recitaretur, extortum est. Data tertio Idus Martij, Illo V. C. Consule.] hæc tamen ad Acacium SImplicius Papa.

Post hæc autem accidit, ut idem Timotheus Alexandrinus Episcopus in sedē restitutus, legationē ex more mitteret ad Romanum Pontificem: Missi sunt tres legati, nempe Esaias Episcopus, Nilus presbyter, & Martyrius diaconus. Qua quidem legatione in primis rogauit ueniam pro antea admissio delicto, cum compressus gladijs Eutylianorum, coactus fuit recitare nomen Dioscori ad altare: quod profecto haud leue facinus in tanto Episcopo uideri poterat, licet id præstitisset inuitus: Deprecatur a Romano Pontifice ueniam, quem Iudicem & vindicē sciret cunctis Episcopis præsidere. Insuper eadem legatione notum fecit, Petrum Mogum eiusdem sedis inuasorem, qui fugam captasse uidebatur, latitare in ciuitate, & secreto rem agere, seducentem multos, & cladem illius Ecclesiæ procurare; rogans ut apud Imperatorem agat, quo longius in exilium pelleretur. His igitur acceptis litteris, mox ad ipsum Imperatorem Zenonem SImplicius Papa ista conscripsit:

Simplicius Episcopus Zenoni Augusto.

Per Petrum uirum spectabilem Comitem Placidia nobilissimæ feminae olim diuino rum exultatione munerum, triumphalis in Domino regni uestri gloria dilatur: cum uniuersalis Ecclesiæ gaudio mediocritatis meæ litteras obtulisse meminerim; nec inter uniuersos Catholicæ fidei sacerdotes opera Domini nostri uel solus potui tacere, uel prius. Quia secundum beatum Paulum Apostolum, Ecclesiarum omnium curam sustinens,

Astinens, mihi summam gaudij de reddita pro clementia uestra earum quiete specialiter uendicaui, quod uos Diuinitatis auxilio, deiectis religionis & regni hostibus, meruerimus habere uictores, & in uino eodemque prouentu, Christo in uobis ubique uicente, & cultus ueræ fidei & status est reparatus Imperij; quod utrumque ideo fuerat, diabolo se ad tempus interferente, turbatum, ut alterutrius aduersarijs dissipatis, præconia fierent maiora uicentis. Vnde tam præclaræ fructum uirtutis adeptus, cum lætitia uniuersalis Ecclesiæ nunc quoque sine cessatione facio, tacere non possum gratias sine dubio perennes, quod antiquæ ueræque fidei in fratre & Coepiscopo meo Timotheo Alexandrinam Ecclesiam reddidistis, cuius apud me nuper litteræ comteantes, expulsa profanitate Eutychetis atque Dioscori damnatorum, ad regendos Orthodoxos beati Petri & Euangelistæ Marci sedem (quod ante compertum est) se recepisse commemorauit, incitans nos uolentes, ut hæc ipsa pietatis uestræ sensibus referremus.

Ut ergo tranquillitas uestri perpetua & fixa sit regni; quietem, quam cunctis in memorata Ecclesia præstitistis, per uigili protectione custodite: & quod, iuuante uos Domino, pro innocentium fecistis salute animarum, religiosiore studio & diligentia attentiore protegit: Quia non minoris est gloriæ quod condideris seruare, quam condere: & omnibus est probatum, tantum uobis diuini fauoris impensum, quantum Christianæ religioni a uestra pietate est sedulitatis exhibitum. Et quamuis in omni parte regni sui profutura diuino cultui prouidentia uestra non desisteret curis publicis tranquillitatem Ecclesiæ præferre: Precor tamen, ut quod per nos serio postulat, immo quod ipsi specialius supplicamus, Petrum Alexandrinæ Ecclesiæ peruasorem, & ob hoc iure damnatum, quia moliri quædam latens in Alexandrina (sicut ad nos scriptum est) ciuitate contra hæc quæ a uobis sunt statuta memoratur: ad exteriora transferri, pijsissima præceptione iubeatis; ne aliquos modicæ fidei (quod facere perhibetur) inficiat, & ad impietatis suæ instrumenta traducat. Longe sint ab innocentibus perniciofa contagia, ut per uos intra Dominici gregis ouile sit sinceritas*, quam sola tenere potest Imperialis auctoritas.] hucusque SImplicij epistola ad Zenonem, ad quem etiam aliæ eodem argumento hoc item anno litteræ datæ extant decimo Kalendas Nouembris sub eodem Consulatu; est enim earum exordium: Proxime quidem ad Urbem, &c.] quibus pariter agit de relegando longe ab Alexandria Petro Mogo turbas secreto miscente; atque inter alia illud de scelesto homine prodit, quod arroganter Episcopum ageret Alexandria, quem nec constare posset ordinatum aliquando fuisse diaconum.

Præstabat quidem Zenonem obedire Pontifici, atque pestilentem hominem longe longius extra Romani fines Imperij ablegare. Etenim talis est hæreticorum natura, ut nisi ab humano consortio penitus auferantur, non religionem tantum, sed & statum ipsum politicū in maximum discrimen adducant & perdant: satis namque consultū est his a sanctis Apostolis, cum eiusmodi perditissimis Deo inferentibus bellum hominibus nec trium quidem litterarum communicatione misceri, ne quis inquam alicui ex istis dicere præsumeret, Aue. Quanto enim detrimento totius Orientalis Ecclesiæ permissus sit homo nequissimus Alexandriae agere, exitus declarauit. Iure igitur ista præuidens, qui eminenti insistens speculæ res obuenturas longius contemplatur, Papa SImplicius clamans, ac iterum clamans, geminatis eodem anno datis epistolis, rogat, urget, opportune & importune monet, ut lupus ad lustra ferarum procul ab humano consortio amandetur. Quod quidem ut maximi ponderis opus perficeretur omnino, binas quoque eodem nuncio ad Acacium Constantinopolitanum litteras dedit; quem, ex rebus ab eo constanter gestis in Basiliscum tyrannum sumens argumentum, ad agendum in his uiriliter adhortatur. reddemus ex ijs earum priorum epistolam, quod missæ a Timotheo Romam legationis exactiorem narrationem contineat. sic enim se habet:

Simplicius Episcopus Acacio Constantinopolitano Episcopo.

Quantos & quam uerbes fructus constantia, fidei, & deuotarum circa religionem Catholicam mentium semper habeat fortitudo, labor tuæ dilectionis, & eorum qui pariter, repente diabolo, iam dudum turbantur ostendit. Nam cum Christi inimicus & regni Christiani semper aulam mox casurus inuaderet, atque impia persecutione fideles Domini plebemque concuteret; oratione atque uigilijs sacrilega tentamenta superauit, & se uictoria cælestis eo usque porrexit, ut regressu religiosissimi Principis, Ecclesiæ quoque Alexandrinæ Catholicus redderetur Antistes, de quo mox cum exultatione diuinæ gratiæ

Galat. 2.

Simplic. epist. 8.
tom. I. epist. decret.SIMPLICII
EPIST. AD
ACACIUM.Simplic. epist. 9.
tom. I. epist. decret.PRO TIMO-
THEO AD ZE-
NONEM SIM-
PLICII SCRIBIT.

2. Cor. II.

PETRVS MO-
GVS LATENS
ALEXANDR.
MALA MO-
LITVR.

* feueritas

HAERETICVS
HOMO PRO-
CVL PELA-
LENOVS,
a 2. Ioan.

b Ezech. 33.

c Simplic. epist. 10.

SIMPLICIUS
PAPA AD
ACACIUM.

gratiæ gaudia nostra contulimus, & mutuis vos litteris fecimus gratulari; & licet lætitiæ ipsius numquam sui defuerit plenitudo; tamen frater & Coepiscopus noster Timotheus persecutione probabilior factus, pristini non immemor instituti, per fratrem & Coepiscopum Esaiam & filios nostros Nilum presbyterum & Martyrium diaconum Alexandrinæ Ecclesiæ solemniter scripta direxit: quibus & illud, quod ante perterritus de Dioscori nomine fecerat, se destruxisse memorauit, & remissionem ipsius erroris expetijt; nosq. de quiete fecit Ecclesiæ gratulari, expertus erga se quantum nobiscum tua charitas videt, quod in eo tunc reprehendimus, nos inultum & reconciliatum sibi nunc diuinæ miserationis affectum impendimus, frater carissime.

Memoratis in Vrbe, qui mox venerant, constitutis, occasione filij nostri Petri viri spectabilis Comitæ, quasi ex sententia proficiscentis amplexi, tam nostro proposito, quam petitione fratris & Coepiscopi nostri Timothei, legatorumq. ipsius precibus, id ipsum volumus ad tuam peruenire notitiam; vt etiam nunc communium fieres particeps gaudiorum, & in prædictæ Ecclesiæ tranquillitate (quemadmodum diximus) laboris tui nobiscum carperes fructum, & Christianissimo & clementissimo Principi nostras litteras offerres super hac etiam re: vt ipse quoque deuotionis & fidei propriæ donis, se Deo protegente, lætetur; atque insistente charitate tua, acrioribus studijs Catholicæ religionis salutaria scripta mittendo, munire dignetur Ecclesias; ne (sicut experti sumus) in aliqua regione antiquus ille serpens toties excisi capitis virus effundat, & inficiendi aliquos occasionem (quod absit) rursus inueniat, prouida præceptorum suæ pietatis ordinatione disponat, & sicut euidentius approbatis, Deo se commendantibus legibus sanciat, ne vel in tenebris delitescant, & improuisi ambulantes, in luce percutiant; & his quos in fide pauperes esse repererint (quod Propheta testatur^a) insidietur, vt rapiat.

Petrum maxime, qui nonnullarum domorum, suiq. similibus latebris confouetur, & quem zelo fidei ab Episcopatu constituit submoueri; in exteriores terras abijci, sicut & nos pietati eius scripsimus, ad Ecclesiasticam pacem, speciali præceptione decernat: quia rursus asseritur aliqua contra dispositionem fidei ipse sine cessatione moliri. Quia igitur hæc opportunitate perlatoris fidissimi nos oportuit indicare & specialius admonere; hortamur, vt cum internunciis remeare cœperit, vel si qua forte alia occasio reperietur, quamprimum nos facias certiores, & curam nostram subleuare deproperes.] hæc de Petro populum seducente Simplicius. Addit vero de plurimis, quos cum Timotheus, tum ipse Petrus seduxissent, ad pœnitentiam reuocatis; qui vt in Ecclesiam reciperentur, ad ipsum Romanum Pontificem libellum pœnitentiæ miserunt cum deprecatione veniæ admissorum delictorum; nam subdit:

Vt autem perfecto gaudio gauderemus, idem frater & Coepiscopus noster Timotheus exemplum libelli satisfactionis eorum, quos a Catholicæ fidei veritate Timotheus & Petrus, vtrique damnati, damnationis terrore traduxerant, veniam postulantes, ad nos pariter destinavit, sacerdotali pietate lapsis subuenire desiderans; quod diuinæ misericordiæ intuitu, quæ neminem vult perire, refutabile non putamus.] hæc tunc Simplicius ad Acacium: paulo post autem ad eundem eodem quoque argumento alias litteras dedit, quarum hoc est principium: Proxime quidem dilectionis tuæ, &c.] quæ data ponuntur decimosexto Kalendas Nouembris. Hi quidem fuere huius anni Simplicij Papæ labores pro Alexandrina Ecclesia exantlati. Intelligis, puto, quod tam explicite traditur, quod & alias sæpe factum vidimus, nimirum absolutionem a crimine hæresis referuari solitam Summo Pontifici, dum in eam lapsi pœnitentes libellos pro venia conseruanda mittere consueuissent ad Romanum Pontificem; vt Alexandrinos modo fecisse constat, cum tamen eis non deesset Catholicus Episcopus Alexandrinus. Quod si inaccessum id fuit primæ post Romanum Pontificem sedis Episcopo: quinam inferiorum sedium sacerdotes sibi id arrogare præsumerent? Quid autem post hæc factum sit, dicemus suis locis inferius.

Iam vero reliquum est vt de alia legatione eiusdem Timothei Catholici Alexandrini Episcopi ad Zenonem Imperatorem pro actione gratiarum missa Constantinopolim agamus: quæ a Liberato Diacono paucis ita describitur^b: Timotheus, Episcopatu recepto, misit quosdam clericos, gratias agens Imperatori; cū quibus erat Ioannes ex Oeconomo presbyter factus Tebensis, cognomento Talaida, & Gennadius Episcopus inferioris Helenopolis sanguine proximus Salofaciolo, quem expulerat quidem Episcopatu Aelurus, restituit

* antiqua

a Psal. 10.

DE PETRO IN
EXILIUM A-
MANDANDO.DE LAPSI
RESTITVTIS.b Liberat. Diacon.
cap. 16.
DE LEGATIO-
NE TIMOTH.
MISSA CON-
STANTINOP.

A restituit vero Salofaciolo. Cumq. hi qui fuerant missi gratias egissent Imperatori, Gennadius quidem ibi remansit, vt cum alijs responsa faceret Archiepiscopi.

Porro Ioannes ex Oeconomo amicus factus est Illo Magistro, qui cum reliquis descendit Alexandriam; factusq. est iterum Oeconomo habens causam ecclesiarum: qui multa & pretiosa xenia misit Illo Magistro, despiciens Gennadium parentem Archiepiscopi, & Præsulem Acacium Constantinopolitanum.] hæc Liberatus: qui subdit de legatione Timothei Romam missa ad Simplicium Papam, de qua nuper actum est. Ipse tamen Liberatus fugillans nonnulli Timotheum ipsum Catholicum Alexandrinum Antistitem nimis animi facilitatis, ista subdit: Sed quoniam ipse Timotheus mitissimus erat in Episcopatu, vt etiam a suis communicatoribus accusaretur Imperatori, tamquam nimis remissus, & circa hæreticos placidus; ita vt ei scriberet Imperator, vt neque collectas neque baptismata cum hæreticis celebraret: ille autem mansuetus agebat. Dum ergo tali modo gubernaret Episcopatum, amabant eum Alexandrini hæretici, & clamabant ei in plateis & in ecclesijs: Vel si non tibi communicamus, tamen amamus te.] hæc Liberatus de nimia indulgentia ipsius Timothei.

Sed quid præterea pertractauerit Ioannes legatus, cum venit hoc anno Constantinopolim, Euagrius ex Zacharia Rhetore ita narrat^a: Ioannes presbyter, cui augusti templi diui Ioannis Baptistæ & præcursoris Domini administratio commissa fuit, quorundam impulsus consilio Constantinopolim venit, precaturus Imperatorem, vt si forte Episcopus Alexandriæ migraret e vita, sibi liceret Antistitem quem vellet ciuibus illius ciuitatis nominare: qui quidem (vt Zacharias memorat) Episcopatum pro se ambire, ab Imperatore deprehensus est: & cum se iureiurando obstrinxisset, se numquam sedem Episcopalem petiturum, domum reuertitur.] hæc ex Zacharia Euagrius de Ioanne: de quo quæ parum digna referat, vera ne sint, an in sincerissimum Orthodoxum ab Eutychemo auctore ex more conficta, in suspicionem quidem non leuem adduci posse videntur: cum de Ioanne illud certum sit, præ ceteris viguisse fide Catholica, vt ob eam causam omnium in se Eutychemorum arma conuerterit; vt quæ de eo inferius dicentur, manifestius declarabunt.

a Euagr. lib. 3.
c. 12.
DE IOANNE
ALEXANDRI-
NO.IESV CHRISTI
ANNVS
479.SIMPLICII PAP.
ANNVS
12.ZENONIS IMP. 6.
ODOACR. REG. 4.

D Q Vi sequitur Christi Redemptoris annus quadringentesimus septuagesimus nonus, tertio Zenonis Imperatoris Consulatu notatur in Fastis: quo Orientalis Ecclesia; quæ paululum nata esse quietis post reditum Zenonis Augusti visa est, rursus opera Eutychemorum hæreticorum nouis cœpta est turbinibus exagitari. Etenim præter illa quæ clanculo moliretur Petrus Mogus in Ecclesia Alexandrina, maioribusq. in dies accessibus auerentur (quod exitus demonstrat) Antiochena Ecclesia mirum in modum furore hæreticorum non iam rem secreto agentium, sed in prælium erumpentium, afflictata est. Etenim cum Stephanus Orthodoxus Episcopus vna cum suis in magna ecclesia sacram Synaxim solemniter celebraret; Eutychemiani, soboles Petri Cnaphei omnium perditissimi hæreticorum, conferto agmine, exertis gladijs furentes ingressi, in Dei sacerdotes sæuientes, eosdem sæuissime trucidarunt; sanctissimumq. ipsum Antistitem Stephanum, in quem potissimum maiori odio æstuabant & ira incensi erant, corripientes, ad necem vsque atrocissimis confecerunt tormentis. de quo ex Ioanne Rhetore suorum temporum rerum gestarum scriptore hæc habet Euagrius^b:

Petro Ecclesiæ Antiochenæ exturbato, Stephanus illius sedem capessit] quam triennio in hunc vsque annum tenuit. Hunc (subdit ipse) Antiocheni calamis ad similitudinem hastarum præacutis (vt scribit Ioannes Rhetor) confecerunt.] hæc Euagrius, paucis admodum rem tantam absoluens. Meminit eiusdem necis Nicephorus^c, eiusq. corpus in Orontem amnem proiectum, ex eodem Ioanne auctore tradit. Est de hoc Ioanne historico mentio apud Photium, qui ait ipsum sui temporis esse profecutum historiam Ecclesiasticam, nimirum a temporibus Theodosij Iunioris vsque ad finem Zenonis: Vtinam illam nobis Græcia conseruasset, martyrum sanguine adeo illustratam. Porro satis ad pietatem & historiæ veritatem nobile de sanctissimo Episcopo elogium, quod anniuersaria memoria vigesima quinta die mensis Aprilis repetere Ecclesia consueuit verbis istis, veluti

ANTIOCHENA
ECCLESIA
AB HAERETI-
CIS VEXATA.b Euagr. lib. 3.
c. 10.
DE STEPHANO
EPISCOPO
ANTIOCHENO
MARTYRE
c. Niceph. lib. 15.
c. 28.

veluti egregium martyris epitaphium: Antiochiæ sancti Stephani Episcopi & martyris, A qui ab hæreticis Synodum Chalcedonensem impugnantibus multa passus, in Orontem fluuium præcipitatus est tempore Zenonis Imperatoris.] ita ibi. Post hunc diuinum martyrem Stephanum, alium in locum eius subrogatum Stephanum, sed eundem tantummodo vnum sedisse annum, habet Nicephori Chronicon: postea vero electum esse Calendionem, ibidem notatum ostenditur. Verum de tempore sedis Stephani Iunioris suo loco dicemus.

Sed quonam auctore & impulsore tanta ausi sunt impij? nullo quidem alio, quam scelestissimo illo Petro Fullone, itidem Cnapheo dicto: qui cum sub Leone Imperatore sedem illam inuasisset, tandem post restitutum Zenonem in Imperium, ab ipso throno deiectus, illic inconsulte nimis degere versariq. permixtus est, reclamante licet a longe Romano Pontifice, vt pestilens homo quam longissime deportaretur. Probauit euentus, quanto periculo sinantur perditissimi hæretici inter Catholicos commorari. Sensit id primum Zeno sero sapiens, frustra poenitens non paruiffe consilij Romani Pontificis. Ipse tamē Imperator in perfidos atque sacrilegos homicidas tam immane facinus vindicare quamprimum non desistit, missis illuc vltoribus militibus, qui (vt par erat) de factiosis illis poenas sumerent.

Qui insuper vt caueret ne in electione successoris Antistitis compressæ gladio turbæ iterum reuiuiscerent, eo necessitatis adactus est, vt quod hætenus fuerat a maioribus intentatum, ipse primus, vt paci ac quieti eius prospiceret ciuitatis iusserit, vt Antiochenus futurus Episcopus eligeretur Constantinopoli: male enim obducta cicatrix rursus eruptura timebatur in vlcus, si Antiochiæ finerentur de Antistite deligendo haberi comitia. Electo igitur Stephano Stephani martyris successore, vt ea cuncta præter regulas Ecclesiasticas præsumpta, occasione illa urgente, rata haberentur a Romano Pontifice, scripsit de his E Zeno Augustus litteras ad Papam Simplicium. Hæc quidem ita esse transacta, quæ ab ipso Romano Pontifice ad Imperatorem Zenonem hoc eodem anno redditæ sunt litteræ, manifestant; quæ sic se habent^a:

Simplicius Episcopus Zenoni Augusto.

De Ecclesia Antiochena venerandos mihi semper vestræ pietatis apices gauisus accepi, quibus ingenito vobis studio Catholicæ religionis, post defensionem fidei, quæ vos seruat ac custodit, impietatis audaciam & facinora apud Antiochiam perpetrata coercita reperimus: exultantes, vobis inesse animum fidelissimi sacerdotis & Principis, vt Imperialis auctoritas & iuncta Christianæ religioni acceptabilior Deo fieret, & appareret integritas: cum hi qui in Episcoporum neces sacrilega cæde versati sunt, dignis iubentur perire supplicij; in quo & quieti Ecclesiæ & vestro consulere Imperio: qua* vindicata Dei contumelia, vlciscentis est gratia, & conciliatur his diuini fauoris auxilium, quorum cura sacrilegium non reliquerit impunitum.

Sed vt loquar fiducialiter Principi Christiano; si præteritarum litterarum, quas de Petri aliorumq. nomine iam dudum ad fratrem & Coepiscopum meum Acacium scripsisse memini, ordo teneretur, ad hoc non potuit peruenire, quod iure nunc meruit vindicari. Mandaueram namque, vt facta suggestione pietati vestræ, prædictus, vt & ceteri qui per occasionem tyrannicæ dominationis inuasent Ecclesias Dei, extra metas vestri pellerentur Imperij, ne pestiferis sensibus quibusque simplicioribus ore sacrilego virus infunderent, & verbis impijs contra fidem Orthodoxam innocentiores animas fauciarent: quod tum apparet, cum minus ista curantur, & leuia esse creduntur.

Actum est, vt (quemadmodum perhibetis) inter altaria non tam plebs peruasionibus eorum, sed ipsi quoque Præsules & prædicatores fidei perirent funestis gladijs sacerdotes. Vnde si quæ & aliæ reliquiæ sub vestro reperiuntur Imperio: eas vel nunc in exteriores terras iubete propelli, ne qua deinceps in eo sit necessitas & causa supplicij: Quia melius est aditum obstruxisse, quam poenam exegisse peccati.

Et quoniam seditiones Antiochenas religiosissimo proposito sedandas non aliter existimatis, nisi (præter præiudiciū venerandi illius Concilij Nicæni) apud Constantinopolim, iisdem petentibus, ordinaretur Antistes; quod in eius tantummodo persona sic memoratis assumptum, vt deinceps secundum definitiones Patrum, Orientali Synodo creatio Antiocheni Pontificis seruetur; nec haberi loco vultis iniuriæ, quod dissensionis gratia factum est auferendæ: Tenet hanc pietatis vestræ beatus Petrus Apostolus sponsonem, & Christianissimi fidelissimiq. Principis mentem in hæc verba iurasse, quod posthac in Antiochena

Antiochena vrbe, veteri more seruato, a comprouincialibus suis Episcopus ordinetur: Ne quod nunc frater & Coepiscopus meus Acacius vobis est iubentibus executus, in vsum posteritatis veniat; & statuta Patrum, quæ præcipue præstatis illæsa, confundat.

Vnde quæ a vobis amore quietis sancte ac religiose sunt ordinata, reprobare non possumus, ne status Antiochenæ Ecclesiæ sub nostra dubitatione videatur ambiguus: præcipue cum is qui legitur ordinatus, testimonijs clementiæ vestræ & tanta sit prædicatione subnixus, vt in eo præter horum vulnerum dolorem posito, possimus & Ecclesiæ, quæ illū meruit, gratulari*. Hæc repensis sermonibus, & venerationis officio respondente, curavi, vt tantas hæreticorum fraudes & facinora diuinis & sæcularibus legibus perfequenda, quæ sæpe probatis esse tam noxia, de memoria & conuersatione hominum iubeatis auferre, quorum impietas nulla (quantum videtis) potest auctoritate compefci. Data decimo Kalendas Iulias, post Consulatum Illi V. C.] hætenus Simplicius ad Imperatorem, illud (vt vidisti) vehementius inculcans & refricans, quod frustra sæpe antea monuisset, vt dånati hæretici e finibus Romani propulsarentur Imperij: quod ille adhuc facere prætermittens, tum religionem Christianam, tum ipsum Romanum Imperium pessum dedit, vt inferius ex rebus gestis manifestius apparebit. Repetit & exprobrat hoc ipsum idem Papa Simplicius in epistola ad Acacium Episcopum Constantinopolitanum hoc eodem anno data, non absque animi amaritudine, verbis istis^a:

Simplicius Episcopus Acacio Episcopo Constantinopolitano.

Clementissimi Principis litteris, tuæq. dilectionis de sacrilega & funestissima cæde, quæ apud Antiochiam facta est, fauciatus & nimium affectus mærore respondeo; astruens, si quæ dudum de Petro & alijs complicibus eorum scripseram, & vt pietati eius cum ceteris qui aderant fratribus suggerere postularem, vt optaueram ordinatum fuisset, hæreticorum temeritas ad tantum facinus non veniret; nec aliquid necessitatis existeret, vt non aliter prædictæ subueniretur Ecclesiæ, nisi vt aliquid de iure eius curatio ipsa minueret. Quamuis enim profecerit ad quietem, quod Christianissimi Principis iussione vel sine præiudicio canonum a tua charitate fuerit Antiochenus Episcopus ordinatus: tamen non est sine inuidia factum, cuius cauendum deinceps etiam ille testatur, qui præcepit, exemplum.

In quo pietati eius gratias dignum est nos referre: quoniam ita gloriæ suæ moderatus est potestatem, vt fidelissima deuotione Patrum regulis submitteret quæ iuberet, nec in auctoritatem recipi, quod sequenti constituit ætate prohiberi; vt scilicet in hac tantummodo persona, quam iussu eius & studio quietis Antiochenis non tua vsurpatione Antistitem consecrasti, quod factum est, necessitate sufficeret. In quo tuæ dilectionis non dirrationabilem cognoscimus fuisse famulatum: quia Ecclesiarum iura respiciens, diu te non immerito suspendisse testaris; ne videreris ambire, quod tanto Principi & in tam graui causa non poteras abnegare. Quapropter, frater carissime, institutorum veterum, quæ in te sunt probata, non immemor, sicut veniale iudicare non peruides quod tibi certum est imperatum, ita ipse dans honorem fratribus, labora ne necessitas sit vlla faciendi, quod optas nunc satisfactione purgari.] hætenus ad Acacium Simplicius, istud ipsum vehementius inculcans, quod hominis ingenium nosceret ad volatum Icaris pennas appetere, & eas quauis oblata occasione captare: nec cum quidem opinatio ista fefellit, vt exitus demonstraui. Sed de his suo loco erit agendum.

Sic igitur nouo & prorsus inusitato exéplo contigit, vt qui a totius Syriæ Episcopis ordinari soleret Antiochenus Antistes, agente Imperatore, & ratum habente Romano Pontifice, fuerit ab Acacio Constantinopolitano Episcopo ordinatus Stephanus Iunior. At quid accidit? Sicut latens malus humor in cutem cum a natura transmittitur, leui confricatione pruritus mordacior excitatur: ita plane quæ in Acacio hætenus ambitio latuit, occasione ordinationis Episcopi Antiocheni magis magisq. incensa appetitum primatus illi vehementiorem ingessit; vsque adeo, vt famis, seu potius rabiei expellendæ causa, custodita canonum claustra ruperit, & vincula Catholicæ communionis confregit, seq. ac posteros suos præcipites dederit: vt quæ sæpe dicuntur inferius, manifestissime declarabunt.

De tempore autem quo sederit Stephanus Iunior, corrigendum est Nicephori Chronicon, cum ei vnum tantum annum sedis tribuit, quem constat eam ad triennium propagasse, nimirum vsque ad annum Domini quadringentesimum octogesimum secundum, quo creatus reperitur Calendion eius successor. id quidem apertissime liquet ex litteris

PONTIFEX
RATAM HABET
ELECTIONEM EPISCOPI AN-
TIOCHENI.
* gloriari

a Simpl. epist. 15.

SIMPLICIUS
PAP. AD ACA-
CIUM SCRIBIT.

COERCERE
STVDET SIM-
PLICIUS ELA-
TAM MEN-
TEM ACACII

DE TEMPORIBUS
SEDIS STEPHANI
IUNIORIS AN-
TIOCH. EPISCOPI.

ZENO IMP.
PVNIT SA-
CRILEGOS.

a Simpl. epist. 13.
som. 1. epist. de
cretal.

SIMPLICII
EPISTOLA
AD ZENONEM
DE REBUS
ANTIOCH.

* quia

VRAMENTO
IMP. CONSUL-
TVM IMMV-
NITATI AN-
TIQVI IVRIS.

S. Simplicij Romani Pontificis ad Acacium eo anno datis, quibus agit de recenti tunc facta A
Calendionis electione : sed de his suo tempore opportunius agemus.

Hoc eodem anno magnus ille Lupus Trecentis Ecclesie Episcopus, Gallicanæ Ecclesie
decus, cuius immensa præconia superius ex Sidonio Apollinari retulimus, ex hoc mundo
migravit in cælum æternæ vitæ præmia a Deo consecutus, cum iam annis quinquaginta-
duobus Episcopali præfectura suam Ecclesiam sanctissime administrasset. Porro eius hoc an-
no obitus temporis ratio inde certa deducitur : quod cum fidelissimus auctor, qui res ab eo
gestas posteris tradidit, testetur ipsum esse creatum Episcopum biennio ante functionem
legationis cum S. Germano in Britanniam, nempe anno Domini quadringentesimo vige-
simoseptimo; his si addas eius sedis annos quinquagintaduos, plane inuenies ipsum hoc
anno quadringentesimo septuagesimonono mortuum esse. Sed quid de eius discipulis viris
laudatissimis, deq. eiusdem Lupi obitu idem auctor scribat, ipsius hic verbis reddamus : B

Multos autem habuit vir beatissimus præclara virtute discipulos insigni miraculorum
gloria illustres. In sancto Polychronio Viridunensis Ecclesie Episcopo gratia curationum
præfuit; ita vt religatis post tergum manibus, dæmonibus imperaret, priusq. sensum re-
ciperent obfessi, quam corporum suorum collisionem. Sanctum Seuerum Treuerensis Ec-
clesie ordinatum Episcopum Primæ Germaniæ Gentibus prædicantem non ambigimus
inter Apostolos suum habere consortium. Sanctum quoque Albinum Catalaunensem
Antistitem diuturnæ sanctitatis prærogatiua eminentem non debemus taciti omittre,
quam ille crebro permultis locis dæmones ab hominibus profigarit. Nec immerito, dum
tantorum virorum celebramus præconia, eximij magistri laudes depromere videri de-
bemus.

Succesit autem ei dignus illo honore sacerdos Camelianus eius morum imitator. Iam C
annis quinquaginta & duobus sanctus Lupus gloriosæ memoriæ Antistes sacerdotio fun-
ctus erat, cum vitæ præsentis debitum persoluens, spiritum misit ad superos, dignis in ter-
ra laudibus celebrandus. Inde ergo nunc nobis, quo sublimis euectus est, præsidium im-
pendat.] hætenus de Lupo: cuius diem natalem Ecclesia Catholica religioso cultu an-
nis singulis quarto Kalendas Augusti celebrandum suscepit. At ne putes in tam longæ
sedis Lupi numerum errorem (vt assolet) irrepsisse: accipe ex Sidonio veritatem: Ex-
tat eius epistola^b ad ipsum data, cum ageret in sede annum quinquagesimum; sunt hæc
enim Sidonij verba: Iam per quinquennia decem non æquæuis sacerdotibus tantum, ve-
rum & antiquis quoties collatus, antelatusq. sis, &c.] hæc ipse de Lupo: in cuius locum
(vt dictum est) subrogatus est Camelianus ab auctore laudatus, hicq. subscriptus reperitur
Concilio Aurelianensi primo. D

5. LVPI EPI-
SCOPI OBI-
TVS.

4. die 19. Aug.
5. LVPI DISCI-
PVLI SAN-
CTISSIMI.

5. SIDONII
EPIST. 11.

b Sidon. lib. 9.
epist. 11.

IESV CHRISTI
ANNVS
480.

SIMPLICII PAP.
ANNVS
13.

ZENONIS IMP. 7.
ODOACR. REG. 5.

Annus sequens Consulatu Basilij Iunioris illuxit: quo tandem per legatione Zenonis
Imp. Carthaginensis Ecclesia, post longa spatia annorum vigintiquatuor ærumnosæ
viduitatis, nouum accepit sponsum, sanctissimum virum Eugenium Episcopum. Quomo-
do autem acciderit tam faustum ac iucundum desolatæ Ecclesie Africanæ solatium, ante-
quam narrare aggrediamur; de tempore, quo hæc gesta esse hoc anno præsentis diximus,
ratio est exacte disquirenda. Auctor est Victor^c, qui interfuit, eiusdemq. Ecclesie cla-
dis a Vuandalis illatæ particeps fuit, post occlusam Carthaginensem Ecclesiam, desuncto
Deogratias Ecclesie eiusdem Antistite, ita perseverasse absque pastore annos vigintiqua-
tuor. Cum autem ex his quæ superius dicta sunt, satis euidens fuerit demonstratum, obisse
dictum Episcopum paulo post captam a Genferico Romam (quod contigisse vidimus anno
Domini quadringentesimo quinquagesimo quinto) nempe sequenti anno quinquagesimo-
sexto post quadringentesimum: huic numero si annos vigintiquatuor addas eiusdem sedis
cessationis, plane reperies hoc ipso anno Domini quadringentesimo octogesimo creatum
fuisse sanctum Eugenium Carthaginensem Episcopum. His de tempore elucidatis, iam
rem ipsam a Victore descriptam hic reddamus, qui post Hunerici in regnum successio-
nem hæc habet de restituta Ecclesia Carthaginensi:

Dedit (inquit) licentiam Hunericus, Zenone Imperatore atque Placidia relicta Oly-
brij

c Victor de per-
secut. Vuandal.
lib. 2.
DE TEMPORE
CREATIONIS
S. EVGENII
EPISC. CAR-
THAG.

A brij rogantibus, vt Carthaginensis Ecclesia sibi, quem vellet, Episcopum ordinaret, quæ
iam per vigintiquatuor annos tali ornamento fuerat destituta. Misit ergo tunc ad Ecclesiam
Alexandrum virum illustrem huiusmodi legationem ferentem, vt præsentia eius Catholi-
cus populus dignum sibi peteret sacerdotem; destinans quoque per Notarium suum Vuita-
red edictum, quod publice legeretur hunc continens modum:

Iussit vobis dominus dici, quia Imperator Zeno & nobilissima Placidia per Alexandrum
virum illustrem scripserunt, petentes vt Ecclesia Carthaginis religionis vestræ propriam
Episcopum habeat: Hoc fieri præcepit, atque eis rescriptit, vel legatis ab eis directis dici
iussit, vt sicut petierunt, vobis Episcopum, quem volueritis, ordinetis: eo sub tenore, vt
nostræ religionis Episcopi, qui in Constantinopoli sunt, & per alias prouincias Orientis, ex
eius præcepto Episcopi, liberum arbitrium habeant in ecclesijs suis, quibus voluerint lin-
B guis populo tractare, & legem Christianam colere, quemadmodum vos hic, vel in alijs
ecclesijs quæ in prouincijs Africanis constitutæ sunt, liberum arbitrium habetis in ecclesijs
vestris Missas agere vel tractare, & quæ legis vestræ sunt, quemadmodum vultis, facere.
Nā si hoc circa eos non fuerit obseruatū, tam Episcopus qui ordinatus fuerit, vel clerici, vel
alij Episcopi cum clericis suis, qui in Africanis prouincijs sunt, iubentur inter Mauros mitti.

Quod edictum dum nobis præsentibus decimoquarto Kalendarum Iuliarum vniuersæ
Ecclesie legeretur; gemere coepimus, mustitantes, eo quod meditantibus dolos, malo-
rum esset futura persecutio præparata. Et ita legato dixisse probamur: Si ita est; interpo-
sitis his conditionibus periculosis, hæc Ecclesia Episcopum non delectatur habere. Guber-
nat eam Christus, qui semper dignatur gubernare. Quam suggestionem legatus accipe-
re neglexit: Simul & populus, vt tunc fieret, vt ignis exarsit, cuius erat clamor intolera-
C bilis, qui nulla posset ratione sedari.

Ordinato itaque Episcopo Eugenio viro sancto Deoq. accepto, sublimis nata est læticia,
& gaudium cumulatam est Ecclesie Dei. Exultat multitudo Catholica sub barbara do-
minatione de ordinatione Pontificis reparati. Nam maximus iuuenū numerus atque ado-
lescentularum sibimet in commune congaudens, attestabatur quod numquam vidisset Epi-
scopum in throno sedentem. Porro ille vir Dei sacerdos Eugenius coepit per conuersatione
operum bonorū venerabilis ac reuerendus haberi etiam ab ijs qui foris sunt, & ita esse om-
nibus gratus, vt si fas esset, animā suam pro eodem vniuersos ponere delectaret. Eleemosy-
nas quoque tales per eum Dominus dignatus est facere, vt incredibile videatur tanta eum
impendere, vbi Ecclesia, totum barbaris tenentibus, nec vnus nummi habere cognoscitur
facultatem. Humilitatem in illo, charitatem, pietatem diuinitus condonatum, si quis-
D quam incipiat, non potuerit explicare. Pecuniam apud eum mansisse non probatur, nisi
forte tali hora offerretur, quando iam Sol diei explicans cursum, nocturnis tenebris ordi-
nem daret & locum. Vnde tantum referuabat, quantum diei sufficeret, non quantum
cupiditas expetisset, Deo nostro subinde quotidie ingentia & maiora donante.] hæte-
nus Victor de ordinatione Eugenij, & Episcopalis ipsius curæ primo progressu. Quomodo
autem occasione eius vitæ morum non leuis aduersus eum inuidia ab Arianis constata sit,
ac subinde persecutio subsequuta, dicere incipiemus anno sequenti, vt congrue tempora
reddamus temporibus.

Decimusquartus hic annus est, quo (vt inquit Gregorius Turonensis^a) Euaricus Rex
Gothorum in Gallia præfecit septem ciuitatibus (inter quas adnumerabatur Aruernum)
Victorium Ducem. Quomodo autem acceperit ciuitatem Aruernensem Euaricus non ar-
E morum vi, quam sæpe antea frustra tentauerat, sed deditione non quidem ciuium, verum
legatorum ignaua promissione, paucis dicamus. Cum enim pax cum Euarico Rege tunc po-
tentissimo sanciretur, inter alias pacis condiciones illa iniquior fuit, vt potiretur Aruerno
diutius concupito, expugnato numquam. Extat autem de his ingens querela Sidonij A-
pollinaris eiusdem ciuitatis Episcopi, dum lacrymis perfusam epistolam dedit ad Græcum,
siue Græcium, vel Agricum^b Massiliensis ciuitatis Episcopum, vnum ex legatis, qui dispen-
dio eiusdem Aruernensis ciuitatis pacem redemerant reliquorum Gallie proxime degen-
tium populorum: in qua hæc post alia ingerit:

Nostri hic nunc est infelicis anguli status, cuius (vt fama confirmat) melior fuit sub bello
quā sub pace conditio. Facta est seruitus nostra pretiū securitatis alienæ: Aruernorum (proh
dolor!) seruitus: qui (si prisca replicarentur) audebant se quondam fratres Latio dicere, &
sanguinem ab Iliaco populo computare. Si recentia rememorabuntur: ij sunt qui viribus
proprijs

ECCLIESIA A-
FRICANA ZE-
NONIS IMP.
OPERA SVB
LEVATVR.

EDICTVM
HUNERICI
REGIS.

DOLOSAM
INDVIGENT
TIAM SVSPE-
RANT CAR-
THAGINEN-
SES.

EVGENIVS
CREATVRE
EPISCOPIVS
CARTHAG.

a Gregor. Turon.
lib. 2. c. 20.
DE VICTORIO
DVCE PRÆ-
FECTO AR-
VERNENSIS.

b Sidon. lib. 7.
epist. 7.

EXPOSTVLA-
TIO SIDONII
ADVERSVS LE-
GATOS.

MOBILITAS ARVERNENSIVM ET PRAECLARAE RES GESTAE.

SIDONII IVSTA REPREHENSIO DE INIQUA PATRIS CONDITIO.

* barbaris

NE DEDITIO FIAT CIVIVM CVM CIVITATE.

a Sidon. lib. 3. epist. 20.

INSTAVRA TVR ARVERNVM.

b Greg. hist. lib. 7. c. 20.

c Greg. Turon. de Glor. confes. c. 33. COGITVR VICTORIVS DVX VENERARI SANCTVM.

d Sidon. lib. 9. epist. 17.

proprijs hostium publicorum arma remorati sunt : cui saepe populo Gothus non fuit clauso intra moenia formidini, cum vicissim ipse fieret oppugnatoribus positus intra castra terro- rori. Ii sunt qui sibi aduersus vicinorum aciem tam duces fuere, quam milites. De quo- rum tamen sorte certaminum si quid prosperum cessit, vos secunda solata sunt : si quid contrarium, illos aduersa fregerunt.

Illi amore Reipublicae, Seronatum barbaris prouincias propinquantem, non timere legibus tradere, quem conuictum deinceps Respublica vix praesumpsit occidere. Hoccine meruerunt inopia, flamma, ferrum, pestilentia, pingues caedibus gladij, & macri ieiunijs praesertiores? Propter huius tamen inclytae pacis expectationem, auulsas muralibus rimis herbas in cibum traximus, crebro per ignorantiam venenatis graminibus infecti, quae indiscretis folijs succisq. viridantia saepe manus fame concolor legit. Pro ijs tot tantisq. deuotionis experimentis, nostri (quantum audio) facta iactura est? Pudeat vos, precamur, B huius foederis nec utilis, nec decori.

Per vos legationes meant : vobis primum (quamquam Principe absente) non solu- ctata referantur, verum etiam tractanda committuntur. Veniabilis sit, quae sumus, apud aures vestras, veritatis asperitas, cuius conuicij inuidiam dolor eripit. Parum in commu- ne consulitis; & cum in Concilio conuenitis, non tam curae est publicis mederi periculis, quam priuatis studere fortunis. Quod utique saepe diuq. facientes, iam non primi com- prouincialium coepistis esse seduli. At quousque istae poterunt durare praestigiae? Non enim diutius ipsi maiores nostri hoc nomine gloriabuntur, qui minores incipiunt non habere. Quapropter vel consilio quo potestis statum concordiae tam turpis incidite. Adhuc, si ne- cesse est, obsideri, adhuc pugnare, adhuc esurire delectat. Si vero tradimur, quando non potuimus viribus obtineri: inuenisse vos certum est, quid barbarum * suaderetis ignaui. C

Sed cur dolori nimio frena laxantur? Quin potius ignoscite afflictis, nec imputate ma- rentibus: namque alia regio tradita seruitium sperat, Aruerna supplicium. Sane si medi- cari nostri vltimis non valetis: saltem hoc effcite prece sedula, vt sanguis viuat. Quorum est moritura libertas: parate exulibus terram, capiendis redemptionem, viaticum peregrin- naturis. Si murus noster aperitur hostibus, non sit clausus vester hospitibus. Memor nostri esse dignare, domine Papa. J haecenus Sidonij lugubris epistola: Sed nihil profecit, rebus iam mutuo consensu compositis. Dedita est tandem Gothis ciuitas ipsa: permitti sunt tamen ciues abire liberi, & ad alias migrare ciuitates. Verum memores ijdē Gothi plurimas sibi a ciuitate illa strages illatas fuisse, cum eam saepius obsedissent: quod in ciues non poterant ob pactum conuentum, in muros vindicantes, eandem incendio concremarunt. testatur id ipse Sidonius in epistola ad Constantium a, cum agit de reditu ciuium eandem instaurantium. D

Etenim vbi exatiatus est Gothicus furor: ne tantae pateretur dispendium ciuitatis, quam vix tandem ex pace ceperat, quam bello frustra saepe tentarat; ad eius instauracione adie- cit animum, cum hoc anno (vt dictum est ex Gregorio) Rex Euaricus Victorium Ducem illuc misit: qui cum pius esset, sacra etiam illic plura aedificia erexit, de quibus vbi supra ista Gregorius b: Protinus Aruernos adueniens, ciuitatem addere voluit: vnde & cryptae illae vlt- que hodie persstant ad basilicam S. Iuliani; & columnas, quae sunt in aede positae, exhiberi iussit: basilicam S. Laurentij & S. Germani Licaniacensis vici iussit aedificari. fuit autem Aruernis annis nouem. J haec de his ibi. Quid praeterea mirandum de eodem Victorio Du- ce Aruernis commorante alibi idem Gregorius habeat, accipe c:

Fuit (inquit) in suprascripta Aruerna vrbe admirabilis sanctitatis Amabilis quidam vici Ricomagenis presbyter, qui virtutibus magnis praecellens saepe serpentibus dicitur impe- rasse. Nam ad huius tumulum cum Dux Victorius despexisset orare, adfixo e regione equo, nequaquam poterat amouere: quem cum flagris stimulisq. vrgeret, & ille quasi aeneus staret immobilis; tandem aliquando Dux a suis commonitus, qui (vt ita dicam) ipsi pecudi similis erat factus, ad orationem descendit: cumq. fideliter orasset, quo voluit iuit. Ad huius sepulchrum energumenum vidi mundatum; periurantem diriguisset vt ferrum; crimen confessum, illico absolutum. J haec Gregorius. Est eiusdem Victorij honorifica mentio apud Sidonium Apollinarem, vbi agit de S. Abraham Abbatis obitu, cum & car- mine lugubri illum laudauit: haec enim habet scribens ad Volusianum d, cum adhuc Vi- ctorius praesset Aruernis:

Iubes me, domine frater, lege amicitiae, quam nefas laedi, iam diu desides digitos incudi- bus officinae veteris imponere, & S. Abraham die functo naeniam funebrem luctuosos carmi- nibus

DE S. ABRAHAM ABBATE SIDONIVS ADVOLVSIANVM.

DE REBUS S. ABRAHAM ARMENIACI.

DE REBUS S. ABRAHAM ARMENIACI.

DE REBUS S. ABRAHAM ARMENIACI.

AVXIANVS SVCCESOR S. ABRAHAM.

a Gregor. Turon. lib. 2. c. 21.

Anibus inscribere. Celeriter iniunctis obsecundabo, cum tua tractus auctoritate, tum prin- cipaliter amplissimi viri Victorij Comitum deuotione praeventus, quem iure saeculari patro- num, iure Ecclesiastico filium, excolo vt cliens, vt pater diligo: Qui satis docuit, quae si- bi aut qualis erga famulos Christi cura ferueret, cum torum circa decumbentis Antistitis, non dignitatem minus quam membra curuatus, ac supra vultum propinqua morte pal- lentem, dolore concolor factus, quid viro vellet, lacrymis indicibus ostenderet. Et quia sibi maximas humandi funeris partes ipse praeripuit, totum apparatus supercurrentis im- pendij, quod funerando sacerdoti competeret, impartiens; saltem ad obsequium, quae remanserunt, verba conferimus, nihil aliud exaraturi styli scalpentis impressu, quam tes- timonium mutuae dilectionis. Ceterum viri mores, gesta, virtutes, indignissime meorum, vilitate dictorum ponderabuntur.

Abraham sanctis merito sociande patronis, Quos tibi collegas dicere non trepidem. Nam sic praecedunt, vt mox tamen ipse sequare: Dat partem regni portio martyrij. Natus ad Euphratem pro Christo ergastula passus, Et quinquennali vincula laxa fame, Elapsus Regi truculento Susidis ora Occidium properas solus ad usque solum. Sed confessorem virtutum signa sequuntur: Spiritibusq. malis fers fugitiue fugam. Quaq. venis, lemorum se clamat cadere turba: Demonas ire iubet exul in exilium. Expeteris cunctis, nec te capit ambitus ullus: Est tibi delatus plus onerosus honor. Romuleos refugis, Byzantinoq. fragores, Atque sagittifero mania fracta Tito. Murus Alexandri te non tenet, Antiochiq. Spernis Eliseae Byrsica tecta domus. Rura paludicola temnis populosa Rauenna, Et qua lanigero de sue nomen habet. Angulus iste placet, pauperrimusq. recessus, Et casa cui culmo culmina pressa forent. Aedificas hic ipse Deo venerabile templum, Ipse Dei templum corpore facte prius. Finiti cursus istic vitaeq. viaeque, Sudori superest dupla corona tuo. Iam te circumstant paradisi millia sacri, Abraham iam te comperegrinus habet. Iam patriam ingrederis, sed de qua decidit Adam, Iam potes ad fontem fluminis ire tui.] haecenus epitaphium.

Subdit vero de monasterio tanto destituto rectore, rogans eundem Volusianum, vt con- solaretur in eo degentes monachos, foueretq. praepositum illis Abbatem, cum ait: Ecce vt iniunxeras, quae restant, sepulto iusta persoluimus. sed si vicissim charitatis imperijs E fratres, amicos, commilitones obsequi decet: ad vicem, quaeso, tu quoque quibus emines- institutis, discipulos eius aggredere solari: fluctuantemq. regulam fratrum destitutorum secundum statuta Lerinensium Patrum vel Grinnicensium festinus informa: cuius discipli- nae si qui rebelles, ipse castiga: si qui sequaces, ipse collauda. Praepositus illis quidem vi- detur S. Auxianus, qui vir (vt nosti) plusculum iusto & corpore infirmus, & verecundus ingenio, eoq. parendi quam imperandi promptior, exigit te rogari, vt tuo ipse sub magi- sterio monasterij magister accedat: & si quis illum de iunioribus spreuerit tanquam im- peritum vel pusillanimum, per te vnum sentiat vtrumque non impune contemni. Quid multa? Vis vt paucis quid velim agnoscas? Quaeso vt Abbas sit frater Auxianus supra con- gregationem, tu vero & super Abbatem. Vale.]

Porro tam de Abraham, quam de Victorio meminit Gregorius istis verbis a: Cum ad- hac apud urbem Aruernum Victorius, cuius supra meminimus, moraretur, fuit in mona-

sterio B. Cyriaci vrbis ipsius Abbas Abrahā nomine, qui fide atque operibus Abrahā illius A prioris refulebat; sicut in libro Vitæ eius scripsimus.] extat quidem illa tertio loco posita in Vitis Sanctorum Patrum ab ipso conscriptis. Ceterum qui adeo instar Abrahā Abraham insigniter vixit, moriens perpetuo viuens inhæsit sacris Ecclesiæ tabulis anniuersaria memoria celebris, quæ decimoseptimo Kalendas Iunias repeti consuevit. At de Abraham satis, qui nobis occurrit in via, dum agimus de Victorio, qui eum mirifice coluit.

VICTORIVS IN DEVERIVS MYTATVS.

a Gregor. Turon. lib. 2. c. 20.

Rursum vero quod ad eundem Victorium spectat: et si religiosi valdeq. pij hominis saepe specimen egregium edidit, nonissima tamen ipsius gloria caruere: etenim quod barbaro eademq. sauo Regi Gothorum in famulatu esset, eiusdem sauitiam induit, eandemq. in clarissimum Senatorem exercuit: de quo pauca ista Gregorius: Super Eucherium vero Senatorem calumnias deuoluit, quem in carcere positum nocte extrahi iussit, ligatumq. iuxta parietem antiquum, ipsum parietem super eum elidi iussit.] hæc ipse.

b Sidon. lib. 3. epi. 8. DE EUCHE- RIO SENA- TORE.

Porro in quæ adeo immaniter Victorius sauij, hic ille fuisse putatur Senator Eucherius, quem mirifice Sidonius prædicat, dū ad ipsum scribens hæc habet: Veneror antiquos, non tamen ita vt qui æquæuorum meorum virtutes aut merita postponam. Neque si Romana Respublica in extrema hæc miseriarum defluxit, vt studiosos sui numquam remuneretur; non idcirco Brutos Torquatosq. non pariunt sæcula mea. Quorsum ista hæc? inquis. De te ad te mihi sermo est, vir efficacissime, cui debet Respublica, quod supradictis solum laudat historia. Quapropter temerarij rerum temeraria iudicia suspendant, nec perseuerent satis aut suspicere præteritos, aut despiciere præsentis, &c.] hæc Sidonius: ex quibus plane & causam cædis Eucherij intueris, & cur homo seruiens Gothis, in eum sauijerit Reipublicæ studiosum, auersum penitus ab eam subijcientibus barbaris.

DE EUCHERII PRAESTANTIA.

c Sidon. lib. 7. epi. 9.

Porro hunc eundem Eucherium fuisse & religionæ præstantem, & plane dignum qui in C Episcopum assumeretur, nisi bigamiæ impedimentū obtasset, idem Sidonius fidem facit, & quidem publice, dum pro concione laudans etiam a nobilitate Simplicium a se electum Bituricensem Archiepiscopum, hæc habet: Illustris in vtraque conuersatione profapia, aut Episcopis floruit, aut Præfectis: ita semper huiuscemodi aut humanum aut diuinum dictare ius vsui fuit. si vero personam suam tractatu consultiore pensemus, inuenimus illum tenere istic inter spectabiles Principes locum. Sed dicitis viros Eucherium aut Pannichium illustres haberi superiores: quod hæctenus eos esto putatos; sed præsentem iam modo ad causam illi ex canone non requiruntur, qui ambo ad secundas nuptias transierunt.] hæc Sidonius de Eucherio viro clarissimo, quem non alium quidem a dicto Eucherio Senatore fuisse putamus.

de Gregor. mirac. lib. 1. c. 45.

Quod vero ad eius interfectorem Victorium pertinet: sicut truculentis accidere solet hominibus, vt ijdem turpiter emolliantur, effluantq. carnalibus concupiscentijs, & libidinibus turpissime obruantur (quod de Herode atque Nerone & alijs veteres prodiderunt) id ipsum plane de Victorio scriptis traditū inuenimus. Etenim de ipso idē qui supra Gregorius agens, ad finem, quo eius vitæ periodum claudit, ista habet: Ipse vero dum nimium esset amore mulierum luxuriosus, & ab Aruernis vereretur interfici, Romam aufugit, ibidemq. tentans exercere luxuriam, lapidibus est obrutus.] hæc Gregorius, qui eius mortem accidisse testatur ante quatuor annos ab obitu Euarici: in libro autem Miraculorum eundem Victorium occisum esse tradit apud Romam ab Apollinare nobili Aruernensi; qui ea de causa Mediolanum relegatus, ope S. Victoris martyris diuinitus est liberatus.

d Gregor. mirac. lib. 1. c. 45.

Sed ne perfunctorie, lector, id transeas velim; quod magnam conciliat Aruernensi Ecclesiæ laudem, nimirum adeo populum illum castitatis fuisse cultorem, vt deditus impudicitijs Præfectus non nisi fuga sibi consultū esse putaret, quo pudicos Aruernenses in seipsum tumultuantes euaderet. Certe quidem virginitatis cultū hac atate in ea Ecclesia floruisse, tum quæ Sidonius, tum quæ Gregorius posteris tradiderunt, declarant exempla. Et in primis quod ad Sidonium spectat, mirifice laudat, scribens ad Aprum Aruernensem ciuem, Frontinā virginem verbis istis: Sed & matertera tua hinc, & hinc fuit sanctior Frontina virginibus, quam verebatur mater, pater venerabatur, summæ abstinentiæ puella, summi rigoris, ac fidei ingentis, sic Deum timens, vt ab hominibus timeretur.] hæc Sidonius. Sed accipe ex Gregorio duobus præclaris hæc ipsa de cultu illibatae virginitatis Ecclesiæ Aruernensis declarata exemplis: ait enim f:

e Sidon. lib. 1. epi. 21.

f Gregor. Turon. de Glor. confess. c. 32.

Duos fuisse apud Aruernum, virum scilicet & puellam, refert antiquitas, qui coniuncti coniugio, non coitu & in vno stratu quiescentes, non sunt ab alterutro polluti in voluptate carnali

A carnali: post multos vero annos, cum eis esset latenter vita castissima, ex consensu pari vir tonsuratus ad clericatum, puella vero religiosum induit vestimentum. Factum est autem, vt impletis diebus, puella migraret a sæculo: denique vir eius, præparata sepultura, exhibuit corpusculum ad sepeliendum. Cumq. eam sepulchro reconderet, arcanum quod inter eos conuenerat, eleuatis manibus ad cælum pandit, dicens: Gratias tibi, rerum omnium artifex, ago, quod sicut mihi eam commendare dignatus es, ita tibi reddidi ab omni voluntatis contagio impollutam. At illa subridens ait: Sile, file, vir Dei; quia non est necesse fatearis nostrum, nemine interrogante, secretum. Post hæc, oblecta opertorio, recessit.

Non post multum vero tempus & ipse migravit a sæculo, sepultusq. est in loco suo. Erat autem in vna quadam basilica, sed e diuersis parietibus vtrumque sepulchrum habebatur, & vnum quidem ad Meridiem, alterum ad Aquilonem. Mane autem facto, inuenta sunt pariter esse sepulchra, quæ vsque hodie sic perdurant: idcirco nunc incolæ Duos Amantes vocitant, & summo venerantur honore.] hæc ipse, quæ secundum ea facta esse noscuntur, quæ superius suis locis ex Terrulliano & alijs dicta sunt, nempe frequentia fuisse in Ecclesia vera coniugia, sed quo ad commixtionem corporum simulata, dum frequentes essent reperiri in coniugali consortio virgines. Sed & dignum pariter existimamus vt in Annales inferatur exemplum de alia eiusdem ciuitatis sancta virgine, quam & publicæ Ecclesiasticæ tabulæ scriptam retinent, & Catholica Ecclesia anniuersario cultu profequitur. Georgia huic nomen fuit, de qua ista Gregorius:

a Greg. de Glor. confess. c. 34.

Fertur etiam fuisse in ea vrbe puella quædam religiosa atque deuota Deo: quæ in rure commanens, quo ab vrbica populatione sumnota liberius dignas Deo laudum hostias exhiberet, quotidie autem ieiunijs & orationibus insistebat. Factum est igitur, vt migrans ab hoc mundo, ad basilicam oppidi causa sepeliendi portaretur: Verum vbi leuato ferebro corpus per viam ferri cœpisset, adueniens grex magnus columbarum super eam volare cœpit, atque huc illuc volitando sequi quo hæc a proximis ferebatur. Qua in basilica delata, grex totus super tectum ædis ipsius visus est confedisse: Illaq. sepulta, ad cælos euolauere columbæ. Vnde non immerito Georgia nuncupata est, quæ sic exercuit mentem cultura spiritali, vt adepto virginitatis sexagesimi fructus prouentu, egrediens de sæculo, cælestibus honoraretur exequijs.] hæc Gregorius, a nobis hic opportune relata occasione Victorij Ducis & Comitiss, hoc anno præfecti cum alijs populis etiam Aruernensibus, impudica vita eandem nobilem Ecclesiam labefactare non verentis. At quod dicit debitum virgini sexagesimi fructus prouentum: id ea de causa, quod centesimum putauit martyri conuenire. Porro ipsius Georgiae virginis votiuæ celebritas in Ecclesia Occidentali quingodecimo Kalendas Martias annis singulis agitur. At de rebus Gallicis satis.

b Marcellin. in Chron. sub huius anni Conf.

De Orientalibus vero nihil hoc anno præterea, nisi quod Marcellinus hæc de prodigioso terræmotu, quo Constantinopolitana ciuitas agitata est, habet: Vrbs regia Constantinopolis assiduo terræmotu quassata, magnopere sese afflictam deplanxit: ambæ Troadenses porticus cadunt: aliquantæ ecclesiæ vel scissæ sunt, vel collapsæ: statua Theodosij Magni in foro Tauri super cochlidem columnam posita corruit, duabus fornicibus eius fori collapsis. Hunc formidolosum diem Byzantij celebrant octauo Kalendas Octobris.] hæc Marcellinus: quem subdubitamus errore lapsum, dum quod fuit terræmotus sub Proclo monumentum (dicta enim die habent eius memoriam Græcorum Menologia) ipse posteriori huic adscribit terræmotui: sed & Cedrenus ad aliud tempus refert. Quouis anno id acciderit, certe non nisi magnorum malorum constat fuisse prænuncium; cum non solum ciuitas ipsa Constantinopolitana, sed totus plane Orbis ex Eutythianorum turbis grauiori motu concussus sit. Sed ad res anni sequentis transeamus.

Christi annus quadringentesimus octogessimus primus Placidium Consulem habuit: quo periclitanti sub gladio Gothico Imperio Orientali, & ipsi Constantinopolitanae ciuitati in discrimen adductæ Deus improviso casu subuenit. Rem gestam ita narrat Euarigius: Per idem tempus Theodoricus Scythia genere contra Zenonem arma ferre parat, & copijs suis in Thracia collectis, bellum gerit aduersus Zenonem: agrisq. omnibus qui ante pedes iacebant vsque ad ostium Ponti vastatis, parū aberat quin Constantinopolim cepisset, Annal. Eccl. Tom. 6. Gg 2 nisi

c Euarig. lib. 3. cap. 25. THEODORICI TRIARI OBIVS.

nisi quidam ex illius maxime necessarijs vehementer erga eum offensi consilium de illo in-
terimendo iniuissent. Qui cum suorum intellexisset malevolentiam, retulit pedem, atque non
adeo multo post in mortuorum numerum adscriptus est. Verum quo genere mortis occubue-
rit, dicam, quod ita habet. Pro castris eius hasta cuspide bifida in sublime suspensa fuit more
barbarico. Deinde corpus suum agitare, exercereque cupiens, equum sibi adduci iubet. Tum
absque mora (cuius etiam in alijs quoque rebus gerendis impatiens esse solet) in equum infi-
lxit. Equus autem, utpote indomitus & ferox, cum nondum Theodoricus pedibus vtrinque
rite dispositis firme insideret, pedes anteriores tollit in sublime, ac posterioribus solum in-
sistit rectus: adeo ut Theodoricus cum magna contentione cum eo luctaretur, & neque
auderet eum freno, ne in ipsum caderet, retrahere, neque adhuc in sella firme sederet; huc
illucque sic volutaretur, ut hastam suspensam cuspidem vehementer agitaret: qui in eum im-
pactus, latus grauius vulneravit. Inde igitur lecto coactus decumbere, paucis post diebus
ex eo vulnere periit.] hucusque Euagrius.

Id quidem hoc anno factum esse; Marcellinus testatur in Chronico, huncque esse Theo-
doricum Triarii filium tradit, eumque peruenisse usque ad Anaphum locum ad quartum la-
pidem Constantinopoli distantem, inde vero in Illyricum parasse iter, cum eo modo mor-
te praeventus est. Ex quibus Iordanum, alias Iordanem dictum, redarguas, dum non Theo-
doricum Triarii filium fuisse narrat, sed Valerium Amalium Gothorum Regem fratrem
Theodomiri patris Theodorici Amali, qui hoc anno in Gothorum regnum successit: Quem
(inquit Euagrius) Zeno Imperator, Euocatoria destinata, ad se in urbem Constantinop. ve-
nire praecipit, dignoque suscipiens honore, inter proceres sui Palatii collocavit. Et post ali-
quod tempus, ad ampliandum honorem eius in arma, eum sibi filium adoptavit, de suisque
stipendijs triumphum in urbe donavit.] sed id factum est, cum rebellantes Zenoni domesticos
conuicit in Oriente: quae omnia praeterierunt Iordanum. At agendum erit de his suo loco inferius.

Hoc eodem anno, quo numeratur Hunerici Vuandalorum Regis quinquennium, bien-
nium vero ante excitatam diuina persecutionem aduersus Africanam Ecclesiam, Deus (fi-
cuti olim vidimus factum temporibus sanctissimi Cypriani Episcopi) multis signis futuram
persecutionem (ut Victor ait) pluribus demonstravit, quo se cuncti praepararent ad pu-
gnam. At quoniam illa fuerint, his ipse verbis enarrat: Ante persecutionis tamen tem-
pestatem, multis praeventibus visionibus & signis, imminens demonstratum fuerat malum.
Nam ferme ante biennium quam fieret, vidit quidam Fausti ecclesiam solito in ornatu
fulgentem: & dum laetaretur tanti fulgoris candore, cereis quoque fulgentibus, pallijsque
velaminum & lampadibus rutilantem; Subito, ait, luminis illius concupiscibilis extinctus
est fulgor, & tenebris succedentibus, aduersarius naribus natus est foetor: omnisque il-
la beatorum turba, expellentibus quibusdam Aethiopicis, minata est foras: ob hoc iugi-
ter lamentatum, quod eam in claritatem pristinam nequaquam viderit iterum restitutam.
Nam visionem istam, nobis praesentibus, sancto retulit Eugenio.

Vidit & quidam presbyter ipsam Fausti ecclesiam refertam turbis innumerabilibus po-
pulorum, & post paululum euacuata, & repletam porcorum multitudine atque capra-
rum. Item alius vidit aream triticeam ventilationi paratam, granis adhuc ventilatoris
iudicio necdum a paleis separatis: & dum ingentis massae, licet confusae, magnitudinem
miraretur; subito ecce turbo veniens tempestatis sonuago flatu coepit aduentum suum
surgente puluere demonstrare: cuius impetu palea illa omnis omnino volauit, remanen-
tibus granis. Post haec venit quidam procerus splendido vultu, habituque nitido fulgens; &
coepit grana vacua, macilentia, atque similaginea reprobata purgato projicere: quae diu exa-
minans, vix magnitudinem illius massae licet probatae, ad acervum tamen produxit exiguum.

Item alius ait: Stabat quidam praecelsus super montem qui Ziquensis dicitur, & cla-
mabat dextera, laevaue: Migrate, Migrate. Alius conspicit, rugiente caelo atque tur-
bato, sulphureas nubes, quae ingentes coeperunt lapides iaculari: qui lapides dum ceci-
dissent in terram, plus accendebantur, & maioribus flammis ardebant; atque intrantes
in penetralia domorum, quos inuenerant, incendebant. Qui autem vidit, ait, cum se in
quodam cubiculo abscondisset, miseratione diuina ad eum flamma non potuit peruenire:
reor ut illud propheticum compleretur: Claude ostium tuum, & abscondere pusillum
aliquantulum, donec pertranseat ira Dei.

Vidit & venerabilis Paulus Episcopus arborem usque ad caelos ramis florentibus
extensam, quae etiam dilatatione sua omnem pene Africam occupabat: & cum vniuersi
eius

A eius magnitudine & speciositate gauderent: Ecce subito (inquit) venit asinus violentus,
qui defricans ceruicem suam super robur radicum eius, impulsu suo cum ingenti sonitu il-
lam mirabilem arborem elisit ad terram. Sed & Quintinianus venerabilis Episcopus vidit
se super quemdam montem stare, de quo conspiciebat gregem innumerabilium ouium sua-
rum, & in medio gregis duae erant ollae nimium bullientes. Aderant autem ouium occiso-
res, quarum carnes ollis bullientibus demergebant. Et cum ita fieret, omnis illa ma-
gnitudo consumpta est gregis. Reor ergo illas duas ollas, Siccam Veneriam & Laribusam,
duas esse ciuitates, in quibus multitudo prima fuerat congregata, e quibus incendij ini-
tium sumpsit; aut Hunericum Regem, & Cyrolam Episcopum eius. Sed de multis visio-
nibus, quia breuitati consulendum fuit, haec dicta sufficiant.] hucusque Victor. Sic igitur
secundum propheticum illud: Dedisti metuentibus te significationem, ut fugiant a facie
B arcus] accidit, ut haec Deus voluerit ante biennium, hoc nimirum anno, Fidelibus in-
notescere.

Verum etsi persecutio ingruens instar grandinis ad biennium sit dilata: praecesserunt ta-
men furor bellicum velitationes nonnullae, quibus diuersis in locis dira pati contigit Chri-
stianos; atque primum hoc tempore Hunericum insequi coepisse crudeliter suos, & illos
potissimum, quos scisset cum Catholicis Catholicos redditos in Catholicorum ecclesiam
conuenire: erant hi plures vtriusque sexus mares & feminae, qui diuino illustrati lumine,
vbi nam esset dogmatum veritas intelligentes, eo emergentes e tenebris conuenere; qui
quidem felicissimi non solum Catholicae fidei participes fieri meruere, & inter Catholicos
adnumerari, sed digni habiti sunt ante omnes tormentorum gloria exornari, & aliqui ex
eis martyrio coronari. Has igitur ex hostibus abreptas manubias Africana Ecclesia pri-
C mum omnium Domino consecrauit, hasque ex hostili agro sacras primitias acceptas praemi-
sit in caelum. Quomodo autem haec acciderint, Victor spectator certaminis, res gestas ver-
bis istis omni fide testatas posteris tradidit, cum de sancti Eugenij Carthaginensis Episcopi
sanctis operibus agit:

Cum fama eius esset celebris atque manifesta; coeperunt exinde Arianorum Episcopi
inuidia grauius queri, quotidianis (& praecipue cum Cyrola) calumnijs insectantes. Quid
plurimum? suggerunt de illo, ut suum nequaquam sederet thronum, neque Dei populo
verbum faceret consuetum: deinde quoscumque mares vel feminas in habitu barbaro in-
cedentes in ecclesia conspiceret, prohiberet. Ille respondit, ut decuit: Domus Dei om-
nibus patet: intrantes nullus poterit repellere: maxime quia ingens fuerat multitudo no-
strorum Catholicorum in habitu illorum incedentium, ob hoc quod domui Regiae seruibant.

D At vbi ab homine Dei tale responsum accepit; statuit in portis ecclesiae collocare tor-
tores: Qui videntes feminam vel masculum in specie suae gentis ambulantes, illico palis
minoribus dentatis iactis in capite, crinibusque in eisdem colligatis, ac vehementius strin-
gentes, simul cum capillis omnem pelliculam capitis auferebant. Nonnulli, dum hoc fie-
ret, statim oculos amiserunt; alij ipso dolore defuncti sunt: mulieres vero post hanc poe-
nam capitibus pelle nudatis, praecone praecunte, per plateas ad ostensionem totius ciui-
tatis ducebantur: quod sibi magis, quae patiebantur, lucrum maximum computabant: quo-
rum nos plurimos nouimus, nec scimus eorum aliquem tunc etiam poenis vrgentibus a re-
cto itinere destitisse.

At vbi isto modo fidei infringere non valuit murum; cogitat ut nostrae religionis ho-
mines in aula eius constituti, neque annonas, neque stipendia solita potirentur: addi-
E dit quoque & laboribus eos contere rusticanis. Dirigit viros ingenuos & admodum
delicatos ad campum Vticensem, ut sub ardentis Solis incendio caespites messium de-
secarent: vbi omnes cum gaudio pergentes, in Domino laetabantur. In quorum contu-
bernio quidam fuit aridam habens manum, quae per annos quamplurimos nullum ei praes-
titerat obsequium: qui cum veraciter excusaret se operari non posse, magis violenter iussus
est pergere. Sed vbi ad locum ventum est, & praesertim pro eo orando ingemuerunt om-
nes; pietate diuina, illa arida incolumis confessoris restituta est manus.] hoc quidem id-
circo Deus voluit signum palam edi, ut manifestum omnibus fieret, stare Deum in castris
filiorum Israel; & ibi Ecclesiam esse Catholicam, vbi Deus esset, certo certius redderetur
expressum, Deo ipso miraculorum testificatione loquente, immo clamante. Sed ne coeptam
tyrannus prosequeretur persecutionem, timore suorum cessauit absterritus; vnde in suos
gentiles gladium conuertit.

QVID PAVLO
EPISCOPO DE
FVTVA CLA
DE OSTEN-
SVM ET ALIIS.

a Psal. 59.
STAN
AND
VCOM
REED

VVANDALI
CONFLVEN-
TES AD CA-
THOLICAM
ECCLESIAM
DIRA PASSI.

ISVVA
ITVOD
IERY
ITVOD
ITVOD

DIRA PASSE
QVI VENIE-
BANT AD EC-
CLESIAM.

QVID IN DO-
MESTICOS CA-
THOLICOS
HVNERICVS.

THEODORI-
CVS AMALVS
VOCATVS A
ZENONE.

DE FVTVA
PERSECVTIO-
NE PRAESA-
GIA.

b Vistor de per-
secut. Vuandal.
lib. 2.

VISIONES
DIVERSIS
OSTENSAS.

b Isai. 26.

a *Vit. de persec. Visand. lib. 2.*
HUNERICVS
DIRAM TY-
RANNIDEM
IN SVOS
EXERCIVIT.

Quas enim post hæc in suos Hunericus dominandi cupidine ebrius tyrannice carnifici-
nas exercuit, idem Victor ita refert^a: Ipse autem Hunericus, qui sese iamdudum omnibus
lenem ostenderat, desiderans post obitum suam (quod non contigit) regnum statuere,
Theodoricum fratrem, filiosq. eius Gentonisq. fratres nihilominus filios crudeliter cœpit
insequi: quorum nullum dimitteret, nisi ei mors desiderij sui voluntatem auferret. Pri-
mo sciens uxorem Theodorici fratris astutam, credo ne forte maritum, aut maiore filium,
qui prudens & sapiens videbatur, consilijs acrioribus aduersus tyrannum amasset, cri-
mine apposito, gladio eam interfici iubet. Post occiditur & ille filius magnis litteris in-
stitutus, cui secundum constitutionem Genferici, eo quod maior omnibus esset, regnum
inter nepotes potissimum debebatur.

PATRIAR-
CHA ARIA-
NORVM IN-
GENSVS.

Accenditur adhuc crudelitas aliquid perpetrare. Astante vulgo, in media ciuitate pro
gradibus plateæ nouæ, Episcopum suæ religionis, nomine Iocundum, quem Patriarcham
vocitabant, præcepit incendio concremari, ob hoc, quod in domo Theodorici germani
Regis acceptissimus habebatur, cuius forte suffragio memorata domus regnum poterat ob-
tinere. In quo impietatis scelere futurum nobis adesse prospeximus malum, aientes fin-
guli inuicem nobis: Qui in suo ita crudelis effectus est sacerdote; quando nostræ religio-
ni, vel nobis parciturus iste est? Tunc & Gentonis maiorem filium, nomine Godagisum,
cum uxore, absque solatio seruuli aut ancillæ, crudeli exilio relegauit. Fratrem vero Theo-
doricum post occisionem uxoris & filij nudum atque destitutum similiter exulauit. Post
cuius mortem, filium qui supererat infantulum, duasq. filias eius adultas impositas asinis
longius affligendo proiecit. Sed & Comites quamplurimos & nobiles gentis suæ obie-
ctionibus falsis insectans, ob hoc quod germano fauerent, alios incendit, alios iugulauit,
imitator Genferici patris, qui sui fratris uxorem, ligato pondere lapidum, in Amsa-
gam fluiuium Cirtensem famosum iactando demersit, & post necem matris etiam filios
interfecit.

VIA
HEVA
AD GA
MADE
MAI
LIIA

Sed & multos ei Genfericus pater moriens, sacramento interposito, cõmendauerat: quos
ille immemor fidei, & sacramenti violator, diuersis pœnis & incendijs trucidauit. Nã Hel-
dicam quemdã, quem pater eius Præpositum fecerat regni, iam veteranum atque annosum
cum dedecore capite detruncauit, eiusq. uxorem cum alia nomine Teucaria in medio ciui-
tatis incendit: quarum corpora per vicos & plateas trahi mandauit; quæ tota die iacentia,
rogatus a suis Episcopis, vix vespere sepeliri concessit. Gamuth namque Heldicæ fratrem,
quia ad ecclesiam eorum confugerat, occidere non poterat: quem tamen in loco latrina-
rum obsceno conclusit, temporeq. multo cum ibi degere statuit: postea cum caprario
quodam & rustico ad faciendâs scrobes vineis profuturas condemnauit: quos etiam duo-
decies per annum, id est, per singulos menses flagellis crudelibus dissipat; vix modico
aque, cibarioq. pane concesso. hoc per quinque vel amplius perpeffi sunt annos; quibus
hæc supplicia proficere poterant ad æternam mercedem, si Catholici fuissent, & fidei suæ
merito illa perferrent.

HUNERICVS
CONTRA PA-
TRIS PRÆ-
CEPTA SAB-
VIT.

Sed ideo istud filere nequiuimus, vt impietatem Regis etiam in suos minime fileremus:
qui non solum Episcopum suum Iocundum (vt superius demonstrauimus) flammis aduf-
sit, sed & presbyteros & diacones suos, id est, Arianos quamplurimos incendit, necnon &
bestijs mancipauit. Amputatis igitur in breui omnibus quos timebat, & solidans sibi (vt
putabat) regnum, quod breue fuerat & caducum, omni ex parte otiosus atque securus
vniuersa tela furoris in persecutionem Ecclesiæ Catholicæ sicut leo rugiens conuertit.]
hæc Victor: qui cum subdat, post biennium esse cœptam persecutionem; æque ad duos an-
nos hanc perseuerasse ipsius tyrannidem in suos, possumus intelligere: vt non mireris, si qui
hoc anno cœpit insequi suos ad ecclesiam Catholicorum confluentes, a persecutione ces-
sarit, conuersus ad cædem suorum, quos suspicio reddiderat infensissimos hostes. Quæ
autem, hæc secuta sint, ordine seruato temporum, inferius dicemus.

HEVA
AD GA
MADE
MAI
LIIA

HEVA
AD GA
MADE
MAI
LIIA

Q Vadringentesimus octogimus secundus Redemptoris annus Consulatu Seuerini
in publicis adscriptus est monumentis: quo Stephanus Iunior Antiochenus Epi-
scopus

A scopus tertio suæ sedis anno ex hac vita migravit; statimq. in eius locum electus est Ca-
lention Episcopus; moxq. a collecta ibi Synodo directus est Anastasius Episcopus ad Ro-
manum Pontificem, ex more, vt eius electionem ratam haberet. Fuit iste quidem Ca-
tholicus, qui & (vt Euagrius ait^a) omnes qui ipsum adibant induxit, vt tum hæretico Ti-
motheo, tum litteris Basilisci generatim ad omnes scriptis anathema dicerent. Probasse
autem sanctum Simplicium Papam Calentionis electionem, litteræ ipsius ad Acacium
Episcopum Constantinopolitanum datæ significant, quæ sic se habent^b:

CALENDION
RELIGIVR
EPISCOPVS
ANTIOCH.
a *Euagr. lib. 3.*
c. 10.

b *Simpl. epist. 14.*

Simplicius Episcopus Acacio Episcopo Constantinopolitano.

Antiocheni exordium sacerdotis qua ratione fuerit serius indicatum, quamuis minime
nos latere potuerit: tamen & ipse, vel Synodus ipsius indicauit. Quod sicut non optauimus
feri, ita faciles excusationi, quam necessitas fecit, extitimus: quia quod voluntarium non
est, vocari non potest in reatum. Et ideo per fratrem & Coepiscopum nostrum Anastasium,
qui ex prædicta regione directus est, litteris quoque tuæ dilectionis acceptis, alterni vicif-
tudinem sermonis tuæ reddimus charitati. Necessario fratris & Coepiscopi nostri Ca-
lentionis sacerdotium gremio Apostolicæ sedis amplexi, in consortium nostrum per gra-
tiam Christi Dei nostri tantæ vrbs Antistitem collegij vnione numeramus. Miramur au-
tem, nihil nos de statu Alexandrinæ Ecclesiæ, te instruente, didicisse; quem nunc ita habere
se comperimus, vt improbi per occasionem obitus sanctæ memoriæ Timothei eandem Ec-
clesiam conentur habere captiuam. Vnde agendum est dilectioni tuæ cum clementissimo
Principe, ne conuellatur sub eius Imperio, quod tyranni temporibus potuit obtineri. Da-
ta Idibus Iulij, Seuerino V. C. Consule.]

CONFIRMA-
TVR CALEN-
TIONIS ELE-
CTIO A ROM.
PONTIFICI.

Factum autem fuisse Episcopum Calentionem, non vt præcessor ipsius ab Acacio Con-
stantinopolitano Episcopo, sed contra eius voluntatem, ex eo patuit, quod paulo post ope-
ra eiusdem Acacij ipso Calentione pulso, in eius locum Petrus est restitutus, quem Fe-
lix Papa primo suæ sedis anno deposuit. Simul enim ac degustasset Acacius in electio-
ne Stephani Episcopi Antiocheni ex necessitate sibi credita primatus dulcedinem: factus
ebrius, non aliud quam hunc ipsum sitire, & vndique sibi captare, licet graui totius Ec-
clesiæ scandalo, indefesso studio, malisq. artibus arripere ad obitum vsque numquam de-
stitit; vt quæ inferius dicturi sumus, abunde satis significabunt.

TRANSLATIO
RELIQVIA-
RVM S. EVSTA-
THII.
c *Theodor. Lect.*
Collect. lib. 2.

Quod vero ad Calentionem pertinet: quo tempore in sede pacifice egit, illud inter alia
memoria dignum operatus est, vt sacras reliquias sancti Eustathij Antiocheni Episcopi, qui
Nicæno Concilio interfuit, & fidei protegendæ causa exilium passus, gloriosus confessor
occubuit, a Zenone Imp. impetraret vt Antiochiam transferret. Est huius rei assertor
Theodorus Lector, cum ait^c: Calention petitas a Zenone Eustathij reliquias e Philippis
Macedoniæ, vbi ille in exilio mortuus fuerat, Antiochiam detulit: quas maximo cum ho-
nore exceperunt. Tota siquidem ciuitas, & omnis ætas (vt ita dicam) ad decem & octo
milliaria urbem in occursum illarum egressa est. Qui vero ad id vsque temporis separati
ac diuisi propter Eustathium fuerant, Ecclesiæ post centum annos a morte illius restituti
sunt.] hæc Theodorus.

Verum ante hæc tempora Eustathianos alijs se iunxisse Catholicis, quæ superius dicta
sunt, facile ostendere possunt. Sed & error in numero reperitur, cum amplius quã centum
annos ab obitu Eustathij in hunc vsque annum numerare contingat; cum eum constet pau-
lo post Nicænum Concilium, quod est celebratum anno Domini trecentesimo vigesimo-
quinto, in exilium deportatum. Sed quid accidit? Sicut enim qui recipit Prophetam^d
in nomine Prophetæ, mercedem Prophetæ accipiet; ita plane qui recepit Confessorem in
nomine Confessoris, confessionis palmam est consecutus: nam Calention dignus est habi-
tus & exilij causa durum exilium pati, & confessionis gloria decorus occumbere. quomo-
do autem id acciderit, Euagrius ita narrat^e:

d *Matth. 10.*

e *Euagr. lib. 3.*
c. 16.

Calention Antistes Antiochiæ scribens ad Imperatorem Zenonem & Acacium Cõstan-
tinopolitanum Episcopum, Petrum non solum adulterum vocat (*illum Moogum scilicet, qui
Alexandrinam Ecclesiam inuaserat*) verum etiam eum, cum esset Alexandria, Chalcedonen-
si Concilio anathema indixisse asserit. Qui postea ad incolendam Oasim deterrimum om-
nium exilium condemnatus fuit, quod partes Illi, Leontij, & Pamprepis contra Zenonem
fouebat.] ita plane hoc velamento criminis maiestatis Catholicus Antistes expulsus est
ab hæreticis, Acacio id machinante, vt Gelasius multiplicibus querelis exaggerat. Post
amotum Calentionem (subdit Euagrius) Petrus cognomento Cnapheus, qui ante Cal-
entionem

CALENDION
EPISCOP. AN-
TIOCH. RELE-
GATVS IN
OASIM.

PETRVS CNA-
PHEVS RVR-
SVM EPISC.
ANTIOCH.

THEOPAS CHI
TARVM HAE-
RESIS INSTAV
RATA.

a Euagr. lib. 3.
c. 26.
MARCIANI
REBELLIO.

b Theodor. Lect.
lib. 1. Collect.
in sym.
c Euagr. lib. 3.
c. 27.

THEODORI-
CVS AMALVS
REX GOTHORVM
PVGNAT
PRO ZENONE.

lentionem & Stephanum Episcopus fuit (vt supra dixi) Antiochia, propriam sedem recu-
peravit, qui & epistolae subscripsit Zenoni de concordia, & Synodales litteras ad Petrum
Mogum Alexandrinum Episcopum scripsit.] haec de Petro Cnapheo siue Fullone dicto
Euagrius. Addit his Gelasius in epistola ad Dardanos, datum fuisse crimini sancto Calen-
dioni, quod nomen Zenonis Imperatoris e Diptychis abstulerit. quod si egit, ea ratione ab
eo factum quis dubitat, quod idem Imperator cum haereticis communicaret?

Sed de Petro Fullone quid accidit? Simulac iste thronum conscendit, palam haeresim
promulgavit, & illam quidem nimis enormem saepe ante damnatam, Theopaschitarum di-
ctam, dum non vnam tantum de Trinitate personam passam esse diceret, sed ipsi sanctis-
simae Trinitati in Trifagio hymno crucem adscriberet: quod quidem vehementer com-
mouit Orientales Episcopos. Quomodo autem ipsum illi admonuere, necnon Romanus
Pontifex, dicitur anno sequenti, quo blasphemiae istae in Occidente visae sunt innotuisse. B
Quod vero spectat ad motus Orientales, quorum occasione captata atque affectata Calen-
dionem in exilium pulsum hoc tempore fuisse constat: iam certum est Imperij perduellium
conspirationem ad hunc vel superiorem annum esse referendam, non autem post se-
quentem annum, vt a Marcellino in Chronico ponitur. Res vero gesta ab Euagrion ita
narratur a:

Marcianus cum Zenone inimicitias exercere coepit; qui filius fuit Anthemij, qui ante
Imperium gesserat. Iste vbi Leontiam Leonis filiam minorem natu vxorem duxerat, ty-
rannidem occupare molitur: ac pugna graui in Palatio commissa, & multis vtrinque ca-
dentibus, Marcianus aduersarios terga dare coegit: qui certe Palatio potitus fuisset, nisi
negotio quod susceperat in crastinum dilato, oblatam occasionem omisisset, quae sicut cum
ad pedes accedit, forsitan capi potest, ita cum quasi e manibus elapsa est, in sublime sub-
uolat, ridetq. insequentes, atque de reliquo omnem aditum ad se illis penitus praeccludit.]
& paulo post: Quod plane euenit Marciano, qui vt tempus opportunum sibi datum omi-
sit, sic idem ipsum de cetero reperire non potuit: nam postero die, a suis proditus & reli-
ctus solus confugit ad templum sanctorum Apostolorum; indeq. vi abstractus, Caesaream
Cappadociae demigrat: ibiq. ad quosdam monachos se aggregans, postea dum latitare
cuperet, deprehensus est; atque ab Imperatore Tarsum vsque Ciliciae amandatus, coma
abrata, presbyter designatus est. Sunt ista quidem ab Eustathio Syro scripta pereleganter.]
haec de Marciano Euagrius. rem eandem paucis profecutus Theodorus Lector paulo di-
uerse narrat b. Sed de alijs Imperij perduellibus Euagrius c ista subnectit, atque in primis
de Verina Augusta:

Est apud eundem scriptorem, Zenonem Imperatorem infinitas fere insidias contra Ve-
rinam socrum suam struxisse, postea vero eam relegasse in Ciliciam: eamq. inde denuo ad
arcem quae Papyriana dicitur, Illo iam tyrannidem exercente, transtulisse, in qua excessit
e vita. Res autem ab Illo Exconsule gestas idem Eustathius perdiserte scribit, tum quem-
admodum a Zenone insidijs appetitus effugerit, tum quo pacto Zeno eum cui dederat
mandatum vt illum interficeret, morte mulctarit, capite ideo cervicibus abscisso, quod
eum ob conatus frustrationem tali mercede compensare voluit. Illum vero, quo faci-
nus tentatum occultaret, Ducem copiarum in Oriente militantium designauit. Is ami-
citia non cum Leontio solum, sed cum Marco viro spectato & Pamprepete contracta, in
partibus Orientis commoratus est.

Idem vero narrat, quod Leontius Tarfi Ciliciae Imperator renunciatus fuerit, & quem
fructum ista ex tyrannide sua perceperint, cu Theodoricus vir genere Gothus & apud Ro-
manos in magno honore habitus Dux cum nostris tum exteris copijs stipatus contra eos
missus esset.] haec de his Euagrius, qui ex eodem auctore tradit, hos iniuste a Zenone per-
secutionem esse perpeffos, coactosq. quodammodo in hostes conuerti ex amicis de Impe-
ratore benemerentibus. Haec quidem occasione Calendionis Antiocheni Episcopi a no-
bis ex Euagrion sunt recensita; quod dictum sit, eodem auctore, Calendionem calumniam
passum de conspiratione seu fauore his praestito, fuisse in Oasim relegatum. Haec autem hoc
anno coepta, sequenti consummata sunt, post quem Theodoricus ob res bene gestas meruit
Consulatum, atque equestrem in foro statuam, vt suo loco inferius dicitur: in sequentem
haec enim annum esse propagata videntur, quo ob res bene gestas idem Theodoricus Con-
sul est designatus.

Iam vero ad res Alexandrinas oratio se conuertat. Ex litteris quidem nuper recitatis
Simplicij

A Simplicij Pontificis ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum hoc anno datis, cer-
tum habetur, eodem anno diem obiisse Timotheum Catholicum Episcopum Alexandri-
num, cum sedisset annos vigintitres, interpolatis tamen vicibus, cum inde saepe expulsus
fuerit: ita quidem & Liberatus Diaconus a, qui & totidem sedi eius annos tribuit ac men-
ses sex. Tunc autem coeuntes in vnum Aegypti Episcopi ex communi consensu elegerunt
Ioannem hominem Orthodoxum, de quo plura superius dicta sunt: sed huic Zeno Impera-
tor impulsu Acacij aduersatus est, eo praetextu, quod diceret ipsum ante iurasse, non futu-
rum aliquando vt in Alexandrinum Episcopum eligi pateretur. His Imperator addidit
longe deteriora, cum non erubuit contra eundem Ioannem in sedem restituere nefan-
dum illum Petrum Mogum haereticum antea pulsum.

Iam vero diu sub Catholico nomine latens hypocrisis, omni seposita verecundia, pro-
cax exilit, & vt furia debacchatur. Sane quidem tamquam portentum accidit, vt Zeno Im-
perator, qui nuper eiectos Catholicos restituerat, & expulerat intrusos haereticos, ita muta-
tus sit; & quod Acacius Constantinopolitanus Episcopus, cuius arbitrio ipse Imperator
regi videbatur, qui paulo ante aduersus Basiliscum certamen pro fide Catholica iniit, co-
gens illum restituere eiectos Catholicos, modo idem vice versa, pulsus insignibus Orthodo-
xis, in Pontificiam cathedram haereticos restituendos curarit. Latuerunt ista quidem de
sede Antiochena Simplicium Papam: Verum explorata habuit quae Alexandriae facta
sunt, ex legatione missa a Synodo Alexandrina, qua Ioannis electionem confirmandam ab
ipso Romano Pontifice petierunt: de quibus ipse exostulans, mox ad Acacium dedit epi-
stolam b, cum redarguens, quod de rebus adeo magni momenti nihil scripsisset, quod ex
credito ipsi officio Vicariae praefecturae Apostolicae sedis quam nauiter praestare debuisset.

C Epistola autem sic se habet:

Simplicius Episcopus Acacio Episcopo Constantinopolitano.

Miramur pariter & dolemus, ita in tuae dilectionis animo dissimulatam lacerare * curam
charitatis & fidei, vt cum Christianissimus Imperator pietatis & religionis instinctu affandi-
me & de causis Ecclesiasticis consulendi fideles atque solertes internuncios destinaret; ipse
& alternae gratiae & vigilantiae pastoralis oblitus, nec alloqui nos volueris, nec de his quae
ad Catholicam veritatis custodiam pertinebant, duxeris instruendos. Atque ideo, frater
carissime, quae non immerito cernis libera affectione culpari, potiore diligentia repensan-
da cognosce; proinde delegatum tibi munus impendens, sensus tuos prudenter attolle,
& pro tuendis Chalcedonensis Synodi constitutis vehementer inuigila, ne per negligen-
tiam desidiamq. nostram subrepatur gregibus Domini letale dispendium.] haec tam in-
D stanter Simplicius Papa ab Acacio exigit, quod ei (vt dictum est superius) delegauerat
vices suas. Sed pergit dicere de rebus Alexandriae gestis:

Nuper ab Aegyptia Synodo, quae & numero plurima & fidei Catholicae esset commu-
nitione suffulta, atque ab ipso omni propemodum clero Alexandrinae sedis ad nos ex mo-
re relatio missa, patefecit sanctae memoriae fratrem quondam & Coepiscopum nostrum
obiisse Timotheum; inq. eius vicem consona Fidelium voluntate Ioannem, cui ad sacer-
dotium constare crederentur omnia, subrogatum: & nihil omnino restare videbatur, nisi
vt Deo nostro gratias agentibus nobis, atque gaudentibus, vt sine strepitu, quod Catho-
licus in defuncti ministerium successisset Antistes, Apostolicae quoque moderationis assen-
su votiuam fumeret firmitarem.

Cum ecce secundum consuetudinem mihi talia disponenti, tranquillissimi Principis
E scripta sunt reddita, quibus memoratum tanquam periurij reum (quod fraternitati quo-
que tuae non esse diceretur incognitum) sacerdotio perhiberet indignum: Illico retraxi
pedem, & meam reuocaui super eius confirmatione sententiam, ne quid contra tantum
ac tale testimonium praepropere fecisse iudicaret.] haec cum adeo disertis verbis de con-
firmatione Episcopi Alexandrini Simplicius dicat: puto, lector, intelligis veterem mo-
rem, vt non haberetur firma ratave Alexandrini, sicut nec Antiocheni noui Antistitis ele-
ctio, nisi illa a Romano Pontifice confirmaretur: cu eius rei causa mox ijdem electi, & Sy-
nodi quae elegerant, statim post creationem eorumde (vt saepius factum vidimus) mittere
solerent ad ipsum Romanum Pontificem legatione cum fidei professione, vt quae per ipsos
acta essent, ab eodem Romano Pontifice confirmarentur. ante haec autem haud idonei illi
habebantur, vt ipsis reliqui Episcopi communicarent, quibus nondum Romanus Antistes
communicasset. At prosequamur quae sunt reliqua Simplicij Papae epistolae ad Acacium
iustas

DESVNGTO
TIMOTHEVS
ELECTVS IC-
ANNES ALEX-
EPISC.
a Liberat. Diag.
in Breniar. c. 16.

b Simpl. epist. 17
tom. 1. epist. de-
cret.

ROMANI PON-
TIFICIS ES-
SE CONFES-
SIO MARE P-
TRIARCHAE.

istas ingerentis querelas de Petro Mogo, quem ex litteris Imperatoris audisset promovendum in sedem Alexandrinam:

Sed illud me non mediocriter facit attonitum, quod iisdem litteris suis (Zeno scilicet Imperator) Petrum, qui haereticorum socius dudum extitisse probetur & princeps (quod conscientiam dilectionis tuae meminimus non latere, instructionesque ipsas, quibus fuerit confutatus, nosse confidimus; quemque etiam dubium non sit adhuc extra communionem durare Catholicam; saepeque nos de eodem ex illa urbe pellendo scripsisse, sit certum) ad praefatae Ecclesiae regimen existimet prouehendum: cumque promittat rectae fidei definitionibus conuenire, a cuius utique (sicut superius dixi) consortio tam degit extraneus, quam ab eius communione discretus est: Ad quam nunc si redire contendit, nisi per satisfactionem Christianis regulis competentem, non potest introire: ac proinde non ad fastidium sacerdotalis dignitatis accedere, sed medela; quae post poenitentiam praebenda est, consequenter aptari animae suae cupiens, reconciliatus auxilium, non gradum summi honoris affectans, qui diu conuincitur fuisse peruersus: ne per speciem remeantis, non remedium sincerae saluationis inquirat, sed facultatem propagandae prauitatis inueniat: quo facto non hunc magis ab errore detrahimus, quam perniciem Fidelibus irrogamus; eoque modo Chalcedonensis Synodi statuta violantes, aditum saeva popolatione grassandi in Ecclesiam lapidis rapacibus aperimus.

Denique ab eisdem ipsis, cum quibus olim a Catholica participatione diuisus est, Pontifex dicitur postulari: ut satis euidenter appareat, non eos rectam fidem velle, sed in Praefule proprio nefandi dogmatis quaerere potestatem, neque inter ipsos & veraciter sentientes pax inde possit fida generari: unde haereticarum mentium crescit funesta damnatio*, & Catholicorum succedit miseranda captiuitas. Tantis igitur malis atque periculis pro sacerdotij qualitate, & Catholicae praedicationis intuitu, ut qua potes ratione vehementer obsistas, maximis vndique rebus astringeris. Nec dilectioni tuae id fas est seignius operari, quod ad animae tuae causam, honoris aestimationisque respectum non dubitas pertinere.

Opportunitatibus ergo repertis, clementissimi Principis voluntate incessabiliter pro fide Catholica supplicando & ab his sedulo reuocare quae nociua sunt dogmati Christiano; & secundum haec quae mandamus, informare crebro, inquam eam partem quae amica sit veritati, potius instare non desinas; & (ut S. Timotheum venerandus Apostolus Paulus instituit) opportune, importune, obsecrando, insinuando, exponendoque nullatenus allegare cessabis; & nobis subinde, quae gerantur, quaeve gerenda sint, veraciter indicare: ut creditorum tibi met dispensatione Dominica talentorum in hac multiplicatione fidelis seruus ostendaris, si non tantum in Ecclesia cui praesides, sed vbicumque potueris, pro vnitatem Catholicae & paternis definitionibus suadere non renuas. Data Idibus Iulij, Seuerino V. C. Consule.] Iunxit his eiusdem argumenti litteras ad Zenonem Imperatorem Simplicius Papa, ut ipse testatur in alijs ad eundem postea datis litteris; sed non extant.

Acacius vero nec his acceptis, quicquam ad Simplicium Papam rescripsit, utpote qui pro subrogandis ac promouendis haereticis sollicitus apud Imperatorem agebat. Quamobrem expletis iam mensibus quatuor, rursus eum Simplicius excitat dormientem, immo coarctet hominem ad malum vigilantem: nam sicut de Iuda, dicendum illud de Acacio fuit: Aduersarius noster non dormit, sed leuauit contra me calcaneum suum.] Sic igitur per Restitutum quemdam postremas has ad ipsum perbreues quidem, sed aculeatas mense Nouembris litteras dedit, quibus in primis aperit animi sui angorem, in quo versatur:

Dilectissimo fratri Acacio Simplicius.

Cogitationum ferias non habemus: nec enim quiescere nos causa permittit; quam si relinquamus, apud Christum Dominum nostrum, cuius interest, inexcusabiles sumus. Et mirum est, dilectionem tuam, tot emensis temporibus, & tot opportunitatibus inde venientibus, nihil ad nos de Alexandrina Ecclesia, quae tam grauius quatitur, instruere voluisse: cum monere te nec increpatio nostra destiterit, ut participata sollicitudine litteras meas apud Christianissimum & clementissimum Principem praesentibus tuae dilectionis prosequeris alloquijs; & instituti veteris memor, in Orthodoxorum defensionem nobiscum sic semper incumberes, ne quisquam nostrum, Christiana plebe pereunte, reatum de-

NON SINE SATISFACTIO-NE RECIPIEN- DI HABRETI- CI.

* dominatio HORTATUR SIMPLICIUS ACACIUM.

2. Tim. 4.

ACACII SV- SPECTVM SI- LENTIVM.

b Ioan. 13.

c Simpl. epist. 18.

RVR SVM AD ACACIUM SIMPLICIUS.

Aditionis incurrat, & mercenarius potius videatur esse, quam pastor. Unde hortamur dilectionem tuam, ut opportune & importune pijs auribus insinuare non desinas, quatenus remotis scandalis, quae in Alexandrinam Ecclesiam recidiuis ausibus irruerunt, pax optata reddatur, & celeriter vigilantiae tuae profectus, posthabitis difficultatibus, inducatur. Data octavo Idus Nouembris, Seuerino Consule. directa per Restitutum.]

Sed frustra Simplicius Papa clamat, incassumque laborat excitare & ad praelium in haereticos prouocare Acacium iam transfugam & in castris aduersariorum militantem. Quae autem inter haec affectata silentia fouerit aspidum oua idem prauaricator Acacius, exitus demonstrauit, cum ex eis reguli eruperunt, dum egit ut Petrus Cnapeus, pulso Calendione, reuocaretur Antiochiam, & Petrus Mogus in sedem Alexandrinam, eiectione Ioanne, iterum intruderetur Episcopus, ambo venenati colubri, truculentae bestiae, faeces haereticorum. Exclamauit contra haec post Simplicium Felix Papa, atque post Felicem saepe Gelasius aduersus eundem Acacium in epistola ad Faustum: Quibus (inquit) canonibus, quibusve regulis Calendion exclusus est, vel primi urbium diuersarum sacerdotum? & in epistola ad Episcopos Dardaniae de eodem Acacio: Qua Synodo tertiae sedis Episcopum sanctum Calendionem fecit expelli; ac nihilominus eidem Petrum iam haereticum manifestum, ut eidem palam nec se communicare praetenderet, sua passus est dispositione substitui? Idem rursus de eodem in epistola ad Orientales haec eadem refrenat & inculcat.

De sede autem Alexandrina, pulso inde Episcopo Orthodoxo Ioanne, & suscepto nefario Petro, haec idem Gelasius ad Faustum: Qua in Synodo, vel secundum cuius Synodi formam Alexandrinum Ioannem de Ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt, qui nullis causis euidentibus, nec ante conuentus, nec postea prouocatus, etiam in iudicio competenti potuit accusari? Quod si dicunt: Imperator hoc fecit. Hoc ipsum quibus canonibus, quibus regulis est praecipuum? Cur huic tam prauo facto consensit Acacius; cum auctoritas diuina dicat: Non solum qui faciunt praua, reos esse, sed etiam qui consentiunt facientibus? Et ad Episcopos Dardaniae, in eundem Acacium dum rursus inuehitur, ait: Dicat ergo, qua ipse Synodo secundae sedis Antistitem, qualemcumque, certe Catholicum & a Catholicis ordinatum, nec de fide Catholica aliquando impetitur, duxerit excludendum; & haereticum manifestum Petrum sua quoque executione damnatum Pontifici Catholico permiserit subrogandum? Haec ad eos Gelasius, quae & fusius est prosecutus in epistola ad Orientales.

Sed cur ita Acacius commotus fuerit contra Ioannem creatum Episcopum Alexandriae Orthodoxum, Liberatus Diaconus sic narrat: Ioannes Talaida de ordinatione sua neglexit per suos Synodicas litteras Acacio Constantinopolitano Episcopo destinare: habens enim amicum illum (qui ante quadriennium gesserat Consulatum) supradictum Magistrum Officiorum, ei de sua ordinatione scripsit; scribens etiam Principi, quatenus per illum Magistrum omnis eius causa disponderetur, putans eum Constantinopoli permanere. Mandauit ergo Magistrano litteras Synodicas, delegans ei omnia cum illius facere voluntate. Contigit autem tunc illum Magistrum ab Imperatore Zenone mitti Antiochiam, ut teneret Leontium, qui illic ab exercitu cum voto Verinae Augustae fuerat ordinatus.] Haec cum dicat Liberatus, corrigendum est ex his Marcellini Chronicon, dum Leontij tyrannidem recenset post annos duos; quod & superius admonuimus. Pergit vero idem Liberatus coeptam semel de Ioannis legatione narrationem:

B Cumque Magistranus, qui fuerat a Ioanne missus, non inuenisset illum Magistrum; neque Acacio, neque Imperatori litteras obtulit, sed perrexit Antiochiam. Post haec Acacius audiens de ordinatione Ioannis, & contristatus, quia Synodicas epistolas non direxisset, & vna faciens cum Gennadio Episcopo parente beati Timothei, volentes ei nocere, trahebant apud Zenonem, & accusabant eum, habentes adiutores patronos Petri Mogi, quasi opportunus Episcopatu non esset Ioannes; eo quod iam, viuentem Timotheo Catholico, tractauerit exire de Ecclesia, & ab ipso suaderetur idem Timotheus ut susciperet Dioscorum in Diptychis post mortem: Petrum autem amabilem in populo, & posse eum in communionem populum congregare. Occurrerunt quidam a Petro, volentes quasi fieri vnitatem; quod iucundissime accepit Acacius, & Imperatori praesentauit, & peruersit ei ut scriberet Apollonio Augustali & Duci Pergamio, ut Ioannes expelleretur ab Alexandrina sede; quasi eam contra suum iusiurandum, quod in regia ciuitate dedit, arripisset;

ACACII FACINOROSA IN CALENDIONE.

QVID ACACIUS IN IOANNEM EPISCOPVM ALEXANDRINVM.

a Rom. 1.

b Liberat. Diacon. Ereniar. c. 17. ACACIUS OB ODIVM IN IOANNEM VNIVERSAM TURBAT ECCLES.

* tractabant ACACIUS LABORAT PRO PETRO MOGO.

set: cooperaretur Petro Mogo, vt remaneret in sede: nec prius hoc faceret, nisi suscipere Enoticon Principis, Synodicas destinaret epistolas Constantinopolitano Acacio, & Simplicio Romano, & ceteris Archiepiscopis. Acacius vero, promittente Petro facere vnitatem, nec adhuc implente legitime, nomen eius in Diptychis recitari permisit, tamquam iam Alexandrini Præfulis in sede Catholica positi.

Ioannes Talaida iudicatur a Zenone ab Episcopatu pelli. Acacius auxilio patronorum Petri persuasit Zenoni, vt fieret Enoticon: ad cuius perlationem, seu professionem, suscepit communicantes sibi clericos Petri hæreticos & laicos eiectos Constantinopoli. Communicauit etiam Petrus Mogus his qui descenderunt cum Enotico, & Acacio Synodicam scripsit epistolam, & ab eo recepit. hæc Liberatus de causa & progressu rerum Acacij aduersus Ioannem; cū non est veritus sui animi explendæ vindictæ causa vniuersam Orientalem Ecclesiam perturbare ac funditus perdere, ipsamq. fidem Catholicam pessumdare, atque sacrosanctum Chalcedonense Concilium penitus labefactare. Quanta in re vna, bone Deus, absurda, quantaq. monstra simul oborta cernere fuit! Imperatorem sua sponte deponere Catholicum legitime ordinatum sacerdotē, & hæreticum prouehere; recipere in sedem damnatum & depositum hæreticum, idq. facere absque Synodo, inconsultoq. qui eum damnauerat Romano Pontifice; insuper nomen eius in tabulas referre Ecclesiasticas, hæcq. omnia absque vel oblata saltem ab eo fidei Catholicæ confessione: & quod cunctis his portentis deformius videri poterat, illud fuit, ab Imperatore de fide sanciri decretum; sed & quod magis horrendum apparuit, ab eodem laico homine inferri in Episcopos & omnes alios Orthodoxos anathema. hæc quidem pauenda adeo visu monstra Acacius primo concepit, sed Zeno Augustus peperit. At quodnam qualeve fuerit edictum illud Zenonis, quod Vnitium voluit appellari, ex Euagrio hic describamus:

Zeno Imp. Cæsar, Pius, Victor, Triumphator, Max. semper Augustus, reuerendissimis Alexandria, Aegypti, Libyæ, & Pentapolis Episcopis, clericis, monachis, & laicis S.

Quoniam pro certo scimus Imperium nostrum a sincera solum & vera fide tum initium habuisse, tū stabilitum esse; tum robur ac præsidium quod expugnari nequit, ex ea sumpsisse (quam quidem fidem diuini numinis instinctu trecenti decem & octo sancti Patres Nicææ congregati exposuerunt, quam etiam confirmarunt centum & quinquaginta sancti Patres Constantinopoli coacti) noctes diesq. non precibus solum, sed studio omni & legibus sancitis laborauimus, vt ea in sancta Catholica & Apostolica Dei Ecclesia, quæ vbique terrarum est, quæq. immortalis & sempiterna nostri Principatus quasi parens est, plene perfecteq. expleatur: piusq. Dei populus in pace & diuina concordia perseuerans, gratas acceptasq. preces vnâ cum sanctissimis Episcopis & clero pietati deditissimo, monasteriorum præpositis & monachis, Deo pro nostri Imperij conseruatione offerat. Nam si præpotens Deus & Saluator noster Iesus Christus, qui ex sancta Virgine Maria Deipara carnem sumpsit & natus est, & nostras consentientes laudes & cultum quem ei tribuimus approbet; lubensq. & quasi parato animo excipiat; non modo omnia aduersariorum genera fracta debilitataq. concident, verum etiam alij omnes mortales suam ipsorum ceruicem iugo nostri Imperij, proxime ac secundum Deum, sponte subiicient: & pax eiusq. comoda, æquabilis aeris temperatio, fructuum cuiusque generis abundantia, aliaq. omnia quæ sunt ad humanæ vitæ vsum accommodata, affatim suppeditabuntur.

Iam igitur cum constet inter omnes, nos Imperiumq. Romanum sinceræ fidei subsidio conseruari: afferuntur nobis libelli supplices a pijs monasteriorum præfectis, eremitis, & alijs reuerendissimis viris, qui nos vehementer obtestantur, vt sanctissimis Ecclesijs restituantur concordia, membraq. membris coniungantur, quæ hostis probitatis dæmonium longissimo temporis spatio dirimere pro virili laborauit: pro certo persuasus, si corpus Ecclesiæ concordia vinculis firme cohærens impugnaret, se superatum iri. Nam quia membra Ecclesiæ non coalescebant, factum est, vt infinitæ hominum multitudines, quas temporis longinquitas tot annorum curriculis ex hac vita exemerit, partim baptismatis lauacro carentes mortem obierint, partim diuinæ communionis minime factæ participes, ex corporis custodia (quod nemo homo vitare potest) emigrarint: quinetiam cædes fere infinitæ inde factæ, & non terra modo, verum etiam aer copiosa sanguinis effusione inquinatus. Quotus quisque ergo est, qui non optarit ista corrigi, adq. statum reduci meliorem?

Quocirca dedimus operam, vt vos intelligatis, tum omnes vbique Ecclesias non aliud symbolum, vel doctrinam, vel decisionem fidei, vel fidem, quam sanctum symbolum, de quo

QVOT ABSVR
DA ADMISSA
SIMVL.

QVOT ABSVR
DA ADMISSA
SIMVL.

ENAG. LIB. 3.
614.

ZENONIS
PIST. CONCILII
LIIATRIK.

ANCI
BO
OCT
IUV
VT
RE

AFFECTAT
PACEM TVR
RATOR QVIB
TIS.

QVOT
OCT
ODUM

A quo diximus, trecentorum decem & octo Episcoporum, quod centum quinquaginta Patres, quos supra commemorauimus, confirmarunt, aut habuisse, aut habere, aut habituros esse, aut scire alios habere. Quod si quisquam aliud habeat, eum alienum ab Ecclesia existimamus. Nam hoc solo nostrum Imperium (vti docuimus) conseruari confidimus; idemq. ipsum populi amplexari, salutari Spiritus sancti illustrantur lumine, sacroq. baptismatis lauacro tinguntur: eidem quoque assensu sunt sancti Patres in Concilio Ephesino congregati, qui impium Nestorium & eius erroris fautores ministerio Ecclesiastico abdicarunt. Cui etiam vna cum Eutyche (vterque enim fidei decretis, quæ diximus, repugnat) anathema denunciamus, approbamusq. ea quæ duodecim capita dicuntur Cyrilli piæ memoriæ sanctæ & Catholicæ Ecclesiæ Alexandrinæ Archiepiscopi.

Nam confitemur, vnigenitum Dei Filium Dominum nostrum Iesum Christum vere incarnatum esse, consubstantialem Patri secundum diuinitatem, secundum humanitatem nobis consubstantialem, descendisse de cælo, carnem suscepisse a Spiritu sancto & Maria Virgine Deipara: vnum esse, non duo. Vnius enim esse dicimus & miracula quæ edidit, & passiones quas in carne sustinuit. Eos autem qui eum diuidunt, aut naturas eius confundunt, aut carnem suscepisse imaginariam introducunt, omnino reijcimus. Quippe incarnatio sine labe peccati ex Deipara re vera facta, accessionem alterius Filij non effecit. Nam manet Trinitas, etiam cum vna Trinitatis persona, nempe Deus Verbum, incarnata sit. Quare cum exploratum habeamus, cum omnes sanctas vbique & Orthodoxas Ecclesias, tum earum Præsides Deo carissimos, tum nostrum Imperium nullum aliud Symbolum, aliamve fidei decisionem, præter Symbolum, de quo sumus modo locuti, vel admisisse, vel admittere velle; absque vlla hæsitacione nos ad concordiam reducamus. Ista quidem certe vobis scripsimus, non vt nouarem fidem, sed vt vobis de fide penitus persuaderemus. Cuique autem, qui aliud quiddam vel senserit, vel sentiat, seu iam, seu alias, seu in Concilio Chalcedonensi, seu in alio quouis Concilio, anathema indicimus, maxime vero omnium Nestorio, Eutychetti, & illorum doctrinæ fautoribus.

Quocirca vos spirituali matri Ecclesiæ adiungite, atque secundum vnâ solamq. fidei decisionem trecentorum decem & octo sanctorum Patrum nobiscum vnâ diuinâ in eâ communionem fruimini. Nam sacrosancta vestra mater Ecclesia tum vos ingenuos suos filios amplecti cupit, tum vestram diu optatam dulcemq. vocem audire desiderat. Propere igitur vos ad eam recipite. Nam si hoc præstiteritis, non modo Domini Saluatoris & Dei nostri Iesu Christi benevolentiam vobis conciliabitis, verum etiam a nostra celsitudine magnam cōsequemini. hætenus Zenonis Enoticon, quo (proh nefas!) anathema infertur in Chalcedonense Concilium. At si effectum consideres, nempe proseriptionem Concilij Chalcedonensis, quid minus habuit ab impia Basilisci tyranni Encyclica Zenonis Enoticon? quibus plane intelligas quam fraudulenta fuerit cum detrimento Catholicæ fidei pax sancita, eademq. hisce litteris promulgata.

Ista ne cudit Acacius in secreto cubiculo, quæ voce præconis Zeno promulgat? quod enim tacuit, cuius erat obistere & reclamare, satis superq. ipso hæc esse facta auctore cunctis innotuit. Proh pudor! Iste ne ille, qui Basilisco eadem conanti, sacerdotali constantia, fulcita auctoritate illius cuius gerebat vices Romani Pontificis, viriliter obstitit? Quo infelix proruit diræ ambitionis furij agitat? Vnde quam iustissima eâ fuit querela Gelasij aduersus eundem expostulantis, quod cum Basilisco viriliter restitisset, Zenoni in eadem impietatem prolabenti minime obstitisset, quin potius impulisset.

Vidisti fidei naufragium, Ecclesiarum ruinam, cladem infelicium Orthodoxorum, sacrorum canonum abrogationem, sancitam tacitam abdicationem Synodi Chalcedonensis, inuersa iura, euerfa Catholica dogmata, affectos ignominia Patres, irrisas traditiones Ecclesiæ, Apostolicam læsam auctoritatem, spretam sedis Pontificiæ maiestatem, pessumdantam funditus Christianam religionem, exturbatamq. penitus Ecclesiasticam disciplinam, dum laicus homo fidei decreta sancit Episcopis, & clauis potestatis suffurans latro, in non obtemperantes anathema violentus intorquet. Sed considera velatam fraudem: Simulat se Imperator cum Nestorio damnare etiam Eutychem, quo doceret se non esse hæreticum, qui auctorem hæresis Eutychem condemnet. At numquid satis ad hæresis proseriptionem vnus potuit esse damnatio, quæ quamplurimos habuisset acerrimos defensores? Cur non cum Eutyche hæresim quoque ipsius & omnes qui eâ secuti essent, vel sequerentur, pariter condemnauit? Et cum scribat Enoticon illud ad Alexandrinos, cur ne

ZENONIS
DEI VELATA
PROFESSIO.

CHALCEDO-
NENSIS CON-
CILII EXPLO-
SIO.

ZENO SINY-
LAT DAMNA-
RE EUTYCHI-
ANAM HÆ-
RESIM.

verbum quidem habuit de damnatione Dioscori Eutychniani erroris antesignani? Satis A igitur, puto, intelligis sanctionem pacis & reconciliationis edictum intra se gladios peracutos occulisse ad necem Orthodoxorum, & propinatum aureum calicem Babylonis intus continuisse blasphemias.

De Zenone quidem illud dixerim atque firmiter asseuerarim, ex his quæ præcesserunt Imperium & quæ postea sunt subsecuta, satis ostensum fuisse ipsum semper hæreticum, illorumq. patrocinium modo palam, modo clanculo suscepisse: ad breue autem temporis spatium, vt a Basilisci tyrannide sibi Imperium vendicaret, se simulasse Catholicum, atque tamdiu eam superinductam laruam pietatis prætulisse, quoadusque ipsum cerne- ret esse firmiter stabilitum; exuisse autem illam postmodum, vbi ex sententia prospere cuncta se viderit consecutum. Mos hic vetus est hæreticorum, ad tempus simulare se esse Catholicos, & ostentare extrinsecus pietatem, donec de religione faciens lenocinium, B potiatur optatis. At quænam secuta sint, accipe.

Petrus Mogus (inquit Euagrius ^a) epistolam recepit (ipsum Enoticon scilicet) eiq. sub- scripsit; polliceturq. se eos, qui partes aduersarias sequebantur, admissurum. Postea ergo cum celebris conuentus Alexandria ab vniuerso populo ageretur, & ad vnum om- nes epistolam Zenonis de concordia admitterent: Petrus quoque eos qui stabant a Prote- rio recipit; & concione apud populum in ecclesia habita, epistolam Zenonis de concor- dia legit.] hæc Euagrius. At quid præter hæc scelestus? Simulac in sede positus est, pro- fanauit sepulchrum Timothei Catholici Episcopi nuper defuncti, eiusq. corpus inde di- mouens, alio proiecit porius quam transtulit, vt ex litteris Felicis Papæ ad Acacium da- ris suo loco recitandis apparet. hæc quidem Alexandria gesta sunt.

Cum vero ob tale promulgatum edictum maximus ab Orthodoxis tumultus excitaretur C in ipsum Imperatorem, quod Chalcedonense Concilium visus esset ignominia affecisse, at- que tacite abrogasse: rursus Proteus, Zeno inquit, mutat formam, induit forinsecus pietatē, quæ contegat latentem intrinsecus lupum; tali sibi vti arte opus esse considerans, si regnare velit. Quid facit? ne ab Orthodoxis proclamaretur hæreticus, se vindicem demonstrare co- natus est eiusdem Concilij Chalcedonensis, cuius causa simulat se Catholico Ioanni Ale- xandrino infensum esse, quod in suspensionem (vt calumniabatur) adductus esse videretur, non recipere Chalcedonense Conciliū: Nam audi quid de eo Liberatus Diaconus habet ^b:

His (inquit) itaque gestis, Episcopus quidem Antiochiæ suscepit Synodicam Ioan- nis Talaidæ Episcopi Alexandrini, quam per Magistrum miserat cum illo Magistro. Im- perator autem putans quod Ioannes Episcopus non sane saperet de Concilio Chalcedo- nensi, sed omnia simulate ageret, consilio Acacij scripsit litteras Pergamio Duci, & A- D pollonia Augustali, vt pelleret quidem Ioannem Talaidam, inthronizaret autem Petrum suscipientem Enoticon, & clericos Timothei Catholici, & quam transmisit Synodicam Acacio & Simplicio Romano. Descenderunt ergo Alexandriam Abbas Ammon, & qui cum illo pro Petro defentes apices Imperiales. Et quidem Petrus inthronizatur ab omni- bus.] hæc Liberatus. Sic igitur videas, Catholicum esse pulsum eo falso prætextu, quod non reciperet Concilium Chalcedonense, cuius idem erat validissimus assertor & propugnator: contra vero, manifestum hæreticum Petrum illius Synodi aduersarium, ceu Catholicum esse in sedem euectum.

Ita quidem inter eos res videtur fuisse composita, vt quod negarent factis, ore tamen profiteri viderentur Chalcedonense Concilium: quod tantū ab hæreticis exigere videba- tur ipse Imperator, necnon Acacius Constantinop. Episcopus. Hinc plane accidebat, vt in gratiam hæreticorum Petrus Mogus Concilium illud damnaret; probaret vero, vt ab Or- thodoxis beneuolentiam eo modo captaret. De quo hæc habet Euagrius ^c: Iste Petrus homo fraudulentus, versutus, & temporibus inseruiens, minime in vna perstitit sententia: sed modo Concilium Chalcedonense anathemate damnauit, modo palinodiam cecinit; idemq. ipsum Concilium omnibus suffragijs approbavit.] hæc ipse. Intueris, lector, ludum hæreticorum aliud re, aliud verbis agentium, nec idem præstare factis, quod verbis; sed per occasiones varias, diuersas ac plane contrarias easq. nouas subinducere sibi formas: vt plane ludificatione quadam intuentium oculos perstringere videantur, dum non idem sem- per, sed diuerse admodū de religione sentire, & ad horas ferme fidem mutare noscantur. Ita plane eiusmodi ventorum impulsibus hinc inde ferri semper hæresis consuevit, vt quæ nul- lius pondere veritatis constans firmaq. subsistat: sicq. ex sua ipsius leuitate iure argui pos- sit erro-

ZENO AYO.
PERFIDVS
SEMPER.

SE ZENO
ATA SEV
OLZABE

a Euagr. lib. 3.
c. 13.
PETRVS MO-
GVS PVBLI-
CAT ZENO-
NIS ENOTI-
CON.

OGNDJ
MOZ TIZ
OJAZSEI

b Liberat. Dia-
c. 18.

PETRVS PRO-
MOVETVR IN
SEDEM ALE-
XANDRINAM

FRUGET
CACEM

c Euagr. lib. 3.
c. 17.
HÆRETICI
VRSIPELLES

INDYV
SEAN M

A sit erroris. Qui igitur aduersus Chalcedonense Concilium hætenus decertauit hæreti- cus Petrus Mogus, accepto Zenonis Enotico, quo trium tantum professione Concilio- rum tenebatur adstrictus: ad præferendam tamen speciem aliquam pietatis, qua pos- set decipere Orthodoxos, impudenter nimis hæc litteris ad Acacium scriptis, profite- tur se Chalcedonensis Concilij esse constantissimum assertorem. recitat eas Euagrius, quæ sic se habent ^a:

Summus omnium Deus tuam sanctitatem pro tantis tuis laboribus & vigilijs susceptis compenset: qui tot annorum temporis curriculo, non modo fidem sanctorum Patrum ob- seruasti, sed etiam eandem sine intermissione palam prædicando confirmasti: Ad quam roborandam, Symbolum a trecentis decem & octo sanctis Patribus apte compositum ani- maduertimus, secundum quod Symbolum baptizati credidimus & credimus: quod etiam B centum & quinquaginta sancti Patres, qui Constantinopoli in vnum conuenerant, notum fecerunt. Proinde tu assidue omnibus præis vt dux: sanctam Dei Ecclesiam traducis ad concordiam: nobis denique firmissimis rationibus persuades, nihil in sanctissimo & gene- rali Concilio actum contra ista Patrum decreta; sed ea quæ erant olim Nicææ a sanctis Pa- tribus sancita, hoc Concilio consensu omnium confirmata esse. Nos igitur quoniam ni- hil in fide nouatum inuenimus, nostra sponte illi consensimus, credimusq.

Attamen non sumus nescij, monachos quosdam, qui nostræ fraternæ concordie inui- dent, tuis pijs auribus quædam inculcasse conuicia, quæ tuam sanctitatem non adeo fa- cile offendere potuerunt: Primum, quod reliquias sanctissimi & beatissimi nostri Patris Ti- mothei Archiepiscopi in alterum locum transtulimus: quam rem nec Deo acceptam, nec legibus consentaneam esse prædicant. Deinde ad alterum crimen transiliunt, quod vt C commentitium, ita priore multo deterius est. Nam qui fieri potest, vt nos Concilium Chalcedonense anathemate damnemus, cum idem credendo confirmemus? Tuæ enim pietati minime obscuram aut incognitam esse arbitror populi qui apud nos est æmulatio- nem, monachorumq. leuitatem rebus nouis studentium, qui vna cum alijs quibusdam sce- leratis hominibus ab Ecclesia refugere cogitarunt, populumq. inde auellere conati sunt.

Quamobrem vestris precibus adiuti, litteras hæc excogitauimus, quæ huic malo sint remedio, quæq. de auctoritate Concilij Chalcedonensis nihil detrahant; pro certo per- suasi, nihil in eo nouatum esse. Atque quo tum simplicibus persuaderemus, tum vt illi qui nobiscum vna versabantur, pro defensione idem ipsum dicerent, effecimus: in quod quidem negotium cum assidue incumberemus, exiguo momento populi animum repressi- mus. Illud etiam vestra sanctitas intelligat velim, quod adhuc etiam monachi non desi- D nunt disseminare zizania, sibiq. quosdam homines, qui numquam vixere in monaste- rio, velut instrumenta sibi admiscere, & circumcursando rumores varios contra nos & contra pacem Ecclesiæ Christi dissipare; nihilq. nobis permittere, sicut canones & decus etiam sanctæ Catholicæ Dei Ecclesiæ postulat, obire; sed efficere vt noster popu- lus nobis potius imperet, quæ paret: omniaq. molitur quæ Deo indigna sunt & indecora.

Spes est igitur, tuam sanctitatem diuinissimo totius Orbis terræ domino Imperatori de omnibus significaturam, effecturamq. vt decretum ab illius clementia illis tribuatur, quod ea quæ sunt consentanea Ecclesiasticæ tranquillitati (quæ cum Deo, tum Impera- tori congruens est) præscribat, ad eum sane finem, vt omnes in illis rebus acquiescant.] hætenus Petri Mogi ad Acacium litteræ: quibus illud plane fraudulentum detegitur ini- tum esse consilium, atque ita inter eos ex consensu transactum, vt sic subscribendum da-

E retur Zenonis Enoticon, in quo nulla mentio nisi cum dedecore fieret Concilij Chalce- donensis, quo ex illo possent conciliari hæretici aduersarij Chalcedonensis Concilij: sed tamen ne ex aduerso excludi viderentur Catholici eiusdem Concilij defensores, actum est inter eos, vt Concilium Chalcedonense haberetur in ore; & tamen ne hæretici indigne ferrent, cum opus esse viderent, illud ipsum anathemate condemnarent: quod idem Petrus visus est egregie præstitisse. Testatur enim Liberatus Diaconus ^b, non ad A- acacium tantum, sed & ad Simplicium Papam Petrum Mogum dedisse litteras, quibus significaret, professorem se esse Chalcedonensis Concilij. Vidisti subdolas artes, obte- ctas fraudes, velata commenta, simulata studia, delibuta melle venena, confictaq. omnia opera hæreticorum: quibus intelligas militare eos sub eo duce qui pater est mendacij ap- pellatus; & aduersus eum qui Veritas est, Christum, inire certamen.

Sed quid actum? Comprehensus est astutus in astutia sua: dum enim ea vsus est arte

a Euagr. lib. 3.
cap. 17.

PETRI EPI-
STOLA AD
ACACIUM.

FRAVDES
HÆRETICO-
RYM.

b Liberat. Dia-
c. in Breuiar. c. 18.

Leont. de fest. 5. ACEPHALI Vnde Emer. 51. folio potitur

Petrus ad Catholicos decipiendos & hæresi addicendos, perdidit ex suis quâplurimos, qui a seorsum ab ipso sine capite cõuenere; de quibus scribit ista Leontius: Vnionem facta, Petrus apud Alexandrinos in honore præcipuo erat, probatoq. vnionis illo scripto, in folio ponitur * Alexandrino, nec iâ amplius in occulto, sed palam erat Episcopus. Quidam tamen nimio contra Synodum Chalcedonensem odio impulsî, secessionem a Petro faciunt, nec cum illo communicabant ob eam causam, quod vnionis scripto probato, Synodum anathemate manifesto non fuisset execratus. Atque hi vocantur Acephali, capite carentes, quod Patriarcham suum minime secuti, seorsum communicarent. Hinc Petrus, qui populum multipliciter scindi videret, tandem Synodum Chalcedonensem palam anathematizare cogitur: quo fiebat, vt pariter & vnionis scriptum reciperet, & palam anathemati Synodum subijceret. Verum nec sic quidem Acephali cum eo communicabant, quod ab initio scriptû vnionis approbasset, non anathematizata Synodo.] hæc Leontius.

Ex his omnibus plane satis perspicue potest intelligi, quam inconsulte Christiani Principes quavis ratione, nisi abdicata penitus hæresi, transigant cum hæreticis: & quam procul abhorreat a veritate & simplicitate Catholica, vt religio se velamenti obtegi atque traduci mendacijs & fictionibus patiatur, cum lucis candore gaudeat: contra vero hæreses vespertilionum more latibula quærant, ac lucem fugiant. Quæ autem post fuerint consecuta, dicemus ordine temporis anno sequenti: iam vero quæ sunt anni huius Simplicij res gestæ videamus.

Simplic. Pap. epist. 16. tom. 1. epist. decre. SIMPLICIUS IOANNEM RAUENNATEM ACRITER AGRIT.

Hoc eodem anno, decimo Kal. Iulias, Simplicius scripta epistola b ad Ioannem Rauennatem Antistitem, acri cum reprehensione perstringit de adhibita vi Gregorio, cû promouit ad presbyteratû, non vt honoraret, sed vt inuidia e loco pristino dimoueret: Huic vero idê Simplicius gubernandam tradidit Mutinensem Ecclesiam, ne quid Ioannes eidem in posterum negotij importune facefferet: sed & eidem Gregorio triginta solidorû reddituum possessionem ad Rauennatem pertinentem Ecclesiam, dum viueret, impertiri iussit. Ex qua quidem epistola, non aliunde quâ ab Apostolica sede manasse priuilegia Rauennatis Ecclesiæ, æque possumus intelligere, dum si illis abutatur, ablaturum se ea fore minatur. At quænam illa essent, æque demonstrat, nimirum vt præflet Episcopis prouinciæ Aemiliensis. Increpans igitur hæc ait: Priuilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate.] & in fine: Denunciamus, si posthac quicquam tale præsumpseris, & aliquem seu Episcopum, seu presbyterum, seu diaconum inuitum facere forte credideris, ordinationes tibi Rauennatis Ecclesiæ vel Aemiliensis noueris auferendas.] Sed pluribus dictum est superius, stropham & commentum esse, quod asseritur, per Valentinianum Imperatorem aucta esse iura & diocesim Rauennatis Ecclesiæ.

ZENO EPISC. HISPALENSIS VICARIVS APOSTOLICAE SEDIS. Simpl. epist. 1.

Reperitur idem Simplicius Papa, scripta epistola ad Zenonem Hispalensem Episcopum, suas illi vices in omnibus Hispaniarû Ecclesijs delegasse: sed quod careat illa Consulibus, nec ob id certo anno reddi potuerit, hic ad finem rerum Simplicij ipsius meminisse volumus; qua quidem peruigil ipsius Papæ Simplicij studium ostenditur, dum videlicet sub gladio Erulorum existens, non prætermitteret sollicitudinem externarû quæ essent longe positæ Ecclesiarû sub Gothica seruitute gementiû. Ipsa autem perbreuis epistola sic se habet:

Dilectissimo fratri Zenoni Simplicius.

Plurimorum relatu comperimus dilectionem tuam feruore Spiritus sancti ita se Ecclesiæ gubernatorem existere, vt naufragij detrimenta, Deo auctore, non sentiat. Talibus idcirco gloriantes indicijs, congruum duximus vicaria sedis nostræ te auctoritate fulciri, cuius vigore munitus, Apostolicæ institutionis decreta, vel sanctorum terminos Patrum nullo modo transcendendi permittas: quoniam digna honoris remuneratione cumulandus est, per quem in his regionibus diuinus crescere innotuit cultus. Deus te incolumem custodiat, frater carissime.] hæc Simplicius more maiorum vbique per vicarios Catholice Ecclesiæ præsidens: nam vidimus eiusdem testificatione, in Orientalibus moderandis Ecclesijs Acacio Constantinopolitano Episcopo suas vices delegasse; quod & in alijs regionibus esse factum facile possumus intelligere, licet quæ ex multis perpauca remanserunt Simplicij Papæ litteræ tantummodo ista nos doceant.

Gregor. Turon. lib. 10. c. 31.

Hoc eodê anno, sub Consulatu Seuerini, decimo octauo Kal. Decembris habita est Synodus Turonensis, cui præfuit S. Perpetuus eius sedis tertius Episcopus. a S. Martino, sex numeratus Turonensiu Episcoporum: eidemq. Synodo interfuerunt aliquot ex Episcopis, quos diximus conuenisse ad Conciliû Andegauense sub Talassio eius Ecclesiæ Episcopo,

Die 11. Nouemb.

Greg. Turon. lib. 2. c. 14.

Greg. Turon. lib. Mirac. S. Mart. c. 6.

TRANSLATIO SIVE RECEPTIO S. MARTINI.

Gregor. Turon. lib. 2. c. 14.

BASILICA S. MARTINI A S. PERPETUO ERRECTA. * habetur

* Aliqua desunt.

Gregor. Turon. lib. 10. c. 31.

Sidon. lib. 4. epist. 18.

DE CARMINE SIDONII IN DITO BASILICAE.

A scopo, qui etiam ille creditur, qui huic Concilio Turonensi absens subscripsit. Sanciti in eo reperiuntur canones tredecim spectantes ad Ecclesiasticam disciplinam. Quod autem hoc Concilium celebratum dicitur Turoni dicta die, cum (vt ibi narratur) ad sacratissimam festiuitatem Receptionis sancti Martini Episcopi conuenissent: quænam hæc solemnitas fuerit, diximus in Notis ad Romanum Martyrologium. Sed mirum quidem quod Gregorius eiusdem Turonensis Ecclesiæ Episcopus, cum dies festos recenset, qui hoc tempore in ea Ecclesia agerentur, nullam de Receptione habeat mentionem; ait enim: Solemnitas huius basilicæ triplici virtute pollet, id est, Dedicatione templi, Translatione corporis Sancti, Ordinatione eius Episcopatus: hanc enim quarto Nonas Iulias obseruabis: Depositionem vero eius tertio Idus Nouembris esse cognosces.] hæc ibi.

Porro diem Ordinationis simul agi cum die Translationis, docet idem Gregorius in libro quem scripsit de Miraculis sancti Martini. Ceterum Receptionem sancti Martini eandem esse cum Translatione putamus, cum videlicet e pristino loco perangusto in ampliore basilicam eius venerandum corpus receptum est: ad quam solemnitatem inuitati sunt Episcopi qui huic Synodo interfuerunt: hoc namque tempore ipsam fuisse absolutam basilicam, Sidonius, qui de ea carmen scripsit, satis admonet: cum tamen ex supputatione annorum Turonensium Episcoporum post S. Martinum a Gregorio facta, hic essent numeranda primordia eiusdem Perpetui Episcopatus: sed Acta Concilij repugnant, quod hoc anno ponitur celebratum post absolutam basilicam a Perpetuo erectam, de qua Gregorius ista habet:

Cum virtutes assiduas ad sepulchrum eius fieri cerneret: cellulam quæ super eum fabricata fuerat, videns paruulam, indignam talibus miraculis iudicauit. qua submota, magnam ibi basilicam, quæ vsque hodie permanet, fabricauit, quæ abest a ciuitate passus quingentos quinquaginta: habet in longum pedes centum sexaginta, in latum sexaginta: habet in altum vsque ad cameram pedes quadraginta, quinque fenestras in altario, vigintiduas in capso: viginti columnas quadragintavnas: In toto ædificio fenestras quinquagintaduas, columnas centum viginti, ostia octo, tria in altario, quinque in capso.] erat quod nominat Capsum, ea basilicæ pars amplior, quam alio nomine Gremium dictam inuenies, incipiens a cancellis primarij altaris (quod Sanctuarium dici consuevit) vsque ad ianuas, quibus Fideles ingrediuntur in ecclesiam; dictum Capsum a καψα, cuius est diminutium καψιον, de quibus vocibus Suidam consule. Hæc de basilica, in quam receptum est corpus S. Martini: e priori enim cellula fuisse sublatum, quæ de ea idem auctor subdit his verbis demonstrant paulo post, cum ait: Et quoniam camera cellulæ illius prioris elegantiori opere fuerat fabricata: indignum duxit sacerdos vt opera eius deperirent; sed in honorem beatorum Petri & Pauli illam construxit basilicam, in qua cameram illam affixit, & multas alias basilicas ædificauit, quæ vsque hodie in Christi nomine constant.] hæc Gregorius de Perpetuo, quem ex nobilissimo Senatore atque ditissimo ad eius Ecclesiæ regimen post Eustochium ipsius propinquum vocatum fuisse, alibi tradit, vbi & de facta in nouam basilicam translatione meminit.

Optauit in eadem basilica idem Perpetuus carmen inscribi, quod vt a Sidonio Apollinari fieret rogauit: præstitit id ipse lubenti animo; quod in epistola ad Lucentium scripta descriptum extat, vbi hæc præmisit de templo ab eo constructo: Basilicam sancti Pontificis confessorisq. Martini Perpetuus Episcopus, dignissimus tanto prædecessore successor, multum priori, quæ fuit hætenus, capaciorem, nouauit. Magnum est (vt ferunt) opus nominandumque, quod in honorem talis viri factum, talis vir fecisse debuerit. Huius me parietibus inscribere supradictus sacerdos hoc epigramma compellit, quod recensere, vt est in his quæcumque deposcit priuilegio charitatis imperiosissimus. Atque vtinam molis illius pompam, siue donaria nihil huius obsequij turpet oblatio. Quod secus fore plurimum timeo; nisi forsitan inter omnia venusta, sic epigrammatis istius foeditas placeat, vt niger næuus candido in corpore, qui quidem solet sic facere risum, quod accipere suffragium. Sed quid hinc amplius? pone fistulas ipse pastorias, & elegiæ nostræ, quia pede claudicat, manum porrige.

Martini corpus totis venerabile terris, In quo post vita tempora viuit honor, Texerat hic primum plebeio machina cultu, Quæ confessori non erat aqua suo: Annal. Eccl. Tom. 6.

*Nec desistebat cines honorare pudore
 Gloria magna viri, gratia parua loci,
 Antistes sed qui numeratur sextus ab ipso,
 Longam Perpetuus sustulit inuidiam,
 Internum remouens modici penetrabile sacelli,
 Amplaq. tecta leuans interiore domo.
 Creueruntq. simul, valido tribuente patrono,
 In spatys ades, conditor in meritis,
 Qua Salamoniaco potis est conflagere templo,
 Septima qua mundo fabrica mira fuit.
 Nam gemmis, auro, argento si splenduit illud,
 Istud transgreditur cuncta metalla, fide.
 Liuor abi mordax, absoluanturq. priores:
 Nil mouet, aut addat garrula posteritas.
 Dumq. venit Christus, populos qui suscitaret omnes,
 Perpetuo darent culmina Perpetui.]*

a Sidon. lib. 7. epist. 9. sancto Perpetuo erecta, ad eundem etiam extat eiusdem Sidonij^a epistola, cum ipsi petenti concionem habitam in electione Episcopi Bituricensis misit.

b Sidon. lib. 2. epist. 10. Huic simile idem cecinit carmen, sed alio metro, de basilica Lugdunensi a sancto Patiente eius ciuitatis Antistite excitata, quod extat^b. Ad cuius ecclesie dedicationem cum ex more complures eiusdem prouincie Episcopi conuenissent, Faustus Episcopus Regiensis habuit concionem, cuius auditor idem Sidonius fuit eximius laudator^c. Est quidem admiratione dignum, his temporibus, cum sub barbarorum gladio Gallie laborarent, sanctos Episcopos in aedificatione basilicarum plurimos fuisse, perinde atque summo degerent in otio & libertate. Inuigilasseq. eisdem in instauranda Ecclesiastica disciplina, certum est. Nam ut non recedamus a S. Perpetuo, de quo agi coeptum occasione Turonensis Concilij, quod (vt vidimus) congregarunt hoc anno; vide quibus ille suam Ecclesiam excoluit sacris institutis: quae verbis istis recitat Gregorius Turonensis^d:

d Gregor. Tur. hist. Franc. lib. 10. c. 31. Hic instituit ieiunia vigiliasq. qualiter per circulum anni obseruarentur, quod hodie quoque apud nos retinetur scriptum; quorum ordo hic est:

e Sidon. lib. 9. epist. 3.
d Gregor. Tur. hist. Franc. lib. 10. c. 31.
 De ieiunijs.
 Post Quinquagesimam, nempe Pentecosten, quarta & sexta feria vsque ad natalé S. Ioannis.
 De Kalendis Septembris vsque ad Kalendas Octobris bina in septimana ieiunia.
 De Kalendis Octobris vsque ad depositionem domni Martini bina in septimana ieiunia.
 A depositione domni Martini vsque ad Natalem Domini terna in septimana ieiunia.
 De natali S. Hilarij vsque ad medium Februarium bina in septimana ieiunia.] hac de ieiunijs S. Perpetuus instituit praeter illa quae vniuersalis Ecclesiae auctoritate ab omnibus & vbique custodirentur, vt Quadragesimae ieiunia & alia. Subdit hac insuper de vigilijs ab eodem S. Perpetuo indictis, designatis pariter locis, in quibus eade agi deberent, videlicet:

VIOTIAB A S. PERPETVO TVRONENSI POPVLO PRAESCRIPAE.
 Natali Domini in ecclesia] primaria scilicet.
 Epiphania in ecclesia.
 Natali sancti Ioannis ad basilicam sancti Martini.
 Natali sancti Petri Episcopatus (quem dicimus Cathedram) ad ipsius basilicam.
 Sexto Kalendas Aprilis in Resurrectione Domini nostri ad basilicam domni Martini.
 Pascha in ecclesia.] moris namque fuisse videtur eius Ecclesiae, vt praeter mobile Pascha, E diem celebraret, qua crederetur Dominus surrexisse.
 Die Ascensionis in basilica sancti Martini.
 Die Quinquagesima, nempe Pentecostes, in ecclesia.
 Passione sancti Ioannis ad basilicam in Baptisterio.
 Natali sanctorum Apostolorum Petri & Pauli ad ipsorum basilicam.
 Natali sancti Martini ad eius basilicam.
 Natali sancti Symphoriani ad basilicam domni Martini.
 Natali sancti Lidorij ad eius basilicam.
 Natali sancti Hilarij ad domni Martini basilicam.] haec de vigilijs atque ieiunijs quibus commendetur eius populi in Christianae religionis cultu laudabilis obseruantia, redarguaturq. simul oscitantia fide tepescantium Christianorum: pariterq. antiquae consuetudinibus

A dinis custoditus vsus ad posteros transmissus intelligatur, quo (vt suo loco ex Tertulliano diximus) solerent Episcopi subditis sibi Fidelibus indicere ieiunia atque vigilijs. Subdit his Gregorius de alijs ab eodem Perpetuo erectis ecclesijs. Porro ipsius natalis dies anniuersaria celebratione non in Ecclesia tantum Turonensi, sed in Orbe Occidentali recurrit sexto Idus Aprilis.

Hoc eodem anno ex hac vita migrare contigit clarissimum illum a Deo missum ad Noricos & alias finitimas nationes Apostolum sanctum Seuerinum, de quo plura superius pro ratione temporis dicta sunt. Licet autem Eugipius Abbas eius discipulus, qui res ab eo gestas quam fidelissime posteris tradidit, quo potissimum anno Domini, quibusve Consulibus ipse decesserit, expresse non dicat: satis tamen ex ipsius scriptis veritas temporis consignari posse videtur. Dum enim post victos Rugos, victos ductos eorum Regem atque Reginam in Italiam ab Odoacre Rege testatur, additq. iterum aduersus Fridericum Regis filium ab eodem Odoacre Rege suum missum esse germanum, qui illo fugato transfudit gentem illam in Italiae regiones, quando & sacrae eiusdem Sancti reliquiae pariter per eius discipulos translatae fuere (quod factum esse patebit anno Domini quadringentesimo octogesimo octauo) cumq. idem auctor dicat annos sex mansisse ante translationem in sepultura eiusdem Sancti venerandum cadaver: iam certa numeri deducta nota, affirmare opus est, ipsum hoc anno esse defunctum.

Quanam autem praecesserint eius obitum, praestat hic ex eodem fidelissimo scriptore narrare: atque primum quae inter ipsum & Alemannorum Regem transacta sunt, in medium afferemus. ait enim Eugipius^a: Batauis appellatur oppidum inter vtraque flumina, Rhenum videlicet atque Danubium, constitutum, vbi beatus Seuerinus cellulam paucis monachis solito more fundauerat, eo quod ipse saepius illuc rogatus a ciuibus adueniret, maxime propter Alemannorum incursum affiduos, quorum Rex Gibuldo summa eum reuerentia diligebat: qui etiam quodam tempore ad eum videndum desideranter occurrit. Cui Sanctus obuiam, ne aduentu suo eam ciuitatem praegravaret, egressus est, tantaq. constantia Regem allocutus est, vt ille tremere coram eo vehementius coeperit, secedentq. suis exercitibus indicarit, numquam se nec in re bellica, nec aliqua formidine tanto fuisse tremore concussum.

Cumq. Dei famulo daret optionem imperandi quae vellet: rogauit doctor piissimus, vt sibi potius praestaturus gentem suam a Romana vastatione cohiberet; & captiuos, quos reuenerat, gratanter absolueret. Tunc Rex constituit, vt ex suis aliquem dirigeret ad id opus maturius exequendum. Statimq. missus Amantius diaconus, euestigio Regem subsequitur; eiusq. praeforibus excubantis aduentus multis diebus non potuit nunciari. Cui pro re, qua directus fuerat, non peracta, tristissimo reuertenti, apparuit quidam effigiem sancti praefereens Seuerini: qui eum minaci compellatione perterritum sequi se iussit. Cumq. pauens & concitus sequeretur, peruenit ad ianuam Regis, statimq. dux ille prauius ex oculis mirantis euanuit.

Verum Regis internuncius diaconum, vnde esset, vel quid expectaret, interrogat. Ille rem breuiter insinuans, oblatis Regi, perceptiq. remeavit epistolis. Dimissus igitur, reuexit fere septuaginta captiuos; insuper promissionis Regis gratiam deferens, qua se spondit, cum diligenter eam prouinciam peragrarit, remissurum quantus in eadem reperitus fuisset numerus captiuorum. Pro qua re sanctus Lucillus presbyter postmodum destinatus magnam miserorum copiam ex captiuitate reuocauit.] hac Eugipius de rebus sancti Seuerini cum Alemannis: qui postea iterum Romanos bello lacescentes, ab iisdem, licet longe dispari militum numero, orante pro eis eodem Seuerino, quomodo victi sint, idem auctor pluribus narrat; quae nos breuitati consulentes, sicut alia plurima, praetermittimus, ad eius obitum recensendum festinantes.

Sed remorantur adhuc nos, quae his similia de eodem Alemannorum Rege leguntur in rebus gestis omni fide conscriptis sancti Lupi Trecentis Episcopi, ad quarum finem ista leguntur^b: Omnes quidem Gentium Reges ei praestabant reuerentiam, sed specialius tamen a Rege Gebaulto (ita enim ibi legitur pro Gibuldo) eximia ei fuit exhibita obedientia: Namque Brionenses, quos olim captiuos abduxerat Alemannorum immanitas, litteris a beato viro acceptis, non illectus cupiditate, non praeda hominum captus, non auri pondere nec pretio victus, sed regia dignitate sublimis libertati restituit, hostili seruitute absolutus, & nimiae iam dominationis acerbitate pressos, tamquam deuotus Reipublicae minister,

DE TEMPORIBUS SEVERINI NORICORVM APOSTOLI.

a Eugip. Vit. Seuerini c. 19.

GIBVLDVS REX ALEMANNORVM CAPTUS A SEVERINO APOSTOLO.

b Apud S. i. c. 29. l. 1.

nister, in eum statum, quem legibus omnes amiserant, reuocauit pristina dignitate donatos.] hæc ibi. At de Alemannorum Rege satis.

in Eney. Vit. S. Seuer. c. 40. QVAE S. SEVERINI AD RUGORVM REGEM ET REGINAM.

Verum ad Seuerinum reuocetur oratio: de cuius obitu, qui hoc anno contigit, antequam Eugipius agat, quæ idem Regem Rugorum & Reginam admonuit, præmittit his verbis: Post multos agones & diurna certamina, cum se idem beatus Seuerinus de hoc saculo transiturus, Domino reuelante, sensisset, memoratum Rugorum Regem Febam cum uxore eius crudelissima nomine Gisa ad se venire commonuit: quem cum salutaribus exhortatus esset affatibus, vt ita cum sibi subiectis ageret, quo se iugiter cogitaret pro statu regni sui rationem Domino redditurum, alijsq. verbis intrepide monuisset; protenta manu Regis pectus ostendens, Reginam his interrogationibus arguebat: Hanc (inquit) animam, Gisa, an aurum, argentumq. plus diligis? Cumq. illa maritum se diceret cunctis opibus anteferre: vir Dei sapienter adiecit: Ergo (inquit) desine innocentes opprimere, ne illorum afflictio vestram magis dissipet potestatem: etenim mansuetudinem regiam tu sæpe conuellis. At illa: Cur (inquit) nos sic accipis, serue Dei? Cui ipse: Contestor (ait) vos ego humillimus iam profecturus ad Dominum, vt ab iniquis actibus temperantes, pijs insistatis operibus. Hucusque regnum vestrum auctore Domino prosperatum est: iam ex hoc vos videritis. His monitis Rex cum coniuge sufficienter instructi, vale dicentes ei, profecti sunt.] Ita quidem Seuerinus instar Hieremiæ b, ad quem Dominus: Constituite super Reges & Principes] barbaros Reges sæpe increpando perterruit, coegitq. iustitiam capessere, a quibus resilientes mox diuina est consecuta vindicta: nam (vt de alijs taceamus) isti ipsi cum sancti senis pijs monitis non paruissent, post annos quinque vinciti captiuiq. ducti sunt in Italiam ab Odoacre Rege, vt inferius suo loco pluribus dicitur. Sed pergit Eugipius de obitu dicere:

b Hier. 1.

VATICINATIO S. SEVERINI DE FUTURA TRANSMIGRATIONE.

c Exod. 1.

Tunc Sanctus non desinebat de suæ migrationis vicinia suos alloqui dulcedine charitatis, quod quidem facere nec ante cessauerat. Scitote (inquit) fratres, sicut filios Israel constat ereptos esse de terra Aegypti, ita cunctos populos terræ huius oportet ab iniusta barbarorum dominatione liberari. Etenim omnes cum suis facultatibus de his oppidis emigrantes, ad Romanam prouinciam absque vlla sui captiuitate peruenient. Sed mementote præcepti sancti Ioseph Patriarchæ, cuius ego indignus & infimus vos attestacione conuenio. Visitatione visitabit vos Dominus. tollite ossa mea hinc vobiscum: quod non mihi, sed vobis est profuturum. Hæc quippe loca nunc frequentata cultoribus in tam vastissimam solitudinem redigentur, vt hostes æstimantes auri se quippiam reperturos, etiam mortuorum sepulturas effodiant. Cuius vaticinij veritatem euentus rerum præsentium comprobant. Leuari vero suum corpusculum Pater sanctissimus pietatis prouidus argumento præcepit, vt dum generalis populi transmigratio prouenit, secum indiuisa fratrum quos acquiserat congregatio proficiscens obtentu memoriæ eius in vno societatis sanctæ vinculo permaneret. Diem etiam quo transiturus esset idem beatus Seuerinus e corpore ante duos seu amplius annos hac significatione monstrauit.

QVOD IN FRATREM REGIS SEVERINVS.

Præterea Fridericus a fratre suo Rugorum Rege Feba ex paucis quæ super ripam Danubij remanserant oppidis vnum acceperat a Fauianis, iuxta quod sanctus Seuerinus (vt re-tuli) commanebat. Ad quem cum idem Fridericus ex more salutaturus accederet, coepit ei Christi miles iter suum enixius indicare, sub contestacione hæc proloquens: Noueris me (inquit) quanto cyus ad Dominum profecturus: & idcirco monitus præcaueto, ne me discedente, aliquid horum, quæ mihi commissa sunt, attaminare pertentes, & substantiam pauperum captiuorumq. contingas, indignatione Dei (quod absit) tali temeritate sensurus. Sed Fridericus insperata commonitione percussus: Cur, inquit, hac contestacione confundimur, cum non optemus tantis orbari præsidijs, & sanctæ largitioni tuæ, quæ omnibus nota est, conferre aliquid deceat, non auferre; quatenus solita, sicut & pater noster Flaccitheus, tua merear oratione muniri, qui experimento didicit sanctitatis tuæ meritis se fuisse semper adiutum. Et ille: Qualibet (inquit) occasione cellulam meam volueris lade-re, & hic statim probabis & in futuro solues, quam non opto, vindictam. Tunc Fridericus promittens se Christi famuli monita seruaturum, remeauit ad propria.

Doctor vero dulcissimus non cessabat suos alloqui per monita discipulos, dicens: Confido de gratia Domini mei Iesu Christi, quia vobis in opere suo durantibus, & meæ memoriæ pacata societate coniunctis, æternæ vitæ bona tribuet, nec præsentium solatia denegabit. Nonis itaque Ianuarij coepit tenuiter lateris dolore pulsari; quo durante per tri-duum

A duum, medio noctis tempore fratres adesse præcepit: quos de corpore suo commonens & paterna informatione corroborans, instanter ac mirabiliter talia profectus aiebat: Filij in Christo carissimi, &c.

Post huiusmodi igitur ædificationis alloquium cunctos per ordinem ad osculum suum iussit accedere, & sacramento communionis accepto, fieri se penitus prohibet; totumq. corpus signo Crucis tenta manu consignas, vt psallerent imperauit. Quibus maioris suffusione cunctantibus, ipse psalmum protulit ad canendum: Laudate Dominum in sanctis eius. & dicto, Omnis spiritus laudet Dominum: sexto Iduum Ianuariarum die in hoc versiculo, nostris vix respondentibus, quieuit in Domino. Quo sepulto, credentes omnimodo seniores nostri quæ de transmigracione prædixerat, sicut & multa alia, præterire non posse: locellum ligneum parauerunt, vt cum prænunciata populi transmigratio prouenisset; prædictoris imperata complerent.

OSITVS S. SEVERINI.

Fridericus vero beati Seuerini morte comperta, pauper & impius barbara cupiditate semper immanior, vestes pauperibus deputatas & alia nonnulla credidit auferenda. Cui sceleri sacrilegium copulans, calicem argenteum ceteraq. altaris ministeria præcepit auferri: quæ cum imposita essent sacris altaribus, nec auderet directus villicus ad tale facinus: suas manus extendere; quemdam militem Auitianum nomine compulit diripere memora-ta; qui quamuis inuitus præcepta perficiens, mox tamen incessabiliter vexatus omnium tremore membrorum dæmonio quoque corripitur. Is ergo velociter consilio meliore cor-rexit errata: suscepto namque professionis sanctæ proposito, in insulæ solitudine armis cælestibus mancipatum militia commutauit officium. Fridericus autem immemor contestacionis & præfagij sancti viri, abrasis omnibus monasterij rebus, parietes tantum, quos

BARBARICA TEMERITAS A DEO PUNICTA.

Danubio non potuit transferre, dimisit: sed mox in eum vltio denunciata peruenit. Nam intra mensis spatium a Friderico fratris filio interfectus, prædam pariter amisit & vitam.] hic finis viri sacrilegi: reliqua autem quæ ad S. Seuerini translationem pertinent, dicturi sumus suo loco inferius. Sed redarguendus hic ille qui penes plures error inualuit, dum eum appellant Episcopum Noricorum, quem numquam voluisse Episcopatu initiari, Eugipius eius discipulus disertis verbis affirmat.

Ad hoc ipsum (clamare liceat) viuum semperq. manens omnium virtutum dignissimum exemplar digito Dei inscriptum (quot enim miracula per ipsum Deus edidit, totisque vere dixerit esse notas amplissimas diuinæ manus opera exaratas) ad hoc ipsum inquam prototypum prouoco filios desertores, quo sentiant quantum abhorreant a pura illa religione, fideq. Catholica, quam acceperunt maiores ipsorum a viro sanctissimo; qui diu licet Noricorum Apostolus nominetur, tamen non solû Noricis, sed & Batauis, Vindelicis, Rugis, & alijs Euangelium prædicauit, sequentibus Apostolicis signis: vt plane nihil minus in his habuisse vilis sit a ceteris Apostolis: Quo cû eadem nationes tanto gloriarentur institutore; quid est quod quamplurimi ex ipsis, posthabita recta veraq. miraculis etiam ostensa doctrina, conuersi sunt ad recentiorum fabulas hæreticorum? Currebatis bene: (sic liceat Apostoli eos verbis a fide refugas cõpellare) Quis vos impediuit veritati non obedire? Persuasio hæc non est ex eo qui vocauit vos.] cuius rerum præclare gestarum auctorem habetis adeo probatum, vtpote qui scripsit ea quæ vidit, & tanta quidem fide, vt non audeant eum vestri reijcere, immo laudent, celebrent, atque commendent. Hæc autem obiter aduersus apostatas a Catholica religione dicta sunt; cum tamen sciamus iisdem in locis adhuc superesse, qui eadem quæ Seuerinus, retineant, defendantq.

IVSTA AVCTORIS IN HABITU COMPELLATIO.

a Galat. 3.

b Valentin. Annal. Beior. lib. 2.

E Catholica dogmata, & eius virtutes affectantes, proxime imitatores accedant.

IESV CHRISTI ANNVS 483.

SIMPLICII PAP. ANNVS 16.

ZENONIS IMP. 10. ODOACR. REG. 8.

QVADRINGENTESIMO OCTOGESIMOTERTIO Christi anno Anicius Faustus Consul ordatus est: quo Ioannes Episcopus Alexandrinus Catholicus, expulsus Zenonis iussa antio- superiori, Antiochia primum ad Calendionem Episcopum, inde vero Romam se contulit ad Simplicium Romanum Pontificem, quem vt legitimum Iudicem appellat. Agit de his Liberatus diaconus verbis istis: Ioannes autem Talaida eiectus de sede Alexandrina propter

c Liberat. Diacon. in Breuiar. c. 18.

IOANNES EPI
SCOPVS ALE-
XANDR. AP-
PELLAT ROM.
PONTIF.SIMPLICIUS
REDARGVIT
VRBSVM ACA-
CIYM.
SATI
-IMVSSIMPLICIUS
PARAJOBIT.RES GESTAE
PER SIMPLI-
CIYM PAP.NON HVMA-
NAE INNITI
POTENTIAE
ROM. ECCLE-
SIAM.

propter Petrum Mogum, profectus est Antiochiam, vt videret illum *Exconsulem* Magi-
strum *Officiorum*: cui cum narrasset quae sibi euenerant, eius consilio ingressus est ad Ca-
lendonem Antiochenum Patriarcham; & sumptis ab eo intercessionis Synodicis litteris,
Romanum Pontificem Simplicium appellauit, sicut & beatus fecerat Athanasius; & sua-
sit scribere pro se Acacio Constantinopolitano Episcopo. Et quidem ad hoc Simplicius
praeparati animi & voluntatis fuit. Acacius vero susceptis epistolis, simpliciter scripsit ei,
quia Ioannem quidem ignoraret Episcopum, Petrum vero Mogum suscepisset in commu-
nionem in Zenonis Principis Vnitio; & quod citra eius gessisset sententiam propter vnita-
tem Ecclesiarum, Principis iussione.

Simplicius suscipiens huiusmodi litteras contristabatur aduersus Acacium, eiq. scripsit
quod non bene fecerit contra sententiam Apostolicae sedis ad communionem hominem su-
scipiens: Oportebat enim, communi decreto damnatum tamquam adulterum, communi
Concilio damnatione liberari. Ad haec autem, quia non sufficeret Petro confiteri commu-
nicatorem se esse Ecclesiae Catholicae secundum edictum, sed oporteret eum secundum
terminum Chalcedonensis Concilij & secundum epistolam Papae Leonis amplecti com-
munionem: vnum enim de duobus agere deberet, aut suadere Petro pure suscipere termi-
num Synodi, aut remouere se ab eius communionem. Sed cum ad Acacium haec scripta
venissent, & deliberaret quid eum oporteret scribere, Papa Simplicius defunctus est.]
haec Liberatus. desiderantur eiusmodi nouissimae Simplicij ad Acacium litterae; sed quam
acres fuerint, ex alijs ab ipso ad eundem anno superiori simili argumento conscriptis pos-
sumus intelligere. Porro qui Romanum Pontificem appellauit Ioannes Alexandrinus
Episcopus, appellationem ipse profecturus, Romam se contulit: Verum cum venit, Sim-
plicium Papam defunctum inueniens, libellum obtulit eius successori Felici: quod quidem
ex ipsius Felicis Papae litteris constat.

Quod vero ait superius Liberatus de litteris Acacij ad Simplicium Papam redditis in cau-
sa Ioannis, contrarium plane esse videtur ijs quae inferius idem auctor habet his verbis:
Dum per quinque annos saepius fuisset admonitus Acacius, de statu Alexandrinae Ecclesiae
sanctae, Papae sollicitudinem releuaret, nihil vquam respondere dignatus est.] Fuit ea-
dem de Acacio querela Simplicij Papae successorum, quod alto silentio rem tantam praeter-
iisset, sinens haereticos in Ecclesias debacchari.

Obitus autem Simplicij, de quo facta est mentio, principio mensis Martij contigit (vt ha-
bet Anastasius de Rom. Pontificibus) cum sedisset annos quindecim, menses quinque, & dies
decem: de quo praeter eas quae superius sunt enarratae dignae sanctissimo Praefule res gestae,
haec in eodem libro leguntur: Hic dedicauit basilicam sancti Stephani in Caelio monte in
vrbe Roma, & basilicam beati Apostoli Andreae iuxta basilicam sanctae Mariae, & aliam ba-
silicam S. Stephani iuxta basilicam S. Laurentij, & aliam basilicam intra urbem Romam
iuxta Palatium Licinianum beatae martyris Bibianae, vbi corpus eius requiescit. Hic con-
stituit ad sanctum Petrum Apostolum, & ad sanctum Paulum Apostolum, & ad sanctum
Laurentium martyres hebdomadas, vt presbyteri manerent ibi propter poenitentes & ba-
ptismum, Regionem tertiam ad sanctum Laurentium, Regionem primam ad sanctum Pau-
lum, Regionem sextam & septimam ad sanctum Petrum.] haec ibi.

Sed poenitentiariorum presbyterorum in ecclesijs praestolantium poenitentes haud re-
centem fuisse in Romana Ecclesia vsum, iam superius dictum est. Hebdomadarij erant hu-
iusmodi, quod ob ingruentem populum vicissim succedere solerent. Sed cur pro quatuor
tantummodo Regionibus hi propositi erant, cum in septem partitam vniuersam Urbem ad
sacrarum rerum vsum, superius, dum de septem diaconis egimus Regionarijs, dictum sit?
Accidisse putamus, quod reliquas tres regiones Eruli occupassent, qui Catholicae Eccle-
siae minime communicarent, vtpote quod secta essent haeretici Ariani.

Ex quibus plane intelligis, quam procul ab sit, vt Romanorum Pontificum auctoritas
ex humanis fuerit deducta auctaq. praesidijs; quod inscij rerum gestarum garrunt impe-
riti, nimirum cum blaterant, ob sedem Imperij Romae fixam, creuisse potentiam Aposto-
licae sedis: Antequam enim Christiani Principes regnarent, quinā fouebant Romanos An-
tistites? num Ethnici Imperatores, qui eos persequabantur, demetebantq. falce marty-
rij? Ab his quidem emolumentum plane nullum, damna autem plurima quotidie expe-
riri solebant iisdem Rom. Pontificibus; quorum tamen temporibus eisdem Romanae Ecclesiae
Praefules eadem amplissima auctoritate & potestate cunctis totius Orbis Ecclesijs pastoralij
regimine

A regimine praefuisse, manifeste docent res gestae singulis ferme annis superius secundo tomo
Annalium recitatae: Quarum plane rerum imaginem, & temporum faciem, aliqua saltem
ex parte, his annis reddi conspiciamus, dum cessantibus penitus Occidentalis Orbis Romanis
Imperatoribus, & regnantibus in Italia ad plura annorum spatia barbaris Ariani, Catho-
licis omnibus, ipsiq. potissimum Romanae Ecclesiae infensissimis: nihilominus Romanae Ec-
clesiae semper effulset auctoritas atque maiestas, perinde ac si tempora essent Constantini
atque Theodosij Imperatorum, non Romae tantum, sed vbiq. terrarum, vbi vigeret Chri-
stiana religio; quod ex rebus gestis suis temporibus enarratis peruidere facile est.

Et ne a Simplicio, de quo agimus, digrediamur: vidisti eum sub Odoacre Rege Ro-
mam occupante, barbaris Ariani eam replentibus, inter barbaricum furorem & Ariano-
rum cum potentia iunctam procaciam, deploratissimis hisce temporibus, perinde ac in sum-
ma pace otio & tranquillitate esset, eadem auctoritate ac libertate, qua semper antea pra-
decessores, insidere cathedrae Petri, vniuersi Orbis Ecclesijs Occidentalibus & Orienta-
libus sancire leges, cognoscere causas, definire sententias, illos exauctorare, hos promo-
uere, illosq. in sedes Episcopales restituere, releuare oppressos, fastu elatos deijcere, coer-
cere Imperatores, obsistere omnibus barbaris victoribus Regibus, insuper ab Oriente & Oc-
cidente suscipere legationes, in omnibus denique arbitrum ipsis atque Iudicem confidere;
& vbi corpore non posset praesens assistere, legationum auctoritate ac per vicarias praefectu-
ras tum Occiduo tum etiam Orientali semper Orbi praesto fuisse, praestitisseq. cunctis Eccle-
sijs. Haec quidem haud esse ventosa atque inania verba, ex ijs quae singulis eius Pontifica-
tus annis dicta sunt, haud dubijs, sed probatissimis atque certissimis assertionibus, perfa-
cile quisque poterit intelligere: vnde simul omnino perspicias, haud super humanam inniti
potentiam Petri cathedram, sed supra firmam petram, super quam fundauit eam Altissimus;
adeo vt aduersus eam nec homines eidem aduersantes, neque tota vis inferorum praualeant.
sed tamen parua haec, paucaq. esse senties, quae per Simplicium Papam auctoritate Aposto-
lica praestita esse diximus, si quae ab eius successoribus fuere perfecta didiceris.

Sed quae sunt reliqua de Simplicio, quae ad ornatum Ecclesiae pertinent, & alia, ex eo-
dem volumine de Romanis Pontificibus his attexamus: Hic fecit in Ecclesia Romana
scyphum aureum pensantem libras quinque, cantharos argenteos ad beatum Petrum sex-
decim pensantes singulos libras duodecim. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma tres per
mensem Decembrem & Februarium, creauitq. presbyteros quinquaginta octo, diaconos
vndecim, Episcopos per diuersa loca numero triginta sex. Hic sepultus est in basilica san-
cti Petri sexto Nonas Martij, & cessauit Episcopatus eius dies sex.] haec tenus ibi.

Quae autem hoc tempore sedis Simplicij vacantis, nondum successore creato, Romae
praesumpta sint per Basilium Praefectum Praetorio vicem agentem Odoacris Regis, hic in me-
dium adducamus ex Actis tertiae Romanae Synodi sub Symmacho Papa, quae sic se habent:
Dixerunt inter alia (*schismatici scilicet*) scripturam quamdam illustris memoriae Basi-
lium quasi pro Ecclesiasticae amore substantiae conscripsisse: in qua nullus Romanae Ec-
clesiae nec interfuit, nec subscripsit Antistes, per quem potuisset fortiri legitimam firmita-
tem. Ne vero ego (*inquit Symmachus Papa*) inde disputem; sed vt possit vestrum iudicare
Concilium; requiratur & deferatur in medium, vt lectione agnoscatis, cuiusmodi possit
habere substantiam. Sancta Synodus respondit: Deferatur in medium, vt cuiusmodi sit,
possit agnosci. Et dum dixit, Hormisda diaconus recitauit:

Cum in vnum apud beatum Petrum Apostolum resedissent: sublimis & eminentissimus
vir Praefectus Praetorio atque Patricius, agens etiam vices praecellentissimi Regis Odoacris,
Basilium dixit: Quamquam studij nostri & religionis intersit, vt in Episcopatus electione
concordia principaliter seruetur Ecclesiae, ne per occasionem seditionis status ciuitatis vo-
cetur in dubium: tamen admonitione beatissimi viri Papae nostri Simplicij, quam ante ocu-
los semper habere debemus, hoc vobis meministis sub obtestatione fuisse mandatum,
vt propter illum strepitum & venerabilis Ecclesiae detrimentum, cum de hac luce transi-
re contigerit, non sine nostra consultatione cuiuslibet celebraretur electio.] Vides quibus
artibus saeculares potestates immiscere se conatae sint in electione Romani Pontificis. Po-
tuit forte rogasse eum Simplicius Papa, vt ad comprimendas turbas, diffidiaq. vitanda,
praesto esset futurae electioni successoris Pontificis, non autem vt absque eius consultatio-
ne electio haud fieret. Ceterum haec omnia fuisse conficta, ac prorsus indigna quae in me-
dium proferrentur, cum res in controuersiam deducta est sub Symmacho in dicto Romano
Concilio

ORDINATIO-
NES PAPAЕ
SIMPLICII.a Conc. Rom. 3.
sub Symmacho.
6. 12.QVID BASTI-
LIUS IN SEDE
VACANTE PA-
PAE SIMPLI-
CII.

Concilio, Cresconius Ecclesie Tiburtinae affirmans, ista dum legerentur, haec fuit interlocutus: Hic perpendat sancta Synodus, uti praetermissis personis religiosis, quibus maxime cura est de tanto Pontifice, electionem laici in suam redegerint potestatem: quod contra canones esse, manifestum est.] His ab illo dictis, pergunt Hormisdas diaconus legere quae sequuntur:

Nam & cum quid confusionis atque dispendij venerabilis Ecclesia sustineret: miramur, praetermissis nobis, quicquam fuisse tentatum: cum, etiam sacerdote nostro superstitite, nihil sine nobis debuisset assumi. Quare si amplitudini vestrae vel sanctitati placet, incolumia omnia, quae ad futuri Antistitis electionem respiciunt, religiosa veneratione seruemus, hanc legem specialiter praefidentes, quam nobis heredibusq. nostris Christianae mentis deuotione sancimus.

Ne vnumquam praedium seu rusticum, seu vrbicum, vel ornamenta, aut ministeria Ecclesiarum, quae nunc sunt, vel quae ex quibuslibet titulis ad Ecclesiarum iura peruenerint, ab eo qui nunc Antistes sub electione communi fuerit ordinandus, & illis qui futuris saeculis sequentur, quocumque titulo & commento alienentur: Si quis vero aliquid eorum alienare voluerit, inefficax atque irritum iudicetur: sitq. facienti, vel consentienti, accipientiq. anathema.] Ista audiens & exhorrescens Maximus Episcopus Bleranae Ecclesiae, haec mox est interlocutus: Modo sancta Synodus dignetur edicere: si licuit laico homini anathema in ordine Ecclesiastico dicere: aut si potuit laicus sacerdotali anathema dicere, & contra canones quod ei non competeat constituere. Dicite, vobis quid videtur: De me licuit laico legem dare? Sancta Synodus dixit: Non licuit. Et adiecit: Lege sequentia. Hormisdas diaconus legit:

Et is qui praedium rusticum vel vrbicum iuris Ecclesiastici fuerit consecutus, nouerit se nulla lege vel praescriptione munitum: sed siue is qui alienauerit, siue qui eum sequitur, voluntate contraria praedium huiusmodi alienatum reuocare tentauerit, id cum fructibus restituat qui illud fuerit consecutus: Quam etiam poenam placuit accipientis heredes proheredesq. respicere. In qua re cuiuslibet clericorum contradicendi libera sit facultas. Iniquum est enim & sacrilegij instar, ut quae pro salute vel pro requie animarum suarum vnusquisque venerabili Ecclesiae pauperum causa contulerit, aut certe reliquerit, ab his quos hoc maxime seruare conuenerat, in aliquem transferatur. Plane quaecumque in gemmis, vel auro, vel argento, necnon & vestibus minus apta vsibus vel ornatui videbuntur Ecclesiae, quae seruari ac diu manere non possunt, sub iusta aestimatione vendantur, & erogationi religiosae proficiant.] Haec autem scripta a schismaticis sub Basilij titulo oblata sunt: quae nullius prorsus fuisse roboris, eadem sancta Romana Synodus sub Symmacho, ipsoq. praesente, decreuit: in quorum abrogationem cum grauissima a sanctis Patribus sententiae dictae fuerint; hic satis ex illis vel vnam saltem referre Eulalij Episcopi Syracusae, quae sic se habuit:

Scriptura quae in sacerdotali Concilio recitata est, euidentissimis documentis constat inualida. Primum, quod contra Patrum regulas a laicis quamuis religiosis, quibus nulla de Ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur vnumquam attributa facultas, facta videtur. Deinde, quod nullius Praesulis Apostolicae sedis subscriptione firmata docetur. Quod si cuiuslibet provinciae sacerdotes, intra terminos suos Concilio habito, quicquam sine Metropolitanis, siue Antistitis auctoritate tentauerint, irritum esse debere Patres sancti sanxerunt: quanto magis quod in Apostolica sede non existente Praesule, qui praerogatiua beati meritis Apostoli Petri per vniuersum Orbem primatum obtinens sacerdotij, statutis Synodalibus consuevit tribuere firmitatem, a laicis, licet consentientibus aliquantibus Episcopis (qui tamen Pontifici, a quo consecrari probantur, praerudicium inferre non potuerunt) praesumptum fuisse cognoscitur, viribus carere non dubium est, nec posse inter Ecclesiastica villo modo statuta censerij? haec dixit Eulalius consentientibus quae ab alijs sanctissimis Episcopis dicta fuerunt: in quam sententiam & reliqui abiire. Sicq. cassa irritaq. prorsus reddita sunt, quae hoc anno a Basilio agente vicem Regis Odoacris, eodemq. Praefecto Praetorio facta fuisse dicuntur: sed quae subdola ac fraudulenta commentitiaq. reiecta sunt, penitus antiquata fuere, utpote quod a schismaticis post annos duodeuiginti, non ex Archiuis Romanae Ecclesiae edita, in quae numquam illata fuere, sed scrinijs fortasse Praetorianis. Porro Basilium hunc Praefectum Praetorio haud alium existimamus fuisse ab illo Caecina Basilio Consulari Romanae spectatissimo, in cuius laudem plura

BASILII EDICTVM DE NON ALIENANDIS BONIS ECCLESIAE ROM.

* ordini

* consequetur

* alienationem

EVLALIUS SYRACUSANVS EPISC. QVID ADVERVS EDICTVM BASILII.

372

A plura habet Sidonius in epistola ad Heronium. Porro quod ad Simplicium Papam pertinet: ne quis putet eum Romanae Ecclesiae bona profudisse, ut ea occasione Basilii Praefectus de non alienandis bonis Ecclesiae edictum promulgarit. Ipsum quidem Pontificem non minuisse, sed auxisse Ecclesiae bona, argumento est, quod apud Cassiodorum in litteris Theodorici de domo quadam ab ipso Papa Simplicio empta Romanae Ecclesiae haec scripta reperiuntur: Defensores itaque sanctae Romanae Ecclesiae conquesti sunt, beatae recordationis quondam Simplicium domum in sacratissima Vrbe positam ab Euphrasio acolytho instrumentis factis solemniter comparasse: quam per annorum longa curricula Ecclesiam Romanam quieto iure suggerunt possedisse, & in vsus alienos transtulisse securitate dominij: nunc autem existere Samarae superstitionis populum improba fronte duratum, qui synagogam ibidem fuisse, iniquis conatibus mentitur, cum ad humanos vsus habitacula longe aliter formata doceantur, quam potest esse memorata constructio, &c.] Sub barbaris Regibus Roma subiecta, omnibus improbis sectis Romanae domicilia & synagogas ad profanos ritus habere concessum fuit, adeo ut etiam Samaritani ibi domicilium sibi quaerent. Sed ad sancti Simplicij successorem electum transeamus.

Post dies sex cessationis Papae Simplicij, die octaua Martij creatus est Pontifex Felix patria Romanus ex patre Felice itidem genitus, functus antea presbyterio in Titulo Fasciola: prodit haec vetus Anastasij liber de Romanis Pontificibus. Simulac autem Felix tantae molitanti turbulento tempore subiecit humeros, insistens praedeceptorum vestigijs eadem post illos graditur via: nam quod ad fidem Catholicam pertinet, reiecit Zenonis Enoticon. testatur id quidem Theodorus Lector, qui ait: Cum autem omnes (ut fertur) alij Patriarchae Conciliationem Zenonis approbarent, solus Felix Romanus illi non communicauit.] haec ipse. Praestiturus id erat Simplicius praedeceptor: sed morte praeventus, rem integram successori reliquit. Felix igitur rem indignissimam detestatus, execratusq. est probrosum facinus, quo tum fides Catholica abrogatione Chalcedonensis Concilij magno opere laederetur, tum etiam corrumpetur Ecclesiastica disciplina, dum eo progressa est Zenonis audacia, ut de fide edictum promulgans, leges praescriberet Ecclesiae, doceret doctores, & Episcopis nouum symbolum fidei seruandum proponeret: ista inquam Felix exhorrescens, in subscribentes impio edicto intulit anathema, ipsumq. proscripsit vnitatis edictum, vere impietatis seminarium.

Quod vero ad causam spectat Alexandrinae Ecclesiae, idem Pontifex Felix audiuit Ioannem Episcopum Alexandrinum sedem Apostolicam appellentem; suscepitq. ab eo querelarum libellum, quem ille Simplicio offerendum pararat; sed morte praevento, tradidit successori. Eo accepto Felix, quod res magni esset momenti, maximiq. ponderis, cum iam eadem causa producta videri posset, ut messe matura forent euellenda zizania; verteretq. periculum non vnus Ecclesiae, sed trium praecipuarum sedium Orientis Ecclesiarum: cum dissimulatum diutius esset, ut post haec omnis tolerantia ignauiae potius quam patientiae adscribenda esset: idem Felix ea de re in maxima omnium causa Concilium ex Italiae Episcopis more maiorum cogendum esse putauit.

Conuenerunt itaque sanctissimi Patres, habentur sacra Comitia, grauissima dicuntur sententiae: in illud tamen omnium conspirauere suffragia, ut legatio decerneretur Constantinopolim ad Zenonem Imperatorem, scriberenturq. robustissima litterae, quibus de prodicione Catholicae fidei, eiusq. proditoribus querelae ingererentur: Scriberetur insuper ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum, cui de non defensa fide, deq. conniuentia cum haereticis ipse Romanus Pontifex (ut par erat) expostularet: Insuper adderetur his accusationis libellus eidem Romano Pontifici aduersus eundem Acacium oblatus a Ioanne Episcopo Alexandrino: huic iungeretur ipsius Romani Pontificis libellus ad eundem Acacium, instar citationis, ut responderet aduersum se oblati in Apostolicae sedis iudicio obiectionibus: sed & ea de re alius mitteretur ad Zenonem Imperatorem libellus, ut cogeret Acacium cum accusatore experiri iudicio. Haec nota sunt in Synodo fuisse decreta, praeter alia quae secreto fuerunt commissa legatis. Constant haec quidem omnia cum ex litteris ipsius Papae Felicis ad Acacium datis, tum etiam ex epistola ad Imperatorem ab ipso conscripta: quae ambae quod rerum gestarum perexactam narrationem complectantur, hic eas describendas putamus; eo magis, quod nusquam (quod sciamus) editae, nunc primum e penetralibus nostrae bibliothecae produntur in

a Sidon. lib. 1. epist. 9.

b Cassiod. Praef. viar. lib. 3. epist. 45.

SUB BARBARIS REGIBVS VRBS REFERTA OMNI SORTIBUS HAERETICORVM.

FELIX PAPA TERTIVS RELIGITVR.

c Theodor. Lect. Collect. lib. 2.

CONCILIVM ROMANVM IN CAUSA ACACII.

373

VITALIS ET
MISENVS E-
PISCOPI LE-
GATI.

ACACIVS SV
PERBIAS RE-
DARGVITVR.

lucem. Extant ipsæ quidem in peruetusto codice Cresconianæ collectionis.

Data sunt autem hæ litteræ ijs qui a sancta Synodo ad magnam hanc prouinciam obeun-
dam legati delecti sunt, nempe Vitali atque Miseno Episcopis, necnon Felici Ecclesiæ Ro-
manæ Defensori. Quarum vero hi fuerint ciuitatum Episcopi, nusquam apud aliquem hi-
storicum expressum inuenimus. De Miseno tantum, in constituto Vigilij Romani Pontificis
de tribus capitulis, reperimus eum nominatum esse Cumanum Episcopum. Sed in scripto
perantiquo codice nostræ bibliothecæ, cui est titulus, Concordantiæ canonum, inter
alia inest perbreue compendium historiæ, complectens tempora ab ortu Nestorij hære-
sis vsque ad Concilium Romanum sub Felice Papa, in quo damnatus est Acacius; quod li-
cet sine auctoris nomine editum reperiat, alicuius qui hoc sæculo vixit, & veritatis stu-
diosus fuit, esse videtur: in hoc inquam opere inter alia habentur hæc de his legatis missis
Constantinopolim: Postquam ergo Felix Papa litteras prædecessoris sui nihil proficere co-
gnouit, & ludibria quædam in euerfionem fidei ab Acacio fieri: tunc Vitalem Episco-
pum Droentinum ex regione Picena, & Misenum Cumanæ Ecclesiæ Episcopum ex regio-
ne Campaniæ direxit, &c.] sed pro, Droentinum, Truentinum legendum est. Erat enim
tunc ea ciuitas apud fluium eodem nomine nuncupatum Truentum, hodie vulgo, Tron-
to, dictum; meminerunt eiusdem ciuitatis Plinius, Ptolemæus, & alij. Hæc de lega-
tis Constantinopolim missis satis sunt. Sed subiiciamus his litteras in Cresconiana col-
lectione repertas, hætenus nusquam cufas; quarum lectio eo gratior accidere debet, quod
earumdem mentionem habet ex Græcis Euagrius, ex Latinis vero Liberatus Diaconus,
vtpote quæ in Oriente atque Occidente essent vbique notæ.

Ipsas igitur datas ex Synodo litteras reddituri, primo loco eas quæ ad Acacium Con-
stantinopolitanum Episcopum scriptæ sunt, hic describamus, per quem optauit sancta Sy-
nodus conueniri Zenonem Imperatorem, vt quæ aduersus Catholicam fidem perperam
hætenus egisset, sedulo studio emendaret. Præfigitur his in codice litteris eiusmodi in-
scriptio: Felicis ad Acacium Episcopum per Vitalem & Misenum Episcopos.] ipsa autem
epistola sic se habet:

Postquam sanctæ memoriæ decessore meo Papa Simplicio de huius vitæ cursu superna
præceptione migrante, ministerij quod regebat ad meæ humilitatis officium gubernacu-
la peruenerunt: in diuersas generalis Ecclesiæ curas, quas vbique terrarum cunctis popu-
lis Christianis, summi Pastoris voce delegante, beatissimus Petrus Apostolus peruigili
moderatione dispensat: continuo me sollicitudo maxima, quæ & prædecessorem meum
incessanter urgebat, tam Alexandrinæ vrbis, quam status fidei totius Orientalis regionis
exceptit: Hæc nos diebus noctibusq. perstringens, ad dominum filium nostrum Christia-
nissimum Principem per Vitalem & Misenum fratres & Coepiscopos nostros legationem
compulit destinare: quæ vice mea pietati eius & debita præsentaret officia, & pro fide
Catholica, maiorumq. nostrorum seruandis constitutionibus supplicaret.

Hæc igitur illò pergente, par fuit dilectionem tuam dilectis pariter salutare colloquijs,
& consequenter hortari, vt aliquando tandem patrocinium causæ Domini communis im-
pendas; nec despiciendum putes, quod Christi confessione veridica, & vniuersalis eius
Ecclesiæ definitione vel de pace concorditer si illius & honore
cupis esse clarus & nomine. Fatemur enim secundum Apostolicam a vocem, magnam no-
bis inesse tristitiam & dolorem cordis nostris continuum cogitationibus, quas in dies pro-
cedentibus * negotijs sustinemus. In primis illud, quod dudum ante oculos fere omnium
vertebatur, occurrit: cuiusnam rei causa videlicet intercessit, indica nobis, quod dilectio tua
non modo tantis opportunitatibus indefinenter exortis, verum etiam sæpenumero a deces-
soribus meis litteris inuitata*, velut obstinato silentio, numquam super hanc partem aut
consulere quicquam voluerit, aut referre. Cumq. nos aliquid temere finitrum (quod ab-
sit) de tua mente conueniat opinari: tamen quia venerabilium virorum, qui Ecclesiam,
cui præsidet, antè rexerunt, morem formamq. destituas, villo modo possis non esse
suspectus.

Certe si (quod non credimus) dedignaris beati Apostoli victorij reuerentiam tuis
deserere falsis affectibus; memor saltem officij pro fidei integritate Catholicæ, pro
paternam custodia sanctionum, pro Synodi Chalcedonensis constitutione seruanda, quæ
Nicæni Conuentus penitus probat articulos; atque pro eis vbique hostibus comprimendis,
sicut Orthodoxorum vrbis illius imitator Antistitum, constanter exurgere debuisses;
quoniam

quoniam te aliter inter membra corporis Christi monstrare non possis, nisi nullatenus
prouidere desisteres illis, quæ per totum mundum dicuntur obrepisse, contagijs

Proinde adire debes sapius Christianæ mentis Augustum, & causas eidem salutis suæ at-
que etiam Imperij redditurus, & conseruandi eius auxilium frequenter ingerere, vnde ini-
mici illius corruerint, & qua via idem surrexerit nihilominus intimare ei; scripta illa sen-
sibus pietatis eius offerre, quibus decessorem meum eximia laude extulit, eo quod hære-
ticam tyrannidem Catholicæ veritatis assertionem confoderit: Item illa quoque, quibus
Petrum Alexandrinum ab Alexandrinæ ceruicibus excussit Ecclesiæ, & sanctæ memoriæ
Timotheum reuocauit Orthodoxum: Nec illa præterire, quibus Episcopis & clericis,
laicisq. per omnem Aegyptum constitutis, quod a diuina Christiana professione deuiaf-
sent, sicut Catholicus Imperator obtestans, nisi intra duos menses ad communionem Ti-
mothei redirent, honoribus, Ecclesijs, omnibusq. in illa regione denunciauit esse priuan-
dos: Simul etiam quibus Petri, quem illicite se Alexandrinæ Ecclesiæ iniecisse perhibuit,
ac Timothei hæretici iam defuncti ordinationes, vel ea quæ secreto per modos dicebant,
ita recassauit: Necnon etiam illud adnectere, quod cum Timotheus sanctæ memoriæ Ca-
tholicus fungeretur extremis, diuinæ inspirationis instinctu, tam ad eius Pontificis con-
sulta rescribens, quam ad vrbis Alexandrinæ clerum, omni prouidentia mandauerit præ-
cauendum, vt si præfatum Dominus sacerdotem transire iusserit, nonnisi de Catholicorum
corpore clericorum, & qui Orthodoxæ fidei probaretur esse discipulus, omnibusq. com-
municaret Ecclesijs, atque a Catholicis ordinatus succederet defuncto Pontifici: nimi-
rum sapienter intendens, Petrum, qui aut a nullis, aut ab hæreticis falsi nominis huius
honore iactaretur, super * petram Catholicæ Ecclesiæ, e qua eius temeraria fuerat præ-
sumptione depulsus, numquam posse penitus præsidere.] Vides quanta arma neglexit Aca-
cius, quibus, si voluisset, vincere potuisset Imperatorem. Sed subdit:

Hæc huiusmodi quæ gesta sunt, & dilectionis tuæ conscientiam non latent, conuene-
rat sapius impertiri; præcipue cum in his Christianissimo Principi promulgandis, quan-
do ad regiam potestatem, Deo comitante, remeauit, operam tuam missis huc litteris
non tacueris vehementer impensam esse, dignam Catholico Pontifice; gloriareri, om-
nes qui contra sedem vestram *, contraq. Chalcedonensem Synodum, & contra prædica-
tionem sedis Apostolicæ venire tentauerint, fuisse prostratos: quo magis te pro tua salute
& professione feruentius apud clementiæ eius aures oportuerat talia incessabiliter allega-
re, ac magnopere deprecari, quo nec suam, quam Catholica mente deprompserat, vio-
lari vllatenus pateretur cuiuslibet subreptione sententiam: Nec aduersus vniuersalis Ec-
clesiæ sanctionem per hæreticorum furias, quas, Deo inspirante, pietas eius eliserat, si-
neret denuo pullulare, quam manifestissime peruideres; ac tua modis omnibus prædica-
tione rursus in ea quæ exiterant ei aduersa confurgeres, atque eadem sine dubitatione
firmares: quando huic reluctancia, sicut dudum fuerant subuersa, iacuisent; ne vel tuæ
(quod absit) fidei destitutor, vel perfidiæ dicereris fautor alienæ. Error enim, cui non
resistitur, approbatur; & veritas, quæ minime defensatur, opprimitur. Deinde cum tibi,
Domino præstante, apud dominum filium nostrum religiosum Principem familiari-
tatem esse nouerimus: nullus vmquam potuit suaderi, dilectionem tuam nequiuisset gere-
re, quin potius noluisse. Et ideo quia non impossibilitatis esset, quod taceretur: ipse quo-
que non ambigis, quid hinc vniuersalis iudicare possit Ecclesia.

Vbi est, frater Acaci, labor tuus, quo tyrannidis hæreticæ tempore desudasti? Patie-
ris hoc damno conscientia tuæ eiusmodi perire mercedem? Respice Apostoli a verba, quæ
testantur: Currebatis bene: quis vos confascinauit? Cur eorum, frater, quærere semitas
veteres nunc relinquis? Cur irruentibus in ouile Dominicum lupis, nulla vigilantia mi-
nisterij pastoralis obstitis, sed æquanimitè atque securus commissum gregem aut lanari
perspicis, aut necari? Non dicentem recolis Dominum, & animam suam quidem pro oui-
bus ponere pios pro deuotione pastores; mercenarium autem de his curam penitus non
habentem, mox vt bestiam forte conspexerit, sine vlla diffugere consideratione testan-
tem? Verum cum tibi fugiendi nulla sit causa: nam nulla formido est: metuo ne septa Do-
minica non tam pauore deserere, quam (quod est detestabilius) sponte videaris seuis
dentibus obiecisse*.

Ausculta vocem eiusdem Domini præmonentis b: Qui mecum non est, contra me
est: Et qui mecum non colligit, dispergit. Et diligenter attende, nihil aliud esse, non
Annal. Eccl. Tom. 6. procurare

* vnde Petrum
* nostram
FELIX PAP.
REDARGVIT
ACACIVM TA
CITAE CON-
SPIRATIO
NIS CVM HÆ-
RETICIS.
a Galat. 5.
b Luc. 11.
* delect. isse

a Matth. 23.
b Matth. 16.
c Matth. 16.
d 18.

* Vbi
* molibus

PERSTRINGI
TVR ACA-
CIVS A FE-
LICE PAPA.

* quos

d Luc. 6.
e Hierem. 2.
f Isa. 5.

g Ex eodem cod.
Crescon. ex nostra
biblioth. pag.
290. r.
EPISTOLA
FELICIS PA-
PAE AD ZE-
NONEM IMP.

procurare quæ Christi sunt, nisi se palam profiteri eius inimicum. Non desperemus fa-
cere, frater, veram Saluatoris nostri sententiam ^a, qua se vsque ad finem sæculi Ecclesiæ
suæ non defuturum esse, pollicitus est: nec ab inferi portis eam dixit ^b esse superandam;
& quæ ^c omnia per Apostolicæ scita doctrinæ ligarentur in terris, nec in cælestibus me-
morauit absolui. Neque putemus, quod quibuslibet sit vallata periculis, vniquam pon-
dus vigoris sui, vel censura beatissimi Petri, vel auctoritas vniuersalis amittat Ecclesiæ:
quæ quanto magis cauet ne mundi prosperitatibus intepescat, tanto non frangitur, sed
potius erudita diuinitus, crescit aduersis. Vnde * perspicendum est, ne eam, quæ nul-
lis potest obrui motibus * procellarum: quicumque eam submergere nititur in ipso sæ-
culi pelago fluctuantis, ipse potius a gubernatione salutari in profunda deiectus, illa præ-
ualente, mergatur.

Atque ideo, cum ita sit, moneo, hortor, & suadeo, vt quæ commissa sunt corrigas, & B
sequentibus studijs de te facias meliora sentiri: Negligere quippe, cum possis deturbare
peruersos, nihil est aliud quam fouere. Non caret scrupulo societatis occultæ, qui eui-
denter facinori desinit obuiare. Vnde si contra Synodi instituta Chalcedonensis tendere
hostilia corda perspicis, & quiescis: mihi crede, nescio quemadmodum te Ecclesiæ to-
tius asseris esse participem. Ad te oculos præterea non reducis, quia non solum in hac cau-
sa aduersus omnem Catholici dogmatis tendatur vnitatem, sed etiam cunctis hæresibus,
quæ vel se nobis melius sentire prætendunt, resumendi vires, atque inter vsus pristinos re-
surgendi, latus campus aperitur, si semel quod a nostris maioribus est dispositum, quali-
bet occasione pulsetur.

Vnde iterum atque iterum protestamur, ne in abruptum totius Ecclesiæ status per au-
daciam contra Synodum Catholicam insurgere molientium sinatur abduci. In quo qui- C
dem certamine firmum fundamentum Deus statuet, sicut de eo nobis licet sperare; & no-
uit Dominus qui sunt eius. Verumtamen, saluo eo, quod in die Iudicij talem a nobis
Ecclesiæ, certum est, qualem a Patribus accepimus, exigendam; etiam in hac vita se
ad eam non pertinere cognoscat, qui non solum plenitudini eius noxia conatur inferre,
sed etiam qui ea quæ eidem congruentia sunt, dissimulat prouidere. Absit, vt de tua di-
lectione taliter nos credamus, quem & dudum pro Catholica fide viriliter stetisse remi-
niscimur, & a totius Ecclesiæ corpore nolumus discrepare. Quapropter instantius (qui
te sincero diligimus charitatis intuitu) crebro reperitis hortationibus incitamus, vt ipse
vicissim ea post hæc deuites, quæ te ab omni domo Christi ostendant esse disunctum; nec
magis illa seceris, quæ ab eadem te faciant esse diuisum. Multa vero (quia non opus fuit
litteris vniuersa congerere) quæq. vtilitas negotij præsentis efflagitat, fratribus & Coe- D
piscopis Apostolicæ sedis legatione fungentibus, vel cum domno filio nostro clementissi-
mo Principe, vel cum tua dilectione colloquenda mandauimus: quod * æquum est & pro
Catholicæ fidei obseruatione prompta mente suscipere, & pro tuæ æstimationis intuitu ne-
cessariam apud Augustæ mentis beneuolentiam suggestionibus adiuuari.] hæcenus ad
Acacium Felicis epistola.

Vidisti, & (vt par est) magna, puto, admiratione considerasti, quanta humanitate, chari-
tate, mansuetudine, ac denique patientia agitari Apostolicæ sedis iudicia cõsueuerint: vt li-
cet mille vndique fuerint obortæ dignæ causæ in Acacium grauioribus Ecclesiæ censuras ex-
periendi; tamen ne superbum & arrogantem hominem in suorum prauorum affectuum fo-
ueam præcipitem ageret seuerior disciplina, optimus Samaritanus, & Christi Redem-
ptoris arte bene instructus ad sananda inflicta vulnera medicus, lenitate olei vlcus du- E
rum emolliat, adhibens interdum & correctionis debitæ vinum, vt illud omni purgatum
sanie redditum, suscipiendæ sanitatis compos efficeretur. Ita plane accidit ^d, vt bonus
homo de bono thesauro suo profert bona, malus autem mala: etenim instar alienæ ^e vi-
tis conuersus est Acacius in amaritudinem: & quæ ^f expectata est vt faceret uvas, fecit
labruscas. Sed describamus hic ex eodem codice Cresconiano epistolam eiusdem Felicis
Papæ ad Zenonem Imperatorem eisdem legatis hoc anno datam, cui præfixus eiusmodi
ibi legitur titulus:

Incipit epistolæ exemplum beatissimi Papæ Felicis vrbis Romæ ad Zenonem Augu-
stum per Vitalem & Misenum Episcopos.

Decebat profecto, venerabilis Imperator, post sanctæ memoriæ decessoris mei transitu,
meq. in eius locū diuina gratia subrogatum, clementiæ tuæ litterarū munus offerre: quod,
vel ea

A vel ea, sicut rerum poscebat ratio, nunciarem, vel officiositatis meæ primitias exhiberem:
quibus tamen rite deensis, etiã illa pariter necerentur, quæ ad vestri munimen Imperij,
prosperitatisq. eius suffragia pertinerent; quantoq. essent studio maiore curanda, tanto
dignioribus internuncijs explerentur. Itaque conueniens fuit, vt Vitalis & Miseni fratrum
& Coepiscoporum meorum, & famuli vestri Felicis Ecclesiæ Defensoris ad vos necessa-
riam legationem mitterem, qui non tam baiuli specie ista deferrent, quam meam vicem
peragentes, me quodammodo vobis facerent esse præsentem. Per hanc igitur, velut co-
minus honorificentia tuæ iunctus colloquijs, precor vt supplicationem meam benignis
auribus, sicut Princeps Christianus, accipias. Nec existimet pietas tua, quod quisquam
magis sincera mente te diligit, quam qui te pacem in Deo vult habere perpetuam: quan-
do fideli mente non ambigas, & temporalis culminis potestatem & æternæ vitæ commer-
cia de superna propitiatione pendere.

Ecce iamdiu est, quod beati Apostoli sedes, datis per beatæ memoriæ decessorem
meum ad serenitatem tuam litteris, expectans, & nullam recepit pro Catholica fide, pro
Occidentalium * tranquillitate responsum; præsertim cum tuam conscientiam, gloriosissi- * Orientalium
me Princeps, metuendis obstrinxerit illa sacramentis, ne sedes beati Euangelistæ Marci a
doctrina magistri sui, vel communionem permitteres separari. Sed quoniam præfati de- PRO ECCLE-
cessoris mei studiū, longa incommoditate faciente, hæc eadem crebrius iterare non potuit; SIA ALEXAN-
per meæ nunc humilitatis officium sollicitius repetere non quiescit. Rursus ergo Apostoli DRINA SUP-
Petri veneranda confessio materne instat vocibus, & suorum præcipue filiorum compellare PPLICAT.
non desinens confidentiam tuæ pietatis, exclamat: Christiane Princeps, cur me a cur-
riculo charitatis, quo Ecclesia vniuersalis adstringitur, permittis incidi? cur in me rumpis
C totius Orbis assensum?

Quæso te, fili pijsime, ne tunica Domini desuper contexta per totum, qua in vnum cor-
pus sancto Spiritu vbique regente, indiuiduam fore Christi figurauit Ecclesiæ, vlla patia-
ris sorte violari: neve cuius inter ipsos qui crucifixerunt Saluatorem mansit integritas, tuis
videatur temporibus esse diuisa. Nonne mea fides est, quam solam esse vnam, & nulla
aduersitate superandam Dominus ipse monstrauit, qui Ecclesiæ suæ in mea confessione
fundatæ portas inferi numquam præualituras esse promisit? Hæc te renatum ad regiam
sustulit dignitatem, atque ab eius impugnantibus potestate extrusa, præualendi tibi de-
nuo viam in ipsius defensione patefecit.

Verum quæso propone etiam exempla gestorum, & hanc vicem meis repende benefi-
cijs, vt quæ per rerum examina comprobasti, & periculosa præcaueas, & subsidia recupe-
D rata a te dignitatis affectes. Hæc rogo, quæ dicta Deus esse voluit per dictæ sedis Antisti-
tem, vel per mei ordinis paruitatem, qui tuæ securitatis intuitu, huiuscemodi ideo pro-
menda iudicauit, vt non tam per eius qualemcumque Vicarium, sed præsentis Apostoli
velut auctoritate commonitus, alius vias & diuinæ reuerentiæ & humanæ conditionis aspi-
ciens (quod absit) non ingratus existere videaris collatæ felicitatis auctori. Redeat, ob-
secro, in animi tui integra deliberatione conspectum, quæ inimicos tuos facta deiecerunt;
quæ te ad Imperiale fastigium, Deo comitante, reuexerint; qualiter illi cum nefanda
dogmatis receptione conciderunt; & quemadmodum gloria tua in hæreticorum fuerit
depulsione reparata: vt illi contra Chalcedonensis Synodi venerabilia constituta & bea-
tissimi Papæ Leonis scripta venientes, ipsa sui molitione collapsi sunt; & quibus modis co-
rum reformationes ad pristinum remearunt * tuam reuerentiam Principatum. * repararunt

E Liceat, oro, apud te fidenter exponere*, quem conuenit non tacere. Vnicum in te * exercere
superest prisca nomen Imperatoris: Ne, quæso, nobis salutem tuam, pie Imperator, inui-
deas: ne fiduciam pro te minuas supplicandi. Causæ, quibus Dominus sit propitius; in-
quirendæ sunt, non quibus eius indignatio prouocetur. Conuenio, contestor, obtestor;
quoniam metuo, horresco, formido, ne mutatione causarum (quod absit) mutetur euen-
tus. Respice propitius ad decessores tuos Augustæ memoriæ Marcianum scilicet & Leo-
nem, & tantorum Principum fidem legitimus eorum successor: Amplecti debes illorum
in religione consensum, quorum debes memoriæ reuerentiam. Absit a tua deuotione,
absit a tua potestate, vt talium credaris respuisse iudicium.

Postremo professionem tuam, conscientiamq. recolendam sensibus tuæ pietatis insinuo:
Palatij tui facito scrinia recenseri, & scripta illa diligenter inuestigari, quæ ad apicem sum-
mæ regrediens potestatis ad decessorem meum pietas tua pro communi gratulatione di-

rex: his cum semper magna laude prosequeris, quod hæreticam tyrannidem prædicationis Catholice vigore contriueris, qua utique illius veritatis prædicatione nihil aliud quam de Eutychemo labores errore prorsus abolendo, eiusque sequacibus excludendis. Hæc pro Synodi Chalcedonenis definitione seruanda, reducendoque sanctæ memoriæ Timotheo rectæ fidei sacerdote, tota sua textus serie pie locuta est. Hæc certe tua mansuetudo cognouit: nec res incognitas tua clementia proferre potuisset, & palam aperteque professa, quod laudum tuarum testificatione firmasti.

EX PRIORI
BUS POSTE-
RIORA RE-
PARAVIT.

Requirantur illa quoque, quæ ad sanctæ memoriæ Timotheum Orthodoxum Alexandrinum Episcopum serenitatis tuæ paginæ sunt locutæ; atque ex ipsis Actibus intue, nisi Petro ex ea memorata vrbe secluso, qui ei Ecclesiæ tunc temporis incubabat, supradictum Timotheum non fuisse reuocatum. Vos ad eundem venerandæ recordationis Pontificem iam reductum Sacras venerabiles mox dedistis, quibus fidei pectore gloriabamini, quod sanctæ Ecclesiæ magnæ ciuitatis Alexandriæ prouidens Orthodoxæ fidei, Dominus noster ac Saluator verum restituerit sacerdotem. Vbi manifestum est, quia cum hoc verbum dicitis, illum fuisse falsum qui pulsus est ostenditis: & cum in venerando Timotheo Orthodoxo fidem Dominum testamini reduxisset, peruersam in omnibus in Petro perhibetis refutasse doctrinam, non ob aliud, nisi quia & ille qui Orthodoxus pronuntiatur & verus, Chalcedonenis Synodo (sicut eius tunc missa tenet professio) consentiebat; & iste qui falsus & peruersus eiecitur, ab eiusdem Synodi tramite discrepabat.

* clericos

Denique cunctos Episcopos Aegypti, vniuersosque clericos* increpatis, vestris generaliter apicibus sancientes, ut nisi intra duos menses ab his quæ a principio contra canones, contra Ecclesias Dei, contra Orthodoxam fidem cogitauerunt, abstinerent, atque beati Timothei communionem, quam impie reliquerunt, dignæ poenitentia satisfactione remearent; non solum despoliandos honoribus, verum etiam & Alexandrina vrbe, & omni Aegyptiaca regione carituros: iniustum enim videri, sicut Christianus Imperator affirmans, ut qui se ad Ecclesiam, quæ vbique terrarum est, segregarent, haberent sacerdotes, aut vilo sacro ministerij nomine censerentur. Vos indigne ferentes ab Alexandrinis seditiones concitatas, eos qui propter ordinem clericalem simili deceptione tenebantur, nisi salutaribus monitis obedirent, tali poena dignos arbitrabamini.

QVAE IN PE-
TRVM PRO TI-
MOTHEO

Vos Petrum speciali notantes elogio, quod illicite se Alexandrinæ iniecit Ecclesiæ, omnes, qui tam ab eo quam ab hæretico Timotheo iam defuncto fuerant ordinati, si infra finita tempora respicerent, ad communionem Catholici Timothei mandatis recipi, (non etiam ad male præsumpti gradus priuilegia decreueratis admitti) consequenter ad dentes, ceteros deteriora subituros, si eligere meliora nolissent. Vos cuiuslibet post has varias satisfactiones causas cunctis penitus abstulistis, quibus ipsos ab vnitatis confortio discedentes, recensuistis tulisse iudicium. Vos de ipsius persona Petri quicquam denuo defricandi, sapienti consideratione tacuistis: quippe quem Ecclesiæ arce deiectum, simul peruasi Pontificij videretis honore nudatum; nec vilo modo fieri posse, ut vniquam vel Orthodoxis præsideret, qui aut a nullis, aut ab hæreticis fuerat institutus, vel recidua totiens temeritate violentus ouile Dominicum subdolis & inuidiosus intraret.

280723499

2792322

Atque ideo quod corrigendis eius prætendebatis sectatoribus irrogandum, huic iam quasi magistro sceleris rationabiliter deputabatis inflictum: ut quibus fratres merferat ad ruinam, fieret ipse metuendæ damnationis exemplum. Quodque adeo verum est, ut superstare venerando Timotheo legionem sollicitè iusseritis, si eidem humanitas aliquid euenisset. Vos non nisi de Catholicorum collegio clericorum & a Catholicis consecratum subijstis videre pastorem: quia vbique nullo more, nullo ritu sub vestra serenitatis obtutibus hæresis ipse præcipuus Eutychemæ dementiæ potuit esse vel dici Orthodoxi successor Antistitis. Quo igitur animo bestiam, quam a gregibus Christi duxistis abigendam, in eorum denuo patimini scire perniciem? Certe legibus, quas vniuersis imponitis, magis vultis vinci, quam promulgare contraria: quanto satius fuerit, intemerata persistere quæ heri pro integritate retinenda totius Ecclesiæ protulistis, quo & tui Catholici Imperij auctoritas inconuulsa permaneat, & nihil accedat quod actibus apud Dominum vestrae felicitati obstat.

* protectionis

Cernis enim, venerabilis Imperator, quia ut Chalcedonenis Synodi indubitata defensio inimicorum eius elisio est, sic vicissim manifesta illius impugnatione comprobatur hostium venerandæ ipsius cognitionis* euectio. Meministis quemadmodum verba diuina

nos

A nos instruant, neque in dexterum neque in sinistrum litem rectæ dispositionis excedere, sed via (ut scriptum est^a) regia mediaque gradiendo, hinc atque inde Nestorij Euty-
chetisq. sacrilegia condemnata detestans, ita magnæ pietatis prædicans sacramentum, ut omnipotentis Dei Patris consubstantiale sempiternumque Verbum, quod incommu-
tabili Deitate & incarnatum est, & ab ipso ineffabilis conceptionis exordio, quam sibi in
vtero Virginis matris potenter instruxit, vnum eundemque Iesum Christum Dominum
nostrum, vnum eundemque Dei & hominis Filium, vnum eundemque inconfuse, indiuisi-
Deum hominemque veraciter permanentem intemerata Patris lege prolatum, in hoc mün-
do fuisse conspicuum*, diuina simul humanaque gessisse; mortuum, atque ex mortuis exur-
gentem, in Patris dextera residere, itemque inde venturum, ut est visus ire in caelos, eate-
nus profiterentur, quatenus librorum memorat traditio diuinorum, & Nicæni Concilij
B forma, sicuti cuncti retro prædicauerunt Pontifices: sic eorum tam Ephesino primo compe-
tenter inserta Conuentui, quo beati Papæ Cælestini temporibus Nestoriana pestis extincta
est, quam datis Augustæ memoriæ Leoni sanctæ memoriæ Leonis Papæ epistolis capitula
subiecta testantur; quibus vir ille consulens etiam totius Orientis Episcopis, eorumque re-
sponsa, subscriptionesque super Synodi Chalcedonenis approbatione suscipiens, ea nulla-
tenus passus est mutari; quo magis Christiana mente perpendit, & hoc esse verum, quod
cum diuinis assertionibus Catholicorum de toto Orbe doctorum longe antequam huius-
modi quaestio nasceretur, consonantia vbique dicta concinuerant; & ideo nulla iteratione
refodienda, quæ constarent iure damnata: ne non solum causa præsens in omne Catholici
nominis extendat exitium, sed etiam cunctis residuis publica bella resumendi pandatur
ocasio, si quolibet modo, quod semel a veteribus vniuersaliter decisum est, retractetur:
C uti esse iam etiam peruidetis Alexandrinæ Ecclesiæ peruersorem, funesta diu impunita-
te grassantem, vestris præceptionibus, quibus merito dudum probatur eiectus, esse nihilo-
minus abigendum.

VERAE FIDEI
DOCTRINA.

* perspicuum

An non ipse est per triginta annos Catholicæ desertor Ecclesiæ, inimicorumque eius se-
ctator & doctor, & ad fundendum sanguinem semper velox fuit & promptus? Numquid
ad hanc istam dissimulationem sumus quadam ex conniuentia præceptoris? In quo re-
vera non est opus discussione subtili; quia eius aperta sunt crimina. Dolet certe pietas tua,
quod per diuturnos partis alternæ grauesque conflictus multi ex hoc sæculo videantur ab-
lati aut baptismatis aut communionis expertes. Sub hoc ergo Præsule ne sint baptiza-
ti, & efficiantur hæretici, & sine communionem transeant, ne in perditorum prauitate defi-
ciant: ut quemadmodum scriptum est^b: Cæcus cæco ducatum præbens, cum eodem mer-
D gatur in foueam.

REFELLIT
FALSOS PRÆ-
TEXTVS ZE-
NONIS.

b Matth. 15.

Non est hoc, oro te, acerrimum decreuisse periculum, quando nec faucibus adhibetur
firma curatio, & sanis ingeritur miseranda contagio? Nam quomodo aiunt sedari posse, si
in futuro furores suos patiantur? Quid est illud dicere iam causam nullam superesse cer-
tamini, nisi hæreticis victoria tribuatur? Proinde quibus inferri castigationis aliquid
etiam corporalis, ut pater benignus horrescit: multo clementius eorum animas non pa-
tiantur intercipi, sed pia depositione compressos tandem subdi facias Catholico sacerdoti;
ut veræ generationis effectum & securum sibi met profuturae communionis auxilium con-
sequantur. Subiecit vobis diuina prouidentia facultatem, qua itidem effringatis opera per-
fidorum. Depulit ille nostræ religionis vastatorem: vos ab eius Ecclesiæ ceruicibus irru-
ptionem deturbate prædonum. Pacauit ille Rempublicam (sicut vester quoque sermo testa-
E tur) a tyrannide hæretica: libertatem vos, ab ipsis hæreseos præceptoribus populos eruen-
tes, Christianis restituit. Ille vos aulae legitimæ restituit Imperatoris iure suffultos: red-
dite vos magistro discipulum; sedem beati Marci Euangelistæ ad communionem beatissi-
mi Petri, de vitæ eorum meritis deuotione reducite: ut ipso in vobis opus bonum perfici-
ente, qui cœperit, secure audire mereamini: Qui perseuerauerit vsque in finem, hic
saluus erit: & ad tuæ gloriæ cumulum, ita vice Dei præsideas, verendus veraciter exi-
stens Diuinitatis imitator, atque adhuc in rebus temporalibus constitutus, iam experia-
ris & munus in aeternam tibi beatitudinem præparatum.

QVAE A ZE-
NONE PRÆ-
STANDA.

c Matth. 10.

24.

Quod vero cuncta litteris non potuerunt comprehendere, quæ negotij qualitas non finit
præteriri: quædam venerabilibus nostris fratribus & Coepiscopis meis, quibus cura lega-
tionis iniuncta est, proprio apud vos agenda sermone, commissa sunt. Precor ut ea quæ-
que & audire benignus, & indifficiliter annuere tum pro Catholicæ obseruantia veritatis,
tum

tum etiam pro regni vestri incolumitate dignemini.] haec Felicis Papae epistola ad Zenonem Imperatorem, fortissima ipsa quidem ad redarguendum, & potentissima ad suadendum, ac digna plane tanto Apostolicae sedis Antistite: sed mendosa scriptio atque ca- riosa vetustas reddunt eam in nonnullis obscuram.

Quod vero magnopere crederetur fore ut Acacius refractarius suasionibus Pontificis & Apostolicae sedis monitis minime acquiesceret, sed contumaciter solita arrogantia resisteret: optime consultum fuit, ut ipsdem legatis daretur citationis libellus, quo Acacius ad Apostolicam sedem ad respondendum obiectis coram ipso Romano Pontifice vocaretur; qui sic se habet ex eodem codice scriptus:

LIBELLVS FE-
LICIS PAPAE
AD ACACI-
VM.

Episcopali diligentia commonente, debuerat dilectio tua Ecclesiasticum morem secuta, quid responsio sanctae memoriae praedecessoris mei per virum deuotum Vranium subdiaconum apud clementissimum Principem, quid apud te quoque litterae ipsius in causa Alexandrinae Ecclesiae profecerint, indicare: & curam, cuius te non immerito voluit esse participem, cuncto studio prosperorum significatione moliri; ut Catholica fides apud Chalcedonensem Synodum roborata, & iterum firmata responsis omnium qui in eadem refederant Domini sacerdotum, quam inopinato rursus haereticorum prauitas inquietat, communi opere inimicis proprijs subiacere non permetteretur oppressa. Quod cum diu omititur, superueniens & Coepiscopus noster Ioannes fugatus ab haereticis peruasoribus sedis Alexandrinae, libellum nobis, quem sanctae memoriae decessori meo parauerat porrigendum (quantum ex subiectis agnosces) ingessit. Quem morem, maioris sui beatae memoriae Athanasij exemplo & priorum nostrorum, non potuimus refutare.

* subiectis

Et ideo lectis subditis*, frater carissime, ad haec quae proposita esse cognoscis, apud beatum Petrum Apostolum, cui preces in nobis oblatae peruides, & quem ligandi atque soluendi a Domino potestatem sumpsisse, non potes diffiteri; & in Conuentu fratrum & Coepiscoporum nostrorum respondere festina: ut in alterutram partem quod iustitia paraue- rit, ordinantes, amotis scandalis Ecclesiarum, quas scindi videmus, reparata concordia, & seruata integritate fidei, puris mentibus acceptissimas faciamus placationis hostias, quas pro omni populo Christiano & salute gloriosissimi Imperatoris offerimus. Ad quam rem de collegio nostro fratres & Coepiscopos nostros Vitalem & Misenum, cum quibus illum a latere nostro fidelissimum nostrum Felicem Defensorem, sanctae Ecclesiae Romanae ordinatione direximus: quibus moram fieri non oportet; ne ad indignationem Domini prouocandam, quae corrigenda sunt, procrastinationibus conualescant.] hucusque libellus Acacio offerendus. Iunctus huic fuerat & ille oblatus Romano Pontifici libellus Ioannis Episcopi Alexandrini, sed desideratur in codice: vbi tamen scriptus extat huiusmodi eiusdem Felicis Papae libellus ad Zenonem Imperatorem:

LIBELLVS AD
ZENONEM
IMP.

Cum sibi redditam pacem, compressis per vos haereticis, qui sentiebantur attolli, vniuersalis gauderet Ecclesia, & vestrae pietatis Imperium etiam de inimicis suis victoriam reportasset, & per vniuersum Orbem pro salute vestrae serenitatis oratio cunctorum oraret ad Dominum sacerdotum; & vestra pietas fidei custos & defensor Orthodoxiae sub aeterni Regis propitiatione regnaret: quando venerandi apices vestri, & Deo proxima currens de sacro pectore frequenter auctoritas, inter gaudia recepti Imperij, Petrum conuersatum cum haereticis, & parricidam illi Timotheo coherentem, a profanis (quia nec ab alijs fieri poterat) Alexandrinae Ecclesiae Episcopum, quantum sibi existimauerat, ordinatum, acceptissima Deo praerceptione deiecerat; & tyranni litteras, quas in euersionem contra fas & sacrosancti Chalcedonensis Concilij definitiones mens insana dictauerat pro regni sui commendatione, euacuauit: Ita deinde illicitas ordinationes eius, vel etiam Timothei, utpote haereticorum, irritas fecit; atque eos, quantum extra Ecclesiam fuerint, iudicauit*.

* iudicauit

Sed nunc cum, mutatis omnium gaudijs in maerorem, Ecclesiae Alexandrinae cognouimus praesidere. Quod si verum est (ut Christianissimo Principi coram Deo fiducialiter est faciendum) diuino iudicio suggerimus, non leuiter esse pensandum; nisi certis remedijs, quod in contumeliam Dei factum dicitur, fuerit expiatum. Et quia (sicut scriptum est^a) vnus membri totum corpus patitur passiones, in persona eius Orientis concutitur Ecclesiae. Quod fratrem & Coepiscopum meum Constantinopolitanum respicit sacerdotem; aduersus quem in Conuentu mihi ab eo, cuius sedem praefatus fertur tenere, libellus oblatus est, quem deplorationibus meae humilitatis annexui; ut idem frater & Coepiscopus meus Acacius (sicut Ecclesiasticis necesse est, & vestris legibus fieri decet) ad haec

* 1. Cor. 12.

A haec quae de se peruidet intimari, apud beatissimum Petrum Apostolum diluere obedienter procuret, nec villo modo existimet differendum. Qui si (quemadmodum confidimus) bene conscius est, Apostolicum non debet iudicium cum confacerdotibus suis & moderationem abijcere; ut sacerdotibus actibus & comprobatione fidei comprobatus, primum Christi Domini nostri, atque omnium sacerdotum, ac deinde pietatis vestrae gratia gloriosus perfruatur.] hucusque Felicis Papae libellus ad Zenonem contra Acacium. Desideratur vero (ut diximus) Ioannis Episcopi Alexandrini libellus, quem his se subiecisse idem Felix affirmat. Ceterum non ad Zenonem solum atque Acacium per eosdem legatos datae sunt litterae Constantinopolim, sed etiam ad clericos, monachos, atque laicos Orthodoxos, ut testatur Liberatus Diaconus^a. Intueris Romani Pontificis amplitudinem, & eminentem subijci nesciam auctoritatem: dum licet Romae sub Erulis Arianis propemodum captius ageret, Zenonem Augustum grauibus coercet epistolis, & Constantinopolitanum Antistitem ad dicendam causam Romam vocat (ut ex recitatis modo Felicis Papae scriptis vidimus) cum Alexandrinus Patriarcha apud ipsum Romanum Pontificem, oblato libello, eundem accusasset Acacium, probe sciens maiorum exemplo Romanum Pontificem vniuersali Ecclesiae Iudicem praesidere.

^a Liberat. Diaconus
in Breniar. c. 18.

Meminit etiam earumdem litterarum & aliarum (ut diximus) Euagrius, qui de accusatione Ioannis Alexandrini Episcopi contra Acacium in oblato libello contenta agit; & quomodo Felix Papa, ut Romam ad dicendam causam idem Acacius mitteretur, a Zenone petierit, narrat, res omnes paucis complexus post refutatum Zachariam historicum rem tantam ambagibus obuoluentem; ait enim^b: Cum libelli a Ioanne Felice contra Acacium, quod contra Ecclesiae ritum cum Petro communicauerat, deq. alijs facinoribus ab eo contra canones admissis dati erant: mittuntur a Felice ad Zenonem Vitalis & Misenus Episcopi, ut eius auctoritate tum Concilium Chalcedonense firmaret, tum Petrus ut haereticus Episcopatu pelleretur, tum denique Acacius mitteretur ad ipsum Felicem, rationem de rebus, quas Ioannes, cuius mentionem saepe fecimus, ei obiectasset, redditurus. At priusquam Vitalis & Misenus venere ad Imperatorem, Cyrillus qui monachis, quos ἀκοιμίτης, hoc est, Insomnes, vocant, praerarat, mittit ad Felicem, quod eum, cum tam graui peccata contra veram fidem commissa essent, insimularet tarditatis.

QUAE PER
HANC LEGATIONEM
FELIX PAPA
PERFICIT VO-
LUIT.
^b Euagr. lib. 3.
cap. 18. 19. 20.

Felix igitur scribit ad Misenum, ut nihil ante moliretur, quam esset cum Cyrillo collocutus, & ab eo quid esset faciendum didicisset. Aliae praeterea litterae a Felice tum ad illos, tum ad Zenonem scriptae fuerunt, quibus eos non modo Concilij Chalcedonensis, verum etiam persecutionis in Africa regnante Theodorico excitatae, in memoriam redigeret.] haec Euagrius: ex quibus intelligis pariter, hoc anno postquam legati ab Vrbe recessissent, fuisse excitatae in Africa aduersus Catholicos persecutionem, de qua legatos iam profectos litteris admonisset: agemus de ea inferius, postquam quae reliqua sunt rerum gestarum anni huius Felicis Papae aduersus alios haereticos fuerimus profecuti: Quae vero Constantinopoli per legatos acta sint, suo loco dicentur inferius anno sequenti.

DE TEMPORIS
PERSECUTIONIS
IN AFRICA
CANAE ECCLESIAE.

Hoc itidem anno primo Felicis Romani Pontificis, in eadem quae est habita (ut dictum est) Romae Synodo, ab eodem Romano Pontifice danatus est Petrus Fullo, idemque dictus & Cnaphaeus, intrusus post eiectionem Calendionem Episcopus Antiochenus. Haec quidem hoc ipso anno facta esse, certum inde argumentum deducitur: quod cum in litteris de eiusdem Petri damnatione, mentio habeatur de Acacio adhuc praesidente Episcopo Constantinopolitanae Ecclesiae, quae tamen constat anno sequenti a Felice exauctoratum; affirmandum esse videtur, id factum hoc anno: nec dicere possumus eadem facta esse antea; cum haec ipsa non ab eius praedecessore Simplicio, sed a Felice Papa peracta esse noscatur, qui (ut vidimus) hoc anno sedere coepit. Magna profecto ista Romae habita Synodus dicenda est, in qua tanta sunt gesta: cui Rom. Pontifex praefuit Iudex, aduenit Alexandrinus Patriarcha actor, citatusque ex ea Constantinopolitanus Episcopus, & Antiochenus depositus sententiam danationis accepit.

PETRVS FVLLO
LO EPISCOPVS
ANTIOCH.
DAMNATVS
ROMAE.

Acturi igitur de Petri funestissimi haeresiarum damnatione hoc anno Romae in Concilio per Romanum Pontificem Felicem facta, quae antea praecesserunt in medium adducemus. Accidit autem, ut (quod dictum est) nefarius Petrus, quam occultasset in corde, repentina eruptione in conspectum omnium haeresim propalaret, nempe se non Eutyrianum esse tantum haereticum, sed & Apollinaristam atque Sabellianum: dum sacro Trifugio cani solito, in omnibus Orientis Ecclesijs, diuinitus hominibus impertito, quo dicitur, SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS IMMORTALIS, addidit iste in haec verba blasphemias

blasphemiam, QVI PASSVS ES PRO NOBIS, adscribens nimirum passionem sanctissimæ Trinitati: deq. his litteras scripsit ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum: Quo quidem portento edito, se primo detexit esse Eutyrianum, dum vnam in Christo affirmabat esse naturam: & cum diceret carnem de celo allatam, in Verbum esse conuersam, se esse docuit sectatorem Apollinaris: cum vero æque Patri, ac Filio, Spirituiq. sancto passionem coniungeret, plane Sabellianum se aperuit, asserens vnam tantum totius Trinitatis esse personam: sicq. maiori cumulo redderet proscriptum diu ante nefandum Theopaschitarum errorem, excitans & blasphemias Marcionis, Valentini, Manetis, & aliorum iam diu ante eiektorum hæreticorum.

Hæc autem vbi audierunt Orthodoxi Episcopi Orientales, horrescentes tot blasphemiarum inuolucrum instar serpentum mutuis spiris inter se inuicem glomerantium, continuo exclamauere. Sed & Acacius Episcopus Constantinopolitanus simulac ad se scriptam ab ipso Petro audiuit horrendam blasphemiam, quantumlibet eidem Petro non nihil studisset, tamen ad dementem hominem curandum, congregauit Constantinopoli Concilium Episcoporum, vbi ab omnibus insanus ille Petri damnatus fuit error. Meminit eiusdem quoque Synodi Constantinopoli ab Acacio celebratæ Felix Papa in posteriori epistola ad ipsum scripta. Extant adhuc & epistolæ a diuersis Episcopis ad eundem impostorem protinus datæ: & inter alias quam scripsit Antheon Episcopus Arseniotis in Aegypto, cuius est exordium: Multum valde angustiatum sum super te, frater honorandissime; quoniam per te magnum oritur scandalum, &c.] meminit de ipsius ad Acacium, quibus astruebat hæresim, litteris.

Scripsit etiam ad eundem Petrum Faustus Episcopus Apollonidis, necnon Pamphilus Episcopus Abydorum, aliàs Amidenorum, ab Acacio Episcopo Constantinopolitano, vt id faceret, persuasus: nam inter alia: Multa (inquit) tristitia repletus hæc tibi addo simul cum Acacio inducente me ad hoc ipsum, &c.] Sed & Asclepas Tralliarum Antistes id ipsum nauiter operatus est, scribens pariter ad eum epistolam, cuius est principium: Ecce, carissime, repletus est mundus scandalo, &c.] Acacius quoque, qui auctor illi extiterat reassumendæ sedis Antiochenæ, facti sero poenitens eundem Petrum grauissimis admonuit litteris, quæ sic incipiunt: Obstupuit cælum, & tremuit terra: mota sunt autem & fundamenta sanctæ Dei & Apostolicæ Ecclesiæ: luctus & ploratus apprehendit sacerdotes Christi in his quæ ego & sancta Synodus hic secundum Dei nutum congregata audiuius fieri a te, frater] & quæ sequuntur. Qui autem post epistolam subiiciuntur in codice anathematismi, non sunt ad Acacij epistolam spectantes, sed ad epistolam Quintiani Episcopi Asculani, vt præfert Vaticanum Latinum peruetus exemplar, in quo & dictæ epistolæ emendatiores leguntur, quam in secundo tomo Conciliorum, vbi editæ reperiuntur cum alijs ab Occidentalibus ad eundem datis.

Tantæ autem blasphemiarum tonitruus, qui Orientem feriendo concussit, non sine horrore in Occidente auditus est. Cum & Romanæ vrbs Felix Antistes super vniuersum gregem inuigilans his quantocyus occurrere festinavit, collectaq. Synodo nefandum damnauit errorem, scripsitq. ad eundem Petrum litteras, quibus eius singulas blasphemias confutauit: sed primo cum luctu ita exorditur: Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? &c.] in fine autem de collecta Synodo meminit verbis istis: Hæc tibi scripsi vna cum præsentis Synodo conueniens te coram Deo & sanctis Angelis, vt ea doceas, & nobiscum sentias, vt illibata fides nostra permaneat ad gloriam Dei.] Addidit & post has alias commonitorias litteras, vt idem Papa testatur in sententiæ libello aduersus eundem Petrum conscripto: sed cum has omnes despexisset, damnationis in eum sententiam irrogauit, vt suo loco dicemus.

At non Felix tantum in Occidente, sed (vt dictum est) & Quintianus magni nominis Asculanus Episcopus id ipsum præstitit scribens & admonens nefarium Petrum de illatis ab eo in Deum blasphemijs. est eius epistolæ exordium: Multifariam multisq. modis a veritate, carissime, declinasti, &c.] post multa autem duodecim apposuit anathematismos, qui sic se habent:

Omnis qui dicit vnam naturam Dei Verbi & carnis, non duas vnitas indiuisasque, damnetur.

Si quis confundit duas Christi naturas, dicens Deum passum carne, & non passum Christum carne, secundum Apostolum; damnetur.

Si quis

A Si quis impassibilem & immortalem Deum Verbum dicit conuersum in passionem & mortem, & non hoc reddit eius carni; damnetur.

Si quis nomen Trisagion, hoc est, ter sanctum, dicit propter nos crucifixum, & non Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum; damnetur.

Si quis post vocem ter sanctam, Deum dicit crucifixum propter nos, & non potius vnum Filium, cui in medio ter sanctæ vocis hymnus dicitur; damnetur.

Si quis hominem dicit qui pro nobis crucifixus est, siue Deum, diuidendo naturas, & non eas copulando in crucifixione eius; damnetur.

Si quis dicit duas personas, seu subsistentias, & non potius duas naturas in vnam personam & vnam subsistentiam concurrentes; damnetur.

Si quis alterius substantiæ dixerit carnem Domini a carne nostra, & non potius nobis consubstantialem absque peccato; damnetur.

Si quis Deum hominem, & non magis Deum & hominem dicit; damnetur.

Si quis dicit creatum Patris Verbum, & non magis eius carnem; damnetur.

Si quis dicit consubstantialem carnem Domini Deo & Patri, & non potius Deum Verbum; damnetur.

Si quis dicit sine mente & sine anima Dominum nostrum Iesum Christum, & pro ea habuisse diuinitatem, & ex hoc dicendum passum carne Deum, & non magis mentem cum anima rationali humanatum Deum Verbum, & impassibilem dicendum eundem diuinitate, humanitate vero passibilem; damnetur.] hæcenus Quintiani anathematismi.

Qui autem apud secundum tomum Conciliorum post hos duodecim sequuntur octo alij anathematismi, non sunt Quintiani Episcopi Asculani, sed Asclepiadis Trallensis Antistitis, vt apparet ex codice Vaticano: non enim plures quam duodecim fuerunt Quintiani anathematismi, de quibus ipse mox ista pergit dicere:

Has duodecim damnationes direxi tibi, vt metuens horum iudicia, recedas a tua callidissima nouitate: Sciens quia oportet nos sequi relationem sanctissimi Episcopi Constantinopolitanæ Ecclesiæ Procli: quomodo cum in Campum concurreret cum omni populo suo inundante pro terræmotu, eadē fluctuante ciuitate, & luctu ab omnibus emisso, repente puer in æra a quadā virtute eleuatus est, eiq. præceptū est, vt in Litania diceretur Trisagion, hoc est, Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis, miserere nobis. & hæc denunciare Episcopo iussus est, qui per tres horas stetit in tribunali circa pedes eiusdem Episcopi. & hoc narrauit puer. Et istam Litaniam facientibus, steterunt illi terrores. Sic itaque & tu Litaniam facito, & cessabit a te ira prolata: alioquin veniet super te Felicis Papæ nostri damnatio.

Custodiat autem Deus Mundum a scandalis nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.] hæcenus de his Quintiani epistola reddita ex codice Vaticano: quæ licet suo loco, eo anno quo acciderunt, fuerunt enarrata; ob prodigij excellentiam haud piguit ex eiusdem Quintiani epistola hic repetere. Sequebatur in codice post Quintiani litteras epistola Iustini Episcopi in Sicilia ad eundem Petrum blasphemum data, quæ incipit: Oportet armari militem aduersus hostem, &c.] vbi post nonnulla hanc salubrem admonitionem apponit: Quiesce ergo ab hac impietate sæuissima, non adicias scandalum, & non eris causa perditionis simplicium hominum: ne forte Pontifex noster Felix secundum canones te condemnet: & nihil tibi proderit dicenti: Ego bene hæc apposui, dum Crucifixum in voce Trisagion sum confessus, &c.]

Sed in eodem codice Vaticano extat epistola Flacciani Episcopi Rhodopensis hæcenus nusquam edita. Fuisse hic vnus videtur ex illis Episcopis qui ex Aegypto Romam cum Ioanne Alexandrino venerunt, atque Romano Concilio interfuerunt. habentur in ea nonnulla suo ipsius exordio, quomodo hic nefarius deceperit Acacium Constantinopolitanum Episcopum, vt restitueretur in sedem. Reddamus hic aliqua ex ea, ab ipso epistolæ initio inchoantes, quod est huiusmodi:

Venatores bestiarum iracundia non terrentur, neque sanguineis earum oculis perturbantur, sed potius ex aduerso prouocant eas qui confidunt in iaculis, quæ secum habere noscuntur: Et veritatis indagatores non metuunt Regum & Principum hæreticorum iracundias, nec qui inflammant in subuersionem oculos suos; sed accedunt ad eos viriliter, si quo modo possint ex ijs cibum Deo venari, cum faciunt furorem cessare eorum quem habent de mala conscientia, siquando sancto Spiritui reluctantur. Hirundo dum non præualet in hieme consistere, apprehendit ea loca vbi tranquillus aer est: & pij viri hæreticorum

EPISTOLA
FLACCIANI
EPISC. RHO-
DOPENSIS AD
PETRUM.

SYNODVS CON-
STANTINOP.
CONTRA PE-
TRVM CNA-
PHEVM.

a Habentur som-
2. Conil. in veteri
editione in exordio
Quintiæ Synodi, in
recentiori edit. in
Felicis Papa. ha-
bet easdem cita-
tus superius co-
dex Vaticanus.

3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ROMANA
SYNODVS IN
CAUSA PE-
TRICNAPHEI

b Extat apud
som. 2. Conil.

rum fluctus respicere non valentes, illuc confugiunt, vbi fides temperata consistit.] Præfa- tur ista Rhodopenis, quod in adeo horrenda tempestate, qua Oriens obriguisset algore perfidiæ, ipse Romam ad Apostolicæ sedis tranquillitatem instar hirundinis commigra- set. Sed quomodo ipse feram bestiam se appetere dicat, cuiusmodi eum exagitans inue- stiua demonstrat:

Quis est igitur qui procellas excitauit hæresum, nisi tu, qui sollicitasti aures Principis in- nocentis, & falsis litteris cor Pontificis erexisti, id est Acacij, vt ad communionem te sus- ciperet, dicendo: Non mihi fiat vltorius crucem apponere Trinitati, prædicando tantum Christum crucifixum. Cui enim non videatur errare sermo impudentiæ? Vbi ergo ex hoc declinās, remaneam non susceptus a vobis? Et vbi sunt viscera Christi ad Petrum?] sunt hæc verba olim scripta ab ipso Petro ad Acacium, cum se simulauit Catholicum esse, vt receptus in communionem ab ipso, sedem ex qua exciderat, recuperaret. Pergit vero B Flaccianus: Hæc & alia similia dicens, non audis baculum exactoris: institisti in proposito tuo, vniuersisq. errores distribuis. At enim cribratus es canonicè a Præsulibus nostris, id est, a Principe Apostolorum Petro, cui Dominus ait: Quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælo. At nec hoc meruisti, vt per dignam poenitentiam relaxeris, in te- metipsum statuens vt perseueres in hac damnatione: Sed in hac vita spem habes tantum- modo sperare in Principibus, vt redeas vbi digne eiectus es a sancta sede; ideoq. perfectius es miserabilior omnibus hominibus, tamquā minime desiderium habens ad Deum viuum & eius regnum cælorum. Verumtamen noli frustra puluere dealbari, quia irregulariter sacerdotij principatum arripuisti: neque inferis aduersus nos pie recteq. prædicātes, &c.] pergit ipse pluribus & quidem fortiter confutare eius blasphemias.

a Matth. 16.

PETRUS FVL-
LO DETEGI-
TVR ARIA-
NY.

Cum enim inter alia profiteretur Petrus præ omnibus hæreticis Arium detestari: osten- dit ipsum eadem sentire cum Ario: nam cum interdū excusando diceret, se non affirmare Trinitatem esse crucifixam, sed vnā ex personis eius, nempe Filium tantum; ad hæc ipse: Cur (inquit) abhorres Ariū, vt putes non quæ sunt illius sapere? Vbi apud te Consubstan- tialitas inuenitur, quæ apud illum nequaquā suscipitur? Dixisti enim: Vnū Trinitatis reor passibilem, sed non Patrem, nec Spiritum sanctum, sed Filium Dei. Ecce factus es Arianae hæreseos a temetipso conuictus, cum hoc Arius dixerit: Quia si passibilis est Filius, Pater vero non, quomodo consubstantialis?] Ad postremum vero post eruditam satis aduersus eum in longum productam disputationem hæc habet: Respice, vigila, ne permanes in iudicio Patrum: scis enim, quia neque Reges, neque potestates, neque principatus soluere te poterunt hoc vinculo, nisi conuictus relinquant temporalem dignitatem, sed easq. tam- quam Iob super sordes extra ciuitatem. Hæc est ad te mea salutatio secundum Deum in Christo circa te, non secundum homines.] hætenus ipse.

Porro scripta ista ab eo ad Petrum videtur epistola, cum iam ipse Petrus a Felice Papa damnatus esset: id enim significasse illis visus est verbis: Cribratus es canonicè a Patribus nostris, id est, a Principe Apostolorum, &c.] cum videlicet auditis adeo horrendis in Oc- cidente blasphemijs, simul cum Romano Pontifice qui collecti fuerunt Romæ Episcopi, aprum illum siluestrem diuinæ Scripturæ & sanctorum Patrum scriptis appetiuere, confo- dereq. illato in eum ab omnibus anathemate, obnitente in primis in eumdē ipso Romano Pontifice. Extat prolata in Petrum ipsum blasphemum Felicis Papæ sententia in dicta Romana Synodo quadragintaduorum Episcoporum hoc anno habita; quæ sic se habet:

b Extat tom. 1.
epist. decre. Rom.
Pont. & tom. 2.
Concil.

FELICIS PA-
PÆ SENTEN-
TIA DE DAM-
NATIONE PI-
TRI ANTI-
CHENI.
* Euangelistis

Quoniam pestiferis doctrinis imbutus, & impietate verborum, non curasti sequi præor- dinatos sanctos Patres, qui sedem beatæ memoriæ Ignatij gloriosi martyris ordinauerunt: E quo etiam cum sis indignus, nescio quemadmodum adeptus fueris principatum, & scele- ribus tuis profanis, impijsq. dogmatibus inferre putaueris Ecclesiæ Catholicæ nouita- tem, vt non propter nos Christum crucifixum dicas, sed passionem impassibili Deo ini- quissime intulisti, & immortalis Spiritui mortem apponere præsumpsisti: Nec exterritus es, quæ tibi a sanctis Euangelij* & Apostolis & viris probatissimis & beatissimis Patribus tradita sunt, sed callidis hæc commentis astruere, & sensum proprii languoris, & huius hæreseos scandalum simplicioribus inculcare, ita vt nec similis prioribus videatur hære- sibus, sed multipliciter potius hæc transcendat: Nec ambulare in veritate, nec nostris duabus epistolis aurem voluisti accommodare.] Vides duas præcessisse epistolas a Felice datas, præter alias ad eundem a prædecessoribus scriptas; & antequam sententiam in eum ferret, a Simplicio Papa antea condemnatum. Sed pergit:

Nunc

A Nunc igitur sum exorsus aduersus te proferre sententiā (magis autem Princeps Apo- storū Petrus, qui inter sanctorum Apostolorum præconia præco veridicus est) & non solum aduersus te, qui eius nomini non consentis, neque fidei parem te esse cognoscis, quoniam vltra modum ab eius intentione recta inuolabili fide deuiasti, sed etiam aduersus eos qui non erubescens Euangeliorum venerabiles characteres, neque horum sequacium Apostolorum perfectorumq. virorum doctorum sermones, inconstanti sententia, ini- quis traditionibus tuis incumbunt, ita vt malæ sectæ detestabiliter re vera sequantur amaritudinem, nec huiusmodi execrabilem auersantur impietatem. Dicimus ergo tibi, si- cut etiam illis: Quoniam dilexisti malitiam super benignitatem, iniquitatem magis quam loqui æquitatem: dilexisti omnia verba præcipitationis & linguam dolosam: propterea destruet te Deus in finem, non solum ab Antiochenæ Ecclesiæ sede, sed etiam ab omni ciuitate.

IVSTA PER-
CELLITVR
SENTENTIA
HÆRESIAR-
CHA.

a Psal. 51.

Etenim sit in te hæc fixa damnatio a me & ab his qui sub me constituti Episcopales sedes gubernare noscuntur, & Acacio Constantinopolitanæ Ecclesiæ pastore, & venera- bilibus Episcopis eius iuri subiectis, tamquam & ipsis minime consentientibus tuis com- mentis. Sic aliquando siquidem dixisti, Trinitatem propter nos crucifixam, & non Chri- stum: Aliquando vero immortalem Spiritum, Manichæi secutus errorem: Aliquando au- tem hæc fugiens, nostrorum sermonum pignoribus increpatus, Christum post immorta- lem Spiritum passionem sustinuisse dixisti, sicut Paulus Samosatenus & Nestorius, vnum Filium diidentes in dualitatem Filiorum. Et cum his* putasti non immorandum, ad pe- iora venisti, vt hymni, quos Cherubin cum tremore Trinitati incessanter emittunt, ad Trinitatem glorificandam non referantur; sed vt totus hymnus ad Filium deducatur, con- firmare volens sententiam velut cancrum serpentem, quam aduersus simplices extulisti: & hinc in omnium hæresum laqueos præcipitatus es, a veritate declinando, nec prædi- cando propter nos Christum crucifixum vnigenitum Dei Filium, qui in medio Patris & sancti Spiritus glorificatur.

DAMNATVS
AB OMNIBVS
PETRVS AN-
TIOCH.

* hic
QVOS SIT SE-
CVATVS HÆ-
RETICOS PE-
TRVS.

Quid enim hoc erit damnabilius, quam cum a vobis Pater & Spiritus sanctus fiat glo- riosus, calumnia Seraphin inferatur, quàm cum non Trinitatem glorificare credatur, cum dicit, Sanctus, sanctus, sanctus, sed solam personam? Quæ infernalis hæresis ita crudeliter, vt vos, inuerecunda fuit? Verumtamen adhuc in ista discurrentes nouitate, vsque ad fundamēta blasphemiarum Dei pertingitis: Filium Patrem & Spiritum sanctum dicentes, Sabellium sectamini, & confusionem inducitis, & Trinitatis confessionem pariter abne- gatis, in qua baptizati sumus & credimus & fatemur. Qui ergo non lugeat talia dicentes de sancta & inuolabili Trinitate? Hoc mihi valde conuenit allegare, & planctum sufficienter effundere, cum in hoc simplicium animæ fuerint captiuatæ, quæ tam rem impiam diuul- gauerunt: quos etiam extraneos iudicamus a recta fide, Ecclesiæq. Catholica, & commu- nione gloriosissimi nostri Principis Petri, qui b clauis regni cælorum a nostro Salvatore b Matth. 16. percepit.

BLASPHE-
MIA ADIB-
CTA HYMNO.

Qui ergo voluerint esse communicatores Apostoli, eius quoque doctrinam sequantur, docendo & credendo Christum propter nos crucifixum, neque eum negando sicut Petrus, qui nuper damnatus est, eo quod prauè & nefarie in hymno Trifagion nouiter introdu- xit, Qui crucifixus est propter nos. Scientes quia non Trinitatem crucifixam ab Apo- stolis accepistis, neque Patrem, neque Spiritum sanctum, nisi carnem Christi, Filium Dei vni- genitum solum. Igitur fugite ab huiusmodi communionem sacrilega, & ero vester socius at- que communicator, & vos quoque mei, peste dolosa a vestra rectitudine præcul expulsa. Custodite, Christi discipuli, mei autem filij, traditiones, quas a sacris voluminibus accepi- stis.] hætenus excommunicationis in Petrum & eius sectatores sententia missa in Orientem.

Adiecit his litteras Felix Papa ad Zenonem Imperatorem, monens eū vt caueat a com- munionem Petri iam iudicio Ecclesiastico condemnati. ipsæ autem sic se habent c, vt in re- seria Romanum Pontificem decuit:

c Fel. epist. 3.
tom. 1. epist.
Rom. Pont.

Conuenit, tuæ clementiæ rerum ordinem nunciare gestarum pro tranquillitate Impe- rij serenitatis tuæ. Et oro suscipias precem meam, ac si ipse præsens essem benignis au- ribus tuis, vt Christianissimus Imperator; & nequaquam arbitretur pietas tua illum pu- ro vos corde diligere, quicumque te pacem cum Deo habere non vult. Quoniam vero fideli mente credidisti, nec ambigis, & temporalis solij potestatem & æternæ vitæ re- tributionem superno ex momento pendere: per nostram etiam paruitatem, dignare su-

FELIX PAPA
EXCITAT ZB
NONEM GON-
TRA PETRUM

a Matth. 16.

b Matth. 16.
PETRI CON-
FESSIONE FI-
DES STABI-
LITA.

c Hebr. 8.

DE BLASPH-
MIA TRISA-
GIO ADDI-
TA.

d Matth. 16.

e 1. Corin. 2.

* lancinaue-
runt

* Aethinum
HORTATVR
FELIX ZE-
NONEM, VT
PETRYM PEL-
LAT.

scipere venerabilem ac diuinam beatissimi Petri confessionem, Apostolorum scilicet Prin-
cipis, cui & Regni clauis a Salvatore tradita sunt: qui etiam praeprabit Christia-
nissimo Imperio vestro locum in caelo cum sanctis Angelis: quiq. immutabilem & im-
maculatam fidem in Dominum nostrum Iesum Christum Dei Filium vnigenitum primus
exponens, a Salvatore ipso beatus dictus est. Nam cum ipse dixisset ad Dominum: Tu
es Christus Filius Dei viui: ab ipso audire meruit: Beatus es Simon Bariona, quia caro &
sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus qui in caelis est: & super istam confessionem aedi-
ficabo Ecclesiam meam, & portae inferi non praeualebunt aduersus eam.

Cum ergo Saluator dixerit, quod portae inferi non praeualebunt aduersus ipsius Eccle-
siam, vt ab ea ipsius denominationem tollant, quae dicitur Christus Iesus & Dei omnipo-
tentis Filius: Petrus Fullo primogenitus & diaboli filius, qui sanctae Antiochenae Ecclesiae
indignissime se ingessit, sanctamq. sedem Pontificatus Ignatij martyris polluit, qui Petri
dextera Episcopus ordinatus est, Eustathijq. confessoris ac praesidentis trecentorum de-
cem & octo Patrum qui in Nicaea conuenerunt, ausus est dicere, non oportere Christum
etiam Dei Filium nominare secundum diuinam Saluatoris sanctionem & traditionem di-
uinarum Scripturarum, Patrumq. expositionem, sed vnum de Trinitate passionem pro
nobis pertulisse in substantia Deitatis, iuxta Arij, Apollinaris, Eunomijq. blasphemiam,
volens hac voce euacuare salutarem Domini incarnationem, secundum quam Christus
& passionem subiit (dicitur enim vnus ex nobis, qui Abrahae semen apprehendit) Au-
gere quoque Deorum pluralitatem nititur: quippe sensus eius tres introducit Deos, vnum
mortuum, duos viuentes. Soluit etiam Consubstantialis nomen, sacrasq. abijcit Syno-
dos Nicenam, Constantinopolitanam, & Chalcedonensem: sanctam quoque Mariam Vir-
ginem nequaquam admittere deprehenditur: Si enim non ex ea Verbum incarnatum ho-
mo factum est: quae necessitas Virginis? & quare ad eam Gabriel: Quod ex te nascetur san-
ctum vocabitur Filius Dei, & dabit illi Dominus Deus sedem Dauid Patris eius?

Post haec autem omnia impia, & blasphemiae suae praesumpta, & deprauationem Trifa-
giae deprecationis, cum illi addere voluit: Qui crucifixus est pro nobis: multa inconue-
nientia effecit, multumq. a nobis & in Christo dilectis fratribus nostris qui in Oriente
sunt, & a venerabili Acacio vestrae regalis & a Deo amatae ciuitatis Archiepiscopo admo-
nitus, conuerti noluit. Quapropter nunc sancta Dei Ecclesia maternis te vocibus, vtpo-
te ad excellentem eius filium alloqui non cessat: O a Christo amate Imperator, mea ve-
nerabilitatis vinculum, in quo multitudines Fidelium constringuntur, dissolui non per-
mittas, Domini autem Christi & vnigeniti Filij Dei laudationem transgredi non permit-
tas, quae & vestram ciuitatem periclitantem saluauit: sed tamquam Angelorum traditio-
nem indeprauatam conserua, & Petrum Arianae superstitionis sequacem ab Ecclesia An-
tiochena expelle.

Qua ex causa Petrus scidit vestem meam desuper contextam? Deus & Pater mandauit
Principi Apostolorum, quid vocarent Filium. Eius vnigenitus Filius in confessione primi
Apostolorum fundauit me. Sanctus Spiritus quotidie testatur mihi dicens: Non iudi-
ca te scire aliquid, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. Si autem inimici, increduli,
insidiatores qui extra vitam sunt, & qui vnigenitum Filium Dei mactauerunt, lapidau-
erunt, & ligno crucis affixerunt, vestem suam non diuiserunt; & Petrus fidei meae vestem
dirupit? Portae inferi non praeualuerunt aduersus me; & Petrus tentat meos muros
demoliri?

Ego, piissime Imperator, te de Imperio expulsus rursus introduxi, & malignos & in-
obedientes meis diuinis dogmatibus dedi pro sepultura tua, viam quoque potentiae aperui
ante te, inimicos tuos percussi vna cum iniquo eorum dogmate, antiquam potentiam ex-
quisiui tibi a Deo in altis regnante, ex quo & regnare sumpsi.

Respice ad praedecefforem tuum piissimum Imperatorem Marcianum, & illius fidem li-
benter amplectere: Haereticam tyrannidem Petri quam citissime eradica: Valentini & Eu-
tychetis discipulum expelle & a ciuitate simul & Ecclesiastico regimine, & a dignitate hie-
rarchica delectum esse sancito.

Conspice, sanctissime fili & Imperator inuictissime, qualis in Chalcedonensi Synodo
indubitabilis defensor fuit, & quibus expugnauit Eutychem, & diuulgationes ha-
reticae doctrinae Petri expeditas. Hac legat sancta Dei Apostolica & Catholica Eccle-
sia, vt ab ipsa propter praedictas causas depositum ad communionem non suscipias, sed
per

Aper diuinos apices vestrae serenitatis ab Antiochia confinio propellite. Pro ipso au-
tem constituite virum operibus sacerdotium ornantem, custodemq. diligentem sanctae
Chalcedonensis Synodi, & eorum quae in ea firmata sunt. Omnipotens Deus custo-
diat vestram potentiam in pace semper.] haecenus Felix Papa ad Zenonem Imperato-
rem hoc quidem anno (vt dictum est) cum adhuc non esset Acacius ab Apostolica se-
dis communionem reiectus, quod fieri contigit anno sequenti. Cur vero de restitutione
Calcedionis nihil penitus Felix agat; puto quidem rem interim dissimulatam fuisse, quod
ille, licet per calumniam, vna cum alijs maiestatis crimine factus reus, digno (vt appare-
bat) praetextu fuisset expulsus.

Ad haec autem omnia de Petro hoc anno sub Felice Papa conficienda, plures Synodi
habitae esse noscuntur Actiones, in quibus primo scriptae fuerint litterae admonitionis ad
Petrum: in dicta enim ad eum data tunc epistola de Synodo ea de causa congregata mentio
habetur, post quam aliae securae sunt eiusdem Pontificis ad Petrum ipsum litterae cum
iterum admonentis. Postremo vero illa celebrata est Actio, in qua recitata nuper est in
Petrum lata sententia: diutius enim detenti Romae ea de causa Episcopi fuere: nisi ve-
limus dicere ad aliam Synodum iterum eos vocatos Romam eodem anno fuisse. Quae au-
tem Antiochia inter haec acta sint, in compendio nuper citato ista leguntur: Dum Aca-
cij scripta legeremus, quae de Petro & Ioanne Antiochenis ad Papam miserat; excessus
Acacij etiam in hac causa grauissima deprehenditur.

Denique memoratus Petrus Ioannem quemdam presbyterum ordinauit Apameae
Episcopum; a quibus non receptus, venit Antiochiam, & Petrum Episcopatus sui pel-
lit auctorem, & inuadit eius Ecclesiam: quos simul iterum damnatos dicit Acacius, pe-
tens ab Apostolica sede, vt si ad eam forte confugerent, nec visu dignos haberet: sed
si fortasse iam aliquam indulgentiam impetrassent, irritam esse debere, nec eorum poe-
nitentiam recipendam esse. Quod cum factus Ioannes Alexandrinus Episcopus relegis-
set, tacere non potuit; quod illum Ioannem, quem Acacius damnauerat cum Petro, &
sine remedio poenitentiae fecit ab Apostolica sede damnari, post tot damnationes Ty-
riorum miserat Ecclesiae praesidere.] haec ibi; quae gesta esse ante decretam in Romano Con-
cilio legationem, auctor ostendit. Habet haec etiam de damnatione Petri atque Ioannis
Antiochenorum intrusorum Antistitem, deq. Acacio promouente ad Tyriae Ecclesiae
Episcopatum eundem Ioannem, Liberatus Diaconus: eademq. exacte explicata habentur
in litteris Felicis Papae anno sequenti datis ad clericos & Archimandritas Constans-
tinopolitanos, vbi etiam legitur, Ioannis ordinationem in Episcopum Tyri factam esse ab
Acacio anno sequenti, cum de ipso ceceptum esset Romae agitari iudicium. Quae autem haec
secuta fuerint, dicemus suo loco. Iam vero in Occidentem clamor persecutionis in Afri-
ca excitatae nos reuocat.

Hoc enim anno, qui secundus numeratur ab eo tempore, quo de ventura persecutione
in Ecclesiam Africanam ostensa sunt recitatae superius diuinae praedictiones, cepta est
eadem prouincia dire ab Hunerico Vuandaloru Rege exagitari: quod & data a Felice Pa-
pa hoc anno (vt vidimus) litterae ad Zenonem Imperatorem significant. Quae igitur hoc
anno, quaeve sequenti gesta sint, ex Victore, qui aderat, prosequemur: sic enim exordi-
tur: Censet primo tyrannus iussione terribili, vt nemo in eius Palatio militaret, neque
publicas ageret actiones, nisi se Arianum fecisset. Quorum ingens numerus, ne fidem per-
deret, militiam temporalem abiecit. Quos postea domibus proiectos, omniq. substantia
spoliatos, in insulas Siciliam & Sardiniam relegauit.

Quodam tempore statuere per totam Africam festinauit; vt nostrorum Episcoporu de-
functorum fiscus sibi substantiam vendicaret: qui autem defuncto succedere poterat, non
ante ordinaretur, nisi fisco regali quingentos solidos obrulisset. Sed hoc aedificium vbi
construere nisus est diabolus, statim illud destruere dignatus est Christus.

Suggererunt ei domestici sui dicentes: Si istud firmaverit praecipio vestra, nostri Epi-
scopi in partibus Thraciae & alijs regionibus constituti peiora incipient pati.] Quod igitur
haec ipsi via praclusa esset; ne quid contra ius fasq. in Episcopos Catholicos agere videre-
tur, quibus permotus Zeno Imperator eadem in sibi subditos Arianos Episcopos irroga-
re potuisset; alijs dignis sibi visis praetextibus & iustis apparentibus causis persecutionem
adornare conatus est, nimirum inquirere dirissimis quaestionibus si quae reperire posset
crimina Episcoporum. sed qua id arte quaesierit, ex eodem Victore audi:

PLVRES SY-
NODI ROM.
ACTIONES.

* Etenim
DE ACACIO
RECIPIENTE
ET PROMO-
VENTE QUOS
DAMNAUIT.

a Liberat. Dia-
con. Breuiar.
cap. 18.
b Felix. epist. 4.

PERSECUTIO
IN ECCLESIA
AFRICANA.

c Victor de p[er]s[ecutione]
secut. Vuandal[orum]
lor. lib. 2.

* Quo eodem
* vendicasset
* SPOLIA EPI-
SCOPORVM
VVANDALI-
CVS FISCVS
RAPIT.

ENORMIS ET DIRA QUAE-STIO DE SACRIS VIRGINIBUS.

VI 222. MOI I. 2201.

FELIX EPISC. PARALYTICVS COGITVR SVBIRE EXILIUM.

ORTHODOXORVM PLVRIMORVM EXILIUM.

CHRYSTO-LOGVS.

CHRISTIANAE FEMINAE EGREGIVM EXEMPLVM.

Exod. 15.

* inuenit CONFESSORES ANGVSTIA-TI ARCTO CARCERE.

Præcepit (inquit) deinde sacras virgines congregari, dirigens Vuandalos cum suæ gen- tis obstetricibus ad inspicienda & contrestanda contra iura verecundiæ verecunda pudoris, vbi nec matres aderant, nec aliqua matronarum: quas cremantes graui suspendio, atque ingentia pondera pedibus alligantes, laminas ferri ignitas dorso, ventri, mamillis, & lateribus apponebant. quibus inter supplicia dicebatur: Dicite quomodo Episcopi vobiscum concubant & clerici vestri. Quarum acerbitate poenarum plurimas tunc scimus extinctas esse: aliæ quæ remanserunt, cutibus arescentibus, factæ sunt curuæ. Nitebatur enim semitam inuenire, per cuius aditum publicam, sicut fecit, faceret persecutionem. Et ita faciens, nullo modo inuestigare potuit, quomodo Christi Ecclesiam macularet. Cum igitur nihil inuentum esset, vnde hac ex causa persecutionem posset inferre, nec quiescere valeret animo, quem furor & crudelitas assiduis stimulis ad cladem Orthodoxorum impellerent; iam vi agere cœpit, quod iure explere quomodo posset non inuenit; sicq. B persecutionem auspicatur acerbam satis, quam Victor cernens lugubri profecutus est stylo, cum ait:

Quibus autem prosequar fluminibus lacrymarum, quando Episcopos, presbyteros, diaconos, & alia Ecclesiæ membra, id est, quatuor millia nongenta sexaginta sex in exilium eremi destinavit? in quibus erant podagri quamplurimi, alij propter ætatem annorum lumine temporali priuati. In quorum numero beatus Felix Abdiritanus Episcopus habens iam in Episcopatu quadragintaquatuor annos, qui paralysis morbo percussus nec sentiebat quicquam, nec penitus loquebatur. De quo nos maxime cogitantes, quod non posset iumento portari, vt a suis Rex peteretur, vt saltem eum propere moriturum Carthagini esse iussisset, quod ad exilium nulla posset ratione perducere. Cui ita fertur tyrannus cum furore dixisse: Si animali sedere non potest, iungantur boues indomiti, qui cum colligatis funibus trahentes perducant vbi ego præcepi. Quem ex transuerso super burdonem victum, quasi quemdam ligni truncum toto itinere portabamus.

Congregantur vniuersi in Siccensem & Larensem ciuitates, vt illuc occurrentes Mauri sibi traditos ad eremum perduxissent. Superuenientes igitur Comites duo subtilitate dambili blandis sermonibus cum Dei confessoribus agere cœperunt: Quid vobis (inquiunt) videtur, vt ita pertinaces sitis, vt domini nostri præceptis minime obtemperetis, qui esse poteritis in conspectu Regis honorabiles, si eius festinetis facere voluntatem? Statim illis clamantibus & dicentibus ingenti vociferatione: Christiani sumus, Catholici sumus, Trinitatem vnum Deum inuolabilem confitemur: includuntur grauiori quidem, sed adhuc latiori custodia, vbi nobis copia dabatur & introire, & verbum admonitionis fratribus facere, & diuina mysteria celebrare. Ibi & infantuli fuere quamplurimi, quos D genitricibus materno sequebantur affectu, aliæ gaudentes, aliæ retrahentes: aliæ gaudebant se martyres peperisse, aliæ morituros diluio rebaptizationis nitebantur a confessione fidei reuocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinavit in terram. Nam quædam quid tunc fecerit anus, breuiter referre delectat.

Dum iter ageremus cum Dei exercitu comitantes, & forte magis noctibus promoueremur propter Solis ardorem: conspicimus mulierculam sacculum & alia vestimenta portantem, manu infantulum vna tenentem, atque his sermonibus consolantem: Curre, domine meus: Vide vniuersos sanctos, quomodo pergunt & festinant hilares ad coronas? Quam cum nos increparemus, quod importuna videretur, aut viris pro sexu iungi, aut exercitui Christi sociari. Respondit: Benedicite, & orate pro me, & pro isto nepotulo E meo: quia etsi peccatrix, filia sum quondam Zuritanæ ciuitatis Episcopi. Cui nos: Et qua ratione de tam longo itinere huc pergere demonstratis? Quæ respondit: Cum hoc seruo vestro paruulo ad exilium pergo, ne inueniat eum solum inimicus, & a via veritatis reuocet ad mortem. Ad hæc verba repleti lacrymis, nihil dicere valuimus, nisi vt voluntas fieret Dei,

Sed vbi aduersarius, qui iam forte dicebat: Participabor spolia, replebo animam meam, interficiam gladio meo, dominabitur manus mea: nullum potuit occupare: incurrit * angusta & terribilissima loca, in quorum conclauius Dei exercitum coarctaret. Tunc eis etiam visitationis humanæ negata consolatio. Punjuntur & custodes fustibus, & grauiet affliguntur. Iactantur confessores Christi super inuicem, angustia coarctante, vnus super alium, vt agmina locustarum, & (vt prope dicitur) vt grana pretiosissima frumentorum.

A torum. In qua constipatione secedendi ad naturale officium nulla ratio sinebat loci: sed & stercora & vrinam, vrgente necessitate, ibidem faciebant, vt ille tunc foetor & horror vniuersa poenarum genera superaret. Ad quos aliquando, dantes ingentia munera Mauris, dormientibus Vuandalis, vix clam admissi sumus intrare. Qui introeuntes velut in gurgite luti vsque ad genua cœpimus mergi; illic tunc Hieremiæ videntes fuisse completum: a Hierem. Thren. 4. Qui nutriti sunt in croceis, amplexati sunt stercora sua.

Quid multa? præcepti sunt, vndique perstreptentibus Mauris, ad iter, vbi destinati sunt, præparari*. Exeuntes itaque die Dominica, linita habentes stercoribus vestimenta, facies simul & capita, a Mauris tamen crudeliter minabantur, hymnum cum exultatione Domino decantantes: Hæc b est gloria omnibus sanctis eius. Aderat enim ibi tunc beatus Pontifex Cyprianus Vnizibirensis Episcopus consolator egregius, qui singulos pio & paterno fouebat affectu * non sine fluminibus currentium lacrymarum, paratus pro fratribus animam ponere, & se vltroneum, si dimitteretur, talibus passionibus dare: qui totum quod habuit egentibus fratribus in illa tunc necessitate expendit. Quærebat enim occasionem, qualiter confessoribus sociaretur ipse animo & virtute confessor: qui postea per multos agones & squalores carceris ad exilium, quod desiderabat, cum exultatione perrexit.

Quantæ tunc multitudines de diuersis regionibus & ciuitatibus ad visendos Dei martyres occurrerent populorum, testantur viæ vel semitæ, quæ cum agmina venientium nequaquam caperent, per vertices montium & ima vallium concurrens turba Fidelium inestimabilis descendebat, cereos manibus gestantes, suosq. infantulos vestigijs martyrum proijcientes, ista clamabant: Quibus nos miseros relinquitis, dum pergitis ad coronas?

C Qui hos baptizaturi sunt paruulos fontibus aquæ perennis? Qui nobis poenitentia munus allaturi sunt, & reconciliationis indulgentia obstrictos peccatorum vinculis soluturi? quia vobis dictum est c: Quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælis. Qui nos solemnibus orationibus sepulturi sunt morientes? A quibus diuini sacrificij ritus adhibendus est consuetus?] hæc fuerunt ex præcordijs erumpentes piorum querelæ; quibus intelligis quæ essent munia sacerdotum, & perseuerans in tot angustijs in sacris obsecrandis ac ministrandis Ecclesiæ sacramentis traditio accepta a maioribus, & in posteros iugiter propagata: quibus infelicissimos fugilles nostri temporis Nouatores.

In his vocibus (subdit Victor) & lacrymis nullus iam pergere admissus est consolator; sed arctabatur multitudo ad currendum, vt vbi cannaua erat præparata, laboriosam caperet mansionem. Qui cum senes deficerent & alij forte etsi iuuenes delicati, cœperunt D hastilium cuspidibus ad currendum & lapidibus tundi: vnde magis deficientes, amplius lassabantur. Post vero imperatum est Mauris, vt eos qui ambulare non poterant, ligatis pedibus, vt cadauera animalis mortui traherent per dura & aspera lapidum loca: vbi primo vestimenta, postea membra singula carpebantur: quibus per gladios acutos petrarum huic caput conterebatur, alij latera findebantur, & ita inter manus trahentium spiritum exhalabant. quorum numerum nequaquam valuimus colligere, multitudine coercente. Exaltatur tamen per totum aggerem publicum vilis sepultura sanctorum loquentibus tumulis.

Reliqui habiliores ad solitudinis loca perueniunt: in quibus collocati, hordeum ad vescendum vt iumenta accipiunt. Vbi etiam venenatorum animalium atque scorpionum tanta dicitur esse multitudo, vt ignorantibus incredibilis videatur: quæ solo flatu E etiam procul positus veneni virus infundat. Ab scorprij autem percussu nullum dicunt aliquando euasisse. Quorum feritas virulenta, vsque ad præsens tempus, Christo defendente, nullum feruorum eius nocuisse docetur. Sed cum illic alerentur ordeaceis granis, postea & hoc ablatum est; quasi non poterat Deus, qui pluerat patribus manna, pascere & nunc tali exilio mancipatos.

Cogitat acriora aduersus Ecclesiam Dei, vt qui membra aliqua absciderat, totum laniando perderet corpus. Nam die Ascensionis Domini, legatus Zenonis Imperatoris, Regina præfente, legendum in media ecclesia Episcopo Eugenio dirigit præceptum, quod etiam vniuersæ Africæ veredis currentibus destinavit:

Rex Hunericus Vuandalorum & Alanorum vniuersis Episcopis Homousianis. Non semel, sed sæpius constat esse prohibitum, vt in sortibus Vuandalorum sacerdotes vestri conuentus minime celebrarent, ne sua seductione animas subuerterent Christianas. Quam

a Hierem. Thren. 4.

* properare

b Psal. 149. DE CYPRIANO EPISCOPO CONFESSORE. * affatu

DIGNAE QUAE RELAB OC-CURRENTIUM POPVLORVM.

c Matib. 16.

CRVDELITAS IN LASSONA MAVRIS ADMISSA.

DVRVM EXILIVM ORTHODOXORVM.

EDICTVM DE DISPVTTATIONE FACIENDA.

rem spernentes plurimi reperti sunt contra interdictum Missas in fortibus Vuandalorum A
egisse, asserentes se integram regulam Christianæ fidei tenere. Et quia in prouincijs a Deo
nobis concessis scandalū esse nolumus: ideo Dei prouidentia cum consensu sanctorum Epi-
scoporum nostrorum hoc nos statuisse cognoscite: vt ad diem Kalendarum Februariarum
proxime futurarum, omnia inexcusatione formidinis, omnes Carthaginem veniatis, vt de
ratione fidei cum nostris venerabilibus Episcopis possitis inire conueniam, & de fide Ho-
mouianorum, quam defenditis, de diuinis Scripturis proprie approbetis: quo possit agno-
sci, si integram fidem teneatis.

Huius autem edicti tenorem vniuersis Episcopis tuis per vniuersam Africam constitutis
diximus. Data sub die XIII. Kalendas Iunias, anno septimo Hunerici.] est hic ipse an-
nus. hæc sunt de futura collatione Hunerici mandata fiducia habentis defecturos omnino
Catholicos ab ea quam ipse exigebat probatione, nempe vt ex diuina Scriptura vocē Con-
substantialitatis probare possent, quam certo sciret testificatione suorum Episcoporum in
diuinis Scripturis expressam minime reperiri: sicq. patefacta fouea videretur, qua vel Ca-
tholici fidem quam non probarent ex diuinis Scripturis desererent: vel si perstarent in sen-
tentia, oblata iusta videri posset occasio omnes Episcopos Orthodoxos ab Africa expel-
lendi. Quæ autem postea secuta fuerint, & quomodo hæc a pijs accepta, subdit sic Victor:

Cognoscentibus igitur qui aderamus, simulq. legentibus, contrita sunt extemplo cor-
da nostra, & contenebrati sunt oculi nostri, & vere tunc dies a festi nostri conuersi sunt in
luctum, & canticum in lamentationem, dum edicti tenor indicaret futuræ persecutionis fu-
rorem. Et præsertim vbi dixit: In prouincijs nostris a Deo nobis concessis scandalum esse
nolumus. quasi diceret: In prouincijs nostris Catholicos esse nolumus. Tractatum est
quid fieret. Nullum inuenit remedium imminens calamitas, nisi a sancto Eugenio rationa-
bilis (si cor barbarum emolliretur) Suggestenda daretur tali textu conscripta:

Quoties animæ vel vitæ æternæ ac fidei Christianæ causa tractatur, intrepide (sicut re-
galis prouidentia compromisit) necesse est quod competit suggeratur. Nuper potestas re-
gia per Vuitaredum Notarium paruitatem meam admonere dignata est, qui nobis de me-
rito ac religione fidei præceptum eius in ecclesia, præfente clero & plebe, recensuit: Ex cu-
ius tenore cognouimus ad omnes Coepiscopos meos præceptum regium similiter emanasse,
vt die constituta pro disputatione fidei veniatur. Quod nos venerabiliter accepisse
suggessimus: debere etiam transmarinarum omnium partium, qui nobis sunt in vna reli-
gione vel communionem consortes, agnoscere: quia vbique regno eius obtemperant vni-
uersi; maxime quod totius mundi causa est, non specialis prouinciarum Africanarum tan-
tummodo. Et quia secundo responso suggerendum me promisi oblaturum; merito sup-
pliciter peto magnificentiam tuam, vt ad domini & clementissimi Regis aures memora-
tam suggestionem meam perferre digneris; quo eius clementia dignanter agnoscat, nos
disputationem legis cum adiutorio Dei nullatenus declinare vel fugere, sed sine vniuersi-
tatis assensu nos non debere asserendæ fidei nostræ causas assumere. Quod petimus, vt be-
nignitate qua tantus est, & iustitia sapientiæ suæ dignetur annuere. Data ab Eugenio
Episcopo Ecclesiæ Catholicæ Carthaginis.

Sed cum hæc suggestio a beato Eugenio offerretur; ille iam qui conceperat dolorem,
vrgebatur iniquitatem grauius parturire: & ita sancto viro Episcopo Eugenio per Oba-
dum Præpositum regni sui mandasse videtur: Subde mihi vniuersum Orbem terrarum; &
sub potestate mea vniuersus mundus redigatur: & facio, o Eugeni, quod dicis. Ad quod
beatus Eugenus respondit vt potuit: Quod rationem (inquit) non habet, dici non de-
bit: sic est hoc, quomodo si dicatur homini, vt per aera feratur & volitet, quod moris
non est humanæ naturæ. Dixi enim: Si nostram fidem, quæ vna & vera est, potestas Re-
gis cognoscere desiderat, mittat ad amicos suos: scribam & ego fratribus meis, vt veniant
Coepiscopi mei, qui vobis nobiscum communem fidem nostram valeant demonstrare; &
præcipue Ecclesia Romana, quæ caput est omnium Ecclesiarum.

Ad hæc Obadus: Ergo tu & dominus meus Rex similes estis? Eugenus Episcopus
dixit: Ego non sum similis Regis; sed dixi: Si veram cognoscere desiderat fidem, scribat
amicis suis, vt dirigant nostros Catholicos Episcopos; & ego scribo Coepiscopis meis,
quia Catholicæ vniuersæ vna est cura.] haud quidem hæc inepte Eugenus: siquidem qui
Romano præerant Imperio Principes, erant Hunerico cedere iuncti, Odoacer in Occidente,
idemq. vt ille Arianus, & Zeno in Oriente in Catholicos parum quis. Sed subdit Victor:
Hæc

QVO TENDE-
BAT HVNERI
CI DOLVS.

a Tob. 2.
MAERENT CA
THOLICI.

b. EUGENII
LIBELLVS
AD HVNE-
RICVM.

EVGHESTIO
EUGENII E-
PISC. CAR-
THAGIN.

b Psal. 7.
HVNERICVS
S. EUGENIUM
PERIDET.

et HVN-
ERICVS
METATVS
METATVS

A Hæc agebat Eugenius, non quia deessent in Africa qui aduersariorum obiecta refelle-
rent, sed vt illi venissent qui alieni ab eorum dominatu maiorem fiduciam libertatis ha-
berent, pariterq. oppressionis nostræ calumnias vniuersis terris & populis nunciarent. Ille
autem qui necebat dolos, audire noluit rationem, agens argumentationibus crebris, vt
quoscumque Episcoporum audierat eruditos, varijs insectationibus agiraret. Iam ad exi-
lium Vibianensem secundo Donatianum, impositis centum quinquaginta fustibus, mise-
rat Episcopum, necnon & Sufetulensem Præsidium, virum satis acutum: tunc & venera-
biles Mansuetum, Germanum, Fuscum, & multos alios fustigauit.

Dum hæc geruntur, imperat vt cum nostræ religionis viris illorum mensam nullus com-
munem haberet, neque cum Catholicis omnino vescerentur. Quæ res non ipsis aliquod
præstitit beneficium, sed nobis maximum contulit lucrum. Nam si sermo eorum (dicens
te Apostolo^a) sicut cancer consuevit serpere; quanto magis communis mensa ciborum po-
terit inquinare? cum dicat Apostolus^b: Cum nefarijs nec cibum habere communem.]
hucusque Victor res præsentis anni sua historia est profecutus: quæ vero sequitur subinfer-
re, sequenti anno contigisse noscuntur, nosq. suo ea loco reddemus.

IESV CHRISTI
ANNVS
484.

FELICIS PAP.
ANNVS
2.

ZENONIS IMP. 11.
ODOACR. REG. 9.

I Am voluitur annus Domini quadringentesimus octogesimusquartus, duobus notatus
Consulibus, Theodorico Gothorū Rege, atque Venantio. Meruit barbarus Rex ob de-
bellatos Imperij perduelles (vt dictum est superius) non triumphū tantum atque equestrem
statuam, sed & Consulatum, immo & adoptionem Imperatoris, vt gestarum rerum scripto-
res^c affirmant: quin insuper euexit illum Zeno in spem Occidentalis Imperij potiundi.
Ita plane Imperator imbellis ad turbas in Ecclesia concitandas tantummodo comparatus,
dum rebelles deprimit, barbarum Regem plurimis officijs demeretur; cuius ope suffultus,
nec Deum^d timere, nec homines reuereri curauit. Etenim hoc anno eo audaciæ scelera-
tus progressus est, vt cum religione ius quoque gentium violaret. Quomodo autem id ac-
ciderit, iam enarrare pergamus.

Cum enim duo Episcopi Vitalis atque Misenus Apostolicæ sedis legatione fungentes,
ab ipso Felice Romano Pontifice missi, Constantinopolim peruenissent: perinde ac si non
ad regiam ciuitatem, neque ad Christianum Imperatorem se contulissent, sed in siluarum
D recessibus incidissent in grassatores; continuo tenti, scriptis, quæ ferebant, exuti, atque car-
ceri mancipati sunt: missi namque, loco accurrentis cum facibus cleri, hastati satellites: fuit
pro cantu psalmodiarum sonitus catenarum, loco acclamationum iurgia atque blasphemiarum,
pro osculis sputa, pro salutatione repensæ sunt contumeliæ; ac denique pro ecclesia, in
quam primo deduci solerent, tetrus paratus est carcer. Eiusmodi plane esse solent opera
hæreticorum, vt omnia vi metuq. agant, nulloq. charitatis symbolo pacifve cum pijs,
sed fustibus, gladijs, atque carceribus tractent. Innouata vidit hoc anno Macedoniana
tempora Constantinopolis, cum Imperatoris potentia furit hæresis truculenta, sanguinem
sitiens Orthodoxorum.

Sed quod deterius est, successit violentiæ fraus: illa valuit tamquam leo furens perfidus
Imperator: ista præualuit tamquam draco insidians Acacius eius ciuitatis Episcopus: qui
E pellexit blanditijs, inuitauit illecebris, mellitijq. sermonibus emolliuit tandem ferrea pe-
ctora sacerdotum: sicq. liberari eos vinculis fecit, vt grauiori catena præuaricationis
astringeret: sic exemit e carcere, vt in profundum impietatis barathrum conijceret: & dum
sibi subdole reddit eos obsequentes & Principi, apostatare fecit a Deo, & a quo missi fue-
rant Romano Pontifice. Quid demum? O indignum facinus! oportentum! ignominiose
admodum cessit legatorum Apostolicus vigor; eneruata est constantia sacerdotum, emar-
cuitq. penitus inconcussum hactenus robur Antistitum, cū contra mandata Felicis Papæ vt
Acacio communicarent inducti sunt, vtq. audirent absque contradictione recitari in Eccle-
siæ sacris Diptychis nomē nefandi hominis Petri hæretici Alexandrinæ Ecclesiæ inuasoris.

Tanta hæc torpescens admiserit legati Apostolicæ sedis, nobis susceptū munus tucpi
præuaricatione scedantes, inurentes notam Ecclesiæ non habenti maculam neque rugam;
immemores plane petreæ^e, e qua scissi, & cauernæ laci e qua præcisi essent; Petri inquam
Apostoli

VEtat HV-
NERICVS
COMMVNICA-
RE VVANDA-
LOS SVM CA-
THOLICIS.

a 2. Tim. 2.
b 1. Cor. 5.

THEODORICVS
GRATVS ZE-
NONI.

c Iordan. & alij.

d Luc. 18.

LEGATI APO-
STOL. SEDIS
MALE HABI-
TI A ZENONE

ACACIUS SE-
DUCIT LEGA-
TOS.

LEGATORVM
PRAEVARI-
CATIO.

e Ijai. 51.

donense Concilium & tomum Papæ Leonis.] hæc Liberatus. Porro desiderantur eius modi litteræ Synodales ad Acacium missæ.

Constat autem tantum abfuisse vt Acacius resipisceret, vt mox Ioannem illum Apameæ Episcopum electum, qui nuper ipso Acacio agente fuerat a Romano Pontifice cum Petro excommunicatus, idem Acacius creavit Tyri Episcopum, Petrum vero Fullonem confirmavit in sede Antiochena, vt Papæ Felicis litteræ datæ ad clerum Constantinopolitanum declarant, quæ inferius recitandæ erunt. Ita plane superbus nihil quavis occasione oblatum prætermisissimum voluit, quo aliena sibi vendicaret iura Ecclesiarum, & aduersus Romanum Pontificem niteretur; illum per omnia sectatus, qui ponere statuit suam sedem super astra cæli, vt fieret Altissimo similis: stulte nimis sibi fingens, vna cum Romano Imperio in Occidente, etiam esse Romanam Ecclesiam humi depressam, eidem contemnens obtemperare, superbe ratus ei minime cedere debere Præfulem amplissimæ ciuitatis, in qua Romani Imperij sceptrum vigerent. Verum non super regnum & Imperium inniti Apostolicam sedem, sed super Christum Regem Regum & Dominum dominantium, ipse suo tandem expertus est damno, vt quæ sunt reliqua tomi huius passim ostendent, & quæ sequenti dicentur tomo, cum aboleri iussum est eius nomen e sacris tabulis, manifestabunt. Sed iam prosequamur historiam.

Epist. 14.

ACACIUS
CONDEMNATUS
TYR.

Titum

Epist. 4. Felic.
tom. 1. epist. Rom.
Pont.

SENTENTIA
CONTRA ACACIUM.

ACACIUS
TYR.

+

ODO
-A
-VAC

DISC
-81

Cum igitur ipsi Romano Pontifici Felici & sanctæ Synodo simul innotuisset Acacium more suo contempnissimum admonitionem, nec spem ullam penitus esse reliquam, vt resipisceret, atque errata corrigeret: collatis calculis vna omnium pari sententia condemnatur, & vt indignus penitus Catholica communicatione ab ea reiectus exploditur; scriptaq. in eum excommunicationis sententia, eadem missa est Constantinopolim. Tradit hoc ipsum Liberatus his verbis: Hæc (inquit) cognoscens Papa Felix, nempe admonitionem præmissam contempniti habitam, scripturam misit Acacio per Titum Defensorem, cuius est principium: Multarum transgressionum reperiris obnoxius.] extant ipsæ quidem litteræ, quibus huiusmodi inscriptio præfixa est:

FELIX EPISCOPVS SANCTAE ECCLESIAE CATHOLICAE VRBIS ROMAE ACACIO.

Multarum transgressionum reperiris obnoxius, & in venerabilis Concilij Nicæni contumelia sæpe versatus alienarum tibi prouinciarum iura temerarie vendicasti. Hæreticos peruersos atque ab hæreticis ordinatos, & quos ipse damnaueras atque ab Apostolica institisti sede damnari, non modo communioni tuæ recipiendos putasti, verum etiam alijs Ecclesijs (quod nec de Catholicis fieri poterat) præsidere fecisti, aut honoribus, quos non merebantur, auxisti. Testatur hoc Ioannes, quem a Catholicis Apameæ non receptum, pulsumq. de Antiochia Tyrijs præfecisti: & Hymerius tunc de diaconio deiectus, atque Christiani nominis appellatione priuatus, a te etiam in presbyterij prouectus officium. Et quasi hæc minora tibi viderentur, in ipsam doctrinæ Apostolicæ veritatem ausu superbiae tuæ tetendisti, vt Petrus, quem damnatum a sanctæ memoriæ decessore meo ipse retuleras (sicut testantur annexa) beati Euangelistæ Marci sedem, te conuiente, rursus inuaderet, & fugatis Orthodoxis Episcopis & clericis, sui proculdubio similes ordinaret; pulsoq. eo qui illic fuerat regulariter constitutus, captiuam teneret Ecclesiam. Cuius tibi adeo grata persona est, & ministri eius accepti, vt Episcopos & clericos plurimos Orthodoxos nunc Constantinopolim venientes detegaris affligere, & Apocrisarios eius confouere; atque anathematizantem eundem Petrum Chalcedonensis decreta Concilij, & violantem sanctæ memoriæ Timothei sepulturam (sicut ad nos certiores nunc quoque nuncios detulerunt) per Misenum & Vitalem credideris excusandum, nec eum laudare desieris, & multis efferre præconijs; ita vt damnationem ipsius, quam ante retuleras, veram non fuisse iactaris.

Tantum autem perseueras in hominis defensione peruersi, vt quondam Episcopos, nunc vero & honore & communionem priuatos Vitalem atque Misenum, quos ad eius expulsionem specialiter miseramus, sublatis chartis custodiae passus fueris mancipari: & ad processionem, quæ tibi cum hæreticis habetur, exinde productos (sicut eorum professione patet) ad hæreticorum tuamq. communionem, contempta quæ vel gentium iure seruari debuit legatione, pertraxeris, præmijsq. corrueris, & in læsionem beati Apostoli, a cuius sede profecti fuerant, non solum inefficaces redire feceris, sed etiam impugnatores omnium, quæ fuerant mandata, monstraris. In quorum deceptione tuam nequitiam

tiam prodidisti; & ad libellum fratris & Coepiscopi mei Ioannis, qui te grauissimis objectionibus impetiuit, in Apostolica sede secundum canones respondere diffidens, obiecta firmasti.

Felicem quoque Defensorem fidelissimum nobis, necessitate faciente, serius subsequutum, indignum tuis censuisti oculis. Eos quoque tecum litteris tuis communicare testatus es, quos constat hæreticos: quid enim sunt aliud, qui post obitum sanctæ memoriæ Timothei ad Ecclesiam sub Petro redeunt, vel qui se ex Catholicis eidem tradiderunt, nisi quod Petrus ab vniuersa Ecclesia atque a te fuerat iudicatus? Habe ergo cum his quos libenter amplecteris portionem ex sententia præfenti, quam per tuæ tibi direximus Ecclesiæ Defensorem, sacerdotali honore & communionem Catholica, necnon etiam a Fidelium numero segregatus; sublato tibi nomen & munus ministerij sacerdotalis agnosce, sancti Spiritus iudicio & Apostolica auctoritate damnatus, numquamq. anathematis vinculis exuendus.

Calix Felix Episcopus sanctæ Ecclesiæ Catholice urbis Romæ subscripsi. Data quinto Kal. Augusti, Venantio viro clarissimo Consule. Simul subscripserunt sexagintasetem Episcopi.] hæc sententia in Acacium lata. Sed antequam ulterius progrediamur, admonendum, ex eiusmodi recitata epistola, hoc anno sub Cōsulatu Venantij data, redargui penitus mendacij quæ leguntur in libro de Romanis Pontificibus sub Felice, vbi dicitur, triennio post damnatum Acacium missos esse legatos Constantinopolim Misenum & Vitalem; cum ante eius damnationem missos esse eosdem legatos, tum ex dicta recitata sententia, tum omnium historicorum testificatione exploratissimum habeatur.

His igitur datis a Felice Papa atque Synodo de damnatione Acacij litteris, mox aliæ scriptæ fuerunt ad omnes Orientales Episcopos, quibus admoniti sunt, vt Acacij communionem vitarent, quem Ecclesia Apostolica sua communicatione iudicasset indignum. Paruerunt Macedones Episcopi, necnon qui præerant Dardaniæ Ecclesijs: testatur id quidē Gelasius Papa in epistola ad Laurentium, & in ea quæ ad Episcopos Dardaniæ scripsit. Sed hic ille nobis modo nodus soluendus: Quomodo postea Euphemius Episcopus Constantinopolitanus tempore Gelasij Felicis successoris ait ad excusationem Acacij, ipsum non fuisse damnatum in Synodo? Patet quidem ex Gelasij epistola quæstionis solutio; nempe intellexisse illum de Synodo œcumenica, quam ipse Gelasius tradit haud fuisse ad damnationem Acacij necessariam: sed & excusat, haud integrum fuisse Felici Orientales vocare Episcopos, quos sciret Acacij communionem pollutos.

DE LITTERIS
AD ORIENTALES
LES EPISCOPOS
DATIS.

Gelasij epist. II.

Scripsit & sancta Synodus Romæ collecta etiã post latam sententiam in Acacium litteras ad clericos & monachos tum Constantinopoli tum in omni prouincia Bithyniæ consistentes, quibus eos de rebus in Synodo aduersus Acacium gestis admonuit. sic enim se habent, magno Dei beneficio conseruata:

b Felic. epist. 4.
tom. 1. epist. Rom.
Pont.

Sancta Synodus apud beatum Petrum Apostolum congregata vniuersis presbyteris & Archimandritis Orthodoxis Constantinopoli & Bithyniæ consistentibus dilectissimis filiis in Domino salutem.

Olim nobis, atque ab initio sedi Apostolicæ omnium nostrarum principi fides vestra probata est sanctitatis: nec dubitari potest, ita vos veræ in Deum pietatis tenere constantiam, vt etiam discernendi iustos ab impijs, Fideles ab infidelibus, Catholicos ab hæreticis, dono diuini Spiritus habeatis industriam. De quo gloriantes in Domino, etsi nihil esset quod in causa fidei latere nouerimus: tamen ne quis pusillæ forte sit mentis, pro sollicitudine ministerij per Ezechielem Prophetam a Domino specialiter verba dicta proferimus: Quod si (inquit) speculator gladium viderit venientem, & non insonuerit buccina, & populi se non custodierint, veneritq. gladius, & tulerit de eis animam: ille quidem in iniquitate sua captus est, sanguinem vero de manu speculatoris requiram. Videtis ecce quæ nos cura constringat, quæ mandata perterreant; & quod cauendum est potius, ne ipsis taceamus aduersis, quam magis verendum diuinis subiacere supplicijs; & cum possit cælestis vocis auditu, quisquis se custodierit, sine dubitatione saluari: speculatoris sit grauior reatus, si quemquam taciturnitas eius amiserit.

Ezech. 33.

Vnde quæ sint acta, memoramus: Cum Vitalis atque Misenus in nostro iudicio constituti causas mandata sibi pro fide legationis exponerent; quoniam astutiores sunt filijs lucis filij tenebrarum, præuaricatores mandata sibi legationis, circumueniente magisq. opprimente Acacio, sunt reperti: ita vt (quantum famæ mobilitate præcognitum est) constiterit

terit eos, prædicti contra formam præcepti, prohibitum sui exhibuisse famulatum, cum ob hoc specialiter directi fuissent. Vtinam Ecclesia vobis audientibus eum corripere, & Petro Alexandrina vrbe secluso (quem S. Simplicius Papa sapius poposcerat longinquo exilio relegandum, vt Catholicis Episcopis subueniretur & populis) isti coram vobis inter altaria veneranda non solum Acacio, quod vetitum fuit contraria perpetranti, sed ipsidem ipsis, ad quos directi fuerant euitandos, se nescientes communicasse dixerunt; nec Catholicis Episcopis & clericis, quos persequebatur Acacius, callida seductione translatis, subuenire voluerunt. Et cum se vniuersa sicut illis mandata sunt mentirentur egisse; lectis Acacii litteris, quas ipsi detulerant, manifestum est eos sine excusatione vidisse, vnum atque idem Petrum, Acaciumq. sentire, qui Petrum a S. Simplicio & ante Episcopatum fuisse damnatum, & ab Episcopatu ipsius retulerat honore propulsum.

Adiectum etiam tunc, cum ista in examinatione tractantur, quod Acacius Ioannem illum Tyrionum Ecclesie fecerit præsidere, qui Apamenis a Petro Antiochenæ Ecclesie tyranno fuerat Episcopus ordinatus; sed minime receptus, proprio ordinatore depulso, eandem sedem non timuit occupare: quos tunc hypocrita Acacius ita fecit ab Apostolica sede damnari, vt his etiam Christianorum vocabulum tolleretur, quod Gesta apud eum habita manifestant.

His ergo deterioribus compertis, Vitalem atque Misenum a sacerdotali collegio & sacrosancta communione suspendimus. Acacium quoque membris Christi perniciosius inhiantem, & per ciuitates atque prouincias vnam de fide Catholica Ecclesiam dissipantem, inter Episcopos sanctos atque inter Christianos iudicauimus non haberi. Qualiter enim fieri poterat, vt scindens tunicam Christi, quam nec crucifigentes eum diuidere ausi sunt, in numero Fidelium censeretur? Igitur omnia quæ nobis in timore Dei competunt, cogitantes & præuidentes, ne totiens extinctæ Eutychie hæreseos, cuius Acacius defensor est & patronus, serpens vt cancer, Christi membra disperderet, eum iam nunc e corpore Ecclesiastico, vt partem putridam, anathematizamus, sententia memorata abscissum, Dominicis eloquijs obsequentes: Si oculus tuus, aut pes tuus scandalizauerit te, abscinde eum, & proijce abs te. Et vt charitas vestra possit agnoscere, venerandas Synodos Nicænam & Ephesinam priorem, atque Chalcedonensem contra Nestorium & Eutychetem impiissimum nos tenere, &c.] his subiecta fuisse videtur rectæ fidei instructio, quæ desideratur in dicta epistola, opera librariorum ita decurtata relicta, & adnexa sequentibus, quæ eiusdem esse noscuntur epistolæ, videlicet:

Post illam sententiam, quæ in Acacium perturbatorẽ totius Orientis Ecclesie dicta est, his quoque nunc congregati addicimus: litteris, memoratam subdendo sententiam, quam placuit per Tutum Defensorum Ecclesie Acacio dirigi; ne volentes aliqui circumscribere veritatem, malignissimis blandimentis simpliciores quosque seducant. Nam si terra marique Orthodoxis non ponerentur insidiæ, plurimi ex nobis cum eadem Acacii sententia venire potuissent. Vnde nunc causa Antiochenæ Ecclesie apud beatum Petrum Apostolum collecti, rursus dilectioni vestræ, more qui apud nos semper obtinuit, properauimus indicare.

Quotiens intra Italiam propter Ecclesiasticas causas, præcipue fidei, colliguntur Domini sacerdotes, consuetudo retinetur, vt successor Præfulum sedis Apostolicæ ex persona cunctorum totius Italiae sacerdotum, iuxta sollicitudinem sibi Ecclesiarum omnibus competentem cuncta constituat, qui caput est omnium, Domino ad beatum Petrum Apostolum dicente: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Quam vocem sequentes trecenti decem & octo sancti Patres apud Nicæam congregati, confirmationem rerum atque auctoritatem sanctæ Romanæ Ecclesie detulerunt: quam vtramque vsque ad ætatem nostram successiones omnes, Christi gratia præstante, custodiunt. Quod ergo placuit sanctæ Synodo apud beatum Petrum Apostolum (sicut diximus) per Tutum Ecclesie Defensorem, & beatissimus vir Felix, caput nostrum, Papa & Archiepiscopus iudicauit, in subditis continetur.] his iuncta fuisse videtur exscripta sententia in Acacium lata, iam superius suo loco a nobis posita: cui hæc subiecerunt:

Sic autem Acacius impietatem pestiferæ damnationis tetendit, vt etiam deiectus insultet, vt scissus sæuire non desinat; & cum omnino extra corpus habeatur, eius tamen membra dilaceret, & de se scriptum esse testetur: Impius cum venerit in profundum malorum, contemnit: adiiciens deteriora prioribus, persequendo iam mortuos, eius anima grauior

Auiter delinquendo, condemnationem secundæ mortis incurrit: qui, Calendione Episcopo sancto (quemadmodum cognouimus) nuper eiectione, Petrum totiens & a se ante damnatum in eius immisit Ecclesiam; ita vt plurimi (si verum est) Catholici cesserint, relictis suis sedibus, sacerdotes, & nostræ proiectæ sint porcis & canibus margaritæ.

Verumtamen neminem terreat, quod damnatus Acacius non quiescat. Elifus est fatanas, & tamen operatur. Vicit Christus & vincit, nec adhuc hostis absistit. Et quia certum est nobis, meminisse vos etiam propheticæ lectionis, nec aliquid habere contra constantia castra formidinis: opportunissime cohortamur expectantes Dominum, vt (sicut & nos) perseueretis in finem; & sententiam, quam reperitis in subditis, animo constanti retineatis.

Ne quid autem maligni in litteris nostris mutari apud prauissimas mentes, aut aliter interpretari possit: primũ clementissimo Principi (sicut oportuit) supplicantes, has easdem litteras nostras ad dilectionem vestram, clerum, plebemq. & amplissimum Senatam direximus, quibus singuli vniuersiq. subscripsimus, diuinum petentes auxilium, vt vitatis insidijs, hæc ad vos scripta faciat peruenire. *Et alia manu: Deus vos incolumes custodiat, filij dilectissimi. subscriptiones Episcoporum.*

Candidus Tiburtinæ ciuitatis Episcopus Petro Alexandrinæ Ecclesie peruasori, & Acacio quondam Ecclesie Constantinopolitanæ, necnon etiam Petro Antiocheno ab Episcopatus & Christianorum numero olim iure & merito segregatis, omnibusq. sequacibus eorum; sequens auctoritatem sedis Apostolicæ secundum desiderium nostrum iuxta Ecclesie statum Catholica deliberatione prolatam, anathema dicens, subscripsi. *Et quadraginta duo Episcopi similiter subscripserunt.*] hæc tibi de epistola Synodali. Ex hac igitur Candidi Episcopi Tiburtini subscriptione manifestum redditur, non vnum tantum esse in Synodo Romana damnatum Acacium, sed & repetitam damnationem Petri Antiocheni, & Petri Alexandrini Episcoporum hæreticorum, eisdemq. sedibus exauctoratos.

Quod vero ad ipsos monachos Constantinopolitanæ Ecclesie, ad quos Synodalis epistola data est, spectat: magna quidem Dei prouidentia in his moderandis eluxit, vt compenato certamine, tunc pro defensione Catholicæ veritatis insurgerent monachi, cum eiusdem Ecclesie Episcopus faueret hæreticis: sicut contra cum Eutyches Archimandrita vna cum suis hæresim seminare, tunc ex aduerso staret Catholicus eiusdem ciuitatis Antistes sanctissimus Flavianus. Perseueravit & in posterum eiusmodi in monachis vna cum sancta Romana Ecclesia in fide Catholica defendenda constantia, digna quidem laude: vt plane illud ciuibus decantare licuerit: Nisi reliquisset Dominus semen, & quidem semen verum, semen sanctum, quasi Sodoma & quasi Gomorra fuisset. Sed de his sæpe dicendum suis locis inferius.

Hæc igitur cum hoc ipso anno, qui secundus Felicis Pontificis numeratur, ex nota Consulatus & alijs signis facta esse, certissimum sit: soluenda illa obiectio est, quam ex Gelasij Papæ epistola quis posset inferre, cum scribens ad Anastasium Imperatorem dicat, triennio ferme laboratum esse cum Acacio, vt emendaret quod deliquisset, antequam Felix in eum sententiam damnationis inferret: cum tamen hic sit secundus Felicis annus. Ad hæc dicendum est, nequaquam triennium illud ad Felicis sedis tempora referendum esse, sed ad numerum illum explendum extrema Simplicij tempora computanda, vt quæ dicta sunt superius acta ab eo esse contra Acacium docent. Testatur id quidem Gelasius de Acacio ab Ecclesia Romana per triennij ferme temporis spatium sæpe præmonito in epistola ad Dardaniæ Episcopos data.

Quid autem acciderit cum anathematis litteræ Constantinopolim perlatae sunt, Liberatus Diaconus narrat his verbis: Datis Acacio huiusmodi litteris, eas non suscepit, patrocino fultus Imperatoris: ita vt cogentur qui eas detulerant, per quemdam ignotum monachum Acæmetensem, ipsam chartam damnationis, dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspendere in eius pallio, & discedere.] Addit ad hæc Nicephorus, monachos illos monasterij Dij nominati, qui comministri ad hoc opus fuere, ab Acacianis diris passos esse, occisos ex ijs aliquos, nonnullos vulneratos, vel custodijs mancipatos: quorum celebris est memoria in tabulis Ecclesiasticis, in quibus monachorum Dij monasterij eiusmodi occasione necatorum gloriosum martyrium innotescit. Porro monasterium Dij dictum fuit ab Archimandrita Dio, qui egregia ibi Constantinopoli claruit sanctitate, cuius meminimus in Notis.

* Matth. 18.

* Matth.

* adducimus
APPENDIX
AD SUPERIO-
REM EPISTO-
LAM.MOS VETVS
ROM. ECCL-
ESIAE.

* omnium

* Matth. 16.

AUCTORITAS
APOSTOLI-
CAR SEDIS.

* Sicut

* Prover. 18.

* Isai. 1.

* Gelas. epist. 10.

* Gelas. epist. 11.

* Liberat. Diacon.

in Breuiar. c. 18.

ACACIO QUO-

MODO REDDI-

TVS LIBER-

TVS SENTEN-

TIAE.

* Niceph. lib. 16.

c. 17.

* Martyrol. Rom.

ex Græc. die 8.

Februarij.

ACACIUS NO-
MEN FELICIS
PAPAE DE-
LET.

a Apoc. 12.
13. 17.

b Liberat. c. 18.

CATHOLICI
ORIENTALES
EPISCOPI AB
ACACIO DE-
POSITI.

c Tom. 1. epist.
Roman. Pontif.
epist. 11.

QUANTA MA-
LA ACACIUS
PERPETRA-
BIT.

Addit Nicephorus ex Basilio Cilice veteri historico (cuius meminit Suidas , quem ait A fuisse Episcopum Irenopolis) Acacium eo insaniae peruenisse , vt nomen ipsius Felicis Papae e sacro eraserit Albo ; cū nullus ante eum , quamuis complures haeretici & haeresiarum illi praefuerint ciuitati Episcopi , tantum nefas nec cogitare ausus esset . At cum legis Acacium e sacris Diptychis nomen Felicis Pontificis obliterasse , in memoriam reuoca Dioscorum Alexandrinum id ipsum aduersus S. Leonem Papam , in eum anathema inferendo , tentasse : & considera quales esse consueuerint qui aduersus Romanos Pontifices insurrexerunt . Non id praedeceffores Acacij Alexander , Paulus , Chrysofomus , Proclus , & Flauianus Episcopi sanctissimi & laudatissimi aliquando vel in animum inducere , neque antecessores Dioscori Dionysius , Petrus , Alexander , Athanasius vel leui saltem cogitatione tentarunt : immo hos omnes , eorumq. similes constat omni reuerentiae & honoris cultu profectos esse Romanos Episcopos : aduersus quos dumtaxat cornua erexisse eiusmodi cornubas bestias illis similes , quas Ioannes a saepe in visu prauidit . His sese iungant socios Nouatores , eorumq. vestigia affectentur , tantis ducibus gloriantes , eandem a Domino cum illis accepturi in fine mercedem .

Sed quid insuper contemptor Acacius ? Addit Liberatus b , numquam cessasse sacra peragere , anathematis licet vinculis alligatum . Et quid sibi non licere , inconcessumve existimat esse , qui semel castra Fidelium deserens , ad inimicos se contulit transfuga ? Et quomodo humilis acquiescet mandatis saluberrimis imperantis , qui ei se subdidit seruus , qui est Rex super omnes filios superbiae ? At leuiores haec visa sunt cruentae bestiae , quae pro nihilo duxit praecipuas sedes & totius Orientis metropoles haereticis tradidisse , cum & Orthodoxos omnes quos sciret Episcopos ab Ecclesijs suis expellens ac fugans , eandem nefarijs hominibus dederit , quos tum haeresis infamaret , tum vitae turpitudine damnaret .

Sic igitur auctum est malum , & ruina latius patuit , cum post collatas Patriarchales sedes possidendas immo dissipandas haereticis , etiam in alias praecipuas Orientalis Orbis Ecclesias , pulsus pastoribus Orthodoxis , subinduxerit latrones & fures , atque ad hoc tantum in ouile ouium , vt perderent atque mactarent , immiserit . Audi de his Gelasij Papae querelas , & lacrymas intueri nec post plura annorum spatia deterfas vel exiccatas , sed vberiori scaturigine iterum atque iterum erumpentes pro mensura excrefcentis in Ecclesiae fata maiorum alluione torrentis : ista enim ipse deplorat in epistola ad Episcopos Dardaniae scripta , cum in eundem Acacium ait c : Qua denique per totum Orientem Synodo , eiectionis Orthodoxis nullo crimine maculatis , prauos quosque & criminibus inuolutos sua prouisione supposuit ? Qua Synodo tot aliena priuilegia nefandus populator inuasit ? Sed libri non sufficerent , si tragaedias eius , quas per Ecclesias totius Orientis exercuit , figillatim describere moliamur . An illud ipsius argumentum nobis aestimant opponendum , quod facinora sua in Imperialem nisus est iactare personam ? Cur igitur quando voluit , obstitit Basilisco tyranno , certe haeretico vehementer infesto ?] & inferius de iisdem agens , sic exaggerat :

Quasi vero tantum in Alexandrini Petri communione Acacius praeruaricator extiterit ; & non in omnibus quos vel fecit , depulsis Catholicis Pontificibus tamquam tyrannis , Ecclesijs quibuslibet praerponi , vel taliter praepositis peruersa communione permixtus est , qui hoc ipso secundum canones fuerant ab Ecclesiastica communione pellendi , quod se passi sunt successores viuis sacerdotibus adhiberi . Quis autem non perspiciat Christianus , quod Catholicis Pontificibus propria sede deiectionis , non nisi haeretici potuerint introduci ? Quibus tamen cunctis vel auctor fuit Acacius subrogandis , vel subrogatis communicator accessit , his utique qui a communione haereticorum nullatenus discrepabant . Cur igitur vel cum haec fieri videret Acacius , non sicut sub Basilisco iam fecerat , ad Apostolicam sedem referre curauit ; vt si solus ipse non poterat , iunctis cum eadem consilijs atque tractatibus , apud Imperatorem quae religioni competerent , allegarent ? Nam si Basiliscus (vt dictum est) tyrannus & haeticus scriptis Apostolicae sedis vehementer infractus est , & a pluribus reuocatus excessibus : quanto magis legitimus Imperator , qui se Catholicum videri volebat , potuit cum Apostolica sede cunctorum quoque Pontificum moderata suggestionem mitigari , praecipue cum eiusdem Acacij esset specialis fautor & amator , qui litteris suis tam ipsum Acacium , quam sanctae memoriae Papam Simplicium magnis laudibus extulisset ; doceretur quod haereticis constantissime restitisset ? Cur tanto tempore Acacius inter ista conticuit , nisi quia praepediti volebat vllatenus quae desiderabat expleri ?] haec & alia Gelasius in detestatione Acacij Porro

A Porro pulsi ex Oriente Episcopi Orthodoxi , magno suorum luctu , hinc inde dispersi sunt apud Occidentales , vbi fides Catholica illibata magis seruarietur & illaesa inter barbaros Erulos , quam in Oriente , vbi tum Episcopi , tum Imperator atque ei parentes dominarentur haeretici . Qui autem pulsi ex Aegypto , vel aliunde a Petro Mogo , vel ab Orientalibus Ecclesijs a Petro Cnapheo se contulerunt Constantinopolim apud Imperatorem de passis contumelijs conquesturi , ibi dirioribus eos poenis affligari contigit . Nam de his haec Liberatus a summam narrat : Porro Petrus de proprijs ciuitatibus proprios expulit sacerdotes , ex quibus nonnulli apud Constantinopolim persecutionem grauissimam per-tulerunt .

Scandalizabat autem Imperator & illos , qui a parte Nephelij Abbatis erant , & qui circa Ioannem Episcopum Eguminum * , & Praepositum monasterij Diochon : & agens contra Ioannem , praeposituram ei abstulit , & eam tradidit monasterio Abbatis Amonis . Sed permanens in Episcopatu , scribens Acacio quia esset Synodi communicator , & fallens Alexandrinos , quia non communicaret Synodo : ita vt quidam communicatorum eius clerici , monachi , & laici , cognoscentes eius fallaciam , separauerunt se ab eius communione : & extra collectas facientes non passi sunt nomini eius communicare , & eorum qui post Episcopatum habuerunt Alexandrinum , eo quod nomen Petri haberent in Diptychis .] sed subobscura sunt haec ex mendis (vt puto) in codice illapsis , quae tamen ex his quae dicuntur inferius fient clariora . Porro etsi aliae prouinciae horum occasione dire concussae sunt : Aegyptus tamen grauius exagitata est : cum enim proni sint ad rixas ipsa natura , addita vero impietate , redditi sunt penitus intolerabiles : haeresum enim est , animos , quos semel occupauerint , efferrare , & homines reddere penitus inhumanos . Sed Euagrius audiamus , qui ait b :

C Itaque cum schisma Alexandrinae Ecclesiae exardesceret , Petrus quibusdam Episcopis & monasteriorum Praepositis persuasit , vt cum ipso communicarent , Leonisq. etiam de fide decisionem & Acta Concilij Chalcedonensis reijcerent : atque eos qui libros Dioscori & Timothei non reciperent , damnauit : quinetiam alios plurimos , cum illis idem persuadere non posset , suis ipsorum monasterijs exturbauit .] Quod igitur idem Petrus inuasor Ecclesiae Alexandrinae omnia per vim & metum agens , ciuitatem illam atque vniuersam Aegyptum in magnum discrimen adduxisset , vt iam bello ciuili inter se confingerent , mutuoque se conficerent haeretici ac Orthodoxi ; Nephalius , qui his occurrere conatus est , quomodo in discrimen adductus sit , idem qui supra Euagrius ita narrat c : His de causis Nephalius Constantinopolim profectus , quid factum sit , nunciat Zenoni : Qui animo propterea conturbatus , Cosmam vnum ex satellitum numero eo mittit , qui quidem grauissimis minis coargueret Petrum , quod tum contra litteras Zenonis de concordia scriptas fecisset , tum sua alperitate grauem seditionem excitasset . At cum nihil Cosmae succederet ex sententia , praeterquam quod monachi expulsi eius opera , suis ipsorum monasterijs essent restituti ; ad Imperatorem reuertitur . Quare Imperator mittit rursus Arsenium Aegypti Praesidem , & militum praesidiariorum Praefectum : qui vna cum Nephelio Alexandriam profectus , de concordia inter eos constituenda verba facit . At cum illis non posset persuadere , nonnullos eorum mittit Constantinopolim : & quamquam multa verba coram ipso Zenone de Concilio Chalcedonensi fiebant , nihil tamen de eo conclusum : quandoquidem Zeno neutiquam illi omnino assensit .] haec Euagrius .

Interea autem Felix Romanus Pontifex cum videret res adeo in Oriente esse turbatas , vt nulla penitus spes foret Ioannem Episcopum Alexandrinum in suam sedem restitui posse : eundem Antistitem confessorem Nolanum in Campania nobili praefecit Ecclesiae . testatur id quidem Liberatus Diaconus , vbi ait d : Ioannes vero Talaida habens Episcopi dignitatem remansit Romae : cui Papa Nolanam dedit Ecclesiam , quae est in Campania regione ; in qua plurimos residens annos , in pace defunctus est .] At de rebus gestis hoc anno a Felice Romano Pontifice satis .

Sed succedant lacrymae lacrymis , & mæror mærori coniungitur ex persecutione Vandalica in Ecclesia Africana maioribus in dies accessionibus aucta , & nouis semper praetextibus restaurata . Meminisse hic lector debet (vt posteriora prioribus coniungamus) anno superiori promulgatum a Rege Vandalorum edictum de Synodo colligenda Africano- rum omnium Orthodoxorum Episcoporum , in qua Orthodoxi cum Arianis de fide Catho- lica disputarent ; praescriptaq. sunt ad certamen meundum anni huius Kalendae Februariae , vt relata a Victore Acta e testantur , & ipsius Regis Hunerici edictum , quod datum ibi

a Liberat. Diacon. Breuiar. c. 18.

* Acuminum TURBAE ORIENTALES VNDIQUE AVCTAE.

b Euagr. lib. 3. cap. 22.

TVMVLTVS ALEXANDRI- NI.

c Euagr. lib. 3. cap. 22.

IOANNES CREATVS NOLANVS EPISCO- PUS. d Liberat. Diacon. Breuiar. c. 18.

e Victor de per- sic. Vandal. lib. 2.

dicatur anno octauo regni ipsius; quem quidem sub Consulibus anni huius incidere, ex A Marcellino discas in Chronico: vt plane intelligas omnia suo reddi tēpori; atque cognoscas etiam, res gestas sub anno septimo Hunerici, concinne superiori anno esse relatas. His de tempore confirmatis, quānam præcesserint hoc anno publicum a Rege indictum Conuentum, ex eodem auctore hic sunt describenda, quæ sic se habent:

Cum ignis iam persecutionis accenderetur, & flamma infestantis vbique Regis arderet: ostēdit Deus noster quoddā miraculum per seruum suū fidelem Eugenium, quod præterire non debeo. Fuit in eadem ciuitate, id est, Carthagine, quidam cæcus ciuibus ciuitatiq. notissimus, nomine Felix. hic visitatur a Domino, prædicaturq. ei noctu per visum (dies enim Epiphaniarum illucescebat) Vade ad seruum meum Eugenium Episcopum, & dices ei, quia ego te ad illum direxi. Et illa hora, qua benedicit fontem, vt baptizentur accedentes ad fidem, continget oculos tuos, & aperientur, & videbis lumen. Qui tali visione com- B motus, putans se (quomodo affolet) deludi per somnium, surgere noluit cæcus: sed cum iterum mergeretur* in somnos, similiter vt ad Eugenium pergeret, compellitur. Rursum negligit; tertioq. festinanter & grauiter increpatur. Excitat puerum, qui ei solitus erat manum porrigere. Pergit veloci agilitate ad Fausti basilicam, orat: veniens cum ingentibus lacrymis, suggerit cuidam diacono, nomine Peregrino, vt eum Episcopo nunciaret, indicans se habere aliquod secreti genus intimandum.

Audiens Episcopus iussit hominem introire. Iam enim ob festiuitatē celebritatis hymni nocturni per totam ecclesiam, canente populo, concrepabant. Indicat cæcus Antistiti ordinem visitationis* suæ; dicitq. illi: Non te dimittam, nisi mihi, sicut a Domino iussus es, reddideris oculos meos. Cui Eugenius sanctus: Recede a me, frater: peccator sum, & indignus, & super omnes homines delinquens, vtpote qui in hæc tempora seruatus sum. Ille C autem tenens genua eius, aliud non dicebat, nisi illud quod iam dixerat: Sicut iussum est, redde mihi oculos meos. Attendens quoque Eugenius inuerecundā credulitatem, & quia iam tempus vrgebat, pergit cum eo, comitante officio clericorum, ad fontem: Vbi fixis genibus cum ingenti gemitu, pulsans singultibus cælum, crispantē benedixit alueum fontis: & cum completa surrexit oratione, ita cæco respondit: Iam tibi dixi, frater Felix, peccator homo ego sum: sed qui te visitare dignatus est, præstet tibi secundum fidem tuam, & aperiat oculos tuos. Simulq. vexillo Crucis consignante oculos eius, statim cæcus visum, Domino reddente, recepit. Quem secum, quousque vniuersi baptizarentur, ibi detinuit ob hoc, ne tanto miraculo populus excitatus virum contereret, qui receperat lumen.

Fit postea manifestum Ecclesiæ vniuersæ. Procedit ad altare cum Eugenio, sicut moris, qui fuerat cæcus, suæ salutis oblationem Domino redditurus: quam Episcopus accipiens, D altari imposuit. Fit strepitus, gaudio metante*, irreuocabilis populorum: statim nuncius pergit ad tyrannum. Rapitur Felix: inquitur ab eo quid factum sit, qualiterq. receperit lumen. Dicit illi ex ordine totum. Dicuntq. Arianorum Episcopi: Hoc Eugenius per maleficia fecit. Et quia oppressi confusione, non poterant nubilare, eo quod Felix vniuersæ ciuitati manifestus esset & notus: tamen volebant eum, si fas esset, necare, quemadmodum Iudæi suscitatum Lazarum* cupiebant occidere.] hæc Victor de cæco per Eugenium Orthodoxum Carthaginensem Episcopum diuinitus illuminato.

Quis non sentiat, diuino consilio, antequam de fide iniretur cum aduersarijs indictus conflictus, id factum esse ad veritatē fidei Catholice confirmandam? vt sciretur a piorum parte stare Deū, qui per fidelem Antistitē talia inconcessa naturæ signa ederet; sicq. absque alia disceptatione satis superq. exploratum redderetur, quānā Deo probata esset Catho- E lica fides; illudq. initum tyranni consilium cassum penitus & irritū redderetur, quo (vt vidimus) anno superiori in exilium duci iusserat qui in Africa erant doctiores Episcopi, vt qui relictī essent ad Conuentum huiusmodi celebrandum, vt minus periti dantes manus, causa caderent, & sic de fide Catholica impietas Ariana trophæa victoriæ exaltaret. Sed (quod scriptū est^b) qui habitat in cælis irridebit eos, & Dominus subsannabit eos.] iam ante certamen Dei potentia victi sunt aduersarij, & vera religio tanto totius populi plausu de prostrata perfidia triumphauit, atque cum illa vniuersa simul Ecclesia, quæ eidē vt Catholico communicabat, atque communicatura est in æternum, cum eadem sit vnius corporis omnium membrorum conditio, dum capiti inhærere noscuntur; vnde vel hoc vno potissimum signo Orthodoxi ab hæreticis distinguantur.

Verum quod diaboli moris est, non cedere superatum, sed maiori audacia post casum redinte-

EUGENIUS ILLUMINAT GAECVM.

* vrgeretur

* visionis QUONODO ILLUMINATVS SIT GAECVS.

* manante

a Ioan. 12.

EX MIRACULO OSTENSA VERITAS FIDEI.

b Psal. 2.

A redintegrare certamen; instant vna cum barbaro tyranno Episcopi Ariani, vt iam propinquante indicta ad disputandum die, confererent cum Catholicis Episcopis manus. Non refugiunt nostri, sed expectant parati. Quæ autem inter eos transacta fuerint, idem Victor ita describit: Appropinquabat iam futurus dies ille calumniosus Kal. Februariarum ab eodem statutus. Conueniunt non solum vniuersæ Africæ, verum etiam insularum multarum Episcopi afflictione & mærore confecti. Fit silentiū diebus multis, quousque peritos quosque & doctissimos viros exinde separaret, calumnijs appositis, enecandos (præter alios anno præterito exilio separatos.) Nam vnum ex ipso choro doctorum, nomine Lætum, strenuum atque doctissimum virum, post diuturnos carceris squalores incendio concremauit, æstimans tali exemplo timorem incutiens reliquos elisurum.

Tandem venit ad disputationis conflictum, ad locum scilicet, quem delegerant aduersarij. Euitantes igitur nostri vociferationis tumultus, ne forte postmodum Ariani dicerent, quod eos nostrorum oppressit multitudo: eligunt de se nostri, qui pro omnibus respondeant, decem. Collocat sibi Cyrila* (erat hic princeps omnium Arianorum Antistitum) cum suis satellitibus in loco excelso superbissimum thronum, astantibus* nostris. Dixeruntq. nostri Episcopi: Illa est semper grata Collatio, vbi superba non dominatur elatio, sed ex consensu communi venit, vt Cognitoribus decernentibus, partibus agentibus, quod verum est, agnoscat. Nunc qui erit Cognitor? qui examinatur? vel libra iustitiæ, vt bene prolata confirmet, & prae assumpta refellat?

Et cum talia & alia dicerentur, Notarius Regis respondit Patriarcha Cyrila dixit Legatur nobis, quo concedente istud sibi nomen Cyrila assumpsit. Et exinde strepitum concitantes, calumniari aduersarij cœperunt. Et quia hoc nostri per- C tierant, vt saltem si examinare non licebat, prudenti multitudini vel spectare liceret: iubentur vniuersi filij Catholice Ecclesiæ, qui aderant, centenis fustibus tundi.] deesse quidē in textu nonnulla noscuntur, quibus significaretur, negatam esse Catholicis præsentiam Iudicis Cognitoris: sed instantibus iisdem, vt saltem populo interesse liceret, nec id concessum, immo (vt vidisti) iussi sunt qui aderant fustibus verberari. Sed pergit Victor:

Tunc clamare coepit beatus Eugenius: Videat Deus vim quam patimur: cognoscat afflictionem persecutionum, quam a persecutoribus sustinemus. Conuersiq. nostri Cyrilæ dixerunt: Propone quod disponis. Cyrila dixit: Nescio Latine. Nostri Episcopi dixerunt: Semper te Latine esse locutum, manifesto nouimus; modo excusare non debes, præsertim quia tu huius rei incendium suscitasti. At videns Catholicos Episcopos ad conflictum magis fuisse paratos, omnino audientiam diuersis cauillationibus declinavit.

D Quod ante nostri prouidentes, libellum de fide conscripserant, satis decenter, sufficienterq. conscriptum, dicentes: Si nostram fidem cognoscere desideratis, hæc est veritas quam tenemus, &c.] subiicitur a Victore oblatus tunc libellus fidei, cuius est exordium: Regali imperio, fidei Catholice, quam tenemus, præcipimur reddere rationem, &c.]

Cui quidem libello perperam inditus eiusmodi titulus reperitur: Victoris Episcopi Vticensis de Catholica fide liber.] eam namque inscriptionem ex nomine auctoris commentarij illius puto additam: nam a Gennadio idem ipse libellus Eugenio tribuitur, cum de ipso ait: Eugenius Carthaginis Africæ ciuitatis Episcopus admonitus ab Hunerico Vuandalorum Rege, Catholice fidei expositionem, & maxime verbi Homousij proprietatem differere cum consensu omnium Africæ, Mauritanie, & Sardinie, atque Corsicæ Episcoporum & confessorum, qui in Catholica permanserunt fide, composuit librum fidei E non solum sanctarum Scripturarū sententijs, sed & Patrum testimonijs communitum, & per collegas confessionis suæ porrexit.] hæc Gennadius. verū apud Victorem idem fidei libellus minimè integer reperitur: quæ enim desunt, habes in Bibliotheca sancta, vbi integre cufus habetur. Quæ autem hæc secuta sint, idem Victor narrare pergit his verbis^b:

Cum noster libellus legeretur oblatus, veritatis lumen nequaquam sufferre cæcis oculis potuerunt; insanientes vocibus inferendis, grauiterq. ferentes, quare nos nomine nostro, Catholicos, dixerimus. statimq. mentientes suggerunt Regi de nobis, eo quod strepitum fecerimus, audientiam fugientes. Qui eadem hora accensus, & credens mendacio, festinauit facere quod volebat: Et iam conscriptum habens decretum, & occultè cum eodem decreto per diuersas provincias suos homines dirigens, Episcopis Carthagine positjs, vna die, vniuersæ Africæ ecclesias clausit, vniuersamq. substantiam Episcoporum & ecclesiarum suis Episcopis munere condonauit. Nesciens quoque quid loqueretur, neque de quibus

ORTHODOXI MALE HABITI.

LANTVS EPISCOP. MAR. TYR.

* Cyrola stantibus

AFFLIGVN TVR ORTHODOXI.

LIBELLVS VGENI, NON VICTORIS.

b Victor de per. sec. Vuandal. lib. 3. ARIANI TV. MVLTVAN. TVR.

affirmabat, legem quam dudum Christiani Imperatores nostri contra eos & contra alios A
hæreticos pro honorificentia Ecclesiæ Catholicæ promulgauerant, aduersum nos illi pro-
ponere non erubuerunt, addentes multa de suis, sicut placuit tyrannicæ potestati. Hæc est
enim series datæ & propositæ legis :

HUNERICI E-
DICTVM CON-
TRA CATHO-
LICOS.

* innotescere

Rex Hunericus Vuandalorum & Alanorum vniuersis populis Regno nostro subiectis,
Triumphalis maiestatis & regiæ probatur esse virtutis, mala in auctores consilia retorque-
re. Quisquis enim aliquid prauitatis inuenerit, sibi imputet quod incurrit. In qua re nu-
tum diuini iudicij clementia nostra secuta est, quod quibusque personis, prout eorum facta
meruerint, seu bona, seu forte talibus contraria dum facit expendi, simul etiam prouenit
compensari. Itaque his prouocantibus, qui præceptionem inclytæ recordationis patris no-
stri vel mansuetudinjs nostræ crediderint esse temnendâ, censuram seueritatis assumimus.
Auctoritatibus enim cunctis populis fecimus innotesci *, vt in fortibus Vuandalorum nul-
los conuentus Homouiani sacerdotes assumerent, nec aliquid mysteriorû (quæ magis pol-
luunt) sibi met vendicarent. Quod cum videremus esse neglectum, & plurimos esse repertos
dicentes se integram regulam fidei tenere; postmodum vniuersos constat fuisse comuni-
tos, spatio temporis prorogato mensium nouæq. contentionis, si quid ab eorum
proposito posset optari, vt ad Kalendas Februarias anni octaui regni nostri sine metu ali-
quo conuenirent.

MULTA MEN-
TITVR HVNE-
RICVS.

Qui dum huc ad Carthaginensem confluere ciuitatem, post moram temporis præstitu-
ti, aliam quoque dilationem aliquantum dierum dedisse cognoscimur. Et dum se confi-
ctui paratos astruerent, primo die a venerabilibus Episcopis nostris eis videtur esse propo-
situm, vt Homouion, sicut admoniti erant, ex diuinis Scripturis proprie approbarent,
aut certe quod a mille & qui id excurrunt Pontificibus de toto Orbe in Ariminensi Conci-
lio vel apud Seleuciam amputatum est, prædamnarent: Quod nequaquam facere volue-
runt, vniuersa ad seditionem per se concitati populi reuocantes. Quinimmo & secunda
die, dum eis mandarem, vt de eadem fide (sicut propositum fuerat) responderent: hoc
euidenter assumpserunt temeritate transacta, vt seditione & clamoribus omnia pertur-
bantes, ad consilium facerent minime perueniri.

* nos
* retinere
IUBENTVR
CLAYDI EC-
CLESIARUM
NES CATHO-
LICORVM,

Quibus hoc * prouocantes statuimus vt eorum ecclesiæ clauderentur, hac illis condi-
tione præscripta, vt tamdiu essent clausæ, quamdiu mallent propositum peruenire *.
quod ea obstinatione facere noluerunt, quam prauis videntur assumpsisse consilijs. Adeo
in hos est necessarium ac iustissimum retorquere, quod ipsarum legum continentia demon-
stratur, quas inductis secum in errorem Imperatoribus diuersis, tunc contigit promul-
gari; quarum illud videtur tenere conceptio, Vt nulla super exceptis institutionis suæ An-
tistitibus ecclesia patuisset, nulli liceret alios aut conuictus * agere, aut exercere conuen-
tus, nec ecclesias aut in vrbibus, aut in quibusdam paruissimis locis penitus obrinere, ne-
que construere: sed præsumpta Fisci viribus * iungerentur; sed etiam & eorum patrimo-
nia Ecclesiæ suæ fidei sociata suis Antistitibus prouenissent: nec commemorare quæcum-
que loca talibus licentiæ patuisset, sed extorres omnibus vrbibus redderentur & locis,
nec baptismatis omnino haberent aliquam facultatem, aut forte de religione disputarent,
& nullam ordinandi haberent licentiam siue Episcopos, siue presbyteros, vel alios quos
ad clerum pertinere contingeret, proposita seueritate vindictæ; vt tam hi qui se paterentur
huiusmodi honores accipere, quam etiam ipsi ordinatores denis libris auri singuli mul-
tarentur, eo adiecto, vt nullus eis locus esset vel aditus supplicandi, sed etiam si qua specia-
lia meruissent, minime præualerent; & si in hac pernicie perdurarent, & de populo * abla-
ti, in exilium sub prosecutione idonea mitterentur.

* iuribus

* de proprio

CONTRA HÆ-
RETICOS LE-
GES LATAS
CONVERTVN-
TVR ADVER-
SVS CATHO-
LICOS.

In populos quoque præfati Imperatores similiter sæuientes, quod eis nec donandi li-
bertas, nec testandi, aut capiendi vel ab alijs derelictum, penitus subiaceret, non fideicom-
missi nomine, non legati, non donationis, aut relictionis quæ mortis causa appellatur,
vel quolibet codicillo, alijsve forsitan scripturis: ita vt etiam qui suis Palatijs militarent,
condemnationi grauissimæ pro dignitatis merito facerent subiectos, vt omni honoris pri-
uilegio spoliati, infamiam incurrerent, & publico crimini huiusmodi personæ se cogno-
scerent esse subiectos: Officialibus etiam Iudicum diuersorum triginta argenti pondo pœ-
na proposita: quam si quinque vicibus in errore perdurantibus contrigisset inferre, tum de-
mum tales conuicti, atque subiugati verberibus, in exilium mitterentur.

Deinde codices vniuersos sacerdotû, quos persequebantur, præceperunt ignibus tradi:
Quod

A Quod de libris huiusmodi, quibus sibi nominis illius errorē persuasit iniquitas, præcipimus
faciendum. Hæc enim (vt dictū est) pro singulis quibusque personis illi obseruanda præce-
perant, vt Illustres singillatim auri pondo quinquagena darent, Spectabiles auri pondo qua-
dragena, Senatores auri pondo tricena, populares auri pondo vicena, sacerdotales auri pondo
do tricena, Decuriones auri pondo quina, Negotiatores auri pondo quina, plebeij auri pondo
quina, Circūcelliones auri pondo dena: Et si qui forte in hac pernicie permanerent, confi-
scatis omnibus rebus suis, exilio multarentur. Ordines autem ciuitatum, sed & procurato-
res, & conductores possessionum tali pœna videbantur affigere, vt si forte tales celare
detererentur, & minime publicassent, & retentos iudicio non facerent præsentari, ipsi te-
nerentur ad pœnam: Conductoribus etiam regalium prædiorum hac multa proposita; vt
quantum domui regiæ inferrent, tantum etiam Fisco pœnæ nomine cogerentur exsolue-
re: Id generaliter in omnibus conductoribus, vel possessoribus, qui in eadem superstitione
crediderint perdurandū, constituerunt obseruari. Iudicibus etiam, qui huic rei instantissime
non iminebant, pœna proscritionis & sanguinis supplicij poneretur: sed & de primatibus
Officiorum tres numero punirentur, alijs viginti librarum auri condemnatione multandis.

DE ALIIS POR-
NIS CONTRA
HÆRETICOS
OLIM STATV-
TIS.

Quare his necesse est constitutionibus obligari Homouianos omnes, quos huiusmodi
malæ persuasionis constat tenuisse & tenere materiâ: quos ab omnibus supradictis abstinere
decreuimus in prosecutione venturis per ordines cunctarum vrbium: sed etiam Iudices,
qui superioribus neglectis dira supplicia diuersis non intulisse monstrantur, omnes supra-
dictæ fidei Homouion erroribus implicatos, quæ cuncto prædamnata est Concilio tanto-
rum numero sacerdotum, vniuersis rebus prædictis & contractibus præcipimus abstinere,
quod nihil sibi nouerint esse permissum. Sed vniuersos similis pœna maneat & astringat,
si ad veram religionem, quam veneramus & colimus, intra diem Kalendarum Iuniarum
anni octaui regni nostri conuersi non fuerint. Ad diem autem præstitutum eadem pietas
nostra constituit, vt prædamnatis errorum indulgentia non negetur, & obstinatos ani-
mos supplicia digna coerceant. Qui autem in eodem errore permanserint, seu domus no-
stræ occupati militia, seu forsitan diuersis titulis necessitatibusq. præpositi, pro gradibus
suis dictarum superius multarum illationes cogantur excipere, nihil valituris quæ forsi-
tan per subreptionem quemquam talium contigit promereri. In priuatos etiam, vel cu-
iuscumque gradus & loci personas, hoc nostra promulgatio præcepit obseruandum, quod
circa tales supradictis legibus videbatur expressum, vt pœnæ congruæ subderentur. Iu-
dices autem prouinciarum quod statutum est negligentes exequi, superiori pœna, quæ tali-
bus est præscripta, constituimus obligandos.

RETORQVET
LEGES LATAS
CONTRA A-
RIANOS IN CA-
THOLICOS.

C si ad veram religionem, quam veneramus & colimus, intra diem Kalendarum Iuniarum
anni octaui regni nostri conuersi non fuerint. Ad diem autem præstitutum eadem pietas
nostra constituit, vt prædamnatis errorum indulgentia non negetur, & obstinatos ani-
mos supplicia digna coerceant. Qui autem in eodem errore permanserint, seu domus no-
stræ occupati militia, seu forsitan diuersis titulis necessitatibusq. præpositi, pro gradibus
suis dictarum superius multarum illationes cogantur excipere, nihil valituris quæ forsi-
tan per subreptionem quemquam talium contigit promereri. In priuatos etiam, vel cu-
iuscumque gradus & loci personas, hoc nostra promulgatio præcepit obseruandum, quod
circa tales supradictis legibus videbatur expressum, vt pœnæ congruæ subderentur. Iu-
dices autem prouinciarum quod statutum est negligentes exequi, superiori pœna, quæ tali-
bus est præscripta, constituimus obligandos.

SVIS SACER-
DOTIBVS REX
DAT CVNCTA
ORTHODOXO-
RVM.

D Veris autem maiestatis diuinæ cultoribus, id est, sacerdotibus nostris ecclesias vniuersas,
vel totius cleri nominis supradicti quibuscumque terris & regionibus constitutas, quæ
propitia Diuinitate, Imperij nostri regimine possidentur, vna cum rebus quæ ad easdem
pertinent, hoc decreto statuimus debere proficere; non dubitantes plus alimonie inopum
proficere, quod sacrosanctis Pontificibus nostris collatum est. Hanc igitur legem e fonte
iustitiæ prodeuntem, cunctis præcipimus innotescere; quatenus nullus sibi ignotum esse;
quod præceptū est, possit obtendere. Optamus vos bene valere. Data sub die sexto Kalen-
das Martij, Carthagine.] hæcenus edictum, quod quidem satis intelligitur diu ante Con-
uentum Episcoporum fuisse conscriptum: haud enim paucorum dierum potuit esse opus;
cunctas promulgatas in hæreticos ab Orthodoxis Imperatoribus leges inuenire; legere;
ex eisdemq. pœnas infictas in hæreticos, aduersus Catholicos retorquere: vt plane verum
esse experimento noscatur, antequam conuenirent vtriusque partis Episcopi; eam
in Catholicos legem scriptam, quam velamento illo, quod in disputatione defecissent, vel
tumultuati essent in dicta Collatione, voluit obumbrari.

Sed quid acciderit in singulis locis, in quibus per vniuersam Africam Hunerico subie-
tam eiusmodi fuit promulgatum edictum, in Actis passionis septem martyrum, quæ ad fi-
nem librorum Victoris habentur apposita, hæc leguntur: Post modicum quoque tempo-
ris, vniuersas simul ecclesias, præiudicatis * venerabilibus portis, camentis ingentibus clau-
di mandauit. Vniuersa namque monasteria virorum, vel puellarum sanctarum, Gentibus
id est, Mauris cum habitatoribus donare præcepit, vnus fuit omnibus ciuitatis, vnus pro
Christo moriendi integer & plenus affectus. Parua currebant flumina lacrymarum, quæ
petmiserat Dominus a cibariis pane lacrymarum, & potariis eos in lacrymis membra
aut forsitan sine mensura. Et si reperta est exiens de arca, inhians in caueribus montis
pars

DIRA PERSE-
CVTIO, VBI
QVE ORTHO-
DOXORVM
* præclusis dis-
catis

GENESIS 8.

pars aliqua pereuntium coruorum, maior est tamen in nomine Trinitatis numerus felici-
cium columbarum. Quanti nobiles & optimi viri, ampli & lati caespitis domini, terram
cum caelo commutauerunt, & simul corpus cum substantia tradiderunt? atque delicatae &
nobilissimae feminae, contra verecundiam naturae, spectante vulgo, virgis caesae, varijsq. tor-
mentis cruciatas, victricia trophaea portarunt? Quanti infantuli irridentes edicta feralia, an-
te mundum contempserunt, quam illecebrosam eius semitam introirent? &c.] haec ibi.

Sed redeamus ad sanctos Episcopos, quos inter dracones Carthagine agentes reli-
quimus. Victor enim his verbis lugubrem tragaediam profecutus, sic ait: Post haec
edicta feralia veneno toxicato transuersa, iubet Hunericus cunctos Episcopos qui Car-
thagine fuerant congregati, quorum iam ecclesias, domos, & substantiam ceperat,
in hospitij quibus erant expoliari, & expoliatos foras muros propelli: non animal,
non feruus, non mutanda quae ferebant vestimenta penitus dimittuntur: addens adhuc,
vt nullus quempiam illorum hospitio reciperet, aut alimoniam praestaret: qui autem hoc
miserationis causa facere tentasset, cum vniuersa domo sua incendio cremaretur. Sapien-
ter tunc etiam proiecti Episcopi fecerunt, vt licet mendicantes, exinde non abirent: quia si
recederent, non tantum violenter omnino reuocarentur, sed & mentirentur eos, sicut men-
titi sunt, fugisse confictum; maxime quia vbi reuerterentur, iam nequaquam fuerat, eccle-
sij, substantia, vel domibus occupatis.

Dum ergo gementes in circuitu murorum nudo sub aere iacerent, factum est vt Rex
impius in piscinas exisset. Cui vniuersi occurrere maluerunt, dicentes: Vt quid taliter af-
fligimur? pro quibus malis forte commissis ista perpetimur? Si ad disputationem congre-
gati sumus, quare expoliati? quare traducimur? quare differimur, & sine ecclesijs & do-
mibus nostris foras ciuitatem fame & nuditate laborantes, medijs stercoreibus volutamur? C
Quos ille toruis oculis aspiciens, priusquam suggestionem eorum audisset, iussit super eos
cum fessoribus equos dimitti, vt tali violentia possent non solum conteri, verum etiam necari.
Quorum tunc multi contriti sunt, & praecipue senes & infirmi. Tunc deinde iubentur
ad quemdam locum, qui dicitur Aedes Memoriae, illi viri Dei occurrere, fraudem sibi
nescientes apratam. Vbi cum venissent, charta eis ostenditur inuoluta: diciturq. illis ista
subtilitate serpentis: Dominus noster Rex Hunericus, licet doleat quod fueritis contem-
ptores, & adhuc eius voluntati obedire tardetis, vt eius efficiamini religionis, cuius est ipse:
nunc tamen bonum de vobis cogitauit. Si iuraueritis ita, vt quod ista charta continet, fa-
ciatis; dimittit vos ecclesijs & domibus vestris.

Ad quod vniuersi Episcopi responderunt: Semper dicimus, & diximus, & dicturi sumus:
Christiani sumus, Episcopi sumus, Apostolicam fidem vnam & veram tenemus. Factoq. D
post confessionem fidei silentio modico, illi qui a Rege fuerant destinati festinabant ex-
torquere Episcopis sacramentum. Tunc beati viri Hortulanus & Florentinianus Episcopi
pro omnibus & cum omnibus dixerunt: Numquid animalia nos irrationabilia sumus, vt
nescientes quid charta contineat, facile aut temere iuremus? Accelerauerunt quoque illi
a Rege destinati scripturae eius propalare tenorem, qui huiusmodi sermonibus fuerat colora-
tus. sic enim calumniosa series continebat: Iurate, si post obitum domini nostri Regis,
eius filium Hildericum desideratis esse Regem: vel si nullus vestrum ad regiones trans-
marinas epistolas diriget: Quia si sacramentum huius rei dederitis, restituet vos eccle-
sias vestras.

Cogitauit tunc multorum pia simplicitas, etiam contra prohibitionem diuinam sacra-
mentum dare, ne Dei populus in posterum diceret, quod vitio sacerdotum, qui iurare no-
luerunt, non fuerint ecclesiae restituta. Alij quoque astutiores Episcopi sentientes do-
lum fraudis, nequaquam iurare voluerunt, dicentes prohibitu fuisse Evangelica auctorita-
te, ipso Domino dicente: Non iurabis in toto. Diu sane penesq. multos inualuit ista sen-
tentia, quod prohibente Domino verbis illis, Non iurabis omnino] prohibitum esset vni-
enique Christiano iurare. verum adiunctis ijs quae Dominus dicit per Hieremiam: Iura-
bis in veritate, in iudicio, & in iustitia] licitum esse iurare, Catholica Ecclesia docuit. sed
de his pluribus suo loco. Pergit Victor: Quibus ministri Regis: Secedant in parte (inquiunt) qui iurare disponunt. Qui cum se-
cederent; Notarijs scribentibus quis quid diceret, & ex qua ciuitate fuisset, excerptum
est. Similiter factum est de illis qui minime iurauerunt. Statimq. pars vtraque custodijs
mancipatur. Post vero fraus, quae celabatur, apparuit. Iurantibus dictum est: Quare
contra

NOTITIA
ARTIS
VOCIS
VOCIS

Victor de per-
secut. Vandal.
lib. 3.
EPISCOPI OR-
THODOXI
QUAM MALE
HABITI.

CONVENIEN-
TES ORTHO-
DOXI EPISCO-
PI REGEM
PROTRITI.

TENTAT REX
NOVA ARTE
EPISCOPOS.

REDAE
XEREBE
ATQVE
REDAE

de cap

Matth. 9.

Hier. 4.

d 22. q. 1. per
10th. 21th. 10th.

HUNERICVS
IN OMNES
PERFIDVS.

A contra praecipuum Evangelij iurare voluistis? Iussit Rex vt ciuitates atque ecclesias ve-
stras numquam videatis; sed relegati, colonatus iure ad excolendum agros accipiatis: ita
tamen, vt non psallatis, neque oretis, aut ad legendum codicem in manibus gestetis, non
baptizetis, neque ordinetis, aut aliquem reconciliare praesumatis. Similiter non iuranti-
bus ait: Quia regnum filij domini nostri non optatis; idcirco iurare nolulistis: ob quam
causam iussi estis in Corsicanam insulam relegari, vt ligna profutura nauibus dominicis in-
cidatis.] haec Victor, hucusque profecutus de Episcopis Carthagine ad Collationem con-
gregatis historiam; illosq. relinquens, ad persecutionem quam in alijs Africae prouincijs
mox post promulgatum edictum Orthodoxi sunt passi, stylium conuertit. At nos non re-
linquamus hunc celebrem sanctissimorum Antistitum confessorum Conuentum.

Exhorruisti, lector, simulq. compassus es, vbi tot venerandos Episcopos confessores bar-
baricae feritati truculentissimi Regis subiacere conspexisti, cum furentibus Arianis in man-
suetissimos sacerdotes dire sauiendi est permessa potestas. Quibus illud Dominicum iure
fuerit exprobandum: Haec est hora vestra & potestas tenebrarum] cum mutandae sint
vices, & tempus affuturum, cum videntes impij turbabuntur timore horribili, & mira-
buntur in subitatione insperatae salutis, dicentes intra se, poenitentiam agentes, & pra-
angustia spiritus gementes: Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum, & in simi-
litudinem improprij: Nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam, & finem il-
lorum sine honore: Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos fors
illorum est.]

Quae autem post haec ita exagitatis apud Carthaginem contigerit sanctis Episcopis, do-
lemus a Victore praetermissa: nisi aequius sit existimare iniuria temporis ea ex codice exci-
disse, sicut & alia plura vel decurtata, vel saltem mendosa reperiuntur. Constat quidem
nullam penitus apud eum mentionem haberi de S. Vindemiali Episcopo, hoc tempore
martyrio illustrato, notissimo martyre, vniuerso Catholico Orbi conspicuo ex publicis
Ecclesiae Catholicae monumentis. De Ruffiniano praeterea profugo ex prouincia Bizace-
na, & in Sicilia vitam anachoreticam excolente, noto ex Actis S. Fulgentij, nulla prorsus
est apud Victorem mentio: vt plane acciderit vt idem Victor rerum scribendarum copia
nimium exuberante victus fuerit: quod & ipse liberaliter ingenueq. fatetur. Quamobrem
quae ex sacris martyrum passionibus de his Gregorius Turonensis in lucem prodidit, hic
describamus.

Agens enim Gregorius de eadem persecutione Vuandalica sub Hunerico excitata, ex
alia plane quam Victoris historia ista narrat: Legimus (inquit) quorundam ex ipsis mar-
tyrum passiones: ex quibus quaedam replicanda sunt, vt ad ea quae spondimus, venia-
mus. Igitur Cyrola falso vocatus Episcopus, haereticorum tunc maximus vocabatur as-
sertor. Cumq. ad persequendum Christianos Rex per diuersa transmitteret, S. Euge-
nium Episcopum virum inenarrabili sanctitate, qui tunc ferebatur magnae esse prudentiae, in
suburbano ciuitatis suae reperit persecutor: quem ita violenter rapuit, vt nec ad hortan-
dum gregem Christi vllum abire permitteret. Ille vero cum se videret abduci, epistolam
ciuibus pro custodienda fide Catholica hoc modo transmisit:

Dilectissimis & in Christi amore dulcissimis filijs & filiabus Ecclesiae mihi a Deo com-
missae, Eugenius Episcopus.

Regalis emanauit auctoritas, & pro exercenda fide Catholica, edicto nos e Carthagine
venire praecipit. Et ideo ne abiens a vobis, Ecclesiam Dei in ambiguo, hoc est, in su-
spenso dimitterem, aut oues Christi non verus pastor silentio relinquerem: necessarium
dixi has pro me vicarias vestrae dirigere sanctitati: In quibus non sine lacrymis peto, hor-
tor, moneo, & satis abundeque obtestor per Dei maiestatem, & per tremendum iudicij diem,
atque aduentus Christi terribilem claritatem, vt fixius teneatis Catholicam fidem, asse-
rentes Filium Patri esse aequalem, & Spiritum sanctum eandem habere cum Patre & Fi-
lio deitatem. Seruate itaque vnici baptismatis gratiam, custodientes chrismatis vnctio-
nem. Nemo post aquam reuertatur ad aquam renatus ex aqua: nutu enim Dei sal in aqua
conficitur; sed si in aquam redactum fuerit, omnis species eius confestim euacuatur. Vnde
non immerito Dominus in Euangelio ait: Si sal infatuatum fuerit, in quo salietur? Et vti-
que hoc est infatuari, velle secundo condiri, cum semel factum sufficit. Nam audistis Chri-
stum dicentem: Qui semel lotus est, non habet necessitatem iterum lauandi. Ideoq. fra-
tres, & filij, filiaeq. meae in Domino, non vos contristet absentia mea, quin Catholicae disci-
plinae

a Luc. 22.

b Sapien. 5.

c Martyrol. Rom.
die 2. May.

d Gregor. Turon.
hiff. Franc. lib. 2.
c. 3.
EUGENIUS
DVCITVR IN-
TRA CAR-
THAGINEN-
SIS.

* abire
EUGENIUS
STOLA AD
SVOS CAR-
THAGINEN-
SES.

HORTATVR
VT CAVEANT
REBAPTIZA-
TIONEM.
e Matth. 5.
Marc. 9.
Luc. 14.
f Ioan. 13.

plinæ inhæreatis. Ego vos nec longinquitate aliqua obliuiscor, nec morte a vobis diuellor. **A**

a Philip. 1.
VT PERSTENT
IN FIDE AD-
MONET.

b Matth. 10.
Luc. 12.

Scitote quia quocumque me fecerint diuidi agone, mecum est palma. Si ad exilium abiero; beati Ioannis Euangelistæ exemplum habeo. Si ad mortis exitium: Viuere^a mihi Christus est, mori lucrum. Si rediero, fratres, implebit Deus desiderium vestrum. Attamen sufficit modo, quod vobis non tacui: Monui, instruxi quomodo potui: ideoq. immunis sum a sanguine omnium pereuntium: & scio quia aduersus eos legentur litteræ istæ ante tribunal Christi, cū venerit reddere unicuique secundum opera sua. Si reuersus fuero, fratres, videbo vos in hac vita: si non reuersus fuero, videbo vos in futura. Dico tamen vobis, Valet, orate pro nobis, & ieiunate: quia ieiunium & eleemosyna semper Dominum ad misericordiam deflexerunt. Mementote esse scriptum in Euangelio^b: Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: Timete autem eum, qui postquam occiderit, habet potestatem & animam & corpus perdere & mittere in gehennam.] hucusque Eugenij sanctissimi cōfessoris epistola cursim & furtim præ angustia temporis & loci conscripta, cum iam ex tyranni sententia esset in exilium deportandus. Verum multa antea præcesserunt, quæ Victoris volumen non habet; qui (vt ipse testatur) relictiis antequam in exilium ire iuberentur, Episcopis, ad enarrandas clades, quæ ex Regis edicto tunc inferebantur Ecclesijs, orationem conuertit. Porro ex Gregorio referemus, quæ in Victore desiderantur: quæ quidem esse germana, germanitas recitatæ epistolæ satis indicare posse videtur. Gennadius enim meminit istiusmodi S. Eugenij epistolarum, vbi ait: Epistolas veluti comminatorias fidei, & vnus sacri & conseruandi baptismatis omnibus suis quasi pastor dereliquit.] Sed quænam epistolam istam præcesserint, audi Gregorium, qui ait:

DE VINDE-
MIALE ET
LONGINO
EPISCOPIS.

Tractus itaque sanctus Eugenius ad Regem, cum illo Arianorum Episcopo pro fide Catholica decertauit. Cumq. eum de sanctæ Trinitatis mysterio potentissime deuicisset, & insuper multas per eum virtutes Christus ostenderet: in maiorem insaniam idem Episcopus, inuidia inflammante, succenditur. Erant enim tunc temporis cum sancto Eugenio viri prudentissimi atque sanctissimi, Vindemialis & Longinus Episcopi, pares gradu, virtute non impares: nam sanctus Vindemialis eo tempore ferebatur mortuum suscitasse: Longinus autem multis infirmis salutem tribuit. Eugenius quoque non solum visibilem oculorum cæcitatem, sed etiam mentium depellebat.] Horum gloriam æmulatus idem Arianorum Antistes, ne vel hac ex parte inferior appareret, quod virtute perficere non daretur, subdola arte facere cogitauit. quid autem egerit, audi Gregorium, dum subdit:

CYROLA STRO-
PHAM STRV-
IT PALSII MI-
RAGVLI.

Quod cernens ille nequam Arianorum Episcopus, nempe Cyrola, vocatum ad se quemdam hominem ab illo quo ipse viuebat errore deceptum, ait: Non patior, quod hi Episcopi multa in populo signa depromant, illosq. cuncti, me neglecto, sequantur. Acquiesce nunc his quæ præcipio: & acceptis quinquaginta aureis, sede in platea, per quam nobis est transitus; & manum super clausos oculos ponens, me præeunte cum reliquis, exclama magna virtute, dicens: Te, beatissime Cyrola nostræ religionis Antistes, deprecor, vt respiciens manifestes gloriam ac virtutem tuam, vt oculos meos aperiens, merear lucem videre, quam perdidisti. Qui iussa complens, residensq. in platea, transeunte hæretico cum sanctis Dei: iste qui Deum irridere cogitabat, exclamat magna virtute dicens: Audi me, beatissime Cyrola: audi me, sancte sacerdos Dei: respice cæcitatem meam: Experiar ego medicamenta, quæ sæpe cæci reliqui a te meruerunt, quæ leprosi experti sunt, quæ ipsi etiam mortui perferunt: Adiuro te per istam virtutem quam habes, vt mihi desideratam restituas lucem, quia graui sum cæcitate percussus.

QVI VIDEBAT
CAECATVR
AB ARIANO
EPISCOPO.

Veritatem enim nesciens, verum dicebat, quia cæcauerat eum cupiditas, & virtutem Dei omnipotentis irridere per pecuniam æstimabat. Tunc hæreticorum Episcopus paululum se diuertit, quasi in virtute triumphaturus, elatus vanitate atque superbia, posuit manum suam super oculos eius, dicens: Secundum fidem nostram, qua recte Deum credimus, aperiatur oculi tui. Et mox vt in hoc nefas erupit, risus mutatur in planctum, & dolus Episcopi est patefactus in publico. Nam tantus dolor oculos miseri illius inuasit, vt eos digitis vix comprimeret, ne creparent. Denique miser clamare cœpit, ac dicere: Væ mihi misero, quia seductus sum ab inimico legis diuinæ. Væ mihi, qui Deum per pecuniam irridere volui, & quinquaginta aureos accepi, vt hoc facinus perpetrarem. Ad Episcopum autem aiebat: Ecce aurum tuum; redde lumen meum, quod dolo tuo perdidisti. Vosq. rogo, gloriosissimi Christiani, ne despiciatis miserum, sed velociter succurrite pereunti. Vere enim cognoui^c quia Deus non irridetur.

c Galat. 6.
Marc. 9.

Tunc

A Tunc sancti, Dei misericordia moti: Si (inquiunt) credis, omnia possibilia sunt credenti. At ille clamabat voce magna: Qui non crediderit Christum Filium Dei & Spiritum sanctum æqualem habere substantiam atque deitatem cum Deo Patre, hodie quæ ego perfero, patiat. Et adiecit: Credo Deum Patrem omnipotentem, Credo Filium Dei Christum Iesum æqualem Patri, Credo Spiritum sanctum Patri & Filio consubstantialem atque coæternum. Hæc illi audientes, & se inuicem amore mutuo præuenientes, oritur inter eos sancta contentio, quis oculis eius signum beatæ Crucis imponeret: Vindemialis vero ac Longinus Eugenium; ille autem econtra eos exorat, vt manus imponerent cæco. Quod cū fecissent, & manus suas super caput eius tenerent: sanctus Eugenius Crucem super oculos cæci faciens, ait: In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti veri Dei, quem trinum in vna æqualitate atque omnipotentia confitemur, aperiatur oculi tui. Et statim ablato dolore, ad pristinam redijt sanitatem. Manifestissime autem patuit per huius cæcitatem, qualiter hæreticorum Episcopus oculos cordium misero assertionis suæ velabat amictu, ne veram lucem illi liceret fidei oculis contemplari. O miserum, qui non ingressus per ianuam, id est, Christum, qui est ianua vera, lupus magis gregis, quam custos effectus est; & pacem fidei, quam in credentium cordibus debuerat accendere, prauitate cordis sui conabatur extinguere. Sancti vero Dei alia signa in populo multa fecerunt, & erat vox vna populi dicentis: Verus Deus Pater, verus Deus Filius, verus Deus Spiritus sanctus vna fide colendus, vno timore metuendus, eodemq. honore venerandus: nam quæ Cyrola asserit, falsa esse cunctis est manifestum.] hæc quidem tunc illi: ex quibus æque irrideas & sibilis infeceris recentiorum quoque hæreticorum strophas in miraculis affectandis, cum pariter & ipsi Dei virtute delusi, vitam adimunt viuenti, dum videri volunt reuocasse ad vitam fingentem se mortuum. sed de his suo tempore. Iam vero quæ post hæc Hunericus in sanctos admisit Episcopos, oratio Gregorij ita profequitur:

EUGENIUS
ILLUMINAT
CAECVM.

Videns autem (inquit) Hunericus Rex assertiones suas per sanctorum fidem gloriosam taliter denudari, nec erigi sectam erroris, sed potius destrui, fraudemq. Pontificis sui in hoc scelere fuisse detectam; sanctos Dei post multa tormenta, post aculeos, post flammam, post vngulas, iussit interfici. Beatum vero Eugenium decollari iussit, sub ea specie, vt si in ea hora qua ensis super ceruicem eius incumbere non reuerteretur ad hæreticorum sectam, non occideretur, ne eum pro martyre excolerent Christiani; sed exilio damnaretur. Quod ita factum esse, manifestum est. Nam cum imminente morte interrogatus fuisset, si mori pro fide Catholica destinaret; respondit: Hæc est enim sempiterna vita, pro iustitia mori. Tunc suspenso gladio, apud Albigensem Galliarum urbem exilio deportatus est, vbi & finem vitæ præsentis fecit.] hæc Gregorius. Verum quæ tradit de sancti Eugenij exilio in Gallias, sub successore Hunerici contigerunt, vt suo loco dicturi sumus: hoc autem tempore non in Gallias, sed in eremum Tripolitanæ prouinciæ relegatum, Victor tradit inferius, vbi quænam passus ibi S. Eugenius fuerit, narrat.

Sic igitur barbari furentis animus, ex sanctorum Eugenij & Vindemialis virtutibus magis magisq. exfauciatus, mox iubet omnes illos Carthagine congregatos sanctos Episcopos, gloriosissimos confessores, martyres designatos, ciues Sanctorum, domesticos Dei, mundi exules, cæli incolas in exilium deportari; quod illis triumphus gloriæ, præmium vitæ, iter ad cælum, atque regni corona fuit: Ceterum non vna de omnibus fuit sententia Hunerici, licet vnum eius prauæ mentis fuerit institutum, nimirum, vt omnes (si posset) præuaricari compelleret asperis, vel emolliret, flecteretq. lenitate. Hinc itaque accidit, vt in insulam Corficam ad opus nauium alios relegauerit, in deserta alios Africa, alios vero in amœniora loca proxima suis, quibus præerant Episcopi, ciuitatibus; Eugenium vero in eremum Tripolitanæ prouinciæ relegauit, vbi Præfectus erat Antonius quidam sæuissimus Arianus, vt ab eo cogeretur durissima pati. Qui quidem vbi illuc deferendum se vidit tradi militibus, eam quæ ex Gregorio recitauimus epistolam ad suos Carthaginenses conscripsit. Ceterum licet ipse in desertum locum longe abductus esset, haud tamen cessauit suis Carthaginensibus prodesse, alias comminatorias (vt dictum est ex Gennadio) scribens epistolas. At quid vniuersæ Ecclesiæ Catholice insuper scripto præstitit, idem Gennadius testatur his verbis^a: Altercationes quoque, quas cum Arianorum Præsidibus per internuncios habuit, conscripsit, & relegendas per Maiorē domus Hunerico transmisit; similiter & preces pro quiete Christianorum eidem veluti Apologias obtulit.] hæc Gennadius De alio autem eiusdem Eugenij exilio in Gallias, atque eius obitu, suo loco dicturi sumus.

a Gennadius de
Scrip. Eccl. 6. 97.

Porro

Porro sicut exemplo Eugenij demonstratum est non omnes Episcopos Africae relegatos in Corsicam insulam esse; ita etiam ex his quae habentur in Actis S. Fulgentij Episcopi liquet nonnullos haud longius amandatos: in eis enim haec leguntur: Fuit autem tunc temporis Episcopus quidam laudabiliter praedicandus, nomine Faustus, qui pro fide Catholica non longe a cathedra sua iussus fuerat relegari. De multis enim sacerdotibus hoc Hunerici tyranni astuta malignitas ordinauerat, ut iuxta patriam propriam peregrinationis incommodum sustinentes, ad negandum Deum facile flecterentur. In eodem proinde loco, ubi relegatus tenebatur, monasterium sibi construxerat; in quo spiritualiter viuens, apud omnes Christianos venerabilis habebatur. Ad hunc ergo S. Fulgentius (quippe ei notissimus) alacriter venit, eiq. secretum cordis sui fideliter indicauit, &c.] narrat enim quomodo apud eum idem S. Fulgentius vitam monasticam exercuit, atque tandem ad regimen Ruspensis Ecclesiae vocatus est. At de exulibus haec tenentur.

DE FAUSTO EPISCOPO.

a Greg. Turon. hist. Franc. lib. 2. c. 3.
DE S. VINDEMIALE EPISCOPO ET MARTYRE.
b Rom. 8.

Prosequamur iam modo quae de eadem Vuandalica sub Hunerico persecutione Gregorius recenset his verbis: Sanctum vero Vindemiale gladio percussus praecipit, quod & impletum est in hoc certamine. Octavianus vero Archidiaconus & multa millia virorum ac mulierum hanc fidem asserentium interempta atque debilitata sunt. Sed pro amore gloriae nihil erant haec supplicia confessoribus sanctis, qui in paucis vexati, in multis bene se nouerunt disponendos, iuxta illud Apostoli: Quia non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelatur in Sanctis. Multi tunc errantes a fide, accipientes diuitias, inseruerunt se doloribus multis. Infelix autem quidam Episcopus, nomine Reuocatus, eo tempore est reuocatus a fide Catholica.] haec de his Gregorius ex passionibus quas legit Sanctorum, ut ipse testatur exordio narrationis.

c Isidor. histor. Vuandal. LAETVS EPISCOPVS LEPTENSIS MARTYR.

Prater illos a Victore sub hac persecutione recensitos martyres, alij etiam (ut dictum est) passi reperiuntur: Nam & Isidorus meminit Laeti Episcopi Leptensis hoc tempore sub Hunerico martyrio coronati: qui & miranda haec de ipsius praestantia addit, post centum ferme annos Iustinianum Imperatorem fuisse ab eodem martyre excitatum, ut exercitum ad recuperandam Africam mitteret: nam ei omnia dextera euentura pollicitus est: quod quidem ut ab eodem insigni martyre Laeto fuerat praenunciatum, euenit. Haec de praclaris martyribus a Victore praetermissis, & quidem insignibus: ut probe intelligas ipsum haud omnia profecutum, vel scias codicem trium librorum ab ipso scriptorum haud integrum reperiri, sed plura in eo desiderari.

d Victor de persecut. Vuand. lib. 3.

Iam vero quae reliqua sunt anni huius persecutionis Vuandalicae, Victore praenotio, profequamur, qui ait: Addidit itaque bestia illa, sanguinem sitiens innocentum, Episcopis necdum adhuc in exilium directis, per vniuersas Africanae terrae prouincias vno tempore tortores crudelissimos destinari: ut nulla remansisset domus & locus, ubi non fuisset euulatus & luctus; ut nulli aetati, nulli parceretur sexui, nisi illis qui eorum succumberent voluntati. Hos fustibus, illos suspendio, alios ignibus concremabant. Mulieres & praecipue nobiles contra iura naturae nudas omnino in facie publica cruciabant. Ex quibus vnam nostram Dionysiam cursim ac breuiter nominabo. Cum viderent eam non solum audacem, sed etiam matronis ceteris pulchriorem, ipsam primo nisi sunt fustibus expoliata aptare. Quae cum peteret, diceretq. de Domino suo secura: Qualiter libet cruciate, verenda tamen membra nolite nudare: amplius illi magis furentes, celsiori loco vestimentis exutam consistunt, spectaculum eam omnibus facientes. Quae inter ictus virgarum, dum riui sanguinis toto iam corpore fluitarent, libera voce dicebat: Ministri diaboli, quod ad opprobrium meum facere computatis, ipsa est laus mea. Et quia erat Scripturarum diuinarum scientia plena, arctata poenis, & ipsa iam martyr, alios ad martyrium confortabat. Quae suo sancto exemplo vniuersam suam patriam liberauit.

FEMINAE OPPROBRIIS ET TORMENTIS CRUCIATAE.

DE MARTYRIO MAIORICI FILII DIONYSIAE.

e Luc. 13.

Quae cum suum vnicum filium, admodum adhuc tenerae aetatis & delicatum, timore poenarum formidolosum conspiceret, verberans eum nutibus oculorum, & increpans auctoritate materna ita confortauit, ut matre multo fortior redderetur. Cui inter crudelia verbera constituto, ita dicebat: Memento fili mi, quia in nomine Trinitatis in matre Catholica baptizatus sumus: non perdamus indumentum nostrae salutis; ne veniens inuitator, vestem non inueniat nuptialem, & dicat ministris: Mittite in tenebras exteriores, ubi erit fletus oculorum, & stridor dentium. Illa poena timenda est, quae numquam finitur: illa desideranda vita, quae semper habetur. Talibus itaque filium solidans verbis, velociter martyrem fecit. Venerabilis vero adolescens, Maioricus nomine, in certamine confes-

A confessionis spiritum reddens, cursum palmiferum consummauit. Amplexansq. illa hostiam suam, quantis potuit vocibus Domino gratias agens, ad gaudium spei futurae in sua domo maluit sepelire; ut quotiens super sepulchrum eius Trinitati preces effundit, alienam se a filio numquam esse confidat. Quanti igitur per eam in illa ciuitate (ut fati sumus) acquisiti sunt Deo, longum est enarrare. Nam & eius germana, nomine Datura, atque Leontia filia S. Germani Episcopi, cognatusq. Daturae venerabilis Emelius medicus, religiosus quoque Tertius Trinitatis confessione praclarus, vel Sibidentis Bonifacius quanta pertulerint, qualibusq. cruciatibus euisceratae, vel euiscerati sint, qui valet ex ordine dicat.

B Seruus quoque Tuburbitanae ciuitatis maioris generosus & nobilis vir pro Christo quas pertulit, quis explicet poenas? Qui post caedes innumerabilium fustium, trochleis frequentibus eleuatus, dum tota praerube penderet, nunc in sublime se tollente ictu celeri, dimissis iterum cannabinis, super silices platearum pondere corporis veniens, ut lapis super lapides corruerat. Sed & saepius tractum, & lapidibus acutissimis defricatum, & cutibus separatis, pelles corporis lateribus dorsoq. videres & ventre pendere. Iste iam temporibus Genferici non valde dissimilia pertulerat, ne amici cuiusdam sui secreta nudaret: quanto magis nunc, ut suae fidei sacramenta muniret? Et si hominis gratiae fideliter exhibuit fidem; quantum debet illi, qui redditurus est pro fide mercedem?

C In ciuitate vero Culusitana non valeo quae gesta sunt nunciare: quia & ipsam quantitatem martyrum, vel etiam confessorum, impossibile est homini supputare. Vbi quaedam matrona autrix sui nominis Victoria, dum in conspectu vulgi continuato suspendio cremaretur, a marito iam perduto, filijs praesentibus, taliter rogabatur: Quid pateris, coniunx? Si me despicias, vel horum, quos genuisti, miserere impia paruulorum: Quare obliuisceris vteri tui, & pro nihilo ducis quos cum gemitu peperisti? Vbi sunt foedera conjugalis amoris? Vbi societatis vincula, quae inter nos dudum honestatis iure tabulae conscriptae fecerunt? Respice, quaeso, filios ac maritum, & regiae iussionis implere festina praecipitum, ut & imminetia adhuc tormenta lucreris, simul & mihi doneris, & liberis nostris. Sed illa nec filiorum fletus, nec serpentis audiens blandimenta, affectum multo altius eleuans e terra, mundum cum suis desiderijs contemnebat: Quam cum in continuatione supplicij vultis humeris, etiam qui cruciabant conspicerent emortuam, deposuerunt prorsus omni parte exanimem. Quae postea retulit, quamdam sibi virginem asitisse, atque tetigisse membra singula, & illico fuisse sanata.

SERVVS TVBVRBITANVS DICE VEXATVS.

VICTORIAE CVLVSITANAE CERTAS MEN.

D Qualiter autem Adrumentinae ciuitatis ciuem Victorianum tunc Proconsulem Carthagini praedicem, nescio, deficientibus verbis: quo in Africae partibus nullus ditior fuit, qui etiam apud impium Regem pro rebus semper sibi commissis fidelissimus habebatur. Mandatur ei a Rege familiariter, diciturq. quod eum habiturus esset praer omnibus, si eius praecipito facilem accommodasset assensum. Sed ille vir Dei missis ad se tale dedit cum fiducia magna responsum: Securus de Deo & Christo Domino meo, dico quae Regi dicatis: Subigat ignibus, adigat bestiis, excruciet generibus omnium tormentorum. si consensero, frustra sim in Ecclesia Catholica baptizatus: Nam si haec praesens vita sola fuisset, & aliam, quae vera est, non speraremus aeternam; nec ita fecissem ad modicum atque temporaliter gloriari, & ingratus existere qui suam fidem mihi contulit creditori. Ad quod tyrannus excitatus, quantorum temporum, & quantis eum affligeret poenis, humanus sermo non poterit explicare. Qui tripudians in Domino, feliciterq. consummans martyrialem coronam accepit.

DE VICTORIANO ADRUMENTINO.

E Apud Tambaiensem quoque ciuitate gesta quis queat certamina martyrum explicare? Vbi duo germani Aquisregiensis ciuitatis sibi securi de Domino inuicem iurauerunt, & rogauerunt tortores, ut vna poena pariq. supplicio torquerentur. Et dum primo suspendio, molibus lapidum pedibus alligatis, tota die penderent, vnus illorum petiuit sese deponi, & sibi inducias dari: cui frater alius metuens ne fidem negaret, de suspendio clamabat: Noli, noli frater: non ita iurauimus Christo. Accusabo te, cum ante thronum eius terribilem venerimus, quia super corpus eius & sanguinem iurauimus, ut pro eo inuicem patiamur. Ita dicens & alia multa, confortauit germanum ad proelium passionis. Qui clamans ingenti voce dicebat: Adigite supplicij quibus vultis, & poenis Christianos arctate crudelibus: quod frater meus facturus est, hoc etiam ego. Quantis iam laminis ignitis adusti sunt, qualibus vngulis exarati, quibus cruciatibus torti, ipsa res docet, & quod eos ipsi tortores a sua facie proiecerunt dicentes: Istos imitatur vniuersus populus, ut nullus

DVO GERMANI AQVISREGIENSIS MARTYRES.

nullus ad nostram religionem penitus conuertatur, & præcipue quia nulli liuores, nulla A poenarum vestigia in eis penitus videbantur.

In Typasensi vero quod gestum est Mauritanæ Maioris ciuitate, ad laudem Dei insinua- re festinemus. Dum suæ ciuitati Arianum Episcopum ex Notario Cyrillam* ad perden- das animas ordinatum vidissent: omnis simul ciuitas euectione nauali de proximo confu- git, relictis paucissimis qui aditum non inuenerant nauigandi: Quos Arianorum Episco- pus primo blandimentis, postea minis compellere cœpit, vt eos faceret Arianos: sed for- tes in Domino non solum suadentis insaniam irriferunt, verum etiam publice mysteria di- uina in domo vna congregati celebrare cœperunt. Quod ille cognoscens, relationem oc- culte Carthaginem aduersus eos direxit. Quæ cum Regi innotuisset, Comitem quemdam cum iracundia dirigens, præcepit, vt in medio foro, congregata illuc omni prouincia, linguas eis & manus dexteras radicitus abscidisset. Quod cum factum fuisset; Spiritu san- cto præstante, ita locuti sunt, & loquuntur, quomodo antea loquebantur. Sed si quis in- credulus esse voluerit, pergat nunc Constantinopolim, & ibi reperiet vnum de illis sub- diaconum Reparatum sermones politos sine vlla offensione loquentem: ob quam causam venerabilis nimium in Palatio Zenonis Imperatoris habetur, & præcipue Regina mira cum reuerentia veneratur.] Intelligis ex his, lector, Victorem ipsum eiusmodi scripsisse histo- riam, adhuc viuente Zenone Augusto.

Quod ad huiusmodi adeo ingens, totoq. Orbe vulgatum miraculum pertinet: summa prouidentia factum est eius qui facit mirabilia solus, vt cum diuinitas Filij sui impugnaretur in Africa, adeo vt qui lingua eam defendere potuissent; extra prouinciam in insulas & alia loca fuerint relegati; eandem sine linguis, sed sublimioribus vocibus, tuba cælesti, diui- no præconio, Spiritus sancti tonitruo, quo etiam aduersarijs timor incuteretur & tremor, C voluerit non in Africa solum, sed vbique terrarum audiri: vt plane dicere vere licuerit: Non hominū, sed Dei voces.] & illud occinere^b: Altissimus dedit vocem suam.] & c: Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia] cum sine humana lingua ab hominibus in sui nominis confessione ipsa veritas proferretur lingua cælesti eiusdem quidem generis cum illis, quæ super singulos qui conuenerant, dum^d completi essent dies Pentecostes, linguæ dispertitæ tamquam ignis cælitus missæ sunt. Vt illud propheticum vsurpare licue- rit^e: Dominus locutus est: quis non prophetabit?] cum admirando modo intonuit de cæ- lo Dominus^f, & Altissimus dedit vocem suam: cuius sono tinnirent audientium aures non eorum dumtaxat qui eodem vixerunt tempore, sed & qui hoc nostro sæculo sunt Christiani (nisi instar aspidis surdæ obturent aures) si velint possint audire Dei vocem, D testantis apud illos esse Catholicam fidem, quos testificatione sua ipse Deus significauit esse Catholicos. At quamnam fidem sectari se antea illi professi sunt? Audisti nuper eorum- dem Episcopos in publica Collatione, publico dato libello, esse professos, sequi se fidem illam, quam Romana profiteretur Ecclesia, quam & professi sunt esse caput omnium Ec- clesiarum.

Porro rem tantam non vni vel alteri, sed vnius prouinciæ omnibus qui remanserant Catholicis diuinitus impertitam, nec vna die, vel mense, annove, sed vno ferme sæculo, vsque ad obitum scilicet illorum omnium qui talia passi sunt, patefactam, neque vna in ci- uitate, vel prouincia Africæ, sed etiam in transmarinis regionibus, in quas illi dispersi sunt, prædicatam, voluit Deus etiam summæ auctoritatis scriptoribus reddi posteris omni ex parte testatam. Etenim non solum Victor idemq. gloria confessionis illustris, qui istæ omnia oculis vidit & manibus contrectauit, posteris commendauit: sed & Imperatoriæ E quoque sanctionis testificatione res tanta meruit celebrari. Audi diuini operis dignum præconem, Iustinianum inquam ipsum Imperatorem, qui in constitutione a se edita de Officio Præfecti Prætorio Africæ ista ait: Vidimus (inquit) venerabiles viros, qui abscissis radicitus linguis, poenas suas miserabiliter loquebantur.]

Accipe alium rursus de visu testem, doctissimum virum Aeneam Gazæum, qui his tem- poribus claruit Platonicus philosophus, de quo & paulo inferius dicturi sumus: hic enim ad calcem disputationis elucubratiſſimæ de animarum immortalitate, & corporum resur- rectione, in dialogo qui in scribitur Theophrastus, ista habet, cum per dialogisum A- xithæus sic ad Theophrastum: Quod autem heri, & quidem paulo ante factum est, id (opinor) ipse quoque vidisti. THEOPHRASTVS: Quid id est, cedo? AXI- THÆVS: Magnam Libyam dura premi tyrannide, Ac quoniam tyrannus huma- nitatem

*Cyrillam

LINGVIS EX-
CISIS CON-
FESSORES LO-
QUUNTUR.

MIRACVLVM
IN FIDEI
CONFIRMA-
TIONEM H-
DITVM.

a Act. 12.
b Psal. 17.
c Psal. 28.

d Act. 2.

e Amos 3.
f Psal. 17.

MIRACVLVM
A PLVRIBVS
ASSERTVM.

g Habetur in Bi-
bliothec. sancti.
tom. 9.
AENEAE GA-
ZÆI TESTI-
FICATIO DE
LOQUENTIB.
SINE LIN-
GVIS.

Anitatem siue benignitatem & sanam atque veram de rebus sententiam haud admittit; sa- ne tyrannus criminis in loco ducit, eorum qui ipsius imperio subsunt, pietatem; iubetq. il- lud tam præclarum & bonum dogma sacerdotes abnegare: ijs qui non obtemperant (proh scelus!) caram Deo linguam excindit, Tereci illius, de quo scriptum est in fabulis, exem- plum imitatus; qui cum vim virgini fecisset, & accusationem sceleris declinare studeret, linguam execut. At virgo peplo facinus intexuit, & exponit arte, cum natura, vt loque- rerur, non daret. Illi vero, de quibus nobis est oratio, nec peplo opus habent; sed ipsius naturæ conditorem implorant, qui recentiore eis naturam die tertia post largitur, non dato quidem alterius linguæ, sed facultatis sine lingua articulare quam vmquam antea quod vellent eloquendi munere. Ego vero putabam fieri non posse, vt tibicen carens ribijs, artis suæ specimen vllum daret, itemq. citharædus destitutus cithara musicam ar- tem eam exerceat.

At nouum hoc spectaculum cogit me sententiam illam mutare, nihilq. earum quæ vi- dentur rerum fixum ac firmum existimare, si quidem id Deus loco suo mouere velit. Ipse ego hos viros vidi, & loquentes audiui, & vocem adeo articulatam esse posse miratus sum. Instrumentum vocis inquirebam, & auribus non credens, oculis iudicandi munus re- misi: atque ore aperto, linguam totam radicitus euulsam vidi, ac stupefactus mirabar, non sane quo pacto vocem conformarent, sed quo modo conseruati essent. Atque hoc ipsum etiam imperiti cuiusque ad credendum duritiem emolliret, ac doceret, verum ne sit quod dicimus, corpora collapsa resurgere.] hæc Aeneas Gazensis, qui (vt diximus) hoc Zenonis tempore claruit, non ab Aenea Troiano ita denominatus, sed a viro diuino Aenea Gazensi Episcopo, quem subrogatum Irenioni Antistiti, & præcessisse Porphyriū virum sanctissimum C Gazensem Episcopum, quæ dicta sunt superiori tomo in rebus gestis eiusdem Porphyrij de- clarant. Quæ præterea miranda his ferme diebus in Syria accidisse eodem in loco ipse nar- rat, nos (ne a suscepta narratione longius emigremus) post hæc mox narraturi sumus.

Sed & de re tanta quæ reliquæ sunt testificationes (licet ad fidem faciendam illæ opus non sint in re adeo perspicue demonstrata, & omni fid. probata) in medium afferamus; quo fiet vt nec improbus aduersarius & refractarius contradictor negare & a fide resilire omnino possit. Addamus igitur citatis auctoribus Marcellinum Comitem, qui & his vi- uentibus vixit, claruitq. sub Iustiniano Imperatore. ipse enim eadem habet in Chroni- co, qui & hoc addit mirabilius: Tunc idem Rex Hunericus vnius Catholici adolescen- tis vitam a natiuitate sine sermone ducentis linguam præcepit abscindi: Idemq. mutus, D est, gloriamq. Deo in primo vocis suæ exordio dedit. Denique ex hoc Fidelium contu- bernio aliquantos ego religiosissimos, præcis linguis, manibusq. truncatis, apud Byzan- tium integra voce conspexi loquentes.] hæc Marcellinus: quibus omnibus adde Proco- pium Rhetorem historicum, qui eodem vixit tempore, & sub Iustiniano nobilissimos dū- xit militiae ordines, & eadem quæ vidit scriptis testatus est.

Habes itaque (vt de alijs taceam) quinque, qui eadē quæ viderunt & audierunt, scripto- rū monumentis posteris commendarunt, nempe Victorem Episcopum Vticensem, Iustinia- num Imperatorem, Aeneam Gazæum, Marcellinum Comitem, atque Procopium, quibus tanta prodigia voluit Deus reddi omni fide testata, omnibusq. perspicua, vt posteris cunctis innotesceret, curare nostra Deum; cum tā magno miraculo, iam subacta a Vuandalis Afri- ca, ipsa Catholica fides pressuram passa tunc de victoribus triumpharet, vbi extingui pe- nitus putaretur: Sicq. certa, fida, tutaq. semita monstraretur, per quam Fideles cuncti abs- que errore, periculove securi, quo tendunt, in cælum perueniant. Ex quibus non illius tan- tum temporis corrigi & emendari valuissent hæretici, sed omnes qui postea emerere, qui- ve hoc perditissimo tempore tamquam ranæ in Aegypto ebullientes Catholicam verita- tem infestant.

Etenim quos Deus tanto signo, tot sine lingua testantibus vocibus, docuit esse Catho- licos, & fidem, cuius causa subirent martyrium, esse veram; plane & Ecclesiam, in qua essent, dici debere Catholicam, perspicue demonstrauit: At ab ea quam longe absint Nouatores, qui se hodie Catholicos profitentur hæretici, lectis quæ ipse Victor & mox post ipsum Ful- gentius, vel alij huius tēporis Africani doctores scripsere, perspicue satis, si modo velint, in- telligere possunt: Contra vero cū nos eandē cum illis sectemur fidem, eademq. habeamus cōmunia sacramenta, per omniaq. doctrinam similem; Catholicos nos nō esse, haud dicere possunt,

DVPLEX MI-
RACVLVM.

MIRACVLA
FIDEM PRO-
BANT.

possunt, redarguti ab ijs, qui linguas non habentes, pro nobis altissima voce clamant; ut plane per consecrata illa ex fidei confessione organa benedicta ipse Deus loqui intelligatur.

*a Gregor. dialog.
lib. 2. c. 32.
* Iustitiani*

Ad postremum vero succedant ijs qui viderunt, testes qui audierunt, ab illis tamen qui viderant. est is sanctus Gregorius Papa, qui de iisdem hæc in dialogis habet ^a: Zenonis quoque Augusti temporibus, dum contra Catholicorum fidem exorta a Vuandalis persecutio Ariana in Africa vehementer insaniret: quidam in defensione veritatis Episcopi fortiter persistentes ad medium sunt deducti: quos Vuandalorum Rex verbis ac muneribus ad perfidiam flectere non valens, tormentis frangere posse se credit. Nam cum eis in ipsa defensione veritatis silentium indiceret, nec tamen ipsi contra perfidiam tacerent, ne tacendo forsitan consensisse viderentur: raptus in furorem, eorum linguas abscindi radicatus præcepit. Res mira, & multis nota senioribus: quia ita pro defensione veritatis etiam sine lingua loquebantur, sicut prius loqui per linguam consueverant. Hi itaque eo tempore profugi ad Constantinopolitanam urbem venerunt. Eo quoque tempore quo pro explendis responsis Ecclesie ad Principem ipse transmissus sum, seniore quendam Episcopum reperi, qui se adhuc eorum ora sine linguis loquentia vidisse testabatur; ita ut apertis oris clamarent: Ecce videte quia linguas non habemus, & loquimur. Videbantur enim a respicientibus, ut ferebant, quia abscissis radicatus linguis quasi quoddam balthrum patebat in gutture, & tamen ore vacuo plena ad integrum verba formabantur. Quorum illic vnus in luxuriam lapsus, mox priuatus est dono miraculi: recto videlicet omnipotentis Dei iudicio, ut qui carnis continentiam seruare neglexerat, sine lingua carnea non haberet verba veritatis.] hæc tamen S. Gregorius. Eadem de iisdem confessoribus, qui linguis abscissis, recte tamen nihilominus loquerentur, S. Isidorus testatur in historia Vuandalorum.

*LAPSI IN
FORNICA-
TIONEM DO-
NO DEI PRI-
VATI.*

*b Procop. de bello
Vuandal. lib. 1.
LOCVS PRO-
COPII RESTI
TVTYS.*

Ex his autem quæ ex S. Gregorio recitauimus, possumus intelligere quæ habentur deprauata satis apud Procopium, dñ hæc ita leguntur ^b: Multis etiam linguam incidendo afflixit scilicet; suntque vsque meo tempore Byzantij qui impedita sunt voce. non autem omnes hoc poenæ genus passi: sed si duo conscij fuissent amicarum cum illo concubitus, loqui amplius non permittebantur.] hæc apud Procopium magis quam Procopius ipse: siquid siue deprauatione textus, siue interpretis imperitia, nullum ex his verbis germanum sensum historice consonum elicere possumus; qui tamen ex narrata a S. Gregorio facti serie legitimus ille esse cognoscitur, ut dicere ipse velit, multos lingua præcisos ad sua tempora perseuerasse Constantinopoli voce expedita loquentes; sed duo concubitu amicarum foedatos, haud permisos esse amplius loqui. hæc quidem Procopius; quæ in eo tantum differunt a S. Gregorio, quod vnum ipse lapsum refert, eaq. gratia nudatum, Procopius autem duos.

*DE PVERO E
MORTVIS RE-
SCITATO.*

Sed antequam reliqua de rebus in Africa gestis his iungamus, prosequamur quæ polliciti sumus narrata ab huius temporis florentissimo auctore Platónico philosopho Aenea Gazæo ad mortuorum resurrectionem insinuandam: ait enim: Nec fabulæ sunt quod dicimus, nec e longa vetustatis memoria repetitum, sed hac tempestate factum miraculum. Ego ipse vidi senem & egregie bonum & Deo cum primis carum. Ei familiaris erat quidam agricola vir simplicis ingenij, & pater vnus tantum pueruli: cum quo puero vir ille rusticus senem illum frequenter adibat, volens aliquid boni facere & discere; illucque suarum frugum primitias, tamquam ad fanum quoddam afferebat. Accidit haud ita multo post, ut puer graui morbo correptus vitam cum morte commutaret. Eum iam defunctum pater non (vt ilex mandabat) sepulchro condidit; sed sportæ impositum, folijs obtectum, atque in humeros sublatus portans, ad senem ipsum intrat. Deinceps autem, deposito onere, senem (vti consueuerat) affatus, cum ei intentis in ipsum oculis affedisset, paucaque & dixisset & audisset, puero (vt habebat) ceu vuarum primitijs, illic relicto, discessit.

At vbi Sol iam occidisset, facta solita precatione, senex fructus illos attracturus, folijs remotis, non vuas, sed mortuum inuenit; & quantam pater spem fidemque habuisset, est admiratus. Ergo cum animo ad Deum intento super puerum incubuisset, prius non surrexit, quam puerum resuscitasset; atque sic eum resuscitatum ad patrem misit: ipse vero in exilium iuit, ne admiratione eius homines perciti, nimis molesti deinceps essent.] hæc auctor, ex tanto miraculo probans Theophrasto Catholicam fidem de resurrectione mortuorum in Ecclesia prædicatam; cum & superius idem testetur, ad hoc ipsum indicandum sanctorum virorum ossa plurima edere solita crebro miracula. At de his hæc tamen. Iam res Africanas iterum repetamus, & quæ reliqua sunt de persecutione, atque legatione Zenonis

nonis Imperatoris ad Hunericum tyrannum suasionem Felicis Ecclesie Romanæ Pontificis, qui ante (vt vidimus) ad eundem datis litteris Africanam Ecclesiam sub Vuandalica persecutione laborantem, ut eidem opem ferret, commendauerat. Testatur quidem Euagrius ^a, etiam Zenonis in Africam ad Vuandalorum Regem legationem missam, iam per Felicem Romanum Pontificem procuratam: de qua acturus Victor ^b, ista prius de eiusdem persecutionis acerbitate præmittit:

*a Euagr. lib. 3.
cap. 20.*

*b Victor de per-
secut. Vuandal.
lib. 3.*

Sed quis (inquit) congruo sermone possit exequi aut coaceruare diuersitates poenarum, quas ex iussu Regis sui etiam ipsi Vuandali in suos homines exercuerunt? In ipsa quoque quæ gesta sunt Carthagine, si nitatur scriptor singillatim astruere etiam sine ornatu sermone, nec ipsa nomina tormentorum poterit edicere. Quæ res hodieque posita in promptu demonstrat: alios sine manibus, alios sine oculis, alios absque pedibus, alios truncos naribus, auribusque intendas; aliosque videas nimio suspendio pilis euulsis, caput quod emineret solebat, in medio scapularum fuisse demersum, dum iugiter in altis ædibus suspendio cruciantes; impulsione manuum funibus agitati per vacuum aerem huc atque illuc faciebant vagari pendentem: qui nonnumquam diruptis funibus de illa altitudine suspensionis icu valido corruentes, plurimi arcem cerebri cum oculis amiserunt: alij contractis ossibus, spiritum continuo reddiderunt: alij post paulum exhalauerunt.

*SVPLICIA
DIVERSA ET
MULTIPLI-
CIA.*

Sed qui hoc fabulosum putat, Vranium Zenonis legatum interroget, cuius præsentia præcipue gesta sunt, illa scilicet causa, quia veniens Carthaginem, sese pro defensione Ecclesiarum Catholicarum venisse iactabat. Et ut illi ostenderet tyrannus se neminem formidare, in illis plateis vel vicis plures tortores & crudeliores statuit, in quibus legatis moris est ascendendo ad Palatium, & descendendo transire, ad opprobrium videlicet Reipublicæ ipsius, & in nostri iam deficientis temporis sæcem.

Tunc igitur & quædam vxor cuiusdam Cellaritæ Regis, nomine Dagila, quæ temporibus Genserici multoties iam confessor extiterat, matrona nobilis ac delicata, flagellis & fustibus omnino debilitata, exilio arido & inuio relegatur, vbi nullus hominum forte consolationis gratia veniendi haberet accessum, relinquens cum gaudio domum, maritum simul, & filios. Cui postea oblatum esse dicitur, ut in mitiorem eremum translata, frueretur, si vellet, solatio sociorum: Illa vero ingens sibi adesse credens gaudium, vbi nullus humanus esset consolantis affectus, ne fieret, supplicauit.] subdit his Victor enarrare exilium cleri Carthaginensis: sed quoniam ante ipsum præcessit certamen septem martyrum monachorum, de eo primum ordine temporum agendum erit. His etiam diebus & duogotiatores, Frumentius, & alius Frumentius eiusdem urbis Carthaginensis, egregio martyrio coronati sunt. Tunc & septem fratres non natura, sed gratia, simul in monasterio commanentes, confessionis certamine expleto, immarcescibilem peruenerunt ad coronam, id est, Liberatus Abbas, Bonifacius diaconus, Seruus subdiaconus, Rusticus subdiaconus, Rogatus monachus, Septimus monachus, & Maximus monachus.] in quorum martyrio quoniam mirum in modum diuinæ potentie vis enituit, ipsorum certamen hic ex veteribus monumentis describere pergratum erit; sic enim se habuit:

*SEPTEN MO-
NACHORVM
CERTAMEN.*

Erant hi de territorio Capsensis ciuitatis, cui præfuit sanctus Vindemialis sacerdos egregius & Christi fidelis Antistes. Quibus attractis ad urbem Carthaginensem, primo eis illecebrosus blandimentis serpens voluit sibilare, promittens honores caducos & diuitias ingentium voluptatum, necnon & Regis amicitias, vel alia multa, quæ solent insipientium animas, occupante diabolo, visco mundiali captare: sed hæc omnia milites Dei ac si contagia respuerunt, clamantes vno ore ^d: Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma: Nec poterit in nobis, adiuuante Domino, iterari, quod in sancto Euangelio semel præceptum est dari: quia qui semel lotus est, non habet necesse iterum lauari, quia mundus est totus. Facite quod vultis, inferte poenas corporibus nostris: Melius est temporalia ad modicum ferre supplicia, quam æterna pendere & subire tormenta. Habete quæ promittitis cum ipsis diuitijs post paululum perituri. Nobis vero nullus de postibus frontium valebit euellere, quod vno baptismo artifex Trinitatis dignatus est titulare.

*e In Appendice
ad lib. 3. de per-
secut. Vuandal.*

d Ephef. 4.

e Ioan. 13.

Quid multa? dum tali constantia diuinitus munirentur, iussi sunt carcerali custodiae mancipari: & ita crudelius onerati ferri ponderibus, tenebrosis deputati sunt locis, vbi nulla miseratio arrideret lenitatis. Sed populus ille memoratæ urbis in Domino semper fidelis, dato munere carcerarijs, die ac nocte Christi martyres frequentabat; & ita ab eis doctrina & virtute fidei roborabatur, ut talia etiam ipsi pro Christi nomine plena delectatione

*MARTYRES
IN CARCERE
DOCENT.*

perferre cuperent, & capulo persequentis facilia supponerent colla. Hoc autem tyrannicas peruenit ad aures: qui ebrietate furoris incensus, iubet eos adhuc inauditis supplicijs adigi, & maioribus vinculis onerari: nauimq. imperat lignorum aridorum manipulis adimpleri, atque in eadem omnibus alligatis, in medio pelago igne supposito concremari. Eductisq. illis de custodia, multitudo populi Dei, bellatores Trinitatis, quasi agnos innocuos ad victimam deducebat, & rigentium pondera catenarum quasi quaedam monilia peruidebat: quia non fuerant illa vincula, sed potius ornamenta.

Incedebant itaque cum fiducia ad supplicium, quasi ad epulas concurrentes, vna voce per ambitum platearum Domino decantantes: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonae voluntatis: Votiuia nobis haec dies est, & omni festiuitate festiuior: Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis, quando pro fide Domini Dei nostri perferimus preparatum supplicium, ne amittamus acquisitae fidei indumentum. Sed & B populus publica voce clamabat: Ne timeatis, o populi Dei, neque formidetis minas, neque terrores praesentium tribulationum: sed potius moriamur pro Christo, quomodo ipse mortuus est pro nobis, redimens nos pretio sui sanguinis salutaris. Vnum tamen vehementi conatu, qui inter eos infantulus videbatur, nomine Maximum, cupiebant auctores malorum a sanctorum consortio separare, dicentes: Infantule, quid festinas ad mortem? dimitte eos; insaniunt: & audi consilium nostrum, vt possis inuenire vitae remedium, & tanti Regis adire Palatium.

Tunc ille aetate quidem puerili, senili tamen maturitate clamabat: Nemo me separet a sancto Patre meo Liberato Abbate, & fratribus meis, qui me in monasterio nutrierunt: cum ipsis sum in timore Dei conuersatus, & cum ipsis desidero passionem suscipere, cum quibus credo me & futuram gloriam inuenire. Nolite putare quia potestis seducere pueritiam meam: Simul nos Dominus septem voluit congregare: simul dignabitur omnes vno martyrio coronare. Quomodo nemo perire potuit de septenario illo numero felicium Machabaeorum, ita etiam septenus nostrae congregationis numerus nullum inueniet detrimentum: Nam si negauero eum, & ipse negabit me; quoniam ab ipso dictum est: Qui me negauerit coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui est in caelis: & qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui est in caelis.

Perducti itaque cum festinatione ad nauale supplicium pro voluntate infandi Regis, vel crudelium ministrorum, extensis manibus & pedibus, clauati fuerunt potius quam ligati. Qui dum ignis fuisset lignis iniectus, statim imperio diuino, videntibus cunctis, extinctus est. Et dum saepius renouaretur nutrientibus pabulis, iterum atque iterum extinguebatur rogos globo flammaram. Et cum exinde magis tyrannus furore simul esset & rubore repletus, iussit eos remorum ictibus enecari, & ita singulos in modum canum, cerebris comminutis extinguere: qui tali genere mortis debitum spiritum feliciter Domino reddiderunt: nec expauerunt, lignis quatentibus mortificari, quibus semper fuit spes omnis in ligno.

Sed cum in mari venerabilia corpora iactarentur, illico (quod contra naturam est aëoris) eadem hora illaesa corpora pelagus littori reddere maturauit, nec ausum fuit (vt moris est) triduana dilatione in profundo retinere, ne praeepto Dominico minime paruisset. Ad quod miraculi genus & ipse tyrannus, licet impoenitens, vt fertur, expauit. Gaudens autem quae aderat multitudo, corpora sanctorum martyrum diligenti tradidit sepulturae, praeeunte clero venerabilis Carthaginensis Ecclesiae. Vbi etiam & praedicandi diacones, tertio iam confessores effecti, Salutaris & Muritta, geruli reliquiarum affuerunt. Humatae sunt igitur cum hymnis solemnibus lipsanae beatae Sanctorum in monasterio Biguae continuo basilicae quae dicitur Celebrinae. haec tamen certamen & corona septem sanctorum martyrum. Post haec autem secutum est exilium lacrymabile totius cleri Carthaginensis, qui sanctos martyres mandauerat sepulturae, quod a Victore ita describitur:

Tunc etiam Eugenio Pastore iam in exilio constituto, vniuersus clerus Ecclesiae Carthaginensis caede inediaq. maceratur, fere quingenti vel amplius: inter quos quamplures erant lectores infantuli, qui gaudentes in Domino, procul exilio crudeli traduntur. quos autem intelligat Victor lectores infantulos, quae nuper dicta sunt in certamine septem martyrum docent, nempe ea voce esse pueros nominatos. at Notas in Romanum Martyrologium de his consule. Pergit Victor:

Sed libertatem tunc, dum media vrbe caederentur, Murittae diaconi ceteris liberioorem tacere non debeo. Fuit quidam Helpidiphorus nomine nimium crudelis & ferus, cui fuerat delega-

a Luc. 2. PERGVNT HI- LARES AD MARTYRIVM. b 1. Cor. 6.

PVERI GENE- ROSA CON- FESSIO.

c 2. Mach. 2. d Math. 10. Luc. 12.

* eleuari ITERATA DE IGNE MIRA- CVLA.

REDDITA MOX A MARE CORPORA ET SEPVLTA.

* Celerinae

e Victor de per- secut. Vandal. lib. 3.

HELPIDIPHORVS APOSTATA CRVDELIS SIMVS.

A legatum membra confessorum Christi supplicijs grauantibus laniare. Hic enim dudum fuerat apud nos in ecclesia Fausti baptizatus, quem venerabilis Muritta diaconus de alueo fontis susceperat generatum. Post vero dum apostataret, tantae extitit feritatis aduersus Ecclesiam Dei, vt superior omnibus executor persecutionis esset inuentus. Quid multa? Dum primo presbyteri supplicijs macerandi ordine citarentur, post Archidiaconum Salutarem, arctatur poenis memoratus Muritta (fuit enim secundus in officio ministrorum) Qui cum, Helpidiphoro sedente & fremente, honorabilis senior coepisset extendi, priusquam exueretur, clam furto nescientibus cunctis, illa quibus eum suscipiens de fonte dudum texerat, sabana baiulabat. Quibus ventilatis, simulq. in ostensione cunctorum extensis, in his verbis totam ad fletum & lacrymas commouisse dicitur ciuitatem:

Haec sunt linteamina, Helpidiphore minister erroris, quae te accusabunt, dum maiestas venerit iudicantis, custodiente diligentia mea ad testimonium tuae perditionis, ad demergendum te in abyssum putei sulphurantis: haec te immaculatum cinxerant de fonte surgentem: haec te acrius persequuntur, flammantem gehennam cum coeperis possidere: quia induisti te maledictionem sicut vestimentum, scindens atque amittens veri baptismatis & fidei sacramentum. Quid facturus es miser, cum serui patrisfamilias ad coenam regiam congregare coeperint inuitatos? Tunc te aliquando vocatum, terribiliter indignatus, exutum stolam Rex conspiciet nuptialem, dicitq. tibi: Amice, quomodo huc venisti, vestem non habens nuptialem? Non video quod contuli, non nosco quod dedi. Perdidisti militiae chlamydem, quam in tela virgineorum membrorum decem mensibus texui: & tendiculas Crucis, quas extendens, aquam mundavi, & purpura mei sanguinis decoravi, non conspiciunt oculi mei: characterem non video Trinitatis: talis interesse non poteris epulis meis. Ligat eum pedibus & manibus funiculis suis, quia se ipse voluntarie separare voluit a Catholicis dudum fratribus suis: ipse funes extendit continuatos in laqueum, quibus & semetipsum vinxit, & alios ne ad istud venirent conuiuium impediuit: iuxta semitam multis scandalum posuit, quem nunc cum rubore perpetuo & dedecore sempiterno de conuiuio meo proieci. Haec & alia Muritta dicente, igne conscientiae ante ignem aeternum obmutescens Helpidiphorus torrebatur.

Parantes itaque vniuersi dorsa sua verberibus, alacres ad exilium pergunt. Quibus adhuc in itinere longioris viae constitutis: destinantur, Episcopis Arianorum suggerentibus, homines immisericordes ac violenti; vt illud quod eis forte miseratio Christiana victui contulerat profuturum, crudeliter auferretur. Quando vnusquisque eorum libentius fortiter cantabat: Nudus exiui de utero matris meae, nudum me oportet ad exilium pergere: quia Dominus nouit esurientibus cibum porrigere, & in deserto vestire. Vuandali namque duo sub Genserico saepius confessores, comitante matre, contemptis omnibus diuitijs suis, cum eisdem clericis in exilium perrexerunt. De multitudine autem pergentium confessorum, id est, Ecclesiae Carthaginis clericorum, suggerente quodam ex lectore Theucario perduto, quos ille nouerat vocales, strenuos atque aptos modulibus cantilena, designatione sua debere, dicit, duodecim infantulos separari, quos ipse, dum Catholicus esset, discipulos habuit. Statim illo suggerente, sub festinatione dimittuntur, & vi barbarici furoris biffenus numerus puerorum de itinere reuocatur: segregantur corpore, non spiritu a grege sanctorum. Qui timentes praecipitium, cum suspirijs lacrymarum, ne diuellerentur constringebant manibus genua sociorum: quos violentia tamen haeretica minacibus separans gladijs Carthaginem reuocauit. Sed cum eis, quasi cum tali aetate, non blanditijs ageretur, superiores suis inuenti sunt annis; & ne obdormirent in morte, lucernam sibi Euangelici luminis accenderunt. Indignantur ob hoc grauiter Ariani, & se superatos a pueris erubescunt: Vnde accensi, subditibus iubent, quos iam ante paucissimos dies varijs verberibus dissipauerant. Imprimuntur vulneribus vulnera, & rursus poena restaurata recrudescit. Factum est, Domino confortante, vt nec aetas minor deficeret in dolore, & magis animus cresceret roboratus in fide: Quos nunc Carthago miro colit affectu, & quasi duodecim Apostolorum, chorum conspiciat puerorum: Vna degunt, simul vescuntur, pariter psallunt, simul in Domino gloriantur.] & inferius:

Illo tempore crudelius Arianorum Episcopi, presbyteri, & clerici, quam Reges & Vuandali sauebant: Nam ad persequendum ipsi cum suis clericis vbique gladijs accincti sauebant; sicut quidam Episcopus inter illos ceteris crudelior, Antonius nomine, qui tam nefaria & incredibilia in nostros exercuit, vt narraui non queant. Fuit iste in quadam ciuitate

QVID MVRT- TA IN HEL- PIDIPHORVM

a Math. 22.

VICTUALIA PARATA CONFESSORIBVS ABLATA.

* forte b Job 1.

DUODECIM PVERORVM CLERICORVM CERTAMEN.

ANTONII ARIANI EPISC. CRVDELITAS

uitate proxima eremo, quæ Tripolitanæ prouinciæ vicinatur: qui vt bestia infatiabilis Catholicorum sitiens sanguinem, huc illucq. ad rapiendum fugientes excurrerebat. Nam impius Hunericus sciens Antonij ferocitatem, in ipsis eremi partibus voluit sanctum Eugenium relegare. Quem dum custodiendum Antonius accepisset, ita eum arctiori custodia cinxit, vt nullum ad eum introire permitteret; insuper varijs insidiarum atque poenarum supplicijs extinguere cogitauit.

S. EUGENIUS
QVAE PASSVS
IN EXILIO AB
ANTONIO.

Sed Eugenius sanctus dum nostræ persecutionis deseret incommoda, & asperitate cilicij senile attereret corpus, nudamq. super humum cubitans, stratum facci sui rigaret imbribus lacrymarum, aliquando sensit infestum paralytis morbum. Quo nuncio in gaudia conuersus Arianus, perguit festinus ad cubile eximij hominis Dei. Et cum videret, vrgente passione, verum Pontificem balbutientia verba producere; cogitauit simul extinguere, quem superesse volebat. Præcepit, vt acetum asperum, nimisq. acerrimum quaeretur. Cui cum fuisset allatum, venerabilis senis reculantibus & nolentibus faucibus ingerebat: Nam si communis Dominus, qui ad hoc venerat vt pateretur*, cum gustasset, noluit bibere; quanto magis iste seruus & confessor fidelis omnino nollet, nisi hæretica feritas ingessisset? Ex quo aceto præsertim ille passionis noxiæ morbus accepit augmentum: cui pietas Christi misericordiæ subueniens, postea sanum exhibuit.] hæc de Eugenio Victor,

* potaret

Porro post Hunerici obitum eundem Sanctum superuixisse, pugnasq. rursus strenue pro fide Catholica, Gelasius Papa auctor est, qui de ipso eiusq. collegis hæc habet in epistola ad Episcopos Dardaniæ: Ecce nuper Hunerico Regi Vuandalicæ nationis vir magnus & egregius sacerdos Eugenius Carthaginensis Episcopus, multiq. cum eodem Catholici sacerdotibus constanter restiterunt sæuienti, cunctaq. extrema tolerantes, hodieq. persecutoribus resistere non omittunt.] hæc Gelasius. Propagasse quidem vitam sanctum Eugenium saltem vsque ad Pontificatum Gelasij, etiam Gennadius^a, qui eo tempore scripsit, ostendit, dum superstitem adhuc fuisse Eugenium tradit, cum de ipso agit, eiusq. lucubrationes recenset. At de eo nobis sæpe dicendum inferius. Sed rursus Victor:

^a Gennad. de Vir.
illust. c. 97.

ANTONIVS
HABETDEVM
EPISCOPVM
INVITVM RE-
BAPTIZAT.

Alio autem nostro Episcopo Habetdeum similiter relegato, Tamalumentis ciuitatis, in qua Antonius fuerat, quantum potuerat infestari, res ipsa demonstrat. Nam cum diuersis eum persecutionibus affligeret, nec posset eum facere Arianum, videretq. Christi militem semper in confessione constantem, promiserat suis, dicens: Nisi eum nostræ fecero religionis, non sit Antonius. At vbi in sua professione minor inuentus est; suggerente sibi diabolo, cogitat aliud: Pedibus, manibusq. ligatis, vinculis ingentibus arctat Episcopus: oreq. obturato, ne lingua clamaret; aquam corpori, vt putabat, rebaptizationis spargit: quasi valeret conscientiam ligare cum corpore, aut non adesset qui audit gemitus compeditorum, & cordis secreta rimatur: vel superare posset aqua mendax tantæ voluntatis propositum, quod iam homo Dei manantibus* lacrymis miserat legatum in cælum. Exiit statim virum vinculis, & tali quasi gaudens prosequitur voce: Ecce iam frater Habetdeum noster Christianus effectus es: quid vltra facere poteris, nisi vt voluntati consentias Regis? Cui Habetdeum: Illa est, impie Antoni, mortis damnatio, vbi voluntatis seruatur assensio. Ego fidei meæ tenax, vocibus confitens crebris, quod credo & credidi, clamando defendi. Sed & postquam catenis vinxisti, & oris ianuam oppilasti, in prætorio cordis, violentiæ meæ, scribentibus Angelis, Gesta confeci, & lectitanda Imperatori meo transmissi.

* manantibus

INVITI REBA
PTIZANTVR
VBIQVE.

Erat quidem generalis ista violentia tyrannorum: Nam Vuandali pro hac re vbique fuerant destinati, vt transeuntes itinera, sacerdotibus suis adducerent iugulandos. Ac vbi eos fallacis aquæ gladio peremissent, indicium eis perditionis, scriptura teste, tradebant; ne alibi sua violentia traherentur: quia non licebat siue priuatis, siue negotiatoribus alicubi transire, nisi scriptam characteris indicio suam miseri ostenderent mortem: quam per reuelationem seruo suo Ioanni olim ostenderat Christus, vbi dicit^b: Nulli licebit aliquid vendere, vel emere, nisi qui habuerit characterem bestię in fronte sua, & in manu sua. Nam & Episcopi atque presbyteri illorū cum armatorum manu nocturnis temporibus vicos & oppida circuibant, & sic despiciatibus* ianuarum aquam, gladiumq. gestantes, animarum prædones intrabant: & quos domi repererant, alios forte in lectulis soporatos imbre igneo atque fulmineo respergentes, dæmoniaca vociferatione Christianos suos ipsi pruriter vocitabant; vt ludum prorsus suæ hæreseos magis quam aliquam religionem ostenderent. In quo minus capaces & ignari impletum in se pollutionis sacrilegium putabant: pruden-

^b Apocal. 13.
REBAPTIZA-
TIS TANTVM
PATEBAT
COMMERCIVM.

prudentiores vero, nihil sibi, quod nolentibus atque dormientibus ingestum est, obesse gaudebant: Nam & multi eadem hora cinerem capitibus suis iniecerunt: alij sese vel (quia factum est) cilicio lugubri texerunt: nonnulli cœno foetido linierunt, & linteamina violenter imposita per fila consciderunt, atque in latrinis foetidissq. locis manu fidei proiecerunt.

Tali violentia, nobis videntibus, in Carthagine filius cuiusdam nobilis annorum circiter septem iussu Cyrolæ Patriarchæ Arianorum a patribus separatus est, matre sine verecundia matronali, solutis crinibus, post raptos tota vrbe currente, infantulo clamante, vt poterat: Christianus sum, Christianus sum, Christianus sum. Cui & os obturantes, infontem infantem in suum gurgitem demerserunt. Ita de filijs medici venerabilis Liberati factum esse probatur: Nam cum iussu Regis cū vxore & liberis ad exilium mitti iuberentur: cogitauit impietas Ariana a parentibus filios paruulos separare, quo posset per pietatis affectum etiam virtutem prosternere genitorum. Disiunguntur tenera pignora filiorum. Qui cum vellet lacrymas emittere, auctoritate vxoria increpatur, vt in ipso exitu sui illico lacrymæ siccarentur. Ait enim ei coniunx: En propter filios, Liberate, perditurus es animā tuam? Computa eos non fuisse natos: Nam & ipsos omnino vindicaturus est Christus. Nonne vides eos clamantes & dicentes: Christiani sumus?

Sed hæc mulier quid in conspectu Iudicum egerit, tacendum non est. Nam cum ipsa & maritus, licet seorsum, carceris tamen custodia tenerentur, ita vt se penitus non viderent: mandatur mulieri, diciturq. illi: Solue iam duritiam tuam: ecce vir tuus paruit imperio Regis, & noster factus est Christianus. Aitq. illa: Videam illum, & faciam ego quod voluerit Deus. Educta igitur de carcere, inuenit virum suum stantem cum ingenti multitudinem pro tribunalibus connexum: Et verum existimans quod fecerant inimici, iniecta manu apprehendens oram vestimentorum eius gutturi proximam, videntibus omnibus, suffocabat eum, dicens: Perdite & reprobe, gratia Dei & misericordia eius indigne, quare voluisti ad modicum gloriari, & in æternum perire? Quid tibi proderit aurum? quid argentum? numquid liberabunt te de camino gehennæ? Dixit & alia multa. Cuius maritus respondit: Quid pateris mulier? Quid tibi videtur? Aut quid forte de me audire potuisti? Ego in nomine Christi Catholicus permaneo, nec amittere potero aliquando quod teneo. Tunc hæretici mendacij sui conscij & detecti, fallaciam suam colorare* minime potuerunt.

QVID IN NO-
BILEM PV-
RYM CYROLA

LIBERATI
ET VXORIS
EIVS CERTA-
MEN.

* celare

Et quia superius de violentia immanitatis eorum breuiter diximus: hanc plurimi metuentes, alij se in speluncis, alij in desertis locis, viri, vel feminæ, nullo sibi conscio, sese claudebant: & ibidem, nulla succurrente sustentatione ciborum, fame vel frigore victi, contritum & contribulatum spiritum exhalabant, per hæc afflictionis incommoda inuiolata secum fidei securitatem portantes. Sic enim Cresconius presbyter Myzentinæ ciuitatis in spelunca Ziquensis montis repertus est, putrescente iam solutus cadauere.

MIGRANT IN
SOLITVDI-
NEM PII, IBI-
QVE MORTVI.

Et quia de sancto Habetdeum præfati iam sumus: perguit tunc ad Carthaginem: adire censuit nefarium Regem, vt conscientiam suam, quam semper familiarem Trinitas habuit & amicam, etiam hominibus faceret manifestam. Nec eum retinere potuit Antonius propter verecundiam suam: offert impijssimo Regi libellum in hac similitudine verborum:

Quid, quæso, iam cum proiectis habetis? Quid cum eis, quos exilio relegastis, quotidie dimicatis? Abstulistis substantias; ecclesijs, patria, domibusq. priuastis; sola anima remansit, quam captiuare contenditis. O tempora, o mores. Vniuersus hæc mundus intelligit, & ipse qui persequitur videt. Si fides dicitur quam tenetis, quid veræ fidei membra tantis persecutionibus agitis? Quid vobis cum exilio nostro? Quid vobis cum egenis in sæculo, quorum est vita semper in Christo? Liceat saltem gaudere confortio bestiarum eis, quos abiecistis a facie omnium populorum.

HABETDEVM
EPISC. PRÆ-
SENS COM-
PELLAT RE-
GEM.

Dum hæc & alia similia Pontifex dixisset: sceleratus tyrannus hoc ei mandasse perhibetur: Vade ad Episcopos nostros, & quod tibi dixerint sequere; quia ipsi huius rei habere noscuntur per omnia potestatem. Sed neque Antonium hæc res ab insania potuit reuocare, scientem se magis imperio Regis ob hoc multum posse placere. Habetdeum vero Episcopum gaudentem bono conscientia suæ ad locum exilij maluit remeare.

Ea tempestate facta est incredibilis fames, & coepit Africā totam vna depopulatione vastare: nullus tūc affuit imber, nulla prorsus gutta de cælo profluxit: nec frustra, sed vero & iusto

FAME DIRA
VEHATA A-
FRICA.

iusto iudicio Dei, ut ubi persequentibus cœnosi gurgitis aqua & ignis sulphuris bulliebat, A indulgentiæ cœlestis, quæ semper affluenter aderat, pluuia negaretur. Lurida remanserat terræ facies omnis: non vitis tegebatur æstate pampineis opaca virgultis; non fata resper- sa vultus cœspitum viridabant; non olea semper viridis, folijsq. repleta iucundis decoris sui consuetum tegmen habebat; non pomorum virgulta, maritante tellure, gemmas produxe- rant florum, postea fructus (ut assolent) editura. Tristitia fuere, tetraq. omnia, ut par pesti- lentiæ clades Africam confunderet omnem, &c.]

PESTILENTIA SIMVL GRAS- SATVR IN A- FRICA. Prosequitur pluribus recensere funera non Africanorum tantum, sed & Vuandalorum, tum fame, tum etiam peste pereuntium: ut plane ipsa elementa clamarent, in vltionem of- fensæ Diuinitatis tales tantaq. simul immitti in Africam clades, quibus omnes desolatae fuerint vrbes: quorum consideratione, & eorum quæ essent ante oculos inspectione, idem Victor confessor instar Hieremiæ seorsum positus lugubres threnos flebili voce, crebris in- B terrupta suspirijs, dolens ac mærens occinuit. En collige tibi fructus ex semine, quod in sulcis impietatis seminat hæresis. ut plane secundum illud Euangelij^a: Ex fructibus eorum cognoscetis eos] non nisi ex inferis & satanæ regno dixeris prodire radicem, quæ in tot ger- mina maledictionis & desolationis excrescit. Meminit etiam Gelasius in Andronicum scribens eiusmodi famis, quæ Africam dire vexauit.

a Matth. 7. Ceterum qui^b dispergit superbos in furore suo, & respiciens omnem arrogantem humi- liat] excitatus tamquam dormiens Dominus, vermibus tradidit consumendum eum qui robustorum militum agminibus vallabatur, Hunericum. Hoc enim anno, cum de prostrata fide Catholica amens putaret parandum sibi triumphum, diuinam cogitur expe- riri vindictam, & omnium hominum miserrimus redditur. Quomodo autem id accide- rit, idem Victor ad calcem operis his verbis, dignum apponens colophonem, rem paucis C describens sic ait^c: Tenuit sceleratissimus Hunericus dominationem regni annis septem, mensibus decem, meritorum suorum mortem consummans: nam putrefactum & ebul- liens vermibus, non corpus, sed partes corporis eius viderentur esse sepultæ. Et ille le- gis dator & transuersor ex Donatianorum hæresi ad eos veniens quondam Nicasius, in breui simili morte periit.] hætenus Victor.

Quod vero ad execrabilem obitum impij Hunerici spectat, rem aliter scriptam a Grego- rio Turonensi reperimus, cum ait^d: Tunc & Sol teter apparuit, ita ut vix ab eo pars vel tertia eluceret: credo namque pro tantis sceleribus & effusione sanguinis innocentis. Hu- nericus vero post tantum facinus arreptus a dæmone, qui diu de sanctorum sanguine pastus fuerat, proprijs se moribus laniabat: in quo etiam cruciatu vitam indignam iusta morte finiuit.] hæc Gregorius, licet perperam ipsum Hunericum successisse Trasamundo testetur. D Porro sanctus Isidorus interitum Hunerici ab his etiam diuerse refert his verbis: Huneri- cus octauo regni sui anno, ut Arius pater eius, interioribus cunctis effusis, miserabiliter vi- tam amisit.] hæc Isidorus in historia Vuandalorum, ubi ait eundem Regem menses non- nisi quinque post septem vixisse annos.

Verum prærogatiua antiquitatis atque præsentia, cum hæc omnia Victor oculis intue- ri potuerit, ei potius præ ceteris deferendum esse videtur, ut dicamus vermibus vlticibus truculentum carnificem instar Antiochi, Herodis, & Maximini, esse consumptum, secundum antiquam illam prædictionem fortissimæ Judith dicentis^e: Væ genti insurgenti super ge- nus meum: Dominus enim omnipotens vindicabit in eis: in die iudicij visitabit illos: da- bit enim ignem & vermes in carnes eorum, ut vrantur & sentiant vsque in sempiternum.] Fuit plane eiusmodi tam dirum supplicium præiudiciū æternæ damnationis: in cuius funere E naniæ illæ fuerint concinendæ, quibus Tyri Regem Ezechiel flere videtur, cum ad illum Dominus^f: Fili hominis, leua planctum super Regem Tyri.] & post multa in exprobra- tionem eius scelerum: In multitudine (inquit) iniquitatum tuarum polluisti sanctificatio- nem meam: propterea ego educam ignem de medio tui, qui comedat te. Et dabo te in ci- nerem super terram in conspectu omnium viuentium. Omnes qui te viderunt in Gentibus, obstupescunt super te.] Istiusmodi plane canticis decuit impium, contumacē, & Deo rebel- lem homicidam tumulari: ex aduerso Fidelibus gratias Deo agentibus, & illud Dauidi- cum^g occinentibus: Cognoscetur Dominus iudicia faciens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator] & quæ sequuntur. Sarcophagum vero eius, ipsa putrium car- nium theca, iræ Dei præclarum atque perspicuum monumentum, quoniam fuit digniori epitaphio inscribendum, nisi quod ad Regem Tyri dictum Ezechiel addit^h: NIHIL FA- CTVS

e Iudith 13.
IMPIO REGI
AVCTOR PO-
STREMA PER-
SOLVIT.

f Ezech. 28.

g Psal. 9.

h Ezech. 28.

ACTVS ES, ET NON ERIS IN PERPETVVM] vel quod Magnus ille Mathathias de huic simili Antiocho dixerat^a: GLORIA EIVS FVMVS ET VERMIS EST.] **a 1. Mach. 2.** Sed sepultum sua ignominia hominem relinquamus, iam digne (ut par erat) eidem per- solutis extremis.

Ad hoc vsque tempus, ad Hunerici obitum scilicet, perduxit suam Victor de Vuandalica persecutione historiam. Porro ipse Victor particeps passionum iugi confessione clarus ti- tulo sanctitudinis relatus reperitur in Romanum Martyrologium^b. Quo tempore etiam alij eiusdem nominis claruere in Africa Episcopi, ut Victor Cartennæ in Mauritania, qui ad Genfericum volumen aduersus Arianos conscriptum misit. sed & alius fuit Victor Mar- tyrianus Episcopus, cuius est mentio apud Cassiodorum^c; qui Cassiani Collationes pur- gavit, ut suo loco superius dictum est.

B Successit Hunerico Vuandalorum Regi in Africa Gundabundus Genzonis aliàs Gento- nis fratris filius, qui propior genere Genfericum attingebat, ut Procopius^d tradit. hunc Victor Godagisum nominat; quem natu maiorem, ne succedere posset in regnum, idē Hu- nericus vna cum vxore (ut ait Victor^e) crudeli exilio relegauit. Hunc imitatione suorum persecutum esse Africanam Ecclesiam, Procopius tradit; secus vero Isidorus, qui ait: Gun- dabundus regnavit annis duodecim, qui pacem statim Ecclesiæ donauit, & Catholicos protinus ab exilio reuocauit.] hæc ipse de rebus Vuandalorum compendioso Chronico. Sed vtrumque verum dixisse putamus: Isidorus quidem; quia Victor qui post annos tres eam scripsit historiam de persecutione Vuandalica, si illa post obitum Hunerici adhuc per- durasset, exigebat ratio argumenti, ut de ea vel saltem meminisset: Sed & Procopium quoque vera locutum esse existimamus; quod ex Actis sancti Fulgentij in Africa Episcopi C Ruspensis apparet persecutionē rursus excitatam fuisse, in qua ipsum multa pati contigerit. Præterea constat Gelasij testificatione, adhuc ipso sedente fuisse in Africa persecutores, quibus S. Eugenium Carthaginensem Episcopum & alios eius collegas sacros Antistites restitisse tradit. Quamobrem dicendum existimamus, ad aliquot annos noui Vuandalorum Regis quieuisse in Africa Vuandalicam persecutionem, postea vero recruduisse: quando autem id acciderit, dicemus inferius suo loco.

Hoc eodem anno alius Princeps barbarus, itidemq. Arianus, & Ecclesiæ persecutor in Gallia moritur Euaricus Rex Gothorū, haud longe dissimili fine ab interitu Hunerici: nam de eo Gregorius^f: Non multo post tempus vltione diuina percussus interiit.] at quomodo id acciderit, non dicit. Porro quod ad tempus eius obitus spectat, ipsum hoc anno extre- mum clausisse diem, inde facile colligere possumus, quod eius filius Alaricus, ipsi statim D succedens, hoc ipso anno regnare cœpisse reperitur, ut optime colligitur ex Contilio A- gathensi: quod cum celebratum habeatur sub Consulatu Messalæ, quo numeratur annus Domini quingentesimus sextus, ibidemq. dicatur habitum esse anno vigesimosecundo eius- dem Regis; affirmare necesse est, hoc anno ipsum ibi regnare cœpisse. ex quo erroris redar- guuntur, qui Euaricum tradunt regnasse annos quindecim, ut Isidorus habet in Chronico: cum enim (ut dictum est superius) constet ipsum regnare cœpisse Christi anno quadringen- tesimo sexagesimoquarto, ad vigesimum annum peruenisse liquet. Sed cum superius idē au- ctor vsque in annum Zenonis Imperatoris vndecimū peruenisse tradit, rectæ chronographiæ concinna disponit: verum error in numero inest, dum decem & octo tantum anni ponuntur intercurrisse ab anno octauo Leonis Imperatoris, qui est Domini quadringentesimus sexa- gesimusquartus, quo & regnare cœpisse Euaricum ponit, vsque in hunc annum quo obiit, E cum viginti numerentur. Ex quibus etiam habes in quo emendes Gregorium Turonen- sem, dum Euaricum habet regnasse annos vigintiseptem. At admonitum lectorem volumus, ab auctore recentiore^h, qui res Gothorum persecutus est, suorum gentilium ni- mis studiose, perperam positum eundem Euaricum Regem pium, quem tradit e temporali regno ad æternam gloriosa morte migrasse; quem Arianum fuisse, & Ecclesiam Gallica- nam persecutum, testificatione Sidonij, & Gregorij Turonensis, perspicua luce superius est demonstratum.

Hoc pariter anno defuncto Childerico Franchorū Rege apud Parisios in Gallijs regnan- te, eius filius Clodoueus successit, qui regnū tenuit (ut Gregorius Turonensis traditⁱ) annis triginta. Hoc quidem anno regnare cœpisse Clodoueam, ex tempore eius obitus, quem contigisse dicemus anno Domini quingentesimo decimoquarto, satis liquet: Consentit & Sigebertus, qui & hoc anno eiusdem Clodouei Regis ingressum ponit. Porro eius no- men

b Rom. Marty- rolog. die 23. Au- gusti.

c Cassiodor. Insti- tut. diuin. l. 7. c. 29.

d Procop. de bel- lo Vuand. lib. 1. GVNDAVN- DVS REX VVANDALO- RVM. e Victor de per- secut. Vuandal. lib. 2.

EVARICI REG. OBITVS.

f Greg. hist. Fræ. lib. 2. c. 25. in fin. ALARICVS REX GOTHORVM IN GAL- LIA.

g Gregor. Turon. de Gest. Franc. lib. 2. c. 76. EVARICVS IMPVS. h Iouan. Magn. hist. Goth. lib. 16. c. 76.

i Greg. hist. lib. 2. c. 20. in fin. CLODOVEVS REX FRAN- CHORVM RE- GNARE Cœ- PIT.

men diuerso modo ab antiquis etiam ponitur: ab alijs Clodoueus, ab alijs vero Hludouicus, vel aliter scriptum reperitur.

Sic igitur Imperio Romano Occidentali collapso, barbarisq. triplicis generis Gallias occupantibus, nempe Gothis, Burgundionibus, atque Franchis: deploratis penitus rebus, diuina prouidentia factum est, vt eius tantummodo gentis regnū ad posteros feliciter propagaretur, penes quam cultus pietatis foret excellentius effulsurus, cuius in Childerico (vt dictum est) flores apparuerunt, in Clodoueo autem collecti sunt fructus. Coluit ille licet Ethnicus sanctissimam virginem Genouefam: quam non tantum veneratus est, sed & muneribus frequentauit eius filius Clodoueus; qui licet Gentilis adhuc, magna etiam ueneratione profecutus est sanctum Remigium Rhemensem Episcopum, cui etiam amplissimas villas dono dedit, quas tamen ille erogandas curauit in pauperes.

Testatum id quidem peregre reliquit ipse S. Remigius publica testificatione, nempe testamento suo, in quo ista leguntur: Villas, quas mihi dominus, illustrisq. memorie Hludouicus Rex, quem de sacro baptismatis fonte suscepi, cum adhuc Paganus Deum ignoraret, ad proprium * tradidit, locis pauperibus deputauit; ne forte cum esset infidelis, cupidum terrenarum rerum me arbitrari posset, & non potius suæ salutem animæ, quam exteriora ab ipso bona requirere. Quod admiratus, intercedere me pro quibuscumque necessitatibus patientibus, & fidelis, & ante fidem benigne liberaliterq. concessit. Et quia ex omnibus Episcopis Galliarum pro fide & conuocatione Franchorum potissimum me laborare cognouit: dedit mihi Deus tantam gratiam in conspectu eius, virtusq. diuina, quæ per Spiritum sanctū me peccatorem plurima signa ad salutem præfatæ gentis Franchorum operari fecit, vt non solum ablata omnibus Ecclesijs Franchorum restitueret, sed etiam de proprio gratuita lenitate plurimas ditaret Ecclesias. Neque prius de regno eius, quantum passus est pedis, Ecclesiæ Rhemorum iungere volui, donec vt hoc omnibus Ecclesijs adimpleret, obtinui. Sed neque post eius baptismum, &c.] de illius enim post baptismum rebus gestis, suo loco ægemus. hæc satis ex verbis ipsius S. Remigij, aureis plane exaranda notis, insinuasse; vt intelligas, reuerentia erga sacerdotes atque erga Ecclesias munificentia Clodoueam adhuc Ethnicum instar Cornelij Centurionis ad promerendam Christianam fidem sibi strauisse viam, & ad stabiliendum regnum Franchorum iocisse solida fundamenta: quæ si concutiantur, totam desuper struam molem necesse sit in discrimen adduci; si vero conuellantur, deficere penitus; permanere vero firmiter, si ipsa permaneant.

At summa laude dignus ipse Remigius, iure dicendus Franchorum Apostolus, dum quod Apostolum decet, & Apostolus docet^b, non quæ sua sunt quæsiuit, sed aliorum, neque quod sibi^c utile, sed multis, vt salui fiant: illud ore versans & opere^d: Non quero vestra, sed vos.] Ita plane moribus ipse compositus, virtutibus imbutus, & a diuino Spiritu afflatus esse debuit, qui nobilem Franchorum gentem, eiusq. præstantissimum Regem e tenebris gentilitiæ superstitionis ad lucem Euangelicæ veritatis adduceret: Sicut & talem tantumq. decuit esse Regem, qui primus Franchorum regnū Christiana religione perpetuo illustraret, atque regno eandem Christianam religionem iugiter protegeret & foueret.

Quis ista considerans, oculisq. perlustrans præsentis temporis Ecclesiæ statum omni ex parte deploratissimum, non magnopere admiretur Dei prouidentiam in sua semper Ecclesia protegenda? Etenim vbi penitus collapsum esset Occidentis Imperiū, & vbique tam in Oriente quàm Occidente Reges regnarent hæretici: tunc e Gentilibus Deus voluit sibi Principem suscitare, & aggregare sibi populum, qui ab ingruentibus hæreticis atque exundantibus barbaris sanctam Ecclesiā liberaret, necnon etiam magnopere illustraret: ad id namque a Deo instituti Reges visi sunt esse Franchorum. hæc autē quomodo se vere habuerint, quæ suis singulis dicenda sunt annis perspicuo declarabunt: Erit plane digito etiā demonstrare, quod vbi fides Catholica viguit, ibi regna maioribus in dies gloriæ augmentis ad posteros sunt transmissa; in quibus autem hæresis alta radice fixa coaluit, ipsa penitus esse collapsa, & e terris quas occupant euulsa, vt Gothorum, Vuandalorum, Erulorum, Alanorum, Sueuorum, & Gipedarū, secundum illā Domini prædictionē: Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus, eradicabitur.] contra vero Franchorum ob pietatis irriguū lato lætoq. cæspite germinasse. Sed de his modo satis: quæ anni huius sunt reliqua prosequamur.

Hunc ipsum annum Domini octogesimumquartum supra quadringentesimum signat sua epistola ad Oresium, siue potius Orentium data Sidonius^e Apollinaris, cum numerat a tempore sui Episcopatus tres Olympiadas; quem superius vidimus creatum Aruernensem

a Briff. de Form. lib. 7.

* vltim.

b Philip. 2. c. 1. Cor. 10. d. 2. Cor. 12.

DEI CONSILIA IN SVBLEVANDA AB OPPRESSORIBVS ECCLESIA.

a Sidon. lib. 9. epist. 12.

A sem Antistitem anno Domini quadringentesimo septuagesimosecundo. Interpellatus enim a viro docto & poeticis facultatibus latis exulto Orentio Tarraconensi, vt carmen aliquod de fertili depromptum ingenio mitteret; ipse se excusans, hæc paucis:

Venit in nostras a te profecta pagina manus, quæ trahit multam similitudinem de fale Hispano in iugis cæso Tarraconensibus. Nam recensenti lucida & falsa est, nec tamen propter hoc ipsum mellea minus, sed sermo dulcis & propositionibus acer. Sic enim oblectat eloquio, quod turbat imperio; quippe quæ parum mentiens quid ordinis agam, carmina a nobis nunc noua petat. Primum, ab exordio religiosæ professionis, huic principaliter exercitio renunciaui: quia nimirum facilitati posset accommodari, si me occupasset leuitas versuum, quem respicere cœperat grauitas actionum. Tum præterea constat, omnem operam, si longa intercapedine quiescat, ægre resumī. Quisnam enim ignoret, cunctis aut artificibus, aut artibus maximum decus vsu venire? Cumq. studia consueta non frequentantur, brachia in corporibus, ingenia pigrescunt in artibus: Vnde est & illud, quod sero correptus, aut raro, plus arcus manui, iugo bos, equus freno rebellat. Insuper desidiæ nostræ verecundia comes ad hoc sententiam nostram inclinat, vt me, postquam in silentio decurri tres Olympiadas, tam pudeat nouum poema conficere, quam pigeat: hoc item nefas, etiam difficilia factu tibi negari, cuius affectū tanto minus decipi decet, quanto constantius nil repulsam veretur. Tenebimus ergo quippiam medium: & sicut epigrammata recentia modo nulla dictabo, ita litteras (si quæ iacebunt versu refertæ scilicet, ante præsentis officij necessitatem) mittam tibi, petens, ne tu sis eatenus iustitiæ præuaricator, vt me opineris numquam ab huiusmodi conscriptione temperaturum. Neque enim suffragio tuo minus augear, si forte digneris iam modestum potius quam facetum existimare. Vale.] hætenus Sidonius, quæ Orentij occasione haud oportuit prætermissa.

Porro hunc ipsum Orentium Tarraconensem, ad quem Sidonius scribit, & laudat, illum puto qui postea Episcopus Eliberitanus interfuit Concilio Tarraconensi, licet Orontius pro Orentio, vel Orontius in diuersis exemplaribus scriptus inueniatur; & plane eundem cum illo de quo Sigebertus^b: Orentius Commonitorium Fidelibus scripsit metro heroico, vt mulceat legentem suaui breuiloquio.] id enim opinari, patriæ nomen, ac studium poeticæ facultatis, & in scribendo suauitas æque a Sigeberto atque a Sidonio laudata, facile persuadent: Dolemus nobilis ingenij omnia periisse monumenta, immo & nomen ipsum ferme obliuione sepultum, quod vix tandem eruderatum, obteçtaq. rubigine purgatum reddere liceat. At de Orentio satis.

Quod vero ad ipsum Sidonium spectat: haud diu post hæc putamus superuixisse: etenim non peruenisse ad tempora Anastasij Imperatoris, Gennadius significare videtur, dū ipse scribens opus illud sub Anastasio, de Sidonio dum agit, sub Leone atque Zenone eum clariuisse tradit. Porro de eius lucubrationibus agens^c: Scripsit (inquit) varia & grata volumina & sanæ doctrinæ: homo siquidem tam diuinis quam humanis litteris ad integrum imbutus, acerbq. ingenio: scripsit ad diuersos diuerso metro vel prosa compositum insignne volumen, in quo quid in litteris possit, ostendit. Verum in Christiano vigore pollens, etiam inter barbaræ ferocitatis duritiem, quæ eo tempore Gallos opprefferat, Catholicus, Pater, & doctor habetur insignis.] hæc ipse. Sed quæ vexatio a duobus sceleratis clericis ante obitum eidem illata fuerit, & quomodo in eisdem seuerissime vltus sit Deus, ex Gregorio hic describamus auditu dignam historiam: vbi enim ipse eius doctrinam & erga pauperes effusam largitatem enarrauit, hæc subdit^d:

E Cumq. ad officium Dominicum fuisset mancipatus, & sanctam ageret in sæculo vitam, surrexere contra eum duo presbyteri, & ablata ei omni potestate a rebus ecclesiæ, arcum ei victum & tenuem relinquentes, ad summam eum contumeliam redegere. Sed non longi temporis spatio inultam eius iniuriam diuina voluit sustinere clementia: nam vnus ex his nequissimis & indignis dici presbyteris, cum ante noctem minatus fuisset eum de ecclesia velle extrahere, signum ad matutinas audiens fuisse commotum, feruens felle contra Sanctum Dei surrexit, hoc iniquo corde explere cogitans, quod die præcedente tractauerat. Ingressus autem in secessum suum, dum ventrem purgare nititur, spiritum exhalauit. Expectabat enim puer a foris cum cereo dominum egressurum. Iamq. aduenerat lux; & satelles eius, id est, alius presbyter, mittit nuncium, dicens: Veni, ne tardaueris, vt quæ nobis die hesternæ conuenerant, pariter expleamus. Sed cum responsa dare differret exanimis, eleuato puer velo ostij, reperit dominum super cellulam secessus de-

a Sidon. lib. 9. epist. 12. SIDONII EPISTOLA AD ORENTIUM.

ORENTIUS PORTA HISPANVS. b Sigebert. de vir. illustr. c. 34.

c Gennad. de Scrip. Eccl. c. 92. SIDONII SCRIPTA.

d Greg. de Gest. Franc. lib. 2. c. 23. QUAE PAS- SVS SIDONIVS A PRESBYTERIS.

functum. Vnde indubitatum est, non minoris criminis hunc reum esse, quam Arium illum, cui similiter in secessu fuere interna deposita per partes inferiores egesta: quia nec istud sine hæresi potest accipi, vt in Ecclesia non obediatur sacerdoti Dei, cui ad pascendum oues commissæ sunt: & ille se ingerat potestati, cui neque a Deo, neque ab hominibus aliquid est commissum. Dehinc beatus sacerdos, vno adhuc manente nihilominus inimico, suæ restituitur potestati.

QVID SIDONIVS DIXIT OBIVRVS.

Factum est autem post hæc, vt accedente febre ægrotare cœpisset. Qui rogat suos, vt eum in ecclesiam ferrent. Cumq. illuc illatus fuisset, conueniebat ad eum multitudo virorum ac mulierum, simulq. etiam & infantium plangentium, atque dicentium: Cur nos deseris, pastor bone, vel cui nos quasi orphanos derelinquis? Numquid erit nobis post transitum tuum vita? Numquid erit postmodum qui nos sapientiæ sale sic condiat, aut ad Domini nominis timorem talis prudentiæ ratione redarguat? Hæc & his similia populis cum magno fletu dicentibus; tandem sacerdos, Spiritu in se sancto influente, respondit: Nolite timere, o populi: ecce frater meus Aprunculus viuuit, & ipse erit sacerdos vester. Qui non intelligentes, putabant eum loqui aliquid in extasi. Quo migrante, presbyter ille nequam, alter ex duobus qui remanserat, protinus omnem facultatem Ecclesiæ, tamquam si iam Episcopus esset, inhians cupiditate, præoccupat, dicens: Tandem respexit in me Deus, cognoscens me iustiorum esse Sidonio; largitusq. est mihi hanc potestatem.

VISTO DE DIVINO IVDICIO.

Cumq. per totam urbem superbus ferretur, adueniente die Dominico, qui imminebat post transitum sancti viri, præparato epulo, iussit cunctos ciues in domo ecclesiæ inuitari: despectisq. senioribus, primus recumbit in toro. Cui oblato pincerna poculo ait: Domine mi, vidi somnium, quod si permittis, edicam. Videbam hac nocte Dominica, & ecce erat domus magna, & in domo erat thronus positus, in quo quasi Iudex residebat, cunctis potestate præstantior: cui adsistebant multi sacerdotum in albis vestibus, sed & promiscuæ populorum turbæ valde innumerabiles. Verum cum hæc trepidus contemplerer, conspicio eminens inter eos beatum astare Sidonium, & cum presbytero illo tibi carissimo, qui ante hos paucos annos de hoc mundo migravit, attente litigantem: quo deuicto, iubet Rex, vt in imis carceris angustijs retrudatur: ablatoq. isto, contra te iterum suggerit, dicens, te in eo scelere, propter quod ille prior damnatus fuerat, fuisse participem. Verum vbi Iudex, quem ad te transmitteret, solícite cœpit inquirere, ego me inter reliquos occulere cœpi, & a tergo steti, tractans apud memetipsum, ne forte ego, qui notus sum homini, mittar.

TERRIBILIS VLTIO IN PRESBYTERVM PERVERSYM.

Dum hæc mecum tacitus voluerem, amotis omnibus, remansi solus in publico: vocatusq. a Iudice, propius accedo. Cuius virtutem atque splendorem contuens, cœpi habes effectus, titubare præ metu. Et ille: Ne timeas puer, inquit: sed vade, dic presbytero illi: Veni ad respondendam causam; quia Sidonius te accersiri deprecatus est. Tu vero ne moram facias ad eundem: quia sub grandi testificatione mihi præcepit Rex ille tibi hæc loqui, dicens: Si tacueris, morte pessima morieris. Hæc eo loquente, exterritus presbyter, elapso de manu calice, reddidit spiritum: ac de recubitu ablatum, mortuus sepulturæ mandatus est, possessurus infernum cum satellite suo. Tale iudicium super contumaces clericos Dominus in hunc pertulit modum, vt vnus Arij sortiretur mortem, alius tamquam Simon magus, Apostoli sancti oratione ab excelsa arce superbiæ præceptis allideretur: Qui non ambiguntur pariter possidere tartarum, qui simul egerunt nequiter contra sanctum Episcopum suum.

APRUNCULVS EPISC. ARVERNENSIS.

Interea cum iam terror Franchorum resonaret in his partibus, & omnes eos amore desiderabili cuperent regnare; sanctus Aprunculus Lingonicæ ciuitatis Episcopus apud Burgundiones cœpit haberi suspectus: cumq. odium de die in diem cresceret, iussum est vt clam gladio feriretur. Quo ad eum perlato nuncio, nocte a castro Diuionensi per murum demissus, Aruernos aduenit, ibiq. iuxta verbum Domini, quod posuit in ore sancti Sidonij, vndecimus datur Episcopus. Hæc Gregorius. Ad Aprunculum hunc spectare videtur Aper illie tidem Aruernensi matre ortus, & Aruernis educatus, ad quem extat eiusdem Sidonij epistola, qua ad patriam eum nisus est reuocare. Quantum vero temporis Aprunculus federit, ignoratur: constat tamen in Aurelianensi Concilio sedisse eius successorem Euphrasium.

e Sidon. lib. 4. epist. 21.

Symmacho Consule absque collega notatur in Fastis tam Græcis quam Latinis præsens annus Domini quadringentesimus octogesimus quintus, quo res Orientalis Ecclesiæ in deterius dilabuntur, cum pulsus (vt dictum est anno superiori) Orthodoxis, & suffectis in eorum locum hæreticis, vel saltem communicatoribus hæreticorum, tenebræ vndique sparsæ impietatis tetram vbique & horrendam noctem induxerunt: vt cum Hieremia lugubre illud exclamandum iugiter fuerit: Quomodo obtexit caligine in furore suo Dominus filiam Sion.] cum tamen officio non defuerit Felix Papa, qui exemplo Domini b, qui vulnerat & medetur, post damnatum Acacium Constantinopolitanum Episcopum, malorum omnium (vt demonstratum est) & auctorem & propagatorem, ipsum filium tenebrarum in lucem, & desertorem reuocare ad Ecclesiam omni studio laborauit.

OBSCURA FACIES ORIENTALIS ECCLESIAE.

a Hier. 2.

b Iob. 5.

Egisse id in primis eundem Pontificem per Andromachum virum illustrem, testatus est Gelasius Papa in Cōmonitorio ad Faustum, vbi hæc habet: Illud autem nimis est impudens, quod Acacium veniam postulasse confingunt, & nos extitisse difficiles. Testis est frater vester, filius meus, vir illustris Andromachus, qui & a nobis abundanter instructus est, vt cohortaretur Acacium, deposita obstinatione, respiscere, & ad sedis Apostolicæ remeare consortium: Quiq. se, sub iurciurando, magnis cum eodem molitionibus egisse, testatur; nec ad ea quæ recta sunt, potuisse deflecti, sicut rerum probatur effectu.] hæc Gelasius de Romana Ecclesia eo tempore cum Felix Papa illi præesset, non autem postquam in locum eius ipse Gelasius est subrogatus; nã tunc iam Acacius defunctus erat. At ille quidem instar illius propheticæ bestię c, indurauit cor suum tamquam lapidē, & (vt est in Iob) instar fabrilis incudis, ne crebro percussus, mallei verbi Dei cederet ictibus, sed magis ex pijs sanctisq. monitis obrigesceret; optime imitatus auctorem suum, proximus illi comes accedens, qui Rex dicitur d super omnes filios superbiæ; cum rebellans aduersus eum a quo amplissimam acceperat dignitatem, Vicariam dico præfecturam Apostolicæ sedis, tanta sibi delegata a Simpicio Papa auctoritate, in ipsum auctorem atque eius successorem Felicem arma conuertit, quibus vniuersam Orientalem Ecclesiam perturbauit. de cuius vsque ad mortem obstinatione hæc idem Gelasius per ironiam: Sed re vera tali percussus pœna respuit, correctionem promisit, emendauit errorem; aut ille tractatus lenior voluerit coerceri: qui etiam verbera dura non sensit: quo in sua perfidia & damnatione moriente, &c.]

INVITATVS ACACIVS AD RESIPISCENTIAM.

c Iob. 41.

d Iob. ibid.

Ex officijs igitur (vt vidimus) per Apostolicam sedem adhibitis ad curationem inflicti Acacio vulneris, plane detegitur, quam calumniose eius post obitum defensores cauillare conari sint illatam in eundem anathematis a Felice sententiam, quod in eius fine Pontifex illa verba posuerit: Apostolica auctoritate damnatus, numquam anathematis vinculis exuendus.] quasi excluderet omnino eum a venia per pœnitentiam consequenda. Nam quoniam pacto ianuâ misericordiæ prorsus clausisse Acacio Felicem Papam per illam sententiam dicere potuerunt, cum ipse Felix, vt eum reuocaret in Ecclesiam, tantopere requisierit? Sed sic quidem numquam absoluendum ad calcem ponit, si in errore persisteret; quod aduersus eos Gelasius agens in tractatu de Anathemate pluribus docet. Qui itaque Acacio non defuit omni consilio, idem Felix Papa in officio continere studuit eos, qui reliqui erant in Oriente, Orthodoxos Episcopos, ne cum hæreticis communicarent: scimus id quidem præstitisse Felicem ex datis litteris ad Illyricos Præsules, quarum Gelasius e meminit.

INANISTER GIVERSATIO DEFENSORVM ACACII.

e Gelas. epist. 1.

In tantis autem Orientalis Ecclesiæ offusis vbique tenebris, fecit Deus in insula Cypri ad illustrationem veritatis splendescere lumen suum, cum veluti rediuius collega Pauli Apostoli S. Barnabas vna cum S. Matthæi Euangelio, quo potissimum Christi vera humanitas comprobatur, in opprobriū Eutylianæ hæresis tunc grassantis apparuit, certis signis, miraculorum virtute veluti digito, vbi Catholica fides esset, edocens. Historia quidem omni acceptatione dignissima, omnium assertione atque consensione recepta, ab egregio viro illius temporis Alexandro monacho Orthodoxo scripta, extat: quam vt egregium monumentum, & lucernam in caliginoso loco lucentem, ad Dei summam in sua Ecclesia moderanda prouidentiam commendandam, hic tibi opportune intexendam putauimus. Etenim quod ad tempus spectat, cum hæc cuncta auctor contigisse tradat, simulac pulso in Oasim S. Calendione, immisus est in Antiochenam Ecclesiam Petrus Fullo, & iam vexare Or-

CORPVSS. BARNABAE REPETVM ET CVM EO EVANGELIVM S. MATTHAEI

Extat apud Sur. die 11. Iun.

QUAE FE- TRVS FVLLO ADVRSVS CATHOLICIS MOLITVS SIT

PETRVS FVLLONITIVR CONTRA ACTA IN CONCIL. EPHESENO.

b Concil. Ephes. tom. 2. appen. 1. 1. 6. 4. edit. Pelt.

PETRVS FVLLONITIVR DEFERT ACACIO.

PRIMA AP. PARTIO S. BARNABAE.

SECUNDA ET TERTIA AP. PARTIO S. BARNABAE.

thodoxos omnes aggressus; his plane eam rem conuenire temporibus, certum est. Quae igitur tunc temporis transacta sint, idem auctor verbis istis aggreditur enarrare:

Vbi Zeno Imperator beatum Calendionem Patriarcham in Oasim exulem relegauit, Fullone illo Antiochenae sedis Episcopatum vi capiente; qui ut impius, & nullam spem reliquam habens, tyrannidem ipsam impune vel scelerate potius exercebat, interficiens, proscribens, & omnes eos fugans qui nolebant cum eius impietate communicare. Sed haec quidem missa faciam, cum multa sint, & propriam historiam requirant. Conferet autem se oratio nostra ad id quod magis vrget, ut sancti Apostoli Barnabae gratiam omnibus notam faciamus; & quanta patriam suam cura & benignitate prosequatur, declaremus. Cum nondum contentus esset Petrus Fullo innumerabilibus illis malis, quibus Orientis partes affecit: in prouincias etiam illas, quae nihil ad eum pertinebant, manus iniecit. Cum enim Imperatoris, & eorum qui erant apud Imperatorem gratiosi, lenitatem auro sibi comparasset, ipsius etiam Dei legem deinceps contempsit: & Cyprios homines Dei & fidei amatores ac recta sentientes omnimodo vexare cogitauit: quoniam eius insulae habitatores pietatem a parentibus suis traditam seruantes, recusabant cum eius impietate communicare.

Itaque Cypri sedem sanctissimam, & a principio inde usque ab Apostolorum tempore liberam, ipse arripere & sibi subijcere aggressus est: idque ad Imperatorem retulit, falsum deferens, ac dicens: Quoniam verbum Dei ab vrbe Antiochia ad Cyprum insulam manauit: ob id Cypri Ecclesiam sub Antiochenae sedis Patriarcha esse oportet, quandoquidem Apostolica & Patriarchica sedes est. Haec ille rectae fidei & sententiae defensor contendebat; cum tamen non ignoraret, ea quae in vrbe Epheso sancta illa Synodus, Cyrillo praesidente, definierat, a se violari atque corrumpi. Extant quidem eius rei Acta Synodalia eiusdem Cypri Concilij, quorum suo loco meminimus. Subdit his vero haec mox Alexander: Sed pietatis praeco & sanctissimus Apostolus Barnabas patriae suae opportuno tempore subueniens, illius Petri stultitiam, vel malitiam potius redarguit.

Cum enim Episcopus Salaminae iussus fuisset ad regiam urbem se conferre, & aduersus Antiochenos coram Patriarcha causam dicere, praeter timorem torpescere, Fullonis illius insidias suspectas habens. Considera hic, lector, amabo te, usitatum morem haereticorum, nempe a sententia ab oecumenica Synodo lata prouocare ad Imperatorem: insuper & illud prorsus Antiocheno Patriarcha indignum, quod cum post Alexandrinum censeatur Antiochenus primus Episcopus Orientis, subijcit se tamen iudicio Constantinopolitani Episcopi. Ex quibus quasi per transfennam, immo aperte nimis intueri & intelligere valeas, cur Acacius nefandi haeretici saepe damnati patrocinium suscepisset, & communicationem amplexus esset, ea nimirum ex causa, quod Fullo nequissimus turpiter ei cessisset ius primatus contra Leonis Papae & successorum Pontificum Romanorum sententiam. Sed pergit Alexander:

Erat tunc Salaminae urbis Episcopus Anthemius vir cum primis admirabilis quod ad rectam fidem & vitae innocentiam pertineret, sed ad disputationem cum aduersariis sustinendam parum valebat. Cum igitur ancipiti fluctuatione fluctuaret, neque certum haberet quid ageret, num videlicet Constantinopolim proficisci deberet, nec ne: nocte in somnis astitit illi quidam, diuinam quamdam speciem praeseferens, & luminis splendore multo effulgens, lucidaque veste indutus, ac sacro habitu decorus; qui & haec dixit: Cur ita tristis es nunc, Episcopo? Quomodo tantus iste torpor te corripuit? Cur vultus tuus ita concidit? Nihil mali ab aduersariis tuis patieris. Haec cum dixisset, ab Anthemio discessit. Qui experrectus, & timore perterritus Episcopus, in faciem se prostrauit, & multis lacrymis ita Deum precatus est: Domine Iesu Christe Fili Dei viui, adiuua Ecclesiam hanc. Scio autem quod illam adiuuas. Si visio haec a te profecta est: fac, quaeso, ut ea iterum ac tertio mihi ostendatur; ut te mecum esse, certo scire possim.

Interea Episcopus ille diuinis precibus attentius vacabat, ab omnium hominum congregatione remotus. Nocte autem quae deinceps consecuta est, cum astitisset idem ille vir eadem forma & habitu quo antea visus fuerat: iam (inquit) tibi dixi, nihil mali te passurum ex ijs quae tibi aduersarij minantur. Nihil igitur suspicans, prompto animo ad urbem Constantinopolitanam venias. Haec cum dixisset, discessit. Episcopus vero rursum Domino gratias egit, neque quicquam alicui dixit, sed expectabat tamen reuelationem tertiam, Nocte igitur consequente idem vir apparuit: qui grauius eum increpans: Quousque (inquit) non vis credere verbis meis, quae diebus his complenda sunt? Proficiscere

scere in urbem regiam prompto & alacri animo: illinc enim cum gloria reuerteris, nec quicquam mali ab aduersariis patieris, cum Deum ipsum propter me seruum suum tui propugnatorem habeas. Tunc Episcopus: Quaesio, inquit, domine mi, dic, quis es tu, qui haec mecum loqueris. Tunc ille ait: Ego sum Barnabas discipulus Domini nostri Iesu Christi, segregatus a Spiritu sancto, ut vna cum Paulo Apostolo electionis vase munus Apostolicum inter Gentes exercerem. Huius rei signum hoc habeas: Egredere extra urbem Occidentem versus, stadijs quinque in eam regionem quae Sanitatis locus appellatur (per me enim Deus ipse in loco illo miracula efficit) & sub arbore siliquae effodias. Speluncam enim atque arcam inuenies: quoniam illic totum corpus meum conditum est, & Euangelium propria manu scriptum, quod a sancto Apostolo & Euangelista Matthaeo excepi. Quoniam vero aduersarij tui sursum & deorsum miscentes omnia, & iura quaedam obijcientes tecum disceptant, Antiochia sedem Apostolicam esse contententes; & tu contra, ius tuum illis opponas: Et mea, inquiens, sedes Apostolica est: nam & Apostolum habeo in patria mea. His dictis Barnabas discessit.

Episcopus vero experrectus, Deum adorauit; totoque clero & populo Christianissimo congregato, exiit in eum locum quem per reuelationem didicerat, multo apparatu, & Cruce ipsa praelata. Cumque preces ad Deum misisset, iussit locum effodi: quem postquam paulum fodissent, inuenerunt speluncam lapidibus obstructam. Illis autem sublatis, apparuit arca illa: Qua detecta, inuenerunt venerandas sancti & venerabilis Apostoli Barnabae reliquias suauem gratiae spiritualis odorem spirantes. Inuenerunt etiam Euangelium supra Barnabae pectus impositum. Illam vero arcam plumbeo signo munierunt. Cumque Deum precati essent, discesserunt, viris religiosis in eo loco ab ipso Episcopo constitutis, qui vespertinis & matutinis hymnis Deum collaudarent.

Ille ergo insigniores Episcopos secum habens, venit in urbem regiam Constantinopolim, & ad Patriarchae domum deductus est. De cuius aduentu cum Imperator audisset, Patriarchae ipsi mandauit, ut cum Synodo quae illuc conuenerat, omnium Patrum controuersiam audiret, & quod illi videretur decerneret. Coacto igitur Concilio, cum causa illa tractaretur, aduersarij afferebant sua iura, ut sibi videbantur, quod Antiochena sedes Apostolica & Patriarchica esset, ob idque contendebant & alias prouincias sibi subiectas esse debere. Haec cum assererent, ijs qui praesentes erant, rationi consentanea dicere videbantur. Beatus vero Anthemius paulum moratus, contra obijciens: Et mea (inquit) sedes Apostolica fuit, inde usque a principio & libertate honorata, qui & Apostolum habeo in patria mea integro corpore constantem, beatissimum, inquam, illum Barnabam sanctorum laudum praerogatijs celeberrimum. Hoc cum Anthemius opposuisset, nihil loci aduersariis relictum est, cum Episcopi qui praesentes erant, silentio Anthemij orationem confirmassent. Aduersarij vero rubore perfusi, muti remanserunt responso illo tam iusto percussi.

Haec cum Imperator audisset, Episcopum Cypri ad se accersiri iussit, & de reuelatione sancti Apostoli Barnabae diligenter ab eo quaesuit. Ille nihil ex his quae vera cognouerat occultauit, sed ordine rem omnem Imperatori narrauit. Ille haec audiens, valde gauisus est, diuinam gratiae diuitias admirans, quod Imperij sui temporibus tantum miraculum a Deo factum cognosceret. Tunc Antiochenae urbis Episcopum illinc expulit, & iussit ut in posterum Cypri Episcopo, quod ad eam causam pertinebat, nihil omnino molestus esset. Beatum vero Anthemium Episcopum ita rogauit: Quoniam sancti Pontificatus tui temporibus Domino nostro Iesu Christo placuit sanctum suum Apostolum Barnabam reuelare: iube, quaeso, celeriter Euangelium illud, quod inuentum est, nobis afferri. Id si feceris, mihi filio tuo gratissimum erit: habebis enim & me ipsum posthac tibi, Pater, in omnibus obtemperantem. Assensus est eius petitioni Episcopus; & quemdam ex eis quos secum habebat, vna cum fidelissimo Imperatoris ministro Episcopum misit, qui Euangelium illud in urbem Constantinopolim attulerunt. erant autem libri tabellae thyenae lignis compositae.

Euangelium illud Imperator in manibus sumpsit & deosculatus est, auroque multo exornatum in Palatio suo reposuit, vbi ad hodiernum usque diem seruatur, & in magna quinta Paschae feria quotannis in Palatij Oratorio Euangelium ex eo libro recitatur. Episcopum vero Anthemium magnis honoribus prosecutus, pecunijs multis donatum ad insulam Cypri remisit, eique mandauit, ut sancto Apostolo Barnabae templum in eo loco erigeret, vbi venerandae ipsius reliquiae inuentae fuerant. Multi autem ex optimatum numero pro illius templi aedificatione pecuniam contulerunt. Ille igitur in Cyprum reuersus, multos

INVENTIO CORPORIS S. BARNABAE CYM EVANGELIO S. MATTH.

ANTHEMII ADVENTVS CONSTANTINOPOLIM.

REPVLSO PETRO FVLLONE, ANTHEMIO CAUSA ADIVDICATA.

EVANGELII CODEX CONSTANTINOPOLI ASSERVATVS.

ECCLESIA S.
BARNABAE
CVM MONA-
STERIO BRB-
STA.

artifices atque operarios collegit, & ædificationi non mediocrem operam dedit, & Apo-
stolo Barnabæ templum valde magnum tum ædificio tum multo & vario ornatu insigne
construxit. Ad eam vero templi partem quæ ad Libyam spectat, aulam quamdam com-
posuit quatuor porticus habentem, & cellas hinc atque illinc e regione sibi oppositas in au-
la construxit; ut qui diuina officia in templo monachi celebrarent, in illis cellis habitare
possent. Quinetiam e longinqua regione aquæ ductum deriuari fecit, & in medio atrio
concham quamdam pulcherrimam construxit, in quam aqua illa deflueret; ut tam qui in eo
loco habitabant, quam qui peregre venissent, abunde aquis illis frui possent: ita ut qui lo-
cum illum vidisset, paræ alicuius & iucundæ vrbis figuram videre sibi visus esset. Dein-
de arcam illam, in qua Barnabæ Apostoli reliquiæ traditæ erant, in dextera sacræ aræ par-
te collocavit, qui locus multo argento & marmoreis columnis ornatus erat.

Diem vero festum, quo beati Apostoli & generosi martyris Barnabæ memoria celebra-
retur, Patres agi per singulos annos constituerunt tertio Idus Iunij, ut Romani numerant,
ut vero Cyprij Constantiensis, die vndecimo eiusdem mensis, qui ab illis dicitur Mesores
& decimus numeratur, ut autem Asiani homines, vel Paphij numerant, decimonono
mensis, qui Pthithiparus dicitur, & nonus numeratur. Hoc igitur anni tempore in eum lo-
cum, quem supra diximus, gentes plurimæ conueniunt, & diuina officia concelebrant in
gloria Patris & Filij & Spiritus sancti, amen. Reliquiarum S. Apostoli Barnabæ reuelatio ita
se habuit, ut diximus: quæ vero miracula quotidie a sanctissimo ipsius sepulchro abunde
proficiscuntur, ea si quis conscribere velit, ne multis quidem voluminibus (ut opinor) illa
complecti poterit.] hætenus de his Alexander: eadem breuiter habent Theodorus Lector,
Suidas, Nicephorus, atque alij tum Græci tum Latini historici. Porro Nicephorus a erras-
se plane conuincitur, dum eiusmodi reliquiarum inuentionem factam sub Anastasio Impe-
ratore recenset, refragantibus ceteris omnibus, ipsiusq. inuentionis Actis.

Sic igitur Deus ad conuincendum & confutandū insultantem regia auctoritate pollen-
tem Petrus hæreticum, ista tam grandia hoc ipso tempore in reuelatione sacrorū pignorum
& editione signorum voluit demonstrasse: quibus non id tantum factum est, ut de subijcien-
da Cypri Ecclesia sub Antiochena metropoli nullum amplius negotium fuerit a Fullone
impio factitū, sed & fides Catholica vbique in Oriëte exagitata, illic absque vllâ molestia
fuerit intacta seruata. At idem perditissimus Fullo, cui in animo nihil erat magis inhærens,
nisi ut cuncta a Catholicis bene gesta irritaret si posset, non tantum ista aduersus sententiam
Patrum Concilij Ephesini molitus est; verum etiam cum audisset vagum quemdam ne-
bulonem Persam, fugitiuum seruum, agentem se ut clericum ab Ecclesia eiectum, assumit
ipse hominem, atque ad Episcopatum vsque prouexit: rem plane monstruosam, ut non-
dum Christianus, absque baptismo quis inuentus, fuerit ordinatus Episcopus; quam qui-
dem Nicephorus ita narrat^b:

Xenaias quidam erat (Philoxenum Græca lingua recte vocet) genere Persa, & fortuna
seruus, peridoneus satanæ minister: qui sub Calendionis Episcopatu, cum ab hero suo pro-
fugisset, ad Ecclesiam Dei accessit, clericum se esse affirmans, cum quidem nondum di-
uinæ regenerationis lauacro initiatus esset. Calendion vbi hominem eum, & latentem
in eo maleuolentiam ex signis & coniecturis quibusdam cognouit, ab Ecclesia eum pro-
scripsit. Vbi vero Calendioni Petrus Cnaphæus (qui & Fullo dictus est) successit, Xena-
iam illum non solum recepit, verum etiam nondum baptismo initiatum, vicinæ Hierapo-
lis Episcopum creauit, & Philoxenum nominauit. Et Petrus vbi tandem se Episcopatum
viro nondum baptizato mandasse intellexit, dixisse fertur, sufficere ei pro baptismo con-
secrationem. Xenaias iste primus (o audacem animum & os impudens!) vocem illam
euomuit, Christi & eorum qui ei placere imagines venerandas non esse, &c.] quæ enim
subdit sub Flauiano contigisse, suo loco dicenda erunt. Recitantur hæc eadem ex antiquo-
ri auctore per Anastasium diaconum in posteriori Nicæno Concilio, nempe ex Theodo-
ro Lectore, quo tempore eius historia integra habebatur: in qua hæc amplius leguntur,
quoniam modo scilicet idem scelestissimus Xenaias inuentus tandem sit quisnam qualisve
esset, qui in Syria agebat Episcopum; Hunc (inquit Theodorus) non longe postea quam
factus est a Petro Fullone Episcopus Hierapolis, Episcopi Persici insequentes, seruilibus
parentibus natum, ipsum quoque seruum, & nondum baptizatum accusabant, &c.]

Vidisti ne quanto gloriari possint auctore impij Iconoclastæ? homine scilicet scelestissi-
mo & seruilis conditionis errone, vix nomine cognito, a sanctissimo Orthodoxo Episco-
po cie-

PETRI FULLO
NIS TEMERI-
TAS REPRES-
SA DIVINI-
TVS.

b Niceph. lib. 16.
cap. 27.

PETRVS FVL-
LO ORDINAT
XENAIAM.

ET QVIM
BYANTIA
BYANTIA
BYANTIA

XENAIAS AV-
CTOR ICONO-
CLASTARVM.

A po eiecto, a nefandissimo Fullone recepto; qui Episcopus fuerit sine baptismo, & sine
Christo dictus tantum nomine Christianus, dicendus potius dæmoniacus, cui nondum pul-
sus per baptismum spiritus nequam fuerat, sed inhabitans semper in eo iam esset per sacra-
mentum consecrationis quasi vectibus, ne progredi posset, inclusus; tali afflatus numine, qui
& tanto promotore dignus est factus Episcopus. Huic igitur tam nobili hæresiarchæ digni-
fimi eius sectatores Iconoclastæ ut suo ipsorum duci & principi columnas erigant, inscri-
bant titulos, statuunt simulacra: huius solius imagines prosequantur honore, conscri-
bant panegyricos, laudent pro rostris, incendunt thura, accendant lumina, effundant vn-
guenta, & omni denique monumentorum genere immortalitati eius memoriam conse-
crent: ut omnis posteritas notum habeat, a quo ipsi gloriosum duxere principium, &
cuius imitatores atque discipuli facti sint. non enim inuidemus.

B Sed quænam sapientissimus Persarum, ex Manichæis proueniens, docere in Syria cœpe-
rit, accipe ex antiquo historico, Ioanne Diacrenomio: quæ his verbis recitantur in Nicæno
Concilio posteriori: Xenaias non esse decens, dicebat, Angelos existentes incorporeos
corporea forma effigiare, & in humana effigie incorporeos repræsentare. Quinetiam &
hæc fuit opinio eius, Christo non dandum esse honorem, aut laudem dicendam pictura
arte hominum elaborata: esse autem illi solummodo acceptam adorationem in spiritu, &
veritate. Inter cetera autem dicebat & hoc esse puerilis animi factum, fingere in columbæ
idolo ter adorabilem Spiritum sanctum: nusquam enim Euangelicis litteris traditum esse,
Spiritum sanctum columbam esse, sed quod in specie columbæ aliquando visus est: id au-
tem dispensatiue, & non substantialiter factum est. Ita (ut semel dicam vno verbo) in-
tempestiuum putabat & inconueniens pios homines Spiritum sanctum ut corpus haben-
tem delineare.

Hæc quidem Xenaias, qui & Philoxenus, docens, simul cum ipsa doctrina, & opere rem
demonstrabat: Sæpe Angelorum imagines afferens iecit. Christum autem imagines re-
præsentantes, omnes in vnum locum collocavit.] hætenus Ioannes de Xenaia; de quo
haud mirandum, si nondum Christianus, diuinas Scripturas non perlegit, Christianæq. re-
ligionis traditiones minime peruestigauit: Si enim scisset Dei præcepto iussos esse incorpo-
reos Cherubin in Arca & in Sanctuario effigiari; siq. nouisset Christianos procul abesse, ut
columbam dicant esse Spiritum sanctum, sed ipsum repræsentare, qui in ea forma est osten-
sus hominibus: si scisset a temporibus ipsius Domini nostri Iesu Christi, eius imagines in
veneratione habitas in Ecclesia, & a posteris digno honore cultas: siq. intellexisset rudium
esse Scripturam imagines, ac proinde quibus signis voluit innotescere Deus mortalibus per
D ipsam Scripturam diuinitus traditam, eadem licere coloribus repræsentare: si his inquam
institutus esset catechumenus homo sine baptismo & sine Christo, nomine tantummodo
Christianus, haud illa adeo impia & insulsa aliquando effutisset. sed danda venia cæmenta-
rio, si inueniatur in arte futoria imperitus. At quid recitatis Xenaiæ blasphemij in eo
Concilio œcumenico? Patriarcha dixit: Audiuius, viri sacerdotes, quales fuerint qui
imagines non receperunt, nempe non baptizati, Manichæi, qui non vere, sed per imaginem
Deum hominem factum tradunt.] hæc ibi. At de his satis.

Hoc eodem anno vita functus est Martyrius Hierosolymitanus Episcopus, cum sedisset
annos octo; tot enim anni eius sedi a Nicephoro^a adscribuntur, necnō a Cyrillo in Saba: cui
cum ab Euagrio^b crimen cōmunicationis cum hæreticis adscribatur, iniuria id factum scias:
nam honorificentissima est eius memoria apud Cyrillum in rebus gestis sanctissimi viri Eu-
E thymij, quas scripsit post eius obitum. quamobrem haud facile Euagrio assenserimus ea
petenti a Zacharia Eutychno; cum præsertim eundem Martyrium Euthymij testimo-
nia commendarint, cuius vltima functio legitur in ecclesiæ dedicatione apud monastē-
rium eiusdem sancti Euthymij insignibus miraculis declarata: quæ tu apud eundem aucto-
rem consulas, qui de ecclesiæ dedicatione ista habet^c: Cum vero miraculum breui totam
peruassisset solitudinem, & peruenisset etiam ad ipsum Archiepiscopum Martyrium: de-
scendens ille multis copijs ad cœnobium, præclaram quidem egit synaxim & vigiliam cum
multis lampadibus & suscitibus: splendidam autem & magnificam fecit dedicationem, de-
ponens sub aræ quasdam partes reliquiarum martyrum Tarachi, Probi, & Andronici, se-
ptimo mensis Maij: erat vero iam duodecimus annus post decessum Euthymij.] hæc Cy-
rillus. Porro ex annorum notato numero duodeno ab Euthymij migratione, quæ ipso te-
ste contigit anno decimosexto Leonis Imperatoris, qui numeratus est annus Domini qua-
drin-

OBITVS MAR-
TYRI EPISC.
HIEROSOLY-
MITANI.
a Nicephorus in
Chron. Cyril. in
Vita Saba.
b Euagr. lib. 3.
c. 16.
c Cyril. in Vita
Euthym. apud
Sur. die 20. Ian-
narij.
DEDICATIO
ECCLESIAE
FACTA A
MARTYRIO.

dringentesimus septuagesimus secundus; dicendum est, anno præterito eamdem dedicationem fieri contigisse: cui cum diuina miracula fuerint suffragata, & eadem vna cum Catholicis sanctisq. viris habita sit; non nisi a Catholico Episcopo potuit celebrari.

SALLUSTIUS
EPISC. HIERO
SOLYMITA-
NVS.

Succesit autem Martyrio Episcopo Sallustius, & ipse Catholicus; haud enim aliter dignum sentire de eo, qui magnum illum Sabam presbyteratus ordine insigniuit, iam antea calumnijs circumuentum, sed ab ipso absolutum: vt plane sicut ex dedicatione ecclesie S. Euthymij Orthodoxa Martyrij fides fuerit demonstrata, ita & ex ordinatione Sabæ & alterius dedicatione ecclesie contingat Sallustium ipsum eius successorem Catholicum exhibere. At scias, non parui esse negotij certum quempiam his temporibus ostendere Orthodoxum, cum totus ferme Oriens vel hæresi vel communicatione cum hæreticis esset diluuium penemersus. Porro huius rei gestæ historiam, qua videlicet occasione sanctissimus Sabas a Sallustio Hierosolymitano Episcopo presbyter ordinatus sit, idem Cyrillus est literis prosecutus his verbis^a:

^a Cyril. in Vita
S. Sabæ, apud
Sur. die 5. De-
cembris.

Cum Patriarcha, *Martyrius scilicet*, octauo anno Pontificatus e vita excessisset, & Sallustius sedem post accepisset, iam quadragesimum octauum ætatis, *inchoatum videlicet*, agente beato Saba, quidam ex Laura prauis animis, menteq. peruersa & illiberali, qui plane erant carnes, & vt cum diuina dicam Scriptura^b, spiritum non habebant.] & paulo post: Seditiosi ergo isti (oportet enim non ex nominibus, sed ex studijs potius illos vocare) mala meditantes aduersus diuinum Sabam, veniunt in sanctam ciuitatem; & ad Sallustium Episcopum linguis dolosis, aut (vt melius dicam) cordibus accedentes, eum quærebant, quis esset præfuturus. Ille autem cum esset sapiens, & aures non haberet faciles, nec eamitteret, nisi prius examinata; accurate rogauit, quinam essent, & vnde. Illi vero dicebant, se habitare prope quemdam torrentem, & illic peragere certamina exercitationis, celantes nomen Sabæ: sciebant enim eum ex virtute notum esse omnibus, quomodo ipsi studium ponebant, vt ex vitio cognoscerentur ab omnibus. Cum ij autem sæpe rogarentur, vt dicerent cuiusnam esset torrens, & quomodo vocaretur, & non possent effugere interrogationem, dicunt: Qui ab aliquibus vocatur torrens Sabæ.

^b Iud. 1.

SALLUSTIUS
COMMOVE-
TVR IN SA-
BÆ ACCU-
SATORES.

^c Isai. 8.

Ille autem cum intellexisset eum esse Præfectum, aduersus quem isti struebant calumniam, rogauit rursus: Vbi est hic Sabas? Illi autem mittentes respondere ad propositum (o arrogantiā & amentiam!) dixerunt eum non posse sufficere curæ de tam multis suscipiendæ propter simplicitatem nimiam & rusticitatem: leuitatem illius & moderationem simplicitatem vocantes improbi, eo quod nollet hic populus (vt admirandus dixit Isaias^c) aquas Siloe, quæ fluunt silentio. Porro autem illud quoque addiderunt accusatores, nempe nimiam in suscipiendo sacerdotio cautionem, dicentes neque ipsum velle esse sacerdotem, neque alteri, vt fiat sacerdos, concedere. Sed hæc quidem illi.

Quiricus autem quidam sacerdos & virtutis amator ardentissimus, cum tunc adesset apud Episcopum, & quæ dicta essent audiisset: Quid vero (inquit) vos primi Sabam suscepistis, an ille vos? Cum autem illi respondissent, illum quidem ipsos suscepisse & congregasse, eis vero regendis eum minime sufficere, qui in magnam creuissent multitudinem, cum esset agrestior & simplex. Excipiens rursus Quiricus: Si ille (inquit) vos ab initio congregauit, & locum qui erat desertus construxit ad habitandum; quanto magis & ipsum locum iam constructum & habitatum, & vos qui in vnum estis congregati, erit is aptus ad regendum? Cui enim in his quæ erant magis difficilia opem tulit Deus, ipse etiam omnino adiuuabit in ijs quæ sunt minus laboriosa, & facilem ei reddet præfecturam & administrationem. Ad hæc illi qui pacem oderant, cum quibus erat Sabas pacificus, & clam de proximo illiberaliter detrahebant, cum nihil possent respondere; tunc dimisit Episcopus: Considerate (inquit) in præsentia: crastino autem die accuratius de his inquiremus.

SABAS ABSOL-
VTVS ET
ORDINATVS
PRESBYTER.

Et statim quidem accersit beatum Sabam, nescientem cur esset accersitus. Porro vero eosdem quoque adducit & ad probandum quidem (vt putabant) suam accusationem, & ad expellendum Sabam a præfectura: vt autem rei ostendit exitus, ad ora eis potius obstruenda, & ad omnem auferendam sermonis occasionem. Nam postquam astiterunt, rectus ille & incorruptus Iudex, nihil illis omnino dicens, non arguens, neque alio egens testimonio, qui de virtute Sabæ optime esset certior factus, & ab ea iam esset satis persuasus, eum quidem ordinat sacerdotem in conspectu omnium. hac autem apud eos vsus admonitione: Ecce (inquit) habetis vestrum Patrem, & Lauræ vestræ Præfectum, quem Deus desu-

per,

A per, & non homo elegit: nos vero solum Spiritui sancto manus commodauimus, non ipsum sed vos potius ipsos afficientes beneficio. Sic dixit: & cum statim assumpsisset beatum Sabam, & ipsos seditiosos, ac religiosum qui tunc aderat Quiricum, cum eis in Lauram proficiscitur, & primum illud sanctum consecrat templum, deinde etiam aram in eo constituit, & gloriosorum Christi martyrum illic multas recondit reliquias.] hucusque Cyrillus de rebus gestis Sallustij Episcopi cum S. Saba. Sed iam ad Imperatoris aulam transfertur oratio.

Sub eiusdem anni Consulatu Symmachi de fratre Zenonis Imperatoris Longino nomine hæc habet Marcellinus in Chronico: Longinus Zenonis frater Augusti post decennalem custodiam, quam eidem Illus apud Isauriam inflixerat, ad germanum Constantinopolim venit.] Conatus est hunc Zeno Imperator creare Cæsarem, vt relinqueret Imperij successorem: sed quod esset perditissimis imbutus moribus, numquam id est consecutus, resistente inter alios Pelagio Patricio laudatissimo viro, qui & quomodo ea de causa a Zenone sit iussus interfici, paulo post dicturi sumus. Quam vero iste Longinus germanus Imperatoris, æque ac ipse Zeno, rapacissimus & impurissimus esset, Suidas prodit his verbis^a: Longinus & Conon fratres Zenonis Imperatoris iniuste potentia vtentes, in vrbibus omnibus alienas possessiones sibi vendicabant, & mercede grauissimorum delictorum reos defendebant. Longinus autem omni quoque incontinentia refertus, erat semper ebriorum hominum vtens consuetudine, & multos lenones secum habens: qui cum se illi principum virorum vxores adducturos pollicerentur, scorta magnifice exornata in curribus insignibus adducendo, fucum illi faciebant, quasi illas ipsas adduxissent. Idem etiam monialium cœtum diremit hoc modo: Cum crebro Pergis versaretur, nunciatum illi est a lenonibus, admodum formosas esse illas mulieres. Itaque illis misit legumina & siccos panes & vestes & alia quædam, quasi curaret eas scilicet e sollicitudine, vel cōuersione timorum^{*}: Facile enim causas speciosas ad illaqueandas mulierculas feminarum aucupatores committuntur. Et monasterium ingressus, multas earum vi potius quam persuasionem deduxit. Nam adeo lasciuus fuit, vt & in ingenuas & magistratum vxores & virgines importune faceret impetum, omniaq. ageret impudenter. In progressu autem globos argenteos & armillas proiebat: multaq. alia mala perpetravit Longinus iste.] hæc Suidas de spurcissimo homine ad delinquendum Imperatoria male vso potentia: vt plane ad malorum cumulum accesserit turpitudine soluta licentia exundans, veluti alluione lutum vbi-que relinquens.

DE LONGINO
ZENONIS IMPERATORIS
FRATRE.

^a Suid. in histor.

Quid præterea idem Suidas de ipsius Zenonis magistratum avaritia dicat, accipe: Bonam (inquit) gubernationem Romani sensissent, nisi Sebastianus tum in aula potentissimus illum quouis suo arbitratu impulisset, velut in foro cauponans omnia, nec sine pretio quicquam in Regia sinens confici. Nam & magistratus vendebat omnes, pretio tum sibi reseruato, tum Imperatori communicato. Quod si quis accessisset qui paululum quicquam adijceret, is præferabatur. In toto denique Palatio nihil erat rerum omnium, quod venale non esset. Quod si Zeno magistratum aliquem suis familiaribus contulisset, ipse mancipis instar eum ab illis redemptum, pluris vendebat alijs, Zenoni furta præbens.] hæc de magistratibus. Extant ad hunc ipsum Sebastianum Prætorij Præfectura fungentem eiusdem Zenonis Imperatoris complura rescripta^b. De mala vero educatione Zenonis filij, quem optabat Imperij relinquere successorem, idem Suidas^c mox ista addit:

QVALES ZE-
NONIS MA-
GISTRATVS.

Zeno Romanorum Imperator filium suum admodum adolescentem Imperij successorem relinquere cupiens, & dignitatibus ornabat, & corpus exercere iubebat ad statuaræ incrementum. At Imperatorij proceres potestatem nasci Fisci affatim exhauriendi, curabant vt adolescens Sybaritico luxu corrumperetur, & lenocinio suo ad insanos amores æqualium incitabant. Itaque vitæ ratione ad voluptatē & superbiam comparata, ab omni honestate remotus, & iam tum arrogantiam ob expectationem Imperij e vultu elucem præferens, sublimis incedere, & erigere ceruices cœpit, ac (vt paucis dicam) erga omnes non alium se præbere, quam aduersus seruos. Verum inspector omnium rerum, & natiua & edocta eius improbitate perspecta, ita illum multauit, vt alui profluuium multos dies sine sensu lectum inquinans, immatura ætate rebus humanis eximeretur.] hæc Suidas.

^b ll. 37. 38. c. de
Episc. & cleric.
^c Suid. in histor.

FILIVS ZE-
NONIS MALB
MORATVS IN-
TERRIT.

Vides igitur, præter hæresum excrecentes omni ex parte torrentes, prauorum quoque morum exuberasse profluuium, ex ipsa aula regia erumpentibus iniquitatum omnium

PRAVIS MO-
RIBUS FACI-
LE SE IVN-
GVNT HÆ-
RESSES.

1. Reg. 16.

b 2. Tim. 4.

Gelas. epist. 11.

omnium fontibus: vt non mireris eiusmodi homines hæreticis fauisse, Catholicamq. fi. A dem lacerari adeo permisisse, ipsiq. Romanis Pontificibus refractarios obtutisse, qui ab ipso bonorum omnium auctore Deo vitæ turpitudine separati, ab eodem fuerint diuinæ præsidio gratiæ derelicti. Haud enim reperire facile erit aliquem se ab Ecclesia Catholica separasse, quem, delictis præcedentibus, non proiecerit Deus, instar Saul^a, a facie sua.

Sed ad deploratissimum rerum statum illud accessit, quod cuius muneris erat Imperatorem admonere, vt tam sua quam aliorum peccata corrigeret, idem ipse seruus gloriæ, & non Apostolicus pastor Acacius, non id tantum facere prætermisit, oblitus Apostoli admonentis^b: Argue, increpa, obsecra] sed etiam (proh nefas!) turpi adulatione conuiuit. Quid enim corrigeret prauos mores Imperatoris Acacius, qui in grauiora delicta, nempe in hæreticorum communionem, ipsum veluti vincitum secum in impietatis profundum abduxerat? Testatus id quidem est ipse Zeno litteris ad Felicem Pontificem scriptis, vt tradit B Gelasius Papa scribens ad Dardanos, ybi ait^c: Ipse Zeno Imperator suis litteris profite- tur, cuncta se ex Acacij egisse consilio.] sicq. plane accidit, vt dum cæcus cæco ducatum præstaret, in altissimam ambo foueam ceciderint præcipites cum ruina multorum. Vnus tantum inuentus est Pelagius Patricius omni laude dignissimus, qui Zenonem redargue- ret, cuius rei causa ab eodem Zenone est iussus occidi, vt suo loco dicemus.

DE IOANNE
ANTIOCHE-
NO PRESBY-
TERO.

d Gennadius de
Script. Eccl. c. 93.

NESTORIANA
HAERESIS
PROPAGATA
TVR.

e Theodor. Lect.
lib. 2. Collectan.

f Cassiodor. Instit.
diuin. lect. in
præfat. exord.

PETRI FVL-
LONIS OB-
ITVS.

S Equens annus Domini quadringentesimus octogesimus sextus Consulatu Longini at- que Decij innotescit, quo hæc a Marcellino de Ioanne Antiocheno narrantur in Chronico: Ioannes Antiochenæ paræciæ ex Grammatico presbyter scripsit aduersus eos, qui in vna tantum substantia adorandum esse Christum asserunt, nec acquiescunt duas in Christo cõstitendas esse naturas.] Hæc cum dicat ipse, affirmare quidem visus est hunc fuisse Catholicum, & aduersus inuasorem Antiochenæ Ecclesiæ Petrum Fullonem vexillum veræ fidei confessionis erexisse. Verum Nestorianismi suspectus est redditus, dum & redarguere aggressus est scripra Cyrilli contra Nestorium; de quo ista Gennadius habet^d: Simul & impugnat aliquas Cyrilli Alexandrini Episcopi sententias, dicens incaute ab illo aduersus Nestorem prolatas, quæ fomentum & robur addunt Timotheanis; quod valde inaniter dicit. Viuere adhuc dicitur, & extempore declamare.] hæc Gennadius. At licet hic Ioannes ex Grammatico dicatur presbyter, diuersus plane esse videtur a Ioanne Grammatico dicto, qui & Philoponus cognominatus est; nam ille non Antiochiæ, sed Alexandria & post hæc tempora claruit.

Ceterum quod ad dogmata pertinet: sane quidem sicut Alexandria & Antiochiæ per ipsarum Ecclesiarum Episcopos Eutychiana hæresis magnopere inualescebat, ita etiam in Syria Superiori Nestorianæ blasphemæ altiores in dies radices figentes extēdebant vsque in Persidem propagines suas: Edeffæ enim palam aderant professores Nestoriani, qui doctrinam Theodori Mopsuesteni publice in scholis docebant, vt Theodorus Lector fidem facit his verbis^e: In ciuitate Edeffæ locus quidam doctrinæ erat Persicæ (vt aiunt) scholæ; vnde Persæ Nestorianam opinionem contraxisse putantur, quod nonnulli Nestorio adherentes, & loco Theodori præsidentes, dogmata sua, quibus delectabantur, Persis tradiderunt.] hæc Theodorus. Nisi ibi etiam hoc sæculo fuisse celebres sacrarum litterarum scholas, ex Cassiodori^f testificatione cognoscimus. Id pepererunt bella ciuilia, vt præcipuis Ecclesijs occupatis a defensoribus Eutychiani erroris, aduersusq. Catholicos concertantibus, Nestoriani, nemine illis facessente negotium, in Syria Superiori & Perside magnopere fuerint propagati: ex quibus postea illud infernale monstrum (vt suo loco dicitur) secta Mahometanorum erupit.

Hoc eodem tempore perditissimus ille, Orientalis Ecclesiæ pestis, fidei Orthodoxæ demolitor, potentissimus diaboli minister Petrus Fullo, inuasor Ecclesiæ Antiochenæ, ex hac vita ad tremendum iustitiæ diuinæ tribunal sera licet morte vocatur. At nec licuit tunc, adultero e medio sublato, Ecclesiæ Antiochenæ Catholici alicuius Antistitis consortio frui. Etenim præualente hæreticorum factione fauore Zenonis Imperatoris, ex ipso- rum sententia delectus est eiusdem hæreticæ prauitatis Antistes Palladius, qui communi- cationem

A cationem retinuit cum nefando Episcopo Alexandrino, dum vixit, de quo suo loco inferius dicturi sumus. Sic nobilissimæ Antiochenæ Ecclesiæ miserandus plane erat vbique status & luctuosa conditio, prementibus eam nefandis hæreticis, ita vt videretur esse facta omnium Orientalium hæreticorum illuc vndique confluentium infelix errorum emporium. Porro hoc anno sedere cœpisse Petri successorem Palladium, anni sedis eius inferius numerandi docebunt.

Q Vadringentesimus octogesimus septimus Christi annus Boetij Consulatu notatur: hic ille putatur Boetius, qui Anicius familia, Manlius Scuerinus cognominatus est, vir clarissimus, de quo suis locis inferius dicturi sumus.

Sub hoc Consulatu celebrata est Romæ Synodus, cuius Acta his verbis descripta leguntur: Flauio Boetio V.C. Consule, sub die III. Iduum Martiarum, in basilica Constantiniana, residente venerabili viro Papa Felice vna cum Candido Tiburtino, Paschasino Centumcellensi, Constantio Aquinate, &c.] postq. enumeratos duodequadraginta Episcopos, presbyterosq. Romanæ Ecclesiæ, ista subnectuntur: Felix Episcopus Ecclesiæ Catholice vrbis Romanæ & præsidens Synodo dixit: Communis dolor, & generalis est gemitus, quod intra Africam rebaptizatos etiam Episcopos, presbyteros, diaconosq. cognouimus: quæ res sine dubio ad vestræ quoque peruenit notitiam sanctitatis. De quo quid obseruari debeat, ordinare nos conuenit. Proinde vt manifesta sit super hoc nostra sententia, quæ nobis sunt visa recitentur.] hæc iure quidem præfatus est Felix ob funera ante biennium recensita ex Victore & alijs: quibus manifesta reddita sunt, quæ egerint Vuandali, cum blanditijs, minis, ac vi adhibita, nolentes etiam ac reluctantes rebaptizarent.

Porro huius hoc anno celebrandæ Synodi vnde manarit occasio, est dicendum. Cum noui Vuandalorum Regis indulgentia (vt vidimus) essent relaxata Episcoporum & aliorum Orthodoxorum exilia: qui lapsi fuerant, respiscentes, medicinam quæsiuere vulneribus: horum autem ingentem fuisse numerum, quæ ex Victore superius dicta sunt, manifestant. Sed cum huiusmodi a confessoribus postliminio redditis vitarentur; ne iidem ita relinquerentur foris absque medela, consultum fuit petere pharmachiam, ipsam videlicet adire Romanam Ecclesiam, ex qua congruum & præsentaneum præpararetur antidotum ægrotantibus.

Sic itaque collecta ab ipso Felice Romano Pontifice Synodo, quod eius muneris potissimum esset, lapsos consacerdotes erigere, cum a Domino dictum sit ad Petrum^a: Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos] pro qualitate vulnerum pharmaca opportuna composuit pluribus distincta capitibus: quæ ipsa recensentur in antiqua Cresconiana collectione: Sic quidem omnia attemperata, vt cum olei lenitate sit coniuncta acrimonia vini, seueritasq. putredinem abstergeret vlcis, quod clementia deliniret. Idq. more maiorum, quo scilicet lapsis succurrere Romana semper consuevit Ecclesia, prout quæ olim inter Romanum clerum, Corneliumq. Romanum Pontificem, & Cyprianum Carthaginiensem Episcopum intercessere declarant. Sic igitur ista decernens, ita præfatus est Felix, scribens ad eos generalem epistolam^b:

E dilectissimis in Christo Iesu fratribus, vniuersis Episcopis per diuersas prouincias constitutis.

Qualiter in Africanis regionibus astutia diaboli sæuierit in populum Christianum, atque in id multiplici deceptione proruperit, vt non modo vulgus incautum, sed ipsos quoque in mortis profundo demerserit sacerdotes: nullus non Orbis ingemuit, nulla terra nesciuit. Vnde in grandi mærore positi, dissimulare non possumus pereuntium atque a nobis exigendarum discrimen animarum. Quapropter competens adhibenda est talibus medicina vulneribus, ne immatura curandi facilitas mortifera captis peste nihil proficit, sed se- gnus tracta perniciæ reatu non legitimæ curationis inuoluat pariter faucios & medentes. In primis itaque venientis ad nos, & remedia postulantis, solcite discutienda est professio & persona decepti, vt medela possit congruens adhiberi, &c.]

Statuit enim, vt Episcopi, presbyteri, atque diaconi misere lapsi, etiam si coacti poenis ad id fuif-

CONCILIUM
ROMANVM
DE LAPSI
RESTITVENDIS.

LAPSI CON-
FVGIVNT RO-
MAM.

a Luc. 22.

b Felie. epist. 6.
tom. 1. epist. Rom.
Pont.

DECRETA DE
POENITEN-
TIIS.

id fuissent impulsi, ad obitum vsque ab omni Fidelium exclusi cœtu, atque etiam a ca-
techumenis segregati orantes, ad finem vitæ laica tantummodo communicatione impar-
tirentur: Reliqui autem inferioris ordinis clerici, vel monachi, aut laici, si sponte in faci-
nus prolapsi essent, iisdem triennio inter Audientes perseuerare deberent; septem autem
annis inter poenitentes sub manibus sacerdotum collocarentur, peregrinæ tantum com-
municationis participes facti, dum cum sæcularibus permitterentur orare, nondum vero eis-
dem communicationis viatico impertito, nisi interea aliquem ex eis mori contingeret.
pueros insuper atque puellas, siue clericos, siue laicos, quos ætas excusat, non tamen si-
ne poenitentia ad Ecclesiam admittendos, sed inter poenitentes sub manus impositione re-
tineri debere, vt tandem communicationis participes esse possent. Additum insuper his,
vt eiusmodi lapsis nullus vmquam aditus patere deberet ad clericatum, inter laicos Ca-
tholicos tantummodo ad exitum vsque vitæ connumerandis, nec inter eos ab aliquo re-
cipiendis, nisi litteris reconciliationis ab Episcopis scriptis ostensis.

ROMANAE
ECCLESIAE
AVCTORITAS
IUNCTA MO-
DESTIAE.

His igitur ab ipso Felice Romano Pontifice constitutis, ad calcem epistolæ Apostolica
auctoritate conscriptæ, Apostolica itidem eadem noluit caruisse modestia, cum ista sub-
iunxit: His itaque rite dispositis, & ad Ecclesiarum vestrarum notitiam nostra delibera-
tione perlatis, parere vos conuenit. Quibus licet ad animarum reparationem nihil deesse
videatur: tamen si cui noui aliquid, quod præterire nos potuit, fuerit reuelatum; secun-
dum beatum Apostolum Paulum, tacente priore, fideliter insinuet: quia Spiritus sanctus
vbi vult spirat, maxime cum sua causa tractatur; nec nos pigebit audire, si quæ sunt omissa,
non arroganter abnuere, sed rationabiliter ordinare.] his Felix verbis clausit epistolam:
quæ quidem cum non sub anni huius Consulatu, sed sequentis Idibus Martij data legatur,
quæ hoc anno, dicta superius die, in Synodo lecta est; accidisse potuit, vt tunc minime
mitti valuerit, sed cum diu Romæ retenta esset, exscripta iterum, dies apposita illa fuerit,
qua in Africam mitteretur.

THEODORI-
CVS INFE-
STVS ZENO-
NI.

Eodem anno Constantinopolitana ciuitas defectione Theodorici Gothorum Regis in
discrimen adducitur: de quo ista sub anni huius Consulatu habet Marcellinus in Chroni-
co: Theodoricus Rex Gothorum Zenonis Augusti beneficijs satiatus, cum magna suorum
manu vsque ad regiam ciuitatem & Melentiadem oppidum infestus accessit; plurimisque
locis igne crematis, ad Nouensem Mysiæ ciuitatem, vnde aduenerat, remeauit.] hæc ipse,
quæ quidem incomperta fuisse videntur ijs qui dixerunt Theodoricum veneratum semper
esse Zenonem vt patrem, & concessisse eidem Italiam ab Erulis vindicandam: nam tentas-
se constat primum infidelem & ingratum barbarum Orientale sibi Imperium (si licuisset)
arripere; sed spe tanta frustratum, anno sequenti (vt suo loco dicitur) inuasisse Italiam
possessam ab Erulis, quos hoc anno Rugos populos infestos Italiæ debellasse, Cassiodorus
affirmat in Chronico. Sic plane vides barbaros beneficijs Romanorum sæpe demeritos,
semper proditores effectos. Sed quæ fides sincera inueniri in hominibus posset, qui infi-
deles Deo hæretica essent imbuti perfidia? Ex his omnibus per Marcellinum sincerissime
patefactis, totam illam Iordani orationem Theodorici ad Zenonem de inuadenda Italia,
& Zenoni ipsi tradenda, vt effictum commentum ad contegendam barbari Regis ingrati-
tudinem, explodendam esse facile sentias, simulq. corrigendos alios ipsum secutos. siue igitur
illam accepit Iordanus (vt de alijs profitetur) a Cassiodoro erga Regem illum propen-
sissimo, siue in gratiam gentis suæ ipse confinxit; satis sit ostendisse esse commentum. sed
quæ sint ista, ab eodem auctore accipe:

QVAE TRANS
ACTA FIN-
GVNTVR IN-
TER THEODO-
RIC. ET ZE-
NONEM.

* tamen

* Erulorum

Inter hæc ergo Theodoricus Zenonis Imperio fœdere sociatus, dum ipse in vrbe bonis
omnibus frueretur, gentemq. suam in Illyrico (vt diximus) residentem non omnino ido-
neam aut refertam audiret, elegit potius solito more gentis suæ labore quærere victum,
quam ipse otiose frui regni Romani bonis, & gentem suam mediocriter victitare: secumq.
deliberans, ad Principem ait: Quamuis nihil deest nobis Imperio vestro famulantibus: tan-
tum * (si dignum ducit pietas vestra) desiderium mei cordis libenter exaudiat. Cumq. ei (vt
solebat) familiariter facultas fuisset loquendi concessa: Hesperia (inquit) plaga, quæ du-
dum decessorum prædecessorumve vestrarum regimine gubernata est, & vrbs illa caput
Orbis & domina quare nunc sub Regis Trucilingorum & Rugorum * tyrannide fluctuat?
Dirige cum gente mea (si præcipis) vt hic expensarum pondere careas; & ibi, si adiutus a
Domino vicero, fama vestræ pietatis irradiet. Expedi namque, vt ego, qui sum seruus
vester & filius, si vicero, vobis donantibus, regnum illud possideam; haud ille, quem non
nostris,

A nostris, tyranni iugo Senatuum vestrum, partumq. Reipublicæ captiuitatis seruitio premar.
Ego vero si vicero, vestro dono, vestroq. munere possidebo. Si victus fuero, vestra pietas
nihil amittit, immo (vt diximus) lucratur expensas. Quo audito, quamuis ægreferret
Imperator discessum eius, nolens tamen eum contristare, annuit quæ poscebat, magnisq.
ditatum muneribus dimisit a se, Senatuum populumq. ei commendans Romanum.] hæc
ipse; sed prorsus inania esse, quæ superius dicta sunt, manifestant. Accessit noua com-
motionis causa Theodorico in Odoacrem expeditionis parandæ, nempe inuidia ex re-
bus prospere gestis aduersus Rugos, ab ipso hoc anno deuictos; cum Regis filius, cap-
tiuus ducto patre, ad eundem Theodoricum confugit. At hæc quomodo se habuerint,
enarremus.

Factum id quidem hoc anno, Cassiodorus paucis refert: His Consulibus (inquit) O-
doacer Phæba Rege Rugorum victo captusq. potitus est.] hæc ipse. Porro hæc ante quin-
quennium esse prædicta a sancto Seuerino, Eugipius fidelis testis enarrat, nosq. suo lo-
co superius diximus. At quæ idem auctor de his dicat, audiamus: post enim recensita sa-
cilegia a filio Regis admittis, quibus Dei iram accelerauit, ista mox subdit: Quapropter
Rex Odoacer Rugis intulit bellum. Quibus deuictis, & Friderico fugato, patrem eius
Feletheum, eundem & Phæbam dictum, captiuum duxit, atque ad Italiam cum noxia con-
iuge supra memorata, videlicet Gisa, transmisit.] hæc Eugipius. Quæ autem his subdit de
misso iterum ab Odoacre germano suo aduersus Fridericum, qui fuga lapsus se contulerat ad
Theodoricum Gothorum Regem in Mœsia agentem, atque iterum reuersus paternum ce-
perat regnum, dicemus anno sequenti, quo contigere; itemq. de translatione sacrarum re-
liquiarum S. Seuerini in Italiam, cuius prædictione & spreta admonitione ad Regem & con-
iugem facta, ista omnia contigisse diximus: vt perspicue apparuerit, quanto & vitæ & regni
dispendio Principes non audiant sacerdotes salubria ingerentes, & quam grauiori suppli-
cio se reddant obnoxios, qui in eosdem delinquent. Etenim quod ad Rugorum Regis statum
pertinet, tanto contempto monitore, sero didicit, frustra inniti militum viribus, qui desti-
tuitur diuino præsidio, violentiusq. insurgere solere in auctores suos admittis peccata,
quam aduersariorum exercitus, qui iustitiæ obice sæpe languescant, sed in vindictam de-
linquentium inuicti reddantur.

IESV CHRISTI
ANNVS

488.

FELICIS PAP.
ANNVS

6.

ZENONIS IMP. 15.
ODOACR. REG. 13.

D

Q Vi sequitur annus quadringentesimus octogesimo octauus, duobus Consulibus Di-
namio atque Siphidio adnotatur: quo & finem viuendi fecit Acacius Constantino-
politanus Episcopus in anathemate perseuerans, cum sedisset annis (vt Nicephorus ha-
bet in Chronico) decem & septem, atque mensibus nouem: cuius nomen licet a successo-
ribus cum Catholicis in Ecclesia recitaretur, contradicentibus Romanis Pontificibus, ex
Diptychis tandem ignominiose abolitum est, id fortiter agente Hormisda Papa apud Iusti-
num Imperatorem, vt suo loco dicitur. Tanti fuit hic fastus & arrogantia, vt sineret suas
ipsius imagines adhuc viuentis (quod de nullo ante eum Episcopo legitur) in ecclesijs de-
dicari: qui enim ei assentabantur, ipsius effigies in ecclesijs pingere vel affigere consue-
uerunt; de quibus ista Suidas habet: Cum omnes ecclesias in sua potestate haberet, soli-
citam curam impendit his qui præerant: quorum sagaciores eius imaginem in templis
consecrarunt. Cum igitur vniuersæ omnibus in ecclesijs imagines ostenderentur: opinati
quidam sunt, eum ex ambitione dedicationem illam imperasse. Confirmabat pictura
templi iuxta nauale, e calculis musiuo opere elaborata. Cum enim totum opus sub Gen-
nadio fuisset perfectum, in insigni templi loco eum effinxerunt, & inter hunc, Salua-
torem Gennadio dicentem: Soluito templum hoc. & Acacio: Post te hunc excitabo. *a Tom. 16.*
quod scilicet post Gennadium fuisset Acacius creatus Constantinopolitanus Episcopus. Ob tales
igitur imagines Acacius, quamuis benignus & officiosus, opinionem insanæ cupiditatis
gloriæ est consecutus.] hæc Suidas de Acacio. Sed cum eius nomen e sacris tabulis, ita de-
cernentibus Romanis Pontificibus, sublatum est, vtique & eiusmodi imagines ab ecclesijs
oportuit fuisse deletas.

OBITU ACACII
EPISC.
CONSTAN-
TINOP.ARROGAN-
TIA ACACII
IN IMAGINI-
BUS EIVS DE-
CLARATA.

*Niceph. lib. 16.
cap. 18.*
FLAVITAS
MALIS AR-
TIBVS MER-
CATVS TUR-
NYM.

Acacio igitur in hunc modum ex hac vita subducto, in locum eius Flauitas, quem & A Flauianum alij appellant, malis artibus subrogatus est; de quo ista Nicephorus: Post Acacium Flauitas Constantinopolitanum suscepit Episcopatum, vir qui quidem presbyter esse visus sit, sed vsqueadeo ad audaciam & improbitatem summam peruenit, vt id quod dicturus sum facinus, satis qualis fuerit, indicare possit. Zeno Imperator chartam puram in sacro ponit altari, atque in charta alia per scriptum Deo supplicauit, vt per Angeli manum, quæ in hominum conspectum non veniret, nomen eius adscriberet, quem cælesti calculo Constantinopolitanæ Ecclesiæ Hierarcham præfectum vellet: Atque ob eam rem quadraginta dierum ieiunium indixit; & Deum omnes orare, vt qui illi placitus esset ostenderetur, iussit. Hæc vbi Flauitas cognouit, auro multo templi custodem, qui idem princeps Imperialium cubiculariorum erat, corruptit, vt in charta pura nomen eius adnotaret, eamq. rursus Imperatoris sigillo obsignaret. Hoc vbi factum est, & vbi constitutum ieiunij tempus præterijt, sigillo e charta sublato, derepente Flauitas ingenti gloria, perinde atque a Deo designatus esset, affluens, correptus est, & magnifico saltu in Patriarchæ thronum is conscendit.

DETECTA
IMPOSTURA
FLAVITAE.

Verum enimvero piaculum id omnipotens prouidentia non diu latere passa, illusionem eam, scenicamq. actionem quamprimum in apertum duxit. Infelix enim ille cum non totos quatuor menses in sede ea transegisset, morte repentina ex hominibus sublatus est, cum ne dimidiam quidem partem muneris eius, quo Episcopalem dignitatem redemerat, corradere potuerit. Argentarij heredibus eius insistere, & pecuniam nuper admodum mutuo datam exigere. Atque illi qui soluendo non essent, Zenonem adire, eiq. vt ab acerbis illis creditoribus liberaret, supplicarunt, & rem ipsam secreto ei ipsi, qui de illa inquirebat, indicarunt. Zeno autem, re audita, obstupuit. Et postquam non Christum, sed C Chrysum, hoc est, aurum potius Flauitæ nomen in libello illo adscripsisse cognouit, iudicium re vera & iustitiam iuxta psalmum b fecit. Atque eunuchum quidem, qui sibi diuinam existimationem & gloriam arrogasset, tolli; pecuniam autem creditam ex substantia eius dissolui argentarijs iussit. Ipsam vero Ecclesiã Episcopis permisit, vt illi suffragijs suis, quem idoneũ esse procuratori ei iudicarent, eligerent.] hæc ipse: sed de successore Flauitæ agendum anno sequenti. Porro nec inter Catholicos fuit adnumerandus Flauitas, vtpote hæreticorum communionem pollutus: insistens enim vestigijs prædecessoris Acacij, eius nomen inter sacra recitari fecit, quem sciebat a Catholica communionem esse defunctum extorrem, vt Gelasij Papæ litteræ c indicant, de quibus suo loco dicendum: quinetiam (vt testatur Euagrius d) idem est repertus hostis Concilij Chalcedonensis.

b Psal. 118.

e Gelas. commo-
nitor. ad Faust.
d Euagr. lib. 3.
cap. 23.
FLAVITAS
HAERETICVS
VULT VIDE-
RI CATHO-
LICVS.
* Flauitas
e Liberat. Diac.
in Breuiar. c. 18.

Sed cum talis esset, nihilominus affectauit dici Catholicus ob ineundam communica- tionem cum Romano Pontifice, expetens quasi Catholicus a Felice Papa communionem, ex qua sciret magna infamia Acacium excidisse. De eo autem ista in primis Liberatus Diaconus habet e: In his turbis Ecclesia constituta, moritur Acacius, & ordinatur post eum Flauianus* presbyter, qui fuit a Sancta Thecla: qui non consensit sine Romano Pontifice in- thronizari, sed transmisit Sydonicam Papæ Romano Felici. Qui modico viuens tempore, moritur, non accipiens epistolam ipsius.] hæc Liberatus. Vides hæreticum hominem, & in ouile ouium ingressum aliunde quam per ostium vt latronem & furem; quo tamen suffurari æque posset Catholicum nomen, sedere renuisse, donec acciperet a Romano Pontifice litteras communicatorias. Sed quid insuper fraudulentus homo?

f Niceph. lib. 16.
cap. 19.

In gratiam Zenonis Imperatoris litteras etiam dedit ad eius amicos hæreticos Episco- pos, vt de eo Nicephorus ita testatur f: Cum Flauitas adhuc thronum obtineret, Synoda- les ad Petrum Alexandrinum epistolas dedit, & eiusdem generis litteras ab eodem accepit, in quibus eadem de Chalcedonensibus Actis, anathemati ea subiiciens, scripsit.] & paulo post: Apposuissem (inquit) & Petri & Flauitæ litteras, nisi me prolixitas illarum exterruisset. Et Flauitas ad Felicem scribens, se illius communionem esse, Petri autem con- iunctionem auersari significauerat: idem ad Petrum litteras dans fecerat, communi- onem se illius recipere, Felicem autem reijcere insinuans. Quas litteras vbi Felix Papa a pijs quibusdam ad se perlatas accepit, legatos Flauitæ cum contumelia Roma expulit.] hæc de Flauita atque Felice Nicephorus: quibus plane vsitatus hæreticorum mos detegi- tur, nihil sincere agere, sed miscere omnia subdole, temporibus atque personis pro vitæ præsentis commodis inseruientes.

At quis

A At quis negare potuisset, rem tantam non serio agere Proteum istum, cum tanti se fa- cere communicationem Romani Pontificis præfulerit, vt absque eius consensu nolue- rit in throno sedere, legationemq. miserit honorificam, dignam proculdubio Romano Pon- tifice, & litteras dederit cum professione Catholicæ fidei: tales namque oportuit illas fuisse, quibus se detestari communicationem Petri Alexandrini significarat: Quis, inquam, talia ac tanta videns, recipiendum esse ad communicationem Flauitam negaret? Attamen prudenter distulit Felix, & quid tempus pareret, prouide expectauit; probe sciens, quod fictum est, haud diutius permanurum. Sed opportune, Deo volente, factum est, vt Ale- xandria cum litteris Flauitæ ad Petrum datis Romam nuncij aduentarent, ex quibus totius fabulæ patefactum est argumentum: Vnde accidit, vt in præsentem hæretici hominis legatos, quos vtique ex auctore qui miserat, tales & ipsos esse existimauit, iure Pontifex com- B motus fuerit, vt in fraudulentos & impostores homines, qui circumuenire atque decipere sedem Apostolicam aduenissent. At de his modo satis.

SUSPECTA
HAERETICO-
RVM POENI-
TENTIA.

Sub huius quoque anni Cõsulibus apparatus atque procinctum Theodorici Amali Re- gis Gothorum ad inuadendam Italiam Marcellinus recenset; ipse autem ingressum in Ita- liam atque progressum refert sub sequentis anni Consulibus, sicuti etiam Cassiodorus; quos in his sequemur, res gestas proprijs temporibus aptantes. Dei plane consilio factum est, vt Ariani, qui diuersarum nationum principatu suo Orbem iam cinxisse viderentur Occidenta- lem, peruasuri quoque Orientem, si vnanimis inter se fuissent, aduersus se inuicem arma conuerterent, armarenturq. Gothi in Erulos & alios illis inhærentes populos Arianos. Incessit plane animum Theodorici Regis inuidia, quod ipse cum suis velut extorris incer- tis sedibus vagaretur, Eruli autem vix ante cogniti populi vniuersam Italiam iam annos C plurimos obtinerent, quam Gothi primi omnium bellico robore superassent; adeo vt non tam aliena quã sua sibi Theodoricus repetere videretur. Accendebatur æmulatione insu- per eius animus, cum sciret suæ gentis Alaricum Regem nobilissimam Galliarum prouin- ciam occupasse, illicq. iam vagandi finem imponentem, honorificam fixisse sedem. His igitur bellicosissimi atque altissimi animi ipse iuuenis stimulis agitatus, ad inuadendam totis viribus Italiam vires vndique sibi comparat. Quibus autem progressibus rem perfe- cerit, annis singulis apparebit.

THEODORICI
EXPEDITIO
ADVERSUS
ERULOS.

Hoc item anno, qui sequens est a clade Rugorum per Erulos facta, cum eorum Rex at- que Regina in Italiam captiui ducti sunt; Fridericus Regis filius, qui in Mœsiam ad Theo- doricum Gothorum Regem fugerat, viribus pollens in paternum regnum veniens, il- lud præsidio destitutum inuadens tenuit: Cuius rei gratia Rex Erulorum Odoacer, com- D parato rursus exercitu, ad eundem debellandum germanum suum mittit, vt cum obti- neat, gentemq. illam ab eiusdem tyrannide liberatam in Italiam transferat. Quod cum fe- liciter impleteretur, ex eo factum, vt etiam venerandum corpus S. Seuerini ante annos sex defuncti, eius discipuli memores id ab eo viuento iussum, sustulerint, atque religioso pieta- tis officio in Italiam transtulerint. Sed quomodo cuncta hæc acciderint, Eugipius in rebus gestis eiusdem sancti Seuerini narrat his verbis:

ITERVM RV-
GOS ODOA-
CER VINCIT.

Post audiens idem Odoacer Fridericum ad propria reuertisse, statim fratrem suum mi- sit cum multis exercitibus Onoulphum: Ante quem denuo fugiens Fridericus, ad Teuder- icum Regem, qui tunc apud Nouam ciuitatem prouinciæ Mœsiæ morabatur, profectus est. Onoulphus vero præcepto fratris admonitus, vniuersos iussit ad Italiam migrare Roma- nos. Tunc omnes incolæ, tamquam de domo seruitutis Aegyptiæ, ita de quotidianæ bar- E baricæ frequentissimæ deprædationis educti, sancti Seuerini oracula cognouerunt] nempe omnes fore transferendos in Italiam accolæ regionis illius. Quomodo vero discipuli san- cti Seuerini exhumatum venerandum eius corpus transtulerint, idem Eugipius ita docet, cum ista mox subdit:

FRIDERICVS
FUGATVR, ET
POPVLVS IN
ITALIAM
TRANSFERRV
TVR.

Cuius præcepti non immemor venerabilis noster presbyter tunc Lucillus, dum vniuersi per Comitum Pierium compellerentur exire, præmissa cum monachis vespere psalmodia, sepulturæ locum imperat aperiri. Quo patefacto, tantæ suauitatis fragrantia omnes nos circumstantes accepit, vt præ nimio gaudio atque admiratione prosterneremur in terram. Deinde humaniter æstimantes ossa funeris inuenire disuncta (nam annus sextus depositio- nis eius effluerat) integram corporis compagem reperimus: ob quod miraculum im- mensas gratias retulimus omnium cõditori, quia cadauer Sancti, in quo nulla aromata fue- rant, nulla manus accesserat conditoris, cum barba pariter & capillis vsque ad illud tem-

S. SEVERINI
CORPORIS
TRANSLATIO

pus mansisset illæsum. Linteaminibus igitur immutatis, in loculo multo ante iam tempore A præparato funus includitur, carpento, trahentibus equis, impositum: mox euehitur, cunctis nobiscum prouincialibus idem iter agentibus: qui oppidis super ripam Danubij derelictis, per diuersas Italiae regiones, varias suæ peregrinationis sortiti sunt sedes. Sancti itaque corpusculum ad castellum nomine Felethem emensis regionibus apportatum est.

Per idem tempus multi varijs occupati languoribus, & nonnulli a spiritibus immun- dis oppressi medelam diuinæ gratiæ sine vlla mora senserunt. Tunc & mutus quidam ad id castellum suorum miseratione perductus est: qui dum in oratorio, quo sancti viri corpusculum super carrū adhuc positum permanebat, alacer peruenisset, ac sub eo clauso oris sui ostio in cordis cubiculo supplicaret; illico lingua eius in oratione soluta laudem dixit Altissimo. Cumq. reuersus ad hospitium quo suscipi consueuerat, interrogatus fuisset ex B more nutu signoq. pulsatus; & orasse, & laudem se Deo obtulisse, clara voce respondit. Quo loquente, pauifacti qui eum nouerant, ad oratorium cum clamore currentes, sancto Lucillo presbytero, simulq. nobis, qui cum illo eramus, ignorantibus quod euenerat indica- runt. Tunc omnes exultantes in gaudio diuinæ gratiæ clementiæ gratiarum retulimus actionem.] Quod vero quæ his subdit Eugipius de translatione facta inde Neapolim, dicat contigisse sub Gelasio Papa: plane nonnisi post annos quatuor sacras S. Seuerini reliquias illuc translatas esse, affirmare necesse est. agemus de ea suo tempore.

Magna quidem Dei prouidentia factum apparet, vt in summa Occidentalis orbis obscuritate, Arianis vbique regnantibus, densaq. errorum caligine veritatem obnubilanti- bus; tantæ lucis radij eruperint cunctis miraculorum virtute perspicui: vt audiretur ab om- nibus, loquente muto, immo & defuncto virtutis voce clamante, illum esse Deum verum, C quem Seuerinus coluisset, cuius ossibus tanta posse præstare, idē Dominus concessisset: Ac proinde palam factum cunctis mortalibus, ea fide, isdemq. ritibus & sacrificijs Deum esse colendum, quibus idem vir sanctissimus diuinum sibi numen conciliauerat. Cui micanti fulgori si filij tenebrarum oculos aperire voluissent, rectam per quam incederent viam eui- dentissime perspexissent.

At vero non simul cum Seuerino præclaræ eius virtutes extinctæ sunt: nam & illa eum Deus auxit benedictione, vt locupletem sanctorum morum hereditatem veluti testamen- to relictam transmiserit in discipulos; quos egregia enituisse sanctitate, non solum quæ vnus ex illis Eugipius scribit ostendunt, sed & Ennodius Ticinensis huius temporis scri- ptor celeberrimus docet. Scripsit enim iste Vitam sancti Antonij eiusdem sancti Seuerini discipuli: Fuerat hic nepos æque sanctissimi viri Constantij Lauriacensis Episcopi, cuius D meminit pariter Eugipius in Vita ipsius S. Seuerini. Quomodo autem idem Antonius post obitum Seuerini e patria exire coactus, pluribus annis vna cū discipulis quos collegit, vitam exercuerit eremiticam, in qua mirifica respendit sanctitate dono prophetiæ clarus, atque miraculis; ac quomodo fugiens humanas laudes, demum inde recesserit, atque vbi aliæ plures elucerent accensæ lucernæ, ne solus ipse vere lucerna ardens & lucens intuen- tium pateret aspectui, in Lerinensē monasterium se contulerit, & sancto ibi sine quieuerit, idem Ennodius pluribus narrat. Afferuari hæcenus clarum miraculis eius venerandum corpus in ecclesia eiusdem cœnobij Lerinensis, accepimus; solemniq. ritu annis singulis eius diem natalem a monachis S. Benedicti illic agentibus peragi, certa relatione con- perimus. Sed de his modo satis.

IESV CHRISTI

ANNVS

489.

FELICIS PAP.

ANNVS

7.

ZENONIS IMP. 16.

ODOACR. REG. 14.

EUPHEMIUS
EPISC. GON-
STANTIN. H.
LIGITVR.
a Euagr. lib. 3.
c. 23.
EUPHEMIUS
RELIQUIT PE-
TRVM MQ-
GVN.

R Edemptoris nostri annus quadringentesimus octogessimus nonus, Probino & Eu- sebio Consulibus aperitur: quo Euphemius ex Constantinopolitana Ecclesia pres- bytero eligitur post Flauitiam eius ciuitatis Episcopus; de quo ista Euagrius a: Cum Eu- phemius litteras Petri Alexandrini de mutua inter eos communionem accepisset, ani- maduerteretq. eas Actis Concilij Chalcedonensis anathema indixisse: valde omnino commotus fuit, seq. a Petri communionem penitus seiunxit.] hæc Euagrius, eademq. Nicephorus: ex quibus plane idem Euphemius posset videri Catholicus; cum & hoc ad- didit,

Adidit, vt Chalcedonense Concilium probarit, atque nomen Petri in sacra Diptycha relatum expunxerit, Felicis vero Papæ nomen ab Acacio abolitum in eadem sacras ta- bulas referret: sed quod reliquerit in eis nomen Acacij, factum est vt Felix eum Aposto- licæ sedis communicatione indignum existimaret. Testatur hæc omnia Nicephorus istis verbis a: Euphemius simulatque Episcopatum inijt, nihil moratus, suis ipse manibus in sa- cris tabulis Petri Mogi nomen expunxit, & Felicis appellationem reposuit; atque in sacro suggestu confidens, Synodales more recepto epistolas Romam ad Felicem dedit. Porro Papa scripta quidem illius recepit, & Euphemio veluti Orthodoxo fauit, sed illum in Epi- scopalem communionem non admisit, propterea quod Acacij quoque & Flauitiæ nomen de sacro libro non deduxisset.] hæc Nicephorus. Sed quod Liberatus Diaconus tradit, su- scipisse a Felice Romano Pontifice Euphemium scripta; intelligas ea fuisse commonitoria, B non autem communicatoria, sicut & esse comperiuntur litteræ quas ipse in sede successor ad eundem Euphemium scripsit, quibus eum admonuit, vt nomen Acacij aboleret, si vel- let consequi Ecclesiæ Catholicæ communionem. hæc quidem hoc modo inter Euphe- mium atque Felicem hoc anno transacta sunt.

Inter ipsum autem Euphemium atque Alexandrinum Episcopum Petrum Mogum res aliter se habere: Confirmante enim Chalcedonense Concilium Euphemio, illo autem improbante; mutuo inter se digladiari cœperunt, cogentes alter aduersus alterum Syno- dos, seq. mutuo anathemate ferientes vsque in sequentem annum, quo ex hac vita per- fidum illum Mogum abripi contigit, vt tradunt Euagrius b atque Nicephorus.

Summam plane Euphemius laudem consecutus fuisset, nisi illud diuinæ Scripturæ de eo dici potuisset c: Coinquinatus es cum mortuis, deputatus es cum descendentibus in in- fernum] dum videlicet haud adduci potuit, vt impij Acacij expungeret nomen e Dipty- chis. Flauitiæ autem Episcopi nomen quidem ab eo siue cassatum, siue inter defunctorum memorias non receptum, inde certum deducimus argumentum, quod cum de Acacij no- mine illi a successore Felicis Gelasio negotium sit faceffitum, numquam in eius litteris de nomine Flauitiæ facta mentio reperitur, qui quidem ex scriptis eius ad Petrum Romam per- latis manifestus fuit comprobatus hæreticus: ob id igitur de illo minime tacendum fuisset; nisi id sponte Euphemius ante præstitisset. Inde etiam accidit, vt in aliquibus Græcorum monumentis post Acacium eidem dicatur successisse Euphemius, nulla facta de Flauitiæ pe- nitus mentione, vt videre est in Actis magni illius Danielis Stylitæ, vbi describitur eiusdem Danielis obitus hoc ipso tempore, cum videlicet ipse Euphemius creatus est Constanti- nopolitanus Episcopus. Res quidem memoria digna, cum sanctissimus vir miraculis pluri- D mis nobilitatus, migraturus e vita hac, nihil magis quam fidem Catholicam, quasi Dei depositum testatum atque obsignatum suis reliquerit: post quæ reddidit Deo spiritum, cum antea ista præcessissent, quæ his verbis ab auctore narrantur d:

Diuinum mysterium Daniel celebravit, & intemerata ipsa sumpsit sacramenta, & ijs quibus præerat, impertijt. Atque iam quidem Magnus extremum agebat spiritum; & ipse Antistes Episcoporum (is erat Euphemius, iam enim mortuus erat Acacius) cum alijs veniebat ad emigrationem. Aderat autem Rais fidelissima, & vir quidam qui possidebatur a dæmone, ac pergebat ad columnam; qui & Sanctorum ad Sanctum aduentum, clamando, aperte significabat, & eos suis appellabat nominibus; & ipsorum, vt qui conuenissent, meminerat Angelorum. Deinde adijciebat fore, vt tertia hora eius diei Daniel excedat ad Dominum, & a diuturna habitatione immundus expellatur spiritus: quæ vtraque suo E tempore euenerunt. Quæ autem prius dicta est Rais magnifice parabat ea quæ pertinebant ad sepulturam; & cū multos adduxisset artifices, & iussisset fieri tumulum in inferiore parte columnæ & vsque ad fastigium, statuit ex vtraque parte tumuli homines qui faces fer- rent, & lampades tenerent in manibus, & ea canerent quæ cani solent in decessu.

Cumq. illa corpus infra detulisset, in plumbeo id ponit loculo: in hoc quoque seruans magni Danielis testamentum. Ille enim mandauit discipulis: Seu Imperatores, seu Reges, aut vlli alij se inuicem superare contendant in loculi sumptu & magnificentia; nolite suscipere; sed & illic & sic corpus deponi finite, vbi & quomodo voluerit Rais fidelissima. Hæc ergo peracta sunt, & expulsus est immundus dæmon, cum multum hominem discerpisset, &c.] perguit dicere de mirandis quæ post eius obitum contigerunt. Sed illud obserua: recusari iussisse, si quæ ab Imperatore vltima munera soluerentur, vtpote homine consuetudine hæreticorum inquinato, & ob id a communionem Catholica alieno. Sic igitur magnus Da- Annal. Eccl. Tom. 6.

a Niceph. lib. 16. cap. 19.

b VR EUPHE- MIUS NON ADMISSVS A ROM. PONTIF.

CONTENTIO INTER EUPHEMIUM ET PETRVM.

b Euagr. lib. 3. cap. 23. Niceph. lib. 16. c. 20. c Baruch 3.

FLAVITAE NOMEN SUBLATVM E DIPTYCHIS.

d Extant apud Sur. die 11. De- cemb.

DANIELIS STYLITAE OBITVS.

SEPULTVRA DANIELIS STYLITAE.

niel oſtogenarius ex hac vita deceſſit, cuius memoriam cum viuētis tum mortui miraculis A illuſtratam Dei Eccleſia perpetuitati anniuerſarijs ſolemnibus conſecrauit.

His etiam Conſulibus (inquit in Chronico Caſſiodorus) feliciffimus atque fortiſſimus dominus noſter Rex Theodoricus intrauit Italiam: cui Odoacer ad Iſontium pugnam parans, victus cum tota gente fugatus eſt. Eodem anno, repetito conſictu, Veronæ vincitur Odoacer.] hæc ipſe. Sed quæ tunc tranſacta ſint inter ſanctum Epiphanium Ticinenſem Episcopum, & Theodoricum Regem, ſcribit Ennodius Ticinenſis diaconus verbis iſtis, ex codice tamen non nihil deprauato acceptis:

Dispositione cæleſtis imperij ad Italiam Theodoricus Rex cum immenſa roboris ſui multitudine comueuit. Ad quem vir integerrimus Epiphanius, dum Mediolani poſitus eſſet, occurrit. Quem cum ille Regum præſtantiffimus cordis oculis inſpexiſſet, & ſolita iudicij ſui ſacerdotem noſtrum libra penſaret; inuenit in eo pondus omnium conſtare B virtutum: cuius integritatem velut fabrilibus lineis ad perpendicularum mentis emenſus eſt. Quiq. tali apud ſuos de illo ſermone uſus eſt: Ecce hominem, cui totus Oriens ſimilem non habet; quem vidiffe, præmium eſt; cum quo habitare, ſecuritas. Fortiſſimo muro Ticinenſis ciuitas, incolumi iſto, vallatur: quos impugnantum nulla vis poſſit obruere, quos numquam balearis fundæ tranſcendat excuſus. Si qua neceſſitas inter vndas certaminum acceſſerit, tutum eſt apud iſtum matrem familiasq. deponere, expeditum excuſibus militare bellorum. Interea perduelles animos dedititij* exercitus mutationum incendit ambitio: quorum caput Tuſa fuit, homo in perfugarum infamia notitia veteri pollutus: qui concepit mente, vt ſe deſperantibus partibus cum ingenti multitudine redderet. Quod cum Theodoricus Rex principali ſolicitudine cognouiſſet; continuo omnem illam, quam totus Oriens vix ſuſtinuit, contraxit manum, atque ad Ticinenſis ciuitatis ſe anguſtiam C contulit. Videres urbem familiarum cœtibus ſcatentem, domorum immanium culmina in anguſtiſſimis reſecata tugurijs, cerneret nec ad recipiendam habitantium denſitatem ſolum ipſum poſſe ſufficere.

Inter hæc ille in bonis vir exercitatiſſimus, in quo animorum amplitudo cunctis pandebat acceſſum, opportunum ſibi conijciens tempus offerri, quo benignitatis ſuæ pleno aſtro vela laxaret, & portum gloriæ per variarum notitiam gentium & actuum celebratam ſecunda nauigatione pertingeret, primiore in loco (quod nullæ chartæ veterum, nulli librorum de quocumque loquuntur annales, quod cum ſtupore relator affirmet, vel cum admiratione lector admittat, vt cum ſagaciſſima gente habitans, & quam nulla ſuſpicionum aura præteruolat, in rebus dubijs, quando metus periculi etiam mitia contra quoslibet corda ſolicitat) ſic illis fideliffimus extitit, vt inimicos eorum toto deuinctos teneret affectu, & inter diſſidentes Principes ſolus eſſet, qui pace fruereſſet amborum. Applicabat enim ad compendium vnius, quicquid præſtabatur ab altero: & reuerentia perſonæ ſuæ atque dulcedine ſic largientis temperabat animum, vt nullatenus accenderetur, ſi aliquid a ſe beneficij per Episcopum & inimicus acciperet. Ille fuit ſic circa quemcumque, vt concordia pugnantes ſeruarent, & eius quietem bella non læderent. Iam ſi ad illud veniamus, quot quotidiana & ipſe paſcebat humanitate raptores, & illis intra ciuitatem ſumptuum neceſſaria miniſtrabat, qui foris prædia illius continua vaſtitate deleuerant: Nam tot milia hominum vno eodemq. tempore, cum diuerſa poſcerent, reſciebat blanditijs, humiliabat alloquio, paſcebat muneribus. Si cuius liberi vxorq. inimicis qualibet ex parte fuiſſent intercipientibus occupati: illico ſupplicationis illius pretio reddebantur ſuis, quos auri redimere non potuiſſet effuſio. Regi aptiſſimus, & præ ſanctis omnibus venerabilis exiſtebat: vt quoscumque Romanorum bellandi licentia hominum eius feciſſet eſſe captiuos, mox illi reſtitueret, quem ſola intelligebat aliorum libertate dirari.

Deinde enumerare nequeam, quanta ille ſubiugatorum agmina ſolo proprio reddidit: quanta, ne vexarent, vir impoſuit, &c.] paulo poſt hæc ſequitur, dicens: Poſt hinc digreſſis Gothijs, ciuitas Ticinenſis Rugis eſt tradita, hominibus omni feritate immanibus, quos acris & acerba vis animorum ad quotidiana ſcelera ſolicitabat: diem putabant periſſe, qui illos ſine facinore, caſu aliquo interueniente, fugiſſet. Quos tam beatiſſimus Antiſtes ſermonum ſuorum melle deliniebat, vt efferata auctoritati ſe ſubmitterent ſacerdotis; & amare diſcerent, quorum pectora odijs ſemper fuiſſe dedicata cognouimus. Murata eſt per meritum illius peruerſitas naturalis, dum in horum mentibus radix peregrinæ apud illos affectionis inferitur. Quis ſine grandi ſtupore credat dilexiſſe & timuiſſe Re-

ADVENTVS
THEODORI-
CI IN ITA-
LIAM.

a Ennod. Ticinenſis
in Vita S. Epi-
phan. Epiſc. Ti-
cinenſis

TICINENSIS
QVID PAſſI
SINT.

TICINENSIS
QVID PAſſI
SINT.

DIGNA OFFI-
CIA S. EPI-
PHANII EPI-
SCOP. TICIN.

RVGI GOTHIS
TRAYCIORIB.

A ges Episcopum & Catholicum & Romanum, qui parere Regibus vix dignabatur? Cum quibus tamen integrum pene biennium exegit, vt ab eo ſentes diſcederent etiam ad parentes & familias regreſſuri.] hæc Ennodius.

At quid Mediolanenſis ciuitas paſſa ſit, cum ei præſeſſet Laurentius Episcopus, idem Ennodius docet his verbis, dum eiſdem Episcopi res præclare geſtas recenſet: Veniamus ad illa quæ religioſo ſunt digna memoratu. Cum hoſtilis irruptio, more pecorum, Chriſtianum populum per diuerſa diſtraheret: tu variorum generibus cruciatuum capiebaris in omnibus: tu paterna conuentus pietate ſuſtinebas tormenta multorum, vt ait Apoſtus: Quis veſtrum cruciatur, & non ego? Inter iſta tamen fractum te non vidit aduerſitas. Hoc triumphis ſuis decerpi, ſenſit inimicus, quod capti ſacerdotis animum non ſubegit. Pugnabas adhuc pro abſolutione plurimorum: & tibi nihil metuens, de plebis tuæ B anxietate pendebas. Nolo diutius triſtibus immorari, nolo tragœdiam maligni temporis aperire: libens de illuſtri conuerſatione tua aliquanta præteruolo; ne te, narrando, cogam denuo ſuſtinere quæ paſſus es: quamquam Doctor Gentium in tribulatione exercitum ſe fuiſſe commemoret, vociferans: Cum infirmor, tunc potens ſum. Taceo inedia, ſitibus, & iniurias, & illa quæ tibi inimici animus prouidit augmenta morborum. Sed credo hæc puerilia & ſucco antiquæ valetudinis robuſta membra tolerabant. Nonne emortuis per compages artubus, & a poſſibilitate propria longa iam ætate diſtractis, ſola anima ſciti neſcia ſuſtinebat, & ad imitanda intentione aduerſus impugnantes muro conſtantia ſtabilita certabat?

Post hæc ad rediuiuum ſtatum libertatis optatæ, numquam pia vota deſpiciens Chriſtus Redemptor noſter occurrit, & fractas ratione nominis vires artificioſe medela ſolidata in C gorem ſalutiferum res conſtrita remeuit, cum ex alto benignis oculis cæleſtis dominator aſpexit, Mediolanenſium urbi lux eſt proprij reddita ſacerdotis. Tunc enim rarus habitator, tunc horror* in domibus, & per dulcia cubiculorum limina conſuſa diſcurſio. Tunc enim vbique pauor & luctus: & Dei templa ferarum habitationibus deputata ſordabant, cum marcens incuria ſplendidiffima dudum atria ſitu vetuſti humoris obnuberat. Lætitiâ ceteris tuo dedidiſti de reſtitu, tu regreſſus ad lacrymas, &c.] hæc & alia Ennodius; qui & de ſe ipſo, quæ tunc paſſus ſit, cum agit de rebus ſuis, hæc ait d:

Tempore quo Italiam optatiſſimus Theodorici Regis reſuſcitauit ingreſſus: cum omnia ab inimicis eius inexplicabili clade vaſtarentur, & quod ſupereſt gladijs fames necaret: & excelsa montium, caſtrorumq. arces penuria perumperet, & in culminibus locatos armis ſauior egeſtas obſideret: ego annorum ferme ſexdecim, amici qui me aluerat, tempeſtate D ea, priuatus ſum: remaſi ſolus, inops, re & conſilio deſtitutus, &c.] Subdit enim, ſe Dei ope ex coniugio nobilis ac prædiuitis puellæ poſtea in meliorem ſtatum collocatum. At demum mutuo conſenſu illa cælibem ſanctamq. vitam profeſſa, ipſe vero Ennodius fuit diaconus ordinatus: cum poſt hæc incidens in mortalem ægritudinem, ope ſancti Victoris curatus eſt, vt ſuis ipſe ſcriptis affirmat.

Cum autem eiſmodi malis vehementer affigerentur Eccleſiæ; coegit tunc neceſſitas, vt Episcopi, quibus facultas ſuppeteret, ne paterent greges quibus præerant hoſtium frequentibus incurſionibus, ædificarent caſtella munita: inter alios enim id præſtitiffe Honoratum Episcopum Nouarienſem, eiſdem Ennodij eidem inſcriptum epigramma declarat his verſibus:

VERSUS DE CASTELLO HONORATI EPISCOPI.

Pontificis caſtrum ſpes eſt fidiffima vita,
Qui tutor ſanctus qua nocitura petant.
Hic clypeus: votum eſt, procul hinc Bellona recede.
Quod meritis conſtat, prælia nulla grauant.
Conditor hic muros ſolidat, munimina factor.

Nil metuat quiſquis huc properat metuens.] Scias inſuper, fuiſſe etiam & Episcopis milites pro defendendis Eccleſiæ iuribus: nam de his idem Ennodius in epiſtola ad Faustum his verbis meminit: Ille mancipia ſua a me ſublata deſleuit, & contra potentiam Eccleſiaſtici militis aduocandam credidit regiam deſenſionem, &c.]

Quod autem ſpectat ad Honoratum Episcopum, a quo munitum caſtrum erectum fuit ad ſuorum confugium hiſce temporibus barbarorum tumultuum: licet in epigrammate nulla mentio; fuiſſe ſcias Honoratū hunc Nouarienſem Episcopum, ad quem eiſdem Ennodij

a Ennod. in na-
tal. Lauren. Epi-
ſcopi Mediolan.

QVID EGERIT
CVM CAPTA
EST CIVITAS
MEDIOLAN.
A BARBARIS
b 1. Cor. 11.

c 2. Cor. 12.

LAURENTIUS
EPISCOP. ME-
DIOLANEN-
SIS CVM SVIS
REDIT.
* ERROR

d Ennod. in diſſ.
de rebus ſuis.

ENNODII
ARTAS.

DE CASTEL-
LO HONORA-
TI EPISCOPI

nodij oratio extat in dedicatione basilicæ Petri & Pauli Apostolorum, quam prædecessor A Victor Episcopus ex fano idolorum purgatam conuerterat in Deo dicandum templum sub memoria eorundem Apostolorum; auxit vero eandem & ornauit idem Honoratus Antistes, atque per S. Laurentium Mediolanensem Episcopum, aliosq. ad Encarnia conuocatos ex more Præfules consecrari curauit. Hæc quidem omnia in oratione in dedicatione dicta, ipso eius exordio in primis narrantur, ipsius nomine Honorati, his verbis:

Credo ego vos, fratres carissimi, tota mentis cura venerari, quod in loco hoc, manente templi nomine, vetus perierit pro religione cultura, quod delubri reuerentia fugatis instituat libaminibus, quod Sacrarium appelletur: merito postquam seniores hostias abiurauit, & in adolendi mutatione sacrificij, ædis nomen assumpserit; postremo quod in alium statum inconcussis migrauerunt fundamenta culminibus, & cum ad structuram parum humanus sudor adiecerit. & paulo post de Victore prædecessore Episcopo huius operis auctore ista subiicit: Requirendum sane, quis huius operis, quis inuolutionis auctor extiterit, prædecessor nempe paruitatis meæ, venerabilis Victor Antistes: futuræ annuntiatix innocentie Diuinitas nomen imposuit, &c.] eadem Ennodius itidem istis versibus:

possessas linquise sedes,

Quod fecit Victor, victor ubique tenet.

Accedit ad cumulum merito successor & ætis,

Qui morum nomen hinc Honorate geris.]

At de facta dedicatione basilicæ hæc in dicta oratione: Vbi sunt dii, quibus potentiam dederunt homines fulgore gemmarum? Non inuideo: omnia ista (vt credo) fugerunt. Christus ingressus est: respiciamus, quibus fultus auxilijs. Venerunt cum eo cælorum radij, Apostolorum diademata Petrus & Paulus. Qui enim in restauratione ædis essent necessarij, nisi architectus & petra? nisi lapis & superædificans? nisi fundamentum & opifex? &c.] At de his modo satis ad insinuandum non Honoratum tantum atque Victorem sanctos Antistites, sed etiam eum qui apud Catholicos omnes semper viguit Sanctorum cultum.

Hoc eodem anno, qui numeratur quintus regni Clodouei, idem Rex Syagrius Romanum, qui Sueffionensem tenebat ciuitatem, vicit: quem fugientem ad Alaricum Gothorum Regem Arianum, ab eo petatum, redditum & acceptum idem Clodoueus occidit. Accidisse videtur, vt diruto penitus Occidentali Imperio, regnante in Italia Odoacre, qui in Gallijs tunc gerebant Prætorij Præfecturas, eandem quibus præerant, retinerent sibi ciuitates: Inter hos Syagrius fuit, quem (vt diximus) a Clodoueo peremptum Gregorius scribit. Porro hunc illum putamus Syagrius pronepotem Syagrii Consul ordinarij, his temporibus degentem in Gallia, ad quem extat Sidonij Apollinaris iocosa epistola^a, qua eundem inhæsisse Burgundionibus docet, cum eum appellet nouum Burgundionum Solonem.

His autem Franchorum incurfionibus non mediocre damnum est illatum ecclesijs: sed tum eluxit iustitia Clodouei, licet adhuc Gentilis; de quo ista narrat Gregorius^b: De quadam (inquit) ecclesia vrceum miræ magnitudinis ac pulchritudinis hostes abstulerunt cum reliquis Ecclesiastici ministerij ornamentis. Episcopus autem ecclesiæ illius missos ad Regem dirigit, vt si aliud de sacris vasis accipere non mereretur, saltem vel vrceum ecclesiæ suæ recipiat. Hæc audiens Rex, ait nuncio: Sequere nos vsque Sueffionas; quia ibi cuncta quæ acquisita sunt, diuidenda erunt. Cumq. mihi vas illud fors dederit, quæ Papa poscit adimpleam. Dehinc adueniens Sueffionas, cuncto onere prædæ in medium posito, ait Rex: Rogo vos, o fortissimi proelatores, vt saltem mihi vas istud (hoc enim de vrceo supra memorato dicebat) extra partem concedere non abnuatis. Hæc Rege dicente, illi quorum erat mens sanior, aiunt: Omnia, gloriose Rex, quæ cernimus, tua sunt: sed & nos ipsi tu sumus dominio subiugati. Nunc quod tibi beneplacitum videtur, facito: nullus enim potestati tuæ resistere valet.

Cum illi hæc ita dixissent, vnus leuis, inuidus, ac cerebrofus, cum voce magna, eleuatam bipennem vrceo impulit, dicens: Nihil hinc accipies, nisi quæ tibi fors vera largitur. Ad hæc obstupefactis omnibus, Rex iniuriã suam patientiæ lenitate coercuit: acceptumq. vrceum nuncio Ecclesiastico reddidit, seruans abditum sub pectore vulnus. Transacto vero anno, iussit omnem cum armorum apparatu aduenire phalangam, ostensuram in Campo Martio suorum armorum nitorem. Verum vbi cunctos circuire deliberat, venit ad vrcei percussorem, cui ait: Nullus tam inculta, vt tu, detulit arma: nam neque tibi hasta, neque

DE BASILI-
CÆ SS. PE-
TRI ET PAU-
LI DEDICA-
TIONE.

adorandi

AVTUM
SIVE HVO
71
201

STAGRIUS
VINCITUR A
CLODOUEO.

^a Sidon. lib. 5.
epist. 5.

^b Greg. Turon. de
Gest. Franc. lib.
9. c. 27.

297760
490000
490000

QVIBUS CLODO-
UEVS IN MI-
LITUM SA-
CRILEGVM.

neque gladius, neque securis est utilis. Et apprehensam securim eius in terram deiecit. At ille cum paululum inclinatus fuisset ad colligendam eam, Rex eleuatis manibus, securim suam capiti eius defixit: Sic (inquit) tu apud Sueffionas in vrceo illo fecisti.] hæc Gregorius. fuisse autem vas illud Rhemensis Ecclesiæ, requisitum vero a S. Remigio eius Ecclesiæ Episcopo, tradit Hincmarus, dum eiusdem Sancti res gestas refert.

Ceterum quæcumque alia damna intulissent sui Ecclesijs, idem Clodoueus factus postea Christianus (vt S. Remigius testatur) resarcienda curauit. De alio ab eo donato ipsi S. Remigio vase argenteo, hæc in testamento suo idem S. Remigius habet: Aliud argenteum vas decem librarum, quod mihi sæpe nominatus dominus illustrisq. memoriæ Hludouicus Rex (quem, vt prædixi, de sacro baptismi fonte suscepi) donare dignatus est, vt de eo facerem quod ipse voluissim: tibi heredi meæ Ecclesiæ supra memoratæ iubeo thuribulum & imaginatum calicem fabricari; & epigrammata quæ Lauduni in argenteo ipse dictaui, in hoc quoque inscribi volo: quod per me faciam, si habuero spatium vitæ.] hæc ipse in suo testamento^a Remigius. Quod pertinet ad imaginatum calicem, intelligere potes propagatum ad posteros veterem vsu effigiandi sacras imagines in calicibus, de quo Tertullianus meminit in libro de Pudicitia. At de his satis.

^a Apud Brisson.
formul. lib. 7.

IESV CHRISTI

A N N V S

490.

FELICIS PAP.

A N N V S

8.

ZENONIS IMP. 17.

ODOACR. REG. 15.

N Onagesimo supra quadringentesimum Christi anno Faustus Iunior & Longinus secundo Consules recensentur a Marcellino, a Cassiodoro autem vnus tantum Consul ponitur Faustus: Quo anno in Africa (quantum ex Actis S. Fulgentij Ruspensis Episcopi colligere licet) Vuandalica aduersus Catholicos persecutio recrudescit, non quidem aduersus Catholicos omnes, sed in illos dumtaxat sacerdotes, qui lapsos in errorem reconciliarent poenitentes. Scripta sunt Acta illa ab eiusdem Fulgentij discipulo exilij comite ad ipsius successorem Felicianum, omni fide testata, vt pote scripta ab auctore res sui temporis prosequente; qui de dira eadem persecutione licet tantum pertingat quæ ad eundem beatum Fulgentium spectent, tamen ex eiusmodi tenui lucis speculo cetera quæ remanserunt obscura possumus intelligere.

PERSECUTIO
VVANDALICA
RECRVDE-
SCIT.

Porro res Fulgentij aggressuri, de eius genere atque natali pauca præfari opus esse putamus. Atque in primis corrigendus est error, qui in eius Vitæ exordium manifestus irrepfit, dum loco Genferici, ponitur Hunericus; vbi auctor eius genus describens, hæc ait^b: Fulgentius parentes habuit ex numero Carthaginensium Senatorum: auus denique eius, nomine Gordianus, dum Rex Hunericus memoratam Carthaginem victor inuadens, Senatores plurimos, immo cunctos amissis omnibus bonis ad Italiam nauigare compelleret, inter ceteros etiam ipse impostam peregrinationem liberali voluntate suscepit, volens saltem facultatibus perditis, non perdere libertatem. Post cuius obitum duo ex filijs eius, spe recuperandæ hereditatis, Africanam prouinciam repetentes, manere intra Carthaginem minime potuerunt, domo propria donata Arianis sacerdotibus: sed possessionibus suis ex parte auctoritate regia repetitis, ad Bizacium perrexerunt; ibiq. in Lepte ciuitate vnus eorum nomine Claudius ex coniuge nomine Mariana, Christiana scilicet & honesta femina, istum, *Fulgentium videlicet*, cui tanta gloria debebatur, genuit, &c.] Corrigendum itaque esse pro Hunerico, Genfericum, illud in primis admonet; quod quæ dicta sunt, non Hunerico, sed Genferico conueniunt, qui victor Carthaginem cepit, vt quæ de eo superius diximus, declarant: nec patitur ratio temporis, vt sub Hunerico sit natus Fulgentius, qui sub hac recrudescente persecutione iam Abbatis nomine præfecturam gerebat monasterij. Qui igitur annum agens ætatis sexagesimum quintum (vt idem auctor testatur) in pace sub Rege Hilderico decessit, hoc tempore eum egisse annos ætatis circiter duodetriginta, intelligere possumus. Quæ autem tunc ipse Fulgentius passus sit, idem auctor rem gestam sic exorditur:

^b Apud Sur.
tom. 1. die 1.
Ianuar.
S. FVLGEN-
TII PRIMOR-
DIA.

Nascitur rursus talis persecutio fidei, vt sanctæ memoriæ Faustum Episcopum cogeret per diuersas latebras commigrare, nec in ipso monasterio fineret iugiter quiescere. Tunc beatus Fulgentius timens aut illo loco solus remanere, aut de loco in locum frequentius commigrare, consulto prius Episcopo Fausto, vicinum monasterium petijt, vbi paucis

FVLGENTIVS
FVGIT.

paucis & simplicibus fratribus Felix nomine Abbas præerat amicus eius ab adolescentia, cum quo etiam laicus familiariter vixerat.] & post nonnulla: Cum subito barbaricæ multitudinis prouincia turbaretur incurfu: videntes salutem temporalem fugæ præfidio vindicandam, labores illico perferendæ peregrinationis excipiunt: limatoq. confilio, procul abscedunt, vbi nulla belli nascentis opinio construendi monasterij præberet integram facultatem. Permovent igitur castra spiritualia duces inclyti cælestis exercitus, & per ignotas Africæ regiones, monachorum suorum caterua comitante, pariter gradiuntur, vbique facientes gaudium bonis, inuidiam malis.

ARIANVS PRESBYTER QUID IN CATHOLICOS.
In territorio denique Siccensi dum cogitant certas sedes statuere, regionis fœcunditate delectati, virorum etiam Fidelium fauore suscepti: presbyter quidam secta Arianus in fundo Babardilla perfidiam prædicabat, cui nomen quidem fuit inter homines Felix, natione barbarus, moribus sæuus, facultatibus potens, Catholicorum persecutor acerrimus. Hic beati Fulgentij nomen in illis regionibus clarum fieri sentiens, reconciliandos occulte multos, quos deceperat, suspicabatur: Neque virum dignū sacerdotio vere adhuc esse monachum credidit, sed eum sub habitu monachi sacerdotis officium putat implere. Et re vera sacerdotis officium etiam tunc laudabiliter implebat, non aliquantos reconciliando, sed omnes quos attingere poterat, ad reconciliationem salutaribus monitis inuitando: cuius sermo dulcis & rectus quia dura quoque corda molliebat, nec immerito hunc presbyterum sic timere pro sua perfidia compellebat. Arripit igitur presbyter insani furoris stimulis concitatus Dei seruos crudeliter persequi; & per omnes vias custodijs distributis, ambulantium simpliciter obsidet itinera. Necessarium quippe fuerat, athletas fortissimos voluntarijs abstinentiæ laboribus ad omnem tolerantiam præparatos persequendum paululum tradi manibus; vt martyrialis agonis effecti participes, illata discerent supplicia tolerare, probaturi quid profecissent, si flagellis membra omnia dissipantibus, a fide vera minime defecissent.

**CAPTIVI DV-
CVNTVR CON-
FESSORES.**
Nescientes igitur cogitationes maligni serpentis, habentesq. fiduciam conscientia, nihil timentes, simul ambo gradiebantur secum loquentes. Et ecce subito quasi violentia sæuissimæ tempestatis inuadit incautos, diuidit iunctos, ligat diuisos, & feralibus vinculis oneratos perducit ad presbyterum Arianum vinctos: efficiuntur subito sine crimine rei, sine belli sorte captiui. Quibus enim fugientibus nihil nocere potuerant Mauri, pœnas ingerunt Ariani. Tunc antequam teneretur Felix Abbas, paucos solidos, vnde fratrum sustentabatur inopia, simpliciter vbi metus peruaferat, proiecit, & custodiendos Dei seruis ipsi Deo committit. O diuini singularis potentia miraculi. Nemo valuit solidos illos proiectos aspicere, nullus permissus est victum pauperum pauperibus tollere. Sed illi soli, qui sic probandi fuerant, tenentur, ligantur, ad presbyterum perducuntur. Quibus ore terribili violentus presbyter intonat: Cur ex vestris regionibus occulte venistis Christianos Reges euertere? Bene enim miser Christianos Reges esse dicebat, in quibus Christum Regem Regum miserabiliter exufflauerat, & quos Filium Patri æqualem negare similis Antichristo docuerat. Illis ad hæc veracissimæ responsionis verba parantibus, inferri præcepit verbera primitus.

**FELICIS AB-
BATHS CHA-
RITAS ERGA
FULGENTIVM.**
Igitur Felix Abbas vehementi charitate commotus: Parcite, ait, fratri Fulgentio, qui non potest tormenta perferre: Nolite istum cedere inter vestras manus forsitan moriturum. Conuertatur in me vestra crudelitas: ego scio quid confitear, in me est omnis causa. Tunc dilectionis admiratione stupefactus, remoueri paulisper beatum Fulgentium iubet, atque illum grauius cædi, ministris sæuissimis imperat. Tunc hilari animo Felix Abbas verberibus subditur: dolorem quippe cum gaudio sustinebat, quia beatum Fulgentium nihil adhuc pati videbat.] & inferius: Tunc sæuissimus presbyter etiam de Felice Abbatis iniuria minime satius, nec beato Fulgentio parcendum putauit. Beatus autem Fulgentius vir omnino delicati corporis, vtpote ex familia natus illustri, violentos impetus sustium, repentini doloris acerbitate crescente, vix tolerans (sicut ipse nobis postea referebat) cogitauit presbyteri furentis insaniam vel mollire, si posset, vel certe paululum, donec recrudesceret, auocare, quo facilius inter ipsas moras inueniret spatium respirandi, ne continuata pœna omnino intolerabilis fieret: Dico aliquid, si loquendi potestas tribuitur, dum cæderetur, exclamat.

Tunc presbyter putans eū confiteri velle, iubet quiescere cædentes; & sic adhuc ad flagella suspensum, loqui præcepit quod volebat. Vbi dum beatus Fulgentius eloquentia solita

A solitæ sermonibus blandis, suæ peregrinationis narrare est aggressus historiam, presbyterum facit attonitum, diuq. nimia verborum suauitate delinitum, pene totius crudelitatis redit oblitum. Miratur presbyter beati Fulgentij facundiam, probat sapientiam, magnumq. aliquem virum conijciens, erubescit inferre violentiam. Sed ne proderet suam superatam esse sæuitiam: Cædite, ait, iterum fortiter, & multiplicatis flagellis lacerate verbum. Me etiam, puto, seducere cogitat; longoq. inanis fabulæ circuitu quid conficere molitur, ignoro. Recrudescit iterum manus vesana tortorum, flagellisq. innumeris beatus Fulgentius exaratur. Tandem presbyter de illa cæde confusus, virorum laudabilium merita sensit, nec apud se eos tenere diutius ausus est; sed deformiter decaluatos, ablatis etiam omnibus vestimentis, ex domo sua nudos inanesq. proiecit.] Porro decaluationem virorum etiam apud barbaros magnum fuisse supplicium, docent leges Theodorici, quibus

**ARIANVS
PRESBYTER
IGNOMINIA
AFFICIT
FULGENTIVM
FELICEM.**

B eiusmodi pœna pro diuersis delictis infligitur. Pergit auctor:

Sed nec illa decaluatio viris sanctissimis turpitudinem, nec nuditas attulit confusionem: quos tolerata propter odium, religionis iniuria, primæ iam confessionis decorauerat ornamento superna gratia fulciendos. Processerunt itaque de domo presbyteri tamquam de loco gloriosi certaminis, insignis victoriæ laureis coronati. Reuersiq. per campum, vbi fuerant capti, solidos quos Abbatem Felicem proiecisse diximus, integro ibi numero seruatos inueniunt, & quasi ex diuina manu restitutos hilariter accipiunt: agentesq. ineffabiles gratias Deo, qui consolatur humiles in omni tribulatione, reuertuntur ad proximos fratres. Huius autem crudelissimi facti detestabilis opinio cunctam simul mæstificat regionem: nun-

**FACTVM
ARIANI HOMI-
NIS OMNES
DETESTATI
SVNT.**

C ciatur etiã Carthagine fama. Inter alios quoque Arianorū Episcopus dolet mactatum graui cæde beatum Fulgentium: & quia parentes eius cognitos habebat idem Episcopus, ipsumq. beatum Fulgentium singulariter adhuc laicum dilexerat, aduersus presbyterum suæ religionis & parochiæ, qui cædis auctor extiterat, grauius commouetur, vindicare beatum Fulgentium parans, si querelam de memorato presbytero deponere voluisset. Sed beatus Fulgentius, multis vt hoc faceret suadentibus: Non licet, ait, in hoc sæculo vindictam querere Christiano, &c.] puniendus quidem erat presbyter ille, quod non inuentos homines reconciliare lapsos, ita fustibus verberari iussisset: nam de illis tantum pœna sumenda erat, qui addictos iam Arianis ad Ecclesiam Catholicam reuocassent. Post hæc vero Fulgentius profecturus in Aegyptum ad inuisendos anachoretas, nauigans in Siciliam, ab Eulalio Episcopo Syracusano detinetur: quomodo autem inde Romam nauigauerit, suo loco dicturi sumus. At de Fulgentio modo hæc tenus. Porro mitiorem putamus persecutionem hanc ab illa sub Hunerico excitata: siquidem hæc illos tantum pertingeret Dei ministros, quos esset

D suspicio reconciliare Ecclesiæ clanculum pœnitentes.

Hoc anno, qui Zenonis Imperatoris vltimus numeratur (nam anno sequenti, mense Aprilis deceffit) moritur Thodulus celebris in Cœlesyria scriptor, de quo ista Gennadius: Theodulus presbyter in Cœlesyria scripsisse multa dicitur. Sed ad me liber eius peruenit, quem de Consonantia diuinæ Scripturæ composuit, id est, veteris & noui Testamenti aduersus antiquos hæreticos, qui propter differentiam præceptorum vel cærimoniarum alium veteris Testamenti Deum dixerunt, alium noui. Moritur hic scriptor ante triennium, regnante Zenone.] hæc Gennadius post tres annos ista scribens. Porro eiusdem Theoduli celebris est memoria viuens iugiter in tabulis Ecclesiasticis etiã apud Latinos decimo Kalendas Aprilis, vbi Antiochenus presbyter dicitur. Certe quidem perditissimis his temporibus, cum res Antiochenæ penitus collapsæ essent, dominantibus nefandis Eutychianis, iisdemq. pollentibus auxilio Imperatoris, hunc inuentum esse Orthodoxum inter eos qui scriptis exagitarent hæreticos, maximæ fuit gloriæ: etenim summæ constantiæ specimen extitit, vnum hominem contra hæreticorum phalanges Orthodoxæ confessionis erexisse vexillum.

**DE THEODV-
LO PRESBY-
TERO.
a Gennadius de
Script. Eccl. c. 91.**

Quo etiam tempore in Occidente S. Cæsarius Arelatensis Episcopus, doctrina celebris, sanctitate cōspicuis, ad Felicem Romanū Pontificem de Gratia & libero arbitrio librū scripsit; quæ agnitus ipse Felix non solum probauit, sed & scripta de eo epistola confirmavit, vulgandumq. vbique curauit: non extat ille quidē, sed quantus fuerit, ex Romani Pontificis addita illi epistola (quod de alijs hæc tenus non meminimus factum) possumus opinari. De eo enim apud Gennadium hæc leguntur: Cæsarius Arelatensis vrbis Episcopus, vir sanctitate & virtute celebris, scripsit egregia & grata valde & monachis necessaria opuscula. De Gratia quoque & libero arbitrio edidit testimonia, diuinarum Scripturarum, & sancto-

**S. CAESARIVS
EPISC. ARE-
LATENSIS
SCRIPTOR NOBILIS.**

**b Gennadius de
Script. Eccl. c. 86.**

sanctorum Patrum iudicijs munita; vbi docet, nihil hominem de proprio agere aliquid boni posse, nisi eum diuina gratia praeuenerit. Quod opus etiam Papa Felix per suam epistolam roborauit, & in latius promulgauit.]

Sed accuratius disquirendum, quid est quod commentarium illum a Caesario scriptum de Gratia & libero arbitrio Felix Papa per suam epistolam roborauit, & quod (vt ait Gennadius) in latius promulgauit? Hæc vt percipias, lector, illa est tibi horum temporum rerum gestarum historia representanda de rebus gestis in eadem Gallia Narbonensi & Aquitania. Idem enim Gennadius antequam de Caesario agat, capite quod præcedit, recensens scripta Faustii ex Abbate Lerinensi Episcopi Regiensis in Aquitania, inter alia hæc habet: Edidit quoque opus egregium de Gratia Dei, qua saluamur: In quo opere docet, gratiam Dei semper & inuitare & præcedere & adiuuare voluntatem; & quicquid ipsa libertas arbitrii de labore piæ mercedis acquirerit, non esse proprium meritum, sed esse gratiæ donum.] hæc Gennadius. Quisnam, rogo, sub tam pulchro titulo, adeo fidei Orthodoxæ concinno, existimare posset inesse librum in quo lateret hæresis, ceu anguis in herba sub prominentibus floribus? quod quidem haud rudes tantum, sed & disertos potuit decipisse.

Quot enim quantisq. præconijs lucubratio ista Faustii accepta fuerit (vt ex hoc magis periculum imminens innotescat, & quantum præstiterit Catholicæ Ecclesiæ Caesarius suis scriptis, atque quam opportuna illis accesserit comprobatio facta a Felice Romano Pontifice per epistolam, magis intelligas) necesse est, vt quæ Sidonius Apollinaris in sacris dogmatibus olim adhuc tyro iam diu ante de eisdem libris ad Faustum ipsum auctorem conscripsit, patienter audias. Res sane agitur (vt intelligis) magni momenti, vt pote quæ non in Gallijs tantum atque in Italia, sed & Constantinopoli atque in Africana Ecclesia (vt videbis) exagitata, cui ipso sui exordio opus fuerit dignissimorum Romanorum Pontificum intercedere auctoritatem, Felicis, atque Gelasij successoris, illa probando scripta, quæ eo argumento a S. Caesario edita essent; ista autem reprobando, atque reiiciendo inter apocryphorum quisquillas, quæ eodem argumento essent ab ipso Fausto conscripta.

Sidonius igitur ad eundem Faustum data epistola, quomodo duo libri ab eo editi, a se vero diutius expetiti in manus suas deuenierint, docet, atque primum verbis istis ipsum ita compellat auctorem: Venisti, magister, in manus meas: nec exulto tantum, verum insulto: Venisti, & quidem talis, qualem abhinc longo iamdiu tempore desideria mea præstolabantur. Dubito sane, vtum & inuitus, aut certe similis inuito: quippe quo prouidente*, vel (si tamen hoc nimis abnuis) acquiescente, sim tuis libris insalutatus; ijsq. (quod multo est iniuriosius) territorium Aruernum cum præterirent, non solum mœnia mea, verum etiam latera radentibus. An verebare, ne tuis dictis inuideremus? Sed Dei indultu, vitio nulli minus addicimur: Cui si ita vt ceteris a mea parte subijceretur, sic quoque auferret congregandi æmulationem desperatio* consequendi. An supercilium tamquã difficilis ac rigidi plosoris extimescebas? Et quænam est cuiusque* peritiæ ceruix tanta, quive hydrops, vt etiam tepida vestra non feruentissimis laudibus prosequatur? An ideo me fastidiendum, negligendumq. curasti, quia contemneres iuniorem? quod parum credo. An quia indoctum? quod magis fero: ita tamen, vt qui dicere ignorem, non & audire: quia & qui Circensibus ludis adfuerunt, sententiam de cursibus non ferunt. An aliquo casu dissidebamus, vt putaremur, ijs quos edidissetis, libellis derogaturi? Atqui, præfule Deo, tenues nobis esse amicitias, nec inimici fingere queunt.] Hæc cum scribat Sidonius, & conqueratur ad se missos non fuisse libros: satis intelligi posse videtur, Faustum illos non omnibus communicasse, vtique ex mala conscientia timentem, ne qui in eis essent laquei sub herbis latentes, ab aliquo acuti ingenij viro & dogmatum callentissimo detecti, penitus dissiparentur. Sidonius autem etsi vir pius & doctus, penetrabilia tamen rerum Ecclesiasticarum adhuc iunior haud fuerat perferutatus. Sed pergit ipse:

Ista quorsum? inquis. Ecce iam pando, vel quid indagasse me gaudeam, vel quid te celasse succenseã. Legi volumina tua, quæ Riochatus Antistes ac monachus, atque istiusmodi bis peregrinus tuis Brittanis pro te reportat; illo iam in præsentiarum Fausto porius, qui non senescit, quiq. viuentibus non defuturus post sepulturam, fiet per ipsa quæ scripsit sibi superstes. Hic igitur ipse venerabilis, apud oppidum nostrum cum moraretur, donec gentium concitatarum procella deferueret* (cuius imaginis hinc & hinc turbo tunc inhorruerat) sic reliqua dona vestra detexit, vt perurbane quæ præstantiora portabat operuerit,

FAUSTI SCRIP-
TA DE GRA-
TIA ET LI-
BERO ARBI-
TRIO.

a Gennad. de
Script. Eccles.
c. 85.

-A MYT
-IMOH IN
-MAMO
ITX, 723

b Sidon. lib. 9.
epist. 9.
CELEBRAT
SIDONIVS
FAUSTI SCRIP-
TA VALDE
* prohibente

* disputatio
* cuiquam

FAUSTI SCRIP-
TA DE GRA-
TIA ET LI-
BERO ARBI-
TRIO.

SIDONIVS
VI ABRIPVIT
FAUSTI SCRIP-
TA.

* deferueret

A operuerit, spinas meas illustrare dissimulans tuis floribus. Sed post duos aut ijs amplius menses sic quoque a nobis cito profectum, cum quippiam prodidissent de viatoribus, mysticæ gazæ clausit inuolucris clam ferre thesauros; pernicious equis insecutus abeuntem, qui facile possint itineris pridiani spatia præuerrere, osculo in fauces occupati latronis insilui, humano loco*, gestu ferino, veluti si excussura quæcumque catulorum Parthi colla raptoris pede volatico tigris orbata superemiceret. Quid multa? capti hostis genua complector, iumenta sisto, frena ligo, sarcinas soluo, quæsitum volumen inuenio, produco, læstito, excerpo, maxima ex magnis capita defructans. Tribuit & quoddam dictare celeranti scribarum sequacitas saltuosa compendium, qui comprehendebant signis, quod litteris non tenebant. Quibus lacrymis sane maduerimus, mutuo vicissim fletu rigati tunc, cum ab amplexu sæpe repetito separaremur, longum est dixisse, nec refert: quod triumphali sufficit gaudio, spolijs onustum charitatis, & spiritualis compotem prædæ me domum retuli.] Vidisti, lector, quanta auiditate Faustii libri illi fuerint expetiti, quantave tandem inuenti fuerint rapacitate sublatis: qui in Britanniam mittebantur, vbi diu viguit (vt dictum est) dogma Pelagij: Vt non mireris si a Caesario paratum antidotum voluerit Felix Papa suis litteris vbique vulgari, ne conditum dulce venenum (quod a viris haud imperitis ipso primo gustu tam suaue, tamq. gratum apparuit) incaute legentibus necem inferret, cum laudati viri laudibus adeo immensis prædicaretur. Fuisse hic integra ipsa reddenda Sidonij ad Faustum epistola, nisi nimis prolixitatis argui veritus essem: tu ipsam otiosius consulas.

Et ne dubites Sidonium de alio aliquo a Fausto edito scripto potius intelligere voluisse, quam de opere de quo agitur; perpende accurate ipsius Sidonij verba illa, quibus ait: Legimus opus operosissimum, multiplex, acre, sublime, digestum titulis, exemplisq. congestum, bipartitum sub dialogi schemate, sub causarum themate quadripartitum.] ita plane: apparet enim commentarium illum in duos libros esse distinctum, per capita titulosq. diuisum, dialogismi figuram concinne referentem, sub causarum themate quadripartitum. Nam priori libro tum aduersus Pelagium omnia libero arbitrio hominis tribuentem, tum aduersus eos qui cuncta diuinæ gratiæ tantummodo accepta ferenda esse iactarent, disputat: posteriori vero de præscientia & prædestinatione cumulatissime disserit, vt idem in præfatione operis ad Leontium (quæ inscribitur Faustii professio fidei) apertissime profitetur: vt nemo iure inficias ire possit, alium aliquem a Sidonio Faustii exprimi commentarium, quam qui duobus libris partitus, de Gratia Dei & humanæ mentis arbitrio inscriptus habetur.

D Sed lectorem monitum velim, posteriorem Faustii librum haud integrum reperiri, sed desiderari in eo illa de quibus ad Leontium idem Faustus in fine ista præfatur: In quo quidem opusculo post Arelatensis Concilij subscriptionem, nouis erroribus deprehensis, adijci aliqua, Synodus Lugdunensis exegit.] hæc ibi. At quænam ista subscriptio Arelatensis Concilij? numquid Episcoporum Concilium Faustii commentarium illum subscriptione firmavit? minime gentium: verum subscripsit Synodus Faustii illi tantum epistolæ, quam dedit ad Lucidum presbyterum, vt hominem in errores lapsum reuocaret ad Catholicam fidem. Sed cur, dices, illa subscriptio Arelatensis Concilij non in fine Faustii operis amplius, sed in frontè ipsius ante præfationem posita legitur, quam illis (vt ait) adijci, Synodus Lugdunensis exegit? Numquid hoc casu factum? nequaquam. sed accipe Faustii vstrum consilium: Sic ipse quidem ad finem sui commentarij ista apposuit, quibus videri posset edita scripta ab ipso iam a duabus Synodis esse recepta: sed scias prudenter iureq. inde postea esse sublata, & ante illud Faustii opus collocata, vt sua quæque tempori & auctoribus redderentur, ne Faustii fraus simpliciores deciperet possent.

Acturi nos vero de his quam accuratissime, in primis in memoriam reuocandum putamus, post S. Augustini obitum prodijisse quosdam, qui ex eius scriptis male perceptis complures inuexerunt errores, quos S. Augustini nomine & auctoritate defendere conabantur: sed eos, pro defensione ipsius S. Augustini agens, sanctus Prosper valide confutauit. Dicebantur isti (vt Sigebertus* adnotauit) hæresis Prædestinatorum sectatores: quidcirco eo nomine vocabantur, quia de prædestinatione & diuina gratia disputantes, assererent, nec pie viuentibus prodesse honorum operum laborem, si a Deo ad damna-

* ioco

DE QUIBUS
FAUSTI LI-
BRIS SIDO-
NIUS INTEL-
LEXIT.

DE HÆRESI
PRÆDESTI-
NATORVM.

* Sigebert. Chron.
ann. D. 415.

tionem præciti essent; nec impijs obesse, etiam si improbe viuerent, si a Deo prædestinati fuissent ad vitam: qua assertione boni a bonis auocarentur operibus, & mali stabilirentur in malis: quæ quidem (vt diximus) ex scriptis sancti Augustini male perceptis, qui huiusmodi erant, se accepisse iactabant. His autem detentus erroribus fuit Lucidus quidam magni nominis presbyter, ad quem Faustus epistolam illam scripsit, quam vt vere Catholicam ab Episcopis Concilij Arelatensis probatam & subscriptione munitam diximus; cuius etiam auctoritate libros illos duos, de quibus est sermo, Faustus probare voluit. Vt igitur cuncta quam exactissime in re magni momenti explorata reddantur, hic tibi primum ipsam ad Lucidum Fausti epistolam reddendam putauimus, vt de reliquis Fausti scriptis pretiosum a vili secernas: sic enim se habet:

Domino deuinctissimo & mihi speciali affectu venerando ac suspiciendo fratri Lucido presbytero Faustus.

FAUSTI EPI-
STOLA AD
LUCIDVM.

Grandis charitas est, parum cauti fratris errorem per Dei adiutorium & gratiam magis velle curare, quàm, sicut summi Antistites meditantur, a bonitate suspendere. Quid possum de hoc sensu, sicut vis, cum vnanimitate tua per litteras loqui, cum te præsens multa & blanda & humili allocutione numquam potuerim ad viam veritatis attrahere? Loquentes ergo de Gratia Dei & obedientia hominis, id omnimodo statuere debemus, vt neque proni in sinistram, neque importuni in dexteram, regiam magis gradiamur viam. Illud autem venerationem tuam dixisse miratus sum, quod nullus vmquam sub religiosa professione contra Catholicam fidem vel scripserit, vel prædicauerit, cum plurimi multiplices & profanos auctores suos etiam scriptorum monumentis crediderint inserendos, qui tamen Christiano nomine gloriabantur. Breuiter ergo dicam, quantum cum absente loqui possum, quid sentire cum Catholica Ecclesia debeas, id est:

ANATHEMA-
TISMI FAV-
STI REGIEN-
SIS.

Vt cum gratia Domini operationem baptizati famuli semper adiungas; & eum qui prædestinationem, excluso labore hominis, asserit, cum Pelagij dogmate detesteris.

Anathema ergo illi, qui inter reliquas Pelagij impietates, hominem sine peccato nasci, & per solum laborem posse saluari, damnanda præsumptione contenderit; & qui eum sine gratia Dei liberari posse crediderit.

Item anathema illi, qui hominem cum fideli confessione solemniter baptizatum, & asserentem Catholicam fidem, & postmodum per diuersa huiusmodi oblectamenta prolapsus, in Adam & originale peccatum perijsse asseruerit.

Item anathema illi, qui per Dei præscientiam in mortem deprimi hominem dixerit.

Item anathema illi, qui dixerit, illum qui periit, non accepisse vt saluus esse posset, id est, de baptizato, vel de illius ætatis Pagano, qui credere potuit & noluit.

Item anathema illi, qui dixerit, quod vas contumeliæ non possit assurgere, vt sit vas in honorem.

Item anathema illi, qui dixerit, quod Christus non pro omnibus mortuus sit, nec omnes homines saluos esse velit.] hætenus Fausti anathematismi, qui mox ista subiungit:

Cum autem ad nos in Christi nomine veneris, aut cum a sanctis sacerdotibus euocatus fueris: tunc opportune (si Dominus iusserit) locis suis testimonia proferemus; quibus & quæ Catholica sunt, manifestentur; & quæ Catholicis sunt contraria, destruantur.] hæc Faustus, qui & mox subdit quæ de his ipse sentiat, verbis istis:

FAUSTI PRO-
FESSIO.

Nos autem per illuminationem Christi veraciter & confidenter asserimus, & eum qui periit per culpam, saluum esse potuisse per gratiam, si gratiæ ipsius famulatu, laboris obedientiam non negasset: & eum qui per gratiam ad bonæ consummationis metas, seruitio obsequente, peruenit, cadere per desidiam, & perire potuisse per culpam.

Nos ergo per medium, Christo duce, gradientes, post gratiam, sine qua nihil sumus, laborem laboriosæ seruitutis asserimus: sed omnimodo arrogantiam & præsumptionem laboris excludimus; vt totis viribus desudantes, ne gratia in nobis euacuetur, quicquid de manu Domini susceperimus, donum pronunciemus esse, non pretium; scientes laboris ipsius fructum officij rem esse, non meriti; cum Euangelista dicentes: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus. Hæc quæ strictim pro epistolæ breuitate memorata sunt, aut recipere se, aut respicere, vnanimitas tua, recurrente sermone, respondeat. Ceterum qui hanc veritatis mensuram, gratia præcedente, & conatu assurgente, non sequitur, dignus erit qui a sacris liminibus arceatur.

Ego

A Ego autem indiuiduam mihi bonitatē tuam toto sinceræ benignitatis amplexu in via retinens, in matris Ecclesiæ gremio permanere, repudiato hoc errore, desidero: Qui si cito respuatur, ignoratiæ fuisse videbitur; blasphemia vero reputabitur, si pertinaciter defendatur. Grauem namque in auctorem retorquemus inuidiam, si dicamus, quod ei possibilitatem capeffendæ salutis noluerit dare qui periit, ei dumtaxat, qui capere iam possit arbitrij libertatem: cum minime negare possimus, quod mandati præuaricatorem in iudicij sui examinatione damnabit: Qui enim non est obnoxius de suscepto, nescio quomodo reus esse possit de perduto. Ac sic peccantes in Deum, cuius in primis incautius asseruimus gratiam, in postremis eius videbimur impugnare iustitiam. Huius autem epistolæ exemplar mecum retineo, in conuentu sanctorum Antistitum, si ita necesse fuerit, proferendum. Quam si suscipiendam putauerit fraternitas tua: aut subscriptam manu propria mox remittat, aut sequentibus scriptis omnino se improbasse respondeat. Quod si eam subscriptam (vt dixi) transmittere nolueris, aperte adhuc te in errore persistere, ipso silentio comprobabis: ac proinde iam necessitatem mihi facies ad personam tuam publicis conuentibus exponendam. Et ideo secundum hæc quæ a me sunt directæ, rescribe, vtrum ea, remotis circuitionibus, aut cognoscas, aut respuas.] hætenus ad Lucidum Fausti epistola.

Protulit vero idem postea eandem epistolam, exposuitq. cognoscendam Patribus in Concilio congregatis: qua Catholica cognita, vndecim Episcopi qui interfuerunt, eidem subscripserunt in hunc modum:

SYNODVS PRO-
BAT FAVSTI
EPISTOLAM.

- Auxanius in Christi nomine Episcopus relegi & subscripsi.
- Faustus exemplar epistolæ meæ relegi & subscripsi.
- Paulus Episcopus in Christi nomine relegi & subscripsi.
- C Eutropius in nomine Christi Episcopus relegi & subscripsi.
- Pragmatius in Christi signo Episcopus relegi & subscripsi.
- Patiens in Christo Episcopus relegi & subscripsi.
- Euphronius relegi & admiratus sum plenitudinem sanctam.
- Megetius Episcopus relegi & subscripsi.
- Claudius in nomine Christi Episcopus relegi & subscripsi.
- Leucadius in nomine Christi Episcopus relegi & subscripsi.
- Iulianus in nomine Christi Episcopus subscripsi.

Lucidus presbyter relegi & subscripsi.] Quod autem huic epistolæ ipse Lucidus presbyter subscriptus legatur, accidisse videtur, vt qui per litteras palinodiam recantarat, etiam in Synodo coram Episcopis id ipsum voluerit præstitisse.

D Voluimus hic Episcoporum recensuisse nomina, quod omnes ferme magnæ famæ Antistites fuerint, quorum apud Sidoniū mentio habeatur: nam Auxanius primo loco positus, in Lucidi epistolæ inscriptione Auxianus legitur; quem illum puto huius temporis Episcopum, apud Sidonium mendose Aulianum nominatum in antiqua lectione, qua mendosius recens habet Iulianum. Est mentio Auxanij, qui & Auxanius scriptus reperitur, in epistola Hilari Papa ad Leontium & alios Episcopos de controuersia inter eum atque Ingenium Ebredunensem Episcopum. nominatur & Faustus, ad quem extat Sidonij epistola^a. Pragmatius item, qui habetur ordine quintus, idemq. sanctus^b, ad quem extant litteræ Sidonij^c, fuit iste Episcopus Augustudunensis, idemq. notus in Concilio Epaunensi. Patiens, qui sequitur ordine sextus, & ipse inter Sanctos relatus, fuit Episcopus Lugdunensis, de quo sæpe idem qui supra Sidonius^d meminit, nosq. plura de eo in nostris Notis. Euphronij pariter, qui numeratur septimus, memoria apud Sidonium^e viget, quem sanctum nominat: sicut & Megetij, ad quem eiusdem Sidonij extat epistola^f. Claudius, qui ordine sequitur nonus, Episcopus fuit Bisuntinus, idemq. inter Sanctos memoria^g celebris, qui item subscriptus legitur Concilio Epaunensi. De Leucadio nihil inuenimus. Iulianum vero, qui vltimo loco ponitur, illum putamus fuisse, qui Carpentoratensem rexit Ecclesiam, Epaunensiq. subscripsit Concilio.

^a Sidon. lib. 6.
epist. 6.
^b Martyrolog.
Rom. die 22.
Nouemb.
^c Sidon. lib. 6.
epist. 2.
^d Sidon. lib. 6.
epist. 12.
^e Sidon. lib. 5.
epist. 25.
^f Sidon. lib. 7.
epist. 3.
^g Martyrol. Rom.
6. Iunij.

At subiiciamus hic eiusdem Lucidi epistolam, quam ad alium Episcoporum Conuentum in detestationem eorumdem errorum his verbis conscripsit:

Dominis beatissimis in Christo reuerendis Patribus Leontio, Euphronio, Fonteio, Viuentio, Mamerco, Patienti, Viriano, Auxiano, Fausto, Megetio, Paulo, Græco, Eutropio, Basilio, Leontio, Claudio, Leucadio, Pragmatio, Marcello, Prætextato, Iuliano, Amicali, Ioanni, Opilioni, Licinio, Viuentio, Theophlasto Episcopis Lucidus.

EPISCOPI SY-
NODI LVGDV-
NENSIS.

Correctio vestra, salus publica; & sententia vestra, medicina est. Vnde & ego summum remedium duco, vt præteritos errores accusando excusem, & salutifera confessione mea diluam.

Proinde iuxta prædicandi recentia statuta Concilij, damno vobiscum sensum illum, qui dicit, humanæ obedientiæ laborem diuinæ gratiæ non esse iungendum.

Qui dicit, post primi hominis lapsum ex toto arbitrium voluntatis extinctum.

Qui dicit, quod Christus & Saluator noster mortem non pro omnium salute suscepit.

Qui dicit, quod præscientia Dei hominem violenter compellat ad mortem, vel quod cum Dei pereant voluntate qui pereunt.

Qui dicit, quod post acceptum legitime baptismum in Adam moriatur quicumque deliquerit.

Qui dicit, alios deputatos ad mortem, alios ad vitam prædestinatos.

Qui dicit, ab Adam vsque ad Christum, nullum ex Gentibus per primam Dei gratiam, id est, per legem naturæ in aduentum Christi fuisse saluatos, eo quod liberum arbitrium in primo parente perdiderint.

Qui dicit, Patriarchas ac Prophetas, vel summos quosque Sanctorum, etiam ante redemptionis tempora, intra paradysum deguisse: Hæc omnia quasi impia & sacrilegijs repleta condemno.

Ita autem assero gratiam Dei, vt annisum hominis & conatum gratiæ semper adiungam, & libertatem voluntatis humanæ non extinctam, sed attenuatam & infirmatam esse pronunciem, & periclitari eum qui saluus est, & eum qui perijt potuisse saluari.

Christum etiam Dominum & Saluatorem nostrum, quantum pertinet ad diuitias bonitatis suæ, pretium mortis pro omnibus obtulisse: & quia nullum perire velit, qui est Saluator omnium, maxime fidelium, diues in omnibus qui inuocant illum.

Assero etiam, per rationem & ordinem sæculorum alios lege gratiæ, alios lege Moyfi, alios lege naturæ, quam Deus in omnium cordibus scripsit, in spe aduentus Christi fuisse saluatos; tamen ex initio mundi ab originali nexu nisi intercessione sacri sanguinis non absolutos.

Profitetur etiam æternos ignes & infernales flammæ factis capitalibus præparatas: quia perseuerantes humanas culpas merito sequitur diuina sententia; quam iuste incurrunt, qui hæc non toto corde crediderint. Orate pro me, domini sancti & Apostolici Patres.] hæcenus professio Lucidi secundum ea quæ a nominatis Episcopis in Synodo definita fuissent, in hoc incumbens Patribus, vt errores exploderent illorum potissimum, qui ex doctrina S. Augustini male ab ipsis percepta, siue in prauum sensum calumniose detorta, prauas deduxissent conclusiones, quasi ex necessitate prædestinationis fatum introduxisset, siue alios errores, quos omnes ante hanc Synodum S. Prosper (vt dictum est) confutauit, cum aduersus calumniatores doctrinæ eiusdem S. Augustini Responsum quatuor libros conscripsit. Ex cuius sententia ijdem nominati nuper Episcopi eiusmodi emergentes condemnauerunt errores, nulla prorsus de S. Augustino habita mentione, ex quo fonte improbe illi atque falso assererent esse deductos: cum re vera non ex S. Augustino ista proferre, sed prauis eorum sensibus conuicti sint.

Bene quidem hucusque res gesta: sed qui inter eos consedit Faustus S. Prosperi successor Episcopus Regiensis & æmulus, instar cauponis^a, qui miscens aquam vino, non iustificatur a peccatis; primum summam fidem apud Patres inuenit, quod successor esset acerrimi defensoris Catholici fidei, & Lucidum magni nominis virum ad poenitentiam perduxisset, meruissetque laudem apud sacros Synodales conuentus, quibus interfuerunt (vt vidimus) viri sanctissimi atque doctissimi: nam præter recensitos illos qui Fausti epistolæ subscribere, inter eos etiam, ad quos suæ poenitentia Lucidus presbyter libellum direxit, magnus ille adnumeratur Mamercus Viennensis Episcopus, cuius præconia Sidonius Apollinaris posteris satis copiose testata reliquit; & alij, quorum apud eundem auctorem celebris fama est, vt Leontius Episcopus Foroiulienis, ad quem etiam Faustus libros illos suos inscripsit, & Sidonij extat epistola^b: Theophrastus, ad quem item ipsius Sidonij data reperitur epistola^c, sicut & ad Eutropium^d, necnon ad Græcum^e, quem plurimū laudat: item Ioannes, cuius est mentio apud eundem Sidonium in epistola ad Domnulum^f: necnon Basilius, ad quem extant ipsius litteræ^g.

Quod igitur duorum ista Conciliorum extarent monumenta a Fausto suis libris affixa, quibus

LUCIDI PLE-
NA CONFES-
SIO.

7. 1. 1. 1.

ONTAVO
1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

^a Eccles. 26.
FAVSTI CO-
NATVS.

^b Sidon. lib. 6.
epist. 3.
^c Sidon. lib. 6.
epist. 5. & lib. 5.
epist. 4.
^d Idem lib. 6.
epist. 6.
^e Sidon. lib. 6.
epist. 8.
^f Idem lib. 5.
epist. 25.
^g Idem lib. 7.
epist. 6.

A quibus visus esset a se editum commentarium illum duobus libris distinctum confirmare voluisse: Cæsarius quod videret venenum ea arte esse paratum, vt decipere etiam prudentem hominem posset, eodem argumento (vt diximus) Catholicos edidit libros, quos epistola sancti Felicis Romani Pontificis confirmavit: cum e contra Gelasij Papæ censura scripta Fausti inter reiecta sint adnumerata.

At non vnus tantum præstitit hoc Cæsarius, vt scriptis suis Catholicam fidem firmans, Fausti refutaret errores: sed & sanctus Auitus Viennensis Episcopus eodem ferme tempore istud ipsum exhibuit; de quo habet ista eiusdem Ecclesiæ Episcopus Ado^a, cum de Fausto agit his verbis: Faustus ex Abbate Lerinensis monasterij apud Regium Galliarum Episcopus factus, Pelagianū dogma destruere conatus, in errorem labitur: vnde qui eius sensus in hac parte Catholicos prædicant (sicut Gennadius de Illustribus viris scribens) omnino errant. Ita enim liberum arbitrium tam Augustinus, quam ceteri Catholici in Ecclesia Dei docent, vt illuminatio, virtus, & salus illi a Christo & per Christum & cum Christo sit: Faustus vero iste, ita liberum Christianum arbitrium docere conatur, vt illuminatio eius, virtus, & salus non a Christo, sed a natura sit. Contra hunc scribit lucidissima fide Auitus Viennensis Episcopus, eius redarguens errorem: similiter & Ioannes vir eruditus Antiochenus presbyter.] hæc Ado.

Non est quidem, vt pro Fausto aliqua possit in eius defensionem vel excusationem Apologia elaborari, quem constat in vniuerso orbe Catholico impugnatum: Etenim in Occidente Cæsarius & Auitus doctissimi atque sanctissimi in Gallijs Episcopi aduersarijs eum scriptis exagitarunt, eundemque in Africa S. Fulgentius Ruspensis Episcopus septem libris vehementissime oppugnauit, de quibus Isidorus^b: Legimus de Gratia Dei & libero arbitrio Fulgentij libros Responsum septem, Fausto Galliarum Regiensis vrbs Episcopo Pelagianæ prauitati consentienti respondentis: obnititur eius profundam destruere caliditatem.] hæc ipse: sed qui præstant his omnibus Felix atque Gelasius Romani Pontifices eadem Fausti scripta reiecerunt: vt plane vniuersum Occidentalem orbem in eisdem Fausti libros insurrexisset, eosdemque oppugnasset, atque hæresis condemnasset, manifestum sit.

In Oriente vero non vnus dumtaxat (quem refert Ado) Ioannes presbyter Antiochenus eos Fausti libros refellit, sed Orthodoxi ferme omnes, obnitentibus contra & turbas mouentibus Constantinopoli Scythiarum monachis, qui de his libellum obtulerunt legatis Hormisdæ Papæ Constantinopoli agentibus: quem cum illi recipere nolissent, ipsi Romam profecti eundem Pontificem conuenere.

D Sed ad Possessorem Episcopum ea de re ipsum Pontificem litteris itidem consulentem, de Faustis libris ista rescripsit Hormisdæ: Hi vero, quos de Faustis cuiusdam Galli Antistitis dictis contulisse, litteris indicastis; id sibi responsum habeant: Neque illum, neque quemquam, quos in auctoritate Patrum non recipit examen Catholici fidei, aut Ecclesiasticæ disciplinæ ambiguitatem posse gignere, aut religionis præiudicium comparare. Fixa sunt a Patribus, quæ Fideles sectari debeant instituta.] & post nonnulla: De libero tamen arbitrio & gratia Dei, quod Romana, hoc est, Catholica sequatur & seruet Ecclesia, licet in varijs libris beati Augustini & maxime ad Hilarium & Prosperum possit agnosci, tamen in scrinijs Ecclesiasticis expressa capitula continentur, quæ si tibi desunt & necessaria creditis, destinabimus.] hæc & alia Hormisdæ Papa ad Possessorem Episcopum Africanum; quibus valeas intelligere libris illis Faustis ab omnibus contradicendum, & a sede Apostolica, Catholicaque Ecclesia eosdem esse reiectos. Sed de scriptis Hormisdæ ad Possessorem suo loco vberius agendum erit. Quinam autem colligantur ex Faustis duobus libris illis errores scriptis S. Augustini & sententiæ Catholici Ecclesiæ aduersantes, tu vide illos collectos a Maxentio in Responso ad Hormisdam Romanum Pontificem^c, vbi in pluribus Faustus declaratur hæreticus.

Videre namque est, eundem Faustum in conuentibus sanctorum Patrum, vt Saul inter Prophetas, Prophetam & ipsum apparuisse, eadem cum illis sentientem: sed priuatis potestea scriptis dolosa arte totam de iustificatione hominis destruxisset sententiam, dum captiose videri volens pugnare contra Pelagium, Pelagio fauisse compertus est. Eiusmodi plane erant Pelagianorum, immo & Pelagij ipsius (vt superiori tomo ostensum est) fallaces artes; dum videri volentes eam hæresim confutare, eandem firmiter stabilirent. Cum igitur Faustis sententiæ vbique ab Ecclesia Catholica fuerit contradicendum; videant quanto periculo

^a Ado in Chron.
an. D. 492.
ERRORES
FAVSTI.

^b Isidor. de Vir.
illustr. c. 14.

^c Extat ipsa tom.
4. Bibl. sanct. se-
cundæ edit.

FAVSTI LA-
TEBRÆ DE-
TEGUNTUR.

quidā ex recentioribus, dū in Nouatores insurgunt, vt eos confutent, a S. Augustini sententia de prædestinatione recedunt: cū alioqui arma nō desint, quibus aduersarij profingentur.

At non his contentus nouus dogmatista, nouas in Ecclesia astruere conatus est sententias, cum illud insulsum edito scripto importunus inuexit, vt assereret animas esse corporeas. Extat hætenus ipsius ea de re elucubratio in opusculo quod inscripsit de Creaturis, in quo quidem miram quamdam deteximus hominis in erroribus astruendis calliditatem ne, an dicam nequitiam? cum, vt lectorem decipiat, abutens S. Hieronymi nomine, eam ex eodem auctore sententiam citat, qua ille^a Origenistas impugnat. Audi, rogo, Fausti verba: Sicut in quodam sancti Hieronymi tractatu legimus: Globos (inquit) siderum comparatos esse spiritus arbitrantur.] At quam procul ab hac sententia sanctus Hieronymus fuit, qui Origenistas ex philosophorum scholis deducentes ista figmenta ad corpora glorificata deridet? Verum eiusdem mendaciorum latebras & captiolas fallacias detexit & confutauit Claudianus Mamerci* Episcopi Viennensis germanus, tribus disertissimis libris ad Sidonium Apollinarem conscriptis, quos idē Sidonius luculenta laudauit epistola^b. Sed cum eximia illa præconia in ignominiam Fausti vertantur, aduersus quem Claudianus disputauit: plane intelligere potes eius erga Faustum priores affectus friguisse, immo & in contrarium esse conuersos.

At quod in talem tantumq. virum incidimus, eius obuiam veneremur sepulchrum, & sacros cineres salutemus. Verum de eius excellentia ante dicendum, & quæ de eo præmittit Sidonius, in medium adducenda. Qualis enim quantusq. fuerit Claudianus cognomento Mamercus, pollens vna cum Theologicis facultatibus ceteris quoque scientijs, ipsi iisdem tres libri sunt indices: vt plane veritatis assertorem, non autem adulatorem Sidonium fuisse cognoscas, cum duabus epistolis eius scripta cumulatissime laudat, altera ad ipsum, altera ad Hypsidium data. Sed quod præstat in Claudiano, illud est, quod ad scientiæ cumulum haud angustiori mensura probitatem adiecit; vt paucis verbis istis Sidonius declarauit in alia ad ipsum epistola data^c: Cum precatu Deum placas, eundem non modo amicis, sed & ignotis concilias: Cum Scripturarum cælestium mysteria rimaris, quo te studiosius imbuis, eo doctrinam ceteris copiosius infundis: Cum tuas opes in usus pauperum prodigis, tibi quidem maxime, sed alijs quoque consultum facis, &c.] Et in epistola ad Petreium^d, post multa, quibus excellentem viri doctrinam commendat, hæc de eius sanctis operibus, quibus sacerdotium decorabat, addit: Ceterum cetera quis competenti præconio extollat? quod conditionis humanæ per omnia memor, clericis opere, sermone populares, exhortatione mærentes, destitutos solatio, captiuos pretio, ieiunos cibo, nudos operimento consolabatur; pariter & super his plura replicare superforaneum statuo: nam merita sua, quibus diuitem conscientiam censu pauperatus locupletauit, spe futuræ retributionis celare plus studuit, &c.]

At ne contingat quempiam errare ex nomine, vel ex munere; non hic Claudianus (vt aliqui opinati sunt) Viennensis Episcopus fuit, sed presbyter germanus sancti Mamerci Episcopi Viennensis: nominant eum presbyterum Gennadius^e & Ado, sed & Sidonius pariter id ipsum affirmat, additq. eundem fratri accessisse Vicarium, siue dixeris Cor-episcopum: vnde tuto redarguas eos, qui hunc ipsum Viennensem Episcopum appellant. Accipe de eo quid Sidonius subdat^f: Episcopum fratrem maiorem natu affectuosissime obseruans, quem diligebat vt filium, cum tamquam patrem veneraretur. Sed & ille suspiciebat hunc granditer, habens in eo consiliarium in iudicijs, Vicarium in Ecclesijs, procuratorem in negotijs, villicum in prædijs, tabularium in tributis, in lectionibus comitem, in expositionibus interpretem, in itineribus contubernalem, &c.]

Constat autem Claudianum ante Mamercum fratrem ex hac vita subductum; cui Sidonius Apollinaris hoc in eius sepulchro epitaphium scripsit, quod ad Petreium misit:

*Germani decus & dolor Mamerci,
Mirantum unica gemma Episcoporum,
Hoc dat cæspite membra Claudianus:
Triplex bibliotheca quo magistro,
Romana, Attica, Christiana fuit:
Quam totam monachus virente in auro
Secreta bibit institutione,
Orator, Dialecticus, Poeta,*

^a Hieron. epist. 27. & contra Ioan. Hierosol.

CLAVDIANVS FAVSTVM CON-
FUTAT.

* Mamerti
^b Sidon. lib. 4. epist. 3. & in præfat. Claudian. oper.

QUALIS
CLAVDIANVS.

^c Sidon. lib. 4. epist. 2. vet. edit. & inter scripta Claud. tom. 4. Biblioth. sanct. perperam autem in edit. Tornesiana sub titulo legitur Claudiani.
^d Sidon. lib. 4. epist. 11.

CLAVDIANVS PRESBYTER, NON EPISCOPVS.
^e Gennad. c. 83.

^f Sidon. lib. 4. epist. 11.

EPITAPHIUM
CLAVDIANI.

A *Tractator, Geometra, Musicusque,
Doctus soluere vincla questionum,
Et verbi gladio secare sectas,
Si quæ Catholicam fidem laceffunt.
Psalmorum hic modulator & phonscus,
Ante altaria, fratre gratulante,
Instructas docuit sonare classes.
Hic sollempnibus annuis parauit,
Qua quo tempore lecta conuenirent.
Antistes fuit ordine in secundo
Fratrem fasce leuans Episcopali.
B *Nam de Pontificis honore* summi
Ille insignia sumpsit, hic laborem.
At tu quisque doles, amice lector,
De tanto quasi nil viro superfit,
Vdis parce genis rigare marmor.
Mens & gloria non queunt humari.]**

hætenus epitaphium. Inter alia autem Claudiani scripta recenset Ado librum vnum expositionis extremæ partis in Ecclesiasten; at non extat: sed & aliæ perierunt florentissimi ingenij lucubrations, non sine iactura Ecclesiasticæ antiquitatis.

Qui vero ei superstes fuit eius germanus Mamercus Viennensis Episcopus, haud diu eam Ecclesiam gubernauit: mortuus est enim clarus sanctitate; cuius ex hac vita ad Deum transitus dies solemnibus ritibus consecratus a posteris anniuersaria memoria celebratur quinto Idus Maij. Successit huic Isicius (siue potius dixeris Esichius) ac post eum Auitus, qui (vt ex Adone dictum est) aduersus Faustum stabilire conantem Pelagianum errorem commentarium scripsit.

Porro Faustus ipse, cum eius fallaciæ detectæ essent, quibus conatus est reuellere Pelagianas scrobes in lapsum simplicium, abalienauit a se animos Episcoporum, atque decessit inglorius: quem miramur ab aliquibus imprudenter sane inscribi Sanctum; sed multo magis obstupescimus eundem ab alijs redigi in classem monachorum ordinis sancti Benedicti; cum antequam idem Sanctus auspicaretur vitam monasticam, iam Faustus senex ex hac vita decessisset, iam longe antequam idem Benedictus nasceretur, creatus Episcopus. Hæc igitur de his satis; quæ diuersis temporibus actitata, hic in vnum oportuit collegisse, vt perdifficilis quæstionis causa facilius percipi posset.

Qui autē occasione scriptorum Cæsarij a Gelasio Papa probatorū ad ista digressi sumus, prætermittere minime debemus, & S. Honorati Massiliensis Episcopi huius tēporis scriptoris luculentissimi scripta ab eodem Gelasio Papa fuisse pariter comprobata. Vsu namque venisse videtur, vt Romani Pontifices quæ essent scripta Catholica cognoscerent, cognitaq. probarent. Porro de Honorato ista habet Gennadius eiusdem Massiliensis Ecclesiæ presbyter^a: Honoratus Massiliensis Ecclesiæ Episcopus, vir eloquens, & absque vlllo linguæ impedimento extempore in Ecclesia declamator: & quia a pueritia in timore Dei crescens, etiam in negotijs Ecclesiasticis exercitatus est, os suum quasi armarium aperit, & in homiliarum modum ad vtilitatem legentium multa componit, maximeq. ad colendam fidei rationem, & reuincendam hæreticorum peruersitatem. In cuius libera prædicanda constantia non solum vicinarum ciuitatum sacerdotes & populi delectantur, sed & longe positi, cum ad eos necessario pergunt, summam ei docendi in suis ecclesijs rogantes iniungunt. Sanctus quoque Papa Gelasius Romanæ vrbs Pontifex per scripturam cognoscens eius fidei integritatem, rescripto suo probatam indicauit.] erant hæ Apostolicæ litteræ, quibus innotescebat, commentarium illum vt consentientem in omnibus Catholicæ veritati ab omnibus absque offensionis scrupulo tuto legi posse. Sed subdit hæc demum idem Gennadius de eiusdem Honorati reliquis scriptis: Sanctorum Patrum Vitas ad ædificationem posterorum coaptat ipse legendas, præcipue nutritoris sui sancti Hilarij Arelatensis Episcopi. Litanias ad supplicandam Dei clementiam cū plebe sibi credita pro viribus agit.] hæc ipse, cum adhuc Honoratus superstes esset, Ecclesiasticis officijs totus intentus. At quod ingemiscendum est, omnia disertissimi viri nobilia periire monumenta, quæ digna æstimata sunt vt a doctissimo viro Gelasio cognita probarentur.

* tenore

S. MAMERCUS
OBITVS.

DE FAVSTO
ERRORES.

HONORATI
EPISC. MASSILIENSIS
SCRIPTA
PROBATA.

^a Gennadius de
Script. Eccl. c. 99.
DE SCRIPTIS
HONORATI
EPISC. MASSILIENSIS.

GENNADIUS
AD GELASII
VM SVA DIRI-
GIT SCRIPTA
a Gennadius de
Scrip. Eccl. 100

b Suffrid. prefat.
ad Gennad.

DE GENNA-
DIO FAVEN-
TE PELAGIA-
NIS.

GENNADII

Exstat apud Au-
gustin. in appen-
dice ad tom. 3.
pag. 380. edit.
Planin.
GENNADIUS
REDDITVS
OMNINO CA-
THOLICVS.

d Hadrian. epist.
ad Carol. Magn.
tom. 3. epist. Rom.
Poni.

* sed Euno-
mianus & Vi-
gilantianus cre-
ditur

ARBITER
SCRIPTO-
RVM OMNI-
VM ROMANVS
PONTIFEX.

Imitari voluit, vt par erat, suum Episcopum Honoratum ipse Gennadius presbyter Massiliensis, dum a se scriptum de fide librum ad eundem Gelasium Rom. Pontificem misit: sed non sicut ille ab ipso probatus apparet: non enim id ipse tacuisset de eo testari; qui ad postremum sua recensens scripta (vt Suffridi editio habet) hæc ait: Ego Gennadius Massiliæ presbyter scripsi aduersus omnes hæreses libros octo, aduersus Nestorium libros sex, aduersus Pelagium libros tres, & tractatus de mille annis. Et hoc opus de fide mea misi ad beatum Gelasium vrbs Romæ Episcopum.] hæc ipse postremo capite, quo licet complura exemplaria careant, tamen re vera Gennadij esse comprobatur & scholiastes b.

Sed quod tradat, se ad Gelasium suas misisse lucubrationes, & non ita de eis, sicut dixerat de Honorati Episcopi scriptis, ab ipso Gelasio probata, & scripture munita testetur: plane intelligi posse videtur, illa non absque erroris nube esse inuenta. Sed si ita est, inquires: cur Gelasius non ea inter improbata scripta reiecit? Ad hæc dici primum potest, librum Gennadij ad Gelasium esse missum, postquam illud Romanum Concilium, in quo de his actum est, fuerat celebratum; vel (quod verius est) ipsam Gennadij lucubrationem fuisse eiusdem cura Gelasij perpurgatã, vt quæ proxime dicturi sumus, ostendent. Ceterum quod ad Gennadij doctrinam spectat, ipsum aliquando æque ac Faustum impugnando Pelagium, fauisse Pelagianis erroribus, qui eius scripta accurate perlegerit, intelliget. Videas ipsum insuper & in hoc ipso de Scriptoribus Ecclesiasticis libello plus satis fauere Pelagianis, eos vero impugnare qui illis sunt aduersati, vti superius sæpe demonstratum est; in illam vero Pelagianorum classem reiciendum, qui intrinsecus fauente Pelagianis erroribus, exterius visi sunt impugnare Pelagium: vnus plane hic fuit ex presbyteris illis Gallicanis, de quibus Prosper & Hilarius apud sanctum Cælestinum Papam conquesti sunt, aduersus quos extat eiusdem Pontificis ad Galliarum Episcopos data epistola; contra quos etiam Concilium Arausicanum collectum esse, suo loco superius dictum est: collega enim hic fuit Cassiani eiusdem Massiliensis Ecclesiæ presbyteri, licet ille ætate prouectior, eademq. fuligine denigratus, cuius iste videtur affectatus esse vestigia.

Quod autem extat eiusdem Gennadij opus de Definitionibus Orthodoxæ fidei, siue de Ecclesiasticis dogmatibus c, & in aliquibus codicibus sub Augustini nomine falso admodum fouebatur, a maioribus omnibus Gennadij cognitum esse, qui censuram apposuit, probe docet. Porro hunc Gennadij librum, illum ipsum esse, quem ad Gelasium de fide a se scriptum ipse Gennadius tradit, æque intelligi potest, sed Gelasij præcepto emendatum. ipsum enim auctorem in meliorem frugem esse redditum, factumq. plene Catholicum, & vita laudabile, assumptum postea ad eiusdem Ecclesiæ Massiliensis Episcopatum, vt dicamus, Hadriani Papæ in epistola ad Carolum Magnum de eodẽ Gennadio elogium persuaadet, quod sic se habet d: Sanctissimorũ Pontificum hæc oblata sunt testimonia, id est, sancti Gennadij Massiliensis Episcopi, qualiter veneranda sunt corpora & reliquæ Sanctorum, capite quadragesimo, vbi ait: Sanctorum corpora & præcipue beatorum reliquias ac si Christi membra sincerissime honoranda, & basilicas eorum nomine appellatas, veluti loca diuino cultui mancipata, affectu purissimo & deuotione fidelissima adeundas. Si quis contra hanc sententiam venit, non Christianus credatur *, sed Eunomianus.] hæc ex ipso Gennadio Hadrianus, accepta (vt apparet) ex commentario illo, de quo modo mentio facta est, de Ecclesiasticis dogmatibus, capite septuagesimotertio: quæ enim a capite vigesimoprimum eiusdem commentarij vsque ad quinquagesimum secundum interiacent, non esse Gennadij, sed Gennadij correctoris, optime obseruauit doctissima schola Louaniensis: fuerit ne id factum censura Gelasij librum ad se missum cognoscentis & emendantis, vel eius iussione alius aliquis id præstiterit, haud affirmare omnino auderem, vel negare. At de Gennadio hæc tenent; quem librum illum scripsisse circa exordia Imperatoris Anastasij, assequi licet, cum de Gelasio Papa agens ipsum vita functum esse ait sub Anastasio Imperatore, quem constat primo Anastasij anno nondum absoluto vita functum esse. Quod vero de reliquis scriptoribus, qui post hæc floruerunt, nihil scribat Gennadius, vt de Auito Episcopo Viennensi, & alijs: satis posse intelligi videtur, iam editum librum esse, ipso (vt dictum est) exordio eiusdem Anastasij Imperatoris.

Rursum vero quod pertinet ad libros a diuersis auctoribus scriptos ad Gelasium Romanum Pontificem missos, non Occidentales tantum id præstitisse noscuntur, sed etiam Orientales. Photius enim in Bibliotheca meminit de Ioanne Orthodoxo Episcopo Alexandrino, scriptã ab eo Apologiam, qua damnauit Pelagianos, eorumq. primos auctores atque

A atque patronos Pelagium, Cælestium, & Iulianum, & se ipsum ostendit Catholicis in omnibus consentire dogmatibus, hæreticorumq. omnium sententijs penitus aduersari. Vides igitur in vniuersa Ecclesia Catholica Romanum Pontificem præsidere solitum arbitrum scripturarum, & quidem non præsentium tantum, sed etiam præteritorum auctorum: vt ea esse probata vel improbata omnes scirent, quæ ipsa Romana Ecclesia reciperet, vel reijceret, cuius censura in Romano Concilio a Gelasio Papa post alios edita reperitur; vtpote quod & scientiæ clauem apud eam esse, maiores omnes Orthodoxi absque controuersia aliqua intellexerint, atque opere professi sint. Sed de his modo hæc tenent.

Quod vero ad res pertinet Orientalis Ecclesiæ, hoc anno sedis Alexandrinæ inuasor nefandus Petrus cognomento Mogus moritur, cum sedisset (numerando a tempore obitus Timothei Orthodoxi) annos tredecim, quibus instar feræ bestiæ depastus est vineam Domini: adeo vt Ecclesia nobilissima, quæ primum post Romanam locum obtinuit, a Catholica & Apostolica communicatione diuisa, ceu palme vite præcisus elanguerit penitus & aruerit, vixq. post plurimos annos reuiuiscere, reddita pace, valuerit. Ad hunc vsque annum peruenisse Mogum, errareq. eos qui dixerunt antehac morte præreptum, ex eo perspicue declaratur, quod vixit aliquo tempore sedis Euphemij, cum, teste Euagrio, ambo inter se conflictarent, altero aduersus alterum cogente Synodos. Subtracto itaque de luce hac impio, & demerso cum impijs in tenebras exteriores, in locum eius ab hæreticis hæreticus pariter est subrogatus Athanasius sede illa ac nomine prorsus indignus. fuit hic cognomento Herniosus, Palladio æque hæretico communicatione coniunctus: de eo Euaugrius, Nicephorus, Liberatus Diaconus, Leontius Scholasticus, & alij historici veteres meminerunt, licet res ab eo gestæ vtpote filij tenebrarum obscuræ remanserint. hoc tantum de illo Leontius habet, quod cum Petrum Mogum reciperet, cum ipso non communicabant Acephali.

Sub huius quoque anni Consulibus (inquit Marcellinus in Chronico) Zeno Imperator, in insula quæ Paganorum dicitur, Pelagij gulam laqueo frangi præcepit.] hæc ipse. At non ita leuiter magni ponderis factum prætereat, sed accuratius pertractemus: Iste siquidem Pelagius (quod superius diximus) summa animi altitudine atque cõstantia solus aggressus est agere, quod nec reliqui omnes Comites Imperatoris, vel ipsi Constantinopolitanæ sedis Episcopi ausi sunt pertentare; nempe monere impurissimum atque sæuissimum Principem, vt a nefandis perpetrands sceleribus desisteret: cuius rei causa mortem illam sibi nobilem comparauit, omni vita maiorẽ: vtpote magnum Baptistam imitatus, Principem arguendo, æque cum eo accepit pro mercede a diro tyranno supplicium, immo coronam, quæ ipsum terræ cæloq. reddidit gloriosum. Rem gestam breuiter a Cedreno narratã accipe:

Interfecit etiam (inquit) Zeno Imp. Pelagium Patricium, virũ præclarum, & carminum scripture insignem; quod is pro sua prudentia & iustitia libertatem dicendi sibi sumens, Zenonis nefanda facinora palam incessebat. Moriturus autem, manibus ad cælum erectis, Deum omnium gubernatorem sic est precatus: O iustissime Deus, mihi quidem iniustissime mors infertur, propterea quod libero ore Zenonis multa facinora violenta repressi, & quod fatuum eius fratrem nolui Cæsarem designari. Tu autem Domine omnipotens, qui iustitiæ rationem habes, quamprimum eorum scelerata homicidia punito. Extat historia ab eo scripta versibus ab Augusto Cæsare exorsa. Homerocentra etiam composuit, & alia quamplurima laude digna. Zeno autem Zosimum præterea interfecit Rhetorem Gazæum, & Arcadium Præfectum, aliosq. illustres viros.] hæc Cedrenus.

E Porro innocentissimi Pelagij preces implorantis a Deo iustissimam aduersus scelestissimum Imperatorem vindictã quam citissime exaudiri sunt: neque enim elapsus est annus, cum Zeno terribilem a Deo irato ultionem excepit: quomodo autem id acciderit, anno sequenti dicturi sumus. Sic namque sæpè sapius accidisse vidimus, vt cum Deus ob populi peccantis delicta sinat sæuissimos regnare interdũ tyrannos, qui scelestos poenis addicant, potissimum vero potentes, qui impune hæc tenent deliquissent: cum vero iidem Principes & innoxium sanguinem effundere non sunt veriti, clamante illo sicut sanguine Abel a Dominum, mox & ipsi Deum vindicem experti sint, ac iure quidem: Nam cum omnis potestas a Domino Deo sit, tamen non nisi ad vindictam malorum (vt ait Petrus b) laudem vero bonorum eisdem Principibus a Deo gladius impertitus est: quem cum inique innocentes conuertunt, ab eis a Deo qui dedit, aufertur; fitq. secundum imprecationem Propheticam c: Gladius eorum intret in corda ipsorum, & arcus eorum confringatur.] c Psal. 36.

PETRVS MO-
GVS MORI-
TVR, ATHA-
NASIVS SVB-
ROGATVR.

PELAGIVS
PATRICIVS
OCCIDITVR
A ZENONE.

PELAGI
IVSTAE AD
DEVM PRH-
CES.

QVAM DIU
MALI PRIN-
CIPES TOLLE-
RANTVR.

a Genes. 4.

b 1. Petr. 2.

c Psal. 36.

regni namque simul & vitæ dispendia miserrime patiuntur: sicut & Zeno diu toleratus a Deo, licet impurus, licet hæreticus, licet auarus & iniquus, expertus est: cum enim in Pelagium virum innoxium atque timentem Deum gladium conuertit, in se ipsum e celo vindictam eduxit.

Cum autem innocentis Pelagij Patricij obitus auditus esset, præter ea quæ Zeno in Catholicam Ecclesiam in dies magis magisq. peccaret, magnus bonorum auctus est mæror. Sed quæ tum Leontius monachus, qui diuinas litteras profitebatur, dixerit, accipe a Suida, vbi de ipso agit his verbis^a: Leontius monachus sub Zenone, cum occulta Scripturæ loca prophetica gratia declararet, multos studiosos habuit affeclas. Cum vero quidam Imperatoris portenta contra Ecclesiam moleste ferrent: Non (inquit) miranda sunt ea, quæ fiunt ab hominibus ad Imperium ab hominibus adscito, cum^b Saul diuino suffragio Rex designatus Achimelech *sanctissimum sacerdotem* & eius filios in domo Domini gladio confecerit. B Alijs autem dubitantibus, & ingenium eius e mansueto sæuum factum esse opinantibus, quod initio Imperij quædam pollicitus esset, quæ ad bonum tenderent: Non mutauit (inquit) naturam, sed in rebus secundis improbitatem declarauit, longo tempore Illi *Ex-consultis* metu dissimulatam. Idem Leontius cum quidam Clementis Stromatheï librum legeret, & ad locum peruenisset, quo ille viros deridet qui faciem meretricio more pingunt & capillos tingunt, dixissetq. Leontius: Num quisquam est præter Imperatorem, qui capillos tingat, aut fucet faciem? Monachus alius subiecit: Nos vniuersi de homine dubitamus, num is vlllo modo sustineret ornatu mutare naturam: nec tamen hoc facere putauimus Imperatorem. Perargute sane deriserunt monachi eos, qui naturam virilem transformare in muliebrem student.] hætenus Suidas de Leontij viri doctissimi salibus in Zenonis putoribus accommodatis. C

QVÆ LEONTIVS DE ZENONE.
a Suid. verbo Leontius.

b 1. Reg. 22.

c Cassiodorus in Chronico.
ODOACR. INTERVM VINCITVR ET OBSIDETVR.
d Iordan. de reb. Get.
e Procop. de bello Gothor. lib. 1.

Hoc eodem anno sub notatis Consulibus, ad Duram fluuium (inquit Cassiodorus^c) Odoacrem Regem dominus noster Theodoricus tertio certamine superauit: qui Rauennam fugiens, obsidetur inclusus.] hæc ipse: sed Marcellinus sub anni superioris Consulatu hæc refert. At præferendus fide Cassiodorus, qui res ante oculos positas scripsit: cuius auctoritate etiam liquet triennium interlapsum, vsquequo Odoacre occiso, Theodoricus absque alicuius obice tota est potitus Italia. Id ipsum Iordanus^d atque Procopius^e tradunt.

DE OBITU ZENONIS IMPERATORIS.

f Euagr. lib. 3. c. 29.

g Cedren. in Compend. histor.

ZENO VIVVS SEPVLTVS.

Q Vi sequitur annus Domini quadringentesimus nonagesimus primus, vnus tantummodo Olybrij Consulis nota inseritur Fastis: quo (vt Cassiodorus atque Marcellinus tradunt, & alij omnes absque controuersia vlla consentiunt) Zeno Imp. finem viuendi fecit. Mortuum tradunt hoc anno, sed quo mense & die, ab antiquis non proditur, a recentiore suo arbitrio ponitur octauo Idus Aprilis: Sed quo mortis genere, accipe de pauendo Dei iudicio quid dicant historici: atque primum Euagrius^f: Cum autem Zeno absque liberis decimo septimo regni sui anno confecto esset, comitali morbo extinctus est, &c.] At audi Cedrenum^g: Fertur (inquit) fama, Zenoni a quadam diuina potestate fuisse caput abscisum, vt ea res conspectum hominum fugeret, solaq. cute caput cum ceruice coniungeretur.] sed haud est recepta sparsa vulgo sententia. Verum illud magis certum, ipsum quidem morbo comitali arreptum, adeo vt videretur mortuus, viuentem vero fuisse sepultum: nam idem subdit: Itaque vxorem & cubicularios propriæ saluti consulentes, mortuum in affere iacentem reliquisse: diluculo tandem quemdam eum nulla necessitudine attingentem findonem cadaueri iniecissee. Satellites porro, qui ad sepulchrum, in quo repositus fuit, custodiendum erant collocati, retulerunt se per duas noctes lamentabilem vocem audiuisse ex sepulchro elatam: Miseremini, & aperite mihi. Cum illi dicerent, alium iam imperare: Nihil, inquit, curo: In monasterium me adducite. Sed cum non aperirent, ferunt aliquanto post monimentum fuisse reclusum, inuentumq. in eo Zenonem, qui præ fame suos ipse lacertos mandiderat, & caligas quas gestabat. Quia crebro comitali corripiebatur morbo, quæ ipso adhuc viuente Ariadna Zenonem amabat, eadem mandauerat custodijs regij sepulchri ne aperirent.] hæc Cedrenus.

Zonaras

A Zonaras autem alias causas, vt viuus sepeliretur, enarrat his verbis^a: Tradunt enim quidam, eum gula & ebrietati indulgentem errore mentis affici solitum, & prolapsus a mortuo nihil destitisse. Cum vero ipsi etiam coniugi Ariadna inuisus esset, sic inebriatum, pro mortuo in monumentum Imperatorium ab illa coniectum, lapide maximo, qui pro operculo esset, imposito: factumq. sobrium, vociferatum quidem esse lamentabiliter; sed nemine curante, misere periisse. Alij dicunt, cum ægrotus acerbissimis doloribus vregeretur, pro mortuo habitum, & in sepulchro positum, ibiq. expirasse, lamentantem, & domesticos implorantem, cum Ariadna prohiberet, ne quis monumentum aperiret, aut quicquam illum curaret.] hæc Zonaras. Verum Euagrius asserens eum comitali morbo extinctum, haud his repugnat: mortuus enim creditus & vt mortuus sepultus est.

a Zonar. tom. 3. Annal.

Hunc tandem Zeno consecutus est finem, postquam annos septēdecim & menses quinque (vt habet Marcellinus) imperasset, digno vita impia atque probrosa exitu consummatus, & horrenda morte præreptus, vt viuens inter mortuos deputatus sit, qui mortuus inter viuentes, impius inter pios voluit adnumerari, fallens per simulationē Ecclesiæ Catholicæ iudicium; sed Deum minime decipere potuit, cuius licet seram, diram tamen vindictam expertus est: vt ei acciderit, secundum quod de impijs Iob sanctus vaticinatus ait^b: Inuolutæ sunt semitæ gressuum eorum: ambulabunt in vacuum & peribunt. Considerate semitas Thema & itinera Saba, & expectate paulisper. Confusi sunt, &c.]

b Iob 6.

Inuolutas plane fuisse semitas Zenonis gressuum, quæ singulis annis de ipso sunt narrata declarant: Inuolutas dixerim, cum ad tempus faciem præferret Catholici Principis, cum pellens hæreticum tyrannum Basiliscum studuit apparere Catholicus; cum & leges pro fide Catholica sanxit, hæreticos expulit, Orthodoxos in Ecclesias restituit; rerum vero potitus, in tutoq. Imperio collocato, rursum hæreticos, pulsos Catholicis, reuocauit. Vt plane tali exemplo apparuerit, maxime infidam esse fidem regnantis hæretici hominis, non ad pietatem, sed ad regni stabilitatem cuncta voluentis, ac susdeq. miscentis. Toleratus est ipse diu a Felice Romano Pontifice, quod se esse negaret hæreticum: communicationem vero cum hæreticis ex Acacij consilio, præmissa fidei Catholicæ confessione, se iniisse professus est; sic plane studens occultare quod erat, exhibens se Catholicum, cum non esset.

ZENO VT HAERETICVS DAMNATVS.

Verum inuoluta ista fictionum, quibus serpentes intus latentes obtegebantur, post aliquot annos Hormisda Papa, Apostolica vsus auctoritate, palam fieri, ob oculosq. omnium exponenda curauit, cum Iustinum Imperatorem adigit, vt Zenonis nomen tamquam hæretici ex Albo Catholicorum Imperatorum expungeret. Quomodo autem res tanta fuerit peracta, suo loco dicemus. Non enim mortuus damnatus est; sed qualis re vera viuens fuerit, perfectius agnitus, cum defunctum absque poenitentia hæreticum Pontifex iudicauit alienum a consortio communicationis Catholicæ, qua solet præscriptis ritibus Ecclesia communicare cum mortuis.

e Euagr. lib. 3. c. 29.

Mortuo Zenone (inquit Euagrius^e) Longinus eius frater magnam adeptus potentiam, tametsi speim animo concepit se Imperio potiturum, tamen ea quæ expectabat, minime est consecutus: nam Ariadna Anastasio, qui nondum ad Senatorium ordinem ascenderat, sed solum in schola Silentiariorum (sic enim dicitur) adscriptus erat, coronam imposuit Imperatoriam.] & paulo post: Ille Anastasius patriam habuit Epidamnum, quæ iam Dyrrhachium nuncupatur. Et primum Longinum fratrem Zenonis, officio fungentem Magistri, quem vetustiores Præfecturam ordinum Aulicorum vocabant, mittit in patriam; multisq. alijs postea Isauris idem postulantibus, ad suos reuertendi concessit potestatem.] hæc Euagrius. Res adeo inopinata suspicionem haud leuem cõcitauit, promotum fuisse ab Ariadna Augusta inferioris Palatinæ militiæ hominē ad maximum dignitatis fastigium ob turpem amborum commixtionem, Quodnam autem fuerit Silentiarij munus, ex quo Anastasius in Imperium euectus est, Procopius sic breuiter docet^e: Qui (inquit) in Palatio Imperatoris militantes, ea quæ sunt quietis curarent, Silentiarij sunt appellati.]

ANASTASIVS EX SILENTIARIO IMPERATOR.

Sic igitur conatu Ariadnae Imperatricis Anastasius Imperator creatus, primum omnium Euphemium Episcopum Constantinopolitanum aduersarium sensit; quippe qui eum coronari non consensit, nisi prius emissa Catholicæ fidei professione: etenim eum non recte sentire de fide Orthodoxa, vehemens suspicio erat. At quid ille? Vt regnaret, statim absque obice interiecto, rectæ fidei confessionem Euphemio obtulit. Hæc quidem in primis docet Theodorus Lector, cum ait^d: Ei restitit Euphemius Episcopus, vocans eum hæreticum, & indignum qui Christianis imperaret: Ariadna vero & Senatores vi tractum cogunt.

e Procop. de bello Persic. lib. 2.

EUPHEMIVS EXEGIT PRO-FESSIONEM FIDELI AB ANASTASIO IMP.
d Theodor. Lect. lib. 2. Collect.

gunt. Ille vero consentire noluit, nisi scriptam ab eo confessionem retulisset, qua Chalcedonenſis Synodi decreta determinationi fidei inserta comprobaret; quod ille fecit. Manichæi & Ariani lætabantur propter inaugurationem Imperij Anastasij: Manichæi, quod mater illius zelo ac studio ipsorum prædita erat; Ariani vero, quod Clearchum auunculum Anastasij consentientem haberent.] hæc Theodorus. Quæ præterea verba transacta fuerint inter Anastasium & ipsum Euphemium Episcopum Constantinopolis, Suidas sic narrat: Hic sub Euphemio Patriarcha Constantinopolitano, cathedra parata, cum quibusdam cœtus agitabat. Verum Euphemius minitabundus ei dicit: Vt, aut si frequenter ecclesiam, cum ea consentiret; aut nequaquam eam ad peruertendos simpliciores ingrederetur: Sin secus (inquit) feceris; reſecta tua coma, te in triumpho ducam cum populo. Ex eo tempore quieuit, felicitis illius gloriæ causa retinendæ.] hæc cum dixit Euphemius, plane exauctorationem ei comminatus est: siquidem idem erat recidere Imperatoris comam, quod in ordinem monachorum redigere ad pœnitentiam, vt de pluribus factum legitur. Vidisti quanta sibi auctoritate sacerdotij sumat Euphemius, vt abrogationem Imperij magna animi celsitudine intrepidus publice comminatus fuerit Imperatori: Quod timens ille, ab hæreticorum cœtu ad tempus saltem abcessit, simulans se esse Catholicum.

FELIX PAPA
SCRIPSI AD
ANASTASIVM IMP.

Antequam vero ista de perfidia detecta, & cōtradictione ab Euphemio Anastasio exhibitā innotescerent Romano Pontifici, de creatione eius summa celeritate nuncio Romam allato, gauisus quidem est Romanus Pontifex Felix: qui enim expertus esset, quanto discrimine sub Zenone in Oriente fides Catholica laborasset; existimans aduenisse diē, quo priora illa infelicissima tempora, quibus sola hæresis triumpharat, penitus desinerent, & fides oppressa consurgeret; gratulatoriam statim ad Anastasium Augustum dedit epistolam, vt benignitate eum allicere & eius capere animum festinaret, & sic hæreticos anteuerteret in hoc ipsum solitos omnem impendere diligentiam, vt recens creatum Imperatorem in suas partes mille comparatis vndique artibus veluti captiuum adducerent. Scripsit igitur Felix Papa ad Anastasium litteras gratulatorias, quarum Gelasius Romanus Pontifex eius successor his verbis meminit in Commonitorio ad Faustum: Prædecessor meus non solum minime eius nomen attigit, verum insuper quando principia adeptus regiæ potestatis exercuit, in eius se scripsit Imperij promotione gaudere.] hæc Gelasius.

ANASTASIVS
OPTIMI PRIN
CIPIS SPECI
MEN EDI
DIT.

Quod enim ante Imperium Anastasius haud adeo illustris persona esset, qui nec adhuc inter Senatores militare meruerat; haud mirum videri debet, si qualis re vera esset, hæreticus, Romæ minime innotuisset. Verum etſi quis rumusculus de hæresi diffamatus fuisset, oblata ab eo fidei Catholicæ confessione Euphemio, penitus euauerat. Ceterum nec leuis susurrus in populo aduersus eum potuit diffamari, cum ab omnibus vir sanctissimus haberetur, prout populi acclamationes declarant, quas recitaturi sumus. Hæc igitur in his quæ spectant ad Catholicam fidem fuerunt primordia Anastasij Imperatoris, cum se per rectæ fidei professionem ab omni suspitione hæresis liberauit.

ANASTASIVS
OPTIMI PRIN
CIPIS SPECI
MEN EDI
DIT.

Quod autem ad politicum statum pertinet: magnam quidem de se expectationem concitauit, fore optimum Principem, qui omnes prædecessores facile superaret. talia quidem ab eo præstari debere, concitata de ipso expectatio extorquebat: nam in pristino statu humili collocatus, specimen viri sanctissimi in omnibus fere vitæ actibus ediderat. vnde hac ex parte in his quæ foris apparebant, Ariadna Augusta excusationem meruisset, immo & laudem haud mediocrem consecuta esset: vtpote quæ obstitisset ne regnaret impurissimus Longinus frater Zenonis Imperatoris, euexissetq. in Imperatorē virum optimis moribus adeo comparatum, vt eo nomine celebris, licet militiæ ordine infimus, haberetur; visa in his egregium factum sanctæ Pulcheriæ imitata, cum posthabitis illa reliquis, Marcianum virum rectissimum in Imperij regimen diuino consilio promouisset.

Cedrenus in
Compend.
PRIOR VITA
ANASTASII
QVAM LAV
DABILIS.

Gelas. epist. 10.

Cum vero recens electus Imperator, ex more, munera Circensia populo exhiberet, qualis de eo hætenus viguisset in populo fama, quæve opinio parta, spes concepta, & expectatio aucta, accipe quæ ex eius temporis scriptis Cedrenus affert^a, verbis ex publicis Actis proditis: Cum autem Anastasius, habitu sumpto Imperatorio, in Circo sederet: omnis populus vno ore directe inclamauit: Sicut vixisti, ita etiam impera, domine. Quippe qui ante galli cantum templum adire solebat; ibiq. dum concio dimitteretur, stabat Deum precans: frequenter ieiunabat; & sua pauperibus & mendicis erogabat.] At ne putes adulatorias has fuisse populi voces, audi quid Gelasius Papa habeat in litteris ad eum datis^b: Non me (inquit) latet, Imperator, quod tuæ pietatis studium fuerit in priuata vita: optasti semper

A semper fieri particeps promissionis æternæ, &c.] hæc de pristina eius vitæ institutis, quibus magna hominū admiratione diutius assueuisset: Iis vt responderent reliqui vitæ actus, cum moderandas suscepit habenas Imperij, ista statuit, quæ idem Cedrenus subdit his verbis: Delatores funditus ex vrbe eiecit: aboleuit etiam tributum, quod Chryfargyrum dicebatur, Auroargentum alias. Id tale fuit: Quisquis mendicus, quæuis meretrix, quæuis repudiata, quiuis seruus, quiuis libertus ærario aliquid impendebant, atque etiam de mulo, de fimo, de iumentis, de canibus in vrbe vel rure degentibus homo siue mas esset, siue femina, annum argenteum pendebat, tantumdem equus, bos, mulus, asinus, aut etiam canis obulos sex: & erat tum in agris, tum in vrbibus magnus ciulatus, cum id tributum absque aliqua miseratione exigeretur.

Itaque Imperator, cum ea de re legatos ad eum misissent monachi Hierosolymitani, & B Timotheus Gazæus vir sapientissimus tragœdiam de ea finxisset, excidit ista: atque eo sane tempore illustrem suam fecit liberalitatem, quod tributum illud quadriennale, quod magna cum omnium pernicie ingentem talentorum corradebat numerum, & Chryfargyrum appellabatur, sustulit, tabulasq. eius tributi descriptionem continentis in Circo coram populo omnes cremavit. At Rempublicam quidem ille tanta magnificentia emendabat.] eadem Theodorus Lector de Chryfargyro sublato; qui & alia ab eo tunc recte instituta recenset, vbi ait^a: Anastasius Chryfargyrum remisit, & venationes sustulit; & magistratus qui venales fuerant, gratis contulit.] hæc ipse. At quis talia tantaq. videns & audiens, summam eleuandæ Reipublicæ sp̄e de ipso recens creato Imperatore non cōcepisset?

CHRYSARGY-
RVM ADEM-
PTVM.

a Theodor. Lect.
Collect. lib. 2.

Sed quòd omne quod non ex animo, sed ex ambitu partum est, quodve firmas non habet in virtute radices, & in charitate Dei minime fundatum est, diutius consistere C haud valet, secundum illud Sapientis^b: Plantæ adulterinæ non dabunt altas radices] ad momentum ferme ista sunt visa, & statim ab intuentium oculis euauere: ac plane accidit, perinde atque cum radice non euulsa, si stipes præcidatur arbusculæ, multiplicatis foetibus erumpant hinc inde maiori virore germina & coalescant: ita plane Anastasio accidit, cum post firmatum iam & stabilitum Imperium, post excisum Chryfargyrum, eius cupiditas in radice latens rursus pullulauit in diriores exactiones & publica furta. Nam accipe quid de ipso Suidas enarret^c: Anastasius Romanorū Imperator mutatus in deterius, vniuersum Imperium aristocratiam effecit, magistratibus omnibus vendendis, & delinquentibus ignoscendo, inexplebili pecuniæ auiditate incensus. Vnde factum, vt prouinciæ militaribus catalogis exhaustis, prouinciales rebus insuetis & peregrinis percellerentur. Neque enim armis infestos barbaros propulsabat, sed pecunia subinde pacem redimebat. Ad hæc D in bona defunctorum inquirebat, & communem omnibus paupertatem donabat. Quorum enim ipse rem familiarem auferebat, ijs paulo post pietatis nomine distribuerebat; & quarum vrbium incolas nudabat, earum ædificia renouabat, vt & patriam studiose exornaret, tribusq. coronis circumdaret. Sub hoc Libycæ vrbes grauiter sunt afflictæ ab ijs qui Lazici dicebantur: præfecerat enim his nepotem ex filia Marinum, hominem adolescentem, leuissimoq. præditum ingenio; rursus post illum, Basianum filium: Is vero suis factis quouis modo superioris Prætoris intemperijs superatis, effecit vt priorem statum desiderarent, quamuis necesse & ademptas sibi opes recordarentur.] hæc Suidas. Porro ad extremam Orientalis Imperij cladem & Catholicæ fidei desolationem talem hominem in Imperatorem ab impia Ariadna esse promotum, exitus patefecit.

AVIDITAS
SVCICISA, NON
AVVLSA.

b Sapient. 4.

c Suid. in histor.
ANASTASIVS
EXPILATOR
IMPERII.

Quid autem infaustum hoc anno acciderit, cum idem Anastasius creatus est Imperator, E Marcellinus sub anni huius Consulatu ita ait: Bellum plebeium inter Byzantios ortum, parsq. vrbis plurima atque Circi igne combusta.] hæc ipse: sed cuius rei gratia eiusmodi ciuile bellum conflatum fuerit, nusquam mentio: putantur quidem illi qui Zenoni eiusq. germano studuissent, ægro animo ferentes, illo posthabito, huic medioëris conditionis homini Romanū Imperium esse decretum, eiusmodi ciuiliū conflictationū auctores fuisse. Confundunt nonnulli præfens incendium cum eo, quod Zenone superſtite contigisse diximus, cum bibliotheca regia conflagrauit. Porro tunc accidisse creditur, quod Procopius tradit, incensum esse nobilissimum omnium templum, Sophiam dictum: ait enim^d: Viles quidam & vulgi sæx olim templū Christianorum concremare ausi sunt, templum inquam quod Byzantini Sophiam vocant, opportuno in primis nomine excogitato. Permisit Deus impium fieri opus, præuidens nimirum in quantam olim elegantiam templum restitui deberet, Etenim totum templum in cineres redactum Iustinianus (quamquam multo post),

CIVILE BEL-
LVM CON-
STANTINO-
POLI.

d Procop. de æ-
dific. Iustin. Imp.
orai. 1.
INCENDIVM
A VRBA IX
CITATVM.

ita reparauit & expoliuit, vt quisquis de priori templo audierit, is monstrata præfenti venustate, optare possit illud iam dudum periisse.] hæc Procopius; qui item addit de augustissima domo hospitali sancti Sampsonis exusta. His plane funestis exordijs Anastasius est Imperium auspiciatus; quibus facem ipsum ferre ad Ecclesiam Catholicam inflammandam videri poterat præsignatum. Reliqua de ipso inferius annis singulis referemus.

At vice versa hoc item anno accidit, vt cum Anastasius, Silentarius esse desiens, creuerit in Imperatorem; Dei consilio vir sanctissimus Ioannes ex Antistite Colonia in Armenia euaserit Silentarius, cum videlicet sedi nuncium remittens, profectus ad loca sancta, subiiciens se disciplinæ magni Sabæ, mutatus in monachum, ob incomparabilem silentij obseruantiam, Silentarius fuit cognominatus. historia quidem scitu digna & Annalibus Ecclesiasticis congrua, cum præsertim a Cyrillo monacho discipulo admirandi illius Euthymij, qui his vivebat temporibus, scripta fuerit. Liceat absque inuidia dicere, me neminem reperisse post sanctos Athanasium atque Hieronymum, qui maiori fide scripserit sanctissimorum virorum res gestas, digerens eas atque distinguens accurate per tempora, ac ipse Cyrillus, dum quæ ipse vidit, vel sanctorum omni probitate præstantium virorum relatione didicit, absque leui suspitione mendacij, sinceram veritatem veluti sacrosanctum depositum posteris tradidit, nempe Acta Euthymij, itemq. Sabæ, & Ioannis Silentarij, de quo est sermo: sed & eiusdem auctoris creduntur esse Vitæ Theodosij Cœnobiarchæ, nec non Quiriaci anachoretæ, qui iisdem temporibus claruere viri sanctissimi; sed quod illa careant auctoris inscriptione, feruntur nomine eius qui postremo edidit Metaphrastes, cum tamen ipse ea antiquitus scripta tantum exscripserit.

Sed quod spectat ad Ioannis aduentum in Palæstinam: erat quidem in Orientali Ecclesia florentissima fama sancti Sabæ Abbatis in Palæstina degentis, vtpote viri ob egregias virtutes Deo acceptissimi: adeo vt cum ex alijs Orientis partibus, tum ex Armenia ad ipsum conuolarent, qui exultioris monasticæ obseruantia cupidi essent: nam hæc de ipso in primis idem Cyrillus: Tunc quidem (inquit) agebat Sabas quinquagesimum tertium annum suæ ætatis, quo tempore Anastasius quidem sedem tenebat Imperatoriam, cum e viuis iam excessisset Zeno: Eodem autem anno ad Lauram accedit vir quidam diuinus, quem dona decorabant spiritualia, genere Armenus, nomine Hieremias; quem duo quoque sequebantur discipuli, qui vocabantur Petrus & Paulus, qui cognoscebantur eius vitam aperte referre & exprimere.] & paulo post: Cum itaque Hieremias, & qui cum ipso erant, ita venissent ad Lauram; diuinus quoque Episcopus & Silentarius Ioannes eorum vestigia sequens, eodem accedit iam agens trigessimum octauum annum ætatis, &c.] his ducibus Armenos plurimos in Lauram confluisse tradit. Porro quomodo diuino monitu tantus Antistes tum generis claritudine, tum egregijs virtutibus exornatus, missam faciens sedem, incognitus sub Sabæ disciplina profiteri cœpit, ex ipso Cyrillo rem gestam audire pergratum erit: post enim enarrata gloriosa Ioannis primordia, & functionem muneris Episcopatus, hæc subiicit:

Cum hic ergo diuinus Ioannes transegisset iam decem annos in Episcopatu, accidit, vt maritus sororis eius, qui vocabatur Pafnicus, Armeniorum haberet administrationem: qui instinctu satanico cœpit damno afficere & conturbare eam quæ illi credita fuerat Ecclesiæ: his quidem qui eam administrabant, non permittens vt Ecclesiasticarum rerum curam gererent: eos autem qui intra eius fines confugiebant, vi auellens, & ius asyli soluens ac violans. Qui cum sæpe rogaretur a Dei seruo, euadebat deterior, Maria eius sorore iam mortua. Cum autem ex eo vir iustus in grauissimam incidisset afflictionem, cogitur venire Constantinopolim. Cum vero illic fuisset, & quæ erant eius Ecclesiæ vtilia peregisset circa finem Imperij Zenonis, Euphemio Episcopo Constantinopolitano pro se decertante, Deo gratum iniit consilium, nempe vt in sanctam secedat ciuitatem, & per se quiescat ab omnibus huius vitæ negotijs. Cum autem dimisisset eos qui cum eo erant presbyteros ac clericos, ac diuinis iussis peractis, & omnibus nescientibus solus nauem conscendisset, venit Hierosolymam, & manet in primo sanctæ ciuitatis Gerocomio, in quo Gerocomio est oratorium sancti martyris Georgij.

Cum autem illic fuisset, & mundanam illic turbam aspexisset; magno animi dolore affectus, Deum rogauit cum lacrymis, vt duceretur in locum sibi gratum & quietum & aptum ad salutem consequendam. Postquam autem in dicto Gerocomio mansit venerandus pater noster Ioannes, in fundendis noctu ad Deum precibus versans longo tempore, cum vna nocte

CYRILLVS VE
RAX ET AC-
CVRATVS
SCRIPTOR RE-
RVM SS. MO-
NACHORVM.

¶ Cyrill. in Vit.
S. Sabæ Abb.
apud Syr. tom. 6.
p. 26.

DE IOANNE
SILENTIA-
RIO EX EPI-
SCOPO MO-
NACHO.

COLONIEN-
SIS ECCLE-
SIA AFFLI-
CTATA.

QVO SIGNO
IOANNES IN
SOLITVDI-
NEM DV-
CIVS.

A nocte ex omnibus solus Gerocomij impluuium cælum aspexisset, aspicit repente stellam lucis, quæ habebat figuram Crucis, & ad ipsum veniebat; & audiuit vocem ex illa luce dicentem: Si vis esse saluus, sequere hanc lucem. Is autem cum credidisset, protinus est egressus, & illam lucem secutus, venit in maximam Lauram S. patris nostri Sabæ, cum eo tempore esset Hierosolymitanæ Ecclesiæ Pontifex Sallustius, quartadecima Indictione, trigesimo octavo ætatis suæ anno: Quo quidem tempore a Deo constructæ maximæ Lauræ ecclesiæ celebrata sunt encænia, seu dedicatio: Anastasius autem, mortuo Zenone, suscepit Imperium, vt eum audiui sua lingua loquentem.] hæc de progressu Ioannis Colonienensis in Armenia Episcopi in Lauram Cyrillus, signans hunc ipsum annum etiam ex Indictione, quo nimirum decima quarta absoluta, decima quinta mense Septembris inchoatur: vt videas omnia quæ exactissime reddita temporibus. Porro voluit Deus, tanto signo cælitus missa, fieri manifestum, **B** haud ignauia adscribendum S. Ioanni, si Ecclesiam in persecutione reliquit. Verum & exitus declarauit, ex fructibus nempe productis, Dei voluntatem fuisse, vt nobilis Ecclesiæ pastor pascendus ex Armenia transferretur in Palæstinam, illic vberem fructum redditurus tempore suo, vt eius vitæ Acta declarant, necnon Sabæ, quæ quis otiosus magna animi delectatione legere poterit.

Quo autem statu res Italiæ, confligentibus simul duobus barbaris Regibus, fuerint, Casiodorus his paucis declarat: Hoc Consule (nempe Olybrio) Odoacer cum Erulis egressus Rauenna nocturnis horis ad pontem Candidum a domino nostro Rege Theodorico memorabili certamine superatur. Tunc etiam Vuandali, pace suppliciter postulata, a Sicilia solita deprædatione cessarunt.] hæc ipse. Porro adhuc biennio Odoacer Rauennam se mutans restitit Theodorico, qui interea tota est potitus Italia.

C Sub huius anni Consulatu a Mariano Scoto eius gentili (nam Hibernia Scotia dicta reperitur) obitus recensetur S. Patricij Hiberniæ primi Episcopi. ait enim sub Olybrio Consule: S. Patricius Hiberniæ Archiepiscopus obiit, cum esset annorum nonagintaduorum*. Qui cum esset annorum sexdecim venditus est; sex annis vixit in seruitute in Romanis partibus; sexaginta annis in Hibernia prædicauit.] verum ex recensitis annis deducto numero, nonnisi octogintaduobus eius reperiuntur ætatis. sed alia est apud Probum, qui Vitam eius scripsit, supputatio annorum S. Patricij: qui eum centum atque trigintaduobus annis vixisse tradit. ad hanc plane ætatem eum peruenisse oportuit, si (vt ait) annos triginta natus extitit discipulus S. Martini. At qui viuens prædicatione, post obitum magis illas regiones miraculis illustrauit.

OBITVS S. PA-
TRICII.
* LXXXII.

D IESV CHRISTI
ANNVS

492.

GELASII PAP.
ANNVS

I.

ANASTAS. IMP. 2.
ODOACR. REG. 17.

Christi Redemptoris nostri anno quadringentesimo nonagesimo secundo, Consulibus Anastasio Augusto atque Rufino, quinto Kalendas Martias moritur sanctus Felix Papa, cum sedisset annos nouem, minus diebus duodecim, summa laude Pontificia administratione perfunctus; receptusq. cum beatis in cælis, in terra etiam venerandus in perpetuum anniuersario cultu remansit ipsa die natalis sui. In Martyrologio enim Romano, explosa deprauata lectione, qua legebatur Felix Quartus pro Tertio, hæc leguntur dicta die vigesima quinta Februarij: Romæ natalis sancti Felicis Papæ Tertij, qui sancti Gregorij Papæ atauus fuit; de quo is refert, quod sanctæ Tarfillæ nepti apparens, illam ad cælestia regna vocauit.] Verum quod atauus Gregorij fuerit Felix Tertius, & non Quartus, vt Ioannes Diaconus existimauit, tum ratio temporis persuadet, tum etiam patria affirmare cogit: siquidem ille Samnita, hic vero Romanus sicut & Gregorius fuit. Sed de his pluribus in Notis egimus. Porro historiam de Tarfilla atque Felice idem Gregorius publico concionis præconio euulgauit, itemq. dialogorum commentarijs est profectus, his scilicet verbis post centum ferme annos:

Tres pater meos sorores habuit, quæ cunctæ tres sacræ virgines fuerunt, quarum vna Tarfilla, alia Gordiana, alia Aemiliana dicebatur: Vno omnes ardore conuersæ, vno eodemq. tempore sacratæ, sub districtione regulari degentes, in domo propria socialem vitam ducebant. Cumq. essent diutius in eadem conuersatione, cœperunt quotidianis incrementis

FELICIS PA-
PÆ OBITVS.

a Martyrolog.
Rom. die 25. Fe-
bruar.

b Gregor. homil.
in Euang. 38. &
dialog. lib. 4. c. 16
DE TARFILLI-
A, GORDIA-
NA, ET AEMI-
LIANA.

crementis in amorem conditoris sui Tarilla & Aemiliana succrescere, & cum solo hic essent corpore, quotidie animo ad æterna transire. At contra Gordianæ animus cœpit a calore amoris intimi per quotidiana decremента tepescere, & paulisper ad huius sæculi amorem redire. Crebro autem Tarilla dicere Aemilianæ sorori suæ cum magno gemitu solebat: Video Gordianam sororem nostram de nostra sorte non esse: perpendo enim, quia foras defluit, & cor, ad quod proposuit, non custodit. Quam curabant blanda quotidie redargutione corripere, atque a leuitate morum ad grauitatem sui habitus reformare. Quæ quidem resumebat vultum subito grauitatis inter verba correctionis: sed cum eiusdem correctionis hora transisset, transibat protinus & superducta grauitas honestatis; moxq; ad leuia verba redibat, puellarum gaudebat societate laicarum; eiq; persona valde onerosa erat, quæcumque huic mundo dedita non erat.

DE FELICE
PAPA ECCLIAE
LO TARSIL-
LAM PRONE-
PTEM AD SE
VOCANTE.

Quadam vero nocte huic Tarillæ, quæ inter sorores suas virtute continuæ orationis, afflictionis studiosæ, abstinentiæ singularis, grauitate vitæ venerabilis, & honore & culmine sanctitatis excreuerat (sicut ipsa narravit) per visionem atauus meus Felix huius Romanæ Ecclesiæ Antistes apparuit, eiq; mansionem perpetuæ claritatis ostendit, dicens: Veni, quia in hac te lucis mansione suscipio. Quæ subsequenti mox febri correpta, ad diem peruenit extremum. Et sicut nobilibus feminis, virisq; morientibus, multi conueniunt, qui eorum proximos consolentur, eadem hora eius exitus multi viri ac feminæ eius lectulum circumsteterunt, inter quas mater mea quoque affuit. Cum subito sursum illa respiciens, Iesum venientem vidit: & cum magna animaduersione cœpit circumstantibus clamare, dicens: Recedite, recedite: Iesus venit. Cumq; in eum intenderet, quem videbat, sancta illa anima a carne soluta est; tantaq; subito fragrantia miri odoris aspersa est, vt ipsa quoque suauitas cunctis ostenderet, illuc auctorem suauitatis venisse. Cumq; corpus eius, ex more mortuorum, ad lauandum esset nudatum, longæ orationis vsu in cubitis eius & genibus camelorum more inuenta est obdurata cutis excreuisse; & quid viuens spiritus eius semper egerit, caro mortua testabatur. Hæc autem gesta sunt ante Dominici Natalis diem.

DE TRANSI-
TV AEMI-
LIANAE, ET
REPROBA-
TIONE GOR-
DIANAE.

Quo transacto, mox Aemilianæ sorori suæ per visionem nocturnæ visionis apparuit, dicens: Veni: vt quia Natalem Dominicum sine te feci, sanctam Theophaniam iam tecum faciam. Cui illa protinus de sororis suæ Gordianæ salute sollicita respondit: Et si sola venio, sororem nostram Gordianam cui dimitto? Cui (sicut asserbat) tristis vultu, iterum dixit: Veni; Gordiana etenim soror nostra inter laicas deputata est. Quam visionem mox molestia corporis secuta est; atque ita vt dictum fuerat, ante Dominicæ Apparitionis diem, eadem molestia ingrauescente, defuncta est. Gordiana autem mox vt solam remansisse se reperit, eius prauitas excreuit; & quod prius latuit in desiderio cogitationis, hoc post effectu prauæ actionis exercuit: Nam oblita Dominici timoris, oblita pudoris & reuerentiæ, oblita consecrationis, conductorem agrorum suorum postmodum maritum duxit.] hæcenus Gregorius, quæ nos occasione sanctissimi Papæ Felicis e cælis vocantis ad se proneptes voluimus retulisse.

RELIQVAE
RES GESTAE
FELICIS PP.

Sed non prætereamus de eodem Felice quæ in libro de Romanis Pontificibus scripta leguntur his verbis: Hic fecit basilicam sancti Agapeti iuxta basilicam sancti Laurentij martyris.] & inferius: Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros vigintiocto, diaconos quinque, Episcopos per diuersa loca trigintavnum. Hic sepultus est in basilica S. Pauli Apostoli. Cessauit Episcopatus eius dies quinque. Et post transitum eius factum est a presbyteris & diaconibus Constitutum de omni Ecclesia.] hæc ibi. Porro Constitutum de omni Ecclesia, idem esse quod vniuersale decretum spectans ad vniuersam Catholicam Ecclesiam, superius alia occasione declaratum est. Verum haud rem nouam aggressus, vacante sede, clerus Romanæ Ecclesiæ, qui sibi, vt iure concessum, iam (vt vidimus) tempore vacantis sedis Papæ Fabiani idem factitasse cognoscitur. Porro perditissimis temporibus istis Dei Ecclesiæ infestissimis, aduersantibus ei Imperatoribus & Episcopis præcipuarum sedium Orientis, & in Occidente Principibus Arianis, viguit tam in Romanis Pontificibus, quam in Romanæ Ecclesiæ clero Apostolicum robur atque constantia, vt nihil penitus remissum fuerit pristini eorum vigoris ac disciplinæ.

GELASIVS
CREATUR
PAPA.

Elapsis igitur diebus quinque, die secunda Martij creatur Romanus Pontifex Gelasius ex patre Valerio. Quod vero Afer natione fuisse ponitur in libro Anastasij de Romanis Pontificibus; repugnare aliquo modo videtur quod ipsemet Gelasius ad Anastasium Imperatorem

atorem scribens, hæc ait: Gloriose fili, te, sicut Romanus natus, Romanum Principem amo, colo, suscipio.] Verum cum Africanus fuerit, multis potuit rationibus dici Romanus ciuis natus; sicut & Paulus, Tarsensis cum esset, se ciuem Romanum natum gloriatur. De tempore autem eius ordinationis, cum constet ex ipsius etiam litteris hoc anno federe cœpisse, corrigendus est Marcellinus, dum post annum sequentem Gelasij ponit ingressum: Sub huius enim anni Consulibus leguntur plures litteræ (vt dicemus) ab ipso Gelasio datæ. Doctissimum quidem fuisse, cum sua scripta testentur, Euphemius Constantinop. Episcopus suis litteris testatus est: ceterum etsi doctus, minime tamen inflatus scientia, sed mente humilis: nam ad ipsum Euphemium: Ego quidem (inquit Gelasius) sum omnium hominum minimus, satis immeritus ad tantæ sedis officium, nisi quod superna gratia semper operatur magna de paruis. Quid enim de me sentiã, cum hoc ipse de se Magister Gentium testetur, qui se vltimum & non vocari dignum Apostolum profitetur?] hæc de se ipse.

Porro Euphemius Constantinopolitanus Episcopus, simulac Gelasium subrogatum in locum Felicis accepit, more maiorum epistolam scripsit, qua & suæ fidei professionem inseruit, vt sic consequi mereretur Catholicæ Ecclesiæ communicationem. Cum vero Gelasius missas ab eo litteras accepisset, inuenissetq; fidei professionem in omnibus consonam Catholicæ veritati, reperit tamen quid in Euphemio magna reprehensione dignum esset, nimirum quod nequaquam e Diptychis nomen Acacij prædecessoris ab Ecclesia Romana damnati, vt Felix Papa monuerat, expunxisset, sed pateretur in sacris recitari cum alijs Episcopis Orthodoxis. Quamobrem detrectauit Gelasius Catholica communicatione Euphemium impertire; sicq; non pacificas seu communicatorias ad eum litteras dedit, sed commonitorias potius, quibus ipsum admonuit, frustra sperare se posse Catholicæ Ecclesiæ communicationem nancisci, nisi anathemate damnato Acacio, nomen illius e sacris tabulis penitus aboleret. Hæc quidem ita transacta esse inter Euphemium atque Gelasium, litteræ Gelasij ad eundem tunc redditæ satis docent.

Cum vero accepisset ex Gelasij prioribus litteris Euphemius, ipsum admodum resillire, atque procul abesse vt optatam & expetitam communionem impertiret; rursus legationem aliam ad eundem Gelasium misit per Sinclitium diaconum, cui ad eundem litteras dedit, quibus cum persuadere nisus est, vt absque damnati expunctione Acacij nominis, condescendens fide Catholicis communicare deberet. Quibus alijs præterea vsus sit Euphemius argumentis, vt a Gelasio Catholicam communicationem extorqueret; posteriores quæ extant ad eum redditæ litteræ docent, quas hic ad rerum gestarum absolutissimam cognitionem necessario recitandas esse existimauius: hisce namque litteris, quæ ipsorum alter aduersus alterum iure prætereant videretur, elucidantur.

Non fuit controuersia ista inter Catholicum & hæreticum, sed inter ambos fide Catholicos, licet Euphemius inter schismaticos potius fuerit adnumerandus. Certe quidem de Euphemio nequaquam dubitari poterit, quin faueret Orthodoxæ doctrinæ, qui rectæ fidei confessionem ab inuito licet Anastasio magno animi robore exegit, nec desistit, quousque illam Imperatoris ore prolata & scripto professam accepit: quam ob causam liberius sibi agendum apud Gelasium Romanum Pontificem arbitratus est. Tu quidem ista perlegens, magnæ palæstræ spectator eris; in qua tamen fortissimum licet virum viribus senties destitutum, penitusq; languescere, cum altero pede implicitus communionem Acacij teneretur. Sed Gelasij audiamus epistolam, cuius hic est titulus:

Dilectissimo fratri Euphemio * Gelasius.] Non exhorruisse Orthodoxos interdum vocare fratres Christianos etiam a communicatione extorres, superius alijs exemplis est demonstratum: compagine enim humanæ naturæ & nominis Christiani, licet non fidei Orthodoxæ, neque Catholicæ communionis coniunctione, eiusmodi reperitur a Patribus aliquando vsurpata nomenclatura. Porro epistola sic se habet:

Quod plane cupimus, atque sincera fidei, communionisq; Catholicæ reintegratione firmari, asserit tua dilectio, quod alteri solus non sufficiat auditus, nisi per litteras spectauerit significationem prouocatam *(hoc est, reddens certiore cum qui ante litteris prouocauerat) de his quæ circa nos dispensatio diuina perfecit, vt sic in secundis vicē salutationis impenderem.] hæc idcirco Gelasius, quod Euphemius questus suis litteris esset, electione Gelasij ex auditu tantum a se perceptam, cū nihil ipse prouocatus licet litteris significasset, vt quæ post hæc idem Gelasius subdit declarat. Pergit vero: Non arbitramur vel dilectionem tuam, vel aliquem sic hoc sperare potuisse, vt putaret nos vel aliquempiam potiore quæ

a Gelas. epist.
10. tom. 1. epist.
Rom. Pont.
b Act. 22.

c Gelas. epist. 1.
2. 9.

d Gelas. epist. 9.

e 1. Cor. 15.

EUPHEMIUS
EPISC. CON-
STANTINOP.
SCRIBIT AD
GELASIVM
PAPAM.

LEGATIO
SINGLITII
DIACONI AD
GELASIVM.

f Tom. 1. epist.
Rom. Pont. Gelas.
epist. 9.
* Euphemiano

DE LITTERIS
EUPHEMII
ATQVE GE-
LASII.

* prouocantē

damnatus est, quæ & Eutychetem, Dioscorumq. cum successoribus eorum, hisq. commu-
nicantes Synodico tenore prostravit: sic sequaces quoque eorum Timotheum, Petrumq.
simili definitione deiecit. Proinde si ea quæ in Synodo Chalcedonensi pro fide & commu-
nitione Catholica lege Apostolica definita sunt, vere certeq. sectamini, sicut vestra professio-
ne multiplici continetur: aut successores ab illa Synodo damnatorum, hisq. communicantes
abijcite: aut, si istos admittitis, ea quæ in illa Synodo pro fide & communione Catholica
& Apostolica sunt peracta, non solum falso vos retinere perpenditis, sed insuper labefacta-
re conamini, & in Eutychianam hæresim sine retractatione reciditis, meritoq. a Catho-
licis probamini esse vitandi: quia ut talem pestilentiam perpetuo possemus euadere, ea quæ
contra ipsam ab ea congregatione sanctorum Patrum salubriter decreta leguntur, nulla-
tenus mutilanda, non solum sedis Apostolicæ Præsules, sed etiam Orientalium regionum
Catholici censuere Pontifices.

An Petrum dicitis fuisse purgatum, cui communicavit Acacius? Veris assertionibus edo-
cete, hoc ostendite, hoc probate, quibus ille modis, quibus ille regulis ab Eutychiana fue-
rit professione vel communione mundatus: ut cum id nihilominus evidenti rerum clarue-
rit demonstratione conuictum, palam aperteq. possitis advertere, aut vos debere cedere
veritati, aut aduersus hanc manifesta dimicatione configere. Nec vobis blandiamini,
quia fidem Catholicam profiteremini vos tenere: quia Eutychetis nomen ademistis: quia ea
veluti prædicare videamini, quæ Orthodoxa prædicavit antiquitas. Clamat enim nobis
illa Evangelica sententia: Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonos; aut facite
arborem malam, & fructus eius malos: a fructibus enim arbor cognoscitur: id est: Si voces, si
fide, si professione Catholica & Apostolica fideliter veraciterq. gloriamini, huius & com-
munionem recipite: Si vero hæreticorum, scilicet damnatorum, vel his aut successoribus
eorum communicantium communio vobis placet; quid statis? quid circumspicitis? simul
& eorum aperte manifesteque, remotis obstaculis, dogma defendite. Quid enim iuuat?
immo & satis grauat, dictis polliceri, quod factis negatur; ut non solum ipsa per se hæresis
Eutychiana quam sit funesta Christiano sacramento possitis agnoscere, sed quanta & quam
grauia hæresis ista in sui definitione contineat.

Ecce ad quæ nos præcipitia condescendere prouocatis, atque ad quæ nos vitæ æternæ
pericula cupitis inclinare. Hoc descensu saluare est ægrotantem, an cum languente consu-
mi? Hæc erit optima dispositio illius, quam memoras, reparandæ concordia; an illa po-
tius, ut reiectis contagijs perfidorum, integra fide, sincera sui communione potiatur com-
munio Catholica atque Apostolica; ne hæreticorum tabe depulsa, intemeratam suæ fidei
confessionem nitatur adstruere, atque inuicem sibimet congruentis Orthodoxæ professio-
nis, communionisq. sit vnitas? Hanc (sicut dilectionis tuæ litteræ cohortantur) meis quo-
que temporibus custodiri, qua valeo prece depono, quæ per tot annos ab illis Patribus
gloriosis illibata intactaq. seruata est. Hæc enim est (sicut ipse dicitis) quam Deus noster
de omnibus bene futuram, & secundum suam veritatem & regulam gubernandam & præ-
scius ante constituit, & singulis quibusque temporibus sua dispositione conuenienter apta-
uit. Hæc est voluntas Dei, cuius tu ingeris mentionem, quam ego quoque pro meo mo-
dulo, quem Dominus donare dignetur, cupio prorsus implere, ut non reus de huius ta-
lenti cælestis diminutione reperiar: sed in hoc talento (sicut ipse quoque nos admones)
incrementum, Christi gratia postulo consequi, & nullum prorsus incidere detrimentum.

Hinc est, quod prioribus dilectionis tuæ litteris (sicut tua quoque pagina designauit)
pro vestra sumpsisti salute tristitiam, vbi comperi quod erat vobis noxium, & quod veræ pa-
ci contrarium reperi. Contristatur enim Apostolus de errore deuiantium, & lætitiā re-
cipit de eisdem sua prædicatione correctis. Si autem tua charitas (ut dixit) nescio quo-
rum necessitate constringitur; quod (pace tua dixerim) sacerdos pro veritate promenda
nec facere deberet omnino, nec dicere: ignoscat nobis hominibus timidissimis, si coar-
ctante nos terribilis & diuini iudicij grandi necessitate constringimur, sicut qualescum-
que ministros Christi decet, nos animas nostras ponere pro veritate saluandas, quam eas
lucrari velle veritatis diminutione perdendas, ut non dicam contra fidem libitis cuiusli-
bet abdicandas.

Istæ mihi sunt (quas dilectio tua commendat) certæ fidei perpetuæ cum eo quicumque
vouerit in Christi visceribus amicitia. Hic non tam optamus præponi alijs (sicut prædi-
cas) quam cum Fidelibus cunctis sanctum & Deo placitum habere consortium. Hæc mi-
hi (quam

NON SATIS
NON ESSE
HÆRETICVM
SI COMMV-
NICAT CVM
HÆRETIGO.

Matth. 12.

QUAE MALA
CONDESCEN-
SIO.

2. Cor. 7.

IVSTA GELA-
SII EXCVSA-
TIO

A hi (quam mandat dilectio tua) pax solida, inconuulsa, & perennis: hoc vnum vinculum (si-
cut etiam ipse desideras) salutare, quo cuncta vniri possit Ecclesia. Hoc quibus est credi-
tum (sicut etiam ipse deprecaris) protectio diuina perficiat. Hæc est (quæ Deus est) chari-
tas, quam poscis, de corde puro & conscientia bona, & fide non ficta. Quomodo ergo
de corde puro, si hæreticorum fuerit participatione polluta? Quomodo conscientia bona,
si malorum fuerit confusione permixta? Quomodo fide non ficta, si fuerit mixta cum per-
fidis? Quæ si prudentia tua (sicut etiam precamur) diligenter aduertat, perspicit Apo-
stolicam sedem non vitare pacem, sed hæreticorum damnatorumq. vitare vestigia*.

Quæ etiam vos rationabiliter intuentes creditis commonendum, populum Constanti-
nopolitanum non permittere submoueri nomen perfidorum. Quisnam hoc in Ecclesia
Dei (quæso te) possit audire, cum vtique pastorem sequi grex debeat ad pascua salutaria
reuoantem, non per deuia gregem pastor errantem? Dic mihi (rogo te) grex pro te, an tu
pro grege redditurus es rationem? Certe si vobis hoc placet, multo magis causa est nobis
iustior, qui populum Romanum a fide illa sua laudabili, maiorum traditione percepta, de-
clinare non sinentem nos penitus libenter audiuius, si vos Constantinopolitanam ple-
bem ab hæretica communione discedere recusantem non vultis offendere.] hæc idcirco
Geladius, quod Constantinopolitana plebs Acacij nominis studiosa haud suaderi facile
poterat nomen Acacij e Diptychis submoueri. Ad postremum vero quod idem Euphe-
mius suis litteris petijisset mitti ab ipso Romano Pontifice legatos Constantinopolim pa-
cis sequestres; cur id facere renuat, eiusmodi causam affert, quam subdit his verbis:

Sed nos, dicitis, debere dirigere, qui eam valeat mitigare. Quomodo me auditora est,
quem videtur habere suspectum, si Præsules suos despicit admonentes? Nonne ipsis Apo-
stolis est præceptum, in aliquibus regionibus verbi prædicatione non uti: his quippe, in
quibus non fuerant audiendi? Verumtamen frater Euphemi*, sine dubitatione veniemus
ad illud pauendum tribunal Christi (ut taceam, quæ ex hoc sit metuenda vindicta) cir-
cumstantibus illis, a quibus fides ipsa defensa est. Non illic inficiationibus, non dilationi-
bus, non inclusionibus est agendum; sed manifestissime comprobandum, vtrum beati Petri
gloriosa confessio cuiquam eorum, quos regendos accepit, quicumque subtraxerit ad sa-
lutem; an eam auscultare nolens etiam cum suo periculo rebellis extiterit obstinata per-
niciosa? Ibi certe dilucidabitur, vtrum ego (sicut putatis) acerbus, asper, & nimis durus, dif-
ficilisq. sim vobis, qui cum ratione vestram salutem parturio, qui clamo: Etiam si auste-
rum videtur antidotum, accipite, quæso, bibite, viuite, nolo moriamini: An vos, qui a
noxijis prohibiti, medicos ducitis execrandos, immo qui vultis vobiscum medicos ægro-
dare, quam vos recipere sanitatem. Et alia manu. Deus te incolumem custodiat.] hæc Ge-
ladius ad Euphemium Constantinopolitanum Episcopum.

Sed aspidis surdæ instar ipse, vocem non exaudit incantantis, qui alias post hæc (ut suo
loco dicturi sumus) struxit pro sua defensione aduersus Pontificem rationes: resiliens enim
obstinatior factus, eo magis obduruit, quod ea iure viderentur sibi concedi debere, quod
solus aduersus ingruentes hæreticos in Oriente fidei Catholicæ ageret defensorem, tuta-
returq. Chalcedonense Concilium aduersus eundem Imperatorem illud ipsum labefacta-
re conantem. Tali igitur prætextu iustitiæ, veluti thorace quodam superposito roboratus,
sicut aduersariorum illæsus excepit ictus, ita & amicorum eum curantium admonitiones
despexit, visus sibi sacrorum dogmatum magister esse, qui non indigeret ab alijs edoceri;
ob idq. derisit (sicut illud de Behemoth in Job) vibrantem hastam. Nihil plane in Eccle-
sia Dei execrabilius ipsi Deo, quam maiori resistere potestati: nihilq. a curationis spe ma-
gis alienum, quam delinquentis animus iustitiam præferens. de his enim Dominus ad
suos: Nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabi-
tis in regnum cælorum.]

Hæc autem omnia inter Gelasium & Euphemium transacta esse hoc anno, nihil prohi-
bet ut dicamus: nã cum Gelasium huius ferme anni exordio Pontificem creati contigerit,
ut hoc eodem anno accepto de eius electione nuncio Euphemi ad eum primo & secun-
do rescripserit, idemq. Geladius reddiderit ad eum litteras, nulli esse potest impedimento
angustia temporis, cum (quod superius demonstratum est) mensis vnus spatium ad sum-
mum Constantinopoli missæ Romæ litteræ redderentur, sicut & quæ Roma Constantino-
polim mitterentur. Hæc satis quod ad res gestas Gelasij ipso sui Pontificatus exordio cum
Euphemio: Quid vero cum Anastasio Imperatore egerit, iam dicemus.

Quod

a Ioan. 4.
b 1. Tim. 1.

* contagia

POPVLVS
NON SEQVEN-
DVS, SED DV-
CENDVS.

c Act. 13.
* Euphemiane
COMMUNA-
TIO DE DIVI-
NO IVDICIO.

NIHIL PRO-
FEGIT EUPHE-
MIVS EX GE-
LASII ADMO-
NITIONE.

d Tob 41.

e Matth. 5.

DE LITTERIS
INTER GELA-
SIVM ET EU-
PHEMIVM.

Quod enim ipse Gelasius scisset eundem Imperatorem Anastasium rectæ fidei Catholice confessione Euphemio Constantinopolitano Episcopo obtulisse: licet nullas ab eo accepisset epistolas, nihilominus ad eum scripsit pacificas ex more dari solitas litteras. testatur id ipse in Commonitorio ad Faustum his verbis: Ego nulla ipsius scripta percipiens, honorificis (vt nostis) eum litteris salutare curauerim.] hæc ipse . Quæ autem reperiuntur datæ litteræ Gelasij ad Anastasium Imperatorem, non hoc anno, sed sequenti potius scriptæ esse noscuntur, vt suo loco dicemus.

Inter hæc autem cum in scandalum plurimorum Thessalonicensis Ecclesiæ Episcopus, idemq. totius Macedoniae prouinciæ Metropolitanus, qui alias semper cum schisma aliquod obortum esset inter Orientales & Romanum Pontificem, ipsi sedi Apostolicæ firmissime inhærere, suscipereq. consueuisset eiusdem sedis patrocinium, modo Acacianis turpiter inhæssisset: idem Gelasius Papa, vt reliquos eius prouinciæ Episcopos in officio Catholice & Apostolicæ communionis contineret, ad eiusdem prouinciæ Antistites litteras dedit Circulares, missas autem non ad Thessalonicensem, vt pote indignum, sed ad Laurentium Lignidi Episcopum. de illo vero ita ad Dardaniæ & Illyrici Episcopos idem Gelasius: Nouerit autem vestra fraternitas, Ecclesiæ Thessalonicensis Antistitem nostris adhortationibus sæpius incitatum, contagia communionis externæ numquam declinare voluisse, nec apud nos nomen Acacij, vel ceterorum similium perfidorum, hisq. communicantium congrua professione damnasse. quapropter eum communionem sedis Apostolicæ non recepisse, manifestum est.] hæc Gelasius de Episcopo, cuius tamen populus perstabat in fide: nam de eo & de statu Ecclesiarum eius prouinciæ cum in dictis litteris ad Laurentium agit, qualis esset, earum exordio narrat his verbis:

In prolixitate epistolæ dilectionis tuæ magno nos gaudio replesti in ea parte, in qua dictum est, quod in Thessalonicensi Ecclesia, vel in alijs similiter recitata epistola prædecessoris nostri de excessibus Acacij, cuncti ei anathema dixerint, nec quisquam communioni præuaricatoris sese miscuerit. Vnde quia nos admones dilectione fraterna, vt velut medicinam quamdam fidei Episcopis per Illyricum, vel alijs ministrare debeamus: quamquam hoc copiosissime factum sit a beatæ recordationis prædecessore nostro: vt * quia mos est Romanæ Ecclesiæ sacerdoti nouiter constituto formam fidei suæ ad sanctas Ecclesias prærogare: hæc eadem compendiosa nimis breuitate studui renouare, vt sub qua fide viuendum sit, secundum statuta Patrum per hanc nostram epistolam propter breuitatem sine fastidio lector agnoscat. Confitemur ergo Dominum nostrum Iesum Christum, &c.] ponit namque integram Catholicæ fidei confessionem, tamquam exemplar, quod Catholici omnes ad imitandum intueri deberent, vt mererentur & Catholici dici, & Catholica communionem digni existimari. Sic namque moris fuit (vt ait) Romanorum Pontificum, Fidelibus omnibus credendi formam præscribere, quæ (vt Gelasius profitetur) nihil haberet alienum diuersumve ab ijs quæ eidem a maioribus accepissent, verum omnia accommodata ad ingruentium hæresum medicinam; sicuti ipse Gelasius eadem fidei confessione, quæcumque obortæ essent aduersus veram Verbi Dei incarnationem hæreses damnans, recte credendi regulam docuit. Porro hanc epistolam ad Laurentium datam communem esse voluisse omnibus Macedoniae Episcopis, & textus ipse declarat, cū & fidem æque communem omnibus præscribit: ad finem vero hæc habet de officio ab eodē Laurentio requisito:

Hæc ergo sunt, frater dilectissime, quæ pro antidoto nos debere mittere flagitasti, quod cum nullum amarum neque dulce noxium habeat, bibere * ne refugite. Nam & de nostro conuentu disposueramus quosdam dirigere, si ratio id temporis fieri permisisset: Quod E facere credimus opportune, cum illarum partium correctio ad nos, iuuante Domino, legatione plenissima (sicut confidimus) fuerit nunciata: sperantes etiam de Dei nostri misericordia, vt huic prædicationi nostræ clementissimus & Christianissimus Imperator vnanimitem suam, auxiliumq. coniungat, quatenus pro fide, qua pollet, in illis regionibus coerceat, quin suis quæstiunculis & secundum elementa mundi (sicut Vas electionis ante prædixit) superflua vanaq. concinant, nolentes contineri salutaribus disciplinis. Sed vos (sicut ait idem Apostolus) non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, & in illo docti estis, sicuti est veritas in Iesum: quam utique ille apprehendere poterit, qui Orthodoxorum Patrum (sicuti iam sæpe dictum est) obseruauerit instituta.] hæc Gelasius: quibus plane significatur, magnam spem ipsum de fide Catholica Imperatoris concepisse, cum audisset fidei Catholice libellum Euphemio Constantinopolitano Episcopo ab eo oblatum.

a Gelas. epist. 8.
som. 1. epist. de
cretal.

b Gelas. epist. 1.

GELASIVS
AD LAUREN-
TIVM ET A-
LIOS EPISCO-
POS MACEDO-
NIAE.

* &

-699 31
ERTVET
HO XE
OMEA N
ERCI

* videndum
ADMONITIO
GELASII.

e Colof. 2.
d Ephes. 4.

A oblatum. Ita quidem hanc de se concitauerat Anastasius Imperator expectationem; sed periit illa prorsus, cum postea auditum est chartam suæ confessionis reddi sibi voluisse.

Eodem ferme tempore sui ipsius Pontificatus exordio idem Gelasius ad vniuersos Dardaniæ Episcopos litteras dedit monitorias per Tryphonem, quæ non extant; erant autem eius argumenti, vt monens præciperet Dardaniæ Episcopis vitare communionem Euty-chianorum. extat eorum responsio ad Gelasium istis verbis:

Domino sancto Apostolico & beatissimo Patri Patrum Gelasio vrbis Romæ humiles Episcopi Dardaniæ.

Saluberrima Apostolatus vestri præcepta, Tryphone viro religioso filio nostro deferente, qua oportet deuotione suscepimus: & maximas Deo omnipotenti & beatitudini vestræ referimus gratias, quod nos pastoralis admonitione & Euangelica doctrina visitare dignatus es, domine sancte Apostolice & beatissime Pater Patrum. Desiderij enim & voti nostri est, iussionibus vestris in omnibus obedire; & quemadmodum a Patribus nostris accepimus, sedis Apostolicæ, quæ vitæ & meritis vestris delata est, præcepta intemerate seruare; atque religionem Orthodoxam, cuius estis prædicatores, fideli & inculpata deuotione, prout nostræ rusticitatis sensus patitur, custodire. Eutychetis enim, vel Petri, Acacijque, & omnium sectatorum eius atque consortium, velut quædam pestifera contagia, ante vestram quoque vitauimus iussionem, & multo magis nunc post admonitionem sedis Apostolicæ, & ab eadem nos pollutione necesse est abstinere: & si qui alij eiusdem Eutychetis sectam, vel Petri & Acacij aut secuti sunt, aut sequuntur, vel eorundem se complicitibus atque consortibus æstimant immiscendos, a nobis, qui sedi Apostolicæ secundum diuina præcepta & Patrum statuta inculpati seruire desideramus, omni ratione vitandi sunt.

C Et si qui praua intentione (quod neque arbitramur, neque optamus) a sede Apostolica se crediderint segregandos; ab eorum nos alienos esse consortio profiteamur: quoniam (vt dictum est) Patrum in omnibus custodientes præcepta, & inuiolabilia sacrosanctorum canonum instituta sectantes, Apostolicæ & singulari illi sedi vestræ communi fide & deuotione parere contendimus. Et quoniam suggerendi fomitem nobis pro infita sibi benignitate beatitudo vestra concessit, aliqua memorato Tryphoni viro religioso filio nostro præceptorum vestrorum portitori suggerenda mandauimus. Et vt suggestionem eius, quantum arbitramur, iustam & rationabilem, pro supplicatione nostra libenti animo Apostolatus vestri dignetur admittere, iustis * precibus exoramus (quod supplicatio nostra mere-tur effectum) vnum ex Angelica sede vestra cum sæpe dicto viro religioso ad nos vsque præcipite destinare; vt sub eius præsentia, quæ fides Orthodoxa & vestræ iussionis sinceritas postulat, ordinentur.] hæcenus epistola; sequitur post hæc ibi posita Episcoporum subscriptio.

Vides, qua sequerentur obseruantia Catholici Episcopi Apostolicam sedem, quantoq. dignarentur honore ipsum Romanum Pontificem; qui quidem non defuit officio: licet enim ob tumultus bellicos aliquanto tardius, misit tamen ad eos secundum petitionem ipsorum Vrsicinum Episcopum; adiecitq. litteris suis, quas voluit esse communes omnibus illarum prouinciarum Episcopis, iteratam admonitionem de cauendis hæreticis & communicantibus illis: quam quidem epistolam hoc tempore fuisse scriptam, satis ex eo apparet, quod numerat annos quadragintaquinque ab ortu Eutychiæ hæresis. Sed & horum temporum statum Italiae bellis Theodorici & Odoacris exagitata demonstrat verbis istis: Vbi primum respirare fas est a continuorum tempestate bellorum, quæ in illis prouincijs, vel in istis temporibus * qualitas incessanter exercuit, cunctos per Dardaniam Domini sacerdotes fraternæ sollicitudinis charitate duximus alloquendos: primum quia regimen Apostolicæ sedis adepti, strepitu publico (sicut dictum est) retardante, commissum nobis sacræ dispensationis officium, proprijs (vt mos erat) litteris nequiuimus indicare, quo vestra fraternitas de communionis Domini nobiscum munere gratuletur.] Vides, lector, ad hoc scribi solitas a Romano Pontifice recens creato litteras, vt ad quos ille scriberet, eisdem esse Catholice communicationis participes omnibus innotesceret.

Legauit igitur idem Pontifex cum his litteris Vrsicinum Episcopum, vt hisce remedijs eosdem populos non solum ab hæresi Eutychiæ, sed a communicatione cum communicantibus ipsis hæreticis, alienos esse debere, instantius commoneret. Ad postremum vero eos cautos reddit his verbis: Si (inquit) aures vestras de hac crediderit subreptione pulsandas: sollicitudine pastoralis ad nos quantocyus referre properetis, & communi studio

e Post secundam
Gelasii epistolam,
som. 1. epist. de-
cretal.

DARDANO-
RVM EPISC.
EPISTOLA
AD GELASII-
VM.

VERE ORTHO-
DOXOS SE ES-
SE DOCENT.

* iunctis

OBSERVAN-
TIA ERGA CA-
THOLICAM
SEDEM.

b Gelas. epist. 2.

* temporibus

QVOD GELA-
SIVS AD DAR-
DANOS PER
VRSICINVM
EPISC.

dio Catholicoq. tractatu pro domo vnus Domini cuncti Catholici conferant sacerdotes; A
vt quæ Orthodoxæ definitioni competunt, intemerata seruentur.] & paulo post: Hæc au-
tem vestra dilectio ad contiguas sibi quasque prouincias, vicinosq. Pontifices prudenter
faciat peruenire; vt Ecclesiarum Præsules vniuersi, veritatis instructione percepta, mortife-
ram declinare valeant falsitatem.] Circulares erant hæ Gelasij litteræ per vniuersam sal-
tem Græciam circumferendæ. Sic igitur res anni huius se habuere: quæ autem post a re-
fractarijs tentata sint, dicemus anno sequenti.

SALLUSTII
EPISC. HIE-
ROS. OBITU.
a Cyril. in Vita
S. Sabæ. apud
Sur. tom. 6. die
5. Decemb. c. 38.

Moritur hoc anno Sallustius Hierosolymorum Episcopus: cum enim peruenisset ad an-
num octauum suæ sedis, ex hac vita decessit. Ita quidem ex Cyrillo constat in Actis sancti
Sabæ, in quibus hæc de eodem Sallustio enarrantur laude digna, cum præcauit ne mo-
nachi schismate diuiderentur: Lazarus (inquit) & Anastasius monasticæ perfectionis cum
paruam aut nullam curam gererent, ad quædam autem mundanas curas & pecuniæ emo-
lumenta tota mente & anima conuersi essent, maxime cum tunc Anastasius post Zenonem
suscepisset Imperium, & schismata cum summa impudentia & licentia loquerentur aduer-
sus Ecclesiam: Cum tunc ergo diuinus Sallustius (erat autem is Patriarcha Hierosolymi-
tanus) statuisset liberare fratres ab illa tempestate: primū quidem constituit, vt qui iam a
me dictus est Marcianus eis præesset, & eorum susciperet rectionem. Cum vero interces-
sisset aliquantum temporis, ægrotabat quidem diuinus Sallustius & corpore erat male affe-
ctus: ad eum ergo conuenerunt omnes qui erant in solitudine. Ipse autem communi sus-
fragio eorum qui simul conuenerant, statuit, vt monasterijs quæ erant circa sanctam ci-
uitatem præessent Sabas & Theodosius, ij quos præsens vobis ostendit narratio. Ab illo
ergo tempore Theodosius quidem ijs qui communiter viuebant, Sabas autem ijs qui cum
nemine congregiebantur, & erant omnino separati, præerant.] Sic itaque Sallustius ex
hac vita recessurus optimorum Præsulum robore munitam relinquere voluit monacho-
rum Catholicam fidem. Subdit vero Cyrillus:

SALLUSTII
RES GESTÆ
ANTE OBI-
TUM.

ELIAS EPI-
SCOP. HIERO-
SOLYM. GRECÆ
TVR.
b Cyril. in Vita
Sabæ c. 69.

Postquam autem Sallustius migravit ex hac vita, Elias quidē, cuius sæpe memini in Vita
magni Euthymij, in sedem illius euicitur] & quidem hoc anno, vt apparet ex his quæ infe-
rius idem auctor ait, dum res gestas sub Elia tertio anno Anastasij Imperatoris recenset.
Porro ad secundum annum Anastasij Sallustium peruenisse, itidē ipsæ res gestæ indicare vi-
dentur. Fuit Elias Arabs genere laudatissimus discipulorū S. Euthymij, de cuius sede idem
Sanctus (sicut de Martyrio accidit) ante prædixerat: nam idē Cyrillus in Actis Euthymij
hæc ait: Præuidit autem magnus Euthymius perspicaci oculo animi ea quæ erant ventura
Martyrio & Eliæ, nempe fore, vt Iacobi, qui clarus erat in choro discipulorum, vnusquisque
eorū sedis sit successor futurus.] hæc de prædictione. Venerant hi ex Aegypto monachi, vt
superius cum de Martyrio egimus, dictū est: sed de Elia dicturi, eadem hic repetemus. Ait
enim idem Cyrillus: Cum ergo in Aegypto omnia essent plena turba & tumultu ob hereti-
cos occupantes Alexandrinam Ecclesiam, duo quidam anachoretæ, quibus nomen erat Marty-
rius & Elias, vnus quidē Cappadox, alter vero Arabs, profecti ex monte Nitriæ, ad magnum
illum veniunt Euthymium, &c.] quot autem annos Elias federit, dicemus in eius obitu.

c Cyril. in Euthym. apud Sur.
die 20. Ianuar.

d Sophron. Præf.
Spir. c. 35.
e Cyril. in Saba
c. 39.
ELIAS EPI-
SCOP. MONA-
CHOS APVD
SE CONGRE-
GAT.

Magna plane Dei prouidentia factum est, vt e monasteriorum latebris in sedem illam
sublimem euheretur Elias, qui in spiritu Eliæ aduersantem Achab Ecclesiæ Dei posset
arguere, & prophetas Baal confodere verbi gladio. Constat autem eundem S. Eliam
confectatum esse idem vitæ genus cum est factus Episcopus, quod excoluerat antea mo-
nachus, & numquam bibisse vinum, vt Polychronius testatur apud Sophronium. Sub-
dit vero hæc idem Cyrillus de eodem Elia: Vbi factus est Hierosolymorum Episcopus,
statim omni studio contendit, vt circa se congregaret bonos monachos sanctæ Resurre-
ctionis circa Turrim David dispersos in aliquibus cellis. Monasterium quidem certe con-
struit apud Episcopatum, & cellas ædificat ad illos excipiendos: & vnicique eorum qui
conueniebant, abunde suppeditabat ea quæ erant necessaria. Cum hi ergo omnes mo-
nachi illic congregarentur, diuinissimus Sabas rursus emens multas cellas, in quibus illi
prius habitabant, adiecit eas ad illos hospitio recipiendos, qui veniebant ad Lauram.]
hæc ipse, qui & de hymno Trisagio hæc paulo inferius habet:

f Cyril. in Saba
c. 49.

Quoniam autem quidam sequentes inanem vocem Petri cognomento Fullonis, qui ca-
dem sentiens quæ Eutyches, cum Antiochenam sedem impie inuassisset, sæpe fuit expul-
sus a sacris vestibulis, angelico Tersancti hymno inferebant, Qui propter nos fuit crucifi-
xus: diuinus Sabas adulterinā hanc tollens nouitatem, aliam quidem sacrorū hymnorum conse-

A consequentiam (quandoquidem sciebant eum recte profequi Armenos) permisit eis soli-
ta voce canere: solum vero hymnum Trisagium sanxit canere lingua Græca: hoc quoque
præterea præcipiens, vt die quidem Sabbati in templo speluncæ, diebus autem Dominicis
fierent synaxes in templo Deiparæ: in alijs autem ecclesijs & Dominicis & insignioribus
festis magis solemnibus a vespera vsque ad mane producerent vigilias.] hæc Cyrillus.

DE HYMNO
TRISAGIO
GRÆCÆ GA-
NENDO.

In his autem obserua, quod ait Sabam instituisse, vt propria lingua ipsi psallerent, nem-
pe Armena reliquos hymnos, ipsum autem Trisagium Græca lingua concinerent: Ea qui-
dem ratione, vt audiretur ab omnibus, Catholicos longe aliter hymnum illum occinere,
quam docuisset Petrus Fullo impius hæresiarcha; & qua lingua ille hæresim sacræ can-
tioni admiscuisset, eadem Catholici illam absque vilo additamento occinentes, erro-
rem redarguerent hæreticorum, & se perspicue esse Catholicos declararent. Quo sa-
lubri consilio introductum est pariter in Occidentali Ecclesia, vt vbique solemniter in
Parasceue, cum sancta Crux adoratur, absque illo additamento, Qui crucifixus pro nobis]
anefario Petro Fullone appposito, Trisagium Græcæ tantummodo publice concinatur; qui
laudabilis vsus hæctenus in detestationem antiquæ blasphemæ perseuerat.

Hoc eodem anno, qui secundus est Imperatoris Anastasij, cœptū esse bellum Isauricum,
auctor est Marcellinus, qui & sexennio illud perdurasse tradit, quinquennio vero Theodorus
Lector. Cum ex rebus ipso exordio prospere succedentibus Anastasius insolentior factus,
pœnitens se dedisse fidei Catholicæ professionē Euphemio, eamdē ab eo restitui sibi coe-
git: id quidem ipse Theodorus affirmat, & Cedrenus hoc anno eius Imperij secundo acci-
disse testatur. Quoniam autem colore id Anastasius egisse dicatur, audi Euagriū b rē ge-
stam referentem (vt puto) ab Eutychemo historico Zacharia, a quo & alia plura se deprom-
psisse fatetur: Ille (inquit) Anastasius pacis studiosus cum in Rempublicam, tum maxime
in Ecclesiæ administratione nihil omnino rerum nouarū moliri voluit: immo vero modis
omnibus elaborauit, vt tum Ecclesiæ sanctissimæ ab omni tumultu & perturbatione vaca-
rent, tum omnes qui ipsius parebant Imperio, summa tranquillitate fruerentur, omni con-
tentione & discordia ex rebus tam Ecclesiasticis, quam ciuilibus sublata.

BELLUM
ISAVRICVM.

a Theodor. Lect.
Collect. lib. 2.

b Euagr. lib. 3.
c. 30.

QVO COLORE
ANASTASIVS
FOVERET HÆ-
RESES.

Quod autem ad Concilium Chalcedonense attinet: illud id temporis neque palam in
Ecclesijs sanctissimis prædicatum fuit, neque ab omnibus reiectum. Nam singuli Ecclesia-
rū Præsides arbitrato suo in ea re egerunt. Atque vt nonnulli decretis in eo Concilio editis
firme & constanter adhæserunt, & ne syllabam quidē de rebus ab eo definitis remittere, im-
mo nec litteræ mutationem adimere voluerunt; quinetiam ab illis qui eiisdē decreta repu-
diabant, magna cū animi confidentia refugerunt, recusantes penitus cum ijs communica-
re: sic alij non solum illud Concilium & eius decreta reiecerunt, verum etiam tum illud,
tum Leonis de fide decisionem damnarunt anathemate. Alij vero epistolam Zenonis de
concordia mordicus tenere; idq. cum inter se, vtrum vna, an duæ sint in Christo naturæ,
grauiter dissiderent. Ac pars eorum ipsa litterarum compositione decepti sunt; pars ad
pacem se magis inclinarunt: vsque adeo vti omnes Ecclesiæ in separatas factiones diuide-
rentur, & earum Præsides inter se ipsos minime communicare vellent. Vnde plurimæ dis-
sensiones tum in Oriente, tum in Occidente, tum in Libya ortæ sunt: dum Episcopi Orien-
tis neque cum Episcopis Occidentis, neque cum Episcopis Libyæ, neque ipsi vicissim cum
Orientalibus in gratiam reduci poterant. sed res ad maiorem absurditatem in dies prola-
psa est: quippe Antistites Orientis nec secum ipsi communicare voluerunt, nec Europæ
præterea & Libyæ Episcopi, nedum cum exteris.

MISERRIMVS
STATUS EC-
CLESIAE O-
RIENTALIS.

E Quas res cum Anastasius Imperator animaduerneret, Episcopos, sicubi eos nouis rebus
studentes, aut quemquam præter consuetudinem illorum locorum, in quibus atatem de-
gebant, Concilium Chalcedonense prædicantem, aut idem ipsum damnantem anathema-
te comperiret, exturbauit.] hæc de prætextu Anastasij Euagrius: quibus plane significa-
tur, ipsum Imperatorem nequaquam fuisse Eutychemum hæreticum, quod prohiberet
damnari Concilium Chalcedonense; neque Catholicum, quod nec illud permetteret præ-
dicari, cuius & a se editam professionem receptā voluit aboleri: at ipsum falso existimasse,
imposito tum Catholicis tum hæreticis silentio, pacem induci posse, cum vera pax semper
iustitiam consequatur, secundum Dauidicum illud: Iustitia & pax osculatæ sunt.]

QVID MALE
CONSULTVS
AGAT ANA-
STAS. IMP.

Cuiusnam ergo hæresis Anastasius sectator fuit? Acephalorum fuisse sectæ hæreticum,
habent Acta d Theodosij Cœnobiarchæ; affirmant id ipsum Cedrenus & alij: fuerunt au-
tem qui dixerunt eum secta fuisse Manichæum, vtpote Manichæa matre natum. Leontius
vero ait, Anastasium ex numero illorum hæreticorum fuisse, qui ob id quod neutri duarum

c Psal. 84.
d Cyril. in Vita
Theodof. apud
Sur. die 11.
Ianuar.

Leont. de Sect. Act. 5. & 6.
HÆSITANTIVM RATIONES ET FALSI PRÆTEXTVS.

aduersantium sibi partium inhærent, nominati sunt Hæsitantes: qui & ipsi quod capite A carerent, Acephali dicti esse reperiuntur. De eiusmodi Hæsitantibus cum Leontius agit, hæc ait: Age de argumentis quoque nonnullis, quæ omnes illi Hæsitantes obijciunt Ecclesiæ, paucis differamus.] & inferius: Primum est, Synodum Chalcedonensem non esse recipiendam, quod ei homines inconstantes & sibi ipsis dissimiles interfuerint: nimirum eos & Eutychem ab officio remouisse Byzantij, & Ephesum profectos Eutychem vna cum Dioscuro recepisse, reiecto Flauiano.] rursus post hæc confutata subdit: Alterum argumentum est, quod hæc habita Chalcedone Synodus (vbi de ipsis Actis intelligi potest) dixisse videatur, Dioscorum non propter fidem abdicatum esse. Recte igitur sentiebat Dioscorus, & male Synodus eum abdicabat. Talem Synodum quo pacto nos probare possumus? Confutato & hoc falso ipsorum prætextu, ostendens eam fuisse tantum vnus Anatolij Episcopi Constantinopolitani sententiam, cum ibi dixit: Non propter fidem depositus est Dioscorus, sed quia fecit excommunicationem beato Leoni] & alijs aduersus eos inductis, pergunt ipse Leontius: Alterum dubium est, cur Synodus definitionem illam repudiauerit, qua continebatur verbum istud, Ex duabus naturis; cum tamen sanctus ille vir Cyrillus sursum deorsumq. ex duabus naturis dicat.] Sed & his penitus confutatis, addit, hæc dicens:

Quarta difficultas est (secunda enim in duo diuiditur) quod homines sectarios, nempe hereticos, Synodus Chalcedonensis receperit, Theodoretum scilicet & Ibam.] & postquam hæc refellit, adiungit: Rursus obijciunt: Cur Synodus ab eo, Theodoro videlicet, non postulauerit, vt sua scripta, quæ aduersus duodecim beati Cyrilli capitula composuerat, anathematizaret? Erant hæc obiectiones Hæsitantium aduersus Chalcedonense Concilium, quas omnes idem Leontius perfacile dissoluit: quem consulant, quibus ea visa sunt alicuius esse momenti: cum alioqui ijdem Hæsitantes cum Eutychanis eos redarguerent, qui duas assererent in Christo naturas; quos idem Leontius egregie confutat. Sed hæc satis ad Hæsitantium errores, quibus sub pacis nomine quasi neutri partium vellet hæerere Anastasius Imperator inhærens, ab Euphemio palam quidem fidei suæ professionem, qua probat Chalcedonense Concilium, reddi sibi voluit.

Ista ne Principis vera prudentia, & non potius ea quam mortem Apostolus^b nominat? Hac Anastasius vsus recessit a Catholica fide, quæ si asseruisset vt alij Imperatores, cito Ecclesijs pacem restituere potuisset. Stulte enim in meditullio se constituens, tantum abfuit vt exulê diu pacem Ecclesijs redderet, vt ex discordijs nouas discordias propagarit, omniaq. vbique miscuerit turbis, atque dissensionibus agitarit. Sed quid accidit? Cum sic multiplicarentur in Oriente aduersarij Chalcedonensis Concilij, qui vnus eius patrocinium susceperat Euphemius Constantinopolitanus Episcopus ab Orthodoxis compluribus celebratur, licet extorris esset a cõmunicatione Apostolicæ sedis: Etenim non communicare cū Euphemio, plane videbatur ijs qui erant in Oriente, id ipsum esse aduersari Concilio Chalcedonensi, cuius erat ipse protector: sicq. veluti contingere solet in nocturno conspectu, nec qui erant amici ab aduersarijs facile dignosci valebant, accidebatq. omnes inter se mutuo commiseri, cū inimicis interdū se iungerent Orthodoxi putantes eos vere esse fidei Catholicæ defensores. Hæc ita hoc anno se habuere: reliqua autem dicemus inferius suis locis.

IESV CHRISTI
ANNVS
493.

GELASII PAP.
ANNVS
2.

ANASTASII IMP. 3.
THEODORICI REG. 1.

Q Vadringentesimus nonagesimustertius Christi annus Consulatu Albini in Fastis Cassiodori reperitur adscriptus, apud Marcellinum vero collega Eusebius additur. Porro in veteribus Latinis monumentis vnus ponitur Consul Albinus, idemq. Iunior inscriptus, quod alter Albinus Maior gesserit Consulatum anno Domini quadringentesimo quadragesimo quarto vna cum Theodosio Imperatore. De hoc autê Iuniore Albino mentio est in titulo sepulturæ ad ostium cryptæ ad S. Iuuenalis Narniæ posito verbis istis: HIC QUIESCIT PANCRATIVS EPISCOPVS FIL. PANCRATII EPISCOPI, FRATER HERCVLI EPISC. DEPOSITVS III. N. OCTOB. CONS. ALBINI IVNIORIS.] ita ibi. Sed quod audis Pancratium Episcopum filium Pancratij Episcopi; memoria repete quæ superius dicta sunt ex S. Hieronymo aduersus Iouinianum, pristino more fuisse receptum vt coniugati frequenter ad Episcopatum postularerent, ea tamen lege, vt a coniuge abstinerent. Quod autê ad res gestas pertinet: Hoc anno (inquit Cassiodorus) dominus noster Rex

Theo-

A Theodoricus Rauennam ingressus, Odoacrem molientem sibi insidias interemit.] Quomodo autê id acciderit, Procopius breuiter ita narrat: Theodoricus vero in Rauennæ obsidione cū annum iam tertium contriuisset, Gothiq. ipsi diutius hanc obsidendo, tædio ac molestia afficerentur, & Odoacris insuper milites necessariorum rerum vrgerentur inopia: conuentum adinuicem est (Rauennæ Antistitis interuentu pacificantis) Theodoricus, Odoacerq. æqua ac simili sorte ea in vrbe vt viuerent, pariterq. potirentur imperio. Quibus conditionibus aliquandiu vtrinque seruatis, Theodoricus per causam, quod in se machinatus insidias esset, Odoacrem ad epulas fraudulenter vocatum cum occidisset, barbaris sibi & hostibus conciliatis, qui reliqui fuerant, Gothorum solus & Italicensium imperium tenuit: Romani tamen Imperatoris nec insignia quidem, nec nomen sibi desumpsit, sed quoad vixit Rex est appellatus, quo nomine suos barbari nuncupant duces.] hæc de extincto Odoacre & Theodorici regno Italiæ adepto Procopius. Sed prætermiserunt hæc fuisse proditorie acta Cassiodorus atque Iordanus: ille, quia in gratiam Theodorici, cui erat ab epistolis, cuncta disponderet: iste, quia suorum Gothorum scriberet historiam.

Quod vero ad Odoacrem Regem pertinet: plane illi accidit, quod a sancto Seuerino Noricorum Apostolo fuerat prænuntiatum verbis illis: Odoacer integer erit inter tredècim & quatuordecim annos.] nam reliquis quibus superuixit annis vsque ad decimumseptimum, haud integer fuit: siquidem sæpe victus & obsessus triennio Rauennæ detentus est. Theodoricus autem Rex vna cum Rauenna integra potitus Italia, diuturno bello fatigatus, ad stabiliendum adeptum regnum pacem optat: quam inire in primis cum Anastasio Imp. cupiens, duos ad eum mittit legatos cum litteris, cum ipse alias sæpe (vt ijdem testatur) ab eodem Imperatore ante accepisset. Theodorici autem epistola sic se habet:

C Anastasio Imperatori Theodoricus Rex.

Oportet nos, clementissime Imperator, pacem quærere, qui causas iracundiæ noscimus non habere: quando ille moribus obnoxius iam tenetur, qui ad iusta deprehenditur imparatus. Omni quippe regno desiderabilis debet esse tranquillitas, in qua & populi proficiunt, & vtilitas gentium custoditur: hæc est enim bonarum artium deuota mater: hæc mortalium genus reparabili successione multiplicans, facultates protendit, mores excolit; & tantarum rerum ignarus agnoscitur, qui eam minime quæsisse sentitur. Et ideo, pijsissime Princeps, potentiæ vestræ conuenit & honori, vt concordiam vestram quærere debeamus, cuius adhuc amore proficimus. Vos enim estis regnorum omnium pulcherrimum decus, vos totius Orbis salutare præsidium, quod ceteri dominantes iure suspiciunt*, quasi in vobis singulare aliquid inesse cognoscunt; nos maxime qui diuino auxilio in Republica

D ca vestra curam didicimus, quemadmodum Romanis æquabiliter imperare possimus. Regnum vestrum, imitatio vestra, forma est boni propositi, vnici exemplar Imperij: qui quantum vos sequimur, tantum gentes alias antimus. Hortamini me frequenter, vt diligam Senatum, leges Principum gratanter amplectar, vt cuncta Italiæ membra componam. Quomodo potestis ab augusta pace diuidere, quem non optatis a vestris moribus discrepare? Additur etiam venerandæ Romanæ vrbs affectio, a qua segregari nequeunt, qui se nominis vnitatem iunxerunt.

Proinde illum atque illum (reticuit Cassiodorus nomina legatorum) legationis officio ad serenissimam pietatem vestram credidimus destinandos: vt sinceritas pacis, quæ causis emergentibus cognoscitur fuisse vitiata, deterfis conditionibus, in sua deinceps firmitate restituta permaneat: quia pati vos non credimus inter vtrasque Respublicas, quarum **E** semper vnum corpus sub antiquis Principibus fuisse declaratur, aliquid discordiæ permanere; quas non solum oportet inter se otiosa dilectione coniungi, verum etiam decet mutuis viribus adiuuari. Romani regni vnum velle, vna semper opinio sit. Quicquid & nos possumus, vestris præconijs applicetur. Quapropter salutationis honorificentiam præferentes, prona mente deposcimus, ne suspendatis a nobis mansuetudinibus vestræ gloriosissimam charitatem, quam ego sperare debui, etiam si alijs non videretur debere posse concedi. Cetera vero per latores præsentium pietatis vestræ verbo suggerenda commisimus, vt nec epistolaris sermo redderetur extensior, nec aliquid pro vtilitatibus nostris prætermisisse videremur.] hæcenus Theodoricus ad Anastasium Imperatorem. Porro missam hanc fuisse legationem post pacatas vndique res vltimo anni huius tempore, persuadet, quod Gelasius Kalendis Nouembris ad Episcopos Piceni prouinciæ scribens, ad illam ferme diem tumultus bellicos perdurasse testatur.

Procop. de bell. Goth. lib. 1.
ODOACER OCCIDITVR, RENOMINAT THEODORICVS.

b Cassiod. epist. 1.

THEODORICVS PACEM QUÆRIT AB IMPERATORE.

* suscipiunt

CVR CATHOLICI COMMVNICARENT CVM EUPHEMIO.

FAUSTVS ET
IRENÆVS
LEGATI.Jordan. de re-
bus Goth.
THEODORI-
CVS PACEM
CVM OMNI-
BVS REGIBVS
SIBI CONCI-
LIAT.CASSIODORO
COLLATA PA-
TRICIATVS
DIGNITAS.
Cassiodor. Va-
riar. lib. I. epist.
3. 4.GELASIO PA-
PÆ OCCA-
SIO DATA
COMMONI-
TORII SCRIBEN-
DI.QVERELAE
IMP. ADVER-
SVS GELA-
SII.

Quinam autem fuerint duo hi a Rege missi legati Constantinopolim, licet supprefferit A
Cassiodorus silentio; ex litteris tamen Gelasij Papæ possumus intelligere, alterum ipso-
rum fuisse Faustum Magistrum Officiorum, cui idem Pontifex Commonitorium dedit, vt
paulo post dicturi sumus; alterum vero fuisse Irenæum, ex litteris eiusdem Pontificis ad
Anastasium Imperatorem postea datis apparet: nam in eius epistolæ exordio de ambobus
missis legatis, iisdemq. reuersis, hæc habet: Famuli pietatis vestræ, filij mei, Faustus Ma-
gister, & Irenæus, viri illustres, atque eorum comites publica legatione fungentes ad Vr-
bem reuersi, &c.] quam hic Gelasius dicit publicam legationem, in Commonitorio ad
Faustum regiam legationem appellat: vt non sit dubium, de legatione missa a Theodorico
debere intelligi. Ceterum quod ad eiusdem legationis effectum pertinet; factus est voti
compos Theodoricus, vt ab Anastasio Imperatore pacem perfacile obtineret, vtpote qui
(vt dictum est) auro etiam ab hostibus eam redimere consueuerit: sed etsi bellicosissimus B
quoque fuisset, ratio temporis exigebat, vt implicito ipsi periculosissimo Isaurico bello,
pacem non dandi tantum, sed petendi onus incumberet.

Ad stabiliendum quoque sibi Italiæ regnum eundem Theodoricum legationem missi-
se constat ad Clodoueam Franchorum Regem, eiusq. filiam Audefendā in matrimonium
dari sibi postulasse: quod ille grate concessit. ante cuius connubium ex concubina adhuc
in Mœsia positus duas Theodoricus genuerat filias, quarum alteram nuptui tradidit Ala-
rico Vuisigothorum Regi, alteram vero Regi Burgundionum in Gallia regnantibus. Iam
vero & antequam obtinisset penitus, occidissetq. Odoacrem, cum Vuandalorum Rege in
Africa regnante pacem sibi conciliaffe, superius dictum est. Sic igitur cum omnium in Eu-
ropa regnantium Principum fœdere Italiæ regnum pacatum sibi reddidisset atque tran-
quillum: hinc factum est vt rebus politicis moderandis animum penitus addiderit, vsus C
Romanis magistratibus, de ciuibus omnibus ac potissimum Senatoribus benemereri soli-
tus. In primis vero Aurelium Cassiodorum Senatorem virum illustrem ac doctum auxit
dignitate Patriciatu, de qua eidem collata dignitate extant eiusdem Theodorici litteræ
cum ad ipsum Cassiodorum, tum ad Senatum datæ^b, in quibus magistratus tum ab ipso,
tum a maioribus eius bene perfuncti honorifica mentio habetur. retinuit eum apud se,
cuius consilio regnum moderari consueuit, & leges sancire populis, vsus etiam eius mini-
sterio in conscribendis ad diuersos epistolis, ex quibus ipsius Cassiodori libri Variarum
confecti sunt. At de his fatis: reliqua vero de ipso annis singulis pro temporum ratione
promemus. Iam ad res Ecclesiasticas reuocemus orationem.

Decreta, quam diximus, a Theodorico Rege ad Anastasium Imperatorem legatione,
alteri legatorum Fausto Magistro Gelasius Papa causam commendat quæ vertebatur D
cum Euphemio Episcopo Constantinopolitano a Catholica communione diuiso: vt si
posset, quod iustum esset ei persuaderet, nempe vt Ecclesiæ Romanæ æquissimis iussioni-
bus parens, eiusdem consequi mereretur communicationem frustra hactenus expetitam.
Huius autem delegandi Fausto negotij ea potissimum ratio intercessit, quod acceptis a
Gelasio anno superiore datis litteris Euphemius Patriarcha, tantum abfuit vt illis pro
consequenda communione Romani Pontificis acquieuerit, vt etiam animo obstinatori
refiliens, non solū Acacij nomen e sacris tabulis minime demperit, sed & eius defendendi
susceperit patrociniū: immo & eo dementiæ progressus fuerit, vt inops consilij, quid aliud
faceret nescius, ipsam Apostolicam sedem ad iudicium vocare in animum duxerit, & ia-
ctarit præter hæc alia plura ab eisdem hæreticis & schismaticis contra Apostolicā sedem
effutiri solita: His accessit, quod ab eo & alijs Orientalibus ad concitandam Anastasij Im- E
peratoris inuidiam & odium aduersus Romanum Pontificem, in vulgus sparsum fuerit,
ipsum Anastasium ab Episcopo vrbis Romæ non recipi, neque a Senatu Romano: cuius
rei causa ipse Imperator commotus est.

Ne igitur horum occasione Romana Ecclesia in discrimen adduceretur, arctataq. inter
duos hæreticos Principes Anastasium & Theodoricum durioribus angustijs premeretur:
viro pio Fausto Magistro alteri legatorum tantæ molis negotium credidit, vt cū esset Con-
stantinopoli obiecta dilueret, tentata destrueret, atque sequester pacis existens, Orientalis
Ecclesiæ cū Occidentali conciliator accederet. Profectus est Faustus, nauiterq. negotium
susceptum peregit; sed non ex sententia vt erat in optatis absoluit, refragante Euphemio,
& maiora rixarum fomenta miscente. Qui & de omnibus quæ transacta erant cum ipso,
dati ad Gelasium litteris, eum reddidit certiolem. Quibus acceptis Gelasius, ad eum re-
scripsit

Ascripsit aduersus aduersariorum calumnias defensionē, qua posset idem Faustus ab aduersa-
rijs obiecta refellere. Extat ipsa quidem Commonitorij nomine nuncupata, quod scilicet
eum Gelasius admoneret, quonā modo petulantiam calumniantiū retundere valide posset.
est vero eius argumenti tractatio, qua rerum gestarum series aperiat, & illorum refel-
lantur obiectiones, digna vtique quam perlegas & exacte consideres; cuius hic est titulus:
Beatissimi Gelasij Papæ Commonitoriū ad Faustū Magistrum fungentē legationis officio
Constantinopoli.] quod quidē tum scriptum videtur, cum ad litteras ipsius Fausti Gelasius
respondit, cum ad eum ille scripsisset de Græcorum animo obstinato. epistola autē ita habet:

Ego quoque mente percepi, Græcos in sua obstinatione mansuros: nec cui velut inspe-
ratum videri potest, quod est ante præcognitum. Quapropter non iam propter religionis
causas student dispositionibus publicis obuiare, sed potius per occasionem legationis re-
giæ Catholicam fidem moliuntur euertere, & tali commento nituntur sperata præstare.
Quid sibi vult autem, quod dixerit Imperator, a nobis se in religione damnatum; cum su-
per hac parte & decessor meus non solum minime nomen eius attigerit, sed insuper quan-
do principia adeptus regiæ potestatis exercuit, in eius se scripsit Imperij promotione gau-
dere; & ego illa ipsius vmquam scripta percipiens, honorificis (vt nostis) eum litteris sa-
lutare curauerim? Decessores mei sacerdotes, qui præuaricatoribus se communicasse, pro-
pria voce confessi sunt, a communione Apostolica submouerunt. Si isti (Imperatori scilicet)
placet se miscere damnatis, nobis non potest imputari: si ab eis velit discedere, tanto ma-
gis a nobis non potest esse damnatus; sed potius ad gratiam sinceræ communionis admis-
sus.] hæc quod ad excusationē Pontificum pertinet: sed quod nec recipi se a Senatu, vt hæ-
reticum, esset eiusdem Imperatoris Anastasij querela; hæc ad ipsius Senatus excusationem
C idem Gelasius subdit in eodem ad Faustum Commonitorio:

Ad Senatum vero pertinet Romanum, vt memor fidei, quam a parentibus se suscepisse
meminit, contagia vitet communionis externæ, ne a communione huius sedis Apostolicæ
(quod absit) reddatur externus. Veniam sibi dari proponunt. Legatur ex quo est religio
Christiana, vel certe detur exemplum in Ecclesia Dei, a quibuslibet Pontificibus, ab ipsis
Apostolis, ab ipso denique Salvatore veniam nisi corrigentibus se fuisse concessam. Au-
ditum autem sub cælo nec legitur omnino, nec dicitur, quod eorum voce depromitur: Da-
te nobis veniam, dum tamen nos in errore duremus.

Id quoque pariter ostendant, qui nobis canones nituntur opponere: quibus hoc canonici-
bus, quibus regulis, qua lectione, quove documento siue a maioribus nostris, siue ab ipsis A-
postolis (quos potiores merito fuisse, non dubium est) seu ab ipso Domino Salvatore, qui
iudicaturus creditur viuos & mortuos, siue factum est vmquam, vel faciendum esse manda-
tur. Mortuos suscitasse legimus Christum: in errore mortuos absoluisse, non legimus. Et
qui certe hoc faciendi solus habuit potestatem, beato Petro principaliter mandat Apo-
stolo²: Quæ ligaueris super terram, ligata erunt & in cælis: & quæ solueris super terram, solu-
ta erunt & in cælis. Super terram, inquit. Nam in hac ligatione defunctum nusquam dixit
absolui. Quod ergo numquam factum est, vel mente concipere formidamus, scientes in di-
uino iudicio non posse penitus excusari.] hæc idcirco Gelasius, quod petijissent Orientales
Acacij communicatores, dari illi veniam, quod in Romanum Pontificem deliquisset, a quo
fuerat excommunicatus: quod nisi fieret, comminarentur se penitus a Romana Ecclesia di-
scessuros. Ad hæc quidem ipse Gelasius ista respondit:

Si autem, quod nunc prætendunt, a Romana Ecclesia se sunt diuisuri: id iam dudum fe-
cisse monstrantur. Euphemium vero miror, si ignorantiam suam ipse non perspicit, qui di-
cit, Acacium ab vno non potuisse damnari. Ita ne non perspicit, secundum formam Synodi
Chalcedonensis Acacium fuisse damnatum? nec nouit eam, aut se nosse dissimulat? in qua
vtique per numerosam sententiam sacerdotum erroris huius auctores constat fuisse damna-
tos, sicut in vnaquaque hæresi a principio Christianæ religionis & factum fuisse, & fieri, ma-
nifesta rerum ratione monstratur, decessoremq. meum executorem fuisse veteris constitu-
ti, non nouæ constitutionis auctorem. Quod non solum Præsuli Apostolico facere licet, sed
cuicumque Pontifici; vt quoslibet, & quemlibet locum, secundum regulam hæreseos ipsius
ante damnatæ a Catholica communione discernant. Acacius quippe non fuit noui vel pro-
prij inuentor erroris, vt in eum noua scita prodirent, sed alieno facinori sua communione se
miscuit. Itaque necesse est, vt in eam recideret iusta lance sententiam, quam cum suis suc-
cessoribus per conuiuentiam Synodalem susceperat auctor erroris.

COMMONITO-
RIVM GELA-
SII AD FAU-
STVM.ANASTASIE
QVERELA IN
SENATVM.GELASII
CAUSA IV-
STISSIMA.

a Matth. 16.

DE EUPHE-
MII VANI-
TATE.

Nobis opponunt canones, dum nesciunt quid loquantur; contra quos hoc ipso venire A se produnt, quod primæ sedis sana rectaq. suadenti parere fugiunt. Ipsi sunt canones, qui appellationes totius Ecclesiæ ad huius sedis examen voluere deferri: ab ipsa vero nusquam prorsus appellari debere, sanxerunt: Ac per hoc illam de tota Ecclesia iudicare, ipsam ad nullius commere iudicium: Nec de eius vniquâ præceperunt iudicio iudicari, sententiamq. illius constituerunt non oportere dissolui, cuius potius decreta sequenda mandarunt.

In hac ipsa causa Timotheus Alexandrinus, & Petrus Antiochenus, Petrus, Paulus, & Ioannes, & ceteri, non solû vnus, sed plures vtique nomen sacerdotij præferentes, sola sedis Apostolicæ sunt auctoritate deiecti: cuius rei testis etiam ipse docetur Acacius, qui præceptionis huius extitit executor. Quod vtique sicut Apostolicam sedem iuxta formam Synodicam fecisse, manifestum est; sic neminem resultare potuisse, certissimum. Hoc igitur modo recidens in consortium damnatorum, est damnatus Acacius, qui eorum damnationem, antequam præuaricator existeret, fuerat executus. Nobis ausi sunt facere canonum mentionem, contra quos semper ambitionibus illicitis fecisse monstrantur.

Qua ipsi Synodo, vel secundum cuius Synodi formam Alexandrinum Ioannem de Ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt? qui nullis ausis euidentibus nec ante conuinci, nec postea prouocans etiam in iudicio competenti potuit accusari. Quod si dicunt: Imperator hoc fecit. Hoc ipsum quibus canonibus, quibus regulis est præceptum? Cur huic tam prauo facto consensit Acacius, cum auctoritas diuina dicat: Non solum qui faciunt praua reos esse, sed etiam qui consentiunt facientibus? Quibus canonibus, quibusve regulis Calendion exclusus est, vel primi vrbium diuersarum Catholici sacerdotes? Qua traditione maiorum Apostolicam sedem in iudicium vocant? An secundæ sedis Antistites & tertiæ, ceteriq. bene sibi conscij sacerdotes pelli debuerunt; & qui religionis extitit inimicus, depelli non debuit? Viderint ergo si alios habeant canones, quibus suas ineptias exequantur.

Ceterum isti, qui sacri, qui Ecclesiastici, qui legitimi celebrantur, sedem Apostolicam ad iudicium vocare num possunt? & Constantinopolitanæ ciuitatis Episcopus, quæ vtique per canones inter sedes nullum nomen accepit, in communionem recidens perfidorum, non debuit submoueri? An qui homini mentitus est Imperatori, & qui Imperatorem læsisse perhibentur, depelli debuerunt; & in Deum, qui summus & verus est Imperator, Acacium delinquentem, sinceramq. communionem diuini sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundum Synodum, qua hæc est damnata perfidia, non oportebat excludi? Sed velint, nolint, ipsius iudicio antiquæ canonum constitutiones firmabuntur. Sed religiosi viri atque perfecti secundum canones concessam sedi Apostolicæ potestatem nimirum conantur eripere, & sibimet eam contra canones vsurpare contendunt? O canonum magistrum atque custodem! Nobis nullum fas est inire certamen cum hominibus communionis alienæ, diuina Scriptura dicente: Hominem hæreticum post primam & secundam correctionem deuita, sciens quod huiusmodi delinquat proprio iudicio condemnatus. Ecce cognoscant, quia non solum ab alio, sed a se ipso damnetur hæreticus.

Illud autem nimis est impudens, quod Acacium veniam postulasse constringunt, & nos extitisse difficiles. Testis est frater vester, filius meus, vir illustis Andromachus, qui & a nobis abundanter instructus est, vt cohortaretur Acacium, deposita obstinatione respicere, & ad sedis Apostolicæ remeare consortium: quiq. se sub iureiurando magnis cum eodem molitionibus egisse testatur, nec ad ea quæ recta sunt potuisse deflecti, sicut rerum probatur effectu. Quod vero hic dicat Gelasius, a nobis instructum Andromachum ad Acacium cohortandum, non ita intelligi potest, vt id Gelasius ipse præstiterit, cum idem Acacius iamdiu antequam ipse Pontifex crearetur, decessisset ex hac vita: sed illud, quod a nobis, hæc est, ab ipsa Apostolica sede factum intelligit. At pergit: Certe proferatur iudicium, quando miserit, quando veniam postularit, correctionemq. suam nobis promiserit exhibendam: nisi forte hunc animum gessit, quem successores eius habere perspiciamus, vt tamen si veniam postularet, sic sibi vellet impendi, vt nihilominus in errore persisteret: vbi vtique non tam a nobis recipi videretur, quam nos potius ad suam traducere prauitatem. Quem reatum se confessuros asserunt ante certamen? Si reatus est, vtique corrigendus est: Si corrigendum non putant, fallaciter se reatum perhibent profiteri: nisi (quod est infelicitus) cum & fatentur reatum, & non æstimant corrigendum.

Illud quoque me ridere libuit, quod ait: si necesse fuerit, veniam postulare: Existimans nimirum

DE APPELLATIONIBUS AD APOSTOLICAM SEDEM.

PATRIARCHAE DAMNATI AB APOSTOLICA SEDE.

INIVSTE FACTA AB APOSTOLICA SEDE.

Rom. I.

PRESUMPTIO VOCANDA AD IUDICIUM SEDEM APOSTOLICAM.

Tit. 3.

MENDACIA CONVINCITUR PROLATA.

A nimirum tunc se peccati veniam necessario postulare, si ei concedamus ne peccare desistat; immo etiam (quod absit) cum eodem consentiamus nos quoque peccare. Nescio inter quæ mundi prodigia hæc vox possit admitti. Remitti culpa de præterito potest, correctione sine dubio subsequente. Nam si deinceps finitur mansura peruersitas, non est benignitatis remittentis, sed consentientis assensio. Non est mirum si isti sedem beati Petri Apostoli blasphemare præsumunt, qui talia portenta vel corde gerunt, vel ore diffundunt, & nos insuper superbos esse pronunciant: cum eis prima sedes, quicquid est pietatis, non resistat offerre, illi eam ipso proteruo spiritu subiugare se posse confidant. sed captos mente facere ista, non mirum est: Sic phrenetici solent medicantes quosque vel vt hostes putare, vel cedere.

Quæro tamen ab his: iudicium quod prætendunt, vbi nam possit agitari: an apud ipsos, vt iidem sint inimici & testes & Iudices? Sed tali iudicio nec humana debent committi negotia, nedum diuinæ legis integritas. Si quantum ad religionem pertinet: non nisi Apostolicæ sedi iuxta canones debetur summa iudicij totius. Si quantum ad sæculi potestatem: illa a Pontificibus, & præcipue a beati Petri Vicario, debet cognosci; quæ diuina sunt, non ipsa eadem iudicare. Nec sibi hoc quisquam potentissimus sæculi (qui tamen Christianus est) vindicare præsumit, nisi religionem forsitan persequens.

Quid tamen dicerent, si non chartis suis in omnibus vincerentur? Ineptias itaque suas sibi seruent, nisi resipiscant potius cogitantes Christi vocem non esse superfluam, quæ confessioni beati Petri Apostoli inferni portas numquam præuakituras asseruit. Quapropter non veremur, ne Apostolica sententia resoluatur, quam & vox Christi, & maiorum traditio, & canonum fulsit auctoritas, vt totam potius Ecclesiam semper ipsa diiudicet. Sed cogitent magis (si quis in eis religionis est sensus) ne prauitatem suam nullatenus deponentes, apud Deum hominesq. sedis Apostolicæ perpetua constitutione damnentur. Sic autem dicitur fuisse definitum, vt deinceps de negotio nihil dicatur; quasi vel nunc eos (quemadmodum nostis) meo duxerim nomine specialiter alloquendos: Neque plane cum istis non corrigentibus incunda congressio, quemadmodum cum aliarum quoque hæresum sectatoribus dimicatio renuenda. Vos autem saluos & sospites quantocyus huc reueriti, continuis Diuinitatem votis expetimus.] hæcenus ad Faustum legatum Commonitorium de his quæ ipse aduersarijs respondere deberet, cū iura impeterent Apostolicæ sedis:

Vidisti, lector, ex responsionibus Papæ Gelasij, quonam progressa fuerit arrogantia Constantinopolitanorum Antistitum, Apostolicæ sedi veluti captiua sub iugo barbarico insultantium; vnde eis animositas tanta succreuit, vt qui ministri esse solent in mandatis (vt vidimus) exequendis Apostolicæ sedis, modo iidem, quod illic vigeret adhuc Imperium, in Occidente autem fuerit desolatū, statim putarint Romanæ Ecclesiæ iura, quasi super homines vel moenia innixa, non Dei promissione firmata, esse diminuta atque collapsa: Cum econtra in ipsis Romanis Pontificibus videas eundem inesse vigorem, atque eandem residere in iisdem cum auctoritate & potestate etiam maiestatem, optime conscijs prædecessores suos etiam temporibus Ethnicorum Imperatorum, cū grauissimæ persecutiones ingruerent, non solum nihil remisisse roboris sacerdotalis, sed maiorem semper præfeturilise constantiam; vtpote qui probe scirent, supra firmam petram fundatam Ecclesiam nullis vniquam posse labefactari contrarijs, vel debilitari pressuris, immo maiora ex aduersis virium sumere incrementa. vt plane fiat cuique rem attentius intuenti perspicuum, ipsam Ecclesiam, non hominum, sed summi Dei regimine gubernari, prouidentia regi, protectione defendi, & auxilio iugiter subleuari. At quid actum sit Constantinopoli, cum istæ per Faustum sunt allata atque relata, dicturi sumus anno sequenti.

Iam vero quæ ab eodem peruigili pastore Gelasio hoc ipso anno aduersus Pelagianos in prouincijs Dalmatiæ & Piceni detectos acta sint, enarremus. Extant eo argumento conscriptæ hoc anno sub Albini Consulatu ipsius Gelasij Papæ epistolæ, e quibus rerum gestarum series satis sufficiens colligi posse datur: exscriperamus nos ante ex codice Vaticano, collatione facta cū vetustissimo exemplari petito e monasterio S. Petri in Auellana in Umbria sito, quas nuper Vaticanis typis gaudemus editas. Porro datæ Gelasij primo noscuntur litteræ ad Honorium in Dalmatia Episcopum hoc anno, quinto Kalendas Augusti, sub Consulatu Albini, licet mendose & Fausti collegæ legatur: nullus enim Fausti Consulatus sub Pontificatu Gelasij reperitur. ipsa autem epistola sic se habet:

Dilectissimo fratri Honorio Gelasio. Licet inter varias temporum difficultates continuis occupationibus implicati vix respirare

FALSA ET IN ANIE PRAETENSTIO SCHISMATICORVM

APOSTOLICA SEDES IUDICAT OMNIA.

AUCTORITAS APOSTOLICAE SEDIS. Matth. 16.

VNDE CREUIT ARROGANTIA CONSTANTINOPOLITANIS EPISCOPIS.

PELAGIANI IN DALMATIA INTERMPTVLVLARE DEFERVNTVR.

b Gelas. epist. 3. tom. 1. epist. Rom. Rom.

GELASIVS
AD HONORI-
VM DE PELA-
GIANIS IN-
QVIRENDIS.

a Luc. 22.
b Ioan. 21.
c 2. Cor. 11.

spirare valeamus; pro sedis tamen Apostolicæ moderamine totius ouilis Dominici cu-
ram sine cessatione tractantes, quæ beato Petro Saluatoris nostri voce delegata est: Et tu
conuersus confirma fratres tuos. & item^b: Petre amas me? pasce oues meas: dissimulare
nec possumus, nec debemus, quæ nostram sollicitudinem forma perstringat, cum beato Pau-
lo Apostolo sentientes, atque dicentes^c: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scan-
dalizatur, & ego non vror? Ita quippe nos repente tristis, horrenda, & vix credibilis con-
fecit opinio, vt mentem nostram confunderet, fauciare, affligeret. Nunciatum est enim,
in regionibus Dalmatiarum quosdam recidiua Pelagianæ pestis zizania feminasse, tan-
tamq. illic eorum præualere blasphemiam, vt simplices quosque mortiferi furoris insinua-
tione decipiant. Addit his complura in detestationem Pelagiani erroris ante tum senten-
tia Romanorum Pontificum, tum sacris Concilijs sæpius prædamnati.

His acceptis Honorius litteris, negans, ad Gelasium rescripsit querens tamquam calum-
niam passus, cum accusaretur nomine negligentia, & occultæ prodicionis Catholicæ fidei.
Gelasius vero, datis rursus ad eum litteris, quam expediat in his peruestigandis videri stu-
diosior quam remissior, declarat, his verbis exorditus epistolam^d:

Miramur dilectionem tuam fuisse miratam, curam sedis Apostolicæ, quæ more maiorum
cunctis per mundum debetur Ecclesijs, pro vestra quoque regionis fide fuisse sollicitam.
Cumq. ad eam perlatum esset, quod quidam per Dalmatias integritatem Catholicam vi-
tiare niterentur, & diuinis humanisq. legibus ante damnatum Pelagianæ pestilentia virus
inferre, non putauerimus vllatenus differendum, quo minus hæc diligentius inquirentes;
vt aut si fortasse irreperant, de proximo sanarentur; aut anxietatem nostram, si falso pro-
barentur iactata, releurent: æstimantes, melius nos videri impatientius talia inuestigare
voluisse, quam crescere dissimulando perniciem. Neque enim vel silentio premere causam
huiusmodi, vel differendo fouere deberemus: cum, dicente Magistro Gentium^e: Solici-
tudine non pigri: atque iterum^f: Qui præest in sollicitudine: reos proculdubio nos, nisi
continuo quæreremus, etiam si inaniter essent vulgata, conuincerent. Nec interest per quos
ad aures nostras eadem peruenissent, dum quomodolibet ista referentibus, postquã nostram
conscientiam penetrarent, in his veraciter indagandis pastorales excubias esse non oport-
uerit negligentes, quatenus vel euestigio posset lupis inhiantibus obuiari, vel nullis exi-
stentibus feris, ouium custodia secunda persisteret.]

Vides quanta Gelasius ista inculcet energia: ex quibus plane intelligas, ex sanctorum Pa-
trum præscripto in hæreticis sollicitè inquirendis vigilantissimum esse debere studium pri-
mæ sedis Antistitis, indefessumq. exhibendum officium, atque diligentiam incomparabilem
adhibendã: in quo munere ex ipsius Gelasij sententia constet segnitiam magis culpandam,
quam exquisitam improbandam esse solertiam: adeo vt præstet, delatum a quouis etiam
innocentem in quæstionem adduci, quam sub leui suspitione relinquere Catholicæ fidei
integritatem.

Ceterum quod pertinet ad Pelagianos in Dalmatia degere nuncios: veram eam fuisse
delationem, credi absque piaculo potuit, cum in proximis prouincijs transmarinis eadem
erroris semina sparsa esse comperta sint. Etenim breuis interstitio maris ex aduer-
so positam Piceni prouinciam iisdem temporibus liquet Pelagij fuisse contagione labefa-
ctam. Hoc namque anno sub eiusdem Albini Consulatu data habetur Kalendis Nouem-
bris Circularis epistola eiusdem Gelasij ad omnes Episcopos in Piceno positos, qua pluri-
mum dolet, eandem Pelagianam hæresim in eadem prouincia coalescere cœpisse. Sed quo
magis aduersus eos Romanus Pontifex commoueretur, illud quidem fuit, quod non sicut
in Gallijs, vel alijs prouincijs Pelagianorum doctissimi fraudulenta calliditate sub Catho-
lico nomine, subq. titulo defensionis Catholicæ pietatis, immo & sub prætextu impugnan-
di eiusdem erroris Pelagiani, Pelagianam (quod vix credi possit) vafre nimis hæresim pro-
pinarant: verum homo rudis, illiteratus, obtusus ingenio, vecors, stupidus, & infantissi-
mus eandem cum doceret hæresim, qui eum audirent & essent, & qui inducerentur in er-
rorem inuenirentur etiam sacerdotes summi, populis præsidentes Episcopi.

Ad hæc autem mala curanda legatum misit Gelasius Papa Romulum S. R. E. diaco-
num Cardinalem, cui & cum Apostolica ei tributa auctoritate litteras etiam ad dictos
Episcopos dedit. Audiamus igitur ipsum Gelasium iuste expostulantem cum Episcopis Pi-
ceni prouinciæ in epistola ad eos simul omnes conscripta; ex qua tamen, ommissis reliquis, illa
dumtaxat, quæ ad historiam pertinent, hic describemus, sic enim se habet^g:

Gelasius

d Gelas. epist. 4.
rom. 1. epist. Rom.
Pont.
INQVIRENDI
DILIGENTI-
VS HABRETI-
CI.

e Rom. 12.
f 1. Cor. 14.

TIVENDI
MAGOS
MOS
MAGOS
MAGOS

PELAGIANI
IN PICENI
PROVINCIA.

MAIDA
AMAD
NRYATI
AAJVA
MYEE

g Gelas. epist. 5.
rom. 1. epist. Rom.
Pont.

A Gelasius Episcopus vniuersis Episcopis per Picenum in Domino salutem.

Barbaricis hæcenus dolebamus incurfibus & bellorum sæua tempestate vastari: sed
quantum inter ipsa recentium calamitatum feruentia pericula comperimus, pernicioso-
rem diabolus Christianorum mentibus labem quam corporibus hostilis feritas irrogauit.
Quod malum principaliter illarum regionum respicit sacerdotes, qui tanta segnitie, tan-
taq. ministerij dissimulatione suscepti, commissarum sibi negligunt regimen animarum, vt
eas etiam ab exiguis quibusque bestiolis lacerari sub conspectibus suis impune patiantur:
quinimmo subrepentes nequitias componendo, & deprauatoribus acquiescendo Fide-
lium, non solum eas minime retrahant, sed ipsi magis præbeant propria nutrimenta perdi-
tionis exemplo. Quid autem tales essent acturi Pontifices, si (quod absit) vel aliqua noua
pestis & primitus ignorata prorumperet, vel ingenijs acrioribus, sensibusq. versutis, aut
B aliqua sæcularium doctrinarum peritia callidis sacrilega blasphemiarum dicta prome-
rentur, qui tam veteris erroris detrita commenta, tamq. maioribus Ecclesiarum magi-
stris, quam etiam nostra ætate conuicta non recolunt, nec refutant, atque ab imperitis
stultisq. prolata non respuunt?

Gratias omnipotenti Deo agimus, quoniam suorum corda per huiusmodi personas exa-
minat, qui hoc ipsum virus nesciunt, quod loquuntur. Nam quid facerent populorũ Præ-
sules sub astutioribus inimicis, qui se subiiciunt libenter indoctis? Quando vtique etiam si
tanta erat in rectoribus Dominici gregis prorsus ignauia; vt ne tam vilem, hebetemq. per-
sonam possint vel intelligere, vel refrenare; potius pastoralis cura debuerint a nobis cogno-
scenda perquirere, quã suasionibus inconsideranter absurdis facile submittere voluntatem.

Oblatus est enim nobis miserabilis senex, Seneca nomine, qui non modo totius est
C eruditionis alienus, sed ipsius quoque intelligentiæ cõmunis prorsus extraneus, in Pelagia-
næ voraginis cœno (sicut de quibusdã in Apocalypsi^a legimus) velut vna ranarum impu-
denter immersus, inq. illa sæce horribiliter volutatus, nullatenus inde qualiter emergere
possit, inueniens; quia puritatem relinquens Catholicæ veritatis, quanto se per lubricum
falsitatis conatur attollere, tanto magis eius lutosis foueis circumclusus obruitur, de illis
vnus existens, de quibus Petrus dicit Apostolus^b: Hi vero, velut irrationabilia pecora,
naturaliter in captione & in pernicie, in his quæ ignorant blasphemantes in corruptione
sua; & peribunt recipientes mercedem iniustitiæ.

Re vera enim sic eius stolidus & obtusus est animus, vt de his venenis quæ male hausit &
vomuit, nullam rationem vel accipere valeat omnino, vel reddere: sed induratus occæ-
catione diabolica, sibiq. iam traditus, cordis sui funesta sit obstinatione damnatus; nihilq.
D superfit ei, nisi vt Deus noster, qui dixit^c, quæ hominibus impossibilia videntur, apud se
esse facilia, huiusmodi mentem potenti compunctione transfigat, vt secundum beatum A-
postolum^d Paulum respiscat a diaboli laqueis, quibus captius detinetur sententia diuini
iudicij. Multa ex illis, quæ de Pelagianis sensibus nec in somnis omnino contigerat, vobis
magis patefacta prodidimus, eaq. dudum conuicta fuisse monstrauimus, &c.]

Quænam autem essent Pelagianæ hæresis capita, quæ circulator iste prædicans, corrupe-
rat populum illum alioqui pium hæcenus, & qui antehac nec vel leui suspitione hæresis re-
periat aspersus, idem Gelasius memorat, simulq. iungit antidotum, quo Episcopi illi & se
iplos & alios eo veneno potatos curare possent, ac pristinae reddere sanitati. Tres autẽ enu-
merat Pelagianas sententias Gelasius, quarum senex delirus erat assertor: Earum prima
illa est, quod negaret infantes cum peccato originali concipi, & ei obnoxios reddi: Secun-
da ista, paruulos sine baptismo non posse damnari: Tertia demum erat, hominem per libe-
rum arbitrium, ipsa natura suffragante, posse beatum reddi. Istis tribus capitibus, immo
portentis, cerberus iste triceps haud leuia populo illi damna intulit, tacentibus qui be-
stiam abigere debuissent Episcopis, immo & eidem consentientibus: vnde ad finem epi-
stolæ ipse Gelasius eosdem huiusmodi exagitat querimonia:

Nimis inuisamus fratres & Coepiscopos nostros, maxime per Piceni prouincias Dei
Ecclesiam gubernantes, qui non solum ineptissimi senis abiectæq. personæ prauum non
deterruere colloquium, verum & suo nutriuere consensu. Quis audiat? Quis ferat, passos
esse Pontifices, vt cadauer nescio quod indignum, presbyterum sibi non acquiescentẽ au-
dire, communionem priuaret? Quomodo talis vel susceptus ab aliquo, vel patienter audi-
tus est?] hæc cum exclamet ipse Gelasius, & iure redarguat tantum sibi sumpsisse cario-
sum senem, vt resistentem ipsi presbyterum excommunicare præsumpserit; demum si-
lentio

GELASIVS
AD EPISCO-
POS PICENI.

PICENI EPI-
SCOPI REPRE-
HENSIONE
DIGNI.

a Apoc. 16.

b 2. Petr. 2.

SENECAB
PELAGIANI
HÆRETICI
CVM PRAVI-
TATE STU-
PIDITAS.

c Matth. 19.

Marc. 10.

Luc. 18.

d 2. Tim. 2.

lento obvolutam hæcenus pandit causam, cur tantam sibi deforme monstrum vendi-
caret auctoritatem, nimirum quod ad hæresim illecebras proposuisset carnis oblecta-
tiones atque lasciuas. Magnum profecto & late patens esse solet ad illaqueandas animas
eiusmodi hæreticorum rete; vt vbiicumque tensum fuerit, capiantur omnes bestiaæ terræ;
tantummodo vero euadant illi, qui sicut columbæ pennis a caelestia petunt, & de quibus est
Sapientis sententia^b: Frustra iacitur rete ante oculos pennatorum.] quod quidem plus sa-
tis infelicissima nostra tempora edocent. Sed audi insectantem ista Gelasium, & de inuete-
rato dierum malorum sene hæc nefanda prodentem:

Insuper leges dedit, libenter acceptus, vt serui Dei cum puellis sacris congregatione
dedecorosissima miscerentur. Nam cum spirituales animi, etiam cum desint ista consortia,
imaginarijs infestentur illecebris: quemadmodum alterni sexus intuitu sic illicita volen-
tes, non vehementius incitentur?] hæc quidem probrosus senex, cum vim tantam asse-
reret homini etiam sine Dei adiutorio inesse liberæ voluntatis, vt si vellet, posset inter
adolescentulas versari, contrectare, & tamen nullatenus inquinari. Talibus ergo suis con-
cessa licentia, & dempto a sacris virginibus candido pudoris velamine, superinducto au-
tem naturalis furuo tegmine libertatis; quod libidinum putas lutum eiusmodi commixtio-
ne porcorum esse contractum, concretum, & augmentatum, longe superans Augiæ stabu-
lum Herculis sudore mundatum?

Sed etsi tanto sues isti essent obruti cœno libidinum, sanctissimi tamen voluerunt homini-
bus apparere, nobiliq. veluti corona redimiti digni victores, qui thorace libertatis arbitrij
potentes, spicula carnis vt sagittas infantium se superasse iactarēt, sicq. diuinam sententiam red-
didissent irritam, qua Sapiens asserit^c: Sciui quoniam aliter non possem esse continens, nisi
Deus det: & hoc ipsum erat sapientiæ, scire cuius esset hoc donum.] hæc qui sapit, non qui
dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt. Aduersus ergo eiusmodi sociantes se sacris virgi-
nibus pœnas decernit idē Gelasius^d in epistola data anno sequenti ad vniuersos Episcopos,
qua & coercet clericos eiusdē Piceni prouinciæ negotiationibus & turpibus lucris vacantes.

Sed quod insum est hæreticis, cum praua & aduersantia Catholicæ fidei dogmata se-
ctanda proponunt, vt in eos quos sciunt his aduersari viros sanctissimos Catholicæ fidei
defensores mox iacula maledictionum intorqueant: audi quid de sene bis puero, ter fa-
tuo, quaterq. improbo idem Gelasius addat: Adhuc maius scelus accrescit, vt sub con-
spectu & præsentia sacerdotum, beatæ memoriæ Hieronymum atque Augustinum Eccle-
siasticorum lumina magistrorum, musca moritura (sicut scriptum est^e) exterminas oleum
suauitatis, lacerare contenderet. Sed quid miremur Ecclesiarum Præsules ista negligere;
quos (sicut a multis audiimus) contra canones omnia gerere, & contra Apostolicam di-
sciplinam passim cuncta miscere, manifestum est; non seruatis regulis, ordinare; liciteq.
non solum monachos, sed etiam ministros Ecclesiæ cum feminis ad peregrina migrantes,
remeare rursus, & ab alijs Episcopis in militiam prouehi clericalem? Quæ cum singula to-
leranda non sint: quis sustineat tot & tanta facinora perpetrari, quibus spectaculum Gen-
tilibus & Iudæis & hæreticis non immerito præbentes, in ipsum (quod absit) tendere vi-
deatur religionis excidium? Digne ista facientibus aprabitur illa sententia dicentis Apосто-
li^f: Nomen Dei per vos blasphematur in Gentibus.] Ne vero hæc vltius progredian-
tur, quibus, vt altius coalescerent, quæ hæcenus in Italia inter Odoacrem & Theodori-
cum fuere bella, occasionem præbuerant, idem Pontifex his admonet verbis:

Sufficiat igitur hæcenus fuisse hæc commissa: & vt placetur Deus humanis rebus, soli-
citijs diuina curentur. Nusquam loci prorsus inueniatur præfata pestis assertor, nec ac-
cessum prorsus Ecclesiæ, vel vsquam participationem Catholicæ communionis inueniat,
qui hæreticorum mauult subsequi nefaria professione consortium: & hi cum quibus antea
probabitur noxium miscuisse colloquium, nisi respiscunt, & ab eius societate discedunt,
ab Ecclesiastico remoti seruitio, deuota vltione plectantur, quo ceteris cauendi ministre-
tur exemplum. Nullum adeat: nec vsquam loci damnatæ olim blasphemix iam finan-
tur. Discreta suis habitationibus virorum atque feminarum (sicut sanctum propositum de-
cet) exerceatur circumsperta deuotio. Contra canonum constituta nullus ad Ecclesia-
sticum permittatur officium: non ignoraturis prouinciæ cuiusque Reçtoribus, nec de præ-
teritis se veniam reperturos erroribus, si deinceps dissimulauerint vitare patefactos: Nec
excusationis de cetero relinquatur occasio, si post præcepta præsentia, quæ per Romulum
diaconum (cuius tolerantiam pro fide Catholica & pro religione vigilantiam gratissime com-

A comprobamus) duximus destinanda, quisquis super his omnibus aut contemptor, aut ne-
gligens deprehendatur Antistes. Sicut enim ad sedis Apostolicæ moderamina pertinet,
cunctis sollicitudinem debitam ministrare congruenter Ecclesijs: ita necesse est vt in contu-
maces & desides traditam sibi diuinitus non dissimulet potestatem. Data Kalend. Nouem-
bris, Albino V. C. Consule] quo (vt dictum est) Theodoricus regnare in Italia cœpit.

Intueris, lector, nihil penitus Apostolici vigoris remissum vel hebetatum, deploratissimis
licet tēporibus, Ariano Rege omnibus Italiæ prouincijs dominante; nihilq. solitæ Romani
Pontificis auctoritatis vel iuris diminutum, quin idē Romanæ vrbis Episcopus pro arbitrio
absque vilo implorato a Rege consensu liberis dirigeret legationes ad Italiæ prouincias
corrigendas; non quidem fauore fultus Imperatoris, cui se constituerat aduersarium; non
amicitia & gratia Theodorici regnantis, cui Ariano existenti nulla poterat Pontifex com-
municationis compagine glutinari. Vt plane intelligas Romanæ Ecclesiæ summam aucto-
ritatem barbarum Arianumq. Regem reueritum esse, qui nulli fuit illius sedis Episco-
po impedimento, quin plenissima auctoritate cuncta quæ essent iurium sedis Apostolicæ
exerceret. Vt merito hac ex parte lugenda sint tempora nostra, dum sub Principibus Or-
thodoxis sæpe Catholica ingemiscit Ecclesia, suis vbiq. iuribus spoliata, quæ sub æmulis
Principibus hæreticis & barbarico gladio libera atque secura, suo decora splendore fulge-
bat, propriæ dignitatis vbiq. venerabilis maiestate; cū subijci nescia exigebat auctoritate
sua etiam ab hostibus dominantibus reuerentiam. Sed ad Gelasium redeamus aduersus Pe-
lagianos agentem. legitur eius nomine volumen aduersus Pelagianam hæresim, cuius est
exordium: De Pelagianis quidem sensibus, &c.] sine tamen carere videtur: at nulla de eo
est mentio apud Gennadium, dum Gelasij Papæ scripta relegit.

C Quod ad Orientales res pertinet, sub hoc eodem anni huius Albinus Consulatu hæc Mar-
cellinus in Chronico: Bella ciuilia aduersus Anastasij regnum apud Constantinopolim ge-
sta sunt. Statuæ Regis, Reginæq. funibus per vrbem tractæ. Iulianus Magister militiæ no-
cturno proelio pugnans, Getico ferro in Thracia confossus interiit.] hæc ipse: quæ accidisse
videntur vulgi furore sine capite debacchantis, quod indigne ferret (vt dictum est) exclu-
sum germanum fratrem Zenonis, hominis ob profusas impensas plebi infimæ acceptissimi. In
Iudis autem spectans vulgus tumultuatum esse, habent etiam litteræ Gelasij Papæ ad Ana-
stasium, anno sequenti suo loco ponendæ. Sed quæ sine auctore vel duce tumultuaria graf-
fatio facta est, cito deferuit. Quomodo vero post hæc detectus Euphemius Constantinop.
Episcopus fauere Isauris, indignationem commeruit Imperatoris, suo loco dicturi sumus.

De Ecclesiasticis autem controuersijs hoc anno Constantinopoli agitatæ habet hæc Cy-
rillus^a: Tertio anno Imperij Anastasij incidit grauis seditio inter eos qui præerant Eccle-
sijs, Romanis quidem Pontificibus dissidētibus & Byzantinis; quod Acacium, qui Constan-
tinopolitanus quidem fuit Episcopus, de rebus autem Christianis non recte sentiebat, in-
scriptum haberent in sacris Diptychis Byzantini, rursus exclusis Alexandrinis, qui Chal-
cedonensem quidem Synodum feriebant anathemate, Dioscori autem admittebant com-
munionem. Cum ergo inter eos inuicem magna esset dissensio; qui prius dictus est Elias
Episcopus Hierosolymitanus, solius Euphemij, qui erat Constantinopoli, amplexabatur
communionem, Occidentalibus (vt diximus) depugnantibus, Palladio vero Antiocheno
ad gratiam intente Imperatoriam, & ideo Chalcedonensem quidem Synodum ferien-
te anathemate, ea autem amplectente quæ tenebant Alexandrini, vt pote quod Anasta-
sius eadem quæ Alexandrini sentiret.] hæc Cyrillus.

E At dum laudat Eliam, quod Euphemij tantummodo communionem teneret, ab-
que dubio id egit, quod probaret, defenderetque Concilium Chalcedonense, reiectum
ab Alexandrinis (quos nominat Occidentales) & a Palladio Episcopo Antiocheno,
atque ab ipso denique Anastasio Imperatore: adeo vt res tunc Catholicæ fidei in Orien-
te in eo viderentur statu repositæ, vt omnes (vt dictum est) qui essent Catholici Eu-
phemio communicarent; quod si secus agerent, viderentur consentire hæreticis prima-
rum sedium Patriarchis, & Imperatoris sequi perfidiam. Vt non mireris, si Elias vir
sanctissimus habitus, in meditullio positus inter Alexandrinum & Antiochenum hæ-
reticos Patriarchas, se cum Euphemio propugnante fidem Catholicam consentire pro-
fessus sit: cum tamen non ob hanc causam ipsum Eliam dixerimus inter schismaticos
numerandum, quod Euphemio communicaret: nam licet (vt idem testatur Cyrillus)
controuersia hoc anno maximæ verterent inter Romanum Episcopum & Constantinopo-
litanum;

a Psal. 94.
b Prouerb. 1.

MISCEBAT
PVLLIS MO-
NACHOS PE-
LAGIANVS
MABRETCVS

c Sap. 8.

d Gelas. epist. 6.
rom. 1. epist. de-
cretal.

e Eccl. 10.

NEGLECTA
CVSTODIA
CANONVM.

f Rom. 2.

ADMONITIO
GELASII ET
COMMUNA-
TIO.

ECCLESIAE
ROMANAE
AVCTORITAS
INTEGRA
SVB ARIANO
REGE.

VVLGI TV-
MVLTVS CON-
STANTINO-
POLI.

QVO MODO
EPISCOPI OR-
THODOXI
COMMVN-
CENT HV-
PHEMIO.
a Cyrill. in Vita
Sabæ c. 69. Sur.
tom. 6.

litanum; nondum tamen eo res progressa erat, vt Gelasius Papa in Euphemium damnationis sententiam protulisset: quando autem id factum sit, suo loco dicemus. Rursum vero non erat pro Romana Ecclesia in Oriente legatus, qui colligeret absque Euphemij communicatione Catholicos: nam vidimus res Ecclesiasticas commisisse Gelasium Papam Fausto vni ex legatis Theodorici Regis: quod proculdubio non fecisset, si aliquis legatus Apostolicæ sedis fuisset in Oriente, cui ex more agenda tractandaq. committere varet. neque enim in litteris ad Euphemium, vel ad Imperatorem datis, vel ad Episcopos Macedonia missis vlla est de aliquo mentio, qui in Oriente vices ageret Apostolicæ sedis. Hæc ad Eliæ Episcopi excusationem dicta sunt.

* Sigbert. hoc
ann. 2. Gelas.
DE APPARITIONE S. MICHAELIS IN GARGANO MONTE.

b Apud Cassiod.
Var. lib. 2. epist.
38.

CVLTVS ROMAE S. MICHAELIS ARCHANGELI. Extat tom. 8. Biblioth. Janf.

Sub hoc eodem anno secundo Gelasij Papæ facta ponitur^a inuentio cryptæ Garganum in Apulia, quæ ex apparitione S. Michaelis Archangeli reddita celeberrima, pio est cultui mancipata. Rei gestæ extat historia, in eo tamen emendanda, dū ibi dicitur bellum tunc viguisse inter Neapolitanos & Sipontinos; restituendumq. est, Inter Odoacrem & Theodoricum: eiusmodi enim bello & non alio priuato tunc vexabatur Italia: cum Sipontini, qui se Theodorico dediderant, male habiti sunt ab Odoacre. quamobrem occiso tandē Odoacre, summa rerum potitus idem Theodoricus Sipontinis negotiatoribus duorum annorum tributa relaxari iussit. extat de his epistola eiusdē Regis ad Faustum Præpositum^b. Creuit maioribus in dies accessionibus semel cœptus illic religiosus cultus S. Michaelis Archangeli, quem & vniuersa Occidentalis Ecclesia anniuersaria solemnitate celebrandum suscepit; & locus ipse ob ingentia illic solita edi miracula iugi in posterum peregrinatione Fidelium est frequentatus.

Ceterum alia apparitione erat Romæ illustis memoria S. Michaelis Archangeli, in cuius venerationem annua festa dies peragi consuevit: in eius laudem Drepanius Florus celeberrimi ætatis suæ poeta cecinit sacrum hymnum; in ipsius vero exordio hæc de eius apparitione, festaq. die^c:

*Clarent Angelici sublimia festa diei
Allatura pia dona beata anima.
Hunc etenim Michael aula cælestis alumnus
Conspicuo nobis consecrat ore diem,
Dignatus Petri, Pauliq. inuisere sedem,
Imperiumq. fouens, inclyta Roma, tuum.
Qui proceres inter pia mœnia luce coruscus
Egregio vultu splenduit orbe nouo.
Cum Deus expulsis lucem depromeret umbris,
Conderet & stabilem nocte ruente diem, &c.]*

Ex quibus facile intelligas, ante apparitionem in Gargano factam, iam celebrem Romæ fuisse cultum eiusdem Michaelis Archangeli.

Porro ipse Drepanius, cognomento Florus, is creditur esse, cuius Sidonius Apollinaris in epistola ad Lupum^d meminit, sicut & Antidij æque poetæ, de quo idē in carmine ad Felicem. Quod si ita est, errare illi conuincuntur, qui Drepanium Florum ad tempora reijciunt S. Gregorij Papæ. Longe vero ante hæc tempora sub Theodosio Maiore alter Drepanius vixit clarus orator, quem Panegyricum eidem Theodosio dixisse meminimus: quem & illum putamus qui eodem tempore Proconsulatum in Africa gessit, ad quem extat eiusdem Theodosij rescriptum^e; qui Pacatus dictus reperitur; hic autem poeticis facultatibus notus, Florus est nuncupatus. At de his satis.

d Sidon. lib. 8.
epist. 11.
DE DVOBVS DREPANIIS.

e De exhib. reip.
l. 4. C. Theod.

IESV CHRISTI
ANNVS
494.

GELASII PAP.
ANNVS
3.

ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.

REDITVS LEGATORVM

f Capitul. Franc.
lib. 5. c. 167.

Christi annus quadringentesimus nonagesimus quartus Consulatu Asterij atque Præsidij illucefcit: quo remeantibus Theodorici Regis legatis circa finem anni superioris Constantinopolim missis, nunciatisq. Gelasio Papæ quæ ab Imperatore Anastasio accepissent; ipse Gelasius apologeticam epistolam ad eundem Augustum conscripsit: citatur ipsa in Capitularibus^f Regum Franchorum: est namque celebris ob argumenti egregij dignitatem. Reddemus eam integre, vt par est, exemplaribus Vaticanis e emendis (quantum

A (quantum licuit) emaculata: sic enim se habet, vt in ea sacerdotalis effulgeat eminentia, & rerum gestarum cognitionem haud mediocrem exhibeat: est autem huiusmodi^a:

a Gelas. epist. 10.

Famuli vestræ pietatis, filij mei, Faustus Magister, & Irenæus viri illustres, atque eorum comites publica legatione fungentes, ad Urbem reuersi, clementiam vestram quæsisse dixerunt, cur ad vos meæ salutationis scripta non miserim. Non meo, fateor, instituto: sed cum directi dudum de partibus Orientis, vel videndi me, licentiam sibi vestris præceptionibus abnegatam, tota Vrbe disperferint; a litteris credidi temperandum, ne onerosus potius quam officiosus existerem. Videtis igitur non mea dissimulatione prouenisse, sed competentis fuisse cautelæ, ne respicientibus animis molestias irrogarem. Sed vbi ferentis tuæ beneuolentiam comperi, præfatis indicantibus, humilitatis meæ clementer expetisse sermonem; iam re vera perpendi, imputandum non immerito mihi, si tacerem: quia, gloriose fili, te sicut Romanus natus & Romanum Principem amo, colo, suscipio; & sicut Christianus, cum eo qui zelum Dei habet, secundum scientiam habere desidero; & qualiscumque Apostolicæ sedis Vicarius, quodcumque plenæ fidei Catholicæ deesse comperero, pro meo modulo suggestionibus opportunis supplere contendo.

GELASII PAPAE AD ANASTAS. IMP. EPISTOLA.

Dispensatione etenim mihi diuini sermonis iniuncta: væ mihi est, si non euangelizauero. Quod cum Vas electionis beatus Paulus Apostolus formidet & clamer^b: multo magis mihi exiguo metuendum est, si diuinitus inspiratum & paterna deuotione transmissum subtraxero ministerium prædicandi. Pietatem tuam precor, ne arrogantiam iudices diuinæ rationis officium. Absit, quæso, a Romano Principe, vt intimatam suis sensibus veritatem arbitretur iniuriam. Duo quippe sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas sacra Pontificum, & regalís potestas: in quibus tanto grauius est pondus sacerdotum, quanto etiam pro ipsis Regibus Domino in diuino reddituri sunt examine rationem. Nosti etenim, fili clementissime, quod licet præsideas humano generi dignitate, rerum tamen Præsulibus diuinarum deuotus colla submittis, atque ab eis causas tuæ salutis expetis; inq. sumendis cælestibus sacramentis, eis que (vt competit) disponendis, subdi te debere cognoscis religionis ordine, potius quam præesse. Nosti itaque inter hæc, ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam redigi vel le voluntatem.

b I. Corin. 9. PONTIFICIS EST ADMONERE IMPERATOREM.

Si enim quantum ad ordinem pertinet disciplinæ, cognoscentes Imperium tibi superna dispositione collatum, legibus tuis ipsi quoque parent religionis Antistites, ne vel in rebus mundanis exclusæ videantur obuiare sententiæ: quo, rogo, te decet affectu eis obedire, qui pro erogandis venerabilibus sunt attributi mysterijs? Quod audis Gelasium profiteri Pontifices obedire legibus Principum; iam dictum est iterum superius, nec refugisse Romanos Pontifices parere legibus Ethnicorum, immo & persecutorum Imperatorum, quæ iustitia pollerent & veritate. Pergit vero Gelasius: Proinde sicut non leue discrimen incumbit Pontificibus siluisse pro Diuinitatis cultu, quod congruit: ita his (quod absit) non mediocre periculum est, qui cum parere debeant, despiciunt.

LEGES OMNES IUSTAS RECIPIT ECCLESIA.

Et si cunctis generaliter sacerdotibus recte diuina tractantibus Fidelium conuenit corda submittere: quanto potius sedis illius Præsuli consensus est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus & Diuinitas summa voluit præminere, & subsequens Ecclesiæ generalis iugiter pietas celebravit? Vbi pietas tua euidenter aduertit, numquam quolibet penitus humano consilio eleuare se quemquam posse illius priuilegio vel confessioni, quem Christi^c vox prætulit vniuersis, quem Ecclesia veneranda confessã semper est & habet deuota Primatem. Impeti possunt humanis præsumptionibus quæ diuino sunt iudicio constituta; vinci tamen quorumlibet potestate non possunt. Atque vtinam sic contra nitentibus perniciofa non sit audacia, quemadmodum quod ab ipso sacre religionis auctore præfixum est, non potest vlla virtute conuelli. Firmamentum enim Dei stat.

EXCELLENTIA SEDIS APOSTOLICAE.

c Matth. 16.

Numquidnam cum aliquibus infestata religio est, quantacumque potuit nouitate superari, & non magis hoc inuicta permansit, quo æstimata est posse succumbere? Desinant ergo (quæso te) temporibus tuis quidam per occasionem perturbationis Ecclesiasticæ præcipitanter ambire quæ non licet; ne & illa quæ male appetunt, nullatenus apprehendant, & modum suum apud Deum & homines non teneant. Quapropter sub conspectu Dei

pure ac sincere pietatem tuam deprecor, obtestor, & exhortor, vt petitionem meam non indignanter accipias: Rogo, inquam, vt me in hac vita potius audias deprecantem, quam (quod absit) in diuino iudicio sentias accusantem. Nec me latet, Imperator Auguste, quod pietatis tuæ studium fuerit in priuata vita: Optasti semper fieri particeps promissionis æternæ. Quapropter noli, precor, irasci mihi, si te tantum diligo, vt regnum quod temporaliter affecutus es, velim te habere perpetuum, & qui imperas sæculo, possis regnare cum Christo.

Tuis certe legibus, Imperator, pateris nihil perire, Romano nomini nullum admitti ingeri detrimentum. Ita ne verum est, Princeps egregie, qui non solum præsentia Christi beneficia, sed desideras & futura, vt religioni, vt veritati, vt sinceritati Catholicæ communionis & fidei temporibus tuis patiaris quemquam inferre dispendium? Qua fiducia, rogo te, illic eius præmia petiturus es, cuius hic damna non prohibes? Non sunt graua, quæso te, quæ pro tuæ salutis æternitate dicuntur. Scriptum legisti: Meliora sunt vulnera amici, quam oscula inimici. Quæso pietatem tuam, vt quo affectu dicuntur a me, eo tuis sensibus intimentur. Nemo pietatem tuam fallat. Verum est quod figuratim per Prophetam Scriptura testatur: Vna est columba mea, vna est perfecta mea: Vna est Christiana fides, quæ est Catholica: Catholica autem veraciter illa est, quæ ab omnium perfidorum, atque ab eorum successoribus atque consortibus sincera, pura, immaculata communionem diuisa est. Alioquin non erit diuinitus mandata discretio, sed miseranda confusio. Nec vlla causa iam superest, si hoc in quolibet contagio voluerimus admittere, ne cunctis hæresibus aditum ianuamq. pandamus. Qui enim in vno offenderit, omnium reus est. Qui minima spernit, paulatim decidit.

Hoc est, quod sedes Apostolica magnopere cauet, vt quia mundo radix est Apostolica gloriosa confessio, nulla rima prauitatis, nulla prorsus contagione maculetur. Nam si (quod Deus auertat, quod fieri non posse confidimus) tale aliquid proueniret: vnde cuiquam resistere auderemus errori? vel vnde correctionem errantibus posceremus? Proinde si pietas tua vnus ciuitatis populum negat posse pace componi: quid nos de totius Orbis terrarum sumus vniuersitate facturi, si (quod absit) nostra fuerit præuaricatione deceptus? Si totus correctus est mundus, profana patrum suorum traditione despecta: quomodo non corrigatur vnus ciuitatis populus, si prædicatio fida succedat? hæc ingerens Gelasius, haud dubium de Acacij abolendo nomine, cui ciues fauerent, intelligit; & proinde subdit: Ergo, gloriose Imperator, volo ego Ecclesiarum pacem; quam, etiam si cum mei sanguinis impendio prouenire posset, amplector. Sed precor te, cuiusmodi debeat esse pax ipsa, non vt cumque, sed veraciter Christiana mente libremus.

Quomodo enim potest esse pax vera, cui charitas intemerata defuerit? Charitas autem qualiter esse debeat, nobis euidenter Apostolus prædicat, qui ait: Charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Quomodo (quæso te) de corde erit puro, si contagio inficiatur externo? Quomodo de conscientia bona, si prauis fuerit malisq. commixta? Quemadmodum fide non ficta, si maneat sociata cum perfidis? Quæ cum a nobis sæpe iam dicta sint, necesse est tamen incessabiliter iterari, & tamdiu non taceri, quamdiu nomen pacis obtenditur: vt nostrum non sit (vt inuidiose iactatur) facere pacem, sed talem velle doceamus, qualis & sola pax esse, & præter quam nulla esse monstratur. Eutylianum certe dogma, contra quod Apostolicæ sedis cautela peruigilat, si creditur salua fidei Catholicæ posse veritate constare, promatur, asseratur, & quantissimè viribus adstruatur; vt non solum per ipsum, quam inimicum sit fidei Christianæ possit ostendi, sed quantas & quam letales hæreses in sua contineat colluione, monstrari. Si autem (vt magis confidimus) a Catholicis iudicatis mentibus excludendum: quæso te, cur non & contagia simul eorum, qui hac probantur esse polluti, decernitis refutanda? cum dicat Apostolus, non solum qui non facienda faciunt, reos videri, sed etiam qui consentiunt facientibus.

Proinde sicut non potest, peruersitatis communicatore suscepto, non pariter peruersitas approbari; sic non potest refutari peruersitas, complice sectatore peruersitatis admisso. Legibus certe vestris criminum conscij, susceptoresque latrocinantium pari iudiciorum poena constringuntur; nec expers facinoris æstimatur, qui licet ipse non fecerit, facientis tamen familiaritatem foedusq. receperit. Proinde cum Chalcedonense Concilium,

or. Greg. 1.
CAPIT. A-
RVD ANA-
STASIVM BE-
NEVOLEN-
TIAM GELA-
SIYS.
A. Prouer. 27.
b Cant. 6.
c Iacob. 2.
d Eccles. 19.
QVID POTIS-
SIMVM GA-
VEAT SEDES
APOSTOLI-
CA.
e 1. Tim. 1.
QVAE AD PA-
CEM VERAM
REQUIRAN-
TUR.
f Rom. 1.
QVI SE INDI-
GNOS VENIA
CONSITI-
TUVNT.

A cilium, pro fidei Catholicæ atque Apostolicæ veritate communionemq. celebratum, damnauerit Eutychetem detestandi furoris auctorem, non satis habuit nisi vt pariter eius quoque consortem Dioscorum, ceterosq. percelleret. Hoc igitur modo sicut in vnaquaque hæresi vel factum semper, vel fieri, non habetur ambiguum, successores eorum Timotheum, Petrum, atque alterum Antiochenum Petrum, non viritim propter singulos quosque rursus facto Concilio, sed Synodi semel acta regula consequenter elisit. Quemadmodum ergo non euidenter apparet, etiam cunctos simili tenore constringi, & qui eorum communicatores & complices extiterunt, atque omnes omnino a Catholica & Apostolica merito communionem discerni? Hinc Acacium quoque iure dicimus a nostro consortio submouendum, qui maluit in sortem transire perfidiæ, quam in Catholica & Apostolica communionis sinceritate constare; cum fere per triennium, ne in id veniret, Apostolicæ sedis epistolis doceatur competenter instructus. postquam vero communionis est factus alienæ, non potuit nisi a Catholica & Apostolica mox societate præcidi; ne per eum, si vel paululum cessaremus, nos quoque videremur subijisse contagia perfidorum.

Sed re vera vel tali percussus poena resipuit, correctionem promisit, emendauit errorem? aut ille tractatus lenius voluerit coerceri, qui etiam verbera dura non sensit? Quo in sua perfidia & damnatione moriente, tam eius in Ecclesiastica recitatione non potest nomen adscribi, quam externæ contagium non debet communicationis admitti. Quapropter aut doceatur ab hæretica participatione sincerus, quorum se ille communicationi permiscuit; aut cum iisdem non potest non repellere.

Si autem susurrant Orientis Episcopi, quod ad eos sedes Apostolica non ista conscripserit; quasi vel ipsi de recipiendo legitime Petro sedem Apostolicam suis litteris fecerint certiorum; vel huius receptionis inconditæ non iam pariter complices extitissent, quem sicut vere non possunt docere ab hæretica prauitate fuisse purgatum, ita se hæreticorum nullatenus poterunt excusare consortes. Quod si fortassis adstruxerint, quod ad Apostolicam sedem de susceptione Petri per Acacium cuncti consona voce retulerint; per eundem sibi met omnes pari voce sentiunt fuisse rescriptum. Apostolicæ vero sedis auctoritas, quod cunctis sæculis Christianis Ecclesiæ prælata sit vniuersæ, & canonum serie paternorum, & multiplici traditione firmatur. Sed vel hinc, vtrum sibi quisquam contra Nicænæ Synodi constituta quippiam valeat vsurpare, collegio potest vnus communionis ostendi, non mentibus externæ societatis aperiri. Apud illos si quis confidit, egrediatur in medium, & Apostolicam sedem de vtraque parte reuincat & instruat. Tollatur ergo nomen e medio, quod Ecclesiarum discretionem procul a Catholica communionem operatur; vt sincera pax fidei, & communionemq. reparatur & vnitas: & tunc quis nostrum contra venerandam vel insurrexerit, vel nitatur insurgere vetustatem, competenter & legitime perquiratur: & illic apparebit, quis modesto proposito custodiat formam, traditionemq. maiorum; qui supra hæc irreuerenter insiliens, rapina æqualem posse fieri arbitretur.

Quod si mihi populi Constantinopolitani persona proponitur, per quam dicatur, nomen scandali, id est Acacij, non posse remoueri: Taceo quia & hæretico quondam Macedonio pulso, & Nestorio nuper eiecto, plebs Constantinopolitana Catholica permanere delegerit potius, quam maiorum Præsulum damnatorum affectione retineri. Taceo, quod qui ab eisdem ipsis damnatis Præsulibus baptizati fuerant, in fide Catholica manentes, nulla sint exagitatione turbati. Taceo, quod pro rebus ludicris populares tumultus nunc etiam vestræ pietatis auctoritas refrenarit: atque ideo multo magis pro salute animarum suarum necessario vobis Constantinopolitanæ ciuitatis obtemperat multitudo, si eam ad Catholicam & Apostolicam communionem vos Principes reducat. Etenim, Imperator Auguste, si contra leges publicas aliquid (quod absit) quispiam fortasse tentaret, nulla pati id ratione potuisses; ad Diuinitatis puram sinceramq. deuotionem vt tibi plebs subdita redigatur, conscientia tuæ non putas interesse? Postremo si vnus ciuitatis populi animus non putatur offendi, ne diuina (vt res postulat) corrigantur: quanto magis ne diuina offendantur, Catholici nominis vniuersi piam fidem nec lædere debemus omnino, nec possumus? Et tamen iisdem nostra se poscunt voluntate sanari.

Competentibus ergo sinant curari se posse remedijs: alioquin (quod absit) in eorum transgrediendo pernitiæ, cum illis perire possumus, ipsos autem saluare non possumus. Iam hic quid sit magis sequendum, sub diuino iudicio vestræ conscientia derelinquo: vtrum (sicut nos optamus) simul omnes certam redeamus ad vitam; an (sicut illi poscunt) manifestam tendamus

COMMIXTIO-
NE MALORVM
MALVS QVIS
EFFICITVR.
QVID PRÆ-
TEXERENT
ORIENTALES
EPISCOPI.
FALSA EX-
CVSATIO DE
POVLO RE-
FRAGANTE.

INIVSTE SV-
PERBIAS RE-
DARGVITVR
APOSTOLICA
SEDES.

damus ad mortem. Sed adhuc Apostolicam sedem sibi medicinalia suggerentem, super-
bam vocare arrogantemq. contendunt. Habet hoc qualitas saepe languentium, vt accu-
sent magis medicos congruis obseruationibus ad salubria reuocantes, quam vt ipsi suos
noxios appetitus deponere vel reprobare consentiant. Si nos superbi fumus, qui anima-
rum remedia conuenientia ministramus; quid vocandi sunt qui resultant? Si nos superbi
fumus, qui obediendum paternis dicimus institutis; qui refragantur, quo appellandi sunt
nomine? Si nos elati fumus, qui diuinum cultum puro atque illibato cupimus tenore fer-
uari; qui contra Diuinitatem quoque sentiunt, dicant, qualiter nuncupentur? Sic & nos
ceteri, qui in errore sunt, æstimant, quod eorum non consentiamus infania. Vbi tamen
spiritus superbiæ veraciter consistat & pugnet, veritas ipsa indicat.] hæcenus ad Anasta-
sium Augustum Gelasius Papa.

ANASTASIVS
OCCVLTE
HAERETICVS

Quod autem tota hac epistola in eo tantummodo versetur Gelasius, vt reprehendat
eos qui Acacij nomen adhuc retinerent in Diptychis; nec in Anastasium tamquam in hæ-
reticum improbantem Chalcedonense Concilium inuehatur: intelligere satis possumus,
ipsum Imperatorem haud eo palam prouenisse audaciæ, vt se Eutychnum esse hæreti-
cum & Acephalorum sectæ signiferum propalarit. Post hæc enim, & non ante præsentem
annum Anastasium proelium excitare cœpisse aduersus Catholicam fidem, Marcellinus
profitetur in Chronico, qui addit cum persecutione prodigiose esse terræmotum exortum:
Maximus terræmotus (inquit) extitit, ex quo Laodicea, Hierapolis, atque Agathicum
ciuitates eodem tempore prostratæ sunt.] hæc Marcellinus.

FALSI PRÆ-
TEXTVS SCHI-
SMATICORVM

At ne istis quidem datis hoc anno a Gelasio Papa litteris, vel minimum Anastasius per-
suaderi valuit, vt remoto obice, Ecclesijs vno redderetur & pax; Euphemia insuper cum
suis in sententia obstinate persistente, immo & alios ab Apostolicæ sedis communione re-
uocare conante; cum ad decipiendos simplices illa iactaret, non esse eiusmodi inter se &
Gelasium quæstionem, qua Catholica communio solui deberet; vtpote quod non de fide
(vt mentiebatur) sed de moribus altercatio orta esset: per Apostolicam vero sedem magis
exerceri vindictam, quod ab Acacio spreta esset, quam iustitiam defendi. His & alijs ille
prætextibus dum inuolueret eos qui antea secum communicare renuerant, in suas partes
blandis sermonibus captiuos abducere satagebat.

DVO LEGATI
MISSI A GE-
LASIO PAPA.

Attamen complures ab eo resilierunt omnino, fortesq. in sententia permansere, vt Epi-
scopi Dardaniæ & Illyrici, qui nullis induci valere argumentis, vt communicarent cum
Euphemia & alijs illi coniunctis Episcopis. Docent id quidē litteræ Gelasij Papæ hoc eo-
dem anno sub dictis Consulibus datæ tertio Nonas Augusti: cum ad eosdem in fide con-
solidandos idem Pontifex duos legatos misit Cyprianum atque Macarium, ambos sanctæ
Romanæ Ecclesiæ diaconos; quibus & dictas litteras dedit, quas a laude dictorum Antisti-
tum verbis istis exorditur:

a Gelas. epist. 8.
107. 1. epist. de
cret. Rom. Pontif.
GELASII E-
PISTOLA AD
EPISCOPOS
DARDANIAE
ET ILLYRICI.

Audientes Orthodoxæ vestræ dilectionis in Christo constantiam, atque ita vos antiquæ
fidei, communionisq. sinceræ traditionibus inhærentes, vt mentem Christianæ deditam
veritati nullatenus infecerint præuaricatorum vicina contagia: magnificauimus Domi-
num; charitatemq. vestram missis litteris alloqui per religiosos filios nostros Cyprianum
atque Macarium diacones tota cordis auiditate curauimus. Quoniam pro sedis Apostoli-
cæ principatu, eius sollicitudo delegata diuinitus, cunctis debetur Ecclesijs: nos^b viui-
mus, si vos statis in Domino; magnisq. gaudijs triumphamus, cum vbique terrarum Do-
minum Sabaoth semen puræ confessionis reliquisse cognoscimus, &c.] ad finem vero hæc
de falsis schismaticorum prætextibus: Nec quisquam omnino vobis persuadeat, Acacio
præuaricationis suæ crimen fuisse laxatum: quia qui postquam in collegium recidens præ-
uinitatis, iureq. meruit ab Apostolica communione secludi, in hac quidem persistens dam-
natione defunctus est: absolutionem quam superstes nec quæsiuit omnino, nec meruit,
mortuus iam non potest impetrare.] & inferius: Sed neque vos quisquam circumuenire
pertentet, quod dicat non de religione, sed de moribus esse certamen: vel Apostolicam
sedem non causam communionis Catholicæ fideiq. tractare, sed iniuriam dolere, cum
videatur ab Acacio fuisse contempta: quoniam hæc & huiusmodi, quatenus simplices
quoque decipiant, hi qui in errore sunt positi, spargere non quiescunt. Videtis enim (sicut
supra iam dictum est) per nomina præuaricatorum, si (quod absit) in Ecclesia recitan-
da credantur, simul & contagium præuaricationis induci. Sedes autem Apostolica in
tantum non contumeliam docet, sed fidem defendit, &c.] Quæ insuper ad excusationis
prætex-

b 1. Thessal. 3.

Aprætextum iidem Orientales schismatici addiderint, dicemus suo loco anno sequenti.

Placuit autem inter hæc Gelasio, congregato Romæ Concilio septuaginta Episcopo-
rum, in eodem quæcumque ad fidem Catholicam illibate custodiendam, dissidia tollen-
da, pacemq. in Ecclesia restituendam spectare viderentur, communi omnium Episcopo-
rum consensu, Deo inspirante, constituere: sed in eo potissimum laborauit, vt Catho-
licæ & Apostolicæ Ecclesiæ communio nulla vel leui macula conspersa, illibata penitus
& impolluta, facta tecta in omnibus seruaretur. Ad hoc autem præstandum sollicitiorem
curam impendens, non solum vindicasse voluit ipsam Ecclesiam ab omnibus (vt semper
fuit) immunem hæresibus atque hæreticorum consortio; sed vt eam redderet a prauo-
rum scriptorum contagione securam, omne studium adhibens, delectum habuit Ecclē-
siasticorum librorum, qui hæcenus editi legi solerent: distinguens, separansq. quasi os
Domini^a, mundum ab immundo, & secernens pretiosum a vili. Cuius rei perficiendæ
gratia decretum constituit ab Ecclesia Catholica perpetuo retinendum, in quo post re-
censitos canonicos libros tum veteris tum noui Testamenti, adiecit de primatu Roma-
næ Ecclesiæ & aliarum Patriarchalium Ecclesiarum iuribus, ad reprimendam Constan-
tinopolitanorum Antistitum præsumptionem & audaciam infringendam, qua se Aca-
cius primum, inde eius successores aduersus Romanam Ecclesiam proterue nimis erexe-
rant; ista subiciens non noua, sed quæ a prædecessoribus seruata, & a Damaso (vt vidi-
mus) olim fuerant promulgata, longe vero antea ab ipso Ecclesiæ nascentis exordio (vt
sæpe demonstratum est) traditione prodita, vsu retenta, & obseruatione firmata, quæ sic
se habent:

CONCILIVM
ROMANVM
LXX. EPISCO-
PORVM.

a Hier. 15.

Post Propheticas (inquit) Euangelicas atque Apostolicas scripturas, quibus Ecclesia
Catholica per gratiam Dei fundata est, illud etiam intimandum putamus, quod quamuis
vniuersæ per Orbem Catholicæ Ecclesiæ vnus thalamus Christi sit: sancta tamen Roma-
na Catholica & Apostolica Ecclesia nullis Synodicis constitutis ceteris Ecclesijs prælata
est, sed Euangelica voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit^b: Tu es Petrus,
inquentis, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præuale-
bunt aduersus eam: & tibi dabo clauis regni cælorum; & quæcumque ligaueris super ter-
ram, erunt ligata & in cælis; & quæcumque solueris super terram, erunt soluta & in cælis.
Cui data est etiam societas beatissimi Pauli Apostoli Vasis electionis: qui non diuerso (si-
cuti hæretici garriunt) sed vno tempore, vno eodemq. die gloriosa morte cum Petro in
vrbe Roma sub Cæsare Nerone agonizans coronatus est, & pariter supradictam sanctam
Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrarunt, talemq. omnibus vrbibus in vniuer-
so mundo sua præsentia atque venerando triumpho prætulerunt.

DE PRIMATV
ROMANÆ
ECCLESIAE.

b Matih. 16.

Est ergo prima Petri Apostoli sedes Romana Ecclesia non habens maculam, neque ru-
gam, nec aliquid huiusmodi. Secunda autem sedes apud Alexandriam beati Petri nomi-
ne a Marco eius discipulo & Euangelista consecrata est: ipseque a beato Petro Apostolo in
Aegyptum directus, verbum veritatis prædicauit, & gloriosum consummauit martyrium.
Tertia vero sedes apud Antiochiam eiusdem beatissimi Petri Apostoli nomine habetur ho-
norabilis; eo quod illic, priusquam Romam venisset, habitauit, & illic primum nomen
Christianorum nouellæ gentis exortum est. Et quamuis aliud fundamentum nullus possit
ponere præter id quod positum est, qui est Christus Iesus: tamen ad ædificationem nostram ea-
dem S. Romana Ecclesia post illas veteris & noui Testamenti, quas regulariter suscepimus,
etiã has suscipi non prohibet scripturas, id est, sanctam Synodum Nicenā trecentorum de-
cem & octo Patrum, mediante Maximo Constantino Augusto, in qua Arius hæreticus
condemnatus est; sanctam Synodum Constantinopolitanam, mediante Theodosio Senio-
re Augusto, in qua Macedonius hæreticus debitam damnationem excepit; sanctam Syno-
dum Ephesinam, in qua Nestorius condemnatus est consensu beatissimi Cælestini Papæ,
mediante Cyrillo Alexandrinæ sedis Antistite, & Arcadio Episcopo ab Italia destinato.]
Hic obserua, lector, nullam fieri de Theodosio Iuniore mentionem, sicut de ceteris Impe-
ratoribus, sub quibus reliquæ contigerunt Synodi celebrari; quod ipse Theodosius male
audire visus sit. Sed pergit: Sanctam Synodum Chalcedonensem, mediante Marciano
Augusto & Anatolio Constantinopolitano Episcopo, in qua Nestoriana & Eutychniana
hæreses simul cum Dioscoro eiusq. complicibus damnatæ sunt.] hæc de quatuor œcu-
menicis Synodis Gelasius.

DE PRÆRO-
GATIVA SE-
DVM PA-
TRIARCHA-
LIVM.

DE SYNODIS
ŒCUMENI-
CIS.

Ad finem vero damnationem inserit omnium hæresiarcharum & schismaticorum, inter

quos adnumerat recentiores hæreticos post Eutychem atque Dioscorum duos Petros, A Alexandrinum & Antiochenum: atque ad postremum recenset Acacium eadem anathematis sententia innodatum. Hæc Gelasius Papa hoc anno statuit in Romano Concilio profutura posteris, si non præsentibus refractarijs proficua forent. Sed de rebus Synodali- bus hætenus.

At ipse licet rerum Orientalium totus assiduis curis distentus, haud tamen prætermisit quæ spectarent ad statum Occidentalis Ecclesiæ, ac præcipue rerum Italiæ: Hoc enim ipso anno sub nominatis Consulibus epistolam scripsit ad vniuersos Episcopos in Lucania, Bru- tijs & Sicilia constitutos: cum enim ob bella inter Erulos & Gothos annis pluribus agitata Ecclesiastica disciplina collapsa admodum atque protrita esset, ad eam restaurandam laborauit omnem curam impendens: qui & suæ epistolæ exordio tradit, relatione Ioan- nis Rauennatis Episcopi, Italiæ Ecclesiæ ob bella & famem esse sacris ministris exhan- B stas. Quamobrem ad Ecclesiæ ministros pertinentia accurata inspectione complura constituit.

De Ecclesiæ vero bonis rursus illud sollicitius inculcauit, vt de redditibus eius tam ex fructibus quam ex oblationibus quadripertita diuisio fieret, quarum prima Episcopo, clero secunda, tertia pauperibus, quarta vero ædificijs Ecclesiæ tribuenda. Addidit autem præ- ter ea quæ hac de re fuerant a Simplicio constituta, prouida ratione Gelasius, vt pars illa quæ in vsum pauperum conuertenda esset, nequaquam clanculo erogaretur, sed palam, omnibus videntibus atque scientibus; ne rapiendi, vel ex parte diminuendi eam daretur occasio. nam ait: Ipsam nihilominus adscriptam pauperibus portionem, quamuis di- uinis rationibus se dispensasse monstraturus Episcopus esse videatur: tamen iuxta quod scriptum est^a: Vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis C est: oportet etiam præsentem testificationem prædicari, & bonæ famæ præconijs non taceri.] hæc ipse.

Rursum hoc eodem anno ad Sicilia Episcopos scribens, præter illam partem quæ eroga- ri deberet in pauperes, vt de sua Episcopus debeat alere peregrinos atque captiuos incul- cat: quibus plane demonstrat, quod pars illa pauperibus debita, non in alios pauperes, quam in eos qui sunt scripti suæ cuiuscumque diocæsis, sit eroganda: nam audi quid dicat^b: Præ- sulum auctoritas nostrorū emanauit, vt facultates Ecclesiæ Episcopi ad regendum habeant potestatem: ita tamen, vt viduarum, pupillorum, atque pauperum, necnon & clericorum stipendia distribuere debeant: hoc eis etiam statuimus dari, quod hætenus decretum est. Reliquum sibi Episcopi vendicent, vt (sicut ante diximus) peregrinorum atque captiuorum largitores esse possint, &c.] Hæc autem in Ecclesia Dei exoleuisse, iam superius deplora- D tum est: dolemus rem tantam negligi, vel inuolucro aliorum prætextuum prætermitti: vn- de mihi facile persuadeo hac potissimum causa Dei Ecclesiam assiduis atteri malis: Etenim propter miseriam inopum & gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus^c. Co- gnoui enim (dicam cum Propheta^d) quia faciet Dominus iudicium inopis & vindictam pauperum.]

Hoc ipso anno, qui numeratur decimus regni Clodouei regnatis in Gallia, idem Rex fœ- dere nuptiarum iunxit sibi in matrimonium Crotildem Christianam feminam neptē Bur- gundiæ Regis Gundebaldi* nomine, ex qua ipsi bona cuncta fluxerunt, cum primum per mulierem Fidelem saluus factus est vir infidelis. Rem gestam exacte descriperunt, qui res Franchorum profecuti sunt, vt Gregorius Turonensis^e, Amonius (quem Aimonem, alij Ai- moinum nominant) necnon qui Vitam S. Remigij scripsit Hincmarus^f. Porro ex Amonio E ista reddamus, qui rem sic auspiciatur^g: Quo ordine Clodoueus ad matris Ecclesiæ sinum ac Catholicæ peruenerit fidei vnitatem, paucis dicam. Duxit vxorem ex genere Burgun- dionum Crotildem nomine, Christianam ab ipsis incunabulis infantia. Hæc tali quadam ex causa ad notitiam ipsius Regis peruenit. Miserat idem Princeps legatos ad Gundebal- dum Regem Burgundionum ferendæ pacis gratia: qui dum in Palatio immorantur, Crotil- dem puellam contemplanti, inquirunt quæ sit. Dictum est eis, neptem esse Regis, ex fratre progenitam: quæ (inquit) parentibus orbata, nunc stipe alitur regia. Regressi itaque le- gati, annunciant perfecta esse pro quibus ierant. Inter cetera dicunt vidisse se puellam adeo formâ venustam, vt cuilibet potentissimo Regi nuptui possit tradi: Quam, inquit, in regia manentem, patre eius hac vita carente, patruus ab ineunte nutriuit ætate.

Hoc audito Rex Clodoueus amore capitur puellæ, sperans & ex hac occasione regnum Bur-

DISCIPLI-
NAM ECCLE-
SIASTICAM
GELASIVS RE
VOCARE STY-
DET,

DE BONIS EC-
CLESIAE IN
QUATVOR
PARTES DI-
VIDENDIS.

a Matih. 5.

b Gelas. epist. 7.
tom. 1. epist. de-
cret.

c Psal. 11.
d Psal. 139.

CROTILDIS
NUPITA CLO-
DOVEO.
* Gundebadi

e Greg. Turon. de
rebus Gest. Franc.
lib. 2. c. 28. 29.
f Hincmarus in
Vita S. Remigij
apud Sur. tom. 1.
g Aimon. de Gest.
Franchor. lib. 1.
cap. 13.

A Burgundiæ accipere posse. Dirigit euestigio quemdam sibi familiarem, nomine Aurelia- num, qui munera puellæ a se missa perferens, speciem eius diligentius contemplaretur. Huic imperat, vt puellam adcat, de nuptijs voluntatē Regis edicat; & quid in animo illa fu- per hac re habeat, agnoscat.] Est mentio Aureliani Patricij apud Gregorium^a Turonen- sem, cum agit de eius seruo apud sacras reliquias S. Victoris Massiliæ liberato. Sed pergit auctor: Ille præcepto parens, Burgundiæ partes ingreditur. Palatio appropinquans, fo- cios siluis se abdere iussit: ipse habitu mendici circumamictus, ad aulam properat; & vt futuræ sibi dominæ colloqui possit, explorat. Tunc fortasse illa ad ecclesiam processerat, Domino suarum vota relatura precum; erat quippe dies Dominica. Aurelianus inter ce- teros pauperes præ foribus stans, egressum eius opperiebatur. Expletis Missiarum solem- nijs, egreditur puella, egenis (vt mos erat) eleemosynam largitura. Accedit Aurelianus B vt mendicus stipem postulaturus. Cumq. illa aureum ei porrigeret: ipse apprehensam manum eius, pallio super brachium reducto, nudum ori eius osculaturus admouit. Illa pudore puellari perfusa domum repetit. Mittit continuo puella, qui inuentum (vt pu- tabat) mendicum ad se deduceret compositum; quem taliter alloquitur:

Quid tibi, o homo, visum, vt eleemosynam accepturus, manum meam veste denudans osculareris? Cui ille, interrogata omittens, tale dedit responsum: Dominus meus Rex Franchorum, audita generositatis tuæ excellentia, desiderat te habere coniugem: ecce an- nulus eius & cetera ornamenta sponsalia. Conuersus autem, vt sacculum, quem post ostium deposuerat, sumeret, oblaturus ei munera quæ detulerat, furtim ablatum esse re- perit. Quæstione habita, inuenitur sacculus, recipit eum vt peregrinus, munera puellæ of- fert, de nuptijs iam securus. Nam illa vbi de tori copula audiuit, legato in hæc verba re- spondit: Non est (inquit) fas Christianæ mulieri Paganum fortiri maritum: sed si hoc cun- ctorum præordinauerit conditor Deus, vt ille per me Creatorem agnoscat suum; petita non abnuo, quinimmo omnipotentis fiat Domini iussio. Illo dicente, Regem per omnia assen- sum præbiturum; rogat illa vt secretum apud se hoc verbum teneat, ne patruus aliquo il- lud pacto persentiscat. Qui fidem dans, se id nulla proferre ratione, regreditur ad Regem, quem prospero nuncio reddidit alacrem. Puella sane eum quem Clodoueus miserat annu- lum in thesauris patris reposuit custodiendum.] Quomodo autem eadem expetita prius, postea petita a patre, assentiente illo, sponsalibus contractis, ad Clodoueam deducta, & il- li coniuncta sit fœdere nuptiarum, idem auctor pluribus narrat. Sed hæc modo satis: qui- bus repræsentatam ferme videas in Aureliano industriam serui Abrahæ^b quærentis coniu- gem filio domini sui, afferentisq. munera futuræ sponsæ puellæ; & in Crotilde illi primum D eleemosynam large dante, & postea munera ab eo accipiente, sanctam redditam esse Rebec- cam. Talibus plane dignis exordijs e domus Abrahæ patris credentium exemplo deductis tantum decuit connubium auspiciari, ex quo fides esset in nobilem gentem fœcundis ger- minibus propaganda.

At voluit Deus tanti coniugij primitias sibi offerri, vt sic magis cælestibus benedictio- nibus augetur, cum videlicet primogenitum ex eo filium natum in cælum accepit. Nam subdit auctor, natum puerum, baptizatum & Ingomerem nominatum, adhuc in albis po- situm, antequam diuturniore vitæ huius vsura potiretur, ex humanis subductum, qua- si obsidem & pignus credituri parentis ad Deum præmissum; vt filius patris voluntate permissus fieri Christianus, precibus parentem generaret in fide: Cum Rex ignorans Dei consilium (inquit auctor) nonnihil in sanctam Reginam commotus, dixit: Quia puer in E Dei vestri baptizatus est nomine, dij nostri illum præsentem luce fraudauerunt. Cui Re- gina: Gratias ago, ait, omnipotenti Deo, qui dignatus est ex meo vtero progenitum in suum recipere regnum. Genuit & alium filium, quem baptizatum vocauit Clodomirum: quo ægotante, Rex coniugem cœpit increpare, dicens: Et hic propter superstitionem ve- stram deorum incurrit offensam. Sed orante Regina, puero salus est restituta.] hæc au- ctor, eadem Gregorius, Hincmarus, & alij. reliqua autem, quomodo videlicet Rex ipse Christianam fidem est consecutus, suo loco dicturi sumus: hæc modo satis.

Hoc ipso anno, quo transacta sunt hæc inter Clodoueam atque Gundebaldum Bur- gundiæ Regem, pariter ad eundem Gundebaldum Theodoricus Rex legationem misit: qua functus est, ad hoc delectus, sanctissimus ille Episcopus Ticinensis Epiphanius, hu- iuscemodi muneribus iam diutius assuetus. Sed & hoc ipso anno, antequam trans Alpes ad Regem Burgundionum dirigeretur, vna cum Laurentio Episcopo Mediolanensi ad sub- leuandas

AVRELIANVS
LEGATVS AD
CROTILDEM.

a Greg. Tur. mi-
racul. lib. 1. c. 77.

RES GESTAE
INTER CRO-
TILDEM ET
AVRELIANVM

b Genes. 24.

PRIMOGENI-
TVS CLODO-
VEI BAPTIZ-
ZATVS MO-
RITVR.

THEODORI-
CVS VLGESCI-
TVR IN ERV-
LORVM FAV-
TORES.

leuandas Ligurum afflictiones, quibus vniuersus populus ille penitus obrutus tenebatur, ad ipsum Theodoricum Regem se contulit, Rauennæ adhuc consistentem, iuraq. regni disponentem: qui quidem, quo difficiliori negotio per plures annos ancipiti semper fuisset suspensus euentu, rerum summam tandem consecutus, eo cautius atque prudentius agendum putauit, vt retineret adepta: nam præter inita cum omnibus Europæ Principibus foedera, conciliatosq. sibi Romanos, ne spes aliqua Erulis superesset ad amissum regnum Italiæ redeundi; quos sciret sibi aduersatos esse, atque Erulis studuisse, ne rursus pro illis confurgerent, eosdem vt perduelles dure admodum exagitandos curauit: Quorum quidem cum haud exiguus numerus esset, & omnia eorû gemitibus atque lacrymis repleta: ne Rex in eos quicquam videretur hostiliter agere, leges aduersus eosdem difficiles promulgauit.

LAURENTIVS
ET EPIPHANIVS
EPISCOPI LEGATI.

Cum vero irrogatæ legibus pœnæ potissimû eos pertingerent, qui Liguriam & Aemiliam prouincias incolebant: ad hæc funera dimouenda populorum lacrymæ suos ipsorum rogant & vrgent Episcopos ad suscipiendam ad Regem barbarum legationem. Sic igitur sanctus Laurentius Mediolanensis, itemq. sanctus Epiphanius Antistes Ticinensis Ecclesiæ, ambo selectissimi Domini sacerdotes, in hæc infelicia tempora, vt Dei donum, ad abstergendas infeliciam lacrymas reseruati, pro venia miseris promerenda ad Theodoricum proficiscuntur, comitantibus eos reorum precibus de statu suo ad momentû periclitantium.

EPIPHANIO
CREDITA A
REGE LEGA-
TIO AD RE-
GEM BUR-
GUNDIONVM.

Quæ vero ab eisdem cum Rege transacta sint, Ennodius Ticinensis Ecclesiæ diaconus laciniolo stylo in rebus gestis quas profecutus est ipsius S. Epiphaniij scriptorum monumentis omni fidelitate posteris commendauit; simulq. aliam illam legationem recenset, quæ mox subsecuta est, cû postea Theodoricus Rex ipsum Epiphaniû, addito collega Victore Episcopo Taurinensi, misit in Gallias pro redimendis Liguribus & alijs Italiæ captiuis a Burgundionû Rege detentis, quorum diuersa conditio erat: alij enim ex illis voluntarie extorres, tum famis tum belli acriter ingruentium necessitate solum vertentes patriam, in Galliam Lugdunensem se contulerant, vbi a Gundebaldo ibi agente Rege detenti fuere; alij vero ab eisdem Burgundionibus sæpe fines Italiæ incurfantibus captiui ducti erant. Perdurauit ista grassatio vsque ad annum præteritum, cum Theodoricus, pulsus Erulis, regnare cœpit, prout ex Cassiodoro intelligi potest, vbi ait: Cum se feritas gentilis prioris temporis animasset, Aemilia & Liguria nostra (sicut vos retinere necesse est) Burgundionû incursione quateretur, gereretq. bellum de vicinitate furtiuum: subito præsentis Imperij, nempe Theodorici, tamquam Solis ortu fama radiauit: expugnatum se hostis sua præsumptione congemit, quando illum cognouit nominatæ gentis esse rectorem, quem sub militis nomine probauerat esse singularem. Quotiens se optauit de suis finibus non exire Burgundio, ne Principe nostro pugnaret aduerso, &c.] Quomodo igitur ad redimendos captiuos, hoc ipso anno mox post indulgentiam impetratam a Theodorico Rege idem (vt dictum est) Epiphanius in Galliam missus sit, Ennodius Ticinensis profecutus est; ex cuius verbis, quo purior ipsa rerum gestarum series innotescat, hic cuncta reddemus: sed decet vt a priori legatione narrationem exordiamur, cum ait:

a Cassiod. Va-
riar. lib. 12.
epist. 29.

THEODORICI
LEX ADVER-
SVS ERVLO-
RVN FAVTO-
RES.

Interea subita animus præstantissimi Regis Theodorici deliberatio occupauit, vt illis tantum Romanæ libertatis ius tribueret, quos partibus ipsius fides examinata iunxisset. Illos vero, quos aliqua necessitas diuiserat, ab omni iussit & testandi, & ordinationum suarum ac voluntatum licentia submoueri. Qua sententia promulgata, & legibus hac ita plurimis tali lege calcatis: vniuersa Italia lamentabili iustitio subiacebat. Itur rursus ad Epiphanium Episcopum Ticinensem, illum qui manu medica publicis consueuerat subuenire vulneribus, cuius fonte ærumnarum sæpe fuerat ardor extinctus. Qui dum se diceret solum ad tantam sarcinam sustinendam non posse sufficere: rogatur pariter venerabilis Laurentius Mediolanensis Episcopus. Qui profecti vna Rauennam, etiam pariter peruenerunt: Suscepti pariter. Postquam illis agendi aditus reclusus est: beatus Laurentius necessarium duxit, illi potissimum perorandi copiam dari, cuius vestigia frequentium legationum laboriosus callis attriuerat, & per tramitem huiuscemodi itineris cursitantem, non semel hispidum castrensis puluis effecerat. Qui tali publicas petitiones est orditus eloquio:

EPIPHANII
EPISCOPI TICI-
NENSIS ORA-
TIO.

Quantus, inuictissime Princeps, per innumerabiles successus felicitatem tuam fauor diuinus euexerit, si per ordinem relegam, agnosces te votorum parcum maiora semper a Deo nostro beneficia accepisse, quam optasse memineris. Sufficit tamen horum vnum narrare, sed maximum: quod apud te Principem ibi seruorum tuorum causas agimus, vbi solebat inimicus tuus huius solij possessione gaudere. Habes plurimum Christo Redemptori

A priori nostro quod debeas: pro quibus rogamus, ipse largitus est. Cauendum nobis est, ne offendatur auctor muneris, si quod præstitit, non amemus. Diu suspendo fiduciam meam: placet ire per singula, quæ fando comperi atque perspexi accessisse tibi Diuinitatis auxilio. Scis quæ te pollicebaris acturum, quando confertissimis inimicorum cuneis vrgebaris, & circa muros hostilis tuæ Ticinensis ciuitatulæ clangor streperet: quando armis, numero aduersarij præstantiores subistere: sola tecum dimicante cælitus inuisibili virtute, non poterat, non audebat te aggredi, qui exercitus tuos nuda æstimatione pensabat: solationum tuorum pondus omnis bellandi apparatus sustinere non valuit. Quotiens vtilitibus tuis aer ipse seruerit, si recenseres, tibi cæli serena militarunt, tibi conuexa * pluuias * contecta pro voto fuderunt. Quis resistere dexteræ tuæ ausus fuerit & cum gratia superna pugnant? Quotiens inimici tui ceciderunt mucronibus sodalium suorum? Quotiens tibi vicit, qui pro hostium tuorum vtilitate certabat? His ergo donis cælestibus vicissitudinem, impensa circa homines pietate, restitue. Mysticæ oblationis holocausta sunt supplicantium lacrymas non sperni. Illud certe perpende, qualibus in regno successeris; quos (sicut liquet) malitia expulit: casus illorum necesse est vt sequentes informet: Ruina præcedentium posteros docet: cautio est semper in reliquum lapsus anterior. Non sincero exemplo militat, qui * respicit qua causa decessor eiectus est.

DONA DI-
NITVS PRAE-
STITA THEO-
DORICO.

* contecta

* non

His freta Liguria vestra, nobiscum profusa supplicat, vt legum vestrarum beneficia sic tribuatis innocentibus, vt noxios absoluatis. Exigua est apud Deum nostrum misericordia, si illos tantum læsio non sequatur, qui reatu carent. Culpas dimittere, cæleste est: vindicare, terrenum. Post hæc siluit. At eminentissimus Rex inquit: quo loquente, attonita de voluntate eius corda pauor arctabat:

PRO LIGVRIA
SVPLICAT.

C Quamuis te, venerabilis Episcope, pro meritorum luce suspiciam, & multa apud me confusionis tempore reposuisses beneficia, quibus frui te conuenit, tranquillitate reuocata: regnandi tamen necessitas, qua concludimur, misericordiæ, quam suades, non vbi que pandit accessum. Et inter res duas nascentis Imperij, pietatis dulcedinem censuræ pellit vtilitas. Exemplorum cælestium testimonio a assertio mea nititur. Offendisse legimus Principem, qui cælitus destinatum nec inimicum subduxit exitio. Pœnam meruit leuitas, quam potuit intulisse districtio. Vltionem suscepit, qui detrectat inferre. Locum diuini iudicij aut attenuat, aut contemnit, qui hosti suo, cum potitur, indulget. Iustitia coercendi sunt, quos constat gratiam non secutos. Vitia transmittit ad posteros, qui præsentibus culpis ignoscit. Nam quod de Redemptoris nostri patientia loqueris: illos vere amplectitur lac gratiæ, quos auctoritas legis informat. Numquam a medico ad plenissimam curationem æger adductus est, nisi ab illo, qui primum putrida ferro membra defecuit, & latentem saniem penitus e sinu viscerum produxit in lucem. Qui criminosos patitur impune transire, ad crimina hortatur insontes. Tamen quia precibus vestris, quibus superna assentiuntur, obsistere terrena non possunt: omnibus generaliter errorem dimittimus: nullius caput noxa prosterneat: quoniam potestis & apud Deum nostrum agere, vt sceleratæ mentes a proposito sui peruersitate discedant. Paucos tamen, quos malorum incentores fuisse cognoui, locorum suorum tantummodo habitatione priuabo, ne forte exurgens necessitas vicinos inueniat nutritores, & malorum adiuta successibus bella confurgant.

QVOD THEO-
DORICVS RE-
SPONDERIT.

41. Reg. 15.

His præcellentissimus Rex dictis, virum illustrissimum Vrbicum acciri iubet; qui vniuersa Palatii eius onera sustentans, Ciceronem eloquentia, Catonem æquitate præcesserat: cui præcepit vt generalis indulgentiæ pragmaticum promulgaret. Quod ille ad omnem benignitatem paratissimus illico tanta breuitate & luce contexit, vt & illa culparum genera cognoscerentur abolita, quæ putabantur fuisse reseruata.

LEX DE IN-
DVLGRNTIA
LATA PER
VRVICVM.

Interea secretius Rex præstantissimus sacerdotem venerandum Epiphanium imperat euocari: quem tali compellat affatu: Iudicij nostri ex ipsa sententia, gloriose Antistes, pondus intellige; vt si iam in toto regni nostri circulo Pontifices esse videantur, tu potissimum in tanta re quasi vnicus eligaris: nec eneruata per meritum tuum huiusmodi æstimatores illudit opinio. Solus esse iuste crederis, cuius splendore tamquam globis lunaribus minorum siderum lumen obtunditur, & modicæ lucis radij perfulgida conscientiæ tuæ luce fuscantur. Quis quærat noctis lampadem, vbi Solis iubar effulserit? quis candelæ præsidium, vbi caminis indefinentibus fidei pyra succenditur? Postremo talem a me oportet dirigi, qualem suscipiens libenter auscultet. Vides vniuersæ Italiæ loca originarijs viduata cultoribus?

THEODORI-
CVS AGIT
CVM EPIPHANIO
DE LEGATIONE
AD REGEM BUR-
GUNDIÆ.

toribus? In tristitiam meam segetum ferax spinas atque iniussa plantaria campus appor-
tat: & illa mater humanæ messis Liguria, cui numerosa agricolarum solebat constare pro-
genies, orbata atque sterilis iciumum cæspitem nostris monstrat obtutibus. Interpellat me
terra, quocumque respicio vberem vineris faciem, tum aratris impexa contristant. Odo-
lor! nullus humor illorum labris infunditur, quos a vini copia Neotrios vocauit antiquitas.
Hæc quamuis Burgundio immitis exercuit: nos tamen, si non emendamus, amissimus: po-
pulata patriæ cessamus succurrere, si aurum apud nos habetur in conditis. Quid interest,
pecunijs, an ferro aduersariorum animos inclinemus? Obtulisse quod mentes capiat hostis,
vicisse est; oculuisse, superari.

PRO CAPTI-
VIS REDIMEN-
DIS EPIPHA-
NIVS MITTI-
TVR.
* Gundebadus
Gundebaldus

Suscipe ergo, Christo adiuuante, huius laboris sarcinam, ex qua communem habea-
mus in cælesti repromissione mercedem: quia nouus iste proprijs insignibus titulus laudis
adcrefcit, per manus tuas de oppugnatoribus nostris sine sanguine triumphare. Princeps
eorum Gondouadus* est, cui reuerentiam tui venustas inseruit: quem videndi te nimia
cupido stimulat: Mihi crede, pretium captiuitatis Italicæ erit vester aspectus. redemptos
putabo esse, quos cupio; si ad terras illas talis redemptor accesserit. Quam magno suffra-
gio vincuntur oculi, quibus te offerimus. Sed quid demoror? manus arua poscent iam. pol-
liceor tibi rediuuium statum Liguriæ, polliceor soli lætitiæ, & post Transalpinam pere-
grinationem reducem fœcunditatem. Ex accidenti aurum tibi commodatur, pro qua talis
legatus acturus es.

AIHVON
YADA.

EPIPHANIVS
GRATIAS A-
GIT REGI.

Ad hæc Episcoporum lux Epiphanius respondit: Quanto, venerabilis Princeps, pectus
meum tripudio repleueris, si sermone possit ambi, pro diuitijs meritorum tuorum imme-
diate continua verba profunderem: sed quæ sermoni meo interceptus denegetur successus,
monstrant lacrymæ gaudiorum, quas dolorum alumnas nunc parturit exultatio. Proin-
de intellige, ad referendas optimo Regi tam pro nobis, quam pro se ipso gratias, plus
me sentire posse, quam cloqui. Iustitia prius, an bellorum exercitatione, an quod his præ-
stantius est, omnes retro Imperatores te pietate superare commemorê? Habes vnde gentis
nostræ rectores accuses. Tu redimis, quos illi per sæpe aut permifere fieri, aut fecerunt ipsi
captiuos. David^a legimus, pro singularis laudationis exemplo, idcirco maxime calorū pro-
ximitates adeptū, quod oblato manibus suis Saul pepercit inimico: & in testimoniū concess-
sæ potestatis, exuuiarum eius particulam rapuit, per quam & licentiam probaret & votum.

1. Reg. 24.

Deus bone, in quanta remuneratione huius factum suscipis pro tot millibus oppres-
sorum libertate tractantis, qui illum pro vnus feruati hominis sanguine sublimasti! Per-
age ergo cœpta festinus, & felicitatis tuæ oblationem lætus adporta: meq. quamuis sim
paratus, stimula, ne in offerendo tam odorato sacrificio tarditatis obice freneris. Chri-
sti Redemptoris nostri erit concedere (sicut ex operibus futurum conijcimus) vt vere ho-
locausta tua per meas manus possis offerre. Precor tamen, vt indultu clementiæ tuæ Vi-
ctor Taurinensis vrbs Episcopus comes mihi & particeps huius itineris adiungatur, in quo
clarum est epitomen omnium constare virtutum: quo socio adhibito, de Deo securus re-
spondeo, nullum effectum proprijs petitionibus abnegandum.

VICTOR TAV-
RINENSIS E-
PISCOPVS.

TEMPVS LE-
GATIONIS.

Quibus auditis, Rex eminentissimus annuit: ac tremendus Pontifex, dicto Vale, di-
scessit. Extempore portandæ pro redemptione pecuniæ destinantur, suscipiuntur:
egreditur: Ticinum impiger venit. Et quamuis adhuc hiemali tempore Martius men-
sis glacie fluminibus frenum imponeret, & cana niuibus iuga Alpium transituris mina-
retur exitium: sed mortiferum frigus & concretas algore glebas fidei ardor exuperat.
numquam in gelu labitur, cuius fundamentum petra solidauit. Ordinato ergo itineris sui
viatico, profectus est: quæ poterat retinere necessitas, nec cibi ipsius capiendi mora susti-
nebatur. Et cum singulos cum ipso positos ille plenus discriminibus callis turbaret: solus
inter pericula timere non nouerat, quem spes vitæ certa comitabatur. Concurrerat om-
nis ætas & sexus; & quos a vicinitate viæ ipsius longa interualla seiunxerant, ardore animi
proximabant.

RUSTICIVS
LVGDVNEN-
SIS EPISC.

Quicquid habuit quisque pretiosum, obtulit; & si non habuit, aliunde mercatus est.
Patria vbique, vbique opulenta diffusio: inemptis dapibus mensæ cumulabantur pere-
grinorum; & illis, quas nisi comparatas habere non poterant, escis sine pretio vtebantur
externi. Tunc quoscumque indigentem reperit, illis quæ erant donata dispersit: domi
forisq. pascebat miseros. Neque fieri potuit, vt quod ad ipsum delatum est, pauperum
vibus subtraheretur. Hoc ordine, mira celeritate Lugdunum ingressus est, vbi Rusticius
tunc

A tunc Episcopalem cathedram possidebat (*dignus hic successor S. Patientis Episcopi, ad quem
adhuc laicum extat Sidonij Apollinaris epistola^a*) homo, qui & in sæcularis tituli præfigura-
tione sacerdotem semper exhibuit, & sub prætextu fori gubernationem gessit Ecclesiæ:
qui trans Rhodanum fluiuiū aduentui ipsius spiritualis lætitiæ copia repletus occurrit: cau-
sam conuentionis inquit: quæ essent astutiæ Regis edocuit; quem ne inopinatum obie-
ctionum aut responfionum calliditas inueniret, intra penetrabile pectoris certaminum pro-
lusionem firmabat. Quem postquam Gondebadus terræ illius dominus venisse cogno-
uit: Ire (inquit ad suos) & videte hominem, quem & meritis & vultu semper ego Lauren-
tij martyris personæ coniunxi. Qui quando nos velit videre, inquirite: & cum iusserit,
inuitate. Mox ad eum omnis Christianorum Principi adfistentium turba confluxit: qui
affatim admiratione capiebantur, quod illa tot linguarum fama tamen minorem se in isto,
B quamuis etiam ampla, monstraret: cui numquam sufficeret paupertas sermonum, quam-
uis ditior iusto esset in reliquis.

^a Sidon. lib. 2.
epist. 11.

Constitutus est ergo videndi Regis dies. Ad quem cum ingressus, salutauit: & sua vtri-
que visione lætati sunt. Dedit summo viro Victori licentiam, si iuberet, ipse principium
legationis ordiri: qui ad illum omne pondus retulit, & fuit ad cunctam humilitatem pa-
ratissimus. Euestigio decus Italiæ Antistes noster talibus verbis cœpit affari:

Inexplicabilis mihi dudum, probatissime Princeps, vestri amor imposuit per iter istud con-
tra naturā & tempus bella suscipere, & crustati montis pericula non timere: quibus dudum
in metallum aquas arctauerit, coagulatum ex liquore minatur exitium. Transcendi alienis
mensibus, ninguidos per saltus posui gressus, quos in suis locis vis frigoris obligabat. Postre-
mo mortem non timui, vt tibi celer præmium æternæ lucis afferrem. Inter duos optimos

EPIPHANII
EPISC. ORA-
TIO.

C Reges testimonium in cælestibus dicturus adhibeor: si quod ille misericorditer postulat,
tu clementer accomodes. Munus repromissionis Dominicæ æqua lance diuidite; & cum
ambo amplius habueritis, nemo damna lugebit. Certate, Duces inuictissimi; & alteru-
trum vos, exequendo præcepta mystica, superate: In qua conflictatione sic brauium vi-
ctor accipiet, vt victus præmium non amittat. Sequimini consilium meum, & ambo su-
periores, & ambo pares extabitis.

Redimere cupit ille captiuos; tu sine pretio redde genitalibus glebis. Mihi credite, ne-
mo vberius in hac causa, nemo maius accipiet, quam qui nihil acceperit. Defraudabitur
præmium partis illius, atque ad tua compendia lucrum transit alterius, si quos vendere glo-
riosum est, donare disponas. Diuites exercitus tuos faciet contempta pecunia, acquisita
mendicos. Audi Itatorum supplicum voces, & de te præsumptium preces serenus ad-

DE RELAXAN-
DIS CAPTI-
VIS ITALIS.

D mitte. Audi Italiam numquam a te diuisam, & multum de animi tui clementia confi-
dentem: quæ si vna voce vteretur, hoc diceret: Quotiens pro me (si reminisceris) ferra-
tum pectus hostibus obtulisti? Quotiens pugnavisti consilio, ne bella subreperent; ne aliquis
meorum duceretur in quacumque Orbis parte captiuus? Quos nunc detines, tu nutriti.
Dolose mihi virtus tua beneficium præstitit, si quos ab extraneis tutatus est, custos inua-
sit. Quis catenarum nexibus impeditus, duræ forti non vberiores lacrymas exhiberet,
cum se ad conditionem liberator impelleret? Quis se subduceret, cum armorum tuorum
crepitus audiretur, in quo in necessitatibus tutissimum habuere perfugium? Elisis collo ma-
nibus matrona sublimis, cum traheretur ad vincula, promisit sibi vindicem te futurum.

BYRGVNDIO-
NES LABORA-
RVNT PRO I-
TALIS.

Virgo ab stupratoris insidijs pudorem suum tibi credebat displicere posse, si perderet.
In summam capti sunt, quos nemo fugientes inuenit. Agricolarum laboriosæ stirpes, & du-
ris exercitæ ligonibus soboles, quas per terram suam pascit infabricata simplicitas, cum
loris colla necerentur, & palmas vinciret arcta connexio: nihil pro defensione sua aliud
clamitabat: Scimus & euidenter agnoscimus, nonne vos estis Burgundiones nostri? Vi-
dete ne ante pium Regem, quæ facitis, excusetis, & illa vrbiorum consuetudine crimi-
na supprimatis. Quotiens istæ, quas ligare præsumitis manus, domino communi tributa
soluerunt? Nouimus, quia ille fieri ista non iussit. Hac auctoritate miseri pro solatijs
vtebantur. Multos tamen integritatis tuæ fiducia fecit interimi, dum capti superbius re-
sponderunt.

Redde ergo residuos patriæ, redde origini, redde gloriæ tuæ. Antiquus dominus pro-
vinciam dilige, quam & modernus amplectitur. Remitte, quamuis ad alienam ditio-
nem, qui se & ibi positi tuos esse cognoscant. Parum enim gratiæ impendimus illiusim-
perio, cuius misericordiæ nihil debemus. Vacua sentibus illam quam bene nostis Liguri-
am,

INSTAT EPI-
PHAN. PRO
REDEMPTIO-
NE CAPTI-
VORVM.

riam, & reple culturis. Quantum muneribus tuis obnoxia fit, intelliget, si faciem suam aliquando cognouerit. Domesticum tibi semper est indulgere supplicibus, sicut superbos opprimere. sic in vtroque fortissimus, ibi per gladium, hic per temperantiam triumphos acquirit. Nostris nostrorumque mouere fletibus: sic in successione regni istius legitimus tibi heres accrescat, & per spem adultæ progeniei ad Burgundionum gubernacula reuiuifcas. Et licet hoc Deo tribuas: adijce & illud, quod nec hominibus externis istud impendis. Sed iuncto tibi Italiæ domino etiam necessitudine affinitatis: sit filij tui sponsa laxa largitas; absolutio captiuorum offerat pactæ suæ munus, quod & Christus accipiat. Hæc cum dixisset, commonito sancto Victore collega, surrexit; & vsque ad pectus regium lacrymantes, & cum omnibus prope astantibus capita submiserunt.

Tunc Rex probatissimus, vt erat fando locuplex, & eloquentiæ diues opibus, & facundus assertor, verbis taliter verba reposuit: Belli iura pacis suasor ignoras, & conditio-
nes gladio decisas concordia auctor euisceras. Lex est certantium, quem putas errorem. Frenum nesciunt inimicitia; quod tu Christianæ lucis iubar ostendis. Prælijs temperantiam nullus adnectit; quæ oris tui nitore, egregie moderator, attollitur. Statuta sunt dimicantium: Quicquid non licet, tunc licere. Ista sibi forte quies vendicet, quæ narrasti. Hostem suum qui non læsit, adiuuat. Paulatim aduersarius a regni sui mole succiditur, cuius Imperij radices viribus amputantur. Reposui Regi partium illarum contumeliam, quam putas illatam: ludificatus specie fœderis, nihil egi studiosius, nisi vt quod est cautela, apertos inimicos agnoscerem. Concedat tamen Diuinitatis assensus, vt solidatum inter nos fœdus longa ætate seruetur. Inuenient partes illæ constantem in amicitia, quem fenserunt perniciosum sibi fuisse, dum litigatur. Vos tamen sancti viri ad domos, in quibus manetis, sine tribulatione discedite: dum ego animæ meæ & regni vtilitate discussa, quæ me conueniat præstare, pronunciem.

His auditis, Pontifices abscefferunt. At ille, vocato Laconio, cui & rerum & verborum fides ab illo semper tute mandata est: quem & prærogatiua natalium & aorum curulis per magistræ probitatis insignia sublimarunt: cum quo confert, quotiens pia & religiosa meditatur. Et sicut non est cum vitij sociata nobilitas, nec adstringitur ad illecebras ius naturæ: si quid ille benigne facere voluerit, duplicari iste hortatur adhibitus. Cui Princeps: Vade (inquit) Laconi, & tota votorum tuorum vela suspende. Et sacerdos a nobis & beatus Epiphanius libenter auditus est; cuius te precibus fuisse permotum, cum apud nos verba faceret, animorum indices lacrymæ testabantur. Vade & pleno pectore dicta sententias, per quas pactiois illius durissimæ nexus irrumpas. Liceat omnibus Italis, quoscumque Burgundionum nostrorum metus captiuitatis fecit esse captiuos, quos famis necessitas, quos periculorum timor aduexit; postremo quoscumque concessit aut addixit consensus Principis sui, noster absoluat. At paucos quos ardore præliandi tunc ab aduersariorum suorum dominatione rapuerunt, pro illis pretij quantulumcumque percipiant; ne detestabiles apud illos fiant certaminum casus, quorum cum discrimina sustinerint, lucra non sentiant.

Post præceptum venerandi Regis impiger ille verborum saltibus indulgentiæ species aut formas exposuit, & chartas ad insignem Antistitem detulit: quas ille cum expectatissima deuotione suscepit, & portitorem tanti doni ambierem amplexus est. Qui postquam rumor innotuit, tantæ istius iam liberæ multitudinis frequentia subito astitit, vt desolata crederes esse etiam incolis rura Gallorum. Nam testis huius rei ego sum, per cuius manus pietacia ad clausuras iussio sacerdotis elicuit. Quadringentos homines die vna de sola Lugdunensi ciuitate reditus ad Italiam fuisse dimissos, identidem per singulas vrbes Sabaudia* vel aliarum prouinciarum factum, indubitanter agnouimus: Ita vt istorum, quos solæ preces beatissimi viri liberarunt, plusquam sex millia animarum terris patrijs redderentur. Eorum vero qui redempti auro sunt, numerum ad liquidum cognouisse non potui: quia inter eos etiam multos fuga eripuit. Sic factum est, vt tunc ad liberationem omnium subiugatorum transeundi occasio concessa sufficeret. Postquam tamen pecuniarum ille cumulus effusus est, continuo ad expensas redemptionis suggestit necessaria illa, quæ ibi est, thesaurus Ecclesiæ Syagria, cuius prolixam quærit vita narrationem: sufficit autem, vt ex operibus cognoscatur, quam verba transcendunt.] eiusdem stemmatis hanc putamus esse Syagriam, cuius & Syagrius, qui apud eundem Regem Burgundionum agebat magno ab eo honore habitus: nam Burgundionum Solonem appellat eum Sidonius

REGIS BUR-
GUNDIONVM
RESPONSIO.SYAGRI
FEMINA.LA CONIUS
POTENS APVD
REGEM BUR-
GUNDIONVMSOLVUNTUR
CAPTIVI ET
DIMITTUNTUR
DIVERSA
CONDITIONENUMERVS CA-
PTIVORVM
DIMISSORVM
* SpaudiaSYAGRIA
FEMINA.

A donius, quem & Syagrius quondam Consul ordinarij pronepotem fuisse testatur^a. Dedit etiam (subdit Ennodius) præstantissimus inter Gallos Auitus Viennensis Episcopus, in quo se peritia velut in diuersorio lucidæ domus incluserat.] hic illustris ille Alcimus Auitus, qui eiusdem Regis Burgundionum salutem curans (vt auctor est Ado Viennensis) ad eundem dialogum scripsit, quo vehementer impugnavit hæresim Arianam: sed de eo inferius pluribus agendum erit. At pergat auctor:

Quid pluribus? auro illorum ex maxima parte actum est, ne Gallis diutius seruitum pubes Ligurum duceretur. Nec in vno loco summus vir in illa se regione continuit: ne forsitan in longinquo degentes dominorum feritas impediret. Fuit Geneuæ, vbi Godigifclus germanus Regis larem statuerat: qui formam fraternæ deliberationis secutus, bonis operibus eius se socium dedit. Breui tamen tantæ liberatorum phalanges remissæ sunt, vt videres longe lateque agminibus feruentia itinera cum laude Dei nostri, tum etiam splendidissimi sacerdotis Epiphanijs, cuius ministerio atque labore erepti fuerant, redeuntium. Et ne tanti lux nostra trophæo muneris priuaretur, atque ab oculis ipsius pulcherrimum spectaculum tolleretur: ipse cum his remeavit. Videres duci in triumphis cælestibus vulgus liberum, & pro mactandorum sanguine terram madefieri lacrymis exultantum.] & paulo post: Ecce tunc comperimus armatorum mentes sanctitate superatas, & cessisse precibus electi legati Principem, qui obuium semper lanceis pectus ingessit. Quantum acutior fuerit verborum quam ferri lamina, hinc lector agnosce: expugnauit sermo, cui se gladij subdaxerunt.

Dum ergo tertio mense cum tali trophæo Ticinum remearet Antistes; vt Tarantas iam venit (sic enim vocitatur oppidum Alpibus vicinum) ibi quædam mulier graui immundi spiritus vexatione laborabat: quæ continuo, percepta benedictione, absoluta discessit. Ipse tum suis inopinatus nec suspicantium oculis astitit. Visus est subito, de quo vix credebatur aliquis posse rumor audiri. Mox tamen vt redijt, curis ex more animum fatigat, ne forte quibus absolutionem Deus noster per illum dederat, proprii census possessione turbarentur: præcipue ob nobilium considerationem personarum, quibus immanior apud suos poterat constare calamitas, si vitam inopes reduces sustinerent, & de peregrinationis incommodis sola misericordiæ solatia perdidissent. Ad Regem Theodoricum inuictissimum per se mox ire noluit, ne forte laboris sui vicissitudinem in relatione gratiarum, aut in exhibitione munerum coram positus videretur exigere: flagitat enim quasi debitam retributionem, qui pro flagitatis Principum iussionibus ipse quid actum sit auctor annunciat. Hoc ergo ille totius acuminis vir perspiciens, declinare gestiebat. Scripsit tamen; & quæ gesta sunt, loqui commisit epistolis: ne aut tacendo contempserat, aut occurrendo per arrogantiam pronunciaretur intemperans. Quantum tunc, admirande Pontifex, tua plus egit absentia, quantum impetrauit humilitas deprehensa; dicant illi quos de exilibus ditissimos reddidisti. Igitur omnia, quæ a pijsimo Rege pro miseris per paginam petijt, singularis Antistes incunctanter obtinuit, &c.] hæc tamen de legatione Epiphanijs Ennodius Ticinensis, cui ipse comes ac sancto viro minister accessit.

Redempti sunt alijs etiam sub eodem Theodorico captiui, non pecunia Regis, sed elemosynis Romanæ Ecclesiæ, eas abundanter impendente Symmacho Papa, de quo hæc leguntur in libro de Romanis Pontificibus: Hic captiuos per Liguriam & Mediolanum & per diuersas prouincias pecunijs redemit, & dona multiplicauit, & dimisit.] sic ibi. Hæc autem de legatione ad Gundebaldum cum contigisse auctor dicat biennio ante eiusdem Epiphanijs obitum, hoc ipso facta sunt anno: nam idem desijt ex hac vita (vt suo loco dicemus inferius) anno Domini quadringentesimo nonagesimo sexto. His plane officijs idem Burgundionum Rex demeruit Theodoricum: a quo, sumpta fiducia, petijt horologia eius generis, quæ Romæ aliquando vidisset, nempe tum ad aquæ fluxum attemperata, quæ clepsydras vocant, tum etiam quibus Sol umbra gnomonis diei horas edocet. Impertitus est Theodoricus quæ ille petijsset, Boetio Seuerino viro in omnibus scientijs & mathematicis præcipue facultatibus callentissimo in eiusmodi curandum opus incumbente. extant eiusdem Theodorici Regis de his tum ad Boetium data epistolæ; tum ad ipsum Burgundionum Regem, cum horologia misit, redditæ litteræ^b.

Hæc quidem laude digna præstitit Theodoricus hoc ipso regni sui exordio, relaxans reos, redimensque captiuos, sic sibi animos concilians subditorum: adiecit autem, quod licet Arianus esset, Catholicis bene vsus est, non tantum nihil negotij illis more hæreticorum

^a Sidon. lib. 5.
epist. 5.GODIGIF-
CLUS SVOS
CAPTIVOS
RELAXAT.EPIPHANII
PRVDENS
CONSILIVM.ROMANA EC-
CLESIA CA-
PTIVOS RE-
DEMIT.^b Cassiod. Pa-
riar. lib. 1. epist.
45. 46.THEODORI-
CVS FAVIT
CATHOLICIS

corum facessens, sed & indulgens, & gratijs ornans, & omni officiorum genere proficiens, deq. illis benemereri in omnibus studens; adeo ut se ægro animo indignoq. ferre monstrarit, si quis in eius gratiam e Catholica fide ad Arianam sectam, cuius ipse cultor erat, transfret: quod & aliquando eiusmodi facto egregio declarauit, a Nicephoro & alijs ita descripto^a:

De Theodorico quiddam huiusmodi historiae tradunt. Ministrum is quemdam saniorum fidem sectantem vehementer infano amore prosequabatur, & ad voluptatem eo abutebatur. Et ille, ut quæ grata placitaq. ei essent, faceret, a Consubstantialis fide desciebat ad Arianismum. Quod ubi Theodoricus comperit, caput illi, quem tantopere amauebat, resecurit, inquit: Si Deo fidem sinceram non seruasti, quomodo mihi, qui homo sum, conscientiam sanam præstabis? hæc Nicephorus, eadem Zonaras, & Cedrenus, licet in eo vterque erret, dum Theodoricum Africæ Ducem appellant. scribit id ipsum Theodorus Lector libro posteriori Collectaneorum, sed nihil de foeditate ministri.

Quænam autem miranda hoc tempore Anastasij Imperatoris acciderint Constantinopoli de alio item a Catholica fide deficiente ad Arianam perfidiam, & horrenda blasphemiam impetente sanctissimam Trinitatem, ex Theodoretico historico sanctus Ioannes Damascenus enarrat, cum sic exorditur a titulo: Ex historiae Ecclesiasticæ Theodoretico tomo quarto.] ita ipse ante rei gestæ narrationem. Sed in hoc ipso limine prudens lector obijciat de titulo recitato, quomodo de rebus gestis sub Anastasio Imperatore citari potuit Theodoretus, quem constat etiam ante Zenonis Augusti tempora defunctum esse; cum pariter liqueat, historiam Theodoretico quinque partitam libris Valentini temporibus minime prætergressam & Theodosij Iunioris Imperium? Nodus hic tibi primo soluendus, ne anceps in ipsa lectione fluctues, qui de auctoris fide iam iusta obiectione vacillas. In primis autem dici posse videtur, Theodoretum pro Theodoro mendose conscriptum: nam tradit Suidas, Theodorum Lectorem Ecclesiæ Constantinopolitanæ scripsisse historiam Ecclesiasticam a Constantini temporibus vsque ad Iustiniani Imperium, plane diuersum opus a perbreuib. illis duobus Collectaneorum libris, quæ fragmenta potius esse videntur, quam ordinata rerum tractatio, quam idem Ioannes Damascenus inferius citat. hæc scholiastes apud ipsum Ioannem Damascenum sensit, & quidem haud inulsa.

Sed magis placet, ut dicamus, præter Theodoretum Cyri Episcopum, alium extitisse post eum Theodoretum historicum, qui a sancto Ioanne Damasceno citatur. Nec putes hæc a nobis inani tantummodo opinione effingi, quæ scriptoris eiusdem sæculi assertionem firmantur. Etenim idem, de quo modo egimus, Theodorus Lector posteriori Collectaneorum libro eundem Theodoretum Iuniorum citat his verbis: Petrus Mogus reliquias Timothei Solofascioli effodisse fertur, quod & Theodoretus scribit.] hæc ipse de rebus gestis sub Zenone longe post obitum Senioris Theodoretico: ut plane certo certius affirmandum sit, post Theodoretum Episcopum Cyri, Theodoretum alium citatum tum a Theodoro Lectore, tum a sancto Ioanne Damasceno, claruisse: ex quo de Arianis admiranda ista, eo præfixo titulo, narrat his verbis^b:

Hoc Consulatu, octauo Kalendas Ianuarij, res admiranda, terribilis & singularis, qua aures audientium obstupebant, euenit. Olympius enim quidam nomine, cum Euthymius Arianæ factionis defensor cursorem saltantem* citaret in balneis Palatij Heleniani, accedens ad eum qui præmollebat, & quosdam qui lauabantur ὄμωσις, hoc est, eiusdem substantiæ de Filio dici comprobantes conspicatus, istiusmodi verbis eos compellauit: Quid enim est (inquit) Trinitas? aut quo non in pariete inscripta est? Membrisq. corporis necessarijs apprehensis: Ecce (inquit) & ego Trinitatem habeo. Quare qui illic aderant, commoti, illum erant interfecuri; sed in valli ambitu prohibiti sunt a quodam Magno sanctorum Apostolorum presbytero, viro admirando, Deiq. studioso, qui sic eos est allocutus: Iustitiæ non latet oculum cuncta spectantis & punientis. Cum igitur hominis veneratione quieuisset: surrexit Olympius blasphemus ille Arianus, & calidarum aquarum balneo lotus (ut sit) ad illud quod frigidus continebat ingreditur (suscipit enim aquas e terra medium venerandi altaris sanctæ ædis Stephano protomartyri dicatæ, quam Aurelianus inter veteres præcipuis dignitatibus illustris exadificauit, ex quo diuinis aquam spectaculis fieri dignam existimo) In hanc ille cum descendisset, confestim egressus est, clamans: Miseremini. Et carnes suas ungulis dilanians, ab ossibus diuellebat.

Hunc

A Hunc illum qui circum aderant comprehensum linteo obuoluerunt, & præ frigore animo deficientem reclinarunt. Rogantibus autem, quidnam illi contigisset? Respondit Olympius: Hominem vidi candidis indutum vestimentis, qui super Nerophorum incidens, tres mihi calidæ siclas infudit, Ne maledixeris, inquit. Qui igitur erant illi necessitudine coniuncti, sublato in aliud balneum, quod Arianorum hærebat ecclesiæ, gestarunt. Verum cum ex linteo vellent illum eximere, omnes illius carnes dilacerarunt; atque ita moriens animam efflauit. Quæ quidem res per totum fere peruagata regnum est. Prodiderunt autem quidam, Olympium cui id contigerat, quodam tempore ab eorum qui Filium Homousium, hoc est, eiusdem essentia cum Patre fatebantur, cœtu, ad Arij partes defecisse.

B Verum cum ad aures regias peruenisset (erat autem Rex Anastasius) iussit miraculum in tabula coloribus expressum ad Nerophorum collocari. Ioannes autem quidam ædis illius, de qua supra mentionem fecimus, Stephano protomartyri sacræ diaconus & curator, vir qui (ut si quis alius) decreti illius, quo Filius eiusdem cum Patre essentia declaratur, se perpetuo studiosissimum ostendit, ipse quoque rem pictura, sed non simpliciter promulgauit: Nam eorum qui illic lauabantur, spectatoresq. fuerant, quique in balneo ministrabant, nomina inscripsit, & ubi eorum singuli habitarent, indicauit. Quæ quidem pictura ad hoc vsque tempus rem ipsam testatur, in fronte quartæ porticus, quod sæpe vocatum est Oratorium, affixa.

C Ceterum quando res admiranda rem admirandam consecuta est, cum eiusdem argumenti sit, nefas est eam contemnere. Itaque licet præsens subeat tempus, illam non grauior commemorare. Cum enim illi qui Arij partibus studebant, triumphum progredi perspicerent; precibus impulerunt eum, cui Palatij Helenianorum cura fuerat demandata, ut tamquam balnei administrationis Præfectus imaginem auferret & absconderet. Hic facili inuenta excusatione, quod ob aquarum humiditatem esset corrupta, sustulit eam (ut aiunt) inter disputandum, & abscondit. Verum cum Rex singula loca regia obiret atque inuiseret, ad hunc quoque peruenit, & imaginem inquirendam, ac parieti rursum affigendam curauit. At Eutychianum (ministro enim illi id erat nomen) diuina quædam sic inuasit indignatio, ut dexter oculus ei diffunderet, pessimeq. reliqua item membra conficerentur, quo ad sacrum Oratorium, ubi beatorum Pantaleonis & Marini pars reliquiarum conseruatur, accederet: quod quidem Oratorium, Concordia, vocatur; quoniam illuc Episcopi centum & quinquaginta, Imperatore Theodosio Magno regnante, concordantes in eam sententiam conuenerunt, ut diuinæ Trinitati eandem essentiam constituerent, & Dominum ex Virgine humanam assumpsisse carnem declararent. Verum cum illic septem circiter dies commoratus nihil acciperet adiumenti, quinetiam gemini exederentur: media quadam nocte, minister, cuius erant partes ut totam noctem infomnis duceret, secundum quietem vidit quemdam Regem astantem, manuq. illum qui ægrotabat ostendentem, dicentemq. Quomodo hunc suscepisti? Iste cum illis sentit, qui in me maledicta conijciunt: Iste miraculi abscondit imaginem.

E Clericus igitur somno solutus, quod in quiete viderat, enarravit: negans fieri posse, ut is ab ea calamitate liberaretur. At Eutychianus, eadem nocte, cum doloribus subactus obdormisset, adolescentem quemdam eunuchum astantem videt, splendido indutum vestimento, seq. sic alloquentem: Quid habes? Cum autem ille: Vi morbi consumptus peream, nec curationem vllam inuenio, respondisset: audiuit eum dicentem: Nemo tibi potest opitulari: Rex enim vehementer iratus est tibi. Ipse vero: Quem (inquit) mouebo, aut quid faciam? At ille: Si vis (inquit) curari, ad Helenianorum balneum contende, & prope combusti Arianæ imaginem quiesce. Protinus is experrectus, vnum e ministris vocauit. Admirati sunt autem, quoniam tertium iam diem vocis vsu caruerat. Se igitur, ut fuerat imperatum, abduci iussit: Verum cum ad locum peruenisset, prope imaginem collocatus, expirauit. Is enim, quem in somnis viderat, per animæ seiunctionem a corpore, morbi curationem significans, vera prænucciavit.] hætenus ex citato auctore Ioannes Damascenus. Narrat hæc eadem de Olympio sacrilego Adu Viennensis, & Miscellæ auctor; sed in eo corrigendi, dum in Africa id referunt accidisse, id putantes scilicet, quod illic vigeret Arianorum principatus. Verum ab Anastasio, isto foedere cum Theodoro Arianæ Rege, Arianis Constantinopoli agere, ecclesiam habere, conuentus cogere licere, pactis conuentis esse statutum, possumus intelligere.

Annal. Eccl. Tom. 6.

Tt 2

Hæc

DIRA VLTIO
IN OLYMPI-
VM ARIA-
NUM.ANASTAS.
IMP. PICTV-
RA REPRÆ-
SENTARI MI-
RACVLYMIV
BET.EVTYCHIAN.
OCCVLTANS
IMAGINEM
DAT FOR-
NAS.NULLAM EV-
TYCHIANVS
CONSEQUI-
TVR VENIAMa Nicephor. lib.
16. c. 35.PRO THEODO-
RO THEODO-
RETVS.THEODORE-
TVS IYNIOR.b Ioan. Dama-
scen. de Imag.
oras. 3.* OLYMPIVS A-
RIANVS BLA-
SPHEMVVS
DAT POENAS

CVR HIS TEM
FORIB. TAN-
TAMIRACV-
BA.

Hæc Deus adeo ingentia atque perspicua in primaria Orientis ciuitate his potissimum temporibus edi voluit aduersus Arianam impietatem diuinitus signa, vt vniuerso innotescerent Christiano orbi, qui vndique Arianis confertus erat, regnantibus vbique Arianis Principibus, Theodorico in Italia, Guntabundo in Africa, Alarico in Gallia Narbonensi, & Gundebaldo in Gallia Lugdunensi ac Viennensi: ne quis crederet illic esse Deum, vbi vi armorum Principes dominarentur.

Potuerunt quidem hæc signa, vel alia tamquam potens pharmacum expurgare eos, qui eminentioris ingenij sed salutis suæ non obliti penitus essent. Inter alios enim Gundebaldum Burgundionum Regem, de quo plura nuper locuti sumus, admonuerunt, vt errori nuncium omnino remitteret, fidemq. Catholicam, quam veram esse sciebat, expeteret, id potissimum suadente sanctissimo viro Alcimo Auito Episcopo Viennensi: de eo enim habet ista Gregorius^a:

^a Gregor. Turon.
de Gest. Franch.
lib. 2. c. 34.

^b Matth. 10.
CONFESSIO-
NEM FIDEI
MANIFE-
STAM RE-
QVIRIT S.
AVITVS.

^c Matth. 10.

^d Rom. 10.

^e Psal. 34.

^f Psal. 56.

AVITI SCRIP-
PTA.

^g Ado in Chron.
anno Dom. 492.

^h Gregor. de Gest.
Franch. lib. 2.
c. 34.

Cum autem cognouisset Gundebaldus assertiones hæreticorum nihil esse, a sancto Auito Episcopo Viennensi, Christum Filium Dei & Spiritum sanctum æqualem Patri confessus, clam vt chrisinaretur, expetijt. Cui ait sacerdos: Si vere credis; quod nos ipse Dominus edocuit, exequere. Ait autem^b: Si quis me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego cum coram Patre meo, qui est in cælis: qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego cum coram Patre meo, qui est in cælis. Sic & ipsos sanctos ac dilectos suos beatos Apostolos cum de futuræ persecutionis tentationibus doceret, inuauit dicens^c: Attendite vobis ab hominibus: tradent enim vos in Concilijs, & in synagogis suis flagellabunt vos, & ante Reges & Præsides stabitis propter me in testimonium illis & Gentibus. Tu vero cum sis Rex, & a nullo apprehendi formides, seditionem pauescis populi, ne Creatorem omnium in publico fatearis. Relinque hanc stultitiam; & quod corde te dicis credere; ore profer in plebe: sic etenim & beatus Apostolus ait^d: Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Sic & Propheta ait^e: Confitebor tibi in Ecclesia magna, in populo graui laudabo te. & iterum^f: Confitebor tibi Domine in populis, psalmum dicam nomini tuo in Gentes. Metuens enim populum, o Rex, ignoras, quia satius est vt populus sequatur fidem tuam, quam tu infirmitati faueas populari? Tu enim es caput populi, non populus caput tuum. Si enim ad bellum proficiscaris, tu præcedis ad cateruas hostium, & illæ quo abieris subsequuntur. Vnde melius est, vt te præcedente, cognoscant veritatem, quam te præeunte, permaneant in errore. Nam Deus non irridetur: nec enim diligit illum, qui propter regnum terrenum, cum non confiteretur in sæculo.

Ista ille oratione confusus, vsque ad exitum vitæ suæ in hac insania perduravit, nec publice æqualitatem Trinitatis voluit confiteri. Verū etsi non valuit S. Auitus ipsum Gundebaldum ab errore liberare, eius tamen filium Sigismundum ad fidem Catholicam conuertit, vt suo loco dicemus. Addit Gregorius, eundem Auitū, ipso regnante Gundebaldo, scripsisse commentarios aduersus Eutylianā hæresim tunc in Oriente inualescentem; relegitq. alia ab eo edita scripta. Quod insuper ad eundem spectat, non est pratermittendum, quod de ipso agens eiusdem Ecclesiæ Episcopus Ado, hæc de eius genere & ipsi coniunctis, dum eius recenset scripta, habet his verbis^g: Auitus quoque Viennensis Episcopus eloquentia & sanctitate præcipuus, & eius frater Apollinaris Valentia Episcopus miraculis insignis, Isicij Senatoris primum viri, postea Viennensis Episcopi, duo lamina, clarissimi filij. eius mater Audentia dicta est, vt de Virginitatis laude ad sororem scribens Auitus ipse testatur. Sed pergit: hic B. Auitus aduersus hæresim Arianam, quæ tunc non solum Africā, sed & Galliam, Italiamq. magna ex parte occupauerat, magno sudore decertauit: quod clarissima eius opera testantur. Scripsit enim dialogum hæresim illā oppugnans fidelissimo & doctissimo immortalisq. ingenio ad Gundebaldum Burgundionum Regem filium Gundouei: item alios libros duos contra Nestorium & Eutychem auctores erroris luculentissimo & castigato satis sermone. Fuerunt & alia illius plura eximia opera in Christi Ecclesia probatissima. quæ recensens Gregorius, ista subdit^h: Scripsit enim homiliarum librum vnum, de Mundi principio, & de diuersis alijs conditionibus libros sex versu compaginos: Epistolarum libros nouem, inter quas supradictæ continentur epistolæ. Sed periere omnes eius epistolæ graui damno memoriæ rerum illorum temporum.

Hoc eodem anno magnus ille monachorum Patriarcha, Occidentalis decus Ecclesiæ Benedictus, Nursinus patria, Romæ litteris dans operam, ab Vrbe recedens profecturus in solitu-

A solitudinem, sublimioris vitæ monasticæ prima iecit feliciter fundamenta: habet hæc de tempore verus historia Cassinensis. At cum de re ipsa liquido constet, de anno tamen diuersæ admodum inter se pugnantis sententiæ reperiuntur: quænam autem ipsarum magis sit veritati consentiens, id nobis est diligentius explorandum, & ab annis vitæ eius & obitus tempore in primis natalis expiscandus est annus. Marianus Scotus complures fuisse tradit, qui sanctum Benedictum annos nonaginta sex vixisse testentur, obiisseq. anno Christi sexcentesimo tertio: eandemq. sententiam secutus est Sigebertus; quam ipsam & verisimilem esse Trithemius dicens, alijs errandi occasio fuit. secundum autem huiusmodi assertionem, ipsum sanctum Benedictum natum esse anno Domini quingentesimo septimo, dicendum esset: quod omnino falsum esse, plurima sunt quæ demonstrent.

Re igitur accuratius peruestigata, longe longius horum sententiam a veritate discrepare, perfacile erit ostendere: Nam in primis, si vera ea sententia esset, dicendum plane opus erit sanctum Benedictum æqualem sancti Gregorij Papæ sub Pontificatu eiusdem ex hac vita migrasse, anno eiusdem Pontificis sedis decimotertio, vno tantum vel paulo amplius ante ipsius Gregorij obitum: quod quidem valde repugnat ijs quæ idem Pontifex in Dialogorum libro secundo de eodem sancto Benedicto conscripsit, dum quibus auctoribus res ab eo gestas didicerit, his verbis, ipsius narrationis exordio tradit^a: Huius ego omnia gesta non didici; sed pauca quæ narro, quatuor discipulis illius referentibus, agnoui, Constantino scilicet reuerentissimo valde viro, qui ei in monasterij regimine successit; Valentiniano quoque, qui annis multis Lateranensi monasterio præfuit; Simplicio, qui congregationem illius post eū tertius rexit; Honorato etiam, qui nunc adhuc cellæ eius, in qua prius conuersatus fuerat, præest.] hæc sanctus Gregorius, satis perspicue docens, post obitum sancti Benedicti quatuor substitutos esse in præfectura monastica successores, cum ipse ea de ipso Sancto scriberet in Dialogis, quos liquet scripsisse anno quarto sui Pontificatus, dum sæpe in illis tradit^b, ante triennium diram illam pestilentiam contigisse, quæ quidem ipsius Pontificatus exordio Urbem vastabat, anno nimirū Domini quingentesimo nonagesimo primo. Si igitur ipse Gregorius anno Christi quingentesimo nonagesimo quarto Dialogorum libros conscripsit, quibus & vitam & obitum eiusdem sancti Benedicti prosecutus est: quomodo dicto anno sexcentesimo tertio eum mortuum esse tradunt? Et quonam pacto potuit Gregorius eius scripsisse obitum, si post annos ferme decem ab ea scriptione ipse sanctus Benedictus dicatur fuisse superstes? Cum igitur quæ scripsit Gregorius de sancto Benedicto, testetur se accepisse ab eius in monastica præfectura successoribus Constantino & alijs eiusdem discipulis in idem munus postea subrogatis; affirmare necesse est ipsum

D longe ante iam fuisse defunctum. Veritati autem magis consentiens ea apparet esse sententia, qua ipse asseritur ex hac vita decessisse anno Domini quingentesimo quadragesimosecundo: quam asserit Leo Ostiensis Episcopus ex Cassinensis cœnobij antiquioribus monumentis; quibus etiam traditur, eundem sanctum Benedictum annos vixisse tantum sexagintaduos: qua ratione æque ponitur ipse natus anno Domini quadringentesimo octogesimo; hocq. anno quo ab Vrbe ponitur recessisse, annum ætatis egisse decimumquartum. Sed falli, mea quidem sententia, puto, qui Benedictum eius ætatis puerum eremum petijisse existimarunt, haud affecuti Gregorij verborum sententiam. Nec sane verisimile est, vt tam teneræ ætatis puer adeo arduum vitæ arripuerit institutum, a quo potius per Romanum prudentem monachum reuocandus fuisset, quam famulatu pollicito impellendus. Hanc quidem sententiam de eius pueritia cum eremum petijt, inde ortam puto, quod S. Gregorius puerum eum appellat. Sed cum talem fuisse studeat demonstrare, qui si voluisset, mundi voluptatibus frui vtique valuisset, sed abstinuisset virtute animi; adolescentulum potius quam puerum eum exhibere videtur.

At reddamus hic verba Gregorij: Fuit (inquit^c) vir vitæ venerabilis, gratia Benedictus & nomine, ab ipso suæ pueritiæ tempore cor gerens senile: Aetatem quippe moribus transiens, nulli voluptati animum dedit; sed dum in hac terra adhuc esset, quo temporali- ter libere vti potuisset, despexit quasi aridum mundum cum flore. Qui liberiori genere in prouincia Nursiæ exortus, Romæ liberalibus litterarum studijs traditus fuerat: sed cum in eis multos ire per abrupta vitiõrum cerneret, eum quem quasi in ingressu mundi posuerat, retraxit pedem; ne, si quid de scientia eius attingeret, ipse quoque in immane præcipitium totus iret. Despectis itaque litterarum studijs, relicta domo rebusq. patris, soli Deo vacare

S. BENEDI-
CTVS ER-
MVMPETIT.

LONGE AN-
TE S. GREGO-
RIVM S. BENE-
DICTVS.

^a Greg. Dialog.
lib. 2. in princip.

^b Gregor. Dialog.
lib. 4. cap. 26.

^c 36.
REDARGVVM-
TVR ERRO-
RES.

ÆTAS S. BE-
NEDICTI.

^c Gregor. Dialog.
lib. 2. in prin.

vacare desiderans, sanctæ conuersationis habitum quæsiuit. Recessit igitur scienter ne-
sciens & sapienter indoctus.] hæc Gregorius. Quem igitur tempore abdicationis sæculi
puerum dixit, adolescentem fuisse verisimile videri potest: nam & dum idem ipse Grego-
rius hominum distinguit ætates, illudq. explicat Iob: Consumere me vis peccatis adole-
scentiæ meæ] non pueritiam, sed adolescentiam esse primam ætatem in virtutum opera-
tione dicit. Sed & scias, esse peculiare eidem sancto Gregorio, vt per puerum intelligat
adolescentem: nam inter alia puerum, immo puerulum eum dicit^a monachum, qui cum
alijs construebat parietem monasterij, super quem paries ipse recidit; quem ex opera
quam præstabat, adolescentem vtique fuisse oportuit: sicut & cum ad Eulogium scribens^b
agit de puero ordinato diacono, quem tamen nullum repulisset ætatis impedimentum,

Nisi magis placet, vt eundem sanctum Benedictum dicamus puerum ab Vrbe recessisse
iam puberem, quem vt adhuc ætate tenerum nutrix (vt ait sanctus Gregorius^c) est con-
secuta, retinuitq. apud se in loco illo qui Eufide^{*} dicitur, aliquandiu ibi commorata: do-
micilium namque illic fixisse nutricem, tota illa de tritico purgando atque capisterio fra-
cto historia docet. Tunc vero demum constat recedendi e loco illo ipsum Benedictum inijsse
consilium, cum vulgato edito a se grandi miraculo, sibi timens, aufugit, iamq. ætate adole-
scens, animo promptus & viribus, perarduum illud vitæ genus sectandum suscepit. Hæc
fatis de his quæ ad tempus spectant: ex quibus quæ in Notis antea dixeramus, corrige.

Quod admiratione dignum est, sane quidem in sancti Benedicti vocatione summa Dei
in consulendo suæ Ecclesiæ innotuit prouidentia. Etenim tempore, quo (vt diximus)
vniuersa Italia, Gallia, Hispania, atque Africa a Gothis & Vuandalis hæreticis Aria-
nis possidebantur, Oriensq. pene totus esset infectus hæresibus: in tam tetra noctis obscu-
ritate, densaq. caligine, eiusmodi claritudo lucis effulsit, qua vniuersus Catholicus or-
bis illustraretur, quantus autem splendor ex viro Dei Benedicto ad Ecclesiam illustrandam
diuinitus emicuerit, inferius suis locis ordine temporis enarrabimus. Sed quibus ista sint
aucta progressibus, breuiter audi.

Egit vir Dei tres annos in specu, tantum conscio sancto Romano, vt sanctus Gregorius
tradit^d: inde vero Dei reuelatione notior factus, & virtute miraculorum redditus vniuer-
sæ regioni illi conspicuus, inuidiæ iaculis ab hominibus appetitus, postquam vires Satanæ
confregisset, victor in omnibus, ad vitæ sanctæ æmulationem suo exemplo quamplurimos
traxit: cum tamquam ex aluuario excrescentia apum examina in alia vasa ipse inferens,
duodecim a se erecta monasteria repleuit: sicq. perseverasse vsque ad annum Domini
quingentesimum vndetrigesimum, atque postea migrasse Cassinum, ex Cassinensi Chroni-
co compertum habetur.

At vero cum innumerorum pene sanctissimorum atque etiam doctissimorum Patrum Pa-
triarcha Benedictus fuerit foecundissimus propagator: perperam mea sententia illi faciunt,
qui ei, quos non genuit, alienos partus supponunt: qui inquam, nimio eius ordinis, sub quo
profitentur, amore, nonnullos fama illustres viros, qui etiam ante sancti Benedicti tem-
pora floruerunt, eiusdem fuisse regulæ professores imprudenter & inconsulte nimis affir-
mant: Etenim non foecundis, sed sterilibus supponi aliena soboles consuevit. præstitit hoc
inter alios Trithemius, auctorq. ceteris posterioribus fuit id ipsum faciendi. Quid, rogo,
cum S. Benedicto S. Cæsarius Arelatensis Episcopus, qui, antequam nasceretur ille, erat
Antistes, vt superius demonstratum est? Quid ad eundem pertinet Faustus Regiensis Epi-
scopus, qui eodem cum S. Cæsario vixit tempore? Quid insuper ad sanctum Benedictum
Eugipius Abbas, qui, antequam ipse sanctus Benedictus sumeret monasticum habitum,
iam sancti Seuerini discipulus & monachus erat, vt ipse de se testatur? Sed quid insuper
Cassiodorum pro animi arbitrio sub eiusdem sancti Benedicti regulis monachum referunt;
cum agens ipse de monachis a se collectis in commentario de Diuinis lectionibus^e, nec
vllam quidem (cum in eo argumento versatur) sancti Benedicti vel regularum ipsius ha-
buerit mentionem? quæ certe ante omnia ipsis suis monachis ob oculos ponendæ erant.
Quid præterea Orientales sub institutis sancti Basilij militantes monachi ad sanctum Bene-
dictum pertinent, vt Anastasius Perfa, idemq. martyr illustris? Quid etiam sanctus Ioannes
Damascenus, & alij plures?

Dolui, fateor, considerans veritatis candorem non illustrari, sed obscurari ab his, qui
nullum habentes delectum, quoscumque repererunt doctrina vel sanctitate claros vitæ
monasticæ alumnos, eosdem sub sancti Benedicti regula constituunt professores; cum ta-
men

^a Greg. Dialog.
lib. 2. c. 11.

^b Greg. lib. 11.
epist. 28. Rom.
edit.

^c Greg. Dialog.
lib. 2. c. 1.

* Eufide
BENEDICTVS
PVER AB VR-
BE RECESSIT
ET ADOLE-
SCENS SOLI-
TVDINEM PE-
TIT.

^d Greg. Dialog.
lib. 2. c. 1. 2. 3.
& seq.

QVI FALSO
DICTI PRO-
FESSORES
S. BENEDI-
CTI.

^e Cassiodor. Di-
uinit. c. 29. 32.

Amem iam ante tempora sancti Benedicti constat etiam in omnibus Occidentalis Ecclesiæ
prouincijs viguisse diuersa genera monachorum; vt quæ sæpe superius dicta sunt, certissi-
mam fidem faciunt. non est nostrum modo de singulis agere; quos prudentissimus indaga-
tor, adhibita temporis ratione, alterius potius instituti quam S. Benedicti monachos fuisse
cognosceret: cum tamen illud gloriose prædicare liceat, coalescente nobili planta, maiori-
bus incrementis in dies magis magisq. dilatatum esse eundem ordinem monachorum
S. Benedicti, progressuq. temporis complures alios extitisse in Occidente monachorum
ordines sub eiusdem Sancti regulis militantes.

Hoc eodem anno, qui quadragesimusquartus^a numeratur a tempore Imperij Marciani,
contigit Britannæ Ecclesiam ab hostibus insulæ inuasoribus liberari, qui Badonicum mon-
tem obsidentes dire ab incolis trucidati sunt. Fuit annus iste Gildæ Sapientis (vt ipse testa-
tur) natalis: quo tempore florens ille extitit Britannicæ Ecclesiæ status, vt qui pressi præteri-
tis malis superfuerunt sacerdotes, pie sancteq. Christianam religionem excoluerint; qui
autem his postea successerunt, torpescerent otio, emarcescentesq. putredine vitiorum Ec-
clesiam illam adeo foedauere, vt maximi fuerint paucis bonis qui remanserant causa lu-
ctus. Sed Gildam istæc lamentantem audiamus^b:

Ex eo tempore nunc ciues, nunc hostes vincebant: vt in ista gente experiretur Dominus
solito more præsentem Israellem, vtrum diligeret eum, an non, vsque ad annum obsidionis
Badonici montis, nouissimæq. ferme de fusciferis non minimæ stragis: qui & meæ natiui-
tatis annus est. Sed ne nunc quidem vt antea ciuitates patriæ inhabitabantur, sed deser-
tæ dirutæq. hæcenus squalent, cessantibus licet externis bellis, sed non ciuilibus. Hæsit
etenim desperati insulæ excidij, insperatiq. mentio auxilij memoriæ eorum, qui vtriusque
Cmiraculi testes extitere: & ob hoc Reges, publici, priuatiq. sacerdotes, Ecclesiastici suum
quique ordinem seruarunt. At illis decedentibus, cum successit ætas tempestatis illius nescia,
& præsentis tantum seruitutis non expers, ita cuncta veritatis ac iustitiæ moderamina con-
cussa & subuersa sunt, vt earum non dicam vestigium, sed ne monumentum quidem in su-
pradictis propemodum ordinibus appareat, exceptis paucis & valde paucis, qui ob amif-
sionem tantæ multitudinis, quæ quotidie prona ruit ad tartara, tam breuis numeri habentur,
vt eos quodammodo venerabilis mater Ecclesia in sinu suo recumbentes non videat,
quos solos veros filios habet, &c.]

Quinam autem prauis moribus omne hominum genus ibi corruperint, ipse exacte recen-
set atque deplorat, nempe polluta sacra altaria nece regionum puerorum, dimissas legiti-
mas vxores, & scorta subintroducenda, incestuosas præterea & sacrilegas nuptias, cum co-
gnatas & eas quæ Deo vouerant castitatem sibi impie matrimonio coniungerent: apostata-
siasq. eorum qui vouerant monachatum. Sed hæc quidem, quos refert, Principes perpe-
trabant: In quas vero vitiorum voragines & peccatorum profunda ordinis Ecclesiastici
viri demersi fuerint, idem ipse distincto volumine luget atque redarguit, cuius hoc est
exordium: Britannia habet sacerdotes, sed nonnullos insipientes; quamplurimos mini-
stros, sed multos impudentes; clericos, sed quosdam raptos, subdolos; pastores (vt di-
cunt) sed occisioni animarum lupos paratos, &c.] Tu ipse, si cupis, ea consulas, quæ
veluti celte exculpta habes, vnde cognoscas ob collapsam in ea insula in viris Ecclesiasti-
cis canonicam viuendi formam meruisse illam habitatoribus reddi vacuum, atque alie-
nigenis dari gentibus incolendam, quæ vberem redderent tempore opportuno prouen-
tum. quando autem id acciderit, suo tempore dicturi sumus: iam vero ad sequentis anni
E res gestas oratio transferatur.

Sequitur ordine temporis annus Domini quadringentesimus nonagesimusquintus, Cō-
sulatu Viatoris notatus in Fastis apud Cassiodorum & Marcellinum, addunt alij colle-
gam Aemilianum: cuius exordio rursum fuit Gelasio Papæ aduersus Orientales schisma-
ticos laborandū. Qui enim communionem defuncti fouebat Acacij Euphemius Constan-
tinopolitanus Episcopus, causam iniquam & impiam falsis prætextibus ornans, Orientales
Episcopos sedi Apostolicæ communicantes, ab eius coniunctione diuellere conatus est.

Hæc

^a Bedæ de Gestis
Anglor. lib. 1. c. 15.
& 16. in fine
BRITANNI
VICTIS HO-
STIBVS RE-
SPIRANT.

^b Gilda de ex-
cid. Britan.

BRITANNI-
CÆ ECCLE-
SIÆ STA-
TVS VARIVS.

BRITANNI
PESVNDATI
OB MALE CVL-
TAM RELI-
GIONEM.

EUPHEMIVS
QVI MOLIA-
TVR.

Hæc cum Gelasio innotuissent, ipsis Kalendis Februarij prolixam valde atque disertam epistolam dedit ad Dardaniæ Episcopos, cuius est exordium: Valde mirati sumus, quod dilectio vestra quasi nouam & difficilem quæstionem, & adhuc tamquam inauditum quippiam nosse desiderat. Alias enim superius litteras miserat, quibus cunctas quæ ab Euphemio afferebantur pro retinendo Acacij nomine rationes, veris certisq. confutauerat argumentis. est de illis mentio habita in dato ad Faustum Commonitorio. Porro ex his postremo scriptis ad Dardanos litteris, ex Vaticana bibliotheca & codice veterrimo monasterij sancti Petri in Auellana in Umbria in integrum (vt licuit) restitutis & editis, ista deprompsisse fat est, quæ de Apostolicæ sedis auctoritate narrat his verbis:

Galasii epist. II. tom. I. epist. de-cret. GELASIVS QUID AD DARDANOS.

Non reticemus autem, quod cuncta per mundum nouit Ecclesia: quoniam quorumlibet sententijs ligata, sedes beati Petri Apostoli ius habet resoluendi; vtpote quod de omni Ecclesia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerint, ab illa autem nemo sit appellare permissus. Quapropter cum satis constet, Acacium nullum habuisse pontificium, sententia sedis Apostolicæ damnatum, sine vlla eius notione soluendi: dicant certe, qua Synodo hoc ille præsumpsit (*Euphemius scilicet*) quod nec sic quidem absque Apostolica sede fas haberet efficere? Cuius sedis Episcopus? cuius metropolitanæ ciuitatis Antistes? nonne parociæ Heraclienfis Ecclesiæ? nempe Constantinopolitanæ sub metropoli Heraclienfis Ecclesiæ constitutæ: quibus plane indicat Gelasius, omnia concessa Constantinopolitanæ Ecclesiæ priuilegia absque consensione Apostolicæ sedis esse irrita. Post ista vero suggerit:

Sed nec præterimus, quod Apostolica sedes frequenter (vt dictum est) more maiorum, etiam sine vlla Synodo præcedente, & absoluendi quos Synodus inique damnauerat, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit, habuerit facultatem. Sanctæ memoriæ quippe Athanasium Synodus Orientalis addixerat; quem tamen exceptum sedes Apostolica, quia damnationi Græcorum non consensit, absoluit. Sanctæ memoriæ nihilominus Ioannem Constantinopolitanum Synodus etiam Catholicorum Præfulum certe damnauerat: quem simili modo sedes Apostolica etiam sola, quia non consensit, absoluit. Itemq. sanctæ memoriæ Flavianum Pontificum congregatione damnatum, pari tenore, quoniam sola sedes Apostolica non consensit, absoluit; potiusq. qui illic receptus fuerat, Dioscorum secundæ sedis Præfulum sua auctoritate damnauit, & impiam Synodum non consentiendo submouit; ac pro veritate, vt Synodus Chalcedonenfis fieret, sola decreuit, in qua Pontificibus innumeris qui Latrocinio corruerant Ephesino veniam poscentibus sola concessit, & in sua perfidia permanentes nihilominus sua auctoritate prostrauit: quam congregatio, quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est secuta. Quoniam sicut id quod prima sedes non probauerat, constare non potuit; sic quod illa censuit iudicandum, Ecclesia tota suscepit, &c.] hæc atque alia Gelasius, illa adducens exempla, quæ non in angulis facta essent, sed in summis causis, toto Orbi perspicuis, omniumq. sententia comprobatis.

NON INDIGET SYNO DALI CONVENTU VT IV DICET SEDES APOSTOLIC.

IN HATIS ET ADIUVATI SVB EJAM ILLI BELLI MEMO

NON PRO RATIONE DIGNI TATIS SAE CVLARIS SE DIVM PRÆ ROGATIVA.

Post nonnulla vero idem Gelasius Papa ridet illud omnino ab Euphemio stulte admodum inculcatum, dum ratione regiæ dignitatis prærogatiuas sedium expenderet, atque sibi primatum supra Orientales Ecclesias vendicaret, quod regia vrbis Constantinopolis esset. In quæ ipse: Risimus autem (inquit) quod prærogatiuam volunt Acacio comparari, quia Episcopus fuerit regiæ ciuitatis. Numquid apud Rauennam, apud Mediolanum, Sirmium, apud Treuiros, multis temporibus non constitit Imperator? Numquidnam harum vrbium sacerdotes vltra mensuram sibi met antiquitus deputatam quippiam suis dogmatibus vsurparunt? &c.] hæc tamen Gelasius in dicta epistola ad Dardanos, ex qua etiam nonnulla sunt a nobis suis locis pro ratione temporis superius recitata. Porro hanc ipsam epistolam non ipsis tantum Dardaniæ Episcopis voluit esse communem, sed vulgari in Orientales Ecclesias, notamq. reddi omnibus Orthodoxis, necnon schismaticis & hæreticis. nam hæc habet in fine: Recte autem faciet vestra dilectio, vt ista quæ scribimus, pariter Catholicis & contraria sapientibus innotescant; quo & sanis necessaria firmitas, & male sanis competens medicina præbeatur. Dat. Kal. Februarij, Viatore V. C. Consule.]

At cum ne sic quidem istis ipsis Gelasius quicquam profecerit, Deus per hæreticum Principem voluit Euphemium schismaticum Episcopum sede deiici, atque abscindi qui scindebat Ecclesiam: quomodo autem id se habuerit, paulo post dicturi sumus. prosequamur

A sequamur interea eiusdem Gelasij Papæ anni huius res gestas. Qui igitur hoc anno mense Februarij (vt vidimus) dictam epistolam ad Orientales scripsit, idem mense Martij habuit Romæ Synodum, cui interfuerunt Episcopi quinquagintaquinque, præsentem simul clero Romano. Extant Acta ipsa ex bibliotheca Vaticana deprompta, sed mendosa nonnihil, quæ & sine careant. Sed accidit opportune, Dei prouidentia, quæ rebus nostris inuigilat, vt dum ea vtrumque se habet deprauata ac decurtata hic edere pararemus, vir doctissimus Fronto Ducaus Societatis IESV professor sponte, meq. nihil penitus cogitante, miserit eadem ex codice Virdunensi descripta, integra ipsa quidem; quæ etsi (vt in omnibus antiquis scriptis ferme accidit) aliquibus essent corrosa mendis, collatione tamen facta cum ijs quæ Romæ habentur cusa, parum abest quin in pristinum candorem recipias restituta; quæ sic se habent:

CONCILIUM ROMANVM IN ABSOLVTIONE MISENI.

Extant tom. I. epist. Rom. Pont. in Gelas.

ACTA ROMANI CONCILII

B Residente in Synodo venerabili Papa Gelasio vna cum Bonifacio, &c.] & inferius: Gelasius Episcopus Ecclesiæ Catholicæ vrbis Romæ dixit: Meminit dilectio vestra superiore Conuentu oblatum nobis a Miseno libellum in conspectu vestro fuisse recitatum: hunc eundem, si placet dilectioni vestræ, denuo recensendum, vt Acta nostra contineant. Et quia aliud se quoque petitorium præ manibus habere profiteretur, quid etiam in hoc contineatur, possimus agnoscere. Et adiecit: Miseni libellus denuo recitetur. Anastasius diaconus recitauit: Datum a famulo vestro Miseno die octauo Iduum Martiarum, Viatore V. C. Consule. Quantum ad meæ pertinet infelicitatis abruptum, errori meo qualibet ratione contracto definitio non esse parcendum: quoniam hoc ipso pœna carere non debeo, quod merui ad causam pœnalem, quæcumque foret, perduci.

C Quantum vero pertinet ad remediale subsidium, duo sunt quæ me ad hoc suppliciter implorandum venire constringunt: ne vel ego desperatione magis perpetuis cruciatibus sim dignus addici Iudæ præuaricatoris exemplo: & quia tanta est ineffabilis illa clementia, quæ Apostolica potestate vniuersum facinus possit absoluere. Hanc igitur solam in meo negotio, Papa venerabilis, vocem miserandus effundo: Parce prostrato, porrige manum iacenti. Nullis ignorantia excusationibus nitor, nullas decipulas circumventionis obtendo; nec in quemquam calamitatis meæ studeo transferre discrimen: quia alios incusare non debeo, qui poscam clementer absolui: quia licet mihi pro mea defensione nihil afferam, non ambigam tamen hæc omnia tuo iudicio esse tractanda. Tantum quæso, vt superno numini obsequentes, quod pronunciat per Prophetam: Nolo mortem morientis, donec reuertatur & viuat: vos potius cuncta quæ in persona mea gesta sunt, benigna consideratione librantes, viaticum seni ægritudine & continua maceratione consumpro, ne sine Ecclesiastica communionem rapiar, non negetis, ex alterius casu experimentum meæ formidinis intuentes: qui auxilium, etiam vobis conferre volentibus, non potuit indipisci. Et me per imperitiam hac clade potius implicatum hoc ipso dignanter ostendite, quod ad receptionis Ecclesiasticæ superstes gratiam valui peruenire.

* respicit

b Ezech. 33.

* deliberantes

Quo lecto, Gelasius Episcopus dixit: Petitorium Gesta retinebunt. Et adiecit: Ipse nunc Misenus adueniat; & petitorium quod obtulit, ipso præsentem, recitetur. Cumq. ingressus fuisset Misenus, prostratus in terram aliud petitorium obtulit, & rogauit vt susciperetur. Cumq. susceptum fuisset, Gelasius Episcopus dixit: Vtraque petitoria quæ obtulit, ipso quoque præsentem, legantur. Iterum Anastasius diaconus recitauit: Datum a famulo vestro Miseno, octauo Id. Mar. Fla. Viatore V. C. Cons.

E Quantum ad meæ pertinet infelicitatis abruptum, errori meo qualibet ratione contracto definitio non esse parcendum: quoniam hoc ipso pœna carere non debeo, quoniam merui ad pœnalem causam quacumque sorte perduci. Quantum vero respicit ad remediale subsidium, duo sunt quæ me ad hoc suppliciter implorandum venire constringunt: ne vel ego desperatione magis perpetuis cruciatibus sim dignus addici Iudæ præuaricatoris exemplo; & cetera quæ superius continentur. Item aliud petitorium recitat: Datum a famulo vestro Miseno sub die tertio Id. Mar. Fla. Viatore V. C. Cons.

* obrutum

* quarto

Oblato primitus petitorio meo nihil aliud suppliciter exoravi, quam vt misericordiam mihi sedis Apostolicæ non in perpetuum negaretur: cuius mihi spem quoniam pro immensa Dei pietate, qua regitur, relucere iam sentio, magis magisq. conscientiam meam contagijs perfidorum, quæ infeliciter potius, quam studio, circumuentus incideram, liberam purgatamq. esse pronuncians, toto corde atque ore protestor sub diuinæ contemplationis intuitu, me omnes quidem hæreses & quicquid inimicum est Catholicæ & Apostolicæ fidei, commu-

communioneq. sinceræ, prona mente refutare; tum præcipue Eutyrianam hæresim cum suo scilicet auctore Eutyche & eius sectatore Dioscuro, vel successoribus eius atque communicatoribus Timotheo Aeluro, Petro Alexandrino, Acacio Constantinopolitano, Petro Antiocheno, cunctisq. eorum complicibus & communicatoribus respuere, damnare, & anathematizare perpetuo; omnesq. istos & huiusmodi horribiliter execrari; nec unquam me cum talibus ullum quolibet modo profiteor habiturum esse consortium, sed ab his omnibus futurum prorsus alienum. Quorum prauitatem licet nunquam voluntate receperim; tamen quia me calamitatis impulsu minus cautus videor incidisse, sub conspectu Dei & beati Petri Apostoli eiusq. Vicarij, ac totius Ecclesiæ, mea (sicut dixi) professione*, voceq. condemno, detestor, exhorreo, in sola me fide communioneq. Catholica & Apostolica semper duraturum esse confirmans. Cui petitioni meæ manu mea subscripsi die tertio Id. Martiarum, Viatore V.C. Conf. Hæc vestræ beatitudini in Conuentu venerandorum* credidi meis manibus offerenda. & alia manu. Ego Misenus huic petitioni meæ & a me oblata subscripsi, die & Consule superscripto.

Gelasius Episcopus dixit: Quæ lecta sunt, transcribantur. Et adiecit: Quid videtur fraternitati vestræ statuendum, vestri quoque consilij participatione desideramus agnoscere. Leuauerunt se omnes Episcopi & presbyteri, rogantes & dicentes: Exaudi Christe: Gelasio vita: dictum vicies. Quod vobis Deus dedit in potestate, præstate: dictum duodecies. Hoc fac, quod facit dominus Petrus: dictum decies. Ut indulgeas, rogamus: dictum nouies. Cum denuo sedissent, Gelasius Episcopus dixit: Sedes Apostolica quidem, quæ Christo Domino delegante, totius Ecclesiæ retinet principatum, pro dispensatione curaq. generali, quam vel pro fide Catholica, vel pro paternis canonibus regulisq. maiorum necessaria semper circumspectione dependet, Misenum atque Vitalem, quos contra Eutyrianæ pestilentia sectatores, vel contra eos qui talium se communionem polluerant, suæ potestatis legatione suffultos ad Orientem dudum sub sanctæ memoriæ decessore meo Præsule destinarat, quod Apostolica præcepta declinantes quolibet modo in eorum, aduersum quos missi fuerant, consortia recidissent, Gestis Synodalibus rerum discussione patefacta, communionem pariter & honore merito iureq. summouit.

Quibus tamen misericordiæ locum memor supernæ pietatis pro suo moderamine reseruauit: & dum conditionem posuit ultionis, spem noluit propitiationis abscindi: sicq. suam sententiam temperauit, ut istorum veniam cum illorum mallet salute prouenire, quorum fuerant participatione decepti: ac potius præberent eis, quos suo firmauerant in prauitate consensu, & salubrem correctionis metum, & emendationis imitandæ consortium. Denique sic ipsa animaduersionis verba librata sunt, ut se illi & cum istis perculos aduerterent, & ex eorum conditione non diffident posse saluari. In quo utique & his non est in totum via præclusa remeandi; & illis, si mallet, per istos est oblata correctio, studiumq. portatum, quo possint meliore conatu præteritos compensare prolapsus: si fauorem, quem præuaricatoribus facili voluntate detulerunt, in reformationem Catholicorum potius conuerterent sacerdotum.

Dictum est enim, tamdiu istos fore suspensos, donec auctore Deo, & adnifu Catholicorum Principum, vel populi Christiani, Alexandrina Catholicum sacerdotem recepisset Ecclesia. Gratulandum scilicet crederetur, nullo modo Græcos non posse renuere quod viderent ab Apostolica sede fuisse damnatum: facileq. eos posse de istorum supplicio commoueri, ut nossent quid vitarent, & quid consequenter ambirent, ac velle putarent respiscendo magis sentire cum rectis, quam iugiter errare cum perfidis. Expectatumq. diu est, ut his rationibus incitati contagia nefanda deponerent, vna cum Apostolica sede consentiendo, sicut de eorum speratū fuerat voluntate; nitentesq. Catholicis sacerdotibus reuocandi studium potius commodarent: quo ipsi ad Orthodoxam recurrerent unitatem; & istis, qui illorum participes erroris extiterant, ministrarent præstituta receptionis effectum; Nec qua fieri potuit occasione cessatum est, quo competenter admoniti & sufficienter instructi, pariter pericula vitanda cognoscerent, ac patere sibi ianuam, si sinceris mentibus hanc petiissent, Apostolicæ communionis aduerterent.

Sed quia eo peruentum est, ut hortamentis quoque medicinalibus, dū etiam quæ referrent contraria non haberent, differrent tamē hætenus adhibere consensum; illorū quidem difficultatibus paternum quemdā debemus pij doloris affectum, deprecantes omnipotentiam Dei nostri, quæ sola quamuis deuias in veritatis viam potest conuertere voluntates, vt eis-

vt eisdem suæ propitiationis operatione mirabili spiritum respicientiæ & efficaciam correctionis dignanter infundat. Quæ donec (sicut de eius virtute confidimus) diuina placatione proueniant, hunc interim qui supplicat desiderabiliter expectentē nullatenus perire patiamur: ut cuius non sunt Orientales deiectione perterriti, ne in errore persisterent, saltem curatione prouocentur, ut redeant ad salutem; præcipue cum dispositionis sedis Apostolicæ clementiam tenor comitetur ipse dictorum, neque prolata sibi repugnare constitutio iudicetur. Definitum quippe est (vt superius iam prædictum est) eos de quibus agimus eatenus debere suspendi, donec auctore Deo, & præfatis adnitentibus, Alexandrina Catholicum receperit Ecclesia sacerdotem: non abrupte & sine exceptione propositum est, sed ea ratione depromptum est, qua non sine illis adnitentibus, siue non adnitentibus, indifferenter videretur infixæ sententia: ideoq. sub quo tenore librata conditio est, eodem non existente, necessitatem suæ professionis absoluit. Quod enim cum adnifu prædictorum pronunciatum est esse faciendum, hoc eodem non succedente non fieri posse, manifestum est. Sed cum eorum etiam faciendum memoratur adnifu, satis euidenter ostensum est quod sine hoc non posset impleri. Licet ergo illi, quorum deesse probatur adnifu, de sua sint obstinatione miserandi: tamen quia deest, sicut sine eo effici non potest quod cum eodem effici posse præsumptum est; ita desistentibus causis, per quas hic articulus veniret ad terminum, insolubiliter non retinet obligatum.

Quapropter lata sententia non existentibus per quæ possit vsque ad sui exitum deputatam tenere mensuram, his consulendi, & his qui arctari tenebantur, tribuet libertatem. Et Apostolica quidem sedes (vt sæpe repetendū est) æstimans Orientales nullo modo non posse respuere quod sedes Apostolica refutasset, eosq. saluti propriæ & Apostolicæ cōmunioni nullius præferre posse personā, hæc de eorum mentibus melius æstimarat. Sed quod iterum non tacendum est, dolenda perniciēs non velut improvidam bene de Orientalibus sententem potest opinionem magis Apostolicæ sedis arguere, quam suæ peruicaciæ potius deputare, quod oblatum sibi tramitem propriæ redintegrationis secuta non fuerit: nec ideo tamen alijs debet medicinalem desiderantibus impedire per suam peruicaciam facultatem. Tunc enim dicta sunt de Græcorū consensione fidenter, quia & simul beati Petri societatem quibuslibet videbantur præponere posse personis; & qui extiterunt ante Catholici æstimabantur consensuri facile veritati, atque ideo cuiuslibet hominis affectum in desiderijs Apostolicæ communionis non posse præponere: quæ cum nondum susceperint per quas hic ordo decurreret voluntates; id quod per eas fieri posse præsumptum est, cernitur absolutum: quoniam* cum desunt qui perficiant, nullus prouenire possit effectus; immo cum eisdem ipsi, per quos iudicabatur esse faciendum, ne efficiatur obsistant: qui si in hac sunt (quod absit) obstinatione mansuri, resoluta conditio est illius rei, quæ eorum studijs fiducialiter censebatur impleri.

Sin vero (sicut potius optamus) fuerint ad meliora conuersi, ne inter hæc interim qui misericordiam postulat, vel ætate, vel morbo, quo frequenter impeditur, possit intercipi, dum super istis est consulendum, ne defuncto iam nullum possit remedium subrogari; quippe cum dictum sit, siue illis adnitentibus, siue etiam fortassis inuitis, sed cum eorum magis adnifu quod promulgatum fuerat posse constare: sicut igitur cum illis adnitentibus nullatenus pace fixa* perdurant: hoc etiam tenore beatus Paulus Apostolus non ideo (quod absit) sefellisse credendus est, aut sibi extitisse contrarius; quoniam cum se ad Hispanias promississet^a iturum, dispositione diuina maioribus occupatus ex causis, implere non potuit quod promissit. Quantum enim ipsius voluntatis interfuit, hoc pronunciauit, quod reuera voluisset efficere: quantum ad diuina secreta consilij, quæ vt homo omnia non potuit licet Spiritu plenus agnoscere, superna prætermisit dispositione præuentus. Nec quia beatus Petrus Apostolus pro affectu diuinæ reuerentiæ ipsi Domino respondit^b: Non lauis mihi pedes in æternū; sefellisse (quod absit) aut in sua putabitur minime constituisse sententia, quod mox eidem diuinæ cesserit voluntati: & quod se dixerit non esse facturum, causis adstrictus humanæ salutis expeteret prona voluntate faciendum.

Idcirco illa non accedente via, qua eorum fuerat reconciliatio constituta, alteram licet adoriri, qua subueniatur, quibus subueniendum esse decretum est: maxime cum Miseno ex quolibet excessu vel qualibet præuaricationis poena sufficiat, quæ vsque eo tractata est, ut sola considerationis humanæ suprema consideratione laxetur, remittendaq. punitio sit, quæ non habet ultra quo crescat: Quia cum nulli animæ Deus omnipotens & misericors

* confessione

* Episcoporum

* si desint per
quos id efficiant

* præfixa

^a Rom. 15.^b Ioan. 13.

misericos per Ecclesiasticam pietatem quærenti noluerit remedium denegari; non dubium est, hoc ipso auctore Deo, & diuina compunctione prodire, vt tunc de eius re-
 * *Matth. 16.* patione tractetur, quando ea non protelanda quoque necessitas compellat impendi: nostro præterea Salvatore beato Petro Apostolo præ ceteris delegante^a: Quæcumque ligaueris super terram, ligata erunt & in cælis; & quæcumque solueris super terram, erunt soluta & in cælis: sicut & his verbis nihil constat exceptum, sic per Apostolicæ dispensationis officium & totum possit generaliter alligari, & totum consequenter absolui. Præcipue cum ex hoc magis præberi cunctis oporteat Apostolicæ miserationis exemplum, vt absolutio-
 * *puritatem* ne damni, si resipiscant vniuersi, & ab errore se retrahant, atque ad Apostolicæ communio-
 * *petenti* nis sinceram redeant vnitatem*, vinculis se damnationis illius, quam vniuersaliter merito præuaricatores exceperant, non ambigant exuendos.

Neque enim qui longe positos ad integram fidem curare nitimur, reuertentes in præ-
 * *Matth. 16.* senti supplices refutare debemus: vbi sollicitè præcauendum est, ne conscientia detrimentum negantes, vsque ad extremum peccati* materiam (quod absit) nullatenus incidamus: censuræq. veritas etiam circa supplices sine fine persistens transeat in reatum. Proinde quantum, præmonente Domino, possibilitatis humanæ desideranti remedia præbeamus, totum quod supra nostræ facultatis est modulum diuino iudicio relinquentes, non autem nobis poterunt imputare, cur præuaricationis offensam viuentibus remittamus; quod Ecclesiæ, Deo largiente, possibile est: qui nos etiam mortuis veniam præstare de-
 * *Luc. 17.* poscunt: quod nobis possibile non esse, manifestum est. quia cum dictum sit^b: Quæ ligaueritis super terram: quos ergo non esse iam constat super terram, non humano, sed suo iudicio reseruauit. nec audet Ecclesia sibimet vindicare, quod ipsis beatis Apostolis conspiciat non fuisse concessum. quia alia sit causa superstitum, alia defunctorum.

Tulerit Vitalis sortem diuini iudicij, cui etiam cum magnopere vellemus, non potuit subueniri: huic saltem profint, dum copia viuentis admittat, in remedijs assequendis alterius experimenta repente subtracti. Cumq. scriptum nouerimus^c: Vnus adsumetur, & vnus relinquetur: hortatur nos intercepti periculum in superstite subsidia non differenda sanandi, qui hoc ipso recipiendus diuinitus indicatur, cum illi superuivuit, qui ad hæc non meruit peruenire: & quoddam de vtroque cælestis iudicij refulget examen; ostenditurq. nobis euidentius in duobus, in quo fuerit causa sine venia, & in quo sit quæ indulgentia carere non debeat. atque ideo quam ipse quoque si superstes competenter Acacius expectisset, potuerat obtinere (quippe de quo sic positum est, insolubilem fore, vt non diceretur, Etiam si forte corrigeret) multo magis huic qui communionem eius infectus est, imploranti siebiliter, pietatis est Apostolicæ non negare.

Professus ergo Misenus regulariter, se omnes hærefes, Eutychnianam præcipue cum Euty-
 * *MISENVS A B SOLVTVS.* chete, Dioscoro, Timotheo Aeluro, Petro Alexandrino, Acacio Constantinopolitano, Petroq. Antiocheno, vel cunctis eorum successoribus, sectatoribus & communicatoribus detestari, eosq. anathemate ferire perpetuo; communionem Apostolicæ, & sacerdotalis gratiam, quam Catholica traditione percepit, recipiet dignitatis. Omnes Episcopi & presbyteri surgentes in Synodo adclamauerunt: Exaudi Christe: Gelasio vita: dictum quindecies. Domne Petre, tu illum serua: dictum duodecies. Cuius sedem & annos: dictum septies. Vicarium Christi te videmus: dictum sexies. Cuius sedem & annos: dictum septies trigiesies.

Sixtus Notarius sanctæ Romanæ Ecclesiæ iussu domini mei beatissimi Papæ Gelasij ex
 * *Luc. 17.* scrinio edidi die tertio Id. Maij, Flauio Viatore V. C. Conf.]

Sic igitur apparuit diuina vindicta in Vitalem Episcopum irrogata, cum antequam
 * *Luc. 17.* Catholicæ communioni restitueretur, ex hac vita subductus est. Sed & in Acacij fauorem Euphemium Constantinopolitanum Antistitem Deus pariter vltus est, cum eum (vt diximus) per Anastasium Imperatorem in exilium duci voluit. Frequens est enim, vt qui monita patris non audit, tyrannum interdum experiri cogatur; & Deum vltorem sentiant, qui præpositos ab ipso negligunt monitores. Sed de Euphemij exilio historiam recitemus.

Hoc namque anno sub iisdem Consulibus rei summam Marcellinus perstringens, hæc
 * *Theodor. Lect. hb. 2. Collect.* habet in Chronico: Euphemius Episcopus Constantinopolitanus falso ab Anastasio Principe accusatus atque damnatus, in exilium ductus est. hæc ipse. Quænam vero in illum accusaciones obiectæ fuerint, audiamus: quas quidem Theodorus Lector sic narrat^d: Anastasius

Anastasio infidias Isaurorum Euphemio acceptas retulit] re vera autem, quod (vt Suidas ait) comminatus Euphemius illi fuisset, se illum in ordinem redacturum, si perseveraret hæreticus. Sed pergit Theodorus: Et cum Præfectis scripsisset, Episcopos domi præsentem congregauit. Hi vt Imperatori gratificarentur, Euphemium excommunicant ac deponunt. Elegit autem Imperator Episcopum Macedonium quemdam presbyterum ecclesiæ & custodem. Populus vero seditionem mouet propter Euphemium, & ad Hippodromum supplicandi gratia currunt: at nihil efficiunt: peruicit enim Imperatoris resistentia. Macedonius Imperatori moré gerens, Concordiæ Zenonis subscripsit, *Enotico scilicet*. Hic Macedonius vir erat religiosus & facer, vtpote a Gennadio educatus, cuius etiam (vt fama habet) nepos erat ex forore. Euphemium Imperator in exilium duci præcepit: Ille vero per Macedonium cautionem petijt, vt sine insidijs inde abduceretur. Macedonius vero aliquid laude dignum cogitans, vt cautio illi & ratio redderetur consensit: & cū Euphemius in baptisterio esset, Episcopalia insignia a diacono sibi ipsi auferri præcepit, atque ita ad Euphemium accessit: factaq. mutatione, pecunias illi ad sustentandos eos qui cū illo erant, dedit.] hucusque Theodorus.

Passus hæc quidem est Euphemius, licet iniuste, & a perfido Imperatore Catholicæ fidei aduersario: quod tamen contempsisset parere Romanis Põrificibus in abdicatione Acacij nominis, meruit ipse iusto Dei iudicio abdicari. sic plane qui gloriosum fuisset confessionis ob hæc quæ passus est titulū consecutus; quod ab ipsa Romana Ecclesia minime meruit ad communionem admitti (extra quam nulla potest esse, ex sententia Patrū, vera confessio, neque martyriū) infelix decessit inglorius, & postea (vt dicemus) nomē eius e Diptychis est sublatū.

Quod vero eius successori Macedonio Theodorus inurit notam subscriptionis Zenonis Enotici: longe aliter rem se habuisse, quæ horum temporum scriptor Cyrillus^a narrat
 * *Cyrill. in Vita S. Sabæ c. 69. apud Sur. tom. 6.* cedocent; nam ait: Euphemius quidem propter rectam de fide sententiam ab Imperatore (o iustitia!) impie depellitur a sedis rectione, & in eius locum euehitur Macedonius. Cum in his autem esset Ecclesia; ijs quidem qui Euphemium sede expulerant assentiri non sustinuit Elias Episcopus Hierosolymitanus, vt qui eum expulissent præter regulam; Macedonio vero non dubitauit communicare, & cum eo conuenire, vt qui ipse quoque rectam fidem amplecteretur: quod quidem non parum ab initio turbauit Imperatorem.] hæc de Macedonio Cyrillus: reliqua vero suis locis dicenda.

Moritur hoc eodem anno Gundabundus Vuandalorum Rex in Africa, regni sui anno duodecimo inchoato. Abripuit Deus e vita hominem, cum intermissam aliquandiu persecutionem instaurat: hoc namque tempore rursus sanctissimum virum Eugenium Episcopum Carthaginensem exagitat, non ferens tantum virum in locis quibuslibet Vuandalicæ ditionis licet exulem degere. Quod enim sciret ipsum restituere lapsos ad pœnitentiam, & stantes ad martyrium roborare, scribereq. frequentes (vt dictum est ex Gennadio) litteras pastorales: consilium illud iniijt, vt trans mare eum in Gallias amandaret: qui illuc delatus, Albigensem incoluit ciuitatē. Hæc quidem ex Gregorio Turonensi^b. Sed dū sub persecutione ab Hunerico facta ipsum in Gallias missum dicit, plane fallitur: peruenisse eum namque ad Anastasij Imperatoris tempora, quæ de ipso narrat Gelasius Papa^c ad Episcopos Dardaniæ manifestant. Sed & cū Gennadius^d, dum de eodem agit scribens librum illum sub Anastasio Imperatore, adhuc vita esse superstitem tradat; nullum videri possit reliquum esse dubium ad hæc tempora deuenisse, atque ex Africa in Gallias transmissum esse. Immo & cum idem Gennadius nequicquam de eius in Gallias relegatione ipse Gallus dicat, plane accidisse videri potest eundem S. Eugenium fuisse relegatum in Gallias post scriptum ab eo libellum illum de Scriptoribus Ecclesiasticis: adeo vt ad hoc tempus, ante tamen obitum Gundabundi, eius in Gallijs referendum exilium sit: etenim qui in locum eiusdem Regis successit Trasamundus, ipso regni exordio pacem cum Catholicis habuit, de omnibus benemeritus.

Quomodo autem in loco exilij, in ipsa Albigeni ciuitate idem Eugenius diem clausit extremum, idem Gregorius ita narrat^e: Hic cum magnis in sæculo polleret virtutibus, & iam victor de tormentis martyrialibus exilisset: tempus vocationis suæ, quo accersiretur ad gloriam, Domino reuelante, cognouit: illud præcipue, quod populis occultabatur, manifestum noscens se martyri Amarantho socium esse futurum (*colitur iste martyr in ea vbi sepultus est ciuitate*) ad eius sepulchrum dirigitur, prostratusq. solo diuissime orationem fudit ad Dominum. Deinde expansis super pauimentum brachijs, spiritum cælo direxit. Qui a Christianis collectus, in ipsa quam diximus crypta sepulturæ mandatus est.] hæc Gregorius, qui & de miraculis illic editis subiicit narrationem. At

EUPHEMIUS
EPISC. CON-
STANTIN. IN
EXILIVM E-
XICITVR.a *Cyrill. in Vita
S. Sabæ c. 69.
apud Sur. tom. 6.*
MACEDONIVS
EPISC. CON-
STANTINOP.
ORTHODOXVSDE EXILIO
S. EVGENII
IN GALLIAS.b *Greg. de Gest.
Franc. lib. 2. c. 3.*c *Gelas. epist. 11.
tom. 1. epist. Rom.
Pont.*d *Gennad. de vit.
illust. c. 97.*e *Gregor. Turon.
Mirac. lib. 1.
c. 58.*DE OBITU
S. EVGENII
EPISC. CAR-
THAG.

de sancto Eugenio satis. Vltus est autem Deus eius exilium in Regem, quem hoc anno ex hac vita subduxit; cum in locum eius successit Trasamundus ipsius germanus, de quo ista Procopius: Gundabundus excessit ex morbo anno regni sui duodecimo: post quem frater Trasamundus regnum suscepit, vir indole sapientiae maximae, tum animi magnitudine omnes maiores antecedens: Christianos autem non poenis corporis aut supplicijs, vt ille, sed praemijs & honoribus omnibus ad deserendam fidem inuitauit; non auscultantes vero minime plecebat. Si quos magis criminibus obnoxios vidisset, seu fortuna, seu voluntate, hos non dare praeteritorum poenas, sed praemijs muneribusq. meliorem inducere mentem cogeat. Fuit autem Anastasio Principi amicissimus.] haec de Trasamundo Rege Procopius. Sane quidem sanctus Fulgentius ad hunc Regem cum libros scripsit, eum parente meliorem appellat. Huic Trasamundo Theodoricus Italiae Rex matrimonio iunxit sororem suam nomine Amalafidam, vt ex eiusdem Theodorici ad ipsum data epistola constat: ad quem extat etiam alia, qua eum antea redargutum suscipit, licet missa ab eo munera respuat. Sed de eo saepe inferius dicendum erit.

a Procop. de bel-
lo Vandal.
lib. 1.
TRASAMUN-
DVS REGNAT
IN AFRICA.

b Fulgent. ad
Trasam. lib. 3.
in fin.

c Apud Cassiod.
lib. 5. epist. 44.

VI sequitur Christi Redemptoris annus quadringentesimus nonagesimus sextus Consulem habuit Paulum sine collega, idemq. Gelasij Papae nouissimus numeratur: hoc enim anno, XI. Kal. Decembris ipsum ex hac vita migrasse, habent Indices Vaticani & Anastasius de Romanis Pontificibus, cum sedisset annos quatuor, menses octo, dies vndeiginti. De eius lucubrationibus ista Gennadius tradit: Gelasius vrbis Romae Episcopus scripsit aduersus Eutychetem & Nestorium grande & praclarum volumen, & tractatus diuersarum scripturarum & sacramentorum limato sermone; & aduersus Petrum & Acacium scripsit epistolas, quae hodie in Ecclesia tenentur Catholica: fecit hymnos in similitudinem Ambrosij Episcopi.] haec Gennadius de Gelasij Papae scriptis. Sed de his altior perscrutatio habenda est, cum videlicet qui eiusdem Papae nomine inscribitur liber de Duabus naturis aduersus Eutychetem & Nestorium, num ipsius opus dici re vera possit, accuratius differemus. est eius exordium: Necessarium quoque fuit, &c.] Scimus in his quidem nobilia complurium Orthodoxorum sudasse ingenia, dum aduersus Nouatores inde sibi arma parantes studio indefesso iniere certamen; cum econtra Orthodoxi vna ferme sententia opus illud Gelasij esse negarint.

GELASII PA-
PAE OPITVS.

d Gennad. de
Script. Eccles.
cap. 14.

e Gennad. c. 71.

In primis vero inter alios scimus Suffridum in praefatione ad Gennadium praefixa, non esse Gelasij, sed Gennadij tractationem illam asseuerare, accidisseq. vt quem Gennadius librum misit ad Gelasium (vt ipse testatur) scripta eadem Gelasij nomine edita fuerint. Verum cum Gennadius illos sex libros non aduersus Eutychetem, sed Nestorium, se scripsisse tradat, & neque eos ad Gelasium Papam missos dicat, sed opus de fide sua (vt ait) ad illum dederit; & quodnam illud fuerit, satis sit suo loco superius demonstratum: nihil est, vt lucubratio illa, quae Gelasio tribuitur, Gennadij esse dici possit.

f Hieronym. de
Script. Eccles.
c. 130.
DE GELASIO
EPISCO. CAE-
SARIS PAE-
LAEITINAE.

Sunt praeterea, qui negantes pariter scriptionem illam esse Gelasij Papae, eandem tribuant Gelasio Episcopo Caesariensi, cuius mentionem habet S. Hieronymus; quod cum aetate tunc iuuenis esset, ad tempora Nestorij & Eutychetis superuixisse, atque ea scripsisse potuerit. At ne id quidem iure affirmari posse videtur; cum ex his quae dicta sunt superius tempora; nempe Ioannem, qui vna cum Porphyrio Gazensi functus est legatione ad Arcadium Imperatorem; & Eulogium, qui reperitur interfuisse Concilio Diospolitano, vbi Pelagius dolose visus est recantasse palinodiam: qui autem primo loco ibi in Concilio Palaestino nominatur Eulogius Synodo praesidens, Metropolitanum oportuit Palaestinae totius fuisse, nempe Caesariensem Episcopum. Sic igitur nihil est, vt opus illud Gelasio Palaestino quoquo modo possit abscribi.

DE SCRIPTIS
GELASII CON-
TRA EUTYCH-
ET NESTOR.

Sunt tamen alia re vera nonnulla, quibus probari posse videtur, commentarium illum non esse Gelasij Romani Pontificis. Etenim cum Gennadius scribat, grande volumen a Gelasio editum aduersus Eutychetem atque Nestorium; plane dissimile ab eo esse apparet, quod eius nomine fertur perbreue satis; Verum non vnum dumtaxat librum; sed quod grande & praclarum opus Gennadius nominat, in quinque libros fuisse partitum liquet: habet id enim Anastasius Bibliothecarius in libro de Romanis Pontificibus, cum affirmat

A quinque libros aduersus Nestorium & Eutychetem ab eodem Gelasio fuisse conscriptos: cum tamen opusculum, quod Gelasij nomine editum extat, vnus libri periodo terminetur.

Haud autem nouum inauditumq. est, vt his ipsis temporibus Gelasij Papae nomine scripta adulterina supponerentur: nam audi Cassiodorum locupletissimum testem, temporisq. huius scriptorem: In epistolas (inquit) tredecim S. Pauli annotationes conscriptas in ipso initio meae lectionis inueni, quae in cunctorum manibus ita celebres habebantur, vt eas a S. Gelasio Papa vrbis Romae, doctissimi viri studio, dicerent fuisse conscriptas: quod solent facere qui res vitiosas cupiunt gloriosi nominis auctoritate defendere. Sed nobis ex praecedentibus lectionibus diligenti retractatione patuerunt, subtilissimas quidem esse ac breuissimas dictiones, sed Pelagiani erroris venena illic esse seminata.] haec Cassiodorus, quibus intelligas id ipsum de eodem libello euenire facile potuisse. Si enim tempore Cassiodori Gelasij aequalis, siue ipso Gelasio viuente, siue potius paulo post eius obitu, tantum nefas aggredi ausa est audax haereticorum praesumptio, vt Pelagianum opus Gelasij nomine praenotarit: quid adeo mirandum, si commentariolus ille, de quo est quaestio, eiusdem nomine inueniatur eodem tempore esse vulgatus?

GELASII NOMINE SCRIPTA SUPPOSITA.
a Cassiod. de Di-
uin. lect. c. 8.

Sed est beneficio Dei, vt tibi ostendere possimus, ac velut digito indicare, quisnam auctor eius opusculi Gelasius iste fuerit: Accipies enim id ex his quae Photius in Bibliotheca habet his verbis: Acta Primae Synodi, nempe Nicanae, tribus tomis, auctore Gelasio: quae, inquam, non vere sunt Acta ipsa, sed de rebus gestis in Synodo historia: humili namque sermone, sed diligenti tractat ea quae in Synodo contigerunt.] haec ipse, est autem istud ipsum opus non aliud, quam quod Graece scriptum Vaticana bibliotheca possidet, ab Alphonso Pisano Societatis IESV professore in lucem vindicatum in suo, quod edidit, Niceno Concilio.

QUIS GELASIVS GERMANVS AUCTOR OPERIS.

Quoniam autem iste Gelasius vixerit tempore, in eius operis praefatione ipse declarat, dum se exagitat ab Eutychianis haereticis tradit, cum iisdem inualesceret tempore Basilisci Imperatoris. Cum vero ibidem auctor addat, se eisdem disputando confutasse haereticos Eutychianos, & in exordio libelli illius Gelasij de duabus naturis habeatur, ob recentem obortam ea de re controuersiam, se esse opus illud aggressum; vnum eundemq. Gelasium vtriusque tractatus esse scriptorem possumus intelligere. Sic igitur cum nomen auctoris, tempus quo vixit, & quae idem ipse in vtraque scriptione praefatur, in vnum conueniant: quae alia de his esse potest ratio dubitandi?

Sed & ex naeuo, immo profunda potius cicatrice, quae in vtriusque Gelasij operis facie cernitur, vnum omnes cognoscent vultum vnus eiusdemq. Gelasij. At quanam ista? Inspice: Qui Gelasius de duabus naturis opusculum illud scripsit, cum in fine profiteretur se Catholicorum (vt ait) magistrorum testimonia afferre, quibus a se dicta confirmet: tamen inter plures sanctorum Orthodoxorum Patrum assertiones, ponit post Magnum Athanasium,

LAUDATOR EUSEBII GELASIVS AUCTOR OPERIS

ante Gregorium Nazianzenum, Eusebium Caesariensem, conclamatum iam saepe ab omnibus antesignanum Arianorum; eiusque tres sententias ex diuersis locis acceptas refert: quae quidem quam indigna sint Gelasio Papa, nemo non videt; quamque alienus sit auctor ille ab aliquo Latino scriptore, cum in re tanta nitatur Graecorum dumtaxat auctoritate, vix duobus Latinis ex plurimis in testimonium adductis. Quam vero econtra ea conueniant Gelasio illi a Photio recensito, cognosce, dum ipse in dicto opere de Niceno Concilio eundem Eusebium Caesariensem plurimum laudat, & titulis Orthodoxo magno viro dignis exornat, atque ab omni Arianae haereseos suspitione vult exemptum, dum ipsum numquam Ario consensisse, non sit veritus affirmare, dealbans Aethiopem. Ex qua tam enormi in vultu vtriusque operis perspicua cicatrice, quis vnum eundemq. esse Gelasium vtriusque auctorem operis, visu, tactuq. (vt ita dicam) admonitus negarit vnumquem quem citans Ioannes Romanus Pontifex eius nominis secundus in epistola ad Auenum & alios Senatores, absque aliquo titulo Romani Pontificis nominat.

QUAM CONTEMNAT AUCTOR ADVERSARIOS.

Haec autem cum omni ex parte constantia firmaque pie lector satis intelligas, exultesq. germanum operis auctorem inuentum: haud tamen nos piget post victoriam instaurare certamen: adeo enim parui facimus hostes, vt non timeamus victricia arma deponere, atque illos sinere armis vti quae volunt, dareq. auctorem opusculi esse Gelasium Rom. Pontificem. Ita liberaliter indulgendo libet in re seria cum pueris ludere (pueros sane dixerimus omnes qui inani studio veritatem oppugnare nituntur, vt pote leues, imperiti, atque prudentiae prorsus expertes, sed animo pertinaces, de quorum corde stultitiam virga tantum fugabit) nam cum res sit in tuto, neque si ista demus, vllum penitus ex hoc passura sit Ecclesia Catholica detrimentum.

b Prom. 28.

Porro qui putant ex Gelasij Papae verbis suam ipsorum haeresim confirmari, non sunt Sacramentarij, quos omnes vno idem auctor conficit, dum disertis verbis transubstantiationem panis & vini in Christi corpus & sanguinem astruit; sed ij qui eam negant, cum tamen in vtraque substantia Christum inesse confirmant. Verum quomodo insit in sacratiss-

suma Eucharistia Christi corpus & sanguis, cum iisdem aduersarij inter se haecenus de hoc ipso A indefesso certamine altercetur, nec constans permanensve eorumdem sit vna sententia, sed pro numero capitum, & varietate temporu, variae atque diuersae reperiuntur: plane a veritatis scopo omnes longius aberrare, cum vna eademq. sit semper veritas, intelliguntur.

Sed reddamus hic primum ipsa auctoris verba, quae iisdem exultantes atque pariter insultantes, publico conspectu inuito, aduersus Catholicos tamquam firmissimum arietem inducere. Sunt autem huiusmodi a, quae velim attendas: Certa sacramenta quae sumimus corporis & sanguinis Christi, diuina res est, propter quod & per eadem diuinam efficimur consortes naturae; & tamen esse non definit substantia vel natura panis & vini. Et certe imago & similitudo corporis & sanguinis Christi in actione mysteriorum celebrantur. Satis ergo nobis euidenter ostenditur, hoc nobis in ipso Christo Domino sentiendum, quod in eius imagine profitemur, celebramus, & sumimus; ut sicut in hac, scilicet in diuinam transeunt, sancto B Spiritu perficiente, substantiam, permanente tamen in suae proprietate naturae; sic illud ipsum mysterium principale, cuius nobis essentiam virtutemq. veraciter repraesentant: ex quibus constat, proprie permanentibus, vnum Christum, quia integrum verumq. permanere demonstrant.] haec auctor a simili argumentum deducens de sacratissima Eucharistia ad Christi incarnationem, nimirum quod sicut in illa simul cum speciebus iuncta diuinitate vnum efficitur corpus Christi, ita in mysterio incarnationis Verbo carni vnito, vnus idemq. factus sit Christus, duarum simul in vna persona naturarum proprietate coniuncta.

At sicut in alijs rebus, ita in his non necesse est vt similitudo in omnibus aequae respondeat; sed satis sit, si aliqua tantum ex parte conueniat: nam & secundum Iureconsultum b, Nihil simile est idem. Neque enim cum in S. Arhanasij Symbolo dicitur: Sicut anima rationalis & caro, vnus est homo; ita Deus & homo, vnus est Christus] similitudo ipsa procedit C in omnibus, cum re vera eiusmodi comparatio in pluribus reperiatur esse dissimilis, quam similibus. Et ne longius argumentum petatur: cum ex ea deducerent ratione Eutychemi, vnam tantum dici debere in Christo esse naturam, sicut dicimus vnam esse hominis humanam naturam, non duas humanas naturas, licet diuersae substantiae, nempe corpus & anima coniungantur; tamen idem auctor aduersus eos pluribus disputans, docet non esse necesse similitudinem in omnibus concordare. vt plane nihil sit vt quis importune ex ea similitudine ab ipso auctore exigere valeat, in omnibus simile demonstrare voluisse sacrum mysterium Eucharistiae cum incarnationis Verbi oeconomia.

Quis igitur adeo seuerus censor ad illud auctorem astringi velit, ad quod longa disputatione quempiam velle teneri neget? Quis item tam austerus Orbilius ab auctore importune velit exigere eam vocum proprietatem, ad quam ipse ea ratione nullatenus voluit obligari, & D omnino praestare contempsit non in his tantum quae obiter dicta essent, sed vbi cardo vertitur totius, de qua disputat, quaestionis? Nonne (audi quaeso) qui toto illo tractatu disputat contra Eutychemum, ipso quaestionis exordio (quod mireris) vsurpat improprie vocem naturae pro persona? ait enim, cum agit de opposito ex aduerso haerese Eutychemianae errore Nestorij: Contra autem Nestorianos, qui diuidunt naturas in eodem Domini sacramento, vnam nostram confessione promendam.] Quomodo (rogo te) si proprietatem vocum attendas, non dicas, vnam asserendo in Christo naturam, ipsum sentire cum Eutychemo, cuius vt haeresim destruat, toto illo commentario scripto laborat? Sed sentiet aequus lector, ibi naturam vocem pro persona esse acceptam; nec insignenda ob id verbera putabit auctori, quae penitus destruere eo opere Eutychemianum errorem intelligit. Vides ergo, quam inique ab eo quis extorqueat vocis proprietatem, ad quam noluisse teneri, adeo certo exemplo perspicue declarat. Sic igitur qui dixit in Eucharistia substantiam E panis & vini remanere, absq. dubio ipsas dicere voluit, quas nos magis distincte dicimus species eiusdem panis & vini, vtriusque accidentia continentes. Sed haec tibi perspicua magis fient.

Intelliges enim ista facilius, si hoc ipsum attendas, quomodo nomen substantiae interdum improprie pro ipsis accidentibus substantiae inherentes consueuerit idem auctor (si velimus esse Gelasium) vsurpare. Agens ipse aliquando contra Pelagianos in epistola data ad Episcopos Piceni prouinciae; ait peccato originali substantiam hominis esse deprauatam; cum tamen eadem substantia hominis, quae ante erat, permaneret integra: sed deprauatam ait hominis substantiam, cum accidentia ipsa quae inherant homini tamquam in subiecto, vt originalis iustitia, & alia dona, fuerit vel deperdita, vel immutata: quae cum accidentia sint, adesse & abesse dicuntur substantiae hominis, praeter subiecti corruptionem: adeo vt minime potuerit proprie dici substantiam esse corruptam. Verum cum aliquando voluit aliquid exprimere vere secundum substantiam fieri, substantialiter illud agi, dicere consuevit, vt in libro de Anathemate, vbi vt vere exprimat mortem hominis, eam esse definit, cum

a Gelas. aduersus Eutychemum & Nestor. GELASII VERBA REDDUNTUR ET ELUCIDANTUR.

OMNIS SIMILITUDO DISSIMILIS. b L. quod Nerva. ff. de pos.

VOCEM PROPRIETATEM NEGLEKIT AUCTOR.

SUBSTANTIA PRO ACCIDENTIIBUS.

A cum quod erat, substantialiter non esse, vel substantialiter perire dicitur.

Sic igitur eiusmodi vsu vocum, & attenda Gelasij dicendi phrasi, nihil est quod adeo mireris si dixit remanere in Eucharistia substantiam panis, cum sub nomine substantiae intellexerit vsu dicendi de inherere solitis panis substantiae accidentibus. quod si re vera remanere panem communem in Eucharistia intellexisset, more suo non substantiam panis, sed substantialiter panem remanere dixisset: cum tamen re vera non amplius in ea esse communem panem, sed illum transisse in diuinam substantiam, non ibi tantum disertis verbis affirmet, sed in epistola etiam ad Dardaniae Episcopos scripta a, vbi totidem verbis a Gelasij b. ait: Vt salutaris alimonia panis illius, qui de caelo descendit, Fideles hunc fumentes ad vitam perducatur aeternam.] haec ipse: ex quibus intelligas vnam tantum in Eucharistia ipsum fieri substantiam, eamq. diuinam, quam non communem, sed panem caelestem appellat: B sicq. quod ait, ibi remanere substantiam panis, vsu dicendi, panis accidentia intellexisse.

Sed dicas velim, quonam propiori vocabulo eas species appellasse potuit, num accidentium nomine, an substantiae? Quonam pacto vocis conuenit proprietati, vt id accidens dici possit, quod non est in subiecto? Si accidens, cui accidit? Si non accidit, neque in subiecto est; quomodo proprie accidens dici potest? Si non accidens; ergo substantia, eo quod per se subsistat: Omnium enim rerum quae sunt, duae haec sunt voces, substantia, & accidens: adeo vt oporteat nominari substantiam omne quod accidens dici non potest. Hoc dixerimus, non vt affirmemus illis speciebus nomen conuenire substantiae; sed ne adeo mireris si eas species Gelasius maluerit substantiam quam accidentia appellare: sicut enim improprie eas quis dixerit accidentia, ita etiam haud proprie in omnibus quis substantiam nominauerit. Sed quis naturalium rerum subijciat nomenclaturam, quae diuinitus acta omnem excidunt C superantq. naturam?

Porro quis adeo seuerus vitio tribuat, his esse vsos vocibus Patres, antequam vsu venerit vt eadem sacra symbola specierum nomine dicerentur? Sicut quis temere errasse dixerit antiquiores Patres, qui ante Nicenum Concilium in Filij Dei diuinitate insinuanda, eundem consubstantialem Patri dicere praetermiserint, cum nondum ea vox fuerit vsu recepta, quae definitione eiusdem Niceni Concilij promulgata est? Noua (omnes sciunt) in Ecclesia Catholica opus fuit excogitare vocabula, cum haeretici prioribus abusi vocibus simpliciter proferri solitis, ex illis suam ipsorum prauam sententiam roborare conati sunt.

Habes igitur, lector, ex vsu verborum, phrasiq. dicendi Gelasij Papae & alia eius sententia perspicue demonstratum, ipsum per substantiae nomen significare voluisse accidentium naturam, non autem ipsam communis panis substantiam, quam amplius non extare, sed in diuinam D esse transfusam, sententiae ipsius nuper recitatae tam ex eo contra Eutychemum commentario, quam etiam ex dicta epistola ad Dardaniae Episcopos data demonstrant: vt plane scias nullam accedere veriore germanioreq. interpretationem ad cuiusque auctoris verba atque sententias, quam quae elicitur ex alijs eiusdem auctoris verbis atque sententijs. Eadem prorsus est ratio de his quae in eadem sententiam afferuntur ex Theodoretum libro primo atque secundo dialogorum; de quibus consulas quae eruditissime in suis Controuersijs assert doctissimus Bellarminus b, quibus penitus obstruit blaterantium & blasphemantium ora haereticorum.

Sic igitur iam, puto, vides lector veri cultor, ipsa ingentia tela, acuminata spicula illa, quae tanta iactantia insultantes vibrarunt hostes aduersus Catholicam veritatem, secundum Dauidicum c illud, in sagittas infantium esse conuersa; & tonitrua illa horrendum quiddam obstrepentia, diraq. minantia, in tenuem auram diffantem puluerem leuem euauisse (ita quidem, etiam si millies conuincere possent esse Gelasium scriptionis illius auctorem.) Eiusmodi plane sunt haereticorum machinae bellicae, quae aspectu ipso perterritant, sed nullo negotio dissoluantur, cum veritas ipsa validioribus mendacium ictibus quatit. Insultauit petulans haeresis, instar filiae Herodiadis coram Rege saltantis, praeconiumq. studuit opprimere veritatis, cum domestico nostro nos confodere gladio credidit, testificationeq. tanti Pontificis impias suas roborare sententias: cum alioqui, velint nolint, eiusdem Gelasij scriptis Nouatores vna cum alijs, in quos ipse inuehitur, haereticis atque schismaticis, iugiter feriantur, ac penitus prosternantur.

Sed instaurat denuo certamen cedere nescia haereticorum procacia, eademq. prostrata licet, audacior tamen in Gelasij scripta rursus insurgit, vt si possit, eundem constituat fidei Catholicae proditorem; calumniari iterum eum quaerens, a quo se scit vehementius

a Gelasij b.

b Bellarmin. de Sacram. Eucharistiae lib. 2. c. 27.

c Psal. 63.

mentius impetiri. Sed dum notam inurere conati sunt impij eiusdem Gelasij commentarijs, ipsi sese imperitos esse penitus demonstrarunt. Nam audi, quæso, quorsum ipsorum temeritas sit progressa. Extat ipsius Gelasij Papæ decretum, ex quo illi nouam venati sunt obiectionem, qua ipsum redderent suorum ipsorum adstipulatorem errorum: sed quænam ista fuerint, vt intelligamus, ipsum hic primo integrum reddere opus est, quod sic se habet apud Gratianum intextum^a:

^a De consecr. dist.
2. c. comperimus.

GELASII DE-
CRETVM DE
COMMUNICA-
TIONE SVB
VTRAQVE
SPECIE ELV-
CIDATVM.

Comperimus autem, quod quidam sumpta tantummodo corporis sacri portione, a calice sacri cruoris abstineant. Qui proculdubio, quoniam nescio qua superstitione docentur astringi, aut integra sacramenta percipiant, aut ab integris arceantur: quia diuisio vnus eiusdemq. mysterij sine grandi sacrilegio non potest prouenire.] hæc Gelasij decretum, ex quo inferunt Nouatores, necessario sub vtraque specie communicandum: Quibus nostri qui repugnant, Gelasium de sacerdote sacrificante dixisse, interpretantur. **B** At re vera nulla ibi de sacerdote sacrificante mentio habetur: vt plane quod generaliter esse dictum apparet, ad sacerdotes minime restringi debere, satis intelligi possit.

Reijcimus igitur frigidam eiusmodi, qua haud indigemus, solutionem, qui vnde germanus sensus Gelasij verborum accipi possit, habemus. Dum enim ait, eos qui talia agerent, quadam superstitione teneri, plane occultos illos Manichæos significat, qui ob sectæ superstitionem, sic ipsi cum Catholicis communicare solerent, ne detegerentur hæretici; sed tamen abstinere ab hauitu vini, quod hæresis prohiberet. Hanc quidem non esse diuinationem, sed germanum Gelasij decreti sensum, quæ sanctus Leo habet in sermone quarto habito Quadragesimæ tempore satis aperte docent, his verbis detestatus Manichæorum errores: Cumq. ad tegendam infidelitatem suam nostris audeant interesse mysterijs: ita in sacramentorum communionem se temperant, vt interdum tutius lateant, ore indigno Christi corpus accipiunt, sanguinem vero redemptionis nostræ haurire omnino declinant. Quod ideo vestram volumus scire sanctitatem, vt nobis huiusmodi homines ex his manifestentur indicijs: & quorum deprehensa fuerit sacrilega simulatio, notati & proditi, a sanctorum societate sacerdotali auctoritate pellantur.] hæc sanctus Leo.

Quod igitur abstinentia calicis proderentur penitus Manichæi; idem plane remedium, quo vsus est sanctus Leo, adhibendum putauit esse Gelasius, vt latitantes sub Catholico nomine impios detegeret Manichæos: hincq. est quod subdit, dū sanciti decreti rationem affert: Quia diuisio vnus eiusdemq. mysterij sine grandi sacrilegio non potest prouenire] nimirum non sine labe suspicionis nefandissimæ hæresis. Obserua enim, non dictum esse, Non potest perfici, sumique; sed, Non potest prouenire sine grandi sacrilegio: quod scilicet nemo Catholicorum hauitum calicis penitus exhorreret, vt Manichæi. Sic ergo ne si Catholici calice abstinere, in suspicionem adduci possent hæresis Manichææ; neque si id facerent Manichæi, quod Catholici facerent, haud eo signo detegi possent: prudentissime quidem S. Leonis insistens vestigijs Gelasius id prohibens, istud quod vidimus fanciuit decretum. Profecisse eiusmodi Gelasij remedium ad Manichæos peruestigandos, plane docent quæ apud Anastasium Bibliothecarium scripta leguntur, nempe Manichæos sub eius Pontificatu inuentos, eiusdemq. auctoritate in exilium deportatos, eorumq. codices publice concrematos. Vides, lector, quomodo ignoratione rerum gestarum Nouatores temere ante victoriam consueuerint parare triumphum; sed & perspicis eorum immensa studia quam facillime veluti inflatas bullas cito dirumpi.

Sed nec quidem hic finis pugnacis hæreticorum proteruitæ, dum ex alijs eiusdem Gelasij Papæ scriptis aliam rursus captant oppugnandæ veritatis occasionem, qua iisdem Nouatores rerum sæcularium vsu verbis Gelasij putant penitus excludi Christianæ religionis Antistites, quibus spiritualium tantummodo præfecturam creditam esse volunt. Sunt autem ista verba Gelasij in libello quem de Anathematis vinculo scripsit, illud arguentis, non esse sæcularis potestatis de personis Ecclesiasticis iudicare; dum hanc politicæ atque Ecclesiasticæ potestatis distinctionem habet: Fuerint (inquit) hæc ante aduentum Christi, vt quidam figuratim, adhuc tamen in carnalibus actionibus constituti, pariter Reges existerent & pariter sacerdotes: quod sanctum Melchisedech fuisse, sacra prodit historia^b. Quod in suis quoque diabolus imitatus est, vt pote qui semper quæ diuino cultui conuenirent, sibimet tyrannico spiritu vindicare contendit, vt Pagani Imperatores iisdem & Maximi Pontifices dicerentur.

Sed cū ad verum ventum est eundem Regem atque Pontificem, vltra sibi nec Imperator Pontificis

DISTINCTIO
DE POTESTA-
TE ECCLIE-
SIASTICA
ATQVE PO-
LITICA.

^b Genes. 14.
Hebr. 7.

A Pontificis nomen imposuit, nec Pontifex regale fastigium vendicauit: Quamuis enim membra ipsius, id est, veri Regis atque Pontificis, secundum participationem naturæ, magnifice vtrūque in sacra generositate^{*} sumpsisse dicantur, vt simul regale genus & sacerdotale subsistant^a: attamen Christus memor fragilitatis humanæ, quo suorum saluti congrueret, dispensatione magnifica temperans, sic actionibus proprijs, dignitatibusq. distinctis officia potestatis vtriusque discreuit, suos volens medicinali humilitate saluari, non humana superbia rursus intercipi: vt & Christiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent, & Pontifices pro temporalium cursu rerum Imperialibus dispositionibus vterentur: quatenus spiritualis actio a carnalibus distaret incurfibus; & ideo militans Deo minime se negotijs sæcularibus implicaret^b; ac vicissim non ille rebus diuinis præsidere videretur; qui esset negotijs sæcularibus implicatus: vt & modestia vtriusque ordinis curaretur, ne extolleretur vtroque suffultus, & competens qualitatibus actionum specialiter professio aptaretur. Quibus omnibus rite collectis, satis euidenter ostenditur, a sæculari potestate nec ligari prorsus, nec solui posse Pontificem: quo manifestius approbatur, Alexandrinum Petrum per Imperialem tantummodo sententiam nullo modo potuisse prorsus absolui.] hæc ipse: quæ sunt accuratissime examinanda, singulaq. in his contenta capita certis limitibus distinguenda.

Per hæc enim in primis insinuare voluisse Gelasium, ipsum secundum ordinem Melchisedech Regem atque Pontificem & Dominum dominantium Christum Redemptorem nostrum conseruatam voluisse quam repererat in terris politicam potestatem, sed certis limitibus circumscriptam, ne se sacris rebus immisceat, omnes puto percipiunt. Rursum autem ita a politica potestate distinctum Ecclesiasticum statum & auctoritatem sartam tectam ab eodem Domino nostro relictam, vt tamen quæ sunt Regum Regibus ministranda relinquat, eundem Gelasium significare voluisse, omnes æque consentiunt. At qui ita voluit vtramque potestatem ab inuicem omnino esse discretam, numquid negauit ciuilem potestatem Ecclesiasticæ subijciendam? minime gentium: nam ad eundem Anastasium Imperatorem (vt vidimus) Gelasius scribens, hæc de regia potestate Christi sacerdotibus subijcienda: Nosti enim, fili clementissime, quod licet præsideas humano generi dignitate, rerum tamen Præsulibus diuinarum deuotus colla submittis.] & de ipso Romano Pontifice hæc inferius: Et si cunctis (inquit) generaliter sacerdotibus recte diuina tractantibus Fidelium conuenit corda submitti; quanto magis sedis illius Præsuli consensus est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus & Diuinitas summa voluit præeminere, & subsequens Ecclesiæ generalis iugiter pietas celebravit?]

D Intelligis ex his, ita distinctam a Gelasio ciuilem & Ecclesiasticam potestatem, vt tamen ciuilem subijciatur Ecclesiasticæ in his quæ sunt ad Deum, prout inquit S. Apostolus^c: Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum.] subordinatam subiectamq. sibi habeat ad hoc ipsum potestas Ecclesiastica politicam præfecturam; & in his quæ ad hæc pertinent, sacerdotes illis præcipiant atque ius dicant, & eosdem in omnibus moderentur. Nam ad hoc spectat quod idem Apostolus ait^d: Nescitis quia Angelos iudicabimus? quanto magis sæcularia? Non ergo Gelasius ea distinctione discreuit regiam a Pontificia potestate, vt negaret huic illam esse subiectam: neque cum ait ex Apostoli sententia^e: Nemo militans Deo implicet se negotijs sæcularibus] voluit sæcularium illis inhibuisse ius ac potestatem in his quæ ad Deum pertinent: non enim sententia Apostoli potuit vetuisse, quæ illorum esse, iudicare nimirum sæcularia, idem Apostolus tradit. hæc quo ad iudiciariam pertinet potestatem.

Quod autem ad temporalium rerum dominium spectat, haud his carere debere Christi Ecclesiæ sacerdotes, potuit Gelasius intellexisse, qui quoniam modo redditus Ecclesiarum & oblationes Fidelium quadripartita deberent diuisione distribui, epistola^f sua data ad Episcopos Lucaniæ, Brutij & Siciliæ, statuit. Nā & quod ad Romanam Ecclesiam pertinet, in diuersis Occidentalis Orbis prouincijs latifundia possedisse, quæ sæpe superius dicta sunt, manifeste declarant. Cum igitur neque quo ad ius, neque quo ad res sæculares, siue dixerimus temporales, Gelasius quicquam voluerit Ecclesiæ imminutum: reliquum est, vt saluis rebus ac iuribus sæcularibus, quæ omnia omnino (vt vidimus) in his quæ ad Deum pertinent, competunt sacerdotibus, actiones prohibitæ his illæ tantum sæculares esse dicantur, de quibus ait Paulus Apostolus^g: Nemo militans Deo implicat se negotijs sæcularibus.] quænam vero sint ista, cum Patres, tum etiam Canonici iuris interpretes declararunt.

* generatione
1. Pet. 2.

2. Tim. 2.

SENTENTIAE
GELASII ELV-
CIDATIO.

c Heb. 5.
PONTIFICVM
IVRA IN SÆ-
CVLARIBVS
REBVS.

d 1. Cor. 6.

e 2. Tim. 2.

f Gelas. epist. 6.

g 2. Tim. 2.

rarunt. In reliquis vero, nempe in his quæ sunt ad Deum, vides quanta vi in ipsum Imperatorem Gelasius ipse se erigat, & sub Rege Gothorum licet, leges Vrbi præscribat, dum Pontificia edita sanctione, vetuit conseruata hæcenus Lupercalia, nullo ab impio Rege requisito consensu, vel Placet (vt aiunt) accepto.

Quis credere possit, post tot Christianorum Imperatorum edicta aduersus idololatriam sæpissime lata, postq. sanctorum Pontificum ad eandem extirpandam adhibita studia, viguisse tamen adhuc Romæ ad Gelasij tempora, quæ fuere ante exordium Vrbs alata in Italiam Lupercalia? Et quis satis digne admirari queat, eadem quoque recepta ab hominibus Christianis? Sed & non obstupescat amplius, audiens eadem habuisse defensores Christianos, qui Gelasio illa penitus extirpare conanti resisterint, eosdemq. fuisse nobiles Senatores? Aduersus hos autem idem Pontifex acerrimam struxit Apologiam, qua quod ipse tam nefaria prohibendo statuerat decretum, vt sancte pieq. fiant, voluit custoditum; ne posteritas conuellere auderet, quod auctoritas Pontificia decreuisset, & edita nobili scriptione firmasset: quam cupienti lectori hic ex Vaticano codice editam describendam esse putauimus, erroribus (quantum licuit) emaculatam: multa enim habet quæ ad rerum gestarum horum temporum pertineant cognitionem. est autem libelli palam editi eiusmodi inscriptio:

Gelasius Papa aduersus Andromachum Senatorem, ceterosq. Romanos, qui Lupercalia secundum morem pristinum colenda constituebant. hic ille esse videtur Andromachus vir illustris, homo Christianus, frater Faustij Magistri Officiorum, cuius se opera vsum ad monendum Acacium Constantinopolitanum Episcopum, idem ipse Gelasius tradit in Commonitorio ad eundem Faustum eius germanum dato, de quo suo loco superius dictum est. Ipse autem apologeticus libellus Gelasij sic se habet:

Sedent quidam in domibus suis, nescientes neque quæ loquantur, neque de quibus asserunt; de alijs iudicare nitentes, cum se ipsi non iudicent; & velint prius accusare, quam nosse; ac docere, quam discere; & indiscussis rebus, nec inuestigatis causis, nec rerum ratione quæ sita, quod eis in buccam venerit, inconsideranter effundere, & præcipitanter eumere, non veritatis assertionem prolata censentes, sed studio cacologix, quæ nesciunt, arguentes: eoq. progressi sunt, vt etiam recte facta malevolentix proposito lacerare contendant. Qui si saperent, non præcipitarent omnino sententiam; sed perscrutatis ante rebus, loquenda depromerent. Verum quia nos arguunt segnes esse censores in vitijs Ecclesiæ coercendis: & a nobis consequenter agnoscant, non tantum corporalis adulterij esse peccatum, quod & discuti debeat & iure puniri, sed esse longe maius fornicationis & adulterij genus, quod in quolibet Christiano (quia membrum omnis Christianus Ecclesiæ est) competenter debeat vindicari. Tanto enim sacrilegij maius est crimen, quam animæ fornicatio peior est corporis: nam per animæ fornicationem ab ipsius Dei coniunctione disceditur, atque ad immundos spiritus spiritualis adulterij genere transitur.

Quomodo autem non in hanc partem recidit, qui cum se Christianum videri velit & profiteatur & dicat, palam tamen publiceq. prædicare non horreat, non refugiat, non pæuescat, ideo morbos gigni, quia dæmonia non colantur, & deo Februario non libetur? Video vbi hæc deliramenta conceperit. Quomodo præuaricator non est, qui in has blasphemix profanitates incurrit? Quomodo sacrilegus non æstimetur, qui abiurata vnus Dei prouidentia & potestate, quam confessus est, ad prodigiosas superstitiones & vana signamenta seducitur, secundum Apostolum a longe deterior reus iureq. damnandus, confessam veritatem deserere, quam si in eam nullatenus credidisset? Quamuis enim ridiculosa sint signamenta quæ proferat, tamen ipse affectus & voluntas in crimine est, & professio ac prædicatio iure damnanda. Ac per hoc qui in alium sententiam damnationis vult sine dilatione proferri, in quo alium iudicat, semetipsum se condemnare cognoscat.

Numquid enim Pontifex vindicare debet in eos qui adulterium corporale committunt; & in eos qui sacrilegium, id est, fornicationem & adulterium spirituale gerunt, non debet vindicare? Nonne ipse Dominus c, cum adultera ad eum esset adducta, accusantibus dixit: Si quis vestrum sine peccato est, primus in eam lapidem mittat? Non ait: Si quis vestrum non similiter adulter est, sed, Si quis sine peccato est. Quolibet ergo obstrictus quisque peccato, in alterius peccati reum lapidem non audeat mittere.

Quibus tunc pro sua conscientia discedentibus, mundi Saluator adiecit: Mulier, vbi sunt accusatores tui? Nemo te condemnavit? Nec ego te condemnabo. Sed vade, vterius iam noli

ENGLISH

EVGNABE GELASII ADVERSUS GENTILITIOSOS RITVS

5. JAN. 2.

HAITMOTO VBI ILEAL QUITA

QVID IN GELASIVM QUIDAM OBMYRMYRARENT.

DE LUPERCALIBVS RETINENDIS IMPIA ASSERTIO.

a Hebr. 6.

b Rom. 2.

c Ioan. 8.

QVID IN EOS GELASIVS QVI CLERICORVM TANTVM PECCATA PVNIENDA PRODVT

Anoli peccare. Tenes & teneris: vrages & vrgeris: obstringis & obstringeris: Pontificis discussionem flagitas, vindictamq. deposcis. Memento in aduersum omne crimen esse proferendum. Numquid non etiam leges humanæ dicunt, quod reus reum facere non possit? Festucam a vides in oculo fratris, & in tuo trabem non vides? Qui mœchos accusas, adulterium facis, & corporales adulteros spiritualis adulter incestis? Certe discussionem possis: homo diligens, maturus, religiosus, non vis aliquem in Ecclesia peccare; peccantem cupis discuti, & poenæ consequenter addici. Quæcumque in alium promissis, & in te proferre cogis: hoc enim facis, ne segnitia Pontificis accusetur & maculetur Ecclesia. Debet ergo & Pontificis in omnibus malefactis sollicitudo & seueritas non deesse, & ab omnibus Ecclesiæ fama purgari.

Sed dicas forsitan, te laicū, illum Ecclesiæ ministrum. Et ego grauius crimen exaggeras: Verum dicis, nec ego diffiteor. Tanto sollicitius examinandus est, quanto magis propinquus est. Tanto magis reus est, quanto in illo ministerio constitutus, & hæc facere minime debuisset. Ecce censura non deest: auditus & si conuictus fuerit, vindictæ consequenter addicitur. Age modo, quid vis de te? Numquid quia in ministerio sacro non es, in plebe sacra non es? An nescis & te membrum esse Summi Pontificis? An nescis, totam Ecclesiam, Sacerdotium vocitatum? Postremo si ille reus est, qui accedens ad ministerium Ecclesiæ delinquit: numquid & tu reus non es, qui post confessionem veritatis ad praua & peruersa & profana & diabolica, quibus te renunciare professus es, signamenta reduces? Itaque etiam tu post blasphemias palam publiceq. profusas, a sacro corpore modis omnibus abstinentus es: Non potes enim b mensæ Domini participare, & dæmoniorum; nec calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: nec potes templum Dei esse, & templum diaboli: lux simul & tenebræ in te cōuenire non possunt. Viderim vtrum vrgeas atque compellas in alio maleficia vindicare: tu tamen sceleris tui pondus non potes declinare. Et quanto in alio transire crimen non pateris impunitum, tanto quid etiam in te pro rerum ratione facere debeamus, ostendis.

Verumtamen in ipsis blasphemijs tuis, quibus es iure plectibilis, imperitiam tuam euidenter agnosce, & sicut ait ille, voluntatem habere te mentiendi, artem fingendi non habere: cum sic te intelligas malum habere affectum, peruersumq. apostatandi propositum, vt tibi materia profusus vanitatis illius nulla suppeditet, nec possis astruere quod corde concupiscis & ore depromis. Dic mihi, cum sæpenumero in Romanis historijs legatur, Liuius auctore, sæpissime in hac Vrbe exorta pestilentia, infinita hominum millia deperiisse, atque eo frequenter ventum, vt vix esset vnde illis bellicosus temporibus exercitus potuisset adscribi: illo tempore deo tuo Februario minime litabatur? An etiam cultus hic omnino nihil proderat? Illo tempore Lupercalia non celebrabantur? Nec enim dicturus es, hæc sacra adhuc illo tempore non cœpisse, quæ ante Romulum ab Euandro in Italiam perhibentur illata. Lupercalia autem propter quid instituta sunt (quantum ad ipsius superstitionis commenta respectant) Liuius secunda Decade loquitur: nec propter morbos inhibendos instituta commemorat, sed propter sterilitatem (vt ei videtur) mulierum, quæ tunc acciderat, exoluendam. Proinde si vel ad hoc ipsum aliquid hoc valeret; hoc intermisso, non morbus acciderit, contra quem Lupercalia reperta non sunt; sed feminæ nequaquam generare debuerant, pro quarum fecunditate concinnantur inuenta.

Quid dicturi estis de peste, de sterilitate, de bellorum tempestate continua? numquid & hæc propter sublata Lupercalia contigerunt? Si autem non propter ista vel vitanda vel curanda Lupercalia sunt prouisa: quid inani turbatione iactamini? Quid Tuscia, quid Aemilia, ceteraq. prouinciæ, in quibus hominum prope nullus existit: vt bellica necessitate consumerentur, Lupercaliorum fecit offensio, quæ longe ante vastata sunt, quam Lupercalia tollerentur? Quando Anthemius Imperator Romam venit, Lupercalia utique gerebantur; & tamen pestilentia tanta subrepsit, vt toleranda vix fuerit. Numquid per Campaniam Lupercalia gerebantur, quæ sublata morbos illic & pestilentiam procrearent? Sed dicturi estis: Ad Romam, tamquam ad caput, omnia pertinere; & quod hic factum non est, diuersis prouincijs ad eam pertinentibus obfuisse. Cur ergo antequam ad Romam ista prouinciæ pertinerent, præter Lupercalia, proprijs opibus floruerunt? Vt sterilitas sit continuata terrarum, Lupercalia sublata fecerunt, an nostrorum merita peccatorum? de quibus olim dictum est:

a Math. 7.

DE HIS QVI SVA EXCVSANT PECCATA, QVOD LAICI SINT.

b 2. Cor. 10.

CONFVTA IMPIOS EXRITIBVS IMPIORVM.

SCITE REDARGVIT SVPERSTITIOSOS GELASIVS.

QVI CLERICORVM TANTVM PECCATA PVNIENDA PRODVT

Et quicquid Romani meruerant perdere mores.

Sterilitas certe feminarum debuit provenire, propter quam auferendam Lupercalia instituta iactantur; non sterilitas terrarum, propter quam Lupercalia non sunt instituta.

Quid in Africa? unde sterilitas? Quid in Gallijs? Lupercalia ista fecerunt, an nostri mores, furta, homicidia, adulteria, iniustitiae, iniquitates, ambitiones, cupiditates, periuria, falsa testimonia, oppressiones miserorum, bonarum causarum impugnatione, malarumque defensio, & in omnibus inaudita peruersitas, postremo (quod supra omnia est) Deo fictae mentes, & sacrilegia, artesque magicae etiam Paganis horrendae? Ecce quae faciunt omnia aduersa & inimica nobis, non Lupercalia, quae sunt pro vestra salute sublata.

Sed quid dicitis vos ipsi, qui Lupercalia defenditis, & agenda proponitis? Vos eadem non pretiatis, vos eorum cultum celebritatemque vilem vulgaremque redditis. Si offensio Lupercaliorum vobis aduersa procurauit, vestra culpa est, qui quod vobis singulariter prodesse putatis, negligentissime & tam longe impari cultu & deuotione ea ducitis celebranda, quam profanitatis vestrae celebrare maiores. Apud illos enim nobiles ipsi currebant, & matronae, nudato publice corpore, vapulabant. Vos ergo primi in Lupercalia commisitistis. Satius fuerat non agere, quam ea cum iniuria celebrare. Sed deduxistis venerandum vobis cultum & salutiferum, quem putatis, ad viles triuialesque personas, abiectos & infimos. Si vere ergo profiteamini hoc sacrum ac potius execrumentum vobis esse salutare, ipsi celebrate more maiorum, ipsi cum amiculo nudi discurrere, vt rite vestrae salutis ludibria peragatis. Si magna sunt, si diuina, si salutifera, si in his vitae vestrae pendet integritas: cur vos pudet per vos ipsos talia celebrare? Si pudet & dedecus est: ita ne salutiferum est & diuinum & profuturum, quod vos ipsi dedecus esse fateamini? Nemo religionem profitetur, quam per se exequi profus erubescit & refugit. Ipsa verecundia vestra vos doceat, crimen esse publicum, non salutem, non diuinitatis cultum, de quo sapiens nullus erubescit; sed instrumenta prauitatum, quibus mens vestra contra semetipsam testimonium ferens, quod gerendum profitetur, erubescit implere.

Castores vestri certe, a quorum cultu desistere nolulistis, cur vobis opportuna maria minime praebuerunt, vt hiemis tempore venirent huc nauigia cum frumentis, & ciuitas inopia minime laboraret? An diebus sequentibus hoc futurum est aestatis? a Deo constitutum beneficium est, non Castorum vana persuasio. Dicite nobis, nec Christiani, nec Pagani, vbique perfidi, nusquam fideles, vbique corrupti, nusquam integri, qui tam vtrumque tenere non potestis, quam sibi vtrumque contrarium est: dicite, inquam, Lupercaliorum patroni, & re vera diuinitatis ludibria, & cantilenarum turpium defensores, digni magistrum vesaniae, & qui non sine causa sana capita non habetis, digni hac religione, quae obscenitatum & flagitiorum vocibus celebratur: videritis ipsi, quid vobis salutis impendat, quae tantam moribus labem perniciemque proponit. Nec est, quod dicatis, potius haec agendo, & facinora vniuscuiusque vulgando deterreri a talibus commissis animos, & pudore refrinari, ne de his publica voce cantetur; quando (sicut ille ait) non tam deterrere, quam admonere animos haec ludibria videantur, & sicut ille dixit,

iram atque animos a crimine sumunt. Eo impudentiores effecti, quo

crimine publicato, expositaque verecundia, nihil superest omnino quod pudeat, nec habet quod metuatur publicari, sed iam se fiducialiter exerat, qualis in propatulo non per coercionem, sed potius per quamdam laetitiam & celebritatem nominum decantata est quaelibet illa persona: immo & religione se praestare confidit, vt sint vnde numinum solemnitas celebrentur, quae nisi criminum decantationibus non coluntur.

Dicite nobis itaque, qui voluntatem profanitatis habetis, cuius causas asserere non potestis, qui tuendae habetis propositum falsitatis, quam defendere non potestis: quid dicturi estis de siccitate, de grandine, de turbine, de tempestatibus, variisque cladibus, quae pro morum nostrorum qualitate proveniunt? numquidnam & haec omnia pro sublatis Lupercalibus contigerunt? an in malis moribus castigandis, meritis retributionibus inferuntur? Sed non mirum est, homines non iudicio diuino velle ista contingere, sed vana superstitionis incurfibus, quibus sua crimina & malefacta cooperiant, auctoritatem caeli sidera perhibent adhibere, & fatalem inducunt errorem, necessitatemque peccandi, facinoraeque sua non de cordis proprii peruersitate procedere, sed caelo auctore pendere. Proponite igitur, pro quibus aut submouendis malis, aut promerendis bonis Lupercalia vestra fuerint instituta: & videamus quae illa bona prouenerint, cum Lupercalia gerentur; &

PECCATA QUIBUS PRABENS SAECVLYM ADVNDAVIT.

RETORQVET GELASIVS IN IMPIOS ARGVMENTVM.

QVAE AGITSOLEBANT IN LUPERCALIBVS.

* profana

FATALIS NECESSITAS A SUPERSTITIOSIS INDVCTA.

atur; & quae mala successerint, cum Lupercalia viderentur ablata.

Figite gradum: ad quod vestrum excidium dicatis haec prodigia fuisse reperta, digni qui monstrum nescio quod pecudis hominisque mixtura compositum, siue vere, siue false editum celebretis: Si propter pestilentiam submouendam (vt antiquiora praeteream) ecce antequam meis temporibus tollerentur, pestilentiam grauem tam in hac Vrbe, quam in agris, hominum pecudumque fuisse, non dubium est. Si pro sterilitate iactatis: Cur in Africa, vel Gallia ista contingunt, vbi nec fuerunt aliquando Lupercalia, nec constat fuisse sublata? Cur nunc Oriens omnium rerum copijs exuberat & abundat, qui nec celebrauit vquam Lupercalia, nec celebrat? An dicitis, illic nocere, vbi per plurima saecula fuerant celebrata, & repente sublata sunt? Videamus ergo, si his temporibus, quibus dicitis agitata, & rite ac plena sui (sicuti vobis videtur) deuotione completa sunt, numquam fames, numquam pestilentia profus extiterit. Si vero saepenumero his cladibus ad extremum periculi ventum est: apparet his malis submouendis nihil Lupercalia profuisse, etiam eo tempore, quo (sicut dictum est) vt putatis, competenti ordine gererentur; sic de singulis quibusque necessitatibus, propter quas dixeritis fuisse prouisum: si constiterit etiam illis non desisse, vana huius remedij conuincitur esse praesumptio.

Verumtamen cur non hoc etiam experiamini, vtrum valeant aliquid etiam rite celebrata? Et vos per ludibria ista discurrere, vestrorum more maiorum; vt diuinam rem & salutarem vobis (vt dicitis) deuotius celebrando, saluti vestrae prospicere magis magisque valeatis. Numquid cum haec celebrarentur, a Gallis Roma capta non est, & saepenumero ad extrema quaeque peruenit? Numquid bellis ciuilibus sub hac celebritate non concidit? Numquid Lupercalia deerant, cum Urbem Alaricus euertit? Et nuper cum Anthemij & Ricimeris ciuili furore subuersa est, vbi sunt Lupercalia? cur istis non profuerunt? Certe si diuinum est, si salutare vobis: cur non per vos ipsi, vt maiores vestri, ista facitis? cur causas vestrae salutis minuitis? cur decoloratis? cur eliditis? cur ad vilia quaeque deducitis? Quid imputatis nobis, cum ipsi remedia vestra calcetis? Satius est non tentare, quam contumeliose peragere. Maiores certe vestri, si vitiose (vti illis videbatur) sacrum aliquid celebrassent, instaurandum esse ducebant. Cur non quod ad vitiosum cultum redegistis per indignas quasque id exequendo personas, competenti instauracione reparatis, vt causas vestrae salutis plenius perfectiusque tractetis? Cur vos pudeat agere, si salutare est, si diuinum, quod tractasse, sit dedecus?

Sed, inquis, vel imaginem ipsius rei non debere moueri. Si prodest, si salutare est; cur non imago potius apud vos, & non ipsa sit veritas? Aut si certe nec tunc profuit, quando ritu integro (sicut dicitur) tractabatur: quid quaeritis eius imaginem, cuius nec ipsam profuisse cernitis veritatem? Sed dicitis, tot saeculis rem gestam non oportere secludi: nihilominus multis temporibus paganitatis superstitio ventilata est; sacrificetur in templis daemorum, & in Capitolio profana vanitas celebretur. Cur portionem defenditis, & quae maiora sunt praeteritis? Si plura genera vanitatum multis acta saeculis probantur esse sublata: cur portio quantouis tempore ventilata non possit auferri? Si temporibus praescribitur: imputate maioribus vestris, qui cum hac temporis praescriptione non vsi sint, posse quod superfluum est, & debere remoueri, dum plura & maiora sublata sunt, indicantur.

Sed dicitis, etiam Christianis temporibus haec fuisse: sed etiam illa aliquandiu Christianis quoque temporibus celebrata sunt. Numquidnam quia sub primis Praesulibus Christianae religionis ablata non sunt, ideo sub eorum successoribus tolli minime debuerunt? Multa sunt quae a singulis Pontificibus diuerso tempore sublata sunt noxia, vel abiecta. Non enim simul omnes in corpore curat medicina languores, sed quod periculosius conspicit imminere; ne aut materia corporis non sufficiat medicinae, aut pro conditione mortali simul omnia non possit auertere. Quare quale sit vnde agis: Si bonum est, si diuinum, si salubre: merito quancumque tolli non debuit. Si nec salubre, nec diuinum: causandum tibi magis est, cur tardius auferatur, quod superstitiosum constat & vanum? quod certe Christianae professioni non conuenire, manifestum est.

Postremo (quod ad me pertinet) nullus baptizatus, nullus Christianus hoc celebret: sed soli hoc Pagani, quorum ritus est, exequantur. Me pronunciare conuenit, Christianis ista perniciose & funesta indubitanter existere. Quid me incusas, si quod professo nomini inimicum est, a consortibus professionis Christianae pronuncio submouendum? Ego certe absoluam, conscientiam meam: ipsi videant qui iustis admonitionibus obedire neglexerint.

CONVINCVTVR SUPERSTITIOSI CERTIS RATIONIBVS.

VRGET EOS AB EVENTV REBVM.

NON OMNIA A PRAEDCESSORIBVS EMENDATA PONTIFICIBVS.

DE RETEN-
TIVM GENTI-
LITIVM CVL-
TIVM COLLA-
PSVM IMPER-
RIVM.

glexerint. Quod etiam prædecessores meos forsitan fecisse non ambigo, & apud Imperiales aures hæc submouenda tentasse. & quia auditos esse non constat, dum hæc mala hodieq. perdurant: ideo hæc ipsa Imperia defecerunt: ideo etiam nomen Romanum, non remotis etiam Lupercalibus, vsque ad extrema quæque peruenit. Et ideo ea nunc remouenda suadeo; quæ cum nihil profuisse cognosco, tamquam contraria veræ religioni, noxia potius extitisse pronuncio. Postremo si de meorum persona præscribendum æstimas prædecessorum; vnusquisque nostrum administrationis suæ redditurus est rationem, sicut etiam in publicis dignitatibus fieri peruidetis. Ego negligentiam accusare non audeo prædecessorum; cum magis credã fortasse tentasse eos vt hæc prauitas tolleretur, & quasdam extitisse causas & contrarias voluntates, quæ eorum intentiones præpedirent, sicut ne nunc quidem vos istos absistere insanis conatibus velle perpenditis.] hæcenus Gelasius in Andromachum.

Profecit autem Romanus Senatus, vt non Lupercalia tantum, in quæ Gelasius eodem declamauit, sed etiam quæ minoris esse superstitionis & maioris oblectamenti videri poterant spectacula abstulerit saltem ad tempus, quæ in nouis creandis Consulibus celebri cultu peragi consueuerant, delinita olim ad tollendam idololatriam & superstitionis suspicionem male superinducto Christi nomine, dū (quod ex Saluiano^a diximus) non in Martis vel aliorum deorum honorem, sed ad Christi gloriam eadem celebrari Circensia fateantur, falso prætextu, sed digno velamento obtegentes potius quam abolentes superstitionem auitam. At rem fucatam saniori iudicio detestantes, serioq. agendam esse censentes, aliam longe nobiliorem loco Gentilium munerum paruere spectaculi pompam: dum profusa illa impensa fieri solita in editione Circensium, in pauperum fuit vestimenta conuersa, de qua ista Ennodius Ticinensis in defensorio libello habet his verbis: Mentior (inquit^b) nisi egena agmina aduentum Consulatus vestri in subsidio miseriarum præstolantur. Etenim purpura vestra, qua anni vocabulum nobis datis, subueniente miseris, vestimentorum largitate pellit algorem. Probe iam iterum necessitatibus ferunt auxilium decora Fastorum; & veteri infidelitate deposita, in tali præparatione census dispendia efficiuntur lucra animarum.] hæc Ennodius.

Haud vero hæc parui fuere momenti: quanta enim hæcenus in creatione Consulum, etiam regnantibus Christianis Principibus, superstitio viguisset, vix quis crederet, nisi fidelissimus testis adesset ista deplorans huius sæculi scriptor, quem retulimus, Saluianus Massiliensis Episcopus, cuius hic iterum sunt verba reddenda^c: Quid enim (inquit) numquid non Consulibus & pulli adhuc Gentilium sacrilegiorum more pascuntur, & volantis penæ auguria quærentur, ac pene omnia fiunt, quæ etiam quondam Pagani veteres friuola atque irridenda duxerunt? Et cum hæc omnia ipsi agant qui annis nomina tribuunt, & a quibus anni ipsi exordium sumunt: credimus nobis bene annos posse procedere, qui a rebus talibus ordiuntur? Atque vtinam sicut hæc propter Consules tantum fiunt, ita illos tantum incestarent, propter quos fiunt. Illud est feralissimum & grauissimum, quod dum consensu publico aguntur, honor paucissimorum fit crimen omnium: ac si ex singulis binis inaugurantur, prope est vt in omni mundo nullus euadat.] hæc Saluianus, talia nefanda deplorans: ex quibus magis perspicue, lector, intelligas iure questum esse Gelasium ob eiusmodi superstitiones a Romanis retentas atque defensas Romanum esse penitus collapsum Imperium, & Romanum nomen abolitum, regnantibus in Occidente Gothis & alijs vbique barbaris.

At quæ reliqua sunt sancti Pontificis monumenta hic reddamus. Inter alia quæ reperiuntur decreta Gelasij, illud fuit, vt qui suum occidissent Episcopum, in posterum indigni proprium habere pastorem, sub vicinioris Episcopi diocesi redigerentur. ista Gelasius scripsit^d ob Scyllacæorum geminam cædem Pontificum.

Sub Pontificatu quoque Gelasij (quoto autem eius sedis anno, nescitur) facta est eiusmodi Pontificis auctoritate translatio venerandi corporis S. Seuerini Neapolim nobilissimam Campaniæ ciuitatē; eamq. paucis descripsit Eugipius eiusdem Sancti discipulus. Mirifice enim ciuitas illa studiosa semper fuit reliquiarū sanctorum martyrum & confessorum: non enim satis habuit e proximo accipere S. Ianuarium, & e longe ex Africa eiusmodi ditari thesauris; sed & e Danubij ripis sacra pignora S. Seuerini in Italiam delata, a S. Gelasio Pontifice impetrauit, quæ in præsentem vsque diem honorificentissimo cultu prosequitur: cuius rei gratia videatur locupletem benedictionem Obededom^e consecuta, vt sicut ille

a Saluian. de ve-
ro iudic. lib. 6.
EXPENSAR
LVDORVM
CONVERSAR
IN VSVM PAV
PERVM.

b Extat tom. I.
Concil.

SVPERSTITIO
HAGTENVS
RENTA.
c Saluian. de ve-
ro iud. lib. 6.

AIWMC
BCHA
VWAC
ATAC

d Gelas. epist.
25. 9. 2. c. 25.
TRANSLATIO
CORPORIS
S. SEVERINI
NEAPOLIM.

e 2. Reg. 6.

A in sua recipiens Arcam Domini, multiplicibus bonis affluit; ita ciuitas ista recipiens sacra Dei templa, ipsa Sanctorum corpora, meruerit semper amplioribus gloriæ accessibus illustrari. Sed quæ pauca de hac translatione scribat idem Eugipius, audiamus:

Illustris femina Barbaria* beatum Seuerinum, quem fama vel litteris cum suo quondam iugali optime nouerat, religiosa deuotione venerata est: quæ post obitum eius audiens corpusculum Sancti in Italiam cum multo labore perductum, & vsque ad illud tempus terræ nullatenus commendatum, venerabilem presbyterum nostrum Marcianum, sed & cunctam congregationem litteris frequentibus inuitauit. Tunc S. Gelasij sedis Romanæ Pontificis auctoritate & Neapolitano populo exequijs reuerentibus occurrente, in castello Lucullano per manus S. Victoris Episcopi mausoleo quod prædicta femina condidit collocatum est: qua celebritate multi languoribus diuersis afflicti, quos recensere longum est, receperunt protinus sanitatem. Inter quos quædam venerabilis ancilla Dei, Processa nomine, cuius Neapolitana, cum grauissimum ægritudinis pateretur incommodum, sancti funeris prouocata virtutibus in itinere properanter occurrit; & ingressa sub vehiculo quo corpus venerabile portabatur; statim caruit omnium languore membrorum. Monasterium igitur eodem loco constructum ad memoriam Beati hæcenus perseuerat: cuius meritis multi obsessi dæmonibus sunt curati, & diuersis obstricti languoribus receperunt ac recipiunt, operante Domini gratia, sanitatem: cui est honor & gloria in sæcula sæculorum. Habes, egregie Christi minister, commemoratorium, de quo opus efficias cum magisterio fructuosum.] hæcenus Eugipius, qui scriptam omni fide eiusmodi de rebus gestis S. Seuerini tractationem misit (vt sua epistola præfatus est) ad Paschasium Romanæ Ecclesiæ diaconum, cuius ad eundem Eugipium reddita extat epistola: quod quidem viri clarissimi monumentum hic tibi reddi, grato accipies animo, cum intelliges hunc illum esse Paschasium diaconum, cuius S. Gregorius in Dialogis miraculum recitat: cuius & extant libri duo de Spiritu sancto. epistola autem sic se habet:

Domino sancto semperq. carissimo Eugipio presbytero Paschasius diaconus frater in Christo carissimus.

Dum Sanctos peritiæ tuæ facundia & otij felicitate, perpendens amaritudines, occupationesq. multiplices peccatorum, te tractare contemnis: pudoris iacturam dilectionis contemplatione sustineo. Direxisti commemoratorium, cui nihil possit adijcere facundia peritorum; & opus quod Ecclesiæ possit vniuersitas recensere, breui reserasti compendio, dum beati Seuerini finitimas Pannoniorum prouincias incolentis vitam moresq. verius explicasti, & quæ per illum diuina virtus est operata miracula diuturnis mansura temporibus tradidisti memoriæ posterorum. Nesciunt facta piorum perire cum sæculo: vt omnes præsentem habeant, & secum quodammodo sentiant commorari, quibus eum relatio peruerit lectionis. Et ideo quia tu hæc quæ a me narranda poscebas, elocutus es simplicius, explicasti facilius: nihil adijciendum labori vestro, studio nostro credidimus. Si quidem aliter audita narramus, aliter experta depromimus. Facilius virtutes magistrorum a discipulis exponuntur (quæ suggeruntur crebrius conuersatione docentium) diuinis charismatibus inspiratis sanctis bonorum mentibus excolendis.

Quantum gesta Sanctorum vtilitatis impertiant, quantum feruoris attribuant, quantum puritatis infundant: de hac re Apostolicæ vocis auctoritas latius innotescens^a: Forma (inquit) facti gregi. & beatus Paulus Timotheo præcipit^b, formam esse Fidelibus. Vnde idem Apostolus^c iustorum catalogum summa breuitate contexens, ab Abel inci-

Annal. Eccl. Tom. 6.

Xx

codice

* Barbara

DE TRANSLA
TIONE S. SE-
VERINI NEA-
POLIM.

PASCHASII
EPIST. AD
EUGIPIVM.

a 1. Petr. 5.
b 2. Tim. 2.
c Hebr. 13.

codice Paschasij diaconi epistola; quem illum ipsum esse, cuius sanctus Gregorius in Dialogis meminit, nomen, tempus, locus, & sacra functio docent.

De ceteris ab eodē Gelasio rebus gestis hæc leguntur in libro de Romanis Pontificibus: Huius temporibus inuenti sunt Manichæi in vrbe Roma; quos in exilium deportari præcepit, quorum quoque codices ante fores basilicæ S. Mariæ incendio concremauit. Hic sub Gesta Synodica cum fletu & sub satisfactione libelli purgatum Misenum Episcopum reuocauit, quem & Ecclesiæ suæ restituit, qui peccauerat in causa Acacij & Petri. Hic fuit amator cleri & pauperum, & clerum ampliavit. Hic liberauit periculo famis ciuitatem Romanam. Hic fecit constitutum de omni Ecclesia. Huius temporibus iterum venit relatio de Græcia, eo quod multa mala facta essent a Petro & Acacio Constantino-politano.] sed dicendum potius horum occasione patrata: nam hi iam pridem decesserant, sicut & antea factum esse constat, quod subdit auctor de Ioanne his verbis: Eodem tempore fugiens Ioannes Alexandrinus Episcopus Catholicus venit Romam ad sedem Apostolicam: quem beatus Gelasius suscepit cum gloria, cui etiam & secundam sedem præbuit.] Sed & quod adiungit de Acacio & Petro tamquam uiuentibus a Gelasio damnatis, procul abhorret a vero, ubi ait: Ipsis temporibus fecit Synodum, & misit per tractum Orientis, & iterum damnauit in perpetuum Acacium & Petrum, si non pœnitentes sub satisfactione libelli postularent pœnitentiam secundum humanitatem primæ sedis Ecclesiæ.] hi enim iam damnati erant & vita functi. His addit auctor:

Hic dedicauit basilicam sanctæ Euphemie martyris in ciuitate Tiburtina milliario vigesimo ab Vrbe: dedicauit autem & basilicas alias sanctorum Nicandri & Eleutherij & Andree via Lauicana ad fundum in villa Pertusa*. Fecit autem & basilicam sanctæ Mariæ via Laurentina in fundo Crispini milliario ab Vrbe vigesimo. Hic fecit libros quinque aduersus Nestorium & Eutychem, qui hodie in bibliotheca & archiuo Ecclesiæ continentur. Fecit & hymnos in modum beati Ambrosij Episcopi, item duos libros aduersus Arium.] ea nimirum ratione, quod regnantibus in Italia Gothis iisdemq. Arianis, hos uoluit fidei veræ doctrina confodere, a quibus armorum potentia Catholici populi tenerentur oppressi. Sed addit: Fecit etiam & Sacramentorum præfationes & orationes lauto sermone, & epistolas fidei elimato sermone. Multum sub huius Episcopatu clerus creuit. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Februarium & Decembrem, presbyteros trigintaduos, diaconos duos, Episcopos per diuersa loca numero sexagintasetem. qui etiam sepultus est in basilica sancti Petri Apostoli vndecimo Kalendas Decembris. Et post obitum eius cessauit Episcopatus dies septem.] hætenus ibi Anastasius.

Sic igitur eodem anno, vigesima octaua mensis Nouembris in locum Gelasij Papæ subrogatus est Anastasius Romanus ex Petro genitus in Regione quinta, Caputauri cognominata: cuius res gestas suis locis dicturi sumus. Porro de tempore creationis Anastasij corrigendum est Marcellini Chronicon, cum post annos duos sub Consulatu Ioannis Scythæ & Paulini eius in sedem ingressum ponit.

Eodem quoque anno Palladius Antiochenus Episcopus moritur, cum annos decem sedisset: inq. locum eius Flauianus Iunior subrogatur, qui quidem pro Concilio Chalcedonensi aduersus Imperatorem & alios hæreticos stetit, cuius rei causa meruit cum alijs Episcopis confessoribus exilium animo constanti subire: sed quando id contigerit, suo loco pluribus dicendum erit. modo vero ex Cyrillo hæc pauca de eius Orthodoxa fide promamus: Postquam autem (inquit) Flauianus quoque, qui post mortem Palladij Antiochenæ præfuit Ecclesiæ, eadem quæ ij, nempe Elias Hierosolymitanus & Macedonius Episcopus Constantinopolitanus, sentiebat, & in recta veraq. ratione ingrediebatur: non poterat amplius contineri ira Imperatoris, qui aduersus pietatem solum erat fortissimus, nec ferre poterat eorum concordiam; sed efferatur, acri ira percitus, utrosque damnat exilio, &c.] At hæc de exilio Eliæ & Flauiani longe postea contigerunt, quæ suo loco dicentur.

Eodem ipso anno, nempe post biennium a legatione ad Gundebadum Regem Burgundionum, Epiphanius Episcopus Ticinensis ad Theodoricum Regem Italiæ pro Liguriæ populis iterum legatione perfunctus, ex hac vita migravit. Rem gestam Ennodius Ticinensis narrat his verbis: Cum necdum biennio exacto, a deliberatæ quietis gremio, tamquam a portu cymba illata tempestate propellitur. Nam infirmis Ligurum & labantibus humeris vix ferenda tributorum sarcina mandabatur. Rursus ad te, afflictorum consolator, adcur-

A adcurritur. Doceres frustra reddidisse patriæ vices, si illis in solo auito periclitantibus non adesses. Et quia apud te numquam fatigatus est qui rogauit, suscepisti causam infelicium, & te protinus ad rediuiua onera præparasti. Rauennam pro nobis Regem rogaturus excurris. Quantas ibi, postquam Gallicana insignia effugeris, minas cæli, procellarumq. discrimina, adhuc quasi æui integer, aut valens corporis, munitus exuperas? Numquam tibi ad officium animorum se membra quamuis inualida subdulerunt: frigus, pluuia, Padus, ieiunia, nauigatio, periculum, tonitrua, sine tecto mansio in ripis fluminis incerti, pene sine terra portus virtuti tuæ dulcia fuerunt & grata successui. Consolatus est de præsentia tui ille eminentissimus Rex, qui te videre ambier optabat. Exposuisti necessitates nostras aduentu tuo, antequam dices: & quales tecum habitantium lacrymæ te compulerint, docuerunt superata discrimina. Ast ubi ad Principem ingressus est,

B ita loqui cœpit: Solita, Rex venerabilis, mentis tranquillitate famulorum preces intellige. Et me ad postulanda necessaria, & vos ad tribuenda vsus informat. Lex tua est, ductor inuicte, misereri iugiter. Tu semper nutriti spem intercessionum in posterum, dum præsentibus non resistis. viam supplicationi nostræ patefecit ad reliqua semper apud vos beneficij fides impetrati. Liguribus tuis largire quod proferas, tribue quod reponas. Futurorum quæstus est temporalis indulgentia. Boni Principis mos est cum virtutibus amare famam, & regnum ita ordinare, tamquam ad stirpis suæ posteros transitorium. Nutantes domini hæc tantum, quæ accipiunt, diligunt: firmissimi illa potius, quæ dimittunt. Sic terris semina parua committimus, vt multiplicata capiamus: Fœnus sine crimine fit triplicatum: boni Imperatoris est possessoris opulencia. Concede immunitatem anni præsentis Liguriæ: qui eos ab externis, qui supplicant, reduxisti. Quam vberem præsentem natiuitatem habuerimus, clementia vestra astantes interroget: nemo illi mentitur, cui seruiunt, qui conuincant.

Ad hæc Princeps: Licet nos immanium expensarum pondus inlicitet, & pro ipsorum quiete legatis indefinenter munera largiamur: tamen vis meritorum tuorum tractatibus nostris reuerenter interuenit. Opus est fieri quicquid iniunxeris: iuuat omne quod præcipis: æstimamus enim compendijs nostris. Nihil tu quasi ex accidenti deprecereis, qui habes in nobis plurima quæ reposcas. Duas tamen præsentis indictionis fiscalis calculi partes cedemus, tertiam tantummodo suscepturi: ne aut ærarij nostri angustia Romanis pariat maiora dispendia, aut supplicatio tua expectatæ patriæ gaudia non reportet. Tali ter præfato Regi egit gratias summus Antistes; a quo, Vale dicens, abscessit, &c.] hæc Ennodius de legatione vltima Epiphanijs; qui (vt idem auctor ait) regressurus in patriam Parmæ ægrotare cœpit, ac Ticinum perueniens septimo die decessit, anno suæ ætatis quinquagesimo octauo, cum sedisset annos triginta, sedereq. cœpisset (vt diximus) anno Domini quadringentesimo sexagesimo sexto. Suffectus est in eius locum Maximus, qui adfuisse reperitur Symmacho Papæ aduersus Laurentium schismaticum. Extat eiusdem Ennodij oratio in laudem Maximi Episcopi, quæ incipit: Prodit religiosæ votum conscientie] & quæ sequuntur.

IESV CHRISTI
ANNVS
497.

ANASTASII PAP.
ANNVS
I.

ANASTASII IMP. 7.
THEODORICI REG. 5.

Q Vadringentesimus nonagesimus septimus Christi annus Anastasio Augusto iterum Consule adnotatur: quo Anastasius Papa ipso sui exordio Pontificatus, nihil antiquius habens quam succurrere periclitanti sub hæretico Principe Ecclesiæ Orientali, legationem ad eundem misit, quo eum ad meliorem frugem reuocaret. functi sunt amplissima hac legatione præstantissimi viri, nempe Germanus Episcopus Capuanus sanctitate conspicuus, qui & sub Hormisda Pontifice iterum eodem munere functus est, & Cresconius Episcopus Tudertinus vir plane egregius. Data ab ipso tunc litteræ ad Anastasium Imp. hætenus integræ extant: reddemus hic eas; quod ex eisdem qui in hac legatione scopus Romani Pontificis fuerit, possumus apertissime noscere. Sed ante illud monere debemus, toleratum hætenus ab Apostolica sede Anastasium Imperatorem, ea nimirum spe, vt ad

Catholicæ fidei, vnde aberrauerat, lineam reduceretur, & per eum Orientalis Ecclesia schismatibus & hæresibus lancinata, posset aliquo modo sanari. Ipsa autem epistola sic se habet:

Gloriosissimo ac clementissimo filio Anastasio Augusto Anastasius Episcopus.

Exordium Pontificatus mei, primitus oblata populis pace, pronuncio, & consequenter pro fide Catholica humilis pietati tuæ precator occurro. In quo primum mihi diuinum fauorem propinquasse confido, quod nunc consonantia in me augustissimi nominis tui non dubium præstat auxilium: vt sicut præcellsum vocabulum pietatis tuæ per vniuersas gentes toto Orbe perfulget, ita per ministerium humilitatis meæ (sicut semper est) sedes beati Petri in vniuersali Ecclesia assignatum sibi a Domino Deo teneat principatum: nec propter vnum mortuum diutius tunica illa Saluatoris desuper contexta per totum, malæ sortis patiat incertum, quæ sola in discissionem pro firmitate sui venire non potuit: serenitate tua præcipue Rempublicam gubernante, cui etiam in priuata vita tantum circa sinceram religionem studium fuit, vt (sicut fama certissima celebravit) nemo magis vel inter præcipuos sacerdotes præfixas a sanctis Patribus regulas Ecclesiæ custodisse dicatur: quod sanctum studium cum maiestate Imperij creuisse confidimus.

Legatione itaque fungimur pro Christo; ne eos propter offensionem vel scandalum patiamini publice nominari, quorum merita vel actus illum Iudicem latere non possunt, in cuius iam sunt iudicio constituti. Nec illic se potest interferere in corpore mortali adhuc temeraria præsumptio, in quo non solum confessio facit aperta merita singulorum, sed etiam silentij ipsius non potest latere secretum.

Namque & prædecessor noster Papa Felix & etiam Acacius illic proculdubio sunt, vbi vnusquisque sub tanto Iudice non potest perdere sui meriti qualitatem. Itaque monente nos beatissimo Paulo Apostolo^a, ne quid sit in hoc offendiculum in Ecclesia, dum quod facere non possumus, de his qui iam transferunt iudicare conemur; obseruandum esse tranquillitas tua cognoscat. Ait enim de his qui de rebus ad Deum solum pertinentibus iudicare præsumunt: Nemo enim nostrum sibi viuunt, & nemo sibi moritur: siue enim viuimus, Domino viuimus: siue morimur, Domino morimur. Siue ergo viuimus, siue morimur, Domini sumus. in hoc enim Christus resurrexit a mortuis, vt & viuorum & mortuorum dominetur. Tu autem quid iudicas fratrem tuum? aut tu quare spernis fratrem tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. scriptum est enim: Viuo ego (dicit Dominus) quia mihi flectetur omne genu, & omnis lingua confitebitur Deo. Itaque vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. Non ergo amplius inuicem iudicemus: sed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum. Monet igitur beatus Apostolus, ne de his nobis præsumamus iudicium, de quibus nemo potest melius vel verius iudicare, quam Deus: ne sibi in hoc quispiam temerarios ausus vsurpet, & propter hoc pax & vnitas Ecclesiæ dissipetur. Nam in Regnorum libro dicitur: Non quomodo videt homo, videt Deus: quia homo videt in facie, Deus autem videt in corde. Item in Paralipomenon libro primo: Et nunc, o Salomon, scito Deum patrum tuorum, & serui illi in corde perfectio & animo volente: quoniam omnia corda scrutatur Deus, & omnem cogitationem nouit. Item in Ezechiele: Hæc dicit Dominus Deus: Sic dixistis, domus Israel, & cogitationes spiritus vestri ego noui. Vnde & de Domino Iudice dicitur in Euangelio: Sciens autem Iesus cogitationes eorum, dixit: Quid cogitatis mala in cordibus vestris?

Precamur itaque clementiam vestram, vt specialiter nomen taceatur Acacij, & quod multis ex causis scandalum vel offendiculum Ecclesiæ concitauit, speciali appellatione taceatur: cum (sicut diximus) in generalitate sacerdotum vnus cuiusque meritum illum Iudicem latere non possit, qui nouit quid cuique tribuendum sit pro æstimata dispensatione meritorum, cui soli cogitationes quoque manifestæ sunt. Hæc quidem adeo vehementer inculcat Anastasius, quod qui ex bona conscientia Acacium defenderent, nihil detrimenti in ipsum inferri ex sententia in eum lata a Felice Pontifice niterentur ostendere; nimirum quod cum diuersorum sint fora diuersa iudiciorum, iudicetq. Ecclesia secundum ea quæ in Acta certa probatione inducuntur, iudicet vero Deus secundum illas quæ latent in corde cogitationes; ob id ex Ecclesiæ iudicio inferri diuino examini præiudicium non possit. Sic igitur Anastasius Papa apud Imperatorem de Acacij nomine abolendo, cuius causa schis-

EPISTOLA
ANASTASII
PAP. AD ANA
STAS. IMP.

INTE OIT
GA IIIA

DE NOMINE
ACACII ABO
LENDO.

1. Cor. 9.

b Rom. 14.

2. Cor. 5.
d Eccles. 45.

e Philip. 2.
DIVINUM IV
DICIVM OB
OCVLOS PO
NIT.

f 1. Reg. 16.

g 1. Paral. 28.

h Ezech. 21.

i Matth. 9.

HA OITAE
OITATTA
GA IIIA
MVIATZ

Amate diuisi essent Orientales, instantius vrget, ostendens ex ijs quæ ad iudicium Ecclesiasticum perducta sunt, Acacium iure esse damnatum, cum addit:

Quantos vero excessus atque præsumptiones habuerit Acacius, ne clementiæ tuæ suggerere per singula fortasse videatur onerosum; Cresconio, vel etiam Germano fratribus & Coepiscopis meis, quos misimus ad serenitatem tuam, de causis singulis, qualis fuerit, instructionem plenissimam dedimus, clementiæ vestræ specialius recensendam, si hoc pietati tuæ placuerit curiosius indagare, ne in aliquo suggestionibus nostris veritas defuisse videatur: vt pro diuina sapientia vestra perspicue videre possitis, non superbia vel elatione sedis Apostolicæ in Acacium talem processisse sententiam, sed facinoribus certis (quantum nos extra illud iudicium, quod solum falli non potest, æstimamus) zelo magis Diuinitatis exortam.

Nos vero humiliter supplicantes, controuersiam in Ecclesia remanere nolumus; cum magis vitanda contentio sit, sicut dicitur in Prouerbijs: Odium suscitatur contentiones: omnes autem qui non contendunt, protegit amicitia. Nam & Apostolus ad Corinthios: Cum enim sint inter vos æmulationes & contentiones, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis? Item ad Philippenses: Si qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua societas spiritus, si qua viscera & miserationes: implete gaudium meum, vt id ipsum dicatis, omnes eandem charitatem habentes: nihil per contentionem, neque per inanem gloriam: sed in humilitate mentis inuicem æstimantes semetipsis superiores: non sua singuli respicientes, sed aliorum.

Hoc tamen præcipue insinuo serenitati tuæ, gloriosissime & clementissime fili Auguste, vt cum causæ Alexandrinorum patuerint pijsimis auribus vestris, ad Catholicam & sinceram fidem eos auctoritate, sapientia, diuinisque vestris monitis redire faciatis. Nam quid tenendum sit in religione Catholica secundum definita Patrum & prædicationem omnium sacerdotum qui in Ecclesia floruerunt, si hoc quoque præceperitis, scientibus in memoriam transmittendo renouabimus, ignorantibus ad discendum pro officio nostræ instructionis offeremus, vt nulla extra hæc ingeniorum iactantia vel prauitatis audiatur.

Illud vero peculiarius pro amore Imperij vestri & beatitudine, quæ consequi poterit regnum, pro Apostolico officio prædicamus, vt (sicut decet, & Spiritus sanctus dicit) monitis nostris obedientia præbeatur, vt bona omnia vestram Rempublicam consequantur, sicut in Exodo promittitur: Si audieris vocem Domini Dei tui, & quæ placent ei feceris coram ipso, & obedieris præceptis eius, & custodieris omnem iustitiam eius: omnem infirmitatem quam importauit Aegyptijs, non importabo in te: ego enim Dominus sum, qui saluum facio te. Et illic iterum tuba potentissima canitur: Et nunc Israel quid Dominus Deus tuus postulat a te aliud, quam vt timeas Dominum Deum tuum, & ambules in omnibus vijs eius, & diligas eum, & seruias Domino Deo tuo ex toto corde tuo, & ex tota anima tua custodire præcepta Domini Dei tui & iustitias eius, quas ego mando tibi? Hæc me suggerentem frequentius non spernat, ante oculos habens Domini in Euangelio verba: Qui audit vos, me audit: & qui vos spernit, me spernit: & qui me spernit, spernit eum qui me misit. Nam Apostolus concinens Saluatori nostro, ita loquitur: Quapropter qui hæc spernit, non hominem spernit, sed Deum, qui dedit Spiritum sanctum suum in nobis.

Pectus clementiæ vestræ secretarium est publicæ felicitatis; & per instantiam vestram, quam velut vicarium Deus præsidere iussit in terris, Euangelicis Apostolicisque præceptis non dura superbia resistatur, sed per obedientiam quæ sunt salutifera compleantur. Nam secundum Ecclesiæ Catholicæ consuetudinem sacratissimum serenitatis tuæ pectus agnoscat, quod nullum de his vel quos baptizauit Acacius, vel quos sacerdotes siue Leuitas secundum canones ordinauit, vlla eos ex nomine Acacij portio læsionis attingat, quo forsitan per iniquum tradita sacramenti gratia minus firma videatur. Nam & baptismum (quod procul sit ab Ecclesia) siue ab adultero, vel a fure fuerit datum, ad percipientem minus peruenit illibatum: quia vox illa, quæ per columbam sonuit, omnem maculam humanæ pollutionis excludit, qua declaratur ac dicitur: Hic est qui baptizat Spiritu sancto & igne. Nam si visibilis Solis istius radij cum per loca foedissima transeunt, nulla contactus iniquatione maculantur; multo magis illius, qui istum visibilem fecit, virtus nulla ministri indignitate constringitur. Nam & Iudas cum fuerit sacrilegus

QUI LEGATI
MITTANTUR.

a Prouer. 10.

b 1. Cor. 3.

c Philip. 2.

DE CAUSA
ALEXANDRI
NAB ECCL
SIAE.

PARENDVM
AB IMPP.
PONTIFICI
BUS.
d Exod. 15.

e Deut. 10.

f Luc. 10.
g 1. Thef. 4.

SACRAMEN
TA PER ACA
CIUM MINI
STRATA TE
NENT.

h Matth. 3.
Luc. 3.

a Math. 23.
b 1. Cor. 3.
c Philip. 1.

REICIT OB-
ICTIONES.

d Psal. 87.

e Psal. 100.

FESTVS PA-
TRICIVS CVM
LEGATIS PRO-
FECTVS CON-
STANTINOP.

atque fur, quicquid egit inter Apostolos pro dignitate commissa, beneficia per indignum A
data nulla ex hoc detrimenta fenserunt, declarante hoc ipsum Domino manifestissima vo-
ce: Scribæ (inquit a) & Pharisei super cathedram Moyfi sedent. quæ dicunt, facite: quæ
autem faciunt, nolite facere. Dicunt enim, & non faciunt. Quicquid ergo ad hominum
profectum quilibet in Ecclesia minister officio suo videtur operari, hoc totum contineri
implente Diuinitatis effectû, ita ille per quem Christus loquitur, Paulus affirmat b: Ego
plantaui, Apollo rigauit, sed Deus incrementum dedit. Itaque neque qui plantat est ali-
quid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus. A Deo autem non quæritur, quis,
vel qualis prædicet, sed quem prædicet: vt inuidos c etiam bene prædicare Christum con-
firmet, quo malo diabolus ipse deiectus est, & hoc ipse prædicare non desinit.

Ideo ergo & hic, cuius nomen dicimus esse reticendum, male bona ministrando sibi
tantum nocuit: nam inuiolabile sacramentum, quod per illum datum est, alijs perfectio- B
nem suæ virtutis obtinuit, ei autem obfuit. Quod cum ita sit, aliquorum in tantum se
extendit curiosa suspicio, vt imaginentur, prolato a Papa Felice iudicio, postea inefficaci-
ter in sacramentis quæ Acacius vsurpauit, egisse: ac perinde eos metuere, qui vel in con-
secrationibus, vel in baptisate ministeria tradita susceperunt, ne irrita beneficia diuina
videantur. Meminerint in hac quoque parte similiter tractatum præualere superiorem:
quia non sine vsurpatione nominis sacerdotij adiudicatus hoc egit, in quo virtutem suam
obtinentibus mysterijs, in hoc quoque alijs rea sibi persona non nocuit. nam ad illum per-
tinuit, quod tuba Dauidica canitur d: Verumtamen Deus conquassabit capita inimicorum
suorum, verticem capilli perambulantiû in delictis suis. Nam superbia semper sibi, non alijs
facit ruinam; quod vniuersa Scripturarum cælestium testatur auctoritas. sicut etiam per
Spiritus sanctum dicitur a Propheta e: Non habitabit in medio domus meæ qui facit su-
perbiam. Vnde cum sibi sacerdotis nomen vendicauerit condemnatus, in ipsius verticem
superbiæ tumor inflictus est: quia non populus, qui in mysterijs donum ipsius sitiebat, ex-
clusus est: sed anima sola illa quæ peccauerat, iusto iudicio, propriæ culpæ erat obnoxia:
quod vbique numerosa Scripturæ testatur instructio. Vnde remotis hominum studijs, si-
ue versutijs, in hac adhuc præsentis fragilitate positorum, secundum preces nostras adnisi
& auctoritate Imperiali offerte Deo nostro vnam Catholicam Ecclesiam & Apostolicam:
quia hoc solum est, in quo non solum in terris, sed etiam in cælo triumphare possitis.
Subscriptio.

Omnipotens Deus regnum & salutem tuam perpetua protectione custodiat, gloriosissi-
me & clementissime semper Auguste.] hætenus Anastasius Papa ad Anastasium Impera-
torem. Porro Festum quoque Patricium cum legatis Apostolicæ sedis profectum esse, li-
bellus Apocrifiariorum Ecclesiæ Alexandrinæ declarat, qui paulo post recitabitur.

Cum hos suscepisset Apostolicæ sedis legatos Anastasius Imperator, bene illos habuit,
detinuitq. spe pacis vsque ad finem anni sequentis, dolose molitus interea, si quo modo ad
subscribendum Enotico Zenonis ipsum Romanum Pontificem posset inducere: quomo-
do autem id tentarit per ipsum Festum legatum anno sequenti, suo loco dicemus. Con-
stat etiam Macedonium Constantinopolitanum Episcopum erga Romanum Pontificem
fuisse redditum propensorem; sed votis suis passum esse ipsum Imperatorem magnopere
aduersarium, quæ paulo post dicturi sumus significabunt. Cum vero per vniuersam O-
rientali Ecclesiam innotuisset ab Apostolica sede legatos esse missos Constantinopolim
pro pace Ecclesiarum concilianda: Apocrifarij Alexandrinæ Ecclesiæ egerunt id ipsum
cum legatis Constantinopoli agentibus, nimirum vt Ecclesia Alexandrina in communica- E
tionem Catholicam ab Ecclesia Romana reciperetur: libellumq. supplicem ijsdem obtu-
lere legatis; quem adhuc integrum asseruatum in codice Vaticano sæpius citato, hic de-
scribere, dignum duximus, quod luculentam contineat rerum gestarum tractationem in
his quæ spectant ad epistolam sancti Leonis Papæ ab interpretibus deprauatam: quibus vi-
deas & admireris, quanta soleant arte hæretici suas hæreses honestare, & circumspicte ve-
stire habitu Catholicæ veritatis: vt plane non adeo mirandum existimes, si ipsi errantes, in
errorem traxerunt innumeram multitudinem. mos iste vetus hæreticorum, vt illud po-
tissimum curent, vt comparatis vndique velamentis sub Catholici nominis inuolucro im-
pietatem abscondant. Sed audi: ita libelli se habet inscriptio:

Libellus, quem dederunt Apocrifarij Alexandrinæ Ecclesiæ legatis ab vrbe Roma mis-
sis ab Anastasio Papa.

Glorio-

A Gloriosissimo atque excellentissimo Patricio Festo, & venerabilibus Episcopis Cresco-
nio & Germano simul cum eius potestate directis in legatione ab vrbe Roma ad clemen-
tissimum & Christo amabilem Imperatorem Anastasium, Alexandrinæ venerabilis Eccle-
siæ Dioscorus presbyter, & Cheremon lector responsis eiusdem Ecclesiæ seruientes.

Venerabiles sanctæ Ecclesiæ Romanæ vrbis atque Alexandrinæ non solum fidem rectam
& immaculatam, ex quo salutaris in eis prædicatus est sermo, sed etiam in diuino ministe-
rio semper concordiam seruauerunt. Quippe cum ab vno fuerit in vtrisque iactum fi-
dei fundamentum (Petrum memoramus beatum Apostolum, cuius per omnia sanctus
Euangelista Marcus extitit imitator) ita vt si quando contigerit in rebus ambiguis
quædam Episcoporum Concilia celebrari, sanctissimus is, qui Romanæ præfideret Eccle-
siæ, reuerendissimum Alexandrinæ ciuitatis Archiepiscopum deligeret, vt sui curam loci
B susciperet.

Sed hostem humani generis, cui bona perosa sunt, qui in perniciem nostram impio sem-
per furore grassatur, non piguit per satellites proprios zizania inter vtrasque conferere, vt
tantæ vnitatis discordiam perpetraret. Nam Eutyche impijssimo contra fidem, quæ
in beatissimis Apostolis prædicata est, sentiente & docere tentante, contigit per idem tem-
pus sedis Apostolicæ Præsulem tunc Leonem litteras ad Chalcedonense Concilium desti-
nare: quarum litterarum fuere interpretes hi, qui cum Theodoreto Cyrorum ciuitatis E-
piscopo tunc fuerant Nestorianæ hæresis sectatores: contraq. eam fidem, quæ a venerabi-
libus trecentis decem & octo Patribus est edita, supra memoratæ litteræ probantur exi-
stere; & non paruas occasiones his, qui eiusdem nefandissimi Nestorij blasphemias vin-
dicant, præstiterunt; ita vt licentius astruerent eundem Nestorium minime peruersa sen-
C sisse. His igitur causis Deo amabilis populus noster offensus est, & de Græca transla-
tione arbitratus est in Latino quoque sermone sensum similem contineri, ac sese ab vni-
tate Romanæ diuisit Ecclesiæ. Necnon etiam Romanus Antistes, existimans nos contra
eam fidem, quæ tradita est a beatissimis Apostolis, conspirasse, a nostra se communione
suspendit.

Verumtamen eius volentes satisfacere sanctitati, nos eam fidem tenere, quam princeps
Apostolorum Petrus, eiusq. discipulus Marcus beatissimi crediderunt, & postmodum tre-
centi decem & octo venerabiles edidere Pontifices, legatos ad urbem Romam nostra di-
rigere curauit Ecclesia. Sed ibi quidam ciuitatis nostræ repertus est a recta fide dissentiens,
atque ab ea ex causis quoque diuersis alienus existens, qui hoc visus est perpetrare, ne vlla
in suscipiendis legatis copia præberetur: qui nec ad faciem vsque salutationis admissi, sine
D aliquo effectû reuersi sunt.

Quia vero ante non multum temporis Photinus religiosus diaconus sanctæ Thessaloni-
censis Ecclesiæ nobiscum de pace sanctarum Ecclesiarum verba conseruit, dixitq. se ante
spatium parui temporis destinatû a sanctissimo Archiepiscopo Andrea Thessalonicensis Ec-
clesiæ ad Romanum Pontificem Anastasium: & affirmabat de his, quæ nos vehementer of-
fendunt, in translatione epistolæ sibi satisfactum fuisse a suprascripto Præsule Romanæ Eccle-
siæ, quod scilicet in epistolæ translatione comprobarentur errores: ipsam vero Latinam
epistolam iuxta fidem trecentorum decem & octo sanctorum Patrum editam constitif-
se. Insuper quædam retulit ex persona eiusdem Antistitis fuisse narrata, quæ ad vitupera-
tionem eorum, quæ in translatione sunt indita, pertinerent: & ad illos, qui ea confingere
tentauerunt, ad satisfactionem eorum qui rectam fidem immaculatamq. custodire non
E negligunt.

Quibus abunde sanatis, cupientesq. pristinam reintegrari concordiam: malimus etiam
a vobis, si vera sunt illa quæ Photinus religiosus diaconus nobis retulerat, edoceri, ve-
stræq. desiderauimus occurrere sanctitati, & de his omnibus habere colloquium. Verum
sanctitas vestra non semel, sed crebro nos docere dignata est, in epistolæ interpretatione er-
rores interfitos, non in Latino textu fuisse conceptos. Quapropter supplicauimus vobis,
vt confessionem nostræ fidei sumeretis, pro qua venerabilis Ecclesiæ nostræ legatione per-
fungimur: quam fidem etiam vbique sanctissimus Archiepiscopus intimauit, & appro-
bantium accepit rescripta cunctorum. Quod si etiam vestram huic fidei sanctam Eccle-
siam videritis congruere, nobis satisfieri iubeatis; vt sublatis e medio scandalis, ad pri-
stinam tam Romana, quam Alexandrina venerabiles Ecclesiæ redeant vnitatem.

Hanc autem fidei confessionem vobis obtulimus taliter continentem ex Euangelicis
Apostoli-

LIBELLVS EX
PARTE IEC-
CLES. ALEX.
A LEGATIS
ANASTASII
PAPAE.

DE CAUSA
DISCORDIA-
RVM INTER
ROM. ECCLES.
ET ALEX.

DE LEGATIS
ALEXAN-
DRIA ROMAN
MISSIS.

DE LEGATIO-
NE THESSA-
LONIGENSIS
ECCLESIAE.

DE REPVGA
TA ET ADPV
RVM RESTI-
TVTA EPI-
STOLA S. LEO-
NIS.

Apostolicisq. præconijs inspiratione diuina solam veram rectamq. fidem, quam trecenti A
decem & octo venerabiles Patres, qui in Nicæna Synodo congregati sunt, ediderunt: quam
& secuti sunt centum quinquaginta qui ad urbem regiam conuenerunt æque venerandi
Pontifices: Hanc etiam exequentes qui Ephesi collecti sunt Patres, annuente quoque se-
dis Apostolicæ Papa sanctissimo Cælestino, sacrilegum damnauere Nestorium, poenam in
eos qui tentauerint fidem aliam statuere præfigentes: quem Nestorium nos quoque simul
cum Eutyche contraria his quæ superius dicta sunt sentientes anathematis vltione dam-
namus, suscipientes duodecim illa capitula, quæ venerandæ memoriæ Cyrillus Alexandri-
næ Ecclesiæ quondam Archiepiscopus scripsit. Confitemur autem vnigenitum Dei Fi-
lium & Deum, qui secundum veritatem factus est homo, Dominum nostrum Iesum Chri-
stum consubstantialem Patri secundum diuinitatem, & consubstantialem nobis eundem
ipsum secundum humanitatem: qui descendit & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria B
Virgine Theotoco, hoc est, Dei genitrice, vnum Filium non duos existere. Vnius nam-
que dicimus vnigeniti Filij Dei siue miracula, siue etiam passiones, quas sponte pro nobis
carne sustinuit. Eos autem qui diuidunt, vel confundunt, aut phantasiã aliquam intro-
ducunt, nequaquam omnino recipimus: quia incarnatio illa, quam Dei genitrix secun-
dum veritatem ex se edidit, augmentum filij non effecit: Mansit enim Trinitas, etiam in-
carnato, quod vnum ex Trinitate est, Verbo Dei. Hæc itaque scripsimus, non fidem no-
uantes, sed vobis causã concordie satisfacere cupientes. Omnem autem qui aliter sentit,
senferitve, seu nunc, seu aliquando in quocumque loco, vel in quolibet Concilio, anathe-
matis poena percellimus, præcipue vero Nestorium & Eutychem, vniuersosq. qui illis
assentiunt.

Vestra igitur reuerentia suscipiens fidem nostram, hanc se Præfuli Romanæ Ecclesiæ C
Anastasio asseruit relaturam; quem & paratum existere memorabat satisfacturum illis, qui
fuisent a nobis hac causã transmissi. Illud etiam assererat, hanc fidem Dioscorum, Ti-
motheum, Petrumq. sensisse nostræ quidem ciuitatis Archiepiscopos, nec deberi in Di-
ptychis eorum nomina recenser. Nos contra poposcimus, aut perducere aduersus eos qui
astruant talesq. demonstrant; aut si non reperientur qui eos conuincere potuissent, nobis
pro eorum persona satisfaciendis acquiescant, demonstrantibus & approbantibus, quod
hanc fidem tenuerint, docuerint, cunctisq. quos informauerunt, tradiderint præfati parentes
nostri & Archiepiscopi Timotheus, Dioscorus, & Petrus. Vestra autem sanctitas renuit,
dicens, non sibi fuisse præceptum ab Apostolicæ sedis Antistite de his facere quæstionem.

Huius rei gratia obtestamur vos coram magno Deo & Salvatore nostro Iesu Christo,
quide sancta & Dei genitrice Maria Virgine incarnatus & natus est, quiq. concordem glo- D
rificationem seruitutemq. Fidelium probat libenter & suscipit, & sanctis Angelis eius, per
hanc eandem immaculatam quæ de illo est fidem; vt ad urbem Romam, fauente Domino,
venientes, hanc chartulam offeratis Apostolicæ sedis Antistiti Anastasio, quæ ex persona
sanctæ Ecclesiæ Alexandrinæ vobis oblata est: vt eius sanctitas relegens, quæ sibi fuerint
placita, seu litteris ad sanctissimum nostrum Archiepiscopum datis, seu per aliquem inter-
nuncium manifestare dignetur. Nam cum a sanctitate eius fidei rectæ fuerit seruata con-
fessio, quæ est a beatis Patribus constituta, nos paratos existere profiteamur ad urbem Ro-
mam legatos, qui pro vnitã sanctarum Dei Ecclesiarum agere debeant, destinare.

Confidimus autem in Domino nostro Iesu Christo, quod huic fidei eius beatitudo con-
fentiens, iuxta illa quæ in responsione sunt posita, velut proprios etiam nostros populos ar-
bitretur, & pro eorum regimine sollicitudinem gerat, cupiens secundum Deum omnibus E
vtilis approbari. Exemplum autem huius chartulæ apud nos detinuimus, necesse habentes,
si qua mora prouenerit quo minus sanctarum Ecclesiarum vnitã fiat, in illo glorioso
de cælis aduentu Domini nostri Iesu Christi, cum venerit iudicare viuos & mortuos, ante
tribunal eius, vbi nulla est acceptio personarum, cum hoc assistere ad refellendum eos
qui sanctarum Ecclesiarum neglexerunt vnitatem.] hætenus hæretici Ecclesiæ Alexan-
drinæ, bis impij, dum sicut in sua fidei professione verbum nullum posuerunt de Syno-
do Chalcedonensi, ita nefandissimos hæreticos & sacrilegos Dioscorum, Timotheum, &
Petrum volunt saluos, atque eorũ nomina inter Diptycha recitari: ac proinde haud dubium
digni qui repellerentur ab Apostolica sede. Videre plane fuit restaurata antiqua, sed diuer-
so modo, figmenta diaboli: dum sicuti olim ad decipiendos Gentiles Aegyptios, intra pa-
rietes ornatissime structos crocodilum, vel simiam, vel apin, aliudve monstrum exhibe-
re con-

A re consueuerat adorandum; ita modo ad seducendum populum Christianum Aegypti, sub
specie quadam foris ostensa Catholicæ pietatis, inducit miseros ad hæresum monstra co-
lenda, & ipsos nefandos hæreticos venerandos.

Sed quid interea laudabiliter egerit Festus Roma missus legatus ad Anastasium Impera-
torem, audi: scribit enim de eo Theodorus Lector his verbis: Festus quidam Senator Ro-
manus cum ad Imp. Anastasium propter quasdam ciuiles necessitates missus, ad Imperatorem
venisset, adhortatus est, vt memoria coryphæorum Apostolorum Petri & Pauli multa cum
reuerentia & veneratione celebraretur. Quamuis itaque & antea celebrata esset, tamen ex
petitione Festi multo amplius & splendidius panegyris illa celebrari cœpit.] Simulac enim
aduersari cœpere Constantinopolitani Antistites Apostolicæ sedi, ipsi Ecclesiæ Petri, &
Petri successoribus Romanis Pontificibus, pariter & ipsius Apostoli Petri cultus Constan-
tinopoli neglectus est, quem Festus Senator restituendum curauit. Mos iste hæreticorum,
vt prælia primo aduersus homines ineuntes, in cælites demum illa conuertant: quo in ge-
nere cognoscas Nouatores audaciores progredi pugnatore, dum in Romanæ Ecclesiæ
odium, non solum Petri Apostoli cultum penitus omiserunt, sed execrabilibus eundem
Nerone truculentiores confodere blasphemijs numquam cessant.

Sed pergit Theodorus: Per hunc Festum Macedonius Episcopus Constantinopolitanus
Anastasio Romano Episcopo rationem reddere voluit: verum ne hoc faceret, ab Impera-
tore est prohibitus. Festus vero (sicuti fertur) Imperatori clanculo pollicitus est, persuasu-
rum se Romano Episcopo, vt Concordiæ Zenonis subscriberet. Cum autem Romam ve-
nisset, Anastasium Episcopum mortuum reperit.] hæc Theodorus, eademque Nicepho-
rus^b. Ex quibus satis apparet Anastasium Papam integrum sincerumq. in Catholica fide
C permanisse: decessisse autem, antequam a Festo eiusmodi perfidiæ tentaretur. Reditum
autem legatorum in sequentem annum fuisse productum, cum iam Anastasius Papa deces-
sisset, ex modo dictis apparet.

Porro quantum attinet ad integritatem Anastasij Papæ: haud inuidiam pati debet, quod
in illud inclinasse monstrant litteræ Iustini Imperatoris, vt acquiesceret tolli tantum no-
men Acacij, ceterorum autem qui cum eo communicassent Constantinopoli, non simi-
liter. Id enim Iustinus Imperator ad Hormisdam Papam scribens testatur his verbis: A-
nastasio religiosissimæ memoriæ vestræ culmen Ecclesiæ palam aperteq. constituit, cum
hoc idem scriberet negotium decessori nostro, satis esse pacem affectantibus, si nomen tan-
tum reticeatur Acacij. Ergo priora vestræ sedis constituta sequitur, qui non omnes me-
morias mortuorum iudicat contemnendas, &c.] hæc Iustinus Imperator. Ceterum si at-
D tendas epistolam Anastasij Papæ ad Anastasium Imperatorem: etsi in ea de Acacij tantum
nomine habita videatur mentio; nihilominus de ceteris cum Acacij nomine communi-
cantibus nequicquam visus est decreuisse; sed tantum suggestisse, se recepturum quos ba-
ptizauit, vel ordinauit Acacius: quod Apostolica dispensando auctoritate fieri posse co-
gnouit, cum sciret Gelasium Papam se idem præstiturum pollicitum esse.

At vero nullam concordiam iniisse Anastasium Papam cum Anastasio Imperatore, sed
magis illum execratum esse, satis declarant litteræ apologeticæ ipsius successoris Symma-
chi Papæ ad eundem Anastasium Imperatorem datæ, in quibus hæc leguntur^d: Dicis,
quod mecum Senatu conspirante, excommunicauerim te. Ista quidem ego: sed rationa-
biliter factum a decessoribus meis sine dubio subsequor.] hæc Symmachus Anastasij suc-
cessor ad Anastasium Imperatorem: quæ profecto tam libere de prædecessoribus affirma-
E re ausus non fuisset, nisi Anastasij Papæ fides sincera, atque in ea tuenda probata in omni-
bus fuisset sacerdotalis constantia.

Ex his porro habes, vnde corrigas, vel quomodo sane intelligas quod in libro de Roma-
nis Pontificibus habetur his verbis: Eodem tempore, Anastasij Papæ scilicet, multi clerici
& presbyteri se a communionem ipsius retraxerunt*, eo quod communicasset sine consilio
Episcoporum, vel presbyterorum, vel cleri cunctæ Ecclesiæ Catholicæ, diacono Theffalo-
nicensi nomine Photio*, qui communionis erat Acacij; & quia occulte voluit reuocare
Acacium, & non potuit: qui nutu diuino percussus est.] hæc ibi, quæ scias contra Anasta-
sium sparsa esse a schismaticis Laurentianis, de quibus suo loco dicitur. Etenim illum
Photij cum Anastasio consuetudinis vsum in restituenda (vt vidimus ex libello Alexandri-
norum legatorum) corrupta ab interprete Leonis Papæ epistola, in deteriorem aduersarij
acceperunt partem: cum tamen requisitum huiusmodi Papæ officium nec hæreticis de-
negari

a Theod. Lect.
Collect. lib. 2.
RES GESTAR
PER FESTVM
PATRICIVM
LEGATVM.

b Niceph. lib. 16.
c. 35.

ANASTASIVS
PAP. CATHO-
LICVS PER-
SEVERAVIT.
c. Tom. I. Concil.

PROBATA
ANASTASII
PAPAE IN FI-
DE ORTHODO-
XA PERSH-
VERANTIA.

d Habentur tom.
1. Biblioth. sanctæ.

CONFVTA-
TVR OBIS-
CTIO IN ANA-
STASIVM.
* exheretice
* Photino.

PROFESSIO
FIDEI EX PAR-
TE ECCLES.
ALEXAND.

NULLAM DE
CONC. CHAL-
CED. MENTIO-
NEM HABENT

DE HIS QVAE
GESTA ES-
SENT INTER
IPSOE LEGA-
TOS.

HAERETICI
CVM SINT,
QVAERVNT
SVBRIPERE
APOSTOLI-
CAM COMMY-
NIONEM.

negari poterat, dum non aliud peteret, quam vt deprauata sancti Leonis epistola vitiosa translatione, ex prototypo ab archiuo Ecclesie Romanæ petendo, in pristinam germanitatem, integritatemq. veterem redderetur.

Ceterum si contentiose nimis quis asserere velit, Anastasium propensioem fuisse in restituendo sublato e Diptychis Acacij nomine, sed morte præuentum id præstare minime valuisse: in hoc est quidem, quo magis magisq. admireris Dei prouidentiam erga Romanam Ecclesiam, cum titubantem Apostolicæ sedi præsentem Pontificem ex humanis ante subduxerit, quam quod meditaretur impleret; & antea morte præreptum, quam vel tentari posset a Festo legato de subscribendo Zenonis Enotico. Ita namque sæpe diuino consilio, quo potissimum Catholicæ fidei semper seruire consuevit integritatem, factum scimus, vt quam citissime morte mulctatus sit, qui in aliquod discrimen adducturus esset Catholicam Romanæ Ecclesie puritatem. Sunt de his plura exempla suis locis reddita, vel reddenda: quibus plane secundum illud Dauidicum: Ecce non dormitabit, neque dormiet qui custodit Israel] noscas Deo Romanam Ecclesiam curæ esse.

Eodem anno Athanasius hæreticus Episcopus Alexandrinus, cum sedisset annos septem, defunctus est; inq. locum eius illi non impar est successus Ioannes, plane diuersus ab illo Ioannè Orthodoxo, de quo supra. De hoc autem habet hæc Liberatus diaconus: Sic enim Athanasio hæretico tempus sui Episcopatus complete, post eum ordinatur Episcopus Ioannes cognomento Mela, qui & ipse secutus est Athanasium prædecessorem, qui in edito Vnitio communicauit alijs sedibus, id est, Constantinopolitanæ & Antiochenæ & Hierosolymitanæ: in cuius Præfulatu dum Alexandrina Ecclesia diuisionem habuisset Dioscoritarum propter Petrum Mogum, quasi communicasset Synodo, etiam ipse defunctus est tempore Macedonij Constantinopolitani Episcopi.] hæc Liberatus. Verum calumnie quidem de trium sedium Episcopis, nempe de Macedonio Constantinopolitano, Flauiano Antiocheno, & Elia Hierosolymitano refert, recepisse Vnitium Zenonis; cum aperte sit demonstratum hos esse professos Chalcedonense Concilium. De ipso autem Ioanne liquet fuisse hæreticum, aduersatumq. sacrosancto Chalcedonensi Concilio: nam de eo eiusq. successoribus hæreticis Episcopis hæc Leontius habet: Post Athanasium Ioannes fit Episcopus, rursusq. Ioannes alter, inde Dioscorus, & tandem Timotheus, qui omnes Vnionis scriptum recipiebant, & Synodum anathematizabant.] hæc Leontius. at de his satis.

Vi sequitur annus Domini quadringentesimus nonagesimus octauus Paulino & Ioanne Scytha Consulibus Fastis adijcitur, idemq. Ecclesie Romanæ funestus, scissa eadem diro schismate ob Anastasij Papæ successoris creationem oborto. Hoc enim anno idem Romanus Pontifex, cum sedisset annos duos minus diebus septem, moritur XVI. Kalendas Decembris. Rediens enim Faustus legatus Constantinopoli post obitum Anastasij Papæ, vt præstaret quod pollicitus fuerat Imperatori, suadere Romano Pontifici subscribere Zenonis Enotico: cum iam de id agendo cum Anastasio spes omnis euauisset; operam dedit, vt successor crearetur, qui ad id præstandum suaderi facile posset. Sic igitur studijs eiusdem Festi negotium agentis Anastasij Imp. cum conaretur aliquem subrogari Pontificem qui eius votis annueret, resistente vero maiori sanioriq. parte Romani cleri atque Senatus, eius rei causa Ecclesiasticum bellum conflatur: de quo antequam agere aggrediamur, quæ sunt reliqua Actorum Anastasij Papæ dicamus. in dicto enim libello Romanorum Pontificum hæc habentur:

Hic fecit Confessionem beati Laurentij martyris ex argento, pensantem libras cētum*] & inferius: Hic fecit ordinationem vnam in vrbe Roma per mensem Decembrem, creauit presbyteros duodecim, Episcopos per diuersa loca numero sexdecim. qui sepultus est in basilica sancti Petri Apostoli XIII. Kalendas Decembris. & cessauit Episcopatus eius dies quatuor.] hæc ibi. Fertur decretum nomine Anastasij Papæ, cuius est exordium: Sane Thessalonicenses Episcopi, &c.] sed quoniam in eo mentio habetur Timothei Episcopi Constantinopolitani, necnon Dioscori Iunioris Episcopi Alexandrini, ad Hormisdæ Papæ tempora

tempora & actiones referendum esse putamus: quod quidem miramur eruditos viros emendatores libri Decretorum Romanorum Pontificum præterijisse: agemus de eo nos suo loco.

Quarto autem die ab obitu Anastasij, nempe decimo Kalendas Decembris, Romæ in basilica Constantiniana creatur Romanus Pontifex Symmachus natione Sardus, patre Fortunato: quo item die in basilica sanctæ Mariæ Laurentius in schismate creatur Papa, id agente Festo Patricio in gratiam Anastasij Imperatoris, quod sciret ab eo fore subscribendum Zenonis Enoticum. Res insignis turpitudinis, vniuersæ Ecclesie palam facta, ita describitur a Theodoro Lectore Græco auctore: Festus vero (sicuti fertur) clanculum Imperatori pollicitus, persuasurum se Romano Episcopo, vt Concordiæ Zenonis subscriberet: cum Romam venisset, Anastasium Episcopum mortuum reperit. Quapropter studium impendit, vt (quod quærebatur) quibusdam prætextibus subscriberetur. Multis enim pecunia corruptis, id perfecit, vt præter consuetudinem Episcopus quidam eligeretur, Romanus natione, nomine Laurentius. Ordinantur itaque duo: a pluribus quidem ex diacono ordinatur Symmachus, ab alijs vero Laurentius. Quorum gratia Romæ cædes, rapinæ, & alia innumera mala perpetrantur.] hæc Theodorus de schismate, malisq. inde secutis, & ad triennium propagatis, vt ipse testatur. Quæ autem postea contigerint, idem recenset, sed a nobis suo loco narranda: eadem quoque Nicephorus^b habet.

At non clerus tantum, sed & Senatus Romanus ea de causa mutuis inter se discordijs rixisq. certauit; partis alterius, nempe Laurentij, patrocinium suscipientibus Festo atque Probino potentissimis Senatoribus; alteri vero parti, Symmachi videlicet, Fausto Exconsule & alijs Senatoribus fauentibus, quorum inter se conflictus ab Anastasio describitur: nos vero pro temporis ratione suis quæque reddemus locis. Haud enim anni vnus, sed plurium fuit eiusmodi in Ecclesia Romana certamen; quod sæpe consopitum, vehementiori eruptione recruduit. Parti quidem Laurentij additæ vires vehementer ex eo fuerunt, quod idem habuit promotorem Paschasium sanctæ Romanæ Ecclesie diaconum, virum, qui tum ex doctrina, tum etiam ex vitæ sanctitate summam sibi gloriam compararat; quo populus per facile commoueri posset.

De rebus autem hoc anno gestis Anastasius Bibliothecarius ista habet: Facta contentione, hoc construxerunt partes, vt ambo Rauennam pergerent ad iudicium Regis Theodorici. Qui dum ambo introissent Rauennam, hoc iudicium æquitatis inuenerunt: Vt qui primo ordinatus fuisset, vel vbi pars maxima cognosceretur, ipse sederet in sede Apostolica: quod tandem æquitas in Symmacho inuenit & cognitio veritatis, & factus est Præsul Symmachus.] hæc ipse. Vides, lector, quo necessitas impulit altercantes, vt ad sedandum repentinum ingruens malum, quo vniuersa Vrbs sanguine fœdabatur, subire iudicium Regis Ariani sponte delegerint: haud enim instans vrgensq. ciuile bellum patiebatur, vt congregandi, more maiorum, Concilij tempus expectaretur. Id quidem (vt dictum est) suavit, impulitq. importuna & male suada necessitas legum nescia: cum tamen ea via repentino compresso tumultu, datus est tandem locus cogendæ Synodi, de qua idem auctor ista mox subdit: Eo tempore Papa Symmachus congregauit Synodum, & constituit Laurentium in Nucerna ciuitate Episcopum intuitu misericordiæ.] In ea quidem Synodo ab omnibus qui interfuerunt Episcopis cognitus & approbatus est Symmachus Romanus Pontifex. Sed de Synodo dicendum anno sequenti, quo celebrata esse cognoscitur.

Turbulentissimus quidem hoc anno fuit status Romanæ Ecclesie, cum & clerici inter se mutuo scissi certarent, & Senatores amplissimi ordinis magno periculo totius perdendæ Vrbs inter se inuicem obstinatis animis conflictarent: illud autem nutrebat incendium, quod res nequaquam eo statu reposita esset, vt palam omnino de alterius legitima electione constaret, quo de alterius intrusione certum quid patensq. affirmari valuerit: adeo vt cuius essent potiora iura, videri potuisset aliquandiu excusabilis ignorantia; atque venialis fuerit culpa, magis Laurentio studere, quam Symmacho, vsque ad Synodi decretum, quo causa Symmacho adiudicata fuit. Quis enim in re tanta acquiescere iudicio sæcularis Principis eiusdemq. Ariani cogi posse, sibi videri poterat? Postea autem Episcoporum Synodali sententiæ non acquieuisse, graui culpa non caruit. At quid sanctus Gregorius Papa in suis Dialogis de Paschasio diacono eximie probitatis viro inhærente Laurentio, atque sub eiusmodi schismate tempore Symmachi Papæ defuncto narret, audiamus, vbi ait: Cum essem adhuc iuuenulus atque in laico habitu constitutus, narrari a maioribus atque

CUSTODITA
A DEO ROM.
ECCLESIAE
INTEGRITAS

Psal. 120.

IOANNES ME-
LA ALEXAN-
DRINVS EPI-
SCOPVS.

ANASTASII PAPÆ

ANASTASII PAPÆ

ANASTASII PAPÆ

ANASTASII PAPÆ

ANASTASII PAPÆ

* octoginta

Gregor. Dialog.
lib. 4. c. 40.

SYMMACHVS
PAPA CREA-
TVR.

Theodor. lib. 3.
Collectan.

Niceph. lib. 16.
c. 36.

THEODORI-
CVS REX DI-
RIMIT SCHE-
SMA.

NECESSITAS
COMPVLT
SVBIRE IVDI-
CIVM REGIS
ARIANI.

SCHISMA AM-
BIGVITATE
PERPLEXVM.

Gregor. Dialog.
lib. 4. c. 40.

DE PASCHA-
SIO DIACO-
NO POENIS
PVRGATORII
MANCIPTO.

que scientibus audiui, quod Paschasius huius Apostolicæ sedis diaconus, cuius apud nos A
rectissimi & luculenti de sancto Spiritu libri extant, miræ sanctitatis vir fuerit, elemosy-
narum maxime operibus vacans, cultor pauperum, & contemptor sui. Sed hic in ea
contentione, quæ inardescente zelo Fidelium inter Symmachum atque Laurentium fa-
cta est, ad Pontificatus ordinem Laurentium elegit, & omnium post vnanimitate supe-
ratus, in sua tamen sententia vsque ad diem sui exitus perstitit, illum amando atque præ-
ferendo, quem Episcoporum iudicio præesse sibi Ecclesia refutauit.

QUOMODO PA-
SCHASIVS OB-
TINUIT VE-
NIAM.

Hic itaque cum temporibus Symmachi Apostolicæ sedis Præfulis esset defunctus, eius
dalmaticam feretro superpositam dæmoniacus tetigit, statimq. sanatus est. Post multum
vero temporis Germano Capuano Episcopo (cuius superius memoriam feci) medici pro
corporis salute dictauerant, vt in Angulanis thermis lauari debuisset. Qui ingressus eas-
dem thermas, prædictum Paschasium diaconum stantem & obsequentem in caloribus in- B
uenit. Quo viso vehementer extimuit, & quid illic tantus vir faceret, inquisiuit. Cui ille
respondit: Pro nulla alia causa in hoc poenali loco deputatus sum, nisi quia in parte Lau-
rentij contra Symmachum sensi. Sed quæso te, pro me Dominum deprecare: atque in hoc
cognosces quod exauditus sis, si huc rediens me, non inueneris. Qua de re vir Domini Ger-
manus se in precibus strinxit, & post paucos dies redijt, sed iam dictum Paschasium in lo-
co eodem minime inuenit. Quia non malitiæ, sed ignorantia errore peccauerat, purgari
post mortem a peccato potuit. Quod tamen credendum est, quia ex illa elemosynarum
suarum largitate hoc obtinuit, vt tunc posset promerere veniam, cum iam nihil amplius
posset operari.] hæc Gregorius: qui dum ait perstitisse in sententia Paschasium vsque ad
diem exitus sui, exclusiue intelligendum est: etenim omnium est receptum assensu, non
posse in cælum admitti, qui in terra se ab Ecclesia separauit. Grauis illa quidem Pascha- C
sij culpa fuit, quod post receptum a sancta Synodo Symmachum in Romanum Pontifi-
cæm, ei minime communicare voluerit; venia tamen factus dignus, cum in exitu ipso fa-
cti poenituit.

LONGINI MI-
SERANDYS
EXITVS.

Quod ad res pertinet Orientales: sub anni huius Consulibus meminit Marcellinus in
Chronico de Longino Zenonis Imperatoris germano poenas tandem Dei nutu exolvente
omnium turpitudinum, quibus (vt diximus ex Suida) obrutus, sacra profanaq. simul fœ-
dauerat: Hoc igitur anno (inquit Marcellinus) Longinus Isaurus, cognomēto Selinunteus,
apud Antiochiæ Isauriæ ciuitatem a Prisco Comite captus, Constantinopolim missus est;
catenatusq. per Agentem circumductus, Anastasio Principi, spectante populo, ingens
spectaculum fuit, varijsq. deinde cruciatibus apud Nicæam Bithyniæ ciuitatem expensus
est. Nummis vero, quos Romani Terentianos*, Græci Folles vocant, Anastasius Prin- D
ceps suo nomine figuratis, placabilem plebi commutationem distraxit.] hæc Marcellinus.
At de Follibus & Terentianis, seu potius Tertianis nummis nos superius pluribus egimus.

* Tertianos

IOANNES SI-
LENTIARIVS
INNQTVIT.

Hoc eodem anno, sexta Indictione currente, innotescit in Palæstina magnus ille Ioannes
anachoreta cognomento Silentiarius, de quo superius dictum sub S. Saba incognitum vi-
tam exercuisse monasticam: cum vero inuitus cogeret eisdem Sabæ patris iussu initiari
presbyteratu ab Elia Episcopo Hierosolymitano; ne in sacerdotij iteratione sacrilegium
patraretur, se iam Episcopum fuisse ordinatum coactus est eidem propalare: quod cum &
S. Saba diuinitus cognouisset, ipso rogante, seorsum agere & silere permisit: ex quo factum
est, vt Silentiarij fuerit cognomentum adeptus. Agebat autem hoc ipso Domini anno qua-
dringentesimo nonagesimo octauo ipse Ioannes suæ ætatis annum quadragesimum quar-
tum. Scripsit vero res ab eo præclare gestas idem qui scriptis profecutus est Acta S. Eu- E
thymij Abbatis Cyrillus, vt ipse testatur, dum tradit se conuenisse ipsum Ioannem, &
monasticæ vitæ institutum aggressum esse anno ætatis Ioannis (vt ait) nonagesimo, Chri-
sti vero quingentesimo quadragesimo quarto: idemq. (vt dictum est superius) vitam sancti
Sabæ omni fide, diligentia, & integritate profecutus est. Has Deus lampades in tanta to-
tius orbis Orientalis caligine voluit effulsisse; vt per vastum mare omni ex parte procel-
larum turbinibus agitarum essent quæ portum tutum ostenderent super pharum eleua-
tæ lucernæ.

Christi annus quadringentesimus nonagesimus nonus vno Consule Ioanne Gibbo no-
tatur ponitur a Marcellino & Cassiodoro: qui autem addit Asclepium, vnde acce-
perit, non habet quo probet. Antequam autem Consul Ioannes in Oriente creatus in-
notesceret Occidentalibus, siue alia de causa id acciderit, Post Consulatum Paulini præ-
fens annus reperitur inscriptus, vt in Romano Concilio hoc anno prima die Martij a Sym-
macho Romano Pontifice congregato, non a Theodorico Rege, vt perperam tradidit
B Theodorus Lector in Collectaneis: ipsa enim Acta Synodi id expresse declarant, quæ pro-
xime reddituri sumus.

CONCILIUM
ROMANVM
PRIMUM SVB
SYMMACHO.

Qui igitur potior tempore, æque iure potior, anno superiori declaratus est legitimus
Romanus Episcopus Symmachus, mox ad Italiæ Episcopos litteras dedit, quibus ijdem
quamprimum ad Synodum conuenire iubebantur. Cuius quidem Synodi conuocandæ il-
lud Symmachi consilium fuit, vt decerneretur legitime creato Pontifici Urbis Episcopa-
tus; insuper, vt ab eadem canones sancirentur, quibus retunderetur procacitas ambi-
entium: quod declarat ipsa Symmachi Papæ Archidiaconi ad Synodum prælocutio, quæ in
eiusdem Concilij Actis, hoc præmisso titulo, legitur:

Post Consulatum Paulini V.C. die Kalendarum Martiarum, in basilica beati Petri Apo-
stoli, Synodo præsidente beatissimo Papa Symmacho: Beatitudo vestra, directis ante-
hac per prouincias auctoritatibus, frequentem Italiæ sacerdotum Synodum conuocauit,
C quorum præsentia in vestris videtur oculis constituta. Nunc beatitudo vestra, quæ ad Ec-
clesiasticas indemnitates, vel ad pacem totius Ecclesiæ pertinent, seu concordiam, digne-
tur tractabiliter ordinare.] hæc præfato Fulgentio Archidiacono, secutæ sunt Synodi
faustæ acclamationes Symmacho Papæ: quibus sæpius repetitis, idem Pontifex hæc ad
eos: Concilium dilectionis vestræ, neglecta hiemis asperitate, sollicitudo nostra pro Eccle-
siastica indemnitate specialiter congregauit; vt Episcopalem ambitum, & confusionis in-
certum, vel popularem tumultum, quem per subreptionem diaboli vsurpatione aliquorum
tempore creationis meæ constat exortum, communicato pariter tractatu, in futurum pos-
simus robuste ac viuaciter* amputare.

* veraciter

Atque ideo caueamus in posterum, ne subuerso disciplina, aut audacia præsumptum
D gestiat tentare similia: & pari adunatione tractemus, expressis sententijs sancientes, quid
circa Romani Episcopi ordinationem debeat custodiri. Vniuersi Episcopi vel presbyteri
dixerunt: Vt fiat, rogamus: dictum est decies. Vt scandala amputentur, rogamus: di-
ctum est nouies. Vt ambitus extinguatur, rogamus: dictum est duodecies*. Exaudi Chri-
ste: Symmacho vita: dictum est sexies. Cuius sedem & annos Deus conseruet & augeat:
dictum est quinquies. Vt de præsentia fiat: dictum est decies. Symmachus Episcopus dixit:
Quoniam fraternitas vestra curam prouisionis nostræ suis exhortationibus incitauit, &
parilem circa Ecclesiæ tranquillitatem Dei nostri contemplatione animum præstat (sicut
præfati sumus) deliberatione in præsentia habita quid placeat ex omnibus, vestris informa-
te sententijs, quæ in hoc venerabili Concilio per Ecclesiastica recitentur officia. Cumq.
surrexissent, & paulo post iterum confedissent, Aemilianus Notarius Synodi decreta vul-
E gavit.] quæ sunt huiusmodi:

DE ORDINA-
TIONE ROM.
PONT.

* quindecies

Propter frequentes ambitus quorundam, & Ecclesiæ nuditatem, vel populi collisionem
(quæ molesta & iniqua incompetenter Episcopatum desiderantium generauit auiditas)
vt extinguatur futuris præsumptio tam perniciofa temporibus: constituit sancta Synodus,
Vt si quis presbyter, aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, & eo inconsulto, aut sub-
scriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pitacia promittere, aut sacramen-
tum præbere tentauerit, aut aliquod certe suffragium polliceri, vel hac de causa priuatis
conuenticulis factis, deliberare atque decernere: loci sui dignitate atque communionem
priuetur. Vniuersa Synodus surgens exclamauit: Exaudi Christe: Symmacho vita: dictum
est decies. Hic pax cum Symmacho: dictum est quindecies. Cuius sedem & annos: di-
ctum est octies.] Hisq. absolutis acclamationibus, hæc sancta Synodus subiecit:

ADVERSVS
AMBIENTES
PONTIFICA-
TYM.

Pari seueritate feriendo eum, qui hoc, viuo (sicut dictum est) Pontifice, quolibet modo
fuerit

fuerit ambisse conuictus, aut certe tentasse: omnibus pariter huius culpæ reis anathematis A
pœna plectendis. Symmachus Episcopus dixit: Ergo vniuersitati placet quod ab omni-
bus recognoscitur vel probatur ista sententia? Vniuersa Synodus dixit: Placet: & quod
omnibus placet, fiat.] Peractis his, aliam in hæc verba subiecit Symmachus rogationem:

Si (quod absit) transitus Papæ inopinatus euenerit, vt de sui electione successoris (vt su-
pra placuit) non possit ante decernere: si quidem in vnum totius inclinauerit Ecclesiastici
ordinis electio, consecratur electus Episcopus. Si autem (vt fieri solet) studia coeperint esse
diuersa eorum de quibus certamen emerferit; vincat sententia plurimorum: sic tamen, vt
sacerdotio careat, qui captus promissione, non recto iudicio de religione decreuerit. Syn-
odus dixit: Placet. Dictum est decies.] Quod audis, lector, prædecessorem de sui successo-
ris electione decernere, non sic accipias, vt Romani Pontifices sibi ipsis subrogarent succes-
sore: numquam enim post Petrum id ab aliquo reperitur fuisse tentatum: sed quod mode-
stia causa dignū putarent sede Petri, vt decedentis Pontificis de successore sententia roga-
retur: quæ tamen ipsius Romanæ Ecclesiæ cleri consilio, num rata esset habenda, omnium
rogata sententia, collatis suffragijs, scrutaretur. Adiecit porro hæc Symmachus:

Propter occultas autem fraudes & coniurationum secretas insidias, quas huius senten-
tia districtiois consequitur: Si quis ad Ecclesiasticam pertulerit notitiam consilia eorum
qui contra hanc Synodum de Pontificali egerint ambitu, & rationali probatione conuice-
rit; particeps actionis huiusmodi non solum purgatus ab omni culpa sit, sed etiam remune-
ratione, quæ non indigna sit, subleuetur.] Secutæ sunt hæc consuetæ acclamationes: confir-
matisq. decretis, adiecta est subscriptio septuagintaduorum Episcoporum, quæ singulo-
rum expressa nominibus iisdem subiicitur Actis: appositum item chirographum Roma-
norum presbyterorum numero sexagintaseptem, & diaconorum quinque. C

Qui autem presbyterorum primo loco subscripsit, fuit Cælius Laurentius Archipresby-
ter tituli S. Praxedis: ille ipse, quem diximus creatum anno superiori in schismate contra
Symmachum. Porro in hoc ipso Concilio eundem ordinatum Episcopum Nucerinum,
habet Anastasius Bibliothecarius, intuitu (vt ait) misericordiæ. Cū vero hæc omnia Theo-
dorico Ariano Regi Theodorus adscribat; procul a veritatis scopo aberrare, ipsa Acta de-
clarant. Sed & decipitur, dum etiam Pontificatum Symmacho ab eodem confirmatum
effutijt verbis istis: Theodoricus Afer (ita pro Gotho) Romæ tunc temporis potens, licet
Arianus esset, collecta Episcoporum Synodo, Symmacho Romanum Episcopatum confir-
mauit, Laurentium vero vnus ciuitatis nomine Nuceriæ Episcopum constituit.] hæc ipse,
quæ cuncta ex certis germanisq. eiusdem Synodi Actis corrigenda sunt. Non ante autem
sequentem annum Romam venisse Theodoricum, ex Cassiodoro suo loco dicitur. D

His igitur de creatione Romani Pontificis a Symmacho ac vniuerso Concilio stabilitis,
ad Orientalis Ecclesiæ turbines idem Symmachus Papa conuertit obtutum: & cum ali-
quandiu expectasset ab Anastasio Imperatore accipere litteras, quas consueuerunt omnes
Christiani Imperatores ad recens creatum Romanæ Ecclesiæ Præsulem more maiorum da-
re, nec quicquam ab eo litterarum accepisset: ipse Symmachus ad eum scripsit, admonens
vt a communicatione & patrocinio hæreticorum desisteret. Sed tantum abest vt Anasta-
sius litteris Symmachi obtemperarit, hæreticosq. a se dimouerit, vt etiam qui erant in
Oriente Catholicae communionis Antistites & his subditi Orthodoxi, eosdem, immixtis
in eos militibus, cogeret cū hæreticis communicare. Quid vero demum his permotus idem
Symmachus Papa fecerit, inferius suo loco dicemus. Ita quidem in deploratissimo statu
collocatis rebus Orientalis Ecclesiæ, in dies magis magisq. collabentibus, nulla spes erat, E
vt more solito subleuandæ essent ope Romani Pontificis, a cuius se communionem præ-
cederant ob Acacium illi ipsi qui ibi videbantur esse Fideles & defensores Concilij Chal-
cedonensis.

Ita autem cum populo simul & Principe delinquente, Deus barbaros in eum mouet. Hoc
enim anno gens ignota nomine, ex intimis Borealibus finibus palabunda progressa, ti-
menda cunctis, violento agmine sese infudit in Thracias: Fuerunt hi barbari, Bulgari no-
minati, de quibus Romanos superantibus ita sub huius anni Consulatu Marcellinus
in Chronico: Aristus Illyricianæ ductor militiae cum quindecim millibus armatorum,
& cum quingentis viginti plaustris armis ad præliandum necessarijs oneratis, contra
Bulgaros Thraciam deuastantes progressus est. Bellum iuxta fluuium Zurtam confertum,
vbi plus quam quatuor millia nostrorum aut in fuga, aut in præcipitio ripæ sicca & sine
flumine

DE RELIGENDO
ROMANO PON-
TIFICIB.

PRAEMIA DE
LATORIBVS.

SYMMACHVS
PAP. ADMO-
NET ANA-
STAS. IMP.

BVLGARI IN-
VADVNT
THRACIAS.

A flumine interempta sunt. Ibiq. Illyriciana virtus militum perijt, Nicostrato, Innocentio,
Tanco, & Aquilino Comitibus interfectis.] hæc Marcellinus: sed qui ab eis victus est ferro
Anastasius Imperator, auro hostem superare contendit, dum ingenti vi auri persoluta, ad
tempus grassationem illam a Bulgaris redemit.

Additum est ad vindictam, vt (quod Marcellinus testatur) magno terræmotu Pontica
regio concuteretur. Quid autem mirandum tunc acciderit Neocæsareæ in Ponto ciui-
tatis, Theodorus Lector in Collectaneis hoc dignum memoria affert: Cum Neocæsareæ
terræmotus aliquando futurus esset; miles quidam ciuitatem ingressus, duos milites in il-
lam abeuntes, & alium quemdam post tergum istorum clamantem vidit, ac dicentem: Ser-
uate domum in qua theca est Gregorij. Et terræmotus factus est, ac maxima ciuitatis
portio prolapsa, domus vero Gregorij mirabilem patris seruata.] hæc Theodorus:
B quibus vides esse Deo curæ reliquias ac monumenta sanctorum virorum. Sic igitur fre-
quentibus diuersisq. cladibus affigitur Oriens, quamdiu perfidia illic hæretica viguit.

Sed antequam vltius te mærentem tristi narratione perducam, hic, lector, paululum
consistens, contemplare, rogo, præsentis temporis Ecclesiæ Catholicae statum, quo (mi-
rum dictu) nullus esset reperiri in toto terrarum orbe penitus Princeps Christianus Catho-
licus: nam & qui velamento fidei Orthodoxæ diu latuit Anastasius Imperator, iam aper-
tissime cognitus hæreticus, Catholicae fidei oppugnator, iuste meruit tandē a Romano Pon-
tifice excommunicatione percelli, cum ipse acerbius tanto accepto vulnere sæuijt. Quis
ista considerans, animum non desponderet, atque putaret scintillam fidei Orthodoxæ tot
vndique e portis inferi sæua rabie erumpentibus ventis agitatum extingui?

At nequicquam timeas, sed potius velim exultes ad istiusmodi seriū diuinæ sapientiæ lu-
dum: Ludit quidē ipsa (vt Sapiens ait ^b) coram eo omni tempore, ludit in orbe terrarum.] b Prou. 8.
quo sic doceat mortales, non hominum arbitrio & humanae potentiae inniti, sed diuina pro-
uidencia Ecclesiā regi, erigiq. demersam, secundū illud propheticum de Domino dictum ^c: c Iob 36.

In manibus abscondit lucē, & præcipit ei vt rursus adueniat.] ita namque veluti ludo quo-
dam tenebras absconsione lucis inducit: statimq. adaperiens manum, easdem reddita luce
fugat. Etenim hoc ipso anno (quis credat ?) quo tam densæ tenebræ operiunt vbique ter-
ram & caligo populos, in Gallijs plane diuinitus nouæ lucis fulgidum sidus apparuit, cum
videlicet Clodoueus ille magnus Franchorum Rex, de cuius regni exordio plura superius
dicta sunt, illustratione sacri baptismatis filius lucis efficitur: Hoc ipso (inquam) anno, qui
eius regni numeratur decimusquintus ^d, a S. Remigio Rhemenſi Episcopo ipsum esse bap-
tizatum, qui res ab eo gestas sunt profecuti, testantur. Quomodo autem Deus, qui ^e de tene-
bris fecit splendescere lumen suum, ipse illuxit in corde Franchorum Regis ad illustratio-
nem Catholicae fidei, antiquior ceteris historicis Gregorius Turonensis ita narrat ^f:

Regina vero (Clotildis videlicet femina Christiana, Clodouei coniux, de qua plura supe-
rius) non cessabat prædicare, vt Deum verum cognosceret, & idola negligeret: sed nul-
lo modo ad hæc credenda poterat commoueri; donec tandem aliquando bellum contra
Alamannos commoueretur, in quo compulsus est ex necessitate, quod prius voluntate
negauerat. Factum est autem, vt configente vtroque exercitu, vehementer cæderentur,
atque exercitus Clodouei valde ad internecionem ruere cœpit. Quod ille videns, eleua-
tis in cælum oculis, compunctus corde, commotus in lacrymis ait: IESV CHRISTE,
quem Clotildis prædicat Filium Dei viui, qui dare auxilium laborantibus, victoriamq.
in te sperantibus tribuere diceris, tuæ opis gloriam deuotus efflagito: vt si mihi victoriam
E super hos hostes induleris, & expertus fuero illam virtutem, quam de te populus tuo no-
mini dicatus probasse se prædicat: credam tibi, & in nomine tuo baptizer. Inuocauit enim
deos meos, sed (vt experior) elongati sunt ab auxilio meo. vnde credo illos nullius pote-
statis esse præditos, qui sibi obedientibus non succurrunt. Te nunc inuoco, & tibi credere
desidero, tantum vt eruar ab aduersarijs meis.

Cum autem hæc diceret, Alamanni terga vertentes, in fugam labi cœperunt. Cumq.
Regē suum cernerent interemptū, Clodouei se ditionibus subdunt, dicentes: Ne amplius,
quæsumus, pereat populus: iā tui sumus. At ille prohibito bello, contractoq. populo, cum
pace regressus, narrauit Reginae, qualiter per inuocationem nominis Christi victoriā meruit
obtinere.] Insignis plane nobilisque ista de subactis Alamannis victoria fuit, vt ex Theodo-
rici Italiae Regis litteris intelligi potest, quas legatis dedit missis statim in Gallias ad Clo-
douceum, vt per eos eidē de victoria accepta gratularetur: ipsæ autē litteræ sic se habent ^g:

Annal. Eccl. Tom. 6. Y y 2 Luduin

TERRAEMO-
TVS IN PON-
TO.
a Theodor. Colle-
ctan. lib. 2. prope
fin.

DEI MIRA
PROVIDEN-
TIA IN MO-
DERANDA EC-
CLESIA CA-
THOLICA.

DE CLODOVEI
CONVER-
SIO-
NE.

d Hincmar. in
Vita S. Remigij
apud Sur. tom. 1.
e 2. Cor. 4.
f Gregor. Turon.
de Gestis Franc.
lib. 2. c. 30.
g Clodoueus
OPE CHRISTI
SUPERAT A-
LAMANNOS.

g Apud Cassiod.
Variar. lib. 2.
epist. 41.

* Ludouico

Luduin * Regi Franchorum Theodoricus Rex.] sic namque pro diuersitate nationum A diuerso modo Clodouicum (vt diximus) inuenies appellatum.

Gloriosa quidem vestrae virtutis affinitate gratulamur, quod gentem Franchorum prisca aetate residem feliciter in noua proelia concitastis, & Alamannicos populos causis fortioribus inclinatos victrici dextera subdidistis. Sed quoniam semper in auctoribus perfidia refecabilis videtur excessus (quia ex primariorum plectibilis culpa omnium debet esse vindicta) motus vestros in fessas reliquias temperate: quia iure gratiae merentur euadere, quos ad parentum vestrorum defensionem respicitis confugisse. Estote illis remissi, qui nostris finibus celantur exterriti. Memorabilis triumphus est, Alamannum acerrimum sic expauisse, vt tibi eum cogas de vitae munere supplicare. Sufficiat illum Regem cum gentis suae superbia cecidisse: Sufficiat innumerabilem nationem partim ferro, partim seruitio subiugatam: nam si cum reliquis confugis, adhuc cunctos superasse non crederis. In talibus causis accipe frequenter expertum: Illa mihi feliciter bella prouenerunt, quae moderato sine peracta sunt. Is enim vincit assidue, qui nouit omnia temperare: dum iucunda prosperitas illis potius blanditur, qui austeritate nimia non rigescunt. Cede itaque suauiter genio nostro, quod sibi gentilitas communi remittere consuevit exemplo. Sic enim fit, vt & meis petitionibus satisfecisse videamini, nec sitis solliciti ex illa parte, quam ad nos cognoscitis pertinere.

Quocirca salutantes gratia, honore, & affectione, qua dignum est, illum & illum legatos nostros ad excellentiam vestram consueta charitate direximus, per quos & sospitatis vestrae indicium & speratae petitionis consequamur effectum. Quaedam vero, quae ad nos pro vestris vtilitatibus peruenerunt, per harum portitores verbo vobis insinuanda commisimus: vt cautiores effecti, optata possitis victoria constanter expleri. Vestra siquidem C salus, nostra gloria est; & toties regnum Italiae proficere iudicamus, quoties de vobis lata cognoscimus. Citharcedum etiam arte sua doctum pariter destinauimus expetitur; qui ore, manibusq. consona voce cantando, gloriam vestrae potestatis oblectet. Quem ideo fore credimus gratum, quia ad vos eum iudicatis magno opere dirigendum.] haec Theodoricus ad Clodouicum Regem, qui datis ante ad eum litteris, citharcedum ad se mitti rogauerat; quem ipse Theodoricus a Boetio Patricio viro cum alijs facultatibus tum musica scientia disertissimo deligendum, scripta ad eum epistola, in mandatis dederat.

His itaque de Alamannico bello feliciter confecto narratis, iam quae sunt reliqua de eiusdem Clodouei Christianitate dicamus. Subdit autem ista Gregorius: Tunc Regina accersiri clam S. Remigium Rhemensis vrbs Episcopum iubet, deprecans, vt Regi verbum D salutis insinuaret. Quem sacerdos accersitum secretius coepit intigere, vt Deum verum factorem caeli & terrae crederet, idola negligeret, quae neque sibi neque alijs prodesse possunt. At ille ait: Libenter te, sanctissime Pater, audiam: sed restat vnum, quod populus, qui me sequitur, non patitur relinquere deos suos. Sed vado & loquor eis iuxta verbum tuum. Conueniens autem cum suis, priusquam ille loqueretur, praecurrente potentia Dei, omnis populus pariter acclamauit: Mortales deos abijcimus, pie Rex: & Deum quem Remigius praedicat immortalem, sequi parati sumus. Nunciantur haec Antistiti: qui gaudio magno repletus iussit lauacrum preparari. Velis depictis adumbrantur plateae ecclesiae, cortinis albetibus adornantur, baptisterium componitur, balsama diffunduntur; micant fragrantibus odore cerei, totumq. templum baptisterij diuino respergitur ab odore: talemq. ibi gratiam astantibus Deus tribuit, vt aestimarent se paradisi odoribus collocari. E

Rex ergo prior poposcit se a Pontifice baptizari. Procedit nouus Constantinus ad lauacrum, delenturus lepra veteris morbum, sordentesq. maculas gestorum antiquorum recentis latice delenturus. Cui ingresso ad baptismum, Sanctus Dei sic inquit ore foecundo: Miris depone colla Sicamber: Adora quod incendisti: incende quod adorasti. Erat enim sanctus Remigius Episcopus egregiae scientiae, & rhetoricis apprime imbutus studijs, sed & sanctitate ita praclarus, vt Siluestri virtutibus aquaretur. Est enim nunc liber Vitae eius, qui eum narrat mortuum suscitasse. Igitur Rex omnipotentem Deum in Trinitate confessus, baptizatus est in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, delibutusq. sacro chrismate cum signaculo Crucis Christi. De exercitu vero eius baptizati sunt amplius quam tria millia. Baptizata est & soror eius Albofledis; quae non post multum tempus migravit ad Dominum:

CHRISTI
SYMMACHI PAP.
ANASTAS. IMP. 9.
THEODORICI REG. 7.

8. NOV. 801

Apud Cassiod. lib. 2. epist. 40.

Gregor. Turon. de Gest. Franch. lib. 2. c. 31. CLODOVEVS ET FRANCHI CONVERSI AD FIDEM.

CLODOVEVS BAPTIZATVS.

Minum: pro qua cum Rex contristaretur, S. Remigius consolatoriam misit epistolam, quae hoc modo sumpsit exordium: Angit me & fatis angit vestrae causa tristitia, quod bonae memoriae germana vestra transijt Albofledis: sed de hac re consolari possumus, quia talis de hoc mundo migravit, vt suspici magis debeat, quam lugeri. Conuersa est enim & alia soror eius Lanthildis nomine, quae in haeresim Arianorum dilapsa fuerat: quae confessa aequalem Filium Patri & Spiritum sanctum, chrismata est.] haecenus ipse de conuersione Franchorum.

His igitur a Gregorio de Clodouei & Franchorum baptismo narratis, iungenda sunt quae de sancto Vedasto Episcopo Attrebatensi. Albinus Flaccus sanctissimi viri res gestas profectus recenset his verbis post relatam victoriam de Alamannis feliciter consecutam: Haec (inquit) accepta victoria, de qua ante diximus, Regi, populoq. suo causa fuit salutis aeternae, & ne lucerna (sanctus Vedastus videlicet) sub modio lateret absconditus, sed supra candela- b delabrum positus, exemplis vel praedicationibus in domo Dei lucens, ab errore idololatriae & caligine ignorantiae in viam plurimos educeret veritatis. Igitur superatis hostibus, & rebus in pace compositis, & Alamannis suae subiectis ditioni, Rex ouans cum laude triumphi ad patriam redijt. Et vt fidelis tantae sibi gloriae largitori sponsor appareret, festinavit seruatorum Christi sacra imbui praedicatione, & sancti baptismi ablui sacramentis. Venit autem ad Tullum oppidum, vbi sanctum agnouit Vedastum laudabili religione soli Deo seruire, & dulcissimos contemplatiuae vitae carpere fructus. Hunc vero ad sanctum Remigium Christi carissimum sacerdotem ad Rhemorum properans ciuitatem sibi socium assumpsit, quatenus per singulos itineris sui gressus saluberrimis ab eo imbueretur doctrinis, & Catholicae fidei firmis initiaretur fundamentis: vt paratus fide & virtutum scientia, a tanto Pontifice (Remigio scilicet) spirituali ablueretur lauacro, & ab illo donis caelestibus confirmaretur, quod ab isto diuina prius proueniens gratia, Euangelicis coeptum fuerat praedicationibus.

Hic ad fontem vitae festinantem deducebat Regem: ille in fonte salutis aeternae venientem abluabat: ambo propemodum pari pietate patres, hic doctrina fidei, ille baptismatis vnda. Vtrique aeterno Regi Regem temporalem munus obtulerunt acceptabile. Hi sunt duae oliuae, & duo candelabra lucentia; a quibus Rex praefatus in via Dei eruditus, miserante Deo, portam aeternae lucis ingressus cum fortissima gente Franchorum credit Christo, & facta est gens sancta, populus acquisitionis, vt annuncientur in eo virtutes illius, qui eos de tenebris vocauit in admirabile lumen suum. Sacra igitur Euangelicae auctoritatis narrat historia, Dominum Iesum Iericho pergentem, ad confirmanda fide sua maiestatis corda populi praesentis, cuidam caeco ad se clamanti lumen reddidisse oculorum, vt per corporale vnus caeci lumen spiritualiter multorum illuminarentur pectora. Ita & sanctus Vedastus, Deo Christo donante, per cuiusdam illuminationem caeci, fidem quam verbo praedicaui, in corde Regis miraculo confirmauit: vt Rex ipse intelligeret, tam sibi esse necessarium cordis lumen, quam caeco oculorum illustrationem: & quod diuina operata est gratia per preces famuli sui in oculis caeca nocte castigatis, hoc per sermones eiusdem famuli, eadem operante potentia, per spiritualis intelligentiam lucis in suo pectore perficeretur.

Nam regia excellentia condigno comitatu cum multitudine maxima populi, iter agentibus illis, venerunt in quemdam pagum, qui incolarum terrae illius consuetudine Vungise pagus dicitur, prope Reguliacam villam, quae sita est super florigeras Axonae fluminis ripas: Et ecce eiusdem fluminis fontem Rege transeunte cum multitudine populi, obuiauit illi caecus quidam, huius diutissime solaris expertus luminis, forte nec sua caecatus culpa, sed vt manifestarentur opera Dei in illo, & per illius illuminationem praesentem plurimorum illuminarentur corda spiritualiter. Qui cum intellexisset a praetereuntibus, sanctum Vedastum Christi seruum in eodem iter agere comitatu, clamauit: Sancte & electe Deo Vedaste, miserere mei, & supernam pio pectore diligentius deposce potentiam, vt meae subueniat miseriae. Non aurum posco, nec argentum, sed vt mihi lumen per sanctitatis tuae preces restituat oculorum. Sensit itaque vir Dei virtutem sibi adesse supernam: non ob illius caeci tantummodo curationem, sed plus propter praesentis populi salutem totum se in sacras effudit preces, in diuina fidens pietate: & dexteram cum signo Crucis posuit super oculos caeci, dicens: Domine Iesu, qui es lumen verum, qui aperuisti oculos caeci ad te clamantis, aperi oculos istius: vt intelligat populus iste praesens, quia tu es Deus solus faciens mirabilia in caelo & in terra. Mox ille caecus, lumine recepto, gaudens perrexit viam suam.

Apud Socr. tom. 1. die 6. Febr. S. VEDASTVS PRIMVS CLODOVEI CATECHISTA.

Zach. 4.

1. Petr. 2.

Luc. 18.

CAECVS ILLUMINATVS CORAM CLODOVEO.

suam. In quo loco, tempore sequenti, a religiosis viris ædificata est ecclesia in testimonium A miraculi istius; in qua orantibus & credentibus vsque hodie beneficia præstantur diuina.

Igitur Rex a viro Dei Euangelicis apprime imbutus disciplinis, & hoc præsentis miraculo in fide firmiter confortatus, nihil moratus in via, nihil dubitans in fide, sed magna alacritate animi, magna festinatione mentis sanctissimum Pontificem Remigium videre properauit; vt illius sacratissimo ministerio, Spiritu sancto operante, in remissionem peccatorum & spem vitæ æternæ Catholici baptismatis viuo ablueretur fonte. Cum quo aliquantis moratus est diebus, vt Ecclesiasticis satisfaceret sanctionibus, & poenitentia (secundum Apostolicum præceptum) prius ablueretur lacrymis, dicente beato Petro a principe Apostolorum: Poenitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi: & in nomine sanctæ Trinitatis cælestis mysterij baptismum susciperet. Sciens vero beatus Pontifex, Apostolum dicere Paulum b: Omnia vestra honesto cum ordine fiant: statuit diem B quo Rex intraret ad suscipienda diuinæ pietatis sacramenta. Quale fuit tunc sanctis Dei gaudium, qualis in Ecclesia Christi lætitia, cum viderent Regem Niniue ad prædicationem Ionæ de folio maiestatis suæ descendisse, & in cinere sedisse poenitentia, & sub pia Dei sacerdotis dextera suæ excellentiæ caput humiliare?] hætenus de his quæ sacrum præcessere baptismum Albinus. Laborasse etiam & quidem impigre sanctum Solemne Episcopum Carnutensem in conuersione Franchorum, auctor est Sigebertus c.

Verum præ ceteris S. Remigio conuersionis eius populi atque Regis esse gloria tributa videtur, ipseque Franchorum appellatus est Apostolus. Nam & Hormisda Romanus Antistes in litteris postea ad eundem sanctum Remigium, cum eidem credidit vices suas, datis, quæ hætenus extant, hæc habet d: Vices nostras per omne regnum dilecti & spiritualis filij nostri Ludouici, quem nuper, adminiculante superna gratia, plurimis & Apostolorum C temporibus æquiparandis signorum miraculis prædicationem salutiferam comitantibus, cum gente integra conuertisti, & sacri dono baptismatis consecrasti, &c.] hæc Romanus Pontifex. Sed & ipse sanctus Remigius in testamento suo (vt dicitur) affirmat, diuino munere factum, vt ad conuersionem Franchorum plura signa faceret.

Quod vero de miraculis plurimis Apostolicis temporibus æquiparandis tradit Hormisda editis ab eodem sancto Remigio, quibus Clodoueus & vniuersa gens Franchorum Christianam fidem fuerint amplexati; hæc summam in rebus gestis sancti Remigij scripta leguntur e: Videntes, Franchi scilicet idololatras, miracula quæ fiebant per beatum Remigium, reuerbantur eum, & licet Pagani, diligebant eum, in quo lux cælestis gratiæ omnibus resplendebat: & Rex illorum libenter illum audiebat, & audito eo multa faciebat, & a multis nequitijs se cohibebat. Erat enim sanctus Remigius vir sapiens atque sanctissimus, egregius rhetoricus, præclarus in virtutibus, cæcis visum restituens, mortuis vitam reparans, dæmonia eiiciens, omniumque infirmitatum languoribus medelam præbens.] & inferius de miraculo, quod diuinitus editum est ante baptismum, hæc habet auctor Hincmarus:

Cum illi tres, Pontifex scilicet, & Rex atque Regina, dispositis sedibus confedissent, circumstantibus quibusdam clericis qui cum Pontifice venerant, & familiaribus Regis atque Reginæ, & sanctus Pontifex Regem monitis instrueret salutaribus ac Euangelicis disciplinis imbueret: ad confirmandam veræ fidei prædicationem per sanctum depromptam Pontificem, etiam visibiliter ostendere Dominus voluit, quod cunctis Fidelibus promissit f: Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Repente namque lux copiosa totam repleuit ecclesiam, vt claritatem Solis euinceret; & cum luce E vox pariter audita: Pax vobis: ego sum: nolite timere: manete in dilectione mea. Et post hæc verba lux quæ aduenerat recessit, & incredibilis suauitatis odor in eadem domo remansit: vt patenter ostenderetur, illum auctorem lucis & pacis atque suauitatis venisse; quem nemo eorum qui aderant præter Episcopum, propter fulgorem luminis fulgore perculsi intueri valuerunt: tantaque claritatis gloria Pontificem sanctum perfudit, vt splendor ex eo procedens, plus conspicuam domum in qua sedebant reddiderit, quam lucernarum lumina ibidem lucentia. Rex autem & Regina pedibus sancti se prosternunt sacerdotis, & cum magno pauore & gemitu consolationem eius requirunt; & quid sibi ad utilitatem atque salutem pertinens esset agendum, cum magna expetunt deuotione, parati audire & opere complere quæ a sancto Pontifice discerent.] hæc secuta sunt sancti Remigij exhortatio & alia quæ baptismum præcedere solent.

Quid

A Quid rursus factum sit, Apostolorum temporibus (vt verbis vtar Hormisdæ) dignum miraculum, illud plane ingens recolitur tum ab Amonio, tum etiam ab Hincmaro eiusdem Rhemensis ciuitatis Episcopo, nempe ampullam chrismatum columbæ ore cælitus aduentantis allatam esse, qua tum fons ipse more solito, tum etiam Rex Clodoueus sacratu est, cuius exemplo & reliqui omnes successores Franchorum Reges consueuerunt inungi. His tam ingentibus signis plane innotescere fecit Deus, quantæ molis esset, vt Reges Franchorum cum populo suo Christianæ religioni adnecterentur.

Baptizatus autem Rex (subdit Hincmarus) cum gente integra plurimas possessiones per diuersas prouincias sancto Remigio tam ipse quam Franchi potentes dederunt: quas ipse per diuersas Ecclesias tradidit; ne Franchi eum rerum temporalium cupidum esse, & ob id ad Christianitatem eos vocasse putarent, & fidem Christi ac sacerdotium vilipenderent.] hæc ille. Meminit ipse Remigius & de bonis datis ab eo ante baptismum (vt patet ex eius testamento) atque de alijs postea impertitis. quamobrem iucundius erit hæc haurire ab ipso fonte: ex quo etiam illud accipitur memoria dignum, nempe ipsum Regem Clodoueam mox factum Christianum, cuncta quæ fuerant belli tempore Ecclesijs ablata, restitui voluisse, addidisseque iisdem alia magni pretij bona. Sed cum primum mentionem habeat de bonis donatis Ecclesiæ in gratiam sanctæ Genouefæ sanctissimæ virginis Parisiensis, de qua plura sunt dicta superius; hic recenseamus, quæ auctor Vitæ eius, qui hoc ipso vixit tempore, de eodem Clodoueo ecclesiam erigente ait his verbis a:

Gloriosæ memoriæ Clodoueus Rex, qui ob eius amorem, in carcerem reclusus sæpe veniam dedit, & ob diuersa crimina animaduersione dignissima capite plectendos, in ipso prope carnificis ictu, supplicante pro eis Genouefa, absoluerat, basilicam mirabili opere extruendam susceperat sanctæ virginis adhortationibus permotus: quæ postea, illo e rebus humanis excedente, studio illustrissimæ Clotildis Reginæ coniugis eius mirifice ædificata & exornata in sublime creuit fastigium triplici porticu insignita.] Superstes fuit hæc admiranda virgo diutius, vtpote quam idem auctor propagasse vitam dicat ultra octoginta annos. Sed & quibus donis, quo sedulo studio, quantaque reuerentia & officijs eam frequentauerit Clodoueus, præter illa quæ dicta sunt, accipe ab ipso Remigio, cuius hæc ipsa sunt verba in testamento descripta, quod apud Brissonium quam fidelissime editum inuenies b:

Crusciniacum vero & Faram, siue villas, quas sanctissima virgo Christi Genouefa a Rege Christianissimo Ludouico pro compendio itineris sui, cum Rhemensis Ecclesiam sapissime visitare soleret, adipisci promeruit, alimonijque ibidem Deo famulantium deputauit: D sicut ab ea ordinatum est, ita confirmo, vt Crusciniacus futuri Episcopi successoris mei obsequijs & sartatectis principalis ecclesiæ deputetur: Faram vero eidem Episcopo & sartatectis ecclesiæ, vbi iacuero, perpetualiter seruire iubeo.] Rursus vero Gentilis adhuc idem Clodoueus complura contulit dona sancto Remigio; quæ ille (vt dictum est) ne offendiculum poneret Euangelio, omnia erogauit in pauperes, ipse continens nihil profus ex eis accipiens. Quanta autem eidem sanctissimo sacerdoti Remigio pro rerum temporalium contemptu Deus rependerit, ipsum hæc profitentem, in eodemque testamento mox istaudentem attende, quæ & superius memorauimus:

Et quia ex omnibus Episcopis Galliarum pro fide & conuocatione Franchorum potissimum me laborare cognouit, dedit mihi Deus tantam gratiam in conspectu eius, virtusque diuina per Spiritum sanctum me peccatorum plurima signa ad salutem præfatæ gentis Franchorum operari fecit: vt non solum ablata omnibus Ecclesijs regni Franchorum restitueret, sed etiã de propria gratuita bonitate plurimas diraret Ecclesias. Neque prius de regno eius quantum passus est pedis Ecclesiæ Rhemorum iungere volui, donec vt hoc omnibus Ecclesijs adimpleret, obtinui. Sed neque post eius baptismum, nisi Condiciacum & Iuliacum, super quibus idem dictus puer & vnanimis mihi Hlodoualdus & incolæ loci illius multiplicibus xenijs obnixè deprecantes, quod Regi debebant, Ecclesiæ meæ soluendum, me petere compulerunt: quod idem piissimus Rex & gratulanter accipiens, promptissima voluntate largitus est.] Addit & de alijs bonis in Aquitania & Septemania positis, ab eodẽ Rege Rhemensi Ecclesiæ dono datis, de quo vase argenteo decem librarum ipsi Remigio elargito, ex quo thuribulum & imaginatum calicem fieri debere iussit. Sed exigua sunt hæc respectu eorum quæ alijs totius Galliæ donauit Ecclesijs. At de his hætenus.

His autem de rebus Franchorum gestis hoc anno narratis, tumultus Urbani rursus Romam

DE AMPULLA
CHRISMATIS
CAELITVS
MISSA.a Apud Sur. dia
3. Ianuarij.COLLATA A
CLODOUEO S.
GENOUEFÆ.b Brisson. Formul.
lib. 7.REMIIGIVS
CVR ABSTI-
NVIT A DO-
NIS CLODO-
VBI.CLODOVEVS
ABLATA EC-
CLESIIIS RE-
STITVI VO-
LVIT. DARSGLODOVEVS
PERVENIT
AD S. REMI-
GIUM.

a Act. 2.

b 1. Cor. 14.

c Sigebert. in
Chron. an. 490.d In Vita S. Re-
migij apud Sur.
die 13. Ianuar.DE MIRACV-
LIS S. REMI-
GII.e Hincmar. in
Vita S. Remigij
apud Sur. die
13. Ian.f Math. 18.
LVX CAELI-
TVS CIRCV-
FVLSIT EOS.

ITERVM RE-
CRVDESCIT
SCHISMA.* Anastas. in
Symmacho.* insimulaue-
runtSCHISMATI-
CIVISITATO
REM PETVNT

mam reuocant orationem. Etenim licet conflatum schisma, per sanctam Synodum hoc anno (vt vidimus) Kalendis Martij celebratam, videri potuisset esse sedatum, acerbiori de-
nuo conatu recruduit: non quod amplius de illegitima electione fuerit negotium Symma-
cho ab aduersarijs faceffitum: sed quod calumniose agentes, in eundem maxima quæque
crimina intulerunt, cum & Theodorici Regis Rauennæ agentis auxilium in eundem Sym-
machum implorarunt. Res autem gesta ab Anastasio Bibliothecario ita narratur: Post
annos vero quatuor aliqui ex clero zelo ducti, & aliqui ex Senatu, maxime Festus & Pro-
binus incriminauerunt * Symmachum, & subornarunt falsos testes, quos miserunt Rauennam
ad Regem Theodoricum accusantes beatum Symmachum; & occulte reuocauerunt
Laurentium post libellum Romæ factum, & fecerunt schisma, & diuisus est iterum clerus:
nam alij communicauerunt Symmacho, alij Laurentio. Tunc Festus & Probinus Senato-
res miserunt relationem Regi, & coeperunt agere, vt Visitatorem daret Rex sedi Aposto-
licæ. Tunc Rex dedit Petrum Altinæ ciuitatis Episcopum, quod canones prohibent.]
hæc auctor, in eo tantum mendax, dum quarto anno ab electione Symmachi ea facta esse
testatur: ad quartum enim annum referenda est Symmachi facta in Synodo plenior pur-
gatio, de qua suo loco dicturi sumus.

Verum hoc anno ista contigisse, cum adhuc Theodoricus Rauennæ se contineret, quo li-
bellus accusationum ad eundem Regem missus habetur, Cassiodorus certissimam fidem
facit, dum anno sequenti eiusdem Theodorici Regis Romam aduentum recenset. quæ au-
tem hæc secuta sint, dicemus anno sequenti. Porro acerbiorum hunc iterum excitatum
schismaticorum motum fuisse, ea quæ in Palmari Synodo scripta leguntur, fidem faciunt,
nempe spoliatum Symmachum Papam Ecclesiæ bonis. hæc namque in apologetico deplorat
Ennodius verbis istis: Quæ enim iudiciorum forma præcesserat, vt vobis hostiliter disruptis,
etiam per suggestionem vestram, sublatis Ecclesiæ opibus, qui diu fuerat cibus esurien-
tium, famis mancipium videretur effectus, dum alimentis distributor egebat, & fieret in
dominatu seruitus, & in seruitute dominatus?] hæc ipse. Sed de his suo loco inferius.

IESV CHRISTI
ANNVS
500.SYMMACHI PAP.
ANNVS
2.ANASTASII IMP. 10.
THEODORICI REG. 8.ADVENTVS
THEODORICI
REGIS IN VR-
BEM.SYNODVS
ROM. SECVN-
DA SVB SYM-
MACHO PAPA* Anastas. in
Symmacho.

Quingentesimus voluitur Christi Redemptoris annus, Patricio & Hippatio notatus
Consulibus: Sub quibus (inquit Cassiodorus) Rex Theodoricus Romam cunctorum
voto expetitus aduenit, & Senatum suum mira affabilitate tractans, Romanæ plebi dona-
uit annonas; atque murandis mœnibus, deputata per annos singulos pecuniæ quantitate,
subuenit. Sub cuius felici Imperio plurimæ renouantur vrbes, munitissima castella con-
duntur, confurgunt admiranda palatia, magnisq. eius operibus antiqua miracula superan-
tur.] hæc Cassiodorus. dicemus autem de ædificijs a Theodorico erectis opportunius in
eiusdem Regis obitu: sed modo de eius in Urbem aduentus occasione, turbationeq. Ro-
manæ Ecclesiæ nobis agendum erit.

Meminisse debemus, anno superiori, cū adhuc Theodoricus Rauennæ esset, schismaticis
rursus aduersus Symmachum insurgentibus, petentibusq. Visitatorem in Urbem mitti, qui
accusationes in Symmachum allatas cognosceret, missum illuc ab eodem Rege fuisse Pe-
trum Episcopum Altinensem: quem tantum abfuit vt Ecclesia Romana susciperet, vt Re-
gem in eundem interpelleret; & postea congregato centum & quindecim Episcoporum
Concilio, idem Petrus, qui iudicium sibi Romani Pontificis arrogasset, fuerit condemna-
tus; simulq. Laurentius, qui iterum a schismaticis fuerat reuocatus, eandem sententiam
damnationis exceperit. Hæc quidem hoc anno cœpta, duobus sequentibus ita transa-
cta esse, Anastasius paucis his narrat: Eodem tempore beatus Symmachus congregauit
Episcopos centum quindecim, & facta Synodo purgatur a crimine: & damnatur Petrus
Altinas inuasor sedis Apostolicæ, & Laurentius Nucernus, qui viuo Symmacho Episco-
po peruasor sedem eius. Tunc ab omnibus Episcopis & presbyteris & diaconibus &
omni clero & plebe redintegratus sedi Apostolicæ beatus Symmachus cum gloria apud
beatum Petrum sedere Præful.] hæc ipse, in vnum conflans duarum Synodorum res gestas,
quarum altera in basilica Iulij, altera in basilica Sessoriana habita est, prout quartæ sub eo-
dem Symmacho Synodi Acta declarant.

At nobis

At nobis singula ordine temporis, quo gesta sunt, recensenda erunt. Ex Ennodij dia-
coni apologetico tunc temporis edito sumenda est ipsa historiæ veritas & rerum gesta-
rum ordo. Schismatici igitur a Catholica communione diuulsi, aduersus Catholicæ Ec-
clesiæ consuetudinem, contra Romanum Pontificem a Theodorico Ariano Rege Visitato-
rem petiere, eo falso prætextu, quod facto suo teneri deberet Romanus Pontifex obliga-
tus, vt qui Visitatores ad cognoscenda Episcoporum delicta mitteret, ipse æque Visitatorem
& cognitorem suorum criminum subire deberet. Porro Theodoricus Rex ad conciliandam
Romanam Ecclesiam id fore necessarium ratus, Visitatorem misit, ita tamen vt aliqua
ex parte consultum esset Pontificiæ dignitati: quamobrem in mandatis dedit Petro Epi-
scopo Altinensi ad eius muneris functionem delecto, vt cum Romam peruenisset, mox
Pontificem Symmachum in basilica Vaticana consistentem conueniens salutaret. sed id
B aduersarij Symmachi, cum in Urbem venit, præstari ab eo penitus vetuerunt. Verum
audi de his iustas Ennodij querelas: qui primum excusans Theodoricum de misso Visita-
tore, hæc ait:

Supereft vt hoc ipsum doceã in his excessibus, quod bono vniuersitatis contigit, non te-
neri: quia directum, non occasionem litis, nec fomitem iurgij, sed causam voluit esse concor-
diæ: præuidens scilicet, quod nisi simplicem tutelam iussionum suarum vallaret, cito in
escam dissidij toxica vestra surreperent (scriptum est enim: Vir simplex credit omni ver-
bo) idcirco mandati limitem fixit, quem nulla liceret transgressione violari. Præfatum,
scilicet Visitatorem, ad beati Petri basilicam, mox vt Romam fuisset perductus, mandauit
occurrere, Symmacho nempe, faciens de sacerdotis voto Regis imperium. Quis enim non
putaret Pontificem sponte pariturum in ea parte, quam licere sibi Princeps non credidit,
C etiam si vetaret? Ibiq. Papam ab eo salutatum, iussit affari, vt traderet Coepiscopis man-
cipia nullis subdenda tormentis, seruanda profecto ad disceptationem Synodalis exami-
nis.] & inferius: Boni enim prouidit Principis inquisitio, seruilem assertionem in nocenti
examine non probandam. In electione enim * venerandorum Iudicum ipse accusantes
extra ordinem repulit, ipse ad spem retulit accusatum.

Videamus tamen ista si facta sunt, si Dei inimici etiam terreni domini non fuistis, dum
Christum & Regem parili temeritate despicitis, & vnus vobis ad vtramque contumeliam
ductus est criminum destinatus Antistes, ab ipso complendæ iussionis confinio oris vestri
spirus abripitur, & ad incentiuum confusionis aptatur. Qui paci militaturus aduenerat,
Visitator ipse scilicet, inuisis beati Apostoli liminibus, ad vltimum furoris vestri, iam nescius
sui, aduocatur: & illud quod ex omnibus Orbis cardinibus deuotos attrahit, templum vi-
D delicti Apostoli Petri, positum in vicinitate transiit: Ecclesiarum fundamentum cum adire
non permittit structura mediocris, tunc spem bonorum fructuum perdidit a radice separa-
tus. Dicatis forsitan, Apostoli gremio * decerpi, si putatur cæli ciuis terrarum locis in-
cludi. Tamen quamuis benedictio poscentibus vbique præstetur, & exigit præsentiam
martyris fides & deuotio supplicantis: negari non potest, diligentiam natali solo plus tribui,
& maiorem affectum loca impetrare, de quibus ad superna transiit: quam fidem allega-
tioni curationum multitudo iam præstitit, & vtitur post obsidionem diabolicam testibus
iam sanatis.]

Intelligis, lector, quam scite & luculenter non aduersus schismaticos tantum, quibus-
cum manus conferit, sed & aduersus Nouatores hæreticos Ennodius argumentetur ex si-
gnis diuinitus frequenter exhiberi solitis tum in morbis curandis, tum in obsessis a dæ-
E monibus liberandis, iure a Fidelibus frequentari limina sanctorum Apostolorum, licet
vbique locorum liberum sit vnicuique eos inuocare atque precibus frequentare? Sed per-
git ipse in eadem sententia persans: Hæc licet per Redemptorem nostrum in toto Orbe
celebrentur: est tamen non modica monumenti illius per frequentiam comparata nobili-
tas: quia per eum qui hominem mutauit in Angelum, illustrari potuit natura telluris.
Hanc Visitatori vestro inuidistis gratiam; æstimantes quia errorum vestrarum sectator esse
desisteret, si reuerendæ Confessionis * penetralia contigisset. Ecce non habetis in regia
auctoritate subsidium: Ecce post cælestem commotionem iuste vos & Principalis, quam
spem fecistis, censura percellit. Videamus si supereft aliqua de regulari propositione
defensio.

Visitatores (inquiunt) & alij Episcopis dedit ipse, nimirum Symmachus: & iustum
est, vt facti sui lege teneatur. Non vos in hoc titulo falsitatis incesso; diu mendacijs ad-
hærentia

DE VISITA-
TORE A THEO-
DORICO MIS-
SO.* Ennod. libel.
pro Symmacho.
tom. 1. Cencil.

* Prou. 14.

* etiam

VISITATOR
PRÆTERIIT
LIMINA APO-
STOLORVM.LIMINA APO-
STOLI TOTIVS
ORBIS CON-
CURSV FRE-
QUENTATA.
* genio

* passionis

ROMANVS
PONT. NVE-
LVM SVpra
SE IVDICEM
HABBT.
* quam

hærentia verba non arguo: Dico tamen, latorem iuris diffinitionis suæ, nisi velit, terminis non includi: & nisi Princeps fastigij summa moderetur, frustra ad illud quod dederit, ius vocatur. Lex probitatis & mentis est, quæ hominem viuentem sine lege castigat: proprie moribus impendit, quia * necessitati non debet disciplinam. Aliorum forte hominum causas Deus voluit per homines terminare, sed sedis istius Præsulis suo sine quæstione reseruauit arbitrio: Voluit beati Petri successores cælo tantum debere innocentiam, & subtilissimi discussores indagini inuiolatam exhibere conscientiam. Nolite timere eas animas de inquisitione non habere formidinem, quas Deus præ ceteris suo reseruauit examini. Dicat forsitan: Omnium animarum talis erit * in illa disceptatione conditio. Replicabo vni dictum: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & quæcumque solueris super terram, erunt soluta & in cælis. Et rursus Sanctorum voce patet, Pontificum dignitatem sedis eius sanctam, toto Orbe venerabilem: dum illi * quicquid Fidelium est, vbique submittitur, dum totius Orbis caput esse designatur: de qua mihi videtur dictum per Prophetam: Si hæc humiliatur, ad cuius confugietis auxilium? & vbi relinquetis gloriam vestram? & post nonnulla: Nolite Symmachum Papam pressuris vestris iuuare: Si reus est, mihi credite, cum cessauerit humanæ impugnationis ministerium, diuinum mox succedet arbitrium, &c.] hæc & alia plura aureis notanda signis Ennodius aduersus schismaticos, qui ausi essent Visitatorem postulare a Rege contra Symmachum Romanum Pontificem. Sed rem gestam ordine prosequamur.

* erat
a Matth. 16.

* illic

b Isai. 10.

CAUSA THEO-
DORICI AD-
VENTVS IN
VRBEM.

Cum qui essent Romæ Catholici, & tuerentur causam legitimi Ecclesiæ Romanæ Pontificis, rei indignitatem cum iniquitate coniunctam exhorrescerent, missum nempe contra Symmachum a Rege Visitatorem, eundemque parti schismaticorum additum: apud absentem adhuc Regem egere, rogantes vt fineret res Romanæ Ecclesiæ more maiorum absque ignominia nota tractari. Annuit ijs Rex Theodoricus: idemque considerans haud fore Synodum absque coercitione securam, turgescens odio aduersarijs; præsentiam suam dilatam hætenus, opportuno tempore Vrbi ciuili bello periclitanti exhibere, dignum necessariumque esse putauit. Sic igitur (vt vidimus ex Cassiodoro) diu expectatus, hoc anno tandem in Urbem se contulit, concilians sibi regia munificentia populum atque Senatum. Quo autem exceptus honore, quanta gloria comitatus, & a Senatu populoque Romano obsequijs frequentatus fuerit, ex his quæ in rebus gestis sancti Fulgentij Episcopi Ruspensis in Africa leguntur, ex parte saltem aliqua intelligere possumus.

S. FULGENTII
ADVENTVS
ROMAM.
c. 1. v. 5. Fulgent.
apud Sur. die 1.
Ianuarij.

Accidit enim hoc ipso anno, quo Theodoricus Romam venit, vt etiam sanctus Fulgentius visitaturus sacra limina Apostolorum ex Sicilia nauigaret in Urbem, repperitque noui Regis aduentu populum exultantem, excipientemque magna pompa ipsum Principem. hæc autem in rebus gestis ipsius quam fidelissime scriptis ita narrantur: Occasione igitur nauigij felicioris inuenta, Romam venit, & auctorum sæcularium consono semper ore laudatam, caputque mundi veraciter appellatam, festinus ingreditur ciuitatem. Fuit autem tunc in Vrbe maximum gaudium, Theodorici Regis præsentia Romani Senatus & populi lætificante conuentus. Vnde contigit, vt beatus Fulgentius, cui mundus fuerat olim crucifixus, postquam sacra martyrum loca venerabiliter circuiuit, omnesque seruos Dei, quorum in breui notitiam capere potuit, humili obsequio salutauit, in loco qui Palma aurea dicitur, memorato Theodorico Rege concionem faciente, Romanæ curiæ nobilitatem, decus, ordinemque distinctis decoratum gradibus adspectaret; & fauores liberi populi castis audiens auribus, qualis esset huius sæculi pompa gloriosa cognosceret.

FULGENTII
REDITVS IN
AFRICAM.

Neque tamen in hoc spectaculo libenter aliquid intuetur, neque illis nugis sæcularibus superflua illectus delectatione consensit; sed inde potius ad illam supernam Hierusalem feliciter desiderandam vehementer exarsit, salubri disputatione præsentem sic admonens fratres: Quam speciosa potest esse Hierusalem cælestis, si sic fulget Roma terrestris? Et si in hoc sæculo datur tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem, qualis honor & gloria præstabitur Sanctis contemplantibus veritatem? Multa his similia beatus Fulgentius illo die salubriter disputauit: & iam toto corde monasterium suum reuifere cupiens, ad Africam velociter per Sardiniam nauigauit, vix credentibus præ nimio gaudio monachis suis, beatum rediisse Fulgentium.] hæc ibi.

Porro haud incognitus ab Vrbe Fulgentius discessit; sed probe notus quantæ esset sanctitatis atque doctrinæ, magnum sui reliquit desiderium, illis præsertim nobilissimis feminis, ad quas postea litteras dedit, de quibus suo loco dicturi sumus. Reuersus vero in Africam

A Africam Fulgentius, arridente tunc temporis pace Ecclesijs sub Trasamundo Rege, monasticam, vt prius, exercuit disciplinam, & eam in alios latius propagauit: quomodo autem post annos tres Ruspensis Ecclesiæ fuerit creatus Episcopus, suo loco dicemus. Sub iisdem Consulibus, Indictione octaua, data legitur epistola a Symmachi Papæ ad Liberium Patricium de electo Episcopo Aquileiensi, præbentis eidem electioni assensum. extat eadem, sed sub titulo Ennodij inter ipsius Ennodij litteras perperam collocata.

* Extat tom. 1.
Cone.

IESV CHRISTI
ANNVS
501.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
3.

ANASTAS. IMP. 11.
THEODORICI REG. 9.

Q Vi sequitur annus Domini quingentesimus primus, Consulatu Auieni atque Pompeij, tam a Cassiodoro, quam etiam a Marcellino adscribitur Fastis. Fuit Auienus iste cognomento Faustus, cuius filius Auienus item dictus anno sequenti Consulatum gessit: Senior autem hic appellatus, qui ante annos decem Consulatu itidem functus est ordinario, idemque ex clarissima Scipionum familia oriundus, vt constat auctoritate Ennodij id afferentis in epistola ad Faustum Consulem, cuius est exordium: Abundante Dei misericordia, &c.] vbi inter alia laudum genera: Tu (inquit) per duratum proauorum auorumque Scipionum tramitem, iam grandiorum pene præcedentium connexus lateribus ambulasti, ita vt sub coniunctione numquam interpolatæ felicitatis prodires*. Ad Auieni mei adhuc teneri virtutes pertinet, & tuo generi continuare fasces, & nostro reddere.] erat enim affinis Fausto Ennodius. idemque paulo post: Illud tamen inter maximas Redemptoris nostri remunerationes credo numerandum, quod limen felicis infantia Consul meus cum honore sanctus ingressus est, &c.] hæc de Auieni Senioris Consulatu huius anni & Auieni Iunioris anni sequentis retulisse volumus; quod contigerit secundum illud Propheticum: Generatio rectorum benedicetur.] Constat enim hunc Faustum Auienum aduersus Festum & Probinum potentissimos Senatores schismaticos pro Symmacho infatigabili studio laborasse, atque tandem furentes aduersarios repressisse, superasseque.

AVIENI CONSULATVS ET LAVDVS.

* mordetes

* Psal. 111.

Hoc igitur anno Ecclesiæ Romanæ status aliquantisper præsentia Theodorici Regis quiet: schismatici enim vanam spem conceperant, fore, vt circumuentus falsis calumnijs Symmachus, fauore eiusdem Principis deponi posset: at vbi senserunt, ipsum æqui amantissimum Regem nihil de causa Symmachi velle decernere, sed ex sententia Episcoporum qui conuenerant rem agendam; furore perciti ad violentiam conuersi, cædibus miscere omnia sunt aggressi, vt quæ dicentur anno sequenti apertissime declarabunt. Interea vero Rex Theodoricus, interpellatione Catholicorum & aliorum qui erant in Vrbe fauentium Symmacho Senatorum, de cogenda Synodo cogitat. Cum vero satis sciret, haud suarum esse partium, Orthodoxos Antistites ad Synodum conuocare; non sibi plus æquo tribuens, regia incedens via, more maiorum, auctoritate in primis ipsius Symmachi Papæ id perficiendum curauit; ab ipsoque Pontifice litteras ea de re ad Episcopos, vt se ad Synodum die statuta conferrent, dari voluit. Hæc quidem ita se habuisse, sequentis anni Concilij edita Acta significant, quæ suo loco reddentur. Res plane digna memoria, cum barbarus, Gothus, alienigena, hæreticus, Arianus Princeps, licet importunis schismaticorum studijs & illiberalibus eorumdem vrgeretur assultibus, reueritus tamen culmen Apostolicæ sedis, eius se potius protectorem quam persecutorem exhibuit, vt ipsa Acta Synodalia manifestant. Sic igitur Theodorici reueriti præsentiam æstantes furore schismatici hoc anno siluisse noscuntur.

THEODORICI
CVS DE SEDE
APOSTOLICA
BENEMERITVS.

At quam Theodorico dispar Anastasius Imperator, qui cum se specie tenus Orthodoxum profiteretur, Dei Ecclesiam acerrime impugnavit, dolo agens & vi, omni denique conatu nisus, vt Catholicam fidem impietate conuelleret. ipsum quidem per Festum Senatorem legatum auctorem fuisse Ecclesiæ Romanæ dissensionis & schismatis, quæ dicta sunt superius, satis docent: rem namque ex sententia se fore consecuturum existimauit, si aliquo modo sibi aliquando assentientem posset nancisci Romanum Pontificem; quo vno aduersante, satis sciret omnes suos eludendos esse conatus. Hæc quidem in Romanam Ecclesiam: in Constantinopolitanam vero quæ hoc anno patrauit, omnem superant tragœdiarum casum.

Qui enim hætenus tolerasset Constantinopolitanum populum sibi in his quæ sunt fidei aduersantem,

ANASTASIVS IMP. QUID IN CIVES CONSTANTINOP. uersantem, quem & nouisset partibus studuisse Isaurorum, additumq. Zenonis Augusti cognatis: periculosam sensit, illis adhuc superstitibus, se iacturum aleam, si in ciues Constantinopolitanos vindictæ gladium, ut furor suadebat, exereret. illis vero penitus e medio sublatis, Longino ipso Zenonis fratre iam haud pridem extincto, silentibusq. vndique barbaris, summam illam tranquillitatem in ciuium cladem conuertit, haud diutius ratus impunitam populi finire vagari licentiam, qua palam Imperatorem dicerijs & contumelijs insectabantur hæreticum. delegat opus Urbis Præfecto, quem sæuissimum delegerat, Constantino. Quid autem iste molitus sit, rem grandem paucis Marcellinus absoluit sub huius anni Consulibus scelus immanissimum referens, quod sic se habuit:

QVAE DIRA PASSI ORTHODOXI CONSTANTINOP. Hoc namque anno, populus Constantinopolitanus professor Catholicae fidei, idemq. inhærens suo ipsorum Episcopo Chalcedonenſis Concilij aduersus Imperatorem acerrimo defensori, cum ad spectacula ex more intuenda in theatro clausi essent inermes: repente profilientibus qui erant in insidijs collocati, diuerso armorum genere trucidantur, enecatis ex ipsis ultra numerum trium millium, præter alios, quibus licuit acceptis vulneribus foras egredi, domumq. repetere sauciatos. Felices omnes & inter martyres recensendi, nisi labefactati essent Aeacij ipsorum antecessoris Episcopi communionem. Ad hæc namque spectat, quod postea scribens ad Orientis Episcopos Symmachus Papa deplorat his verbis: Nullus ambigat eadē nihilominus esse ventura, quæ in Constantinopolitana nuper Ecclesia contigerunt. De quibus mihi pariter ingemiscere necesse est, & tacere. Nam qui Apostolicæ sedis admonitionem negligendā esse crediderunt, merito inciderunt ea quæ venire solent solatio destitutis.] hæc Symmachus in epistola ad Orientales, de qua suo loco agendum erit. Et ipse Ennodius, vbi de Orientalibus hæreticis agit, hæc ait: De his quæ præfati sumus, notum est quod in Constantinopolitana nuper Ecclesia fertur admissum: vnde patimur sine vocis vsura tristitiam. Qui enim oblati remedijs non obedierunt, merito nihil consolationis, tempore quo premebantur, non habuerunt.] Ad hæc pariter spectant quæ Theodorus Lector de eodem urbis Constantinopolitanæ Præfecto sic subdit^a: Contra seditiones populi, quæ contra Imperatorem in ciuitate fiebant, hæc Anastasius Imperator excogitauit, ut Eparchus ciuitatis litanias populi sequeretur, cum armatis militibus scilicet: timebat enim zelum eorum qui pro Quarta Synodo incurſiones faciebant. Et hoc deinceps in consuetudinem abiit. Inimici Macedonij Episcopi Constantinopolis Acolium quemdam subornarunt, qui gladio illum impeteret. Macedonius vero, ut mansuetudinem suam ostenderet, munera Acolio dari præcepit. Tale quid etiam erga sacrilegos quosdam fecit.] hæc Theodorus.

THEODOR. LECT. COLLEGI. LIB. 2. Vides ne tu lector (appello te) quanta pro religione, ipsa Catholica fide, pro defensione inquam Quartæ œcumenicæ Synodi suscepta ab ijs fuere certamina, exantlati immensi labores, sanguis pro fide fusus, morteq. adeo crudeles toleratæ? tanta hæc abiere tamen in ventum absque corona martyrij & præmio confessionis, prorsusq. inania reddita, non aliam quidem ob causam, quam quod schismate propter Acacij communionem ab Ecclesia Catholica & ab ipso eius capite Romano Pontifice scissi essent. Nullus est ausus Constantinopolitanorum Antistitum illic pro fide necatos inter martyres recensere, quos scissent non habuisse characterem scriptum in frontibus suis, quo & Ecclesiæ Catholicæ filij & Dei domestici dici meruerint. Vetus namque hæc præscripta inter Fideles regula est, ut qui non habent in terra Ecclesiam matrem, neque Deum habere possint in cælo Patrem.

IESV CHRISTI
ANNVS
502.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
4.

ANASTASII IMP. 12.
THEODORICI REG. 10.

PALMARIS
SYNODVS VN-
DE DICTA.

Secundus post quingentesimum sequens Christi annus, Auieni Iunioris ac Probi signatus Cōsulatu a Marcellino & Cassiodoro notatur in Fastis: licet in Synodalibus Actis loco Probi Ruffus reperiatur inscriptus: Quo anno habita est Romæ Quarta Synodus sub Symmacho Papa, eademq. cognominata Palmaris: de qua antequam agere aggrediamur, primum omnium vnde id fuerit consecuta cognomen, dicendum est. Atque in primis non placet quod aliquis putauit textum esse deprauatum. Sed cur Palmaris? Numquid sicut apud

CHRISTI
502.

SYMMACHI PAP.
4.

ANASTAS. IMP. 12.
THEODORICI REG. 10.

A apud Tullium^a sententia palmaris, ita & Synodus Palmaris a palma dicta? Certe quidem non abhorreere eam vocem ab huius sæculi nomenclaturæ vsu, ex Fulgentio huius temporis luculento scriptore dici potest, qui hæc habet scribens ad Monimum^b: Hanc etiā asseris hæreticorum esse quasi palmarem interrogationem] hoc est, irrefragabilem. & paulo post: Hæc ergo sectantes hæretici, ea sibi quasi palmaria & inuicta videntur proponere, &c.]

B apud ipsum Theodoricum Regem in epistola^d ad Albinum Patricium de domo Palmata dicta, his verbis: Porrecta itaque supplicatione, testatus es, Curia porticus, quæ iuxta domum Palmatam posita, forum in morem aræ decenter includit, superimponendis fabricis licentiam condonari, &c.] At quoniam haud liquet apud Curiam hanc Synodum celebratam, magis autem apud basilicam S. Petri, quo ab aduersarijs lapidibus impetitus Symmachus se recepit, prout Acta ipsa significant: ut hæc Synodus Palmaris dicta sit, placet, ut e loco itidem deducto vocabulo, a porticu illa S. Petri nomen acceperit, quæ Palmaria dicebatur, de qua Anastasius in Honorio Papa hæc habet: In porticu B. Petri Apostoli, quæ appellatur ad Palmaria, &c.] sed de nomine satis. His igitur elucidatis, iam ad res gestas deueniamus.

C Qui ad Synodum tunc Romam vocati sunt Pontifices, & inter illos, qui sedium prærogatiua ceteris eminebant Laurentius Mediolanensis Episcopus, atque Petrus Rauennas Antistes, cum Romam se contulissent, ne in suspicionem venirent Symmachi causæ defensionis, qui conuocati fuerant Iudices cognitores, abstinerunt se ab eiusdem Symmachi consuetudine, non tamen a Catholica communionem, mentionem eiusdem facientes ex more in sacris. Docet hæc Ennodius in apologetico pro Quarta Synodo verbis istis: Deinde per quæstionum torrentes venerabilem Laurentium & Petrum Episcopos a communionem Papæ se suspendisse replicatis: & quod prouidit cautio conuocatorū, ducitis ad crimen impetiti. Villo ne ergo tempore, dum celebrarentur ab his sacra Missarum, a nominis eius commemoratione cessatum est? Vmquam pro desiderijs vestris siue ritu Catholico & canone more semiplenas nominati Antistites hostias obtulerunt? &c.] Vides, lector, semiplenum dici ab Ennodio sacrificium, in quo Catholica Ecclesiæ capitis commemoratio præmittitur. pluraq. subdit, quibus docetur, non præsentia corporali, sed animorum in vna voluntate coniunctione exteriori signo patefacta declarari Catholicam cū Romano Pontifice communionem: a qua tantum abest ut iidem se abalienauerint, ut ea defensionis Apostolici culminis fibula sese arctius colligantes adstrinxerint. Qui enim ad Synodum venientes Antistites, visi sunt ad tempus prudenter a congressu Symmachi abstinere, in ipsa Synodo facti sunt ipsius & Apostolicæ sedis auctoritatis acerrimi defensores, ut quæ dicentur ex Synodalibus Actionibus declarabunt.

D Quæ extant ipsa Synodi Acta edita, nonnihil cum deprauata esse reperiuntur, contulimus cum antiquitus scripto codice Cresconiano, atque ut licuit emendauimus. Ad quæ intelligenda sciendum in primis est (ut ex iisdem patet Actis) ante eiusmodi Patrum Conuentum duas alias hoc eodem anno ab iisdem Episcopis habitas Actiones, quarum prior in basilica Iulij, posterior in basilica Hierusalem dicta in atrio posita Sessoriano celebrata est; quæ licet Synodi appellatæ reperiuntur, tamen potius Synodales Actiones, quam Synodi ipsæ dicendæ esse videntur. Porro rerum in eis gestarum monumenta penitus exciderunt, quarum dumtaxat mentio habita reperitur in Actis Palmaris Synodi, quæ sic se habent:

Sancta Synodus apud urbem Romam ex præcepto gloriosissimi Regis Theodorici diuersis e regionibus congregata in Christi nomine dixit:

Cum ex diuersis prouincijs ad Urbem conuenire sacerdotes regia præcepisset auctoritas, ut de his quæ venerabili Papæ Symmacho sedis Apostolicæ Præsuli ab aduersarijs ipsius dicebantur impingi, sanctum Concilium iudicaret: Liguriæ, Aemiliæ, vel Venetiarum Episcopis, quos ad præsentiam Principis ipse itineris ductus attraxit, consulendi Regem incubuit necessitas, qua hos voluisset ætate fractos, debilitate corporis inualidos congregari? Respondit præfatus Rex pijsſimus, bonæ conuersationis affectu plura ad se de

Papæ Symmachi actibus horrenda fuisse perlata: & in Synodo oportere, si veræ essent A inimicorum eius obiectiones, iudicatione constare.

Memorati Pontifices, quibus allegandi imminere occasio, suggererunt, ipsum qui dicebatur imperitus, debuisse Synodum conuocare; scientes quia eius sedis primum Petri Apostoli est meritum, vel principatus: deinde * secuta iussione Domini Conciliorum conuocandorum auctoritas ei singularem in Ecclesijs tradidit potestatem: nec antedictæ sedis Antistitem minorum subiactuisse iudicio, in propositione simili facile forma aliqua restaretur. Sed potentissimus Princeps ipsum quoque Papam in colligenda Synodo voluntatem suam litteris demonstrasse, significauit. A mansuetudine eius paginæ postulatæ sunt, quas ab ea directas constabat: hasq. dari sacerdotibus sine tarditate constituit; & quicquid in eodem negotio actum, scriptis Romam ex diuersis terrarum vel regionum partibus Dei prosecutione præuentum est.] Vides quam expressum habes nec Arianum B quidem Regem absque consensu & certis litteris Romani Pontificis Synodum congregare præsumpsisse; quod id sibi minime licere, in comperto esset. sed audi cœptum semel Actorum ordinem:

Et dum in venerabili collectione sermo de incipiendo haberetur negotio, prout suscipiebat causæ tractatus: sanctus Papa Symmachus basilicam Iulij, in qua Pontificum erat congregatio (prout habuit cura) celeriter ingressus est: & de vocatione Synodali clementissimo Regi gratias retulit, & rem * desiderij sui euenisse testatus est. Causa ergo de sacerdotum animis, quæ de Concilio nondum firmato tristitiam ministrabat, abscissa est: auctoritatem ordinis colligendi, sicut poscebant Ecclesiastica statuta, in omnium qui ibi aderant, Episcoporum præsentia, se * dare professus est; sperans, vt Visitator, qui contra religionem vel contra regulas maiorum a parte cleri, vel ab aliquibus laicis fuerat postulatus, ex ordinatione Antistitem prima fronte cederet; & omnia quæ per suggestiones inimicorum suorum amiserat, potestati eius legaliter ab honorabili Concilio redderentur, & tanti loci Præsul regulariter prius statui pristino redderetur, & tunc veniret ad causam; & si ita recte videretur, accusantium propositionibus responderet.

Digna res visa est maximo sacerdotum numero, quæ & mereretur effectum. Decernere tamen aliquid Synodus sine regia notitia non præsumpsit. Sed suggestio iusta * per legatorum negligentiam non meruit secundum vota responsum. Iussus est regijs præceptionibus Papa Symmachus ante patrimonij, vel Ecclesiarum, quas amiserat, receptionem, cum impugnatoribus suis in disceptatione configere, qui potestatis suæ priuilegia æque pro conscientia (quantum iuste æstimamus) emendatione submiserat, nec hac voluit vice resumere.

Sed dum esset Synodus in Hierusalem basilica Sessoriani Palatij constituta, aliquibus sacerdotibus visum est, vt libellus quem accusatores parauerant, qui quotidie seditionibus appellabant *, susciperetur a Synodo. In quo suscepto * duo erant, quæ vel veritati inimica essent, vel ipsi (quantum ostenditur) Conuentui, vel Ecclesiastico proposito repugnarent. Vnum, quia dicebant, crimina memorati superius Symmachi Papæ apud regiam constitisse notitiam; quod falsum esse declarauit *: Non enim quasi nouam causam audientia commisisset, si eius conscientiam conuictam de errore solam sciret expectare sententiam. Aliud, quod per seruos de his, quæ obijciebant, se eum loquebantur posse conuincere: addentes, vt ipse mancipia traderet, quibus (quantum illi asserbant) posset in iudicatione superari. Quæ res canonibus & ipsis publicis erat legibus inimica: cum Patrum statuta sanxissent, vt quos ad accusationem leges sæculi non admittunt, ijs E dicendi in cognitione, vel accusandi aliquid deleganda non esset licentia.

Et dum inter ista, quæ essent facienda tractabantur: præfatus Papa, vt causam diceret, occurrebat.] sed quibus comitantibus, accipe ex Ennodio, qui in apologetico aduersus schismaticos agens, hæc ait: Ergo ne illam multitudinem Deo deuotæ plebis non pro fidei diligentia, Christiana magis expectatio *, quam furor euocauit? Quisnam ad inferendam violentiam currens, lacrymas comites habet? Et qui studet esse formidini, vultum timentis ostendit? Multitudo illa iuncta sacerdotis officijs, attulit ad nos lamenta, non iacula; nec venit telis minax, sed fletibus miserabilis; vna tantum intentionem vestram ostentatione grauatura, quia vberibus oculorum fluminibus demonstrabat, quam esset per acerbitatem vestram conditio condolenda pulsati; & in sobrietate venerandi examinis afflictione propria cõmendabat, quem voce non poterat.] & de mulieribus Romanis vna progressus

* proinde securi ROMANI PONTIFICIS ET NON REGIS ESSE SYNODUM CONVOCARE.

ACTIO SYNODALIS IN BASILICA IVLII. * ex desiderio suo

* a se datam

* ista

ACTIO SYNODI IN BASILICA SESSORIANA. * intendebant * libello * perclaruit

* exortio POPULI ERGA PONTIFICEM AMOR.

Agressis hæc inferius: Mulierum turbas vrbanis coloribus cum præfato ad iudicia conuenisse, & illa vestra subtilitate obtenditur sexus, qui maiorem Antistiti debuisset affectum, &c.] plane significans totius populi vtrumque sexum compassum omnium parentis innocentia, & cum vitæ discrimine comitatos esse Symmachum ad iudicium collacrymantes.

Sed quæ acciderint in via, cœpta semel recitari Synodalia Acta declarant his verbis de Symmacho Papa dicentia: Qui veniens, ab irruentibus turbis æmulorum suorū ita tractatus est, vt multis presbyteris, qui cum ipso ierant *, per eadem ipsam mortis fuisset occasio (quod probant recentium adhuc vestigia vulnerum) nisi vir illustris Comes Aligernus & sublimes viri Gudila & Vedeulphus Maiores domus regis prospexissent: quos secum, vnde egressus fuerat, Pontifex scilicet, ad beati Petri Apostoli septa conuexit *.] hæc cum obiter recensentes Patres leuiter tamquam notissima transeant, nobis ex alijs locis eiusmodi scelestissimæ schismaticorum grassationis crudelitatis narratio petenda erit. At in primis quod ad ipsum Pontificem Symmachum pertinet, hæc de se ipse habet in epistola ad Anastasium Imperatorem: Inter imbres lapidum totus * euasi: Iudicauit Deus.] hæc breuiter ipse. Apud Anastasium autem ista leguntur:

Eodem tempore Festus caput Senatus Exconsul & Probinus cœperunt intra vrbem Romam pugnare cum alijs Senatoribus, & maxime cum Fausto Exconsule; & cædes & homicidia in clero ex inuidia fiebant. Qui vero communicabant beato Symmacho iuste, publice qui inuenti fuissent intra Vrbem, gladio occidebantur. Etiam & sanctimoniales mulieres & virgines deponentes de monasterijs, vel de habitaculis suis, denudantes sexum femineum, cædibus plagarum affictos vulnerabant, & omni die pugnam contra Ecclesiam in media ciuitate gerebant. & multos sacerdotes occiderunt, inter quos Dignissimum & Gordianum presbyteros * ad Vincula S. Petri & ad sanctos Ioannem & Paulum sustibus & gladio interfecerunt, & multos Christianos; ita vt nulli esset securitas die & nocte de clero in ciuitate * ambulare. Solus autem Faustus Exconsul pro Ecclesia pugnabat.] hæc ibi. Porro de laboribus a Fausto pro Catholica Ecclesia susceptis Ennodius meminit in epistola ad ipsum scripta, quam postea pro triumpho lætitia congruo loco reddemus.

De enecatis autem idem Ennodius hæc habet in alia epistola ad eundem Faustum conscripta: Sed ista (inquit) magis illis cum lacrymoso gaudio dixi, quos aut effusus sanguis Albo curia cælestis adscripsit, aut clara confessio: qui secundis confirmant primordia nostra successibus.] hæc ipse: quibus declarat, necatos in hoc schismate, martyrij dignos fuisse corona; & illos gloria confessionis nobilitatos, qui aliquid ea de causa passi essent; secundum illam magni Dionysij Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi suo loco superius recitatam sententiam; hic autem opportune repetendam, qua ait *: Oportebat omnia incommoda pati potius, quam Ecclesiæ Dei discidisse concordiam. At illud martyrium, quod quis patitur, ne dirimatur Ecclesiæ confessio, non minus certe, sed multo plus, meo quidem iudicio, habet commendationis, quam illud quod suscipitur, ne idolis omnino immoletur.] hæc Dionysius. Scimus etiam (quod suo loco superius dictum est) Constantinopolitanam Ecclesiā necatos clericos a schismaticis tempore S. Ioannis Chrysoctomi æque vt martyres coluisse, cuius probasse constat iudicium vniuersam Ecclesiam Catholicam, eosdem martyres pariter venerantem. At de his satis. Iam vero quæ post hæc acta sunt in eiusdem Symmachi Romani Pontificis causa, ex eorumdem Patrum relatione audiamus: qui in eadem Synodo constituti, & res gestas ordine prosequentes, quæ sequuntur narrare pergunt his verbis:

E His ita actis & varia confusione turbatis, iterum nos ad iustitiam contulimus Principalem: scientes, Diuinitate propitia, Regem dominum, quæ ad Italiæ gubernacula ipse præuiderat, eius * mansuetudini omnia per relationis feriem (sicut res poscebat) ingessimus: intimantes etiam, sæpe nominatum Papam post cædem, cui subiactuerat cum suis, si voluntatem rursus haberet exeundi ad iudicium, fuisse commonitum: sed allegasse eum per directos Episcopos, nominatis canonibus se cessisse, affectu purgationis suæ culmen humilians, qui tantis periculis pene fuisset oppressus: dominum Regem habere quod vellet ius faciendi, sed interim iustitiæ renitentes statutis canonibus non posse compelli.

Ad hæc serenissimus Rex, Deo adspirante, respondit: in Synodali esse arbitrio in tanto negotio sequenda præscribere, nec aliquid ad se præter reuerentiam de Ecclesiasticis negotijs pertinere: committens etiam potestati Pontificum, vt siue propositum vellent audire negotium, siue nollent, quod magis putarent vtile, deliberarent, dummodo venerandi

* erant REDIT SYMMACHVS IN BASILICAM S. PETRI. * conduxit

SCHISMATICORVM RABIBS ET CRVDELITAS.

* statorum

* iniuolate

NEGATI IN SCHISMATE MARTYRIO CORONATI.

* Apud Ennod. hist. lib. 4. c. 37.

* cuius QUAB SYMMACHVS AD THEODORICVM NVNCIANDA MISSIT.

THEODORICVS REX CAVSAM SYMMACHI DIMITTIT SYNODO.

randi prouisione Concilij pax in ciuitate Romana Christianis omnibus redderetur. A

* Abud Crescon. 68. plentur Ita- lie lux dare iustorem * sancti Quid cum se- NATV ROMA- NO SYNODVS. a Matth. 10. Rom. 11. Ezech. 9. Deuter. 32. Hebr. 3. Eccles. 39. Ioan. 10. * oportebat b 2. Tim. 4.

* Et c 1. Ioan. 1. * sustentari * precessor * possessoris successoris d Isai. 50.

* religiosorum SYNODI SEN- TENTIA IN ABSOLVTIO- NE SYMMA- CHI. * 107

e Ioan. 14. f Matth. 10.

QVID INDVLT- TVM ADVER- SARIIS RESI- PISCENTIBVS

Quæ cum iuste offerrentur, Dei mandata complentes *, Italiae suum dedimus rectorem, agnoscetes nullum alium laborẽ nobis remansisse, nisi vt dissidentes cum humilitate Præ- positi nostri ad concordiam hortaremur. Quia vnum tantæ rei restabat, vnde Deo place- remus, scilicet vt tanti * Principis voluntate inuitaremur Senatam amplissimum, quali oportuit legatione destinata monentes & instruentes, causas Dei ipsius iudicio commit- tendas, qui^a valet corpus occidere, & animam mittere in gehennam. qui dicit: Mihi vin- dictam, & ego retribuam: Apud quem conscientia nuda est: cui non absconduntur occul- ta. Cogitare prudentes viros oportere, quanta inconuenienter in huius negotij principio contigissent, & eos per hanc quam ipsi vocant remissionẽ, peccatis non aperire, sed claudere: qui (quod dicebatur) maiori Iudici seruamus, instruentes eos, quia per quos illis Chri- stus innotuit, non esse ouium lupi insidias præuidere, sed pastoris: maxime quia in causa B præfata multos, qui se dedignabantur agnoscere & Deo satisfacere, error inuoluerat. Et quia non poterant * plura sub hac occasione membra dispergi, sed magis per mansuetudi- nem sustineri, sicut boni nos operis Paulus magister instruxerat, dicens^b sanandos esse plurimos per patientiam & doctrinam.

Sed * quicumque putantur rei & grauibus peccatis inuoluti (quando nullus est qui de- licto careat, sicut Ioannes testatur Apostolus^c: Si dicam quia peccatum non habeo, mendax sum) hos tamen magis pressuris hominum funestari * & perterreri, hasq. passiones iudicio diuino suspendi: maxime cum illa quæ præmissimus, inter alia de auctoritate sedis obstarent. Quia quod possessor * eius quondam beatus Petrus meruit, in nobilitatem pos- sessionis * accessit; & claritatem veterũ nobis dat de Christi dote rectoribus, clamantibus scriptum esse per Prophetam^d in persona Dei: Numquid non valet manus mea ad con- sumendos eos qui errauerunt? Hæc autem sæpissime sicut oportuit commonentes, vt ab ista intentione discederent; & factum nostrum, quod Deus adspirauerat, iuxta manda- tum Principis non discuterent, sed sequerentur, sicut decebat Ecclesiæ filios; nec sub hac intermissione contenderent, & crescerent Ecclesiæ detrimenta: quæ res poscebat cum fe- stinatione succurri; & nobis huius celeritatis, & illis obedientiæ necessitas imminebat: ma- xime cum omnem pene plebem cernamus eius communioni indiffociabiliter adhæsisse, cuius vos non modica cura stimulat, ne in aliquo laberetur errore.

Quibus allegatis, cum Dei nostri obtestatione decernimus, harum necessitatum, vel re- ligionum * consideratione adstricti, & cælesti inspiratione perpensis omnibus quæ in cau- sa erant decretis, vt Symmachus Papa sedis Apostolicæ Præsul ab huiusmodi propositio- nibus impetitus, quantum ad homines respicit (quia totum * causis obsistentibus superius designatis constat arbitrio diuino fuisse dimissum) sit immunis & liber, & Christianæ plebi, sine aliqua de obiectis oblatione, in omnibus Ecclesijs suis ad ius sedis suæ pertinentibus tradat diuina mysteria: quia eum ob impugnationum suorum impetitionem, propter supe- rius designatas causas, obligari non potuisse cognouimus.

Vnde secundum Principalia præcepta, quæ nostræ hoc tribuunt potestati, ei quicquid Ecclesiastici intra sacram urbem Romam vel foris iuris est, reformamus: totamq. cauam Dei iudicio reseruantes, vniuersos hortamur, vt sacram communionem (sicut res postulat) ab eo percipiant; & Dei & animarum suarum meminerint: quia ipse & amator pacis est, & ipse pax est, qui monet^e: Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis: Et in quacumque ciuitate pacem esse confirmandam affirmans^f, beatos dicit esse pacificos.

Hæc quicumque ex instructione nostra (quod non existimamus) vel non admittit, vel retractari posse crediderit: videat, quia in diuino iudicio contemptus sui rationem est (si- cut de Deo confidimus) redditurus. De clericis memorati Papæ, qui ab Episcopo suo ante tempus aliquod contra regulas discesserunt & schisma fecerunt, hoc fieri decreuimus, vt eos satisfaciens Episcopo suo misericordia subsequatur, & officijs Ecclesiasticis se gau- deant restitui: quia Dominus & Redemptor noster oues perditas ab errore lætatur inuen- tas, & super profugum filium paternam libertatem cælestis mediator accommodat. Quis- quis vero clericorum post hanc formam a nobis prolatam quocumque sacro Deo loco in Ecclesia Romana Missas celebrare præsumperit præter conscientiam Papæ Symmachi, dum viuunt; statutis canonicis velut schismaticus percellatur. Ista sufficiat nunc cum Dei notitia nos sincere protulisse. Hactenus sententia Patrum, finisq. impositus Synodo, quæ ab eisdem suis ipsorum munita est subscriptionibus, primo loco Laurentio Mediolanensi Episcopo

A Episcopo ita subscribente: Laurentius Episcopus Mediolanensis huic statuto nostro, in quo totam causam Dei iudicio commisimus, subscripsi. Ita & reliqui qui interfuerunt Episcopi.

At vero antequam ea quæ huius Synodi reliqua sunt absoluamus, admonemus, ne te moueat, lector, quod audieris in recitatis modo Synodalibus Actis, ipsum Theodoricum Regem quantumlibet Arianum ab iisdem nominatũ esse pijsimum, vel sanctum secundum variam lectionem: meminisse enim debes quæ dicta sunt secundo Annalium tomo^a, san- ctissimos Episcopos Ethnicos etiam Principes titulis illis solitos nuncupare, quibus con- sueuerant a suis honoris causa appellari, sicq. eosdem ab illis dictos esse interdum non pios tantum & sanctos, sed & sanctissimos, idq. (vt diximus) exemplo Apostoli Pauli, cum ne- farium hominem, Præfecturam tamen gerentem, consueta nomenclatura optimum vo- cauit Felicem^b: quo sensu & a Dionysio Episcopo Alexandrino Valerianum & Gallienum b Act. 24.

B Imperatores sanctissimos nominatos diximus.

Iam vero quæ huius Synodi reliqua sunt, absoluamus. Sed quænam ista? dices. Scias, le- ctor, eandem quæ habetur notata titulo Tertiæ Synodi habitæ Romæ sub Symmacho, hu- ius de qua agimus esse Synodi Actionem habitam post dies quatuordecim, nempe (vt ipsa Acta indicant) octauo Idus Nouembris, in basilica S. Petri. eosdem namque Romam con- uocatos Episcopos modo in basilica Iulij, modo in basilica dicta Hierusalem in Atrio Sef- foriano, modo vero ad basilicã S. Petri conuenisse, quæ sunt superius narrata demonstrant. Porro hanc eandẽ esse huius Synodi hoc anno habitæ Actionem, Consulatus ipse significat, dũ sub Auieno Iuniori Consule congregata docetur his verbis: Flauio Auieno V. C. Iunio- re Consule, sub die octauo Iduũ Nouembrium, in basilica S. Petri Apostoli, præsidente ve- nerabili viro Papa Symmacho, &c.] Sed & ne quis errorẽ irrepisisset in Consulibus nomen cau- sari possit; ipsa facta ab eodem Symmacho prælocutio coram Synodo de rebus ab ipsis Pa- tribus in præcedenti Actione tractatis, id aperta luce demonstrat: sic enim se habet:

Bene quidem fraternitas vestra Ecclesiasticis legibus obsecuta sub diuini tenore iudicij quæ erant statuenda definiuit, & ad iustitiæ cumulum perduxit, dum sufficienter vniuersa complectitur, nec adiectione indiget plenitudo, maxime de clericis, quos amor damnatio- nis inuasit, & iugum disciplinæ Ecclesiasticæ fecit respuere: quos propterea schisma fecisse, apud vos constitit: quibus misericordiam tamen, quam Deus mandat vniuersis impendi, sicut oportuit, non negastis, si duritia cordis eorum non sibi acquirat pœnam, dum con- temnit oblata remedia. quorum excessus enarrare difficile est, &c.] hæc Symmachus præ- locutus, decretum illud vere Apostolicum stabiliuit, quo ab electione Romani Pontificis laicorum præsumptio quauis regia fulta potentia arceretur.

D His autẽ adiecit Symmachus Papa decretũ de bonis Ecclesiasticis nõ alienandis, cassa pe- nitus reddita ea constitutione, quã sæcularis regia potentia de iisdẽ sancire præsumperat, bona licet, nõ tamẽ bene decernente. Porro primũ de his decretũ Symmachi ita se habuit:

Sancimus, vt nulli Apostolicæ sedis Præfuli, donec disponente Domino Catholicæ fidei manserit doctrina salutaris, liceat prædium rusticum, quantæcumque fuerit vel magnitu- dinis, vel exiguitatis, sub perpetua alienatione vel commutatione ad cuiuslibet iura trans- ferre. Nec cuiusquam excusetur necessitatis obtentu, &c.] non enim ad immobilia, sed ad mobilia eam prohibitionem extendit, quibusdam causis exceptis, quinque de his capi- tulis constitutis. Ista quidem hoc anno Symmachus, perinde ac si magno otio frueretur, decernit; cum licet etiam a calumnijs absolutus, schismaticorum tamen exagitaretur insul- tibus, & pressuris premeretur sceleratorum hominum, vt quæ anno sequenti dicentur, E facient manifestum.

Præsto fuit Symmacho cum alijs Episcopis primum inter eos locum tenens Laurentius Mediolanensis Antistes, magnamq. sibi gloriam ex defensione veritate conciliauit: de quo ista habet Ennodius^c: Secunda post dubium temporis mota est in Ecclesia Romana capti- uitas, quæ te (ipsum enim auctor alloquitur) quasi iamdiu desidem & laboris fugacem de- longe e sinu quietis abstraheret; cum vix, spe pacis, laboris arma deposita resumuntur. Deberetur quidem (nisi me laudis tuæ censura pertraheret) in lugenda causa silentium, vt vna ætate memoriæ pereat res nefanda. Senatus ille curiæ cælestis accitus est: ibi ex varijs prouincijs Episcoporum turba confluxit: Vbi cœtus ille quot hominum genera, tot sententiarum varietates aduexit: scilicet quibus inerat spiritualis sapor intelligentiæ, quasi ducem te principalis deliberationis charitate tenuerunt.

Tunc quos minantium impetus blandimentorum melle domuisti? qua superborum

TITVLI NON EX MERITIS, SED EX CON- SVETVDINE DARI SOLITI a Anno Dom. 260. c. 22.

ALIA ACTIO EIVSDEM SY- NODI.

DE NON ALIE- NANDIS BO- NIS ECCLE- STIÆ DEGRE- TVM SYMMA- CHI.

LAURENTII MEDIOLAN- COMMENDA- TVR OFFI- CIVM. c Ennod. serm. in lie natal. san- cti Laurentii.

LAVRENTII
EPISC. ME-
DIOLAN. LA-
BORES PRO
SYMMACHO.

* crederent
* decreti

DE PETRO RA
VERNATE, ET
EVLALIO SY-
RACVSANO;

* dilectionis

SYMMACHI
SUMMA MO-
DESTIA SI-
MYL CVM
SUMMA CON-
STANTIA.

corda veneranda humilitatis erectione fregisti? qua labantium animos consilij radice fundasti? explicare non valeo rei gesta notitiam: scire cupidum ex facti contemplatione compello. Vnum te secuti sunt tot electi; in sententiam tuam reciderunt tantarum Principes ciuitatum. Coquitur lamentationum aestibus, qui a te cruda obstinatione desciiuit; & nihil habet in solatium præter calamitatis lacrymas, qui diuisus est. Dicat aliquis forsitan rerum gestarum malignus interpres: Quam sortita est de eiusmodi constantia præsens causa decisionem? Quærat qui fines de laudato sudore contigerunt.] hæc idcirco ingerit ex persona aduersantis orator, quod post hæc (vt dicitur anno sequenti) immensæ secutæ sunt strages. sed respondet ipse: Huic ego fidens replicabo, te Præsule factum, ne sacerdotis ministros acciperet furor alienus: ne cruentæ indignationi Pontificum sententia militaret; ne in usum male commoti traherent * euenire posse quod vellent. Postremum improborum loquacitas obmutescat huius saltem aestimatione secreti *: quia odiorum incendia, B quæ non ex impugnati merito, sed ex studiorum fomentis arserunt, nec sanctæ deliberationis potuerunt fonte restingui.

Tibi ergo debetur venerabilium custodia canonum: tibi, quod sine Episcopali nota contigit, quicquid in præsentia sæuit improbitas. Tibi patuit, quod alij accusantes clandestina fraude texuerunt. Apud te compertum fuit, non satisfaciendum odijs, quotiens fide deseritur qui laceffit. Sed hæc melius alijs seruantur narranda temporibus.] hæc tunc Ennodius de Laurentij Mediolanensis Episcopi egregia nauata opera in hoc confidit pro Symmacho. Extat inter alias eiusdem Symmachi Papæ epistola ad eundem Laurentium data, cuius est exordium: Prodit religiosæ votorum conscientia, &c.] qua tota in eiusdem Laurentij laude versatur, hacq. clausula ipsi finem imposuit epistolæ: Hæc beatitudini tuæ quasi strictim pro linguæ meæ commendatione dicaui. Si precibus tuis vitæ C successus arriserit, gestorum tuorum plena me relatione consecrabo: vt quæ vniuersis nota sunt, mansuris in posterum litteris (quatenus gaudeat ætas secutura) seruentur.] Ex his autem, qualis quantusq. iste Laurentius fuerit, ad cuius res præclare gestas conscribendas Pontificius stylus oppignoratur, intelligere satis possumus.

Sed & qui post Laurentium sequitur ordine Petrus Rauennas Episcopus, his temporibus eximia sanctæ vitæ nituit claritudine. Qui insuper tertio loco descriptus legitur Eulalius Syracusanus Antistes, haud silentio prætereundus, vtpote & ipse egregia sanctitate conspicuus: eiusmodi enim elogio commendatur in rebus gestis S. Fulgentij Ruspensis Episcopi: Eulalius vir eximiæ sanctitatis, admirabilis hospitalitatis, perfectissimæ charitatis; in cuius corde thesaurus sapientiæ spiritualis absconditus multos talentorum Dominicorum D negotiatione ditabat. Virtute enim discretionis * super omnia decoratus, monachorum D professionem super omnia diligebat, habens etiam ipse monasterium proprium, cui semper adhærebat, quoties ab Ecclesiasticis vacabat.] hæc & alia de eo laude digna auctor: quæ haud otiose voluimus eiusmodi Concilij Actis intexuisse; quo magis compertum fiat, non vulgares homines, sed eximiæ sanctitatis viros, veri amantissimos, & constantissimos defensores pro Symmacho stetit aduersus turbam schismaticorum. Omittimus de reliquis dicere, quos Deus veluti erectas fidei columnas his temporibus regnantium Arianorum Italiae Ecclesijs voluit bene præesse, vt inter alios qui iisdem interfuit Synodis, nostræ Soranæ Ecclesiæ Sebastianum.

Vidisti in his decernendis quanta fuerit Symmachi Papæ constantia, dū primo turba fallorum testium obrutus animum non despondit, & imbre lapidum oppressus exilijs vegetior atque fortior: Considerasti etiam, quomodo post hæc summa animi libertate, inconcusso E sacerdotali vigore, coram Ariano Rege, cui plurimum debere videri posset, cassat & irritat quæ a prædecessore itidem Ariano Principe per Basilium Patricium fuerant contra Ecclesiasticam immunitatem vsurpata. Sed & adijce simul, quanta in eodem Pontifice enituerit summa animi modestia vna cum inuictis inconcussoq. robore sacerdotali: Etenim dum sua ipsius causa agitur, cum impetitus esset aduersariorum calumnijs, cessit iuri suo, subijcere se voluit sponte Synodo, confacerdotum maluit experiri iudicium & expectare sententiam, quam non tenebatur excipere, sed si voluisset, potuisset suo iure vtens effugere: tamen vt sua integritas omnibus innotesceret, ad tempus cessit, se subditis sibi subdens. Contra vero, cum non sua priuatim, sed Ecclesiæ Romanæ causa agitur, erigit se supra Reges & Principes, nulla prorsus habita temporis deploratissimi ratione; cum & quæ essent contra libertatem Ecclesiasticam vsurpata iura penitus abrogat.

Sed

A Sed tanta hæc licet, adhuc tamen tenuia & exigua videri possunt, si conferantur cum ijs quæ in eadem Synodo aduersus Anastasium Imp. Symmachus Apostolica summa auctoritate decreuit. Constat enim (licet Synodalja de his Acta desiderentur) in tanta corona Patrum, proposita in medium causa Imperatoris hæretici, rogata sententia singulorum, communi omnium consensu, a Symmacho excommunicatum impium Anastasium Augustum. patet id quidem in primis ex eiusdem Pontificis litteris ad ipsum Imperatorem datis, quas reddemus suo loco anno sequenti. Cum vero ille ista rescisset, omne genus contumeliarum in ipsum Symmachum Papam conuertit: cuius rei gratia opus fuit eidem Pontifici scribere apologeticum, quod pariter inuectiuam aculeatam ad illum redarguendum haberet. sed de his inferius agendum. Ad postremum vero quod ad eandem spectat Synodum, quid præterea ibidem Symmachus Papa egerit, accipe ex Theodoro Lectore, dum B ait: Symmachus Papa Laurentium iterum intrusum deponi, & iterum in exilium mitti curauit: quo facto, quieuit seditio.] hæc ipse.

His igitur quatuor recensitis Actionibus absolutam habes Synodum Palmarem nuncupatam, a loco eo nomine dictam, & effectu talem esse probatam: ex ea enim venerandissimi Antistites palmam consecuti sunt de schismaticis superatis, & restituto in pristinum Summo Pontifice Symmacho, ac iuribus Ecclesiæ vindicatis. Quibus absolutis, singuli in suas Ecclesias regressi sunt triumphantes, exceptiq. a suis ob omnium pastorem conseruatum illæsum & redditum Catholicæ Ecclesiæ summa læritia. Quo namque plausu qui inter ceteros externos Episcopos tenuit principatum Laurentius Mediolanensis Antistes exceptus fuerit, extat Ennodij dictio soluta oratione conscripta, simulq. additum carmen: est eiusmodi orationis exordium: Amica est homini ad genitale solum reuertenti semper C hilaritas, dum metus quoscumque ei peregrinanti mens anxia peperit, quasi præfinitos & cælo gratante dispositos, se euasisse confidit, &c.] Ita plane omni genere scriptionis laudari dignus fuit Antistes, cuius potissimum opera Catholicæ Ecclesiæ Præsul fuerat e persecutorum calumnijs & violentia vindicatus.

At curiose perquiret aliquis, quænam fuerit illa calumnia, quam aucupati sunt aduersarij Romani Pontificis ad constandas in eundem accusationes? Mirum quidem, quod cum trium reperiantur Synodalium Acta Conciliorum, in nullis ipsorum vel leuis de his mentio habeatur. Vnde habes, lector, quod discas, sepultas profundo voluisse silentio & obliuione deletas prudentes Episcopos omnes illas infamiæ notas, quas inurere conati sunt aduersarij Summo Pontifici; omniq. studio procurasse, ne quauis occasione labe aliqua Summi totius Ecclesiæ Sacerdotis publicis Actis posteris tradita posset aliquando D reperiri: idq. ex maiorum præscripto celare studentium crimina sacerdotum, vt Origenes referat, dum differit de fide veteris historiae Susannæ a senioribus accusatæ. Ceterum ex alio Episcopali sancito decreto, quo omnes presbyteri & diaconi iussi sunt habere contubernales, quos vocant concellaneos, seu cellulanos præsentis testes; potest quasi per transfennam inspicere & intelligi, sanctissimum Papam Symmachum pulsatum ab aduersarijs enormi crimine adulterij. Sed reddamus hic ipsum Episcopale decretum, scriptum quidem ab Ennodio, promulgatum vero & præscriptum subiectis sibi Episcopis ab ipso Laurentio Mediolanensis Ecclesiæ Præsule. est autem eius exordium:

Nulli dubium est, hominem qui carnalis concupiscentiæ illecebras sacri amator instituti magister viuendi arte domuerit, & præceptorum falce cælestium erraticos palmites de conuersationis suæ radice sustulerit, vitali traditurus incendio: fructuosa plantaria ad supernum fouere valitura compendium, vnde diuina iussa capiunt pensiones.] & post nonnulla: Nos tamen, quos pastoralis cura constringit, quibus tuendarum commissa est animarum diligentia, ne summorum quispiam inimicorum arte dispereat *: maxime cum mali ipsius recens oculis offeratur exemplar, cum Apostolicæ sedis Præsulem & omnium bene Ecclesiarum gubernacula tractantem per proximi tumultus incendium inimicorum rabies tali ore momordisset, & in ruinam suam aliquorum furor, sed iusta indignatione surrexerit. Hanc ergo volentes morborum defecare perniciem, ne in locum iniquæ assertionis vestrorum aliquis negligentias aucupetur, & similitudine veritatis ad impugnationem vllus occurat: qui (vt aiunt) viua hominum testimonia non formidant, dum (quod nefas dictu est) conuicti loco deputatur incautus, & fecisse scelus creditur qui potuisse facere perhibetur, non Dei oculos quam hominis iudicat plus timeri: Errorem fouere creditur solitudo, & profundam nequitiam incomitatus admittere, quasi cælo facinora penetralibus inclusa

ANASTASIVS
IMP. EXCOM-
MUNICATVR
A SYMMACHO
PAPA.

a Theod. Collect.
lib. 2.

SACERDOTVM
PECCATA TE-
GENDA.

DECRETVM
DE CONCEL-
LANEIS AD-
HIBENDIS.

* desperet

Inclusa non pateant; & vindicari malum non queat, quod homo non respicit: credentes A quod rem studij possint deputare necessitati: sed dum homo homini custos est, ex illo maledicendi ordine pudicitiam valeant accommodare formidini.

Nos quidem vel ex minima parte carpenti occasiones incidimus. Nos supernæ memo- res disciplinæ, qualicumque dexteram volentibus perire porrigimus & arundinē: a ruinæ præcipitio diabolicis actos stimulis retardamus; vt discant loquaces, vel post decreta præ- sentia religiosum amare silentium. Nullum ergo sacerdotem antiquis & modernis legi- bus obsequentem, nullumq. Leuitarum sine bene probata volumus in quocumque loco manere persona: vel quem subire exilitas non permiserit habere consortem, ipse concella- neus fiat alterius. Publicum sit apud religiosos omne quod geritur: clandestina repudietur obscuritas: multos habeant actuum conscios qui Deo debent innocentiam: videant æmu- li, quia qui testes adhibet, vult probari: mala deprehensa inducetur * conuersatio, quæ non optat agnosci. Certe vel si mens sit recti conscia, vindicta dignus est qui alij existit causa periculi: dum enim suspicionibus patefacit accessum, sit paterni origo discriminis: & qui peccandi fomenta tribuit, ipsi iugulum mortis impingit, vt ait diuinus & beatus prece: No- li detrahere, ne eradiceris. Confessor Ambrosius: Quanti * (inquit) non dederunt errori locum, & dederunt suspicioni? Suspicio ista est interitus suspicantis; atque non caret pec- cato, qui dederit.

Vnde mansuro cum Dei timore & Redemptoris nostri ordinatione constituto sancimus, Apostolicæ sedis beati Petri, vel Præfulis eius auctoritate subnixi, quæ vitia desiderat radi- citus amputari: vt nullus religiosorum de memoratis ordinibus aliter quam præfati sumus audeat conuersari: vel quicumque præsumpserint, cum amissione pudoris damna susti- neant. Quoniam grande malum est dicatam Deo personam salutaribus monitis non pa- cere. Nullus secum extraneas habeat mulieres, præter personas canonibus designatas; ne agendo taliter, etiam si vita fuerit innocens, damnum opinionis incurrat.] hætenus ibi apud Ennodium. Sed & in his illud considera, nonnisi auctoritate Apostolicæ sedis nisos esse Episcopos, qui sibi subditis seruanda aliqua decreta proponerent, vt dictæ constitutio- nis legislator (vt vidimus) profitetur.

Hoc eodem anno, sub Consulatu videlicet Probi, Auieni collegæ, data reperitur Sym- machi Papæ epistola ad Cæsarium Episcopum: eius plane nominis Antistes his temporibus (vt superius dictum est) regebat Ecclesiam Arelatensem, de quo & inferius sæpe di- cendum erit. Consuluerat more maiorum Cæsarius Symmachum de nonnullis, quæ ex reddita ad ipsum Symmachi epistola nota fiunt: & in primis illud, ne possessiones Ecclesiæ distraherentur, nisi forte clericis, vel monachis, aut peregrinis concedantur ad tempus, D reuerfuræ eadem ad Ecclesiam. Ex quibus potes intelligere, si consideras, lector, benefi- ciorum Ecclesiasticorum originem: Etenim cum solerent clerici ab Ecclesia per Episco- pum mensibus singulis victus causa meritam stipem accipere, vt ex sancto Cypriano secun- do tomo Annalium demonstratum est; postea vero factum vt aliquibus ex his Ecclesiæ pos- sessiones, quoad viuerent, ab ipso Episcopo concederentur, quæ beneficia dici cœpe- runt, eo quod (vt habet Symmachus in ea epistola) benemeritis tantummodo eas conce- di liceret.

De rebus vero Orientalibus Marcellinus in Chronico habet, sub anni huius Consu- libus gentem Bulgarorum deprædatam iterum esse Thracias, nullo Romanorum mili- te resistente. Porro Anastasius, qui non ferro, sed auro barbaros auertere consuevit, eosdem persoluta pecunia ab Oriente conuertit in Occidentem: quos post annum sequen- tem Theodoricus Italiæ Rex vicit, recepitq. Sirmium, quod coniunxit Italiæ, vt Cassiodo- rus b affirmat.

Sub huius quoque anni Consulibus Amidam validum Romanorum præsidium in Meso- potamia a Cabade Persarum Rege monachorum proditione captum post sex mensium obli- dionē, idem Marcellinus tradit. Quæ autem acciderint, dum ea ciuitas ab eodem Rege obli- deretur, memoria digna, Procopius enarrat his verbis c: Hic (inquit) operæpretiū de Iaco- bo enarrare. Is inter Syros vir admodum iustus, qui & in rebus diuinis exercebatur in vi- co ab Amida vnus diei iter distante, iam pridem sese intruserat, vt affatim quæ sunt ad pie- tatem meditari posset. Hic ei additi homines in breui spatio cancellis interseratis, vt vi- deri ab audientibus ac passim consuli posset, ipsum incluserunt: vbi neque æstus neque frigus curans, tantum ex seminibus victitabat, non quotidie, sed interuallo dierum multorum

OPERA SACER- DOTVM CVI- QVE PATEN- TIA ESSE DE- BERE.

* inducitur

* Multi a Ambros. offic. lib. 1. c. 20.

COHABITA- TIO HONE- STA CLERI- CORVM.

DE BENEFI- CIORVM ORI- GINE.

BVLGARI DE- VASTANT THRACIAS, ET SVPERAN- TVR A THEO- DORICO.

b Cassiodorus in Chron.

c Procop. de bello Pers. lib. 1. DE IACOBO SYRO ANA- CHORETA.

A multorum sumptis. Hunc igitur Persæ quidam, excurrendo ad ea loca, sagittis petere ten- tantes, diuino portento, manus, arcusq. immobiles visi sunt consistere. Hac fama in ca- stra Persarum perlata, Cabades* ire visum statuit. Quo animaduerso, horrore simul cum Persis qui aderant captus, barbarorum noxam deprecari cœpit. Ille vero tantum verbo malum hoc pepulit: ex quo homines illi liberati, & in pristinum restituti fuere statum. Tunc Cabades pro meritis ei quod vellet, optionem dedit, putans eum magnas opes pe- titurum. Tantum ab eo postulauit, vt homines, qui in hoc bello ad eum visendum sece- derent, saluos esse vellet: quod Cabades facile concessit; insuper syngrapham pigno- ris loco ac tutelæ dedit. Hoc itaque rumore peruagato, plurimi ad eum confugientes ser- uabantur. Et hæc sic quidem se habuere.] hætenus de his Procopius, pergens res gestas in ea diuturna obsidione narrare, asserensq. non proditione, sed ignauia monachorum Ami- dam oppidum fuisse captum. Cetera de bello Persico si cupis, consulas tu ipse Procopium: secutus est autem ipse Eustathium, qui fusius hæc profecutus est, & ad hunc vsque annum duodecimum Anastasij Imperatoris suam perduxit historiam, & (vt testatur Euagrius a) fi- nem viuendi fecit. a Euagr. lib. 3. c. 37.

Q Vingentesimus tertius Christi annus Dexcrato & Volufiano Consulibus notatur a Marcellino; ex quo librarij redarguas errorem in Cassiodoro, apud quem omissus anni huius reperitur horum Consulatus. Acta autem Synodalia anni huius, absque certo Consule, Post Consulatum Auieni notata leguntur: sed male Indictione nona, cum vnde- cima scribenda esset Indictio: vnde conijcias librarij errorem ita exscribentis IX. loco XI. numeri notas. Sed & nonnisi librariorum vitio potuit accidisse, vt ad finem Chronici Cas- siodori aliquot desiderentur Consulatus: omnis enim suspicio oscitantia procul ab ipso abest, qui suorum temporum scriptor luculentissimus & accuratissimus extitit. Porro ex numero annorum Imperij Anastasij integrum & concinnum esse Marcellini Chronicon, Cassiodori vero mutilatum, apparet. Sed iam sub anni huius Consulibus res gestas enar- rare aggrediamur.

Quod in primis ad perturbatum Romanæ Ecclesiæ statum pertinet, iterum hoc anno conueniendi necessitas incubuit Episcopis, qui anno superiori Synodum celebrantes Sym- machum Papam vindicarant a calumnijs accusantium schismaticorum. Conuentum au- tem huiusmodi celebrandi ea præcessit occasio, quod schismatici superiori Concilio con- demnati, haud tamen (vt par erat) poenitentes, licet inuitati, vnitatem Catholicam quæ- siuere; sed quo minus iisdem vi agere licuit, a Theodorico Rege coerciti, eo magis linguis obstrepere, ardentiusq. pugnare aggressi sunt; compluraq. obijcientes aduersus anni su- perioris Synodum, scripserunt libellum hoc titulo prænotatum, Aduersus Synodi absolu- tionem] quo eam quam acerbissime carpserunt. Quamobrem ad tuenda confirmandaq. sua ipsorum decreta Pontifices iterum coeuntes, prouinciam hanc maximi ponderis En- nodio diacono tradiderunt, vt aduersus obiectiones schismaticorum apologeticum libel- lum scriberet: quod ipse munus diligenter exoluit, defensorium librum elucubrans, quem absolutum sanctæ Synodo cognoscendum obtulit, qui ab iisdem simul confidentibus Pa- tribus iussus est legi. Declarant id quidem Acta Synodalia verbis istis b: Post Consulatum Auieni, cum in vnum, annuente Domino, ante Confessionem beati Petri Apostolorum principis resedissemus, sancta Synodus dixit: Libellus qui Synodali auctoritate contra eos qui aduersus quartam nostram Synodum, quæ habita est Romæ Palmari*, mutire præ- sumpserunt, ab Ennodio conscriptus est, coram omnibus deferatur, & in præsentia om- nium legatur atque roboretur.] extat ipse, licet mendosus non nihil.

Sed quænam essent aduersariorum obiectiones, ex ipsarum confutatione ab Ennodio diserte elaborata possumus intelligere. Fuit namque primo loco ab aduersarijs contra Sy- nodum oblatratum: Non omnes sacerdotes ad Synodum regia auctoritate vocatos: Insu- per, nec ex ijs qui interfuerunt, omnes pariter consensisse: Addebant præterea, impugna- tores Summi Pontificis non auditos, & accusationes non esse confutatas: Insuper, quod re- fragati essent Episcopi regis iussioni, cum in Synodo Regi dixerunt, non esse Regis Sy- nodum

* Cadabes

CHRONICON CASSIODORI MUTILVM.

SCHISMATICI ROMANAE NON QUIESCENTES

COGITATIONE QUINTA ROM. SYNODVS.

b Tom. 1. Concil. edit. vet.

* Palmariis

DE LIBELLO AB ADVERSA- RIIS CONTRA QUARTAM SY- NODVM SCRIP- TIO.

OBIECTIO-
NES SCHIS-
MATICORVM.

nodum conuocare, sed ipsius solum Pontificis: Adhuc etiā exprobrantes addebant, quod A per defensionem Apostolicæ sedis iuriū, nihil aliud ab eis præensum esse videretur, quam asserere Petrum & successores eius a Domino accepisse cū sedis priuilegijs etiam peccandi licentiam. Exprobrarunt itidem Episcopis, quod ad Synodum venissent, quam cogere ex sua ipsorū sententia minime fuisset regiæ facultatis. Illud insuper his connectentes, dixere: Si vera Episcoporum assertio est, sedis Apostolicæ Præsulem minorum numquam subiace- re debere sententiæ; cur ad iudicium districta conuentione perductus est?] His addebant, quod testes de domo Symmachi petiti, præsentari minime iussi essent; nec refugere debuisset Romanum Pontificem seruorum testimonia, cum ipse Dominus noster Iesus Christus non detrectarit seruorum subijcere se iudicio: sic & Petrum, Paulumque, olim vero Samuelem, & postremo Athanasium Alexandrinum minime refugisse, sed appellasse in sua causa iudicium. Illud præterea ingesserunt obijcientes, quod cum ex Actis constaret auctoritate B Papæ potissimum illam fuisse Synodum congregatam, nullum dicebant præcessisse exem- plum, vt Papa Synodum conuocarit, quæ de criminum eius obiectione cognosceret: & fal- sum esse quod dixissent a Principe Synodum postulatam. Sed & his adijciebant dicentes: Quare conuentionem præueniens cum populorum cœtibus examen intrauit; & postea iu- dicia, cum euocatus quater fuisset, spreuit?]

At hæc omnia quam validissime potenti oratione, firmissimisq. rationibus Ennodius con- futat; cunctaq. mendaciter atque calumniose ab aduersarijs obiecta esse, palam facit atque redarguit: sicut & omnino falsum ostendit, quod illi magis inuidiose quam calumniose ob- iectabant, Romanæ plebis vtrumque sexum factiose comitarum esse Pontificem ad iudi- cium procedentem; quos tamen non spirantes furorem, sed fundentes lacrymas, comita- tos esse Pontificē docet: sicut & quod dixissent, nulla iudicij seruata forma, absolutum Pa- pam e Synodo recessisse, ob idq. nullam fuisse absoluentis Synodi firmitatem: siue friuo- lam illam de Laurentio Mediolanensi Episcopo & Petro Rauennate quam adiecerunt obie- ctionem, quod ad Synodum venientes, abstinuissent a Symmachi consuetudine; cum ta- men communicationem Catholicam solemnibus testatam ritibus numquam deseruissent. vel cum subiecerunt querelam, quod Visitatorem perperam pepulissent: siue alia quæ schismatici linguis vipereis exhibentes, caninoq. dente rodentes Symmachi Papæ famam, iurgia instaurantes, rixasq. pene confopitas iterum excitantes obiecerunt.

His, inquā, omnibus (vt dictum est) occurrens Ennodius, publica docuit oratione, eosdem aerem verberare, & furore percitos insane conflictare cum laruis. Ad finem vero oratio- nis, quā per eos Apostolicæ sedis sublimitas deprimeretur, ista addit: Hæc (inquit) refero, mundi caput Romam per vestras contentiones * esse prostratam, & nutricem pontificij ca- thedræ quasi vltimum videri sedile despectum.] & post multa, quales essent eiusmodi ac- cusatores, audi: Accusatis malitiam, repleti iniquitate, fornicatione, immunditia, auari- tia, nequitia, inuidia, iniustitijs, contentione, dolo, malignitate, superbi, elati, inuencores malorum, parentibus non obedientes, insipientes, incompositi, sine affectione, sine mise- ricordia: docentes fornicantibus * neminem esse miscendū, adulterij Laurentij aut sequa- ces, aut præuij; per quos ille aut exercuit, aut habebat toxica, aut effundens monstrauit quæ accepit.] hæc quidem & alia plura idem Ennodius, qui ad eorundem clericorū instabilita- tem ac leuitatem respexisse visus est, cum istiusmodi inter mærorem cecinit epigramma^a:

*Qui pontificem, numerum qui nouit arena:
Femina quem iurans fallere nulla potest:
Astrorum plebem, qui calles spectat amantum;
Cynthia cui certis cornibus innotuit:
Non valet hic vultus retinere, nomina, mores,
Quos mutat clerus tempus in exiguum.]*

Contra vero cum Symmachum Papam sanctum prædicat & innocentem, eo fiducia impulit ipsum sanctissima vita prædecessorum Romanorum Pontificum, vt Petri vitæ meri- ta transfusa esse in successores dicere non dubitarit, vbi ait: Nos non beatū Petrum (sicut dicitis) a Domino cum sedis priuilegijs, vel successores eius peccandi iudicamus licentiam accepisse. Ille perennem meritum dotem cum hereditate innocentia misit ad posteros. Quod illi concessum est pro actuum luce, ad illos pertinet, quos par conuersationis splen- dor illuminat. Quis enim sanctos esse dubitet, quos apex tantæ dignitatis attollit? In quo si desunt bona acquisita per meritum, sufficiant quæ a loci decessore præstantur. Aut enim

ROMANI PON-
TIFICES SAN-
CTISSIMI
PRÆDIGATI^a Ennod. carm.
de varietate cle-
rici

* intentiones

SCHISMATI-
CI QVALES
ESSENT.* fornicationi-
bus

E

A claros ad hæc fastigia erigit, aut qui eriguntur illustrat: prænoscit enim quid Ecclesiarum fundamento sit habile, super quod ipsa moles innitur.] hæc Ennodius exemplis (vt dixi- mus) doctus sanctissimorum, qui hætenus eidem sedi præfuerunt, Romanorum Pontifi- cum. Elaboratus igitur ex sanctæ Synodi iussu eiusmodi Ennodij diaconi apologeticus, ob- latusq. Patribus in Synodo consistentibus, ab eisdem in Confessu iussus est legi. Quid vero post hæc habeant ipsa Synodalia Acta ad rerum gestarū cognitionem spectantia, accipe ex eorum verbis: Eo recitato libello, & ab omnibus consona voce comprobato, sancta Syno- dus dixit: Hæc futuris temporibus referentur, atque ab omnibus teneantur, & ab omni- bus seruentur. Hic libellus integerrime synodallyter ab omnibus teneatur, atque inter quartæ & quintæ Synodorum nostrarum Actiones interponatur, & ita sicut harum Syno- dorum decreta habeatur; quia Synodali auctoritate conscriptus est & roboratus.] hæc B fuit Patrum omnium de conseruando libello sententia. subdunt mox Synodalia Acta:

Ad quæ beatissimus Papa respondit: Iuxta vestrum omnium fiat voluntatem, & vt iu- dicatis, Apostolica habeatur auctoritate, & inter Apostolica (quod dicitis) interponatur decreta, & sicut cetera Apostolica ab omnibus teneatur decreta. Ad quæ omnes ter vna voce responderunt, dicentes: Vt fiat, rogamus.] Ita quidem libellus ille non inter Acta tantum Synodalia, sed inter Pontificia meruit adnumerari decreta: qui vtinam non cor- rosus mendis extaret, sed, vt erat cum est recitatus, purus & integer remansisset.

Rursum vero rogantibus Patribus, vt omnes accusatores Symmachi damnarentur, si- mulq. qui contra Synodum Palmarem obloqui præsumpsissent, hisq. faustas acclamationes iungentibus, ipse Symmachus Papa non consensit; sed cum delinquentibus, Christiana mansuetudine adhibita, mitius agendum esse suavit; immo & penitus ignoscendum, Do- C mini exemplo docuit. Post hæc autem vetera Ecclesiastica iura restituenda proposuit, qui- bus caueretur, ne populus in Episcopum, aduersus pastorem oues, ipsum accusando in- surgerent, fidei tantummodo causa excepta. Addidit autem ad decretum, ante restituen- dos esse in pristinum expoliatos Episcopos, quam dicere causam coram alijs Episcopis co- gerentur. His & alijs antiquis canonibus ad hæc spectantibus restitutis & stabilitis, secutæ sunt Patrum subscriptiones, quibus & libellum Ennodij roborarunt omnes numero (vt ha- bet inscriptio) ducenti decem & octo Episcopi.

Quod vero huic quintæ Romanæ sub Symmacho Synodo centum & quinquaginta fer- me Episcopi numerentur Orientalis Ecclesiæ; alicuius alterius Synodi longe antea cele- bratæ illam esse subscriptionem, non Romanæ, affirmari posse videtur: siquidem quamplu- rimi ibi recensentur Episcopi, qui interfuisse reperiuntur Concilio œcumenico Chalcedo- D nensi ante annos quinquagintaduos celebrato, quorum nulla penitus post decem annos a tempore dicti Concilij mentio reperitur.

Extat ad eundem Symmachum ante sedatum schisma data ab Ennodio epistola, cuius est exordium: Boni operatoris est, probatam in acie militis animare virtutem.] vbi & hæc inferius: Vtinam Diuinitas vestris precibus diabolicum certamen interimat: Vtinam deu- otionem meam in pace manifestet: vt cuius studium resignauit aduersitas, illius concordia commentet obsequium, &c.] Accidit quidem ex optato, vt Ecclesiæ Romanæ diu exul concordia tandem postliminio redderetur, recipereturq. idem Pontifex ab omnibus aman- ter & cupide. Etenim quantum colligere fas est ex eiusdem scriptis Ennodij, ijdem ad- uersarij, suasionem Theodorici Regis ad eosdem scribentis epistolam, ad concordiam com- municationemq. Catholicam rediere, subijcientes se eidem Symmacho Romano Pontifici.

E Habetur autem hac de re ipsius Ennodij breuis dictio eiusmodi concepta verbis, nonnihil nimia antiquitate mendosa: Quia in societatem capitis sui aliquando Romana membra coierunt: iustum erat, vt beatus Petrus Apostolus sedi suæ Ecclesiæ & Senatui liberior per Dominum partes debitas reformaret, dignus Regnator, dignus in quo cum ætate voto- rum summa contigerit. Nam etsi itura ad posteros felicitas perseveret: lætandum illis est laudatione præcipua, a quibus sumpsit exordium. Deo efficaciter supplicastis, vt illius vos virtus erueret, cuius potest seruare clementia. Didicistis eius euentus prosperos, quem videtis, dum mandat * securam post bella victoriam. Parum superest, vt mansuetudi- nem mentis illius ita profundam retineatis, quasi sit ignara procinctuum. Deo tribuente, nec pax eius turbari dubijs potest, nec fortitudo qualibet obiectione confringi. Nihil aliud apud illum tutius supplicante, solus euasit proeliare acies qui rogauit; vicit armo- rum impetus qui obtulit deuotus obsequium.

DE LIBELLO
APOLOGTI-
CO INTER
ACTA RECE-
PTO.CANONES VE-
TERES RESTI-
TUTI PRO E-
PISCOPORVM
DEFENSIONE.CONCORDIA
ET VNITAS
RESTITVTA.DICTIO EN-
NODII POST
SVBLATVM
SCHISMA.

* amat

THEODORICI
REGIS STY-
DVM COM-
MENDATVR.

Quod vix veteres Principes suo sudore potiti sunt, hoc semper Regis nostri brevis pro-
curauit epistola: per excursus dirigitur felix exercitus ad triumphum, qui credat militem
eius in labore & in perfectione habere quidem superantis gloriam, sed continentiam sub-
iugati. Consummatis congressionibus, de iræ hereditatibus nihil remanet. Vno tempore,
quos perniciosos aduersarij viderint, blandos sentiunt tributa pendentes. Et hæc quidem
cælesti præparantur pro hac repensione suffragio, quia fides nostra apud eum, nil aliud
ipse sectetur: in portu est mirabilis patientia, quæ tenax propositi sui claritatem non
obumbrant alieni. nam & Ecclesiarum nostrarum patrimonia, nisi aucta fuerunt, ingemi-
scit. Sic factum est, vt statum suum locupletes pauperum substantiæ teneant, & medio-
cres ad supremam opulentiam conualescant: in sacerdotibus virtutes & innatas colit, &
non repertas inspirat.

* præiudico

Sed cum beatitudinem vestram præuideo * diffusi sermonis ancipitem, continuo expe-
rientia vestra & spiritalis illa perspectio ieiunum me fuisse in filij vestri laudibus accusa-
bit: & cum soleant implicari facta colloquijs, sterilem me relatores de virtutum tuarum
messe causabitur: iam sæculares apices curules & trabeas, patricias etiam dignitates qua-
liter aut naturæ reddat, aut moribus domestici perlatoris adstipulatione vulgarit (nam &
veteres in antiqua generis luce durare facit, & nouos splendore inopinati fulgoris irradiat)
facilius Respublica eius bono dispensationis in priuatam migrat opulentiam, quam famu-
lantium census in Palatina lucra commutetur. Nunc quod superest, meæ seruitijs saluta-
tionis acceptis, perspicite vt Christus Redemptor noster quæ in præfato clementissimo
Rege tibi contulit, longa ætate conseruet: det etiam regni de eius germine successorem,
ne bona tanti hominis in vna ætate veterascant, & antiquata temporibus pro sola aurei sæ-
culi commemoratione nominentur.] hætenus Ennodij dictio, & styli duritie, & textus C
mendosi scabrositate vix perspicaci peruia intellectui.

PRO REGE
PRECES PV-
DIT ENNO-
DVS.

Ita quidem Ennodius pro Rege, impio quidem si Arianum fuisse consideres, ceterum si
officia spectes, de Romana Ecclesia ipsiusq. Pontifice Symmacho optime merito. Reti-
nebat mente ista perorans, iussu hoc esse Dei Prophetæ Baruch, cum in Babylone capti-
uus populus teneretur: Orate pro vita Nabuchodonosor Regis Babylonis, & pro vita Bal-
thasar filij eius, vt sint dies eorum sicut dies cæli super terram, & vt det Dominus virtutem
nobis, & illuminet oculos nostros, vt viuamus sub vmbra Nabuchodonosor Regis Baby-
lonis, & sub vmbra Balthasar filij eius, & seruiamus eis multis diebus, & inueniamus gra-
tiam in conspectu eorum.] Eiusmodi ergo tibi subiecimus ex diuina Scriptura petitem
exemplum, ne existimes tantum Ecclesiæ diaconum voluisse Regi turpiter adulari.

ENNODIUS
MINIME
ADVLATVS.

* Baruch 1.

Extant eiusdem auctoris complures ad eundem Romanum Pontificem epistolæ priuatis D
in causis diuersis argumentis conscriptæ, in quibus ille frequens reperitur dicendi vsus in
rogando & obtestando, vel alia ex causa dicendo, Per coronam vestram, vel, A corona ve-
stra.] sed haud recens est ista nomenclatura, vel peculiaris de Romano Pontifice: nam &
vsurpata inuenitur vbi cum alijs etiam Episcopis actum est; quod docet S. Augustini epi-
stola centesima septuagesima quarta.

AGROTAN-
TE SYMMA-
CHO LVGET
ECCLESIA.
* virgente

Post hæc autem ipsum Pontificem Symmachum ægrotasse, sed conualuisse, idem En-
nodius scribens ad Faustum declarat his verbis: Sancti Episcopi Patris nostri prope in du-
bium salus deducta me terruit: in cuius ægritudine quamuis cuncta illacrymaret Ecclesia,
me tamen specialis mæror afflixit, qui eius plus debeo amor. Vidi pacem ciuitatis, vi-
gente* tristitia: discordiam Vrbs nostræ limina transcendentem, & ab oculis nostris quasi
incertum aliquod aut vagum fumum elapsam. Sed sufficiat tristibus stricta narratio. Iam E
ad bonam valetudinem sancti Patris salus optanda & diligenda respirat.] hæc Ennodius:
quibus intelligis quantoprosequeretur amore vniuersa Ecclesia pastorem suum, cum eius
corporis ægritudine, ipsa animo ægrotaret, & tota lacrymis se prolueret. Vnde & tu ha-
beas, quo mores perditissimos nostri infelicissimi temporis lugeas, cum miseros vides stu-
dentes priuatis commodis, instar perditissimorum filiorum qui lætantur ad ægritudinem
patris & exultant in obitu, quo inuadant diu cupitam hereditatem, non solum non tristari,
sed exhilarari spiritalis morte parentis, quam & malis artibus sæpe inquirere & prædi-
cere soleant. En quæ priuatus amor, quo ardor Christianæ charitatis prorsus extinguitur,
pariat deformia horrendaq. visu contra naturam monstra.

At iam de rebus inter Anastasium Imperatorem & Symmachum Romanum Pontificem
tempore isto tractatis agendum nobis est. Qui enim (vt anno superiori vidimus) ab
ipso

A ipso Symmacho anathemate idē damnatus est Anastasius Imperator; quod aduersus Pon-
tificem nullam alio modo sibi liceret experiri vindictam, cum iam molitiones omnes per
Romanos Senatores aduersus eum diutius pertentatæ irritæ prorsus redditæ fuissent; ad
maledicta conuersus, calumniarum iaculis ipsum e longe appetere conatus est, scribens in
eum contumelijs refertum libellum: aduersus quem ipse Symmachus apologeticam scri-
psit epistolam. Hæc quidem non ante hoc tempus gesta esse, ipsæ litteræ Symmachi satis
docent, dum in eis mentio habetur de lapidatione, qua a schismaticis anno superiori (vt
vidimus) appetitus, Dei prouidentia liberatus est. Ipsa autem epistola Symmachi sic se ha-
bet^a, eiusmodi inscriptione notata:

^a Exat som. 1.
Biblioth. sanct.

Symmachi Episcopi Romani apologeticus aduersus Anastasium Imperatorem.

Ad augustæ maiestatis Gratiani Imp. epistolam octo libris beatus respondit Ambro-
sius: quia pro fide Catholica & illum non piguit prolixius prædicare, & hic non fastidi-
uit grater accipere. Hæc dixerim, vt si modum libelli promendo collegerim, non existi-
mer quæ non oportuit locutus. Si mihi, Imperator, apud exteros Reges, eosq. totius
Diuinitatis ignaros, pro fide Catholica dicendum foret; quicquid eius veritati rationiq.
congrueret, etiam prætentam morte perorarem. Væ^b mihi erit, si non euangelizauero. Me-
liusq. est iacturam vitæ præsentis incidere, quam sempiterna damnatione puniri. Verum
tu si Romanus Imperator es, etiam gentium barbararum legationes debes clementer ad-
mittere. si Christianus Princeps es, qualiscumque Præfulis Apostolici debes vocem pa-
tienter audire.

^b 1. Cor. 9.

Contumelias tuas, Imperator, quas sub diuino iudicio ipse perpendis, vtum ne in me
religiosa mente profuderis, fateor vel mei causa vel tui dissimulare me non posse. Mei
C causa, promissionem Domini recolendo dicentis^c: Cum vos persecuti fuerint, & dixerint
omne malum aduersus vos propter iustitiam, gaudete. Tui autem: quia nollem sic meam
gloriam prouenire, vt te possit non mediocriter onerare. Et ego quidem Dominicis & A-
postolicis eruditionibus institutus, benedictionem studeo eius, Imperator, referre male-
dictis, contumelijs honorificentiam reddere, & odijs redhibere charitatem. Sed vide,
quæso, ne ab eo qui ait^d: Mihi vindictam, & ego retribuam: quantum a me remittitur, tan-
tum a te cumulatus exigatur. Quid enim Christus dicat de his qui vel minimum in eum
credentem scandalizauerint, Euangelium^e referat, non mea voce promatur.

^c Matth. 5.

^d Rom. 12.

^e Marc. 9.

Sed fortasse dicis, potius te esse minimum qui credas in Christo, & de te hoc rectius ac-
cipi, & me esse scandalizantem tuam fidem. Christus itaque Deus veraciter totus & totus
homo est sic conceptus, sic editus, sic conuersatus in sæculo, sic passus, sic apud inferos,
D sic resuscitatus, sic cum discipulis apparens, sic eleuatus in cælum, sic exinde dictus est esse
uenturus, sic hodieq. in cæli regione persistit, dicente Apostolo^f: In quo habitat omnis
plenitudo Diuinitatis corporaliter. & certe de eo dicit, quod nunc est ipse. Ergo ille est
minimum, qui sic credit in Christum: sed & huiusmodi in Christum credit, qui in integrum
Christum credit, non in semiChristum, & ideo non in Christum, quia Christus non nisi in
teger: integer autem non nisi huiusmodi. De tali ergo in se credente dicit: ipse etenim
minimum eius & paruus est, pro quo scandalizato quid promiserit, ipsius (vt dictum est
verbis) melius ostenditur.

^f Colos. 2.

Fortasse dicas, Imperator: Sed ego quoque talem Christum credo, & ideo inter eius
minimos iure connumeror. Hoc grauius, si & talem credis, & talem non credentibus com-
munionem misceris: Hæc enim (inquit Apostolus^g) non solū qui faciunt, sed etiam qui con-
g Rom. 1.
E sentiunt facientibus. An communicare non est consentire cum talibus? Proinde aut doce,
alienos non esse; aut longe grauius (vt dictū est) contra notam sibi erit tendere veritatem.

Contumelias igitur, Imperator, quas in meam proferendas putas esse personam, uti-
nam quam mihi gloriosæ sunt, ita te grauare non possent. Domino^h meo dictum est a
quibusdam: Dæmonium habes, Vorator, de fornicatione natus: Et putas quia ego de-
beam mihi dolere? quam talia proferenti cautum est & diuinis legibus & humanis? In
oreⁱ duorum aut trium testium stat omne verbum. Quid cum & humano te examinante
iudicio falsa fuerint comprobata? Quid Imperator in diuino iudicio? An quia Imperator
es, nullum Dei putas esse iudicium? Taceo quod Imperatorem accusatorem esse non con-
ueniat: postremo iisdem diuinis humanisq. legibus nemo possit esse accusator & Iudex.
Numquidnam sub alieno iudicio dicturus es causam, vel accusator astabis?

^a b Matth. 11.

^c Luc. 7.

ⁱ Ioan. 8.

Dicis me esse Manichæum. Numquid ego Eutychianus sum, vel Eutychianos defendo, quorum furor maxime Manichæorum suffragatur errori? Roma mihi testis est, & scrinia testimonium perhibent, vtrum a fide Catholica, quam in sede beati Apostoli Petri veniens ex paganitate suscepi, aliqua ex parte deuiauerim. Procedat aliquis, & quilibet ratione conuincat: alioqui conuicia sunt ista, non criminum probamenta. Nescio vtrum quibus obijcitur falsum, an falsis obiectoris inimica dicentibus me non ordine consecratum. Inter imbres lapidum totus euasi: Iudicauit Deus.

An quia Imperator es, diuinum putas contemnendum esse iudicium? Sed fortasse dicēs, etiam indignantem Deum noxia quoque plerumque permittere. Scriptum est: Ex fructibus * eorum cognoscetis eos. Ostende ergo quid extimes arguendum, vt iratum maxime Deum, quæ non conuenerant, permisisse demonstres. An quia Eutychianis nullatenus acquiesco? Me quidem ista non sauciant; sed te palam aperteque demonstrant meum cogitasse honorem repellere, quem interuentu suo beatus Petrus imposuit. An quia Imperator es, contra Petri niteris potestatem? Et qui Petrum Alexandrinum recipis, beatum Petrum Apostolum in suo qualicumque Vicario calcare contendis? An benefactus essem, si Eutychianis fauerem? si Acacij nomini communicarem? Latere non potest cur ista præendas.

Conferamus autem honorem Imperatoris cum honore Pontificis: inter quos tantum distat, quantum ille rerum humanarum curam gerit, iste diuinarum. Tu Imperator a Pontifice baptismum accipis, sacramenta sumis, orationem poscis, benedictionem speras, poenitentiam rogas: postremo tu humana ministras: ille diuina dispensat. Itaque vt non dicam superior, certe æqualis honor est.] sed hæc modestiæ causæ, pergit vero: Nec te putes mundi pompa præcellere: Quia quod infirmum est Dei, fortius est hominibus. Itaque videris quid te deceat. Tamen cum in accusationem prærupis, tam diuinis legibus quam humanis pari mecum sorte consistis, in qua cariturus honore summo si fuero (quia id maius) te accusante conuictus, amissurus pari ratione, si non conuiceris, dignitatem. Sit istud in mundo iudicium: spectante Deo & Angelis eius, spectaculum omni sæculo simus, quo aut Sacerdos bonæ vitæ, aut Imperator religiosæ modestiæ consequatur exemplum. quia his præcipue duobus officijs regitur humanum genus, vt non debeat aliquid eorum existere, quo valeat offendi Diuinitas: maxime cum vterque honor videatur esse perpetuus, atque ita humano generi ex alterutro consulatur.

Precor, Imperator (pace tua dixerim) memento te hominem, vt possis vti concessa tibi diuinitus potestate: quia etiam si hæc sub humano præuenere iudicio, sub diuino necesse est vt discutiantur examine. Fortassis dicturus es; scriptum esse, omni potestati nos subditos esse debere. Nos quidem potestates humanas suo loco suscipimus, donec contra Deum suas non erigunt voluntates. Ceterum si omnis potestas a Deo est, magis ergo quæ rebus est præstituta diuinis. Defer Deo in nobis, Senatu, & collegio clericorum Romæ; & nos deferemus Deo in te. Ceterum si tu Deo non defers, non potes eius vti priuilegio, cuius iura contemnis.

Dicis, quod mecum conspirante Senatu, excommunicauerim te. Ista quidem ego: sed rationabiliter factum a decessoribus meis sine dubio subsequor. Dicis, quod male te Romanus tractet Senatus. Si nos te male tractamus, suadentes vt discedas ab hæreticis; tu nos bene tractas, quos vis sociare præcipitanter cum hæreticis? Quid ad me (inquires) quod egit Acacius? Recede ergo, & nihil ad te: nam si non recedis ab eo, pertinet ad te. relinquamus vterque mortuum: & nos hoc petimus, vt nihil ad te pertineat quod egit Acacius: Vita & tu; & ad vtrosque non pertinet quod egit Acacius; vt possis sine his quæ egit Acacius, cum ea quæ ad nos pertinet causa coniungi; vt possis sine Acacio nostræ communioni sociari. Nos non te excommunicauimus, Imperator, sed Acacium: tu recede ab Acacio, & ab illius excommunicatione recedis. Tu te noli miscere excommunicationi eius, & non es excommunicatus a nobis. Catholici Principes quidem semper Apostolicos Præsules institutos suis litteris præuenerunt; & illam confessionem fidemque præcipuam, tamquam boni filij, quæsiuerunt debitæ pietatis affectu, cui noscitur ipsius Domini Saluatoris ore b curam totius Ecclesiæ delegatam. Quod quia per occasiones fortasse publicas tua creditur præterijisse tranquillitas; ne magis honorem meum, quam sollicitudinem Dominici gregis

A gregis appetere iudicarer, appellare non destiti meis te sponte colloquijs.

Vulgatum fuisse designas, quod tua serenitas directa militari manu compelleret eos, qui se a contagione perfidorum multis temporibus abstinere delegerint, vi & armis in præuaricatæ communionis consortia detestanda. Vbi te, rerum humanarum Princeps, qualiscumque sedis Apostolicæ Vicarius contestari mea voce non desino, vt te memineris hominem, quantalibet sis mundi potestate subnixus: circumspiciasque cunctos, qui ab initio dogmatis Christiani Catholicam fidem diuerso proposito persequi vel affligere sunt conati, quemadmodum (vastitatis insectatione, cuius placuit contritionis illatæ) ipsi qui intulerint ista, præualendo defecerint: & Orthodoxa veritas hoc præualuerit magis, quo putaretur oppressa: quæ sicut sub insectatoribus suis creuisse monstratur, sic obtruisse cognoscitur insequentes.

B Miror si non humanus sensus intendit, præcipue qui se Christiano vult vocabulo nuncupari, inter illos sine dubio deputandum, qui rectam confessionem communionemque Christianam varijs superstitionibus impugnare sunt nisi, dum hanc & ipsi quocumque modo percellere moliuntur. Quid interest enim, vtrum Paganus, an (quod est deterius) sub nomine Christiano veram sinceramque traditionem Apostolicæ regulæ conetur infringere, atque in hanc prorumpere cæcitatem, vt cum in illis regionibus cunctæ prorsus hæreses opiniones suas habeant publice licentiam profitendi: sola Catholicæ communionis libertas putetur ab his, qui se religiosos existimant, subruenda? Quæ si putatur error (quod non licet) cum ceteris, quibus illic facultas est agere, sinatur erroribus: sin integritas æstimatur, sequenda potius fuerat, quam violenta persecutione vastanda. nec eam probantur insequi potuisse, nisi praua sectantes.

C At ne ipsi conuincerentur errare, repellere cogitarunt quo notabantur errantes: malentes non affectari quod iustum est, sed potius submouere quo docerentur iniusti. Sic recessit ab humanis mentibus Deus, vt obstinate contra eius ordinis voluntatem, non aspiciant & in isto sæculo diuinum non deesse posse iudicium, & post huius vitæ cursum illi tremendo se non defuturos examini, sub quo perniciosarum studia modis omnibus actionum discussa patefiant, & patefacta puniantur: nisi qui hæc omnino non credunt, quive illa se perpetrasse impune confidunt. Nos autem humani generis conscientiam contestari qua possumus voce nullatenus cessamus, omnipotentem Deum suis causis minime defuturum, & quantacumque sit humana præsumptio, quantacumque potentia, sub diuino nutu huius atrocitatis censuram sine dubitatione vindicandam. Nam talem ausum neque hic confidimus euasurum: & in illo magno Dei iudicio recepturum, quod ijs temeritatibus diuina retributione debetur. Hæc nos nequaquam tacuisse sufficiat: vt cum superna fuerit ultio subsecuta, & vera nos protulisse consideratio humana cognoscat, & poenam non inaniter pronunciaffe venturam: & præposuisse præmonitionis formam, qua huiusmodi præcipitijs de cetero temperetur. Certe si huiusmodi propterea relinquendos proprio definitis arbitrio, quia nec a Christianis vexari deceat Christum quocumque titulo confitentes, nec viuentes in iure Romano lacerari conueniat a Romanis: consequenter ostenditur Romanos homines & qualiscumque Christianæ professionis impetere, nec Christianum dici posse modis omnibus, nec Romanum. Proinde aut repellendi fuerant, aut nullus penitus impetendus: & quod in vno genere iudicas amouendum, in omnibus repelle, si præuales: si omnia sunt sinenda, nullus penitus excludendus. alioqui dum parcendo cunctis erroribus sis amicus, non nisi solum tibi probatur displicuisse E quod verum est.

Omnes Catholici Principes, siue cum Imperij gubernacula susceperunt, siue cum Apostolicæ sedi nouos agnouerunt Præsules institutos, ad eam sua protinus scripta miserunt, vt se docerent eius esse consortes. Itaque qui hoc non fecerunt, ab eadem se ipsos profitentur alienos: quod chartis quoque tuis apud te etiam possumus astruere, nisi te æmulum & reum & inimicum vitaremus & Iudicem. Non mirum si Catholicos persequuntur Manichæorum patroni, cum falsitas non possit non persequi veritatem. Non mirum si in Orthodoxos sæuiant, quibus potest cum cunctis hæresibus conuenire; & vniuersis erroribus amici, non possint nisi solis esse non errantibus inimici. Si error est, conuincendus est: verum si error non est, tibi verum deesse cognosce, qui persequeris *, quo conuinceris errore. Sed prauitatis complex non potest nisi eum persequi qui est prauitatis inimicus.] hactenus Symmachus ad Anastasium.

SYMMACHVS
EXAGITAT
MANICHÆOS

a Tom. 1. Concil.
vet. edit.

DE ROM. EXER
CITV FVGA
TO.

b Theodor. Lect.
lib. 2. Collect.

Quod autem ad Manichæos spectat, quorum hæresi falso ac calumniose ab Anastasio Symmachus infamatur: tantū abfuit vt vel leui quaque suspicione de eius contagio Symmachus laboraret, vt etiam præ ceteris hæreticis sit infecutus Manichæos: quibus occulte Romæ degentibus, eius industria repertis, quid in illos egerit, liber de Romanis Pontificibus declarat his verbis^a: Post hæc omnia beatus Symmachus inuenit Manichæos in vrbe Roma, quorum omnium simulacra vel codices ante fores basilicæ Constantinianæ incendio concremauit, & eos ipsos exilio relegauit.] hæc ibi. At contra ipse Anastasius Imperator omnium Græcorum historicorum testificatione eo crimine infamatur: quod quidem & hac epistola Symmachus in fine libere asseuerat, dum eundem appellat Manichæorum patronum.

Quod ad res bellicas pertinet, cesserunt eadem infeliciter Anastasio Imperatori: nam sub huius anni Consulibus hæc habet Marcellinus in Chronico: Tres Romanorum ductores, Patricius, Hipatius, & Areobinda, qui cum quindecim millibus armatorum olim contra Persas missi fuerant, pugnaturi iuxta Syfream castellum cum iisdem Persis sine audacia conflixerunt: multi tunc militum, ductoribus exercitus fugientibus, cæsi sunt. Immenso dehinc auri pondere hostibus dato, captam rebusq. vacuam Amidam ciuitatem iisdem nostri redemerunt, Celere Magistro Officiorum ibi cum duobus millibus bellatorum in subsidium destinato.] hæc Marcellinus. Ex quo enim Ecclesijs Anastasius bellum indixit, barbari vndique in eum bella ciere, quæ tamen non ferro (vt sæpe dictum est) sed auro ipse sedare solebat. Sed rursus alij barbari emergebant: nam Theodorus Lector^b: Cum autem Imperator fœdera cum Persis inuisset, Barri populi Pontum inuaserunt. Anastasius bellis occupatus ab infestatione Orthodoxorum destitit. Vt autem modicum quietis a bellicis occupationibus accepit, rursus contra Ecclesiam & Macedonium^c armatus est.] hæc Theodorus. Sed de eius prælijs in Orthodoxos dicturi sumus inferius suis locis,

IESV CHRISTI
ANNVS
504.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
6.

ANASTAS. IMP. 14.
THEODORICI REG. 12.

THEODORI
CVS BYLGA
RES VINCIT.

c Cassiodor. V
viar. lib. 8. epist.
10.

d Apud Cassiod.
Var. lib. 3. epist.
23.

SEXTA ROM.
SYNOVS CON
TRA VSVR
PANTES BO
NA ECCLE
SIASTICA.

e Theodor. Lect.
lib. 2. Collect.

Sequens Christi annus quingentesimus quartus vnius Consulis Cæthei nomine notatur a Cassiodoro & Marcellino: Sub quo quidem Consule (inquit Cassiodorus) virtute domini nostri Regis Theodorici, victis Bulgaribus, Sirmium recepit Italia.] Per Tolum^d Ducem insignem hoc esse gestum bellum, quæ Athalaricus ad Senatum Romanum scripsit, paucis his satis aperte docet, cum eiusdem Ducis virtutem prædicans, hæc ait^e: Egit de Hunnis inter alios triumphum, & emeritam laudem primis congressibus auspiciatus neci dedit Bulgares toto Orbi terribiles. Ad expeditionem directus est Sirmiensem; vt quod ab illo Martio viro didicerat, verbis in camporum libertate monstraret.] subiecit sibi Theodoricus Pannoniam Sirmiensem, ad cuius prouinciæ præfecturam direxit Colossæum Comitem. extat & de his ipsis Theodorici epistola^d. At quam euidenter manu tangere quisque poterit, quæ & tu ipse probe conspicias lector, cuncta bene cessisse Theodorico, dum licet Arianus, nihil voluit imminutum iurium Romani Pontificis, & fatiscente sub dira schismaticorum persecutione Romana Ecclesia, Symmacho Papæ (vt vidimus) præsto fuit, & fugatam concordiam, abiectamq. pacem restituit Ecclesiæ^e atque Senatui.

Quod vero spectat ad res Romæ gestas: Post celebratam anno superiori Quintam sub Symmacho Synodum, Sexta quæ ordine sequitur, hoc anno habita creditur, cuius Actorum eiusmodi extat exordium: Cum in vnum apud beatum Petrum Apostolum sancta Sexta Synodus canonice a beato Symmacho Romæ congregata refedisset, &c.] actum in ea est aduersus inuafores rerum Ecclesiasticarum: sancitumq. vt vendicantes sibi indebite bona Ecclesiastica siue mobilia, siue immobilia, nisi ea restituerent, vt hæretici manifesti debeant anathematizari, nec nisi per satisfactionem ad communionem admitti. qua sententia declaratum est teneri omnes qui facultates Ecclesiæ sub specie regiarum largitatis obtinuissent; eo quod Regum non sit decernere de bonis Ecclesiæ: Nec licere Imperatori vel Regi contra diuina mandata & Patrum constituta sibi aliquid quouis modo vsur-

Avsurpare. hæc pluribus Symmachus vna cum sancta Synodo, nihil veritus potentissimum Regem barbarum, eundemq. Arianum Italiæ dominantem, atque Romanis ipsis iuradantem.

At non spreuisse, sed paruuisse Theodoricum Regem Concilij Romani decreto hoc anno edito, quæ post hæc rescriptis pro bonis Ecclesiæ Mediolanensis significant verbis istis^a:

Quamuis nullos velimus grauamen aliquod sustinere, quos videtur pietas nostra protegere (quia regnantis est gloria subiectorum otiosa tranquillitas) tamen specialiter Ecclesiæ ab omni iniuria reddi cupimus alienas: quibus dum æquabilia præstantur, misericordia Diuinitatis acquiritur. Et ideo beatissimi viri Eustorgij Episcopi sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ petitione permoti, præsentibus te affatibus admonemus, vt prædijs vel honoribus illius Ecclesiæ intra Siciliam constitutis, tuitionem studeas salua ciuilitate præstare; nec a quoquam cuiuslibet rationis homine contra fas patiaris opprimi, quos decet Diuinitatis intuitu subleuari.] hæc Theodoricus interpellatus ab Eustorgio Iuniore: Successit iste Laurentio, quem Symmachi Synodis Quartæ & Quintæ Romæ interfuisse vidimus; sed cum Concilio huius anni nequaquam præfens fuerit, conijcere possumus ipsum hoc tempore esse defunctum, longo iam senio fatiscentem, vt ex Ennodio patet: licet sciamus alios pro captu animi numerum annorum cuiuslibet Mediolanensi Episcopo adscribentes, post annos octo Eustorgium ponere Laurentij successorem.

Quod rursus spectat ad Theodorici Regis obseruantiam Symmachi Papæ decretis exhibitam, fidem certam faciunt quæ postea rescriptis^b de possessionibus Ecclesiæ Narbonensis, & alia quæ dedit rescripta pro defensione bonorum & iurium Ecclesiarum. Præstitit plane Arianus Princeps, quæ in pluribus desiderari possint Regibus Orthodoxis: sed consecutus est a Deo in hac vita præmium ex compensatione frequentium in hostes victoriarum.

Quod insuper ad Episcopos qui tum huic Sexto, tum alijs superioribus habitis Romæ sub Symmacho Papa Concilij interfuere, spectat: inter alios non silendum de Valentino Episcopo Amiternensi, qui iisdem Concilij reperitur esse subscriptus: sub quo ea contigisse noscuntur, quæ narrantur a sancto Gregorio in Dialogis^c in rebus Equitij, cum de Basilio mago agit, qui Roma fugit monastico indutus habitu, ne posset agnosci. Sed qua occasione captarit Basilius iste fugam, ex Theodorici Regis epistolis satis possumus intelligere. Ad hæc autem certius cognoscenda, meminisse debes querelæ Gelasij, qui in Andronicum scribens exprobrat, magicas artes vigere Romæ etiam Paganis ipsis horrendas: sed quod deterius fuit, his non viles personæ, sed nobiles intenti erant. Qui autem præ ceteris eius probrosi criminis Romæ infamati fuerint, ex eiusdem cognosces Theodorici litteris, fuisse Basilium & Prætextatum viros illustres: in eos enim exerceri iudicium idem Rex sollicito studio iussit; cuius extat de his epistola ad Argolicum Vrbis Præfectum, quæ sic se habet^d:

Intolerabilis excessus est, qui supernæ maiestatis affectat iniuriam, & oblitus pietatis crudelia sectatur erroris. Quem enim sperarit veniæ locum, qui reuerendum contempnit auctorem? Abscedat ritus de medio iam profanus: conticescat pœnale murmur animarum. Versari non licet in magicis artibus temporibus Christianis. Magnitudinis itaque tuæ relatione comperimus, Basilium atque Prætextatum artis sinistra iamdiu contagione pollutos in accusationem tui examinis personarum intentione deductos: Super qua re nostram te asseris spectare sententiam, vt confidentius fiat quod pietatis nostræ mandat auctoritas. Sed nos quæ nescimus a legibus discrepare, quorum cordi est in omnibus moderatam tenere iustitiam, præsentis auctoritate decernimus, vt quinque Senatoribus, id est, magnificis & Patricijs viris Symmacho, Decio, Volufiano, atque Cæliano, necnon illustri viro Maximiano hanc causam legitima examinatione pensetis: & per omnia iuris ordine custodito, si crimen quod intenditur, fuerit comprobatum, ipsarum quoque legum distictione plectantur: vt rei adhibiti atque secreti per hoc vindictæ genus a culpis talibus arceantur, quos ad leges trahere non potest incerta notitia. De qua re illustri viro Comiti Arigerno præcepta direximus, vt omnium violenta defensione summoti, si se occultant, ad iudicium protrahat impetitos, & vobiscum in hac causa residens nec opprimi faciat innoxios, nec lege^e sinat euadere criminosos.] hæcenus ad Præfectum Vrbis Argolicum Theodoricus.

Clarissimos plane & Senatorij ordinis hos fuisse reos, ex iudicij saltem apparatu intelligere

a Apud Cassiod.
Var. lib. 2. epist.
29.
PARET REX
THEODORI
CVS DECRETO
ROM. PONT.

b Apud Cassiod.
Var. lib. 4. epist.
17.

DE VALENTINO
EPISCO. A-
MITERNENSI
c Gregor. Dialog.
lib. 1. c. 4.

d Apud Cassiod.
lib. 4. epist. 22.

DE IUDICIO
ADVERSVS
MAGOS EPI-
STOLA THEO-
DORICI.

* lege

gere facile potes, dum causæ cognitione præter Urbis Præfectum Comiti etiam Arigerno A committit, & per quinque Patricios viros in Vrbe præcipuos voluit iudicium agitari. De Prætextati quidē familia satis nota sæpe superius contigit fieri mentionem. Basilios etiam non semel ad Consulatum prouectos, Fasti indicant Consulares. est præterea mentio de familia Basiliana in epistola Athalarici Regis ad Senatum^a. Sed quid accidit? Dum formidolosum huiuscemodi iudicium pararetur (nescio quomodo) ijdem magiæ rei fuga lapsi sunt: quod cum Theodoricus Rex accepisset, diligenter inquiri mandauit, ita scribens ad Arigernum Comitem^b:

^a Apud Cassiod. lib. 8. epist. 17.
DE BASILIO ET PRÆTEXTATO.
^b Apud Cassiod. lib. 4. epist. 23.

Quamuis oporteat commissam tibi disciplinam Romanæ ciuitatis in omnibus custodiri: tamen in eis maxime studiosior esse debes, quæ nostra tibi auctoritate delegata cognoscis; vt circa te augeat gratiã custodita iustitia, & augmenta sumas nostri iudicij, qui nobis hætenus de integritate placuisti. Præfectus igitur Urbis sua nobis relatione declarauit, Basilium atque Prætextatum magicis artibus inuolutos imperi accusatione multorū: quos elapsos intimat mentis alienatione custodum; Eos te præcipimus vbicumque repertos ad iudicium Quinquevirale ducere, quod in præsentī negotio nostra delegauit auctoritas, vbi te residere censemus: vt violenta omnium defensione sumnota, hanc causam discuti facias legibus & finiri; & si rei criminis, cuius impetuntur, fuerint approbati, sententiam subeant, quam iuris definita sanxerunt. Si vero innocentia eorum detestabili pulsatur inuidia, opprimi eos nulla ratione patiaris: quia in omnibus causis consideratione diuina illud fieri volumus, quod opinionem nostræ pietatis accumulēt.] hætenus ad Arigernum.

DE MAGIS VAGA LAPSI.

Quanam autem pœna istiusmodi delinquentes præter ius commune afficiendi essent, ipse Theodoricus ista decreuerat^c:

^c In edict. Theodor. c. 108.

Malarum artium conscij, id est malefici, nudati bonis omnibus quæ habere possunt, C honesti perpetuo damnentur exilio: humiliores capite puniendi sunt.] Num autem ijdem reperti fuerint, apud Cassiodorum nusquam mentio: nec apud alios de Prætextato quicquam scribitur. Basilij vero fugientis quædã in scriptis Gregorij Papæ remansere impressa vestigia, quibus nos eum, qui latuit Theodoricum, consequi valeamus. Mentio namque est apud sanctum Gregorium de Basilio mago, qui habitu in monachum transmutato, ne fugiens nosceretur, ab Vrbe clam aufugit. Non alium quidem hunc ab illo fuisse, nomen, crimen, fuga, & tempus significant: ad hæc sane tempora ea deduci quæ idem S. Gregorius narrat, ex ijs quæ dicemus, perspicue apparebit. Recitemus modo quæ de Basilio mago idem scribit^d:

BASILIVS MAGVS QVOMODO EGRESSVS AB VRBE.

^d Gregor. Dialog. lib. 1. c. 4.

Eo tempore, quo malefici sunt in hac Vrbe deprehensi, Basilius qui in magicis operibus primus fuit, in monachico habitu Valeriam fugiens petijt. Qui ad virum reuerendissimum castrorū Amiterninæ ciuitatis Episcopum pergens, petijt ab eo, vt eum Equitio Abbatī committeret, ac sanandum monasterio illius commendaret. Tunc ad monasterium venit Episcopus (interfuisse reperitur Episcopus Amiterninus, Valentinus nomine, Synodis nuper sub Symmacho Romæ habitis) secumq. Basilium monachum deduxit: & Equitium Dei famulum rogauit, vt eundem monachum in congregationem susciperet. Quem statim vir sanctus intuens, ait: Hunc quem mihi commendas, Pater, ego non video eum monachum esse, sed diabolium. Cui ille respondit: Occasionem quæris, ne debeas præstare quod peto. Ad quem hæc Dei famulus dixit: Ego quidem hoc eum esse denuncio, quod video: ne tamen nolle me obedire existimes, faciam quod iubes.

BASILIVS EQVITIO TRADITVR.

Susceptus itaque in monasterio est. Post nonnullos vero dies idem Dei famulus pro exhortandis ad desideria superna Fidelibus paulo longius a cella digressus est. Quo discendente, contigit vt in monasterio virginum, in quo eiusdem patris cura inuigilabat, vna earum, quæ iuxta carnis huius putredinem speciosa videbatur, febricitare inciperet, & vehementer anxari, magnisq. non vocibus, sed stridoribus clamare: Modo moritura sum, nisi Basilius monachus veniat, & ipse mihi per suæ curationis studium salutem reddat. Sed in tanti patris absentia accedere quisquam monachorum in congregationem virginum non audebat, quanto minus ille qui nouus aduenerat, cuiusq. adhuc vitam congregatio fratrum nesciebat. Missus repente est, vt Dei famulo nunciaretur, quod sanctimonialis illa immensis febribus æstualet, & Basilij monachi visitationem anxia quæreret.

EXPPELLITVR MAGVS.

Quo audito, vir sanctus dedignando subrisit, atque ait: Numquid non dixi, quod diabolus iste est, non monachus? Ite, & eum de cella expellite. De ancilla autem Dei, quæ anxietate febrium vrgetur, nolite esse solliciti; quia ex hac hora neque febribus laboratura est, neque

A neque Basilium quæsitura. Regressus est monachus, & ea hora salutem restitutã Dei virginem agnouit, qua eandem salutem illius Dei famulus Equitius longe positus nunciauit; in virtute scilicet miraculi exemplum tenens magistri^a, qui inuitatus ad filium Reguli, cum solo verbo restituit salutem; vt reuertens pater ea hora filium restitutum vitæ cognosceret, qua vitam illius ex ore veritatis audisset. Omnes autem monachi iussionem patris sui implentes, eundem Basilium ex monasterij habitatione repulerunt. Qui repulsus dixit, frequenter se cellam Equitij magicis artibus in aera suspendisse, nec tamen ei quicquam lædere potuisse. Qui non post longum tempus, in hac Romana vrbe, exardescente zelo Christiani populi, igne crematus est.] magis autem in eum exarsit populi furor, quod lapsus crederetur iudicium indulgentia.

^a Ioan. 4.

B Confecrauerunt plane (vt dicit Moyse^b de Leuitis) Ecclesiæ Romanæ filij manus suas Deo, memores a Domino dictum^c: Maleficos non patieris viuere.] cum in totius magorum collegij coryphæum populus zelo Diuinitatis insilijt, flammisq. tradidit nefarium impostorem, recolens aduersus huiusmodi genus hominum fuisse Apostolorum principibus Petro & Paulo ineundum sæpe certamen: merito igitur qui se filios Petri scirent & Pauli, sicut illi in Simonem & in Elymam^d, omnes simul in Basilium insurrexerunt, flammisq. absumentum dederunt.

^b Exod. 32.

^c Exod. 22.

ZELVS ROM. POPVLI ADVERSVS MAGOS.

^d Act. 13.

At vero quod occasione Basilij de virtute Equitij ex S. Gregorio contigit fieri mentionē; intelligere æque possumus quo potissimum tempore ipse vixit: Hæc vt intelligamus, primum quæ transacta sunt inter ipsum & Rom. Pontificem opportune hic repetenda erunt. Factum namque est, vt eidem sancto Equitio munus Euangelicæ prædicationis exercenti negotium fieret ab Apostolicæ sedis ministris, quod videlicet absque licentia Romani Pontificis tale sibi munus arrogasset. Cautè plane in his agendum, recens exemplum admonuit, dum (quod dictum est sub Gelasio Papa) paulo ante quidam imperitus, nomine Seneca, in Piceni prouincia vsurpans sibi docendi munus, Pelagiana semina seruisset. Quamobrem cum quis non missus eiusmodi exercere munus inueniretur, deferebatur quamprimum ad ipsum Romanum Pontificem; vt accidisse S. Equitio, S. Gregorius docet, dum de eo eiusmodi narrationem instituit^e:

DE EQVITIO EVANGELIUM PRAEDICANTE.

^e Gregor. Dialog. lib. 1. c. 4.

Quidam Felix nomine, Martiæ prouinciæ nobilis, pater huius Castorij, qui nunc nobiscum in Romana vrbe demoratur, cum eundem venerabilem virum Equitium sacrum ordinem non habere conspiceret, & per singula loca discurrere, atque studiose prædicare: eum quodam die familiaritatis ausu adijt, dicens: Qui sacrum ordinem non habes, atque a Romano Pontifice, sub quo degis, prædicationis licentiam non accepisti, prædicare quomodo præsumis? Hic obserua, lector, veterem morem in Ecclesia semper vsu retentum, neque laico cuiquam annunciandi verbi Dei datam esse aliquando facultatem, neque etiam sacris ordinibus Deo consecratis id fuisse concessum absque Summi Pontificis auctoritate: Apostolicum namque munus absque Principis Apostolorum licentia cuiquam vsurpare vetitum erat, nisi qui miraculorum virtute se a Deo missum esse, certis notis ostendere potuisset: vt accidit sancto Equitio, de quo coeptam narrationem ita prosequitur sanctus Gregorius:

PRAEDICATOR EVANGELII QVILLEGITIMVS.

Qua eius inquisitione compulsus vir sanctus indicauit, prædicationis licentiam qualiter acceperit, dicens: Ea quæ mihi loqueris, ego quoque mecum ipse pertracto. Sed quaedam nocte speciosus mihi per visionem iuuenis astitit, atque in lingua mea medicinale fermentum, id est, fleubothomum posuit, dicens: Ecce posui verba mea in ore tuo: egredere ad prædicandum. Atque ex illo die, etiam cum voluero, de Deo tacere non possum.] & paulo post: Tanta quippe illum feruor ad colligendas Deo animas accenderat, vt sic monasterijs præesset, quatenus per ecclesias, per castra, per vicus, per singulorum quoque Fidelium domos circumquaque discurreret, & corda audientium ad amorem patriæ cælestis excitaret. Erat vero valde vilis in vestibus, atque ita despectus, vt si quis illum fortasse nesciret, salutatus etiam resalutare despiceret: & quoties alia tendebat ad loca, iumento sedere consueuerat quod esse despicabilius omnibus iumentis in cella potuisset reperiri, in quo etiam capistro pro freno, & veruecum pellibus pro sella utebatur. Per semetipsum sacros codices in pelliceis sacculis missos dextro læuoq. portabat latere: & quocumque peruenisset, Scripturarum aperiebat fontem, & rigabat prata mentium.

EQVITIVS A DEO MISSVS PRAEDICARE EVANGELIUM.

Huius quoque opinio prædicationis ad Romanæ vrbs notitiam peruenit: atque vt est lingua adulantium, auditoris sui animam amplectendo necans; eodem tempore clerici huius

ACCVSATVR
EQUITIVS A-
PVD ROM. PON
TIFICEM.

huius Apostolicæ sedis Antistiti adulando questi sunt, dicentes: Quis est iste vir rusticus, qui auctoritatem sibi prædicationis arripuit, & officium Apostolici nostri Domni sibi in- doctus vsurpare præsumit? Mittatur ergo, si placet, qui huc eum exhibeat, vt quis sit Eccle- siasticus vigor agnoscat. Sicut autem moris est, vt occupato in multis animo adulatio valde subrepat, si ab ipso cordis ostio nequaquam fuerit citius repulsa: suadentibus clericis, con- sensum Pontifex præbuit, vt ad Romanam urbem duci debuisset, & quænam sua esset men- sura cognosceret. Iulianum tamen tunc Defensorem mittens, qui Sabinensis Ecclesiæ post- modum in Episcopatu præfuit, ei præcepit vt cum magno honore eum deduceret, ne quicquam Dei famulus ex conuentione eadem iniuriæ sentiret.

MITTITVR
FAMVLVS QVI
DVCAE EQVI-
TIVM.

Qui parere de eo clericorum votis concitus volens, festine ad eius monasterium cucurrit: ibiq. absente illo, antiquarios scribentes reperit: Vbi Abbas esset, requisivit. Qui dixerunt: In valle hac, quæ monasterio subiacet, foenum secat. Idem vero Iulianus superbum valde B atque contumacem puerum habuit, cui vix poterat vel ipse dominari. Hunc ergo misit, vt ipsum ad se sub celeritate perduceret. Perrexit puer, & proteruo spiritu pratum veloci- ter ingressus, omnesq. illic intuens foenum secantes, requisivit, quisnam esset Equitius. Moxq. vt audiuit quis esset, eum adhuc longe positus aspexit, & immenso tremore corre- ptus, coepit timore lassescere, seq. ipsum nutanti gressu vix portare posse. Qui tremens ad Dei hominem peruenit, atque vlnis humiliter submissis, eius genua deosculans strinxit, suumq. dominum ei occurriffe nunciauit. Cui resalutato Dei famulus præcepit, dicens: Leua foenum viride, porta pabulum iumentis in quibus venistis: ecce ego, quia parum superest, opere expleto, te subsequor.

OITIVS B
HIBIDIAN
-IGRAM
MIA
MIA

Is autem qui missus fuerat Iulianus Defensor mirabatur valde, quidnam esset, quod re- dire moraretur puer. Cumq. reuertentem puerum conspicit, atque in collo foenum ex pra- C to deferentem: vehementer iratus coepit clamare, dicens: Quid est hoc? ego te misi homi- nem deducere, non foenum portare. Cui puer respondit: Quem quæris, ecce subsequitur. Tunc ecce vir Dei, clauatis calciatus caligis, falcem foenariam in collo deferens, veniebat. Quem adhuc longe positum puer suo domino, quia iste esset quem quæreret, indicauit. Idem vero Iulianus repente vt vidit Dei famulum, ex ipso habitu despexit; eumq. qua- liter deberet alloqui, proterua mente præparabat. Mox vero vt seruus Dei cominus affuit, eiusdem Iuliani animum intolerabilis pavor inuasit, ita vt tremere, atque in insinuandum hoc ipsum pro quo venerat, vix sufficere lingua potuisset: qui humiliato mox spiritu ad eius genua cucurrit, orationem pro se fieri petijt; & quia pater eius Apostolicus Pontifex eum videre vellet, indicauit.

IULIANVS TI
MET ASPER-
CTV EQVITII.

Vir autem venerandus Equitius coepit immensas gratias omnipotenti Deo agere, asse- D rens quod se per Summum Pontificem gratia superna visitasset. Illico vocauit fratres: præ- cepit hora eadem iumenta præparari; atque executorem suum coepit vehementer vrgere, vt cito abire debuissent. Cui Iulianus ait: Hoc fieri nullatenus potest; quia lassatus ex iti- nere, hodie non valeo abire. Tunc ille respondit: Contristas me, fili: quia si hodierna die non egredimur, iam crastina non exiemus. Dei itaque famulus executoris sui lassitudine coactus, in monasterio suo eadem nocte commoratus est. Sequenti vero die sub ipso lucis crepusculo; vehementer equo in cursu fatigato ad Iulianum puer cum epistola peruenit, in qua præceptum est ei, ne seruum Dei contingere vel mouere de monasterio auderet. Quem cum ille requireret, cur sententia esset mutata, cognouit quia nocte eadem, in qua ipse exe- cutor illuc missus est, per visum Pontifex fuerat vehementer exterritus, cur ad exhiben- dum Dei hominem mittere præsumpsisset. Qui protinus surrexit, seq. venerandi viri com- E mendans orationibus, ait: Rogat Pater noster, ne fatigari debeatis. Cumq. hoc Dei fa- mulus audisset, contristatus ait: Numquid non die externo dixi tibi, quia si statim non pergeremus, iam pergere minime liceret? Tunc pro charitatis exhibitione aliquantulum executorem suum in cella detinuit, eiq. laboris sui commodum coacto renitentiq. de- dit.] hætenus Gregorius de rebus Equitij & Romano Pontifice.

ROM. PONTI-
FEX DIVINI-
TVS MONETVR
DE EQVITIO.

Sed ex his perpende eos, qui non ab hominibus, sed a Deo se missos esse ad prædican- dum Euangelium gloriantur, quot quantisque signis illustrentur; adeo vt propemodum Dei digito indicentur, ab ipso omnium rerum Domino eiusmodi Apostolorum esse consecuti Euangelium prædicandi facultatē. Audiant hac Nouatores, si dum apud eos laici eiusmodi sublimi Apostolatus munere funguntur, aliquis eorum vel quippiam minimum possit diuinitus crediti a Deo ministerij præferre signum. Sequi namque signa eos qui a Deo mit- tuntur

SIGNA SE-
QVNTVR
EOS QVI A
DEO MITTVN
TVR.

A tuntur Apostoli, S. Marcus vltimo capite in Euangelio docet: cum alioqui satis sit ad mu- nus legitime exercendum; si quis ab auctoritatem habente mittatur, secundum illud Apo- stoli: Quomodo prædicabunt, nisi mittantur?] adeo vt necesse sit alterum de duobus; vt a Rom. 10. si quis se a Deo missum dicat, aut signa ostendat per miracula Apostolatus; vel vt ab aucto- ritatem habente, facultatem sibi doceat impertitam. hic mos receptus semper inter Fide- les ab ipso exordio nascentis Ecclesiæ. Hæc autem qui non seruat, neque intrat per ostium, sed ascendit aliunde, vtique ex Domini^b sententia fur arguitur atque latro. Qui vero b Ioan. 10. eiusmodi præscriptam in Christi Ecclesia regulam secuti fuerint, pax^c super illos & mise- c Gal. 6. ricordia. At de his satis.

Hoc item anno persecutio Vuandalorum in Catholicos per Trasamundum hastenus pa- cificum Regem in Africa excitatur, cum Episcopi Africani in Sardiniam insulam deportan- DE TEMPORIBUS
PERSECVTIO-
NIS TRASA-
MUNDI REGIS
IN AFRICA.

B tur. Quoniam vero hæc ipsa ante annos sex a Mariano Scoto haud ignobili chronographo sub Consulatu Paulini atque Ioannis contigisse narrantur; de veritate temporis ratio certior afferenda est. Qui his temporibus vixit & comes in exilio S. Fulgentio in Sar- dinia exulanti affuit, resq. ab eo gestas quam accurate & fideliter scripsit, cum testetur eandem persecutionem eodem tempore quo Fulgentius est creatus Episcopus coeptam esse; constetq. non nisi anno Domini quingentesimo (vt dictum est) ipsum Fulgentium tunc adhuc monachum Roma esse reuersum in Africam, ibiq. annos aliquot commoratum antequam crearetur Episcopus: omnis plane de excitata dicto anno per Trasamundum persecutione ratio euanescit. Vt autem hoc anno potius coeptam eam esse dicamus, illud afferimus argumentum: Cum enim ex eodem constet auctore, Fulgentium sedisse Episco- pum annos viginti quinque, obiissetq. in pace Ecclesiæ Africanæ sub Hilderico Rege, quem C constat regnasse annos septem, decessissetq. anno Domini quingentesimo trigesimo: cumq. etiam liqueat, eundem Fulgentium anno quingentesimo remeasse in Africam, atque mo- nasterium erexisse, præfuisseq. eidem, atque inde inter monachos in alio monasterio pro- fiteri coepisse, rursumq. Abbatem suis monachis præfuisse, & presbyterum ordinari coa- ctum fuisse: sicut nequaquam post hunc annum eum fuisse creatum Episcopum dici potest, cum diem obierit sub Hilderico Rege; ita nec ante hunc ipsum præsentem an- num ad munus Episcopatus assumptum, ipse multiplex rerum gestarum cumulus pati posse videtur.

Quod igitur simul (vt dicemus) cum Episcopatu Fulgentij ipsa persecutio est exorta, iure ex tempore eius Episcopatus pariter persecutionis tempus agnoscimus; cuius initium sub hoc anno cum ponimus, describemus ea tantum quæ in Byzacena prouincia contigisse D reperiuntur. Diuisa namque erat Africa (vt hæc obiter ex Orosio attingamus) in has prouincias, Tripolitanam, quæ & Subuentana dicta est, vel Arzugitana Libyæ proxima, vbi primaria ciuitas Leptis; & in huic confinem prouinciam Byzacenam, vbi Adrumetum: in huic contiguam ab Occasu prouinciam Zeugitanam, vbi Carthago: in Numidiam, vbi Hipporegius & Rufficada ciuitates insignes: atque denique in Mauritanias Sitifensem & Casariensem & Tingitanam ad extremam oram mediterranei maris positam confinem Oceano Occidentali, vt ab Orosio^d ponitur.

AFRICANAE
PROVINCIAE

Quid autem gestum sit in reliquis Africæ prouincijs præter quam in prouincia Byzacena, altum silentium: verum ex rebus gestis prouinciæ huius reliquarum quoque possumus acta comprehendere. Erat autem hoc tempore eius prouinciæ Primas Victor: Carthaginen- si vero Ecclesiæ Antistes post sanctum Eugenium, de quo plura superius, prohibente E Rege, nullus fuerat subrogatus. Porro vniuersæ Africanæ Ecclesiæ eiusmodi status erat, quod etsi alia acrior persecutio minime desuisset, sed sinerentur Episcopi suis præesse subiectis Ecclesijs: quod tamen veritum esset, ne quis in locum defuncti subrogaretur Antistes, id satis ad orbitatem & desolationem eius Ecclesiæ posse sufficere videbatur: nam eo quidem consilio ista præceperat Trasamundus, vt absque exerto ad perfequen- dum gladio, ipsæ Orthodoxorum Ecclesiæ aliquo temporis spatio orbata vniuersæ pasto- ribus sponte considerent, vt vinea quæ vetustate consumpta nulla recenti suffectione vi- tium iuuenescit. Quid autem hæc considerantes Episcopi Byzaceni simul coeuntes decre- uerint, ex eodem auctore res gestas sui temporis, quibus & interfuit, describente, in me- dium producimus.

d Oros. hist. lib. 1.
c. 2.
STATVS A-
FRICANAE
ECCLESIAE.

Cum igitur probe prospicerent eius prouinciæ Episcopi Orthodoxi, ad breue temporis spatium fore vt iussu Regis prohibentis subrogari novos defunctis Episcopos, arescentibus truncis

CONCILIUM
BYZACENVM.

truncis absque palmitibus, desolarentur omnes Ecclesiæ: indixere Concilium, vt vna simul coeuntes sanctissimi Patres, quid esset opus facto consulere. Mira res! in sacris illis Comitij summa in omnibus constantia sacerdotalis enituit, cum vna omnium sententia illa fuerit, vt omnibus Ecclesijs pastoribus vacuis ordinarent, contra mandatum Principis licet, Episcopos: quod & confestim opere expleuerunt. Quæ autem ex his acciderint, in ipsis sancti Fulgentij rebus gestis, ab eodem rerum istarum inspectore his verbis accurate narrantur:

Extant apud
Sur. die 1. Ianua-
ry.
DANTVR EPI-
SCOPI ECCLIE
SIS PASTO-
RIBVS VA-
CVIS.

Postquam vero sacra turba Pontificum qui remanserant, communicato inter se consilio, definerunt aduersus præceptum Regis, in omnibus locis celebrare ordinationes Pontificum: cogitantes, aut Regis iracundiam, si qua forsitan existeret, mitigandam, quo facilius ordinati in suis plebibus viuerent; aut si persecutionis violentia nasceretur, coronandos etiam fidei confessione, quos dignos inueniebant promotione: ministerium vero suum facilius impleturos, atque inter ipsas tribulationes proprijs plebibus solatia præstituros. Fit repente communis assumptio: presbyteros, diaconos, & si quos inueniret electio, rapere, benedicere, & consecrare certatim in locis singulis properantibus, ne in tali studio aliquis aut tardus, aut nouissimus videretur.] hæc de Episcopis Byzacena prouinciæ. Quomodo autem S. Fulgentius, fugiens licet, Dei tamen voluntate fuerit Ruspensis Ecclesiæ Episcopus ordinatus, rem gestam idem auctor ita recenset:

FVLGENTIVS
FVGIT EPI-
SCOPATVM.

Tunc beatus Fulgentius eligentium vota velociori præueniens fuga, latebris incertis absconditur; nec quæsitus, vllatenus inuenitur. Plebs ipsius loci, vbi fuerat monasterium constitutum, differre suam prorsus electionem, donec inueniret beatum Fulgentium, cogitabat: Verumtamen timens, ne dum diu beatus Fulgentius quæritur, fama hæc Carthaginem perueniret, atque inde rursus regalis interdictio nasceretur; ita compellente festinationis necessitate, suadentur sibi de suis clericis alterum quærere. Sic per multa loca, vbi beatus Fulgentius aut solus aut primus electus est, postquam minime potuit inueniri, dedit alijs honoris summi licentiam.

VICTOR PRI-
MAS BYZACE-
NVS CAPTVS
DVCITVR AD
REGEM.

Repleta iam fuerat prouincia Byzacena nouis sacerdotibus, & pene vix paucarum plebium cathedræ remanserant destitutæ. Regis quoque commota sæuitia cunctos iam decreuerat exilio mancipandos: in ipsum primitus ordinatorem, id est, Primate[m] nomine Victorem procedente sententia. Qui iam a seruis Regis exeuntibus captus, ad Carthaginem ducebatur: & omnino succedente maiore tristitia, versa fuit in publicos luctus ordinationis assumptæ lætitia. Tunc occultis nuncijs edocentibus, transisse tempus faciendæ ordinationis beatus Fulgentius putans, cathedris quam maxime proximis Episcopos haberi proprios, ipse rursus monasterij sui congregationem gubernare reuertitur, nihil dubitans, neque formidans, sed omnino se Pontificalis dignitatis euasisse sarcinam gaudens. Verumtamen altiori consilio Deus noster prædestinata perficiens, cui dederat salubriter docendi facultatem, doctrinæ salutaris dare iam volebat auctoritatem, ne deesset fidei Catholicæ contra Arianos fidelissimus prædicator. In tempore ergo tribulationis abscondere voluit vas electionis, per quem disposuerat implere officium prædicationis.

RVPENSES
SIBI QVAE-
RVNT EPISCO-
PVM.

Erat adhuc Ruspæ oppidum nobile, clarissimis habitatoribus prorsus illustre, cui nullus fuerat Episcopus ordinatus: quia diaconus quidam Felix nomine, qui ambire voluerat, repudiatus, honorem Pontificis in illo loco nec ipse merebatur, nec alterum patiebatur accipere: frater quippe ipsius germanus, amicus Procuratoris, per potentiam sæcularis actionis ministrabat vires ambitionis. Dolor honestorum ciuium mentes vehementer angebat, cur soli remansissent sine patre spirituali, qui videbantur supra ceteros excellere nobilitate carnali: Cum repente fama verax * dolentibus nunciat, beatum Fulgentium, quem tot loca primo sacerdotio iudicauerant dignum, nullatenus tempore ordinationis inuentum, remansisse presbyterum gloria maiore vestitum, quod honoris superioris sic calcauerat appetitum.

* velox

ELIGITVR S.
FVLGENTIVS
RVPENSIS
EPISCOPVS.

Nesciente igitur B. Fulgentio, Victor Primas in itinere petitur a Ruspensibus: & vicinis Episcopis ordinandi Fulgentium licentia datur.] Vides robur sacerdotis inuictum: dum vincus Carthaginem ducitur Victor ob ordinatos Antistites a Rege damnandus, in vinculis positus ordinationem decernit Episcopi. Sed pergit auctor: Tunc aggregata violentæ multitudinis manu, repente beatus Fulgentius dolens oculos in cellula propria reperitur: inuaditur, tenetur, ducitur, & Pontifex esse non rogatur, sed cogitur. Inde ad Episcopum, qui admonitus fuerat ordinationem celebrare, perductus, ignoti populi instituitur

A tuitur pater, ita vt in illo Prophetico illud compleri videretur oraculum: Populus, quem non cognoui, seruiuit mihi. Nimis autem gratissimus viri sapientis aspectus & fauores populi suffragantis augebat; & a quocumque tunc videbatur incognitus, humilitate vestium blandus, modestoq. incessu venerabilis habebatur. Cum vero loqui quippiam, cogente interdum ratione, voluisset, ex eius ore omnis turba pendebat, ex locutione familiari considerans, qualis esset spiritalis magistri futura doctrina: propter quod ex omnibus possessionibus, vbicumque transibat, populus confluerat ad fauendum, Ruspensi Ecclesiæ quanto serius, tanto meliorem confitentem venisse Pontificem.

Diaconus porro videns suæ ambitionis conatus vanissimos defecisse: quod solum remanere deluso poterat, sæuij; & tardus innumeris congregatis, venienti filio pacis, scandalum (sicut sacer loquitur psalmus^b) iuxta semitam ponit. Viam igitur, per quam veniebat Dei seruus electus, obledit ambitio infestus. Sed vbique simplicibus subuenit Christus, nec impediri potest ab homine sacerdotis electio, quam non præcedit ambitio. Nescio quo sancti Spiritus admonentis imperio, per alteram viam populus qui præcedebat ambulauit, & beatum Fulgentium, dum adhuc hostis federet in via, in suam cathedram collocauit. Celebrata sunt eodem die diuina solemniter sacramenta, & de manibus beati Fulgentij communicans omnis populus lætus abscessit. Quod postea diaconus audiens, diuinæ voluntati licet tardus cessit. Hunc illico reuertentem beatus Fulgentius benigne, affabiliter, clementerq. excepit, ita vt eum postea presbyterum ordinaret: sed vltionem debitam diuina iustitia monstrauit omnino velociter. Ipse enim diaconus iam presbyter intra annum mortuus, & Procurator ei consentiens ad penuriam reductus dederunt pœnas temporalis audaciæ, quibus potest Deus præparare in futuro gratiam cælestis indulgentiæ. Nos illud propterea vel commemorandum putauimus, vt ostenderemus, hinc beato Fulgentio creuisse circa singulos auctoritatem, dum cognoscerent in istis vigilasse diuinam seueritatem.

Suscepit interim beatus Fulgentius Episcopatum sine aliqua ambitione, cum maxima deuotione, manente in contradictores diuina vltione. Nec ita factus est Episcopus, vt esse defineret monachus: sed accepta Pontificis dignitate, professionis præteritæ seruauit integritatem: seruata vero professionis integritas plus ornauit Pontificis dignitatem. Numquam denique pretiosa vestimenta quæsiuit, aut quotidiana ieiunia prætermisit, aut conditos suauiter cibos vel inter hospites manducauit, aut discumbendo saltem requiescere & resoluere rigidum propositum voluit: sed vna tantum vilissima tunica siue per ætatem siue per hiemem patienter indutus fuit. Orario quidem, sicut omnes Episcopi, nullatenus utebatur: pelliceo cingulo tamquam monachus utebatur, sic studio humilitatis ambitionem vestium corporalium fugiens, vt nec vltima calciamenta suscipiens clericorum, aut vltimis caligis in tempore hiemis, aut caligulis tempore æstatis simpliciter vteretur.] subdit de abstinentia carnis & vini, & alijs quæ rigida seueraq. monastica institutio suadebat.

Sed vnde huiusmodi, quam refert, monastica institutio fluxit in Africam? Si recte memoria tenes, non ab alio, quam ab ipso S. Augustino, qui eandem ex Romana & Mediolanensi Ecclesia primitus mutuatus, in Africam inuexit atque latissime propagauit: vt plane intelligas, quam S. Fulgentius est professus monasticam regulam, ab ipso sancto Augustino deriuasse, diuersiq. ordinis ab eo institutas fuisse classes; aliorum nempe qui in ciuitatibus degentes clerici cum essent, vna simul degentes, cœnobitica monachorum instituta seruarent, quibuscum idem factus Episcopus habitauit; aliorum vero, qui procul a ciuitatibus degentes, eius essent vitæ atque vestitus, cuius hic vides Fulgentium esse cultorem, nempe vna induti tunica eademq. pellicea zona constricta, quam nec soluerent dormituri, super tunicam vero pallio & casula superuestiti: nam idem auctor hæc subdit: Casulam pretiosam vel superbi coloris nec ipse habuit, nec monachos habere permisit: subtus casulam nigello vel lactineo pallio circumdatus incessit.] hæc auctor: quibus & vides nullam apud eos discriminationem fuisse colorum, num albo vel nigro pallio vterentur, dummodo quem exhiberet in velleribus natura colorem, absque delectu, eum in vestibus vsu retinerent. Porro hæc & alia ibi de monasticis obseruationibus referata sanctus Fulgentius creatus licet Episcopus minime prætermisit, sed arctioris disciplinæ cultu retinuit.

Permansit in Ecclesia sua ad modicum temporis spatium Fulgentius: etenim cum erigendi monasterij, mox factus Episcopus, accepto aptissimo loco a Posthumiano nobili viro ac maxime pio, quæ essent operi necessaria præpararet, repente Regis iussione captiuus abducitur

^a Psal. 17.

^b Psal. 139.
DIACONVS
DAT PŒNAS
AMBITIONIS.

INSTITVTA
MONASTICA
RETINVT
FVLGENTIVS
IN EPISCOPA-
TV.

^c Supra an. Dom.
391. tom. 4. pag.
640.
MONACHO-
RYM S. AVGV-
STINI VETVS
INSTITVTIO.

S. FVLGENTIVS
IVSSV
REGIS ABDV-
CITVR.

FULGENTIVS
RELEGATVS
IN SARDI-
NIAM.

ducitur, prout eiusdem auctoris sequens sermo declarat: Interea (inquit) repente diriguntur ministri regalis furoris, vt detentus etiam ipse cum ceteris in exilium Sardiniam confessor Christi nobilis truderetur. Abductus ergo velociter, licet doleret Ecclesiam suam nullis adhuc eloquiorum suorum monitis eruditam, remansuramque protinus destitutam: sapienter tamen tristitiam gaudio maiore vincebat, quod tam gloriosae confessionis esse particeps inchoabat.

* vbi cumque
vivebat

Comitantibus ergo monachis simul & clericis, magister egregius vtriusque professionis exijt, stentibus laicis omnibus, de cathedra honoris ad locum beati certaminis, paratus fidem Catholicam mente libera, voce forti coram Regibus & potestatibus confiteri. Suscepit eum Carthago venientem; fructumque eius notitiae in paucis diebus fideliter gustans, multa obtulit munera; quae beatus Fulgentius monasterio illi, quod fabricari delegauerat, profutura mandavit. Ipse vero nauem crucifixo corde & corpore nudus ascendit habens secum plurimas diuitias scientiae singularis, quibus omnes, quocumque* veniebat, indeficienti largitate pascebat. Inter alios sane Episcopos, cum quibus exilium commune susceperat, tempore ordinationis erat inferior, sed patientiae & charitatis virtute non inferior: In rebus enim dubijs, vbi quam maxime consiliū petebatur, si quando inter se confessores beatissimi de communi vtilitate tractabant, vltimus quidem sedebat, verumtamen ipsius sententiam Primas, vel omnes qui Primatem sequebantur, audire & facere cupiebāt; quamuis ille nihil sibi per inanem gloriam vendicans, deferret honorem congruum prioribus suis. Si enim cogebatur respondere consulentibus, ita semper paratus erat obedire iubentibus, ne praesumeret aliquid extorquere nolentibus. Post deliberationis autem longissimas moras, quicquid definitio communis inuenerat, eloquenter allegandum sensibus ceterorum beato Fulgentio dimittebatur.

ATVTT
ADITIA
NUMERVS RE-
LEGATORVM
EPISCOPO-
RVN.

Hinc etiam quandocumque transmarinis litteris de fide, vel de diuersis quaestionibus interrogabantur Episcopi, respondere praes omnibus ab omnibus ei imponebatur. Ita sicut sanctae memoriae Aurelius Carthaginensis Antistes Ecclesiae inter alia priuilegia meruit, vt litteras ex Africano Concilio dandas solus ipse scriberet, sic iste meruerat vt litteras ex illo Concilio dirigendas solus ipse diceret. Sexaginta quippe & eo amplius Episcopos tunc catena ligabat exilij, quorum lingua & ingenium beatus Fulgentius Episcopus fuit.] haec cum scribat auctor dignus comes exilij & consors catenae Fulgentij, intelligas eum describere dumtaxat numerum Episcoporum exulum Byzacenae prouinciae, quorum vnum erat eodem in loco consistens sacrum collegium: ceterum alios illuc ex alijs Africae prouincijs fuisse relegatos Episcopos liquet, numerant enim alij^a Africanos Episcopos exules in Sardiniam deportatos ducentos viginti, alij^b ducentos vigintiquinque.

^a Hist. Miscel.
Paul. diac. lib.
15.
^b Sigebert. in
Chron.
Marian. Scot.
in Chron.
TRANSLA-
TIO CORPO-
RIS S. AVGV-
STINI IN
SARDINIAM.

Tunc plane accidisse perhibetur, vt Hipponensis Episcopus & alij eius prouinciae Numidiae sacerdotes occulte (vt licuit) sacrum ferrent secum vna thesaurum, nempe venerandum corpus magni illius totius Ecclesiae Catholicae magistri Aurelij Augustini Hipponensis Episcopi, simulque eiusdem sacri verticis ornamentum mitram Episcopalem, & Episcopatus insigne baculum pastorem, sed & alias plures secum eueherent Sanctorum reliquias. Quanam spes de Ecclesijs pastoribus destitutis vltius reliqua esse poterat, conuulsis earum de fundamentis, ipsis quibus innitebantur, Episcopis? Consueuerunt Ethnici in excidio ciuitatum fuga lapsi secum ferre penates: at quanto propensior cura pietatem urgebat sanctorum Episcoporum, in eiusmodi totius Africanae Ecclesiae busto sacra pignora, dulcē sarcinam secum vehere? Cuius quidem S. Augustini corporis translationis historia, cum plures sint testes, nobiliori illo monumento consignata relinquitur, quo Oldradus Mediolanensis Episcopus Carolum Magnum Imperatorem id scire cupientem, scripta ad eum epistola, reddidit certiore, quam suo loco, cum ratio temporis exiget, reddituri sumus. Nobilitata tunc plane est insula illa, inter Beatas ob id vere connumeranda, tot coronis sanctorum Episcoporum illustrium confessorum, dirata est & sacris venerandisque reliquijs ab eis secum allatis, digna tantis vectoribus sarcina. Sed ad Fulgentium redeamus, cui ceteri omnes Episcopi exules praerogatiua sanctitatis atque doctrinae plurimum deferebant: nam subiungit auctor:

Quandocumque rescribebat consulentibus, Episcoporum ceterorum dicebantur nomina in titulo, sed solus beati Fulgentij sermo retinebatur in stylo. Praeter istas quoque publici tractatus epistolas: si quis forte ex ipsis Episcopis absentem plebem suam corrigere vel monere voluisset, ad beatum Fulgentium accedebat, & per ministerium linguae eius officium

A officium suae dispensationis implebat.] haec & alia de munere scribendarum epistolarum auctor Syncellus, qui & de contubernio cum duobus alijs exulibus Episcopis fratribus ista subdit: Inter ipsa sane primordia gloriosi exilij, monasterium congregare, paucos secum monachos ducens, minime potuit: sine fraterna tamen congregatione vitam ducere nesciens, Coepiscopos suos, Illustrem scilicet & Ianuarium, habitare secum persuasit volentes: quibus vnico seruiens charitatis affectu, similitudinem magni cuiusdam monasterij, monachis & clericis adunatis, effecit. Erat quippe eis communis mensa, commune cellarium, communis oratio simul & lectio: nullus se super alterum insolenter efferebat, nec proprijs fratribus amplius aut peculiarius consulebat; nisi quod illi monachi, qui beatum Fulgentium sequebantur, districtioris abstinentiae regulam custodientes, nihil omnino proprium possidebant, nec inter clericos alios clericorum more viuebant.] haec de sacro B illo sanctorum confessorum contubernio.

CONTUBER-
NIUM BXV-
LVM EPISCO-
PORVM.

Beatam rursus dicimus insulam tot tantorumque hospitio sacerdotum; sed & susceptione sacrorum pignorum, & cultura Sanctorum, potissimum vero Fulgentij iugi indefessoque studio eandem excolentis, iure meritoque quisque ipsam ter quarterque beatam, felicemque praeter ceteris insulis Sardiniam praedicarit. Verum scias non omnes Africae Episcopos fuisse in eandem insulam relegatos; sed complures ex illis e suis ipsorum Ecclesijs pulsos, ad alia dura & aspera Africae loca vi tyrannica abire coactos. Inter alios autem Africanos huius temporis Episcopos confessione decoros, adnumerandus est Primasius & ipse doctrina insignis, de quo ista Cassiodorus^a habet, eius scripta recensens: Nostris quoque temporibus Apocalypsis praedicta, B. Episcopi Primasij Antistitis Africani studio, minute & diligenter quinque libris exposita est. Quibus etiam libris vnus, quid faciat haereticum, cautissima disputatione subiunctus est. Quae in templo Domini sacrata donaria sanctis altaribus offeratur.]

^a Cassiod. in Hist.
diuin. lect. c. 9.

Eluxit tunc quidem eximia Romani Pontificis Symmachi erga omnes relegatos confesores Episcopos fraterna charitas. Insistens enim & in hoc praedecefforum vestigijs, sanctorum passionibus communicantiū, iisdem egestate laborantibus quae victui erant necessaria largiter suppeditabat: de eo enim haec Anastasius^b: Hic omni anno per Africam vel Sardiniam Episcopos, qui in exilio erant retrusi, pecunias & vestes ministrabat.] Sed describamus hic epistolam, quae licet inter scripta Ennodij Ticinensis reperiatur data ad Episcopos confesores, eam esse potius dixerimus Papae Symmachi, sed ab ipsius diacono Ennodio nomine Symmachi Pontificis scriptam: est plane huiusmodi, quae dignum exhibeat talium certantium pro fide militum hortatorem; quae sic se habet^c:

SYMMACHVS
PAPA PAVIT
EXVLES EPI-
SCOPOS.
^b Anast. in Sym-
macho.

D Lucrum forsitan putaret inimicus, si inter pericula quae Christianis indixit, credentium animos subegisset, & per diuersa Domini grege disperso, non superesset vel inter paucos, a quibus possit fide perseverante calcari. Regnat adhuc ille in numero vestro, qui sibi non tam in multitudine quam in deuotione complacuit. Scriptum est^d enim, datam satanae potestatem, vt seruos Christi cribraret: vt quod de tritico inueniri posset, horreis iungeretur: quod de paleis, ad ignium alimenta transfret. Ad vos specialiter dictum est: Nolite^e timere pusillus grex: complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Venit inter vos gladius perfidorum, qui marcida Ecclesiae membra refecaret, & ad caelestem gloriam sana perduceret. Quos habeat Christus milites, certamen ostendit: Qui triumphum mereatur, per bella cognoscitur. Nolite metuere, quod Pontificalis a vobis apicis insulas abstulerunt. Vobiscum est sacerdos ille vel hostia, qui non tam honoribus consuevit gaudere, quam mentibus. Maiora sunt confessionis praemia, quam nominatae munera dignitatis: Ad illa plerumque etiam minoris meriti personas fauor humanus adducit; ista nisi gratia superna non tribuit. Ipse enim in vobis & pugnavit & vicit, quem fides meretur & inter hominum tormenta sociari.

^c Apud Ennod.
pag. 318.
EPISTOLA
CONSOLATO-
RIA AD EXV-
LES EPISCO-
POS.
^d Luc. 22.
^e Luc. 12.

Prolixis non est opus ad feruorem in vobis caelestem animare colloquijs. Habet incrementa sua diuinae virtutis incendium. Non est opus eos in trophaeo iam positos attolli laudibus, qui sine monitore vicerunt: grauant conscientiam Christiani quicquid afferunt blandimenta praerogatiuae. Res quidem virtutis est quam fecistis, sed summi praemij restitutione superanda. Quod tamen, directis ad filium nostrum N. Ennodium diaconum litteris, sperastis, beatorum Nazarij & Romani benedictionem poscentes, Fidelibus non negamus. Accipite veneranda patrocina inuictorum militum, quia & iam vestram piam fidem in praerogatiuae Imperator agnouit. Feliciter confessionis munera consummare dabit Deus, cum ipsi placuerit reducere Ecclesijs quietem; vt & marem, quem induxit aduersitas, pacis dulcedine consoletur.] hactenus ad confesores cum sacris pignoribus a Symmacho missa epistola.

DE RELI-
QUIIS SAN-
CTORVM
MARTYRVN
MISSIS.

Sed quid inter hæc perfidus Trasamundus? (libet hic integram rerum gestarum seriem A usque ad eius obitum texere, quod non sit posse per annos singulos singula ex more redde- re) Haud quieuit post Episcoporum exilia, sed tamquam lupus insiliit dolosis fraudibus in ouilia pastoribus destituta: sciens autem paratos omnes subire martyrium potius, quam cedere gladijs persequentis, conatur eos coloratis quibusdam, si posset, seducere rationibus. quæ vero molitus sit, idem qui supra auctor historiæ rerum gestarum S. Fulgentij ita describit:

TRASAMUNDVS REX NO- VIS ARTIBVS ORTHODO- XOSTENTAT

Interea Trasamundi Regis aduersus religionem Catholicam mens implacabilis & ira terribilis inter asperas persecutiones, subdolasq. factiones, quibus æqualem Deo Patri negare Christum Catholicos nunc terroribus cogebat, nunc promissionibus inuitabat: sub intentione plus decipiendæ multitudinis simulare cœpit, rationem se simpliciter inquirere Catholicæ religionis; reperiri neminē putans, cuius posset in suis erroribus assertionem conuinci. Proponebat denique multas ineptarum tendiculas quæstionum: nec si quis ei responde- re voluisset, aut despiciere, aut repellebat: immo quasi patienter audiens, satisfieri sibi non posse iactabat. Et re vera quis hominum tam obdurato cordi valuisset lumen ostendere veritatis? id quidem aliqua ex parte demonstrant diuersa sancti Fulgentij scripta, vt liber tertius ad Monimum, & alia ad Donatum. sed pergit: Efficiebat tamen plurimos religiosos audaces fidei suæ constantia per occasiones a Domino præparatas studiosi Regis conuincere blasphemias.

Dicitur autem requirenti diutius, quis plenissime posset testimonijs euidentibus vindicare veritatem Catholici dogmatis, esse inter Episcopos exulantes beatum Fulgentium, cui nihil deesset in omni scientia, plurimum redundaret in gratia, qui sapienter & elo- quenter roganti Regi satisfaceret. Protinus Rex probare cupiens sacerdotem, cui genera- liter testimonium bonum tota nostræ religionis perhibebat Ecclesia, seruum strenuum ce- leriter dirigit; a quo sine mora ductus atque perductus, peruenit Carthaginem lætus: Vbi tamquam fidelissimus dispensator erogandi talenta sibi credita reperiens occasionem, cœ- pit in hospitio proprio venientes ad se Catholicos Orthodoxos diligenter erudire, ratio- nem reddens, quomodo Pater & Filius & Spiritus Sanctus, manente trium personarum dif- ferentia, Deus vnus a Fidelibus prædicetur. Tanta fuit in beato Fulgentio facundi sermo- nis suauitas, tanta in vultu eius micabat hilaritas, vt certatim Fideles vniuersos sancta cha- ritas traheret vel interrogare sanctissimum virum, vel audire, quotiens ad interrogata re- sponderet. Ille autem verbum Dei sine inuidia tabescente communicans, occurrebat in- terrogationibus omnium, neminem despiciens, nullum iudicans improbum: paratus etiam ipse, si cui forte Deus per Spiritum sanctum melius reuelasset, audire, vel discere, tenere, se- qui, approbare, sub officio doctoris humilitatem discipuli benignus & mitis exercens.

FVLGENTI- VS CARTHAGINEM RE- VOCATVR.

Vnde contigit, vt multo doctior & se ipso melior fieret, lucra Christo maiora perquirens: alios enim iam rebaptizatos errorem suum plangere docebat & reconciliabat: alios autem, ne suas animas pro terrenis commodis perderent, admonebat; & quos iam perditioni pro- ximos sentiebat, ita blandis sermonibus leniebat, vt propter eius benevolentiam verecun- darentur cogitatam implere malitiam, reuerſiq. velociter agerent pœnitentiam. Confor- tati alij verbis eius, & doctrinæ eius sale conditi, redarguebant Arianos hæreticos cum om- ni fiducia. Sic mirabili gratia factum fuit, vt per vnum sacerdotem, cuius sapientiam Rex voluerat experiri, sapientium numerus apud Carthaginem cresceret, & per ministerium persecutoris fides Catholica incrementum potius quam defectum acciperet.

PROFICVVS MYLTIS FVL- GENTIVS.

Hæc omnia Rex per occultos nuncios discens, egregij sacerdotis ingenium, sapientiam, doctrinam, fidem, pietatem, mansuetudinem, continentiam probat, & conuenientem fa- mæ suæ præconijs, talem esse, qualis prædicabatur, agnoscit. Dictat proinde quædam ve- neno plena perfidiæ legenda ei, & celeriter dirigit, responsionem sibi flagitans reddi. Suscepit hæc doctissimus Pontifex, & longissimæ narrationis ineptias per obiectionum ca- pita dirigens, responsiones subiecit breues, probabiles, necessarias, auctoritate testimo- niorum graues, & totius rationis lumine radiantem. Quas cum multis sapientibus viris diu multumq. collatas, & ad populi fidelis notitiam perductas, Regi quoque longa expe- ctatione suspenso tradidit ingerendas. Quas Rex ille barbarus intentissime perlegens, quia numquam prædestinatus fuerat ad salutem, laudat sapientiam, miratur eloquentiam, præ- dicat humilitatem, neque tamen meretur intelligere veritatem.

REX PROVO- CAT FVLGENTIVM SCRIP- TIS.

Carthaginensis autem populus triumphus spiritualis interpres, propositiones Regis fuisse conui-

A se conuictas, læto murmure confitetur: & Catholicam fidem semper esse victricem, con- iunctis beati Fulgentij laudibus, gloriatur.] extant eiusmodi obiectiones Regis, atque re- sponſiones sancti Fulgentij, quarum est exordium: Dictum est, Pater de se ipso, &c.] quibus quidem apparet quanta esset in Fulgentio cum ingenij acumine sacræ Theologiæ eminent excellensq. doctrina. Videas miro quodam modo valida sæpe responsione erige- re protritam ab hostibus veritatem, simulq. prosternere pollentem regia potentia, insul- tantemq. impietatem, tanta tamen modestia, vt sicut ex eo sublimis ipsius doctrina intel- ligi possit, ita ex hoc eiusdem intueri valeas sanctitatem. Sed cœptam semel narrationem audiamus, quam auctor ita prosequitur:

FVLGENTIVS CONFVTTAT FORTITER OBIECTIO- NES. a In Fulgentio, opor- tibus.

Adhuc tamen Rex virum doctissimum probare desiderans, de alijs eum quæstionibus rursus interrogat: & interrogationem suam semel tantum beato Fulgentio præcepit le- gi, neque meditandi, neque describendi tribuens facultatem. Timebat enim, ne verba eius conuincenda, sicut prius, sermonibus eius infererentur, totiusq. ciuitatis iudicio ite- rum victus esse, iterum reprobareretur. Beatus Fulgentius semel sibi lecta vix recollere præualens, respondere differebat: sed respondere eum Rex magis ac magis imperabat, responsionis arguens moras; & cautelam sanctissimi viri, diffidentiam iudicans. Vnde idem Pontifex discretionis virtute subnixus, ne qua forte per populum mendacia sparge- rentur, quibus fingeretur, aut non potuisse, aut noluisse beatum Fulgentium regalibus quæstionibus obuiare: tres libellos mirabiles fecit, vbi memoratum Regem simpliciter alloquens, totius quæstionis seriem, quam tenui auditu perceperat, late reuulſabat, do- cens animam rationalem Christo Domino in susceptione carnis minime defuisse.]

Extant hi tres libri ad Trasamundum Regem conscripti, estq. eius operis eiusmodi exordium: Triumphalibus sensibus, piissime Rex, numquam crediderim obliuione sub- tractum, quod nuper mihi quoddam volumen, baiulo Felice, præcepis destinari, iu- bens me illico respondere. Cuius quia tanta fuit prolixitas, vt egeret aliquanto diutius recenseri, & diurni finis aderat, nocte propinquante, curriculi: vix eiusdem voluminis prin- cipia citata delibans lectionis excursu, poposceram, vt ad cuncta plene recensitionis or- dine perlegenda, noctis vnus spatium nobis fuisset indultum: quod vestræ mansuetu- dinis voluntas omnino statuit abnegandum, ita vt nec saltim ad residua perlegenda scri- pturæ nobis præcepisses adtribui. Ego vero cum spatio quorundam dierum ordinationem tui culminis præstolarer, ac deinceps interrogationis illius tenore subtracto, sola fuisset a nobis flagitata responsio; pauca, quibus, Domino adiuuante, nostri paruitas sufficit ingenij, de eadem interrogatione, quam ex principio tenuiter cognoui, vestræ recensenda man- suetudini destinaui: ne forsitan aut fastidio putarer tumidus, aut taciturnitatis culpa iu- dicarer obstrictus, quem vestra celsitudo suspicaretur aut superbia responsionem non red- didisse, aut veræ fidei diffidentia tacuisse. Nam studio vestro, clementissime Rex, com- pertum esse non ambigo, apud eos, qui Christianæ gratiæ participatione redempti sunt, pe- ne id esse fidem nolle asserere, quod negare, &c.] hæc Fulgentius secundum ea quæ de eodem ex dictis Actibus recensuimus. Porro commentario illo, quem Rex ostendi fecit Ful- gentio, non hæresis tantummodo Ariana, sed Eutylichiana etiam firmabatur: Vnde egre- gie ipse Fulgentius aduersus eiusmodi hæresim disputat, docens duas in Christo naturas in vna esse persona coniunctas, atque eleganter de Verbi incarnatione doctrinam elucidat.

IVSTA QVE- RELA CVM EXCVSATIO- NE FVLGEN- TII.

Quid autem post hæc secutum sit, eiusdem Fulgentij res gestæ ab eodem auctore descri- ptæ his verbis declarant: Tunc Rex admiratione maxima repletus, nihil amplius est inter- rogare nisus; nisi quod vnus ex Episcopis eius Pinta nomine, quasi respondere conatus, ta- cere potius noluit, quam respondere aliquid potuit. Cui tamen illico beatus Fulgentius al- terius operis, quod Aduersus Pintam titulauit, disputatione veridica restitit: & in pri- ma defensione sua victos aduersarios, temerarie satis, ostendit repetisse certamen.] de- sideratur liber iste, sicut & alia nobilissimi ingenij monumenta, vt liber de Spiritu sancto, de quo idem auctor ista subiicit: De Spiritu sancto interroganti presbytero Atragilæ, per commonitorium paruissimum testimonia protulit plura, docens eum cum Patre & Filio Deum vnum simpliciter confitendum. Cuius etiam commonitorij sententias inter vtrum- que illius temporis opus ordinavit oportere describi, legentibus omnibus Fidelibus Ca- tholicis, & mirantibus & erubescensibus Arianis & dolore contra ipsum murmuranti- bus: donec malæ suggestionis occasione reperta, volenti eum Regi intra Carthaginem diu- tius detinere, diceretur ab impijs & malis hominibus: Sine causa, Rex, laboras: nihil tua

FVLGENTIVS SCRIBERE COMPVLSVS DE SPIRITV SANCTO.

AVTHTHBYE
ZATEVMOO
ARITHOE

diligentia proficit. In tantum quippe iam doctrina Fulgentij Episcopi præualuit, ut de sacerdotibus tuis reconcilier aliquantos. Proinde nisi cito subueneris, religio nostra deficiet: & quicumque a nobis est baptizatus, Homouision iterum prædicabit publice reconciliatus: nec si persecutionem volueris concitare, timeri poterit regalis sæuitia. Multum quippe confortat & stabiles facit omnes Episcopos Fulgentij præsentia.

FVLGENTIVS
RVRSVS IN
SARDINIAM
REDIRE IV-
BETVA.

Suggerentibus talia Rex quasi magna necessitate constrictus assensit, & B. Fulgentium rursum ad exilium Sardinia reuocare compellit. Intempesta igitur nocte (sic enim Rex fieri delegauerat) ad nauem beatus Fulgentius, populo ignorante, perducitur: sed contrario flatu resistentibus ventis, super littus tantas passus est moras, ut per dies plurimos omnino pene illuc ciuitas conueniret, & de manu eius valefaciens communicaret. Ibi autem prophetica gratia per Spiritum sanctum repletus, Iuliateo viro religioso nimis afflicto, grauerq. pro discessu B. Fulgentij Episcopi ingemiscens: Diutius, ait, noli flere: cito reuertemur ad vos: Catholica Ecclesie libertate reparata, videbitis nos. Hoc autem, quæso, secretum sit apud te, quod nimia charitas indicare compulit me.] hæc ipse. Porro illud cito, haud ex mente Fulgentij ita expressum est, ut vel anni terminum significare voluisset: etenim res ab eo gestæ longiorem in eadem insula moram traxisse demonstrant: sed visum est cito, quod numquam amplius fore quam plurimis videbatur.

Porro in Sardiniam reuersus Fulgentius, accepto (ut dictum est) loco ædificandi monasterij apud S. Saturninum martyrem a Primasio Episcopo Calaritano, eodemq. felicissime consummato, vna cum suis ibi degens alios complures ad idem vitæ genus excolendum illexit. Sed quæ ibidem positus scripserit, idem auctor eius comes exilij ita recenset: Scripsit (inquit) eodem tempore Carthaginensibus epistolam sublimi exhortatione conspicuam; ubi pene cunctos dolos & fallaciæ blandimenta, quibus infelices animæ seducuntur ad mortem, grauissima quæstione digessit.] hæc idcirco Fulgentius, quod non desineret impius Rex fallacibus artibus quærere & aucupari Orthodoxorum a fide Catholica discessionem: sed & tam egregium monumentum perijt, sicut alia complures tum publicæ & communes tamquam ab omnibus Episcopis scriptæ & priuatæ nomine diuersorum Antistitum ad suas cuiusque plebes scribentium litteræ, tum alia alijs ac diuersis argumentis elaborata ab eo epistolæ. excellens quidem pulchritudo paucarum, quæ extant, desiderium ingerunt perditarum. Sed pergit auctor:

DE SCRIPTIS
S. FVLGENTII
CVM REVER-
SVS EST IN
SARDINIAM.

Tunc etiam de remissione peccatorum consulenti Euthymio viro religioso, duobus libellis sine mora respondit; testimonia quoque prædestinationis, & gratiæ differentias cupientem nosse, salubriter disputans docuit. Iam familiares epistolas, in quibus tamen spiritalis ædificatio continetur, & ibi apud Sardiniam commanentibus, & in Africa degentibus, & Romanis præcipue Senatoribus, viduisq. ac virginibus, quarum fama laudabilis habebatur, frequenter direxit.

DE EPISTO-
LIS AD PRO-
BAM VIRGI-
NEM.

Ad Probam virginem Christi de ieiunio & oratione libellos duos conscripsit.] sed desiderantur hi quidem: extant tamen eiusdem Fulgentij ad eandem epistolæ duæ, quarum prior de virginitate atque humilitate titulum habet, posterior vero de oratione & compunctione cordis præfert inscriptionem, ambæ Fulgentio dignæ. Alios vero de ieiunio & oratione libellos, quos desiderari diximus, se ad Probam virginem fore scripturum pollicetur etiam in epistola ad Gallam data, cum eiusdem sanctissimæ virginis virtutes laudat, aitque: Disponimus enim (si Dominus voluerit, & si vixerimus) ad sororem tuam, sanctam Christi virginem Probam, quam Dominus hoc tempore præcipuum in vrbe Roma dare dignatus est virginitatis & humilitatis exemplar, de ieiunio & oratione aliquid scribere; sicut in epistola, quam ad eam nuper dedi, mea pollicitatio continetur: cuius tibi præcipue sancta conuersatio est in omnibus imitanda. Quæ cum sit auis atausq. Consulibus, & delicijs regalibus enutrita, tanta illi est humilitas dono gratiæ cælestis infusa, ut amore subiectionis, & vsu seruiendi, dominam se aliquando fuisse iam nesciat; cum omnes dominos habere, delectatione sanctæ seruitutis affectet. Scit enim a Domino, cui virginitatem vouit & cordis & corporis, pro liberatione nostra humilitatem formæ seruilis acceptam: & ob hoc delectatur sponso in huius seruitutis humilitate placere, ut confortio quinque sapientum virginum deputata, cū sponso possit in æterna alacritate regnare. Delicias vero corporis quanta virtute contempserit, & quomodo suam famem satiantis faciat deseruire pauperibus; nec ob aliud ipsa vilibus tegatur indumentis, nisi ut & humilitatis propositum impleat, & vestiendis pauperibus iugem curam sanctæ pietatis

PROBAM RO-
MANAE VIR-
GINIS VIR-
TVTES.

AVTHTHBYE
ZATEVMOO
ARITHOE

Atatis impendat, plenius ipsa videndo cognoscis, quam id a me velis audire, quod minus possum sermonibus explicare. Hanc ergo tibi tamquam speculum pone; & ex illius consideratione, quid tibi iam insit, vel quid adhuc desit sanctorum studiorum operumque, cognosce: & licet illa egregio præcellat virginitatis munere, comitem te debet in ceteris habere virtutibus.] hucusque de sancta Proba ad Gallam Fulgentius.

Meminit huius quoque Probæ præclarissimæ virginis Cassiodorus, quæ sibi sanguine propinquam fuisse tradit, dum agens de Eugipio, ab ipso ad eam fuisse conscriptum perutilem commentarium affirmat, ubi ait: Hic Eugipius presbyter ad parentem nostram Probam virginem sacram ex operibus sancti Augustini valde beatissimis quæstiones ac sententias ac diuersas res deflorans, in vno corpore necessaria nimis dispensatione collegit, & in trecentis triginta octo capitibus collocavit. Qui codex (ut arbitror) quando in vno corpore diligentia studiosi viri potuit recondi, quæ in magna bibliotheca vix præualeat inueniri.] hæc Cassiodorus. Porro & hic Eugipius magno fuit Fulgentio familiaritatis vsu coniunctus, ut declarat eiusdem Fulgentij ad ipsum data epistola de charitate & dilectione, quæ inter ipsos consuetudine litterarum intercedebat. Petierat idem Eugipius a Fulgentio libros illos ad Monimum scriptos, ut in fine datæ ad eum epistolæ docet his verbis: Libros (sicut præcepisti) ad Monimum datos, in quaternionibus destinavi.] extat quidem eiusmodi Fulgentij lucubratio post tot naufragia scripturarum, qua vertentem temporibus istis de prædestinatione quæstionem quam doctissime primo volumine pertractat, secundo de tribus quæstionibus, tertio vero de expositione istorum verborum: Et verbum erat apud Deum.] Sed de libris ad Monimum sequenti tomo dicendum.

a Cassiodor. de
Diuin. lection.
c. 23.

EUGIPII
CVM S. FVL-
GENTIO
VSVS.

Quod vero idem qui supra auctor ait, ad viduas eumdē S. Fulgentium epistolas conscripsisse: extat adhuc vna ipsarum ad eandem, de qua superius, Gallam Romanam viduam de consolatione super morte mariti, & de statu viduarum: Hæc enim iam forti animo arripuerat perpetuæ continentia seruandæ propositum; clarissima vero & Consularis erat femina, atque in admirationem sui ob egregium factum conuerterat in se oculos omnium: de qua ipse post multa: Disce igitur (inquit) tu quoque nihil de nobilitate generis assignare: & licet auo, patre, focero, marito Consulibus pridem fueris inter sæculares, illustris; nunc in eo te illustrem fieri cognosce, in quo tibi virtus humilitatis accrescit, &c.] At quænam fuerit tanta femina Galla ista, Consulis neptis, Consulisq. filia, & nurus & vxor Consulis, ex sancti Fulgentij litteris tantopere prædicata, quæ & verticem Christianæ perfectionis videretur animosior attigisse, testificatione etiam sancti Gregorij Papæ discamus.

b Fulgent. epist.
ad Gallam.

Interim (inquit) neque hoc silendum arbitror, quod mihi personarum grauium atque fidelium est relatione compertum. Gothorum namque temporibus Galla huius Urbis nobilissima puella, Symmachi Consulis ac Patricij filia, intra adolescentiæ tempora marito tradita, in vnus anni spatio eius est morte viduata.] Sed antequam vltius campum narrationis ingrediar, vides quot signis habes expressum, eandem Gallam viduam de qua scribit sanctus Fulgentius, vnam eandemq. esse cum ea de qua agit sanctus Gregorius. Primum enim nomine conuenit, quod Galla dicta; patria, quod Romana; professione, quod vidua; tempore etiam, quod sub Gothorum Rege, & quod a suis maioribus S. Gregorius se ea de Galla accepisse testetur. Conuenit insuper & Consulatu patris, nimirum quod Symmachi Consulis filia fuerit, ad quem nonnullæ extant Ennodij Ticinensis epistolæ (de quo & pluribus sequenti tomo) Adde denique, quod adolescentula, adolescentulo sit orbata viro; cum Fulgentius æque testetur, virum eius celeriter in ipso iuuentutis flore ex humanis abreptum. ut plane nihil sit, quod dubitare iure valeas, num alia illa ab ista sit Galla, sed certo scias vnam eandemq. fuisse insigne decus & ornamentum Christianæ pudicitia, nobilitate generis atque splendoribus natalium auctam.

c Gregor. Dialog.
lib. 4. c. 13.
DE GALLA
VIDVA SAN-
CTVS GREG.
AGIT, AD
QVAM FVL-
GENT. SCRIP-
SIT.

Quam (inquit Gregorius) dum feruente mundi copia ad iterandum thalamum & opes & ætas vocaret: elegit magis spiritualibus nuptijs copulari Deo, in quibus a luctu incipitur, sed ad gaudia æterna peruenitur, quam carnalibus nuptijs subijci, quæ a lætitia semper incipiunt, & ad finem cum luctu tendunt. Huic autem cum valde ignea conspersio corporis inesset, cœperunt medici dicere, quia nisi ad amplexus viriles rediret, calore nimio contra naturam barbas esset habitura; quod ita quoque post factum est. Sed sancta mulier nihil exterius deformitatis timuit, quæ interius sponsi cælestis speciem amavit: nec verita est si hoc in illa fœdaretur, quod a cælesti sponso in ea non amaretur. Mox ergo ut eius maritus defunctus est, abiecto sæculari habitu, ad omnipotentis Dei

GALLA VI-
DVA SECE-
DIT IN MO-
NASTERIVM
* completio

seruitium sese apud beati Petri Apostoli ecclesiam monasterio tradidit: ibique multis annis simplicitati cordis & orationi dedita, larga indigentibus eleemosynarum opera impendit. Cumq. omnipotens Deus perennem iam mercedem reddere eius laboribus decreuisset, cancri vlcere in mamilla percussa est.

Nocturno autem tempore ante lectum eius duo candelabra lucere consueuerant; quia videlicet amica lucis, non solum spirituales, sed etiam corporales tenebras odio habebat. Quæ dum nocte quadam ex hac eadem iaceret infirmitate fatigata, vidit beatum Petrum Apostolum inter vtraque candelabra ante suum lectum constituisse: nec perterrita timuit, sed ex amore sumens audaciam, exultauit; eiq. dixit: Quid est, domine mi? dimissa sunt mihi peccata mea? Cui ille, benignissimi (vt est) vultus, inclinato capite, annuit, dicens: Dimissa: veni. Sed quia quamdam sanctimoniam feminam in eodem monasterio præceteris diligebat: illico Galla subiunxit: Rogo vt soror Benedicta mecum veniat. Cui ille B respondit: Non, sed illa talis veniat tecum: Hæc vero, quam petis, die te erit trigesimo secutura.

His itaque expletis, visio Apostoli assistentis & colloquentis ei ablata est. At illa protinus cunctæ congregationis acciuit matrem, eiq. quid viderit, quidve audierit, indicauit. Tertio autem die, cum ea quæ iussa fuerat sorore, defuncta est: Illa vero quam ipsa poposcerat, die est trigesimo subsecuta. Quod factum nunc vsque in eodem monasterio manet memorabile: sicq. hoc a præcedentibus matribus traditum narrare illic solent subtiliter iuniores quæ nunc sunt sanctimoniales virgines, ac si illo in tempore huic tam grandi miraculo & ipsæ affuissent.] hucusque Gregorius de Galla filia Symmachi Consulis, eiusdemq. patris Rusticianæ vxoris Boetij Seuerini. Cõsueuisse esse in familia Symmachorum Gallas & Rusticianas, certum est: nam de Galla satis intelligere potes ex Symmacho C Seniori, cuius extat epistola ad Nicomachum, vbi hæc de Galla nepte: Non mediocriter nepoticulæ meæ Gallæ infirmitas contrahit otij mei securitatem.] Habetur & apud Sidonium^b laudata Rusticianæ vxor Symmachi Senioris in epistola ad Hesperium. Quod rursum ad Gallam pertinet; diuersa etiam ab hac nostra, de qua agimus, est illa Galla vidua sanctitate quoque laudabilis, cuius meminit sanctus Augustinus scribens ad Quintianum^c. Porro hæc, cuius felicem ad Deum transitum sanctus Gregorius narrat, ab Ecclesia Catholica inter Sanctas relata, anniuersaria die, tertio Nonas Octobris, iugi commemoratione recolitur. Quæ vero reliqua sunt sancti Fulgentij, cuius epistolæ ad Gallam occasione ad ista diuertimus, opportuniore loco dicentur.

IESV CHRISTI
ANNVS
505.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
7.

ANASTASII IMP. 15. D
THEODORICI REG. 13.

Sequitur annus Domini quingentesimus quintus, Theodori & Sabiniani Consulatu notatus: quorum prior, nomine Theodorus, cognomento Manlius, ex illo item Manlio Theodoro, cuius summa cum laude sanctus Augustinus meminit, videtur esse propagatus: hunc autem magis quam purpura Consularis, Consulatus contemptus reddidit vbique conspicuum: Etenim coniugatus licet, inito cum coniuge sancta consilio, & mutuo communicato consensu, nuncium sæculo remisit, vitamq. amplexatus est humilem, summa admiratione non Vrbs tantum, sed Orbis, cui vbique per Consulatum inditum Fastis factus fuit claritudine muneris & generis manifestus. Cuius rei præclarissime gestæ cum fama transmarina loca peruaderet, insularum quoque abdita & confessorum exulum latebras penetrauit. Audiuit hæc cum alijs sanctus Fulgentius Ruspensis Episcopus exulans in Sardinia; qui eidem litteris congauisus, scripta ad eum epistola^d, hæc post alia habet:

Beatus es, quia hoc caro & sanguis non reuelauit tibi, sed ille Pater qui est in cælis, inter quos cælos & tu factus es cælum. Quantum putas inesse luctum diabolo, quod a te contemptum perspicit mundum, & te conuersum cognoscit ad Christum, quod te videt ea in quibus videris esse, deserere, & ab amore temporalium terrenarumq. rerum ad illa cælestia & æterna iam corde migrare? Quamuis enim Christus æqualiter sit pro cunctis Fidelibus mortuus, & æqualem cunctis beneficium redemptionis impenderit, dicente Apostolo^e: Non est seruus, neque liber, non est masculus, neque femina: omnes enim vos vnum estis in Christo Iesu: tamen conuersio potentium sæculi multum militat acquisitionibus Christi

A Christi. Sicut enim multi fratres & amici, clientes & subditi, noti pariter & ignoti talium auctoritate ad mundanæ dilectionis excitantur ardorem, & eo magis igne sæcularis concupiscentiæ succendantur, quo sublimes sæculi dilectione mundana libenter captiuos teneri conspiciunt: Ita quotiens ille qui tangit montes & fumigant, dum terrenis rebus intenta corda misericorditer respicit, & consideratione iudicij sui tremere compellit; dumq. contingit superba corda sublimium, velut altitudines montium, vt in confessione fumigent peccatorum; in talium tremore plurimi contremiscunt, & in talium conuersione multi ad subsidium miserationis diuinæ confugiunt.

Ita fit, vt qui sunt in sæculi culmine constituti, aut plurimos secum perdant, aut secum multos in via salutis acquirant. Magna tales aut poena manet, si multis præbeant malæ imitationis laqueum; aut gloria, si multis ostendant sanctæ conuersationis exemplum. Quis enim paruam non despiciat cellam, quando Senator domum despicit marmoratam? Quis non terrena contemnens, ad acquirenda cælestia sibi consulat, quando ad cælum Romanus Consul terrenorum contemptu festinat? &c.] In fine autem hæc de sancta matre, piaq. coniuge: Sanctam multum in Christo venerabilem matrem vestram, quæ tuo spiritali studio Christiana fide & vere materna charitate concordat; sed & venerabilem coniugem, tibi iam in Christo sororem tuam, obsecro, salutare digneris.] hæc satis sunt ad noui Consulis anni huius ingressus pompam, non tam ex fascibus, quam ex Cruce, neque tam e veste palmata quam monastico indumento, nec tam ex munerum editione quam munerum in pauperes largitione illustrem perpetuaq. dignam memoria redditam. Iam vero anni huius res gestas recenseamus.

Sub iisdem Consulibus Anastasius Imperator ad Eustathium Præfectum Prætorio eiusmodi reperitur dedisse rescriptum^a:

Iubemus, eos tantummodo ad Defensorum curam peragenda ordinari, qui sacrosanctis Orthodoxæ religionis imbuti mysterijs, hæc in primis sub Gestorum testificatione, præfente quoque religiosissimo fidei Orthodoxæ Antistite, per depositiones cum sacramenti religione celebrandas patefecerint. Ita enim eos præcipimus ordinari, vt reuerendissimorum Episcoporum, necnon clericorum, & Honoratorum, ac possessorum, & Curialium decretis constituentur. Dar. XIII. Kal. Maij, Sabiniano & Theodoro Coss.] hæc quidem Anastasius speciem præferens pietatis, intus autem sacrilegium occultans. Sed & ea quæ huic subiecta est Imperatoria constitutione idem præstitit^b:

Nemo militet, qui non apud Acta testificatus cum tribus sit, propositis sacrosanctis Euangelijs, se esse Christianum Orthodoxum. Fiantq. Acta ad eum magistratum, sub quo D militaturus est; & duo tantum aurei pro ea re præbeantur. Si vero id neglectum sit, dabit libras quadraginta is magistratus, eiusq. Officium viginti; qui vero militauit, decem, atque a militia eijciatur. Testes qui peierauerint, in corpus punientur: aliæ vero multæ Comitibus periculo rebus priuatis inferentur.] hæc tenus constitutio. Sed qualem eiusmodi leges sensum acceperint ex legislatoris mente, eiusdem Anastasij Imperatoris res gestæ huius temporis declararunt.

Stabilito autem omnino cum Persis foedere, vt patet ex Marcellino sub anni superioris Consulibus: idem Anastasius Imperator (inquit Theodorus Lector^c) vt modicum quietis a bellicis occupationibus accepit, rursum contra Ecclesiam & Macedonium Orthodoxum Constantinopolitanum Episcopum armatus est.] Sed vaser sicut leges sanctas, ita & opera sancta, ne videretur esse tyrannus, ostentare solebat. vnde subdit: Multas ecclesias Anastasius Imperator Constantinopoli restaurauit.] Sed quid insuper? Quod tyrannorum est timere; contra seditiones populi, quæ in ciuitate fiebant, hoc excogitauit, vt Eparchus ciuitatis, ipse Præfectus vrbs litanias populi sequeretur. Timebat enim zelum eorum qui pro Quarta Synodo, ipso videlicet Chalcedonensi Concilio, incursionem faciebant. Et hoc deinceps in consuetudinem abiit.] hæc ipse. Qua etiam ratione, ne per magistratus illos, qui Defensores dicebantur Ecclesiæ, tumultus sub prætextu fidei Catholicæ tuendæ concitaretur; eos tantum curauit creari in posterum Defensores, quos suarum partium esse sciret: iurare eos suasis Zenonis Ennoticum, quod fidem Orthodoxam continere dicebat; idq. ab omnibus in Palatio militantibus faciendum esse præcepit, quo ab incursionem populi profitentis & defendentis Chalcedonense Concilium tutior redderetur. Nec tamen ob id cessarunt a tumultu, quem constat ex Marcellino iterum post sequentem annum a populo excitatum in Circo.

Quod

DE TRANSI-
TV S. GAL-
LAE VIDYAE,

^a Symmach. lib. 6.
epist. 33.

^b Sidon. lib. 2.
epist. 10.

^c August. epist.
103.

DE MANLIO
THEODORI
CONSVLATV.

THEODORVS
CONSVL AB-
DICAT SE A
SÆCVLO.

^e Gal. 3.

MAGNA CHRI-
STI GLORIA
EX PROPECTV
POTENTIVM.

^a l. 19. Cod. de
Episc. audien.

REGES ANA-
STASII IMP.
SVBDOLAE.

^b l. 20. c. eod.

QVOD DE MI-
LITANTIBVS
STATVIT.

^c Theodor. Lect.
Collect. lib. 2.

CONSILIVM
ANASTASII
IMP. VT RE-
GNARET.

Theodor. lib. 2.
Collectan.
MACEDON. H.
PISC. CONST.
QVAERITVR
TOLLI DE ME-
DIO.

SABINIANVS
CONSVL VI-
CTVS A GO-
THIS.

Quod vero idem Imperator his aduersantem nactus est Macedonium Constantinopoli-
tanum Episcopum Chalcedonensis Synodi defensorem, qui populi totius praesidio valla-
retur: haud licuit eum statim (vt optabat) eicere. Verum dolo rem agere aggreditur:
Etenim (inquit Theodorus^a) inimici Macedonij Eucholium quemdam subornarunt, qui
gladio illum impeteret: Macedonius vero, vt mansuetudinem suam ostenderet, munera Eu-
cholio dari praecipit. Tale quid etiam erga sacrilegos quosdam fecit.] haec ipse. Sed quomo-
do idem Macedonius Imperatori haeretico resistens, ex sede pulsus sit, suo loco dicemus.
Vidisti & considerasti, puto, lector, morem haereticorum Principum, omnem forinsecus
praesefere speciem pietatis, vt regnent, intrinsecus vero fouere nequitiam. Sed quid Deus?
nouos in Imperium excitat hostes: vix enim cum Persis isto foedere, cum in fidem Catholi-
cam arma mouet Imperator, aduersus eum Gothus sub duce Mundone insiliit in regiones
Anastasio subditas; contra quem Sabinianus anni huius Consul Orientalis Imperij cum
exercitu missus, profligatus cum paucis aufugit. Consilio autem & opera Theodorici Ita-
liae Regis eiusmodi excitatos esse motus, fractamq. pacem inter ipsum & Anastasium, se-
quentis temporis res gestae significant, quo missi sunt Constantinopoli duces, qui piratica
classe Italiam infestarent.

IESV CHRISTI
ANNVS
506.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
8.

ANASTAS. IMP. 16.
THEODORICI REG. 14.

CONCILIUM
AGATHENSE.

Concil. Meldens.
673.

Martyrol. Rom.
die 18. Augusti.

Martyrol. Rom.
die 14. Iunii.

PRECES PRO
REGE HAERETI-
CO.

audire

Apud Sur. die
27. Augusti.
CAESARIS
REVOCAT
RECEDENTES
AB ECCLES.

Christi annus quadringentesimus sextus Messalam Romae creatum, Areobindam vero
Constantinopoli Consules habuit. Est de Massala frequens mentio apud Ennodium,
& inter alia cum ipsum rogat, vt pro se preces offerat apud sanctos Apostolos. Sidonius
quoque ad Felicem, cum viros insigniter doctos eius temporis recenset, ait Messalam fuisse
hominem ingenij satis profundi.

Hoc ipso anno celebratum est Concilium Agathae ciuitatis in Gallia Narbonensi, sub A-
larico Vuisigothorum Rege, anno regni eius vigesimo secundo, quinto Kal. Septembris,
cui praesuit sanctus Caesarius Episcopus Arelatensis, vt eiusdem Concilij Acta testantur:
in quibus licet primo loco nominatus Caesarius, cuiusnam ciuitatis Episcopus fuerit non ex-
primatur, praerogatiua tamen primatus, quem in subscribendo sibi vendicat, nullum alium
praeter Arelatensem licet existimare Pontificem: quod quidem absque ambiguitate testati
sunt Patres qui interfuerunt Meldensi^b Concilio.

Synodo huic venerandissimi Antistites numero trigintaquinque interfuerunt, licet vi-
gintinouem tantum nominati habeantur, iidemq. gloria confessionis illustres, vt pote qui
inter Arianos dominantes illibatam sartamq. tectam fidem Catholicam conseruauerunt: &
inter eos enituerunt aliquot sanctitate celebres in Ecclesiasticis tabulis perpetua memoria
consecrati, vt Firminus Metensis Episcopus, quem natalitio die colit Ecclesia^c quinde-
cimo Kalendas Septembris; sanctus Quintianus Episcopus Rutenorum, itidem sacris mo-
numentis adscriptus^d, de quo plura inferius dicturi sumus; & alij.

Dedit facultatem Alaricus Rex Arianus, vt Orthodoxi Episcopi in vnum conuenientes
Synodum celebrarent: cuius praestiti beneficij memores Patres, ipsius Synodi exordio pro
eodem Rege preces Domino obtulerunt, vt iidem ipsi in eiusdem Synodi praefatione testantur.
Leguntur sanciti canones, vel restituti iam antiquati numero septuaginta & vnus, quibus
pene collapsam Ecclesiasticam disciplinam in virorem pristinum restituere conati sunt.
Porro ex adhibitis remedijs, quibusnam morbis illae laborarent Ecclesiae, potest intelligi:
& ne euagemur per singulas ibi a Patribus editas sanctiones, hoc ipsum canon quadagesi-
mus sextus ostendit, quo ista decreta fuere:

Missas die Dominica saecularibus tenere*, speciali ordinatione praecipimus: ita vt ante
benedictionem sacerdotis egredi populus non praesumat. Qui si fecerint, ab Episcopo pu-
blice confundantur.] At cur hoc praesidens Synodo Caesarius stabiliendum proposuit, audi
ex Cypriano^e res ab eo gestas omni fide prosecuto: Cum (inquit) die quadam esset ad
altare, animaduertit quosdam, lecto Euangelio, ex ecclesia egredi, quod sancti viri con-
siones auscultare initio detrectarent. Mox igitur aduolat: appellat his vocibus populum:
Quid facitis, filij? Quid ita foras absceditis, mala persuasione subuersi? State pro animabus
vestris ad accipienda verba adhortationis nostrae, eaq. auscultate solliciti: Non licebit id
vobis

Caesar. hom.
12.

Caesar. hom. 8.

EX CAESARIS
SENTENTIA
STATVTICA
NONES.

DE QUADRA-
GESIMALI
OBSERVA-
TIONE.
e Caesar. hom. 2.

d Concil. Agath.
c. 60.

DE LAPSI-
IN HAERE-
SIM AD EC-
CLESIAM RE-
VERSIS.

CODEX THEO-
DOS. AB ALA-
RICO IVSSVS
INTERPRE-
TARI PRO-
MVLGATVR.

Vobis in illo tremendo iudicij die, moneo, clamo, atque contestor. Ne sitis, obsecro, vel
sardi, vel profugi: auditis oris mei buccinam, perinde ac si animas vestras suo mucrone Sa-
tani iugularit. Non ego taciturnitatis arguar. Hac de causa saepissime ostia, lectis Euange-
lij, occludi iussit; donec propitio Deo ipsi gratularentur, ea coercitione se profecisse, qui
solebant esse fugitiui.] haec ipse.

Extat etiam eo argumento ipsa eiusdem S. Caesarij dicta ad populum homilia, cuius est
titulus huiusmodi: Admonitio, per quam suadet, vt omnis populus, donec mysteria ce-
lebrantur, in ecclesia fideliter expectet.] estq. eius exordium^a: Rogo vos, fratres carissi-
mi, & paterna pietate commoneo, vt quotiens aut die Dominico, aut alijs maioribus fe-
stiuitatibus Missae fiunt, nullus de ecclesia discedat, donec diuina mysteria expleatur, &c.]
haec nos occasione recitati canonis Concilij Agathensis Caesarij rogatione in primis editi
non oportuit praetermississe. Habentur eiusdem sanctissimi viri post aliorum eius scriptorum
naufragia ad populum aliae dictae homiliae omnes numero quadraginta, & quidem aureae,
quibus antiquae Ecclesiae Gallicanae pia doctrina cum sacris traditionibus ac ritibus quam
fidelissime referatur, vt inter alia de poenis^b purgatorij post animarum migratione, & suffra-
gijs pro eisdem subleuandis, atque alijs id genus a maioribus absque ambiguitate acceptis,
creditur, & populo insinuatis Catholicis dogmatibus inuiolabili obseruatione custodiendis.

Porro quod ad idem Agathense Concilium, de quo est nobis tractatio, pertinet; quis
non videat ab eodem sancto Caesario statuenda fuisse proposita, quae ipse populum facere
publicis concionibus persuaerat? nam (si licet in his immorari) eiusdem Concilij canon
duodecimus ita se habet: Placet etiam, vt omnes Ecclesiae filij (exceptis diebus Do-
minicis) in Quadragesima, etiam die sabbato, sacerdotali admonitione, & districtiori
comminatione ieiunent.] haec item proposita a Caesario fuisse, qui & de his Arelaten-
sem populum docuerat, satis intelligi potest, cum ea de re praeclearam habuerit homi-
liam, qua ipso ingressu verbis istis suos Fideles interpellat^c: Rogo vos, fratres carissimi,
vt in isto legitimo ac sacratissimo Quadragesimae tempore, exceptis Dominicis diebus,
nullus prandere praesumat, nisi forte ille quem ieiunare infirmitas non permittit: Quia alijs
diebus ieiunare, aut remedium aut praemium est: in Quadragesima non ieiunare, peccatum
est.] quibus plane recte cuique intuenti apparet & Caesarium primum auctorem in Aga-
thensi Concilio sancientorum canonum illorum fuisse, & (vt puto) scriptorem: peculiare
enim Caesarij voces, quae in illis reperiuntur canonibus, id existimare suadent, vt altarium,
& his similia. Ex quibus plane intelligas, non solum Caesarium auctorem fuisse Patribus ea
decernendi, sed ex ipsidem discas citatas homilias vere germanas esse Caesarij, quae adeo
Concilio Agathensi, cui idem Caesarius praesuit, concinne respondeant.

Quod vero admixtione illa Gothorum Arianorum contingeret aliquos e fide Catholi-
ca in haeresim infelices abduci, eosdemq. facti poenitentes ad Ecclesiam Catholicam re-
meare: quomodo hi suscipiendi essent, sancta Synodus ista decreuit^d:

Lapsis, id est, qui in Catholica fide baptizati sunt, si praeruaricatione damnabili post in
haeresim transferint, grandem redeundi difficultatem sanxit antiquitas: Quibus nos anno-
rum multitudine breuiata, poenitentiam biennij, conditione infra scriptae conditionis im-
ponimus: vt praescripto biennio, tertio sine relaxatione ieiunent, & ecclesiam studeant
frequenter; in poenitentium loco standi & orandi, humilitatem ita nouerint obseruandam,
vt etiam ipsi, cum catechumeni egredi commonentur, abscedant. Haec si obseruare volue-
rint, constituto tempore admittendis ad altarium obseruatio relaxetur. Quae si ardua vel
dura forte putauerint: statuta praeritorum canonum implere debebunt.] haec Patres, dis-
pensando (vt aiunt) relaxandoq. rigorem antiquorum canonum de lapsis. At quid de re-
lapsis? numquid per biennium tantum cum catechumenis dimittendi fuissent? minime
gentium. Audiant, obsecro, Galliarum Antistites, quam procul a sanctorum Patrum, a qui-
bus per successionem Euangelium acceperunt, institutis abhorrent, dum festinam nimis ex-
hibendam clamant lapsis reconciliationem, nec anni vnus interlapso tempore poeniten-
tiae, immo ferme nullis praecedentibus illis a dicto canone praescriptis poenitentiae actio-
nibus. At de Agathensi Concilio haec tenent.

Idem Alaricus hoc ipso anno regni sui vigesimo secundo Codicem Theodosianum ex
nimia prolixitate contractum, auctum vero aliquibus interpretationibus per Auianum
edendum curauit, visum ante atque examinatum probatumq. ab Episcopis, & vtendum
Iudicibus tradidit, hoc rescripto praemisso ad Timotheum V. C. Comitem:

Vtilitates populi nostri propitia Diuinitate tractantes, hoc quoque quod in iure habe-
tur iniquum, meliori deliberatione corrigimus: vt omnis legum Romanarum & antiqui iu-
ris obscuritas, adhibitis sacerdotibus ac nobilibus viris, in lucem diligentia melioris de-
ducta resplendeat: & nihil habeatur ambiguum, vnde se diuturna aut diuersa iurgantium
impugnet obiectio. Quibus omnibus enucleatis, atque in vnum librum prudentium ele-
ctione collectis, hæc quæ excepta sunt, vel clariori interpretatione composita, venerabi-
lium Episcoporum, vel Electorum prouincialium nostrorum roborauit assensus.

PROBATAE
ANTE AB E-
PISCOPIS LE-
GES.

* qui in thesau-
ris nostris ha-
beretur, oblatum
tibi pro discus-
sionibus

Et ideo scriptum librum, qui in tabulis * habetur collectus, Goiarico Comiti pro distin-
guendis negotijs nostra iussit clementia destinari; vt iuxta eius seriem vniuersa causarum
sopiatur intentio: nec aliud cui libet aut de legibus, aut de iure liceat in disceptationem
proponere, nisi quod directi libri & subscripti viri spectabilis Auiani manu (sicut iussimus)
ordo complectitur. Prouidere ergo te conuenit, vt in foro tuo nulla alia lex, neque iuris
formula proferri aut recipi præsumatur. Quod si factum fortasse constiterit, aut ad peric-
ulum capitis tui, aut ad dispendium tuarum noueris facultatum. Hanc ergo præceptio-
nem directis libris iussimus coherere, vt vniuersos ordinationis nostræ & disciplina teneat,
& pœna constringat. *Subscriptio Auiani.*

Auianus vir spectabilis ex præceptione domini nostri gloriosissimi Alarici Regis hunc
Codicem de Theodosiani legibus atque sententijs iuris vel diuersis libris electum Aduris
anno vigesimosecundo eo regnante edidi, atque subscripsi. Recognouimus. Data sub
die quarto Nonas Februarij, anno vigesimosecundo Alarici Regis, Tolosæ.] hæc tenus de-
cretum Alarici, in eo etiam potissimum commendandi, quod nullam penitus sæcularium
legum editionem promulgationemq. fieri passus est, antequam eadem cognoscerentur at-
que ab Episcopis probarentur. Obseruatione quidem digna res est, quomodo Alaricus C
Rex quamdiu nullum negotium faceffuit Catholicæ Ecclesiæ Episcopis, quam felicissime
ad vigintiduos annos regnum, licet inter æmulos barbaros, propagarit. Sed quid accidit?
Simulac S. Cæsarium Arelatensem Episcopum calumnia oppressum exulare cogit, simul
cum illo & felicitatem fecit extorrem, atque regni pariter cum vita infelix dispendium pas-
sus est. At quomodo id acciderit, anni sequentis narratio declarabit.

SYMMACH
ALIBI
ADITVT

ANASTAS
L. AM
AYSE

ANASTAS

PICTORVM
LICENTIA
RELIGIONI
SVBIECTA.

Quod autem ad Orientales res pertinet; sub huius anni Consulibus, nempe decimo-
sexto Anastasij Imperatoris anno, noua occasione obortos Constantinopoli aduersus Im-
peratorem tumultus Cedrenus recenset his verbis: Adduxit etiam Anastasius Cyzico pi-
ctorem quemdam Syroperfam habitu presbyteri, qui in Regia iussu Imperatoris (nam is
Manichæis ludis delectabatur) quædam monstra & ab imaginibus Ecclesiasticis aliena
pingeret: ob id magna populi coorta est seditio.] Haud passa est Christiana pietas vel in D
Palatio pingi, quæ a religioso ritu abhorrere viderentur: vt plane per censuram Ecclesiasti-
cam licentia illa pictoribus atque poetis a Gentilitiæ superstitionis cultoribus concessa in-
telligatur esse sublata; peccareq. in religionem iisdem intelligantur, qui ea quæ non ædifi-
cationem, sed offensionem præstant, quoquo pacto in Ecclesiam introducunt, quæ nec in
aulæ regie parietibus pingi Constantinopolitanus populus passus est. Habes hoc argu-
mento complura luculenter scripta a Gabriele Paleoto S. R. E. Cardinale, quæ expetita a
Catholicis contra hæreticos sub prælo modo esse dicuntur: ferunt ea secum laudem suam,
vt non indigeant alieno præconio.

Sed accipe rursus quæ idem auctor Cedrenus istis subiicit de altercatione duorum Epi-
scoporum, alterius Orthodoxi fidei Catholicæ defensoris, alterius vero impij Ariani acerri-
mi disputatoris: quem cum effugientem omnem argumentationem Orthodoxus conuince- E
re minime posset, pietate fretus eam ipsi Ariano obrulit conditionem, vt omnia disputa-
tione, per ignem cuius fides esset verior probaretur, seseq. ambobus in flammis dantibus,
ille victor iudicaretur, qui ab incendio illæsus abscederet: quod recusante facere Ariano,
Orthodoxus intrans in ignem, illæsus exiuit.] hoc ipse quidem sub Anastasio Imp. factum
narrat, verum ad tempora Marciani Augusti Theodorus Lector refert; sub tempore au-
tem Anastasij quod subiicimus accidisse commemorat: Deuterius Arianorum Constantino-
poli Episcopus, cum Barbatem quemdam sic dictum baptizaret, reprobata & corrupta
Dominica traditione, ausus est inter baptizandum dicere: Baptizetur Barbas in nomine
Patris per Filium in Spiritu sancto. Quo dicto, aqua ex Colymbetra euanuit. Barbas ve-
ro arrepta fuga, exiuit, & miraculum hoc cunctis significauit.] hæc Theodorus. Sed quod
antiquiores Patres diximus ita recepisse baptizatos ab Arianis, vt tamen ad Ecclesiam ve-
nientes

DE ARIANO-
RVM EPISCO-
PO CONSTAN-
TINOPOLI
AGENTE.

A nientes minime rebaptizarent, sed chrismate tantummodo delinitos solemniter recon-
ciliarent Ecclesiæ; fatis potest intelligi eos non alia forma quam Ecclesiæ Catholicæ con-
sentanea baptizare consueuisse.

At quam occasione Anastasius Imperator hæreticis libertatem dederat Constanti-
nopoli commorandi, & quæ vellent agendi, idem paulo superius his verbis indicat: Impe-
rator Macedonium vehementer vsit, vt idem ipse faceret, nempe vt damnaret Synodum
Chalcedonensem. Ille vero sine vniuersali Synodo, cui magnæ Romæ Episcopus præsideret,
nihil se facturum dixit. Quare Imperatorem contra se incitauit: qui ob id ad magnam
ecclesiam confugientes, inde auelli curauit, & leges libertatis hæreticorum ecclesijs præ-
buit.] hæc de impio Anastasio Augusto Theodorus: quæ autem præmisit de Elia Hiero-
solymorum Episcopo, nempe damnasse Chalcedonense Concilium, quam a vero procul
B abhorreant, præter illa quæ dicta sunt, denuo inferius dicturi sumus.

Hoc eodem anno, defuncto Ioanne Mela Episcopo Alexandrino hæretico, cum sedisset
annos nouem, in eius locum subrogatus est Ioannes eiusdem nominis tertius, cognomento
Machiota, idemq. hæreticus. hæc ex Nicephoro in serie Episcoporum Alexandrinorum.
De eo autem Liberatus Diaconus ista habet: Ioannes Machiota successit Ioanni Melæ:
hic etiam ipse suos Principes secutus est, suscipiens quidem Vnitium Zenonis edictum:
non autem suscepit Chalcedonense Concilium, aut epistolam sancti Leonis Papæ, tam-
quam non cõmunicaret Flauiano Antiocheno, Eliæ Hierosolymitano, & Timotheo Con-
stantinopolitano, qui postea successit Macedonio. Dicebat autem, perfecte edictum se habe-
re.] hæc cum dicat ipse, simulq. vno fasce includat Ioannem hunc non communicasse ne-
que Flauiano, nec Eliæ, neque Timotheo; plane horum diuersa ratio fuit. Non enim
C communicauit Flauiano & Eliæ, quod hi reciperent Concilium Chalcedonense: non
communicauit vero Timotheo, quod iste, sicut Anastasius Imperator, reciperet Zenonis
Enoticum, quod esset tamquam imperfecta confessio, cum nulla ibi fieret expressa mentio
damnationis Concilij Chalcedonensis. Hæc ita se habuere, ipsa Ecclesia Alexandrina co-
lente Dioscorum & Petrum Mogum in deterius prolabente.

MACEDONIVS
CONSTANT.
EPISC. PER-
STAT IN CON-
FESSIONE.

a Liberat. Diacon.
Breniar. c. 18.
DE IOANNE
TERTIO EPI-
SCOPO ALEX-
KANDRINO.

Q Vi sequitur Christi annus quingentesimus septimus Consulatu Anastasij Augusti ter-
tium & Venantij Decij adnotatur: Quo Alaricus Rex Gothorum Arianus, cum re-
gnasset in Gallia Aquitania a Rhodano ad Ligerim vsque & Pireneos, a Clodoueo Rege
Franchorum victus occiditur. Hæc autem quomodo se habuerint, & quæ præcesserint,
accurata sunt peruestigatione narranda. Accidit plane, vt sicut cum in humano corpore ossa
franguntur, prosternitur homo; ita cum e regno sanctissimi viri tolluntur, qui totam molem
precibus fulciebant, ipsum magno fragore corruat. Quod igitur sanctorum subnixum
precibus diu steterat inconcussum Alarici regnum, pro cuius felicitate sacri Antistites ad
Deum iuges fundebant orationes: simulac ab eo sanctus Cæsarius Arelatensis Episcopus
est passus exilium, & sanctus Quintianus factus extorris; omnino collabitur.

ALARICVS
REX OCCIDI-
TVR.

Quomodo autem hæc acciderint, antequam describamus, de priori cultu Alarici Regis
E quo prosequeretur sanctos Orthodoxos Episcopos, qualis fuerit, aliquo est exemplo pri-
mum significandum. Alaricus enim quantumlibet Arianus esset, tamen sanctos Antistites
Catholicæ communionis coluit & frequentauit officijs, eos præsertim, quos editione mira-
culorum Deo gratissimos sentiebat, vt inter alios S. Remigium Rhemensis Episcopum:
Ad hunc enim cuiusdam Benedicti sui regni nobilis viri filiam arreptitiam curandam misit,
quam Sanctus diuina virtute non solum a dæmone liberauit, sed & iam defunctam reuo-
cauit ad vitã; cuius rei causa eius parens Benedictus villam quamdam Rhemensi Ecclesiæ
dono dedit: Eius quidem ruris dum meminit idem S. Remigius in suo testamento, attigit
hæc omnia verbis istis: Et eas res quas in Prouincia Benedictus quidam (cuius filiam mi-
hi ab Alarico missam gratia sancti Spiritus per impositionem manus meæ peccatrici non
solum a diabolicæ fraudis vinculo, sed ab inferis reuocauit) ad vsum luminis tui, Rhemen-
sis Ecclesiæ scilicet, & loci vbi corpus meum iacuerit, continuatim deseruire præcipio, &c.]
Hæc

ALARICVS
COLVIT S. RE-
MIGIVM.

DE FILIA BE-
NEDICTI MIS-
SA AB ALA-
RICO AD S.
REMIGIVM.

b Apud Brisson.
in formul.

6. Apud Sur. die
14. Ianuar. &
die 1. Octob. in
sermone eiusdem.

Hæc cum in suo testamento totidē verbis dicat ipse Remigius; nescio quomodo ab Hinc-
maro^a eiusdem Ecclesiæ Episcopo in Vita eiusdem sancti Remigij errore factum sit, vt pro
Benedicto isto patre puellæ, homine prædiuite in Prouincia, positus sit sanctus Benedictus
hoc tempore monasticam vitam in Italia apud Sublacum excolens, cuius nomine & per-
breuis epistola ad eundem S. Remigium data refertur, cum nihil præter nomen commu-
ne habere Benedictus iste cum alio cognoscatur. Ceterum maioris apud me fidei est ipsum
eiusdem Remigij testimonium in suo testamento disertis verbis id asserentis, quam cuius-
uis auctoris, vel multiplicium aliud asserentium. Sed discutiamus eam quæ hac de re S. Be-
nedicti ad S. Remigium data fertur epistola: extat illa in appendice Chronici Cassinensis
a Leone Ostiense editi, cui eiusmodi inscriptio præfixa legitur:

EPISTOLA
QVAE DICI-
TUR S. BENE-
DICTI.

Dominico sacerdoti Remigio frater & conseruus in Christo Iesu cœnobialis vitæ humi-
lis cultor Benedictus æternæ benedictionis munus.] Hæc quidem inscriptio de impostura B
magnopere suspicionem auget; inusitatum quippe omnino, vt scribens inferior ætate &
dignitate ad maiorem, se fratrem & conseruum appellet, & benedictionem impertiatur.
Ipsa autem epistola sic se habet:

* æterni

Sanctissimo tuo congratulans profectui, sacerdos Regis*, quia summi capitis mēbra su-
mus, quod mihi deesse sentio (laus Deo) possidere me credo in te. Ecce quod mea pecca-
ta fieri prohibuerunt, tuæ auctoritatis sacerdotalia habent merita: & definant modo circa
me rumores hominum, cum apud te constet omnium perfectionem esse virtutum. Hanc
captiuam & ab antiquo hoste obsessam tuæ delege celsitudini, quatenus pro eius liberatio-
ne sacram hostiam offerre Deo debeas, & meam paruitatem victoria ipsa non minimum
lætifices. Vale sacerdotum Christi limpidissime calcule.] hæcenus nomine S. Benedicti
epistola apud Leonem in appendice collocata: de cuius fide tu, consideratis & perpensis C
quæ dicta sunt, quam libet sententiam ferti: nobis certe nec minimum quidē arridet, cum
præsertim discrepare intelligatur a scripto testamento S. Remigij, quod non solum doctus
Briffonius qui edidit, sed qui illud inspiciunt eruditi omnes legitimum probant atque ger-
manum absque fuco vlllo admixto conscriptum.

b Extat apud
Sur. tom. 4. die
27. Augusti.

ALARICVS
EXVLARE CO-
GIT S. CAE-
SARIVM.

At quonam modo acciderit, vt qui externos longeque positos sanctos Episcopos coluit
Alaricus Rex Gothorum, eos vero quos domi haberet magni nominis æque sanctos, vt
Cæsarium Arelatensem & Quintianum Rutenorum Episcopos fuerit insecutus, iam dicen-
dum: atque de S. Cæsario primo loco quæ ab huius temporis fidelissimo auctore Cypria-
no scriptis sunt prodita ad eius sororem Cæsariam nominatam, verbis ipsius hic describamus^b:
Accidit autem (inquit) vt sancti viri tranquillum animum post aliquot dies liuida
satanæ malitia infestaret; & cui non posset vlla corporis obijcere vitia, ei foedam proditio-
nis notam inurere conaretur. Nam Licumannus beati viri Notarius, homo nequam &
perditus, non dubitauit talem se gerere aduersus virum Apostolicum, qualem olim Iudas
aduersus Saluatorem. Armatur improbus ille sæuæ delationis veneno: suggerit Alarico
Regi per eos qui illi erant a secretis, beatissimū Cæsarium e Gallijs genus ducentem totis
in id viribus incumbere, vt deditionem faciat, & urbem Arelatensem Burgundionibus pro-
dat; cum ille pastor præstantissimus flexis genibus pacem gentium, vrbiū tranquillitatem
diebus ac noctibus a Domino precaretur. Quare magis credendum est, diabolo instigante,
in sancti viri exilium barbaram ferocitatem incitatam esse: non enim gratus aut carus
est hosti qui id orat, quod cum eius factis & conatibus pugnet. Itaque ijs qui tum aderant
instigantibus, nec innocentiae fides attenditur, nec accusationis veritas inquiritur; sed va-
na & iniqua delatione damnatus, ab Arelate extractus, cogitur apud Burdegalenses exu-
lare.] Quod autem exul miraculum ingens ediderit, audi:

CAESARIVS
MIRACVLIS
CLARET.

Sed ne obscura esset in illo gratia Dei, casu accidit, vt nocte quadam ea ciuitas voraci-
bus vastaretur flammis. Tum vero ciues ocyus occurrunt ad hominē Dei: Sancte Cæsari,
clamant; precibus tuis extinguas ignem sæuientem. Audiens id vir Dei, dolore pariter &
pietate commotus, venienti flammæ procedit obuiam, humiq. ad preces prosternitur: mox
igneos premit abigitq. globos. concurrunt eo omnes, & diuinæ virtutis consonis vocibus
laudes celebrant. Deinceps vero tanta apud omnes admiratione fuit, vt in ea vrbe non
solum vt Pontifex, verum etiam instar Apostoli haberetur, & persecutionis auctor diabo-
lus pudesceret, cernens eum quem prodicionis reum peragere nesus esset, diuini operis mi-
raculis clarere. Id vero ita gestum esse, vt diximus, fideli relatione comperimus.] Sed quo
modo ab exilio liberatur, accusatorq. damnatur, pergit idem auctor hæc subdens:
Cum

A Cum autem illic degeret, vti semper & vbique consueuerat, Ecclesiam docuit reddere
Cæsari^a quæ sunt Cæsaris, & quæ sunt Dei Deo: Obedire iuxta Apostolū^b Regibus & po-
testatibus, quando iusta præcipiunt: sed in Ariano Principe cōtemnere dogmatis prauita-
rem. Atque ita (quemadmodum testatur Veritas^c) non potuit lucerna abscondi supra can-
delabrum Domini posita; sed quocumque accessit, omnes illuminauit. Postea vero quam
beati viri innocentiam comperit nefarius Princeps, orauit vt ad suam reuerteretur sedem,
seq. & ciuibus & clero exhiberet. Porro delatorem eius iussit lapidibus opprimi. Populo
igitur ad lapides cōcurrente, subito ad aures viri Dei iussio Regis perfertur. Properat illico,
& sua intercessione maluit accusatorem suum seruare pro agenda pœnitentia, quam iusta
animaduersione puniri: vt animam eius per pœnitentiam curaret, quam ipse iniqua dela-
tione diabolo captiuam reddiderat; & hosti domestico clementer ignoscens, antiquum
B aduersarium in vna re conscientia pura bis vinceret. Solebat vero sanctus vir accurate ob-
seruare, vt nemo ex illis qui ipsi parebant, siue serui illi essent, siue ingenui, si pro culpa sua
flagellandi essent, amplius trigintanouem ictibus ferirentur. Si quis verò in graui culpa de-
prehensus esset, permittebat quidem vt post dies paucos iterum vapularet, sed paucis:
contestabaturq. Ecclesiæ Præfectos, si quis iuberet quempiam diutius flagellari, & ea ver-
bera illi mortem afferrent, vt is homicidij reum se sciret.] Ius quidem virgarum fuisse pe-
nes Episcopos, vt delinquentes illis subijcerent, satis hoc exemplo intelligere potes. Sed
pergit: Vbi autem percrebuit apud Arelatenses, hominem Dei reuerti, iamq. eum vrbi
appropinquare: omnes vtriusque sexus cum crucibus & cereis ei processere obuiam psal-
lentes, & ingressum eius opperientes. Cum soleat autē Christus seruos suos illustrare vir-
tutibus, & perfidos aperta mirabilium operum luce confundere: ad aduentum sancti viri
C Dominus terram longissima siccitate arentem perfudit imbri, vt cum reuertente gratiosis-
simo dispensatore fructuū quoque vbertas sequeretur.] hucusque de exilio & reditu Cæ-
sarij Cyprianus Episcopus: quibus & expressam litteris vides religiosam pompam anti-
quitus obseruari solitam in hodiernum vsque retentam, crucibus fulgentem, atque cereis
emicantem, cum, præuio clero, populo subsequente, proceditur.

a Matth. 22.
b Rom. 13.
c Matth. 5.
CAESARIVS
AB EXILIO
LIBERATVR.

DE REDITU
S. CAESARII
ARELATVM.

Quod ad bellicos pertinet apparatus, inierunt vna simul foedus Gundebadus Rex Bur-
gundionum cum Clodoueo Rege Franchorum aduersus Alaricum Vuifigothorum Regem
in Aquitania regnantem: quod quidem antequam detegeretur, & essent milites in procin-
ctu; laborauit Theodoricus Rex Ostrogothorum dominator Italiae, vt dissidentem Clodo-
ueum Franchorum Regem cum Alarico pacis foedere conciliaret, eaq. de causa legatos
misit in Gallias, scripsitq. ad ipsos dissidentes Reges litteras, nimirum ad Alaricum alias,
D alias vero ad Clodoueam, rursumq. dedit alias ad Regem Burgundionum, atque insuper
ad Regem Erulorum, necnon alias ad Regem Guarnorum, itidemq. ad Regem Toringo-
rum, vt omnes simul id ipsum Franchorum Regi suadere studerent. Extant^d ipsæ litteræ
apud Cassiodorum omnes quatuor numero. Quomodo autē his contemptis litteris, iuncti
cum Burgundionibus Franchi aduersus Alaricum pugnaverunt, suo loco dicturi sumus.

d Cassiodor. Var.
lib. 3. epist. 1.
2. 3. 4.

Modo autem de S. Quintiano narrata a Gregorio (vt proposuimus) hic describamus:
quibus de turbationis Galliarum causa hæc præmittenda: Gens illa ab exordio nascentis
Ecclesiæ Catholicis semper assueta dogmatibus, haud facile patiebatur Arianū barbarum
nobiliorem Galliarum partem, vtpote Italiae magis propinquam, obtinere; memores quot
quantaq. maiores ipsorum sanctissimi qui sub Constantio Augusto claruere Episcopi obijf-
sent strenue aduersus Arianos pro Catholica fide certamina: Mouebantur amplius, cum
E nouum Regem, eundemq. Catholicum, barbarum licet, summa tamen religione nitentem
regnare scirent in Gallijs Clodoueam. Cum igitur inter alios Quintianus id se cupere te-
staretur, vt Rex Catholicus Catholicis dominaretur: a delatoribus delatus ad Gothos, &
ab eisdem quæsitus ad necem, est factus extorris. Narrat rem gestam ita Gregorius: Multi
iam tunc ex Gallijs habere Franchos dominos summo desiderio cupiebant. Vnde factum
est, vt Quintianus Rutenorum Episcopus per hoc odium ab vrbe depelleretur. Dicebant
enim ei: Quia desiderium tuum est, vt Franchorum dominatio possideat terram hanc.

GALLICA-
NAE FIDEI
PVRITAS
HAVD PATI-
TVR GOTHOS
ARIANOS.

e Greg. hist. Fræc.
lib. 2. c. 36.

Post dies autem paucos, orto inter eum & ciues scandalo, Gothos qui in hac vrbe mo-
rabantur suspicio attigit, exprobrantibus ciuibus, quod velit se Franchorum ditionibus
subiugare: consilioq. accepto, cogitauerunt eum perfodere gladio. Quod cum viro Dei
nunciatum fuisset, de nocte consurgens, cū fidelissimis ministris suis ab vrbe Rutena egre-
ditur, Aruernos aduenit; ibiq. a S. Euphrasio Episcopo, qui quondam Aprunculo Diui-
nionensi

QVINTIANVS
EVGIT PER-
SEQUENTES
GOTHOS.

nionensi successerat, benigne susceptus est; largitusque ei tam domibus quam agris & vineis, secum retinuit, dicens: Sufficit huius facultas Ecclesie, ut vtrumque sustineat: cum tanta charitas, quam beatus Apostolus predicat, permaneret inter sacerdotes Dei. Sed & Lugdunensis Episcopus largitus est ei aliqua possessionis Ecclesie sue, quam in Arverno habebat. Reliqua vero de S. Quintiano, tam infidie quas pertulit, quam illa que per eum Dominus operari dignatus est, scripta sunt in libro Vitae eius.] hucusque Gregorius. Porro Quintianus interfuisse reperitur pluribus Synodis, ut Aurelianensi atque alijs: qui egregia clarus sanctitate, meruit post obitum inter Sanctos adscribi, quos Ecclesia Dei annua celebritate colere consuevit.

a Martyro. Rom.
die 14. Iunii.

DE TEMPORE
MORTIS ALA-
RICI REGIS.

His igitur de sanctissimorum Antistitum pressura narratis, reliquum est, ut sermonem habituri de Alarici Regis interitu, de tempore quo accidit, quam exactissimam ineamus rationem. Qui enim existimarunt Alaricum vigintiduo bus dumtaxat annis regnasse, anno superiori finem viuendi fecisse tradiderunt. At veteres sunt de his consulendi chronographi. Sanctus Isidorus Hispalensis Episcopus res Gothorum duplici scripto profecutus, nimirum Chronico & Historie compendio, triplici chronographia sub hoc anno Alarici mortem consignat, nempe numero Aerae, annis Imperij Anastasij, & tempore ipsius Alarici regni, dum videlicet tradit ipsum regnasse annos vigintitres, decessisseque anno decimosextimo Anastasij Imperatoris, atque in eius locum mox successum ipsius filium Geselicum eodem anno decimosextimo Anastasij, Aera quingentesima quadragesima quinta, qui est hic ipse annus Domini quingentesimus septimus. Ex his autem habes, unde erroris arguas Gregorium Turonensem, dum victum a Clodoueo Alaricum ponit anno quinto ante eiusdem Clodouei Regis obitum, nempe post annos duos: sed & fortius idem redarguitur a Cassiodoro huius temporis scriptore, dum sub sequentis anni Consulibus Venantio Iuniore atque Celere victoriam ponit Theodorici Regis aduersus Franchos, quam post occisum Alaricum accidisse consentiunt omnes.

AVSAR BEL-
LI ADVERSUS
GOTHOS.

b Apud Cassiod.
F. Ariar. lib. 3. e-
pist. 4.

c Apud Cassiod.
lib. 3. epist. 1.

d Apud Cassiod.
lib. 1. epist. 24.

e Greg. Turon.
hist. Franc. lib. 2.
c. 37.

Quanam autem belli huius causa praecesserit; Theodoricus Rex Italiae ad eundem Clodoueam scribens, legatosque pro ineunda concordia cum Alarico mittens, mediocres causas intercessisse testatur. Scripsit idem & ad Alaricum eodem quoque argumento per legatos epistolam, qua ait inter eos paruam quamdam de verbis exitisse contentionem. Cum vero Theodoricus neque a Rege Burgundionum, neque a Rege Franchorum auditus esset, praesto esse Alarico gentili suo animo discernens, expeditionem aduersus eos adornat, atque ad suos Gothos scripsit epistolam de expeditione Gallicana paranda, cum iam accepisset Clodoueam arma tractare. Gregorius autem Turonensis religionis zelo permotus ait Clodoueam aduersus Alaricum, quod Christianissimus Rex indigno ferret animo in Gallijs regnare hominem Arianum: nam haec ipse de eo: Igitur Clodoueus Rex ait suis: Valde moleste fero, quod hi Ariani partem teneant Galliarum. Eamus cum Dei adiutorio; & superatis, redigamus terram in deditioem nostram. Cumque placuisset omnibus hic sermo, commoto exercitu, Pictauos dirigit: ibi tunc Alaricus commorabatur.] haec de causa belli Gregorius.

His visis, iam narrare aggrediamur, quisnam fuerit Christianissimi Principis bellicus apparatus, non nisi prauiam religionem dispositus: ut simul intelligas, quantum valeat ad debellandos hostes cum Dei timore pietas optime custodita. Quidnam autem ipso expeditionis exordio egerit, audi primum ab Hincmaro Rhemeni Episcopo, res gestas sancti Remigij prosequente: Tunc (inquit) per consilium Reginae suae fecit ecclesiam in honorem Apostolorum Petri & Pauli in Parisiorum ciuitate.] Pugnaturus enim aduersus haereticos, iure sibi Principes Apostolorum eo munere conciliandos putauit, utpote validissimos aduersus impios propugnatores Ecclesiae. Sed quid praeterea auspiciando difficillimo proelio praetendendum putarit Rex Christianissimus Clodoueus, audi ista subiicientem Hincmarum: Per consilium beati Remigij in Aureliano ciuitate Episcoporum Synodum conuocauit, in quo Conuentu multa vtilia constituta fuere. Rex quoque deuotissimus pergens contra Alaricum Arianum, benedictionem petijt a sancto Remigio: cui & benedictionem dedit, & victoriam in verbo Christi respondit: deditque illi plenum vas, quod vulgi consuetudo fustionem appellat, de vino quod benedixit.] addit de eodem vino multiplicato diuina virtute usque ad finem belli: cuius miraculi cum nullus alius antiquorum meminerit, fides sit apud auctorem: Cum haud inficias ierimus complura viro disertissimo innotuisse ex archiuo Rhemeni cui praerat Ecclesiae: nec dubitemus de diuina virtute, cuius in edendis miraculis vis omnem semper captum humanum superat. Accepta igitur a sanctissimo sacerdote ad peri-

ad periculosum conficiendum bellum benedictione, a quo & sacrum quoque baptismum acceperat, vniuerso exercitui edita sanctione mandauit, ne quid per huiusmodi bellum damni inferretur Ecclesijs, sacrisve ministris, personis, rebusque ad eos spectantibus. Huius quidem a se conditae legis meminit ipse in epistola data ad Episcopos Aureliani ad Concilium congregatos: ut plane magnopere sit in religiosissimo Principe commendandum, in procinctu ipso nihil antiquius habuisse, quam pietate conciliare sibi caeleste numen. At describamus hic epistolam, quam diximus ea de re a Clodoueo ad sanctum Episcoporum Concilium datam:

Dominis sanctis & Apostolica sede dignissimis Episcopis Clodoueus Rex.

Enunciante fama quid actum fuerit, vel praecipuum omni exercitui nostro, priusquam in patriam Gothorum ingrederemur, beatitudini vestrae praeterire non potui. In primo quoque de ministerio Ecclesiarum omnium praecipimus, ne ad subripiendum ea aliquis conatur, neque de sanctimonialibus, neque de viduis quae in religione Domini deuotae esse probantur: simili conditione de clericis, vel filijs supradictorum tam clericorum, quam viduarum, qui cum illis in domo ipsorum consistere videbantur. Idem & de seruis Ecclesiarum, quos de Ecclesijs tractos per Episcoporum sacramenta constiterit, praecipuum est obseruare, ut nullus ex ipsis aliquam violentiam vel damnum patiat. Quod ita ad integrum est intelligendum, ut ex his supradictis si aliquis vim captiuitatis pertulisset siue in Ecclesia, siue extra Ecclesiam, omnino sine aliqua dilatione praecipiamus esse reddendos. De ceteris quidem captiuis laicis, qui extra pacem sunt captiui, & fuerint approbati Apostoli, aut cui volueritis arbitrij vestri, non est negandum. Nam de his qui in pace nostra tam clerici quam laici subrepti fuerint, si veraciter agnoscitis, vestras epistolas de annulo vestro infra signatas sic ad nos omnimodis dirigatis, & a parte nostra praecipuum latam noueritis esse firmandam: sic tum populus noster petit, ut cuicumque epistolas vestras praestare fueritis dignati, cum sacramento per Deum & benedictione vestra dicere non tardetis, rem istam quae postulat, veram esse: quia multorum varietates & falsitates inuenta sunt, ut comprehendantur: sicut scriptum est: Perit iustus cum impio. Orate pro me, domini sancti, & Apostolica sede Papae dignissimi.] Quid ad ista rescripserint sacerdotes, inferius verba facturi de eodem Concilio Aurelianensi suo loco dicemus.

Quod vero religiosissimus Princeps lege sancita cauit, illud ipsum inuiolabiliter quidem voluit custodiri; ut quae de ipso his verbis scribit Gregorius Turonensis, aperte declarant: Quoniam (inquit) pars hostium per territorium Turonicum transibat, pro reuerentia beati Martini dedit edictum, ut nullus de regione illa aliud quam herbarum alimenta aquamque praesumeret. Quidam autem de exercitu, inuento cuiusdam pauperis foeno, ait: Nonne Rex herbam tantum praesumi mandauit, & nihil aliud? & hoc (inquit) herba est. Non enim erimus transgressores praecipui eius, si eam praesumimus. Cumque vim faciens pauperi, foenum vi abstulisset: factum peruenit ad Regem. Quo, dicto citius, gladio perempto, ait: Et vbi erit spes victoriae, si beatus Martinus offenditur? Satisque fuit exercitui, nihil ulterius ab hac regione praesumere.

Ipse vero Rex direxit nuncios ad beatam basilicam, dicens: Ite, & forsitan aliquod victoriae auspiciam ab aede sancta suscipietis. Tunc datis muneribus, quae loco sancto exhiberent, ait: Si tu, Domine, adiutor mihi es, & gentem hanc incredulam, semperque aemulam tibi meis manibus tradere decreuisti, in ingressu basilicae sancti Martini dignare propitius reuelare: ut cognoscam, quia propitius dignaberis esse famulo tuo. Maturantibus autem pueris, & ad locum accedentibus iuxta imperium Regis, dum sanctam ingrederentur basilicam, hanc antiphonam ex improviso Primicerius qui erat incepit: Praecinxisti me Domine virtute ad bellum: supplantasti insurgentes in me subtus me: & inimicorum meorum dedisti mihi dorsum, & odientes me disperdidisti. Quod satellites audientes, & Domino gratias agentes, & vota beato confessori promittentes, laeti renunciauerunt Regi.

Porro ille, cum ad fluuium Vigennam cum exercitu aduenisset, per quem locum transire deberet, penitus ignorabat: intumuerat enim ab inundatione pluuiarum. Cumque illa nocte Dominum deprecatus fuisset, ut ei vadum, quo transire posset, dignaretur ostendere: mane facto, cerua mirae magnitudinis ante eos nutu Dei flumen ingreditur, illaque vadante, populus qua transire posset agnouit. Veniente autem Rege apud Pictauos, dum eminus in tentorijs commoraretur, pharus ignea de basilica sancti Hilarij egressa, visa est ei, tamquam super se aduenire; scilicet ut lumine beati confessoris adiutus Hilarij, liberius haereticas acies, contra quas saepe idem sacerdos pro fide conflixerat, debellaret. Contestatus est autem

CLODOVEVS
SCRIBIT AD
EPISCOPOS
CONCILII AV-
RELIANEN-
SIS.

QVAE A MI-
LITIBVS SER-
VANDA CLO-
DOVEVS PRO-
POSVERIT.

* Apostolici,
hoc est, Ca-
tholici
* parte

* seruandam

a Genes. 18.

b Greg. Turon.
hist. Franc. lib.
2. c. 37.

IN FOENIRA
PTOREM SE-
VERE VLTVE
CLODOVEVS.

c Psal. 17.
EX PROPHETIA
PSALMO
PROPHETIA
VICTORIAE
INNOTUIT.

DE S. MAXENTIO ABBATE

VINCITVR ET OCCIDITVR ALARICVS A CLODOVEO.

Procop. de bello Goth. lib. 1. EADEM HISTORIA EX GRÆCIS PEDITA.

CONCILIVM AVRELIANENSE. b Concil. Aurel. 620.

omni exercitui, vt nec ibi quidē aut in via aliquid spoliarent, aut res cuiusquam diriperent. **A** Erat autē in his diebus vir laudabilis sanctitatis Maxentius Abbas reclusus in monasterio suo ob Dei timorem intra terminū Pictauiensem; cuius monasterij nomen lectioni non indidimus, quia locus ille vsque hodie Cellula S. Maxentij vocatur: Cuius monachi cum hostium cuneum vnum in monasterium cernerent propinquare, Abbatem exorant, vt de cellula sua egrederetur ad consulendū eis. Illoq. demorante, hi timore perculsi, eum aperto ostio producunt de cella sua. At ille in occursum hostium quasi pacem rogaturus pergit intrepidus. Vnus autem eorum euaginato gladio, vt in caput eius libraret; manus ad aurem erecta dirigit, gladiusq. retrorsum ruit. At ille ad pedes beati viri, veniam deposcens, sternitur. Quod videntes reliqui, cum timore maximo ad exercitum redierunt, timentes ne & ipsi pariter interirent. Huius vero brachium beatus confessor cum oleo benedicto contrectans, imposito signo Crucis, restituit sanitati: eiusq. obtentu monasterium permansit illæsum. Multasq. & alias virtutes operatus est; quas si quis diligenter inquiret, librum vitæ illius legens, cuncta reperiet.] sed non extat. Viget vero Maxentij memoria indelebili nota in sacro Ecclesiæ Martyrologio, annis singulis sexto Kal. Iulij rediuiua. Subdit autem ista Gregorius de victoria Clodouei:

Interea Clodoueus Rex cum Alarico Rege Gothorum in campo Vocladense, decimo ab vrbe Pictauro milliario, conuenit, & cum configentibus his eminus resistunt, cominus illi: cumq. secundum consuetudinem Gothi terga vertissent, ipse Rex Clodoueus victoriam, Domino adiuuante, obtinuit. Habebat autem in adiutorium suum filium Sigeberti Claudi, nomine Clodericum (hic Sigebertus pugnans contra Alamannos apud Tulbiacense oppidum percussus in geniculo claudicabat.) Porro Rex cum fugatis Gothis Alaricum Regem interfecisset, duo ex aduerso subito aduenientes, contis vtraque ei latera feriunt: sed auxilio tam lorice, quā velocis equi, ne periret, exemptus est. Maximus ibi tunc Aruernorū populus, qui cum Apollinare venerant, & primi qui erant ex Senatoribus corruerunt. De hac pugna Amalaricus filius Alarici in Hispaniam fugit, regnumq. patris sagaciter occupauit. Clodoueus vero filium suum Theodoricū per Albigensem ac Rutenam ciuitatem ad Aruernos dirigit. Qui abiens, vrbes illas a finibus Gothorum vsque Burgundionum terminum, patris sui ditionibus subiugauit. Regnavit autem Alaricus vigintiduos annos, exactos videlicet. Clodoueus vero apud Burdegalensem urbem, hiemem agens, cunctos thesauros Alarici a Tolosa auferens, Engolismam venit. Cui Dominus tantum gratiæ tribuit, vt in eius contemplatione muri sponte corruerent: tunc vero exclusis Gothis, urbē suo dominio subiugauit. Patrata post hæc victoria, Turonos regressus est, multa sanctæ basilicæ B. Martini munera offerens.] hætenus de his Gregorius.

Quæ vero alia ab his diuersa addit Procopius Græcus historicus, ex verbis ipsius accipe: Vuisigothi interea, postquam Germanos (ita ipse Franchos appellat) circa Carchasonem urbem castra habere certiores sunt redditi: confestim his obuiam eunt, & postis castris quietos se continent. Sed cum in ea obsidione temporis plurimum contererent, tandem cœpit inertia, & ægreferre per hostes loca sua vastari, in prædamq. omnia agi. Vnde & Alaricum contumelijs & probris incessere, & quod hostes formidaret, odisse, suiq. ducis cunctationem & segnitiam criminari; & identidem affirmare, per se quidem & solos absque copijs Theodorici, quæ expectabantur, Germanos posse vincere. Vnde suorum importunitate victus Alaricus, etsi haud præsentibus Gothis, cogitur statim in aciem aduersus hostes prodire. Sed Germani ea congressione superiores iam facti, Vuisigothorum vi maxima cæsa, Alaricum simul ducem obtruncant; & Gallijs maiorem in partem potiti, Carchasonem urbem celerrime obsident, vt in qua abditas esse regias opes acceperant, quas Alaricus quondam Senior, cum Romam cepisset, abstulerat. In his serunt Salomonis fuisse pretiosissimam supellectilem & aspectu dignissimam, vt quam ingentis pretij gemmis ornatam ex Hierosolymis dicunt aduexisse quondam Romanos.] Quæ autem post hæc secuta sunt de liberata per Theodorici exercitum Carchasonensi ciuitate ab obsidione, in sequentem annum esse rejicienda, Cassiodorus in Chronico monet. Vides, lector, quem finem consequi soleant bella, quæ religio mouit, & pietas disposuit, atque ipsum iugiter est comitata procinctum. Iam vero ad Patres Aurelianensis Concilij redeamus.

Qui igitur Clodouei litteras datas acceperant, cum de ijs quæ ipse Synodum consulerat diligenti discussione tractassent, sacris sancitis decretis, eadem cum his litteris ad eum scriptis misere, quæ sic se habent:

Domino

A Domino suo Catholicæ Ecclesiæ filio Clodoueo gloriosissimo Regi. Omnes sacerdotes, quos ad Concilium venire iussistis, quia tanta ad Catholicæ religionis cultum gloriose fidei cura vos excitat, vt sacerdotalis mentis affectu sacerdotes de rebus necessarijs tractaturos in vnum colligi iusseritis: secundum vestræ voluntatis consultationem & titulos quos dedistis, ea quæ nobis visa sunt, definitione respondimus: ita vt si ea quæ nos statuimus, etiam vestro recta esse iudicio comprobantur, tanti consensu Regis ac domini maioris, auctoritatem seruandam tantorum firmat sententia sacerdotum.] hucusque ad Clodoueam epistola sacri Concilij, sed quæ mendosa non nihil appareat. Quod autem audis iussu Clodouei ad Synodum esse conuocatos Episcopos; monente id sancto Remigio factum esse, in rerum gestarum ipsius historia testatur Hincmarus: ita plane bene hæc suadens nouo Christiano fortissimo Principi, tunc ipsi cuncta dextere processura, cum primum omnium **B** optimo religionis statui Rex accurate prospiciat.

Quod autem ad sancitos sacros canones pertinet, trigintatres numero summa prudentia reperiuntur fuisse editi: quorum qui ad rerum gestarum ampliorem cognitionem spectat, extat septimus, quo declaratur eundem Christianissimum Regem complura contulisse Ecclesijs munera, aliaq. fuisse pollicitum. sunt enim hæc eiusdem canonis verba: De obligationibus, vel agris, quos dominus noster Rex Ecclesiæ suo munere conferre dignatus est, vel adhuc non habentibus, Deo sibi inspirante, contulerit, ipsorum agrorum vel clericorum immunitate concessa; id esse iustissimum definimus, vt in reparationibus ecclesiarum, alimonijs sacerdotum, pauperum refectioe, vel redemptione captiuorū, quicquid Deus in fauentibus dare dignabitur expendatur, & clerici ad adiutorium Ecclesiastici operis constringantur, &c.] ex quibus perspicias receptum veterem vsum de rerum Ecclesiasticarum triplici distributione sancitum.

Quod vero ad Arianos Clodouei gladio superatos, hæc ijdē Patres sanctissimi statuere: De hæreticis clericis, qui ad fidem Catholicam plena fide & voluntate venerint, vel de basilicis quas in peruersitate sua Gothi hætenus habuerunt, id censuimus obseruari: vt si clerici fideliter conuertantur, & fidem Catholicam integre confiteantur, vel ita dignam vitam morum & actuum probitate custodiant; officium, quo eos Episcopus dignos esse censuerit, cum impositione manus benedictionem suscipiant; & Ecclesias simili quo nostræ inuocari solent, placuit consecrari.] hæc ibi. Ceteros ad disciplinam Ecclesiasticam factam tectam conseruandam editos canones tu consulas.

Porro qui sanctitate conspicui huic Concilio interfuerunt Episcopi, hi notiores narrantur, Gildardus Rothomagensis, Lupus Sueffionensis: fuit hic filius S. Principij Episcopi Sueffionensis & eius successor in Episcopatu, nepos vero S. Remigij Rhemensis Episcopi, vt ex eius Actis apparet, necnon ex eiusdem S. Remigij testamento. Interfuit etiam Melaninus Rhodonensis, Quintianus Rutenus, & Theodosius Antisidorensis: quos omnes habet sacer Ecclesiæ catalogus, quæ eosdem colit, publicoq. præconio celebrat quolibet anno singulis natalibus ipsorum diebus. Sed & Leontius Tolosanus ibidem inter alios recensetur, eius temporis Episcopus magni nominis. Qui vero in castris Clodouei tunc militauit Aquilinus vir illustris, abdicato sæculo, postea creatus Episcopus Ebriocensis egregia enituit sanctitate, vt res ab eo præclare gestæ testantur.

Quinam autem, occiso Alarico, in locum eius successit, & quam impar fuerit vt collabentem regni molē denuo restitueret, Isidorus breui compendio tempus regni eius perstringens, hæc ait: Æra quingentesima quadragesima quinta, anno decimoseptimo Anastasij Imperatoris, Gesilicus superioris Regis ex concubina filius Narbonæ Princeps efficitur, & regnavit annos quatuor, sicut genere vilissimus, ita infelicitate & ignauia summus. Denique dum eadem ciuitas a Gundebado Burgundionum Rege direpta fuisset, iste cum multis cum dedecore & cum magna suorum clade apud Barcinonem se contulit. Ibi moratus, quousque regni fascibus a Theodorico fugæ ignominia priuaretur. Inde profectus ad Africam, Vuandalorum suffragium poscit, quo in integrum possit restitui. Qui dum non impetrasset auxilium, mox de Africa rediens ob metum Theodorici Regis, Aquitaniam petijt. Ibi anno vno delitescens, Hispaniam reuersus, ab Ebbane Theodorici Regis duce, duodecimo a Barcinone vrbe milliario, commisso proelio superatus, in fugam vertitur, captusq. trans fluuium Druentium Galliarum occiditur.] hic finis Alarici filij patri hoc anno succedentis in regnum. At de rebus gestis Theodorici aduersus Franchos agemus anno sequenti. Successit autem Gesilico Amalaricus natus ex filia Regis Alarici, vt Procopius docet.

MONITIONE S. REMIGII COLLEGIT CONCILIVM CLODOVEVS.

a Concil. Aurel. c. 7. ECCLESII COMPLEVRA DONA A CLODOVEO DATA

b Concil. Aurel. c. 12. DE ECCLB. SIIS ET CLERICIS ARIANIS.

* in nouari

SS. EPISCOPI QUI HVIC CONCILIO INTERFVERE.

c Extans apud Scr. dis 19. Olibr.

GESILICVS SVCCEDIT ALARICO.

Quod vero ad res Orientales spectat, tumultuatum est Constantinopoli a populo, de quo Marcellinus in Chronico ista habet: Seditio popularis in Circo facta est, milesq. armatus obstitit. Gradus Circi Septentrionalis simul cum fornice incensi collapsiq. sunt, Anastasio Cæsare in Processibus commorante.] Eodem anno a decimo septimo Anastasij Imperatoris, ab ipso ædificatur præsidium contra Persas, quod Darâ antea nominatum, Anastasiopolim appellauit. Agit de eadē munitione Euagrius^b, atque Procopius^c. Theodorus vero Lector ista his addit: Anastasius condidit Daram; & cum condidisset, vidit in somnis Bartholomæum Apostolum dicentem, subuertisse ipsum ciuitatis custodiam, quod reliquias suas illo missas reprobasset.] hæc auctor suorum temporum res gestas summam percurrens: quod enim Manichæus Anastasius esset, hoc potissimum signo declarauit; cum Manichæorum sit, reliquias Sanctorum execrari. Ex his vero insigniter Nicephorum^d errasse comperies, dum putauit ab eodem Anastasio Imperatorē illuc fuisse translata eiusdem sancti Bartholomæi reliquias. Etenim non Anastasius, sed Iustinianus Imperator coli voluit eodem in loco sanctum Bartholomæum Apostolum, cui (teste Procopio^e) erexit ibi basilicam: post enim recensita ingentia ædificia diuino instinctu pro defensione munitiois illius erecta, ista subdit de eodem Iustiniano Imperatore: Et duo templa extruxit; vnum, quod Magnam ecclesiam vocant; alterum sancto Bartholomæo Apostolo sacrum.] Sic igitur quas repudiavit Anastasius Bartholomæi reliquias, Iustinianus inuexit, eisdemq. erexit templum. Habes ergo vindicatum sanctum Apostolum, falso a Nicephoro insimulatum consuetudinis cum hæretico Imperatore, cum scriptum sit^f: Impiorum victimæ abominabiles Deo.]

^a Cadren. in Anal. hoc an. DE MVNITIONE DARAB. ^b Euagr. lib. 3. ^c 37. ^e Procop. de bell. Pers. lib. 1.

^d Niceph. lib. 16. ^e 37.

^e Procop. de ædific. Iust. imp.

^f Isai. 1. Hier. 6.

IESV CHRISTI ANNVS 508.

SYMMACHI PAP. ANNVS 10.

ANASTASII IMP. 18. THEODORICI REG. 16.

Christi annus quingentesimus octauus descriptus habetur in Fastis Consulatu Venantij Decij Iunioris & Celeris: vnde plane opinari liceat respuisse Clodoueu Franchorum Regem oblatos ab Anastasio hæretico Imperatore codicillos quos miserat Consulatus, de quibus ita Gregorius^g: Ab Anastasio Imperatore codicillos de Consulatu accepit: & in basilica beati Martini tunica blatea indutus est & chlamyde, imponens vertici diadema. Tunc ascenso equo, aurum argentumq. in itinere illo, quod intra portam atrij & ecclesiam ciuitatis est, præsentibus populis manu propria spargens, voluntate benignissima erogauit: & ab ea die tamquam Consul & Augustus est vocitatus.] hæc Gregorius, putans eo modo Clodoueu sumpsisse Consulatus insignia: verum quæ illa essent, a Cassiodoro ita describuntur in formula Consulatus^h: Per illam indictionem Consulatus te decoramus insignibus: Pinges vastos humeros vario colore palmatæ: validam manū victorialis scipione nobilita: lares proprios etiam calceis auratis egredere: sellam curulem pro sua magnitudine multis gradibus enisus ascende.] Hæc ergo cū ita sint, proprius dici potest, ea quæ scribit Gregorius, repræsentare speciem de victoria obtenta triumpho, quam insignia exprimeret Consulatus. Nam si (vt putauit) acceptauit Clodoueus oblatum ab Anastasio Consulatum; cur non est inditū eius nomen Consularibus Fastis? haud enim par est credere alium quam ordinarium Consulem tantum Regem Clodoueu ab Anastasio designatum: siquidem quem nominant honorarium, vel suffectum, cuiuslibet ordinis Senatorij quam facillime dari consuevit. Nam si exemplo res agenda est; cum a Zenone Imperatore Theodorico Regi Gothorum oblatum est Consulatus, fuit ille ordinarius, & nomen eius in Fastis cum ordinarijs Consulibus receptus est: quod vtique de Clodoueo itidem accidisset, si oblatum ab Anastasio ordinarium Consulatum acceptasset. Sed & qui Patriciatu, non Consulatu putat Clodoueu donatum, mea quidem sententia fallitur; inferior enim erat Patriciatu dignitas Consulatu, & communis pluribus. Ceterum veteres omnes Consulatum, non Patriciatum oblatum dicunt.

^g Greg. hist. Fræc. lib. 2. c. 38. DE CONSVL. TV OBLATO CLODOVEO.

^h Cassiodor. Variar. lib. 6. epist. 1.

ⁱ Amon. lib. 1. Hincmar. in Vita S. Remigij, & alij.

INTER ANASTASIVM ET THEODORIC. BELLVM CONFLATVM.

Sed vnde istiusmodi muneris Anastasio Augusto hoc potissimum tempore exhibendi ratio? Meminisse oportet inimicitias exortas inter Anastasium Imperatorem & Theodoricum Italix Regem, huncq. vendicasse sibi Pannoniam, quæ ad Orientale spectare videbatur Imperium: perseuerasse autem eiusmodi odium acrioribus incrementis, res gestæ ab Anastasio sub huius anni Consulatu declarant, de quibus ita perbreuiter Marcellinus in Chronico:

A Chronico: Romanus Comes Domesticorum, & Rusticus Comes Scholæ cum his armatis nauibus, totidemq. dromonibus octo millium armatorum secum ferentibus, ad deuestanda Italix littora processerunt, & vsque ad Tarentum antiquissimam ciuitatem aggressi sunt; remensq. mari, inhonestam victoriam, quam piratico casu Romani ex Romanis rapuerunt, Anastasio Cæsari reportarunt.] hæc ipse. Talia Anastasius præsumpsit hoc anno, quo sciebat Theodoricum esse in expeditione (vt dicemus) in Gallijs.

Pergrato igitur accipiens animo excitatum potentissimum Franchorum Regem aduersus Gothos suos hostes Anastasius Imperator, accepto obtentæ de illis victoriæ nuncio, quo tantum demerere Principem posset, ad eundem legatos cum codicillis Consulatibus misit, eidem gratulaturus, & in proposito persistere magis magisq. cohortaturus. Sed (vt dixi) spreuit Christianissimus Franchus Rex ab hæretico Imperatore oblatum munus: vnde opus fuit Anastasio alium loco ipsius Consulem subrogare, quem diximus nomine Celerem. At de Consulibus satis.

Iam vero quæ inter Clodoueu Franchorum Regem & Theodoricum Regem Italix hoc anno transacta sint, videamus ex Procopio fideliter rem gestam ita narrante^a: Theodorico deinde cum Gothorum exercitu aduentante, trepidanter Germani, ipsi nimirum Franchi, obsidionem Carchasonæ soluerunt; indeq. profecti, eam Galliarum & præter Rhodanum flumen mox occupant regionem, quæ in Oceanum vergit: quos cum loco depellere Theodoricus nil posset, vt sibi haberent quæ iam occupassent, permisit; ipse vero reliquam Galliarum tunc partem recuperauit.] hæc sincere Procopius: qui autem impensius quam par est studuere Gothorum rebus historici, vt Cassiodorus atque Iordanus, ingentem hoc anno cladem Franchos a Gothis accepisse testantur. Nam Cassiodorus sub huius anni Consulibus hæc ait in Chronico: His Consulibus, contra Franchos a domino nostro destinatur exercitus; qui Gallias Franchorum deprædatione confusas, victis hostibus ac fugatis, suo acquisiuit imperio.] hæc Cassiodorus. Iordanus vero ipse Gothus Gothis fauens sic ait^b: Non minus trophæum de Franchis per Hibbam suum Comitem in Gallijs acquisiuit, plus triginta millibus Franchorum in prælio cæsis.] hæc ipse. At sicut non inficias imus, bellum pene deploratum, ab ipso Theodorico prope in integrum restitutum, ita minime consenserimus tam immensam Franchos cladem suscepisse. Etenim quomodo potuisset prostritus adeo ingenti strage Franchorum exercitus ad tertiam vsque Indictionem perseuerasse in obsidione ciuitatis Arelatensis, vt proxime dicturi sumus? Quomodo, inquam, profligatus a Gothis Franchorum exercitus (vt idem Cassiodorus^c testatur) ausus est in vrbe munitissima atque fortissima obsidere Gothos? Victoris enim & non victi

ANASTASIVS AVCPATVR AMICITIAM CLODOVEI.

^a Procop. de bello Goth. lib. 1. DE PVGNA GOTHORVM CVM FRANCHIS.

^b Iordan. de reb. Getic.

^c Cassiod. Variar. lib. 8. epist. 10.

D est, obsidere in vrbe primaria regni hostes. Accipe igitur quæ de Arelatensi obsidione apud Cassiodorum leguntur, dum laudes Toli vnus ex ducibus qui intus propugnabant, ab Athalarico Rege narrantur: Admonet (inquit) etiam expeditio Gallicana, vbi iam inter duces directus, & prudentiam suam bellis & pericula promptissimus ingerebat. Arelate est ciuitas supra vndas Rhodani constituta, quæ in Orientis prospectum tabulatum pontem per nuncupati fluminis dorfa transmittit. Hunc & hostibus capere, & nostris defendere necessarium fuit. Quapropter excitata sunt Gothorum, Franchorumq. validissima tempestate certamina. Affuit illic dubijs rebus audacia candidati, Toli nimirum ducis, de quo est sermo, vbi tanta cum globis hostium concertatione pugnavit, vt & inimicos a suis desiderijs amoueret, & vulnera factorum suorum signa susciperet: vulnera, inquam, opinio inseparabilis, sine assertore præconium, propria lingua virtutis, quæ licet ad præsens periculum ingerant, reliquum tamen vitæ tempus exornant.] & inferius, cum iterum eadem ex causa idem in Gallias dux Gothorum Toli est missus: Mittitur igitur, Francho & Burgundio decertantibus, rursus ad Gallias tuendas, ne quid aduersa manus præsumeret, quod noster exercitus impensis laboribus vindicasset.] sed quando id factum sit, dicemus inferius.

FRANCHI OBIDENT LOCA GOTHORVM.

RELAXAT TRIBVTA GALLIS THEODORICVS. ^d Apud Cassiod. Variar. lib. 8. epist. 32.

Vides ex his magnopere laboratum a Gothis, ne ipsi cum populis succumberent victoribus & aliena inuadentibus Franchis: vnde factum est, vt liberata ciuitate Arelatensi, alijsq. locis ab oppugnantibus Franchis, Theodoricus Rex tū Arelatensibus, tum alijs populis relaxauerit quartæ Indictionis proximæ sequentis tributum. est de his epistola ipsius Theodorici ad Gemellum^d, vbi hæc leguntur: Arelatensibus itaque, qui nostris partibus perdurantem gloriosæ obsidionis penuriam pertulerunt, per Indictionem quartam fiscalia tributa nostra relaxat humanitas, ita vt futuro tempore ad solitā redeant functionem.] vsque

vsque plane ad illud tempus perseuerasse laboriosissimam obsidionem, quæ post nonnulla sequuntur verba ista declarant: Non decet (inquit) statim de tributis esse sollicitum, qui pro nostra fidelitate casum vix potuit declinare postremum: a quietis ista, tributa scilicet, non obsessis inquirimus.] Eadem concedens Prouincialibus in Gallia constitutis, ad ipsos scribens, causam relaxandi tributi istam insinuat: Vobis itaque hostili ferocitate vastatis pro qualitate læsionis per Indictionem quartam relaxatam agnoscite tributariam functionem: quia non gratulamur exigere quod tristis noscitur solutor offerre, &c.] Vides igitur qua ratione velint Franchorum exercitum armis Gothorum fuisse protritum, qui obsidentes ciuitates Gothorum, duos & amplius annos in defensione ciuitatum obsessorum vsque ad quartæ Indictionis ingressum eosdem Gothos occupauere?

His autem ad labefactatam historiæ veritatem vindicandam in medium adductis, qualia quantaq. in Arelateni obsidione pati contigerit sancti Cæsarii eius vrbs Episcopum, enarrare aggrediamur, præsertim vero dignam perpetuis monumentis in summis periculis ostensam sæpe viri constantiam. Qui igitur spectator rerum interfuit Cyprianus, ista omni fide signata posteris legenda tradidit: Franchis (inquit) & Burgundionibus urbem Arelatensem obsidentibus, Alarico Rege a fortissimo Clodoueo Rege in confictu perempto: Theodoricus Italiæ Rex, missis ducibus suis, in eam prouinciam ingressus erat. In hac ergo obsidione monasterium, quod sorori eius sanctæ Casariæ & ceteris virginibus constructuebatur, magna ex parte destructum est, tabulis & coenaculis barbarorum ferocitate direptis & euerfis. Cum autem vir Dei laborem, quem ipse accelerari iussisset, suaq. manu & sudore promouisset, subruui videret, gemino quodam dolore correptus est.

Tunc enim clericus quidam ciuis & cognatus eius, se captum iri metuens, iuuenili leuitate permotus, malo dæmone beati viri odio cum incitante, funiculo sese noctu e muro submisit, & proxima luce vltro se dedit hostibus urbem obsidione prementibus. Quod ubi Gothi qui intra erant oppidum compererunt, incurrunt in sanctum virum: populus & in primis Iudæi impotenter insultant, motaq. seditione, vociferantur, Antistitem vrbs prodeundæ causa conciuem suum ad hostes noctu ablegasse. Nullus hic fidei, nullus probationi, nullus denique puræ conscientiæ relinquatur locus, Iudæis præsertim & hæreticis pro caciter & sine intermissione clamantibus. Itaque ex Ecclesiæ domo extrahitur Antistes, atque in Palatio arctissimæ custodiæ traditur, vt noctu in Rhodanum demergatur, aut certe in castro Vgerneni detineatur, donec exilio multatus, prolixiores det pœnas. Domus itaque Ecclesiæ & cubiculum Antistitis ab Arianorum turbis occupatur.

Sed ecce dum Gothus quidam, ceteris contradicentibus, in eius lecto recumbit, diuinitus percutitur, & altera die excedit e vita, ne quisquam deinceps serui Dei locum polluta conscientia violare auderet. Sed cum ex vtraque ripa dromonem, qui hostium obsidione iniectus fuerat, Gothi, Dei nutu erigere non valerent, nocte sanctum virum in Palatium reuocarunt; sed vsque adeo eius celantes personam, vt vtrum adhuc esset in viuis, nullus Catholicorum scire posset. Dum ergo diabolo exultante, & Iudæis plaudentibus, hæc geruntur: Iudæis etiam in nostros vbique, nulla cuiusquam habita ratione, perfidiæ probra iactantibus: nocte quadam vnus ex illis ex eo loco, quem ad agendas in muro excubias forte acceperat, ligatam saxo epistolam, tamquam in hostes illud vibrans, in castra illorum conijcere conatus est: in qua nomen suum religionemq. exprimens, hortabatur vt noctu eo loco, quo ipsi excubarent, scalas admouerent urbem ingressuri, ea conditione, vt pro tanto beneficio id redderent Iudæis, ne quisquam eorum aut caperetur, aut rerum suarum iacturam faceret.

Mane vero digressis nonnihil a muro hostibus, quidam e propugnaculo egressi, epistolam illam conspiciunt, tollunt, secum intra urbem asportant, cunctisq. in foro publicitus ostendunt. Mox auctor epistolæ producitur, conuictusq. punitur: sæua Iudæorum immanitas Deo & hominibus inuisa tandem evidentissime confunditur. Daniel noster, id est, sanctus Cæsarius e lacu leonum educitur: satraparum accusatio publicatur: completur in eorum auctore illud Propheticum: Lacum aperuit & effodit eum, & incidit in foueam quam fecit.

Porro Arelatem Gothis cum innumera captiuorum turba reuertentibus, replentur sacræ basilicæ, replentur Ecclesiæ domus Fidelium multitudine: & cum multa inopia laborarent, quæ ad victum vestitumq. pertinerent, affatim eis præbuit vir beatus, donec ab ipso omnes essent redempti argento, quod venerabilis Eonius antecessor eius Ecclesiæ mensæ

a Cassiod. lib. 3. epist. 40.

b Cyprian. Pis. 3. Casar. apud Sur. lib. 27. Aug.

* impatienter

c. CAESARIUS
VT PRODITOR
DETRVSVS IN
CARCEREM.

PRODITIO IV
DAHI PATE-
FACTA.

c Psal. 7.

c. CAESARIUS
PASCIT AC
REDIMIT CA-
PTIVOS FI-
DELES.

A mensæ reliquerat; obseruans illud, quod Dominus in paropside intinxit panem, non in vase argenteo; discipulisq. præcepit, ne possiderent aurum vel argentum. Hoc autem sanctum opus ita profecutus est, vt etiam ab illis, quæ ad diuini mysterij dispensationem pertinent, non abstineret, thuribus, calicibus, patenis argenteis. Dicebat enim: Ne homo rationalis Christi sanguine redemptus, amissa libertate & dura pressus seruitute, aut Arianus efficiatur, aut Iudæus, aut ex ingenuo seruus, aut ex libero seruus. Ornauit igitur & defendit, non deformauit Ecclesiam: patere voluit filijs viscera matris, non præcludi, hoc sæpissime dicens: Velim respondeant mihi plerique Domini sacerdotes & reliqui de clero, qui nescio quo superfluitatis amore nolunt dare insensibile argentum & aurum ex Christi donarijs pro mancipijs Christi: Velim, inquam, dicant mihi: si quo casu ipsi in eam calamitatem inciderent, vellent ne eiusmodi insensibilibus donarijs in libertatem vindicari; aut potius sacrilegij loco haberent, si quis eis ex diuinis munusculis subueniret? Equidem non puto id ingratum esse Deo, de suo ministerio redemptionem parari, qui se ipsum pro hominibus redimendis dedit. Sic ille. Nos vero vidimus quosdam laudare in sancto viro quod ita fecerit, non tamen vlllo pacto velle imitari. An non in vitro habetur sanguis Christi? An non in ligno suspensum fuit eius sacratissimum corpus, nostræ salutis causa? Nos quidem credimus & confidimus in Domini misericordia, fide & precibus beati Cæsarii id effectum esse, vt ipsius temporibus ita obfessa sit ab hostibus ciuitas Arelatensis, vt tamen nec capi potuerit, nec prædæ patere: atque sic deinde a Vuisigothis in Ostrogothorum ditionem peruenit, hodieq. in Christi nomine paret clarissimo Regi Childeberto Clodouei filio, vt possit de ea quoque dici: Transferunt de gente in gentem, & de regno ad populum alterum: & non permisit Deus sub illo hominem nocere Arelatensibus suis.] & post nonnulla de monasterio ab eo sacris virginibus erecto, de eodem sancto Cæsario subiicit:

Sed hoc quoque nomine in beatum virum inuidiæ facibus inflammatus Satan, in eum accusatione conficta, id effecit, vt Rauennam vsque sub custodia pertraheretur ad Theodoricum Regem: vt impleretur etiam in illo, quod habet Scriptura diuina: Tamquam aurum in fornace probauit electos Dominus. Venit ergo in Palatium ad Theodoricum Regem, eumq. intrepide salutatur. Cernens Rex eum nihil formidantem & aspectu venerabilem, reuerenter ei assurgit, eumq. depositis capitis ornamentis, clementer resalutat. Deinde placide sciscitatur ab eo de labore itineris, de Gothis suis & Arelatensibus. Postea egresso sancto Pontifice, Rex ad suos ait: Non parcat illis Deus, qui tantæ sanctitatis & innocentiae virum frustra compulerunt tam prolixum iter conficere. Quantus enim ille sit, vel hinc liceat animaduerti, quod cum ad salutandum me ingrederetur, totus contremui, vidiq. in eo angelicum vultum, vidi virum Apostolicum: prorsus nefas puto de tam venerabili viro quicquam durius statuere, aut male de eo sentire.

Deinde beato viro in hospitium ingresso, misit idem Rex magni pretij discum argenteum librarum plus minus sexaginta, & cum eo solidos trecentos; iussitq. illi sic dici: Accipe, sancte Episcopo: rogatq. te filius tuus Rex, vt vasculum istud pro munere tua beatitudo dignetur suis vsibus pro ipsius memoria reseruare. At vir sanctus, qui præter cochlearia nihil vmquam argenti ad suæ mensæ vsum adhiberi passus erat, tertio inde die per ministros suos discum prius æstimatum iussit publice vendi, cuius pretio multos redemit captiuos. Illico Regis satellites ad eum referunt, se vidisse regium munus palam prostare, eoq. distracto sanctum Episcopum multos e captiuis liberasse. Tam enim ad eius hospitium ingens confluebat pauperum multitudo, vt præ miserorum suas calamitates exponentium densitate, vix ad salutandum eum pateret accessus. Vidimus vero etiam per plateas miserorum immensos greges curfitare euntium ad virum Dei atque reuertentium.

Postquam autem rem ab eo gestam comperit Theodoricus Rex, tanta eum laude & admiratione profecutus est, vt in eius Palatio seruietes Senatores ac proceres certatim offerrent beato viro munera, quæ eius manibus dispensarentur; magno Dei beneficio id sibi præstitum affirmantes, quod talem Antistitem digni fuissent conspiciere, qui ipsorum temporibus dictis & factis germanum se Apostolorum successorem & vere Apostolicum declararet. Et quia nihil fama velocius est; cum in eiusmodi sanctissimo opere frequens esset vir sanctus, Romæ celebris eius extitit opinio; tantoq. eius visendi desiderio arserunt omnes, Pontifex, clerus, Senatus, proceres, & populus, vt prius eum iam animo complecterentur,

COMMENDA-
TA CAESA-
RII ERGA CA-
PTIVOS CHA-
RITAS.

RVRVS CAE-
SARIVS AC-
CVSATVR.
4 Sap. 3.

THEODORI-
CVS VENERA-
TVS EST S.
CAESARIVM.

CAESARIE
MAGNUM
NOMEN.

* Druentiam

tur, quam oculis conspexissent. Interea captiuos omnes vltra Duriam *, maximeq. Arausi- A censes, qui omnes capti erant, quorum etiam plerisque Arelate liberauerat, in Italia vin- ctos (vt potuit) redemit; & vt pleniori gauderent libertate, exhaustos curauit iumentis & plaustris impositos non sine suorum solatio ad propria reduci.] Subdit his Cyprianus, qui interfuit, miracula, quæ ibi Deus per seruum suum operari dignatus est in mortuum ad vitam reuocando, & dæmonum infestationem ab Elpidio diacono expellendo. Demum vero de eiusdem Cæsarij Romam aduentu ad Romanum Pontificem Symmachum ista subiungit:

CAESARIUS ROMAM PERGIT.

Post hæc Romam veniens, beato Symmacho Pontifici, ac deinde Senatoribus exhibe- tur. Agunt omnes gratias Deo & Regi, quod licuerit ipsis corporeis oculis illum intue- ri, quem iam dudum animi obtutibus conspexissent; virumq. Apostolicum non iam de fa- ma sed præsentia comprobantes, certatim diligere & venerari student. Atque ipse etiam B Pontifex Symmachus præclara eius meritorum dignitate permotus, non solum eum verissi- me Metropolitanæ honore præditum voluit, sed etiam speciali quodam priuilegio pallij vsu ei permisit; & diaconos eius, perinde ac Romanæ Ecclesiæ diaconos, dalmaticis vti voluit. His gestis, sanctus vir Arelatem reuersus, excipitur cum psalmodijs & canticis; & qui in Italiam exulatum ierat, confecta captiuorum redemptione, octo solidorum millia ab Italia secum reportauit.] hætenus comes itineris Cyprianus. Subdit vero, ipsum prop- ensiori cura erga captiuorum redemptionem, ad eos perquirendos & redimendos, cleri- cos atque etiam Abbates ad diuersa loca misisse. Certe quidem contulisse eidem ad hoc opus pecuniam ipsum Romanum Pontificem, cum Cæsarius esset Romæ, possumus intelli- gere ex eo, quod scimus, teste Anastasio a Bibliothecario, in his potissimum Symmachi eni- tuisse studium, de quo ait: Hic captiuos per Liguriam & Mediolanum & per diuersas pro- uincias pecunijs redemit, & dona multiplicauit & dimisit.] C

* Anast. in Sym- macho.

Ne putes autem auctorem qui ista conscripsit de sancto Cæsario Cyprianum amore ma- gistri amplificatione vsu, veritatq. terminum supergressum: alium de his testem acci- pe, suorum quoque temporum scriptorem eximium, Ennodium dico diaconum, cuius extant litteræ ad ipsum sanctum Cæsarium datæ, cum quæ erga eum Rex Theodoricus ex- hibuisset officia, idem Cæsarius antea litteris significasset. epistola autem Ennodij ad Cæ- sarium reddita ita se habet:

ENNODII EPI- STOLA AD S. CAESARIUM.

Quod spe perceperam, litteris indicastis: nam venerandi promulgatione colloquij, quid cælestis Imperator domnum Regem circa vos facere compulisset, agnoui. Ergo cui post- quam meritum vestrum patuit, nequaquam se felicitas actionis abscondit. Quis hominum nobilissimo in Christi seruitute Põtifici terrenas dominationes nesciat esse subiectas, & mi- D nacem Regis potentiam innocentia obiectione superari? Quando Principalis purpura aut cilicia despexit, aut pallium? Quando libertas illa potissima credidit sibi ante Christianam humilitatem licere sibi quod voluit, aut quando ei licuit velle quod læderet? Quod si in- ter hæc canæ ætatis exempla recolantur, & sæuitiam circa cultores Dei tyrannicam reduc- as in medium: scimus quia ab illis nostri dogmatis sectatores, ne vniquam morerentur, occisi sunt: Tunc militibus suis vitam & æternitatem, obsequente gladio, perpetuus ille dux contulit: illi inimicorum suorum ministerio perdiderunt originariam vilitatem.

MIRIFICAE LAVDIS S. CAESARII.

Te, mi domine, in Orbe iam Christiano diuina lex peperit, & Apostolici vberis lacte nutriuit. Tu ceteros, velut Solis magnitudo astris minoribus comparata, transgredieris. Te qui interioris hominis oculis inspexit, instructus est: nam cum & facie ipsa foueas puri- tatem, delinquentes feriato ore castigas. Boni de conuersatione tua, quocumque proces- E seris, imitanda inueniunt; malis fugienda demonstras. Beatus tu, cui a Deo tributum est, vt & monitis doceas & exemplis; qui ad pij itineris directum semper existens præuius, in- uitaſti. Quis non optet, te loquente, vt sciat plura, non legere, tu dum libris genium * re- latione concilias, & magistros informas? Tibi debet quicumque ille scriptorum maximus, quod eum dote elocutionis amplificas, sanctum Augustinum videlicet, quem aduersus Fau- ſtum cum impugnantem defendit.

* genium

In te lux conuenit sermonis & operis. Vnde hæc prærogatiua Transalpinis? Vnde pa- rentibus meis inauspicata sublimitas, vt talem virum miserint? Sed cur inter terrena quæ- ritur res cælestis? Potuit ergo ante te quodlibet Palatij supercilium non iacere? Potuit ti- bi capita subtrahere, quem mitiorem ouibus faciant errata pugnacem? Latius me & me- ritum vestrum vocat & diligentia; sed loquacitatem meam lex epistolaris includit. Quod superest

ALLVDIT AV- CTOR AD RES GESTAS CVM THEODORICO

A superest, benignæ seruitutis meæ munera accipite, & me Deo nostro orationum suffragijs intimate; frequenter de his quæ vobiscum aguntur, vel acta sunt, informantes. Depre- cor etiam, vt quicquid apud vos promeruit rustici supplicatio, qui (quantum audio) for- nicationes suas nomine vestit vxorum, & vocabulo legis putat excusari posse reum crimi- nis, mihi manifestes ministerio litterarum.] hætenus Ennodius ad sanctum Cæsarium.

Sed minime prætereundum, fuisse S. Cæsario sororem haud imparis sanctitatis, sicut eius- dem nominis, Cæsariam nominatam, quam Deo dicatam sanctam virginem in Massilien- si monasterio excoli voluit. monasticis institutis, eamq. postea Arelatenſi a se constructo præfecit monasterio virginum, vbi admiranda claruit sanctitate. Narrat hæc Cyprianus in Vita quam scripsit S. Cæsarij: sed & Cæsariæ meminit Venantius Fortunatus a, cum canit præconia virginum, his versibus:

a Venant. lib. 8. carm. de virgin.

B Has inter comites coniuncta Cæsaria fulget
Temporibus nostris Arelatenſe decus,

Cæsarij monitis luci sociata perenni,
Si non martyrij, virginitatis ope.] & inferius:
Dulce decus, vbi sit veneranda Cæsaria præsens

Præsule Cæsario non caritura tuo.] Scripsisse illi quidem regulas monasticas obseruandas ipsum S. Cæsariū, idem Fortunatus sæpe declarat, dum de eiusdem Cæsarij re- gula meminit, vt cum ait de sancta Radegunde eandem vitam monasticam profitente b:

b Fortunat. lib. 8. carm. de nomine suo.

Regula Cæsarij linea nota tibi est.] & alibi c:
Concipiente fidem Christi Radegundis amore
Cæsarij lambit regula quicquid habet.]

c Fortunat. lib. 8. carm. d Fortunat. lib. 5. carm.

C Atque adscita sibi seruetur in vrbe Genesii
Regula Cæsarij Præsulis alma pij,
Qui fuit Antistes Arelas de sorte Lerini.] Cum vero adeo frequens mentio sit de Cæsarij regulis editis de vita monastica, nec extent illæ quidem: putamus eas in S. Benedi- cti monastica instituta receptas, non autem perijsse. Sicut enim ipsum Lerinense cœ- nobium cessit vsui monachorum S. Benedicti, ita & ipsas Cæsarij constitutiones monasticæ vitæ vt riuum in flumen deriuatas esse in regulas S. Benedicti, mihi facile persuadeo.

Ad eiusdem quoque Cæsarij laudem spectare putamus quæ idem Theodoricus Rex pro Gallicanis Ecclesijs iuste pieq. rescripsit: ac primum ad Ibam ducem hæc inter alia e: Præ- fenti tibi auctoritate præcipimus, vt possessiones Narbonensis Ecclesiæ, secundum præcel- sæ recordationis Alarici præcepta, a quibuslibet peruasoribus occupatæ teneantur, æqui- tatis facias contemplatione restitui: quoniam versari nolumus in Ecclesiæ dispendio præ- sumptiones illicitas; dum nostra deceat tempora, sedare confusa. Esto contra talia om- nino sollicitus: vt qui es bello clarus, ciuilitate quoque reddaris eximius. Sic & arma tua, Deo adiuuante, corroboras, si iustitiam mediocribus seruare contendas.]

e Cassiod. Variar. lib. 4. epist. 17. THEODORIC. REX IUSTI- TIÆ OBSER- VANTISSI- MUS.

D Sed audi aliud quod edidit idē Theodoricus specimen iustissimi Principis, cum Seuro Episcopo reddi voluit quicquid exercitus transeundo eius Ecclesiæ damni intulisset: ad ipsum enim scribens, hæc inter alia f: Significamus nos per Montanarium sanctitati vestræ mille quingentos solidos destinasse: quos prouincialibus, quos quæque præsentis anno, exer- citu nostro transeunte, dispendiū pertulisse cognoueris, habita læsionis æstimatione, distri- buas: vt nullus a nostra munificentia reddatur alienus, quem sua damna grauauerunt.] Habes igitur vnde perspicias, cur Theodorico cuncta ferme dextera euenisse contigerit; ni- mirum quod Arianus licet, Catholicorū nihilominus prospiciebat Ecclesijs, & sacerdotes Catholicos debito prosequeretur honore, atque muneribus etiā frequentabat, nec a suis in expeditione militari quicquā sine compesatione damni patiebatur inferri. Sed ad Cæsariū.

f Cassiod. Var. lib. 2. epist. 8.

E His vero de S. Cæsario enarratis, veluti corollarium apponamus veneratione dignum antiquitatis monumentum, ab ipsa (vt in fine dicemus) Ecclesia Arelatenſi petitum, nem- pe testamentum per epistolam ab eo conscriptum: quod tamen non nihil mendosum exe- sum puluere vetustas tandem exhibuit. sic enim se habet:

Pax Ecclesiæ Arelatenſi. Cæsarius Episcopus presbyteris & diaconibus, sanctæ ac ve- nerabili Cæsariæ Abbatissæ, quam Dominus per meam paruitatem in monasterio nostro præposuit, ac vniuersæ congregationi, quā ibi Dominus sua gratia collocauerit, in Domi- no aternā salutem. Cum Ecclesiastica pietas consuetudinis suæ rem faciat, ordinabiliter scilicet, quo peregrinis & destitutis opem largitionis impendat: quanto magis cū opportu- nitas

S. CAESARIE TESTAMEN- TUM PER EPI- STOLAM.

mitas aut necessitas fuerit, vt sanctis quibusque & Deum timentibus aliqua largiatur, amplius debet pia misericordiae suae viscera dilatare? Et ideo iuxta hanc epistolam, quam manus nostrae subscriptione roborauimus, cuique diem & Consulem subius adiecimus, Deo dispensante, hoc testamentum meum condidi, vel manu propria subscripsi, atque iure praetorio, vel iure civili, & ad vicem illorum codicillo firmaui. Ego Caesarius peccator dum debitum humanae carnis reddidero, cunctum monasterium Arelatense S. Iohannis, quod ego condidi, sub potestate Arelatensis Pontificis canonice sit, heredemque meum esse volo ac iubeo. Ceteri, ceterave exheredes sint. Totum quod cuique aut per hoc testamentum meum dedero, legauero, darive iussero, vt detur fiat. Ceterum autem, Arelatensem Episcopum coheredem meo monasterio relinquo: quosque liberos, quasque liberas esse iussero, liberi, liberaeque sint omnes.

Ego tamen cum nihil de parentum bonis habuerim, hoc testamentum meum praesumere erubui: Illa tamen me sententia compulit, vt plerisque*, Saluatoris formidanda, qua iniqui audituri sunt dicentem, Ite in ignem aeternum, pietatis affectu aliquid Ecclesiae meae contulisse. Et ne forte post obitum meum aliqui de parentibus meis, exceptis ijs rebus, quas illis pro elogijs donaro, inquietare praesumant, cui praesum, Ecclesiam: ideo hanc voluntatem meam tractare amplius desideravi, qua de parentibus meis, ne apud ipsum monasterium praefatum, vel Pontificem Arelatensis Ecclesiae, praeter id quod illis dedero ac dederim, praesumant requirere. Sancto & domino meo Archiepiscopo, qui mihi indigno digne successerit, licet omnia in sua potestate sint, tamen si lubet, & dignum ducit, indumenta paschalia, quae mihi data sunt, omnia illi seruiant, simul cum calfula villosa, & tunica, vel galnape, quod melius dimisero. Reliqua vero vestimenta mea, excepto birro amiculari, mei tam clerici, quam laici, cum gratia vel ordinatione domini Archiepiscopi, sibi, ipso iubente, immo donante, diuidant. Ea vero quae monasterio ante per donationem contuli, nunc affirmo: & si cui aliquid per epistolam, aut per pita-cium, aut verbo, pietatis intuitu contuli, valere volo.

Hoc etiam assuete precor, quatenus cellam, quam bonae memoriae Augustus subdiaconus in atrio S. Stephani euntibus parte dextra habuit, prouisoribus monasterij propter custodiam illorum firmam D. Archiepiscopus perpetuo dignetur iure concedere: ita vt eam sibi succedendam monasterij prouisores habeant. Et hoc specialiter volo, & ita, domine Archiepiscopo, precor; siue prouisorem ad monasterium, siue presbyterum ad basilicam S. Mariae nullum alium habeat congregatio sancta, nisi quem ipsa elegerit, vel ordinari petierit. Et licet de tua, D. Archiepiscopo, pietate praesumam; tamen ne forte contra monasterium nostrum aliquorum suggestiones importunas habeatis, adiuro vos per Patrem & Filium & Spiritum sanctum, & per tremendum diei iudicij, ne vnumquam apud vos praeualeat hostis antiquus, aut ancillas vestras contristari acquiescatis; aut aliquid illis auferri de ijs, quae possident, eisque contulimus, permittatis: quia Deo propitio non sine discretionem vel iustitiam quibuscumque saecularibus iure directo res Ecclesiae vendidimus; nisi hoc tantum, quod Ecclesiae minus utile & infructuosum est. Et quod animabus sanctis & Deo vacantibus cum sanctorum fratrum consensu vel subscriptione tribuimus, perpetuo illis iure permaneat.

Vos vero dominae filiolarum, per S. Trinitatem inseparabilem, & per Domini nostri Iesu Christi aduentum adiuro, vt Pontificem, qui mihi indigno, ordinante Deo, successerit digne, omni affectu vt dominum rogetis, ac pura mente diligatis, & ne per vestram contristetis inobedientiam. Confidimus enim de Dei misericordia, quod ita omnibus sacerdotibus, quibus religionis collatio est, castum amorem impendat, vt nihil vobis, quod ad sustentandum corpusculum opus est, deesse permittant. Te iterum atque iterum, Pontifex optime, rogo gratia diuina praefati monasterij vt curam maximam habeas, & famam illarum cum grandi pietate satagas prouideri. Quod si alicuius persona iniustum tibi dederit consilium, cum auctoritate respondendum deprecor: quia hoc quod Episcopi agitur verbo, non solum auferri non debet, verum etiam nec omnino potest. tum praecipue quia & hoc ipsa S. Papae Urbicani suavitatis auctoritas, vt hoc de te sancto & domino meo Pontifice credam. Numquam enim apud te praeualebit tam iniqua suggestio, vt contra iustam voluntatem qualicumque Antistitis pro meo studio substantia ad te multum profecerit, & prope duplicata sit. Additur ad hoc, quod Deus misericors per paruitatem meam, etiam immunitatem tributorum, tam iuxta urbem & infra, quam etiam in suburbanis & villis ex maxima parte concesserit.

Agellum

A Agellum igitur Aucharianum, vnde paruam particulam monasterio dedimus, multa seruamus; nam plus minus centum aripennes vineae & trecentorum modiorum campos reseruauimus: ita quod supradictum monasterium, tantum modiatas de terra, quam ego plantaui, habeat modiatas quadraginta; & de vetere vinea vix triginta aripennes contulimus: Agellum Gallicumanum, Mercloanum, vel agellum Gemellos cum stagnis & paludibus cum omni iure & termino suo; & pasuum in campo Lapideo, vel si qua alia sunt, vel campum in Trifinitio super viam munitam, vel reliqua quaecumque sunt; agellum Oruedum, & agellum Martinatis, & agellum Siluanum, in quo est sita ecclesia S. Mariae de Ratis, & agellum Missiamanum cum omnibus sibi pertinentibus pasuis, paludibus, cum omni iure & termino suo sanctae tuae Ecclesiae reseruauimus in stipendijs earum. Vnde te, S. Pontifex, adiuro, vt si Deus omnipotens per manus se timentium sanctae matri Ecclesiae monasterio sanctarum virginum aliquod maius bonum dederit, tua sancta dilectio vnum ab altero non disungat. Si vero (quod Deus non patiat) congregatio ibi aut congregata non fuerit, aut forte postea (quod absit) cum congregata fuerit, esse deserit, ad matrem Ecclesiam reuertantur.

Haec quidem ego, vt timori meo satisfacerem, scripsi. Nam absit vt de tua, piissime Pontifex, inscientia inculperis: quia (vt supra iam dixi) pietas diuina concessit, vt per meam humilitatem immunitas Ecclesiae in tot capitibus daretur. Quod monasterio cum fratrum consensu dedimus, per hanc voluntatem meam confirmo. Ancillae nostrae Caesariae Abbatissae, quem ipsa fecit, mantum maiorem, quem de cannabe fecit, dari volo. Domino meo Leoni presbytero manutergium dari volo. Domino meo Cypriano Episcopo mantum, & cunctorum* meliorem dari volo. Quicquid seruo meo Briciano contuli, nunc per hoc testamentum meum confirmo. Agritia puella mea propria libentissime monasterio S. Caesariae Abbatissae seruiat: & vere* gariolas, quas illis vel parentibus eorum dedi, confirmo. Omnes cubicularios meos tibi, domine Episcopo, coram Deo & Angelis eius commendo. Hactenus quae reperiuntur testamenti S. Caesarij, quod etsi non in alijs, in die saltem & Consule, & ipsius Caesarij atque testium subscriptione esse decurtatum, haud dubium esse potest: Cuius exemplar petitum ex archiuo Ecclesiae Arelatensis, exscriptum per Claudium Saxi Notarium, accepimus ab Archidiacono Arelatensis Ecclesiae Francisco Clareto Romae cum esset, a quo etiam nos accepturos complares eiusdem S. Caesarij epistolas, quae in eodem archiuo asseruari dicuntur, spem magnam concepimus: quod si voti compotes facti erimus, eas quae historiae rerum gestarum inseruire noscentur, secunda editio exhibebit.

D Quod autem ad idem testamentum spectat; audisti monasterium monialium cui praerant sancta eius soror Caesaria, illud ipsum munitum voluisse Caesarium auctoritate Romani Pontificis: non aliud quidem illis verbis significauit, vbi ait: Et hoc ipsa sancti Papae Urbicani firmauit auctoritas. Scias vero, ad imitationem S. Caesarij qui Arelate erexit monasterium monialium, paulo post Childebertum Franchorum Regem quartum filium Clodouei ibidem Arelate struxisse monasterium monachorum, quod absolutum a Vigilio Papa voluit Apostolica auctoritate firmari. extat de his epistola S. Gregorij Papae ad Virgilium Arelatensem Episcopum. Sed de eiusmodi peti solitis & concedi ab Apostolica sede priuilegijs alias dicendum erit: nunc in Caesario versetur oratio. Quoto autem suae sedis anno diem obierit, quod aequae sine careant quae a Cypriano Episcopo eius discipulo sunt scripta, haud consequi licuit. Scripsit vero eius Vitam idem auctor rogatus

E ab illius sorore sancta Caesaria, ad quam extat inscripta praefatio.

Ad postremum vero duo quae inualuerunt de eodem S. Caesario mendacia cauenda meminere: quorum alterum superius deteximus atque confutauimus, dum non ad haec tempora Symmachi, sed floruisse anno sexcentesimo septuagesimo, coplures toto caelo errantes dixere; in quem errorem Gennadij scholias Suffridus, Trithemium incaute sequens, impugnat, dum nequaquam de eo esse scriptum a Gennadio, sed ad Gennadium eam narrationem de ipso suppositam existimauit: Alterum vero illud est, quod aequae mendaciter asseratur Caesarius vltimus Episcopus, primus vero Archiepiscopus Arelatensis; quod scilicet Ecclesia Arelatensis non nisi sub Caesario a Romano Pontifice fuerit Archiepiscopatus munere insignita: cum tamen quae dicta sunt saepe superius, id praeter veritatem asseri, manifestent. Nonne Archiepiscopalis sedes erat, quae sub se habuit sedes Episcopales? Nonne dictum est suo loco superius, Saturninum Arelatensem Episcopum collegisse Concilium subiecto-

Annal. Eccl. Tom. 6.

D d d

rum

* cinctorium melius

DE ALIO MONASTERIO MONACHOR. ARELAT.

a Gregor. lib. 7. epist. 115.

ERROR EX- PLODITVR DE TEMPORE CAESARII.

SEDES ARELATENSIS ARCHIEPISCOPALIS.

rum sibi Episcoporum? Nonne cum de diocesium iuribus altercatum esset inter duas sedes Archiepiscopales Viennensem & Arelatensem, in Concilio Taurinensi decretum fuit, ut quisque ipsorum Archiepiscoporum vicinioribus præficeret Episcopis? Sunt & alia de his certæ probationes; sed in adeo claris minime immorandum. Fefellit puto simplices, quod qui præcesserunt Cæsarium Antistites Arelatenses, non Archiepiscopi nominati reperiuntur, sed Episcopi: Verum sciant veterem nomenclaturam, qua etiam Patriarchalium sedium, immo & ipsius Romanæ Ecclesiæ Præsules æque dici solebant Episcopi. At de Cæsario satis, quem inter cælites receptum celebrat colitq. Ecclesia Catholica anniuersaria repetita memoria die vigesima septima mensis Augusti.

Quod vero reliquum est rerum Arelatensium huius temporis dignū memoria prosequamur. Quid enim vni ex Ducibus Theodorici agenti custodiam ciuitatis diebus istis acciderit, haud prætermittendum putamus; quod Gregorius Turonensis in libro de Gloria martyrum narrat his verbis ^a: Aran (inquit) Theodorici Regis Italiæ Dux dum in Arelatensi vrbe resideret, extitit ei quidam Archipresbyter parochiæ Nemaufensis inuisus. Tunc feruens felle contra eum misit pueros, dicens: Ite quantocyus, & ligatis pedibus ac manibus adducite eum cum vi, vt cognoscat quod sim dominus regionis huius. At illi non intellexerunt Archipresbyterum; putauerunt quod Archidiaconū iussisset adduci: & ascensis equitibus, venerunt ad urbem, interrogantesq. de Archidiacono, digito eis ostensus est: Erat enim hic Ioannes nomine, valde religiosus, & in archidiaconatu suo studium docendi puerulos habens: apprehensumq. pueri Ducis, ligatis manibus ac pedibus sub aluo equi adduxerunt eum. Sed non desijt virtus martyris Baudelij alumno proprio subuenire.

Pueri vero iuxta portam, *Arelatensis scilicet ciuitatis*, cum eo mansionem habuerunt; quia iam obseratis pro nocte portarum valuis, ingredi non potuerunt. In ipsa vero nocte, Duce obdormiente, adest ei Archidiaconus per visum, dicens: Quid tibi, o homo, culpabilis extiti, quod me in hanc humilitatem redactum, cum tali iussisti iniuria accersiri? Vere dicam tibi, quia non effugies iudicium Dei. At ille expergefactus, consternatusq. metu, exclamat suis: Inquirite, si pueri, quos Nemaufum direximus, iam venerunt. Interrogantesq. de muro vrbis: responderunt se adesse cum homine. Renunciant nuncijs quæ audierant. Confestimque Dux ait: Exhibere ad me hominem quem adduxistis. Quod cum factum fuisset, aspiciens eum Dux, timore perterritus, ait: Archipresbyterum ego adduci præcepi, non Archidiaconum. Et prostratus ad pedes eius, ait: Indulge, quæso, iniuriam delicti huius; quia non est in conscientia mea, vt hæc passus fuisses. Et statim dignis honoratum muneribus remisit ad urbem: quem in tanto timore pro ipsa martyris reuerentia dilexit in posterum, vt decedente vrbis illius sacerdote, ipsum sacerdotem mandaret institui. sed nec Archipresbyterum amplius inquiri iussit.] hæc Gregorius de rebus Arelatensibus.

Quomodo autem idem Theodoricus Italiæ Rex Burgundionum regione potitus sit potius arte quam armis, Procopius narrat ^b, & quidem sincere; licet tum ipse, tum alij cum eo videantur errore lapsi, dum ante bellum Clodouei aduersus Alaricum gestum, id contigisse affirmant. Etenim integras fuisse res Burgundionum, cum Clodoueus aduersus Alaricum parabat arma, litteræ ^c Theodorici ad ipsorum Regem Gundebadum scriptæ declarant, cum eum rogat vt in conciliandis inter se Alarico & Clodoueo laboret. Sed & Athalaricus Rex Italiæ, qui Theodorico successit, dum Toli strenui Ducis sub ipso Theodorico recenset strenue facta, primo quidem missum ipsum fuisse post Alarici obitum ad defendendam Arelatensem ciuitatem tradit, inde vero occasione bellorum inter Burgundiones & Franchos ortorum ipsum prouinciam illam acquisiuisse (vt dictum est) Theodorico. sunt enim hæc ibi conscripta ^d: Mittitur igitur, Franchis & Burgundio decertantibus, rursus ad Gallias tuendas, ne quid aduersa manus præsumeret, quod noster exercitus impensis laboribus vindicasset. Acquisiuit Reipublicæ Romanæ, alijs contendentibus, absque vlla fatigatione prouinciam; & factum est quietum commodum nostrum, vbi non habuimus bellica contentione periculum: Triumphus sine pugna, sine labore palma, sine cæde victoria. Tantum ergo eius gloriæ debemus, quantum vtilitatis accepimus: quem & ille arbiter rerum largitione reddituum iudicauit esse prosequendum, vt ibi fieret dominus possessionum, vbi vtilitati publicæ procurauit augmentum.] hæc ibi de tanti Ducis industria.

A Sed quæ breuiori summa subobscurè perstrinxit, Procopius elucidat ^a, vbi primum ait Franchos cum Gothis iniisse foedus aduersus Burgundiones pactis conuentis, Theodoricum vero suis ducibus cum exercitu ab Italia missis dedisse in mandatis, vt moras in itinere tererent, donec cum Burgundionibus Franchi pugnassent; qui si vincerent, tunc quam celerrime sese ad eos conferrent cōmuni victoria potituri. sunt hæc ipsius verba: Franchi interea cum Burgundionibus soli nianus conseruere; & cum bellatum nauiter esset, magna vtrinque fit cædes: nam pede collato, ad multum diei fortiter est proeliū gestum: sed Franchi demum vbi in fugam hostes penitus vertere, in vltimas quas illi incolerent terras fugerunt, vbi & fugientibus pleraque erant & validiora ad receptum præfidia, quæ sola his saluti fuere: ceteris hostes potiti. Hæc victoria vbi est ad aures Gothorū perlata, quam celerrime ad socios & victores se conferendo, sui præsentiam faciunt: ab hisq. increpiti, quod proelio non tempore suo interfuissent, locorum causabantur difficultates, paratos se pactam pro poena pecuniam statim dependere: qua ibidem depensa, terras ex hoste captas, vti conuentum iam antè fuerat, cum victoribus partiuntur. Qua in re cognita Theodorici prudentia est, qui sine vlla suorum iactura, modico auro persoluto, hostium sibi loca parauerit.] hæc Procopius.

Sed quænam ista præcesserint, quibus in se Burgundiones diuinā concitarunt iram, Gregorius ita narrat, cum martyris Iuliani miracula recenset ^b: Venientes (inquit) quidam de Burgundionibus ad Briuatensem vicum, eum cum armorum multitudine copiosa circumdant: captoq. populo, direpto ministerio sacrosancto, vltra amnem transeunt; & viros gladio interficere, reliquum vulgus sorte diuidere parant. Tunc Hellidius quidam a Vellauo veniens, & (vt aiunt) cōmmonitione columbæ alitis incitantis, super eos irruit; hortatusq. socios, ita hostes ad interuentionem cecidit, vt captiuus laxatis, triumphans in laudem martyris, amne transmissis, ad beatam cellulam tamquam nouus Moyfes cum omni populo canendo reuertitur.] & paulo post: Prostratis ergo ab Hellidio hostibus, quatuor ex his per fugam dilapsi patenam & vrceum, qui Anax dicitur, in patriam deferunt, & diuisam in tantis, vt erant, partibus patenam, vrceum Regi Gundebado ob gratiam exhibent conquiritam. Reliquum vero argentum Reginæ sagacitas reperit; cui additis multis muneribus, loco illi sancto restituit, fideliter insinuans Regi, non oportere eum vt gratiam martyris sancti propter argenti paruitatem amitteret.] hæc Gregorius de Burgundionibus, quorum Rex Gundebadus sequenti anno defunctus ponitur: agemus de his suo loco.

Compositis rebus bellicis, pacè reddita, Clodoueus Parisios profectus est, vbi contigit eum laborare corporis infirmitate: cumq. spes salutis a medicis diu alita frustraretur, consilio Tranquillini viri illustris & Archiatri, missis nuncijs, accersit sanctissimum virū ^c Seuerinum Agaunensis monasterij Abbatem, magni nominis apud omnes suæ ætatis virum: etenim excellenti miraculorum virtute fulgebat; cuius quidem facultatis in via egregium illud specimen edidit, dum ad Niuernensem perueniens ciuitatem, Eulalium Episcopum loquendi & audiendi priuatum ob morbum officio, ipsum visitans, confestim restituit sanitati. Parisios inde se conferens, ad portam ciuitatis leprosum excubantem osculo salutatum a lepra mundauit. Inde ad Clodoueam perductus, super ægrotantem Regem, præmissis precibus, imponens casulam qua erat indutus, febrem eius medullis fixe inhærentem fugauit.

Restitutus vero incolumitati Christianissimus Princeps, flexis genibus Dei seruum est veneratus: cui & ob gratiarum actionem illud præstitit, vt quos vellet vincos e carcere liberaret, & quantum vellet pauperibus ex regio acceptum thesauro erogaret. Cumque detentus fuisset haud paucos dies Parisijs, magnus factus est ad eum laborantium diuersis morbis concursus. Inde vero (vt ante diuinitus admonitus fuerat) ad Nantoniense castrum se contulit Deo spiritum redditurus: susceptusque est hospitio a presbyteris Paschasio & Vrsicino, qui eundem viuentem omni charitatis officio sunt profecti, & post obitum eidem extrema persoluerunt munera pietatis: in cuius memoriā postea Clodouei filius Childebertus nobile templum extruxit. hæc autem paucis perstricta copiose descripsit Faustus presbyter eiusdem temporis scriptor. Porro exaratum in tabulis Ecclesiasticis nomen eiusdem viri sanctissimi Seuerini, anniuersaria natalis diei commemoratione iugiter Ecclesia celebrauit.

^a Gregor. Turon.
de Glor. martyrum.
lib. 1. c. 78.
QVOD PER DV
CEM THEODO
RICI PRÆ
SYMPTVM.

ARCHIDIACO
NVS LOCO AR
CHIPRESBY
TERI CAPI
TVR.

DVX TERRI
TVS DIMIT
TIT CVM HO
NORE ARCHI
DIACONVM.

^b Procop. de bell.
Goth. lib. 1.

^c Apud Cassiod.
Var. lib. 3. epist.
2.

DE BELLO
CLODOVEI
CVM BUR
GUNDIONI
BVS.

^d Apud Cassiod.
Var. lib. 8. e.
pist. 10.

^a Procop. de bell.
Goth. lib. 1.

^b Gregor. Turon.
de Glor. martyrum.
lib. 2. c. 78.

BURGUNDIO
NES DANT
POENAS DE
SACRILEGIO.

^c Vita Sanctissimi.
Syr. tom. 1. die
11. Febr.
CLODOVEVS
ÆGROTANS
A S. SEVERI
NO SANATVR

DE CONSULA-
TY IMPOR-
TVNI.a Apud Cassiod.
Var. lib. 3. epist.
5.
b Ibid. epist. 6.c Apud Cassiod.
Var. lib. 1. epist.
27.GAHDES PA-
ETA ROMA
IN CIRCO.d Apud Cassiod.
Var. lib. 1. epist.
31.ACCLAMA-
TIONES CIR-
CENSES MY-
SICAE.e Apud Cassiod.
lib. 1. epist. 30.
32-33.DE THOMA
AVRIGA.f Apud Cassiod.
Var. lib. 3. epist.
51.CIRCENSI
DETESTATVS
THEODORI-
CVS CVR EA-
DEM CELE-
BRET.

Quingentesimus nonus Redemptoris annus nouo Consulatu aperitur Importuni sine collega: ita Cassiodorus; sed pro Importuno, Opportunum Marcellinus habet; at puto melius, Importunū, vt ex Theodorici Regis epistola constat: Hic namque ille videtur Importunus, quem Theodoricus Rex Italiae auxit Patriciatus dignitate, vt ad eum data eiusdem Regis epistola declarat^a, necnon alia eadem ex causa ad Senatum scripta^b, qua etiam hunc ex Deciorum antiqua familia prognatum affirmat. Fuerunt cruenta huius auspicia Consulatus, dum in consuetorum exhibitione munerum & editione Circensium, **B** fauens Consul Venetæ factioni, in Praefinos se parum æquum exhibuit: cuius rei gratia in eundem Consulem commotus ob eandem factam Theodoricus Rex ad Speciosum inter alia ista rescripsit^c: Populi itaque nobis partis Praefinæ petitione suggeritur, dum ad nostrum disponent Comitatum venire remedia consueta poscentes, se truculentas insidias a Patricio Theodorico, & Importuno viro illustri Consule pertulisse, ita vt vnus eorum defleatur extinctus, &c.]

Accidit enim, vt in conclamationibus illis Circensibus in eosdem iactatæ fuerint contumeliæ, quarum causa iidem suos armassent in populum. Cuius rei indignæ causa factus reus idem Consul vna cū Patricio ante Praefectum Urbis Agapitum & collegā Cæcilianum causam dicere iussus est. De quo iudicio agens in dicta epistola Theodoricus Rex, contumeliosos coerceri mandans: Teneatur (inquit) ad culpam quisquis transeunti reuerentissimo Senatori iniuriam proteruus infixit, si male optauit, cum bene loqui debuit.] Sed quod quælibet dicta contemni debuissent, ista mox subdit: Mores autem graues in spectaculis quis requirat? Ad Circum nesciunt conuenire Catones. Quicquid illic a gaudenti populo dicitur, iniuria non putatur: locus est qui defendit excessum. Quorum garrulitas si patienter accipitur, ipsos quoque Principes ornare monstratur.]

Ad populum autem querentem idem rescribens Theodoricus redarguit^d eum de iactatis in Circo in Senatores conuicijs; cuius rei causa statuit, vt actione iniuriarum apud Urbis Praefectum pulsari possent.

Quales vero esse solent bene compositæ more maiorum Circenses acclamationes, ibidē verbis istis insinuat: Soletis enim aera ipsa mellifluis implere clamoribus, & vno sono dicere quod ipsas quoque belluas delectet audire; profertis voces organo dulciores: & ita sub quadam harmonia, citharæ concanum, theatrum per vos resonat, vt sonos possit quilibet credere, quam clamores. Numquid inter ista rixæ decent, aut inflammata contentio? Abijcite furorem læsi, iram gaudentes excludite, &c.] Extant^e de iisdem ipsius Regis tum ad Senatum, tum etiam ad Agapitum Urbis Praefectum rescripta; ex quibus quanam occasione primordia huius sint constata diffidij, sic habeto:

Accidit enim, vt magni nominis Orientalis auriga Thomas, inde recedens, puto aliquam passus iniuriam ob Circenses tumultus illos, quos anno superiori pariter Constantinopoli accidisse diximus, Romam venerit: quem Theodoricus Rex menstruis largitionibus honestandum censuit; de quo illud satis ex verbis eiusdem Regis in epistola ad Faustum^f: Frequentia palmarum eum dici faciebat maleficum: inter quos magnum præconium videtur esse, ad talia crimina peruenire. Neceffe est enim ad pueritatem magicam referri, quando victoria equorum meritis nec potest applicari.] passus hic enim videtur inuidiam, cuius causa illa fuerit constata discordia. Post hæc autem ista mox subdit idem Rex de spectaculorum malis: Spectaculū expellens grauissimos mores, inuitans leuissimas contentiones, euacuatur honestatis, fons irriguus iurgiorum, quod vetustas quidem habuit factum, sed contentiosa posteritas fecit esse ludibrium, &c.] detestatur Rex barbarus, quod tamen præstare cogebatur inuitus: nā ad finem epistolæ: Hæc nos fouemus necessitate populorum imminentium, quibus votum est ad talia conuenire, dum cogitationes serias delectantur abijcere.] & in fine: Expedi interdum desipere, vt populi possimus desiderata gaudia continere.] hæc ipse quidem, postquam eadem epistola Circi & Circensium ludorum Gentilitia sacra pandit, prorsus indigna quæ a populo Christiano frequentarentur.

Certum est enim, omnes vbique locorum, siue in Oriente, siue in Occidente, sanctissimi-
mos

Amos Patres suis ipsorum concionibus atque etiam scriptis sedulo studio iugiq. instantia declamasse aduersus Christianos spectacula frequentantes, & quanto magis edentes? Adeo namque ea maiores semper detestatos esse, Saluiano auctore diximus, vt non fineret quemquam tingi sacro baptisate, nisi solemniter abrenunciatis Satanæ & pompis eius, spectaculis pariter disertis verbis se renunciare profiteretur. At vindex periurij Deus, & præuagationis vltor, cum nec per Vuisigorhos, Vuandalos, Erulos, & Ostrogothos Romanam urbem inuadentes eiusmodi spectacula e Gentilitia superstitione manantia aboleri potuissent conspiceret, Longobardis tandem aperuit postea muros Urbis, qui eiusmodi dæmonum officinas opificibus vacuas penitus redderent, vt non esset amplius qui huiuscemodi diabolicas nundinas frequentaret. At de his hæc tenus.

Eodem anno, secunda currente Indictione, Alamundarus Saracenorum Rex collectis copijs incurans Arabiam & Palæstinam, sanctis monachis non nihil molestiæ intulit. Hæc autem quomodo se habuerint, auctore Cyrillo huius temporis res gestas historia prosequente narremus^a. Cum enim de Ioanne Silentario agit, de quo & nos superius, hæc de his habet: Eodem vero tempore Alamundarus Sicices, qui accepit Regis auctoritatem in Saracenos subiectos Persis, inuasit Arabiam & Palæstinam cum magna ira in Romanos, omnia diripiens, & multa hominum millia abducens in seruitutem, & multa faciens nefaria, postquam capta fuerat Amida. Cumq. multitudo barbarorum dispersa esset per hanc solitudinem; ij. quibus mandata fuerat custodia solitudinis denunciarent vt caueretur barbarorum irruptio in monasteria: maximæ Lauræ Patres significarunt venerando Patri, vt desisteret quidem ipse Ioannes in Ruba vitam degere, veniret autem ad Lauram, & quiesceret in sua cella. At diuinus quidem Ioannes, qui per quietem diuinam gustarat dulcedinem, **C**eam lubenter sequebatur, & non poterat in animum inducere vt eam relinqueret, apud se hæc reputans & dicens: Si Deus mei curam non gerit, quid viuo? Et sic Altissimum ponens suum refugium, mansit minime obstupefactus.

Deus autem, qui semper curam gerit suorum famulorum, Angelis quidem suis mandauit (vt dicit Scriptura^b) vt sanctum suum conseruarent. Volens autem eum securum reddere, vt qui paululum esset territus, misit sensilem custodem leonem maximum & horribilissimum, qui eum diu noctuq. custodiret ab immanium barbarorum insidijs. Atque prima quidem nocte, cum leonem aspexisset prope dormientem, parum extimuit, vt ipse mihi narravit. Cum autem vidisset diu noctuq. sequentem leonem, & ab eo non auelli, & propulsare barbaros: quibus ageret gratias Deo, emisit cantica^c: Qui non dimittit virgam peccatorum supra sortem iustorum. Atque beatus **D**quidem Pater noster Saba, cum venisset Nicopoli, & nouam Lauram constituisset, & venisset ad speluncæ ædificium (vt a me dictum est in secunda oratione) & in mentem reuocasset eam quæ in ipso fuit aliquando visionem de sancto Ioanne: iuit ad eum in Rubam, & dicit ei: Ecce Deus te seruauit ab incursione barbarorum, teq. reddidit securum, ad te misso sensili custode: Surge, & tu quoque fac id quod est humanum, & fuge sicut Patres. Multisq. alijs ad eum vsus admonitionibus, deduxit eum ad maximam Lauram secunda Indictione, & clausit eum in cella, cum ageret quinquagesimum sextum annum suæ ætatis, nullo alio ex conuentu cognoscente eum esse Episcopum.] hæc Cyrillus, qui & de eadem Saracenorum incursione hæc in Euthymio habet:

Sequentibus vero annis, cum Anastasius post Zenonem accepisset Imperium, incursione autem fecissent barbari, & magnam partem solitudinis vastassent & depopulati essent, euerterunt ipsa quoque Agarenorum tabernacula, quæ eis nuper magnus fixerat Euthymius. Deinde qui ex ijs quidem erant insigniores, alia sibi excitant in Martyrij monachi monasterio, & templa erigunt. Barbari autem cum rursus eos essent aggressi, alios quidem interimunt, alios vero captiuos ducunt, alios autem in alios vicos compellunt, nempe eos qui ex opinato eo periculo euasere superiores, cum magna & grauissima fuisset hæc illic barbarorum incursio.] hæc tenus de his Cyrillus in Euthymio. In Saba vero de Agarenorum inuasionem agens (hoc etiam nomine Saracenos appellare consueuerunt) hæc miranda plane refert^d, quatuor ex illis hostibus redditos hospites, & hospitij gratos remuneratores; cum vnum procacem Agarenum insultantem Sabæ atque eius socio, terra veluti Dathan absorbit: quo portento reliqui absterrefacti, ab inferenda sanctis iniuria se cohibere. Porro gloriosæ memoriæ sanctorum monachorum, qui sub eodem Saracenorum Rege Alamundaro occisi sunt, dies decimanona Februarij

a Apud Sur. die
13. May.
ALAMUNDARVS REX
SARACENORVM IN-
CVRSAT PALÆSTINAM.b Psal. 90.
IOANNES SILENTIARIVS
CVSTODITVR
A LEONE.

c Psal. 124.

d Absortvs. A
TERRA AGA-
RENVS.
d Cyril. in Vita
S. Sabæ.

consecrata est, qua omnes tunc passim martyres in sacris adscripti tabulis, anniuersario præconio celebrantur.

His vero addenda putamus quæ de Saracenis depopulantibus Syriam apud sanctum Ioannem Damascenum ita leguntur in Anastasio Sinaita^a: Quatuor passuum Damasco distat locus, qui Carfatas dicitur; quo in loco templum sancti Theodori est. In hoc templum ingressi Saraceni, omnibus illud sordibus & immunditijs ex feminarum & puerorum atque animalium rationis expertium commixtione foedauerunt. Quadam igitur die dum plures illorum considerent & colloquerentur, vnus illorum sagittam in sancti Theodori contorsit imaginem, & dexterum ipsius humerum vulnerauit; statimque sanguis effluxit, & ad extremam vsque imaginis partem descendit, omnibus id quod factum fuerat, sagittamque in humero Sancti defixam, & sanguinem emanantem contuentibus. Quo tamen tam admirabili signo perspecto, non respuerunt; nec eum qui sagittam eiecerat pœnituit, nec quisquam eorum commotus est: non recesserunt e templo, nec illud commaculare destiterunt. Attamen extremo sunt affecti supplicio. Cum enim viginti essent eorum familiaria, qui in templo commorabantur, intra paucos dies omnes acerbo morbo deleti sunt, cum in eo loco nemo ipsorum diebus illis interierit, exceptis ijs qui in templo fuerant commorati. Hæc igitur imago sagitta percussa adhuc superest, sagittæ vulnus habet, & vestigium sanguinis. Multi autem eorum qui rem viderunt, & eo tempore fuerunt, quo res hæc admiranda contigit, adhuc viuunt. Et ego eius imaginem vidi; & quod vidi, monumentis mandauit.] hæc Anastasius Sinaita, quem recitat Damascenus. Floruit idem Anastasius Episcopus Antiochiæ hoc sæculo temporibus Iustiniani Imperatoris.

Ceterum tot signis editis ipse Saracenorum Princeps ad Christi fidem conuersus est, deditq. nomen & in fide Catholica baptizatus est postea. Quod ægreferentes hæretici qui debebant in Syria, nihil prætermiserunt, quo eum in hæresim captiuum abducerent & baptizarent: Conatus est autem id potissimum Seuerus, a quo Seueriani sunt denominati hæretici; de quo ista habet Theodorus Lector^b: Cum Alamundarus Saracenorum Rex Christianismum complecteretur, misit ad illum Seuerus hæreticos duos Episcopos, qui illum malitia sua inficerent. Verum huius conatus præuenit Deus, effecitq. vt ab illis baptizaretur, qui Synodum approbant.] hæc Theodorus: quando autem baptizatus fuerit, suo loco dicemus. Ita plane secundum illud Euangelicum^c: Si isti tacebunt, lapides clamabunt] cum blasphemat Anastasius Imperator, confitetur Saracenus.

Sed & hoc anno^d etiam Occidentalis Ecclesia aucta est Catholico Principe, Sigismundo videlicet Burgundionum Rege, qui hoc anno Rex est creatus, succedens patri Gundebado: ex Ariana autem perfidia ad Catholicam religionem accessit suauitate sanctissimi viri Alcimi Auiti Episcopi Viennensis, de quo Gregorius^e & Ado^f meminerunt. Quod ergo in Gundebado patre sanctus Auitus (vt vidimus) frustra tentauit, perfecit in filio, quem non tantum Catholica imbuit disciplina, sed & sanctis moribus demum ad summum prouexit fastigium, vt suo loco patebit. Interea ædificatum ab eo monasterium atque basilicam martyrum Agaunensium, ijdem tradunt. Fuisse autem huic coniugem filiam Theodoricæ Italiae Regis, æque confirmant.

Ad Catholicam igitur Ecclesiam transiens Sigismundus, nihil antiquius habuit, quam vt ditionem sibi subiectam æque ab Arianorum pollutione purgaret, antiquamq. collapsam Ecclesiasticam disciplinam secundum sacros canones in integrum restitueret: cuius rei gratia celebrari voluit Concilium Epaunense, cui præfuit idem sanctus Alcimus Auitus, eiusq. germanus interfuit Apollinaris Episcopus Valentinus æque celebris sanctitate, siquidem inter Sanctos adscriptus colitur annuatim tertio Nonas Octobris: Sed & reperitur interfuisse Claudius Episcopus Vefontiensis & ipse relatus in sacras Ecclesiæ tabulas, pariter perseuerans in eis anniuersaria memoria rediuius octauo Idus Iunij: cuius tamen Acta quæ extant hæc in omnibus satis videntur esse germana, cum eum ad posteriora referant tempora. Sanctus Gregorius Lingoniensis^h Antistes huic etiam Concilio præfens fuit, idemq. inter Sanctos adnumeratus, & annis singulis pridie Nonas Ianuarij in Ecclesia publico præconio celebratur. Quo etiam honoris cultu dignatur octauo Kalendas Nouembris, qui huic item sanctæ Synodo interfuit, sanctus Pragmatius Augustudunensis Episcopus, cuius res præclare gestæ a Gregorio Turonensi reperiuntur omni fide scriptis traditæ: extat de eodem epitaphium versibus editum a Venantio Fortunato, ad quem etiam reperitur data a Sidonio Apollinari epistolaⁱ, qua eidem commendat S. Eutropiam

^a Ioan. Damasc. de imagin. lib. 3.

DE IMAGINE S. THEODORI A SARACENIS VVLENERATA.

^b Theodor. Lect. lib. 2. Collect.

^c Luc. 19.

^d Sigob. in Chron.

^e Gregor. Turon. de gest. Franch. lib. 3. c. 5. f. App. in Chron.

CONCILIUM EPAUNENSE.

^g Apud Sur. die 6. Iunij.

^h Apud Sur. die 4. Ianuar. ex Gregor. Turon.

ⁱ Sidon. lib. 6. epist. 2.

A viduam, cuius agitur dies natalis decimosextimo Kalendas Octobris: vt plane conijcere liceat, ad vltimam peruenisse senectutem. Sed & Viuentolus Episcopus Lugdunensis æque sanctitate conspicuus huic pariter interfuisse Concilio reperitur; quem reddunt Ecclesiasticæ tabulæ annis singulis quarto Idus Iulias in Ecclesia rediuiuum. Qui autem in eo subscriptus habetur Siluester Cabilonensis Episcopus, magis placet lectio, vt dicat Cabilicensis: nam Cabilonensis Episcopus ibidem habetur Philagrius. Siluester autem ille sanctus, sic nominatus Cabilonensis Antistes, iam longe ante hæc tempora vixisse cognoscitur, dum constat eum imbuisse sacris officijs Cæsarium puerum, postea Arelatensem Episcopum, hoc tempore longioris ætatis senem. Vides quot quantiq. dignissimis sacerdotibus ea hoc tempore Gallicana prouincia fuerit illustrata; qualisve ista fuerit coronâ sanctorum Patrum, quos fides Catholica, morum sanctitas, & concessa diuinitus miraculorum editio fecit celo terræq. conspicuos.

Quantum autem hi fuerint in reparanda Catholica fide, & abolenda quæ diutius ibi pestis Ariana coaluisset, cum ex alijs, tum ex huiuscemodi intelliges canone, quo de ecclesijs hæreticorum ista sanxerunt^a: Basilicas hæreticorum, quas tanta execratione habemus exosas, vt pollutionem earum purgabilem non putemus, sanctis vsibus applicare despiciamus: nisi quas per violentiam a nostris abstulerant, possumus reuocare.] hæc Patres, qui ibidem quadraginta canones statuiffe leguntur, quos pius lector maiori consulat otio velim. Quod vero haud ante præsentem annum contigerit eiusmodi Conciliū haberi potuisse (male enim ad Gelasij tempora alij referunt) inde certū colliges argumentum, quod haud id liberum fuit Sigismundo Regi, sub quo celebratum istud ipsum scribitur: nam non nisi defuncto patre Rege Ariano, ipse Catholicus Catholicæ fuit Ecclesiæ, opera (vt dictum est) magni Alcimi Auiti, de quo alia occasione inferius pluribus agendum erit. Sic igitur nulla subest ratio vt contra Arianos eorumq. ecclesias sancta Synodus decernere quicquam potuerit tempore Gelasij Papæ, cum nondum regnaret Sigismundus, sed pater eius Gundebadus Rex Arianus illi præfesset prouinciæ, homo sacerdotibus suæ sectæ addictus; vt quæ superius dicta sunt, indicare satis possunt.

IESV CHRISTI
ANNVS
510.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
12.

ANASTASII IMP. 20.
THEODORICI REG. 18.

DQ Vingentesimum decimum Christi annum Boetij Seuerini cū Eutharico aperit Consulatus. Extat Ennodij Ticinensis epistola ad Boetium de eius Consulatu, quæ incipit: Optimæ spei plenus, &c.] Visus est huius sui Consulatus ipse Boetius meminisse, cum Prædicamentis Aristotelis explicandis manus admouens, hæc ait: Etsi nos curæ officij Consularis impediunt, quo minus in his studijs omne otium plenamq. operam consumamus: pertinere tamen videtur ad aliquam Reipublicæ curam, elucubrata rei doctrina ciues instruere: nec male de ciuibus meis merear, si cum prisca hominum virtus vrbium ceterarum in hanc vnam Rempublicam Imperium transfulerit, ego ad id saltem quod reliquum est Græcæ sapientiæ artibus mores nostræ ciuitatis instruxero. Quare ne hoc quidem ipsum Consulatus vacat officio; cum Romani moris semper fuerit, quod vbiq. gentium pulcherrimum esset atque laudabile, id magis ac magis imitatione honestare.] hæc ipse: qui quidem etsi reliquorum philosophorum doctrinam calluerit, Aristotelis tamen doctrinæ sese totum addixit, & hoc præstitit, vt quorum vix nomina librorum Latinitas nouerat, ipse eos omnes quos reperire potuerit integros integre Latinitate donauerit: quod idem ipse testatur his verbis: Ego omne Aristotelis opus, quodcumque in manus venerit, in Romanum stylum vertens, eorum omnium commenta Latina oratione perscribam: vt si quid ex Logicæ artis subtilitate, vel ex moralis grauitate peritiæ, & ex naturalis acumine veritatis ab Aristotele perscriptum est, id omne ordinatū transferam, atque id quodam lumine commentationis illustrem.] hæc de se Boetius, qui eadem præstare conatus est: nam præter eius in Porphyrij quinque voces & Aristotelis Prædicamenta & Perihermeniam quæ extant per insignes lucubrations, transtulit pariter (vt apparet) Topicam Aristotelis, & in Topicam Ciceronis edidit libros: meminit & in commentarijs de enunciatione, libros physicos a se conscriptos.

Ceterum ipse Boetius non solum doctrinā Aristotelis illustrauit, sed etiam nouis inuentis locu-

^a Concil. Epam. c. 33. DE BASILICIS HÆRETICORVM QVOD STATVERINT PATRES.

BORTIVS SVI CONSVLATVS TEMPORE ELVCIDAT ARISTOTELEM.

locupletavit, cū cudit libros illos quatuor de differentijs Topicis, & quatuor de utroque syllogismo, atque de diuisione & definitione singulos. Demum illud sic habeto, Boetio absque controuersia primas dandas inter Latinorum ingenia, qui profundum Aristotelicorum sensu penetrarit, & obscura quæque perspicua reddiderit, Aristotelemq. vix nomine hastenus cognitum suorum Latinorū manibus tradiderit; vnde posteriores omnes Peripatetici eidem iure bene precentur. Sed vnde, dices, vis tanta Latino homini, hoc præsertim sæculo, quo ob barbaros ingruentes nullus ferme locus bonis litteris esset, armis litterarium otium vndique profligantibus? Breuiter accipe. Qui nobilitate generis nulli secundus, prognatus nimirum ex antiqua Manlij Torquati familia, & eo qui Christianitate resplenduit Anicio gaudens atauo, adolescens Athenas, in quibus fuerant litteræ philosophicæ restitutæ, petijt, vbi varia philosophiæ peruestigans dogmata, Aristotelicis tandem sese totum addixit, toto illo decem & octo annorum curriculo, quibus est moratus Athenis. testatur id quidem ipse in libro^a quem edidit de Disciplina scholarium, prope finem.

Sed quod de his sermo est, illud obiter monendum putauit, haud omnia quæ apud Aristotelem scripta reperiuntur, cuncta Aristotelis esse, vt in eius verba iurare Peripatetico liceat, cum nonnulla ab alijs constet esse addita, vel misere deprauari contigerit. Audi vero de his ipsis Strabonem totam historiam egregie describentem, vbi ait^b: Aristoteles suam bibliothecam Theophrasto tradidit, cui & scholam reliquit. Primus omnium qui nobis sunt noti Aristoteles bibliothecam conductis libris composuit, idq. Aegypti Reges facere docuit. Theophrastus bibliothecā Neleo tradidit. Is libros Scepsin translatos posteris suis reliquit ineruditus hominibus: qui incuriē positos sub clauibus retinuerunt. Cumq. Attalicorum Regum studium intellexissent, quibus Scepsis parebat, conquirentium libros ad construendam Pergami bibliothecam, sub terra suos in fossa quadam occultauerunt. Ibi ab humore & blattis viriatos, tandē qui ex ea stirpe erant, Aristotelis Theophrastiq. libros Apelliconi Teio magna pecunia vendiderunt. Tenebatur is Apellico librorum amore, quam philosophiæ studio maiore. Itaque erosarum particularum quærens instaurationem, in noua libros transtulit exempla, lacunas non recte implens, ediditq. libros mendorum plenos.

Vsu venit Peripateticis antiquis, qui post Theophrastum vixerunt, cum omnino libris carerent, paucosq. dumtaxat, præcipue exotericos haberent, vt nulla de exquisite pertractando eam philosophari possent, sed tantum de propositis disputarent. Posterioribus ab eo tempore, quo libri isti sunt editi, facilius fuit philosophari, & Aristotelem imitari, quamquam ob mendorum multitudinem cogentur multa probabiliter modo dicere. Multum huc etiam Roma contulit. Statim enim a morte Apelliconis Sylla, cum Athenas cepissent, bibliothecam illius recepit. Quæ cum huc esset allata, Tyrannio a bibliothecæ præfecto obtinuit, vt sibi eorum vsus permitteretur, homo Aristotelis studiosus: & librorum venditores nonnulli ineptis vsu librarijs, neque cum exemplari descripta comparantes: quod & alijs accidit libris qui exscribuntur vendendi causa & Romæ & Alexandria. De his quidem satis.] hucusque Strabo.

Hæc nos verbatim singula hic reddidisse volumus, quod sciamus reperiri homines adeo Aristotelis studiosos, vt quæcumque in eius scriptis reperiantur, veluti ex diuino quodam oraculo prolata recipiant atque defendant; vt satis sit ijs illud instar Pythagoræ discipulorū vsurpare, Magister dixit: cum tamen, licet in eius libris scriptum quid inueniatur, haud satis constet an re vera ipse dixerit, vel Apellico apposuerit, qui multiplices lacunas impleuit, vel alij addiderint, qui mendosissimos ab eodem Apellicone (vt ait Strabo) editos codices emendarunt, quos ille corruperat, vel aliter postea librariorū incuria deprauarat. Adeo vt verius atque consultius sit dicere, cum Aristotelis scripta citantur, id quod asseritur, apud Aristotelē reperiri, quā Aristotelis esse, & Peripateticorum potius eā esse sententiam, quā germanam puramq. ipsius Aristotelis assertionem: Id quidem asserere, non solū quæ exscribentiū librariorū incuria irrepserunt menda suadent, cum id omniū ferme librorum commune sit, sed dicere cogit immensa & multiplex illa vastitas lacunarū, quas Apellico (vt ait Strabo) non recte repleuit, & edidit primus eisdē libros mendorum plenos. Si enim in philosophicis facultatibus maximi sit ponderis quæque minima linea, vel punctus: quid dicendum de elementis ipsis, dictionibus, verbis, & sententiarum periodis, & fortasse capitibus, quæ edax tempus varijs casibus sæpe corrosit? At in his hastenus nos detinuisse satis sua auctoritate Aristotelicus Consul: qui in fine libri quarti commentariorum in Aristotelis Prædicamenta, cum se ea scribere sub Anastasio Imperatore testetur, plane declarat non

ad

^a Eccl. de discip. schol. c. 4.

QVAB ARISTOTELIS LIBRI SINT PASSI NAVFRAGIA. b Strab. Geogr. lib. 13. pag. 70.

QVAB VERB ARISTOTELIS ESSE DICI POSSINT, IN DVBIO ESSE.

Ad primum vel ad tertium Consulatam ea quæ diximus referenda esse, sed ad præsentem secundum Consulatam, quem solum sub Anastasio Imperatore gessisse reperitur. Iam vero quæ sub hoc eius Consulatu res gestæ reperiuntur, in medium afferamus.

Quam vidimus Constantinopolitanam ciuitatem anno superiori diro incendio conflagrasse, hoc anno ciuili discordiæ grauiori exarsisse incendio, in suo Chronico Marcellinus affirmat. Emota enim semel e cardine fide Catholica, cuncta simul labefactari necesse fuit: sicuti cum fundamenta concutiuntur, vniuersam nutare molem oportet. Foeda quidem & lurida vrbis illius facies erat, in diuersa ipsa ciuitate discissa, fauente populo Macedonio Episcopo, Anastasio autem Imperatore cum militibus eidem resistente, atque varijs cladibus affligente. At quomodo tandem quod diutius fuerat meditatus, sequenti anno perfecit, vt Macedonium exturbaret, & subrogaret Timotheum hæreticum, suo loco dicemus. Sed quid inter alia aggressus hoc anno scelestissimus Anastasius? Qui in odium Orthodoxorum Ecclesiasticam omnem abstulerat immunitatem, quiq. leges libertatis sanxerat pro hæreticis (vt superius auctore Theodoro Lectore diximus) hoc anno eam edidit sanctionem^a, qua nihil in Orthodoxos quouis titulo transire voluit bonorum Ecclesiasticorum.

Etenim quamuis titulo mentiatur in hæreticos eiusmodi editam sanctionem: tamen (vt superius adnotatum est) cum fuerit ipse hæreticus, haud dubium ab eo Catholicos esse nominatos hæreticos, qui eius impietati minime communicarent: bonis namque fuisse tamquam hæreticos spoliatos Orthodoxos ab ipso Imperatore, in quos nec quouis titulo ea redire permittrat, ipsa lex ostendit: vt plane intelligi possit, quales esse soleant, qui in bona Ecclesiastica Orthodoxorum manus iniiciunt. Trebonianus autem nihil pensi habuit, constitutiones hæreticorum Imperatorum cum piorum legibus simul intexere; quod eadem licet ab hæreticis latæ contra Catholicos, in ipsos tamen vere hæreticos (vt sonant verba) conuersæ sint: cum tamen liqueat, quos Orthodoxos nominat Anastasius, eos fuisse, qui contra Chalcedonense Concilium pugnant, Zenonis suscipientes Enoticum.

Quas autem turbas in Orthodoxos impius Anastasius excitarit, vix perpauca, eademq. breuiori summa perstricta vel ex Marcellino, vel ex Theodoro narrantur: quæ res fuerat proluxæ satis historiæ commendanda; quod præstitisse Basilium Cilicem, Photius in Bibliotheca testatur, dum ait ipsum historiā conscripsisse ab obitu Simplicij Papæ vsque ad exitum vitæ Anastasij Imperatoris. excidit ipsa quidem, vel fortasse inter Græcorum vetera monumenta obliuione sepulta latet: Vnde maior nobis labor incumbat diuersis e locis quæsitæ fragmenta compingere: Atque in primis^b, quod Anastasius Imperator, ne quis ex suis patientiæ suæ causam de tolerando in sede Constantinopolitana Macedonium, ignauiæ vel timori adscriberet, calumniose testatus est, se id facere, quod ipse Macedonius Zenonis Enotico subscripsisset. Id vero cum ad aures ipsius Macedonij peruenisset, contestim collecta Ecclesia, ambonem conscendens, pro concione se plane Orthodoxum esse coram omnibus demonstrauit, edita sincera professione fidei ex præscripto Chalcedonensis Concilij, damnans omnes quæ ei aduersarentur hæreticas opiniones. Quæ quidem res sicut maiorem Macedonio conciliauit populi gratiam, ita in eundem perfidi Imperatoris odium magis concitauit, vt iam de eo e sede mouendo animo penitus stabiliret.

Adiecit ad alias calumnias in Macedonium Anastasius Imperator, vt ad concitandos in eum omnium animos, iactaret ab eo falsatam esse diuinam Scripturam. Testatur id quidem Liberatus^c Diaconus, cuius verborum textus sic vt vides se habet, absque Græcorum elementorum delineatione, ab antiquario omissorum, cum ait: Hoc tempore Macedonius Constantinopolitanus Episcopus ab Imperatore Anastasio dicitur expulsus, tamquam Euangelia falsaret, & maxime illud Apostoli dictum^d: Quia apparuit in carne, iustificatum in spiritu. Hunc enim mutasse, vbi habet, qui . . . hoc est . . . monosyllabum Græcum, littera mutata in . . . vertisse, & fecisse . . . id est, Vt esset Deus, apparuit per carnem. Tamquam Nestorianus ergo culpatus expellitur per Seuerum monachum.] In posteriori editione Suriij lacunæ hoc modo implentur: Vbi habet $\delta\varsigma$, hoc est, qui, monosyllabum Græcum, littera mutata θ in ω vertisse, & fecisse $\omega\varsigma$, id est, Vt esset Deus, apparuit per carnem.] At ipsi Græci habent: $\kappa\alpha\iota\ \delta\mu\lambda\omicron\gamma\eta\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\varsigma\ \mu\acute{\epsilon}\gamma\alpha\ \epsilon\sigma\tau\ \tau\ \tau\eta\varsigma\ \delta\iota\omicron\theta\epsilon\beta\epsilon\iota\alpha\varsigma\ \mu\upsilon\sigma\tau\eta\epsilon\iota\omicron\nu.$ $\Theta\epsilon\delta\varsigma\ \epsilon\phi\alpha\nu\epsilon\rho\acute{\omega}\theta\eta\ \epsilon\iota\ \sigma\alpha\rho\kappa\iota,$ $\epsilon\delta\iota\eta\gamma\mu\acute{\omega}\theta\eta\ \epsilon\iota\ \pi\acute{\nu}\delta\mu\alpha\tau\iota.$ $\omega\phi\theta\eta\ \alpha\gamma\gamma\acute{\epsilon}\lambda\omicron\iota\varsigma,$ &c.] id est: Et manifeste magnum est pietatis sacramentum. Deus manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu, &c.] Sic igitur in eo facta mutatio reperitur, vt quod habet germana lectio, Apparuit in carne

CONSTANTINOPOLIS CIVILI LABORAT DISCORDIA.

^a l. 10. c. de hæret.

ANASTASIVS SVB NOMINE HÆRETICORVM CATHOLICOS A BONIS ARGVENS ECCLESIAE.

^b Niceph. lib. 16. c. 26.

^c Liberat. Diacon. Breniar. c. 19. CALVMNIA DE CORRVPTO TEXTV DIVINAE SCRIPTVRÆ d. 2. Tim. 3.

in carne] mutasse diceretur, Apparuit per carnē.] ex qua mutatione posset fides Catholica in discrimen adduci. Ita in suspitionē Nestorianæ hæresis, arte perfidi Imperatoris eiusmodi constantis calumniam, Macedonius adductus est: sed erant hi prætextus, vulgi ore iactati, non tamen in Synodo vlla cogniti vel examinati: vi enim, non sententia Episcoporum Macedonius sui passus est throni iacturam, vt inferius sequenti anno dicemus.

Porro Anastasius Bibliothecarius in Chronico sub eodem anno res paulo latius profectus ait: Constantinopolitanus Episcopus anathematizabat damnantes Synodum Chalcedonensem.] & paulo post: Interea monachi quidam hæretici ducenti venientes Constantinopolim vna cum Severo impio contra Macedonium atque Chalcedonense Concilium decernebant. Hos Anastasius honorifice suscepit veritatis inimicos, qui conturbauerunt Orientem, & Constantinopoli eadem operantes. Ioannes vero Alexandrinus Episcopus duo millia librarum dare sponpondit Imperatori, si edicto proposito perfecte damnaret Concilium Chalcedonense. Imperator autem Macedonium rogabat Apocrifarijs communicare Ioannis, Ioannemq. recipere, Synodum neque recipientem, neque damnantem. Macedonius autem restitit, dicens non se illis communicaturum, nisi confiterentur matrem & magistram Synodum Chalcedonensem.] hæc de his Anastasius Bibliothecarius, qui & ista addit:

Porro monachi Orthodoxi, qui erant in Palæstina, martyrij æmuli, venere Constantinopolim acturi contra Seuerum, & eos qui cum eo erant hæreticos. Dorotheus autem monachus Alexandrinus multorum versus librum edidit pro Chalcedonensi Synodo, quem dedit Magnæ vxori fratris Anastasij, cum esset Orthodoxus: ipsa vero Anastasio obtulit librum, sperans per hunc eum fore murandum: quem cum legisset, & præter votum suum esse reperisset, Dorotheum apud Oasim exilio destinat, & librum pro nihilo ducit, eo quod superius esset inscriptus Tragoedia, quemadmodum a Magno Basilio fuisse editum aiunt contra Iulianum. Macedonius vero quod accepisset Flavianum non recte sentire de Concilio Chalcedonensi, eum cum alijs, qui aliquid mutirent contra idem Concilium, anathematizauit.] At res Flauiani se aliter habuisse, suo loco dicendum.

IESV CHRISTI
ANNVS
511.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
13.

ANASTAS. IMP. 21.
THEODORICI REG. 19.

Cum Secundino Felix Christi anno vndecimo post quingentesimum a Theodorico creatus est Consul: hunc Felicem Gallum natione fuisse, scriptæ ad eum & aliæ ad Senatum ab ipso Theodorico epistolæ^a docent, quibus & ex Indictionum numero eiusdem tempus Consulatus ostenditur, vbi dicitur: Sume igitur per Indictionem quartam Consulatus insignia.] concordant & Fasti Consulares Marcellini dicentis quarta Indictione creatum fuisse Consulem Felicem cum Secundino. Gallum quidem natione itidem Theodoricus fuisse tradit, & eius parentem plurimum prædicat. Porro eius parentis laudes, Felicis item nomine, latius explicatas habes iambis Sidonij Apollinaris, quorum est titulus^b: Ad Magnum Felicem Consulem.] quem & fratrem appellat, cum in ipsa inscriptione subdit: Domino pio fratri, &c.] est carminis eiusmodi exordium:

*Dic, dic quod peto, Magne, dic amabo,
Felix nomine, mente, honore, fama,
Natis, coniuge, fratribus, parente,
Germanis, genitoris atque matris
Ex summo patruelium Camillo, &c.]*

nominatum meruisse Consulatum, idem Theodoricus in epistola ad Senatum ita declarat^c: In ore quippe rumoris est, quondam Felicis adhuc viuere Consulatum: quia bona durare norunt post hominem; & quod gloriose geritur, sine temporis non tenetur.] Sed quando, dices, Felix iste Senior Consulatum gessisse reperitur? Apud Marcellinum in Chronico adnotatur Felix Consul cum Vibiano anno Domini quadringentesimo sexagesimo tertio: apud Cassiodorum vero collega Vibiani Basilius ponitur, adeo vt idem Basilius Felix dictus existimetur. Ad hunc itidem Seniore Felicem scriptas esse complures Sidonij familiares epistolas, quæ extant, mihi facile persuadeo.

Quod

A Quod rursus vero ad eundem anni huius Consulem Iunior Felicem pertinet, idem Theodoricus in epistola ad Anastasium Imperatorem^a de eius Consulatu data, hæc inter ceteras viri laudes: Dignus plane largitibus nostris, qui in ipso pueritiæ flore maturis moribus lubricam frenauit ætatem; & quod rarum continentia bonum est, patre priuatus grauitatis factus est filius, cupiditatem inimicam sapientia subiugauit, vitiorum blanda contempsit, superbia vana calcauit, &c.] Hæc & alia de laude eius dum lego, in eam inducor opinionem, vt existimem hunc illum esse Felicem Præfectum & Patricium, ad quem extat Fausti epistola de pœnitentia^b. Ex eodem quoque stemmate ortus videtur Felix ille adeo celebratus Antistes Namneticus, quem Venantius Fortunatus carminibus celebravit, necnon soluta oratione: nam inter ceteros hos de eo versus habet^c:

Maxima progenies titulis ornata vetustis,

Cuius & a proavis gloria celsa tonat.

Nam quicumque potens Aquitanica rura subegit,

Extitit ille tuo sanguine luce parens,

Germinis antiqui venerabile culmen in Orbe,

Laudibus in cuius militat omne decus, &c.]

At satis occasione Consulatus Felicis de eiusdem familia a Camillo deriuatæ viris illustribus dictum, quibus clarior redditur eius purpura Consulatus. Iam vero, qui ad limen anni huius diutius morati videmur, quæ in eo intro reperiuntur res gestæ conspiciamus.

Magno plane Anastasij Imperatoris scelere Marcellinus signauit hunc annum, nempe exilio Macedonij Episcopi Constantinopolitani, cū iam sedisset annos quindecim: qui tam calumnijs exagitatus, quam violentia adhibita summotus, per milites abreptus, deportatus est in exilium, atque in eius locum nefandus est suffectus Timotheus; quod Catholicæ fidei maximum attulit detrimentum. At quomodo se ista habuerint, quæve præcesserint atque subsequuta fuerint, rerum gestarum ordine referamus ex Theodoro Lectore^d: ex quo etiam intelligi potest facta hæc esse huius anni tempore maioris hebdomadæ, quæ sanctum Pascha præcedit; more suo diabolo sacris ijs diebus maiorem excitante aduersus Ecclesiam tempestatem. Ait igitur:

Diuisi vero ab Ecclesia, turba quadam mercenaria collecta, templum Archangeli, quod in Palatio est, die Dominica ingressi sunt: Et cum psaltes Trifagion dicerent, illi cum additione, Qui crucifixus est pro nobis, respondentes psallunt. Sequenti die Dominica idem in magnam ecclesiam cum spadonibus ingressi fecerunt. Populus vero zelo raptus, primum vocibus reclamationis, & vociferantibus ac conuiciantibus conuiciando respondet. Tandem vero Imperator cum multis manifeste Macedonio resistens, iam monachos excommunicatos, iā ipsos primores subornat, vt nefandis conuicijs & vociferationibus Episcopum impetant, cum quibus erat etiam Iulianus Episcopus Halicarnassi Cariæ, & Seuerus monachus, qui & fidei & sui ipsorum facti fuerant inimici.] In tanto rerum fragore, cum violentia Imperatoris adeo vrgeret Ecclesiā: ne indefensa veritas prostrata penitus remaneret. Iudibrio exposita hæreticorum: excitauit Deus spiritum etiam paruulorum, vt cum populo omnes assurgerent, atque strenue absque timore ex aduerso consisterent: nā subdit Theodorus:

Populus autem cum mulieribus & paruulis, infinita multitudine cum Præsidibus monachorum congregata, per ciuitatem clamant: Tempus martyrij est, o Christiani: Patrem nemo deserat. Imperatorem vero, probri gratia, Manichæum & Imperio indignum vocant. Quibus Imperator territus portas Curia Imperialis vndique claudit, & nauigia fugæ accommoda Palatio adhibet.] hæc quidem ea die. Prætermissa autem a Theodoro Euagrius ista addit: Cum postulationi Anastasij Macedonius strenue resisteret, seq. fidem minime proditurum constanter asseueraret: Anastasius Imperator insidias contra eum tendere cœpit, ad eum sane finem, vti Episcopatu exturbaret.

Itaque tandem accedunt adolentes calumniatores, qui cum se, tum Macedonium flagitiosi cuiusdam facinoris falso reos arguunt. At vero vbi Macedonius genitalibus carere deprehensus fuit, ad alias fallacias se conuertunt; nec destiterunt, quoad consilij Celestis Aulicorum ordinis Præfecti (hic ante triennium gesserat Consulatum) ex occulto sede Episcopali dimouissent.] hæc Euagrius^e, atque Nicephorus^f. Quæ autem præcesserint occultam eiectionem Macedonij, Theodorus Lector ita narrat: Imperator cum pridie faciem se Macedonij posthac non visurū iurasset, misso nuncio obsecrauit, vt illum salutare liceat. Populus vero, cum ecclesiam Macedonius ingressus esset, monachos obtestabatur, dicens:

Patrem

^a Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 1.

^b Extat tom. 3.
Biblioth. sanct.
non. edit.

DE FELICE
EPISCOPO.
^c Venant. Fortun.
in laud. Felic.
lib. 3. carm.

MACEDONIVS
EPISC. CON-
STANTINOP.
EIEGITVR IN
EXILIVM.

^d Theodor. Lect.
Collat. lib. 2.

QVAB CON-
TRA FIDEM
CATHOLIC.
ET MACEDO-
NIVM ACTA
SINT.

POPVLVS CON-
STANTINOP.
FIDEI ARDO-
RE RESISTIT
IMPERATORI

^e Euagr. lib. 3.
c. 32.
^f Niceph. lib. 16.
c. 26.

CHRISTIANI
ID EST
SYMMACHI

CHRISTIANI
ID EST
SYMMACHI

DOROTHEVS
RELEGATVR
IN OASIM.

CHRISTIANI
ID EST
SYMMACHI

CHRISTIANI
ID EST
SYMMACHI

^a Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 2.
& 3.
DE FELICE
IUNIORE
CONSULE.

^b Sidon. carm. 9.

^c Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 3.

DE FELICE
SENIORE
CONSULE.

Patrem habemus apud nos. Et qui ad scholam pertinebant, quoties ingrediebatur, cum A laudibus ingredientem accipiebant. Et cum ingressus esset, Anastasium redarguit tamquam Ecclesie hostem. Ille vero per hypocrisim Ecclesie & Episcopo coadunari videbatur.] hæc quidem ea die, qua Anastasius simulavit se Catholicæ fidei consentire, & Catholicam velle consecrari communionem. At quæ nocte sequenti? audi Theodorum:

Suspiciatus Imperator, si Macedonius iudicaretur, populum illi tamquam infanti opitulaturum: noctu illum violenter abreptum Chalcedonem misit, & inde Euchaitas abduci præcepit. Sequenti vero die Timotheum quemdam presbyterum & custodem ecclesie Episcopum elegit: quem Litrobulam & Colonem, propter facta quædam nominibus istis convenientia, vocarunt.]

Quod ad has voces pertinet, apud Theodorum Lectorem, pro κίλωνα colonem, legendum ex Cedreno & Nicephoro κήλωνα. Est proprie κήλων equus admiffarius: inde sumitur pro libidinoso: Suidas interpretatur θερμόν εις συνείσαν. Litrobula vero, siue ut in alijs, Litrobula λιτροβύλης, simile aliquid significat, tametsi eius vocis origo non exponitur a lexicographis: nisi quis dixerit, ex voce Græca & Latina λυτέρω, quod est redimo, & bulba, quod Latine scribitur vulua, ita compositum ignominiosum vocabulum, quo significetur homo mulierosus impurus, quem exprimere apertioribus vocibus pudeat.

Pergit autem Theodorus: Ecclesiam vero Timotheus ingressus non est, nec ad Liturgiam accessit, nisi prius detractis Macedonij imaginibus & insignibus.] Obserua hic, lector, ut alijs in locis, moris fuisse affigi in ecclesijs imagines & signa tunc existentium Episcoporum. sed subdit Theodorus: Supplicationes Parasceues in templo Deiparæ, quod in Calcopratijs est, Timotheus fieri excogitavit.] hæc de Timotheo, sed mox ista de Seuro: Ioannes Diacrinomenus de Seuro scribit, quod iuramentum ab eo Imperator acceperit, si Antiochenus Episcopus fieret, nullo se pacto sub pœna anathematis Chalcedonensi Synodo adhæsūrum: deinde, quod illam, eo ipso die, quo ordinatus esset, ascenso suggestu, anathemate damnaret.] Vides originem Seueri, a quo dicti sunt hæretici Seueriani; & qui nominati erant Acephali, quod tandē nobile caput nacti? Sed ad Timotheum rursus auctor:

Timotheus ab amicis rogatus, Symbolum fidei trecentorum decem & octo Patrum per singulas synaxes dici curavit, ad reprehensionē videlicet Macedonij, quasi ille Symbolum hoc non reciperet; cum antea semel tantum in anno, in Parasceue scilicet Dominicæ passionis, tempore quo Episcopus catechizabat, recitatum esset.] Vetus & vsitatus hic fuit mos hæreticorum, ut quo se Catholicos populo exhiberent, Nicænum Symbolum publice recitarent. id peculiare Nestorianis fuisse vidimus atque alijs, Arianis exceptis: quod & facere perseverant Nouatores temporis huius hæretici, dum in ore semper versantes Symbolum Apostolorum, Apostolicos se esse perfide mentiuntur, cum re vera Apostolicam & Catholicam doctrinam impugnent. Sed rursus ad Timotheum, de quo hæc ad finem eius narrationis Theodorus apponit:

Cum is qui in monasterio Studij* præfuerat, mortuus esset: abiit Timotheus in monasterium illud, ut ibi Episcopum eligeret. Is vero qui ordinandus erat, ad eum dixit, non passurum se, ut ordinaretur a viro qui Synodum Chalcedonensem anathemate damnasset. Respondit huic Timotheus: Anathema sit cuilibet homini Synodum Chalcedonensem auersanti, vel anathematizanti. Quo dicto, qui ordinandus erat, ordinationem suscepit. Ioannes autem quidam Antiochenus cum Manichæus esset, Timotheum contumelijs affecit; & ad Imperatorem currens, quæ gesta ab illo essent, patefecit. Imperator vocatum ad se Timotheum grauitè increpuit. Ille vero negauit dicens: Anathema sit quisquis Synodum Chalcedonensem recipit.] hæc de his Theodorus: quibus plane vides inconstantiam hæreticorum, temporariam pro rerum occasione fidem habentium atque mutantium; quod mille ferme exemplis superius demonstratum est.

Sed quæ secuta sint post eiectionem Macedonij de eius sectatoribus Catholicæ fidei studiosis, hæc a Nicephoro^a accipe: Senatus populusq. Constantinopolitanus eam ob causam, ob pulsam Macedoniam videlicet, in magno fuit mærore: nam & vitæ sanctitatem, & doctrinæ sinceritatem in Macedonio admirabantur. Etenim pietatis studio, dignitateq. sacerdotali is valde eminebat, ut qui a Gennadio educatus atque edoctus fuisset, cuius etiam ex fratre nepos fuit. Contra sectatores eius postea grauis persecutio orta est. Quidam enim exilio, nonnulli relegatione, alij accusationibus iniquis, alij bonorum publicatione afflicti sunt. Multi etiam qui fuga sibi consuluerunt, Romam peruenerunt.] complures

TIMOTHEVS
HERETICVS
EPISC. CON-
STANTINOP.

TIMOTHEVS
HERETICVS
EPISC. CON-
STANTINOP.

FRANS HÆ-
RETICORVM
IN PROFES-
SIONE SYM-
BOLI.

* Studij
TIMOTHEVS
AD HORAS
FIDEM MV-
TAT.

Nicoph. lib. 16.
c. 26.
MACEDONII
SECTATORES
QVAB PASSES.

Apures autem esse relegatos in Oasin Thebaidos, ait Anastasius Bibliothecarius in Chronico. At minime his contentus Imperator ob odium quod conceperat contra Chalcedonense Concilium, hæc quæ sequuntur adiecit; sic enim ait idem qui supra Nicephorus:

Imperator illico Chalcedonensium Actorum libellum, quem Macedonius in arca sanctiore deposuerat, per Calepodium quemdam furtim sublatum conscidit atque igni tradidit, & Macedonio, qui sic ducebatur, condemnationis sententiam misit. Atque is interrogauit, an illi qui se damnassent, Chalcedonensem Synodum recepissent. Et vbi illi qui ad eum sententiam attulerant, id inficiati sunt: ipse; Si, inquit, Arianis & Macedoniani condemnationis libellum ad me misissent, num recipere possum? At ille Euchaitem ductus est.] hæc deinceps Nicephorus. Quod pertinet ad incensum ab Anastasio Actorum volumen, putantur quidem Acta illa, quæ tanta religione custodiebantur a Macedonio, fuisse originaria ipsius Chalcedonensis Concilij. His vero adde quæ apud Paulum, seu Ioannem pontius Diaconum in Miscella leguntur his verbis:

Interea Iuliana illustrissima femina, quæ templum Dei genitricis apud Honoratas construxerat, valde pro Chalcedonensi Synodo satagebat: ita ut ei nec Imperator quidem, multas aduersus eam verfutias adinueniens, Timotheo communicare persuadere valuerit: sed nec ipse Timotheus frequenter ad eam pergens hoc potuerit ei persuadere. Pompeium quoque consobrinum illius, & eius vxorem, quæ mulier erat ornata, multis Imperator Augustus humiliabat, ut ablegaret veneratores Synodi, & eos qui in exilio Macedonio Episcopo largiebantur quæ necessaria erant. Deinde idem Timotheus quosdam ex principibus præcepit in templo S. Theodori Sparatij super ambonem Trifagij additamentum admittere, id est, Qui crucifixus es pro nobis: Ita ut multitudines indignatæ per diem Citanix illinc egredierentur: quando & Timotheus per commonitorium scriptum omnibus præcepit Ecclesijs, Trifagion in litanijs dicendum cum additamento: quod multi metuentes fecerunt. Monachi vero alium psalmum psallendo venerunt. Hos autem populus videns, clamauit: Bene venerunt Orthodoxi. Simultas etiam facta est multa, & incendium domorum multarum, & homicidia dena millia, turba vociferante aduersus Anastasium, & Vitaliana Imperatorem petente; ita ut fugeret Anastasius & latitaret, ab ipsaq. Ariadna laceraretur iniurijs, utputa multorum causa malorum Christianis effectus.] hæc ibi.

Quod vero Anastasius militibus præfessisset duces eadem qua ipse impietate foedatos, per eos a populi furore sæpe defensus euasit; e latebrisq. inopinatus emergens, noua rursus per eosdem aduersus Orthodoxos prælia excitat, non quidem Constantinopoli, sed foris; in hoc omni studio laborans, ut per Seuerum monachum hæresim stabiliret, quem strenuum eius defensorem sub pollicitatione Episcopatus Antiochenæ Ecclesie iuramento oppignerauerat, ut ad thronum illum euheret, cui tunc præsidebat Flavianus defensor Catholicæ veritatis. Verum ut laruam aliquam iustitiæ turpissimo facinori Anastasius superinduceret, ad id perficiendum, apud Sidonem in Phœnicia Synodum sequenti anno cogi mandauit, de qua suo loco dicemus.

De Seuro autem monacho modo nobis agendum, qui fax, lues, atque perditio totius Orientalis Ecclesie a prauo dæmone est productus in medium, monstrum quidem omnium vitiorum deformitate compactum: ut plane intelligas huius exemplo, quales esse consueverint, quos sibi diabolus in omnibus inueniens obsequentes, per eos afflatus spiritu malo loquitur contra Deum blasphemias. De Seuro igitur hæc deprompta ex Synodicis Actis accipe. In libello enim sanctorum Patrum Orthodoxorum Constantinopolitana Synodo^b sub Menna Episcopo congregatæ oblato hæc leguntur de Seuro & gregalibus eius:

Quis nesciat eorum vitam turpem admodum & sceleratam ab ineunte ætate esse, & dæmonibus addictam? Et quod in veneficijs Seuerus deprehensus est, in ciuitate Berythorum dæmonijs seruiens; & eiusmodi calumniam fugere volens, finxit se ponere, & fugere diabolicam opinionem suam, & venire (ut dicebat) in Tripolim ad venerabilem domum sancti & clarissimi martyris Leontij. Et nondum perfectis diebus his quibus ipse baptizatur, postquam vidit (veritatem paululum simulans) perspicue, quod rursus ad antiquum gentilitiæ opinionis suæ vomitum reuerti non poterat, per aliam viam ad id quod studebat peruenit: Nam negauit statim Ecclesiam in qua baptizatus est, & processit ad Acephalos hæreticos, qui ea quæ Eutychetis sunt sapiunt; vocansq. sanctas Dei domos diuersoria hæresis & impietatis, reprobans propter hoc baptismum, quem

ACTA CHAL-
CEDONENSIA
COMBYSTA.

a Paul. Diac.
Miscel. lib. 15.
DE IULIANA
CONSTAN-
TIA ET AN-
TIORVM.

INCENDIA
ATQVE CAE-
DES IN PO-
PVLO FA-
CTA.

PRO SEURO
HÆRETICO
ANASTASII
LABORAT.

QUALIS IM-
PIVS SEU-
RVS.

b Synod. Constā-
tinop. Act. 1.
tom. 2. Concil.

SEVERI PRI-
MORDIA, EX
MAGO HÆ-
RETICVS.

Psal. 75. dicit se accepisse: vt in ipso impleretur propheticus sermo, qui de huiusmodi dicit: ^a Alienati sunt a vulua, errauerunt a veritate, locuti sunt falsa, furor ipsis ad similitudinem serpentis.

Quod autem & ipsam Acephalorum religionem simulauerit, ex consequentibus omnibus manifestum fuit. Præsidebat enim suæ Acephalæ sectæ, quod Vnitium dicitur non admittens, sed nouatium ipsum & diuulsiuum appellans, & in suis proprijs conscriptionibus anathematizans.] hæc de ipso Patres & alia plura: quibus patet, sic versipellem hominem adhæsisse Imperatori, vt non Acephalorum tantummodo sectandam sibi hæresin proponeret, sed illis deteriora doceret. Innatum namque est hæreticis, vt nequeant loco consistere, neque sciant solidam stabilitatem; quod delinquentium proprium est, secundum illud Hieremiæ lugentis: Peccatum peccauit Hierusalem, propterea instabilis facta est.] Sed accipe quid de eiusdem Seueri primordijs habet Euagrius ^b:

^b Euag. lib. 3. c. 33. & Niseph. lib. 16. c. 29. VARIVS SEVERI STATUS.

Huic (inquit) Seuero patria fuit Sozopolis vrbs Pisidiæ. Verum simulac in sacro templo Leontij diuini martyris, quem Tripolis vrbs Phœniciaë maritima colit, fuit lauacro baptis-
matis tinctus, se a legum studio ad vitam monasticam transtulit; quam quidem vitam traduxit in monasterio, quod medium locum inter urbem Gazam & oppidum Maiumam occupat. In quo loco Petrus Hiberus, qui eiusdē Gazæ fuerat Antistes, quiq. cum Timotheo Eluro fugerat, iisdem incedens gradibus, hominum sermone post multum prædicatus fuit. Porro autē Seuerus, de quo instituitur oratio, cum Nephelio (qui antea cum eo eiusdē sectæ & opinionis fuisset, nimirū quod vna in Christo natura sit; postea tamen Concilio Chalcedonensi, & doctrinæ eorum qui duas naturas in Domino nostro Iesu Christo inesse asserunt, consensit) in disputationem veniens, a Nephelio & eius fautoribus vna cum alijs compluribus, qui eadem fuere opinione, e monasterio suo pulsus est. Inde igitur Constantinopolim ^C recta se contulit, pro se, proq. illis qui cum eo eiectione erant, legationem obiturus. Sicq. Imperatori Anastasio (sicut traditum est ab eo qui vitam Seueri scripsit) notus esse cœpit. Itaque litteras scripsit ad suos fratres de mutua inter se communiōe, in quibus nominatim Concilium Chalcedonense anathemate damnauit.] hæc Euagrius: reliqua suo loco inferius.

^c Liberat. Diacon. c. 19. tom. 2. Concil. PRORATIONU TEMPORIS FIDEM SEVERVS MUTAT.

Sed & de eodem Seuero quæ Liberatus ^c Diaconus scribat, ex scriptis eiusdem Seueri de prompta, in medium asseramus: Is enim (inquit) Seuerus cum sederet prius in monasterio, non suscipiebat Zenonis edictum, nec Petrum Mogum. Deinde sedens in Abbatis Romani, & Mennæ, qui post eum fuit, monasterio, exinde missus est vt permaneret Constantinopoli, & sit Apocrifarius inter eos qui Petri Mogi erant. Dumq. obijceretur ei: quomodo prius anathematizabas Petrum? dicebat: quia Petrum anathematizauit Apamenum. Hic Seuerus apud Constantinopolim Synodo derogabat, & anathematizata affirmabat: ^D & ob omnes qui ei communicarent: ita vt & hoc scriberet & ipsi Flauiano, sicut eius significatur epistolis, & ad Maronem lectorem, & Eleusium & Eutherium Episcopos, & ad Oecumenium scholasticum Isauriæ. Fertur autem expositio eius, quæ ab eo dicta est, in qua Vnitium suscepit Zenonis, & anathematizauit Chalcedonense Concilium, & communicare se confitetur Alexandrino & Constantinopolitano. Erant autē tunc Constantinopoli Timotheus, Alexandriaë vero Ioannes Machiota Episcopi. Et tamen dum talis erat, valuit damnare Macedonium, & expellere ab Antiochena sede Flauianum.] hæc Liberatus de Seuero Imperatoris patrocinio omnia audente & inualecente in dies magis. Sed Anastasij conatus aduersus fidem Catholicam prosequamur: non tanta enim eum cura tenebat vt barbaros subiugaret, quanta vt Catholicam fidem penitus aboleret.

ANASTASIVS TENTAT SANCTISSIMOS VIROS.

Nam non Macedonium tantum, eosve qui erant Cōstantinopoli Orthodoxos expugnare ^E conatus est perfidus Imperator, sed etiam longe positos magni nominis sanctissimos viros exagitauit, in quos primū blanditijs, nempe muneribus, litteris, omniq. genere illecebrarum & simulatione, atque omnibus ad suadendum aptatis coloribus ad cuiuscumque animum commouendū tamquā validissimis arietibus vsus est. quod si minime his impulsibus animus flecteretur, instaurato nouo certamine, vinculis, carcere, & exilijs, ex blando truculētus persecutor effectus, rem agebat. At vel vnum saltrē certaminis huius exemplum adducamus in mediū, ex quo & reliqua nobis incomperta intelligere valeamus. Magnus ille Theodosius Cœnobiarcha, qui his temporibus claruit in Palæstina, cuius sæpe magna cum laude Cyril-
lus ^d meminit, atque Suidas ^e & alij, his ab Anastasio Imperatore certaminibus est appetitus; quæ in eius vitæ rebus gestis his verbis quam exactissime describuntur (vt dicunt) ab ouo, etsi ab incerto, certo tamen temporis eiusdem auctore, vt nihil sit quod iure reuocari

^d Cyril. in Sab. & Suid. in verb. Anastas.

Auocari possit in dubium, vtpote veritate omni ex parte constantia:

Tulit (inquit ^a) aliquando nostrum quoque tempus Imperatorem, qui quidem prius fuerat (quantum apparebat) paradisu voluptatis, postremo autem rebus fuit cognitus campus destructionis, & vnus scilicet ex his pastoribus, qui gregis oues dispergunt & perdunt, & eas turbida potant subuersione: & vt reliqua illius prætermittam, hoc quidem accipiet quod post nos sequetur tempus.] Intelligis, puto, lector, sui temporis res gestas auctorem conscribere; qui etsi nomine habeatur incognitus, Cyrillum hunc ipsum existimo, quificuti sanctorum Sabæ & Euthymij atque Ioannis Silentarij & aliorum Vitæ scriptis est profecutus, ita haud par est credere quem habebat præ oculis Theodosium præterisse, prætermissequ. res ab eo præclare gestas minime præ sui dignitate obruendas silentio, posteris tradere. Conijcio quidem ab imprudente aliquo oblitteratum Cyrilli auctoris nomen, ^B qui referens illud ad Cyrillum Hierosolymitanum Episcopum, qui claruit sub Constantio Imperatore, falso putarit tribui Cyrillo historiam, qua res gestæ sub Leone, Zenone, & Anastasio Augustis tractantur, ignorans ipsum de quo est sermo nobilem historicum Cyrillum æque Palæstinum hoc vixisse tempore. Sed quæ his subiicit, audiamus:

^a Apud Syr. tom. 1. die 11. Ianuar. ex Me-saphr.

SCRIPTOR RBVM THEODOSII.

Neque enim par est, vt id mandetur obliuioni propter eos, quorum est scelus insigne, qui (vt dicit Isaias ^b) concipiunt dolorem, & pariunt iniquitatem. Hei mihi, impius, Anastasius ^b Isai. 59. scilicet Imperator, siue ab alijs ad hoc motus, siue hunc sceleratum foetum ex se produxerit, (Stultus ^c enim stulta loquitur, & cor eius vana cogitabit) Patrum qui Nicææ fuerunt sacra ^c Eccl. 21. dogmata, tamquam montem Sion & turrim fortitudinis scilicet aggreditur, illa quidem volens abrogari, valere autem sententiam Acephalorum, quam a ratione alienam & vere ^d ἀκεφαλον, hoc est, carentem capite iure quis dixerit.] Intelligis perspicue, arbitror, lector, ^C etsi non nominet, satis viuis pingi coloribus Anastasium Imperatorem caput se exhibentem hæresis sine capite existentis, de qua satis superius dictum est. Sed pergit auctor de eius in peruerso dogmate stabiliendo conatu:

ACEPHALORVM SECTÆ DEFENSOR ET PROPAGATOR ANASTASIVS.

Potentia autem admiscet improbitatem, vt hac quidem deciperet, illa autem ad effectum redderet quod contendebat: vt neque vis si esset immixta, & persuasionem minime contemperata, molesta videri possit & plane violenta, vt quæ robur accepisset ex sola occasione: neque rursus persuadere si impotens sit & imbecillum, & quod possit pauca & apud paucos efficere: alios quidem ex Episcopis adoriebatur minis & exilijs, alios autem honoribus & assentionibus, & nonnumquam etiam corrumpere pecunia, & suum malum aliorum quoque efficere, & morbum communicare contendebat, mutabilis non minus quam Proteus (vt Græci dicunt) & non minus mente quam ille aspectu varius.] quid mirum? Vbi enim (inquit Iacobus ^d) zelus & contentio, ibi inconstantia & omne opus prauū.] ^D

DVPLICI ARTE CONATVE EXPVGNARE CATHOLICOS.

^d Iacob. 3.

Sed quid in hunc ipsum, de quo est sermo, Theodosium molitus sit, & quo tempore id aggressus, iam ex eodem auctore intelliges: dū enim ait ipsum postremo Theodosium tentasse, plane prælia illa ad istæc tempora referas, opus est: cum post eiectionem tantæ ciuitatis Episcopum, Macedonium nempe Constantinopolitanum Antistitem, nulli amplius parcendū putauit. Sed & quod experimento didicisset, quanta vis esset in monachis ad suadendū, quantumq. accepisset hæresis ex vno Seuero pseudomonacho additamentū: monachorum ductores præcipuos tentare aggressus est, atque inter eos (vt diximus) magnum hunc nomine & factis eximium atque celebrem Theodosium, concipiens & ex nomine vanam spem, mente recolens funestissimum illum itidem Theodosium nominatum, ac pariter classibus monachorum præfectum, simulq. in eadem Palæstina versatum, qui temporibus Marcia-
^E ni Imperatoris & Pulcheriæ Augustæ sub Iuuenali Hierosolymorum Episcopo fauerat impietati, atque etiam violentia armatorum fouerat eandem hæresim Eutychianam; stulte, inquam, fore sperans, vt qui idem nomine & professione, eodemq. loco consisteret Theodosius, eadem ab eo præstari possent, immo cumulatius exhiberi, quod ob vitæ sanctitatem sciret ipsum ad populum commouendum longe esse maioris auctoritatis. At sicut longe diuersus penitusq. contrarius fuit Iudas a Iuda, nempe a proditore fidelis Apostolus, & a Simone Simon, nimirum a mago princeps Apostolorum, pastor a lupo, pius ab impio, atque sanctus a nefandissimo peccatore discretus; ita plane Theodosius a Theodosio distrepauit, Catholicus ab hæretico: quod facta ipsa declarant. nam auctor:

THEODOSIVS MAGNI NOMINIS CŒNOBIARCHA.

Postremo (inquit) hanc quoque magnam turrim aggreditur Imperator. machinæ autem erant aurum, idque non paruum, vt posset contemni, sed quod redibat ad summam triginta librarum; eratq. donum non nudum & aperte donum, ne non acciperetur, vt quod suspi-

ANASTASIVS AVRO THEODOSIVM TENTAT.

cionem pareret auaritiæ, sed id quoque occultabat prætextus speciosus & valde probabili-
lis, nempe pauperes, & quæ erant necessaria ad vsum fratrum agrotantium: his virū con-
nabatur ingenuum redigere in seruitutem.] in quem ita inuehitur auctor: Et si bonum exi-
stimas & gratum piorum animis id quod a te, o vir egregie, innouatur: ego illi dixerim:
Cur non ab ipso finis trahi amatores, & propria vinci pulchritudine eos qui sunt pulchri
amatores, sed id pecunijs ornas & muneribus, quod solet fieri turpibus & deformibus, &
quæ sunt aliena ornamenta & artificia?

Cum ergo cognouisset ille magnus, id quod fiebat ab illa pusilla & abiecta anima, teme-
re aduersus se comparari: erat (vt vulgo dicitur) aquila in nubibus; vt qui nec posset ca-
pi, nec vinci; sed re vera potius eum capit, qui simulabat. Nam aurum quidem non repel-
lit, ne forte videretur temere suspicari, & offensionis aliquam præbere occasionem: sed du-
plici damno affecit aduersarium, simul quidem priuans pecunijs, cum esset alioqui auarus; B
& simul etiam spem vanam & inanem ostendens, qua ducebatur, & quæ scopo nihil ha-
bebat consequens. Sed quem leonem existimabat se iam habere in pedicis, eum cum in
se concitasset vehementissime, præclare ostendit (vt est in prouerbio) capream iniisse pu-
gnam aduersus leonem: nam cum iam tempus aduenisset, & ille ab eo petijisset confessio-
nem, & adessent qui ea de causa missi fuerant, hic mihi considera animi virtutem & forti-
tudinem.] Sed antequam sanctissimi viri conatum aduersus impium & impietatem inde-
fesso studio editum enarremus, hic ne quid patiaris offensionis, in limine siste.

Scimus victimas^a impiorum execrabiles Deo, & Catholicam Ecclesiam respuere obla-
tiones hæreticorum, quæ solemniter ad ecclesiam deferri consueuerunt, vtpote ab om-
ni communicationis consortio alienorum: At procul abfuit, vt id genus esset Anastasij
hæretici Imperatoris auri triginta librarum oblatio, missa vt erogaretur in pauperes, & si C
quid egerent subiecti sibi monachi, illis Theodosius partiretur. Ad quod præstandum,
nempe vt elemosynis concilietur Deus, debet quilibet impius suaderi, nedum repelli;
exemplo Danielis^b id ipsum Regi æque impio ita suadentis, atque dicentis: Quam-
obrem, Rex, consilium meum placeat tibi: & peccata tua elemosynis redime, & iniqui-
tates tuas misericordijs pauperum: forsitan ignoscet delictis tuis.] Sic igitur Theodosius
erogandas accepit oblatas ab Imperatore pecunias, tum vt hoc modo ad salutem conse-
quendam viam illi aperiret apud Dominum, tum etiam vt per eiusmodi officium aditum
sibi quoquo modo ad insinuandam eidem fidentius veritatem patefaceret, vt tamquam
amicus audiretur, nec veluti aduersarij hominis eius sermo respueretur; quod & patefecit
euentus. Sed pergit auctor de vigilanti sollicitudine Theodosij in comparando exerci-
tu, & habendo delectu, quo strueret aciem aduersus insurgentem Imperatorem: D

Cum (inquit) omnes simul congregasset ciues solitudinis, & dixisset esse tempus, vt fi-
nem acciperet dictum illud Prophetæ, quod iubet mitem fieri pugnatores; & eos instru-
xisset ad suscipienda pro pietate certamina: se ostendit esse ducem, se militem, se virum
strenuum & fortem & primum in omnibus.] atque armorum proelium imitatus, in quo an-
tequam pede collato cominus concertetur, missilia mittuntur eminus; ita ipse primum
omnium cum Imperatore (inquit) per litteras est congressus. Et lubentissime quidem
meminisset illarum ipsarum probationum, quibus Theodosius apertas nugas esse ostendit
ea quæ ex propositis videbantur esse validissima; sed propter prolixitatem, & ea spe-
ctans, de quibus agitur in præsentia: multis enim manibus opus esset & libris.] declarat
plane his auctor, haud fuisse Theodosij ad Anastasium Imp. breuem tantum scriptam epi-
stolam, sed quæ fidei Catholicæ defensionem fortissimam contineret; ob idq. multis eam E
oportuit fuisse argumentis aculeatam: quam vtinam transmisisset ad posteros integram,
cum solum eius meminit in dicendo libertatem, paucisq. ostendit, quam esset homo liber,
& qui nequaquam deiici deprimere poterat: nam accipe quæ in ea scripta sunt:

Cum hæc duo sint nobis proposita, o Imperator, vel turpiter & illiberaliter viuere con-
sentiendo Acephalis, vel honeste mori sequendo recta Patrum dogmata: scito a nobis
mortem esse præferendam. Tantum enim abest vt hæc noua sequamur dogmata, vt non
solum in loco mansuri simus præcedentes Patrum leges sequentes; sed eos etiam, qui præ-
ter hæc alia ueri sustinuerint, pie abdicabimus & subijciemus anathemati: sed nec vllum
ex Acephalis ordinatum per vim suscipiemus. Absit vt hoc fiat, o Rex Christe. Et si tale
quid contigerit, veritatis Deum præsidem testantes, vel potius illum ipsum, qui nunc ab
ipsis maledictis & blasphemijs appetitur, vsque ad sanguinem resistemus, & quomodo
pro

A pro patria, ita pro recta fide lubenter animas profundemus, etiam si ipsa sancta loca igne
perdenda visuri simus. Quid enim opus est solo nomine, quando ipsa sacra re vera afficiun-
tur contumelia? Nos ergo nequaquam admittemus aliquid sentire (tantum abest vt dicere)
quod discrepet a sanctis & œcumenicis Concilijs: Ex quibus primum quidem ornatur tre-
centis decem & octo Patribus, qui cum aduersus Arium in sancto Spiritu Nicææ conuenis-
sent, anathemati miserum subijciunt, & a corpore abscindunt Ecclesiastico, alienantem a
Patris essentia eum qui est natura Filius, & introducendum dogmata aliena a recta fide. Se-
cundum autem impulsu diuino congregatum aduersus Macedonium, qui ipse quoque scele-
rate loquebatur aduersum bonū Spiritum, eum abdicat. Tertium autem aduersus profanam
& execrandam linguam Nestorij, qui ipse quoque absurda erat locutus aduersus Christi
carnis susceptæ consilium, pulchre Ephesi conuenit. Post hæc quidem fuit etiam Chalce-
donense sexcentorum & triginta diuinorum Patrum: qui cum etiam ea dixissent quæ con-
ueniebant prioribus; & quæ illi dixerant, adhuc accuratius exposuissent: infelicem & exe-
crandum Eutychetem vna cum Nestorio abscindunt a corpore Ecclesiæ, & fidem confir-
mant Apostolicā; & quicumque non ita sentiebat, decernunt esse alienum ab Ecclesia. Ad-
uersus hæc & ignis accendatur, & ensis acuatur, & mors quoque nobis acerba afferatur,
immo vero, si fieri possit, pro vna innumerabiles: nos vero numquam prodemus veram re-
ligionem; neque ea quæ recte placuerunt Patribus, ea abrogando, probro afficiemus. Te-
stes sint eorum sudores, quos pro fide susceperunt, & multæ dimicationes: sed ea mane-
bunt firma & immobilia & apud nos, & apud eos quos fas est & Deum & nos sequi. Pax
autem Dei, quæ superat omnem mentem, sit custos & dux tuæ potentie.

Cum hanc Imperator accepisset epistolam, remittens & vim afferre & conari persua-
dere, se potius submittere, aggressus est se de his excusare, quorum accusabatur; & sic com-
posuit epistolam:

Huius inuocationis, o homo Dei, nos non sumus auctores. Testem confidenter inuoca-
mus, qui omnia cernit, Dei oculum. Sed ab illis oritur hic motus, quos plus quam alij oportet
habere hæc honorare silentio. Nunc autem cupientes singuli primi videri & dicendi facultate
& dignitate, se ipsos feriunt, & nos ad se inuicem attrahunt. Quid nos ergo aliud
oportet facere, quam dum ij mouentur, nos non simul moueri, sed quietem amplecti; vt
sic persuadere possimus eis, qui hæc mouere statuerint, dimissa tali contentione, vna no-
biscum quiescere?

Omnino enim tuam non latet pietatem, quod quidam monachi & clerici, qui rectam fi-
dei sibi vendicant sententiam, hæc mouere scandala, se ipsos (vt diximus) studentes osten-
dere primas obtinere partes in harum rerum cognitione, & quod mysterium & fidem in
ore suo circumferant. Quæ quidem cum non possint comprehendere ab hominibus, nihil
aliud quam illos mendaces ostendunt & sycophantas. Ex quo etiam proficiscitur magna
Dei in nos indignatio, eo quod existimemus mysterium non esse mysterium, nec ex sola fi-
de consistere, sed ex absurdis nugis; & condemnamus eos, qui nos docuerunt Deum fide &
mysterio colere. Vos ergo nunc quoque oportet, si vnumquam, orare pro Ecclesia, vt nos be-
nignis Deus oculis aspiciat, & pacem suis conciliet Ecclesijs, quæ tam male sunt diuisæ
propter studia ipsorum Præsulorum. Quæ autem a vobis missæ sunt eulogiæ, nobis admo-
dum lubenter ostensæ sunt. Nostrum autem quale sit institutum, annunciabunt pij mona-
chi, qui a vobis missi sunt. Et hoc quidem modo se habuit epistola.] Vidisti plane Saul
aliquando prophetantem: sed sicut eū euestigio malus aggressus est spiritus, ita plane exa-
gitat Anastasium mentis delirium, & ex malo dæmone immissa phrenesis alienans e mente
hominem, vana, fatua, atque blasphema loqui ac furere penitus impulit. Declarant hæc
quidem quæ de eodem Imperatore auctor post subdit, vbi primum hæc ait:

Sed qui hæc quidem scripserat Imperator, & tunc de furore paululum remiserat, &
bellum quod aduersus rectam opinionem, vel suum caput potius gerebat, represserat: non
multo interiecto spatio, grauis subit poenitentia; & perinde ac si eum poeniteret, quod om-
nino parum esse pius statuisset, & se facilitatis nimie condemnaret, ad priora eū reuersus.
Difficile enim est (vt in prouerbio est) asinum confriquantem auertere. Rursum ergo edicta
aduersus pietatem; rursusq. hic egregius martyr citra sanguinem: siquidem consideranda est
voluntas, & non rerū exitus. Nam cū omnes essent plane consilij inopes & dubij quid age-
rent: & alij quidem blasphemiam defenderent, alij autem vererentur vel solummodo contra-
dicere, fortasse autem etiam hac in re cōmuni patri dicendi libertate cederent, & veluti ducis
Annal. Eccl. Tom. 6. E e e 3 signum

signum expectarent: tunc tunc euadit manifestum, qualis etiã senectus, quando zelo confir- A
matur, se fortiter & iuueniliter gerit aduersus ea quæ pro bono & honesto suscipiuntur peri-
cula. Contemptis enim illis scriptis & decretis, minisq. innumerabilibus, turbaq. quæ Imper-
atorem & Deum ex æquo reuerbatur, militibusq. qui eos obseruarent, qui essent tale quid
dicturi: illis omnibus contemptis tamquam vanis strepitibus, & dicens non esse suum, sed
puerorum talia horrere tonitrua, leonis suscipiens impetum, cum Dei templum esset ingres-
sus, & suggestum conscendisset, in quo solent legere sacerdotes, manu populo significans
silentium: **SI QVIS**, inquit, **QVATVOR SANCTAS SYNODOS NON TANTI
ESSE EXISTIMAT, QVANTI QVATVOR EVANGELIA, SIT ANATHEMA.**

Hæc cum dixisset, & tamquam Angelus populum adduxisset in admiratione, & vocem
omnibus ademisset præ miraculi magnitudine, per silentium procedit per medium eorum
tamquam dormientium & existimantium se in somnis videre, non autem vere id quod fie- B
bat. Et fuit hoc quidẽ viri stratagema, ex quo dictas quoque sanctas Synodos in sacris Di-
ptychis collocare statuerunt. Cum post hæc autem non nihil esset cunctatus, & nec parum
quidem substitisset, obiit ciuitates quæ erant circum circa, discipulos & alios suos sectato-
res ex solitudine, veluti quidam dux exercitus eos qui sub se erant inducens, primus canos,
primus etiam ostendens promptum animi studium, omnes obiens, factus omnia omnibus,
certiores reddens eos qui dubitabant; adhuc confirmans eos qui erant stabiles; eos exci-
tans qui erant socordiores; eorum qui erant prompto & alacri animi studio, augens dili-
gentiam; addens animum his qui extimescebant; adhortans eos qui decertabant; terrens
aduersarios, quod tam esset magno & generoso animo, vt ad eum non pateret aditus: me-
dicinæ celeritate omnem morbum præueniens: docens omnes, quod Dei Verbum esset
quidem idem simul Deus & homo, vna autem hypostasis, siue persona, vtramque eorum C
habens naturam, diuinitatem scilicet & humanitatem.

Ad ea autem quæ dicta sunt probanda, adduxit illam sanctam Synodum œcumenicam,
nempe *Chalcedonensem*, quæ ipsa quidem de Christo sic agit: & ea ratione effugit declinatio-
nes hæreticorum, quæ fiunt in vtramque partem. Nam eo, inquit, quod vnam confiteatur
personam, repellit impiam Nestorij hæresim: eo autem quod non neget duas naturas, Eu-
tychis & Dioscori magis impiam exturbat hæresim: neque similiter vt Nestorius, Chri-
stum vnum diuidens in duos Filios & hypostases, neque similiter vt Eutyches, & Diosco-
rus, & etiam Seuerus, in vnam confundens naturam, vnus scilicet Christi diuinitatem &
humanitatem: Nam plus quam par sit, habet vnusquisque eorũ, vnus quidem fugiens diui-
sionẽ, alter vero contractionem.] & paulo post de Theopaschitis: Eutyches autem & Dio-
scorus, & etiam Seuerus, qui se eis nuper adiunxit, & impietatis elegit esse particeps, vt qui D
vellent absurdissimam Nestorij tollere diuisionem, malum malo medicantur; & ipsi quo-
que rursus stulte audent introducere confusionem, vnam & eandem nominantes naturam
diuinitatis & humanitatis, & ad passionem (quantum ad eos attinebat) non verentes ad-
ducere impassibilem diuinitatem: si enim ex eorum sententia vna est Christi natura (is au-
tem est re vera Deus & homo) fuit ergo diuinitas mortis quoque particeps. Sed scelerata
his ora obstruantur, & mali male cum suis pereant dogmatibus.] & post nonnulla ad Ca-
tholicam veritatem probandam sapienter adducta, ista ad postremum auctor:

Hæc ergo & his similia docens ille lingua libera, & quam acuerat confidenter loquendi
audacia, quoniam Imperatorem magis ad iram prouocauerat, ab eo perpetuo damnatur
exilio; ab eo, inquam, qui iam inuitabilem suam exterminationem, & quæ hinc erat futura,
venientem ignorabat migrationem.] subdit autem de ipsius Imperatoris repentino obitu, E
de quo nobis suo loco dicendum. Hactenus certamen magni Theodosij, quem vita Angelis
haud impar, & in editione signorum ac propugnatione Catholicæ veritatis Apostolis com-
paranda mirifice nobilitauit. Ita plane decuit præconem veritatis huiusmodi confessio-
nis insignibus decorari; quo etiam cæcis fieret luce clarissima manifestum, quam in par-
te, Seueri ne pseudomonachi, milliesq. sacrilegi, an vero Theodosij vita sanctissimi atque
miraculis celeberrimi fidei veritas esset; cum alioqui plurimi hoc tempore viuerent Theo-
dosio haud meritis impares viri præclarissimi, eiusdem Catholicæ fidei assertores atque
propugnatores, vt inter alios Ioannes Silentarius atque Sabas, & qui sub eo militabant
præstantissimi monachi & anachoretæ. Quinam autem fuerint his temporibus ipsius Sabæ
in fide Catholica defendenda labores, dicemus anno sequenti: sed & de Theodosio in-
ferius agendi occasio frequens erit.

AD sequentem annum Domini quingentesimum duodecimum indicandum Consu-
les dant Fasti Paulum & Muscianum: quo ob defensionem Catholicæ fidei populus
Constantinopolitanus aduersus impium Anastasium Imperatorem insurrexit: quæ autem
ab eo patrata fuerint, Marcellinus sub eisdem Consulibus sic breuiter recitat: Die Domi-
nico, dum iubente Anastasio Cæsare, per Platonem in ecclesia pulpito insistentem in hym-
num Trinitatis Theopaschitarum quaternitas additur: multi Orthodoxorum pristina vo-
ce psallentes, perfidosq. præcones clamoribus obiurgantes, in eiusdem ecclesiæ gremio
cæsi sunt, ductiq. in carceres perierunt.

Altera nihilominus die in atrio sancti Theodosij maiori cæde pro fide vnica perculsi
sunt. Quapropter commota Orthodoxorum agmina die sequenti, id est, octauo Idus
Nouembris (in qua die memoria cineris dudum totam Europam regentis apud Byzantium
celebratur) in forum cum constantia vndique confluunt: quorum alij quidem, ceteris die
noctiq. hymnum Trinitatis Christo Deo psallentibus, totam peragrunt ciuitatem, & Ana-
stasium Cæsarem monastico habitu affectantes ferro flammisq. interimunt: alij clauas por-
tarum, omniaq. signa militaria ad forum, quo religionis castra metati fuerant, deferunt;
ibique, Anastasio Cæsare in Processibus degente, Areobindam sibi Imperatorem fieri
clamitant: imaginibusq. deinde, statuisq. Anastasij in terram deiectis, Celerem & Patri-
cium Senatores ad se supplicandi sibi vel satisfaciendi gratia missos, iactis pluuiæ instar
lapidibus, repulerunt, domibus Marini & Pompeij succensis. In Circum ad Anastasium
venientes, & ante eius solium consistentes, hymnum Trinitatis iuxta morem Catholicum
concinentes: coruscumq. Euangelium, Crucemq. Christi ferentes, e foro plurimi conue-
nerunt, Marinum, Platonemq. prauitatis eius auctores ferro subijci debere conclamantes.
Hos ciues Anastasius Cæsar, solitis periurijs, simulatq. vocibus sæpe facturum cuncta pro-
mittens, tertio die ex quo in forum aduenerat, sine villo rerum effectu ad sua fecit habita-
cula repedare.

Porro redintegrata Anastasius prauitate, infamem & irridendam Synodum apud Si-
donem ciuitatem (cuius de nomine ridicula nomina præponuntur) octoginta ferme perfidi-
dorum Episcopis congregatis aduersus Orthodoxorum Episcopos, fieri imperauit. Flauia-
nus Antiochiæ Catholicus Patriarcha, & Ioannes Paltensium Pontifex, quoniam hunc
cœtum sacrilegum refellerunt, in castellum, quod Petra dicitur, exules missi sunt: ibi Fla-
uianus confessor Christi in Domino requieuit; Ioannem Iustinus Augustus mox Imperator
factus reuocauit.] hactenus de his Marcellinus, qui a rebus hoc anno gestis exordians, vt
totam rei gestæ periodum clauderet, quæ posteriori quoque tempore sunt facta coniunxit.
Nos vero ex more singula singulis reddentes annis, quid hoc gestum sit anno, modo oratio-
ne potissimum prosequemur.

Rebus autem gestis hoc anno Cedrenus post illatas a populo contumelias in Imperato-
rem & domos incensas hæc addit: Monachum (inquit) in mansione S. Philippi prope ci-
sternam S. Mocij inclusum, quod Imperatori is carus erat, necare, capiteq. eius hastæ affi-
xo, clamare: Hic est amicus hostis sanctæ Trinitatis. Et monacham, quam Imperator ma-
ximi faciebat, iugulare, cadauer vtrumque raptare, & in Studij mansione cremare. His
perterritus Imperator, hæresim aliquantisper deseruit.] hæc auctor. Porro has turbas Con-
stantinopolitanas numquam sedatas esse, sed singulis ferme annis, quoad vixit Anasta-
sius, integratas, quæ sequentibus annis Marcellinus sub vniuscuiusque anni Consulibus
tradit, aperte declarant.

Quod vero Synodum Sidone in Palæstina celebratam hoc anno referunt, eo quod sub
anni huius Consulibus Marcellinus eiusdem meminerit: antequam de ipsa agamus, dicen-
dum nobis erit de sancti Sabæ legatione ab Elia Hierosolymorum Episcopo missa ad Ana-
stasium Imperatorem: quam hoc ipso anno contigisse, inde haud dubium deducitur argu-
mentum, quod cum Cyrillus rerum omnium inspector & scriptor restetur ipsum Sabam
cum socijs ea fungentẽ legatione fuisse ætatis annorum septuagintatium, idemq. tradat
ipsum natum sub decimo septimo Consulatu Theodosij Imperatoris, qui est annus Domi-
ni qua-

THEODOSIUS
MAGNIS ANI
MIS VERITA
TEM PROPY-
GNAT.CIRCUMIT
THEODOSIUS
REGIONES,
ARMAT OM-
NES PROFI-
DE TVENDA.VANA HÆ-
RETICORVM
DELIRAMEN-
TA.VT MYSTI
LATA VI
MIA 667CONATVS
ANASTASII
CONTRA
PIETATEM.POPVLVS CON-
STANTINOP.
TVMVLTA-
TVR.SYNODVS IN
SIDONE.DE MONA-
CHIS HÆRE-
TICIS OCCI-
SIS.DE TEMPORIS
SYNODI SIDO-
NIAE.LEGATIONIS
SABAE TEM-
PVS ET CAU-
SA.

ni quadringentesimus trigessimus nonus; plane hoc anno ipsum id muneris obijisse reperies. **A** At licet vulgatus Latinus codex, septuaginta, tantum dicat: Græcum Vaticanum habes, quem consulas de septuaginta tribus: quod & certa ratio aperte etiam demonstrat, dum auctor ait ea contigisse, cum iam eiecto Macedonio subrogatus fuerat Timotheus Episcopus Constantinopolitanus. Hæc de tempore exacte discussimus, ut rerum gestarum series sicut certior, ita & facilius disponatur.

Quod vero ad eandem legationem pertinet, eius mittendæ occasio inde præcessit, quod cum iam ubique locorum divulgatum esset acere certamen ab ipso Anastasio Imperatore aduersus fidem Catholicam instauratum, pulsumque esse Constantinopoli eiusdem patronum Macedonium ipsius ciuitatis Antistitem: iamque odoraretur ipse Elias Hierosolymorum Episcopus eandem impiorum pugnam Imperatoris viribus auctam in omnes Orthodoxos Episcopos Orientis in exterminium totius Catholicæ fidei progressuram: ad imminentiā mala hæc auertenda, idem Antistes Elias anteuertere putauit legatione sanctissimi viri Sabæ & sociorum, de quibus plura superius. Describemus nos hic eandem legationem memoria quidem dignam ab ipso Cyrillo narratam.

Sed ante Timothei hæretici Episcopi Constantinopolitani artes in concilianda sibi diuersorum tum præsentium tum absentium communionē sunt propalanda. Quem enim vidimus vita turpissimū anno superiori, simulac sedem eius Ecclesiæ nactus est, ad aucupandam communionem Studitarum monachorum, ut eorundem consecraret Antistitem, nullo negotio professionē edidisse Catholicam, Synodumque probasse Chalcedonensem; iisdem artibus tum Antiochenum Episcopum Flavianū, tum Eliam sibi editione Catholicæ professionis coniungere conatus est; quod & facile est consecutus. Verum cum postea ab hæreticis tentaretur Elias, ut damnaret Chalcedonense Concilium, tantum abest ut ipse acquiesceret, ut edita fidei professione, sese defensorē decretorū eiusdem sanctæ Synodi præfeturit. His illi grauius offensus, dolo agentes, falsam produnt Eliæ nomine fidei confessionē, qua damnabatur ipsum Chalcedonense Concilium. Hæc quidem omnino ita se habuisse, monachi Palæstinæ scripta epistola ad Alcysonem Episcopum manifeste testati sunt: reddemus eam inferius suo loco.

Accidit autem, ut eam ab Euagrio editam monachorum Palæstinæ epistolam cum Theodoros Lector minime compertam haberet, inciderit in illam ab hæreticis Eliæ nomine scriptam falsam fidei professionem; & vere esse Eliæ existimans, cum in errorem esse lapsū incaute nimis scriptis prodiderit, atque de ipso sanctissimo viro nimis sit indigne locutus. Quod si perquisisset priorem illam catholice scriptā ad hæreticos eam exigentes, vel quam posteriorem dedit, cum se calumniam passum in falsæ editione epistolæ conclamauit, sequere esse Catholicum demonstrauit; nequaquam hæc quæ sequuntur de eo locutus esset, **D** cum ait:

Eliæ Hierosolymorum Episcopo mandauit Imperator, ut Synodum Episcoporum, quos sub se habebat, colligeret (*nempe Sidone Synodum congregaret*) & Quartam Synodum condemnaret. Elias vero Synodum quidem non congregauit; ipse vero solus Nestorium, Eutychem, Diodorum, & Theodorum, & Synodum Chalcedonensem anathemate condemnauit. Hæc ipse, sed plane deceptus (ut dictum est) ex falso adscripta Eliæ composita ab hæreticis fidei professione: quantum autem idem polleret fide Catholica, quæ dicemus de eodem sæpe inferius facient manifestum; cum huius rei causa, ad auertendum nimirum Imperatorem a praua sententia, quam in Orthodoxos conceperat, missum esse ab ipso Elia Sabam, quæ referre aggredimur ex Cyrillo, demonstrant. sunt hæc eius verba ^a:

Studium autem & curam ponebat Anastasius Imperator, ut Flavianus & Elias assentirentur Timotheo: Illi vero Timothei quidem susceperunt communionē, utpote quod ipse quoque conueniret verbo rectæ fidei: Macedonij autem admodū ægre ferebant exterminationē, ut quæ non tam iure ac legibus, quam vi & potestate fuisset facta. Hoc aduersus ambos magno furore commouet Imperatorem, & efficitur Ecclesijs causa magnæ tempestatis. Quod quidem cum nescio vnde resciuisset Elias, qui Palæstinæ præerat Ecclesiæ, missis legatis, diligenter agit de reconciliatione: Legati autem erant & multi alij Patres, & ipse Sabas (cuius nunc vita est argumentum nostræ huius orationis) iam septuaginta tres ^a annos natus. Præterea vero mittit etiam Elias epistolam, in qua hæc scripserat:

Habitatores eremi, & Sabam cum eis, qui est caput eremi, ad tuam potentiam mittimus legatos pro Ecclesijs. Tu vero eorum laborem reueritus, & eos qui sunt in Deo sudores, o Imperator, fac ut cesset bellum aduersus Ecclesias, & ne finas malum progredi ulterius: scimus

scimus enim tibi curæ esse, ut ea agas, quæ Deo grata sunt, qui tibi concessit diadema. J. hætenus Elias ad Anastasium Imperatorem: quæ autem ista secuta sint, idem Cyrillus ita narrare pergit:

Cum hi ergo diuini Patres iam ingressi essent viam quæ ferebat ad Imperatorem, erat Sidone quædam Synodus Episcoporum Orientis & Palæstinæ tunc congregata aduersus Flavianum & Eliam; quæ prætextum quidem habebat iussa Imperatoris: acceperat autem duces Soterichum Cæsareæ Cappadociæ, & Philoxenum Hierapolis Episcopum, qui Chalcedonensem Synodū abrogantes, Eutychetis & Dioscori studebant confirmare dogmata. Cum ergo legati venissent Constantinopolim, arcana & quæ comprehendi non potest Dei sapientia, quæ eminus rerum magnarum præbet occasiones, & ijs qui cum glorificant, semper aliquam tribuit gloriam, hic quoque certo consilio aliquid gerit, per quod beatum Sabam, qui indutus erat cilicio & vili habitu amictus, omni Imperatoria purpura reddit splendidiorē, & eam quæ in eo habitabat aperit gratiam Spiritus, quæ operta erat multis velis moderationis & humilitatis.

Nam cum ij qui cum eo erant deducerentur ad Imperatorem, & fuissent iam omnes intra aulam Imperatoriam: ille solus a custodibus arcetur ab ingressu, seu propter vilissimam & contritam tunicam, seu Deo potius eum sic volente facere insignem & gloriosum. Cum illos ergo benigne esset intuitus Imperator, & ea dixisset quæ dici solent in aduentu, & deinde perquireret quisnam esset is qui erat præcipue in litteris positus Sabas: cum monachi autē in omnem partem circumcursarent (neque enim sciebant quonam modo ille esset ab eis disunctus, & vbinam mansisset) statimque cum Imperatoris satellitibus ad eum quærendum quoquoersus obirent: inuenitur stans in quodam angulo ante aditum Regiæ, & psalmos canens Daudicos. Cum illinc ergo eum diripuissent satellites, & per Regiam eum festinanter introducerent: cum iam esset ascensus limen, vbi præsidebat Imperator; vidit ille circa eum insignem quamdam plane admirabilem visionem, non ut qui dignus esset talia videre, sed ut ei fieret manifestum, quantum honorem sit Sabas apud Deum consecutus.

Visio autem erat huiusmodi: Quidam specie angelicus, veste splendidus eum in orbem circumiens, & ingressus illum præcedens. Hæc cum vidisset Imperator, & virum vere esse diuinum censuisset; & ei assurgit, seq. in eum ostendit valde officiosum, & magno eum habet in honore. Deinde iussit omnes sedere: re vera enim erat ei magna in monachos reuerentia, etsi quidam scelerati efficerent ut conturbaret rectam fidei rationem. Aures ergo præbens omnibus, iussit ut vnusquisque diceret de quo vellet. Illi autem veluti obliti communis Ecclesiarum legationis, & cuius causa missi fuerant, vnusquisque proprias proponebat petitiones. Imperator vero cum eorum postulata benigne concedens, quæ volebant, impleuisset; quoniam petentibus omnibus silebat Sabas, nec omnino quicquam rogabat; ad eum vultum conuertens Imperator: Tibi autem, o Pater, inquit, quid sibi vult tantus labor itineris, cum nihil omnino nec roges, nec postules?

Ad hæc ille respondens: Hac de causa (inquit) veni, o Imperator: primum quidem ut tuam adorem pietatem, donec sum adhuc in hoc corpore: deinde ut rogem pro sancta Dei ciuitate, & eo qui illic est præfectus, ut nullam tuæ potentia subeat indignationem, sed pax concilietur potius Ecclesijs: ita enim & ipse Deum habebis propitium, & tibi præclaras præbebit victorias aduersus inimicos. Eius ergo libertatem admiratus Imperator, & quod nihil pereret ex terrenis & ijs quæ ad victum pertinent, sed quæ ferunt ad Dei cultum & Ecclesiæ constitutionem: alijs quidem concessit ut recederent, ei autem largitur munus mille aureorum, dicens ea distribuenda esse monasterijs, quæ fuerunt ab ipso constituta; & simul iussit eum manere, statuens ut ad se posset ingredi citra vllū impedimentum.

Cum vero non sustineret sedare iram, quam iam pridem conceperat aduersus Palæstinæ Pontificem, aliquando dicit magno Sabæ: Qui vestra præest Ecclesiæ, o venerande Pater, nos (ut videtur) magnæ damnans leuitatis, non solum Synodi Chalcedonensis suscepit patrocinium, quæ confirmauit dogma Nestorij, sed etiam effecit ut Flavianus Pontifex Antiochenus eandem etiam viam iniret; & nunc solum resistit Synodo Sidone congregatæ Flauiano consentiens, ut non seriantur anathemate qui improbe tutantur dogmata Nestorij. Vnde etiam nos putans ludificari, per epistolas nostris iussis fert leges contrarias, iubens eijci quicquid in nostrā fidem sentitur recens excogitatum. Sed non amplius tali nostra fructur lenitate. Sed ecce decernimus (ut vides) illū quidem sede expelli, eius autem loco

SVT S. NO:
DE ANASTASIO
A. P. V. A. D. C.
M. I. T. A. S. I.

ELIAS EPISC.
HIEROSOLYM.
CONFESSOR
FIDBI CA-
THOLICAE.

ELIAS EPISC.
HIEROSOLYM.
CONFESSOR
FIDBI CA-
THOLICAE.

ELIAS EPISC.
HIEROSOLYM.
CONFESSOR
FIDBI CA-
THOLICAE.

a. Extant apud
Sur. rom. 6. die
5. Decemb.
MITTITVR
SABAS CVM
ALIIS LEGA-
TIS AD IMP.

* septuaginta

LITTERAE
ELIAS AD
IMP.

LEGATI AD
ELIA PERVE-
NIUNT CON-
STANTINO-
POLIM.

REPELLITVR
S. SABAS AD
INGRESSV.

QVID DIVI-
NITVS DE SA-
BA OSTEN-
DIT SVM ANA-
STASIO IMP.

PETITIO SA-
BAS.

TESTIMO-
NIVM IMPE-
RATORIS DE
ELIAS MA-
GNA CON-
STANTIA.

loco cum suffici, qui sit digne præfaturus Ecclesiæ: quoniam non conuenit sacra illa loca A profanari sceleratis decretis Nestorij,] Intelligis, lector, qualem, quantumve testimonium de Eliæ fide Catholica & eius patrocinio proferatur ab hæretico Imperatore ad confutandum eos qui improbe eundem Eliam fugillant prodiæ veritatis? Accipis præterea, quomodo iusto quodam prætextu impugandæ hæresis Nestorianæ prælia excitata fuerunt ab Eutychnianis aduersus Synodum Chalcedonensem? Sed pergit auctor:

Hæc cum dixisset Imperator, & adeo graui ira ferretur in Eliam; incipiens diuinus Sabas Eliam defendere Patriarcham, eius iram ita compressit, vt non solum illam latam rescinderet sententiam, sed etiam Patriarchæ magis caueret, & iuberet ei de cetero remanere sedem minime auferendam. Illinc autem cum ad Imperatricem venisset Ariadnam, eam multum rogauit, vt patris Leonis tueretur sententiam, & leges conseruaret pietatis. Hinc exercitorem, Sabam videlicet, subiit amor vehementior quietis & silentij, & valde B desiderabat reditum. Quoniam vero menti eius tempus minime congruebat (tunc enim vigeat hiems) statuit vrbanos tumultus in præsentia declinare: & egressus in quemdam locum non procul ab vrbe remotum, qui dicebatur Suburbanum Ruffini, hiemauit illic reliquo tempore.

Quem quidem in locum & alij quidam ad ipsum ventitabant, maxime autem Valentiniani Imp. neptis Iuliana, & Pompeij coniunx Anastasia, quæ in hodiernum vsque diem floret multis recte factis in monte Oliuarum. Cum post hæc autem ver aduentasset, ille quidem qui iamdiu teneretur magno amore quietis & silentij, paratus erat de cetero proficisci in solitudinem.] hæcenus Cyrillus de priori sancti Sabæ legatione ad Anastasium Imperatorem: quando autem contigerit posteriorem obire, suo loco dicitur. Meminit huius legationis, de qua est sermo, Nicephorus a, idemq. recitat dictam epistolam ab Elia ad Imperatorem C conscriptam. Sic plane factum est, vt veluti miraculo magno, torrens exuberans furore Imperatoris in Catholica Ecclesiæ campos effusus, fuerit humilis Sabæ virtute repressus, & ad tempus saltem instar Iordanis in Arcæ transitu retrorsum cito conuersus.

Iam vero de ipso pseudoconcilio Sidone in Palæstina iussu Anastasij ab hæreticis congregato instituamus orationem. Fuit quidem illud synagoga malignantium conuenientium aduersus Dominum & aduersus Christum eius, nempe ab Imperatore hæretico Concilium indictum, ab hæreticis Episcopis celebratum, & ad hoc ipsum, vt quod luceret in Ecclesia Antiochena & Hierosolymis lumine Catholica fidei penitus extincto, tenebris vniuersus Oriens erroris obductus, pulso vna cum fide Catholica Christo luce vera, in dominium redigeretur principis tenebrarum.

Quid autem prætexerint Eutychniani & Acephali contra Flauianum atque Eliam, vt D aliquibus saltem coloribus eos e sede eijcerent, primo dicendum est ex epistola monachorum Palæstinæ ad Alcysonem ea scribentium, remq. paulo altius repetentium. At Alcyson iste, ad quem scribunt monachi Palæstini, fuit in Illyrico Episcopus Nicopolitanus Catholica fidei professor, de quo suo loco agendum erit. Epistola autem illorum sic se habet b:

Cum Petrus exiisset de vita, Alexandria, Aegyptus, & Libya inter se denuo diffidere cœperunt, reliquaq. partes versus Orientem contra se ipsæ digladiari: quandoquidem Ecclesiæ versus Occidentem non alia conditione cum illis communicare volebant, nisi præter Nestorium & Eutychem & Dioscorum, etiam Petrum cognomento Mogum & Aca-cium anathemati addicerent. Itaque cum Ecclesiæ totius Orbis terrarum hoc loco erant constitutæ, fautores Dioscori & Eutychetis fuere ad minimum plane numerum redacti. At cum parum abesset quin fuissent funditus e terra sublati, adeo vt non amplius inter homines versarentur; Xenaias quidam (qui & dictus est Philoxenus Episcopus Hierapolitanus) a Deo re vera Æuos, id est, peregrinus, nescio quid apud animū proponens, aut quas inimicitias contra Flauianum susceptas vlcisci cupiens, simulata fidei specie (vt multi prædicant) E hominum animos aduersus eum concitare, eiq. tamquam Nestoriano obrectare cœpit.

At cum Nestorio vna cum eius errore Flauianus Antiochenus Episcopus anathema indixisset: ex illo digressus, ad Dioscorum, & Theodorum, & Theodoritum, & Ibam, & Cyrum, & Eutherium, & Ioannem, & ad alios nescio quos neque vnde collectos transit: quorum alij re vera Nestorij doctrinam tuebantur; alij quoniam eiusdem doctrinæ in suspensionem venerant, Nestorium anathemate damnabant, inq. Ecclesiæ communionem conuiescebant. Istos omnes (inquit Xenaias) Nestorij olentes hæresim nisi anathemate damnaueris, tu ipse Nestorij errori fauere videberis, etiam si ei cum sua doctrina & opinione millies anathema edixeris

A edixeris. Idem porro Xenaias per litteras cum eos qui Dioscori errorem sequebantur, tum hæresis Eutychnianæ patronos commouit, persuasitq. vt ipsi contra Flauianum subsidio essent; non tamen Concilium, sed personas dumtaxat, de quibus ante dictum est, anathemate damnari postulerent.

Quibus cum Flauianus Episcopus diu restitisset (quomodo enim damnaret ex eis aliquos a Chalcedonensi Synodo absolutos?) alijq. se cum Xenaias contra eum coniunxissent, & Eleusinus Episcopus vrbis cuiusdam Cappadociæ Minoris, & Nicias Episcopus Laodiceæ quæ est in Syria, & ex alijs locis alij (quorum criminationes, quas æmulatione nimis abiecta adducti Flauiano inferebant, non est nostrum, sed aliorum certe commemorare) tandem Flauianus ratus illos propter hos, quibus anathema denunciari cupiebant, placatos fore, cessit eorum contentioni: ac cum scripto personas illas anathemate damnasset, B scripsit ad Imperatorem: etenim animum eius isti contra Flauianum, vtpote opinionis Nestorij patrocinium suscipientem, commouerant. Neque his rebus contentus Xenaias, postcebat denuo a Flauiano, vt tū Concilium ipsum, Chalcedonense videlicet, tum eos qui duas naturas in Domino esse dixerunt, carnis alteram, alteram diuinitatis, anathemati addiceret. Quem eius postulationi nequiquam obsequentem, rursus vt Nestorianum accusat.]

Considerasti, lector, progressus hæreticorum, & elicitis ad illicita ac denique ad impia perducentium? Iustum namque erat, quod primum Xenaias a Flauiano petierat, vt quo se purgaret omni carere culpa Nestorianæ hæresis, Nestorio ipsi diceret anathema: quod cum præstitisset, vt se etiam suspicione qualibet liberaret eiusdem erroris, eos iubetur damnare, qui aliquando eadem quoque suspicione laborassent, eos pariter condemnando quos Chalcedonense Concilium absoluisset. At cum ita se penitus præcipitem agi in apostasiam Flauianus licet sero sensisset, motum continuit pedem, renuitq. omnino præstare quod ab ipso impius extorquebat.

Sed alias attende veteratorum strophas, quas ijdē monachi Palæstini subdunt in eadem epistola, cum agunt de eodem Flauiano Episcopo Antiocheno: Postremo (inquiunt) cum de his rebus vehementer certatum esset, & Patriarchæ Flauiano formulam fidei edidisset, in qua ingenue fatebatur Conciliū, quantum ad abdicationem Nestorij & Eutychetis attinebat, approbandum esse, at quantum ad decisionem & doctrinam fidei non item: rursus illum & subdole & latenter errori Nestorij patrocinantem, se adorturos minantur, nisi tum Concilio ipsi, tum illis qui duas naturas in Domino esse dixerunt, alteram carnis, diuinitatis alteram, anathema denunciare vellet.] quod penitus abnuuit facere Flauianus. Verum cum sic experti essent, frustra se illius pertentasse constantiam, alios Episcopos debiles atque nutantes in suam ipsorum sententiam conati sunt impij captiuos abducere. At quinam hi fuerint, his docent verbis in eadem epistola ijdē sancti Patres:

Isauros præterea verborum furore & fallacijs in suam pertrahunt sententiam, formulamq. fidei componunt, in qua Concilium vna cum illis, qui duas in Domino esse naturas dixerunt, anathemati addicunt; & ad extremum se separant a Flauiano & Macedonio, & ad alios, qui formulæ illi subscribebant, aggregant. Interea etiam postulant ab Episcopo Hierosolymitano, vt formulam fidei scriptis prodant: Quam cum edidisset, per Dioscori sectatores mittit ad Imperatorem. Quam fidei formulam illi tandem proferunt illam nempe, in qua iam tum comprehensum fuit eos anathemate damnatos, qui duas in Domino naturas esse asserbant. Attamen ipse Episcopus Hierosolymitanus, eam ab illis deprauatam constanter affirmans, aliam in medium producit, in qua nullum tale continebatur anathema. Nec plane mirum. Etenim sanctorum Patrum libros sæpe deprauerunt, multosq. Apollinarij libros Athanasio, Gregorio cognomento Thaumaturgo, id est, qui eximia edebat miracula, & Iulio, inscriptionibus commutatis, attribuerunt; quibus quidem libris plurimos in suum errorem induxerunt.] At qui ista de Elia finxerunt, de Macedonio quæ excogitarint, audi:

Poposcerunt (inquiunt) etiam formulam fidei a Macedonio scriptis mandatam: qui fidem trecentorum decem & octo Nicææ olim, & centum quinquaginta etiam Constantinopoli conuocatorum solum se noscere, asseueranter affirmavit; atque Nestorio & Eutycheri, & ijs qui duos Filios aut Christos esse statuunt, aut duas naturas diuidunt, indixit anathema: & tamen nec Concilij Ephesini, quo abdicatus fuit Nestorius, nec Chalcedonensis, quod abdicauit Eutychem, vllam mentionem fecit. Qua de re monachi Constantinopolitani grauitè commoti, se a Macedonio Episcopo separant.] hæc illi in Macedonium

FLAVIANVS
IN QVIBVS
CESSIT PER-
SECUTORI-
BVS.

ARTES HÆ-
RETICORVM,
SENSIM AD
IMPIETATEM
PERTRA-
HERE.

FLAVIANVS
RENVIT IL-
LIS CONSEN-
TIRE.

QVID HÆRE-
TICI MOLI-
VNTVR IN
FLIAM
EPISCOPVM
HIEROSOL.

NOMINE MA-
CEDONII
HÆRESIM
PROMV-
GANT.

BA ITA
P
C

SEDATIAM
IMPRATO-
RIS SABAS.

NYTILISE
BA SABAS
VITTON

a Niceph. lib. 16.
c. 32.

IVIO CIV
P
M
A
YMI OEDAZ

b Euagr. lib. 3.
c. 31.
EPISTOLA
MONACHO-
RVM PALÆ-
STINÆ AD
ALCYSONEM.

HÆRETICI
EXAGITANT
FLAVIANVM
EPISCOPVM
ANTIOCHE-
NVN.

donium : quæ falsitas vel vno illo satis refelli poterat argumento, quod ob defensionem A rectorum dogmatum, quodq. in omnibus perfidiæ Imperatoris & aliorum hæreticorum aduersarium se exhibuerit idem Macedonius, in exilium pulsus est, atque vsque ad obitum throno suo caruit. Sed subdunt hæc ad postremum :

Interim Xenaias & Dioscorus *ille junior* cū multos Episcopos sibi adiunctos haberent, adeo molesti fuere illis, qui anathema volebant denūciare his, quibus ipsi anathema denūciari cupiebant, vt intolerabiles & non ferendi viderentur; quorum nonnullos, cum cedere nollent, per fallaciam exilio mulctandos curarunt. Ad hunc modum igitur Macedonius, Ioannes Episcopus Palti, & Flauianus solum vertere coacti sunt] sed non vna sententia: Macedonius enim ante, alij duo ex Conciliabulo ab ipsis Sidone habito: quod quidem supplicium ne & ipse Elias Hierosolymorum Episcopus subire pariter cogeretur, per Sabæ Abbatis legationem ad Imperatorem præmissam (vt vidimus) anteuertit: licet ad postremum & ipse ab impijs eadem sit poena affectus, vt suo loco patebit. At ne ipse quidem Flauianus simulac Sidone ab impijs dānatus fuit, pulsus est sede, & eiectus in exilium: nam deprecatum ipsum ab Imperatore fuisse indulgentiam, Cyrillus affirmat, cum de Mamante hæretico & alijs a S. Saba ad fidem Catholicam conuersis eiusmodi habet orationem^a:

Diuinus autem Sabas Mamantem quoque quemdam, qui præerat monachis in Eleutheropoli, qui laborabat morbo Seueri, & prius quidem apud tribunal Imperatoris libere & cum magna confidentia locutus erat aduersus fidem Orthodoxam, postea vero ab ipso Seuero vehementer dissenit: hunc ipsum Sabas assumens Hierosolymam, ab acerba illa hæresi blandis verbis abducit, & vt Eliæ adiungeretur efficit. Deinde multos quoque alios hæreticos suo exemplo Mamas illaqueat, & deducit ad fidem Orthodoxam. Venit autem deinceps oratio ad id quod fuit caput certaminum quæ suscepit Sabas pro recta in C fide sententia. Iam enim Soterichus Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, & Philoxenus Episcopus Hierapolis, idemq. qui supra Xenaias, cum suis improbe alconderunt in Sidona, vt anathemati quidem subijcerent Chalcedonensem Synodum, Flauianum autem & Eliam de sede deponerent: sed illi eas quæ in se struebantur insidias, supplicibus litteris missis ad Imperatorem, tunc quidem depulerunt.] Qui autem in hoc conuenticulo hæreticorum primum locum visus est obtinere ipse Soterichus Episcopus Cæsareæ Cappadociæ (vt tradit de eo Anastasius Bibliothecarius in Chronico) nequissimus fuit omnium hominū: nam vt a Macedonio Episcopo Constantinopolitano consequi posset Cæsariensem Episcopatum, simulauit se Catholicum & strenuum Chalcedonensis Concilij defensorem: eo autem obtento, ostensus est qualis erat fidei Catholice infensissimus hostis. Sed subdit Cyrillus:

Postea autem Soterichiani maiore in illos inuidia succensi, maiore furore in eos incitant Imperatorem, vt qui maledictis ab eis appeteretur & irrideretur. Certe cum a mente deprauato Imperatore sceleratis istis tradita fuisset potestas in Alexandrinos, auro subeunt & corrumunt populum Antiochenum. Quæ autē sunt consecuta, sunt potius lacrymis scribenda, quam litteris. Nam cum Flauiano quidem omnem adhibuissent necessitatem, & quid non graue & molestum in eum intulissent, cogunt eum anathemate notare Synodum Chalcedonensem, deinde e sede & e ciuitate simul turpiter eijciunt. Seuerum porro profanum caput Acephalorum, habentes etiam Imperatorem maximam ad id opem ferentem, eius loco sufficiunt.] Hic siste, lector, & scias quod hoc loco legitur, Flauianum cogunt anathemate notare Synodum Chalcedonensem] ita accipiendum, hunc quidem fuisse conatum illorum, sed id Flauianum facere renuentem, fuisse (quod subditur) mulctatum exilio. Nam quæ ratio eum pellendi, si ipse prauæ sententiæ præbuisset in Synodo Chalcedonensi damnanda consensum? Verum quod penitus est refragatus & Catholicam fidem professus, dignam meruit confessionis palmam accipere exilium subeundo.

Hæc quidem ita se habuisse, Acta Synodalia manifeste declarant: nam cum in Septima Synodo idē textus citaretur, hæc post alia ex eadem Vita S. Sabæ lecta sunt^b: Varijs modis Flauianum affixerunt & vexarunt, cogentes interim, & obtorto collo huc trahentes, vt Acta Chalcedonensis Synodi anathemate prosequeretur: quo nolente, Episcopatu suo priuatus, in exilium quoque damnatus est.] subditur ibi de substitutione Seueri, quam cum anno sequenti contigisse Marcellinus affirmet, de ea suo loco dicemus.

Quod insuper spectat ad eiusdem Flauiani integritatem, & Antiochenæ sedis priuationem, hæc habet Euagrius^c: Istam Flauiani expulsionem aliæ quoque res secutæ sunt: Nam ipsi ab hominibus ætate prouectissima, qui ea quæ acciderant Flauiano firme memoria

DECERNV-
TVR EXILIA
CONFESSORI-
BUS.

^a *Will. in Vita
S. Sabæ, apud
Scr. rom. 6. die
5. Decembr.
FLAVIANVS
ET ELIAS LI-
CET DAMNA-
TI, REMAN-
ENT IN SE-
DIBVS SVIS.*

NOVVM MO-
VBTVR BEL-
LYM CONTRA
FLAVIANVM

^b *Concil. Nicæn.
2. Act. 1.*

^c *Euagr. lib. 3.
2. 32.*

A moria retinebant, accepimus, quod a Xenaias (fuit hic quidem Episcopus Hierapolis vrbis Antiochiæ finitimæ, Græcoq. vocabulo Philoxenus appellatus) monachi Cynegicæ (sic enim vocantur) qui apud gentem, quæ Syrorum primaria est, accolunt, persuasi frequen- CAESI PSEV-
tes cum tumultu & summa confusione Antiochiam præcipites feruntur, vi Flauianum co- DOMONACHE
acturi, vt tum Concilio Chalcedonensi, tum decisioni Leonis Papæ anathema indicat. AB ANTIO-
Quod cum Flauianus valde ægre ferret, & monachi impetu instarent: populus ciuita- CHENIS.
tis seditione conflata, tam magnam cædem fecere monachorum, vt multi eorum atque adeo ferme innumerabiles Orontem fluuium, corporibus in fluctibus conditis, pro sepulchro haberent.

Euenit porro aliud hisce nihilo inferius: Monachi enim, qui Cœlesyriam, quæ iam Syria Minor dicitur, accolebant, quiq. amore incredibili ac studio erga Flauianum pro- MONACHI
pterea incendebantur, quod vitam monasticam in cœnobio in agro (huic quidem no- QUI INSVR-
men est Tilmogium) posito degebat, properant Antiochiam, eo quidem consilio, vti Fla- GVNT PRO
uianum propugnarent, vt ex eo non exigua incommoda contingerent. Quamobrem Fla- FLAVIANO.
uianus, siue prioribus de causis, siue de posterioribus factum, siue vtrisque, eiectus fuit, & ad Petras incolendas, quæ sunt in vltimis oris Palæstinæ sitæ, condemnatus.] hæc de eiectione Flauiani Euagrius: quæ quidem etsi hoc anno cœpta esse noscuntur, cum Sidone Concilium congregatum est; tamen non nisi anno sequenti consummari potuisse, ipsa rerum gestarum multiplicitas persuadet: nam id & Seueri in locum Flauiani subrogatio non ante sequentem annum facta declarat: quo item anno (vt dicemus) Eliæ Hierosolymorum Episcopi contigit exturbatio. Post hæc autem quæ hoc anno facta diximus siue Sidone, aut Antiochiæ, contigisse illa funesta Constantinopoli, quæ ex Marcel-
C lino relata sunt, liquet: nam ea auctor testatur hoc anno accidisse mense Nouembris. sed & quæ subdit, itidem postea euenisse, eodem auctore constat.

Symmachus autem Romanus Pontifex, cum cognouisset, exturbato iam Macedonio Episcopo Constantinopolitano, in reliquos fidei Catholice professores atque propugna- SYMMACHVS
tores eandem fore persecutionem in Orientalibus partibus grassaturam; tamquam vni- PAPA COM-
uersalis Ecclesiæ pastor, datis litteris octauo Idus Octobris ad eos qui Catholice fidei PATITVR
esse videbantur assertores, eos omnes admonuit in hac persecutione viriliter agere, at- ECCLESIAE
que strenue pro fide Catholica decertare. Porro quod his perditissimis temporibus lu- ORIENTALI.
ctuosissimum fuit, haud omnes qui Orthodoxi erant in Oriente, iidem & Catholice erant communionis: Siquidem (vt dictum est superius) Macedonius, & qui illi inhærebant ex clero vel populo, haud vniquam passi sunt e sacris tabulis demi nomen Acacij, qui a Ro-
D manis Pontificibus ob initam cum hæreticis communicationem sæpe damnatus fuerat: vnde accidebat illud plane lugubre, vt qui ab hæreticis pressuram paterentur, & ab ipsorum patrono Anastasio Imperatore atque improbis Eutylianis & Acephalis pellerentur, minime tamen recipi possent in communionem ab Apostolica sede; quod nequaquam in Catholice fidei confessione anathema dicerent illis, qui cum hæreticis participassent.

Quamobrem miseri isti omni destituti solatio cum ab hæreticis expellerentur, eo quod essent fidei Catholice defensores, tamen a Catholica Ecclesia minime recipiebantur, quod propter nomen Acacij essent a Catholica communionem diuisi; sicq. infelices pugnabāt sine solamine fratrum, & vincebant sine corona, quā nemo demerere potest, nisi (vt dictum est) qui ex sententia Apostoli^a legitime decertauerit, & non cucurrerit in incertum, vel pugna-

E uerit frustra aerem verberans. At vero alij erant in Oriente Episcopi, sicut fide, ita & communicatione vere Orthodoxi atque Catholici, non hæreses tantum cū auctoribus execrantes, sed & qui cum illis communicassent penitus respuentes, & Romanæ Ecclesiæ in omnibus consentientes. Ad hos ipsos omnes Symmachus Romanus Pontifex litteras dedit, quibus est eos hortatus viriliter agere. Reddenda est hic a nobis epistola, quæ cū edita habeatur tomo secundo Conciliorum; tamen facta collatione cum codice Vaticano, & alio monasterij S. Petri in Auellana, cū nonnulla illic esse deprauata vel mutilata comperissemus, eandem, vt licuit, emendatā hic syllabatim describere dignū putauimus: est huiusmodi:

Dilectissimis fratribus vniuersis Episcopis, presbyteris, diaconis, Archimandritis, & cuncto ordini vel plebi per Illyricum, Dardaniam, & vtramque Thraciam * consistentibus Symmachus Episcopus.

Quod fieri plane cupimus, si quæ scribimus, impleantur: Nullus stupeat seruatum hæctenus nos nunc soluisse silentium, cum prudentissimi Salomonis ista vox personet^b:

CAESI PSEV-
DOMONACHE
AB ANTIO-
CHENIS.

MONACHI
QUI INSVR-
GVNT PRO
FLAVIANO.

SYMMACHVS
PAPA COM-
PATITVR
ECCLESIAE
ORIENTALI.

^a 2. Tim. 2.

* ^a 1. Daclam
EPIST. SYM-
MACHI PP.
AD ORIEN-
TALIB.

^b Eccl. 3.

Tempus loquendi, & tempus tacendi. Quia taciturnitatem præfens tempus expugnat: nam inter cetera quæ accidunt, nunc filere, nec fidei stimulis excitari, magni constat esse fastidij. Quippe vbi religionis reuerentia & summa conculcitur, aptum iuxta diuinam Scripturam^a dicere, eos qui sunt mites, debere esse pugnaces. Siquidem & spiritualis quædam Deo accepta congressio inde & laudabiliter vniuersa tolerat, ne quisquam a diuina charitate separetur; & vos quidem docere quod doceatis, graue onus pudoris, sed necessarium & vtile tales admonere: nec enim congruum illis religiosæ afferre dogmata disciplinæ, a quibus institutionis ipsius expectatur plena perfectio.

Sed breuiter clara perstringemus. Cui incognitum, Constantinopolitana Ecclesia qua Nestorij contagione laborauerit? Nestorij inquam, qui quasi putre corporis membrum a societate Catholicæ communicis excisus est. Vbi terrarum non prædicatur congregatio Chalcedonenfis sancti Concilij, quæ Eutychetem & Dioscorum, duo nomina famosa & magnæ perfidiæ, vnius sententiæ integritate damnauit, iniquitatis complices vno spiritu diuinis dogmatibus aduersa sectantes? Quis Petrum & Timotheum præfatorum vernulas ignorauit, propugnatores intentionis addictæ, auctores ac magistros suos sceuo errore vincentes? Illum Timotheum loquimur parricidam, qui sanctæ recordationis Proterio superstiti, non solum Ecclesiam non religiosi auctores occupauit, verum etiam effusionem pij sanguinis ad crimen peruationis adiecit. Ipsius nempe damnationem vniuersalis est Ecclesiæ vox locuta, dum eum nomine quoque Christiani honoris exueret. Eius Petrum sequacem notum fecerunt Orthodoxorum plurimæ passiones, in quibus ille virtutem animi sui exultauit ostendere. Nouit hunc Ephesus cum tota societate Dioscori, vbi cum prædicto auctore peccati finem sancti Flauiani operatus innotuit.

Tacenda sunt Antiochiæ mala, vbi per alterius Petri nefanda ludibria reuerendum sacerdotij nomen irrisum est. Quis Apameæ & Tyri gemitus, tragicis criminibus comparandos, vel si solis vacet, digna possit lamentatione deslere? Quid Acacium? qui quasi boni sui fascino grauatus, quæ Basilisco imperante præmiserat, nouo exemplo pene deprehensus est aduersus se ipsum dicens sententiam, illos mutata voluntate defendens, quos prius gloriosum putauit addicere*, & laborans sociare Fidelibus, quos dudum hæreticos manifestæ præuaricationis ostenderat: propter quod maxime fugiendus, & designato superius damnatorum agmini coæquandus, illa propter quæ fidelis probatus est dissoluens, permixtus his, per quos læsio Ecclesiæ generalis euenit.

Aduersus hos si Patrum dogmata ratio suadet esse seruanda, cogitate, si possunt ea maiori transgressione calcari, quam nunc per eos qui in partibus vestris Eutychetis dogmata rediuiua* resuscitant. Si vero tamquam infirme constituta sententia, sine piaculo negliguntur, citra vllum robur credulitatis nostræ summa subsistit, semper succedentibus nouis, vetera constituta soluentibus. Quando enim paternarum regularum despiciuntur inuenta, nec eorum quæ bene instituta sunt firmitas vindicatur, huiusmodi impietates necesse est fidei superuenire: Nam vbi facilis dissolutio est rationabilis constituti, ibi omnis sanctitatis forma corrumpitur, Christus impetitur, & (quis hoc Fidelium patienter accipiat?) instituta Patrum reuerenda calcantur. Et quis non vitæ mortem iusta electione præponat? Vbi Catholicæ fidei adoranda reuerentia? Vbi multo cruore Sanctorum dogmata constituta? Vbi doctorum veterum fidelis auctoritas? Vbi illa religiosarum mentium stupenda patientia, proprijs bonis contenta nudari, ne despe æternæ hereditatis excideret, quasuis ambiens passiones, ne incorruptibilis illius boni iudicaretur indigna? Nam nulla maiora documenta sunt fidei, quam vbi temporis ratio suadet, vitam subdere passioni: Et ideo qui pro ea periculum persecutionis subire meruerit, dignum se cælestis ostendit esse militiæ. Christus nos pio sanguinis pretio comparauit, gratiæ libertate concessa, nihil inuenientibus humanis operibus, quod dignum tanta mercede tribuerent. Atque ideo vbi religionis iniuria est, amorem fidei omnem transcendere oportet affectum.

Vnusquisque ergo exilia & peregrinationes tamquam domum patriamque respiciat; ne desiderijs retentus humanis, Christi societate priuetur. Ecce tempus, quo repetit fides milites suos, & inlclamat ad defensionem sui feruorem gratiæ consecutos. Fidem ipsam dicere iudicemus: Ecce tempus optabile, ecce fructuum congregatio desiderata Fidelium, vt paruis passionibus munera magna compenset.

Pluribus

Pluribus charitatem vestram pro dispensatione nobis credita cuperemus hortari: sed quid opus est vocis stimulis, vbi ad tolerandas pro Christo magnanimiter passiones Apostolicis & Patrum docemur exemplis, qui per damna humanarum rerum, cælestium nobis ostenderunt argumenta* virtutum? Ergo pronunciemus intrepidi claras Ecclesiæ cum magna fiducia disciplinas. Longe sit a nobis Prophetæ sermo dicentis^a: Et sacerdotes vera celauerunt. Quem enim latet, discipulorum scientiam a doctoribus exigendam? & quod non pronunciatum lædit sequaces, hoc constat periculosum esse tacentibus. Necesse est enim apud eos laborare veritatem, apud quos non manifestatum latet sub veritatis colore mendacium, magnum robur ad impugnantium fidem, quamdiu aduersus eos prolata sententiæ non viriliter asseruntur. Sed de vobis dicere opto meliora: vt ea quæ per improbos confusa sunt, per vos correctionis remedium consequantur. Non est tam durum decipi quemquam, quam deceptum in errore persistere. Malum hoc & malis omnibus grauius, cum a corpore suo membra dissentiant. Nam etsi non sigillatim occupet omnia lineamenta debilitas, necesse est tamen iuxta Apostolicam vocem, totum corpus ex parte prægruari.

Vnde addictorum fugienda communio, iuxta beatum Apostolum^b. Pronunciationem fidei nullus erubescat: Virtus est enim omni credenti. Declinemus sacrilegum Eutychetis errorem cum Manichæa malitia congruentem; communionem quoque eorum qui sunt a talibus educati, pari intentione vitemus, qui nunc quasi morbum & contagium Ecclesijs partium vestrarum tentant irrepere. Nemo se separet cum prædictis, & ferre tempestatem dissimulet, donec portum veræ fidei ab eorum communione separatus introeat. Quæ quidem amans moneo, non odio persequens accuso. Nam qui culpanda vituperat, nec vtilia subministrat, exprobrantis habet potius studium, quam amantis affectum: & qui cohortatur ad profutura, vehementius boni propositi designat imaginem, vt feruentius vtilia expetantur, inuitans.

Propter quod, fratres, illius bonæ Ecclesiæ desiderantes vnitatem, & beatum decorem sanctæ concordie præsumentes, dicamus cum S. Dauid^c: Quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnum. & vt de vobis Apostolus Paulus dixerit^d: Vos autem omnes fratres in Christo vno estis. Donec enim vnitatis non redeat, nullus ambigat tandem* nihilominus esse ventura, quæ in Constantinopolitana nuper Ecclesia contigerunt; de quibus mihi pariter ingemiscere necesse est & tacere. Nam qui Apostolicæ sedis admonitionem negligendam esse crediderunt, merito inciderunt in ea quæ euenire solent solatio destitutis. Si quis ergo salutem propriam cogitans seruare cupit Apostolica iudicia, cū a præfatorum se labe seiunxerit, nostræ communionis se nouerit sine dubitatione participem. Quia si ab eorum, quos Apostolica sedes damnauit, non se societate remouerit, sciat nullo colore, nullo figmento, nullaque calliditate Ecclesiasticæ se custodiæ posse subrepere: quia sicut illos, qui se a suprascriptorum, hoc est, Eutychetis, Dioscori, Timothei, Petri, & Acacij venenis dissociant, libenter amplectimur; ita circa istorum sectatores cura & sollicitudo nostra, ne subrepere possint, semper inuigilat. Et alia manu. Deus vos incolumes custodiat, fratres carissimi. Dat. octauo Idus Octobris post Consulatum Felicis V. C.] hætenus Symmachus ad Orientales. Huic par dictio extat Ennodij Ticinensis, cuius est exordium: Pro ratione soluendum est, &c.] vt plane appareat, eadem quæ Symmachus Papa scripsit ad Orientales, Romæ coram sacro Patrum Senatu siue in Consistorio, siue in Synodo fuisse ab eodem viro doctissimo deplorata: nisi malis ad aliam cladem iisdem illatam, de qua superius mentio facta est, illam Ennodij dictionem referre.

His igitur litteris publicis atque patentibus omnibusque perspicuis egit cum Orientalibus Symmachus absque aliqua missa ex more legatione; quod iam alias ante missas penitus illi respuissent; & tumido factu, quod a tot sanctissimis Pontificibus quam iustissime iussum esset, contempissent. In cuius sceleris vindictam Deus, qui dispergit superbos, nullumque peccatum magis quam arrogantiam consuevit dira prosequi ultione, portentum illud, horrendumque monstrum in medio eorum, in ipsorum interitum excitauit, Anastasium dico omnium nefandissimum Imperatorem; cuius & Imperium diuturnius esse voluit, quo durius & prolixius eorum pertinacia puniretur: vt plane secundum diuinum illud oraculum accidisse visum sit^e: Deus regnare facit hominem hypocritam propter peccata populi] cum occultum Manichæum in regnum euexerit, & ad quinque atque amplius lustra eiusdem Imperium propagauerit. Ita plane Deum vlcisci solere in eos qui se a Ca-

Annal. Eccl. Tom. 6.

Fff 2

tholica

VNDE TOT
MALA EUE-
NERE ORIEN-
TALIBVS.

e Job 34.

* eadem

c Psal. 132.

d 1. Cor. 12.

* eadem

b Rom. 1.

* augmenta

a Thren. 2.

a Luc. 22.

* abijcere

* recidiua

tholica separant vnione, cum plura vbique recitata superius exempla demonstrent, in A
Orientalibus tamen expressioribus id signis declaratur:

Qui enim temporibus istis a supremi capitis se coniunctione secantes, Acacij proteruiam
secuti, traditi sunt Imperatori perfido puniendi: postea reddita concordia, Catholica com-
munioni restituti, iterum refugæ, iterum redeunt, & sæpe discissi, sæpe compaginati,
tandem consueta peruicacia diriori schismate resilientes, tradi meruerunt ignotis barbaris
per multa sæcula virga ferrea puniendi atque perdendi. Sic plane Deus iuxta propheticum
illud^a: Viam fecit semitæ iræ suæ.] vt semita sit vltio ista dicenda ad ampliorem viam, cum
videlicet grauius delinquentes latiori meruere atque diuturniori plecti vindicta, nota red-
dita cunctis iræ diuinæ via frequentioribus delinquentium calcata vestigijs, & acerbiori-
bus supplicijs dilatata. Vt facile sit cuique interroganti: quare fecit Deus malum tā gran-
de populo huic? verbis respondere diuinæ Scripturæ^b: Quia dereliquerunt pactum Domi-
ni, quod pepigit cum patribus eorum] nimirum quod a capite se summa proteruia diuise-
re, & deserentes quæ ex Deo est Catholicam vnitatem & pacem, tradi meruerunt genti-
bus, quæ caros ipsorum filios diuidant a parentibus, & dira tyrannide premant. At mitta-
mus posteriora, cum plus quam satis sit tragœdia præsens ad luctum.

Reminiscetes miseri, patres ipsorum, cum eiusmodi interdum persecutionem ab hæ-
reticis pati contigerit, appellare consueuisse communem omnium patrem Romanum Pon-
tificem, confugereq. ad Catholicæ Ecclesiæ tutum asylum Romanam Ecclesiam; testariq.
hoc hætenus litteras sacrorum Antistitum Basilij, Chrysostomi, & aliorum: tandem in-
star David leuantes ad montes oculos, vnde auxilium veniat, & optime conscij indignos se
redditos qui audirentur: nam (vt vtar verbis Apostoli^c) Quomodo inuocabunt in quem
non crediderunt?] cuius saluberrima iussa capeffere contempserunt, posthabentes Acacij
nomini totius Ecclesiæ Catholicæ communionem: His, inquam, cum suis ipsorum repel-
lerentur excessibus, & retunderentur præuictorum obicibus; vehementioribus tamen
angustiati pressuris & arctati malis, in altiores clamores & eiulatus validiores, vt partu-
rientes erumpentes, exauditi sunt in Occidente. Scribunt itaque tandem ad Romanum
Pontificem litteras supplices, qui antea conuenti sæpe eiusdem Pontificis litteris spreue-
rant sana consilia, & proficua mandata contempserant. Necessitas supplices facit, quos su-
perbia reddiderat penitus contumaces: petunt instanter, exigunt importune, & efflagitant
audenter. Extorquere quod cupiunt ostendunt vt debitum; rati nimirum se vt filios a pa-
rente non desereri, sed iure debere seruari; nec esse iustum, vt alterius peccato, nempe Aca-
cij, a paternis reijciantur amplexibus.

Extant ipsorum litteræ ad Symmachum Papam tunc scriptæ, quas putamus hic integre D
esse reddendas, easq. nequaquam ante recitatam nuper (vt alij existimarunt) eiusdem
Symmachi epistolam datas, cū nulla prorsus mentio de ijs in dictis Symmachi litteris ha-
beat, neque aptetur satis ad petita responsio. quamobrem sicut istam minime datam di-
cimus ante illam epistolam, ita illam prius, hanc posterius esse conscriptam, facile possumus
intelligere. Etenim quod in fine suæ ipsius epistolæ fuerat Symmachus contestatus, eos se
fore complexurum, qui recederent a damnatorum atque præsertim Acacij communionem;
reiectionem vero omnino eos, qui eius adhuc nomen retinendum esse putarent: tota ferme
Orientalium responsio in eo est, vt suadeant non debere se ob Acacij peccatum subire sup-
plicium, cum non nisi proprium quemquam debeat obligare delictum, & reddere obno-
xium pœnæ. Sed inspiciamus epistolam ipsam, ex qua eorum sententiam facilius asseque-
mur: sic enim se habet^d:

Ecclesia Orientalis ad Symmachum Episcopum Romanum.

Bonus ille & amator hominum Dominus noster Iesus Christus, qui propter bonita-
tem suam in nos declinans cælos, & descendens ad terras, immaculatis Euangelijs quoti-
die illud clamat^e: Non est opus valentibus medico, sed male habentibus: Non^f veni
vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam. Plus autem volens aperire opera suæ cle-
mentiae, adiecit in sequentibus, dicens^g: Quis autem vestrum habens centum oves, si per-
diderit ouem vnā ex ijs, nonne relinquit nonagintanouem in deserto, & vadit ad perdi-
tam, quamdiu inueniat illam? & inueniens imponit illam gaudens in humeris suis; & ve-
niens domum suam, conuocat amicos suos & vicinos, dicens: Congaudete mihi, quia in-
ueni ouem meam perditam. Et vt clarius fieret quod dicitur: mox adiecit parabolam
mulieris, quæ perditam inuenerat drachmam, vtrisque adiungens & dicens: Amen dico
vobis,

Avobis, quia sic fiet gaudium in cælis de vno peccatore pœnitentiam agente.

Hæc diximus, sanctissime, ausi supplicare non pro perditione vnus ovis, neque pro per-
ditione vnus drachmæ, sed pro amica nobis salute non Orientalium partium tantum, sed
trium prope plagarum habitabilis mundi, non corruptibili argento aut auro redemptarum
de vana conuersatione a parentibus tradita, sed pretioso sanguine agni Dei: sicut docuit
beatus gloriosorum Apostolorum Princeps^a, cuius cathedram beatitudini tuæ credidit
Christus optimus pastor, qui venit quærens & liberans quod perierat, & ponens animam
suam in redemptionem pro multis. Quem imitatus, sanctissime beatissimeque, festina ad
adiuuandum nos, sicut beatus Paulus^b doctor vester ad auxilium quandoque Macedonum
festinauit: & quidem ille in visione cognoscens periclitari Macedones, in veritate adiu-
uare eos properauit.] hæc cum isti dicunt de Macedonibus, eleganter videntur alludere
B ad Macedonium iam expulsus ab Imperatore, indigentem vero auxilio Romani Pontifi-
cis. Sed pergunt:

Tu autem affectuosus in filijs pater, non in visione, sed in veritate spiritualibus cernens
oculis pereuntes in præuaricatione patris nostri Acacij, noli remorari: magis autem (vt ita
dicam sicut Propheta^c) non dormites, sed festina ad liberandum nos: quia non in ligando
tantum potestas est tibi data, sed in soluendo quoque diu vinctos ad imitationem magi-
stri: neque in eradicando, vel diruendo, sed in plantando & ædificando, secundum bea-
tum Hieremiam, magis secundum Saluatorem mundi Christum, in cuius ille extitit typo:
neque in tradendo^d tantum satanæ in interitum carnis, sed & in charitate formando, longa
auersione deiectos: ne (quod absit) maiori^e tristitia absorptis nobis a satana, videamini per-
tulisse dispendium. Non enim ignoras eius ingenium, qui quotidie a sacro doctore tuo
C Petro doceris oves Christi per totum habitabilem mundum creditas tibi pascere non vi,
sed sponte coactas: qui cum doctissimo Paulo^f clamas nobis subiectis & dicis: Non enim
dominamur vobis in fide, sed cooperamur in gaudio.

Quare deprecamur dirumpi nouum chirographum nostrum, sicut Saluator & dux no-
ster Christus vetus illud in cruce dirupit^g; ne vltra post lauacrum regenerationis, malo-
rum nostrorum subiaceamus delicto, sed vt eius, qui comedit, vna acerba ligauerit den-
tes, secundum beati Ezechielis^h prophetiam. Cum ergo in veritate parabolam istam salu-
tari aduentu suo Saluator impleuerit: cur, sanctissime ac beatissime, Acacij inobedientia,
vnam acerbam comedentis, nostri, id est, filiorum ipsius in tam longo annorum cursu liga-
ti sunt dentes? Si vnus homo peccauit: quare toti synagogæ, aut magis toti habitabili
mundo per anathema diuinus furor incumbit? Vbi ergo Dei promissio, quæ dicitⁱ: Non
D percipient filij parentum peccata, neque parentes filiorum suorum, sed vnusquisque mo-
rietur in suo peccato?

Si propter Alexandrinorum, aut magis Eutychnorum amicitiam, qui auerfantur &
anathematizant sanctissimum & beatissimum Papam Leonem, vel in Chalcedone Syno-
dum habitam, anathematizatus est Acacius: quare nos a vobis æstimamur hæretici, & in
anathemate sumus nos, qui amplectimur solam illam epistolam, & quæ dicta sunt in sancta
Synodo? Qui propter prædicationem recti dogmatis vestri quotidie oppugnamur, & vt hæ-
retici anathematizamur ab ijs qui Eutychetti consentiunt. Noli facere iudicium, per il-
lum, qui cunctam iudicat terram: ne perdas iustum cum impio: nec fiat apud te iustus vt
impious: nec æqualiter iudicentur a te Orthodoxi, & hæretici, vel qui anathematizant
prædictam sanctam epistolam, sanctamq. Synodum vestram rectam, & ij qui vobiscum
E ab eis anathematizantur, & qui orant mori quotidie pro recta fide, quæ a vobis præ-
dicatur.

Et Iesus quidē^k Naue incircumcisos & idolorum seruitores Gabaonitas cum mendacio
fugientes ad se, dum oppugnarentur ab Abimelech vel ceteris quatuor cum eo Principibus,
pro eo quod ad eum confugerant, Deo cooperante, strenue vindicauit, ne blasphemaretur
nomen Dei eius tamquam non eos adiuuare præuolentis. Vos autem, sanctissimi viri, Iesu
magni Dei & Saluatoris spei nostræ discipuli, imitatoresq. eius qui figuram serui assump-
sit, vt nos liberos redderet a peccato, quod regnabat in nobis; videntes oppugnari nos
& mortificari, non sicut Gabaonitas incircumcisos, sed vobiscum circumcisos in Christi
circumcisione, neque idolorum seruitores & æmulos, etsi peccatores, tamen Christianos, &
vobiscum omnia in Christo sapientes, non despiciatis, neque contemnatis vltra, pij Patres:
sed sicut beatissimus prædictus Iesus Naue^l, non illos tantum, sed & Raab meretricem il-
lis an-

CATHEDRAM
PETRI TR-
NET ROMAN.
EPISCOPIVS.

a 1. Petr. 1.

b Act. 16.

c Psal. 120.

d 2. Cor. 1.

e Colof. 2.

f ROM. PONT.

PASTOR TO-

TIVS ECCLIE-

SIAE.

f 2. Cor. 1.

g Colof. 2.

h Ezech. 18.

i Deut. 24.

Ezech. 18.

QVÆRVTVR

TENERI PEG-

CATO ACA-

CII.

k Ios. 10.

A SIMILIDV-

CVNT ARGV-

MENTVM.

l Ios. 16.

a Psal. 77.

b Deut. 29.

3. Reg. 9.

Hierem. 22.

c Rom. 10.

ORIENTALES

LITTERIS

SYMMACHVM

INTERPEL-

LANT.

d Extat tom. 2.

epist. Rom. Pont.

EPISTOLA

ORIENTA-

LIVM AD SYM-

MACHVM PA-

PAM.

e Matib. 9.

f Marc. 2.

g Luc. 15.

lis anteposuit propter duorum exploratorum susceptionem; ita & vos nos vigilanter assu-
mite cum Dei iuuamine propter duarum naturarum traditionem, quæ a vobis per episto-
lam inter Sanctos constituti Papæ Leonis contra Eutychetis deliramenta directæ est. Et
illa quidem suscipiens explorantes, in stupam lini suæ domus abscondidit: nos autem re-
ctæ fidei vestræ suscipientes confessionem, in corde nostro non abscondimus, sed in Ec-
clesiarum dogmatibus Dei misericordia eam cum auctoritate prædicamus. Et illa quidem
rogata, per metum eos se habere negauit: nos autem oramus, ne vniquam humano me-
tu negemus rectæ doctrinæ nostræ veritatem; & vsque ad sanguinem pro ea stabimus, si
fit necesse*.

Vnde non tædeat nos adiuuare, neque odio habeatis propter aduersantia communi-
onem; quando & ab hac plurimi facultatibus impediti, & non habentes sollicitudinem mul-
tarum animarum suspenderit: quibus vero multarum animarum cura commissæ est, in
creditis sibi communicent Ecclesijs, nullum contrarium habentes communicantem sibi,
& metuentes relinquere lupis oves propter vocem Domini dicentem: Mercenarius au-
tem, & qui non est pastor, cuius non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & relin-
quit oves & fugit, & lupus rapit eas atque dispergit; quia mercenarius est, & non habet
ouium curam. Quod ergo non amore vitæ capti, sed ouium salutem curantes plurimi sa-
cerdotum hoc faciunt, deinceps, miserante Deo, cognoscere poterit tua paternitas.] sub-
dit mox de sacerdotibus illis, qui communicantes Apostolicæ sedi, derelinquere volebant
oves illi non communicantes, cum tamen Orthodoxæ essent fidei; qui ne discederent &
relinquerent eas lupis, ab alijs rogarentur Episcopis: nam ait:

Quidam enim de his qui in sacerdotio constituti sunt, spectantes* in exilio mitti præ-
sbyteros Orthodoxos & sanctos viros, volentes se præter necessitatem ab Ecclesijs suo ar-
bitrio subducere, ipsosque sequi, non cefferunt eis hoc facere, adiurantes eos ut manerent in
creditis sibi sanctis Ecclesijs ad populi munimen Orthodoxi, in se suscipiendo quæ putan-
tur discretionis illorum. Sicut Rebecca^b quondam dicens Iacob: In me peccatum tuum, fi-
li: ita illi ab Ecclesijs sibi creditis discedere sponte volentibus dixerunt: In nos veniat pec-
catum discretionis vestræ: tantummodo oves Christi præter necessitatem lupis non relin-
quatis; ne in loca vestra hæretici ingredientes, lupi discerpant oves; aut certe ab ipsis ou-
ibus suis propter rectam fidem fugati, & his qui non fugantur, sed sponte discedere cu-
piunt, ne cui aduersantium communicent, tali fide dicentes: Puras isti amore vitæ hoc fa-
ciunt, an amore animarum ad imitationem Domini sui primi pastoris nostri Iesu Christi
magni Dei & Saluatoris spei nostræ, qui animam suam posuit pro ouibus suis?

Omnimodo autem & qui videntur communicare Orthodoxi, & qui se a communione
abstinent, omnes post Deum tuæ lumen visitationis & assumptionis opprimur. Quare fe-
stina iuuare Orientem, ex quo vobis duo grandia dei lumina Petrum & Paulum ad illu-
minationem totius mundi Saluator direxit. Reddite ergo ei bonam retributionem, quam
ipse vobis dedit: illuminate eum rectæ fidei lumine, sicut per ipsum vos quondam diuinæ
cognitionis lumine idem illuminauit. Sicut enim quando toto mundo in peccatis ægrotan-
te, vnus hominis delicto lassati, in ægritudinis curatione boni illius medici discipuli ipsum
cælestem medicum, & principem pastorem, magistrum suum ad curam vocantes ægritu-
dinis ipsius, aliquando dicebant: Domine inclina cælos tuos, & descende: aliquando
rursum: Qui regis Israel, intende: Qui sedes super Cherubin, appare: Excita potentiam
tuam, & veni, ut liberes nos: Sic nos modo, qui infirmitati nouæ præuaricationis patris
nostri deijcimus, ad tuam clamamus beatitudinem; ut & tu imitator existens Filij Dei, ad
dilectionem* deprecatione venias, imitatione ipsius cælestis Patris tui, qui facit Solem
suum oriri super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos. Festina in auxilium no-
strum, sciens, sanctissime (sicut in principijs dictum est) quia non opus habent sani me-
dico, sed male habentes.

Quod si parua existeret ægritudo, nos forsitan ad spiritualem nostrum medicum curre-
remus, quatenus & passiones bonorum medicorum, id est, gloriosorum Christi discipulo-
rum, vestrorumque doctorum, & sancta adorarem tu vestigia: ut & præuaricationis me-
dicinam, & solutionem vinculorum, & delicti remissionem de tuo sancto ore susciperemus.]
Sed ne, lector, cursim ista absque consideratione transilias, verum obserua quod dicunt Epi-
scopi isti, si liceret venire Romam, ab ipsis fore exhibendū obsequium, nempe adorare (ut
aiunt) ipsius Pontificis pedes: quibus veterem accipias erga ipsum primarium Ecclesiæ
vniuer-

vniversalis Antistitem obseruantiam, cum illum conuenientes Episcopi, ad eius pedes so-
lerent accidere, atque ipsa eius vestigia venerari. At tanta hæc cū audis ab Episcopis præ-
stari solita, tecum cogita quæ a reliquis Fidelibus eidem solerent exhiberi venerationis
obsequia. Subdunt vero: Sed quia non est vlcus aut macula, neque plaga tumens, sed
rotum vlcus est a pedibus vsque ad caput, sicut beatus Isaias^a antiquam præuaricationem
deflens dixit: vos iam boni medici, & illius veri medici, vel bonorum discipulorum ipsius
certissimi plantatores festinate ad curam resolutorum Ecclesiastici corporis membrorum:
ut dissolutas manus nostras, dissolutaque genua erigatis, & cursus rectos faciatis pedibus
nostris: ne quod claudum est, amplius distorqueatur, sed curetur magis per strenuitatem
& optimam diligentiam vestram.

Sicut enim magistro nostro domino Paulo glorioso Apostolo propter infideles aliquos,
dum eum pigeret sermonem Domini in Corintho loqui, adstans Dominus dixit: Loque-
re & non taceas, quia multus est mihi populus in hac ciuitate. & nunc tuæ dicit beatitudi-
ni eius benignitas: Festina, & noli tardare ad Orientis auxilium, magis autem ad maiores
partes habitabilis mundi: quia non tantum pro centum viginti millibus in magna quan-
doque constitutis ciuitate Niniue^c, sed a multo pluribus spera expectari tuam post Deum
medicinam. Si enim qui præcessit beatitudinem tuam inter Sanctos constitutus Leo Ar-
chiepiscopus ad Attilam tunc erronem barbarum per se currere non duxit indignum, ut
captiuitatem corrigeret corporalem, nec tantum Christianorum, sed & Iudæorum (ut
credibile est) atque Paganorum: quanto magis festinare ad tuam attinet sanctitatem, non
ad corporeæ, quæ bello fit, captiuitatis correctionem atque conuersionem, sed anima-
rum, quæ captiuatæ sunt, vel quotidie captiuantur? & inter duas diabolici vias erroris,
Eutychetis atque Nestorij, tertiam, immo mediam nobis ostendas expressius veri rectiq.
dogmatis viam.

Dubiam eam fecerunt nostra peccata, æstimantibus quibusdam non posse inter Nesto-
rij & Eutychetis salutis viam mediam reperiri; sed quod omnino necesse sit, aut illius esse
quemquam, aut illius. Propter hoc festina post Deum nos adiuuare: & sicut inter Arii di-
uidentis atque separantis vnam Deitatis naturam atque substantiam, & Sabellij quoque
confundentis personas & minuentis numerum Trinitatis ostenderunt sanctissimi Patres
viam mediam veritatis, in confessione diuinitatis vnam substantiam, naturam, virtutemque
demonstrantes, propter Sabellium tres personas & æque potentia vnam veritatem: sic &
vos nunc, sanctissimi atque beatissimi, illuminate nos spiritualis scientiæ vestræ lumine;
quæ est inter sententiam Eutychetis ad imitationem Sabellij naturas atque substantias
confundentis, & inter Nestorij ad imitationem Arii personas atque substantias diuiden-
tis, vera rectæ fidei confessio, tradita nobis a Papa Leone inter Sanctos constituto, & disci-
pulorum in Chalcedone sanctorum Patrum duarum substantiarum aut naturarum vnitas
in vna eademque persona & substantia magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi.

Ipsi enim docuerunt nos diuinis Scripturis, alteram esse visibilem & palpabilem & pas-
sibilem carnis naturam: & alteram inuisibilem, impassibilem, & incomprehensibilem natu-
ram in vna persona & substantia magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: alteram de
matris substantia & natura venientem de semine Dauid, Abrahæ, & Adæ, secundum car-
nem natam: alteram vero ex vtero ante Luciferum genitam de substantia & natura Patris.
Sed ne rursus propter immaculati partus duas naturas & substantias occasionem apprehen-
dentes qui secundum Nestorium sapiunt, duas personas, aut duos Filios, vel duos Chri-
stos male introducant: docuerunt sancti illi & beati Patres vnam scire personam & sub-
stantiarum inseparabilem vnitatem ex duabus substantijs & naturis, & in duabus substan-
tijs & naturis magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi.

Nos enim, o sanctissime & beatissime Symmache, eundem esse existimamus ex dua-
bus naturis & in duabus naturis, & non (sicut illi dicunt) ex duabus naturis vnam natu-
ram post adunationem, in duabus autem subsistentibus naturis cum vnitate non pati con-
fiteri, ut se doceant Arianorum esse imitatores, dicentium per Filium gloriari Patrem, cum
Filio autem non pati se eum glorificari. Sed sicut contra illos docuerunt fratres tui sanctis-
simi Patres, Per quem & Cum quo æqualiter pati dicere nos: quia, Per quem, humanita-
tem; Cum quo, diuinitatem significantes magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: sic &
nunc illis Ex duabus quidem naturis dicentibus, In duabus autem non consentientibus, nos
Ex duabus, & In duabus pariter dicimus: Ex duabus enim dicentes, ex quibus subsistit
vnitas:

a Isai. 1.
EX INGENTE
CALAMITA-
TE ORIENT.
ECCLSIAR
ARGVNT.

b Act. 18.

c Ion. 4.
AB EXEMPLE
S. LEONIS PA-
PÆ ARGV-
VNT.

FIDEI PRO-
FESSIO.

FIDEI CA-
THOLICÆ
CONFESSIO.

* si ita contin-
gat

a Ioan. 10.

* sperantes

DILIGENS
CVRA PA-
STORALIS
EXHIBITA.

b Genes. 27.

QVASI DEBI-
TVM EXI-
GVNT.

c Psal. 134.

d Psal. 79.

* deiectionem

e Math. 5.

f Math. 9.

vnitas: In duabus autem, in quibus visus est, & palpatus est, & assumptus post passionem A & resurrectionem, confitemur, & in quibus veniet iudicaturus viuos & mortuos.

Neque enim nuda diuinitas poterat aut palpari, aut crucifigi pro vita mundi; nec simplex humanitas morti subiaccens per mortem confundere eum qui obtinebat mortem, hoc est, diabolus. Vnde & post resurrectionem in immaculata carne sua visum Verbum Dei & Deus noster omnibus discipulis suis dicebat ^a: Videte manus meas & pedes meos, quia ego ipse sum. palpate & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habentem. Habentem dixit, vt non is in illa mutatus putaretur, sed in veritate assumptissē crederetur. Beato quoque Thomæ diffidenti clamat ^b: Infer digitum tuum, & vide manus meas: & da manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Vnde dum assumeretur, duo viri visi discipulis in albis vestibus clamabant & dicebant ^c: Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? Hic Iesus, qui ablatu est B a vobis in cælum, ita veniet, sicut vidistis euntem in cælum, cum venerit omnimodo in gloria Patris cum sanctis Angelis in die terribili iusti iudicij: sic infideles Iudæi videbunt in quem compunxerunt, & cum eis peccatores etiam nostri, cum qui eorum misertus est & liberavit eos, neglectus autem ab eis est. Secundum vos autem, sancti & iusti videbunt quem dilexit anima eorum, & lætabuntur lætitia ineffabili & gloriosa, accipientes consummationem fidei suæ in salutem animarum suarum, & audientes suauissimam vocem eius dicentis ^d: Venite benedicti Patris mei, hereditate paratum vobis regnum ab initio mundi. Cuius beatæ vocis cum tua beatitudine & nos indignos dignetur Christus Dominus noster, per omnia sanctissime Pater.] hæc ad Symmachum Orientales Orthodoxæ fidei professores, sed tamen qui polluti communionem erant Acacij: qui, quod primum omnium requiri ab eis videbatur, dicere in professione rectæ fidei anathema Acacicio, id penitus facere prætermittunt. Quid vero ad hæc rescripserit Symmachus Papa, incompertum habetur: non enim (vt superius demonstraui) quæ extat ad Orientales Symmachi Papæ epistola, post hanc, sed ante scripta fuit.

Luc. 24.

Ioan. 10.

Act. 1.

Matth. 25.

IESV CHRISTI
ANNVS
513.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
15.

ANASTASII IMP. 23.
THEODORICI REG. 21.

Consulibus Probo & Clementiano præsens annus Domini quingentesimus decimustertius Fastis inferitur: Quo (inquit Marcellinus in Chronico) Seuerus Eutycheus D perfidiæ, Anastasio Cæsare volente, sedem Antiochenam Flauiani Antistitis ex monacho Episcopus occupauit.] hæc ipse. Mala malis maioribus incrementis adduntur. Qui enim monachus valuit tot tantaq. comminisci scelera, quid ab eo faciendum putas cum tantæ Ecclesiæ nactus est præfecturam, fultus præsidio Imperatoris? Simulac igitur adeptus est Antiochenam sedem, conatus est omnes Episcopos ad suam communionem pertrahere: quinam autem ab eo seducti sint, quive ei restiterint, extant litteræ monachorum Palæstinæ scriptæ ad Alcysonem, quæ res gestas enarrant. Sedem quippe, quam persecutione Orthodoxorum pretio cumulado redemit, persecutione pariter vehementius aucta ad annos quinque possedit sanguine madidus, illius instar cruentæ bestię, de qua propheticus sermo ait ^e: Per gyrum dentium eius formido.] vtpote qui ad hoc inuasit ouile ^f, vt mactaret & perderet. Sed reddamus de eo epistolam monachorum ad Alcysonem Episcopum Nicopolis in Illyrico, quam Euagrius recitat verbis istis ^g:

SEVERVS EPISCOPVS AN-
TIOCHENVS.

Iob 41.

Ioan. 10.

Euagr. lib. 3.
c. 33.

DE REBUS SE-
VERI EPISCO-
LA MONA-
CHORVM AD
ALCYSONEM.

Qui Ecclesiæ Antiochenæ paruerunt, partim fuerunt vna cū ceteris in errorem adducti, ex quorū numero fuit Martinus Episcopus Berythi; partim vi & necessitate cōpulsi, litteris Seueri de mutua communionem (quæ non Concilio solum, verum etiam ceteris omnibus, qui duas naturas siue proprietates in Domino inesse, alteram carnis, diuinitatis alteram asserabant, anathema indixerunt) consentiebant. Verum quos necessitas ad consentiendum compulerat, hi postea mutata sententia, se ad Ecclesiam reuocarunt: ex quorum numero fuerunt Episcopi, qui Ecclesiæ parebant Apameæ. Erant vero alij, qui consentire omnino noluerunt: ex quibus erant Iulianus Episcopus Bostri, & Epiphanius Tyri Episcopus, & alij nonnulli (vt fertur) Episcopi. Isauri autem, qui iam respuerant, ob priorem suum errorem se ipsi condemnarunt, Seueriq. & eius sectatoribus denunciauerunt anathema. Alij Episcopi

Ascopi & clerici, qui sub Seuero erant, Ecclesijs suis relictis, fugerunt: inter quos est Iulianus Episcopus Bostri, & Petrus Episcopus Damasci, qui hic vitam degunt: Mamas item, & alter e duobus illis Discorianis, qui duas ab initio naturas asserbant: quorum arrogantem pertinaciam ab illis ipsis ad id quidem coactus Seuerus condemnauit.] hic ille est Mamas, de quo anno superiori dictum est, cum Sabæ res gestas recensuimus. Et paulo infra: Monasteria autem, tum quæ hic sunt, tum quæ Hierosolymis, Dei iuuante gratia, in recta fide consentiunt: aliæq. plurimæ ciuitates & Episcopi eodem modo: pro quibus omnibus, & pro nobis quoque, tu sanctissime domine & Pater noster honoratissime, precare digneris, ne intremus in tentationem.] hæc litteræ monachorum ad Alcysonem: quibus hæc addit Euagrius ^a:

Euagr. eod. lib.
c. 34.

Quoniam autem istæ litteræ memorant Episcopos, qui Ecclesiæ Apameæ parebant, B a Seuero descivisse: deinceps ponamus in medio quod a patribus nobis traditum est, licet nulla historia hucusque comprehensum. Cosmas, qui nostræ Epiphaniæ Orontem fluuium tangentis Episcopatum gessit, & Seuerianus Episcopus Arethusæ vrbis finitimæ, litteris Seueri de mutua communionem grauitè offensi, primum se ab eius communionem segegarunt, deinde libellum abdicationis ad eum iam tum Episcopatum Antiochiæ administrantem mittunt: quem libellum tradunt Aureliano præcipuo Epiphaniæ diacono: qui quoniam Seuerum extimescebat, & tam illustri Episcopatus amplitudinem reuerbatur, vt primum venit Antiochiam, induit se veste muliebri, & ita ad Seuerum accedit: seq. ipse effeminatum mollemq. ostendit, mulieremq. omnino esse simulabat: atque velamine, quo caput obuoluebatur, ad pectus vsque demisso, lamentari, & exili voce velut ex imis præcordijs ducta obtestari cœpit, Seueroque prodeunti libellum abdicationis dat: & clam omnibus, ex turba quæ sequebatur Seuerum, euadit: fugaq. sibi ante salutem parat, quam Seuerus ea quæ libellus complectebatur potuisset cognoscere.

DE COSMA
ET SEVERIA-
NO EPISCO-
PIS ORTHO-
DOXIS SEVE-
RVM DAM-
NANTIBVS.

At Seuerus quamquam libellum recipiebat, & quæ in eo scripta erant, satis intelligebat: tamen in sua sede Episcopali firme persistit ad mortem vsque Imperatoris Anastasij. Vbi autem Anastasius de his quæ Seuero acciderant, certior factus est (facinus namque tam benigne & clementer ab Anastasio editū hoc loco commemorandum est) mandatum dat Asiatico Præfecturam Libanensæ quæ est in Phœnicia gerenti, vt Cosmam & Seuerianum suis sedibus expelleret, propterea quod Seuero libellum abdicationis miserant. Qui cum venisset in Orientem, & multos Seueriani & Cosmæ doctrinis adhærescentes & suas ipsorum ciuitates strenue propugnantes reperiret, retulit ad Anastasium hos sine sanguine non posse suis sedibus exturbari. Itaque tantū in Anastasij animo infedit clementiæ & mansuetudinis, vt per litteras Asiatico plane significarit, se velle nullum facinus aggredi, quantumuis magnum & memorabile, si vel gutta sanguinis pro eo fundenda esset.] hæc Euagrius, commendans ex his clementiam Anastasij, immemor quæ superius dicta sunt ab eo patrata aduersus Catholicæ fidei professores: adeo vt sapius apparuerit, tūc tantum præfeturisse clementiam, cum populorum veritus seditionem, sibi timens, gladium a cæde cohibuit. Verum satis ad sæuitiam Imperatoris fuit, cum etsi non ipse in sanctos Episcopos grassatus est, fuerit tamen Seuerum impium pro animi voluntate sæuire: Hic enim tantam ignominiam sibi ab Orthodoxis illatā Episcopis in sui abdicatione haud æquo animo tulit, sed expectauit vt ab Imperatore de eisdem supplicium sumeretur: cum vero illum dictis ex causis temperantem se ab ultione vidisset, erupit ipse vehementiore in E Orthodoxos concepta rabie atque furore.

ANASTASIVS
MITIVS A-
GENDVM PV-
TAVIT CVM
EPISCOPIBVS
ORTHODOXIS

Antequam autem cetera de nefandis Seueri sceleribus prosequamur, quoniam de Iuliano Bostrensi Episcopo honestissima mentio facta est, de eo nonnulla dicamus. Fuit hic discipulus magni illius Theodosij Cœnobiarchæ, cuius superius meminimus; de quo scribit Cyrillus ^b monachus in Vita eiusdem Theodosij. Sed inter cetera eius vitæ insigniter ductæ merita hæc etiam a Sophronio perpetuis monumentis mandata reperiuntur ^c:

Idem pater noster Gregorius Archimandrita narravit nobis de Abbate Iuliano Episcopo Bostrensi: quod cum recessisset de cœnobia, & factus esset Episcopus Bostrensis, quidam ex habitatoribus ipsius ciuitatis odio nominis Christi voluerunt eum veneno occidere: corruptentesq. pecunijs ministrum eius qui ipsi porrigebat poculum, dederunt illi venenum, vt cum porrigeret Metropolitæ poculum, venenum in calicem mitteret. Puer autem ita vt dictum fuerat fecit, deditq. calicem veneno infectum

b Cyril. in Vita
Theodof. apud
Sur. tom. 1.
c Præf. Spiritual.
c. 94.
IULIANVS
BOSTRENSIS
VENENVM
ILLABVS
BIBIT.

atum sancto Iuliano. Suscepit vero illum sanctus vir, ac diuinitus cognouit insidias. A Susceptum ergo calicem ante se posuit, nihil omnino dicens puero: mittensq. accersit omnes primates ciuitatis, inter quos erant & qui illi insidias parauerant. Vir autem beatissimus nolens eos publicare qui hoc fecerant, voce mitissima omnibus dixit: Si arbitramini humilem Iulianum veneno occidere, ecce coram vobis pestiferum calicem bibo. Signansq. ter digito suo calicem, & dicens: In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti bibo hunc calicem: bibit illum coram omnibus, atque illæsus perstitit. Quod illi cum vidissent, prostrati, veniam petierunt.] haecenus de Iuliano Bostrensi Episcopo, qui haud dubium ex Seueri insidijs ista est passus: quod enim scisset rescriptisse Imperatorem ad Praefectum, vt potius quam sanguis funderetur, fineret in suis sedibus permanere Episcopos, ipse veneno rem conficere machinatus est: sed tanto a sanctissimo viro miraculo edito, plane declaratum fuit veritatem, per ipsum Iulianum Episcopum defendi. B

Quæ insuper eiusdem Seueri opera in Eliam Episcopum Hierosolymitanum & alios Orthodoxos Palæstinae prouinciæ acta sint, ex Cyrillo monacho, qui illis vixit temporibus, rem aggrediamur. Simulac enim sedem inuasit perfidus Antiochenam, ex sibi subiectis Episcopis, illis tamen qui cum eo sentirent, conuentum collegit, Synodiq. nomen indidit, ex quo & Synodales scripsit epistolas, quibus cum suæ promotionis absentes redderet certiores, tum etiam fidei professionem ex more conscriberet; quam veluti piam Catholicamq. vt amplecterentur, admonuit; ita fore animo concipiens, vt qui ab ipso diuersa sentirent, exploratos haberet, & vi tandem adigeret. Ex his enim quæ aduersus Eliam Cyrillus ipsum egisse tradit, quidnam in minorum sedium Episcopos præsumpserit, possumus compensata ratione conijcere. Ait igitur Cyrillus^a:

Cum apprehendisset Seuerus sedem Antiochenam, innumerabilia quidem mala fecit C ijs qui non ei communicauerant. Mittit autem sua quoque Synodalia ad Eliam Patriarcham: quibus minime admissis, non mediocriter ad iram accendit Imperatorem. Et hæc Synodalia rursus mittuntur Hierosolymam, simul missis etiam quibusdam clericis & non parua manu militari; vt ijs, quibus non persuadebatur eadem tenere quæ ipsi, vim etiam afferrent. Cum hæc autem ita se haberent, & tam acerba in fidem Orthodoxam exercebatur tyrannis, & iam Eliæ graue immineret periculum, & eius capiti malum impenderet, & nusquam auxilium: Cum congregasset diuinus Sabas eximios omnes & electos monachos, cum illis accedens, & illam quæ circumstitebat Eliam perrumpens multitudinem (o generosam animam!) Regis satellites & Seueri ministros illinc fugat, tamquam quædam mancipia. Deinde alia quoque vndique confluentium monachorum multitudo, eos qui Seuero communicabant, in illorum ipsorum conspectu anathemati fidenter subijciunt.] D Admiracione plane dignum fuit, hominem Euangelica mansuetudine nulli secundum, cum periclitari videt Catholicam fidem & in discrimen adduci suum ipsius Episcopum, leonis induere animositatem, cum delectum habet, instarq. exercitus ducis Orthodoxos monachos zelo armat ad pugnam, vt vindicent Sancta, nec sinant inaccessum impijs fidei illibatae sacrarium pollui. Sic igitur qui sciebat Deum habere se præuium, inconcessa humanis viribus tentat, in armatos hostes irrumpens, eosdemq. absque humana potentia vt pauida animalia fugat & disijcit. At quid superatus Anastasius Imperator a Saba? audi Cyrillum:

Hoc (inquit) dedecus & hanc ignominiam volens delere Imperator, contra eos mittit Olympium quemdam Cæsariensem, traditis ei copijs quæ erant in Palæstina, regia vtens auctoritate, non legibus, nec iudicijs. Qui cum primū ascendit Hierosolymam, Eliam quidem de sede deponit, ac eum damnat exilio: Ioannem autem filium Marciani, qui Seueri quidem confessus fuerat communionem, anathemati vero subiecerat Synodum Chalcedonensem, reponit in illius sedem. Quod quidem cum didicisset beatus Sabas, non licuit ei cunctari: sed cum rursus assumpsisset sacrum illum exercitum monachorum, tamquam præstantissimus quispiam Imperator irruit in certamen. Et Olympium quidem non offendit (iam enim ille, tamquam ei res recte successissent, reuersus est in ciuitatem:) In Ioannem autem incidens nouum Patriarcham, testificatur & denunciatur, ne Seuerum admittat in communionem, sed tueatur potius Synodum Chalcedonensem, & pro ea ad sanguinem vsque periclitetur. Quod quidem facit ille, reueritus Patrum protestationem, omnino oblitus conuentorum cum Olympio.] Mira quidem res, & quæ propemodum humanum superet captum, vt subrogatum in locum Orthodoxi hæreticum, mox dicto citius Sabas

SEVERVS IN SVRGIT IN ELIAM EPISCOPO. HIEROSOLYM.

a Cyril. in Vita S. Sabæ.

S. SABAS PRÆSTO EST ELIAM EPISCOPO HIEROSOLYM.

OLYMPIVS CVM MILITIBVS ADVERSVS ELIAM MITTITVR.

A Sabas conuerterit in Orthodoxum & confessorum. Sed pergit Cyrillus:

Propter^a hæc iratus Imperator, Olympium magnæ condemnans stultitiæ, illum quidem statim deponit e magistratu: cum autem eum tradidisset Anastasio, & eum constituisset Ducem totius Palæstinae, illuc mittit. Ille vero cum quam celerrime venisset Hierosolymam, & ne solo quidem verbo impertisset Patriarcham, sed solum spectaret gratiam Imperatoris, & pro honore ei dato, sine ratione ei vicissim præstaret officium, magis expertus rationis, eum statim conijcit in carcerem, impudenter vim afferens, & in difficilem adducens necessitatem, vt Synodum quidem Chalcedonensem abrogaret & infirmaret, amplecteretur autem & defenderet Seueri communionem. Sed ille cum rem communicasset Zachariæ, qui præerat Cæsariensibus, latenter consulendo de his quæ erant proposita, callida arte subterfugit necessitatem. Ea autem erat: Pollicitus se omnia facturum B quæcumque Dux iuberet, prompto & alacri animo, si relaxaretur a custodia, postquam soli duo dies præterijissent: ne vi (inquit) videamur parere iussis Imperatoris: ita dimittitur e carcere.

Deinde vna nocte multitudo eorum qui erant circumcirca monachorum conuocatur in templum Stephani primi martyris, specie quidem, vt qui esset mane celebraturus communefestum primo martyri, re vera autem eos aduocans ad auxilium Orthodoxæ fidei, vt sic magis hæreticorum coerceret arrogantiam. Diluculo ergo congregata fuerat multitudo monachorum, partim quidem ex ijs qui fuerant illic congregati monachi, sicut dictum est; partim autem de more veniens ad Synaxim; partim vero quæ concurrerat ad videndum Hipatium, qui erat consobrinus Anastasij Imperatoris, modo seruatus ex captiuitate: erat enim templum quoque capacissimum multitudinis. Aderat autem ipse quoque C Dux, vt eo teste abrogaretur & abdicaretur Synodus Chalcedonensis.

Protinus ergo ascendit suggestum Ioannes, vtraque manu tenens Sabam & Theodosium pietatis propugnatores. Cum se autem sustinisset aliquantulum, visus est sensim susurrantem audire multitudinem, & dicentem oportere ferire anathemate eos, qui non recte sentiunt. Hoc ergo ille, cum tamquam diuinum aliquod signum accepisset, & cor habuisset repletum audacia, vnam emittit vocem cum multitudine: Si quis ea sentiat, quæ Eutyches, Nestorius, Seuerus, & Soterichus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, anathema sit. Tunc sensit Dux fraudem, & veritus populi consensum vnanimum, satis habuit, si se subducens silentio fugeret; & abiit Cæsaream. Qui autem remanserat consobrinus Imperatoris, iureiurando affirmavit diuinis Patribus, se non venisse vt communicaret malæ Seueri opinioni, sed vt loca adoraret veneranda; seq. velle potius communicare eorum sanctitati. Dat itaque Sabæ magnam vim pecuniæ quidem, simul & iubet eam distribuere omnibus qui illic erant monachis, ostendens suam in Deum fidem, & quam erga illum habebat pietatem & reuerentiam efficiens manifestam.]

Quis ad hoc non obstupescat? non tantum qui missus fuerat instar Balaam ad maledicendum, ad benedicendum os conuertisse: sed & qui vt Imperatoris mandatum impleretur, præsto fuisset, contra sententiam Imperatoris esse locutum; atque quos vt hostes habebat, eosdem beneficentia demerere magno studio laborasse? Sed subdit: Cum autem beato Sabæ sic processisset ex sententia certamen, quod pro recta fide susceptum fuerat: sciens ille Imperatorem hæc non esse passurū, sed pro ignominia & dedecore id habiturum, & ægre laturum, & omnibus modis operam daturum vt se vlciscatur: congregato toto coetu monachorum, vbi cum eis rem contulisset, simul scribit epistolam ad Imperatorem, E quæ hoc modo habebat:

Dominus noster Iesus Christus omnium Rex æternus & Deus, excelsi post illum regni sceptræ piæ vestræ potestati sua benignitate tradidit, re vera volens omnibus quidem sanctissimis Ecclesijs, præcipue autem matri Ecclesiæ bonum pacis conciliare per vestram in Deum pietatem. Sciunt vero omnes, quod cum ab hac Ecclesia cœpisset vere magnum veræ religionis mysterium, peruasit vsque ad finem Orbis terræ. Quod quidem nos horum diuinorum locorum habitatores ab alto a sacrosanctis acceptum Apostolis sanum & integrū in hodiernum vsque diem conseruauimus, & in æternum Christi gratia conseruabimus, a recta verbi semita minime deducti, ab aduersarijs, aut corrupti profanis & vanis eorum vocibus. In hac ergo intemerata, & in quam nulla cadit reprehensio, fide, cum enutritum & educatum ab ineunte ætate fuerit vestrum Imperium: venit nobis in mentem admirari, quemadmodum in diebus vestræ pietatis tantus tumultus & tanta perturbatio inuasit matrem

a Hæc etiam habes recitata in Septima Synodo Aſſion. I. tom. 2. Concil. IOANNES EX HÆRETICO GATHOLICVS ET CONFESSOR.

IOANNES PVBLICE CONFITETVR FIDEM CATHOLICAM.

CHRIST. S. SABAS AD ANASTASIUM IMP.

matrem harum Ecclesiarum, vt ne parcatur quidem his qui Deo ministrant, sed sacerdotes & monachi, qui virtutem sequuntur a pueris, modesteq. & silentio vitam transigere delegerunt, in conspectu Iudæorum & quorundam aliorum Gentilium ab ipsa sancta Sion per mediam ciuitatem turpiter trahantur & intemperanter, & in profana quædam loca expellantur, quinetiam cogantur nonnulla facere ad rectæ fidei labem & reprehensionem: adeo vt qui huc veniunt voti causa pro vtilitate animæ, recedant repleti scandalis & offensione.

Rogamus ergo vestram potentiam, vt nos quoque aliquando a tantis malis relaxemur: quorum omnium auctor & origo est Seuerus; cui, vt in Antiochena præsideat Ecclesia, mandatum est ad pœnam nostrorum peccatorum, ad malum quidem prius suæ animæ, & totius Ecclesiæ multitudinis. Quomodo enim non est absurdum, nos qui sumus Hierosolymitani, modo doceri de fide; & qui fuimus omnium patres ad verbum pietatis, tam fero videri didicisse veram religionem? Quomodo non est hinc manifestum, quod hæc quæ recenter apparet & videtur esse correctio rectæ & sanæ fidei quæ fuit tradita a Patribus, non est re vera correctio, sed subuersio & adulteratio potius eius quod recte habet, eius susceptæ mercedem ijs qui persuadentur procurans animæ interitum? Nos ergo nec patiemur aliquid aliud addere præter ea quæ decreta sunt a trecentis decem & octo Patribus, qui fuerunt Nicææ, & tribus quæ postea consecutæ sunt Synodis: neque quicquam aliter innouare, sed pro eis etiam animas profundere, & innumerabiles, si fieri possit, mortes parati sumus suscipere. Pax itaque Dei, quæ superat omnem intelligentiam, fidem nostram custodiet sanctam, & sedabit tempestatem quæ est aduersus eam excitata, nutu vestræ potentia, ad eius gloriam & decus pij vestri & religiosi Imperij.] hæc tenus epistola sancti Sabæ Abbatis ad Anastasium Imperatorem. Ceterum Imperator cum hanc accepisset epistolam, in aliud tempus distulit respondere: eum enim tunc occupabat quædam barbarica expeditio. Porro hæc eadem quæ intercesserunt inter Sabam, Eliam, & Anastasium Imperatorem, ex eodem auctore breui compendio Nicephorus^b complexus narrat.

Licet autem tot machinas admouisset Imperator aduersus Hierosolymorum Ecclesiam fidem Catholicam profitentem: tamen Ioannes ille, qui substitutus est in locū Eliæ, ab Orthodoxis, quod in strenuum mutatus esset propugnatorem fidei Catholicæ, in sede illa retentus est contra Seuerum & Anastasium Imperatorem. Admiranda quippe sunt opera Dei, qui tumens exiccat mare, & conuertit rupes in fontes aquarum: nam a Seuero & ab Imperatore excitatos fluctus arefcere fecit; & aridum inanemq. hominem, qui hæreticis manus dederat, largiffimos fecit Catholicæ fidei riuos emittere, & veritatem magnifice prædicare. Conuertit tunc quidem Deus mare in aridam, dū vniuerso cum satellitibus suis armato inferno, & cum eo conspirantibus pariter Principibus terræ, ipse infirma mundi & ignobilia mundi & contēptibilia, & ea quæ non sunt eligit, vt cōfundat fortia, & quæ sunt destruat: ne glorietur (vt inquit Apostolus^d) omnis caro in conspectu eius.] Quod plane & tūc fuit manifestius declaratum, cum humillimum hominē (si secundum carnē consideres) Sabam adduxit in mediū, qui minacis draconis impetus coerceret, & pugnacis leonis frangeret insultus.

Sed his adeo insignibus Dei operibus alia libet adiungere diuina miracula, quibus sæpissime declaratum fuit ipsi curæ esse Catholicam veritatem, quam in tantis tenebris facit lucis radijs cælitus missis in signorum editione fulgere. Accipe igitur quæ his temporibus diuersis in locis sunt facta miracula ad conuincendam eiusdem perfidi Seueri atque damnandam impietatem. Sophronij quidem Pratum hos suppeditat flores; ex quo in primis quid in Cilicia actum sit, adducamus in medium, quod licet temerarium facinus, a Deo tamen ad stabiliendam imbecillitatem credentis fuit tunc miraculo comprobatum: E narrat enim ita Sophronius^e:

Quasi triginta millibus ab Aegina ciuitate Ciliciæ Stylitæ monachi duo erant separati ab inuicem sex millibus passuum. Ex his alter sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ communicabat: alter autem, qui plus temporis in columna egerat, Seuerianæ impietatis erat: varijsq. modis hæreticus Catholicum criminabatur. Ille vero diuinitus inspiratus, petijt ab eo, vt partem sibi mitteret communionis suæ: qui gaudio elatus, quod quasi illum seduxisset, protinus misit, nihil hæsitans. Suscipiens autem Catholicus missam sibi ab hæretico sectatore particulam, in feruentem ollam iniecit, moxq. resoluta est: sumptam quoque Catholicæ Ecclesiæ sanctam communionem in eam coniecit; statimq. feruens olla refrigerata est, & sancta communio permanit integra, neque madefacta est: quam & diligenter seruaui, & ostendit nobis, cum ad illum venissemus.] hæc de Stylita.

Rursus

A Rursus autem idem auctor de his quæ in Cypro insula contigerunt ista subdit^a:

Dade Cypri emporiū est: in eo monasterium, quod dicitur Philoxeme. Ad id cum venissemus, inuenimus ibi monachum genere Melitinsensem, Isidorum nomine: hunc vidimus sine intermissione cum eiulatu flentem. Cum autem rogaretur ab omnibus, vt aliquantum quiesceret, & a fletu temperaret, nulli penitus acquiescebat, dicens omnibus: Nimum peccator sum vltra omnes qui ab initio sæculi fuerunt. Cum autem illi diceremus: Nullus certe sine peccato est, nisi vnus Deus: respondebat dicens: Veraciter, fratres, nullum inueni inter homines similem mihi peccatorem, nullumq. maius delictum, quam meum. Et vt cognoscatis me vera prosequi, audite peccatum meum, vt & vos oretis pro me:

Ego cum essem in sæculo, vxorem habui: eram autem ambo Seueriani dogmatis. Cum ergo die quadam venissem domum, non inueni vxorem meam. Audiui autem quod abijisset ad vicinam mulierem, vt illi communicaret (erat autem illa Catholicæ religionis & fidei) cucurriq. protinus volens prohibere. Profectus autem domum, inueni illam iam communicasse. Quare indignatione concitatus, apprehendi guttur eius, feciq. illam euomere sacram communionem, sumptamq. deinde particulam sanctam huc illucq. iactabam, donec in lutum cecidit. Mox autem vidi coruscationem in eodem loco sanctam assumplisse communionem. Post biduum vero aspicio virum quasi Ethiopem semicinthis vestitum, dicentemq. mihi: Ego & tu simul in vnum supplicium condemnati sumus. Et ego ad eum: Tu, inquam, quis es? Respondit: Ego sum qui conditorem Dominum omnium Iesum Christum in maxilla percussi passionis tempore. Atque hac de causa a fletu temperare non possum.] hæc de pœnitente Seueriano ad fidem Catholicam restituto. Ita plane Deus non voce tantum, sed assiduis lacrymis Seueriani hominis prædicari voluit aduersus Seuerum fidem Catholicam. Sed audi quæ post nonnulla idem auctor his addit in eodem argumento versatus:

Cosmiana vxor Germani Patricij voluit nocte quadam sanctæ Dominicæ sola adorare sanctum Domini nostri Iesu Christi viuificumq. monumentum. & cum appropinquaret ianuæ sacrarij, apparuit illi visibiliter Domina nostra sancta Dei genitrix cum alijs quoque mulieribus dicens: Quomodo, cum nostra non sis, huc audes ingredi? Et prohibebat eam: Neque enim, inquiebat, nostra est. Erat enim de hæresi Seueri Acephali. Illa vero multū rogabat, vt mereretur ingredi. Ad quam sancta Dei genitrix respondens ait: Crede mihi, mulier, huc non ingredieris, nisi nobiscum communicaueris. Agnito autem, quod cum esset hæretica, ingredi prohiberetur: quodq. nisi accederet ad sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam Christi Domini & Dei nostri, intrare non permetteretur: continuo accersito diacono, orauit sanctum calicem sibi dari: quo allato, sumpsit sacrum corpus & pretiosum sanguinem Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: atque ita absque vlla prohibitione digna est habita adorare sanctum & venerabile sepulchrum Domini nostri Iesu Christi.] hæc Sophronius, rem gestam breuiori summa complexus, prætermittens nimirum quæ intercesserunt mediæ actiones, antequam Seueriana femina posset sacrosanctæ communicationis fieri particeps. Quis ignorat non esse diaconorum, sed tantum Episcoporum, in hæresim lapsum Catholicæ Ecclesiæ conciliare & impertiri iubere sacra communionis symbola, quod per diaconum fieri, ipsius erat arbitrij & facultatis? Hæc quidem ita tractari solere, mille canones & vetus mos in Ecclesia perseuerans faciunt manifestum. Porro tanta hæc voluit Deus illis in locis ostendi signa, ediq. miracula, vbi grauiorem Catholica fides passa est pressuram & sæuior tempestas exagitauit Ecclesiam, abrepto ex ea qui clauum regebat Episcopo. Sed quid insuper in his accidit, eundem auctorem audi:

Narravit (inquit^b) nobis & hoc idē presbyter Anastasius, dicens, quod Palæstinæ Dux aliquando venit adorare sanctam Christi Domini nostri Resurrectionem: & cum cœpisset ingredi in sanctum monumentum, aspexit arietem cum impetu ad se venientem, cornibusq. illum impetentem. Ille vero pauore correptus, retro redibat. Custos vero sanctæ Crucis Azarias, & ceteri qui assistebant, eius timore permoti, dicunt ei: Quid est? quid habes, domine? cur non ingredieris? Dicit eis: Vt quid intulistis arietem istum? Qui stupefacti aspexerunt sanctum monumentum; nihilq. videntes, aiunt ad illum: Ingredere; nihil tale intus est. Rursus ille ingredi cœpit: sed iterum aspexit arietem contra se venientem, & introire se prohibentem. Istud cum sæpe factum esset; illeque, ceteris nihil videntibus, solus arietem cerneret; ait illi Crucis custos: Crede mihi, domine, aliquid habes in anima tua, quod te prohibet adorare sanctum & venerabile viuificum monu-

Annal. Eccl. Tom. 6.

Ggg

mentum

^a Prat. Spirit.
c. 30.
DE SEVERIA-
NO DIVINO
MIRACULO
AD FIDEM
CONVERSO.

DE ILLUSTRI
FEMINA SE-
VERIANA
CONVERSA
AD FIDEM.

^b Prat. Spirit.
c. 49.
DE PALÆ-
STINÆ DV-
GE SEVERIA-
NO CATHO-
LICO REDDI-
TO.

MAGNA IN
FIDEI CON-
FESSIONE
CONSTAN-
TIA.

^a Philip. 4.

^b Nicoph. lib. 16.
c. 34.

^c Psal. 113.

^d 1. Cor. 1.

^e Prat. Spirit.
c. 29.

DIVINO MI-
RACULO PRO-
BATA FIDES
CATHOLICA.

mentum Saluatoris nostri. Itaque moneo, vt confitearis Domino peccata tua: clemens enim & misericordissimus cum sit, & tui misereri volens, huiusmodi tibi miraculum ostendit.

Ille autem cum lacrymis dixit ei: Vere multis magnisq. sceleribus obnoxius sum. Et se ipsum in faciem prosternens, post multas horas permansit flens & confitens Domino. Surrexit inde, & rursus ingredi voluit, sed iterum ab ariete permissus non est. Tunc ait illi sanctæ Crucis custos: Vere aliud est, quod te ingredi verat. Dixit autem ille: Num fortasse ideo, quia non sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, sed Seuero communico, introire prohibeor? Tunc petijt a custode, vt sancta & viuifica Dei mysteria sibi afferrentur; & allato sancto calice communicauit: atque ita ingressus est & adorauit, nihil vltra impedimenti passus, nec vltius cernens quod se deterreret.] ita apud Sophronium: vbi cum hæc contigisse dicantur Duci Palæstinæ; meminisse debemus superius esse dictum, ab Anastasio Imperatore missum esse Hierosolymam Anastasium Ducem Palæstinæ hominem Seuerianum, qui exturbaret Catholicos: num autem hic idem cum illo sit, haud adeo certo affirmare possumus. Post multa vero, hæc etiam de Seueri sectatore Sophronius ^a:

^a Præf. Spirit.
c. 79.

MIRACVLVM
DE ASSERVA-
TA EUCHARI-
STIA, ET CON-
VERSIS SEVE-
RIANIS.

Cum venissem Seleuciam, conuenimus Abbatem Theodorum Episcopum eiusdem ciuitatis. Ille autem narrauit nobis, dicens: Sub sanctæ memoriæ Dionysio huius ciuitatis Episcopo prædecessore meo tale quid contigit. Vir quidam erat in hac ciuitate negotiator valde religiosus & diues, sed hæreticus: erat enim de Seueri sectatoribus. Habebat autem seruum fidelem quemdam sanctæ & Apostolicæ Ecclesiæ communicantem. Hic secundum prouinciæ consuetudinem, die sancto Cœnæ Dominicæ, sumptam communionem inuoluit in linteo mundissimo, & in armario reposuit. Contigit autem, vt post sanctum Pascha vir ille fidelis mitteretur Constantinopolim negotij cuiusdam gratia, dimissa per obliuionem sancta communione in armario: dedit autem eius clauem domino suo. Quadam vero die aperiens armarium dominus, inuenit linteolum, inuolutasq. in eo sanctas particulas communionis. Contristatus est autem in hoc, & hæsitabat, quidnam de illis faceret. Nam ex illis communicare nolebat, eo quod essent sanctæ Ecclesiæ Catholicæ, ipse vero Seuerianæ hæresis. Et tunc quidem dimisit eas in armario, vt erant, cogitans quia rediturus esset seruus, & sumpturus eas.

Cum autem venisset Cœna Domini, nec seruus ille fidelis rediisset, voluit eas dominus ipse comburere, ne rursus & in secundum annum seruariantur. Apertoq. armario, vidit omnes sanctas particulas culmos & spicas germinasse. Vnde ingenti timore comprehensus in nouo admirandoq. spectaculo, sumens sanctas particulas, & cum omni domo sua clamans, Kyrie eleison, conuenit ad sanctam ecclesiam ad sacrosanctum ac venerabilem Dionysium Episcopum. Hoc autem magnum & terribile & omnem rationem omnemq. mentem excedens miraculum, non vnus, aut duo, vt tres, vel pauci aliqui viderunt, sed omnis Ecclesia, ciuesque, rustici, & indigenæ, qui continentem ambulant, & qui nauigant viri, & alij omnes: & illi quidem clamabant, Kyrie eleison: ceteri autem aliter Deum laudabant: omnes vero pariter Deo gratias agebant pro ineffabilibus eius mirabilibus. Plurimi ergo ex hoc miraculo credentes adiecti sunt sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ.] hæc de actis Seleuciæ.

^b Præf. Spirit.
c. 106.

Rursus autem idem auctor de alio sectatore Seueri hæc scribit ^b: Narrauit iterum nobis idem Abbas Theodorus, dicens: Xenodochium hic est prope Pharum inter S. Sophiam & S. Faustum. Qui autem illi præerat, die quadam orauit me, vt irem in xenodochium, & ibi morarer paucis diebus. Abiens igitur, inueni illic monachum quemdam hospitio susceptum Syrum genere, nihil habentem præter cilicium & pallium & panes paucos: stabat autem in vno angulo semper die noctuq. psallens, & nemini loquens. Veniente autem die sancta Dominica, abij ad illum dicens: Veni frater ad S. Sophiam, vt communices sanctis venerandisq. mysterijs. Qui ait: Non venio. Ad quem ego: Cur, oro te? Ait mihi: Quia Seuerianus sum, & non communico Ecclesiæ. Audiens itaque quia non communicaret sanctæ & Apostolicæ Ecclesiæ, simulq. videns illius optimam conuersationem, vitamq. virtutibus plenam, abij lugens in cellulam meam; & clausa ianua, prostravi me ipsum in faciem coram Domino per dies tres, & orabam illum cum lacrymis multis, dicens: Dominator Christe Deus noster, qui propter ineffabilem tuam immensamq. clementiam inclinasti cælos & descendisti propter salutem nostram, qui incarnatus es ex sancta nostra Dei genitrice semperq. Virgine Maria, reuela mihi, qui sint qui bene & recte credunt, nos ne, qui sanctæ Ecclesiæ iungimur, an qui Seuero consentiunt.

Die

A Die vero tertia venit mihi vox inuisibiliter dicens: Vade, Theodore, aspice fidem ipsius. In crastinum igitur profectus, sedi ante illum, expectans videre aliquid, iuxta quod mihi vox dixerat. Et cum mansissem sedens quasi hora vna, & intuerer in ipsum stantem & voce Syra psallentem, vidi, teste Deo, filij columbam super caput eius stantem fuliginosam veluti ex coquina venientem, squalidam & foetidam. Tunc agnouit eam, quæ mihi apparuerat, caliginosam foetidamq. columbam ipsius esse fidem. Hæc autem nobis narrauit in veritate cum multis lacrymis & singultibus sancta ipsius anima.]

De alio item Seuerianis communicante idem auctor narrat in hunc modum ^a: Abbas Theodorus antiqui monasterij pater narrauit nobis, dicens: Erant Constantinopoli fratres duo trapezitæ Syri. Dixit autem maior ex illis minori fratri: Veni descendamus in Syriam, & possideamus paternam domum nostram. Dixit autem illi iunior: Cur ambo dimittimus hic ministerium nostrum? Descende ipse, & ego hic manebo: vel ego discedam, tu illic remane. Conuenit ergo inter eos, vt descenderet iunior. Cum itaque descendisset, post breue tempus is qui Constantinopoli remanserat, vidit in somnis senem quemdam speciosum & magnæ reuerentiæ dicentem sibi: Scis quia fornicatus est frater tuus in uxorem cauponis? Qui exurgens de somno, tristari cœpit, & intra semetipsum dicere: Ego illi causa fui istius lapsus. Cur enim dimisi illum solum? Aspexit autem secundo eundem senem dicentem sibi: Scis quia frater tuus corruit in uxorem cauponis? Quo viso rursus contristatus est. Tertio conspicit eundem dicentem sibi: Nescis quia frater tuus perdidit liberam mulierem, & in uxorem cauponis effusus est? Scripsit igitur ad illum ex Constantinopoli, vt statim, dimissis omnibus, veniret Byzantium. Qui acceptis fratris litteris, statim dimisit omnia, venitq. ad fratrem suum. Ille vero mox vt vidit eum, duxit in maiorem ecclesiam, & cœpit mæstus culpâ illum, & dicere: Bene fecisti, frater, quia cauponis uxorem adulterasti? Quod cum ille audisset, iurare per Deum omnipotentem cœpit, quod neque adulterauerat, neque mulierem vllam nouerat, præter legitimam uxorem.

^a Præf. Spirit.
c. 188.

Cum hæc frater maior audisset, ait illi: Numquid aliud quippiam peccati grauioris a te gestū est? Ille autem asseuerauit, dicens: Vere nihil conscius sum iniquitatis admisisse: nisi quod monachos in villa nostra reperi Seueriani dogmatis, ignoransq. an malum esset, communicauit eis: aliud quodlibet ignoro me fecisse. Intellexit tunc maior natu frater, hoc esse quod illi dictum fuerat, fornicatum scilicet eum fuisse: quia sancta Catholica & Apostolica Ecclesia omissa, in hæresin Seueri Acephali, qui re vera caupo est, corruens, confusus erat, & nobilitatem rectæ fidei contaminarat.] hæc ipse, post multa vero ista habet ^b: Dicebat senex quidam: Signa & prodigia diuinitus vsque hodie in Ecclesia fiunt propter eas quæ pullulauerunt & quotidie pullulant impias hæreses, & maxime propter Acephali Seueri & ceterorum perniciofa schismata, ad munimen & firmamentum animarum, atque ad illorum ipsorum, si ita voluerint, conuersionem, &c.] subditq. de quibusdam miraculis in baptisterijs Catholicorum fieri solitis.

COMMUNICA
RE CUM HAB-
RETICIS EST
FORNICARI.

^b Præf. Spirit.
c. 213.

Ad hæc addimus de Præfecto vrbs Constantinopolitanæ, quem S. Ioannes cognomento Silentiarius ab hæresi Seueri liberum reddidit: in eius enim Actis res gesta sic describitur a Cyrillo ^c: Mulier quædam genere quidem Cappadocissa, Regina autem vocatione, diaconissa vero magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ, venit Hierosolymā, habens secum consobrinum, qui locum obtinebat Præfecti: qui erat alioqui vir pius, Catholicæ autem minime communicabat Ecclesiæ, vt qui Seueri a recta diuersam suscepisset opinionem. Atque diaconissa multum quidem ponebat studij, vt mens illius mutaretur, & cum Catholicæ vniret Ecclesiæ: quamobrè vnumquemque virum iustum rogabat, vt pro eo oraret. Quæ quidem mulier cum audisset de gratia diuini Ioannis, desiderauit eum adorare. Cum autem didicisset non licere mulieri in Lauram accedere, accersito Theodoro eius discipulo, rogauit vt eum acciperet, & ad sanctum senem deferret: credens fore, vt per eius orationem Deus conuerteret eius cordis duritiem, & dignum redderet vt communicaret Ecclesiæ Catholicæ. Quem quidem cum accepisset Theodorus discipulus, venit ad senem; & cum pro more pulsasset fenestram, & senex esset aperturus, iniecit vterque poenitentiam. Cumq. dixisset discipulus: Benedic nos, Pater: senex aperiens, dixit discipulo: Tibi quidem benedico: hic autem non est benedictus. Cum autem diceret discipulus: Non sic, o Pater. Respondit senex: Re vera non benedicam, donec a mala schismaticorum sententia destiterit, & se Catholicæ Ecclesiæ confessus fuerit communicare.

^c In Vita S. Ioan-
nis Silent. apud
Lipom. tom. 6.
SEVERIANVS
PER S. IOAN-
NEM SILEN-
TIARIVM CO-
GNITVS ET
CONVERSVS.

Hæc cum ille audisset, obstupuit senis perspicacem gratiam; & miraculo mutatus, certe est

te est pollicitus, se communicaturum Catholicæ Ecclesiæ. Tunc senex cum ei benedixisset & cum erexisset, primus ei intemerata impertijt sacramenta, absterfa ex eius corde omni dubitatione. Hæc cum didicisset Regina, venit in maius desiderium videndi senem oculis, & in animo habuit se virili amictu induere, & ad eum venire in Lauram, suaque ei exponere. Hoc cum ei ab angelica apertum esset visione, ei significat dicens: Scias, quod si venias, futurum sit vt me non videas. Noli ergo vexari, sed potius mane: & vbi-cumque degeris, apparebo tibi in somnis, & tua a te audiam; & quæ mihi Deus in mentem immiserit, ea tibi renunciabo. Illa cum audisset, & aperte credidisset promissionem, ipse ei apparet in somnis, dicens: Ecce Deus me misit ad te: enuncia mihi, an velis aliquid. Ea vero cum dixisset quæ ad se pertinebant, responsum accepit conueniens, & surrexit, Deo gratias agens. Cumque senis venisset discipulus, tunc ei formam & figuram renunciauit. Ego autem, qui hæc ab illa audiui diaconissa Regina, ea mando litteris.] hæcenus Cyrillus.

PENURIA IN-
GENS POST
ELIÆ EPISC.
EXILIVM.

a Cyrill. in Vita
Sabæ, apud Syr.
tom. 6. die 5.
Decembr.

Ex quo par est & illud adijcere, quod miraculi vim quidem obtinet, nimirum ex hoc anno, quo sanctissimus Hierosolymorum Episcopus a sua abstractus est sede per Seuerianos hæreticos, vsque ad obitum Anastasij Imperatoris huius cum Seuero sceleris architecti, vniuersam illam Palæstinæ prouinciam per quinquennij temporis spatium incredibilem passam siccitatē, dira vexatam esse penuria; de qua ita Cyrillus in Saba^a: Post iniustum illud Eliæ Palæstinæ Antistitis exilium fames quædam & penuria rerum necessariorum, siccitas quoque & locusta, & graues quædam plagæ integris quinque annis opprefferunt Palæstinam.] Quomodo autem duci suo, validoque aduersus Seuerianos hæreticos propugnatori Sabæ vberimam Deus tunc suppeditauit annonam, audi eundem Cyrillum rem memoratu dignam exacte scribentem: Cum vero essent septem quæ ab ipso constructa fuerant monasteria, & quorum ipse curam gerebat, nulli eorum redditum ac prouentum prouidit. Sed cum Deo eorum omnem mandasset curam, & ea similiter premerentur rerum omnium inopia: ille non modo nihil vile & abiectum est locutus, sed etiam conuocans præfectos monasteriorum, suadebat, vt propter hæc nihil angerentur animo, neque de corpore quicquam essent solliciti; sed fidem haberent Patri, qui sciebat eos his indigere, & omnipotente sua dextera ea suppeditabit.

EXTREMAM
PENURIAM
PATIUNTUR
MONACHI.

b Matth. 6.

INOPINATA
ANNONAE
ALLATIO.

Cum sic ergo statuisset Sabas, magnoque & excelso esset animo præditus; in ea quæ ei parebat Laura adeo defecerant necessaria, vt non suppeteret quidem panis ad Deo sacrificandum & offerendum. Accedit ergo is cui commissum fuerat ministerium, significans ei calamitatem, & simul appropinquare diuinum ministerium, cum neque panis sit in Laura ad oblationem, neque aliquid aliud ex rebus necessarijs. Sed hæc quidem ille. Magna autem illa re vera & admirabilis anima nec sic quidem desperauit de Dei curatione & arcanis & ineffabilibus vijs prouidentia: Sed ego (inquit) nequaquam prohibebo sacrum Dei ministerium. Tanta vero rerum necessariorum indigentia præbebit nobis aliquem sacrarum rerum thesaurum ad sacrum celebrandum ministerium: sed est fidelis (inquit) qui iubet^b crastinum manere liberum a solitudine, quod attinet ad vsum corporis.

Et cum nondum aduenisset dies Dominicus, veniunt quidam ad ipsum tamquam consulto missi a prouidentia, simul ferentes onus triginta iumentorum: onus autem erat frumentum, & vinum, & oleum, & alia monachis apta ad alimentum, adeo vt Laura propemodum esset angusta ad capiendas res esculentas. Statim ergo diuinus Sabas ei qui indigentiam parce & sordide ei obiecerat: Quid ais (inquit) sacrum ne dimitemus ministerium? Ille autem intelligens interrogationem esse reprehensionem cogitationum quæ non satis erant validæ ad sperandum in Deo, procidit ad pedes eius, petens veniam, &c.]

Sed quid insuper? Et ab ipso Imperatore, cuius maiestatem videri poterat hostiliter offendisse, cum aduersus Ecclesiam missis ab eo ducibus ad hæresim Seuerianam propagandam restitisset, idem Sabas annonam accepit ad monachos Orthodoxos alendos, cum ad eum secunda legatione Constantinopolim functus est hisce famis vrgentis temporibus: vt plane id maiori videatur adscribendum esse miraculo, dum Dei virtute ipse Orthodoxorum persecutor coactus sit pascere Orthodoxos: sicque his quodammodo illud Samsonis applicari possit enigma^c: De comedente exiuit cibus, & de forti egressa est dulcedo.] Quomodo autem hæc se habuerint, ex eodem auctore Cyrillo audi:

c Iudic. 14.

Contigit (inquit) aliquid in pagis qui sunt Hierosolymis, quod eiusdem Sabæ repressit impetum, migrandi scilicet in solitudinem. Verum enimvero non ingratum fuerit hoc

A hoc quoque addere ijs quæ dicta sunt, quod magnam iusti illius significat misericordiam in pauperes quibus fiebat iniuria, & zelum aduersus eum qui improba mente contendebat prohibere misericordiam, & admirabilem in eum prædictionem. Fames simul & pestis, duo mala & quæ similiter possunt tollere de medio, cum inuassent nonnulla loca ex ijs quæ sunt sita sub Imperio Romanorum, multas quidem domos exinanierunt hominibus, totos autem pagos & habitationes & agros reddiderunt vacuos habitatoribus. Porro malum quoque procedebat ulterius, & adhuc pluribus afferebat interitum. Cum ergo considerassent communium curatores, quinetiam ipse Imperator, quam ratione commune non pateretur damnum vectigalium annuorum: decernunt vt a finitimis qui attriti fuerant & perierant, ea exigentur. Et hoc locum habuit per vniuersam regionem quæ parebat eorū Imperio: & quicumque habitabant in locis vicinis, cogebantur pendere vicinorum vectigalia, siue perijissent fame & inopia, siue etiam essent suis bonis euerfi propter necessitatem.] Ista cum audis, vide quo iure prædicet aliquis Anastasij munificentiam, quod tributum Chryfargyrum cessare voluerit: cum alioqui diuersis alijs populum tributis affligeret. Nullus vniquam extitit Imperator auri audior ipso Anastasio, qui (quod sæpe dictum est) non ferro, sed auro barbaros intra suos ipsorum fines continere solitus erat. Quomodo autem tantam prouincialium cladem Sabas commiseratus, eam auertere conatus sit, accipe a Cyrillo, qui subdit:

DE ANASTASII LEGE AD-MODVM INI-QVA.

Beatus ergo Sabas pro re tam iniqua ciuitatibus & tam impia, & maxime quod etiam Hierosolymis executioni mandabatur hoc iniquum & tyrannicum decretum, accedit ad Imperatorē, annuncians rei absurditatem, ostendens pauperum interitum, dicens commune nihil hinc lucrifacere, sed extremo potius damno affici, omnibus qui grauem illam famem & inopiam effugere potuerunt, afflictis ab hac graui exactione, & quæ essent in posterum soluturi, eorum iactura commune afficientibus. Deinde fit etiam supplex, & vnam ab eo petijt gratiam, nempe vt pauperibus iniustum illud vectigal remitteret, & duplici exactione miseros illos non amplius opprimeret.

SABAS SECVNDA M SVBIT LEGATIONEM AD ANASTASIVM IMP.

Cum is autem, nempe Anastasius Imperator, & iustum esset reueritus, & propter illius viri preces motus esset pudore, & nesciret quid ageret, & pauperibus vellet præbere immunitatem a crudeli illo munere: Marinus quidam agrestis moribus, qui linguam cohibere non poterat, tunc vero magnam habebat potentiam, agebat autem & ferebat quo volebat leuitatem Imperatoris, se in pedes erigens, honestam illam & vere regiam euertit sententiam, dicens esse Nestorianos qui erant in sancta ciuitate, & tali dono minime dignos.] ita sane Seueriani & Eutychniani omnes hæretici Nestorianos (vt vidimus) nominare Orthodoxos consueuerunt. At quid in petulantem hominem Sabas? audi:

D Cum eum autem (subdit Cyrillus) increpasset beatus Sabas, & iussisset eum cessare de super bellum excitare aduersus Imperatorem; in fine autem illa quoque adiecisset: Nisi te velox propter ea quæ dixisti subierit poenitentia, peribit memoria tua cum sonitu: Marinus quidem nihilo se euadit melior. Ille vero cum Imperatori statim vale dixisset, & alias ab eo drachmas accepisset, vt distribueret ijs quæ sub eo erant monasterijs, proficiscitur statim in Palæstinam, & eas quæ sunt in ea solitudines. Hæc autem magna in pauperes iniustitia mansit incorrecta tempore Anastasij, cuius partem quidem curauit Iustinus, cum diuinus quoque Sabas tunc litteris apud illum intercessisset; perfectam vero illius curationem postremo effecit Iustinianus Imperator.

a Psal. 9. SABAS MARINVM REDDIDIT.

Non multum intercessit temporis, & finem acceperunt venerandi huius viri ad Marinum prædictiones. Nam cum quædam rerum commotio occupasset ciuitatem, & mota esset popularis seditio, facultates omnes Marini raptæ sunt a seditiosis, & domus fuit igne exusta, & parum abfuit quin ipse periret: neque vero mortem, quæ imminabat, potuisset effugere, si non cito ad conuersionem aspexisset & poenitentiam. Hoc autem & alij plurimi renunciarunt, & Pompeius quoque consobrinus Imperatoris, multum quidem deflens Marini calamitatem, multum autem admirans beati Sabæ certam & veridicam prædictionem. Narrauit etiam postea Anastasia vxor huius Pompeij, quam in monte Oliueti omni florere virtute, vobis superior tradidit oratio.] Sane quidem & Marcellinus Comes simul scribens conatus populi Orthodoxi aduersus hæreticum Imperatorem, testis est de populi in Marinum commotione, ea quidem occasione conflata (vt conijci potest) quod eidem Marino tributa fuerit illa sanctio edita anno superiori sub Consulatu Pauli ab ipso Imperatore, qua præscripta forma de petenda remissione tributi, vetitum fuerat ne quis priuatus ea de re preces porrigeret Imperatori; sed qui a prouincijs vel ciuitatibus eiusmodi legationem accepissent,

MARINVS DAT POENAS SVÆ CRVDELITATIS.

accepissent, adirent Præfectum Prætorio, qui petita Imperatori referret. est de his confitutio Anastasij ad Anthemium a P.P. Extant autem Iustiniani de tributorum plenaria remissione editæ sanctiones b.

At quantam auri summam acceperit sanctus Sabas ab Anastasio Imperatore, licet Cyrilus minime numerarit; ingentem quidem fuisse, ex ijs quæ ipse subdit de erogatione ab ipso facta in monasteria, & ædificata ex ea ecclesia, possumus intelligere, cum ait: Diuinus autem Sabas cum emisisset quidem partem auri sibi datam ab Imperatore, paternam domum, quæ erat in Mutalasca, extruxit in templum martyribus Cosmæ & Damiano; quod reliquum vero erat, ex æquo diuisit & ijs qui simul erant fratribus, & quæ sub ipso erant monasterijs.] Sic igitur magnus Sabas sua eximia sanctitate persecutorem conuertit in largitorem.

Iam vero ad Seuerum redeamus, qui inhians, & tamquam alter c Leuiathan spem concipiens vt influeret in os eius Iordanis, nempe per baptismum ingentem lucrari hominum B multitudinem, Alamundarum Regem Saracenorum ad fidem conuersum, vt in eius hæresis impietate baptizaretur, per Episcoporum legationem tentauit. Quod quidem cum factum Cedrenus d tradat anno vigesimosecundo Anastasij Imperatoris, sed postquam Seuerus est creatus Episcopus, vtique non ante præsentem annu oportuit contigisse. Res gesta a Theodoro Lectore ita narratur: Cum Alamundarus Saracenorum Philarchus Christianismum amplecteretur, misit ad illum Seuerus duos Episcopos, vt eum malitia sua inficeret. Verum huius conatus præuenit Deus, effecitq. vt ab illis baptizaretur, qui Synodum Chalcedonensem approbant. Cum qui a Seuero missi erant Philarchum ea docere conarentur quæ veræ doctrinæ contraria erant, fabulam ad redargutionem eorum quæ ab illis dicebantur, commentus est. Ea erat, quod videretur litteras accepisse, quæ Michaelem Archangelum mortuum esse significarent. Respondentibus illis, Hoc est impossibile. Quomodo C (inquit igitur Philarchus) si duas naturas Christus non habet, nudam crucem Deus per tulit, cum ne Angelus quidem pati quicquam, vel mori queat? Ad hunc itaque modum confusi qui a Seuero missi fuerant, & pudefacti discesserunt.] hæc Theodorus, eadem Anastasius Bibliothecarius in Chronico & alij f. Sed quæ de Rege Persarum Cabade his Theodorus præmittat, attende. ait enim:

Castrium quoddam est inter Persas & Indos nomine Thundadeero. cum Rex Cabades multas in illo pecunias ac lapides pretiosos asseruari audisset, volebat eius rei veritatem cognoscere. Verum dæmones locum illum inhabitantes, Cabadem ab eo quod quærebat impediabant. Cunctam itaque magiam suam magi illius impenderunt, sed frustra. Adhibita est & Iudæorum magia, neque sic tamen voti compos euasit. Cogitauit per Christianos amoliri dæmones illos. Episcopus itaque Christianorum in Persia, peracta super ea re D Synaxi, & acceptis diuinis mysterijs, & in Christianos qui aderant dispensatis, signo Crucis dæmones profligauit, & castrum Cabadi sine vlla molestia tradidit. Quamobrem vir ille stupefactus, Episcopum illum primæ sedis prærogatiua cohonestauit, cum ad id vsque temporis Iudæi & Manichæi priores haberent: deinde & cunctis Christianismum amplecti volentibus liberum & securum fecit.] hæc tamen Theodorus: recitat eadem Nicephorus s, & ante eos Anastasius Bibliothecarius in Chronico sub Anastasij Imperij fine; adduntq. ea occasione excitatam persecutionem in Christianos quieuisse: in qua grandia facta esse miracula, tum ipse Anastasius, tum Cedrenus narrant, nempe Christianos abscissis linguis recte locutos, & concisis poplitibus rectos ambulasse. Sed mirum hæc esse a Procopio prætermissa.

Hoc eodem anno, iisdem Consulibus (inquit Marcellinus) Dorotheus Ancyræ ciuitatis venerandus Antistes, & Anastasio Principi propter vnicam Orthodoxorum fidem iugiter E aduersarius, finem viuendi, quem sibimet, misso contra se Magistriano, ipse prædixerat, in dicto tempore fecit.] hæc ipse. Sed dolendum tanti viri nonnisi obitus tempus fieri manifestum, gloriosa vero certamina aduersus Imperatorem hæreticum vel silentio prætermissa (quod non putamus) vel potius temporum iniuria sepulta relinqui.

IESV CHRISTI ANNVS 514.

SYMMACHI PAP. ANNVS 16.

ANASTAS. IMP. 24. THEODORICI REG. 22.

a l. 13. de an- non. & tribus. b. Auth. 147. 148. 163.

DE INGEN- TI AVRI VI DA- TA SABAE AB ANASTA- SIO IMP.

c. Job 40.

SEVERVS TENTAT DE- CIPERE RE- GEM SARA- CENORVM. d. Cedren. Annal. an. 20. Anast. Imp.

e. Theodor. Lect. Collect. lib. 2.

ALAMVNDARVS REX SA- RAC. ILLV- DIT LEGA- TIS SEVERI.

f. Cedren. Niceph. Paul. Diac. & alij.

DÆMONES TANTVMMO- DO FVGAN- TVR A CHRIS- TIANIS.

g. Niceph. lib. 16. 636.

DE DORO- THEO EPISC. ANCYRÆ.

DE CASSIO- DORI CONSV- LATV.

Decimusquartus supra quingentesimum Christi annus Consulatu M. Aurelij Cassio- dori Senatoris V. C. aperitur & clauditur absque collega: per amplissima quidem

A dem dignitatum subsellia peruenit hic vsque ad fastigium Consulatus: Etenim primum omnium Comitua rerum priuatarum, inde sacrarum largitionum est insignitus; insuper Præfecturis prouinciarum Siciliae vtriusque, Brutiõrum atque Lucaniae potitus, Patri- ciatus postea sublime suggestum conscendit: Palatinæ quoque Quæsturæ munere functus, creuit in Magistrum Officiorum; auctusq. etiam sublimitate Præfecturæ Prætorij, ac de- nique summi honoris verticem hoc anno attigit Consulatum. est horum munerum ab eo perfunctorum mentio in ipsius Variarum præfatione, atque in epistola ad Senatum a, qua & nobilitas Cassiodoræ familiæ, emeritaq. honorum stipendia declarantur, vt Cassio- dori aui & Heliodori, non in orbe tantum Occiduo, sed etiam Orientali: nam ipsum ait in vrbe Imperatoria Constantinopoli Præfecturam nouennalem bis gessisse sub Zenone, cum Theodoricus ipse postea Italiae Rex ibidem moraretur. Hæc ad decorem purpu- B ræ Consulatus Cassiodori dicta sunt: sed quomodo spretis his omnibus, factus cælestis curiæ candidatus, abdicatione sæculi euasit illustrior, suo loco dicemus.

At si quis adhuc quærat, cur nullum peperit Oriens hoc anno Consuli Cassiodoro colle- gam? Tribuitur eiusmodi Consulatus sterilitas ciuilibus motibus causa læsæ fidei sæpe ob- ortis, sæpe recisis, & iterum pullulantibus, numquam euulsis, hoc autem anno ob Vita- lianum recrudescentibus. Ex quibus etiam constatis turbis accidit, quod licet a Ioanne Episcopo Hierosolymitano acriter Imperator offensus, cum quem putans perseueratu- rum hæreticum, Eliæ confessori voluit subrogari, eum postea acerrimum aduersarium ex- pertus esset: minime tamen in eum vlscisci valuit, cum bellicis hisce tumultibus fuerit reuo- catus, vt Cyrillus affirmat. Accidit plane, iusto Dei iudicio compensato certamine, vt dum fidem Catholicam Anastasius Imperatoria exagitat potestate, ipse lacefferetur a po- tentissimo Imperij perduelle: sed quomodo id factum sit, paulo inferius dicturi sumus.

Modo autem quid Romæ contigerit, dicamus, ipso auctore Consule Cassiodoro, qui ait: Me etiam Consule, in vestrorum laude temporum (alloquitur Theodoricum) adunato clero, vel populo, Romanæ Ecclesiæ redijt oprata concordia.] hæc idcirco Cassiodorus, quoniam hoc anno obitu Symmachi, in electione noui Pontificis ambæ in vnum conuenere partes. Itaque iam sublato interiacente eos diuidente pariete, concordia restituta, Romana Eccle- sia diu expetitam consecuta est pacem.

Hoc itaque anno, decimoquarto Kalendas Augusti ipse sanctissimus Papa Symmachus moritur, cum sedisset annos quindecim & menses octo, minus diebus quatuor, multos la- bores & ærumnas passus tum a schismaticis sæpe sæpius eidem negotium facessentibus, tum ab hæreticis, pro ipsis Anastasio Augusto pugnante: sicq. perfunctus vna cum afflictionibus vita, mercedem illam a Deo accepit atque coronam, qua donati sunt sanctissimi Præsules Dei Ecclesiam Catholicam illæsam ab exagitantibus eam fluctibus conseruantes; in cuius memoriam dicta dies adscripta, annis singulis publico præconio iteratur.

De eo autem, præter illa superius recensita, hæc ab Anastasio accipe de his quæ spectant ad cultum & ornatum rerum diuinarum tum in erigendis basilicis, tum etiam in eisdem exor- nandis: Hic (inquit) fecit basilicam S. Andreae Apostoli apud B. Petrum, vbi fecit Ciborium ex argento, & Confessionem pensantem libras centum viginti: Arcus argenteos tres pensan- tes singulos libras sexaginta: Oratorium S. Thomæ Apostoli ex argento pensantem libras CCC. & Confessionem pensantem libras viginti: Arcum argenteum pensantem libras sex- decim: Confessionem S. Cassiani, & SS. Proti & Hyacinthi ex argento pensantem libras vi- ginti: Arcum argenteum pensantem libras duodecim: Oratorium sancti Apollinaris ex ar- gento, & Confessionem cum arcu pensantem libras triginta & vnas: Oratorium sancti So- siji ex argento, & Confessionem pensantem libras viginti: Item ad frontem basilicæ beati Pe- tri Apostoli Oratorium sanctæ Crucis, ex argento Confessionem, & Crucem ex auro cum gemmis, vbi inclusit lignum Dominicum; ipsa Crux aurea pensat libras decem. Fecit au- tem Oratoria sancti Ioannis Euangelistæ & sancti Ioannis Baptistæ, infra quorum Confessio- nes fecit arcus argenteos pensantes libras triginta: quæ cubacula omnia a fundamento perfecta construxit.

Basilicam beati Petri marmoribus ornauit. Et cantharum beati Petri cum quadriparti- cu ex marmoribus ornauit, & ex musiuo agnos & Cruces & palmas ornauit: ipsum vero atrium omne compaginauit: gradus vero ante fores basilicæ beati Petri ampliavit, & alios gradus sub signo * dextra læuaq. construxit: Item Episcopia in eodem loco dextra læuaq. fecit: Item sub gradibus in atrio alio cantharum foris in campo posuit, & ad vsum necessi- tatis

a. Cassiod. Variar. lib. 1. epist. 4.

CVR ORIENS CARVIT CON- SVLE.

SYMMACHVS PAPA MORI- TVR.

DE BASILI- CIS A SYM- MACHO PAP. ERECTIS ET ORNATIS.

ORNAMENTA COLLATA BA- SILICÆ S. PETRI. * signo

tatis humanæ fecit: Item & alios gradus ascendentibus ad beatum Andream fecit, & cantharum posuit.

ALIAE BASILICAE ER-
ECTAE ET OR-
NATAE A
SYMMACHO.

Hic fecit basilicam sanctæ martyris Agathæ via Aurelia in fundo Lardario, & a fundamento eam cum fonte construxit, vbi posuit arcus argenteos duos. Eodem tempore fecit basilicam sancti Pancratij, vbi & fecit arcum argenteum, qui pensat libras quindecim: Fecit autem in eodem loco balneum. Item apud sanctum Apostolum Paulum in basilica renouauit apsidem, quæ in ruinam imminabat, & post Confessionem pictura ornauit, & cameram fecit & matroneum; & super Confessionem imaginem argenteam cum Salvatore & duodecim Apostolos posuit, qui pensant libras centum viginti; & ante fores basilicæ gradus fecit in atrio & cantharum, & post apsidem aquam introduxit, vbi & balneum a fundamento fecit.

Intra ciuitatem Romanam basilicam SS. Siluestri & Martini a fundamento construxit iuxta Thermas Traianas: vbi & super altare Ciborium argenteum fecit, quod pensat libras centum viginti: Arcus argenteos duodecim, qui pensant singuli libras decem: & Confessionem argenteam, quæ pensat libras quindecim. Ad beatum Ioannem & Paulum fecit gradus post apsidem. Item Archangeli Michaelis basilicam ampliavit, & gradus fecit, & introduxit aquam. Item ad sanctam Mariam Oratorium sanctorum Cosmæ & Damiani a fundamento construxit. In via Tiburtina milliario vigesimo septimo ab vrbe Roma, rogatus ab Albino & Glaphyro Præpositis illustribus, de suo facientibus a fundamento, basilicam sancto Petro in fundo Paciniano dedicauit. Item ad beatum Petrum & beatum Paulum Apostolos, & ad S. Laurentium martyrem pauperibus habitacula construxit.

Item ad beatum Petrum viginti canthara argentea fecit pensantia singula libras quinque; & arcus argenteos vigintiduos, pensantes singulos libras viginti. Hic reparauit basilicam sanctæ Felicitatis, quæ iam in ruinam imminabat. Hic apsidem beatæ Agnetis, quæ in ruinam imminabat, & omnem basilicam renouauit. Hic fecit cœmeterium Iordanorum in melius propter corpus Alexandri.] hæc ibi de ornatu & cultu ecclesiarum. Admiratione plane dignum, tanta potuisse præstari a Romano Pontifice sub barbaro Rege, sub quo Vrbs ipsa quodammodo videbatur teneri captiua; cum præsertim idem Symmachus pastoralis munificentia in redimendis captiuis & alendis Episcopis Africanis in Sardinia relegatis non defuerit, sed abunde cuncta suppeditarit. De constitutionibus autem ab eo editis, præter illa quæ superius dicta sunt, hæc ibidem leguntur:

Hic constituit, vt omni die Dominico, vel natalitijs martyrum hymnus, Gloria in excelsis, diceretur.] ac paulo post: Hic fecit ordinationes quatuor in vrbe Roma per mensem Decembrem & Februarium, presbyteros nonagintaduos, diaconos sexdecim, Episcopos per diuersa loca numero centum decem & septem. Qui etiam sepultus est in basilica beati Petri Apostoli XIII. Kalendas Augusti. & cessauit Episcopatus eius dies septem. Qui etiam in pace confessor quieuit.] hæc ibi.

Sic igitur sanctissimo Papa Symmacho ex hac vita ad gloriam sempiternam perducto, Romanus clerus, cuius erat muneris de successore subrogando tractare, summa concordia coeuntes omnes post dies septem ab eius obitu (vt habet idem Anastasius) septimo Kalendas Augusti Pontificem creant Hormisdam natione Campanum ex patre Iusto, patria Frusinatem. Fuit autem Hormisda, cum esset S. R. E. diaconus, semper inhærens Symmacho Papæ, vt ex tertio Romano Concilio sub eodem Symmacho celebrato apparet. Extant complures Ennodij Ticinensis epistolæ ad ipsum Hormisdam datæ, cum adhuc Romanæ Ecclesiæ diaconus esset.

Simulac igitur Hormisda Pontifex creatus fuit, ad Orientales ex more scripsit epistolam pro Catholica fide seruanda, paceq. concilianda, vt apparet ex litteris ab eis postea datis, de quibus suo loco dicemus. Cum vero Christiano orbi innotuisset nouum Romanæ Ecclesiæ electum esse Pontificem, nouus Rex Christianissimus Clodoueus cunctorum præuenit obsequium, & superauit officia. Etenim (vt auctor est Hincmarus Rhemensis Episcopus) idem Franchorum Rex Clodoueus coronam auream cum gemmis (quæ regnum appellari solet) beato Petro, id sancto Remigio Rhemensi Episcopo suggerente, direxit. hæc ipsa etiam leguntur apud Anastasium in libro de Romanis Pontificibus in Hormisda. Ceterum ab ipsis Apostolorum temporibus fuisse præclarum capitis Pontificis ornamentum, suo loco superius dictum est; illudq. esse consueuisse magni pretij; vtpote ex auro atque gemmis ornatum, pariter est demonstratum. Qui igitur primus Franchorum Rex Christianus au-

HORMISDA
PAPA CRANA-
TYR.

CLODOVEVS
REX MITTIT
CORONAM
HORMISDAE
PAPAE.
a Hincmar. in Vi-
ta sancti Remig-
ii apud Sur. tom. 1.
die 13. Ianuarij.
b Tom. 1. Conc.
vni. edit.

Anus aurea corona donauit Romanum Pontificem, eam a Deo ipsum consecutum esse mercedem, declarauit euentus, vt Franchorum regni corona hætenus perseueret. Certe quidem miraculi ferme loco ducendum est, vt in vna gente tanto tempore, tanta propagatione regnum permanserit; quæ de alia aliqua natione accidisse, haud facile quis inueniet.

Sed & ipse Franchorum Apostolus Remigius litteris suis nouum salutauit Pontificem. Ad quem Hormisda rescribens, eidem ob præclaram meritorum excellentiam, & nobilissimæ sedis prærogatiuam, vt in Franchorum regno vicem gereret ipsius Romani Pontificis, dedit; quod quidem amplissimæ dignitatis erat munus & præfectura. Extat ipsa Hormisdæ Papæ epistola ad S. Remigium Rhemensem Episcopum reddita, cum adhuc viueret Clodoueus, quam idem auctor recitat: sic enim se habet:

Dilectissimo fratri Remigio Hormisda.

Suscipientes plena fraternitatis tuæ congratulatione colloquia, quibus nos germanæ salutis tuæ lætificauit indicio corporali cum spiritualibus officijs incolumitas subnixæ: congruum esse perspeximus, hanc ipsam, quam mente gerimus, verbis aperire lætitiæ. Agis enim summi documenta Pontificis, dum & prædicanda facis, & ea insinuare non differs. Prærogatiuam igitur de nostri sumpsimus electione iudicij: quando id operatum te esse didicimus, quod ceteris agendum obnixius imperamus; vt in prouincijs tanta longinquitate disunctis, & Apostolicæ sedis vigorem, & Patrum regulis studeas adhibere custodiam. Vices itaque nostras per omne regnum dilecti & spiritualis filij nostri Ludouici, quem nuper, adminiculante superna gratia, plurimis & Apostolorum temporibus æquiparandis signorum miraculis prædicationem salutiferam comitantibus, cum gente integra conuertisti, & sacri dono baptismatis consecrasti, saluis priuilegijs, quæ Metropolitanae decreuit antiquitas, præsentis auctoritate committimus: augentes studij huius participatione ministerij dignitatem, releuantes nostras eiusdem remedio dispensationis excubias. Et licet de singulis non indigeas edoceri, a quo iam probauimus acutius vniuersa seruari: gratius tamen esse solet, si ituris trames ostenditur, & laboraturis iniuncti operis forma monstratur.

Paternas igitur regulas & decreta sanctissimis definita Concilij ab omnibus seruanda mandamus. In ijs vigilantiam tuam, in his curam & fraternæ monita exhortationis ostendimus. His ea (quantum dignum est) reuerentia custoditis, nullum relinquit culpæ locum sanctæ obseruationis obstaculum: ibi fas, nefasq. præscriptum est: ibi prohibitum, ad quod nullus audeat aspirare: ibi concessum, quod debeat mens Deo placitura præsumere. Quotiens vniuersale poscit religionis causa Concilium, te cuncti fratres euocante conueniant: & si quos eorum specialis negotij pulsat intentio, iurgia inter eos oborta compesce, discussa sacra lege determinando certamina. Quicquid autem illic pro fide & veritate constitutum, vel prouida dispensatione præceptum, vel personæ nostræ auctoritate fuerit confirmatum, totum ad scientiam nostram instructa relationis attestacione perueniat. Eo fit, vt & noster animus officij charitate dati, & tuus securitate perfruatur accepti. Deus te incolumem custodiat, frater carissime.] hætenus epistola Hormisdæ, quam eius esse germanam recognosces ex eiusdem Pontificis scribendi stylo, si conferas cum alijs eiusdem Papæ epistolis, quarum nonnullas (vt rerum gestarum occasio exiget) ex codice Vaticano inferius ordine temporum describemus. Quod enim moris esset, vt recens creatus Romanus Pontifex immensæ molis opus, totius Catholici orbis curam cum collegis Coepiscopis in diuersis prouincijs partiretur, & vices suas eisdem absentibus delegaret; non ad Remigium tantum ista conscripsit, sed ad alios in alijs prouincijs existentes maioris ordinis sacerdotes eiusdem argumenti litteras dedit, vices suas eisdem delegando, sicuti vidimus superius id factum a prædecessore in Oriente, necnon in Africa & Hispania, quod & modo in Gallijs fieri per Hormisdam intelligis.

His igitur a Romano Pontifice acceptis litteris S. Remigius, nihil cunctatus, generalem Synodum colligendam curauit. Habita namque est per eum Synodus Gallicana, in quam conuenerunt Episcopi Galliæ ac diuersarum prouinciarum. Erant autem Gallicanæ regiones ob Gothos Arianos, qui ibi regnabant, non nihil eius hæresis labe conspersæ: quamobrem sanctissimi Episcopi in illud præcipue incubuerunt, vt fidem Catholicam ab ea contagione liberam conseruarent. Coacto igitur Rhemis sacro Patrum Conuentu, accidit, vt inter filios Dei (vt est in Iob^a) & satan quoque assistere præsumperit, nimirum Arianus Episcopus, qui tamquam nouus Goliath, exprobrans agminibus Dei viuentis, prouocansq.

EPIST. HOR-
MISDAE PP.
AD S. REMI-
GIUM.

QUAE DE-
BEAT CV-
STODIRE DE-
CLARAT.

SYNODVS
GALLICANA.

a Iob 1.

cansq. eos ad singulare certamen, strenuus perfidiae propugnator, superbiaq. inflatus, Catholicis omnibus insultabat. Sed exurrexit ex aduerso non iuuenis rufus aspectu, vt Dauid^a, sed veneranda canicie sanctissimus senex Apostolicus vir Remigius, eiusq. fastum compressit, atque victum ad Christi fidem perduxit: id autem quomodo factum sit, Hincmarus in Actis ipsius sancti Remigij describit his verbis^b:

Ei Synodo Arianus quidam haereticus, acerrimus disputator, & dialecticis propositionibus ac conclusionibus confusus, & inde nimis elatus intererat. Ingrediente autem sancto Remigio Episcoporum Concilium, a multitudine Patrum expectantium, assurgentibus omnibus reuerenter, sicut Angelus Dei suscipitur. Superbus autem haereticus, & male de viro Dei sentiens, dedignatus est ei assurgere. Qui protinus, cum sanctus Remigius ante eum transijt, ita obmutuit, vt nec verbum quidem vllum effari potuerit. Magnum plane miraculum, garrulam linguam & petulantem, quae Dei Filium iugiter blasphemarat, solo transitu compressisse, vinculis inuisibilibus obligasse, atque intra dentium claustra arcto carcere obserasse. Qui igitur Apostolica legatione vice fungitur Petri, instar Petri vmbrae, transitu curat infirmum, vincendum tamen antea tamquam phreneticum ligaminibus. At quomodo id acciderit, audi quod subdit:

Expectantibus (inquit) omnibus, vt post allocutionem sancti Remigij haereticus ille aliquid diceret: nihil potuit loqui: sed ad vestigia sancti viri pronus cadens, nutibus veniam petijt. Cui Sanctus dixit: In nomine Domini nostri Iesu Christi vere Filij Dei viui, si ita de eo recte sentis, loquere: & de illo, sicut Catholica credit Ecclesia, crede & confitere. Ad cuius vocem ante superbus haereticus, humilis iam & Catholicus, Catholicam fidem de sancta & inseparabili Trinitate, & de Christi incarnatione catholice confessus est, & in eadem confessionis suae fide se permanurum professus est. sicq. animo per infidelitatem perditto, & corporali voce propter superbiam condemnato, virtute diuina sanctus Remigius & animae & corporis reddidit sanitatem: cunctis qui aderant, seu haec audituri erant, sacerdotibus patenter ostendens, de male sentiendo peccante in Christum, qui per humanitatem proximus & frater nobis fieri dignatus est, quomodo erga peccantes in se vel in Ecclesiam, atque rebelles, & erga post recognoscentes & poenitentes debeant agere.] haec Hincmarus^c. Porro Synodum hanc praesenti anno celebratam esse, vt dicamus, temporis ratio persuadet.

Haud diu post haec, ipsis Hormisdæ Papæ primordijs, Clodoueam Franchorum Regem hoc ipso anno ex hac vita migrasse, plura sunt quae demonstrant. Equidem non ante Hormisdæ Pontificatum ipsum decessisse, quae nuper diximus de corona missa ad eundem Romanum Pontificem, & quae habentur in litteris Hormisdæ ad S. Remigium, in quibus eiusdem fit mentio Clodouei, satis significant: neque hunc ipsum praetergressum esse annum, sunt plura quae doceant. Cum enim Gregorius Turonensis^d numeret ab obitu S. Martini vsque ad mortem Clodouei annos centum atque duodecim; constetq. etiam ex ijs quae superius dicta sunt, ipsum decessisse anno Domini quadringentesimo secundo: plane affirmare necesse est hoc ipso anno viuere desijisse. Cui veritati certe quidem adstipulantur chronographi, & inter illos primū sibi vendicans locum Sigebertus, dum hoc ipso anno Domini quingentesimo decimoquarto Clodoueam Regem esse vita functum testatur. Rursum vero cum anno quinto ab occubitu Alarici Regis Gothorum Clodoueam ex humanis desijisse testetur Gregorius Turonensis, qui totidem annos numerat a praelio Voeladensi, itidemq. Amonius & alij Franchorum res prosecuti: nullum relinquitur dubium, hoc ipso anno eundem Regem Clodoueam esse defunctum, ipsaq. Christianissimorum Regum Franchorum primitias Deo oblatas in caelum acceptas. Vixisse autem ipsum annos quadragintaquinque, regnasse vero triginta, auctor est Gregorius Turonensis^e.

Ornauerunt tantum Principem res in praелиjs fortiter gestae, ex quibus consecutus est nomen vt Belliger diceretur. Fortunatus enim sic in epitaphio Dagoberti Regis:

Belligeri veniens Clodouei gente potentis.] quod quidem non ante adeptus est nomen & consecutus gloriae titulum, quam ipse victus a Christo victor sub Christi coepit militare vexillis; quibus in bello prauijs, superauit potentissimos Alamannos, vicit fortissimos Burgundiones, Vuisigothosq. inuictos & alios barbaros bellica virtute saepe repressit.

Docuit ipse primus, quid possint Franchorum arma, quae sanctae Crucis vexilla praecedunt: siquidem quam saepe ante constat Franchorum robustissimam gentem Gallias frustra tentasse, Romanis saepe terga vertisse, cum finitimis barbaris vario Marte pugnasse, & inter eos humili

fama

A fama vixisse, arctioribusq. arctata limitibus de salute saepe periclitatam esse; vbi Christum nouit, quot est aucta victorijs, & illustrata trophaeis? quo sublimis gloriae honoris & fama sublimata peruenit? Nota loquor, cunctisq. facta perspicua refero: omnes enim norunt, quod huic vni datum sit ex tot barbaricis gentibus solum patrium relinquentibus & Romanum Imperium inuadentibus, figere sedes, latioribusq. dilatare limitibus regnum, & longioribus perpetuare temporibus: vt plane frequentioribus experimentis ipsa diuina iudicia vera & iustificata in semetipsa, non amplius, vt abyssus multa, obscura latuerint, sed cunctis fuerint perspicue patefacta, idcirco esse tanta concessa Franchis quae denegata sunt reliquis exteris nationibus, quod pietate ipsi pollerent, praestarent fide Catholica, & pro defensione Ecclesiae ardentius quam pro finibus regni tuendis pugnare solerent.

Quibus quidem officijs pro religione sedulo impensis, plane digni redditi sunt illam diuinitus impertitam benedictionem consequi, quam sanctus Remigius eorumdem Franchorum Apostolus, antiquorum Patriarcharum more, sancto afflatus Spiritu, suo testamento scriptam, obsignatam, sanctorumq. Episcoporum subscriptione munitam reliquit: Contra vero diram maledictionem ipsis Franchorum Regibus inferendam praescripsit, si quis eorum violare ausus esset quae vltimo ipse elogio pericripisset. Cuius verba perpetua digna memoria ob oculos omnium ponenda putauimus, quae sic se habent^a:

Si aliquando genus illud regium per benedictionem meam toties Domino consecratum, mala pro bonis reddens, Ecclesiarum Dei peruasor, destructor, depopulator, grauis aut contrarius existere voluerit: conuocatis Rhemorum dioeceseos Episcopis, primum moneatur: deinde vrbs praefata, adiuncta sibi sorore Ecclesia Treuerensi, iterum conueniatur: Tertio vero Archiepiscopis tantummodo Galliarum tribus, aut quatuor conuocatis, Princeps ille quicumque fuerit, moneatur: ita vt ad septimam monitionem, si prius satisfacere renuerit, paternae pietatis longanimitate differatur. Tandemq. si postpositis omnibus praefatis benedictionibus, incorrigibilis contumaciae spiritum non deposuerit, & se per omnia Deo subditi nollens, benedictionibus Ecclesiae participare noluerit: elogium segregationis a corpore Christi ab omnibus ei porrigatur, quod per Prophetam & Regem Dauid^b, eodem qui in Episcopis est, dictante sancto Spiritu, noscitur decantatum: Quia persecutus est (inquit) hominem inopem & mendicum & compunctum corde, & non est recordatus facere misericordiam, & dilexit maledictionem, & veniet ei; & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo. Totumq. ei, quod in persona Iudae traditoris Domini nostri Iesu Christi, & malignorum Episcoporum Ecclesia decantare solet, per singulas ei decantetur Ecclesias. Quia Dominus dixit^c: Quamdiu fecistis ex minimis meis, mihi fecistis: & quamdiu his non fecistis, nec mihi fecistis. Et ideo quod probatur in capite, in membris intelligendum esse non dubitetur. Vnum tantummodo ibi verbum per interpositionem commutetur: Fiant dies eius pauci, & Principatum eius accipiat alter.] ita vt loco Episcopatus, Principatus dicatur, vt personae conueniat. Pergit vero:

Quod utique si successores mei Rhemorum Archiepiscopi operari, sicut a me ordinatum est, neglexerint: in se, quicquid in Principibus rescandum fuerat, maledictionibus deprauati reperiant: vt fiant dies eorum pauci, & Episcopatum eorum accipiat alter.] Si tanta haec ex diuina Scriptura in reprobos effusa, in Reges Franchorum rerum Ecclesiasticarum inuasores & depopulatores conuerti voluit: quid statuisset in eos, si (quod nec cogitare potuit) ipsam Catholicam fidem laesuri essent? Sed audi patefactos eisdem Franchorum Regibus benedictionum thesauros, quibus locuplerandi forent qui pietate pollerent: Si vero Dominus meus Iesus Christus vocem orationis meae, quam quotidie pro genere illo in conspectu diuiniae maiestatis specialiter fundo, audire dignatus fuerit; vt sicut a me accepit, Clodoueam videlicet, ita in dispositione regni & ordinatione sanctae Dei Ecclesiae perseueret: benedictionibus, quas Spiritus sanctus per manum meam peccatricem super caput eius infudit, plurimae super caput illius (qui scilicet in Regem eligendus est) per eundem Spiritum sanctum superaddantur, & ex ipso Reges & Imperatores procedant, qui in praesenti & in futuro iuxta voluntatem Domini ad augmentum sanctae suae Ecclesiae, virtute eiusdem in iudicio & iustitia confirmati & corroborati, regnum obtinere atque augere quotidie valeant; & in domo Dauid, hoc est, in caelesti Hierusalem cum Domino in aeternum regnaturi sublimari mereantur. Amen.] haec sunt nouissima S. Remigij verba in eius testamento legitime confecto ad finem posita, eademq. non suo ipsius tantum munita atque firmata chirographo, sed sex Episcoporum & aliorum presbyterorum subscriptione probata, quorum

trium

a. r. Reg. 1.

b. Apud Sur. som. 1.

ARIANVS IN SVLTANS CATHOLICIS CONVINCITVR ET CONVERTITVR.

c. Hincmar.

ARIANVS CONFITETVR CATHOLICAM FIDEM.

c. Hincmar. in Vita sancti Remigij apud Sur. som. 1.

OBITU S. CLODOVEI REGIS.

d. Gregor. Turon. de Gest. Franch. lib. 2. c. 74.

e. Gregor. Turon. de Gest. Franch. lib. 2. c. 74.

a. Recitas Brisson. de formul. lib. 7.

b. Psal. 108.

c. Math. 25.

BENEDICTIO S. REMIGII IMPERTITA FRANCHORVM REGIBVS.

trium est nota sanctitas, & non solum in Ecclesijs Gallicanis, sed in vniuersa Ecclesia A Catholica celebratur, nempe Vedasti Attrebatensis Episcopi, Medardi Nouiomenfis, & Lupi Sueffionensis; quorum nomina sacris indita tabulis anniuersaria ipsorum dierum natalium memoria publico præconio repetuntur. Porro singulorum vna fuit subscriptionis seruata forma his verbis concepta: Vedastus Episcopus. Cui Pater meus Remigius maledixit, maledixi: & cui benedixit, benedixi, & subscripsi.] ita & reliqui Episcopi atque presbyteri. Sed accessit his diuinitus inspiratis Dominus veluti testamentarius executor, dum pro meritis singulorum successorum Regum, siue benedictiones, siue maledictiones ipsis partitus est, vt quæ erunt suis dicenda locis significabunt: at modo satis duos in exemplum Carolos adduxisse, alterum cognomento Martellum, Magnum alterum dictum; quorum alter maledictionum S. Remigij successit infelix heres, alter vero eiusdem benedictiones hereditate possedit.

Sed illud peculiare præ ceteris aliarum gentium Regibus, Franchorum Principibus a Deo Remigij ipsorum Apostoli precibus videtur fuisse concessum, vt (quod plane summa sit admiratione dignum) non ob Regum peccata ad alias nationes fuerit (vt de alijs accidit) ipsorum regnum translatum, vel ipsi Franchorum populi alijs seruire coacti fuerint, sed veluti diuina promissione id S. Remigij precibus datum fuerit, secundum illud Dauidicum: Si dereliquerint filij eius legem meam, & in iudicijs meis non ambulauerint: si iustitias meas profanauerint, & mandata mea non custodierint: visitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum: misericordiam autem meam non dispergam ab eo.] hæc quam vera sint, quæ sæpe suis locis dicentur inferius aperta luce significabunt. Sed iam defuncti Regis quæ sunt reliqua, postrema soluamus.

Sepultus est Clodoueus Parisijs^b in basilica sancti Petri Apostoli, quam ipse Rex, hortante sancta Genouefa^c virgine, a fundamentis coepit erigere, eiusq. vxor Crotildis perficiendam curauit. Inditum est eius sepulchro epitaphium, quod Amonius recitat^d, a S. Remigio (vt putatur) elaboratum his versibus:

*Diues opum, virtute potens, clarusq. triumpho
Condidit hanc sedem Rex Clodoueus. Et item
Patricius magnus sublimis fulsit honore,
Plenus amore Dei: contempsit credere mille
Numina, quæ varijs horrent portenta figuris.
Mox purgatus aquis & Christi fonte renatus
Fragrantem gessit infuso chrismate crinem.
Exemplum dedit; sequitur quod plurima turba
Gentilis populi; spretoq. errore suorum,
Auctorem est cultura Deum, verumq. parentem.
Hic felix meritis superauit gesta piorum,
Semper consilio, castris, bellisq. tremendus,
Hortatu dux ipse bonus, ac pectore fortis
Constructas acies firmavit in agmine primo.] At de Clodoueo hætenus.*

Crotildis autem Regina (inquit Gregorius^e) post mortem viri sui Turonos venit: ibiq. ad basilicam S. Martini deseruiens, cum summa pudicitia atque benignitate in hoc loco morata est omnibus diebus vitæ suæ, raro Parisios visitans.] eximiaq. claruit sanctitate, de qua etiam dicendum inferius.

Regnant post Clodoueam filij ipsius quatuor Childebertus, Clotarius, Theodoricus, & E Clodomirus, qui inter se regnū diuiserunt, prout Gregorius^f & alij Latini tradunt, & Græcus Agathias^g in ipso suæ scriptionis limine a Franchorū moribus inchoatus historiā: quibus videas quanta eis tribuerit Christiana religio. sunt hæc enim ipsius verba de Franchis: Germani cum sint, haudquaquam (vt plurimi) barbarorum pastores, sed Romanorum politia & alijs institutis & multis vtuntur, iisdemq. legibus viuunt, & ceteris item, vt in conuentibus faciendis, & nuptijs, medelisque eadem statuunt. Sunt quippe omnes hi Christiani, & rectissimæ inter ceteros omnes opinionis. Habent præterea per ciuitates Antistites sacerdotisque: Festos insuper haud secus ac ipsi nos peragunt dies. Et sane hi mihi, etsi cetera barbari, moribus tamen videntur quam optimis præditi, & maximum in modum ciuiles; nec quicquam habere, quod a nobis hos faciat alienos, præter vestitus barbariem, & vocis innatæ sonum, linguæque: quos æquidem cum ob eorum virtutes, tum ob in ceteros

A teros æquitatem, inter seq. concordiam, mirum in modum admiratione ac laudibus professor & magni facio. Nam etsi antehac sæpe & nostris his quidem temporibus in Principes tres pluresve eorum sit partitum Imperium: numquam tamen in inuicem bella suscepisse hos constat, nec ciuili patriam sanguine inquinasse: cum alioquin, vbi magni esse videntur & non impares aut dubij potentatus, ibidem & necessarium sit omnino & multis de causis inflatiores animos fieri, honorumq. exoriri & primatus cupiditates, & infinitos alios animorum affectus, vt perturbationis, ita & seditionum plenissimos. Apud hos tamen etsi diuisa imperia sint, nihil profus effertur huiusmodi. Sed si qua forte de re inter Principes oriatur contentio, ceteri omnes ad bellum se parant, vt armis decertaturi, & ita instructi simul procedunt; quibus conspectis, vtrinque dissidentium Principum copiar, depositis euestigio odijs, in gratiam redeunt, iussiq. parent; vt iure potius ea, de quibus ambigitur, quam armis decernant. alias vero si pergant, suo se malo scirent decertaturos: proinde haudquaquam par foret, nec patria id sineret consuetudo, vt pro priuatis inimicitijs detrimentum Respublica ruinamve patiat. His moniti, phalanges mox soluunt, & arma deponunt. Hoc pacto pace conciliata, placantur, ex tutoq. accessus & mutuo fiunt, vnaq. versantur, & odia abscessere. Sic fit, vt inferiores & subditi iustitiam simul ac patriam colant; Principes vero, vbi opportunum est, & benignos se præbeant, & facile obsequantur. Vnde & vires cum habeant hi firmiores, & legibus iisdem vtantur; nulla rerum suarum facta iactura, quam multa sibi & sedulo vendicant. Iustitia namque & charitas vbicumque inter mortales fouentur, felicem proculdubio Rempublicam reddunt, stabilemq. atque adeo diu mansuram efficiunt, nec facile iniuriæ opportunam, vt capi ab hostibus queat. Franchi igitur cum optimum degant id vitæ genus, se ipsos in primis & proximos quosque peruincunt, & ex parentibus filij regna suscipiunt.] hætenus ille; qui mox subdit de Clodouei quatuor filijs post ipsum regnantibus, & de Clodomirinece, cum aduersus Burgundiones audacius quam par erat proelium iniisset.

Quod vero dixit, Franchorum gentē vestitus barbarie & sono vocis a Romanis tantummodo esse dissimilem: quod ad corporis habitum, primum ostendit in Regibus, eos a puero (vt ait) instar Abfalonis nutrire consueuisse capillos, eosq. a fronte summa arte discriminatos, hinc inde diffuentes in terga reijcere; quod vt decus regium, Regibus tantum fuisse concessum, ceteris Franchis attonsis, affirmat. Verum quo habitu solerent & reliqui incedere, Sidonius Apollinaris versibus istis demonstrat, dum de Franchis agit, antequam Christiani essent effecti^a:

*Hic quoque monstra domat, rutili quibus arce cerebri
Ad frontem coma tracta iacet, nudataq. ceruix
Setarum per damna niset: cum lumine glauco
Albet aquosa acies, ac vultibus* vndique rasis,
Pro barba tenues perarantur pectine crista.
Strictius assuta vestes procera coercent
Membra virum. Patet ijs altato tegmine poples:
Latus & angustum suspendit baltheus aluum.]*

pergit agere de militari fortitudine & inuicta constantia, quam ita paucis, sed feliciter magna pluraq. comprehendens, idem Sidonius exprimit:

*Non timor: inuicti manent, animoq. supersunt
Iam prope post animam.]*

E Rursum vero de his quæ ad habitum corporis spectant, adde quæ in Vita Caroli Magni exscripta sunt, & edita a scholiaste post Capitularia Regum Franchorum, verbis istis de his quæ ad ornatum pertinent sumptuosum:

Erat antiquorum ornatus vel paratura Franchorum, calciamenta forinfecus aurata, corrigijs tricubitalibus insignita, fasciolæ cruales vermiculatae, & subtus eas tibialia ac coxalia linea quamuis ex eodem colore, tamen artificiosissimo opere variata: super quæ & fasciolas in crucis modū intrinfecus & extrinfecus, ante & retro longissimæ illæ corrigiæ tendebantur. Deinde camisia glizina: post hæc baltheus spathæ colligatus. Quæ spatha primo vagina sagea, secundo corio qualicumque, tertio linteamine candidissimo cera lucidissima roborato, ita cingebatur, vt per medium cruciculis eminentibus ad peremptionem Gentilium auraretur. Vltimum habitus eorum erat pallium canum, vel sa-phyrinum, quadrangulum, duplex, sic formatum, vt cum imponeretur humeris, ante

a Psal. 88.

b Gregor. Turon. lib. 2. c. 7. l. Amon. lib. 1. c. 7. l. Hincmar. in S. Remig. Vit. apud Sur. tom. 1. c. In Actis S. Genouef. in fin. apud Sur. tom. 1. d. Amon. de Gestis Franch. lib. 1. c. 7. l. EPITAPHIUM CLODOVEI REGIS.

e Gregor. Turon. hist. lib. 2. c. 7. l.

f Gregor. Turon. hist. lib. 3. c. 1. g Agath. lib. 1.

FRANCHO- RVM MORES.

a Sidon. in Pa- negyric. Maio- rian.

* cutibus

HABITVS ET ORNATVS NO- BILIVM FRAN- CHORVM.

& retro pedes tangeret, de lateribus vero vix genua contegeret. Tum baculus de arbore malo nodis paribus admirabilis, rigidus & terribilis cuspede manuali ex auro vel argento cum cælaturis insignibus præfixo, portabatur in dextera.] & paulo post:

Sed ut est mos humani ingenij; cum inter Gallos Franchi militantes, virgatis eos sagulis lucere conspicerent, nouitate gaudentes, antiquam consuetudinem dimiserunt, & eos imitari cœperunt. Quod interim rigidissimus Imperator idcirco non prohibuit, quia bellicis rebus aptior ille videretur habitus. Sed cum Frisones hac licentia abutentes aduerteret, & breuissima illa palliola sicut prius maxima vendere comperisset; præcepit, ut nullus ab eis nisi grandia latissimaq. illa pallia consuetudinario pretio coemeret. Adijciens: Quid profunt illa pictaciola? in lecto non illis possumus cooperiri: cabellicans contra ventos & pluuias nequeo defendi: ad necessaria naturæ secedens, tibi arum gelatione deficio.] hætenus ibi, atque de his satis.

Quod igitur spectat ad filios Clodouei, sicuti eius successores fuerunt in regnum, ita & pietatis eiusdem heredes, baptizati omnes ab eodem de quo nuper dictum est S. Remigio Rhemensi Episcopo, ut ipse in suo testamento profitetur. Accidit autem magno plane Dei beneficio, ut si quid in Franchis auitæ superstitionis contagij apud ipsorum aliquem remansisset, Deus superna virtute curare minime prætermiserit. Nam audi quid Albinus Flaccus accidisse testetur, cum sancti Vedasti res gestas est profecutus: Quidam (inquit^a) nobilis Franchus potentia clarus, Ocinius nomine, Regem Clotarium, prædicti Regis Clodouei filium, qui tunc temporis regni nobiliter rexerat sceptrum, vocauit ad prandium, quod magno apparatu in domo sua Regi & suis parauerat optimatibus. Rogatus quoque est sanctus ad conuiuium Vedastus: qui domum intrans, more sibi solito, dextera extenta, omnia sanctæ Crucis vexillo signauit. Quædam vero vascula ibi ceruicia adstant plena, sed male Gentili errore dæmoniis incantationibus infecta: quæ mox ob potentiam sanctæ Crucis destructa crepuerunt; & quicquid liquoris habuerunt, in terram effuderunt.

Territus vero Rex & optimates illius huius visione miraculi, sciscitabatur Pontificem causam repentini prodigij. Cui sanctus respondet Episcopus: Per quasdam maleficiorum incantationes, ad decipiendas conuiuarum animas, diabolica in his latuit liquoribus potentia: sed virtute Crucis Christi territa, sic inuisibiliter de domo effugit ista, sicut visibiliter considerastis liquorem effundi in terram. Hæc vero res multis proficiebat ad salutem. Nam plurimi occultis diabolicæ fraudis catenis absoluti, auguriorum vanitate sprete, incantationum consuetudine relicta, ad veræ religionis conuolauerunt puritatem, intelligentes diuinæ potentie efficaciam in suo famulo facere signa, nihilq. contra eius sanctitatem antiqui serpentis valere machinamenta: & quod ille ad perditionem parauerat aliquorum, hoc Christi gratia ad redemptionem conuertit plurimorum.] hæc Albinus.

Ferunt ab eisdem pietate insignibus filijs Clodouei obtinuisse sanctum Remigium Rhemensem Episcopum, ut quoties Rhemorum urbem aut ingrederentur aut præterirent, captiui omnes e vinculis ac carceribus dimitterentur: quod quidem a posteris etiam Regibus obseruatum fuit. Insuper & sanctum Leonardum eiusdem S. Remigij discipulum ab ipsodem impetrasse, ut quos vellet ipse e carceribus liberaret. habentur hæc in Gestis^b ipsius.

Quid autem de Theodorico Rege filio Clodouei, cum regnare cœpit, ac de sancto Theodorico eiusdem sancti Remigij discipulo in eius Actis^c scriptum sit, audi: Defuncto Rege Clodoueo, quem beatus Remigius ad Christi religionem traduxerat & e sacro fonte susceperat, filius eius Theodoricus regni gubernacula suscepit. Is vero nuncios misit ad sanctum Remigium, obnixius rogans ut ad ipsum veniret, & vnica eiusdemq. carissimæ filie grauius laboranti manus imponeret. At sanctus Remigius aduersa tum corporis valetudine impeditus, beato Theodorico, quem gratia curationum præditum diuinitus cognouit, suas vices demandauit. Ille iussa magistri volens gnauiter exequi, ad Regis palatium proficiscitur. In ipso autem medio itinere tristis ei affertur nuncius de obitu puellæ; rogantq. cum, qui erant missi a Rege, ne se frustra fatiget. At ille a proposito non discedens, venit ad palatium, Regemq. & Reginam cum tota familia mærentes inuenit. Illorum ergo lacrymis etiam ipse ad lacrymandum permotus: Secedite (inquit) paululum, parenturq. funeri opportuna: ego id interim exequar, cuius causa huc accessi. Cumq. nonnisi illi, quos ipse iusserat, illic mansissent; sublatis ad cælum oculis & manibus, preces intra mentis penetralia, lacrymis faciem rigantibus, corde compuncto obtulit.

obtulit. Deinde accessit ad corpus exanime, & oleo sancto illud vnxit. Et ecce subito omnes vitæ expertes artus suo vigori restituntur: & puella vitæ se beati Theodoricus precibus redditam palam proficitur. Accurrit Rex & Regina, stupent ad miraculum: Palatium omne exultat, cuncti hominem Dei venerantur. Porro Rex non modo discipulum Theodoricum, sed etiam beatum Remigium regia munificentia profequi appetens, Venderas ei ad fluuium Matronam, Gaudiacum autem villam pagi Rhemensis sancto Theodorico donauit: orans eum, ut pro se & regno suo Dominum deprecaretur.] hæc ibi de puella Regis filia fuscitata. addit auctor & de eodem Rege oculo infirmato, atque ab eodem diuina virtute curato. His similia videntur esse insignia illa miracula, Apostolorum virtutibus non inferiora, quæ Hormisda Papa (ut vidimus) scribens ad sanctum Remigium prædicat. His plane charismatibus Franchorum gens, quæ nuper ad Christum conuersa erat, ut nouæ quædam plantæ fuerunt diuinitus irrigandæ.

Porro bellicosissimum Franchorum Regem fuisse Theodoricum, nec nisi religioni solitum cedere, declarant quæ de eodem narrat his verbis Gregorius Turonensis^a, vbi agit de sancto Quintiano Rutenorum Episcopo a sua Ecclesia pulso, & Aruerni recepto: Cum (inquit) sanctus Quintianus in antedicta vrbe Aruernensi moraretur, Proculus quidam ex ærario presbyter ordinatus multas ei iniurias intulit: omnemq. potestatem illi de rebus Ecclesiæ auferens, vix ei tenuem quotidianum victum ministrari præcepit; sed per eius orationem a ciuibus correctus est prudentioribus, restituta ei omni potestate, ab eo illius remotis insidijs. Antedictus tamen sacerdos non immemor iniuriæ, sicut quondam Paulus^b Apostolus de Alexandro ærario, & hic de Proculo decantabat dicens: Proculus ærarius multa mala mihi fecit: reddet illi Dominus secundum opera sua. Quod ad postremum ei euenisse, certum est. Erat autem vir beatus in oratione assiduus, & in tantum amator populi sui, ut veniente Theodorico & vallante exercitu urbem, Sanctus Dei muros psallendo circuiret, & ut regioni vel populo Dominus velociter succurrere dignaretur, afflicto ieiunijs atque vigilijs instanter oraret. Porro Theodoricus Rex cum cogitaret urbis muros euertere, mollitus est misericordia Domini, & oratione sacerdotis eius, quem in exilium retrudere cogitabat. Nam nocte pauore perterritus, de stratu suo exiit, ac solus per viam publicam fugere nititur: perdiderat enim sensum, nesciens quid ageret. Quod aduertentes sui, eumq. retinere conantes, vix potuerunt, cohortantes ut se signo salutari muniret.

Tunc Hilpingus Dux accedens propius ad Regem, ait: Audi, gloriosissime Rex, consilium paruitatis meæ: Ecce muri ciuitatis istius fortissimi sunt, eamq. propugnacula ingentia vallant. Quod ut plenius magnificentia tua cognoscat, de Sanctis, quorum basilicæ muros urbis ambiunt, hæc loquor: sed & Antistes loci illius magnus apud Dominum habetur. Noli facere quod cogitas, noli Episcopo iniuriam inferre, aut urbem euertere. Cuius consilium Rex clementer accipiens, præceptum posuit, ne vllus ab octauo urbis milliariorum læderetur. Quod obtentu sacerdotis præstitum, nullus ambigat. Tunc Proculus ille presbyter, diruptis Vtrensium castri muris, ab ingredientibus hostibus ante ipsum ecclesiæ altare gladiatorum ictibus in frustra discerptus est: reddiditq. Dominus, sicut sacerdos cantare consueuerat, secundum opera sua.] hæc de his Gregorius. De rebus autem gestis sancti Galli successoris Quintiani Episcopi Aruernensis cum eodem Theodorico Rege, quibus & eiusdem Principis pietas commendatur, ab eodem auctore scripta habentur. Sed de Theodorico modo satis.

Dicenda vero pauca de Childeberto vno item ex filijs Clodouei, qui summopere coluit S. Paternum Episcopum Abrigensem; quem, cum eius admiranda opera percepisset, Parisios aduocat: Vbi cum post alia vir Dei pro pauperibus regias aures pulsaret, idem Rex Crescentio, ad quem publica cura spectabat, mandauit, ut quod beatus Paternus ab ipso exigeret, id exequi non omitteret: promisit ille se ita facturum, sed fidem sefellit: nam in Burgundiam profectus est, viro sanctissimo nesciente. At mox illum diuina vltio profecta oculorum lumine priuauit, ita ut biduo erraret. Agnoscens igitur culpam suam, celeriter regressus est ad hominem Dei, veniamq. petijt: eodemq. momento, quo ab animo iniquitas abscessit, oculis lux reddita est. Porro Acta sancti Paterni longe vberiora extant^c, quam hic enarrari queant. At hæc satis ad Regum Franchorum, qui Clodoueo successerunt in regnum, pietatem insinuandam. Iam vero ad res Orientales orationem conuertamus.

^a Alb. Fla. in
Tit. S. Vedast.
apud Sur. tom. 1.

^b Apud Sur. 6.
Nouemb. tom. 6.

^c Apud Sur. 1.
Iulij. tom. 4.

QVOD S. REMI-
GIVS PER
THEODORI-
CVM DISCI-
PVLVM.

^a Gregor. Turon.
Vir. SS. Patr. c.
4. & apud Lip.
tom. 8.
QVAB PAS-
SVS S. QVIN-
TIANVS A
PROCVLO.

^b 2. Tim. 4.

THEODORI-
CVS POENI-
TENS RESI-
PISCIT.

DE CHILDE-
BERTO REGE,
ET PATER-
NO EPISCO-
PO.

^c Apud Sur.
tom. 2.

Plane accidit, ut cum eieci sunt e suis sedibus Orthodoxi Episcopi ab Anastasio Imperatore, & in thronum ipsorum perfidi hæretici Timotheus atque Seuerus & alij suffecti, Deus ipse aduersus eum excitavit Vitalianum, qui ad vltimum vsque discrimen eundem hæreticum Imperatorem adduxit. At quomodo hæc se habuerint, Marcellinum Comitem rem sub huius anni Consulibus paucis complectentem audiamus, vbi ait ^a: Vitalianus Scythia, assumpto Romanorum equitum in triduo congregatorum auxilio, in locum qui Septimus dicitur, aduenit, ibique castrametatus est: dispositisq. a mare ad mare suorum ordinibus, ipse ad portam, quæ Aurea dicitur, sine vllius accessit dispendio: scilicet pro Orthodoxorum se fide, proq. Macedonio vrbs Episcopo incassum ab Anastasio Principe exulato, Constantinopolim accessisse asserens. Porro Anastasij Imperatoris simulationibus atque periurijs per Theodorum internuncium illectus atque illusus, octauo die quam vrbs accesserat, remeavit. Hinc Odyssum Mysiæ ciuitatem Vitalianus pernoctans astu ingressus est: Cyrillum loquacem magis quam strenuum ductorem militiæ inter duas pellices Vitalianus reperit dormientem, eumq. mox abstracto cultro Getico iugulauit, hostemq. se Anastasio Cæsari palam aperteq. exhibuit.] hæc Marcellinus hoc anno. Sed quid interea dolosus veterator? Vbi sensit vires iam fractas, periurijs ex more sibi consulendum putauit. Manichæorum plane est fallere quemlibet iuramentis; cuius perfidiæ idem Anastasius (vt dictum est) cultor erat.

Quænam autē fuerint pacis conditiones, quibus deceptus Vitalianus recessit a mœnijs, Cedrenus docet his verbis ^b: Vitalianus occupata vniuersa Thracia, Scythia, & Mysia, ducens secum Hunnorum & Bulgarorum agmen, multas vrbes & Cyrillum quoque Thraciæ Præfectum cepit, & prædando Constantinopolim vsque processit. Tum Anastasius, rebus suis deploratis, pacem per legatos petit: iurans vna cum Senatu, se relegatos reuocaturum, Macedonio & Flauiano suos Episcopatus redditurum, Concilium Heracleæ acturum, euocato etiam Papa Romano.] hæc quidem hoc anno tractari cœpta in sequentem vsque sunt producta, vt patet ex Marcellino ea singula singulis suis reddente annis. At de his agens Euagrius ^c, ieiune nimis transijit, sicut & eadem ab eo accipiens Nicephorus, nullamq. de causa motus Vitaliani ob læsam fidem Catholicam mentionem faciunt.

Interea vero versutus hæreticus, Anastasius inquam Augustus, quo sibi Vitalianum ipsum conciliaret, & vt populum sibi ob eandem causam sæpius aduersantem expertus lenire aliquo modo posset, summa hieme indicit Synodum Heracleæ celebrandam, qua cuncta Ecclesiarum diffidia auferrētur: atque vt confictis mendacijs verisimilitudinis aliquam superinducat effigiem, ad ipsum Hormisdam Romanum Pontificem vigesimaquinta Decembris dat litteras, de futura Synodo eum reddens certiolem, ac rogans vt ad conciliandas Ecclesias suum exhiberet aduentum. Extat ipsa Anastasij Imperatoris epistola ad Hormisdam his verbis conscripta, eiusmodi indito titulo:

Victor Anastasius, Pius, Felix, Inclytus, Triumphator semper Augustus, Hormisdæ sanctissimo ac religiosissimo Archiepiscopo & Patriarchæ.

Omnibus negotijs diuinæ res præponendæ sunt. Deo etenim omnipotente propitio, Rempublicam & conseruandam & meliorandam esse confidimus. Quia igitur dubitationes quædam de Orthodoxa religione in Scythiæ partibus videntur esse commotæ: id specialiter clementiæ nostræ placuit, vt venerabilis Synodus in Heracleana ciuitate prouinciæ Europæ celebretur: quatenus concordantibus animis & omni veritate discussa fides nostra omni terrarum Orbi manifestius innotescat, vt deinceps nulla possit esse dubitatio vel discordia. Quapropter sanctitas tua cum quibus sibi placuerit reuerendissimis Episcopis, quos de Ecclesijs sub sui sacerdotij cura constitutis idoneos & instructos erga Orthodoxam religionem esse probauerit, ad prædictam Heracleanam ciuitatem intra diem Kalendarum Iuniarum venire dignetur. Data quinto Kalendarum Ianuarias Constantinopoli, Senatore V. C. Consule. Accepta pridie Idus Maij, Florentio V. C. Consule.] hæc Anastasius ad Hormisdam, ad quem alias rursus dedit anno sequenti litteras, de quibus suo loco inferius dicemus. Quæ autem hæc secuta sint, suo loco dicturi sumus: claudite enim huius anni rerum gestarum curriculum hisce litteris Anastasij ad Hormisdam Papam conscriptis.

^a Marcellin. in Chron. hoc anno. DE VITALIANO DVCE ANASTASIVM EXAGITANTE.

^b Cedren. in Cōpend. hist. an. 23. Anastas. Imp. PACIS CONDITIONES OBLATÆ VITALIANO.

^c Euagr. hist. lib. 3. c. 43.

ANASTASIVS SIMVL AT CONVOCARV SYNODVM.

EPIST. ANASTASII AD HORMISDAM PAPAM.

Nouus annus, qui numeratur Christi quingentesimus decimusquintus, Anthemij & Florentij Consulatus nomine consignatur; sub quo ista de Vitaliani Magistri militum conatu aduersus Anastasium Imperatorem ob Catholicam fidem suscepto Marcellinus habet in Chronico: Vitalianus eidem Anastasio immanior factus est inimicus: præmissis suorum equitibus, armatisq. nauiculis sinistro sibi littore decurrentibus, ipse perditum armis stipatus Syxtinense prædium ingressus est, totiusq. loci palatium habuit mansionem.

Missi sunt ad Vitalianum Senatores, qui pacis cum eo leges componerent. Nonaginta auri pondera, exceptis regalibus muneribus, pro pretio tunc accepit Hypatij, iam millecentum auri libris cum Vranio captiuo sibi a suis in Sozopoli oblatis. Magister militum Vitalianus per Thraciam factus, Hypatium, quem captiuum catenatumq. apud Acres castellum tenebat, reuersus suo remisit auunculo.] hæc de rebus gestis Vitaliani summatim complexis, multis omisiss; vt inter alias conditiones, quod Concilium œcumenicum cogeretur, quo lancinata diu Catholica fides in pristinum candorem restitueretur, iudicareturq. ibidem causa expulsoꝝ Episcoporum.

Cum vero tantæ rei præstandæ summam esse scirent apud Romanum Pontificem, tum ipse Anastasius Imperator legatum misit Patricium virum clarissimum ad eundem Hormisdam Papam, tum etiam Vitalianus (vt testantur litteræ eiusdem Pontificis suo loco inferius recitandæ) legationem direxit Romam ad eundem Ecclesiæ Romanæ Pontificem. Desiderantur tamen ipsæ litteræ Vitaliani, Anastasij autem extant; quas, facta collatione duorum codicum, mendis emaculatas (quantum licuit) hic legendas integras exhibemus: atque primum quæ hoc anno datæ reperiuntur mense Ianuarij sic se habent ^a:

Victor Anastasius Pius, Felix, Inclytus, Triumphator, semper Augustus Hormisdæ sanctissimo ac religiosissimo Archiepiscopo & Patriarchæ.

Beatitudini vestræ non putamus ignotum, quod pro temporis qualitate loquendum atque tacendum, etiam diuinæ Scripturæ ^b prouida est admonitione dispositum. Exactum proinde silentij tempus incitamenta nobis loquendi concessit. Atque ideo opportunum esse perspeximus, quæ apud nos sub religionis specie commouentur, auditui vestro committere. Ante hoc siquidem duritia eorum, quibus Episcopatus, quem nunc geritis, erat sollicitudo commissa, temperare nos a transmittendis faciebat epistolis.] Vides hæreticum, quam procul absit vt culpam suam lugens deprecetur, cum non suæ ipsius adscribat contumaciæ & impietati quod deliquisset, sed Gelasij atque Symmachi prædecessorum tribuat asperitati. Sed pergit:

Nunc autem currens de vobis suavis opinio, ad memoriam nostram bonitatem paternæ affectionis adduxit, vt illa requiramus, quæ Deus & Saluator noster sanctos Apostolos diuino sermone docuit, ac maxime beatum Petrum, in quo fortitudinem Ecclesiæ suæ constituit. His igitur præfatis inijs, hortamur vt ad ea quæ de Scythiæ partibus mota sunt, vnde & Concilium fieri conuenire perspeximus, mediatorem se Apostolatus vester faciat: vt contentionibus amputatis, vnitas sanctæ restituatur Ecclesiæ. Nobis autem omnia optata præstantur, si orationibus vestris & frequenti paginarum allocutione nostri memores fueritis. Data pridie Idus Ianuarij Constantinopoli, & accepta Anthemio & Florentio VV. CC. Conf. quinto Kalendarum Aprilis, per Patricium.]

Cum igitur tanta polliceretur Anastasius, nempe se arbitrum controuersiarum & sequentem pacis appellare Ecclesiæ Romanæ Pontificem; quomodo potuit Vitalianus eidem non adhibuisse fidem? præsertim cū addiderit litteras ad Senatum populumq. Romanum, quibus eum hortatus est, vt suaderet Hormisdæ Papæ sedulam adhibere diligentiam, vt pax conciliaretur cum Ecclesia Orientali. Non extant ipsæ quidem litteræ ab Imperatore ad Senatum datæ, sed earum ipsius Senatus litteræ ad eum redditæ meminerunt, quæ suo loco inferius describentur.

Eidem quoque Patricio misso ab Imperatore ad Hormisdam Papam legato Dorotheus

VITALIANVS VRGET ANASTASIVM IMP.

ANASTASIVS INTERPELLAT ROM. PONT.

^a Tom. I. epist. Rom. Pont. ante initium epist. Hormisdæ.

EPISTOLA ANASTASII AD HORMISDAM.

^b Eccles. I.

CUNCTA DEFERRE PROFITETVR ANASTASIVS ROM. PONT.

theus etiam Episcopus Thessalonicae litteras ad ipsum Pontificem dedit, quibus eius electioni congratulatus est, quod sublato Ecclesiae Romanae schismate, omnes in eius electione consentissent; simul etiam ea quae sunt ad unitatem Ecclesiae se optare significans, utpote qui desideret sedis Apostolicae dignitati in omnibus esse consultum. litterae autem sic se habent:

Sacro beatissimo & coministro Papae Hormisdæ Dorotheus Episcopus in Domino S. Ait quodam loco cuncta beatissimus diuinorum præceptorum promens miracula Salomon:

Sicut aqua frigida animæ sitienti suavis est, sic benignum nuncium longinquis ex terris. Et sacer David spiritualemente pulsans lyram psallit: Quam speciosi pedes eorum qui euangelizant bona, sic equidem & nos cunctos docens. Quid autem est ita animæ hominis suauis, aut quid ita impingat ossa, quam specioso nuncio cognoscere veræ pacis nunciatorem, & rectæ numquam errantes propugnatores fidei ad Ecclesiarum sanctarum transire gubernacula, & tamquam ex arce quadam ad consensum Dei congregare dispersa; & continuo quidem ad principatum tuæ sedis festinantes, venerandi fratris supplicationibus annuentes, membra Ecclesiae, quæ vobis Christus & Deus noster credidit, contemnitia prius concordiam, ad unitatem venire, & præcedentem diuisionem atque inuidiam, vestræ tantum ordinationis perimere calculo, & nunc in concordiam atque societatem confluere omnem terminum sanctæ illius Ecclesiae?

Hæc didicimus non ante multa spatia temporis: sperabamus autem & antiquam consuetudinem cognoscentes Ecclesiae, & vestrum audientes socialem & irreprehensibilem morem, ex vestris litteris firmiora atque manifestiora cognoscere. sed quia tempus hiemis ad hæc vos implenda retinuisse consideratur; & aptum & debitum fuit & plenam Dei amatricem charitatem etiam scabra transire: scribo & alloquor beatum vestræ sanctitatis caput, significans collatari nos beatæ sedis sacratissimi Petri Apostoli, quod tali regitur manu, quæ suscepit non qui honorem raperet, sed qui raperetur ab eo, & (sicut sermo multiplex tradit, & nos ita se habere credimus) nutritorem pacis, & rectæ fidei certatorem, & humilitate mentis & charitate quæ circa cunctos est, tamquam pretiosis lapidibus coronatum.

Etenim cuncta te volo, venerande Pater, agnoscere, quod ex antiquis sanctis & venerandis Patribus suscipiens illius beatæ sedis affectum, ad hanc tamquam paternam sortem custodiens, addere hoc opto atque festino, ut veniat in hoc studio terminus utilis humanitate quidem Domini & Dei nostri Iesu Christi, intercessionibus autem in cunctis beatissimi Apostoli Petri, & in omnibus sapientissimi Pauli; ut venerandæ eorum sedi & tuæ beatitudini iuste debitus honor custodiatur, atque reddatur, ut nostris temporibus, vel secundum principatum sedis Apostolicæ honorem congruentem suscipiat, omnis discordia recedat; & Ecclesiae omnium vestrum Catholica voluntate, Domini etiam & Dei nostri Iesu Christi, & Nestorium & Eutychem impios, & horum seruantes dogmata, & qui istorum fuere sectatores aut extant, & omnem hæresim anathematizent semper, & rectam atque incontaminabilem fidem inconcussam, tamquam anchoram certam atque firmam teneant, & parent iam pacem, nullo (quod absit) impediente; præsertim venerando capite vestro (sicut didicimus) homines contentiosos horrentes, quibus & vita & esca est sacerdotum Dei inter se altercantium separatio: qui non ab omnibus velociter cogniti, tamquam lupi in vestimentis ouium, facile ab Apostolica Ecclesia repellantur.

Ista nunc scripsi beato capiti vestro per Patricium virum spectabilem, communem filium, & consuetudinis affectu superans rationem, & circa illam beatam sedem charitate deuotus, & omni die videre desiderans congruentem atque debitam venerationem ei seruari. Scribe igitur, in cunctis beate, tamquam vnanimi & optanti animam quoque offerre pro fide Orthodoxa & Ecclesiarum pace sanctarum, & ut custodiantur venerandæ sedi in omnibus beati Petri conuenientia: quod facile fiet, ordinata unitate cunctorum, & omnium ad vos tamquam ad firmum festinantium portum. Diuisiones etenim contra contemnere consueuerunt, & ordini decencia non seruant. Omnem fraternitatem quæ est vestræ sanctitati coniuncta, & ego, & qui mecum sunt, multum in Domino salutamus. Et alia manu. Saluari me in Domino, orate sanctissimi & beatissimi Patres. Ad calcem hæc in codicibus addita. Accepta epistola Dorothei Episcopi Thessalonicensis Ecclesiae missa per Patricium V. C. sub Dat. quinto Kalendas Aprilis, Florentio V. C. Consule.] hæc tenus ibi, quæ obstita mendis, ut potuimus resarcientes, pristino sensui reddere laborauimus. quam quidem epistolam acceptam intelligas quinto Kalendas Aprilis; qua item die Anastasij Imperatoris litteræ,

DOROTHEI
EPISC. THES-
SAL. AD HOR-
MISDAM. E-
PISTOLA.
a Proter. 25.
b Apud Paul.
ad Rom. 10.

* præcedentē
* clanculo
* conflare, vel
conflare

* scrupulosa

* humanitate

* &

* addatur

* die

A litteræ ad Hormisdam, per eundem Patricium allatæ, acceptæ habentur, scriptæ vero (ut vidimus) pridie Idus Ianuarij.

Quod autem spectat ad Thessalonicensis Ecclesiae statum, hæc accipe: primum ex litteris Gelasij constare, ipsius Episcopum antea ex decreto Romani Pontificis, vna cum fidei Catholica professione, damnasse nomen Acacij: Id quidem significatum fuisse sibi ex litteris Laurentij Episcopi Lignidi, testatur ad eum rescribens Gelasius: qui postea in epistola ad Episcopos Dardaniæ & Illyrici data rem in contrarium versam affirmat, nimirum Thessalonicensem Episcopum esse hæreticorum communionem pollutum. Quod vero pertinet ad Dorotheum hunc, de quo est sermo, Thessalonicensem item Antistitem; ipsum timore & minis Imperatoris adactum, communicasse cum Timotheo Episcopo Constanti-nopolitano hæretico, suo loco dicendum erit.

B Quid autem Hormisdæ Papæ inter hæc ambigua agendum fuit, litteris ipsius Imperatoris Anastasij prouocato, quem ipse cuperet ad fidem Catholicam & Ecclesiae unitatem remeare, & cum eo Orientalem Ecclesiam reuerti simul: nisi ut humaniores eidem redderet a quo acceperat litteras, pollicereturque se missurum legatos accuratissimos, qui rem essent penitissime exploraturi? Sic igitur pridie Nonas Aprilis ad litteras Imperatoris acceptas quinto Kalendas eiusdem; ita Hormisdæ rescripsit:

Gratias supernæ virtuti, quæ per vestræ pietatis affatus diuturnum dignata est terminare silentium, tale præstans colloquutionis exordium, ut de vestræ clementiæ prosperitate lætemur; & ad unitatem, Deo donante, reuerti posse sanctam confidamus Ecclesiam. Hoc opus supernæ clementiæ, hæc & prædecessorum nostrorum fuit semper oratio: quos etiam rerum actus paternæ traditionis ministros, & rectæ fidei declarant fuisse custodes.] hæc prudenter Hormisdæ, defendens res gestas prædecessorum Pontificum, quos suis litteris Anastasius Imperator arguerat nimis fuisse duros. Sed pergit: Pax est enim totius bonitatis initium: qua nihil quantum ad Catholicæ fidei cultum validius, nihil æstimari oportet excelsius: pro hac scilicet facere & cuncta sustinere conuenit, qui sanctarum Scripturarum probabilis cupit esse discipulus. Hanc omnium bonorum matrem & nutricem Christum Dominum nostrum suis constat prædicasse discipulis, dicentem: Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis. Quam vos religiosi curâ propositi, Domino aspirante, prouidentes, de Orthodoxæ concordia cogitatis Ecclesiae in beati Apostoli Petri reuerentia diuina specialiter præcepta seruantes. Quæ res maiorem superni fauoris defensionem vestro procurat Imperio. Recte enim oblata Deo veneratio inexpugnabilem deuotis mentibus murum defensionis indulget.

C Proinde omnipotentem Deum suis precibus exoramus, ut qui vobis studium quærendæ Ecclesiarum pacis indulget, ipse quoque sub conseruatione Catholicae fidei desiderio vestro super hac parte præstet effectum. Præterea directis ad nos sacris affatibus commemorationem sancti Concilij facere pietas vestra dignata est. De qua re tunc plenissimum poterimus præbere responsum, cum causam congregationis nos voluerit euidenter agnoscere. Nunc vero, quia præstante Domino nostro, data est facultas alloquio, congrua veneratione, debiti præbebimus sermonis officia. Dara pridie Nonas Aprilis, Florentio V. C. Consule.] Considerasti, puto, Hormisdæ Papæ prudentiam, ita aditum patefacere hæretico Imperatori ad Ecclesiam reuertendi, ut tamen cum eo quam cautissime agendum instituat; cum nec assensum celebrandi Concilium eidem impartiri velit, nisi quæ in eo essent tractanda, primo significet. Eiusdem plane argumenti est epistola quam reddidit ad Theodorum Thessalonicensem Episcopum, cuius est exordium: Vbi charitatis interest seruare præcepta, &c.]

D Ad priores autem datas ab Anastasio Augusto litteras ad finem anni superioris, quod haud certo homini easdem credidisset, tardius acceptas, mense Iulij per Seuerianum breuiter ita respondit:

Bene clementia vestra confidit (sicut datis ad me gloriosis significauit affatibus) quod Reipublicæ vestræ specialiter proficiat, si negotijs omnibus Orthodoxæ fidei causa præponatur. Hæc est enim, venerabilis Imperator, de suscepto moderamine Rectoris cura salubrior, ut eius sibi fauorem per opera bona conciliet, qui vniuersum & tribuit & regit Imperium. Proinde me quoque & Domino nostro Iesu conuenit supplicare, ut qui de Ecclesiae suæ concordia vestram pietatem cogitare voluit, hunc semper hac parte concedere dignetur effectum: quatenus temporibus vestris Orthodoxa fide præditus vniuersus terrarum Or-

a Gelas. epist. 1.

b Gelas. epist. 8.

c Tom. 1. epist.
Rom. Pont. epist.
1. Hormisdæ.
HORMISDA
PAP. AD ANA-
STASIVM IM-
PERATOREM
RESCRIBIT.

d Ioan. 14.

* consecratio-
ne

e Tom. 1. epist. 3.

ALIAE HOR-
MISDAE LIT-
TERAE AD
ANASTASI-
VM IMP.

rum Orbis exultet. De his vero quæ pro Synodali congregatione præcepistis, quid fieri oporteat, per fratres & Coepiscopos meos, qui propere subsequuntur, gloriæ vestræ inuanda mandavi: quorum suggestione (si diuinus fauor mea vota prosequitur) competentius poteritis vniuersa cognoscere. Data octauo Idus Iulij, Florentio Consule.]

Porro non sic mittit legatos Hormisda, vt intersint ipsi Synodo, cum neque consenserit Synodum celebrari; sed potius eos legat ad explorandum, num res serio ageretur, ac paratum inuenirent Imperatorem profiteri velle fidem Catholicam Chalcedonensis Concilij, recipereq. epistolam S. Leonis, & anathematizare hæreticos atque eorum communicatores, & hæc omnia non solum coram legatis profiteri, sed & sacra promulganda constitutione vniuerso sibi subiecto Imperio seruanda præcipere, & alia seruare, quæ capitulis inferius recitandis sunt iussa inuiolate custodiri: quæ cuncta si præstarentur ab ipso Imperatore Anastasio, tunc fore, vt etiam ipse Hormisda Papa ad componendas res Orientalis Ecclesiæ se conferret Constantinopolim. Hæc fuisse ab ipso Pontifice legatis credita atque litteris declarata, quæ dicentur inferius palam facient. Ita namque quam caute provideq. cum veteratore fuit agendum Hormisdæ, ne maiestas Apostolicæ sedis ab ipso eluderetur, dum non ad fidem Catholicam stabilendam, sed ad regnum conseruandum, Vitalianumq. auertendum, eius abuti videretur auctoritate.

Fuerunt autem ad arduum opus delecti legati quatuor præstantissimi viri, inter quos primum locum tenuit Ennodius ex diacono iam Episcopus Ticinensis, de quo plura atque sæpe superius: Fortunatus additus est Episcopus, sed cuiusnã Ecclesiæ, nusquam mentio: scimus tamen hoc sæculo summa claritudine vixisse Fortunatum Tudertinum Episcopum, de quo inferius opportunius dicturi sumus; de quo haud incongruum est vt sui Episcopatus primitias eiusmodi legationis honesta functione sacrarit: his vero reliqui duo accessere Venantius presbyter & Vitalis diaconus sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quibus datus est Hilarus eiusdem Ecclesiæ Notarius. His igitur delectis Hormisdæ in Orientem ad Imperatorem legatis, eisdem eiusmodi litteras ad eundem dedit:

Hormisda Episcopus Anastasio Augusto.

Bene atque vtiliter serenitas vestra curam Principalis acuminis non tantum in administrando Reipublicæ exercet officio, sed melioribus eam nobilitat institutis, & per curam reintegrandæ vnitatis auctorem venerandi placat Imperij. Certi sunt enim de tutela regnantes, si nulla, eisdem præsentibus, Ecclesiæ castitas importuna diaboli commixtione maculetur. Vnde enim potest fieri, vt nitidas pro Principibus ad Deum nostrum preces dirigat, si sit letaliter populus perfidia corruptus? Nã sicut ante omnia bona est perfecta iuxta Deum in Imperatoribus sapientia, ita de sacrario mundorum pectorum pro his supplicatio debet & fideli animarum vbertate procedere. Nulla vobis, sublimissime domine, triumphorum materia poterit esse iucundior, quam de subiugatione perfidiæ.

Hoc etiam fiducialiter & pro commissi nobis officij prærogatiua suggerimus: quia prope est vt suum splendorem aliena patiatur nube fuscari, qui cum, Deo tribuente, amouere possit, in subditis ciuibus manere permittit errorem. Ergo quia mansuetudo vestra futuram Synodum scriptis sacratissimis indixit, cui nos interesse debere, iisdem paginis, Deo (vt credimus) sibi imperante, commonuit: gaudemus, scientes quoniam directarum mentium est, venerabilis Ecclesiæ magistros expetere: soli enim declinant examen conscientia, qui vitæ sunt non continentes. Nam & feriato ore splendorem bonæ voluntatis enunciat, qui per Apostolicam immaculatamq. fidem, & per competentes prædicatores aut confirmari se optat, aut corrigi. Verumtamen licet in his nullum sæculi præcedentis existat exemplum, neque senioris facti qualitas aut commissa libris, aut memorijs inferta teneatur: nihil ad nos, quibus dulce est, beneficio Dei, pietate vestra inuitante, inchoare meliora, & hoc quod non accepimus a parentibus, tam clari operis institutum nobis ipsis imponere; quia totum pro reintegratione fidei & Ecclesiarum pace facere, libenter amplectimur: si tamen maiorum nostrorum diffinitio & sanctorum Patrum in suis radicibus inconcussa permaneat: si anathematizetur Nestorius cū participibus suis; qui euacuans diuinæ sacramenta naturæ, beatam Virginem Mariam nudi hominis mentitur esse genitricem, oblitus angelicæ annunciationis, per quam mundo innotuit, quia quod ex ea nasceretur, vocandum esset Sanctum, Filius Dei.] & post nonnulla in detestationem Nestorianæ perfidiæ, hæc de aduersa subdit hæresi:

Eutychetis quoque ignorantia diuinorum bonorum omnium, & ipso cum socijs detestando

A stando iam nomine abdicetur hebetudo, qui Deum & Dominum nostrum Iesum Christum figuram tantum carnis habuisse testatus est, & nostræ veritatem non habuisse substantiæ.] & plura in confutationem eiusdem insaniæ adducens ex diuina Scriptura testimonia, ad eundem Imperatorem conuersus, his eum sermonibus interpellat: Satis esse credimus per Dominum nostrum eruditæ clementiæ vestræ strictis supplicare suggestionibus, sperantes vt laborem curamq. pastoralis officij, venerabilium prædecessorum vestrorum Marciani & Leonis formam secuti, etiam Principalis potentia participatione fulciatis. Habebitis, Deo propitio, spem de victorijs non latentem*, si pontificali contra diaboli subreptiones congressione pacifica ad decertandum instructionem* muniatis.

Numquam in sanctarum Ecclesiarum memoria Dioscori participis Eutychetis, Timothei & Petri parricidarum commemoratio reuiuiscat. Seruetur ab omnibus suscipienda Chalcedonensis Synodi (Deo per vos operante) diffinitio. Acacius Petri tenebrarum filij communionem pollutus habeat participes, quos delegit: qui etiam inter suos excessus nec de Petro Antiocheno & complicitibus eius nitidum se esse perpeffus est. Cessent maledicta pijs sanctæ recordationis Papæ Leonis ingesta dogmatibus, quæ solos quidem, illo in suis manente, puniunt irrogantes.

In his quæ præfati sumus, sollicitudinem vestri aduocamus Imperij: poterit enim pietas vestra hoc custodiens, apices & sceptrum sua post multos annos ad aliud sæculum possidere translata. Suscipite preces nostras per Ennodium atque Fortunatum fratres & Coepiscopos nostros, necnon Venantium presbyterum atque Vitalem diaconem, vel Hilarum Notarium filios nostros, quorum apud nos fides in Dei timore studiumq. perclaruit, pro vestro amore transmissas; & placidã vice nostra supplicationibus conscientiam accommodate. Speramus enim, & de Deo habentes fiduciam pollicemur, studia quæ a vobis veræ religioni impensa fuerint, sine retributione & præmio non futura. Dat. III. Idus Augusti, Florentio V. C. Consule.] hæc tunc Hormisdæ Papæ epistola ad Anastasium Augustum per legatos transmissa; quibus & de rebus singulis scripta admonitio data est: quoniam modo autem gerere se deberent, his verbis ex eisdem codicibus exscripta admonitio extat:

Indiculus qui datus est Ennodio & Fortunato Episcopis, Venantio presbytero, Vitali diacono, & Hilaro Notario legatis Apostolicæ sedis Constantinopolim ab Hormisda Papa.

Cum Dei adiutorio & orationibus Apostolorum venientes in partes Græciarum, si Episcopi voluerint occurrere, in qua decet eos veneratione suscipite: Et si voluerint secessionem parare, nolite spernere; ne iudicetur a laicis, nullam vos cum illis velle habere concordiam. Si vero vos ad conuiuium rogare voluerint: blanda excusatione eos declinate, dicentes: Orate, vt primum mysticam illam mensam mereamur habere communem, & tunc erit nobis ista iucundior. Victualia vero & quæ alia offerre voluerint, excepta tamen subiectione, si causa poposcit, nolite suscipere: sed taliter excusate, nihil deesse dicentes, sperantes etiam vt animos suos vobis accommodent, vbi sunt dona & diuitiæ, & charitas & vnitatis, & quicquid ad gaudium religiosum certum est pertinere.

Cum ista ordinatione, Deo propitio, Constantinopolim peruenientes, ibi secedite, vbi ordinauerit clementissimus Imperator: & antequam ipsum videatis, nulli detis ad vos veniendi licentiam, præter quos pietas eius miserit. Postea tamen quam Principem videritis: si qui Orthodoxi & nostræ communionis, aut zelum habentes vnitatis vos videre voluerint: eos sub omni cautela suscipite, per quos forte & quid agitur deprehendere poteritis. Præsentati itaque Imperatori litteras porrigite cum tali allocutione: Salutem vos Pater vester, Deum quotidie rogans, & intercessionibus sanctorum Apostolorum Petri & Pauli vestrum regnum commendans; vt Deus, qui vobis tale desiderium dedit, vt pro causa Ecclesiæ mitti & consulere beatitudinem ipsius eligeretis, ipse & perfectionem tribuat voluntatis.

Et si voluerit, antequam chartas suscipiat, ordinem legationis agnoscere; his verbis vtimini: Iubete scripta suscipere. Si dixerit: Quid habent chartæ? Respondete: Salutes ad pietatem vestram continent; & Deo gratias agunt, quod vos sollicitos de vnitatis cognoscunt Ecclesiæ: Legite, & agnoscetis. Et nullius causæ mentionem penitus faciatis, nisi prius acceptæ litteræ relegantur. Et post susceptas litteras & relectas, adijcite: Nam & ad Vitalianum famulum vestrum misit litteras; qui accepta a pietate vestra (sicut ipse scripsit) licentia, suos ad Patrem vestrum sanctum Papam homines destinavit. Sed quia iustum erat

QVAM CAV-
TE CVM ANA-
STASIO AGAT
HORMISDA.

LEGATI DE-
RECTI AB
HORMISDA
PAPA.

a Tom. I. epist.
Rom. Pont. epist.
4. Hormisdæ.

* placeat

* indicat

b Luc. 1.

* iacentem
* institutio-
nem

QVAM SER-
VANDA SINT
AB HIS QVI
PACEM QVAM
RVNT.

COMMONITIO
AD PROFICI-
SCENTES DA-
TA LEGATOS

erat vt prius ad clementiam vestram dirigeret, hoc fecit; vt vobis iubentibus atque ordi-
nantibus, ad eum scripta, quæ detulimus, Deo propitio, perferamus. A

Si Imperator petierit epistolas a nobis ad Vitalianum directas: sic respondendum est:
Non hoc nobis Pater vester sanctus Papa præcepit: nec sine iussione illius aliquid possumus
facere. Tamen vt sciatis simplicitatem litterarum, quia nihil aliud habent, nisi preces ad
pietatem vestram directas, vt accommodetis animum vestrum pro vnitatem Ecclesiæ: iun-
gite nobiscum personam, qua præsentem, traditæ a nobis litteræ relegantur. Si vero dixe-
rit Imperator eas se debere legere. Respondetis: iam vos suggestisse, iussum non fuisse a
sancto Papa. Si dixerit: Hoc tantum est, quod in litteris continetur: possunt enim & man-
datis alia nunciari. Tunc respondebitis: Absit a conscientia nostra: Nobis non est con-
suetudo: Nos pro Dei causa venimus, & in Deum commissuri sumus? Simplex est san-
cti Papæ legatio, & omnibus nota ipsa eius petitio, ipsæ preces: vt constituta Patrum B
non corrumpantur: vt hæretici de Ecclesijs remoueantur. præter ista, legatio nostra ni-
hil continet.

Si dixerit: Inde & ad Synodum inuitauit sanctum Papam, vt si quid est ambiguum, tolla-
tur de medio. Respondendum est: Agimus Deo gratias, & petitioni vestræ, quia hunc vos
affectum & animum habere cognoscimus, vt ea quæ a Patribus constituta sunt, generalitas
seruet: quia tunc vera & sancta vnitas potest esse inter Ecclesias Christi, si Deo adiuuante,
hoc quod prædecessores vestri Marcianus & Leo custodierunt, elegeritis esse seruandum.
Si ille dixerit: Quæ sunt ista quæ dicitis? Respondete: Vt Synodus Chalcedonensis & epi-
stolæ S. Leonis Papæ quæ scriptæ sunt contra hæreticos Nestorium & Eutychetem & Dio-
scorum, nullatenus corrumpantur. Si dixerit: Nos Synodum Chalcedonensem & epi-
stolas Papæ Leonis & recepimus & tenemus. Vos mox gratias agite, & pectus eius oscula-
mini, dicentes: Modo cognouimus Deum esse vobis propitium; quando facere talia fe-
stinatis: quia ista est fides Catholica: ista est quam prædicauerunt Apostoli, sine qua nul-
lus potest esse Orthodoxus: istam debet sacerdotum generalitas tenere, & prædicando
seruare. C

Si dixerit: Orthodoxi sunt Episcopi, de constitutis Patrum non recedunt. Responde-
tis: Ergo si constituta Patrum seruantur, & in nullo corrumpitur quod in sancta Chalcedo-
nensi Synodo firmatum est: quæ causa est, tantum inter Ecclesias partium istarum esse dis-
cordiæ? Vel quæ causa facit, in vno Orientis Episcopos non consentire? Si dixerit: Quie-
ti erant Episcopi, nulla inter ipsos discordia versabatur: prædecessor sancti Papæ animos
eorum missis litteris excitauit, & ad confusionem excitandam perduxit. Respondendum:
Litteras quas sanctæ memoriæ Symmachus destinauit, præ manibus habemus. Si extra D
hæc quæ pietas vestra dixit, hoc est: Chalcedonense Concilium sequor, epistolas Papæ
Leonis admitto: aliud nequicquam continent, nisi exhortationem, vt ista seruentur: quo-
modo verum est, quod per ipsum est generata confusio? At si hoc continetur in litteris,
quod & Pater vester sperat, & pietas vestra consentit: quid ille fecit? quid enim in eo videat-
ur esse culpabile? His adijcite preces & lacrymas, rogantes: Domine Imperator, con-
siderate Deum: ponite ante oculos vestros futurum eius iudicium. Sancti Patres, qui
ista constituerunt, beati Petri Apostoli fidem secuti sunt, per quam ædificata est Eccle-
sia Christi.

Si Imperator dixerit: Quod me vultis per locutionem * facere, habete: Ecce mihi com-
municate, qui Synodum Chalcedonensem recipio, & epistolas Papæ Leonis amplector:
nunc communicate mihi. Respondendum est: Quo ordine pietas vestra communicari si-
bi desiderat? nec nos prædicantem ista pietatem vestrâ vitamus, quod scimus Deum time-
re, & gaudemus, quia gratum vobis est Patrum constituta seruare. Fiducialiter ergo ro-
gamus, vt per vos in vnitatem reuertatur Ecclesia. Sciant omnes Episcopi voluntatem ve-
stram, & quia Synodum Chalcedonensem & epistolas Papæ Leonis seruatis, vel sedis A-
postolicæ constituta. Si dixerit: Quo ordine faciendæ sunt hæc, ostendere oportere. Ite-
rum preces adhibete cum humilitate, dicentes: Pater vester scripsit Episcopis generaliter:
Iungite his litteris Sacras vestras, significantes hoc vos vindicare *, quod sedes Apostoli-
ca prædicat: & tunc qui sunt Orthodoxi, de vnitatem sedis Apostolicæ minime separentur;
& qui his sunt contrarij cognoscantur. Quibus ordinatis, paratus est Pater vester etiam,
si opus fuerit, suam accommodare præsentiam; & quicquid expedit, seruatis Patrum con-
stitutis, pro integritate Ecclesiæ non negare.

Si di-

A Si dixerit Imperator: Bene ista; suscipite interim nostræ ciuitatis Episcopum. Iterum
preces iungite, humiliter dicentes: Domine Imperator, pacem venimus cum Dei adiu-
torio, vobis adnitentibus & præstantibus, facere, & contentionem * sopire in ciuitate ve-
stra. De duabus est personis intentio: ista causa proprium cursum habet: Generalitas Epi-
scoporum prius ordinetur: fiat vna communio Catholica: & sequenti loco de istis, vel si qui
sunt alij extra Ecclesias suas, tunc diligentius potest causa cognosci. Si dixerit Imperator:
De Macedonio dicitis: intelligo subtilitatem vestram: hæreticus est: nulla ratione reuocari
potest. Respondetis: Nos, domine Imperator, nullum personaliter indicamus. Et si pietas
vestra consideret, magis pro anima vestra & opinione loquimur: vt sit discussio. si hære-
ticus est, iudicio cognoscatur; vt non sub opinione Orthodoxi iniuste dicatur oppressus.

Si dixerit Imperator: Quid vultis? modo dicite de Synodo Chalcedonensi: dicitis & de
B epistolis Papæ Leonis: Ecce qui est istius ciuitatis Episcopus ad ista consentit. Responden-
dum est: Si ita custodit, in examinatione causæ eum iuuare plus poterunt: & quia seruo
vestro Vitaliano Magistro militum talem dedistis licentiam, vt si speraret a beatissimo Pa-
pa, vt pro causis talibus apud eum discussione causæ his personis, quibus de loco potest esse
se intentio, integra vniuersa seruentur. Si Imperator dixerit: Sine Episcopo debet esse
ciuitas mea? Hoc vobis placet, vt vbi ego maneo, Episcopus non sit? Respondendum:
Prædiximus duarum personarum intentionem esse in ista ciuitate. Quo ad canones perti-
net, iam ante suggestimus: canones soluere, in religionem committere est. Multa sunt re-
media, multa inuenta, per quæ pietas vestra sine communionem esse non possit, & integra
iudiciorum forma seruetur. Si dixerit: Quæ sunt ista remedia? Respondetis: Non a nobis
nouiter inuenta. Suspensa causa de alijs Episcopis, persona quæ consentit confessioni pie-
tatis vestræ & constitutis sedis Apostolicæ, interim vsque ad euentum cognitionis, teneat
C locum Constantinopolitani sacerdotis, si cum Dei adiutorio Episcopi voluerint se accom-
modare sedi Apostolicæ. Habetis textum libelli in scrinijs Ecclesiæ editum, iuxta quem
debeant profiteri.

Si tamen contra alios Episcopos Catholicos fuerint datæ petitiones, magnopere con-
tra illos, qui sine verecundia Chalcedonensem Synodum anathematizant, & epistolas non
recipiunt sancti Leonis Papæ: petitiones suscipite, causam tamen in sedis Apostolicæ re-
feruate iudicio: vt & spem de audientia detis, & tamen nobis debita referuatur auctoritas.
Si tamen Imperator serenissimus totum se promiserit esse facturum, tantum vt nostram præ-
sentiam accommodemus: modis omnibus prius Sacram ipsius per Episcopos & per epi-
stolam vestram, vno de vestris perferente per prouincias, vna cum personis, quas Imperator
D deputauerit, destinate: vt sic eum seruare Chalcedonense Concilium & epistolas S. Leonis
Papæ, omnibus innotescat. quibus ita præcedentibus, ad nos in Christi signo, vt aduentum
procuremus, scripta dirigite.

Præterea est consuetudo, per Episcopum Constantinopolitanum omnes Imperatori Epi-
scopos præsentari. Si hoc illorum callidus tractatus inuenerit, volentium formam lega-
tionis agnoscere; vt cum Timotheo, qui modo videtur Constantinopolitanam gubernare
Ecclesiam, Imperatorem videatis: sic facite, vt si ante agnoueritis, quam ad Imperatorem
ingrediamini, ista disponi per aliquos; necdum præsentati, dicite: Mandata talia nobis
dedit & præcepta Pater pietatis vestræ, vt sine aliquo Episcoporum vestram clementiam
videamus. Ergo agite, donec ab hac consuetudine ipse remouerit. De hac autem consue-
tudine, vt Episcopi peregrini Constantinopolim venientes, primum adeant Constanti-
E nopolitanum Episcopum, & ab eo ducantur ad Imperatorem, agit Iustinianus Imperator. Sed pergit monens idem Hormisda:

Quod si omnino noluerit, aut si captiose contigerit vt ante Imperatorem inopina-
te Timotheum videatis, ita suggerite: Præcipiat pietas vestra nobis dare secretum, vt
causas, pro quibus missi sumus, exponamus. Si dixerit: Dicite, ecce ante ipsum. Respon-
detis: Non iniuriam facimus: sed quo ad causas pertinet, etiam ipse continet legatio no-
stra personam; & suggestionibus nostris præsens esse non potest. Et nulla ratione eo præ-
sente aliquid allegetis; sed egresso, delegationis textum exerite. hætenus Indiculus,
sive quod dicunt Commonitorium. sequuntur post eum assertiones singularum causarum
in hunc modum:

Capitula singularum causarum.

Vt S. Synodus Chalcedonensis, & epistolæ S. Leonis Papæ seruentur: Vtq. clemen-
tissimus

* prosecutione
per solutionem
QUA CONDI-
TIONE AD-
MITTENDVS
PRINCIPES AD
COMMUNIO-
NEM.

* indicare, vel
iudicare

a In Anthem. de
sanctis. Episcop.
collat. 9. iii. 6.

*intentionem

CAPITULA
PRAESCRIP-
TA AB HOR-
MISDA PAPA
ORIENTALI-
BYE.

tissimus Imperator consentiens debeat pietatis suae Sacra generalia ad vniuersos Episco- A
pos destinare, in quibus significet praedicta se & credere, & vendicare.

Consentientes etiam Episcopi in ecclesia, praesente plebe Christiana, haec praedicare de-
beant: Amplecti se sanctam fidem Chalcedonensem, & epistolas S. Leonis Papae, quas scri-
psit contra haereticos Nestorium & Eutycherem & Dioscorum, sed & contra sequaces eo-
rum, Timotheum Helurum, Petrum, vel contra eos qui in ipsa causa tenentur obnoxij,
simul etiam & Acacium, qui quondam Constantinopolitanae Ecclesiae fuit Episcopus, sed
& Petrum etiam Antiochenum anathematizantes cum socijs eorum. Haec manu propria,
praesentibus electis venerabilibus viris, scribentes, faciant secundum textum libelli, quem
per Notarium nostrum edidimus.

In exilium deportatos pro causa Ecclesiastica ad audientiam sedis Apostolicae reuocan-
dos, vt iudicium & vera examinatio de his possit haberi: ita vt causa eorum inquisitioni in- B
tegre referretur.

Si qui vero sacrae sedis Apostolicae communicantes, Catholicam fidem praedicantes at-
que sequentes fugati sunt, vel in exilio detinentur: hos iustum est ante omnia reuocari.

Praeterea quae legatis inter reliqua iniunximus: vt si contigerit libellos porrigi aduersus
Episcopos, qui persecuti sunt Catholicos, de his iudicium sedi Apostolicae referretur: vt
circa eos venerandorum Patrum possint constituta seruari, per quae aedificatio generalitati
proueniat.] haec tenus data legatis ab Hormisda Papa capitula. Quibus plane intelligis,
quanta agat prudentia Romanus Pontifex, quantaq. cautela tractet cum haeretico Prin-
cipe, pollicente licet se Catholicam fidem integre profiteri: vt & illud in primis ab eo
exigat, vt publica edita sanctione in omnibus quibus imperat locis innotescere faciat, se
in omnibus assentiri Catholicae fidei ipsi exhibitae per legatos Romani Pontificis: Quod si C
facere renuat, eum indignum putat Apostolicae Ecclesiae communiōe: sicq. cogit vt cun-
cta antea praestet, quae Catholicum decet Imperatorem: vt sic in omnibus prospectum esset
Catholicae Ecclesiae maiestati, atque Romani Pontificis auctoritati, qua perfidus conaretur
abuti ad sua ipsius studia confouenda, & labantem statum Imperij solidandum. Sic igitur
tantum absuit, vt fuerit Hormisda oecumenicum quod indixerat Anastasius Concilium
celebrari, vt absque Concilio leges ipse praescripserit Imperatori & vniuersis Orientis Epi-
scopis, quas legisti quinque distinctas capitibus. Porro quod ferebatur oecumenicum indi-
ctum esse Concilium, in quo omnes omnium Ecclesiarum forent controuersiae dirimendae,
placuit etiam Theodorico Italiae Regi ea de causa legatum mittere Constantinopolim, de-
legitq. ad opus virum insignem Agapitum, ad quem de eius facta electione ista scripsit:

Agapito V. I. Patricio Theodoricus Rex.

Deliberationis nostrae consilium virorum prudentium requirit obsequium: vt vtilitatis
publicae ratio sapientum ministerio compleatur. Et ideo illustris magnitudo tua, Deo au-
xilante, cognoscat, legationem nos ad Orientem deliberasse transmittere: cui te idoneum
iudicantes, iussis praesentibus euocamus. Sed licet omnis legatio virum sapientem requirat,
cui prouinciarum vtilitas, totiusq. regni status committitur vindicandus: nunc tamen ne-
cesse est prudentissimum eligere, qui possit contra subtilissimos disputare, & in conuentum
doctorum sic agere, ne susceptam causam tot erudita possint ingenia superare. Magna
res est, contra artifices loqui, & apud illos aliquid agere, qui se putant omnia prouidere.
Latere igitur tanto iudicio; quando ante suscipis electionis donum, quam iure potuisses
probare ingenium.] haec Theodoricus de legatione Agapiti: quem illum ipsum putamus
virum clarissimum, qui post annum sequentem Consulatum gessisse reperitur. E

Accessit ad haec, vt etiam & ipse Romanus Senatus per Apostolicae sedis legatos litteras
reddiderit ad ipsum Anastasium Imperatorem, quibus significauit quam promptus esset idem
Romanus Pontifex ea quae ad vniuersalis Ecclesiae statum spectarent propensissimo studio pro-
curare. Litteras vero ipsas a Senatu conscriptas ex eisdem codicibus acceptas hic describen-
das esse putamus: sed primū emendandus est qui irrepsit error in titulum, qui sic se habet:
Rescriptum Senatus Urbis ad Anastasium Imperatorem] quod vero subditur, Per Theo-
pompum & Seuerianum] errore librarij factum scias, qui per eisdem scriptas has litteras po-
sui, per quos superius in codice positae aliae litterae datae leguntur anno sequenti sub Con-
sulatu Petri: cum tamen has legatis Apostolicae sedis hoc anno missis datas esse, in fine eius-
dem epistolae disertis verbis significetur. Ipsa igitur Senatus ad Anastasium Imp. epistola
plane digna quae his inferatur (vt pote quod per ipsam idem Senatus enarret quae trans-
acta

Acta sunt cum ipso Romano Pontifice, nimirum quae dixerit verba Hormisda Papa, cum
eum pro Anastasio ipso Senatus conuenit) est huiusmodi:

Si prima semper est, Imperator inuicte, a regentibus supplicum spectata deuotio; si solo
gratia dominorum conciliatur obsequio: indubitanter agnosces, sacrae iussionis oracula
quanta Senatus vestri fuerint gratulatione suscepta: maxime cum ad hoc & animus domini
nostri inuictissimi Regis Theodorici filij vestri mandatorum vestrorum obedientiam praeci-
pientis accederet; & sciamus super omnia beneficia vestra tunc magis nos erigi, cum dignos
creditis, quibus debeat imperari. Mox igitur sacrae studio iussionis implendae beatissimum
Papam Hormisdam credidimus deprecandum: de quo parum est dicere, quia * vota sup-
plicantium benignitate praecessit: sed & nobiscum suas preces, vt quod hortamini fiat, ad-
iunxit, Euangelicis voluntatem suam testimonijs asserendo, ostendens mundum supra mul-
titudinem peccatorum suorum scandalis plus grauatum, dum vox sit ista Dominica^b: Vae^b b Matth. 18.
mundo a scandalis. Et idem, oportere homines scandalizantium partes membrorum ab-
scindere, quam vt in ignem, non renunciando scandalis, mittantur aeternum.

Sed & post haec diuiniae lectionis exemplis, quam boni sint fructus pacis ostendit, cum di-
ceret: Et Apostolum Paulum gratia Dei plenum, nihil tamen quibus bene cupiebat, quod
optaret melius inuenisse, nisi^c vt pax Dei, quae est supra omnem excellentiam, in eorum
sensibus abundaret. Quodq. in Euangelio Domini sit vox dicentis^d: Quoniam pacifici fi-
lij Dei vocabuntur. Et iterum ad ipsum Scripturarum omnium reuertendo doctorem, quan-
to ipsa vel fide, qua & caelestia regna praesumimus, & a peccatorum cruciatibus credendo
saluamur, charitas sit maior ostendit, testimonium tale subiiciens^e: Spes, fides, charitas:
maior autem horum * charitas: id est, Spiritus, gratia donante diuina, charitatem virtu-
tibus omnibus exaltat. Non habentes ergo, si & propter poenam scandala declinamus, &
pacem propter pacis bona testamur, & ad charitatem nos, qui est charitas, Christus hortat-
ur. Quid est enim quod retinet Catholico ardore festinos? Quid est quod delinquentis
Acacij impedit volentes Christum videre persona? Quid est quod a suo liberi, alieno
grauantur errore?] hucusque verba Pontificis. ipsi vero subdunt:

Haec cum venerabilis Papae latius fuerint expedita rescriptis, pro nostrae tamen obse-
quio credidimus deuotionis indenda, ne non rogasse putaremur recondendo responsum,
quod accepimus deprecantes. Proinde, pijsissime Imperator, haec suo nomine Senatus sere-
nitatis tuae clementia prouocatus adiunxit; vt qui animo quam benigno in vtraque Repu-
blica concordanda fuisti, tam esse pio in Ecclesiae redintegranda vnitatem noscaris. Nam
vt pax illa regnorum tantum scitur prodesse subiectis, sic haec religionis cum populo suo
proficit imperanti. Etenim quis non haeresum perfidarum sequaces plus quam ipsos deli-
quisse putet auctores? Quis non post patibulum crucis diidentes iterum Christi membra
condemnet? Vtinam haec iam vobis regnantibus causa coepisset, vt facilius mala nascentia
reprimerentur, quam prouecta. Nam quis ambigat non potuisse eius existere, cuius
corrigi temporibus videret errorem?] hic finis epistolae, cui mox ista in dictis codicibus
iuncta leguntur: Per Ennodium & Fortunatum Episcopos, Venantium presbyterum,
Vitalem diaconum, & Hilarum * Notarium] legatos Apostolicae sedis.

Profecti igitur ab Vrbe legati, feliciter Constantinopolim peruenere, honorificeq. ab
Anastasio Imperatore suscepti sunt: cuius tamen studium cum in eo totum collocatum es-
set, non vt Catholicam fidem exulem restitueret, quam licet verbis praedicaret, animo
tamen penitus detestaretur, sed vt per simulatam Catholicam pietatem infensum sibi con-
ciliaret populum Constantinopolitanum, atque milites aduersantes & Vitalianum sectan-
tes ad destituta penitus signa reuocaret: mox capitibus cunctis a legatis ostensis assen-
sus est, atque omnibus quae per eosdem legatos Hormisdæ nomine postulata sunt liben-
tissime acquieuit, vno illo excepto capitulo, quod neque populo Catholico Constans-
tinopolitanae urbis esse gratum sciret, immo cuius inficiatione magis magisq. se popu-
li gratiam consecuturum cognosceret: istud autem erat de nomine Acacij cum alijs ha-
reticis condemnando facta petitio. Etenim ipse populus Acacij nominis studiosissimus,
qui id ante fieri, haud aliquando passus fuerat, cum a praedecessoribus Romanis Pontifi-
cibus tentaretur, minime assensurus esset tanta ignominia suum quem adeo dilexissent
Antistitem affici.

Hac igitur arte vaser & subdolos Imperator haereticus, opportuna oblata sibi occasione
captata, quod diu fuerat aucupatus, adsciscere sibi populi studium, ob reventum nomen Aca-
cij, est

CAPITULA
AGIT HORMIS-
DA CVM A-
NASTASIO.

THEODORICI
LEGATIO IN
ORIENTEM.

Existat edita
tom. 1. epist.
Rom. Pont.
SENATVS
ROM. LITTE-
RAE AD ANA-
STAS. IMP.

Philipp. 4.
d Matth. 5.

1. Cor. 13.
* omnium.

* Hilarium

ARTES SVB-
DOLAE ANA-
STASII IMP.

cij, est facillime consecutus, cum praesertim id absque iactura Catholicae fidei praestari posse hac ex parte cum populo aequae sentire profiteretur: & ipsos medicos, qui venerant eos curare, legatos inquam Apostolicae sedis, reddidit illis exosos, veluti inimicos: atque ita quo magis ipse legatis est refragatus, eo magis sibi populum reddidit obsequentem, utpote qui eum ut protectorem & defensorem coleret aduersus Romanum Pontificem memoriam Acacij penitus abrogare conantem. ita etiam ex sententia effecit, ut Catholicos inter se concertantes aleret & detineret, quousque ipse sui compos fieret desiderij. Nactus ergo quam quaesierat accommodatam satis ad Catholicos fallendos artem, perstat in sententia, ut se Catholicum in omnibus praesferat ciuibus similem, quorum gratiam Acacij nominis retentione atque defensione subdola mente redemerat. Verum quod temporis dilationem suae sciret causae conducere, haud legatos dimittere voluit, sed bona spe aluit, & usque ad sequentis aetatis tempus retinuit, atque omni est profecutus: humanitatis officio: plurimum enim sciebat sibi conducere ad concitatos compescendos tumultus moram istam, & ipsorum legatorum in vrbe praesentiam: sed ad maiorem faciendam animi sui fidem, honorificentissimam in ipsorum reditu ad Hormisdam Romanum Pontificem legationem decernit, populo valde gratam, qua praesferret cum retentione Acacij nominis, sanciri oportere ab omnibus expetitam Ecclesiarum concordiam.

Rursus autem ad eamdem populi gratiam sibi conciliandam dedit Ecclesiae Constantinopolitanae redditum septuaginta librarum auri, eam ob causam, ut scilicet exequiae sine sumptu & gratis fierent Constantinopoli, ediditque ea de re publicam sanctionem. quae quidem Anastasij munificentia plurimum commedata fuit a Iustiano Imperatore in Nouella constitutione de impensa debita in exequijs defunctorum, cuius est exordium: Singula bonorum operum, &c.] Sic igitur his officijs populum demereri conatus, atque dulcis praetextu pacis sub istiusmodi simulationis inuolucro latuit qualis intus esset Anastasius, secundum illud Prouerbiorum: Homo qui blandis & fictis sermonibus loquitur amico suo, rete expandit gressibus suis.] at quodnam istud fuerit, detegetur inferius suo loco. Haec quidem cuncta transacta esse in hac legatione Constantinopoli, litterae ipsius Imperatoris per legatos ab eo missos Romam reddita Hormisdæ Papæ declarant, quas sequenti anno, quo sunt datae, referemus. Ex his autem habes vnde redarguas Miscellæ auctorem historiae, vbi his contraria prorsus affert, istis verbis: Anastasius non solum salubria eorum monita spreuit, sed insuper etiam a suis conspectibus non sine contumelijs expulit, nauiq. fragili impositos mandat ne vsquam per totam Græciam ad aliquam ciuitatem accederent.] haec ibi: quae tamen vera senties, si non ad priorem hanc, sed ad posteriorem ab eodem Pontifice missam referas legationem, de qua suo loco dicturi sumus.

Hoc eodem anno sub iisdem Consulibus (ut auctor est Marcellinus in Chronico) impia Ariadna Augusta defuncta est, annis (ut ait) sexaginta in Palatio exactis. Ut plane nihil sit quod ex haereticorum prosperitate quis scandalum pati debeat, cum nequissimam feminam malorum omnium conciliatricem, in detrimentum Ecclesiarum omnium, vitam adeo longæuam in Imperio agere Deus permiserit.

Hoc item anno idem testatur Marcellinus funebre illud accidisse, ut Hunni Armenia transmissa, totam Cappadociam deuastantes, usque ad Lycaoniam peruenerint. Qualis vero hoc tempore esset Ecclesia Cappadocum, ex eius Metropolitano Episcopo Casariensi Sotericho Eutythianorum principe conijcere possumus, de cuius impietate satis superius dictum est, vbi egimus de pseudosynodo Sidone habita, & de promotione Seueri. Quid autem Macedonio in Armenia tunc exulanti contigerit, Cedrenus hoc eodem anno ita narrat:

Macedonius quidem iam periculo proximus inde profugit, & Gangram peruenit. Anastasius de hoc certior factus, iussit eum rigide ibi custodiri, missio etiam (ut aiunt) percussore. Sed Macedonius Gangræ mortuus, in aede martyris Callinici tumulatus est, multosque a morte sua morbis liberauit. Cumque iam esset in sepulchro condendus, antequam id fieret, sublata dextera manu, crucis signo sepulchrum obsignauit. Idem Theodoro cuidam suorum familiarium per visionem dixit: Excipe haec, & abi, & Anastasio recita: Ego quidem Macedonius abeo ad patres meos, in quorum fide perstiti: Interim tamen semper Deum interpellabo, dum tu quoque venias, & causa nostra disceptetur.] haec auctor: eadem ex Theophane in Miscella, & Anastasius Bibliothecarius in Chronico, necnon Theodorus Lector; nisi quod non ab eo obsignatum dicit sepulchrum, sed ipsum consueto more in sepulchro cruce signato esse reconditum. Porro de miraculis nihil: nec quidem apud Græcos

a l. 6. Cod. de sacrosanc. Eccl. sol. 21.

b Iust. N. omel. 59.

c Prouerb. 29.

ARIADNAE AVG. OBITU.

DE MACEDONII OBITU ET VISIONE OSTENSA.

a Paul. Diac. Miscell. lib. 15. f Theodor. Lect. coll. lib. 2.

Acos coli memoriam eius, sicut aliorum Sanctorum, Menologia quae vidimus, vestigium vllum reddunt: si quae enim vere ab eo edita miracula potuissent probari, utique pro eo allata in testimonium fuissent, cum de abolenda eius memoria e sacris tabulis, in quas illata erat, actum est. Sed passos demum Constantinopolitanos & Orientales Episcopos, sicut Acacij, ita & Macedonij & Euphemij nomina expungi e Diptychis, suo loco dicemus. Ceterum Macedonij obitum non ante sequentem annum accidisse putamus, quem ex loco exilij hoc anno Hunni fugarunt in Paphlagoniam.

Contigisse hoc item anno tradunt, sicut Cappadoces a fide Catholica deuios per Hunnos affigi, ita & Alexandrinos in haeresi diu perseuerantes a daemonebus infestari. nam idem qui supra auctor subdit: Eodem anno Alexandria viri plurimi, itemque mulieres & pueri, grauitate a daemonebus verberati, assidue latrabant. In somnis autem cuidam terribilis quidam apparuit, dicens, ciuibus haec ob damnationes in Chalcedonense Concilium editas accidere.] haec Cedrenus: eadem Theophanes illata in Miscellam. Ita plane canum latratum edere compulit Deus loco humanae vocis miseros Alexandrinos a fide Catholica deuios, qui canum instar oblatrare contra Synodum Chalcedonensem non desinebant: qui etiam cum excussissent a se suauissimum Christi iugum, merito passi sunt daemones obsidentes: ut ex hoc ipso saltem discerent illud Hieremiae: Quam malum & amarum, reliquisse venam aquarum viuientium Dominum, & fodisse sibi cisternas dissipatas.] Eidem quoque historiae veritati ad stipulatur Anastasius Bibliothecarius in Chronico, & alij qui postea extiterunt recentiores auctores. Porro haec non absque fructu contigerunt: siquidem addit his Anastasius, eodem tempore monachos haereticos recantantes palinodiam scripsisse quatuor libellos contestationis, quorum duos Imperatori, alium Praefectis prouinciae, quartum vero Iohanni Episcopo Hierosolymorum obtulere, contestati se sanctam Synodum Chalcedonensem amplectari, detestari vero Seuerum cum suis sectarijs, & in promptu habere mortem optere pro fide Catholica. Sed & Illyrici Episcopus addit misisse Romam Catholicae fidei confessionem ad Romanum Pontificem.

Hoc eodem anno vigesimoquinto Anastasij Imperatoris Himeranni populi Australes ad fidem Christi conuersi sunt: de quibus pauca haec Theodorus Lector: Himeranni (gens est Persis tributaria) in extremis Australis plagae, & ab initio Iudaei fuerunt: eo vero tempore quo Regina Austri venit ad Salomonem, facti sunt Gentiles. Hi sub Anastasio Christiani sunt facti, & Episcopum acceperunt.] haec Theodorus, eademque Nicephorus. At tantae rei gestae historia scriptorum inopia remansit obscura: etenim quoniam praedicante, quibus praecedentibus signis, quisve eis primus fuerit datus sacrorum Antistes, penitus ignoratur.

Quam bene accidit, secundum illud propheticum de Ecclesia Catholica dictum: In tribulatione dilatasti mihi] ut quo tempore magis minui videretur Catholica fides in Oriente, eo maiores fierent ad Christianismum accessiones, Saracenis (ut vidimus) & Himerannis Euangelium capeffentibus. vnde illud Ecclesia iure cecinerit: Populus, quem non cognoui, seruiuit mihi, in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mentiti sunt mihi: filij alieni inueterati sunt, & claudicauerunt a semitis suis.] quod Dei benignitate hoc nostro saeculo abundantius experimur, dum quo tempore peruersis erroribus Aquilonares prouinciae maiori ex parte a fide Catholica defecerunt, Ecclesiae Catholicae nouus Orbis accreuerit, ab Ecclesia Romana accipiens Euangelium: ut plane omnes intelligant peruigilem eius cultorem, magnum illum agricolam qui semper operatur, loco palmitum areffentium alios maiori foecunditate sufficere; & loco vineae ab apro siluestri depasta, atque suffossae, igneque succensa, alia sibi latioribus terminis vberiora trans mare plantare vineta.

a Cedren. Ann. hoc anno. QVAE PASSI HAERETICI ALEXANDRINI.

b Hierem. 2.

c Cedren. in Chron. hoc anno. d Theodor. Lect. 2. Collectan. e Niceph. lib. 16. c. 34.

f Psal. 4.

g Psal. 17.

h Ioan. 5. i Psal. 79.

IESV CHRISTI ANNVS 516.

HORMISDAE PAP. ANNVS 3.

ANASTAS. IMP. 26. THEODORICI REG. 24.

Qvingentesimus decimus sextus Domini voluitur annus, Consulatu Petri sine collega notatus: quo detentos diu Apostolicae sedis legatos Anastasius Imperator, magna spe alios vniendae Orientalis Ecclesiae, ita dimisit, ut ad cuncta perficienda expectare se aduentum Hormisdæ, iteratis litteris astuto consilio simularet: quod ut magis persuaderet, vna cum eisdem legatis redeuntibus Romam, ad componendas res honorificentissimam legationem ad eundem Hormisdam Pontificem misit, viris clarissimis ad opus delectis, nempe

REGRESSVS LEGATORVM IN VRBEM.

Theopompo Comite Domesticorum, & Seueriano Comite sacri Consistorij; quibus & A litteras ad ipsum Romanum Pontificem dedit.

CONSILIVM
ANASTASII
IMP. QVALE
FVERIT.

Quodnam autem fuerit in his exhibendis officijs consilium Anastasij Imperatoris, ex ijs quæ sæpe superius aperuimus, atque superiori anno latius pandimus, facile poteris intelligere; nempe ad sedandum Orthodoxorum animum, ipsum pluribus apertissimisq. signis affectare conatum Catholicum nomen, & vnitatem curare Orientalis Ecclesiæ cum Occidentali: ratum nimirum ita fore, vt concitatum contra se Vitalianum tyrannum prætextu tuendæ Catholicæ fidei, his artibus exarmaret, ac spoliaret fauore populi; qui plane erga Imperatorem ex his pro fide Catholica exhibitis testimonijs iã paulatim reddebatur magis magisq. propensior: augebatur vero magis ea opinio ex istiusmodi erga Pontificem Romanum obsequijs, quibus in tam præclara exornanda legatione rem nauiter agere, in opus incumbere, iugi indefessoq. studio laborare ad perficiendum quod cœperat, significaret. B

Ea plane est ars hæreticorum Principum, penes quos est pietas nundinaria, vt cum aduersarijs armorum pressuris vrgentur, ad fallendos populos nihil magis quam fidem Catholicam ore tenus præferant, subq. Catholico nomine delitescant, donec quod cupiunt assequantur: facti vero voti compotes, maiori impetu in damna pietatis erumpant. Sed qui cunctis præsidet rerum humanarum arbiter Deus, haud diutius patitur adeo scelestia inulta relinqui: Etenim qui discernit^a cælestis Reges, appendens^b eos in statera, digito tandem ostendit paratã ob oculos vltionem, cum repente diu dilatum maiori fragore suæ iræ fulmen intorquet: quod quidem factum cum alia multa, tum præsertim cœpta narrari Anastasij tragœdia egregie repræsentat. At iam eius reliquas fallendi artes pietatis tegumentis obuolutas, quas habemus præ manibus, in medium producamus, atque primum eius recitemus epistolam per suos legatos ad Hormisdam Pontificem missam, cuius in co- C dice eiusmodi titulus inscriptus legitur^c:

a Psal. 67.
b Dan. 5.

c Tom. I. epist.
Rom. Pont. in
Hormisdæ.
ANASTASII
IMP. AD HOR-
MISDAM EPI-
STOLA.

Anastasius Augustus Hormisdæ Papæ, per Theopompum & Seuerianum VV. CC.

Omnia quæ benignitas conceperit animorũ, dulci amicitia & festinatione laudabili propagantur; nec sibi requiem putat posse præstari, donec ad effectum saluberrimum desiderata perduxerint: & tunc quædam ipsius festinationis sit requies, dũ contigerit spes votorum. Quod in præsentem nos certa ratione pertulimus, donec cælestis fauor & nostræ petitioni auditum, & vestræ promissionis serenũ donet effectum. Ergo quia vel maxima itineris longitudo, & vltra solitum morem hiemalis asperitas, quod optabamus, nobis fecit incertum: interim intra animos nostros desiderata compressimus, beneficia diuina captantes, quæ bonæ exitus rei sua interpositione decidunt. Agnoscentes igitur, quod eius pietas primam nobis gratiam condonauit, vt missa ad nos legatio, ad beatitudinem tuam feliciter remearet: ad secundam processimus, vt dirigeretur a nobis promissa legatio, per quam & commemoratio fieret eorum, quæ cum sanctissimis viris longa deliberatione contulimus; & inde, Deo auspice, tam nostræ petitionis, quam vestræ gratiæ ad integrum lux serena resplendeat, & toto Orbi gaudia expectata donentur. Côm memoratiõnis itaque loco, & salutationis honore reddendo, Theopompum virum illustrem Comitum Domesticorũ, agentem sacri nostri Palatij scholam, fidelem nobis vel pro suis moribus, vel pro ipsa affectione genitrici nostræ prouinciæ, sed & Seuerianum V.C. Comitum sacri nostri Consistorij ad vestram direximus sanctitatem: qui ordinem litterarum propria voce testantes, ad celeritatem expectata prouocent, quæ etiam cælesti misericordiæ credimus placuisse. Data XVII. Kalend. Augustas, Constantinopoli, Petro V.C. Consule.] hæc quidem ad Hormisdam Papam. Sed quo numeros omnes expleret Catholici atque humanissimi Principis, E per eosdem etiam legatos idem Anastasius Imperator ad Senatum vrbs Romæ in hunc modum scripsit^d:

LEGATORVM
NOMINA.

d Extat tom. I.
epist. Rom. Pont.
in Hormisdæ.

Imperator Cæsar Flavius Anastasius, Pius, Felix, Victor, semper Augustus, Germanicus inclytus, Alamannicus inclytus, Franchicus inclytus, Sarmaticus inclytus, Pater patriæ, Proconsulibus, Consulibus, Prætoribus, Tribunis plebis, Senatuiq. suo salutem dicit.

Si vos liberiq. vestri valetis, bene est: ego, exercitusq. meus valeamus. Quotiens vtrifque publicis rebus prospera voluntate consulitur, non solum exhortatio, sed postulatio quoque creditur esse conueniens; vt duabus in vnum concurrentibus causis, animus incitatus, quod felix & bonum partibus sit, valeat adipisci. Si etenim Christus Deus & Dominus noster & per mitissimã voluntatem & quamdam dispensationis petitionem nos reuocauit ad se, & redemptos proprio sanguine libertati restituit, vt salutem mortalitati præ-

AD SENATVM
ROM. EPIST.
ANASTASII
AVG.

staret:

A staret: non videtur absurdum, tam apud gloriosissimum Regem, quam apud beatissimum Papam vrbs Romæ, Patres conscriptos Imperiali petitioni coniunctos, ea sperare, quæ & nobis & sibi (Deo annuente) in commune proficiant: Hoc est, ne fugitiuorum audiant concinnatos sermones, & mendacio solo compositos; sed satisfactione suscepta, quam & veritas, & legatorum qui directi sunt inquisitio patefecit, ad desideratam pacem acceptabili Deo voluntate concurrant. Indubitatum siquidem est ex longa annorum serie multam partem Reipublicæ vestram vindicare * constantiam.

* iudicare

Proinde oportet sanctissimum vestrum cœtum solerti studio & prouido labore contendere tam apud excelsum Regem, cui regendi vos potestas & sollicitudo commissa est, quam apud venerabilem Papam, cui intercedendi apud Deum facultas est præstita; vt in ea parte animi sui bonitatem dignetur impendere, in qua vtriusque Reipublicæ membra sperata sanitate saluentur. Implebitis enim veterem consuetudinẽ & nimis consilio vestro notissimam, si ea quæ publicæ vtilitati conueniunt, tractando, sperando, postulando, effectum adipisci, Deo auspice, feceritis. Data quinto Kalend. Augusti, Chalcedone, Petro V.C. Consule.] hæc sunt quæ extant antiqua monumenta legationis antea promissæ, modo vero præstitæ ab ipso Anastasio Imperatore; cum tamen (vt sæpius dictum est) vnitatis & pacis speciem præferret, non autem amans esset Catholicæ pietatis.

Verum Hormisdæ doluit, laicos directos esse legatos, quibuscum de rebus Ecclesiasticis agendum foret, minus aptum id esse putans: conqueritur enim de his idem Hormisdæ Papa in litteris anno sequenti datis ad sanctum Auitum Episcopum Viennensem, quas ex eodem codice inferius recitabimus. Iam vero quas legatis Apostolicæ sedis litteras ad eundem Romanum Pontificem Anastasius dedit, hic describamus, quibus rerum gestarum C veritas, explosis mendacijs, certa reddatur. his autem in primis Imperator fidei Catholicæ (ne quis daretur dubitandi locus) professionem inseruit: sic enim se habent:

Exemplum^a Sacræ Anastasij Augusti Hormisdæ Papæ per Ennodium & Fortunatum Episcopos, Venantium presbyterum, Vitalem diaconum, & Hilarum Notarium.

a Extat tom. I.
epist. Rom. Pont.
inter epist. Hormisdæ.

Gratias omnipotenti Deo referimus, quod sanctitas vestra disciplinis cælestibus instituta, sicut poposcimus, legatos fidei Ennodium & Fortunatum venerabiles Episcopos, sed etiam viros religiosos Venantium presbyterum & Vitalem diaconum & Hilarum Notarium, quales poscebat causæ sublimitas, destinauit, qui negotij magnitudinem implere possent Ecclesiastici luce sermonis; quiq. operante Deo, omnia subtiliter requirentes, quæ ad rectam & veram Christianorum pertinent fidem, & ipsi, sicut decuit, declararunt; & a nobis, sicut oportuit, agnouerunt: quia vna est Ecclesia Dei, Apostolicis vbique firmata doctrinis. Vnde quis audeat de Domini nostri Iesu Christi incarnatione aliter quam habet veritas ipsa sentire? nisi vt confiteatur æqualem & consubstantialem Patri Filium salutis nostræ causæ, iuxta annunciationem Archangeli^b, in vtero Virginis, carnem ex eadem as-
sumente, hominem factum? & sicut ait Apostolus^c in seruili forma, vt crucem pro nobis carne susciperet? De quo beatus Petrus Apostolus Iudæis dicit^d: Vos petistis vobis dimitti virum homicidam, auctorem vero vitæ interfecistis. De quo etiam legitur in Paulo Apostolo^e: Factus obediens vsque ad mortem, mortem autem Crucis.

EPIST. ANASTASII IMP. PER LEGATOS APOSTOLICOS MISSA.

b Luc. 1.
c Philip. 2.
d Act. 3.

Confitemur enim, quod Dei genitrix beata Virgo Maria in vera carne & anima rationali & intelligibili nobis Deum peperit Salvatorem, quem hominison Deo Patri & Spiritui sancto ante sæcula, eundem nobis quoque hominison propter peccata nostra in fine temporum credimus & probamus fuisse progenitum, sicut Propheta Dauid dicit^f: De ventre matris meæ Deus meus es tu. Quæ tamen ita sine defectu & confusione nostri corporis est assumpta nostra substantia, vt in eadem carne Dei Filius mundum examinaturus adueniat, oculis omnium vulnerum & clauorum indicia repræsentans, sicut scriptum est^g: Et videbunt in quem pupugerunt.] Vides ne, quam pie, quam sancte rectam profiteatur Anastasius fidem Catholicam? qua ita firmiter stabilita, ei aduersantes damnat hæreticos, ista subdens:

e Philip. 2.

CONFESSIO
FIDRI ANASTASII IMP.

f Psal. 21.

g Apoc. 1.

Cum omnibus etiam Orthodoxis impijssimos Nestorium atque Eutychetem vitamus pariter & horremus, eorũ condemnantes & anathematizantes & personas & dogmata detestabilibus sacrilegijs comparanda, qui dispensationem diuinam & humanæ remedia infirmitatis similiter aut nescire voluerunt, aut cognita blasphemare. Talẽ igitur circa fidem clementiæ nostræ propositum summus Deus ab exordio vitæ suæ sensibus nostris immisit; vnde & Imperium nostrum credimus custodiri. Miramur autem, quamobrem de beatissi-

PROBAT ANASTASII CHALCEDONENSEM CONSILIVM.

mis Patribus, qui in Chalcedone conuenerunt, aliqua nobis scribere voluistis: dum ea, A
quæ ab his fuerant constituta, prædecessorum nostrorum multiplicibus decretis confirma-
ta monstrantur: & cum nec alia Synodus facta fuerit, per quam, quæ ab illa disposita sunt,
redderentur infirma: nec lex a nobis præcesserit, cuius nouitate statuta præfati Episco-
palis Concilij soluerentur: maxime cum ipsa Synodus dixerit, anathema esse debere,
quicumque aliam fidem, quam apud Nicæam trecenti decem & octo venerabiles Patres
constituerunt, docere vel immutare voluerit: ad hoc etiam eos, quos superius compre-
hendimus, id est, Nestorium & Eutychetem damnauerunt, quos nos quoque damnamus.
Nam pro hac causa attestantur etiam diuinæ litteræ ad Alexandriam non semel sed mul-
toties destinatae, per quas obiurgauimus, cur sibi non arbitrentur posse sufficere directam
fidei doctrinam, recedentes ab anathemate Chalcedonensis Synodi, vel venerandæ me-
moræ Leonis Episcopi. Vnde non parum studium apud nos & contentio quoque perdu- B
rat, quatenus a supra scripto * anathemate eisdem possimus abstrahere, & sanctæ Ecclesiæ
vniuersali coniungere.

* superfluo

DE CAPITE
QVO AGITVR
DE NOMINE
ACACII AB-
OLENDO.

De capitulo vero, quod solum videtur esse residuum, nostra voluntas petitioni vestræ
fortasse propter vnitatem Ecclesiarum conueniret, nisi alia venerabilibus Ecclesijs ex hoc
renouari scandala crederemus. Nunc quæ sint facienda perpendite: quia graue esse cle-
mentia nostra iudicat de Ecclesia venerabili, propter mortuos, viuos expelli; nec sine multa
effusione humani sanguinis scimus, posse ea quæ scribitis, ordinari. Omnia tamen a Deo
sperantes, per Concilium melius agere poteritis, quam ab his hominibus, qui propter erro-
res suos prouincias percurrentes, inimicam Euangelij sanctis & Ecclesiæ volunt esse dis-
cordiam. Ergo vt sit placens supernæ maiestati Ecclesiarum vnitatis, prouidete: quia
quid nobis in his quæ præfati sumus obsistit, ignoramus, si bene nos arguit. Per omnia C
autem voluntatis nostræ puritatem, legatorum vestrorum poteritis veritate cognoscere.
Petimus autem, vt pro nobis Apostolatus vester orare dignetur: quod vos libenti animo
facere, hac poterimus maxime ratione cognoscere, si perfectam nobis vnitatem Ecclesia-
rum dignatus fuerit Deus, vobis disponentibus, condonare. Illam enim vox Dei magnam
benedictionem diligentibus se mandauit atque donauit, qua declarauit: Pacem meam
do vobis, pacem meam dimitto vobis.] hætenus litteræ Anastasij ex eisdem codicibus
exscriptæ.

a Ioh. 14.

Fallere sane quemquam possent eiusmodi litteræ Anastasij pro fide Chalcedonensi, nisi
ex his quæ superius de ipso scripta habentur, & quæ scribentur inferius, qualis esset vulpis
illius animus perspicuo monstraretur: ita vt illi optime aptari possit illud Apocalypsis b de
bestia illa cornua habente agno simillima; vtpote qui cum semper insecutus sit sanctam D
Synodum Chalcedonensem, videri tamen velit acerrimus ipsius professor. Porro de cal-
litate Græcorum hæreticorum, qui verbis pacem sponderent, factis autem negarent,
pluribus agit idem Hormisda Papa in epistola, quam anno sequenti scripsit ad sanctum Aui-
tum Episcopum Viennensem, cum quid hac legatione actum sit eundem reddidit certio-
rem. At quoniam quæ hætenus Anastasius tum litteris, tum etiã legationibus egit, nonni-
si laude digna videbantur; Hormisda Papa, & scriptas litteras, & res per legatos Constanti-
nopoly gestas probans, non potuit ea omnia non laudare, cum ad eundem Imp. has litte-
ras c reddidit per legatos ab eo missos Theopompum & Seuerianum VV. CC. Comites:

c Hormisd. epist.
6.

Hormisda Episcopus Anastasio Imperatori.

EPIST. HOR-
MISDAE AD
ANASTASI-
VM IMP.

Solicitari animum tuum, clementissime Imperator, ambitiosa auiditate commemoras,
donec speratae vnitatis reintegratio optata contingat. Bona sunt desideria salutis; lauda- E
bilis, quæ se huiusmodi Deo commendat, intentio. Prudentiæ siquidem speciale docu-
mentum est, cum id quod sibi vtile credit, impatienter inquirat. Nam si in corporum
morbis noxia est tarda curatio, quanto magis in salute animæ grauius est ferendus reme-
diorum fidelium serior appetitus? cum moneamur spiritualibus institutis, ne quæ pro-
desse possunt, in diem posterum differantur, clamante sapientissimo Salomone d: Ne tar-
des conuerti ad Dominum; & ne differas de die in diem. quia sicut in incerto vitæ tempo-
ra, ita in tuto animæ conuenit esse remedium; vt intret e in gaudium Domini sui, quem ve-
niens Dominus ea quæ sibi placent inueniet operari.

d Eccl. 5.

e Matth. 25.

Vnde & fateor me fuisse miratum, cur tamdiu legatio promissa tardauerit, cum facien-
da ista sint, vt regna cælestia rapiantur. Verumtamen instinctus ipse, quem vestræ man-
suetudinis declarat alloquium, spem supernæ misericordiæ pollicetur: Desuper est enim
& ipsum

A & ipsum velle quod bonum est. Confido autem, quoniam qui coepit a in vobis opus bonum, a Philip. 2.
perficiet vsque in finem. Ergo viæ, cui coepistis, insistite; & spretis errantium lubricis, nobis-
cum supra petram solidam tenete vestigia. Tali creuit Ecclesia sancta consensu, quod his
verbis Apostolicorum actuum testatur historia b: Multitudinis credentium erat cor vnum b Act. 4.
& anima vna. Nam quemadmodum connecti poterunt gratiæ vinculis, quorum distant
corda sententijs?

Fac, domine Imperator, effectum rerum fidem probare verborum. Non enim sermoni-
bus cognoscuntur hominum corda, sed effectibus: cum & Abraham pater noster, non OPERA, NON
nuda Deo fide, sed opere fidem commendante placuerit. Vnde vel pro dispensatione mi- VERBA PAPA
hi credita, vel pietatis vestræ circa me benignitate perpenfa, domine fili, hortor & suppli- AB IMPERA-
co, vt studium pacis, quod per scripta præfertis, ad componenda nobiscum, Deo auctore, TORE REQUI-
B ea in his, quibus laborant Ecclesiæ, dirigatis. quia secundum Prophetam c: Pax multa di- RIT.
ligentibus nomen tuum, & non est illis scandalum. Non sunt incognita apud mansuetu- c Psal. 118.
dinem vestram, quæ nos ab ea, quæ reintegrare cupimus, vnitatem discernant. Date operam,
vt laudando quæ profitemini compleantur effectu: & Apostoli, cuius communionem cre-
ditis expetendam, totis viribus sequimini disciplinam. In totum perdita noxiorum decli-
nate contagia, scientes non habere cum religiosis impios portionem, nec vllum fidei cum
perfidia esse consortium. Consequens est, vt qui errorum detestatur principes, oderit se-
ctatores. Execrabile habeatur in flore, quod damnatur in semine.

Offerte hoc munus Deo, pro vestris (precor) offerte temporibus: iamdiu hanc a vobis
hostiam prærantis quæ vobis contulit Christus beneficijs expectat. Quid opus est apud
illum preces adhibere, qui supplicat? Vos Senatui vrbs Romæ, vt me ad pacem hor-
C tetur, iniungitis. Ego non solum cum his ad vos supplicationis verba conuerto, sed ve-
stigij vestris pro vniuersali aduoluo Ecclesia. Audite me pro Christo legatione fungen-
tem. Non patiamini ab impijs canibus Christi membra discerpi. Quæ insanabilia vi-
deris, abscindite; & quæ ægra, curate. Cur quæ sana sunt, inualidis coniuncta quatiun-
tur? Seruate ordinem, quem vnitatis ipsa præfinit; & pacem mundo, quam poscitis, reddite.
Hæc & sub præfenti occasione depono, & rursus ac sæpius supplicare curabo, sperans
importunitatem hanc meam & Deo esse placituram, & apud vos quoque per assiduas
petitiones, quoniam id nos Dominus docuit, vacuam non futuram. Data Romæ.] de-
sunt reliqua.

Hæc quidem Hormisdæ epistola responsio esse videtur ad eam, quam Imperator re-
deuntibus legatis dederat, qua tam plane tamq. ample Ecclesiæ se pacem optare signifi-
D uerat. Quæ autem postea rescripserit ad epistolam a Comitibus legatis acceptam, cum
ipsæ ad Imperatorem litteræ desiderantur, haud adeo nobis possunt esse comperta, nisi
quantum ex alijs eiusdem Hormisdæ litteris quasi per transfennam ad ea inspicienda adi-
tus aperitur: quibus etiam nota fiant quæ transacta sint inter legatos Imperatoris & Ro-
manum Pontificem: nimirum eosdem legatos detectos fuisse alienos a Catholica fide, de-
fensoresq. hæresis Eutychianæ; tantumq. eos longe abuisse vt Catholica professa fide
sefe cum suis Catholicæ redderent vnitati, vt tentarint haud leui conatu (si fieri potuis-
set) ipsum Hormisdam Papam ad suas ipsorum partes adducere. Vides quo tenderint
Anastasij blandimenta, & quæ venena sub honorificæ legationis melle latuerint?

QVID ESSE-
CTVM PER LE-
GATOS IMPER-
ATORIS.

At vbi hæc adeo inexpectata idem Hormisda comperijt, legatos re infecta ad Impera-
torem redire iussit, iam certior redditus de velata diu piorum verborum inuolucro perfid-
E dia impij Anastasij. Hæc enim ita se habuisse, eiusdem Pontificis litteræ ad sanctum Aui-
tum Viennensem Episcopum datæ anno sequenti significant, cum iam ipse ad Hormisdam
missis nuncijs & datis litteris reddi certior rogaret de his quæ cum Orientalibus gesta es-
sent. quibus ite litteris & illud fit manifestum, legatione ab Hormisda in Orientem missa,
redditos esse Catholicæ Romanæ Ecclesiæ communioni Episcopos nonnullos in Thracia,
Dardaniæ præfertim, Illyrici, atque Epiri Antistites: quod quidem hoc anno idem Hor-
misda voluit suis litteris innotescere Gallicanis Ecclesijs, scribens de his epistolam ad eum-
dem sanctum Alcum Auitum Episcopum Viennensem, vt ipse Auitus testatur, reddi-
tis litteris ad eundem Romanum Pontificem.

Vt hæc igitur integre cognoscantur, primum omnium vt egregium monumentum viri
sanctissimi, de quo plura superius locuti sumus, eius hic describemus ad ipsum Rom. Ponti-
ficem datam epistolam, ex iisdem de quibus supra mentio facta est descriptam codicibus.
Porro

Porro eam ad finem anni huius datam esse, existimare licet, quæ accepta Romæ habetur A mense Ianuarij anni sequentis: ipse enim Auitus prouinciæ Viennensis Metropolitanus nomine omnium sibi subiectorum Episcoporum legationem Romam ad Pontificem misit, vt quid actum esset per legatos Constantinopolim missos, ipse Hormisda Papa litteris significaret. Scripsit igitur ea occasione has litteras S. Auitus ad Hormisdam, quibus quidem non solum rerum gestarum veritas intuenda proponitur, sed & qua veneratione, quove cultu, quibus titulis sanctissimi atque doctissimi viri fuerint profecuti Romanum Pontificem, quem totius vniuersalis Ecclesiæ esse pastorem absque controuersia sunt professi, omnibus palam fiat:

Domino a sanctis meritis præcellentissimo in Christo gloriosissimo & Apostolica sede dignissimo Papæ Hormisdæ Auitus.

Dum religionis statui & plenis Catholicæ fidei regulis perspicitis conuenire, vt gregem per tota vobis vniuersalis Ecclesiæ membra commissum per uigil cura vestræ charitatis informet; Viennensem prouinciam superiori anno (si meminisse dignamini) datis ad humilitatem meam litteris visitastis, quæ ad me, secundum quod opportunitas oblata contulerat, per Arelatensis Ecclesiæ clericos peruenerunt, & quidem plenissimæ sollicitudine pastoralis: in quibus nos, sicut per conuersionem prouinciarum, id est, Dardaniæ, Illyrici, vel Thraciæ ad communionem gaudij prouocatis, sic admonitione cautissima, ne quid per ignorantiam præuenire possit, instruitis.] Intelligis, lector, sicut in omnibus prædecessoribus Ecclesiæ Romanæ Pontificibus, iugem vniuersalis Ecclesiæ curam Hormisdæ Pontificis tum in restituendis lapsis, tum etiam in stantibus consolidandis. Sed pergit Auitus:

Eutychetis igitur, Nestorijq. damnatio, quos iamdudum per beatissimos prædecessores sanctæ sedis vestræ calcavit auctoritas, ad notitiam iam pridem nostram Apostolicæ ad nos diligentia prouisione perlata est. Sed illud nos modo suspensos multum redigit & anxios, quod cum pendere nos ad effectum legationis secundo Constantinopolim destinata, omni expectationis studio iusseritis; nec quid filius vester sanctus frater meus Ennodius retulerit, nec vtrum secuta redierit, indicastis, & promissionem vestram tanta silentij diuturnitate suspenditis, vt non minus modo prædicatoris taciturnitas reddat attonitos, quam antea fecerat legationis mora suspectos.] Falso quidem nuncio Auitum accepisse secundam missam esse in Orientem legationem, quæ redditæ sunt ab Hormisdæ Papa ad eum litteræ declarant. Porro ad cuncta hæc exploranda a se missos Romam legatos demonstrat, cum subdit:

Vnde sola hac causa seruos vestros filios meos Alexium presbyterum & Venantium diaconum totius Viennensis prouinciæ nomine, quæ Ecclesiæ ad me pertinenti ab vniuersis prædecessoribus vestris & ab Apostolica sede commissa est, cum præsentis famulatus pagina destinavi: per quos oraculo beatissimæ responsionis agnoscam, vtrum seruor schismaticorum, qui intra Constantinopolitanam urbem vitio perniciosæ obstinationis exarserat, cuiq. (quod magis dolendum est) Alexandrinam vel Antiochenam Ecclesias dicitis illigatas, vobis Christo fauente dicentibus, digna fuerit correctione restitutus: aut si reuersa legatio in paginis euidentibus, quod simplex legeretur, exhibuit; an forte nuncio magis retulit, vnde vobis ad hoc qualiscumque suspicio referuerit.

Veremur enim, ne Pontificale iudicium, dum non indicat prospera, sensisset aduersa. His adijcitur, quod diuersorum fida relatione comperimus, de reconciliatione vel concordia Ecclesiæ Romanæ iactare se Græciam: quod sicut amplectendum, si veraciter dicitur, ita mærendum est ne callide simuletur. Quæsumus ergo seruitio meo iuncto, vt quid filijs vestris, fratribus meis, id est, Gallicanis, si consular, respondere debeam, instruat. Quia iam securus, non dicam de Viennensi, sed totius Galliæ deuotione polliceam, omnes super statu fidei vestram captare sententiam. Orate, vt sic nos prædictorum fucata professio non fallat, sicut ab vnitæte, quam regitis, veritas comperta non separat. Accepta tertio Kalendas Februarij, Agapito V.C. Consule, per Alexium presbyterum & Venantium diaconum.] Cum igitur eiusmodi legatio ab Episcopis prouinciæ Viennensis per Auitum Metropolitanum directa Romam ad Hormisdam Pontificem peruenerit, eamq. (vt par erat) idem honorifice accepisset: confestim ea animi suspensione liberare satagens Episcopos Gallicanos, simulq. abolere quæ Græcia mendax falsa fama sparsisset, ista ad eundem sanctum Auitum Viennensem Episcopum Hormisdæ rescripsit his verbis:

Hormisda

EXIAT TOM. I. epist. Decretal. inter epist. Hormisdæ. S. AVITI EPISCOPI VIENNENSIS EPISTOLA AD HORMISDAM PAPAM.

DE LEGATIONE MISSA ROMAM AB EPISCOPIIS PROVINCIÆ VIENNENSIS.

* de hoc

GRAECORVM FALSA IAGTATIO.

A Hormisda Episcopus Auito Episcopo & vniuersis Episcopis prouinciæ Viennensis, vel sub tua diocesi consistentibus.

Qui de his quæ ad disciplinam Catholicam pertinent, maxime sciens, instrui cupit, quid studij circa mandata diuina habeat, euidenter ostendit. Non enim potest esse huiusmodi cura, nisi vbi fides fuerit infucata. Atque ideo exultamus in Domino de sinceritate propositi tui, dilectissime frater, dum te secundum directas per Alexium presbyterum atque Venantium diaconum litteras intuemur & de impijs transgressoribus Eutychete atque Nestorio sedis Apostolicæ constituta recolere; & si quid aduersus eos admonitio nostra promouerit, per quos Orientales Ecclesiæ confunduntur, inquirere. Digna plane sollicitudo Fidelibus, vt de miserorum lapsibus ingemiscant, & ipsi ne aliena polluantur contagione peruideant. Sed ne nos quidem hoc super sedisse credatis, vt ad notitiam vestram, si quid actum fuisset, competens perferret instructio. Verum breuiter silentium nostrum, quod dilectio mordet vestra, purgamus. Nam quod non sæpius nostra admonitio vos frequentet, de conscientia vestra confidimus & fidei stabilitate: Sollicitudo impendenda fortasse sit dubijs: satis est, vitanda indicasse perfectis.

Legationis vero nostræ, quam semel, non secundo, sicut scribitis, misimus, si votius contigisset euentus, alacres illico fueramus desiderata partituri: scientes hoc rationi, hoc nostro proposito conuenire, vt quos participes sollicitudinis fecimus, cum his de integritate vnitatis gaudia iungeremus. Sed quantum ad Græcos, ore potius proferuntur pacis vota quam pectore, & loquuntur magis iusta quam faciunt: verbis velle se iactant, quod operibus nolle declarant: quæ fugiunt, professione diligunt; & quæ damnauerint, hæc sequuntur. Nam vnde est, quod cum per Ennodium fratrem & Coepiscopum nostrum sacerdotales viros ad confirmanda ea, quæ sedes Apostolica poposcerat, directuros se esse promississent; multa quoque, quæ ad correctionem prauitatis suæ a nobis quærita fuerant, pollicentes: non solum non religiosos viros, penes quos causæ illius plena posset esse instructio, secundum constituta propria non miserunt; verum etiam, quasi res parua gereretur, laicos & alienos ab Ecclesiastico corpore destinantes, non se studuerunt de cœno, quo immergi tenentur, euoluere: verum etiam Catholicæ fidei claritatem fulgentem, sua (quod absit) se posse crediderunt obscuritate fuscari?

Hæc fuit nostri causa silentij, quam vos quoque, spirituali vobis prudentia reuelante, vidistis. Quid enim de hac causa poteram directis litteris indicare, quam in statu suo videbam duriter & pertinaciter custodire perfidiam? Noui exitus sollicitè diligentiam relationis inquirunt. Qui de rebus cognitis nihil indicat, abunde in statu suo manere priora declarat. Quapropter, dilectissime frater, & vos præsentibus hortamur alloquijs, & per vos quoque, quia occasio data est, alios per Gallias, quos fides eadem nobiscum completitur, admonemus. promissam & amabilem Deo seruate constantiã; & transgressorum societate declinata, constantiam vestram vni viro virginem castam (sicut spondidistis) exhibete Christo: & caute, ne sicut serpens Euam seduxit astutia sua, ita sensus aliquorum corrumpantur a simplicitate & castitate, quæ est in Christo Iesu. Perniciosa sunt blandimenta nocentiũ: atque ideo vigilare vos conuenit, quia aduersarius salutis humanæ tamquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret; cui resistite fortes in fide: Quia hoc speciale habent patris sui de cæli arce deiecti, qui vestigia eius sequuntur & diligunt, vt illa veritatis luce priuati, & alios gaudeant sua obscuritate fuscari; & cum peruersitatis suæ pœnas luituros esse se sciant, exultent, si miseros cum sua damnatione coniungant.

E Nam vnde est, quod cum pro magna parte a conterminis suis Thracibus, Dardanis, Illyricis, cognita eorum peruersitate deserantur, procul positos ignorantia spe, fraudibus, & varijs artibus nituntur allicere; nisi vt lucem, quam ipsi non habent, in alijs quoque impia cogitatione commaculent? Vt autem quæ sint partium earum studia positis agnoscere: plures Thracum, licet persequentium incurfibus atterantur, in nostra tamen communionem persistunt, scientes fieri fidem per aduersa clariorem. Dardania & Illyricus vicina Pannoniæ, a nobis, quod iam fecimus, vbi necessarium fuit, vt sibi Episcopi ordinarentur, expetijt; in tantum se a communionem prædictorum separare gaudentes, vt remedia quærent, dummodo commune cum transgressoribus nihil haberent. Epiri Metropolitanus, hoc est, Nicopolitanus Episcopus cum Synodo sua nuper segregatus ab impijs, ad Apostolicam communionem, deprompta quæ fieret professione, se contulit. Quæ ideo scriptis destinauimus inferenda præsentibus, vt sicut fortem nos conuenit

HORMISDAE PAP. EPISTOLA AD EPISCOPIVM VIENNENSEM

DE MISSA LEGATIONE VNICA IN ORIENTEM, ET GRAECORVM FALLACIIS.

ADMONET HORMISDA EPISCOPO GALLICANOS.

DE COMPLVRIBVS ECCLESIIIS ORIENTIS AD COMMUNIONEM SED. APOST. REVERSIS.

conuenit dolere pereuntium, ita lætemur pariter de salute remeantium; & vt Fideles constituti ab eis longius instruantur, qua virus eorum sollicitudine debeat effugi, quos & a suis videant tam iusta detestatione vitari.

Et nos quidem dispensationis nostræ memores, necesse est eos repetitæ legationis officio conuenire: quo affectu saluationis suæ, si respectu Dei, si rationis intuitu non mouentur, saltem pulsantibus importune & pertinaciter acquiescant: & aut ad rectam viam, declinatibus erroribus, reuertantur; aut propter impœnitens cor ab omnibus inexcusabiles iudicentur, qui & moniti totiens, in perfidiæ obstinatione persistunt. Vos orate, & nobiscum ad Deum preces & vota coniungite, vt per opem misericordiæ eius nostra actio laborans pro Catholicæ fidei stabilitate promoueat immaculatos vos & integros ab omni transgressorum societate seruantes: vt aut cum correctis sensus & corda iungamus, aut ab eorum venenis intacti esse mereamur. Nam qui (sicut vos quoque conscientiam vestram non latere testamini) nouimus Eutychem atque Nestorium Apostolicæ, id est, Catholicæ sententiæ auctoritate damnatos; quemadmodum salui esse poterimus, si eorum sectatoribus ac posteris qualibet parte communionis hæreamus, cum Belial cum Christo nostro portionem habere non possit? Instructionis autem vestræ interesse credimus, vt ea quæ apud nos a Nicopolitanis vel Dardanis acta sunt, vel quo in communionem ordine sunt recepti, vobis nota faceremus ipsarum lectione chartarum. Data XV. Kalendas Martias, Agapito Consule.] hætenus Hormisdæ epistola: quæ quidem etsi anni sequentis mense Februarij ad Auitum Episcopum reddita esse appareat; tamen ne vnus legationis actio, hac intercisa, reddi possit obscura, hic eam voluimus posuisse. Quod vero in eadem epistola mentio habeatur causæ Dardanorum & Epirotarum Antistitum; extant eorum litteræ, quibus res gestæ dilucide satis significantur. Sed antequam prolixiorē narrationem ingrediamur, iam ipsi sancto Auito celebris nominis Episcopo Viennensi, nusquam locorum nobis posthac amplius occursuro, digne (vt par est) postrema soluamus.

Ipsium quidem honestissima senectute perfunctum, haud diutius post hæc tempora fuisse superstitem, facile possumus intelligere. Extat autem ad eius sepulchrum antiquitus inditum epitaphium^a, quod vt tanto viro dignum elogium hic voluimus descriptum relinquere, cum vitæ ipsius perbreuem contineat anacephaleosin:

Quisquis mestificum tumuli dum cernis honorem,

Caspate concludi totum deslebis Auitum:

Exue sollicitus tristi de pectore curas:

Nam quem plena fides, celsa quem gloria mentis,

Quem pietas, quem larga manus, quem fama perennat,

Nil socium cum morte tenet. Quin prospice sancti

Gesta viri: Primum florens, indole quanta

Spreuerit antiquos demisso stemmate fasces,

Maturum teneris animum dum præstat in annis,

Et licitum mundi voti virtute relegat.

Nec mora: Pontificis sic digna insignia sumit,

Augeat vs soluti felicia cæpta laboris.

Nec tamen ob summi culmen tumefactus honoris

Erigitur, seq. ipse alijs plus æstimat. Immo

Subjicitur magnus: seruat modiocria summus:

Distribuit parcus: pascit ieiunus: amando

Terret, & austeris indulgentissima miscet:

Cunctantes suasu iuuat, solamine mæstos:

Iurgia dissoluit: certantes fœdere iunxit.

Dissona veridicam inficiunt quæ dogmata legem,

Hortatu, ingenio, monitis, meritisq. subegit.

Vnus in arce fuit, quo quolibet ordine sancti

Orator nullus similis, nullusq. poeta;

Clamant quod sparsi per crebra volumina libri.

Qui vixit, vixit, perq. omnia secula viuet.] hætenus epitaphium sanctissimi atque doctissimo viro dignum: quæ autem in codice post subduntur, eum sepultum esse in monasterio diuorum Petri & Pauli, recens addita constat: non enim est ea Diuorū nomenclatura

ALIAM DE-
CERNIT LE-
GATIONEM
HORMISDA
PAPA.

ALIAM DE-
CERNIT LE-
GATIONEM
HORMISDA
PAPA.

a Habetur tom.
7. Biblioth. sanct.
vet. edit.
DE ALCIMO
AVITO EPI-
TAPHIUM.

TRADITUM
ACIUM
COMPTUM
PAGINAM

VANCO
LUDICUM
MIRUM
MORCA
MORUM
MORUM

A clatura antiquorum: nec verum anno Domini quingentesimo diem clausisse extremum, quem constat sub hoc Consulatu Petri, anno quingentesimo decimosexto, epistolam scripsisse (vt vidimus) ad Hormisdam Romanum Pontificem. Sed accipe quo eum Ecclesia Catholica ornat titulo quibuslibet triumphalibus ornamentis præclariore, dum Nonis Februarij eius natalem diem repetere consuevit, hæc publico præconio voce lectoris intonans: Viennæ beati Auiti Episcopi & confessoris, cuius fide & industria atque mirabili doctrina ab infestatione Ariana hæresis Gallia defensæ sunt.]

Ceterum ne Auitorum confusione alius pro alio ab aliquo inconsulte accipiatur: vt prætermittamus modo dicere de illo itidem Auito creato Imperatore: fuit alius pernecessarius Sidonij Episcopi & æqualis, eiusdemq. (vt ipse ad eum scribens ait^a) matrum consanguinitate propinquus. Sed & hoc sæculo sub Chilperico Rege claruit Auitus sanctitate non impar Episcopus Aruernorum, de quo suo loco dicendum. Insuper Auitum presbyterum Aurelianensem his temporibus floruisse, Ado testatur in Chronico. Prætermittimus dicere de Auitis Hispanis, de quibus suo loco mentio facta est.

Quod autem ad Auiti eruditionem, de quo agimus, pertinet; inter præclaros rhetores nominatur a Sidonio Apollinari^b in epistola ad Lupum. Isidorus^c de eo agens, certe quidem haud eū ipse compertum habere potuit, cum ipsum sæcularium litterarum peritia eruditum tantummodo prædicet, & metro dumtaxat conscripta ab eo opuscula memoret, reliquorum autem scriptorum eius nec nomina nouerit, quorum meminit Gregorius Turonensis^d, qui res & lucubrationes Auiti magis exploratas habuit. Ceterum nemo est disertorum virorum, qui nesciat eundem sanctum Auitum aduersus Faustum Regiensem Episcopum simulantem damnare Pelagium, corroborantem vero ipsam Pelagianam perfidiam, commentarios doctissimos edidisse, quorum præter Gregorium Ado^e eiusdem Viennensis Ecclesiæ Episcopus meminit: sed eorum iacturam ob iniuriam temporum quisque iure poterit deplorare: non nisi enim Theologi consummatissimi potuit esse laboris, cuius obstetricante^f manu, euctus est coluber tortuosus. Porro ipso Alcimo Auito defuncto, in locum eius nobili Ecclesiæ Viennensi subrogatus est Iulianus. At de S. Auito hætenus:

Iam vero antequam de Thracum, Dardanorum, & Epirotarum Episcoporum ab Orientalibus defectione, & conuersione ad Romanam Ecclesiam (quorum superius mentio facta est) ex litteris vltro citroq. quæ extant, hoc anno datis, agamus, hic quæ sunt reliqua de Vitaliani studijs irritis redditis videamus.

Cum igitur ea, quam vidimus, subdola arte Anastasius Imperator conciliatum sibi populum sensisset, iamq. eam ob causam vires Vitaliani debilitatas esse: dispositis sensim rebus & in tuto penitus collocatis, euestigio exiit eum militari omnium nobilissima Præfectura, atque eius loco Rufinum Magistrum militum creat: vt eo pacto militiæ robur suo ipsius penderet arbitrio Imperatoris. Id quidem ab ipso Anastasio hoc anno sub Consulatu Petri factum, testatur in Chronico Marcellinus. Ad vitam vero tranquilliorē Vitalianum secessisse, Nicephorus^g habet, dum res eiusdem Vitaliani perbreuiter narrat.

Sed cur (dicit aliquis) Vitaliano pro Catholica fide erigenti vexillū aduersus omnium hominum deterrimum atque maxime impium Anastasium Deus non affuit, magis autem fauisse visus sit Anastasio, populi gratiā illi concilians? Etsi ista roganti, atque curiose scrutanti iudicia Dei, quæ^h sunt abyssus multa, illud satis sit respondisse, quod est apud Isaiamⁱ: *Quis audiuit Spiritum Domini, aut quis consiliarius eius fuit, & ostendit illi?* & quod est apud Iob^k: *Quis Deo dicere potest: Cur ita facis?* verum tamen quod iudicia^l Domini sint pondus & statera, & omnes viæ eius iudicia, eademq. vera & iustificata in semetipsa: vnde iusto Dei iudicio factum sit, vt conatus Vitaliani omnes defecerint, Anastasij autem inualuerint, aliqua ex parte conijcere posse datur, cum per rimulas quasdam quid intus lateret in eius animo perspexerimus. Cor enim ipsius non erat rectum cum Deo, nec fidelis inuentus est in testamento eius. Etenim honestissimo fidei Catholicæ tuendæ prætextu obtexisse visus est immensam qua flagrabat imperandi cupiditatem, ea studens arte Orthodoxos omnes sibi iungere, & ad inuadendum abripiendumq. Imperium aditum præparare; vt per eos Anastasio e regno deposito, ab eisdem ipse subrogaretur Augustus.

Vt autem ista de eo conijciamus, illud summopere persuadet; quod tandem aliquando detectus, & ipse inuentus est minus habens, nempe fauere hæreticis Eutychanis, atque de fide haud sincere sentire. Horum enim fidem haud dubiam fecere legati Apostolicæ sedis

a Sidon. lib. 3.
epist. 1.

b Sidon. lib. 8.
epist. 11.
c Isidor. de Vir.
illust. c. 23.
d A V I T I
SCRIPTA.
e Gregor. Turon.
hist. lib. 3. c. 34.

f Ado in Chron.
ante an. 519.

g Iob 26.

h Niceph. lib. 16.
c. 38.

i Psal. 35.

j Isai. 40.

k Iob 9.

l Prou. 16.

sedis ab Hormisda Papa Constantinopolim missi tempore Iustini Imperatoris Anastasij A
successoris: hi enim ad Hormisdam ista de Vitaliano scripserunt*, cum agunt de Scythiae
monachis praeserentibus faciem Orthodoxorum, cum re vera haeretici essent Eutyriani:
Vitaliano magnifico viro subreperunt, ut & talia vindicaret pro talibus rebus, & contra
nos quaecumque potuit impedimenta afferret: cuius immutationem omnis nobiscum de-
flect Ecclesia.] haec ex legatorum suggestione, cuius est exordium: Cum Dei misericor-
dia, &c.] Vides igitur hominem, qui modo visus est patrociniū suscepisse Catholicæ fi-
dei, postea detectum esse defensores occultorum haereticorum contra Romanam Eccle-
siam. Vnde intelligas cur Deus haud annuerit votis eius, nec per hominem fictum volue-
rit Ecclesiam reparari, quod scilicet duplex iniquitas sit mentita sanctitas: vnde Anastasio
potius visus sit propitius ad tempus esse; cum tamen in ipsum quoque irae suae vasa tan-
dem effuderit. At vtinam antiquitas tantum nosset tragœdias istas, & non saeculum quo-
que nostrum eiusmodi abundaret exemplis.

Sed ad Anastasium Imperatorem redeamus, de cuius perperam factis Nicephorus^b ista
subijcit: Laurentium praeterea Lignidensem*, Alcyonem* Nicopolitanum, Gaianum
Naysitarum, & Euangelum Paulitaliensem Catholicos Illyrici sacerdotes suis Anastasius
praesentari iussit obtutibus: Alcyon & Gaianus Episcopi apud Byzantium vita defuncti
sunt.] Porro Alcyon iste, ad quem scriptam epistolam a monachis Palæstinæ, ab Euagrio
sua intextam historiae, suo loco superius recitauimus, insignis erat nominis Orthodoxus.

Addit his Marcellinus, eundem Anastasium Imperatorem ob metum Illyriciani militis
Orthodoxi tumultuantis, extemplo reuerti mandasse ad suas Ecclesias Domnionem &
Euangelum Episcopos, retento apud se Laurentio insignis nominis Catholico sacerdote,
quantumlibet exilij sententia damnatus ab eo esset: qui Constantinopoli diuturno pedum C
morbo laborans, tandem post septennium diuina ope curatus, in patriam remeavit. haec
Marcellinus hoc anno. Quod autem ad Laurentium spectat; hunc illum esse memineris, ad
quem extant recitatae superius litterae Gelasij Papæ. His vero subijcimus quæ Cedrenus sub
anno superiore recenset, sed in hunc referenda, cum liberius fineret Anastasius suos in Or-
thodoxos affectus absque timoris obice progredi: ait enim^c:

Impurus Anastasius Episcopum quemdam Oeniadum audiens disertum admodum esse,
& qui ora omnibus de passio Deo assertoribus obturaret: eum ad se euocatum hortatus est,
vt ad suam factionem descisceret, pollicens eum, quicquid petisset, illico accepturum.
Cui Episcopus: Tu, inquit, potius ad Orthodoxos transi; ne dum opinionem impiorum
hominum Seueri, Eutychetis, & Dioscori amplecteris, æterno igni addicaris. Simulq. ap-
prehendens Imperatoris chlamydem: Hæc, ait, vestis nequaquam te post mortem seque-
tur, o Imperator, sed sola comitabitur te pietas ac virtutum habitus. Desine persequi Ec-
clesiam, quam Christus suo redemit sanguine. Indoctus es & ratiocinandi ignarus, neque
vllum Ecclesiae decretum perfecte intelligis: Tantum imposturis & scurrilibus calumnijs
fatuos tenes. Satis sit tibi dignitatis, quod Imperator es: Antistites Ecclesiae vexare noli.
Ad hæc Imperator rubore suffusus obmutuit. Pauperrimus autem cum esset ille Episco-
pus, nec obulum quidem ab Imperatore voluit accipere: adeo liber erat, vt solius in Deum
fidei ac pietatis rationem habens.] hæc tunc auctor.

At non ita restitit Imperatori Dorotheus Thessalonicensis Episcopus, cuius anno supe-
riori recitauimus litteras ad Hormisdam Pontificem; de quo ista Anastasius Bibliotheca-
rius in Chronico habet: Sane Thessalonicensi Episcopo communicante ob metum Impe-
ratoris Anastasij Timotheo Constantinopolitano Episcopo, qui Conciliū Chalcedonen-
se anathematizauerat: quadraginta Episcopi Illyrici & Græciæ conuenientes in vnum pro-
pter professionem in scriptis factam a proprio Metropolitanis, discesserunt ab eo; & Ro-
mam mittentes, Romano communicare, in scriptis professi sunt.] hæc Anastasius in Chro-
nico: sed perperam sub Anastasio Papa collocata sunt tomo primo Conciliorum, & relata a
Gratiano^d, quod postea est emendatum. vbi & ponitur intrusio Dioscori Iunioris, quam
superstite adhuc Anastasio Imperatore hoc anno contigisse liquet, de qua idem Anasta-
sius Bibliothecarius paulo post tractat.

Hoc namque anno Ioannes cognomento Machiota haereticus Episcopus Alexandri-
nus, cum in sede expleisset annos decem, & vndecimum attingisset, vita functus est, vt tum
ex ipso Anastasio, tum ex Nicephori Chronico colligitur. Quomodo autem præter con-
suetudinem Ecclesiae Alexandrinæ, qua eius Episcopus non alibi quam Alexandriae,
nec

A nec ab alijs quam ab Aegypti Episcopis & clero eius Ecclesiae ordinari consueuisset, con-
testati sunt saepe Episcopi Aegypti in Concilio Chalcedonensi, fauore tamen Imperato-
ris Dioscorus Iunior eam inuasit Ecclesiam, idem Anastasius Bibliothecarius ita narrat:
Cum Dioscorus manus impositionem accepisset, defuncto Ioanne Episcopo Alexandrino
haeretico (hic Dioscorus fuit consobrinus Eluri Timothei) recessere a Dioscoro multi-
tudes rusticorum*, dicentes, quod nisi secundum quod sanctorum Apostolorum conti-
nent canones fiat, non recipiatur Episcopus: Principes enim inthronizauerant eum. Dio-
scorus autem venit ad S. Marcum: & venientes clerici, induere eum secundo, & iterum
consecrauerunt: & ita veniens ad S. Ioannem perfecit Collectam.

Cum autem esset illic Theodosius filius Calliopij Augustalis, & Acacius Magister mili-
tium; turbæ turbatae coeperunt iniurijs afficere Augustales. Cum ergo iurgium motum fuis-
set; insipientes quidam, a sede deposuerunt filium Augustalis, & interemere eum. At vero
Acacius Magister militum quotquot capere potuit, interfecit. Et audiens Imperator, iras-
tus est aduersus eos. Porro Dioscorus interueniens mitigauit eum.] hæc Anastasius de Iu-
niore Dioscoro.

Sed intueri, lector, horum temporum omnium miserimum Orientalis Ecclesiae sta-
tum. Vbi que luctus atque dissidia, non solum aduersus Orthodoxos conflictantibus hæ-
reticis, sed & ipsis inter se pugnantibus impijs, excitante Alexandriae turbas nouo Dio-
scoro, Antiochiae nefando Seuero, Constantinopoli impio Timotheo Imperatoris viribus
praepotente: Orthodoxis etiam inter se mutuo confligentibus, sectantibus alijs commu-
nionem Acacij, alijs auersantibus, & Romanæ Ecclesiae de eo sententiam comproban-
tibus, vt fecere complures Thraces, necnon Episcopi Epiri, atque Illyrici, aduersus quos
non haeretici solum (vt diximus) sed & qui profitebantur Catholicam fidem conciti insur-
rexerunt; prout etiam quæ sequuntur, manifestius declarabunt.

Hoc namque anno sub Petri Consulatu, mortuo Alcyone Episcopo Nicopolitano, sub-
rogatus est Ioannes: qui statim, more maiorum, coacta Synodo Episcoporum Epiri Vete-
ris, cuius ipse erat Metropolitanus creatus Antistes, communionem Apostolicæ sedis am-
plexurus, fidei suæ libellum illico ad Hormisdam Papam misit, probans sancta quatuor
generalia Concilia, damnansq. omnes haereticos, & Acacium in primis eorū socium. Quo
facto irritatus Dorotheus Episcopus Thessalonicensis, multas Ioanni iniurias intulit, quod
non expectatis alijs Orientis Episcopis, ipse sedis Apostolicæ communionem consequi an-
ticipasset. Qualis autem Ioannes iste fuerit, quantaq. eius pietas; contra vero quæ studia
præuaricatoris Episcopi Dorothei; demū autem quæ Hormisdæ Papæ in his componendis
controuersijs fuerit sollicitudo, descriptæ inferius vltro citroq. datae epistolæ ex iisdem qui-
bus supra petita codicibus significabunt. Ac primo loco, rerum gestarum ordine seruato,
describenda est eiusdem Ioannis recens Episcopi ordinati data de sua ordinatione epistola
ad Hormisdam Romanum Pontificem, cui eiusmodi inscriptio præfixa habetur^a:

Relatio Ioannis Episcopi Nicopolitani, per Ruffinum diaconum eiusdem.

Domino meo per cuncta sanctissimo & beatissimo Patri Patrum, comministro, ac Prin-
cipi Episcoporum Hormisdæ, Ioannes in Domino salutem.

Cura mihi extitit semper, nihil amplius quærere, nisi agere propriam & familiarem
conuersationem vacuam solitudinis & anxietatis mundanæ. Sed quia Dei iudicia abyf-
sus multa est, sicut & vestram cognosco docere beatitudinem; Patre nostro quondam at-
que Archiepiscopo Alcyone a Christo ad supernas mansiones euocato, ea ratione qua
ipse cognoscit qui est possibilem* Dominus, me sancta Synodus bonorum actuum, ac
clerus in pastorum transtulit sortem. Ego autem cuncta referens Deo, qui balbutientium
linguas liberas facit, decenter ad vestras orationes concuro; vt iuxta consuetudinem
Apostolicæ sedis vestrae, quæ cunctarum Ecclesiarum curam habet, & Nicopolitano-
rum habere dignemini, secundum antiquam spiritualem dispositionem vestram. Pe-
tenti etenim mihi dari spiritum ad apertionem oris, sicut docuit Apostolus^b, atque ipse
etiam Dominus præcepit, mecum petite horum datorem; & cum quærente pariter quæ-
rite; & pulsantem spirituali manu vestra suscipite. Hoc enim vobis facientibus, pote-
ro, sanctissime, & accipere, & inuenire, & aperiente Christo, recte* per verbum verita-
tis incedere.

Quoniam vero quidam dissimulantes nobiscum credere, atque sectari sanctas Synodos,
quæ Nicææ, Constantinopoli, atque Ephesi cōgregatæ sunt, in quibus* principes extiterūt
sanctif-

a Apud Hormis-
dæ, extat tom.
1. epist. Rom. P. 6.

b Niceph. lib.
16. c. 38.
ANASTASIVS
TECTAM DIV-
TIVS FRAV-
DEM APERIT
* Licidensem
* Alcyonem

c Cedren. Annal.
sub anno 25.
Anast. Imp.
DE ORTHODO-
XO EPISCOPO,
QVI LIBERB
REDARGVIT
ANASTAS.
IMP.

DOROTHEVS
EPISC. THESS-
SALON. DUFI-
CIT AD HÆ-
RETICOS.

d 16. 9. 7. c. sa-
ne Thessalonie.

DIOSCORVS
IUNIOR EPI-
SCOPVS ALB-
XANDRINVS.

* populorum.

MISERANDVS
STATVS O-
RIENTALIS
ECCLESIAE.

DE ELECTIO-
NE IOANNIS
METROPOLI-
TANI EPIRI.

a Extat inter
Hormisdæ episto-
las tom. 1. epist.
Rom. Poni. 1

EPISTOLA
IOANNIS AD
HORMISDAM
PAPAM.

* omnipotens

b Ephes. 6.

* recte

* qu-

sanctissimæ memoriæ Episcopi Cælestini Apostolicæ sedis vestræ, & Cyrillus Alexandri-
næ; insuper etiam quæ Chalcedone aduersus Eutychetem congregata est, quæ omnes
prædictas veritates Orthodoxa in se ratione firmavit: tamen audent nos impugnare,
tamquam vinculum concordiæ sine ratione vitantes. Votum autem mihi est, vestram se-
qui doctrinam, sicut inter sanctos prædecessor meus Alcyon extiterat. Et anathematizo
Dioscorum, ac Timotheum appellatione Elurum, & Petrum eorum successorem, &
Petri communionem cum his permixtum Acacium, & Petrum, qui Antiochenam perturba-
uit Ecclesiam: sequens in omnibus Synodicas & Apostolicas epistolas scriptas a vero Præ-
sule Romanæ Ecclesiæ Leone,

Rogo autem, plenius atque perfectius quæ seruari oportet, commonete; & a quibus ab-
stinere debeam, vestris custodibus litteris intimare: Vt si fortassis adhuc inexercitatus
ordini deputor lectionum, seu dixi, seu egi Apostolicis vestris doctrinis incongruum, ve-
stris imbutus sermonibus possim hæreticorum obistere machinis. Hoc enim facientes,
sanctissime, firmiores nostræ sanctæ Synodi inuenietis Episcopos, & bonorum actuum
clerum & populum confirmabitis, tamquam familiarem vobis reddentes sanctam Nicopo-
litanorum Ecclesiam. Venerabilem vero diaconum Ruffinum ad tam necessariam causam
directum, pacifice, sicut decet, rogati suscipite; & fiduciam tribuentes, celerem eius re-
cursum ad nos præstare dignemini, portantem spiritualia atque Apostolica constituta.
Cuncta sanctissime, omnem in Christo fraternitatem vestræ beatitudinis, ego, & qui me-
cum sunt, plurimum salutamus in Domino.] hæc Ioannes Nicopolis Archiepiscopus totius
Epiri Metropolitanus, cum recens creatus, more maiorum, se communicare Romanæ Ec-
clesiæ significauit. Ita namque consueuisse reliquos omnes facere, cum ordinarentur Ec-
clesiarum metropolitanarum Antistites, sæpe dixisse nos contigit. Sic igitur ipse Ioannes di-
gnissimus successor Alcyonis, qui inter tot tantasq. tenebras Orientis, Catholicæ com-
munionis luce perfulsit, eius affectatus vestigia, suo ipsius sedis exordio præstitit quod Or-
thodoxi Antistitis muneris esset. Quæ autem propter eiusmodi confessionem sit passus,
dicemus inferius. Porro non ipse tantum, sed & Synodus prouincialis ab Episcopis Epiri
tunc habita, per eundem Ruffinum diaconum ad ipsum Hormisdam Papam hæc in eam-
dem sententiam scripsit:

* Christodorus
SYNOVALIS
EPISTOLA
AD HORMIS-
DAM PAP.

Synodus Veteris Epiri, Ioannes, Matthæus, Constantinus, Christophorus*, Hilarius,
Philippus, Iulianus, & Chrysippus, domino nostro per cuncta sanctissimo & beatissimo Patri
Patrum, comministro, ac Principi Episcoporum Hormisdæ Papæ.

Si dignis præmijs vti tentemus, necesse est multis fletibus horum depromptiones effi-
cere. Plurimi namque ex nobis in regnante fuere Constantinopoli, cum vestri sanctissimi
Vicarij Ennodius & Fortunatus Episcopi, Venantius presbyter, Vitalis diaconus, & Hila-
rus Notarius degerent, pietatis agonem susceptum tenentes: nobiscum autem fuit, inter
sanctos factus, Pater atque Archiepiscopus noster Alcyon, qui cum omni præsumptione
supplicibus vtens libellis, apud vestram beatitudinem dignus effectus est Apostolicæ sedi
vestræ communicare nobiscum. Sed quia repente, qui cunctorum retinet potestatem,
hunc ad se euocauit: nos irreprehensibili* fletu detenti, peruenimus tamen ad patriam, nul-
lo modo errorem propter Dei gratiam sustinentes, sed vbique decreta vestra sectantes.

Fletibus autem nobis atque lamentantibus cum his qui nobiscum relictæ sunt in pa-
rœcia comministris, quis possit de Orthodoxis recte Christi oues transigere: qui conso-
latur humiles, consolatus est etiam nos per vestras orationes, demonstrans metropolita-
næ ciuitati in cunctis sanctissimum Ioannem: qui a pueritia in Ecclesia sine culpa nutritus,
immo laudabiliter in ea degens, ita vt neque eum in his quisquam temporibus ante-
cellat; zelo autem circa Orthodoxa iuxta Apostolicas admonitiones vestras nulli omnino
cedens. Hunc ergo, Dei prouidentia, ordinauimus Præsulem Nicopolitanorum sanctif-
simæ Ecclesiæ. Et rogamus, vt iuxta antiquam consuetudinem, hunc quoque comple-
ctamini paternis visceribus vestris: nobisq. atque ipsi efficiamini, Dei gratia, arma inex-
pugnabilia commonitionibus vestris atque doctrinis: & precantibus nobis inclinatis aurem,
& pietatem concordiæ reperiatis, iuxta inspiratam vobis diuinitus Apostolicam prouiden-
tiam: vt in pace, quæ est ei amabilis, cunctæ sanctissimæ Ecclesiæ cooptatæ immarcescibili-
lem coronam necentes, in omni pietate atque humilitate comprehendantur in Christo.
Venerabilem vero diaconum Ruffinum propter hanc tā necessariam causam directū, liben-
ter, rogati, respicite, & ad nos sub velocitate remittite portantem doctrinas vestras Apo-
licas.

DE ALCY-
ONE EPISC.
NARRATIO.

* irrefrena-
bili

DE ORDINA-
TIONE IOAN-
NIS EPISCO-
PI.

A licas. *Et alia manu.* Incolumis pro me ora, in Domino sanctissime ac beatissime Pater Patrū.

Ego Ioannes Episcopus rursus retuli.

Ego Matthæus Episcopus Butroti retuli.

Ego Constantinus Episcopus Hacnanopoleos* retuli.

Ego Christophorus* Episcopus Anciamij retuli.

Ego Hilarius Episcopus Fotices retuli.

Ego Philippus Episcopus Photicensis retuli.

Ego Iulianus Episcopus Dodones retuli.

Ego Chrysippus Episcopus Circines retuli.]

Cum vero eiusmodi Epirotarum Episcoporum legatio Romam ad Pontificem perue-
nisset, ab eodem eo gratior est accepta, quo rarior ex Oriente his temporibus mitti sole-
ret. Hanc porro acceptam Synodalem epistolam Hormisdæ Papa in ecclesia publice cor-
am populo legi voluit: atque ad ipsum Ioannem Archiepiscopum Nicopolitanum has
reddidit per eundem legatum Ruffinum Apostolicas litteras:

Gaui sumus in Domino valde, frater carissime, acceptis litteris tuis, in quibus te pro-
fiteris sacerdotium Dei gratia suscepisse. Hæc est fides certa, hæc spes sine ambiguitate
secura, qua creditur totius bonitatis causa in superna dispensatione consistere. Cuius rei
sententiam habens, frater carissime, beneficiorum, quæ a Deo nostro consecutus es, reli-
gioso animo gratiam confiteris; licet hoc quoque de eodem clementiæ fonte descendat, vt
se auctori suo humana submittat humilitas. Ait enim: Super quæ requiescet Spiritus meus,
nisi super humilem & quietum & tremantem sermones meos? In his ergo, in quibus huius-
modi probaris, clarius elucescet alijs etiam virtutis huius futurum exemplum: quando ad
hoc etiam, Deo institente, perductus es, vt & de te Catholicorum gloriatur Ecclesia.

Nam sicut diuinis testimonijs eruditus, & iuxta Apostolorum sacrarum litterarum
institutionem formatus, hoc auspiciū tuæ ordinationis edidisti, vt aduersus deuian-
tes cum sedis Apostolicæ sententijs conuenires. Neque enim remunerari aliter tanto-
rum beneficiorum poteras largitorem, nisi aduersus inimicos eius euidentem zelum A-
postolicæ confessionis ostenderes. Notum est enim, eos extra religiosa septa consistere,
qui & ipsi profitentur conscientiam fidei atque fiduciam: sed infructuosa est apud eos
quamuis* cum religiosis congrua sanctæ communionis æqualitas: quia proculdubio qui
ea, quam meruit, libertate non vtitur, subiectum se iniquitatibus confitetur. Quid glo-
riemur his, quas non sequimur, disciplinis? Falso appellat magistrum, qui se institutio-
nibus eius non probat esse discipulum.

D Sed quia nobis nunc omnia in confessione similia, & libertatis propriæ resumpstis affe-
ctum, paternæ rursus hereditatis cupientes esse consortes: amplectimini gratiam tradi-
tionis antiquæ, & in illius inconuulsi fundamenti stabilitate persistite, non cum temporibus
corda mutantibus. Inconstantis enim ista mutabilitas solet esse propositi: atque ideo be-
ne fundatis oportet inhærere, quando huiusmodi studia clementia scit fouere diuina; vt
fidei vestræ firmitas vobis de aliorum salute fructificet, & feruore vestri studij aliorum
quoque animus ad resumptionem bonorum suorum possit accendi: quatenus & de vobis
sanctus Apostolus dixisse credatur: Aemulatio vestra prouocauit plurimos.

Ergo Nestorij & Eutychetis impietatibus iuxta Synodalia constituta damnatis, secta-
tores quoque eorum similiter execrantes, cum exultatione dicamus: Exite de medio eo-
rum, & separamini, & immundum ne tetigeritis, dicit Dominus. Quemadmodum enim
E quis malarum inuentionum detestabitur principes, si non declinat sequaces? Aut quemad-
modum odit originem, qui non detestatur & sobolem? In discipulis prædicatur fama do-
centium; & donec male iactorum feminum radix per succedentes culta floruerit, tamdiu
auctorum memoria non peribit. Addatur perditio Eutycheti & Acacius discipulus sub
communionem Petri omniumq. damnatorum mixtus errori: quos vestra dilectio litteris suis,
dum fidem suam asserit, euidenter expressit.

Ad instructionem vestræ fidei pleniorum, quo ordine ad communionem nostram susci-
pi deceat reuertentes, Indiculum subter adiecimus; sperantes in Deum bonorum omnium
largitorem, quod laudabili circa fidem vestræ deuotionis instantia, non solum hoc eorum,
qui vobis vicinitate iunguntur, saluti proficit, sed eorum quoque, ad quos fidei vestræ & re-
ligiosæ voluntatis velox fama peruenerit. Ruffinū siquidem diaconū, qui nobis litteras ve-
stras obtulit, in Christi charitate suscepimus: quæ Apostolorum orationibus commendantur

* Hadriano-
poleos
* Christodorus

HORMISDAE
PAPAE AD
IOANNEM
REDDITAE
LITTERAE.

* Num. II.

* quæuis

ADHORTA-
TIO AD PER-
SEVERAN-
TIAM.

b 2. Cor. 9.

c 1. Cor. 15.

tes, cum pace remittimus, hortantes litteras a nobis tã ad charitatem tuam, quam ad Synodũ directas, populo relegatis; quod & nos pro fidei vestræ commendatione fecisse, cognosce. Data XVII. Kal. Decembris, Petro V. C. Consule.] Intelligis, lector, moris fuisse litteras ad Romanum Pontificẽ datas publice in ecclesijs legendas tradi, quoties boni alicuius nunciij indices essent. Hæc ad Ioannem Epiri Archiepiscopum Hormisda: ad litteras autem Synodales per eundem Ruffinum rescripsit, eorum commendans in Christi fide constantiam, breuiq. summa complectens totius causæ tractatum, utpote qui his litteris publice exponendis & alios errantes reuocare satageret. Ipsæ igitur sic se habent:

Benedictus Deus Ecclesiæ suæ membra consocians: Benedictus Deus, qui maligno instigante diuisos, sub eadem, qua olim fuerunt, facit soliditate coniunctos. Et si enim diu, perdicis modo, vociferauit inimicus, & eos quos non genuit (sicut asserit Propheta^a) collegit; tamen abyssina ambiguitate desolabitur. Neque enim oues Dominicæ sequuntur **B** alienum^b, aut alterius vocem pastoris exaudiunt. Vnde nec vos ad salutis iter rediisse miramur, cum tarditatem magis in hac reintegratione culpemus. Debemus, carissimi fratres, domesticis uti ad hanc quam quærimus stabilitatem documentis. Siquidem tunc Timotheus Chersonensis, grauis cum disceret*, grauior cum doceret: nam Dioscori sectator, & idem Petri nihilominus institutor, aduersus beatæ recordationis Proterium scientiam suæ temeritatis exercuit, & totius finem crudelitatis excessit, religiosi viri cædem inter ipsa operatus altaria, vix faucibus suis ab illo pio cruore suspensis.

Tunc excitata vniuersalis Ecclesia in odium parricidæ, ductorem facinoris tanti non solum communionem, verum etiam ipso quoque Christiano nomine spoliavit, & omnium mentes noua quadam admiratione stupuerunt tantæ præsumptionis audaciam. Tunc beatus Eugenius parœciæ vestræ obtinens principatũ, cum subiecta sibi sancta Synodo zelum **C** quemdam, quali fide esset, Deo commendatus, ostendit. Cuius rei memoriam non solum non potest tempus abscondere, verum etiam de die in diem magna apud Orthodoxos fama multiplicat. Horum studia sic probata negligere, & sententias non amare, idem est in ipsa Domini confessione delinquere. Et nobis quidem nunc post professionem & litteras vestras, omnia fidei dogmata, Deo suos coniungente, similia, orandum est, ut in ea voluntas vestra, qua nostros animos releuauit, confessione permaneat.

Sed opus est citra respectum timoris eorum infectari rabiem, qui fide diuersa nituntur. Quanto enim infidelium error exastuat, tanto magis se, si resistat, securitas nostra commendat. Neque enim hæc sunt per patientiã negligenda, quando malum hoc vitio prauæ consuetudinis animatum apud plures sub quodam colore legis inoleuit, dum aut praua studia in vnum congruunt*, aut recta se subtrahunt. Nam ut eam quæ imminet rem loquamur: Eutyches ut nefandæ hæresis inuentor excluditur etiam ab his, a quibus eius dogmata diliguntur, apud eos ipsos ita exosus atque fugiendus, ut nominis quoque ipsius oderint mentionem: Sed peruersi religiosarum institutionum ministri, quem sicut verum detestantur hæreticum, hunc alia via tamquam verum amplexantur Orthodoxum.

Siquidem in sancta Chalcedonensi Synodo Dioscorus eadem sentiens, pari ratione damnatus est: & cum vna persecuta sit vtrumque sententia, horũ alterum si quis sequatur & diligit, dicat aliquis, quemadmodum se ea sententia, quæ designatos damnauit, excipiat: cum eos, quos transgressionis, aut impietatis connectit æqualitas, sine dubio vnum quoque vinculum damnationis astringat. Timotheus & Petrus horum sequaces, homines mente corrupti, & pestis quædam nominis detestanda Catholici, quorum communionem in Petro complexus Acacius, similiter quoque meruit subire sententiam, qui tantum **E** malum quasi parui æstimans, & propositum numquam ad meliora conuertens, ne ab illis quidem se, quæ in Antiochia detestamur, abstinuit, ibi quoque transgressori Petro communionem connexus, in Apameam nihilominus hostiliter versatus, Ecclesiam Tyriam quoque non ea qua decuit integritate disponens.

Propter quæ, dilectissimi fratres, ab eorum innodatione soluentes, velut religionem quamdam pestiferam relinquentes, seruemus Apostolicam disciplinam, salutem nostræ omni diligentia & sollicitudine prouidentes; ea cura nefandi Nestorij vitemus errores, qua Eutychetis impia inuenta persequimur. Maxime enim nunc religiosa fidei dogmata diuerso incurfu horum, qui prædicti sunt, incurfantur insidijs, scelestis pro ratione temporis sua argumenta neccitentibus, quomodo possint innocentium vijs fraudem suæ impietatis inferere. Atque ideo sicut docti nummularij & prudenter in-

A structi, ab improbandis laudanda separantes, talenti vobis crediti poteritis multiplicare substantiam.

Hæc, dilectissimi fratres, scripsimus plenæ charitatis impulsu: quia & spem fidei vestræ primum Dei dono, deinde & fratris nostri Ioannis, qui vobis præsidet, professione præsumpsimus: qua nominatim omnes, quos Apostolica & generalis Catholicorum damnat Ecclesia, execrabiles sibi esse declarauit: quos vos quoque in litteris vestris oportuit euidenter exprimere; nec arbitrari posse sufficere, sub tantis præsertim insidijs callidorum, quos viritim & singulos infectari conuenit atque damnare, sub quadam generali eos damnatione concludere. Diligentem quærunt vulnera antiqua medicinam, nec abundans esse creditur quicquid pro integritate fidei & stabilitate religionis adhibetur. Vnde libellum cum litteris misimus, cui vos subscriptiones proprias inferite; ut fides vestra, quam directa per

B Ruffinum diaconum scripta testantur, apud nos fiat huius quoque repetitionis adiectione manifestior. Data XIII. Kalend. Decembris, Petro V. C. Consule.]

Exigit iure ab eis Pontifex speciatim factam damnationem singulorum nominibus expressis hæreticorum, & eisdem communicantium; quod & sanctum Leonem exegisse vidimus a quibusdam ex clero Constantinopolitano: quod sub generalitatis inuolucro multæ occultari possint insidiæ. Sic igitur, more maiorum, prudenter Hormisda capita singula, quibus vera plenaq. fidei professio contineretur, scripta misit: cuius rei agendæ gratia non satis ipsi fuit Hormisdæ, Ruffino redeunti has dare litteras, sed etiam sibi legauit Pulionem subdiaconum, cui libellum dedit cum litteris ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum eodem die & Consule consignatis, quæ sic se habent:

Hormisda Episcopus Ioanni Nicopolitano Episcopo.

C Litterarum, quas direxisti, series & expositio tuæ fidei, conueniens sedis Apostolicæ iudicijs, nostros animos releuauit. Tot incitati gaudijs contenti non fuimus, nisi per Pulionem* subdiaconum Ecclesiæ Romanæ, quid plenius circa vos ageretur, plenius cuperemus agnoscere: magnopere, quia in relatione Episcoporum sub ordinatione charitatis tuæ degentium, non vniuersa quæ ad Ecclesiastica constituta pertinent, sicut in vestra, leguntur euidenter expressa. Vnde & pro nostra sollicitudine & illorum integra nobiscum conjunctione libellum direximus, in quo eos oportet debere subscribere: quia & omnes sacerdotes vestrarum partium, qui ad sedis Apostolicæ communionem reuersi sunt, in eadem professione subscripserunt. Ista charitas, ista communis salutis excitauit ambitio: quod credo & fraternitatem vestram grater accipere: quia vbi de animarum salute res agitur, studij tui vel intentionis debes operam accommodare: ut antecedendo fructum de tali possis laude percipere. Pulionem prædictum cum rescriptis charitatis vestræ ad nos, iuuante Deo, sub celeritate remittite, quatenus desideria nostrã diu suspensa esse non possint. Data XIII. Kalend. Decembris, Petro V. C. Consule.] Porro libellus ipse, qui his litteris iungebatur, in codice desideratur: verum hunc eundem cum illo esse putamus libellum fidei, quem datum anno sequenti, decimoquinto Kalendas Aprilis, suo loco describemus ex eisdem codicibus acceptum.

Cum igitur ad opus perficiendum Pulionem subdiaconum legandum sibi in Epirum idem Hormisda Pontifex statuisset, eidem ex more commonitione de singulis rebus agendis scriptam tradidit; ne aliqua ex parte declinans a recto tramite, aliquid Apostolica indignum sede committeret. Describemus hic eam, quod plurimum profuit ad decernenda futura, cum præterita consuluntur. est autem eidem eiusmodi præscriptus titulus:

E Indiculus ab Hormisdæ Papa eidem Pulioni de rebus agendis datus.

Cum Dei adiutorio & orationibus SS. Apostolorum Petri & Pauli veniens Nicopolim, sic debes agere, ut postquam Episcopus Nicopolitanus acceperit litteras nostras, Episcopos, quos in sua parœcia habet, colligat, & faciat subscribere libellum, quem in epistolis suis habent annexum. Si tamen dixerit prædictus Episcopus, esse laboriosum Episcopos colligere; dirigat tecum personas per singulos Episcopos, ut te præsertim subscribant in prædictum libellum. Sic tamen cum Dei misericordia facere debes, ut epistolæ, quæ a nobis missæ sunt, publice legantur: aut si videris præ timore hoc Episcopos facere nolle, saltem clericis suis hæc relegant: quæ tamen in ipsorum dimitte potestatem; & scripta Episcoporum, & illius Episcopi, hoc est, Ioannis Metropolitanæ ad nos cum Dei misericordia reporta. Post hoc factum nullas moras te volumus ibidem facere propter insidias & calliditates inimicorum.] hætenus Indiculus, seu Commonitorium ad Pulionem.

AD SYNODUM
IN EPIRO HABITAM
QUAM QUAM
HORMISDA
RESCRIBAT.
a Hier. 17.
b Ioan. 10.

* discederet

EUGENIUS
ARCHIEPISC.
EPIRI COMMENDATVR.

FRAVS HÆRETICORVM
IN SECTANDA
HAERESI,
CVIVS DAMNANT AVCTOREM.
* congerunt

DE CORYPHÆIS EUTYCHIANÆ
HÆRESIS.

EXHORTATIO AD VITANDOS HÆRETICOS.

DE LIBELLO
MITTENDO
FIDEI FORMAM
PRAESCRIBENTE.

* Pulionem
DE LEGATIONE
N. PVLIONIS.

ADMONITIO
LEGATO PRO-
FICISCENTI
DATA.

At quid liuor? Haud enim æquo animo id passi sunt reliqui Orientales Episcopi, licet A se Catholicae fidei professores esse iactarent; quod horum factio, ipsorum magis magisque redargueretur inertia & præuaricatio. Præ ceteris vero exasperatum scimus Dorotheum Episcopum Thessalonicae, quem haud pridem memorauimus timore comminantis Imperatoris defecisse ad communicationem scelestissimi hæretici Timothei Episcopi Constantinopolitani. Illi enim magis perfidi esse probantur hæretici, qui antea maiori inter Catholicos claritudine effulserunt; ea potissimum ratione, ne videlicet videri possint leuitate defecisse ab Ecclesia, sed deliberato consilio quod sibi esse optimū visum sit, fuisse consecrati: Vt vero semel inuito instituto posteriora respondeant, omni conatu laborant. Ita plane præuaricator Dorotheus Episcopus Thessalonicensis: qui cum grauius tulisset ipsum Ioannem Episcopum & alios sibi subiectos Antistites fidei Catholicae professionem conscriptam misisse Romam; indignans, quod nihil ad se ea de re scripissent, eosdem grauius cœpit affligere. B

* Pollio

Retulit hæc Hormisdæ Papæ, qui ad eos missus fuerat, Pulio* subdiaconus, eademque significauit idem Ioannes Episcopus suis litteris Romam ad ipsum missis: quibus acceptis, idem Hormisdæ mox ad eundem Ioannem litteras reddidit quinto Nonas Martias, quæ quidem & quem consecuta fuerit finem legatio Pulionis ostendunt: Eas nos hic describemus, vt exacte cunctarum rerum gestarum facies innotescat. sunt huiusmodi:

Hormisdæ Ioanni Episcopo Nicopolitano.

Remeante Pulione subdiacono nostro, litteras charitatis vestrae suscepimus, de constantia fidei, vel de intentione, quam circa communionem sedis Apostolicæ geritis, gratulantes: sed contristati sumus, quod vos aliquas sustinere molestias perhibetis. ista tamen diurnam non possunt habere substantiam: quia vbi Deus pure colitur, etsi aduersa contigerint, in prospera commutantur, secundum Apostolum dicentem^a: Spes non decipit. Dubitans Apostolorum Princeps^b incedens per pelagus laborauit: mox tamen inuocato Domino suo, paratum habuit, qui eum, porrecta manu, non pateretur sustinere discrimen. Ergo auctorum nostrorum sequentes exempla, & in ipsorum fide permanentes, illius poscimus auxilium, de quo scriptum est^c: Qui nos non dimittit tentari supra quæ possumus. Igitur salutantes charitatem tuam hortamur, vt (quemadmodum prædiximus) in his quæ bene inchoata sunt perseueres: quia qui perstiterit vsque ad finem, hic saluus erit. Frequenter alloquijs tuis nostram sollicitudinem releuare non desinas.

^a Rom. 5.^b Matth. 14.^c 1. Cor. 10.

Parœciales quoque sacerdotes tuos competenti allocutione confirma: quia ista faciendo, talentum tibi creditum poteris multiplicare quotidie. De illa quoque parte, quam dilectio tua postulat, cogitamus, vt ad Imperatorem clementissimum pro generalitatis quiete preces nostræ perueniant. Tantum est, vt votum studiumque nostrum congruis orationibus iuuare non cesses: quia nos in his Deo auctore perficiendis vacare* minime poterimus. Data quinto Nonas Martias, Agapito V. C. Consule] sequenti nimirum anno: quæ nos ad cognoscenda cuncta quæ ea legatione acta sunt, hic voluimus recensuisse. Porro post Pulionis discessionem ab Epiro contigit eundem Ioannem grauius vrgeri: unde opus fuit, vt sequenti anno de ipso idem Hormisdæ commendatitias daret litteras ad Imperatorem.

* al. cessare

At quid? Num despondit, his auditis, Hormisdæ Pontifex animum, dum recogitat quod tam nobilis missa legatio Constantinopolim prope nullum effectum fuerit consecuta; quodque cuncta ab Imperatore veteratorie acta esse conspiceret, eiusdem iam callida simulatione patefacta; quod denique tantum abesset vt ille cum sibi subiectis populis Apostolicæ sedis communionem amplecteretur, vt etiam eos qui eius facti essent participes grauius infectaretur, & ad præuaricandum impelleret? Num inquam præ tædio defecit animo, concidit viribus consternatus Hormisdæ tot obrutus fluctibus? minime gentium: sed maiori ex rebus arduis concepta fiducia, ex immenso erga perditos filios affectu pater agnoscitur, dum resumptis iterum viribus, perditorum magis ruina laborat, redditurque de grege magis sollicitus verus pastor: cū enim audacius lupos ingruere, atque eos in caulas violentius audit irrumpere, eo ardentius ex aduerso confurgit, memor sententiæ Domini ad discipulos dehortantes ne illuc pergeret, vbi Iudæi frementes eum quæsierant lapidare, dicentis^d: Nonne duodecim sunt horæ diei?] Ita plane perditorum saluti iterum consulturus, iterum cogitat æstuans charitatis ardore Pontifex de noua legatione mittenda, cum primum transacto rigore hiemis, nauigandi tempus aduenit. Quid autem factum sit, suo loco dicemus.

^d Ioan. 11.

Foc

A Hoc eodem anno, Consule Petro, habita est Synodus Tarraconensis in Hispania, in qua canones tredecim reperiuntur constituti ad Ecclesiasticam disciplinam restituendam conducentes, qui extant omnes. Quod autem in eius præfatione, sub Consulatu Petri, anno sexto Theodorici Regis Synodus peracta dicitur; nequaquam de Theodorici regno, cum in Italia regnauit, est intelligendum: nam eius regni hic annus numeratur vigesimusquartus: sed potius cum regnare cœpit in Hispania, quod contigit (vt sanctus Isidorus scribit) anno regni eius in Italia decimo octauo, a quo ipso hic ipsius regnantis in Hispania sextus dicitur. Squallebant obfita mendis Hispaniarum Concilia: sed his occurrit, Dei beneficio, solers industria viri doctissimi Garciæ Loaisa, qui eadem nuper edidit mendis emaculata, atque scholijs locupletata; cui ob bene impensum laborem eruditi omnes plurimum debeant; magis autem, quod cum bonis litteris summa imbuat pietate, quem prærogatiua doctrinæ atque virtutum erudiendum accepit, Catholicum Hispaniarum Principem, sanctæ Romanæ Ecclesiæ filium electissimum.

IESV CHRISTI

A N N V S

517.

HORMISDAE PAP.

A N N V S

4.

ANASTASII IMP. 27.

THEODORICI REG. 25.

C Vm iam res Orientalis Imperij, cedente Vitaliano, collocatae viderentur in tuto, Anastasius Imperator, tamquam de parta gloriosa victoria, atque deuicto non armis sed simulatione tyranno, elusoque spe concordia Ecclesiasticæ Romano Pontifice, trophæa erigens, hoc ipso anno Domini quingentesimo decimo septimo nouum & quartum ordine gerere voluit Consulatum, cui in Occidente collega est datus Agapitus.

C

Quo anno Hormisdæ Papa, mense Aprilis, vbi primum nauigandi facultas data est, nouam eandemque secundam legationem misit Constantinopolim ad Anastasium Imperatorem, ea occasione, quod idem Imperator, excusandi se causa, per suos legatos Romam missos de perfecta ineunda concordia, facta pollicitatione, sponderat, dummodo de Acacij nomine taceretur; re vera tamen aliud agens, aliud prætexens: Quod enim sciret id fore penitus a Pontifice denegandum, non sibi, sed ipsi adscribendū esse videri poterat, si nullus concordia aditus amplius patere posset. Hormisdæ autem tū ad hæc diluenda & tollendum penitus impedimentū, tum etiam vt Catholicae communionis Episcopos in Oriente agentes ab aduersarijs afflictatos subleuaret, eosdemque in officio contineret, eiusmodi mittendæ legationis consilium iniit; delegitque ad opus eundem qui alias missus fuerat, & bene functus eo ministerio erat, Ennodium Episcopum Ticinensem, cui in munere collegam adiecit Peregrinum Episcopum Misenatis Ecclesiæ in Campania, Romanæ vero Ecclesiæ clericorum neminem, vt fecerat in priori legatione: vt res omni careret inuidia, quam mouere potuissent Romanæ Ecclesiæ clerici, si ipsi pro suæ Ecclesiæ iuribus decertassent, viderique potuissent priuato magis affectu agi, quam Spiritu Dei impelli pro defensione iustitiæ.

D

His igitur ad honorificam & magni momenti functionem delectis, idem Hormisdæ cum ad Imperatorem, tum ad Timotheum Episcopum Constantinopolitanum, tum etiam ad Orthodoxæ communionis Antistites, ac denique ad clerum, monachos, & Constantinopolitanum populum litteras dedit; priuatas vero addidit ad Possessorem Episcopum. Quas autem scripsit ad Anastasium Imperatorem, sic se habent, ex iisdem codicibus, quorum ante meminimus, sumptæ, & vt licuit, emendatæ^a:

E

Dudum legatis mansuetudinis vestrae remeantibus, ad litteras vestras & mandata respondendi, non quidem vniuersa plene, sicut magnitudo rei postulabat, expediens, & tamen pro tempore certa perstringens. Verum etsi sufficienter me allegare omnia contigisset: numquid agens apud clementiam vestram causam fidei, poteram, repetitis precibus, importunitatis incesse? Timeant notam huius ingratiitudinis, quibus cura est studium negotijs vacare mundanis: Opus non implet Euangelij, qui a prædicatione eius venialiter putat posse cessari. Peruigilem pastorum oportet esse custodiam, & lumbos sine relaxatione præcinctos. Bonæ admonitionis sicut constat dulcem fructum, ita eius non decet esse fastidium. Et alias cur postulationis meæ molestam mansuetudini vestrae quisquam dicat esse frequentiam, cum per ea quæ fiunt ex officio meo, per remedia fidei vestro consulatur Imperio?

^a Hormisdæ. epist. 11. tom. 1.º epist. Rom. Pont. HORMISDAE EPISTOLA AD ANASTASIVM IMP.

Etenim

PASTORALIS
CVRA ROM.
PONTIFICIS.

Etenim quæ me onerat cura, vos releuat: mihi incumbit, sed vobis proficiet: licet ex diuerso semine, vnus fructus amborum est. Nam sicut pœna est nec dicere Deo accepta, nec facere; ita certa remuneratio vel illi qui spiritualia prædicauerit, vel illi qui audita non spreuerit. Dedit quidem clementia vestra veluti oblidem propositi sui sub testimonio Imperiali alloquij, & se quasi pignore quodam bonæ voluntatis astrinxit: sed opus est cœptis addere firmitatem: sumant plenum decorem iacta fundamenta: non remittantur pugnantibus pro Dei Ecclesijs manus. Toties Israeliticus hostis intercidit, quoties Moyse brachia non remisit. Effectus opera, finis commendat initia. Non prodest cœpisse desistentem: quia sola perseverantia fidei dat salutem.

Benedicimus Deum, cuius zelo pietas vestra transgressores impios Nestorium & Eutychem vel eos persequitur, qui cum nefandis & sacrilegis dogmatibus profitentur. Probat odisse se vitia, qui condemnat errantes; nec relinquit sibi locum deuiandi, qui non pepercerit excedenti. Primus innocentia gradus est, odisse culpanda: Sed veritatis interest, domine fili, & Catholica disciplina, vt sectatores etiam eorum atque participes oderitis, quorum execrandos principes iudicatis. Non in damnandis sola, id est, certa nomina, sed in his etiam, qui damnatos sequuntur, sunt crimina persequenda. Frustra auersari se plures afferit, qui vnum de his, qui detestatione digni iudicantur, exceperit. Non enim numerus errantium hominum, sed meritum consideratur errorum.

Hoc ideo, ne facile putet vestra clementia Acacij prætereundam esse personam. Nonne ille est Acacius, qui cœno Petri, Dioscori & Eutychemis dogmate & communionem pollutus, dum copulatur, immersus est, illius sustinens in condemnatione supplicium, cuius egit in communionem consortium? Qui viritum propter impietates suas horum singulos odit, & in illis Acacium necesse est oderit, & omnes in Acacio non amarit. Ab illo per Orientales Ecclesias fermentum nefandi erroris inoleuit. Inde Alexandrinæ perfidia eo vsque nutrita superbia, vt non acquiescat (sicut scripsistis) mandatis salutaribus, cuius famulatur imperijs; & in errore declinando non sequatur admonitionem, cuius in agendis rebus experitur sibi vtilem potestatem. Vnde & maiore huiusmodi homines conuenit detestatione vitari: quia quæ docere debuerunt, nec dum ab alijs instruuntur, assumunt, spernentes in his imperantis monita, in quibus tantum non timeri iubentur imperia; & immemores deuotionis contra salutem animæ, quos contumaces esse oportuit pro salute. Hos mentibus perditis ausus nutriuit Acacij cum perfidis iuncta communitio: atque ideo extimandus est auctoris loco, cuius grauius peccatur exemplo. Nihil enim vitia magis quam imitatio fouet, dum creduntur non improbanda esse, ad quæ alij quoque videntur accedere. Fragilis est & caduca mortalitas: vix nefaria cogitationes, dum comprimuntur, intereunt. Iacet semen noxium sub errore, nec deficit: latum pandit delinquentibus aditum, qui iungit cum improbitate consensum.

Vtinam, inuictissime Imperator, inter ipsa Apostolica districtiois initia Orientales Ecclesie Acacij contagia nefanda vitassent: non per multos error ille noxia venena diffunderet: ipsa quoque erecta nunc, fortassis Alexandrinæ Ecclesie tunc colla cecidissent, dum perculsam perfidiam suam in damnatione imitatoris agnoscerent, & displicere in complicibus se viderent. Sed dum male nutriti fouentur errores, & prauorum consensus inutilis æquitate corrigenda dissimulatur, per impunitatem sequacium mala dogmata multiplicauit auctorum. Et vos quidem, si placet, adeo efficaciter imperetis*, vt condemnetis vestrum de alieno errore propositum.

Sed cogitandum est, clementissime Imperator, si ei apud Deum sufficiat errata culpasse, cui dedit posse corrigere: non est differenda curatio: admoueantur medicæ profundis vulneribus manus. Sola ante Acacium Alexandria perfidia suæ foeditate sordebat. Respicite quantas iam partes emendatio neglecta polluerit. Quousque pateris, domine fili, Ecclesiam Dei diuisionem suorum mædere membrorum? Anticipent beneficia tua ad Deum peruentura suspiria: Assume tibi curam, & vexillum salutis attollens, in errores ab Israele remouendos velut Ezechias alter exurge: fas tibi laude nouorum operum titulos æquare priscorum. Ille dissipauit excelsa: tu superbiam erectæ prauitatis inclina. Ille simulacra contriuit: tu dura infidelium corda confringe. Ille memoriam serpentis ænei sustulit: tu virus præsentis effunde. Offer recta Deo, quæ fecit; & spera dona, quæ meruit. Fidelis est enim Dominus, qui reddit singulis secundum opera eorum.

In aperto est, quanta sit expectatio Fidelium, quanta trepidatio perfidorum. Illi ambiunt

OMNES OMNI
NO DAMNAN-
DI HAERETICI.ACACII DE-
MERITA.

* 1 Deo impetretis

DELICTA IN-
EMENDATA
CRESCUNT.

* Matth. 16.

Abiunt gaudere cum Angelis de receptis: isti metuunt, ne ab his quos deceperant destituti, pœnis remaneant præparatis. Pendent anxia corda cunctorum: Ab vltimis ad nos Gallijs directa legatio, si quid de vnitate reintegrationis sollicitudo promississet*, fama secuta, consuluit. Nec difficile opus clementia tuæ. Scit Deus suorum laboribus subuenire: in vsu est ad Principes suos conuertere colla subiectos. Dat specie maximum signum recens religiosa memoria Marciani Imperatoris exemplum. Quid egit tunc vulgus, aut populus? Nec opus nota reuoluere. Adulta est perfidia ista per deuos, sopita per iustos. Imitare religiosi integritatem propositi, quam studio ciuilitatis æquasti.

Ad hæc nostris lacrymis, nostris precibus alleganda, Ennodium atque Peregrinum fratres & Coepiscopos nostros vice nostra pro exhibenda etiam honorifica salutatione direximus: ideo maxime designato viro fasce secundæ legationis imposito, vt qui nobis spei bonæ detulit initium, nunc adiutore Deo plenum reportet effectum. Acquiescite, precamur, fidelibus monitis, cuius vos delectatum dudum legimus institutis. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V.C. Consule.] hæc ad Imperatorem Hormisda; qui pastoralis curæ solitudine æstuans (quod hæcenus non fecisset) eo vsque descendit, quo iacentem lapsum eleuet, vt non fuerit dedignatus per eosdem legatos litteras dare ad nefarium Timotheum Constantinopolitanum Episcopum, non quidem communicatorias Catholicis dumtaxat dari solitas, sed commonitorias communes hæreticis; quæ ita se habent:

Hormisda Episcopus Timotheo Episcopo Constantinopolitano.

Non mirabitur dilectio tua rationem præteriti silentij mei, si quæ præcesserint vniuersa consideret: non mirabitur præsens alloquium, si quæ sit vis charitatis expendat. Sustinere enim omnia charitatem, Magistro^b Gentium docente, cognouimus: quæ si sua (sicut continet doctrina ipsa) non quærit, an incongrue abusus priuilegio meo, quod tibi potius prodesse possit, exhibeo. Expectare enim me decuit ab errantium coniunctione te liberum, & sic amare correctum: videre ab improbandis diuidi, atque ita litterario sermone complecti. Sed quem optem reducem, cur differam vocare tardantem? Cur non detur locus moderationi, cum nihil detrahitur æquitati? Impendenda sunt quæ laborantibus profunt, si nos societatis contagione non polluant.

Hæc causa mihi fuit præsentium litterarum, vt hortor, vt moneam, ne terram nostram iacere patiamur negligentius infœcundam. Non diu infructuosam arborem occupare solum diligens permittit agricola: patienter expectat; sed numquid sub continuatione perdurat? Vocatus ad salutaria, non moreris. Prope ab innocentia non recedit, qui ad eam sine tarditate reuertit. Mouere Patrum monitis, & insistens fidelibus sine lapsu aut errore vestigijs, præcedentia dilue per futura. Adiacet tibi modo ad iusta populos incitando, modo pro fide Principalibus vestigijs supplicando, dirigere quod deuiū est, solidare quod dubiū: magno te conuenit labore prouidere, vt causas transacti temporis rectæ tegat sedulitas actionis. Præstat quidem animæ suæ, per quem vniuersali aliquid confertur Ecclesie. Et ita se res habet, vt si studiosus, si indefessus institeris, fiat tibi utilis causa communis. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V.C. Consule.]

Ita Hormisda ad hæreticum Episcopum Constantinopolitanum, & quidem non absque instinctu prophetici spiritus: dum enim admonet exemplo agricolæ non sinentis diu arborem infructuosam terram occupare, sed secundum Euangelica præcepta succidi; eadem epistola, quæ cito obuentura forent, prænucciasse videtur: quænam autem illa fuerint; quæ secuta sunt post præsentem annum, manifeste docebunt. Qui igitur principem locum in regali ciuitate tenentes admonuit Anastasium atque Timotheum, haud despexit Hormisda reliquorum a Catholica communionem deuorum Episcoporum salutem, sed & ad eosdem æque dedit circularem epistolam, ita vniuersalis gregis pastoris munus explens, quod Dominus præcepit Petro fratres consolidare: ad eos enim etsi non litteras communicationis (quod non liceret) sed paternæ admonitionis adiecit, quales decebāt virum, quem non solum tenebat sollicitudo omnium Ecclesiarum, sed charitate Apostolica præditus cum Apostolo dolorem illum pariter patiebatur, dum compareretur mala patientibus, secundum illud Apostoli: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vrer? Sed audiamus ipsius ad eos clamantis epistolam, quæ est huiusmodi:

Hormisda Episcopus vniuersis Episcopis in Orientis partibus constitutis.

Etsi admonitionis meæ cura desisteret; vos tamen proprij memores conueniret officij, non negligenter omittere, quæ enixe omnes decet pro animæ suæ salute seruare; vt manda-

* promouisset

DE LEGATIS
MISSIS EN-
NODIO ET
PEREGRINO.a Hormis. epist.
12. tom. 1. epist.
Rom. Pont.HORMISDAE
EPIST. AD TI-
MOTHEVM.
b 1. Cor. 13.
* ante

c Luc. 13.

CVRAM GE-
RIT OMNIUM
LAPSORVM
EPISCOPO-
RVN HOR-
MISDAE.d 2. Cor. 12.
e Hormis. epist.
13. tom. 1. epist.
Rom. Pont.

HORMISDAE
EPISTOLA AD
EPISCOP. EX-
TRA CATHO-
LICAM COM-
MUNIONEM
POSITOS.

* iudicia

a Ezech. 33.

b Matth. 23.

DE PASTORA-
LI MVNERE
PLVRA.

* sacra

c Isai. 40.

d 2. Tim. 4.

REVERTI MO-
NENTVR. AD
PETRAM.

REVERTI MO-
NENTVR. AD
PETRAM.

REVERTI MO-
NENTVR. AD
PETRAM.

REVERTI MO-
NENTVR. AD
PETRAM.

mandatorum caelestium disciplina, non alieno studio, sed ipso vobis claret inesse propo- A
sito. Nam licet laude non careat qui bonis consilijs obsecundat; tanto est tamen potior in
honore sapientiae qui praevenerit, quam qui sequitur instituta, quanto est illustrius docere,
quam discere. Recordetur unusquisque in qua vocatione a Domino sit vocatus, & quid
ab eo expectetur, aduertat. Miserum est intra meritum iacere propositi; cum id quod praer-
fertur nomine, non ostenditur actione.

Magna meruimus, si quod indulta * postulant, impleamus. Qui se ad pascendas Domi-
nici gregis oves gaudet adscitum, cogitet de commissa sibi gubernatione iudicium. Perui-
gil adhibenda tutela est, continuanda custodia; non dandus lupis rapacibus locus, non
vllis casibus relinquendus: quia neglectus error ouium, culpa pastorum est. Veniet qui ra-
tiones creditae dispensationis examinet. Omnium quidem constat esse iustitiam, nec vlli
impunitam licentiam patere peccandi: Sed quis gradus nesciat esse meritorum, & sicut B
non aequa praemia, ita diuersa esse supplicia? Multiplicantur scientibus plagae: pauca fla-
gella leguntur inficitiae.

Quod si ita est (sicuti esse, non dubium est) existimandum quid in eo deceat esse propo-
siti, cui alienos quoque errores necesse est imputari. Clamat sanctus Spiritus per Prophe-
tam a: O pastores Israel, numquid semetipsos pascunt pastores? nonne oves pascunt pa-
stores? Certum est, plus ab eo b, cui plus creditur, exigendum; & tanto magis nos obno-
xios fieri, quanto effusiore gratia contigerit honorari. Magister bonus, & docens per ob-
scura lucem, per similitudinum aenigmata veritatem, seruum talenti a se traditi praeter
augmenta, custodiam non arguit infidelem, sed condemnauit inutilem.

Vnde in aperto est, in quo metu decet esse eum qui Dominicum numisma perdiderit,
si culpatus est ille qui acceptum sine imminutione seruauit. Nullus contentus sit innocen- C
tia sua: quia Deo nostro vniuersa cernenti, per praedicationis assiduitatem, rationem quo-
que propositi debemus alieni. Largam scientiam decet esse doctorum. Non amat fides
Christiana secretum: quam quisquis in aure tantum effundit, abscondit. Per vniuersas gen-
tes verbi praedicationi mandatur Apostolis: & quam inexcusabiliter hoc quisquam potest si-
bi tacere commissum. Quid prodest cuiuslibet paternarum reuerentiam seruare regularum, si
concuti haec ab alijs, si sine honore tractari patienter accipiat? Infirmum ostendit affectum,
qui quod diligit, non tuetur.

Incurfantur passim sancta a perfidis constituta, & rediuiua subinde de compressis exces-
sibus resurgit improbitas. Quemadmodum (rogo) pietatem in Deum probat, qui tam
nefanda dissimulat? Recordemur, qua Catholicorum frequentia sacerdotum, illa, quibus
nitimur, celebrata didicerimus esse Concilia; quantos nec debilitas impediuit, nec fene- D
ctus onerosa tardauit. Exigua visa sunt spatiosarum interualla regionum, & labores ipsi
pro quadam consolatione iucundi, dum spiritu sanctarum congregationum regente sa-
pientiam, sera * aetas, quod seruaret, acciperet. Et haec insectantibus impijs post damna-
tam in radice perfidiam, tacet, qui scit sibi esse mandatum c: Exalta vocem tuam, qui
euangelizas Hierusalem: exalta, noli timere. Nonne hoc ante oculos habens, discipulum
ita Gentium Doctorem instituit, vt opportune, importune euangelizare non cesset? admo-
nens d: Attende tibi, & doctrinae insta in illis: hoc enim faciens, & te ipsum saluum fa-
cies, & eos qui te audiunt.

Ergo vel Prophetis stimulis excitati, vel normis Apostolicae institutionis instructi, cu-
ram salutaris praedicationis assumite. Diligite & vindicate sententias probatas pijs, infi-
delibus inimicas. Et ad petram, supra quam est fundata Ecclesia, reuertentes: apud illo- E
rum etiam vos Patrum spiritus, quorum veneranda constituta improbe labefactantur, ab-
soluere: aestimantes, cum Dominus ad illud quod expectatur examen aduenerit, qualis
Apostolis creditus, qualis aliquorum tentantium dubitatione compertus, qualis Angelo
praenunciante promissus; vtrum ab illis melius sit argui, an cum eorum cohorte coniungi?
vtrum talis, qualis videbitur, aut qualis ab impijs negatur, Dominum confiteri? Nil vos
retrahat a salute: velocibus ad viam redite vestigijs. Lapsus ruentem non grauat, si re-
surgat. Larga est Dominicae doctrina clementiae: noxia sunt erroris vincula, dum retinent.
Odit iustitia pertinaces, fouet clementia corrigentes. Data tertio Nonas Aprilis, Agapi-
to V. C. Consule.]

Vides quales ad extorres a Catholica comunione litterae dentur, quae absque vllius salu-
tis & pacis, alicuiusve alterius comunicationis symbolo inchoantur & absoluuntur. Quod
vero

A vero pastoralis est curae, non solum dispersa a congregare, & infirma curare, fractaq. con- a Ezech. 34.
solidare, sed quod forte atque pingue est, custodire: idem Hormisda Papa in his etiam opti-
mi pastoris numeros explens, hac eadem legatione illis prospexit, qui erant inter hostes &
ab hostibus afflictati iugi persecutione Catholicae fidei defensores, & Apostolicae commu-
nionis Episcopi: ad hos enim quas subiicimus litteras dedit b:

Hormisda Papa Episcopis Orthodoxis.

Est quidem Fidelium speciale solatium Deus; nec vquam inter quaelibet dura defi-
ciunt, qui se ad eum toto mentis studio contulerunt. Verumtamen hoc votum proposito
vestro debere me fateor, vt sicut exulto de sinceritate fidei vestrae, ita de firmitate merear
gaudere constantiae. Vnde & aspectu interiori vos intuens, ad desiderium colloquendi vo-
biscum promptus assurgo: vt & dilectionem circa Deum vestram litterario sermone remu-
nerer, & spem paginali adhortatione confirmem: atque ita his, cum quibus mihi est con-
sortium sanctae communionis, iucundum reddam testimonium charitatis. Non enim suf-
ficit animo meo de vobis esse securum: nisi ostendero illum quoque, quo vos complector,
affectum. Siquidem declarat se non ex iudicio odisse a Dei dilectione diuisos, qui potest
non amare coniunctos.

Benedico ergo Deum, dum feruorem fidei vestrae inter procellas varias, tempestatum
aduersa confidero. Vos quoque vt super his pietatem eius glorificetis, vberiore exulta-
tione suadeo: qui electorum suorum mentes quo acceptiores sibi reddat, examinat; & licet
cognitos sibi, quibusdam tamen difficultatibus probat, vt iustitiam quoque inesse dono
quod largitur ostendat. Atque ideo pertinaciter bono vos conuenit imminere proposito,
nec in via quae ducit ad caeli regna deficere. Qui intuetur Dominica munera non aestiman- C
da promissa, nullius potest respectum habere periculi. Non enim frangit consideratio praer-
sentium malorum, nisi futurorum bonorum vincat obliuio: quando omnem amaritudinem
laboris excludit, qui dulcedinem spei, quae expectatur, non amiserit. Quae enim difficul-
tas beatitudini par est? aut quae condignae praemij passiones ad futuram scilicet gloriam,
quae in nobis, Apostolo c annunciante, reuelabitur? Absit ne quicquam a Christi charita- c Rom. 8.
te nos separet. Quanta est tribulatio, si gloriam parit? Materia prosperorum est, quae pu-
tatur aduersitas. Dum inclinamur, erigimur. Nemo haberet futuram remunerationem, nisi
necessitates praesentium sustineret. Videte quanto opere hominum terrena messis assurgat.

Quanto est igitur labore procurandum, vt caelestia dona non pereant? Quia est negli-
gentium vita, sed non voti opulenta substantia. Dignus est operarius d, vt fructum merce- d Luc. 10.
dis accipiat. Indiscrete passim pietas cum impietate languerit, si examinatio bonos a
malis diuisura cessaret. Gratium admodum spectaculum Domino in agone iustorum; nec
quicquam ita supernam gratiam conciliat homini, sicut aduersorum impetus patienter ex-
cepti. Quis milites sub pacis securitate miretur? Non est arduum in sicco secura fixisse
vestigia; nec artem gubernatoris ostendit marina tranquillitas: Satis est, intrepidum in-
& motus suos exercent humana tentatio, dum manifesti e appareant qui probantur. e 1. Cor. 11.

Hae scientes, carissimi fratres, fidei vestrae tenete constantiam: & ipsa etiam, si incide-
rint, militancia meritis vestris amate pericula. Annunciate quae colitis, & participare etiam
per vniuersum Orbem mandata Euangelica, quae tenetis: supra stipendia vestra, correctio
quoque vobis adscribatur aliena inter ceterorum enumerationem, quibus sibi diuinam gra-
tiam plenus Spiritu Dei Propheta conciliat f inter ea, quibus misericordiam, qua conserue- f Psal. 50.
tur, exorat: docere se iniquos vias Domini, & conuersionem per se fieri praedicat impio-
rum. Beati quibus vita innocenter acta dat praemium: beati per quos alijs quoque praer-
statur exemplum.

Et nos quidem (quantum in nobis est) nec solitudine, nec labore cessamus, vt humi-
litem, quam Dominus noster docuit, imitati, quae saluti eorum conueniunt, postule-
mus: vt dispensationis mihi creditae dum agnoscitur cura, probentur officia. Nam repe-
tita vice Ennodium atque Peregrinum fratres & Coepiscopos nostros, mandata legatio-
ne, direximus, rationem, adhortationes, preces, lacrymas ingerentes, vt ab impiorum con-
tagione separati, ad veram fidem iisdem, quibus vos modis & Apostolica scit sedes, se
conferant: aut certe non nos defuisse praedicationi, sed illos propriae saluti, mundus agno-
scat. Dat. vt supra, Agapito V. C. Consule.]

Qui autem has ad omnes Catholicae communionis Episcopos Hormisda litteras dedit,
priuatas

b Hormisd. epist.
14. tom. 1. epist.
Rom. Pont.

HORMISDAE
EPISTOLA
AD ORIENTA-
LES ORTHO-
DOXOS.

c Rom. 8.

d Luc. 10.

e 1. Cor. 11.

f Psal. 50.

priuatat ad Possessorem Episcopum addidit, utpote Ecclesiae Occidentalis Antistite, legatorum relatione sibi cognitum. Erat hic Africanus Episcopus pro fide Catholica iam ab Arianis factus extorris: qui conferens se Constantinopolim, non sine Dei consilio, multum profuit Catholicae fidei, haereticos exagitant, libereque redarguens: cuius aduersus Pelagianos (ut suo loco dicemus) enituerent certamina. Hic enim in priori ab Hormisda missa legatione palam apud legatos rectae fidei professionem edens, eandem scriptis consignatam & chirographo roboratam ad eundem Hormisdam Pontificem Romam perferendam dedit. Cuius egregium factum idem Hormisda probans, ad ipsum eiusmodi litteras reddidit:

Hormisda Episcopus Possessori Episcopo.

Optimam vestrae charitatis audientes instantiam, & cognoscentes rectae vitae tramitem, quem sine strepitu vindicatis: Deo nostro gratias sine cessatione persoluimus: ut & in ea dispositione persistas, & ceteris, quod sequantur, tribuere possis exemplum. Ista sunt dona caelestia: ista sunt diuinæ retributionis indicia: ista sunt Dei iudicia, quae te a Catholico sacerdotum noluerunt separari consortio. Vnde, frater carissime, praesentibus hortamur alloquijs, ut in ea constantia, qua exorsus es*, perseueres, & augmenta probabilibus inijs subministres: quia bonum opus, praecipue quod ad doctrinam fidei pertinet, nisi semper creuerit, videtur imminui. Et si tribulatio mundana contigerit: ante oculos vestros futura praemia ponentes, Apostolica^b vos admonitione consulimus, dicentes: Non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelabitur nobis. Meliora tamen speramus. quia Deus, qui per beatum Apostolum dixit^c: Qui vos non dimisit tentari super quod potestis: ipse pro sua pietate, quos suos elegit esse, & de laqueis aduersariorum, sicut semper, eripiet. Libellum dilectionis tuae de confessione rectae fidei per legatos nostros remeantes accepimus, & in eo sinceritatem tuae fraternitatis agnouimus: quia quod recte credit, sub attestatione publica praedicare non distulit. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V. C. Consule.] Post has autem idem Hormisda adiecit & alias litteras ad clerum, monachos, & Constantinopolitanos ciues Orthodoxos, & quidem efficacissimas, utpote e pectore patris filiorum amore languentis progressas, quae sic se habent^d:

Si is qui calicem aquae frigidae, mandata Euangelica^e secutus, obtulerit, mercedem boni propositi, ipso Domino, qui hoc docuit, restituente, consequitur: nonne qui tanto populo Fidelium veritatem annunciare distulerit, iuste damnationem incurrit? Hinc est, quod interminationem mandati caelestis effugiens (quod decet, loquendum est in his quae ad Deum pertinent, nec tacendum) habens quoque vestrae salutis affectum, admonitionem eorum quae praesens necessitas poscit, assumpsi; omnes, quibus cura est fide integra Christianam religionem seruare, contestans, ut eos, qui sanctam Chalcedonensem Synodum, & beati Leonis de fide Catholica scriptas epistolas declinant, quibus possunt viribus auersentur & fugiant: quando ipsi sunt, qui Eutychem & Dioscori Alexandrini, vel potius nefanda Manichaeorum contagione polluti, verbo quidem aduersus constituta Patrum videntur habere certamen, rebus autem contra incarnationem Domini nostri Iesu Christi euidenter insurgunt.] sugillat haec dicens & ingerens Hormisda impium Anastasium, qui ita sibi populi ob fidem Catholicam aduersantis gratiam conciliauerat, quod fidem Catholicam (ut apparebat) videretur esse professus, cuius tamen re ipsa erat infensissimus aduersarius: Ut igitur ei resistent, prouocat eos suo ipsorum exemplo, cum ab illis aduersus nefandum Basiliscum Imperatorem fides Catholica defensa est; istaque subiiciens, ait:

Recordamini, carissimi fratres, quae fuerunt, Basilisco Palatinae aulae incubante, tentata; & temporum illorum acta vel visa vel audita recolite: quam scelesti tunc fuerit Timothei cognomento Eluri, quam impudens & monstruosa praesumptio: quantus etiam per vniuersum Orbem fidei se vestrae feruor ostenderit. Probauit tunc Constantinopolitanus populus, quam pure deceat credentes Christiana seruare mysteria. Sed transacta vti nam studia fuissent, & non nunc similia tempus expeteret. Rursum enim iidem haeretici caput improbum de profundo, quo immergi tenebantur, attollunt. Atque ideo rogo, hortor, admoneo dilectionem vestram, ab eorum vos Concilij & communionem secernite. Recordamini zeli prioris: & viuere in vobis lucem, scintillam ignis spiritualis ostendite; ne simplicem in vobis veritatis affectum perditorum astutia expugnasse se gaudeat. Et haec quidem, quantum ad praesentem necessitatem, & assumendam contra impios cautionem, dixisse sufficiat. Spero tamen, quod si admonitio ista promouerit, & mihi & vobis

A vobis utilis erit: quando & Deus in vestra salute glorificabitur, & fructus nostrae sollicitudinis apparebit. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V. C. Consule.]

His autem litteris omnibus datis legatis, adiecit Hormisda Papa libellum confessionis Catholicae, cui subscribendo quisque se posset vere probare Catholicum, sub cuius professione consequi posset Catholicam Romanae Ecclesiae communionem; ne (quod hactenus factum fuerat) multi current in incertum, dum defendendo Catholicam fidem, & non vitantes communionem haereticorum, vel eorum qui cum illis participassent, putarent tamen vere se Catholicos Orthodoxos. His igitur obuiaturus Hormisda, eo fidei libello tamquam Lydio lapide singulos probari voluit, quam profiteri deberent hi qui communionis Catholicae participes esse vellent. Est vero ille huiusmodi, exscriptus ex codice Vaticano:

B Prima salus est, regulam rectae fidei custodire, & a constitutis Patrum nullatenus deuiare. Et quia non potest Domini nostri Iesu Christi praetermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, &c. haec quae dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede Apostolica immaculata est semper seruata religio. Ab hac ergo spe & fide separari minime cupientes, & Patrum sequentes in omnibus constituta, anathematizamus omnes haereticos: praecipue Nestorium haereticum, qui quondam Constantinopolitanae fuit urbis Episcopus damnatus in Concilio Ephesino a Caestino Papa urbis Romae, & a sancto Cyrillo Alexandrinae ciuitatis Antistite; Vna cum ipso anathematizantes Eutychem & Dioscorum Alexandrinum in sancta Synodo, quam sequimur & amplectimur, Chalcedonensi damnatos. His Timotheum adijcientes parricidam Elurum cognomento, & discipulum quoque eius atque sequacem Petrum, vel Acacium, qui in eorum communionis societate permansit: quia quorum se communioni miscuit, illorum similem meruit in damnatione sententiam. Petrum nihilominus Antiochenum damnantes cum sequacibus suis, & omnium superscriptorum.

Quapropter suscipimus & approbamus omnes epistolas beati Leonis Papae, vniuersas quas de religione Christiana conscripsit. Vnde sicut praediximus, sequentes in omnibus Apostolicam sedem, & praedicantes eius omnia constituta: spero ut in vna communionem vobiscum, quam sedes Apostolica praedicat, esse merear, in qua est integra & verax Christianae religionis soliditas. Promittens etiam, sequestratos a communionem Ecclesiae Catholicae, id est, non consentientes sedi Apostolicae, eorum nomina inter sacra non esse recitanda mysteria. Hanc autem professionem meam manu propria subscripsi, & tibi Hormisdae sancto & venerabili Papae urbis Romae obtuli. Dat. XV. Kalend. Aprilis, Agapito V. C. Consule.]

His igitur ab Hormisda Papa datis litteris, profecti sunt legati: Quibus ita cum Apostolica benedictione dimissis, noua ingeritur sedi Apostolicae causa, cuius gratia alia fuerunt addenda mandata legatis iam in itinere constitutis. Accidit enim, ut post eorum professionem, Romam adueniret, qui missus fuit a Ioanne Episcopo Nicopolitano diaconus referens persecutionem dirissimam esse excitatam ab Episcopo Theffalonicensi Dorotheo aduersus sibi subiectos Orthodoxos Episcopos, petens Ioannis litteris auxilium ab ipso Romano Pontifice. Cum vero qui istae curare possent legati profecti iam essent; tamen ad eosdem Hormisda scribens, causam eandem eisdem iniungit: quibus & quid agere debeant litteris significauit. Sed & pro eodem Ioanne litteras priuatas ad Anastasium Imp. dedit, necnon ad ipsum Dorotheum Theffalonicensem Episcopum. Subijciamus ergo ipsas, ut eiusmodi legationis explorata in omnibus possit haberi cognitio; atque in primis eas audiamus, quas primo loco scimus ad ipsos legatos fuisse conscriptas, quae sic se habent^a:

Hormisda Ennodio & Peregrino Episcopis.

Postquam profecta est charitas vestra, Nicopolitanus diaconus, qui vobis etiam occurrit in itinere, Romam venit: quem praeter moram vidimus, cogitantes, ne forte esset quod ad instructionem mandatae vobis legationis adijcere deberemus: quod & rationabiliter factum, ipsa res euidenter ostendit. Obtulit enim epistolam Ioannis Episcopi sui, & aliam Synodi sibi subiacentis Ecclesiae Nicopolitanae, qua queruntur ab Episcopo Theffalonicensi excitatas aduersum se tam principales quam iudiciarias potestates: concussionibus & dispendijs se vehementer affligi propter hoc, quia de ordinatione sua ad Episcopum relationem secundum prisca exempla non miserit. Pro qua causa sperauerunt ut de remedio cogitare deberemus, consulentes etiam nos, ut daremus eis licentiam relationem ad

^a Hormis. epist. 15. tom. 1. epist. Rom. Pont. EPIST. HORMISDAE AD POSSESSOREM EPISCOP. ORTHODOXVM.

* electus es

^b Rom. 8.

^c I. Cor. 10.

^d Hormis. epist. 16.

^e Matth. 10. HORMISDA CLERICOS ET MONACHOS AC POPVLM CONSTANTINOP. HORTA- TVR.

FIDEI REGVLA AB HORMISDA MISSA.

^a Hormis. epist. 17.

* verum

designatum Episcopum secundum consuetudinem destinandi. Vnde tractauimus, & Episcopum Nicopolitanum admonuimus, ne tale aliquid audere tentaret, si nobiscum velit in communione persistere: ne per illum, si ab eo qui a communione nostra alienus est, confirmationem petisset, nostra quoque communio contagium sustineret. Hæc vos, vt omnia sciretis, instruximus. Data pridie Idus Aprilis, Agapito Consule.] Intelligis vel ex his saltem, lector, Epiri prouinciam sub Thessalonicensi Ecclesia constitutam ex antiqua consuetudine, Thessalonicensemq. Episcopum confirmare consueuisse Archiepiscopum Epiri Nicopolitanum Antistitem.

His igitur consulturus Hormisda Papa, non ad Dorotheum Thessalonicensem Episcopum tantum (vt dictum est) litteras commonitorias dedit, sed & ad Anastasium Imperatorem priuatas ea de re conscripsit, commendans eundem Ioannem Nicopolitanum Presulem. Extant ipsæ, sicut etiam quas ad ipsum Ioannem per ipsius diaconum reddidit litteras: sed primo loco quæ sunt redditæ ad Ioannem Nicopolitanum Antistitem, & ad Synodum Nicopoli celebratam, hic reddamus, quas vna cum ceteris ex altero citatorum ante codicum quam fidelissime exscripsimus:

Hormisda Ioanni Episcopo Nicopolitano cum Synodo.

Optaremus, dilectissimi fratres, ab omnibus vos molestiarum fluctibus alienos, vitam sub tranquillitatis serenitate transigere, & Deo nostro, remota mundanarum tempestatum mentis perturbatione: mouerunt: quia quæ fieri nolumus, necesse est vt facta doleamus: Sed abundat mundus incommodis & tentationibus: sæculum istud, in quo peregrinamur, expositum est passim, veluti magna moles, ventorum procellis. Ita Fidelium mentes diabolicis pulsantur insidijs; & sicut dictum est: qui volunt pie viuere in Christo, persecutiones patiuntur. Sed consolatur spes a iusto retributore promissa: quia beatus est, qui non fuerit scandalizatus in Domino. Non deiciant milites Dei impetus fragiles & caduci. Qui assistit strenuis, non delectatur ignauis. Facile contemnuntur ista quæ transeunt, si illa quæ sunt mansura, cogitentur. Amplectenda est probationis occasio: quia licet sint dura onera laborum, præmia tamen maiora virtutum. Quemadmodum par erit ei remuneratio, qui se impari monstrat examini?

Non simus segnes ad fortia, si peruenire cupimus ad promissa. Quis super hoc expectet vocem hominis, cum quotidie nobis insonet sententia veritatis: Beati qui passiones patiuntur propter iustitiam? Sed ne me fratres carissimi (licet apud Fideles magna sint) spiritualia tantum vestra exhibere credatis confirmationi solatia: prouidendis enim pro vestra tribulatione remedijs, quantum in homine esse potuit, non quieui. Nam per legatos ad Orientis Principem destinatos, & Thessalonicensem Episcopum, vt ab insectatione vestra cessaret, admonui; & prorogatis paginis, vt Imperatori supplicaretur, adiunxi.

Hæc quantum ad præsentia sunt prouisa: sed illa quæ ad spem futuram pertinent, hæc sunt potius mentibus intuenda. Sane hoc me fateor fuisse miratum, quod inter allegationes angustiarum religiosæ prudentiæ vestræ, hæc potuit cura subreperere, vt a me sub consolationis colore, dirigendi ad Thessalonicensem Episcopum solitas litteras, licentia posceretur. Ego ne huius rei auctor existerem, quam si inscio me cognoscerem factam esse, culpam? Absit ista peruersitas. Audite Apostolicam vocem, sed personæ meæ conuenienter aptandam: Si quæ destruxi, hæc iterum reædifico; præuaricatorem me constituo. Nolite, obsecro, ad euitata vix redire contagia: nec pedes luto, quo tenebantur, aulos, patiamini male rursus immergi. Sinite oblitterata esse transacta. Nemo mittens manum suam in aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei. Impediuntur a processu propositi itineris, qui reflexis oculis respiciunt quod relinquunt. Non amant Ecclesiasticæ disciplinæ eos, in quibus remanet memoria illa perfidiæ: totos ab errantibus oportet abscindi: quia in tantum detestabiles existimantur ad spreta redeunt, vt beatus Apostolus Petrus melius illis esse prædicauerit, vt non cognoscerent viam iustitiæ, quam cognoscentes retrorsum reflecti in tradito sibi sancto mandato. In aperto est, qua pertinacia traditæ fidei debeat constantia custodiri, si tolerabilius est in errore persistere, quam coinquinationibus rursus, quas quis fugerit, implicari. Data pridie Id. Aprilis, Agapito V. C. Cons.] Vides quam longe absit vt cum hæreticis quodlibet intercedere possit vel leuissimum communicationis symbolum, cū adeo detestetur Hormisda Episcopos Epiri scribendi ad Dorotheum non quidē damnatum hæreticum, sed hæreticorū communione labefactatum, postulasse licentiã. At qui titubare, præ metuq. trepidare Ioannes cum collegis Episcopis noscitur,

EPISTOLA AD IOANNEM EPISC. NICO- POL. ET SYNODVM. a 2. Tim. 3. b Math. 11. Luc. 7. c Math. 5.

IN QVO RE- PARGVTIO- NE SVNT DI- GNI EPISCO- PI EPIRI. d Galat. 2. e Luc. 9. f 2. Petr. 2.

atur, acriori vrgente persecutione cessit, vt inferius suo loco dicemus. Sed quæ ad ipsum Dorotheum conscripserit, videamus. Sic enim ad eum per legatos epistola data se habet: Hormisda Episcopus Dorotheo Episcopo Thessalonicensi.

Ioannes frater & Coepiscopus meus Nicopolitanæ vrbis Antistes cum Synodo sua varijs se concussionibus atque dispendijs grauitur affligi; quod a transgressorum societate diuisus, postquam communionem sedis Apostolicæ emeruit, ad Thessalonicensem Ecclesiam ordinationis suæ initia non direxit. Potuisset neglectus sic esse culpabilis, si vnum esset inter omnes mysterium charitatis. At cum multi se a petra illius, quæ Christus est, soliditate diuiserint: quis non velit ab errantium coniunctione discerni, vt mereatur cum his qui consistunt in veritate coniungi? Non igitur consuetudo est neglecta, sed vitata contagia. Ergo obijcere quis possit errorem, vbi cogitatum salubriter intelligit cautionem? At nos, quod debueras primus assumere, credebamus te sequi saltem post aliena exempla potuisse. Non sufficit in lapsibus mora, nisi ad reprehensionis cumulum circa eos quoque qui ad viam redeunt, accedat inuidia? Quid aliud, quam beati Petri (quod sine impietate dici non potest) ipsum quod a Domino datum est nomen oderunt, qui eos qui ad sedis ipsius altaria confugiunt, insequuntur?

Quo pudore, rogo, priuilegia circa te illorum manere desideras, quorum mandata non seruas? & reuerentiam quam non exhibes fidei, cupis tibi Ecclesiastica potestate deferri? Si in iisdem vestigijs, quibus Catholici nituntur, insisteres, insectationem tamen proximi vitare deberes: sciens secundum Domini nostri & Saluatoris, quem colimus, instituta, eum qui scandalizauerit vnum de minimis, obnoxium magnis esse peccatis. Vbi est, Domine, humilitas, quam sub occasione discipulorum tuorum certantium de loci qualitate docuisti? Tu ostendis illum esse maximum, qui exhibere studuerit se pusillum. Respice de cælo & vide, visita vineam istam te cultore plantatam: intende circa mandata tua minimos, & circa ambitum honoris elatos.

Cur recentia cupitis, & prisca deseritis, circa summa desides, & parua curantes? Nonne hoc est rerum vilia decimare, & legis præcepta contemnere? Serua illa quæ Deo congruunt; & facile ea quæ sunt ab hominibus, subsequuntur. Quin potius curam salutis assume; & cur te alius præuenerit in veritate, suspira: ne si insectari eos qui ad Ecclesiæ reuertuntur membra persistiteris, tu quoque cum his, quos nominatim condemnat Apostolica sententia, copuleris. Data pridie Idus Aprilis, Agapito V. C. Consule.] hæc quidem Hormisda plane digna tanto Romano Pontifice. Sed quæ ad Anastasium Augustum idem in eadem causa per eisdem legatos conscripserit, reliquum est vt videamus: sic enim se habent ad eum pro Episcopo Ioanne datæ litteræ:

Hormisda Anastasio Augusto, per Ennodium & Peregrinum Episcopos.

Cum sapientiæ vestræ, clementissime Imperator, profunda considero: prouidentes salutis propriæ, vobis displicere non æstimo. Neque enim aut diuina monita, aut humana continent instituta, vt qui consulit bonæ spei, qualibet debeat reprehensione culpari: cum maxime pietas quoque vestra affectu se vnitatis & pacis flagrare fateatur. Quæ res me quoque, vel pro fiducia conscientia vestræ, vel pro creditæ quoque mihi dispensationis officio, emergente compulit non superfedere negotio. Ioannes frater & Coepiscopus Nicopolitanæ ciuitatis Antistes, prædecessoris sui sanctæ recordationis Alcysonis secutus exemplum, beati Petri Apostoli communionem cum Synodo sua, damnatis his, quos Ecclesia detestatur, expetit. Is nunc grauibus fatigatur insidijs. Precor mansuetudinem vestram, iniqua molientibus obuiate, & remouete molestias, & correctum fouete, cui vt corrigetur debuisset assistere. Scient enim qui tardauerint, se reos futuros, cum a vobis foueri viderint iam reuersos. Fateor, clementissime Imperator, miror insidiantium pertinaciam, neque Dei, neque vestro intuitu permoueri: nam qui oderunt in homine studium desiderij boni, quod de se æstimant iudicari, insequuntur ad recta reduces; iure culpandi, si non conuerterint deuiantes. Date fidei vestræ clara documenta, si adfore cunctis ad vnitatem ductis & officio omni & adhortatione cogiteris.] hæcenus Hormisda ad Anastasium Imperatorem. Sed & ne in re tanta quicquam ageretur reprehensione dignum ab ipsis Apostolicæ sedis legatis, idem Pontifex ad eosdem adiecit de his quæ ad hanc causam spectant admonitionem, siue (vt aiunt) Commonitorium: quod quidem cum ad plura vtilem exhibeat tractationem, hic describemus, atque illud ipsum ex iisdem codicibus (quantum liquit) emendatum: est autem huiusmodi:

CVM PETRA CONIUNCTIO QVEMLIBET DEMONSTRAT ESSE CATHOLICVM.

COMMVNICANTIVM CVM HÆRETICIS NVLLVM POTEST ESSE PRIVILEGIVM. a Luc. 22. b Psal. 79.

c Math. 23. IVSTA PONTIFICIS COMMUNICATIO.

HORMISDAE EPISTOLA AD ANASTASIVM IMPERATOREM PRO IOANNE

* insisti

d Hormisd. epist. 18.

* Apostolis

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, intercedentibus & adiuuantibus Sanctis*, A
quid agendum sit de causa Nicopolitanae Ecclesiae.

ADMONITIO
AD LEGATOS

Primum vbi Theffalonicam, Deo iuuante, veneritis, epistolas nostras, quas in hac causa
missimus, Episcopo Theffalonicensi tradite, illum quidem ordinē in eius salutatione seruantes,
quem scitis a nobis esse mandatum circa eos, qui cum sede Apostolica, hoc est, Ecclesia
Catholica non communicant. Traditis autē epistolis, instanter agere debetis, vt se ab eius
Ecclesiae concussionē suspendat: rationem reddentes; quia non potuit reuersus ad communionem
& ad corpus Ecclesiae, cum illis qui necdum reuersi sunt, quicquam habere coniunctum:
Nos non soluere a praedecessoribus nostris concessa priuilegia, si ipse Ecclesiastica
instituta non deserat. Certe redeat ad vnitatem: & nos cum eo insistemus; vt omnia
priuilegia quaecūque consecuta est a sede Apostolica Ecclesia eius, inuiolata seruentur.] In-
telligis, lector, non aliunde quā ab Apostolica sede Orientalibus impertita priuilegia, cum B
vides ab ea concessum vt Theffalonicensi Episcopo Epiri prouincia subiaceret. Sed subdit:

PRIVILEGIA
ORIENTA-
LIVM ECCLE-
SIARVM VN-
DE MANA-
RVNT.

Dicite etiam aperte, illum ostendere inimicum se esse fidei, si insequitur quos vide-
rit ad Catholicam communionem reuerti. Quod si poteritis causam ibi, Deo propitio,
componere: scriptis ad Episcopum Nicopolitanum litteris, quid vestra promouerit opera,
nunciate. Si vero obstinatus fuerit, nec ab infecutione eius cessare voluerit, secundum lit-
teras, quas ad clementissimum Imperatorem missimus, apud Principem causam Ecclesiae
Nicopolitanae sic agite, vt dicatis: Alcyson Episcopus Nicopolitanus satisfecit Ecclesiae
Catholicae, susceptus est, & ad communionem reductus: huius successor Ioannes Episco-
pus & Deum ante oculos habens, & de salute sua cogitans, & praedecessoris sui bonum
exemplum sequens, condemnatis haereticis, vel transgressoribus, ad sedem B. Petri Apo-
stoli misit, & susceptus est: Huic nunc Theffalonicensis Episcopus infidiatur & eum concu-
tit, contraria his quae fecit, exigere volens. Hinc Pater vester & omnes Orthodoxi rogant,
vt iussionibus vestris remoueatur ab eo ista molestia: ne videatur hominibus, propter hoc
illum persecutionem pati, quia ad communionem sedis Apostolicae redijt: & qui expe-
ctant per vos vnitatem fieri, aliud incipiant credere, si pietatem vestram viderint hoc dis-
simulare, hoc negligenter accipere.

LITTERAS
APOSTOLI-
CAE PVBLI-
CE AFFI-
GENDAS.

Visum est nobis expedire, vt litteras quas ad Theffalonicensem in causa Nicopolitana
direximus, quo libet ordine prudentia vestra diuersis in locis faciat publicari, magnopere
tamen in ciuitate Theffalonicensium: quia hoc facto & a persecutione nostrorum potest
cessari, & ad ipsius, si se correxerit, credimus pertinere salutem.] haec nunc admonitio po-
sterior ad legatos post ipsorum discessum missa. Sed considera pristinā erga sedem Apo-
stolicam reuerentiam exhibitam etiam ab haereticis atque schismaticis, dum ipsius Romanae D
Ecclesiae auctoritas etiā in ditione haeretici Imperatoris minime diminuta impedita fue-
rit, quo minus Apostolicae litterae, inconsulto Principe, publicarentur: non enim id petendū
ab Imperatore, vt alia, admonet Hormisda legatos; sed vt sponte libereq. faciant, ingerit.

* confirmato-
rias

Sed quae ista secuta sunt? & quem effectum missa ab Hormisda legatio est consecuta? di-
cam paucis. Sicuti omnes quae erant optimi pastoris dispersum gregem quaerentis Hormis-
da partes expleuit: ita & Anastasius Imperator qui haereticorum sunt Principum nume-
ros omnes absoluit. At quanam ista? Audi ab Anastasio Bibliothecario in rebus gestis
Hormisdae totius tragodiae summam breuiter perstringente his verbis: Hormisda item
secundo misit Ennodium Episcopum, & Peregrinum Misenatem Episcopum, portantes
epistolas confortatorias* fidei, & contestationes secretas numero decem & nouem, & tex-
tum libelli. In quo libello noluit assentiri Anastasius Augustus, quia & ipse in haeresi Eu-
rychiana communicauerat. Voluit itaque eos legatos per remunerationem corrumpere:
legati vero sedis Apostolicae nullatenus consenserunt accipere pecunias, nisi sedis Apo-
stolicae satisfactionem operarentur.

* posticum

Tunc Imperator repletus furore eiecit eos per posterulam*, & imposuit eos in naui pe-
riculosa cum militibus & Magistris & Praefectis nomine Heliodoro & Demetrio: qui-
bus hoc dedit in mandatis Imperator Anastasius, vt nullam ciuitatē ingrederentur. Legati
vero Apostolicae sedis suprascriptas epistolas fere decem & nouem per manus monachorum
& Orthodoxorum exposuerunt per omnes ciuitates: quas Episcopi ciuitatum, qui erant
cōplices Anastasij Augusti, omnes eas epistolas timore pro crimine Constantinopolim di-
rexerunt.] Sed & tunc etiam qui stare videbantur, consternati sunt pariter Episcopi Dar-
daniae, Illyrici, & Epiri, quibus legati reliquerant fidei Catholicae libellum habentem
damna-

A damnationem Acacij nominis expressam; Tunc, inquam, qui stare videbantur, ob metum
titubantes, tanto terramotu oborto, penitus corruere, & quae acceperunt fidei monimen-
ta praetimore deseruere, inueniri timentes Romanae communicatores Ecclesiae: sed quo-
modo mox iram Dei experti sint, sequenti anno dicturi sumus. Addit vero his haec Anasta-
sius Bibliothecarius: Tunc furore repletus Anastasius contra Hormisdam Papam, inter alia,
Sacra sua hoc scripsit: Nos iubere volumus, non nobis iuberi.] haec mens elata. At extat
ipsa Imperatoris epistola ad Hormisdam conscripta, qua sicut fecerat contra Symmachum
Papam, sugillat ipsius Hormisdae nimiam duritiam: redarguens, quod cum Filius Dei in
mundum venerit peccatores saluos facere, & nihil aliud magis & verbis & factis ipse Do-
minus inculcarit, & discipulos suos docuerit, quam peccantibus ignoscere, eosq. recipere;
id ipsum tamen ipse Papa negligat atque rejiciat. Sed integram hic perbreuem ipsius red-
damus epistolam Anastasij, quam Sacram dicunt. est huiusmodi^a:

Anastasius Augustus Hormisdae Papae.

Etsi magnum aliquid taciturnitas iudicatur, tamen necessarium est admirantes Dei mi-
sericordiam assidue frequentare sermonem: & quia initium fidei, quam nos Dominus &
Deus Saluator noster Iesus Christus docuit in remissione peccatorum, praecellit, nulli ha-
betur ignotum. Ipse enim per propriam passionem omnia Adam peccata mundauit, &
haec fuit negotiatio humilitatis ipsius, vt & praefatum & omnes fratres liberaret seruitute
peccati, voluntarie personam serui suscipiens. Nam beatus Apostolus Paulus^b docuit nos
scribens ad Romanos: Regnavit mors ab Adam vsque ad Moysem, & in eos qui non pec-
cauerunt: ex quo est vniuersitati quodammodo declaratum ex generali dispositione, siue
mirabilibus, specialia quaeque exempla debere suscipere semel tam magnae legis iussiones,
& tam pia bonitate firmatae: vt omnis doctrina, quam discipulis suis tradidit, in hoc fir-
mamento consistit. Fugauit aegritudines, siue multifaria genera passionum: nodum pec-
cati propria (sicut dictum est) passione resoluit; & agens, ad implenda similia discipulos
suos factis & sermonibus instruebat.

Verum si, sicut aliqui nituntur ostendere, certi ex ipsis Apostolis tam pia doctrinam per
inobedientiam implere dissimulant; ignoramus vbi magisterium misericordis Domini ac
magni Dei nobis possit occurrere. Nos autem non ea credimus ratione, vt immisericor-
des esse putemus, qui misericordiam didicerunt: sed postulationem nostram a praesenti
tempore taciturnitate comprimimus: irrationabile iudicantes illis precum adhibere boni-
tatem, qui rogari se nolint, contumaciter respicientes. Iniuriari & annullari sustinere pos-
sumus, iuberi non possumus. Data Constantinopoli quinto Idus Iulij, Anastasio Augusto
D quartum & Agapito Coss.] Sed obserua, lector, cuiusnam Principis sint eiusmodi verba
proterua, contumaciae plena ad Romanum Pontificem scripta: Iniuriari & annullari susti-
nere possumus, iuberi non possumus.] non alterius quidem hominis, quam Imperatoris ha-
eretici, Pharaoni simillimi, tunc per speciem tantummodo ceruicem ferream inclinantis,
cum instantia eum flagella compellerent, dum videt ob haeresim de Imperio & vita pariter
periclitari: quibus amotis, & Moysem cum Deo obfirmata obstinatione contemnat. Sed
iusto Dei iudicio euenit quod nesciens ipse praedixit, nimirum, vt potius miserime infelix
perierit, quam paruerit iubenti Pontifici.

Ita plane semper accidit, vt in sui perniciem sibi male consulat insana dominandi cupi-
do, quam imprudens Regnandi nominant rationē, dum iisdem Dei timore posthabito, sic
praeserunt colere religionē, vt eam captiuā ductam cogant priuatis suis affectibus inserui-
re. Habent isti quem colant atque sequantur Anastasium Imperatorem, qui astute simula-
uerat Romano velle parere Pontifici, vt exertum contra se gladium Vitaliani vitaret:
quo intuitu pariter longiores moras necere voluit Constantinopoli legatos Apostolicae se-
dis, vt eorum reueritus praesentiam populus contineretur: alias enim facile accidere potuis-
set (quod ante saepe contigerat) vt rursus populus turbas ciceret, & armis Imperatorem vr-
geret, litteris praesertim Hormisdae ad rectam propugnandam fidem commotus. Sed eo ces-
sante metu, qualis fuerit animi, cuiusve cultor fidei, exitus declarauit, dum aduersus Ortho-
doxos persecutionem excitat, dumq. per posticum amandat cum militibus ad nauem lega-
tos, eos quantocyus non Constantinopoli tantum, sed ab omni prorsus Orientalis Imperij
ditione procul expellens; non intelligens vecors, esse in caelo Regem Regum, qui Reges in
die irae suae^c confringat, quiq. balthem^d Regum dissoluat, & praecingat fune renes eorum;
dictumque^e: Sic & Rex hodie est, & cras morietur.] quae cuncta de Regibus ex diuina Scri-
ptura

^a Extat inter
epist. Hormisd.
post epist. 20.
EPIST. ANA-
STASII AD
HORMISDAM
PAP.

^b Rom. 8.

ANASTASII
IMP. FA-
CTVM DAM-
NATVR CON-
SILIUM.

a *Eccles. 4.*

pturā deprompta vindictā imminentis elogia cogitur haud sero Rex senex^a & fatuus ex-
periri, qui vera prudentia sibi consulere nescierit in futurum.

PERSECVTIO
AB HAERE-
TICIS ILLA-
TA IN OR-
THODOXOS.

At quid post hęc accidit? Simulac enim audita sunt foris, quę aduersus legatos A-
postolicę sedis Constantinopoli facta sunt: aduersarij omnes fidei Orthodoxę, veluti
abrupto penitus quo videbantur coerceri freno, timore nimirum illo soluto, quem ex
vnitate Catholica iam iam fancienda conceperant, palabundi, quo quisque ferretur im-
petu voluntatis, in Orthodoxos insiliunt, eorum bona diripiunt, profanant ecclesias, in-
stareq. luporum in ouile ouium irrumpentium, mactant & perdunt. Nam accipe quid in Sy-
ria actum sit: ex quibus cetera, quę remanserunt obscura, pernoscere valeas. Audi, inquam,
quę nefaria impius & sanguinarius ille Seuerus, qui thronum inuaserat Antiochenum, quiq.
Acephalorum caput emerfit, & Petrus perditissimus hæreticus Episcopus Apameę sicut
impietatis particeps, ita & crudelitatis socius, perpetrarunt, dum sceleratorum comparata
manu, in monachos Syrię Orthodoxos, Ecclesię Romanę communicantes, more prædo-
nū insurgunt, plurimosq. occidunt, ceteris vulneratis ac male habitis; nec illis quidem par-
centes, qui ad sacrum altare confugerant. In hos autem monachos potissimum eorumdem
hæreticorum furor exarsit; quod & ipsi aliquando hæreticorum labe polluti, citius resipi-
scentes, ex eorum se communicatione diuulserant, Apostolicęq. sedi coniunxerant, fidem
Catholicam profitentes: Cuius rei gratia hostes fidei in eisdem vehementius exacerba-
ti, cunctos simul perdendi animo insurrexerunt, crebrioribus eos insultibus aggressi; vt quę
dicentur, manifeste satis declarabunt.

SYRIÆ MO-
NACHI A SE-
VERO AFFLI-
CTATI AD-
BVNT IMPE-
RATOREM.

Ex hac autem prima ipsorum facta grassatione qui tantum periculum euaserunt, libel-
lum supplicē aduersus eundem grassatorem Seuerum offerunt Imperatori, quo petierunt,
vt Seuerus ab eo coercitus sineret qui remanserant, monachos Orthodoxos securos degere
in solitudine. Sed qui ad hęc missi sunt Constantinopolim legati duo monachi Sergius at-
que Ioannes, ab Imperatore sunt absque auditione contumelijs affecti atque reiecti. Quam-
obrem cum iam viderent haud dubie manus Imperatoris esse cum aduersarijs, ob idq. ab eis
audaciora quotidie se fore experturos; quid agerent, ignorant, nisi ad Deum, vnde sperent
auxilium, conuertere oculos, & ipsum precibus interpellare.

Interea vero ad eum quem norunt se in terra habere Patrem, quamuis longe positum,
clamant, proximum adesse scientes caput cohærentibus membris compagine Catholicę
vnitatis & charitatis: clamant, inquam, dum ad communem Patrem, ipsum Romanum Pon-
tificem Hormisdam litteras dant, quibus eius auxilium postulant, recipi ab eo rogantes,
qui eandem cum ipso fidem Catholicam profiteantur, & hæreticos omnes quos ille reij-
cit, pariter & ipsi reijciant atque condemnent. Extant ipsę litterę, quibus quamplurimi
subscripserunt Archimandritę absque presbyteris atque diaconis, quorum omnium fides
Catholica effulgebat: descripsimus eas ex eisdem codicibus quam emendatissime licuit:
quibus eiusmodi titulus legebatur inscriptus^b:

b *Exat inter
epist. Hormisd.
ante epist. 21.*

Exemplum relationis minimorum Archimandritarum & ceterorum monachorum Se-
cundę Syrię.

Sanctissimo ac beatissimo vniuersi Orbis terrę Patriarchę Hormisdę continenti sedem
Principis Apostolorum Petri, deprecatio & supplicatio minimorum Archimandritarum &
ceterorum monachorum Secundę Syrię prouincię.

Gratia Saluatoris omnium nostrum Christi nos ad vestram beatitudinem refugere velut
de hieme & tempestate ad portum tranquillitatis admoniti, minime circumuallantibus
nos calamitatibus teneri iam credimus. Nam etsi patimur, gaudentes sustinemus: scien-
tes quia^c non sunt eodignę passiones huius temporis ad futuram gloriam, quę reuelabi-
tur in nobis. Quoniam vero Christus Deus noster principem pastorem & doctorem & me-
dicum animarum constituit vos & vestrum sanctum Angelum: dignum est, passiones, quę
nobis contigerunt, exponere, & immisericordes ostendere lupos, qui dissipant gregem
Christi: vt auctoritatis baculo eos expellat de medio ouium, verbo autem doctrinę ani-
mam sanet, & orationis medicamentis mitiget.

c *Rom. 8.*

Qui autem sint isti, & qui hos aduersum nos armauerint, audistis vtrique, beatissime:
Seuerus ille & Petrus, qui numquam in Christiano numero reputati sunt; qui per singulos
dies sanctam Chalcedonensem Synodum, sanctissimumq. ac beatissimum Patrem nostrum
Leonem publico anathemate impetentes; qui iudicium Dei nihil æstimantes, & colendos
canones sanctorum Patrum conculcantes; Episcopus quidem Principali potentia facientes
exhiberi,

SEVERI CAR-
NIFICINA.

A exhiberi, & nos cogentes illudere prædictam S. Synodum, supplicijs inæstimabilibus affli-
gentes. Vnde & quidam eorū iniectas plagas minime sustinentes, de hoc sæculo transferunt:
& nostrorum vero non exigua multitudo perempta est. Euntibus enim nobis ad mandram
domini Simeonis pro causa Ecclesię, insidiati sunt nobis in itinere prædicti coinquinati: &
superuenientes, occiderunt ex nobis trecentos quinquaginta viros: quosdam autē vulnera-
uerunt: alios vero, qui potuerunt ad colenda altaria confugere, ibidem peremerunt, & mo-
nasteria incenderunt, per noctem mittentes multitudinem inquietorum hominum redem-
ptorumq. omnem paupertatem Ecclesiasticam huiusmodi pestiferi homines consumentes.

MONACHO-
CISI A SEVE-
RO.

Ad singula autem delatę ad vestram beatitudinem instruent chartę a venerabilibus fra-
tribus Ioanne & Sergio, quos miseramus Constantinopolim, sperantes vindictam de his
fieri, quę commissa sunt. Sed eos nec verbo dignatus est Imperator, sed etiam cum gran-
di contumelia expulit, comminatus eis qui ista porrigerent. Vnde hinc est, nos vel sero
cognoscere, quoniam tanta prauitas & audacia talium malorum aduersus Ecclesias facta,
ipius immissione composita est.

Deprecamur ergo, beatissime Pater, supplicantes & rogantes, vt exurgatis cum feruore
& zelo, & condoleatis iuste pro corpore laniato (nam caput estis omnium) & vt vindicetis
fidem contemptam, canones conculcatos, Patres blasphematos, & talem Synodum ana-
themate impetitam. Vobis autem a Deo^a data est potestas & auctoritas ligare & solue-
re. Non^b opus habent qui sunt sani medicis, sed male habentes. Exurgite, Patres sancti,
venientes ad liberandum nos: imitatores estote Domini nostri, qui de cælo super terram
aduenit quærere errantem ouem. Petrum illum respicite Principem Apostolorum, cuius
sedem ornatis, & Paulum, qui est vas electionis: qui circumeuntes, Orbem terrarum illumi-
nauerunt. Nam magna vulnera maioribus indigent adiumentis. Mercenarij videntes lu-
pos venientes aduersus oues, dimittunt eas dissipari ab illis. Vobis autem veris pastori-
bus & doctoribus, quibus cura pro salute ouium commissa est, occurrit ipse grex cogno-
scens suum pastorem, ab immitissimis bestijs liberatus, & vocem sequens pastoris, sicut
Dominus ait^c: Oues meę vocem meam audiunt: ego cognosco eas, & sequuntur me.

INTERPEL-
LANT ROM.
PONT. VT CA-
PVTE ECCLE-
SIÆ.
a *Matth. 16.*
b *Luc. 5.*c *Ioan. 10.*

Non ergo despiciatis nos, sanctissime, qui a bestijs ferocibus quotidie vulneramur. Ad
perfectam autem notitiam sancti Angeli vestri, anathematizamus in eadem nostra depre-
catione virtutem habente libelli omnes proiectos & excommunicatos a vestra Apostoli-
ca sede: dicimus autem Nestorium, qui fuit Constantinopolitanus Episcopus, Eutyche-
tem, Dioscorum, & Petrum Alexandrinum, qui cognominatus est Balbus, & Petrum qui
dicebatur Fullo, Antiochenum, & omnes qui vnum illorum hæreticorum defendunt.

D *Subscriptiones.*

Ego Alexander misericordia Dei presbyter & Archimandrita sancti Maronis depreca-
tus sum.

Simeon misericordia Dei presbyter & Archimandrita vt supra, &c.] subscripti sunt
enim in eodem libello supplici & epistola Archimandritę omnes numero viginti quinque,
presbyteri vero & diaconi simul numero centum septuaginta, quorum singulorum nomina
illic in fine singillatim conscripta habentur. Qui autem has tulerunt litteras Ioannes &
Sergius a monachis Secundę Syrię missi, non nisi ad finem anni huius Romam peruenere,
vel sequentis initio, vt reddita ad eos litterę ab Hormisda anno sequenti Idibus Februa-
rij satis demonstrant. Quid vero ad hęc Papa rescripserit, suo loco dicemus.

At alia his plura addiderunt scelesti Seuerus & Petrus aduersus eosdem monachos
Syrię, dum vixit impius Anastasius, hoc & sequenti anno, nefanda omnia sibi licita existi-
mantes. Reliqua autem quę ab eisdem sequenti sunt anno facinorę perpetrata, suo loco
dicentur ex libello monachorum Constantinopolim misso sub Iustino Imperatore, a quo
sequentem Annalium tomum auspicabimur.

His auditis, quomodo potuit non odisse Hormisda Pontifex aprum^d filuestrem deuaflan-
tem vineam Domini, ipsum inquam hominem peccati, Anastasium Imperatorem, a quo vi-
res omnes suppedabantur hæreticis, aduersus quos læsum numen implorat? At quid tan-
dem? Tacui semper (dicit Dominus^e) filii, patiens fui: Vt parturiens loquar, dissipabo, &
absorbebo simul.] Sicq. excitatus^f est tamquam dormiens Dominus, tamquā potens cra-
pulus a vino.] Exacuit^g vt fulgur gladium suum: primumq. omnium idolum erectum
in templo, stantem abominationem in loco sancto disiecit, ipsum inquam Timotheum
Constantinopolitanum intrusum Episcopum e medio sustulit: morte enim inopinata con-
festim

d *Psal. 79.*e *Isai. 42.*f *Psal. 77.*g *Deut. 32.*

festim sublatus est de medio, qui medium struxerat diuidentem parietem, impediēbatq. ne Orthodoxi vniuerentur hæretici, cum sex annos sedē illam tenuisset, immo cathedram pestilentiae occupasset: tot annorum numerum eidem tribuit quoque Nicephorus^a. Equidem sequenti anno sedisse Timothei successorem, epistolæ vltro citroq. datæ significant. Qui autem in locum eius subrogatus est Ioannes Cappadox, populi conatu potius quam voluntate Anastasij Imperatoris electus creditur, Orthodoxæ fidei cultor: cui tamen, quamdiu idem Anastasius superuixit, nec licuit respirare: eo autem paucos post menses defuncto, quam strenue pro Catholica vnitae atque concordia laborarit, quæ suo loco dicentur, palam facient. Iam vero quæ sunt huius anni reliqua absoluamus.

Hormisda Papa summus Antistes licet immensis malis Orientalis Ecclesiæ adeo esset oppressus, vt totus penitus ab iisdem videri potuisset abortus, nec vllus prope ipsi reliquus videretur esse locus ac tempus ad alia diuertendi: memor sese vniuerso Christiano Orbi præesse pastorem, dum sic obtutus figit ad Orientem, haud tamen prætermittit aspicere Occidentem, atque etiã Boreales lustrare ouilis regiones. Vidimus enim hoc anno, decimoquinto Kalend. Martias ipsum scriptis litteris ad Alcimium Auitum Viennensem Episcopum, eidem suas delegasse vices ad recta dogmata & Ecclesiasticam disciplinam sartam tectam illibatamq. in Gallia conseruandã: id ipsum etiam hoc eodē anno impendit Hispaniarum Ecclesijs, cum legat vices suas Ioanni Episcopo Tarraconensi. In vltioris vero Hispaniæ prouincijs, nempe Bæticæ & Lusitaniæ, Sallustio Hispalensi Episcopo nomine suo agere cuncta præcepit, ad quem etiam litteras dedit hoc ipso anno sub Consule Agapito; sub quo etiam datæ litteræ^b ad Ioannē Episcopum quarto Nonas Aprilis leguntur, Agapito V.C. Consule: sed irrepsit error, vt loco V.C. scriptum fuerit II. quasi signetur secundus Consulatus Agapiti; cum tamen nonnisi semel eo munere functum esse, certum sit.

De vicaria autem potestate Ioanni concessa hæc ibi leguntur: Quia per insinuationem dilectionis tuæ huius nobis est viæ patefacta prouidentia, remuneramus sollicitudinem tuam, & seruatis priuilegijs Metropolitanorum, vices vobis Apostolicæ sedis eatenus delegamus, vt inspectis istis, siue ea quæ ad canones pertinent, siue ea quæ a nobis sunt nuper mandata seruentur; siue ea quæ de Ecclesiastica causa tuæ relationi contigerint, sub tua nobis insinuatione pandantur, &c.] Ad Sallustium vero Episcopum Hispalensem de prouinciarum Bæticæ & Lusitaniæ vicaria potestate concessa hæc habet^c: Suffragantibus igitur tibi tot meritibus piæ sollicitudinis & laboris, certe iam delectat iniungere quæ ad nostri curam constat officij pertinere; vt prouincijs tanta longinquitate disunctis & nostram possis exhibere personam, & Patrum regulis adhibere custodiam. Vices itaque nostras per Baticam, Lusitaniamq. prouincias, saluis priuilegijs, quæ Metropolitanis Episcopis decreuit antiquitas, præfenti tibi auctoritate committimus.] & inferius de vsu impertitæ potestatis, quomodo sint cuncta tractanda, verbis his admonet: Quoties vniuersalis poscit religionis causa, ad Concilium te cuncti fratres euocante conueniant: & si quos specialis negotij pulsata contentio, iurgia inter eos oborta compesce, discussa sacris legibus determinando certamina. Quicquid autem illis pro fide & veteribus constitutis vel prouida dispositione præcipies, vel personæ nostræ auctoritate firmabis, totum ad scientiam nostram instructæ relationis attestatione proueniat, &c.] His subiunguntur litteræ de pace inita & vnitae conciliata cum Ecclesia Orientali; quæ tamen anno sequenti, cum id fieri contigit, scriptæ cognoscuntur.

Porro sicut duos præfecit Hormisda hoc anno Vicarios Hispaniarum Ecclesijs, & ad eodē singulas dedit litteras, ita ad Hispaniarum Episcopos eodem tempore distinctas duas dedisse reperitur epistolas, magna sollicitudine cauens ne quid in eos illaberetur Orientalis contagij. Monere enim eos omnes in primis voluit, vt caute agerent in recipiendis Græcis clericis ex Oriente venientibus: etenim Ioannes Episcopus, quid agere deberet de his, consuluerat ipsum Hormisdam, qui recipiendi eos formam præscribit.

Laudabilis quidem pristinus ille vsus, vt cum sciretur in aliquibus prouincijs commixtos esse inter Catholicos complures hæreticos, si quis inde migraret in remotiores Christiani Orbis prouincias, non reciperetur absque Orthodoxæ fidei professione, nec quidem generali, sed quæ instantes hæreses condemnaret. Sic igitur quantumlibet constaret hoc tempore in Oriente quamplurimos viuere Catholicos; quod tamen sciretur Eutychianos in iisdem inualuisse regionibus, iure postulatum ab Hispaniarum Episcopis fidei Catholice tenacissimis, vt a Romano Pontifice forma libelli mitteretur, cui omnes Orientales

in Hispania-

A in Hispanias accedentes subscribere deberent, qui vellent ad communionem admitti.

Sed & illud obseruatione dignū, si quem piorum Occidentalium Christianorum e contra his temporibus proficisci contingeret in Orientem, solitum pro viatico sibi sumere veræ fidei documenta, præmunireq. se antidoto contra ictus serpentium, quos sciret frequentes in illis regionibus reperiri. Hinc quidem hoc eodem tempore, cum sub Anastasio fides Catholica in Oriente periclitaretur, S. Fulgentio suppeditatum est argumentum scribendi de fide ad Petrum Hierosolymam profecturum, vt ipse libri exordio præfatur his verbis^a: Epistolam, mi Petre, tuæ charitatis accepi, in qua significasti, velle Hierosolymam pergere: & postulasti, te litteris nostris instrui, quam debeas in illis partibus veræ fidei regulam tenere, vt nullus tibi possit sensus hæreticæ subreperere falsitatis, &c.] Porro male creditum S. Augustini librum esse, quem constat, testificatione antiquorum omnium, esse Fulgentij.

Sed ad Hispanos Tarraconensis prouinciæ Episcopos reuertamur, qui litteris excitati Hormisdæ Pötificis hoc ipso anno, qui numeratur septimus Theodorici Italiæ Regis in Hispania regnantis, sub eodem Agapiti Consulatu Gerundæ Tarraconensis prouinciæ ciuitatis Concilium celebrarunt, cui præfuit idem Ioannes Tarraconensis Episcopus, ad quem scripsit Hormisda: Non alium hunc quidem ab illo fuisse Ioanne, qui anno superiori præfuit Tarraconensi Concilio, omnes æque consentiunt, & ratio persuadet: siquidem omnes ferme qui numerantur Episcopi Concilij Gerundensis, iisdem anno superiori cum Ecclesiarum titulis, quarum erant Episcopi, subscripti habentur, & inter alios etiam Ioannes ponitur Tarraconensis Antistes primo loco notatus. Extant Concilij huius canones decem ad Ecclesiasticam disciplinam spectantes: quorum ille primo loco ponitur, vt in sacra

C celebratione Missarum mos ille seruetur, quem constaret ab Ecclesia Tarraconensi seruari. Sancitur itidem duplicium Litaniarum^b obseruatio, nempe Rogationum communium alijs quoque Ecclesijs, & aliarum quæ mense Nouembris triduo perdurarent, nempe a quinta feria vsque ad sabbati vesperam, Missa claudendæ. Sunt & alia in eodem statuta Concilio, quæ tu consulas velim: nos vero ad alia transeamus.

Quartus hic numeratur annus Palæstinæ cladis, qua per quinquennium afflictata est post exilium viri sanctissimi Eliæ Hierosolymorum Episcopi: contigit enim primo prouinciam illam inter alia mala prope quinquennium siccitate laborare, diuturniore quidem quam illa fuerat sub Elia Propheta^c, cum annis tribus atque sex mensibus non pluit. At sicut per illam eiusdem Eliæ sanctitas magnopere illustrata est diuinarum operatione virtutum, cum scelestum Regem vicit, eiusq. pseudopphetas Deo rebelles digne puniuit: ita & hac diuturniori siccitate tum iunioris Eliæ est sanctitas declarata, tum editione miraculorum S. Sabas effulfit, cum non semel sed iterum suis monachis pluuiam impetrauit. Ita plane Deus omnia ad suorum seruorum gloriam, & veritatis Catholice elucidationem: conuertit terram fructiferam in saluginem a malitia inhabitantium in ea; & prohibuit cælo ne plueret, vt regio illa absque humore ferrea redderetur, ocluso desuper cælo, redditoq. plane æneo super eam, vbi Christus veræ assumptæ atque retentæ humanæ naturæ ediderat experimenta, vbi vigeret impietas negans veram permanentem Christi carnem diuinæ naturæ inconfuse & indiuisse, sed distincte coniunctam.

Res vero præclaræ a S. Saba in Palæstina tunc gestæ exacte narrantur a Cyrillo in Vita eiusdem mirifici Sabæ, qui eas præfens vidit, posterisq. quam fidelissime tradidit: quas hic tibi eiusdem totidem verbis reddituri sumus: quibus admireris Dei prouidentiam in tanto totius Ecclesiæ Orientalis naufragio, cum non oblitus sit misereri, sed reliquerit misericordiæ suæ quædam impressa vestigia, vbi in terra visus est, & cum hominibus conversatus est; vt qui hæctenus errauerunt ab vtero & locuti sunt falsa, reuocari, si vellent, possent ad viam, & in ea ponere gressus suos, securiq. per certam sacrorum dogmatum veritatem peruenire ad vitam æternam. Age igitur ipsum hæc narrantem Cyrillum audiamus, qui ait^d:

Sed eo reuertendum est, vnde digressi sumus; & ijs quæ dicta sunt, addenda sunt quæ sequuntur. Appetente iam fine anni quarti, quo aquæ penuria & siccitas & alia mala his cognata Palæstinam inuaserant, accedunt ad Sabam monachi speluncæ, petentes vt illinc recederent: neque enim se posse amplius manere, neque resistere tantæ aquæ inopiæ. Quocirca ille quidem partim adhortatus vt forti & excelso animo ferrent quæ ingruerant, partim autem eos paterne admonens, persuasit vt rursus permanerent

^a Niceph. in Chron.

HORMISDAE CVRA TOTIVS ORBIS ECCLESIAE.

^b Extant tom. 1. Concil. vet. edit. in Hormisdæ.

^c Extant tom. 1. Concil. in Hormisdæ.

HORMISDAE LITTERAE AD EPISCOPOS HISPANIAE.

EXIGENDA FIDES AB IIS QUI ADMITTENDI ESSENT AD COMMUNIONEM.

^a Apud S. Augustin. in Append. ad rom. 3.

GERUNDENSE CONCILIVM.

^b Concil. Gerundens. c. 2. 3.

^c 3. Reg. 17. Luc. 4.

^d Cyrill. in Vita S. Sabæ, apud Sur. die 5. Decemb.

nerent in Laura: Ad vos enim (inquit) veniet Dei misericordia, & ros cito ab eo descendet. Tertio deinceps die finem acceperunt quæ promissa fuerant. Repente enim erumpens vehemens pluuia, eis impleuit aquarum receptacula: & quod est maxime incredibile, illis solis delapsa est pluuia, qui cogitarunt a Laura recedere. In omnibus autem alijs, quæ circumcirca erant, monasterijs, ne minima quidem gutta descendit.

Hinc factum est, vt monasteriorum, quæ erant circumcirca, præfecti ad eum confluerent, desolentes & lamentantes, & dicentes: Quid peccauimus, Pater, quod non ad nos quoque per tuas preces aqua cecidit, qui æque laboramus siccitate, & valde desideramus benignitatem & refrigerationem? Ille autem paucis verbis eos liberauit a magna illa animi afflictione, sic dicens: Nunc quidem misit Deus benedictionem ad eos qui egent maxime: sed neque vos diu despiciet; neque vos aqua deficiet, donec dederit pluuiam super terram. Iam vero instabat Dominica dedicationis; & cum aquæ penuria diutius produceretur, omnis autem fons propemodum deficeret, & nec in se quidem parum serualet aquæ vestigium, sed multi ideo misere perirent: Ioannes Antistes Hierosolymitanus valde suspectam habens multitudinem (solet enim, cum laborauerit inopia alicuius rei necessaria, seditionem protinus agitare, & aliorum facultatibus parare insidias) omnes partes obibat, loca locis mutans, & puteos fodiens, humidiora loca proscindens, & fossas perscrutans, & a nullo abstinens, quod ei occurreret: sed hoc nihil proficiebat. Omni itaque spe abiecta, sedebat de cetero mæstus, & apud se desolens communem vrbs calamitatem.

Cum is ergo ita esset affectus, & communem casum, suum luctum esse duceret: quidam ex eius amicis, Sūmus nomine, volens esse particeps sollicitudinis, & quoad eius fieri posset, illius consolari ægritudinem: quoniam aliunde inuenire non poterat mali solutionem, accedit ad eum, narrans de pluuia quæ eruperat, & de diuinis illis signis, quæ facta fuerant Sabæ precibus: & consulit, vt eum ad se accersat, & vehementer roget vt hanc eis alleuet calamitatem, & cessare faciat plagam, quæ tam grauius infigitur. Ille autem persuasus, cum eum accersisset, & ad eius pedes procidisset, omnes adhibuit preces, vt sanctas manus ad Deum tolleret, quas ipse solet respicere, & eius misericordiæ viscera in mentem reuocaret, & efficeret, vt qui est bonus, eos benigne aspiceret, & eis reconciliaretur, & solueret calamitatem siccitatis, quæ eos opprimebat.

Cum is autem differret, & rem suas vires superare diceret; Episcopus non cessat obsecrare, & genua pressare, & nullum prætermittere modum supplicationis. Quid enim ad deprimendum & deiciendum animum est calamitate vehementius, & maxime ea quæ tam multos tam diu affligebat? Nesciens deinceps quid ageret mitissimus Sabas, se includit in domuncula, iubens illos quoque simul preces fundere. Deinde ille quidem intensæ vacabat orationi, & pro eis fundebat preces. Tertius iam dies præterierat, & circa primam noctis vigiliam repente conuertuntur nubes, & ex serenitate mutato aere in profundam caliginem, vehemens erumpens pluuia replet quidem aqua fontes, torrentibus autem sua reddit fluentia, & vniuersam simul ciuitatem ad vno animo & vno ore gratias Deo agendum excitat. Et hæc quidem sic] hoc (vt diximus) anno quarto immisæ cælitus siccitatis. Ceterum eundem auctorem superius narraffe meminimus ipsam penuriam in sequentem vsque annum perdurasse, nempe ad annum quintum propagatam: nam non ante terra imbre infusa arari, & susceptum semen multiplicato fœnore reddere valuit: vt plane contigerit anno sequenti simul cum morte impij Anastasij omnia immisæ mala consumi; & fugata vna cum fide Catholica cuncta bona, vna cum sancta religione integre restaurari. Ad res igitur anni sequentis, quo diutius conticescens diuina iustitia in impios clamans erupit, iam transeamus.

IESV CHRISTI

ANNVS

518.

HORMISDAE PAP.

ANNVS

5.

ANASTASII IMP. 28.

THEODORICI REG. 26.

Quingentesimus duodeuigesimus Domini annus, Magni atque Florentij Consulatu, magnus plane, ac florentissimus, memorabilisq. illuxit Ecclesiæ: quo quæ sita diu frustra, incassum vocata frequētius pax exul, tandē redijt postliminio, fugata penitus pugnace discordia, & peruicaci remoto schismate, atque hæresi pertinaci cōpressa, cum Oriens simul cum Occidente in vnam eandemq. fidem Catholicæ communionis glutino compagina-

tur, &

Atur; & qui erant longe, facti sunt prope in sanguine Christi: Ipse enim (secundum Apostolum^a) pax nostra, fecit vtraque vnum, medium parietem maceræ soluens, inimicitias euacuans, vt duos condat in semetipso in vnum. Quomodo autem tam grandia hoc anno Ecclesia a Deo consecuta sit dona, dicemus ordine temporis.

Cum (vt dictum est anno superiori) legatio a monachis Syriæ de prauis nefandisq. factis hæreticorum Romam perlata esset, ac tetram horrendamq. tragœdiã Archimandritarum viginti quinque consignatam litteris & lacrymis irrigatam legati auribus piorum ingessissent, magnum mærorem Orthodoxis omnibus incusserunt, magis autē omnium Patri de totius populi salute sollicito, Hormisdæ inquam, qui & instar capitis membris exulceratis compatiens, vulneribus quæ valuit fomenta consolationis adhibuit, & salubris ligacula admonitionis admouit, scribens litteras, quas postea Quinta Synodus œcumenica venerata, suo optauit recitari conspectui. Reddemus nos eas, quas triplicis editionis nobis seruaui antiquitas, quarum duæ Latinæ conscriptæ extant, tertia itidem Latina, sed ex Græco translata: quæ licet sint mendis non nihil corrosæ, magis tamen integras sensibus atque sententijs, si non verbis vere germanas ex Græco Latinitati pristinae redditas Synodalia Acta conseruant: ex quibus eas hic describemus, vt quod desiderari videtur in alijs, ex alijs suppleatur. Est autem eiusmodi præfixa eiusdem inscriptio:

Hormisdæ Episcopus presbyteris, diaconibus, Archimandritis Secundæ Syriæ existentibus, & reliquis Orthodoxis in quocumque Orientali climate degentibus, & in Apostolicæ sedis communionem permanentibus.] ita titulus. Sed cur, inquires, cum solum acceperit (vt dictum est) a Syriæ Secundæ monachis litteras, non ad eos dumtaxat reddat eas, sed omnibus Orientalibus Orthodoxis scribat? Quod scilicet etsi ab eis tantum de patris ab hæreticis in Catholicos malis litteras idem Pontifex accepisset; sciret tamen certis nuncijs & in reliquis Orientis prouincijs Orthodoxos his similia ab hæreticis esse perpeffos. Vt igitur quos vna eademq. persecutio afflixisset, eadem consolatio deliniret, non ad Syriæ tantum monachos, sed ad omnes Catholicos Orientales eam dedit epistolam, quam publicam patentemq. vbique locorum esse voluit ad consolationem piorum, perditorum vero hæreticorum indelebilem ignominiam. Ipsa autem epistola sic se habet ex Actis Quintæ Synodi hic accurate descripta^b:

Letis litteris vestræ dilectionis, per quas inimicorum Dei insipientia demonstrata est, & infidelium furia tristis manifesta facta fuit; qui quoniam spiritu malo viuentes, oderunt Dominum, membra illius impie persequuntur, quantum a nostra certitudine est cognoscere: Benedixi Dominum, qui fidem militum suorum in medio hostium seruaui. Sed rursus Ecclesiarum commotionem, & seruorum Dei molestias & labores considerans, gemens, secundum Prophetam clamaui^c: Surge Domine, iudica causam tuam: memor esto opprobriorum tuorum, eorum quæ ab insipiente sunt tota die: & cetera quæ sequuntur: Ne obliuiscaris voces quærentium te: Superbia eorū qui te oderunt, ascendit semper ad te. Etenim sicut oportet nos firmitatem fidei seruare, ita non conuenit de iustitia diuini iudicij diffidere.] has ad Dominum preces pro Ecclesia fundebat summus Antistes vniuersalis Ecclesiæ: & quidem obtinere meruit quod petijt: vt iuste dicere cum eodem Propheta^d debuerit: Exaudiuit me in latitudine Dominus.] Sed pergit ipse:

Non est hic, fratres, labor Ecclesiæ nouus: tamen dum in ipso humiliatur, erigitur; & per illa quibus atteri creditur, damna vitantur. Ex vsu est Fidelibus Dei, vt per mortem corporum vitam lucrentur animarum. Amittuntur quidem fluentia, sed acquiruntur æterna: & dum persecutio viam facit probationi, probatio causam facit meriti. Stulti & in cæcitate furentes ignorant, quod quos a conuersatione hominum separare se posse putant, eos ad regnum Dei ducunt. Hinc in ipsis periculis gaudia, & ambitus est passionum. Spectat enim agones suorum, qui magnorum retributor est munerum. Nam quis non frangeretur malis, nisi eum ex aduersis præmia consolarentur? Spes illa est, quæ non finit in desperationem deficere: siquidem excludit amaritudinem passionum dulci sapore virtutum. Quis enim magni faciat præsentia, sciens æstimare ventura? Quis dispendia vitæ renuat, si quæ sunt recipienda considerat?

Persistite, carissimi mihi; & inconcussam fidem animi virtute seruantes, perseuerantia laudem, in qua est salus & bonorum omniū palma, præsumite. Magna quidem sunt, ad quæ vocamur indigni. Non retardet infirmitas: quoniam qui vocat, retributor fidelis & fortis adiutor est. Non decipiamur spe desideriorum, neque voluptatum, neque facilia proponamus.

^a Quinta Synod. Act. 1. & Hormisdæ epist. 21.

^c Psal. 73.

^d Psal. 117.

^{*} dicitur

namus. Non deliciofa est nobis Dominus noster, non blanda pollicitus: præmia promisit ille, non otia. Non conueniunt laus & pigritia. Qui locus erit remunerationi, si nulla est causa virtutis? Angusta^a porta, sed regna diffusa; paucis aditus, sed probatis. Nonne hæc sunt ad eos prima verba, quos docuit^b: Persequentur & in synagogis suis flagellabunt vos? Per patientiam (sicut scriptum est) possideamus animas nostras. Et ne quando doleamus ipsis per impatientiam amissis; primus Dominus noster & patientiæ ipsius magister crucem ascendit, suos informaturus exemplo, quos erat adiuturus auxilio.

^a 2. Mach. 7. Ipse inter virtutes & labores tenet lancem stans contra venena furentium, & secundum persecutionis iras ille æterni Imperij dat coronas. Reuoluite qualis Machabæorum^c exitus, quæ luctatio tolerantibus, qua vetus historia laude eos profecuta est, quali Iudas & illa fratrum caterua mortis honore prædicatur, & quanto honore sit populus in monte^{*} consumptus; & hæc pro custodia legis & virtutis, quæ species & umbra futurorum sunt: B Nos in Patribus vidimus, palpauimus, & probauimus quæ sequamur. Quid non deferendum est rei? Quid negandum est veritati? Quid non debitum Redemptori? Libenter communicauimus dogmata ista vobiscum. Dicit enim sapientissimus Salomon: Beatus qui prædicat verbum in aurem obedientis. Gaudium siquidem est, volentes alloqui, eos qui non reluctantur, hortari.

^{*} quidem. Tenemus enim obsidem fidei vestræ sub litterarum professione constantiâ, qua a transgressorum contagione diuisi, ad Apostolicæ sedis dogmata & mandata recurritis, estis quidem^{*} tardi viam veritatis ingressi: Sed benedictus Deus, qui non in finem obliuiscitur; qui corripit, vt fanet, nec diutius patitur oues gregis sui insidiatorum luporum rapacitate dispergi: qui etiam per moderatam seueritatem non negligit suorum tutelam, neque salutem. Sed quid mirum, si oues relicto illo vno & vero pastore dispersas callidus ille cruentus & rapax turbauit insidijs? Qui tutelam suam deserunt, ipsi se periculis, quibus laniantur, exponunt. Ergo nunc saltem solidis passibus in viam Patrum, ad quam recurritis, insistite. Potens erit misericordia Dei, aliorum quoque correctionem mercedi vestræ, si a vobis ad rectum deducantur, adscribere. Sed in totum vos e cœno, quo immerfi hæretici tenentur, auellite; & excutientes immunditiam pulueris inhærentis, generaliter vniuersos ab Apostolicis dogmatibus declinantes religiosa detestatione damnate. Nulla tenebris cum luce communio: nec qui per recta itinera gradiuntur, vestigia sua cum deviantium errore coniungunt.

^a 2. Cor. 6. Tenendum est fidei vinculum, & vitandum de perfidiæ societate contagium: quia secundum Apostolum^d: Quemadmodum qui se coniungit Domino, vnus spiritus fit cum eo: ita qui adhæret meretrici, vnū corpus efficitur. Amant virtutes collegia sua; & adhærentes sibi secum impietas in profunda demergit. In conspectu, in oculis, in ore, in ipsis manibus sint Patrum dogmata, quæ custodienda mandamus: quotidie nos ad conseruationem sui Concilia veneranda constringant. Longum est singillatim vniuersa retexere. Chalcedonensem Synodum, in qua omnium religio continetur, sed & venerandi Leonis Papæ prolata de ipsis Apostolorum præcordijs instituta & noscere vos conuenit & tueri. In his vexillum fidei, in his propugnaculum veritatis, in quo Christus cognoscitur; in his redemptionis nostræ spes & causa seruatur. Hoc est illud, quod ab Apostolo positum legitimus fundamentum, in quo se ipsum decipit, qui lignum & fœnum & stipulas consumendas ignibus superædificare tentauerit. His interfecta sunt Eutychetis & Nestorij venena consilijs^{*}: qui aduersus Dominicæ incarnationis salubre mysterium, dū contraria inter se disputatione nituntur, sub quadam sacrilegij æqualitate consentiunt, sententijs dispares, & impietate concordēs. Quorum alter nolens beatissimam Mariam esse Dei genitricem, in Domino nostro quæ sunt vnita discidit: alter dum conuenientium naturarum propria & certa confundit, mysterium nostræ redemptionis extinguit: alter Photini sectam, alter Manetis insaniam impia cognatione contingens.

^{*} Concilij. Aduersus hos, dilectissimi fratres, prouisa remedia illa animi virtute defendite, qua in ipsorum euerfionem videtis hæreticos impietate pugnare. Non sit pigra veritatis assertio. Quo studio oportet salutem diligi, cum videatis perditionem mortiferam sic amari? Pudeat segniter asseri veritatis leges, cum tam pertinaciter defendantur errores. Et auctores quidem malarum inuentionum, quæ prædiximus Synodica constituta iustis condemnationibus insequuntur: Sed vos etiam sequaces eorum vt declinetis pariter admonemus, quos Apostolica sedes deprehendit pares auctoribus suis, & coniunxit addictis Diocororum

A scorum & Timotheum parricidam, Petrum Alexandrinum, Acaciū Constantinopolitanum cum sequacibus suis, & Antiochenum quoque Petrum prædicto similem sicut errore, sic nomine; sed & Seuerum eiusdem loci nihilominus & veneni, Xenaiam item Hierapolitem, Cyrum Helladensem, Petrum Apameæ, non iam pro sua tantum, sed pro aliorum quoque damnatione dammandos: qui cum se opinionum suarum sordibus indefinenter inuoluant, alios quoque docendo quæ male affecti sunt, polluerunt.

Generalis mandati salubritate vos moneo: quicquid aduersus regulas Patrum de quibuslibet commentarijs profertur, abijcite: Nullus vos incongruentibus præceptis, aut nouis moueat institutis. Sic enim qui mundani sunt, ecclesias tenere non possunt; quia eis magis conuenit discere, quam docere: Nefas est enim altaribus pijs peregrina inferre libamina: quia certos religiosi disciplinis terminos Deus noster inter ipsa quoque cultus sui præscripsit initia, inter Leuitas & populum suum diuisit officia. Alia est potestas hominum, alia ministeria sacerdotum. Incitauit potius Dominum, quam placuit, qui externū ignem diuinis adytis sacrorum temerator inuexit. Quis est qui sibi in alienis institutis iubendi auctoritatem possit assumere, cum non sit ambiguum offerentis honorem debitum pro sola officij præsumptione punitum? In Regia Ozias^a cum reuerentia & administratione permanisset, si monitus tantæ distinctionis exemplo ac religionis institutis, sinendo potius quam assumendo meliora tentasset: sed dum nec prohibentibus cultoribus templi pertinax temerator assistit, inter ipsa lepræ abominatione percussus altaria, & officia regni perdidit, dum ministeria sacerdotis inuadit.

Sciunt ergo non esse accepta Deo quæ de mandatis eius a præsumptoribus assumuntur, quando vnus ad ostensionem diuinæ sententiæ^{*} punitum viuacis dedecoris poena seruauit, & alios velox flamma consumpsit. Idcirco si aliqua sunt colore religionis suscepta, vim habere non possunt tot auctoribus obuiantia. Clamat Paulus Apostolus^b: Et si nos, vel Angelus de cælo euangelizauerit vobis præter quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Nec hoc semel dixisse suffecit; repetit salubre mandatum: Sicut prædixi vobis, nunc etiam dico: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepimus, anathema sit. Seruet ergo latam pro fidei conseruatione sententiam, quicumque Apostolicam sequitur disciplinam. Equidem nobis cura non defuit: Nam geminæ legationis officio, quicquid in precibus humile, quicquid in allegatione rationabile, quicquid in mandatis salubre, detulimus. Sed numquid ideo negligenda est iustitiæ via, quia errores suos diligit cum obstinatione perfidiæ Anastasius Imperator? Non simus iungendi cum cadentium lapsu: sine nostra contagione pereant, qui nec ab impietatibus suis errore castigato declinant. Data quinto Idus Februarij, post Consulatum Agapiti.] hæc Hormisda Papa scribens ad Syros monachos & omnes qui erant in Oriente Orthodoxi, Ioanni & Sergio legatis perferenda in Orientem, publicandaq. omnibus dedit.

Quæ vero hæc secuta sint, nihil præterea notum, nisi quod dictum est de his quæ ad monachos spectant, persecutionem acerbius recruduisse: nihil enim, dum Anastasius vixit, de persecutione remissum esse, sed magis magisque crudelioribus facinoribus aucta esse, certum est: vsque adeo, vt ipsam etiam regiam aulam peruaserit: prætextu enim nouæ alicuius machinationis in Principem Anastasius Imperator in eos quos sciret esse Catholicæ fidei viros clarissimos gladium persecutionis exeruit, quorum capita obtruncari iussit: cumq. iam in Iustinum & Iustinianum viros clarissimos, domi forisq. egregia morum probitate conspicuos esset crudeliter gladium vibraturus; ne id perficeret, diuinitus immisso terrore cohibitus est. Quomodo autem id acciderit, audi Græcos historicos Zonaram atque Cedrenum rem gestam fideliter enarrantes. Zonaras^c enim sic ait: Anastasius vero paulo ante obitum, nunciatis sibi insidijs, multos comprehenderat, atque inter alios Iustinum & Iustinianum, qui post rerum potiti sunt. atque in animo habebat eos occidere: sed deterritus est somno, cum ei vir terribilis adstitisse visus esset, ac dicere: Iustino ac Iustiniano ne quid mali feceris: nam vterque suo tempore Deo seruiet.] hæc Zonaras, eademq. Cedrenus, addens reliquos ea de causa captos, ab eodem Imperatore esse iussos interfici; Iustino & Iustiniano, gladio super eorum ceruices imminente, præter spem omnem ereptis. Sicq. non reliquit Dominus (secundum illud Dauidicum^d) virgam peccatorum suorum per sortem iustorum.]

Verum paulo ante eiusdem Anastasij obitum, commotum in eum fuisse populum, Eua-grius^e ex Zacharia rhetore Eutychiano narrat his verbis: Sic creuit flamma seditionis

ADVERSVS
ANASTASI-
VM IMP. SA-
CRA TRA-
CTANTEM.2. Paralip.
26.

* scientiæ

b Gal. 1.

PERSECUTIO
IN AVVICOS
ORTHODO-
XOS.c Zonar. Anst.
par. 3.
IUSTINVS
ET IUSTI-
NIANVS DI-
VINITYS LE-
BERATI.

d Psal. 100.

e Euagr. lib. 3.
c. vii.

DARDANIA
TERRAEMO-
TY DIRI
EXAGITA-
TA.

vastantis omnia & omnes vires perfringentis, vti Imperator necessitate ad commiserationem compulsus, corona deposita, ad Circum veniret, mitteretq. praecones ad populum proclamaturus, ipsum se ad Imperium abdicandum paratissimum, ac fieri non posse, vt omnes in eo dignitatis gradu locarentur, cum minime multos ad se admittat, sed vnum omnino, qui quidem post se esset Imperium gubernaturus. Quae cum populus vidisset, subito velut nutu quodam diuino captus (*ita loquitur Eutyrianus*) mutauit sententiam: rogat Anastasium, vt coronam sibi imponat: polliceturq. se ea lege acquieturum. Anastasius autem post haec ad breuissimum temporis spatium vitam protrahens, cum vigintiseptem annos, menses tres, & dies toridem Romanum tenuisset Imperium, ex hac luce migravit.] haec Euagrius ex Eutyriano (vt est saepe dictum) historico, de ignominioso eiusdem Imperatoris interitu nec verbum quidem faciente. At quae proxime praecesserint Anastasij vltimum horrendumq. casum, iam dicamus.

Cum igitur adeo increbrescerent illata ab haereticis in Ecclesiam damna, terra ipsa peccatorum pondere aggrauata nutare coepit, mobilisq. facta diuinæ iræ ingentia signa prodidit; quae a Marcellino ita in Chronico describuntur: In prouincia Dardania assiduo terræ motu vigintiquatuor castella vno momento collapsa sunt: quorum duo suis cum habitatoribus demersa; quatuor, dimidia aedificiorum suorum hominumq. amissa parte; vndecim, tertia domorum toridemq. populi clade deiecta; septem, quarta tectorum suorum, eademq. plebis parte depressa, vicinarum metu ruinarum despecta sunt. Scopus namque metropolis, licet sine ciuium suorum olim hostes fugientium clade, funditus tamen ruit. Plurimi totius prouinciæ montes hoc terræ motu scissi sunt, saxaq. suis euulsa compagibus, deuolutarumq. arborum crepido per triginta passuum longitudinem patens & in duodecim pedum latitudinem dehiscens, profundam patefecit voraginem ciuibus, castellorum saxorumq. ruinas vel adhuc hostium incursiones fugientibus iussa* parauit. Vno in castello regionis Canisæ, quod Sarnonto dicitur, ruptis tunc terræ venis, & ad instar torridæ fornacis exarsuans diutius, altrinsecus feruentem imbrem euomit.] haec (vt ait) ante obitum Anastasij. Talia plane pati in primis Dardani meruerunt, qui toties a Gelasio Papa & Hormisda moniti, in communionem tamen Apostolicæ sedis contineri minime valuerunt: Fit diuino iudicio instabilibus terra mobilis, meritoq. deorsum dehiscitur ijs qui supra firmam tutamq. petram consistere nescierunt. Qui enim posthabuere Dei timorem formidini Regis, coacti sunt inuiti tremore concuti atque horrore percelli, in exemplum iusti iudicij magni Dei, ijs qui impie acturi sunt, positi. Sed quomodo ita correcti post obitum Anastasij Imperatoris obuijs manibus iisdem Catholicam communionem receperunt, suo loco dicturi sumus.

Præcessit insuper obitum Anastasij, quod eum vehementer afflixit, insomnium, quod Zonaras mox subiicit enarratæ pridem historiae, cum ait: Illis igitur *Iustino & Iustiniano* crimine læsæ maiestatis absolutis, denuo aliud vidisse somnium memoratur: Virum terribilem, qui librum manu gestans diceret: Ecce ob peruersitatem fidei tuæ annos quatuordecim vitæ tuæ deleo.] haec Zonaras. Sed & quod secundum sermonem propheticum^b: Nox nocti indicat scientiam] audi quid Cedrenus his addat: Somno solutus Anastasius, insomnium id Amantio Præposito ad se euocato exposuit. Atque is: Ego etiam, inquit, imaginatus sum ad stare me maiestati tuæ; venisseq. magnum porcum, qui me, veste accepta, in terram prostrauerit, atque deuorauerit. Deinde Proclus coniector aduenit, pronunciauitq. vtrumque paulo post vita defuncturum.] haec eadem ex Theophane in Miscella, & alij Græcorum recentiores. Tunc plane sicuti Balthasar^c ad visionem scribentium digitorum facies commutata est, & cogitationes eius conturbauerunt eum, & compages renum eius præ metu soluebantur, & genua eius ad se inuicem collidebantur; ita Anastasius ad eiusmodi visum expauit, expalluit, horruit, & obrigit.

Sed quod ad Proclum hunc coniectorem spectat, de eodem haec superius Zonaras: Is enim tum & in philosophia & in mechanicis florebat, neque Archimedis dumtaxat celeberrimi artificis cognorat omnia, sed & ipse noua quaedam adinuenit: ab eo facta est machina, qua classis Vitaliani debellata est. Nam specula ex ære frabricasse victoria Proclus fertur, eaq. de muro e regione hostiliū nauium suspendisse; in quæ cum radij solares impigissent, ignem inde instar fulminis erumpentem, classarios ipsasq. naues hostium combussisse; quod Archimede excogitasse Romanis Syracusas obsidentibus, Dion refert.] haec Zonaras de Proclo: de quo ista Suidas: Proclus Lycius discipulus Syriani, auditor etiam Plutarchi philosophi,

Nesto-

A Nestorij filij, Platonius & ipse philosophus, philosophicæ scholæ Athenis præfuit: discipulus & successor eius dicitur Marinus Neapolitanus. Anastasius enim studuit Athenarum reuocare Academiæ.] & inferius, cum eius scripta recenseret: Scripsit (inquit) argumenta contra Christianos decem & octo. Hic est ille Proclus, qui alter a Porphyrio impuram & contumeliosam contra Christianos linguam exacuit: Sed Ioannes philosophus præclarissime eius propositiones refutauit: eumq. in Græcis etiam, quibus efferebatur, rudem atque indoctum ostendit, &c.] haec Suidas: vt ex his intelligas, qualis esset Anastasius Imperator, qui inter intimos ac necessarios haberet Christianæ religionis hostem infensissimum. Sed ne nomine decipiaris, subdit idem auctor: Vixit hoc item tempore Proclus longe ab isto diuersus, Iustini Imperatoris Quæstor, & abstinentissimus, veterum decretorum tenacissimus.]

B Porro Procli illius philosophi celeberrimi & excellentissimi mathematici creditur illud insanum fuisse opus, quod sibi ad mortem euitandam Anastasius fabricauit; de quo Zonaras: Et quia fatale sibi esse ex oraculo didicerat vt fulmine interiret, Tholotum aedificium construxit, in eoq. degit, sed frustra.] Siquidem incassum humana laborat industria diuinum iudicium fallere. nam in impios scriptum est^a: Ibunt directe emissiones fulgurum, & tamquam a bene armato arcu nubium exterminabuntur, & ad certum locum infilient.] sicut & prædictum^b: Vox Domini confringentis cedros, & confringet Dominus cedros Libani.] Etenim impius Anastasius exaltatus^c & eleuatus tamquam cedrus Libani, fulmine tactus, exurit, nec inuentus est amplius locus eius. De cælo^d namque (vere dicere licet) dimicatum est contra eum.]

Sed quomodo istud? audi eundem auctorem: Cum aliquando tonitrua horrendum in modum resonarent, & fulgura multa eliderentur, atque ipse perterritus e cœnaculo in cœnaculum descenderet, & alios atque alios thalamos subiret: in quodam regio cubiculo mortuus inuentus est.] Cedrenus autem haec addit: Anastasius cum oraculo edoctus esset, igne sibi pereundum fore, cisternam in Palatio, quæ Frigida dicitur, multis meatibus aperuit, quorum cuique cadus appositus esset, conatus hoc pacto oraculum irritum reddere. Verum id abs re fuit. Fulmine enim diuinitus est ictus.] Ecce iste (sic dicam cum diuinitus inspirato Propheta^e) ecce inquam, qui conturbauit terram, qui concussit regna, qui posuit Orbem desertum, vrbes eius destruxit, vincis eius non aperuit carcerem] idem qui Orientem penitus prope exiit fide Catholica, quiq. viros sanctissimos exilio relegauit, & gladijs armauit haereticos in Orthodoxos, sub cuius Imperio vires accepit peccatum, factus ipse (vt ait diuinum oraculum^f) sicut qui contradicit sacerdoti, obnitens contra Romanum Pontificem, ad quem proterue nimis scripsit: Non patiar mihi iuberi.] De quo illud propheticum occinendum^g: Detracta est ad inferos superbia tua, concidit cadauer tuum.] id infelix expertus, simulac Romani Pontificis penitus auersatus est voluntati, & contempsit auctoritatem. Hic finis hominis pugnantis contra Deum Anastasij Imperatoris & contemptoris Orthodoxorum Romanorum Antistitem Felicis, Gelasij, Anastasij, Symmachi, & Hormisdæ ipsum paterne saepe monentium. At eosdem ipsos quos contempsit monitores & correctores, post mortem apud Deum accusatores & vltiores expertus est.

Mortuus est igitur, cum regnasset (vt auctor est Marcellinus in Chronico) annos vigintiseptem, menses tres, & dies vigintinoue, vel (vt alij^h affirmant) post annos vigintiseptem, menses tres, & dies vigintitres. Fuit dies percussiois eius nona Iulij: sepultusq. est iuxta Ariadnæ coniugis corpus ad templum Apostolorum. Cuius hic tibi vnicum quod potuimus reperire numisma formis reddendum putauimusⁱ.



Annal. Eccl. Tom. 6.



M m m 2

Sed

* locus eorum
pius.

2. Petr. 2.

DE SOMNIO
ANASTASII.

b Psal. 18.

c Dan. 5.

PROCLVS
PHILOSOPHVS
ANASTASII
IMP.
AMICVS.DE OBITU
ANASTASII
IMP.

e Isai. 14.

f Ose. 4.

g Isa. 14.

TEMPVS IM-
PERII ANA-
STASII.h Euagr. lib. 3.
c. 76.i Num. aur.
apud D. Lelium
Pasqualium.

Sed deformiorem, quam ars expressit, fuisse constat, & plane dissimilem ab ea forma, quæ a Cedreno ita describitur: Fuit procerissimo corpore, oculis trucibus, & mediocriter cæsijs, caluaster ac canus.]

a Psal. 51.

Qui igitur vixit perduellis Catholicæ veritatis, mortuus factus est ostentui vniuerso Orbi, de eo pijs illud Psalmographi occinentibus^a: Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum, sed speravit in multitudine diuitiarum suarum, & prævaluit in vanitate sua.] alijs illud Deborah repetentibus^b: Sic pereant omnes inimici tui Domine: qui autem diligit te, sicut Sol in ortu suo splendet, ita rutilent.] huiuscemodi plane sepeliri impius meruit funeralibus canticis.

c Heb. 9.

Sed quid post hæc? Quemadmodum (vt ait Apostolus^c) statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium] ita in hoc voluit Deus fieri manifestum, vt secundum illud eiusdem Apostoli^d: Quorundam peccata manifesta sunt præcedentia ad iudicium, quosdam autem & subsequuntur] aduersus eum coram Deo accusatores assisterent, qui impietatis redarguerent impium, iuxta illud propheticum^e: Tunc stabunt iusti magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt, & qui abstulerunt labores eorum] & quæ sequuntur. At quomodo id palam fieri datum sit, audi rem miram, attestatione fidelissima consignatam sui temporis res gestas accurate describentis Cyrilli, de quo sæpe superius contigit fieri mentionem: ipse enim dum sancti Sabæ Acta prosequitur, de eius profectio- ne ad inuisendum sanctum Eliam Hierosolymorum Episcopum confessorem, fidei causa exulem, eiusmodi textit historiam^f:

f Apud Sur.
tom. 6. die 5.
Decemb.ELIAS EPI-
SCOPVS HIE-
ROSOLYMITA-
NVS VISITA-
TUR A S. SA-
BA.

Hinc magnus ille Sabas a superna motus prouidentia, venit ad visitandum Eliam Patriarcham annos iam natus octoginta. Erat autem (vt iam diximus) Elias in exilio. Secum vero duxit Stephanum & Euthalium, qui ipsi quoque præerant aliquibus monachis. Cum ergo vna cum eis Sabam vidisset Patriarcha qui erat in exilio, & gaudio fuit repletus, & omnium præsentium malorum quodammodo est oblitus. Eiusmodi res est anima, quæ luctatur cum calamitatibus, & condemnata est alienam domum habitare pro sua: si solummodo notos aspexerit oculis, hoc minuit molestias, & affert magnum solatium calamitatis. Cum illos ergo adeo libenter vidisset Patriarcha, tum multos dies apud se ipsos retinuit; neque eos volebat omnino dimittere: sed quotidie circa horam nonam iam e domo procedens (toto enim illo tempore in grato permanebat silentio) sermone & alimento eos impertiebat, amice & sincere cum eis vitam agens.

a. 1. 10.

Cum vno itaque die illi venissent vt consueuerant (is autem erat nonus Iulij) cunctabatur egredi Patriarcha. At illi quidem expectabant, cibum minime tangentes. Patriarcha vero media iam nocte egressus, lacrymosos habens oculos: Vos (inquit) cibum sumite: non est enim mihi otium. Illis autem diligenter sciscitantibus, quidnam ei accidisset, quod tam tarde esset egressus, & cur tristis esset, & essent oculi eius suffusi lacrymis? Ille acerbe eiulans: O beate Pater, inquit ad Sabam intuens: Heu (inquit) hac hora mortuus est Imperator Anastasius: & oportet me quoque omnino decimo die post eum excedere, vt causam nostram agamus ante horrendum tribunal.] sicq. ea defunctus est die, perductusq. ad iudicium Anastasij accusator. Subdit vero Cyrillus: Hoc ipsum quoque apertum fuit beato Sabæ: & in illa nocte, qua visione dignatus est Patriarcha, dicitur ipsum quoque vidisse fulmina, quæ desuper immittebantur in Imperatorem, & eum veluti persequebantur, vt interimerent; eum autem fugientem in regia penetralia, turpiter effudisse animam. Sed mors quidem Imperatoris, vt quæ apparuerant visiones significabant, statim audita fuit. Deinde quoque e vita excessit Elias Patriarcha, sicut ab ipso prædictum fuerat.] hætenus de his Cyrillus.

VISIO ELIÆ
ET SABÆ
DE OBITU
ANASTASII
IMP.

Sic plane magno Diuinitatis consilio tanta res tot tantisq. testibus meruit toto Orbi in exemplum apostatarum perspicua reddi, firmiterq. testata: etenim non Elias tantum confessor & admirandus Sabas; sed quod in ore duorum vel trium stat omne verbum, S. Flavianus etiam Antiochenus Episcopus & ipse exul a sede pulsus ab eodem Anastasio Imperatore. (vt superius dictum est) iussus est assistere terribili Dei iudicio aduersus eundem impium Anastasium vna simul cum eodem Elia Hierosolymorum Antistite: hæc enim apud Sophronium de eo leguntur^g: Dicebat Abbas Polychronius de sancto Elia Hierosolymorum Archiepiscopo, quod sicut cum esset monachus vinum non bibebat, ita nec Patriarcha quidem factus bibit, sed eamdem seruauit regulam. Dicebant de eodem Archiepiscopo Elia, & de Flauiano Antiochiæ Archiepiscopo, quod ab Anastasio Impe-

g Sophron. Præf.
Spiritu. 6. 35.

Aratore ambo fuerint exilio relegati propter sanctam Chalcedonensem Synodum, Elias quidem in Haila, Flavianus vero apud Petram. Die vero quadam significauerunt sibi ambo Patriarchæ muruo dicentes: Anastasius hodie mortuus est: Eamus igitur & nos, vt cum illo iudicemur. Et post duos dies ambo migrauerunt ad Dominum] duos nimirum dies a scriptis litteris, non autem ab obitu Anastasij numerandos.

Porro quos vna fidēs Catholica commendauit, eiusq. confessio perseuerans gloriosos confessores effecit, & par exilij poena sine sanguine martyres reddidit, eosdem loco triumphi Romana Ecclesia anniuersaria memoria celebrat, non tamen die qua obierunt, sed tum fortasse cum eorumdem sacrarum reliquiarum translatio facta est, vel in ipsorum honorem contigit ecclesiam dedicari, quarto Nonas Iulij, quo die in Romano Martyrologio eorumdem memoria legitur consecrata; vbi notis appositis, quæ aduersus sanctissimos viros fuerint ab hæreticis calumniose conficta refellimus. Sic igitur in eodem iudicio, in quo diuinā sententia infelix est percussus hæreticus, coronati sunt athletæ fortissimi, erigentes de perfidia cum perfido Rege debellato digna trophæa: quorum nomina e sacris tabulis antea ab hæreticis abrasa, fuerunt (vt suo loco dicemus) postea magna gloria restituta.

Contra vero Anastasij Imperatoris, sicut & Zenonis nomen e sacris Diptychis fuit post paucos menses (vt sequenti tomo patebit) abrasum est, secundum illud propheticum^a: Deleantur de libro viuientium, & cum iustis non scribantur.] & illud^b: Pergit ad tenebras, & obliuione delebitur nomen eius: non vidit Solem, neque cognouit distantiam boni & mali.] Ita plane nec nomine tenus, vel post mortem ab Ecclesia Catholica Christi sponsa cognoscitur, qui impias sectatus hæreses, aduersariorum spirituum se parti coniunxit.

ANASTASII
NOMEN DAM-
NATVM.a Psal. 68.
b Eccles. 6.

Nulla enim est communicatio lucis ad tenebras, aut conuentio Christi ad Belial, aut pars infidelis cum fidei, vel consensus idoli cum templo Dei. Hinc iure & illæ populi Orthodoxi crebræ acclamationes fuere de eodē impio in loco sancto sepulto: Tollantur ossa Manichæorum.] Erant hæc certa indicia diuini iudicij: etenim sanctissimi martyris Cypriani^d sententia est: Non perueniet ad Christi præmia, qui reliquit Ecclesiam Christi: alienus est, profanus est, hostis est. Habere non potest Deum Patrem, qui Ecclesiam non habet matrem.] Vbiq. miser, qui ab Ecclesia Deoq. repellitur. Quem vero Ecclesia respuit & Deus reijcit hæreticum Principem, Princeps^e ille sibi vendicat tenebrarum, qui in Christo non habet quicquam.

c 1. Cor. 6.

d Cyprian. de P-
nit. Eccles.

e Ioan. 12.

En quam terribilis^f Deus in consilijs super filios hominum; qui aufert spiritum Principis, terribilis apud Reges terræ. De prosperis ergo nemo Rex peccans sibi blandiatur euentis, vel gaudeat de propagato ad plures annos sine vindicta dominio; neque lætetur de aduersantium conatibus irritis redditis, aut de consilijs suis subdolis optatum finem ex sententia consecutis exultet. Doceat omnes exemplum Anastasij amplis notis exculptum: in memoriam quisque reuocet sententiam illam cum Gentilium philosophorum, tum etiam Christianorum Theologorum ore vulgatam, & ab omnibus conclamata, ac plausu acceptam, nimirum: Maximam iram Dei esse, delinquentem Dei iram non mereri; summamq. esse vindictam, hic peccantem carere supplicio: cū certo sciamus, secundum diuinum oraculum^h: Quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.] Nam & eiusdem sententia estⁱ: Ecce spes impij frustrabitur eum, & videntibus cunctis, præcipitabitur.] vt in Anastasio cumulate videmus impletum. Quæ autem post obitum ipsius secuta sunt læta, sequenti septimo tomo dicturi sumus.

f Psal. 65.

g Psal. 75.

h Psal. 30.

i Job 4.

Hic vero cum sine impij Principis finem pariter sextus tomus accipiat: eoq. iam vna cum impietate sepulto, iudicato, damnato, ad inferosq. demerso; instar filiorum Israel canentium Deo laudes obmersum Pharaonem atque exercitum eius in mare; nos veluti transmissio pelago, tuti in aduerso littore consistentes, Christo victori cum sancta Ecclesia triumphum agentes, hymnum victoriæ concinamus, dicentes simul^k: Benedictio & claritas & sapientia & gratiarum actio, honor & virtus & fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum. Amen.

k Apoc. 7.



PERORATIO
CVM GR-
TIARVM A-
CTIONE.

a Exod. 7.
b Num. 17.

Nauigatio in portu: Vela contrahimus, rudentemq. alligamus solidæ petræ, rursus opportuno tempore soluturi. Iam modo (quod reliquum est) Dei templum semper patens, ipsam DEIPARAM, Deo per eam acturi gratias, supplices adeamus, persoluamusq. de superatis aduersis fluctibus vota: & vt nautæ solent remos, nos stylum eidem offeramus, locupletem benedictionem illam ab ipsa consecuturum, qua instar Aaronicæ^a virgæ deuorantis magorum virgas, omnes aduersantium conatus expugnet; atque sicut illa floreat^b, ceteris arescentibus virgis, quas iurgantes intulere rebelles: demumq. vt illa in tabernaculo testimonij, in testimonium veritatis in Dei Ecclesia perpetuo conferuetur. Amplissimas has abs te, Virgo, virgæ impertitas benedictiones magna fiducia accedentes expetimus: Nam tu hæc ipsa præstans, non alia quidem quam tua dona coronas.

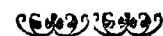
ANNALIVM TOMI SEXTI

FINIS.



COROL-

COROLLARIUM DE LEGATIONE
ECCLESIAE ALEXANDRINAE
AD APOSTOLICAM SEDEM.



Meminisse debes, lector, cum hoc ipso Annalium tomo superius impij Dioscori funesta scelera narrarem, atque deplorarem pariter Alexandrinæ Ecclesiæ acerbissimum casum; nos ad aliquam consolationem, leuamenq. tristitiæ, mentionem obiter habuisse de missa ab Alexandrino Patriarcha hoc tempore, dum præsens cuderetur tomos, legatione ad Clementem VIII. Romanum Pontificem: Quid tamen per legatos gestum esset, haud potuimus, pendente adhuc eadem Romæ causa, aliquid affirmare, ac certum quid scribere. Ne igitur te de exitu rei animo suspensum dimisisse videamur: quid postea gestum sit coram ipso Romano Pontifice, cum ab eo iidem sunt auditi legati, & quomodo diuino auxilio ex sententia tantum negotium confectum sit, sicut iucundum tibi fore putamus audire, nobis haud molestum erit referre: ex quibus & tu (si Catholicus es) hæc sciens, plurimas Deo gratias agas; sin autem transfuga inter impia hæreticorum agmina profiteris, magis magisq. erubescas & confundaris, in te illud propheticum dictum audiens^a: Erubescet Sidon, ait mare.]

a Isai. 23.

At non inuidiam patiar, neque calumniam, si vetera præ manibus habens, recentia tractem: pro me enim honorificam satis fortemq. Dominus noster visus est habuisse suis verbis apologiam, cum ad opulentum parabolarum conuiuium apposuit huiusmodi corollarium^b: Ideo omnis Scriba doctus in regno cælorum similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo noua & vetera.] Et Sponsa, quæ gerit typum Ecclesiæ, mystice in Canticis cecinit^c: Omnia poma, dilecte mi, noua & vetera seruaui tibi.]

b Matth. 13.

c Cant. 7.

Non satis quidem sufficio diuinam admirari prouidentiam in Ecclesiæ regimine mille signis quotidie magis magisq. elucescentem: quibus appareat luce perspicua, nolle Deum in maxima qualibet & horrenda Ecclesiæ tempestate fileri præconia veritatis. Sic enim in passione Domini, arripientibus fugam Apostolis, latro confitetur in cruce, & Centurio^d aperta voce vere Filium Dei Christum professus est: & tacentibus, si fieri posset, cunctis hominibus qui confiteri deberent; tunc fore vt lapides clamorem emitterent, Dominus dixit^e. Suppetunt quidem de his innumera argumenta: sed non est opus vt ab antiquitate petamus exempla, cum præsentis sæculi rerum status his plus satis abundet. Cum enim negant Catholicam fidem filij desertores, Romanæ Ecclesiæ rebellantes, tradunturq. in errorem Boreales prouinciæ, atque insurgunt blasphemantes & insanientes in cathedram Petri: ecce Indi & Antipodes credentes Christo, se filios esse Romanæ Ecclesiæ gloriantur, eiusdemq. vbera sugentes, matrem sciunt, & matrem appellant, ab eaq. se in Christo esse genitos recognoscunt.

d Matth. 27.

Marc. 15.

Luc. 23.

e Luc. 19.

Dum igitur in ipsum Romanæ Ecclesiæ Pontificem phrenetici isti, dicendi potius arreptij, iaciunt contumelias, atque euomunt toxicatas vipereo ex ore blasphemias: in immensum multiplicato fœnore aliunde compensat Deus benedictiones, laudes, præconia, summosq. gloriæ titulos: adeo vt non toleranda libenter tantum, sed & expetenda quodammodo videantur reproborum huiusmodi maledicta, pro quibus adeo amplam confertamq. Deus rependit benedictionum mensuram, secundum illud Dauidicum^f: Forte respiciet Dominus afflictionem meam, & reddet mihi Dominus bonum pro maledictione hodierna.] vnde & cecinit^g: Maledicent illi, & tu benedices.]

f 2. Reg. 16.

g Psal. 108.

h Psal. 54.

Nam idem penitus accidit, quod idem Propheta^h fore prædixerat, cum (secundum S. Augustiniⁱ sententiam) de hæreticis ista vaticinatus est: Polluerunt testamentum eius] dum conati sunt abolere promissiones Dei. Sed quæ hos mox subsequatur pœna peccati, sic subditur: Diuisi sunt ab ira vultus eius.] nam maxima omnium indignatio, cum Deus impium mentis percutit cæcitate, e & sua eicit domo; atque a filijs diuidens, alienum ab hereditate constituit. Sed quod nullum afferat Ecclesiæ damnum segregatio impiorum, illud æque subiicitur: Et appropinquauit cor illius.] etenim tunc euidentiora amoris signa Christus ostendit Ecclesiæ, maiora dona impertiendo. Quod hoc nostro sæculo præcipue factum cognoscimus, dum impij Nouatores irritum reddere conati testamentum eius, nempe factas a Christo Petro promissiones, diuisi sunt ab Ecclesia Romana: sed tunc

i Augustin. in Psal. 54.

magis

magis cor Christi ipsi appropinquasse cognoscitur, cum nouum ei adiicit Orbem; & qui A per tot sæcula errore sepulti, inter mortuos fuerant deputati Alexandrini, iidem quasi noua resurrectione ad vitam reuocati, ipsi matri omnium Romanæ redduntur Ecclesiæ, ex qua fuerant propagati, carissima soboles, Marci filij, & cum ipsis omnes Aegypti prouincia, atque his communionem coniuncta vniuersa Ecclesia Aethiopica: ita vt magno miraculo, rerum versa vice, Aethiopes dealbentur, dum super carbones facies Borealium denigrantur. Sed iam quæ spectant ad tanti ponderis legationem epistolas recitemus, primamq. ordine ponamus quæ scripta est ab Alexandrino Patriarcha nomine Gabriele: sic enim se habet:

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti vnus Dei. In nomine Dei compatientis atque misericordis. Gloria Deo sempiterna. Salus a Domino. O Deus da salutem.

Humilis Gabriel Dei gratia famulus sedis sancti Marci in vrbe Alexandrina Aegyptia, & in omnibus alijs locis sibi cõiunctis, Australibus, Maritimis, & Aethiopicis nonagesimus-septimus Patriarcharum, S. Marci Euangelistæ successor salutem impartitur, atque osculum offert spirituale Patri Domino, Patrum Patri, Patriarcharum Principi, tertiodécimo Apostolorum gloriosi Domini nostri Iesu Christi, & quinto SS. Euangelistarum, S. Petri Apostoli successori. *Quod audis appellari ipsum Clementem Romanum Pontificem, Apostolorum decimumtertium: ob vitæ sanctæ merita id ab eo dictum intelligas: sicut Gregorius Nyssenus eodem reperitur vsus dicendi genere, ubi in oratione habita in funere Meletij ita exorditur: Auxit nobis numerum Apostolorum nouus Apostolus. &c.] Itemq. scias sic quintum Euangelistam eundem nominari, quod notū esset, quod quæ a Romanis Pontificibus de fide docentur, nulla vel leni valeant mendacij suspitione labefactari. Sed & alios audi, quibus eundem cumulat, titulos, dum pergit: Petræ fidei super eius cathedra in magna Roma sedenti, cui data est a Deo potestas ligandi atque soluendi, cuius mentio fit in sacro Euangelio, cum dicit: Tibi, o Petre, dedi clauis regni cælorum: quod ligaueris super terram, ligatum erit in cælis; & quod solueris super terram, solutum erit in cælis. Tu enim loco eius constitutus, & successor es super terram, Pater noster, & Dominus noster, atque corona capitis nostri, Dominus Papa Clemens Octauus, Papa Romæ. Misereatur mei Dominus benedictione orationum eius.*

Gratias agimus Deo altissimo, eumq. sanctificamus & magnificamus, quod te constituit Christus Catholicæ fidei habenas tenentem, & sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Romanæ Dei Ecclesiæ fundamenta seruantem, misericordem & pium super vniuersum populum Christianum, ac diligentem omnes in Christum credentes, instar beatissimi Petri, qui te succedere fecit in eius cathedram. Tu qui effectus es caput & maximus Patriarcharum, & Magister & Prædicator totius populi Dei, illos doctrinis tuis spiritualibus irrigas, eosq. sermonibus tuis cibas salutaribus. Quam ob causam sanctas litteras tuas ad humilitatem nostram misisti per filium benedictum, dilectum, amabilem, deuotum, Orthodoxum, Hieronymum Vecchietum: Quibus postquam asstitimus, sigilloq. excellenti aperto, eas deosculati sumus, ac si sanctam tuam deoscularem imaginem, & ab eis gaudio affecti sumus, tamquam Pauli Apostoli, ceterisq. Catholicis epistolis: & gratias egimus Deo excelso ob nimiam erga nos dilectionem tuam: ac preces ad Dominum (cui laus) effudimus, vt te super sedem suam cum quiete & tranquillitate ad annos plurimos conferuet.

Certiores autem te facimus, Pater spiritualis, olim venisse filium benedictum Ioannem Baptistam cum litteris Domini Patris Papæ Gregorij XIII. (Deus misereatur nobis benedictione orationum eius) ad Patrem Patriarcham Amba Ioannem, in Patriarcharum numero nonagesimumsextum. Ipsum Ioannem Baptistam rediisse ad humilitatem nostram cum litteris Domini Patris Papæ Sixti Quinti, quæ dilectionem & vnionem cum sancta Catholica Romana Ecclesia, & salutare sermones, gregisq. custodiam, ac pro eo mundi Creatorem orare & precari admonebant: quod quidem acceptauimus, eiq. obediuimus. Creuitq. apud nos, & apud omnes filios nostros Christianos Dei populos gaudium & lætitia, quod ad nos peruenerunt litteræ tuæ, maxime Pater, per dictum filium tuum benedictum Hieronymum. Rogamus itaque sanctitatem tuam, eiq. supplicamus, ne obliuiscaris nostri in continuis orationibus & petitionibus tuis ad Deum, vt nos adiuuet, atque confirmet in fide recta, efficiatq. vt quæcumque diuina atque spiritualia iusseris mandata, adimpleamus, nosq. liberet a rapacibus Satanæ lupis: sumus etenim miseri ac impotentes, & in mari peccatorum immergi; neque alia nobis remanet salus, quam summi Dei gratia, & continuæ ac sanctæ pro nobis orationes vestræ. Apud me enim humilem nulla est concordia

A cordia vel repugnantia erga diuina præcepta: & sicuti antiquitus erant Patres prædecessores in sede Romana, & in sancti Marci sede ad hoc vsque tempus spirituali cum dilectione ac vera charitate, ita eorum vestigia imitatur.

Certiores etiam reddimus Patris Papæ sanctitatem, quod tempore Patris Patriarchæ Amba Gabrielis in Patriarcharum numero Alexandrinæ regionis nonagesimiquinti (cuius animæ Deus tribuat requiem; nostrisq. misereatur orationibus eius) venit ad eum Nuncius Patris Papæ vrbe Romæ, vir doctus, & virtute præditus, nomine Ambrosius, Episcopus Antienfis, qui in ecclesijs nostris Aegyptijs celebravit, sanctumq. exposuit Euangelium, præsentibus presbyteris, diaconibus, alijsq. Christianis, factumq. est eis gaudium magnum atque ineffabile: & ego humilis Gabriel scriba litterarum Patriarchæ atque famulus & huius epistolæ scriptor his actibus præfens eram. Rursus ipse ego humilis Gabriel sedis sancti Marci famulus, cum huius rei memoriam perpenderim, gauisus sum valde ob vnionem dilectionis; desiderauitq. anima mea, vt sic etiam fiat sanctitatis vestræ tempore, vtq. nostram erga sanctitatem vestram dilectionem, nostramq. in diuina charitate approbetis vnionem cum Ecclesia Romana, quæ est caput & basis omnium Catholicarum Ecclesiarum.

Si vero quæsiuerit prædictus D. Pater de professione & fide nostra in Christum Dominum, deq. miracula incarnationis ex immaculata semper Virgine Maria demonstratione: hæc omnia sunt apud vos definita a Patribus antecessoribus sanctis Patriarchis, in archiuis Romanis seruata, prout etiam apud nos scriptis est traditum. Si autem quæsiuerit de paupertate, miseria, oppressione, ac nimio labore nostro, in quibus viuimus; quamplurima sunt, nec ea alius scit, quam solus Deus, cui laus: sumus tamen diuites, excelsi Dei gratia, eius freti misericordia, quæ adiuuat inopes & indigentes, sicuti sum ego miser. Gloriosum ergo Dominum roget Pater omni tempore, vt nos sua misericordia adiuuet, suaq. gratia amplectatur; vt mandata diuina, atque præcepta Euangelica, quæ nobis iusserit, adimpleamus.

Sanctitatem tuam certiores facio ego humilis, missos esse a nobis cum his litteris filios benedictos sacerdotem Iosephum, & sacerdotem Abdelmessia (benedicat eis Deus) vt sistant coram Domino Patre, nostroq. nomine salutem ei impartiantur, pedesq. vestros deosculentur, & gratias vobis agant de vestra in nos benignitate, vicesq. nostras gerant, & vobis nostram narrent paupertatem ac miseriam, atque monachorum, pupillorum, & locorum nostrorum. Rogamus ideo Patris sanctitatem, vt illos & nos benigne respiciat & commendatos habeat, vtq. ad nos eius ope & auxilio salui redeant & incolumes ad continuam dilectionem, & huius negotij ac diuinæ seruitutis, quam nobis iniunxistis, perfectionem; & ipsi innotescere faciant sanctitati vestræ ore, absque scriptis, quod sis Christi Vicarius, & Patriarcharum atque Catholicæ & Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ caput; tibiq. ore proprio testimonium perhibebunt; & quicquid dixerint, veluti ex ore nostro accipies; & quæ Pater eos docuerit, nobisq. significauerint cum ad nos reuersi fuerint, acceptabimus, nemine repugnante; & quæ ipsis mandaueritis & præceperitis, nos exequemur.

Deum altissimum rogamus, vt Ecclesia sit vna Catholica & Apostolica sine diuisione, & sine separatione, vt efficiamur Christi membra dilectionis & charitatis ligamine colligati sine schismate, precibus sanctissimæ Dominæ Mariæ semper Virginis, & optimorum Patrum nostrorum Sanctorum Apostolorum. Amen, & laus Deo sempiterna. Epistola versus sunt octoginta octo, excepta diuini nominis inuocatione, signoq. sancto; neque inter versus est aliquid interpositum, neque in eius marginibus verbum aliquod, præter id quod scriptum est in ea, suntq. ob signatæ coniunctiones eius solito Camera nostræ sigillo, & Domino nostro gloria sempiterna. Scripsimus die decimasexta mensis Natur benedicti, Anno a sanctis Martyribus millesimo trecentesimo decimo, id est, die XXI. mensis Nouembris, anno Domini M. DXCIII.] *Peculiaris ista est antiquitas seruata Alexandrinorum Fidelium & totius Aegypti chronologia, vt a SS. Martyribus numerent annos, ex pietate nempe deducta. Etenim horrescentes nomen Diocletiani Imperatoris acerbissimi Christianorum persecutoris in annorum numeratione, quam ille ab exordio sui Imperij faciendam præscripserat, recensere, (quod posteros fecisse diximus) ipsi ab eiusdem Imperatoris anno primo iisdem numerum deducunt, loco nominis persecutoris Ecclesiæ Diocletiani, SS. Martyres posuere. Sed quod in dicto numera inueniantur ipsi eam chronologiam inchoasse ab anno Domini ducesimo octagesimo tertio, primus vero*

annus Diocletiani a nostris (ut vidimus) numeretur anno Domini ducentesimo octogesimo quarto: A nihil tamen scias esse discrepantia, cum idem sit apud eos octogesimo tertius tertia ex parte, qui apud nostros Latinos octogesimo quartus: nam mense Thoth, qui incipit quarto Kalend. Septembris, ipsi annum auspiciantur. His vero ad postremum hoc additur:

Perueniat, volente Deo, Romam ad manus magni Papæ, ex Alexandria Coptorum Patriarcha.]

His subiicitur admonitio ab eodem Patriarcha suis legatis data, qua sic se habet:

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti vnus Dei. Gloria Deo. Sempiterna salus a Domino. O Deus da salutem.

Missa hæc benedictio est ab humili Gabriele Dei gratia sedis S. Marci Alexandria, Aegypti, Aethiopiæ, & coniunctarum prouinciarum famulo: Benedictis filiis religiosi monachis fidelibus presbyteris, reuerendo sacerdoti Iosepho, & reuerendo sacerdoti Abdelmessia monachis deserti S. Macarij, benedicat eis Deus. Quod autem ab ipsis volumus, est, quod gloriosi Domini obtulimus donum, & cum eorum dilectione conuenimus, vt ipsos mitteremus ad Dominum Patrem, Patrum Patrem, capitum & Patriarcharum Principem super S. Petri Apostoli cathedra in regione Romana sedentem, Catholicum & Apostolicum Christi Domini super gregem eius successorem & Vicarium Dominum Papam Clementem Octauum: Perpetuos efficiat Deus altissimus dies Pontificatus eius, & misereatur mei abiecti, totiusq. populi Christiani, meritis orationum eius. Amen.

Itaque obtemperauerunt rogationibus nostris, curamq. & humanitatem ipsorum requisimus, vt vbi peruenerint ad D. Papam Clementem, pedes eius pro nobis deosculentur, eiusque mandata auscultent, & eis obediant, sintq. coram eo & in eius famulatu stantes & obedientes, eiusq. sermones auscultantes, ac si essent ex ore Christi Domini, ex præsentia & reuerentia eius timentes ac tremantes, sanctitati eius supplices, quousque ad nos inde redierint; & vices nostras gerant, eiq. narrent paupertatis & miseræ nostræ ac monachorum nostrorum pupillorum & locorum statû: Patris sanctitati supplicetis, vt vos & nos benigne respiciat, atque commendatos habeat, vtq. ad nos redeatis eius auxilio salui & incolumes ad continuam dilectionem, & ad omnium quæ vobis præcepimus obseruantiam in diuina seruitute erga D. Papam Christi successorem, qui est caput Patriarcharum, & basij Catholica & Apostolica Romana Ecclesiæ. & quicquid dixeritis ex ore vestro, tamquam ex nostro erit prolatum: & in sermonibus eius confirmamini; quoniam omnia quæ ipse vobis ore suo dixerit, tamquam ex ore Christi erunt prolata.

Ideo ea suscipite, eiq. obedite, & mandatis eius ne sitis repugnantes. Quicumque enim diuinis eius præceptis non obtemperauerint, Christo Domino, qui sua gratia ipsum erexit, minime obtemperat. Itaque omnia quæ vobis dixerit D. Pater circa sanam professionem, atque rectam in Catholica & Apostolica Romana Ecclesia fidem, nobis referetis, & ea exequemur vna cum gente nostra. Quamobrem eundem vobis repetimus sermonem, vt sitis auscultantes & obedientes absque repugnantia. Omnia enim quæ mandauerit D. Pater, nos exequemur: & quicquid Euangelium per os eius reprobauerit, si apud nos erit, reprobabimus. Cumq. redieritis ad nos, & optima renunciaueritis mandata, non transgrediemur ea. Horum autem omnium fundamentum est, vt Ecclesia Romana, & Alexandria sit vna vinculo charitatis sine diuisione colligata.

Deum rogamus, vt sanctum Papam diu seruet incolumem. & confirmatio huius est signum sanctum & venerabile super eius marginibus sigillum, & laus Deo sempiterna. Scripsimus die XVI. mensis Natur benedicti, anno iuxta Coptorum computationem millesimo trecentesimo decimo, id est, die XXII. mensis Nouembris, anno Domini M. D. XCIII.]

His additur epistola Ioannis Comus Alexandria, quem antiquitas nominare consuevit Corepiscopum, utpote qui res Ecclesiæ Alexandrinæ loco Episcopi administraret: cui cum inditum vides titulum Discipuli, scias ita dici solitos esse inferiores Episcopos:

In nomine Dei æterni, sempiterni, viui, & perpetui in æternum.

Discipulus peccator inutilis osculatur terram, inclinans caput suum peccatis obnoxium, inquinatum, vile, subtus pedes mundos dominicos, paternos, patriarchales Patris nostri capitis, & Principis nostri, & vigilantis de salute animarum nostrarum, Patris nostri iusti, & vasis honorabilis, electi Patris Patrum, & Principis Principum, tertijdecimi Apostolorum mundorum, & quinti Euangelistarum sanctorum, Patris corporalis, & Angeli

A Angeli spiritualis, sedentis supra sedem S. Petri Apostoli, tenentis in manu sua pura sceptrum principatus & crucem fidei, mirrati, induti stola sacerdotali sacerdotis in æternum secundum ordinem Melchisedech, in cuius manu est absolutio, & ligatio, & honoratio, timentis Deum, pastoris boni ouium rationalium, Patris honorandi, electi Papæ Clementis Octauum in vrbe magna Roma, Catholica, Apostolica: Perpetuet Deus excelsus principatum eius pacificum a molestijs, & misereatur serui pauperis peccatoris per exauditionem orationum & petitionum suarum. Amen, Amen, Amen.

Quod autem repræsentat Discipulus peccator sanctitati Patris, est, peruenisse ad Discipulum epistolam benedictionis a sanctitate Patris comitem fratris dilecti amabilis Hieronymi Vecchietti, quam accepit Discipulus honoratione ac magnificatione; eamq. legit Discipulus stans pedibus suis, & intelleximus quicquid in ea nobis scripsit ex verbis elegantibus; & gratias egimus Christo Domino, cui gloria, qui dignos nos fecit ad recipendam hanc gratiam maximam, & donum egregium; quia Discipulus non est dignus huiusmodi, propter magnitudinem peccatorum suorum multorum. Item peruenit ad nos quod nobis donauit sanctitas Patris ex abundantia gratiarum suarum, hoc est, liber quatuor Euangeliorum sanctorum impressorum, & fuit nobis pro eo maxima lætitia & gaudium & consolatio: Deus excelsus autem perpetuet principatum Patris multo tempore. Nec lateat sanctitatem Patris: vbi peruenissent litteræ sanctitatis Patris ad Discipulum in vrbe Alexandria, abuisse Patrem Patriarcham Amba Gabrielem Patriarcham Alexandria in partibus prouinciæ Seid ad exigendam eleemosynam a pijs hominibus in nomine monachorum pauperum egenorum: eo ipso misimus ad eum litteras ex parte nostra affirmantes ei, vt præsens esset in Aegypto, ad assistendum litteris sanctitatis Domini Patris.

C Cum autem accepit litteras Discipuli, statim præsens fuit in Aegypto.

Et direximus ad eum fratrem dilectum Hieronymum Vecchietum: conuenit eum in Aegypto ciuitate munita, & tradidit ei litteras Domini Patris, quas legit ad verbum; & quicquid ei scripsit, accepit magna auscultatione & obedientia atque exhibitione, & statim scripsit ad vos responsum litterarum quantum in eo satis erat amplificationis verborum, & direxit ad vos litteras sigillo munitas secundum consuetudinem comites legatorum, & direxit ad vos litteras sigillo munitas secundum consuetudinem comites legatorum, hoc est, nostri Patris sacerdotis Ioseph, & nostri Patris sacerdotis Abdelmessia, ex primis monachis monasterij sancti Macarij in deserto sancto in Valle Atrum; & iam scripsit Pater Patriarcha Amba Gabriel litteras suas sigillo munitas & signatas ad monachos dictos, & præcepit eis, vt obedientiam exhiberent, & dicerent sermonem ad sanctitatem Patris Papæ, neque discederent a præceptis illius, & a quacumque re, quam præceperit Pater, non discederent ictu oculi: quia quicumque audiuerit doctrinas Patris, ipse audiet doctrinas Christi Domini, cui gloria: & qui contradixerit sermonibus Patris, ipse contradicet Christo Domino, cui gloria.

Voluntas autem in eo est, vt sint simul concordēs in charitate spirituali, & sit Ecclesia vna Romana, & Alexandria, neque sit inter nos differentia vlla in quacumque re. Et quod Discipulus peccator Ioannes Comus sedis sancti Marci Alexandria volebat præsens esse apud sanctitatem Patris (sicut Christus Dominus scit, cui gloria) & exhibere inclinationes subtus pedes eius mundos, & osculari manus eius puras, & non potuit Discipulus id exequi propter multas causas; quia Discipulus vir senex est, & multarum infirmitatum, & non potest iter facere, & præcipue ab hac remota regione; præterea propter obsequium Ecclesiarum Alexandria, & negotia egenorum & pauperum & infirmorum & pupillorum & viduarum, & huiusmodi.

Et ideo direximus ad sanctitatem Patris puri filium nostrum carissimum filium Barsum ministrum ex filiis nostris & filiis Ecclesiæ sanctæ, vt exhiberet ad sanctitatem Patris multas inclinationes, & oscularetur pedes eius mundos vice Discipuli. Et quod petendum a beneficentijs sanctitatis Patris, absque præceptione super illum, est, vt habeat curam filij nostri filij Barsum Archidiaconi, quam maxime poterit, eumq. respiciat oculo sollicitudinis & misericordiæ; eo quod misimus illum ad sanctitatem vestram puram ad adipiscendam benedictionem, & documenta egredientia ab ore tuo puro: & iam præcepimus ei, vt exhiberet obedientiam, & ne vquam discederet ab omnibus quæ ei iniunxerit sanctitas Patris. Et quod petendum a sanctitate Patris, propter Christum Dominum, cui gloria, est, ne ægre ferat Discipulum peccatorem, quasi audacem, & præsumptum super sanctitate sua pura: quia Discipulus inutilis est, & peccator, atque exitus totius negotij incumbit misericordiæ Christi, & orationibus Patris acceptis.

Iam peruenit ad nos, quod donauit sanctitas Patris de eleemosyna sancta accepta nomine Ecclesiarum Alexandriæ per manum fratris dilecti Hieronymi. Christus autem Dominus, cui gloria, retribuet sanctitati vestræ puræ pro eo dupla in regno cælorum: & iam distribuimus illud, secundum distributionem Vicarij fidelis in pecunia domini sui: iamq. perpetua facta est memoria D. Patris super templa sacra, omni tempore in ecclesijs Alexandriæ, tempore sacrificiorum, & orationum nocturnarum & diurnarum.

Quanta vero his temporibus angustia labore Alexandrina Ecclesia sub immani Turcarum dominio, qua his subduntur tibi facile indicabunt: ut plane terribilem Dei vindictam aduersus eam & omnes Orientales, ubi defecerunt a communione Apostolica sedis, immisissam, nemo prudens absque mentis horrore, animiq. pauore valeat contempleri. Ut de ea lugubre illud Hieremia carmen sit occidendum: Hæcine est urbs perfecti decoris, gaudium uniuersæ terræ? Quæ enim omnium Orientalium Ecclesiarum florentissima & opulentissima erat, eo nunc paupertatis & angustia redacta, ipsi etiam sacerdotalibus indumentis, necessarijsq. subsidijs caret, qua sibi a Patre Patrum Romano Pontifice impendi rogant. Dei namque iram hanc esse vindictam, ut sacerdotes laborent inopia, quisque intelliget, qui Domini sententiam in Eli filios & eorum posteros promulgatam attendit, cum fore dicit ut rogaturi essent ut admitterentur ad unam partem sacerdotalem, ut comederent buccellam panis: & quod ait ipse Dominus per Malachiam: Ad vos mandatum hoc, o sacerdotes: Si nolueritis audire, mittam in vos egestatem, &c.] iteratumq. plane quod per Isaiam de Aegypto prædixerat: Tradam Aegyptum in manu dominorum crudelium, & Rex fortis dominabitur eorum.] tale iudicium & reliquis subituris, qui ab Apostolica sede rebellant: ut claudibus pressi, cogantur tandem cognoscere & inuocare matrem, cuius se filios esse negarant. Sed audi petentes matris uerba, qui diu errantes ab utero locuti sunt falsa.

a Tbren. 2.

b 1. Reg. 2.

c Malach. 2.

d Isai. 19.

Quæ enim omnium Orientalium Ecclesiarum florentissima & opulentissima erat, eo nunc paupertatis & angustia redacta, ipsi etiam sacerdotalibus indumentis, necessarijsq. subsidijs caret, qua sibi a Patre Patrum Romano Pontifice impendi rogant. Dei namque iram hanc esse vindictam, ut sacerdotes laborent inopia, quisque intelliget, qui Domini sententiam in Eli filios & eorum posteros promulgatam attendit, cum fore dicit ut rogaturi essent ut admitterentur ad unam partem sacerdotalem, ut comederent buccellam panis: & quod ait ipse Dominus per Malachiam: Ad vos mandatum hoc, o sacerdotes: Si nolueritis audire, mittam in vos egestatem, &c.] iteratumq. plane quod per Isaiam de Aegypto prædixerat: Tradam Aegyptum in manu dominorum crudelium, & Rex fortis dominabitur eorum.] tale iudicium & reliquis subituris, qui ab Apostolica sede rebellant: ut claudibus pressi, cogantur tandem cognoscere & inuocare matrem, cuius se filios esse negarant. Sed audi petentes matris uerba, qui diu errantes ab utero locuti sunt falsa.

Verumtamen sanctitas Patris (perpetuet Deus excelsus principatum eius) propter Christum Dominum non obliuiscatur nostri, ecclesiarum nostrarum, ac nationis nostræ, ac Alexandriæ existentium: quoniam ecclesiæ ac natio nostra pauperes sunt valde: neque percontandum est de præsentibus earum paupertate, inopia, atque indigentia. Nam Alexandriæ tres sunt ecclesiæ Catholicæ, vna nomine principis Angelorum sancti Michaelis, secunda sancti Marci Euangelistæ Catholici, ac tertia nomine martyris magni sancti Georgij extra urbem ad litus maris falsi; & omnes tres ecclesiæ indigent ædificatione, vestitu, & impensis pauperum atque egenorum.

Item tributa & reliquæ exigentiæ propter Iudices ac rerum Præsides, quotiescumque tentauerit dæmon, quem Deus excelsus confundat; ac Discipulus non potest ijs satisfacere: nostra enim natio, populiq. nostri omnes, cum pauperes sint atque inopes, his satisfacere non possunt. sed si sanctitas Patris sollicita fuerit de Discipulo, ac de nostris populis & natione nostra, satis erit. Si vero sanctitas Patris interroget de statu nostro, ac de statu nationis Christianorum Coptorum, deq. præsentibus eorum inopia, indigentia ac paupertate, quicquid contingat illis ob solutionem tributorum atque exigentiarum, quantaq. patiantur verbera, contemptum, positiones in catenis & vinculis & carceribus, ac cetera id genus, & nisi auxilium Christi (cui gloria) apprehendat eos, discederent aliqui a fide Christi. Discipulus autem huius rei causa in maximo labore est; quoniam sumus in summa persecutione.

Et quod petendum a sanctitate Patris, est, ne obliuiscatur nostri in eleemosyna singulis annis nomine ecclesiarum & pauperum Alexandriæ urbis, & in hoc obtineatis maximam mercedem & permanentiam, sicuti sanctitas Patris ostendit, ut perpetua sit memoria vestra sancta super templa sacra in ecclesijs Alexandriæ omni tempore, & in perpetuum. Iam peruenit ad nos cum fratre dilecto & amabili Hieronymo, quod donauit sanctitas Domini Patris ex vestitu Ecclesiæ sanctæ, & ornatis vestibus sericis: & iam scripsimus nomen Domini Patris supra vestitum sacrum. Modo egemus alio indumento albo pro vestitu sacerdotis tempore sacrificij mundi, sicut & vestitu ministrorum tempore ministerij: idq. totum repræsentamus auribus sanctitatis Domini Patris.

Discipulus autem stat pedibus suis ad obediendum mandatis sanctitatis Patris: quoniam omnes sumus auscultantes, obediens, atque erecti ad omnia quæ nobis præceperit, & ad implendum negotium, Deo volente; quia sumus sub obedientia: nam Pater est summus Patriarcharum, & caput capitum, & successor sancti Petri Apostoli; & quod ligauerit, erit ligatum; & quod soluerit, erit solutum. Debitum vero quod attinet ad nos, & ad omnes sacerdotes ac ministros, & ad populum Christianum, est auscultare & obedire, nulloq. modo contradicere Patri in omni re, quam nobis præceperit: nam qui debito contrarius fuerit, erit eius status perditus atque inutilis.

Petimus

A Petimus autem a Christo Domino (cui gloria) ut vos perpetuet ac stabiliat supra sedem S. Petri multos annos, & perpetuet principatum vestrum, subiiciatq. inimicos vestros sub pedibus vestris, ac vestras doctrinas sanctas nobis prodesse efficiat. Nos expectamus responsum vestrum ad nos in quo opus erit: nam nulla umquam differentia inter nos erit, cum sit Ecclesia vna Romana, atque Alexandrina. Si vero interrogetis de fratre ac amico vestro Patre Patriarcha Amba Gabriele Patriarcha Alexandriæ, ipse orat pro vobis nocte ac die, & est sub obedientia vestra, statq. pedibus suis ad obediendum, & expectat responsum vestrum cum legatis discipulis prædictis; & sic omnes sacerdotes & ministri orant pro vestra sanctitate, ut semper permaneat. Petitio autem Discipuli ab abundantia gratiæ vestræ erit, ne obliuiscamini nostri in recordatione ad extremum orationum vestrarum sanctarum, ut remittat nobis peccata nostra per vestras preces acceptas ante Dominum Deum. Atque innouatio petitionis a sanctitate Patris est in commendatione filij nostri filij Barsum, & quamprimum eius reditus ad nos cum responso post osculum terræ sub pedibus Patris: perpetuet Deus excelsus principatum eius multo tempore. Datum die sabbati benedicti duodecimi mensis Chiach benedicti, Coptici, anno 1310. a captiuitate Martyrum mundorum, id est, die decimo octaua mensis Decembris, anno Natiuitatis Domini M. D. XCIII. Minimus Discipulorum discipulus peccator Ioannes Comus urbis Alexandriæ.

Quod repræsentandum sanctitati Domini Patris est, quod Discipulus iam direxit ad sanctitatem Patris filium nostrum Barsum Ministrum, nempe Archidiaconum Ecclesiæ S. Marci Catholici Alexandriæ: Pater autem respiciat illum oculo sollicitudinis & misericordiæ ac miserationis, & toto tempore mansionis eius Romæ detur ei aliquis ex magistris, qui illum dirigat ac doceat sapientiam & philosophiam & ceteras scientias ac virtutes, ut obtineatis in hoc mercedem perfectam abundantioribus, ac Deus excelsus paciscat vos, perpetuet mansionem vestram, & faciat nos semper esse sub obedientia vestra.]

Audiisti clamores, percepisti lacrymas, considerasti angustias & miseras, quibus per multa secula pressi Alexandrini, tandem e tenebris emergentes, ad lucis radium apertis oculis, salutem implorant, secundum illud propheticum de iisdem Aegyptijs olim prænunciatum: Clamabunt ad Dominum a facie tribulantis, & mittet eis Saluatorem & propugnatorem, qui liberet eos: & cognoscetur Dominus ab Aegypto, & cognoscent Aegyptij Dominum in die illa, & colent eum in iustitijs, &c.] Quam autem id verum sit, audi ipsorum legatorum professionem Romæ editam coram ipso Sanctissimo Clemente Papa Octauo & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quam hic tibi subiicimus.

D In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Dei vnus. Amen.
Sanctissime ac Beatissime Pater.

Ego humilis frater Ioseph de Episcopo filius quondam Michaelis de oppido Menxeieteldeiralmeharraus Aegyptius nationis Coptorum monachus & presbyter monasterij S. Macarij in deserto Aegypti ordinis S. Antonij, ac vnus ex procuratoribus & oratoribus Reuerendissimi Patris & domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis Coptorum, ad pedes Sanctitatis vestræ constitutus, ac tam procuratorio nomine prædicti domini Gabrielis Patriarchæ mei principalis, quam etiam meo proprio & priuato infrascriptam sanctæ Catholicæ fidei professionem facturus vna cum religioso viro fratre Abdelmessia Elmichini filio Petri de ciuitate Georgeæ etiam Aegypto monacho & presbytero eiusdem monasterij S. Macarij, altero ex procuratoribus & oratoribus prædicti domini Gabrielis Patriarchæ collega meo, promitto pro eodem domino Gabriele Patriarcha nostro principali, quod ipse illam ratam & gratam habebit, ac suscipiet & acceptabit, & intra tempus competens ratificabit & emologabit, atque de nouo iuxta præsentem formam de verbo ad verbum faciet & emittet, & sua manu subscriptam & suo sigillo obsignatam ad Sanctitatem vestram & hanc sanctam Apostolicam sedem transmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem explicite & expresse profitendo, dico & affirmo quod sequitur.

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Dei vnus. Amen.

Sanctissime ac Beatissime Pater.

Ego humilis frater Abdelmessias Elmichini filius Petri de ciuitate Georgeæ Aegyptius nationis Coptorum monachus & presbyter monasterij S. Macarij in deserto Aegypti ordinis S. Antonij, ac vnus ex procuratoribus & oratoribus Reuerendissimi Patris & domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis Coptorum, ad pedes Sanctitatis vestræ

constitutus, ac tam procuratorio nomine prædicti domini Gabrielis Patriarchæ mei principalis, quam etiam meo proprio & priuato infra scriptam sanctæ Catholicæ fidei professionem facturus vna cū religioso viro fratre Ioseph de Episcopo filio quondam Michaelis de oppido Menxeieteldeiralmeharraus etiam Aegyptio monacho & presbytero eiusdem monasterij sancti Macarij, altero ex procuratoribus & oratoribus prædicti domini Gabrielis Patriarchæ collega meo, promitto pro eodem domino Gabriele Patriarcha nostro principali, quod ipse illam ratam & gratam habebit, ac suscipiet & acceptabit, & intra tempus competens ratificabit & emologabit, atque de nouo iuxta præsentem formam de verbo ad verbum faciet & emitter, & sua manu subscriptam & suo sigillo obsignatam ad Sanctitatem vestram & hanc sanctam Apostolicam sedem transmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem explicite & expresse profitendo, dico & affirmo quod sequitur.

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Dei vnus. Amen.

Sanctissime ac Beatissime Pater.

Ego humilis Barsum filius Amineldaulch ex familia Elachim ciuitatis Alexandriæ Aegypti, Archidiaconus Patriarchalis Ecclesiæ sancti Marci, nepos & orator Ioannis Comus sedis sancti Marci eiusdem ciuitatis Alexandriæ, ad pedes sanctitatis vestræ constitutus, ac tam nomine prædicti Comus Ioannis mei principalis, quam etiam meo proprio infra scriptam sanctæ Catholicæ fidei professionem, quam coram sanctitate vestra professi sunt me præsentem sacerdotes Ioseph & Abdelmessias oratores Reuerendissimi Patris domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis nostræ Coptorum, promitto pro eodem Comus Ioanne meo principali, quod ipse illam ratam & gratam habebit, ac suscipiet & acceptabit, & intra tempus competens ratificabit & confirmabit, atque de nouo iuxta præsentem formam de verbo ad verbum faciet, & sua manu subscriptam & suo sigillo obsignatam ad Sanctitatem vestram & hanc sanctam Apostolicam sedem transmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem explicite & expresse profitendo, dico & affirmo quod sequitur.

Corde credo, & ore confiteor, quod vnus est Deus verus, omnipotens, incommutabilis, incomprehensibilis, ineffabilis, & æternus, Pater & Filius & Spiritus sanctus, vnus in essentia, trinus in personis, Pater ingenitus, Filius a solo Patre genitus, Spiritus sanctus a Patre Filioq. æternaliter procedens, non sicut a duobus principijs, aut duabus spirationibus, sed ab vtroque tamquam ab vno principio, & vnica spiratione. Pater non est Filius, aut Spiritus sanctus. Filius non est Pater, aut Spiritus sanctus. Spiritus sanctus non est Pater, aut Filius; sed Pater tantum Pater est, Filius tantum Filius est, & Spiritus sanctus tantum Spiritus sanctus est. Nullus alium aut præcedit æternitate, aut excedit magnitudine, aut superat potestate, sed absque initio semper est, & sine fine. Pater est generans, Filius nascens, Spiritus sanctus procedens, consubstantiales, coæquales, coomnipotentes, & coæterni. Hæ tres personæ sunt vnus Deus, non tres dii, vna essentia, vna substantia, vna immensitas, vnum principium, vnus creator visibilium omnium & inuisibilium, corporaliū & spiritalium; qui quando voluit vniuersas condidit creaturas sua bonitate, quas & valde bonas voluit. Et ideo reprobis & anathematizo omnes hæreses & hæreticos sentientes & docentes contraria.

Firmiter etiam credo & profiteor, quod vnigenitus Dei Filius Patri consubstantialis semper cum Patre & Spiritu sancto existens, in plenitudine temporis, quam diuinæ misericordiæ consilium inscrutabile disposuit, vt nos a peccato Adæ ac ceterarum culparum nostrarum sordibus mundaret, & a morte & inferno liberaret, incarnatus est de Spiritu sancto in immaculato vtero beatissimæ Mariæ semper Virginis, veram & integram hominis naturam assumpsit, corpus videlicet, & animam rationalem, in vnitatem personæ diuinæ, tanta vnitatem, vt vnus & idem Christus sit Deus, & homo, Dei filius, & hominis filius, ita quod vna natura non confunditur cum altera, nec vna transit in alteram, nec vna miscetur alteri, nec altera euanesceat, sed in persona omnino vna sunt duæ perfectæ naturæ, diuina scilicet & humana, saluis earundem naturarum proprietatibus, duæ voluntates, duæ operationes, ita vt Christus sit tantum vnus. Et sicut formam serui, Dei forma non ademit; ita formam Dei, serui forma non minuit: qui enim verus Deus est, idem verus est homo: Deus per id quod in principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: Homo per id quod Verbum caro factum est, & habitauit in nobis: Deus per id quod de quinque panibus quinque millia hominum satiauit, quod Samaritanæ aquam salientem in vitam æternam promisit, quod Lazarum quætriduanū a mortuis resuscitauit:

A resuscitauit: Homo per id quod esuriuit, sitiuit, fatigatus est, & in ligno crucis clavis affixus est: Vnus & idem secundum diuinitatem æqualis æterno Patri, immortalis, impassibilis, secundum vero humanitatem minor Patre, mortalis, & passibilis.

Insuper firmiter credo & prædico eundem Dei Filium incarnatum, vere natum esse ex Maria semper Virgine, & ideo ipsam Virginem fateor veram Dei matrem atque genitricem, item vere passum, vere mortuum & sepultum, vere cum anima descendisse ad inferos ad liberandas animas sanctorum Patrum, quæ in limbo detinebantur, alligato infatigabili homicida, subinde ex mortuis vere resurrexisset, & per quadraginta dies Apostolos docuisse de regno Dei, moxq. ad cælos ascendisse, sedereq. ad dexteram Patris, & venturum esse in fine sæculorum ad iudicandos viuos & mortuos.

Credo & profiteor nullum vnquam hominem ex semine Adæ conceptum, & natum, B fuisse saluatum, aut fore saluandum, nisi per fidem mediatoris Dei & hominum Domini nostri Iesu Christi in sanguine & morte ipsius, qua nos reconciliauit æterno Patri, & deleuit chirographum iniquitatum nostrarum æterna redemptione inuenta.

Item firmiter credo, legalia omnia veteris Testamēti, seu Mosaicæ legis, quia Christum figurabant, licet diuino cultui illa ætate congruerent, ipso adueniente cessasse, & iam promulgato Euangelio seruari non posse sine interitu salutis æternæ. Omnes igitur post illud tempus circumcisionis, sabbati, ciborum eadē lege prohibitorum, reliquorumq. legalium obseruatores alienos a fide denūcio, & salutis æternæ non posse esse participes, nisi aliquando ab his erroribus resipiscant: ab his enim omnibus liberauit nos Christus, & septē nouæ legis sacramenta instituit, quæ veneror, credo, & profiteor, videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Ordinem, Matrimonium, & Extremam vnctionem; C quæ omnia ea digne sumentibus, virtute passionis eiusdem Domini nostri Iesu Christi, gratiā conferunt. Ista septem sacramenta perficiuntur tribus, verbis videlicet, & rebus, ac ministro; verbis, vt forma; rebus, vt materia; ministro, qui facere intēdat quod facit Ecclesia.

Recipio insuper quicquid de eisdem sacramentis sancta & Catholica Ecclesia Romana docet & prædicat.

Credo, quod si vere pœnitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissorum & omissorum pœnis satisfecerint coram diuina iustitia, eorum animas pœnis purgatorij post mortem purgari, vtq. a pœnis huiusmodi releuentur prodesse eis Fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificium, orationes & elemosynas, ac alia pietatis officia, quæ a Fidelibus pro alijs Fidelibus fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta: Illorumq. animas, qui post baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt; illas etiam quæ post perpetrati peccati maculam (vt dictum est) purgatæ sunt, in cælum mox recipi, & intueri clare ipsum Deum trinum & vnum, sicuti est, pro meritorum tamen diuersitate alium alio perfectius: Illorum vero animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus perpetuo puniendas.

Firmiter etiam teneo & credo Symbolum fidei a trecentis decem & octo Patribus in Concilio Nicæno, & a centum & quinquaginta in Concilio Constantinopolitano traditum, ac semper in Ecclesia vsque modo inuoluate custoditum, videlicet:

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium, & in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas, & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioq. procedit, qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: Et vnam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptismum in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Confiteor, teneo, & prædico, vnum eundemq. Deum veteris & noui Testamēti, hoc est, legis & Prophetarum, atque Euangelij auctorem esse; quoniam eodē Spiritu sancto in-

spirante, vtriusque Testamenti Sancti locuti sunt. Itaque suscipio omnes libros canonicos, A quos suscipit sacrosancta Romana & Catholica Ecclesia; sunt vero infrascripti: Testamenti veteris, quinque Moyfi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, deinde Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Esther, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmodum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias, cum Baruch, Ezechiel, Daniel, Duodecim Prophetæ minores, id est, Oseas, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum primus & secundus: Testamenti noui, quatuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apostolorum a Luca Euangelista conscripti, quatuordecim epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colofenses, duæ ad Theffalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos, Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli vna, Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli.

Item amplector, suscipio, & approbo sacrosanctam Synodum Nicænam primam trecentorum decem & octo Patrum, & profiteor & sequor quicquid illa decreuit, & reprobo & damno quicquid illa damnauit, & maxime impiam hæresim Arianorum cum ipso auctore Ario, qui affirmare ausus est Filium Dei non esse ab æterno ab ipsa Patris substantia genitum, sed ex tempore atque ex nihilo procreatum.

Item amplector, suscipio, & approbo sanctam Synodum Constantinopolitanam primam centum & quinquaginta Patrum, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæresim Macedonij cum ipso auctore, qui affirmare ausus est Spiritum sanctum non esse Patri & Filio coæternum & consubstantialem, atque ideo nec esse Deum, sed creaturam.

Item amplector, suscipio, & approbo sacram Synodum Ephesinam primam ducentorum Patrum, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæresim Nestorianorum cum suo auctore Nestorio, qui duas personas in Christo constituens, assererat non esse a Verbo Dei carnem assumptam in vnitatem personæ, sed per solam inhabitationem instar templi sanctificatam, & Christum non esse dicendum Deum incarnatum, sed hominem Deiferum, nec beatam Mariam eius genitricem dicendam esse Deiparam, sed Christiparam.

Item amplector, suscipio, & approbo sanctam Synodum Chalcedonensem sexcentorum triginta Patrum, quartam in ordine vniuersalium Synodum, & credo ac sequor quicquid illa decreuit, & reprobo ac damno quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæresim Eutychetis, & Dioscori Alexandrini cum ipsis auctoribus, qui affirmare ausi sunt non esse in Christo post vnionem Verbi cū carne duas integras, perfectas, inconfusas & impermixtas naturas cum vnitatem hypostasis, siue personæ. Et reprobo secundam Synodum Ephesinam, immo potius Latrocinium, quod factione eiusdem Dioscori, occiso beato Flauiano Episcopo Constantinopolitano, legatis Summi Romani Pontificis fugatis, & Episcopis ceteris terrore armorum ad assentiendum compulsis, Eutychianam hæresim impie confirmauit.

Item amplector, suscipio, & approbo Synodum Constantinopolitanam secundam centum sexagintaquinque Patrum, quintam in ordine vniuersalium Synodum, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæresim Petri, Anthimi, Seueri, & aliorum, qui existimantes ipsam diuinam naturam trium personarum diuinarum pro nobis crucifixam, Trifragio verba, Qui crucifixus es pro nobis, addebant.

Item amplector, suscipio, & approbo Synodum Constantinopolitanam tertiam ducentorum octuagintanouem Patrum, sextam in eodē ordine, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæresim Sergij, Pyrrhi, Pauli, Petri, Cyri, Macarij, ac Theodori, qui vnam tantum in Christo voluntatem & operationem statuentes, vnam quoque dumtaxat naturam cum Eutychianis asserere conabantur.

Item amplector, suscipio, & approbo Synodum Nicænam secundam trecentorum quinquaginta Patrum, septimam in eodem ordine, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maxime impiam hæresim Iconoclastarum, qui venerandas Christi & Sanctorum imagines, tamquam si idola Gentium essent, e templis aufendas, & flammis absumendas esse dicebant.

Item

A Item amplector, suscipio, & approbo sanctam Synodum Florentinam amplius quam centum & quadraginta Patrum, & credo quicquid illa decreuit, de processione Spiritus sancti a Patre & Filio, de consecratione panis azymi, vel fermentati, de purgatorio, & beatitudine animarum, de primatu Summi Romani Pontificis, necnon de sacramentis & libris canonicis; & reprobo ac damno quicquid illa reprobauit atque damnauit.

Præterea amplector, suscipio, & approbo quæcumque alia Concilia, quæ recipit & approbat sacrosancta Catholica & Apostolica Romana Ecclesia, & maxime sanctam œcumenicam generalem Synodum Tridentinam nouissime celebratam; ac damno & reprobo omnes hæreses, & auctores earumdem, quos & quas reprobat & damnat dicta sancta Catholica & Apostolica Romana Ecclesia; necnon quicquid illa tenet & docet, cum omni deuotione & reuerentia suscipio & amplector. Illos quoque doctores, & sanctos Patres,

B quos eadem Romana Ecclesia approbat, reuerenter suscipio. Teneo & confiteor sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum Orbem tenere primatum, & ipsum Romanum Pontificem successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ esse caput, & omnium Christianorum Patrem ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse: cuius Ecclesiæ vnitatem tanti faciendam esse affirmo, vt nullos extra eandem Ecclesiam Catholicam existentes æternæ vitæ participes fieri posse confitear.

Insuper promitto me tamquam obedientiæ filium, ordinationibus, præceptis, censuris, ac iussionibus sanctissimi Domini nostri D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octauij, & successorum suorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, & sedi Apostolicæ semper & fideliter obtemperaturum.

C Hanc veram Catholicam fidem, quam in præsentis sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime, Deo adiuuante, retinere ac confiteri, atque a meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum: Ego idem frater Ioseph de Episcopo, procurator & orator supradicti Reuerendiss. D. Gabrielis Patriarchæ, procuratorio nomine eius, & meo proprio ac priuato, vt supra, spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet & hæc sancta Dei Euangelia.

Ego presbyter Ioseph supradictus: & hic character manus meæ testificatur de me in hac scriptione, & in duabus similibus. In vrbe Roma, decimaquinta die mensis Ianuarij, anno millesimo quingentesimo nonagesimoquinto natiuitatis Christi.

D Hanc veram Catholicam fidem, quam in præsentis sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime, Deo adiuuante, retinere & confiteri, atque a meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum: Ego idem frater Abdelmessias Elmichini, procurator & orator supradicti Reuerendissimi D. Gabrielis Patriarchæ, procuratorio nomine eius & meo proprio ac priuato, vt supra, spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet & hæc sancta Dei Euangelia.

Ego presbyter Abdelmessias supradictus: & hic character manus meæ testificatur de me in hac scriptione, & in duabus similibus. In vrbe Roma, decimaquinta die mensis Ianuarij, anno millesimo quingentesimo nonagesimoquinto natiuitatis Christi.

E Hanc veram Catholicam fidem, quam in præsentis sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime, Deo adiuuante, retinere & confiteri, atque illos, quorum cura ad me in munere meo spectabit, fideliter docere: Ego idem Barsum Archidiaconus Patriarchalis Ecclesiæ S. Marci, nepos & orator supradicti Comus Ioannis, eius nomine, & meo, vt supra, spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Ego Barsum Archidiaconus Patriarchalis Ecclesiæ S. Marci supradictus: & hic character manus meæ testificatur de me in hac scriptione, & in duabus similibus. In vrbe Roma, decimaquinta die mensis Ianuarij, anno millesimo quingentesimo nonagesimoquinto natiuitatis Christi.]

Hactenus legationum publice recitata fidei professio coram Summo Pontifice de ipsis optime merito, præfensibus S. R. E. Cardinalibus.

*QUAE SE QUUNTUR, SVIS SVNT LOCIS ADDENDA,
vel emendanda.*

Pag. 28. E 10. ad Colossenses. *Adde:* Tametsi posterioribus sæculis, quando & medi-
corum multa esset copia, ob euitanda nonnulla pericula, quæ ex eius artis exercitio con-
tingere possent, id pie sancteq. fuit clericis & monachis interdictum. Sic-

Pag. 53. E 3. Exconfulem. *Adde:* Quod autem ad Cyrum ciuitatem a Theodoro nobi-
litate spectat: eandem iterum a barbaris excisam, a Iustiniano Imperatore restitutam
constat. Sed non prætereat, quod ad Ecclesiasticarum rerum antiquarum cognitionem de
eadem ciuitate æque pertinere certum est, ista nimirum de eius origine a Procopio^a scribi,
cum de eius restitutione a Iustiniano Imperatore facta meminit: Erat (inquit) in Syria op-
pidulum vehementer neglectum, Cyrus nomine, a Iudæis olim extructum. Nam Iudæi ex
Palæstina a Medorum exercitu in Assyriam captiui abducti, & longo post tempore a Cyro
dimissi, vt qualemcumque gratiam benefactori referrent, locum illum Cyrum appella-
runt. Iustinianus Rex partim Reipublicæ commodis prospiciens, partim colens sanctos
Cosmum & Damianum, quorum corpora prope vsque ad mea tempora requiescunt, Cy-
rum urbem felicem reddidit muri securitate, præsidiorum multitudine & magnitudine pu-
blicorum ædificiorum.] at de Cyri Regis nobili monumento, quem oracula^b diuina com-
mendant, hæc satis. Sed ad Theodoretum redeamus. Scripsit-

Pag. 210. C 1. id ipsum in fine. *Adde:* Sed & de eodem Auiti Consulatu vetus extat
monumentum: vt nullum penitus de his dubitandi locus reliquus esse possit. In basilica
enim sanctæ Agnetis via Numentana, eiusmodi inscriptio legitur incisa lapidi pavimento
inhærenti:

LOCVS. GERONT. PRESB. REQUIESCIT
IN DOMINO. CONS. EPARCHI AVITI V. C.
Sicigitur de Auiti Consulatu nulla remanet dubitatio. Sed -

Pag. 303. D 4. omnino vitentur. *Adde:* Prolixa extat disputatio S. Augustini^c aduer-
sus quosdam suo tempore in errorem inductos, qui putarent non obfutura illis sua pec-
cata, qui elemosynas in pauperes erogarent. Sed & S. Gregorius & alij Patres de his plu-
ribus disputarunt. At-

Pag. 435. E 2. regionis illius. *Adde:* Quod autem ad Fridericum spectat: postea acci-
diffe videtur, vt ipse rursus pugnans aduersus Erulos, eosdem superarit, sed vinceretur
postmodum ipse a Theodorico Italiæ iam facto Rege. Id quidem ex verbis Ennodij Tici-
nensis in Panegyrico Theodorico dicto intelligi satis potest, cum sic ait: Nam Fridericus
postquam tibi de aduersarijs tuis peregit triumphum, de se præbuit.] pugnasse enim visus
est aduersus Odoacrem sub ipso Theodorico in Italia, eumq. vicisse, rebellans vero ipse po-
stea ab eodem Theodorico esse superatus. Sed ad S. Seuerini translationem reuocemus
orationem. Quomodo-

Pag. 454. D 2. Fastis. *Adde:* Extat ad Olybrium Ennodij carmen & plures familiares
epistolæ, ex quibus præter auitam eius insignem nobilitatem, doctum ipsum fuisse atque
pium cognosces. Cuius Consulatu (vt Cassiod-

Pag. 532. C 9. dederat. *Adde:* Qui autem a tanta clade superfuerunt Alamanni,
haud in Germaniam reuersi sunt, sed a Theodorico Rege in Italiam vocati, vt patet ex
Ennodio, qui hæc habet in Panegyrico: Quid, quod a te Alamanniæ generalitas in-
tra Italiæ terminos sine detrimento Romanæ possessionis inclusa est? cui euenit habere Re-
gem, postquam meruit perdidisse. Facta est Latialis custos Imperij semper nostrorum po-
pulatione grassata, cui feliciter cessit fugisse patriam suam, &c.] Sed ad Clodoueam re-
uocetur oratio. His-

Pag. 538. E 9. hæc ibi. *Adde:* Iam tutum redditum erat commercium inter Africa-
nos & Italos, cum sanciuisset fœdus Rex Theodoricus cum Vuandalorum Rege, a quo
hactenus frequentes fiebant in solum Italicum incursiones. Stabilita est enim inter eos pax
fœdere nuptiarum, data ei in matrimonium Amalafida. De qua inita inter illos concor-
dia hæc Ennodius in Panegyrico Theodorici: Quid castigatas Vuandalorum ventis paren-
tibus eloquar deprædationes, quibus pro annua pensione satis est amicitia tua? Euagari
vltra possibilitatem nesciunt. Duce sapientia, affines esse meruerunt, quia obedire non
abnuunt.]

^a Procop. de adi-
fic. Iustinian. Im-
per. orat. 2. in fin.

^b Isai. 45.

^c Aug. de Ciuit.
Dei lib. 21. c. 22.
& 27.

A abnuunt.] Hoc igitur Regum concordia commeatu Fulgentius ex Africa Romam, & in-
de in patriam remeavit. Porro-

Pag. 540. E 6. Symmacho Papa, *Adde:* Quartam hanc nomenclator appellat, quæ ta-
men respectu aliarum præcedentium sub eodem Symmacho Synodorum Tertia dicen-
da esset: quæ enim ab eo tertia ordine ponitur, non fuisse Synodum per se distinctam,
sed eius, quæ ab eo Quarta dicitur, Actionem, ea quæ hoc ipso anno inferius dicturi sumus,
perspicue demonstrabunt. Sic igitur ista quæ tertia, Quarta dicta est, eademq. -

Pag. 556. C 6. & Marcellino. *Adde:* Sed puto, pro Cætheo, Ceteo restituendum:
quod Romanum est nomen; & hoc tempore claruisse reperitur Romæ eiusdem nominis Se-
nator amplissimus, ad quem extant litteræ Ennodij Ticinensis. Sub quo-

Pag. 556. E 2. Senatui. *Adde:* At non parui fuit momenti Bulgaros a Theodorico de-
B bellatos esse, prout Ennodius in Panegyrico in laudem eiusdem Theodorici dicto demon-
strat, dum hanc præ ceteris eius victorijs celebrat, vbi & de Bulgarorum ferocia ista habet:
Hæc est natio, cuius ante te fuit omne quod voluit; in qua titulos obtinuit, qui emit ad-
uersariorum sanguine dignitatem; apud quam campus est vulgator natalium: nam cuius
plus rubuerunt tela luctamine, ille putatus est sine ambage sublimior. Quam ante dimica-
tionem tuam contigerat agnouisse resistentem: quæ prolixis temporibus solum bella con-
summauit excursu.] & post multa de eorumdem victu ferino dicta, ista subdit de ipsorum
fortitudine & bellico robore: His ante mundus peruius esse credebatur: nunc illam sibi
tantum Orbis partem interclusam æstimant, quam tueris, &c.] Subdit & inferius de ijs-
dem per Theodoricum victis Bulgaris, Sirmioq. recepta. Post quam quidem victoriam
eam ab Ennodio dictam esse in laudem Theodorici orationem, satis apparet. Quod -

C Pag. 572. C 4. profundi. *Adde:* Est epigramma Ennodij ad ipsum Messalam Consu-
lem, cui eiusmodi inscriptio est affixa:

Epigramma, Quod Messala Consul, Ennodius cognomine dictus est.

Consulis ad genium nomen pro stemmate iunxi

Dans lucem Fastis, sum trabeis potior.

Quid palmata tuo tantum de murice vernas?

Plus fucata dedit purpura nostra tibi.]

Ex quo pariter Ennodij genus intelli-
gas: est enim & ipsius Messalæ ad Ennodium epigramma, quo eum sibi proximum nominat,
cum librum ab eo petit his versibus:

Suscipe versiculos, Ennodi proxime, nostros,

Vt librum nobis reddere non desinas.] &c. Hoc -

D Pag. 651. E 5. notatus. *Adde:* Inter nobilissimos Senatores hic doctrina ac pieta-
te claruit, ad quem extant Ennodij plures epistolæ. mentio est pariter de Petro Romano
viro clarissimo apud Sidonium. Hic ergo vbique spectatus hoc ipso anno meruit Con-
sulatum: quo-

Pag. 154. E vlt. restitutum. *Adde:* Quod autem ad Nonnum Episcopum, de quo
mentio facta est, pertinet; tradit Nicephorus^a, hunc illum fuisse Nonnum, qui Pelagiam
meretricem ad Christi fidem conuertit: ait enim: Ecclesiæ vero Edeffenæ diuinus ille
præfuit Nonnus, qui primariam in vrbe Antiöchena luxu perditam Menadem verborū per-
suasione adductam, & præter opinionem omnem Deo consecratam, nympham & sponsam
purissimam illi representauit, pro Margarita Pelagiam eam cognominans, in qua certe me-
ritoq. aliquis diuini iudicij pelagus admireretur.] hæc ipse. Extat rei gestæ præclara historia
E scriptis mandata a Iacobo diacono Heliopolis: vbi cum dicatur idē Nonnus fuisse Episco-
pus eiusdē Heliopolis Phœniciaë ciuitatis subiectæ Episcopo Antiöcheno, in dubitationem
adduci possunt quæ a Nicephoro scripta sunt: Num videlicet idem iste sit ille Nonnus cum
eo qui a Dioscoro pro Iba substitutus fuit Episcopus Edeffæ, & postea inde, restituto Iba, re-
iectus, & traditus Maximo Antiöcheno, a quo potuerit creari Episcopus Heliopolis. Etenim
qui Pelagiam Nonnus conuertit, primus ante hæc tempora fuisse videtur Episcopus He-
liopolis: nam ista in Actis illis de eo leguntur a prauo dæmone proclamata: Non tibi suf-
ficiunt triginta millia Saracenorum, quos mihi abripuisti, & baptizasti? Non tibi sufficie-
bat me eiecisse de tuis Heliopolitanis: quoniam cum & ipsa ciuitas esset mea, & omnes qui
in ea habitabant me adorarent, tu mihi abripuisti, & obtulisti Deo tuo?] hæc ibi. Cæterum
ante Nonni hæc tempora constat fuisse eiusdem ciuitatis Episcopum Iosephum nomine,
qui huic interfuit Cōcilio Chalcedonensi: sed & ante hunc alius Concilio Ephesino œcu-
menico

^a Niceph. lib. 14.
cap. 30.

Chrysof. epist. 21. 51. 53. 55. 68. 103. 120.

menico sub Cyrillo Marinus Episcopus Heliopolis subscriptus habetur. Liqueat insuper ex A epistolis S. Ioannis Chrysofomi, iam olim Phoenices habuisse Ecclesias, & monachos il- luc profectos ad conuersionem Gentilium ibi degentes, persecutionem tamen ab illis esse passos, vt dictum est pluribus superiori tomo: vt plane appareat, ante Nonnum hunc, alium eiusdem nominis Euangelium ibidem prædicasse circa eiusdem Ioannis Chrysofomi tempora. Sed iam ad Acta redeamus. Quæ sequitur-

Pag. 331. B 3. suo loco. Adde: Hoc eodem tempore, cum Basiliscus regnaret, & cum eo impietas vexillū erexisset, fidesq. Catholica esset vndique pessumdata, Gelasius quidam Cyzici versatus, aduersus Eutyrianos hæreticos, qui impugnantes Chalcedonense Concilium, professores se esse Magni Nicæni Concilij vane gloriarentur, edidit quæ reperit a Dalmatio Cyzici Episcopo conscripta Acta Nicæni Concilij: de cuius lucubratione Photius hæc habet in Bibliotheca: Acta Primæ Synodi, nēpe Nicæna, tribus tomis, auctore Gelasio. Quæ quidem non vere Acta ipsa, sed de rebus gestis in Synodo historia: humili namque sermone, sed diligenti tractat ea quæ in Synodo contigerunt.] hæc Photius. Extat ipsum quidem opus Græce scriptum in Vaticana bibliotheca, Latinitate donatum ab Alphonso Pisano Societatis IESV professore viro doctissimo, sed absque Gelasij auctoris titulo, quem ex Photio oportuit petijisse. Porro inter alia idem auctor, cum præfatur, hæc habet: Post aliquot autem annos cum per voluntatem Dei huc peruenissem, in prouinciã dico Bithynorum, & commotio & inquisitio magna fieret post impij Basilisci tyrannidem aduersus Catholicam & Apostolicam Ecclesiam Dei, & fidem Apostolicam in ea constitutam; succedente potissimum, atque Imperatoris aulam commouente factione illorum qui hæretico Eutyreti consentiebant, vt fidem Patrum, Nicænam inquam, explorato Chalcedonensi Concilio, teneremus: illi quidem a nobis confutati sunt, quippe qui eius fidei hostes erant: neque enim sciebant quid dicerent, aut de quibus affirmarent. Proferrante enim me quæ in illa sancta Orthodoxorum Dei corona in Spiritu sancto a Domino per eos fuerant explicata, resiliabant a nobis peiorem Ariana blasphemiam lingua sua proferentes, &c.] hæc Gelasius aduersus Eutyrianos strenuus pro fide Catholica propugnator, de quo rursus inferius dicendum erit. Cum his-

Pag. 332. C 1. hæc Suidas, Adde: His enarratis de miserando interitu Basilisci tyranni, adiungamus quæ idē habet Suidas de nece Armati, qui hoc ipso anno (vt vidimus) ab eodem Basilisco in Consulatu collega assumptus est. Erat hic cognatus ipsius Basilisci, Zenonidis vero Augustæ (vt idem tradit) adulter; de cuius interitu ista habet: Armatus plurimum potuit apud Zenonidem Imperatricem & ipsum Basiliscum. Est autem occisus a Zenone Imperatore, ac cæde eius ciues admodum sunt gauisi: nam sub Leone quoscumque Thracæ, qui seditionem mouerant, cepisset, hos manibus amputatis dimiserat. Ceterum Onoulus quidam eum interfecit, quem Armatus pauperem & recens a barbaris venientem humaniter susceptum, Comitem primum fecerat, deinde Præfectum Illyricorum, & ad conuiuia multo argento instruxerat: sed is barbarica perfidia & sanguinaria manu gratiam illi retulit.] hæc Suidas. Ista porro contigerunt, vbi Zeno, sublato e medio Basilisco, in Imperium regressus est. Porro-

Pag. 370. D 4. requiescit. Adde: Quod vero ad basilicam S. Andreae in Esquilino monte erectam pertinet; cum illa penitus diruta perierit, quod vnicum exrat de ea monumentum a Platina conseruatum, hic memoriæ causa erigam; ait enim: Hoc autem in templo hæc carmina legisse me memini mufuo opere descripta;

Hæc tibi mens valide decreuit prædica Christe
Cui testator opes detulit ille suas
Simpliciusq. Papa sacris caelestibus aptans
Effecit vere muneris esse tui
Ne quod Apostolici deessent limina nobis
Martyris Andrea nomine composuit
Vixit hæc heres titulis ecclesia iustis
Succedensq. domo mystica iura locat
Plebs deuota venit, perq. hæc commercia disce
Terreno sensu regna, superna peti.]

ro Anastasius: Hic const-

INDEX
IN TOMVM SEXTVM
ANNALIVM ECCLESIASTICORVM.



A

| | | | |
|---|---------------|---|--------------|
| <i>Abelmeffia legatus Patriarchæ Alexandrini ad Clementem VIII. Pont. Max.</i> | 693.c | <i>ad Acacium Simplicius ipsum reprehendendo.</i> | 357.c. 358.e |
| <i>Abdicatio Theodori Consulis a saculo.</i> | 570.e | <i>Acacium hortatur Simplicius contra hæreticos.</i> | 358.c |
| <i>Abdicatione Theodori magna Christo gloria.</i> | 571.a.b | <i>Acacij suspectum silentium.</i> | 358.d |
| <i>Abibas Edeffenus clericus.</i> | 65.b | <i>Acacij facinora in Calendionem.</i> | 359.a |
| <i>Ablabius clericus Edeffenus.</i> | 65.b | <i>Acacius quid in Ioannem Episcopum Alexandrinum.</i> | 359.b |
| <i>Abramius a Theodoro missus ad S. Leonem pro sua re-stitutione.</i> | 99.e | <i>Acacij odium vniuersam turbat Ecclesiam.</i> | 359.d |
| <i>Abrahamius Eutychetem excusat.</i> | 59.c | <i>Acacius laborat pro Petro Mogo.</i> | 359.e |
| <i>Abrah. um non nuda fide, sed opere Deo placuit.</i> | 655.a | <i>ad Acacium Petrus Mogus religionem simulans.</i> | 363.a |
| <i>Abraham Abbas laudatur a Sidonio.</i> | 349.a. | <i>Acacius rursus reprehenditur a Simplicio.</i> | 370.b |
| <i>de eius rebus Sidonij carmen.</i> | ibid.b | <i>in Acacij causa Concilium Romanum congregatur.</i> | 373.d |
| <i>Abraham inter sanctos relatos.</i> | 350.a | <i>ad Acacium Felix Papa ipsum reprehendendo.</i> | 374.c |
| <i>Absolutio Eutychetis per Dioscorum.</i> | 94.c | <i>Acacius superbiæ redarguitur.</i> | ibid.e |
| <i>Absolutio mortuorum an ad Papam spectet, & quomodo.</i> | 504.b | <i>& quod cum hæreticis tacite conspirauerit.</i> | 375.d. |
| <i>Absolutio Sabæ presbyteri.</i> | 428.c | | 376. a.b |
| <i>in Absolutione Symmachi Papæ sententia Synodi.</i> | 544.c | <i>ad Acacium libellus Felicis Papæ.</i> | 380.a |
| <i>Absolutio Miseni, & quomodo.</i> | 501.a. 504.d. | <i>Acacius recepit quos damnauit.</i> | 387.b |
| <i>Abstinentia etiam seruanda in dignitatibus.</i> | 563.b | <i>Acacius seducit legatos Pontificis.</i> | 391.d.e |
| <i>Abundantia interdum ex decimarum solutione.</i> | 314.e | <i>Acacij causa tractatur in Synodo Romana.</i> | 393.e |
| <i>Abundantia a Deo datur sanctis suis.</i> | 628.d | <i>Acacius condemnatur.</i> | 394.b |
| <i>Abundantia sanguinis fluxit ab imagine Saluatoris.</i> | 39.c | <i>in Acacium sententia excommunicationis Papæ Felicis.</i> | 394.c |
| <i>Abundius S. Leonis legatus missus Constantinopolim.</i> | 115.e | <i>Acacio quomodo redditus libellus sententiæ.</i> | 397.e |
| <i>Abundius inter sanctos relatos.</i> | 128.d | <i>Acacius nomen Felicis Papæ delet.</i> | 398.a |
| <i>Acacius creatur Episcopus Constantinopolitanus.</i> | 286.c | <i>Acacij nomen abolendum.</i> | 463.c. 520.b |
| <i>Acacius affectat primatum post Romanum Pontificem.</i> | 293.e | <i>Acacius cum Eutychete damnatus.</i> | ibid.e |
| <i>Acacij fastus, & temerarius conatus.</i> | 294.c. | <i>Acacius Orientales Episcopos deponit.</i> | 398.c |
| <i>vnde eius tumor, ac spes vana.</i> | ibid.d | <i>Acacius quanta mala perpetravit.</i> | ibid.d |
| <i>Acacio Simplicius Papa restitit.</i> | 294.e | <i>Acacius sæpe inuitatus ad resipiscentiam.</i> | 423.b |
| <i>ad Acacium Simplicius pro Ecclesia & fide Catholica.</i> | 320.b | <i>Acacij defensorum inanis tergiversatio.</i> | ibid.d |
| <i>Acacij socordia suspecta.</i> | 321.b | <i>Acacij obitus.</i> | 433.d |
| <i>in Acacium scribunt Eutychiani.</i> | 326.a | <i>Acacij arrogantia in imaginibus eius declarata.</i> | ibid.d |
| <i>Acacius excitatur in Basiliscum.</i> | 326.c | <i>Acacius vere arrogans.</i> | 521.a |
| <i>Acacius vocat S. Daniele in urbem Constantinopolim.</i> | 327.a | <i>per Acacium sacramenta ministrata tenent.</i> | ibid.e |
| <i>Acacius curat vt Basiliscus reuocet edictum contra Con-tilium Chalcedonense.</i> | 330.a | <i>Acacij peccato puniuntur Orientales.</i> | 617.d |
| <i>Acacius a tyranno iura Ecclesiæ obtinet.</i> | 331.a | <i>Acacij nominis studiosissimus populus Constantinopolita-nus.</i> | 649.e |
| <i>Acacij epistola ad Simplicium Papam de Alexandrina Ecclesia.</i> | 339.a | <i>Acacij nomen e Diptychis expungendum.</i> | 651.a |
| <i>Acacij in deterius mutatio.</i> | 339.d | <i>Acacij magna demerita.</i> | 668.b |
| <i>ad Acacium Simplicius Papa pro Alexandrina Ecclesia.</i> | 340.c. 341.c | <i>Acacius magister militum.</i> | 661.a |
| <i>ad Acacium Simplicius Papa de Antioch. Ecclesia.</i> | 345.b | <i>Academias Athenarum studuit reuocare Anastasius.</i> | 687.a |
| <i>Acacij elata mens coeretur a Simplicio Papa.</i> | 345.c | <i>Acclamatur in Synodo Marciano Imp. Alter Constanti-nus.</i> | 152.b |
| <i>ad Acacium Simplicius de Calendione Antiocheno Episcopo.</i> | 355.a | <i>Acclamations Circenses musicæ.</i> | 592.c |

I N D E X.

| | | | |
|---|----------------|---|-------------------------|
| <i>Acta Concilij Constantinopolitani.</i> | 56.a | <i>Africana Ecclesia subleuatur Zenonis opera.</i> | 347.a |
| <i>Acta Ephesine pseudosynodi damnata Romæ.</i> | 107.e | <i>Africana Ecclesie persecutio.</i> | 387.d |
| <i>Acta Palmaris Synodi.</i> | 541.e | <i>Africana Ecclesie persecutio a Trasamundo Rege.</i> | 561. a. b |
| <i>Acta Simpliij P. pæ.</i> | 370.d | <i>Africana prouincia diuisio.</i> | ibid. d |
| <i>Actones facta cum Eutyche in Synodo Cōstātinop.</i> | 59.a | <i>Africana Ecclesie stitutus.</i> | ibid. |
| <i>Actiones habitæ in basilicis Romæ.</i> | 541.d | <i>Africana Ecclesie persecutio.</i> | 381.c. 387.d. 388. 389. |
| <i>Actorem reum ante Iudicem ex aduerso stare leges præcipiunt.</i> | 123.a | <i>Africana regionis Christianos quantum diabolus inflauerit.</i> | 431.e |
| <i>Additamentum Symboli de processione Spiritus sancti constituit ut caneretur in Ecclesia Romana Benedictus Papa Septimus.</i> | 48.d | <i>Africa fame dira vexata.</i> | 417.e |
| <i>Additamentum Symboli quando appositum fuerit.</i> | 47.d | <i>in Africa pestilentia grassatur.</i> | 418.a |
| <i>Additamentum Symboli plures populi receperunt.</i> | 48.a | <i>in Africa regnat Trasamundus.</i> | 506.a |
| <i>Administratio Imperij relinquitur a Pulcheria.</i> | 41.a | <i>in Africam reuersus S. Fulgentius.</i> | 538.e |
| <i>Administratio sacramentorum a malis tenet.</i> | 521.e | <i>in Africa aspera loca relegati multi Episcopi.</i> | 565.b |
| <i>Admonitio S. Seuerini, ut Rex Rugorum euitet insidias.</i> | 299.c | <i>Agapius Patricius legatus Theodorici Regis in Oriente.</i> | 648.d |
| <i>Admonitio Gelasij Papæ nihil profecit Euphemio.</i> | 465.d | <i>Agapitus Consul in Occidente.</i> | 667.c |
| <i>Admonitio Hormisdæ Papæ ad legatos.</i> | 676.a | <i>Agarenorum tabernacula euertentur barbari.</i> | 593.e |
| <i>Adoratio Solis tollitur tamquam superstitiosa.</i> | 14.b | <i>Agarensis abfortus a terra.</i> | ibid. e |
| <i>Aduentus Eutyche in Synodum qualis.</i> | 60.e | <i>Agathense Concilium, præsidente Cæsario Arelatensi Episcopo.</i> | 572.c |
| <i>Aduentus S. Fulgentij Romam.</i> | 538.c | <i>in Agathensi Concilio quot Episcopi. ibid. d. & de audiendo sacrum die Dominico. ibid. e. de Quadragesimali obseruantia.</i> | 573.a. c |
| <i>Aduentus Anthemij Constantinopolim.</i> | 425.c | <i>S. Agathæ ecclesia a perfido Ariano ornata.</i> | 295.e |
| <i>Aduentus Theodorici in Italiam.</i> | 438.a | <i>S. Agathæ ecclesia restaurata a Card. Borromeo.</i> | 295.e |
| <i>Aduersarij concutiuntur tonitruo Spiritus sancti.</i> | 410.c | <i>Agni videntur hæretici, cum sint cornuta bestia.</i> | 654.c |
| <i>Aduersariorum animos pecunijs an ferro inclinemus, quid interest.</i> | 490.a | <i>Agriculturarum laboriosæ stirpes.</i> | 491.e |
| <i>Aduersarij schismaticis datur tempus respiciendi.</i> | 544.e | <i>Agritiæ puellæ quæ reliquerit S. Cæsarius.</i> | 589.c |
| <i>in Aduersis quam necessaria constantia.</i> | 674.a. b. c | <i>Alamanni cum Clodoueo pugnant.</i> | 531.d |
| <i>Aduersitates non frangunt viros pios.</i> | 439.a | <i>Alamanni a Clodoueo superantur.</i> | ibid. d |
| <i>Adulatores non respiciunt quid liceat, sed quid placeat ei cui adulantur.</i> | 433.d | <i>Alamannorum Rex a Clodoueo interfectus.</i> | 531.e |
| <i>Adulterium Valentini Imperatoris cum vxore Maximæ.</i> | 194.d | <i>Alamundarus Saracenorum Rex.</i> | 593.a |
| <i>Aedificium super arenam erigit, qui sine consensu sedis Apostolice construit.</i> | 167.c | <i>Alamundarus incurfat Arabiam, & Palestinam.</i> | 593.b |
| <i>Aegritudines magnæ & medicamento forti & medico indigent sapienti.</i> | 145.e | <i>Alamundarus Saracenorum Princeps baptizatur.</i> | 594.c |
| <i>Aegrotorum magnus numerus ab Episcopo Carthaginensi sustentatus.</i> | 206.d | <i>Alamundarus tentat Suerus.</i> | 630.a. b |
| <i>Aegyptij Dominum cognoscunt.</i> | 697.d. e | <i>Alamundarus illudit legatis Seueri.</i> | ibid. b |
| <i>Aegyptij legati faciunt professionem fidei coram Summo Pontifice Clemente VIII.</i> | ibid. d. e | <i>Alaricus Rex Gothorum in Gallia.</i> | 419.c |
| <i>Aegyptij a SS. Martyribus numerant annos.</i> | 693.e | <i>Alaricus Rex dat facultatem celebrandi Concilium Agathense.</i> | 572.d |
| <i>Aegyptij Christiani pauperimi.</i> | 695.b | <i>Alarico hæretico orant Episcopi Catholici.</i> | ibid. d |
| <i>Aegyptiorum mores describuntur.</i> | 168.c | <i>Alaricus iubet interpretari Codicem Theodosij.</i> | 573.e |
| <i>Aelienses respiciunt Dei gratia.</i> | 185.c | <i>Alaricus coluit S. Remigium.</i> | ibid. e |
| <i>Aemilia clades.</i> | 317.e | <i>Alaricus quamdiu habuit sanctos in regno, tamdiu regnauit.</i> | 575.d. e |
| <i>Aemulatio & inuidia ad maxima mouent.</i> | 435.c | <i>Alaricus ad S. Remigium mittit filiam Benedicti.</i> | 575.e |
| <i>Aeneæ Gazæi testificatio de loquētibus sine linguis.</i> | 410.e | <i>Alaricus exulare cogit S. Cæsarium.</i> | 564.d |
| <i>Aethiopes dealbantur, dum Boreales denigrantur.</i> | 692.a | <i>Alaricus & Clodoueo tractatur pax.</i> | 577.d |
| <i>Aetius Notarius & diaconus.</i> | 74.e | <i>Alaricus quando mortuus sit.</i> | 578.b |
| <i>Aetij vxor pro conuge orat.</i> | 137.b | <i>Alaricus quanto tempore regnauerit.</i> | ibid. b |
| <i>Aetius Attilam vicit.</i> | ibid. d | <i>Alaricus occiditur, & vincitur a Clodoueo.</i> | 575. d. 580. b |
| <i>Aetij Consulatus, & obitus.</i> | 194.c | <i>Alarico succedit Gesilicus.</i> | 581.e |
| <i>Aetius Archidiaconus Constantinopolitanus iniuste deponitur.</i> | 180. e. 181. a | <i>Albinus Catalaunensis Episcopus.</i> | 346. b |
| <i>Affines Episcoporum ditati multa pati solent.</i> | 30. b | <i>Albostedis soror Clodouei baptizatur.</i> | 532. e |
| <i>Afflictis maxime compatiendum.</i> | 613. c | <i>Albostedis moritur.</i> | 533. a |
| <i>Afflictio diræ Constantinopolitanæ ciuitatis.</i> | 30. d | <i>Alcimus Auitus Episcopus Viennensis.</i> | 594. d |
| <i>Afflictio reddit Endocium Aug. Orthodoxam.</i> | 207. a. b. | <i>Alcimus Auitus Arianam hæresim impugnavit.</i> | 493. a |
| <i>Africa vniuersa a Vuandalis occupata.</i> | 2. d | <i>Alcyon Episcopus Nicopolitanus laudatur.</i> | 662. d |
| <i>Africana Ecclesie clades.</i> | ibid. e | <i>Alcyon Episcopus Nicopolitanus.</i> | 610. d |
| <i>Africani Episcopi a Vuandalis impetrare nituntur, ut in Ecclesijs permanere valeant.</i> | 3. a | <i>ad Alcyonem epistola monachorum pro fide.</i> | 610. d |
| <i>Africani Episcopi nequaquam id obtinent.</i> | ibid. | <i>Alcyon Episcopus ab Anastasio accersitur.</i> | 660. b |
| <i>Africani legati in Concilio Chalcedonensi.</i> | 140. d | <i>Alcyon vita defunctus apud Byzantium.</i> | ibid. b |

I N D E X.

| | | | |
|--|-----------------|--|------------|
| <i>ad Alexandram clarissimam feminam Theodoretus scribit ei gratias agens.</i> | 105. e | <i>Ambrosius Britannia vindex.</i> | 338. a |
| <i>Alexandria Romam legatos mittit.</i> | 523. c | <i>Ambrosius Episcopus Auriensis.</i> | 693. a |
| <i>Alexandrina Ecclesia curatur a S. Leone.</i> | 187. d | <i>Amicitia malæ fugienda.</i> | 462. b |
| <i>Alexandrina Ecclesia Constantinopolitana præcedit.</i> | 158. a | <i>Amicus verus magis angitur aduersitatibus amicis, quam suis.</i> | 442. d |
| <i>Alexandrina Ecclesia secunda est Ecclesiarum.</i> | ibid. b. c | <i>Amida capta ab Alamundaro.</i> | 593. b |
| <i>Alexandrina Ecclesia legationem misit recentem ad Clementem Octauum.</i> | 168. e | <i>Amisio religionis facit ut omnia corruant.</i> | 42. a |
| <i>Alexandrina Synodus quando.</i> | 187. e | <i>Ammonius Episcopus Rhemensis.</i> | 535. a |
| <i>de Alexandrina Ecclesia epistola Leonis Imperatoris ad Anatolium.</i> | 225. e | <i>Amor reciprocos Sanctorum est in tribulationibus.</i> | 105. b |
| <i>Alexandrina Ecclesia turbatur.</i> | 220. d | <i>Amor sit in subditis erga Prælatos.</i> | 542. e |
| <i>Alexandrini hæretici Episcopum suum occidunt.</i> | ibid. d | <i>Amphilochius Sydæ Episcopus Eutycheianus.</i> | 231. b |
| <i>Alexandrini Episcopi Orthodoxi ad Leonem Imp. pro Catholica fide.</i> | 221. a | <i>Amplitudo Ecclesie Antiochena.</i> | 54. b |
| <i>Alexandrina Ecclesia restituenda in integrum.</i> | 319. e | <i>Ampulla chrismatibus caltus missa ad vngendum Clodoueam, & ceteros Reges Francorum.</i> | 535. a |
| <i>Alexandrina Ecclesia defenditur a Felice Papa.</i> | 377. b | <i>Anachoretæ sancti cum Episcopis concordēs, & ipsis obediētes.</i> | 236. d |
| <i>Alexandrini tumultus.</i> | 399. c | <i>Anastasia Pompeij vxor ad S. Sabam venit.</i> | 610. b |
| <i>Alexandrina sedes prima post Romanam.</i> | 485. d | <i>Anastasia testis de Marino a Deo percusso.</i> | 629. e |
| <i>Alexandrina Ecclesia commendatur Anastasio Imper.</i> | 521. b | <i>Anastasiae martyris reliquie quando translatae.</i> | 240. d. e |
| <i>Alexandrina Ecclesia libellum supplicem mittit ad legatos Anastasij Papæ.</i> | 523. a | <i>S. Anastasia encenia.</i> | 243. c. d |
| <i>Alexandrina cur se a Romanæ Ecclesie vnitatem dimiserit.</i> | 523. b | <i>Anastasij Nicæni Episcopi duo.</i> | 155. e |
| <i>Alexandrinus Episcopus creatur Ioannes Mela.</i> | 526. b | <i>Anastasij Episcopus Antiochia.</i> | 594. b |
| <i>Alexandrina Ecclesie cū Romana vnitas.</i> | 691. 692. 693 | <i>Anastasius creatur Episcopus Hierosolymitanus.</i> | 239. e |
| <i>Alexandrinus Corepiscopus discipulus dicitur.</i> | 694. e | <i>Anastasius ab Euthymio prædictus Episcopus.</i> | 240. b |
| <i>Alexandrini in miserrimo statu positi.</i> | 696. per totum. | <i>Anastasius Episcopus metropolis Ancyræ.</i> | 242. e |
| <i>Alexandria tres tantum ecclesie Christianorum.</i> | ibid. c | <i>Anastasius ab omnibus laudatissimus.</i> | 325. c |
| <i>Alexandrinis eleemosyna a Clemente VII Pont. Max. largita.</i> | ibid. a | <i>Anastasius Papa creatur.</i> | 518. d |
| <i>Alexandria Patriarcha Gabriel.</i> | 692. a | <i>Anastasij Papæ legatio ad Anastasium Imperatorem.</i> | 519. e |
| <i>Alexandrini a SS. Martyribus numerant annos.</i> | 693. e | <i>Anastasij epistola ad Anastasium Imperatorem pro fide Catholica.</i> | 520. a |
| <i>Alexandrini hæretici quanta mala passi.</i> | 651. b | <i>Anastasius Papa Catholicus perseuerauit.</i> | 525. c |
| <i>Alexandrina Ecclesie recens legatio ad Apostolicam sedem.</i> | 691. & seq. | <i>Anastasij Papæ probata perseuerantia in fide.</i> | ibid. c. d |
| <i>Alexandrinorum clamores & lacrymæ.</i> | 697. c | <i>in Anastasium confutatur obiectio.</i> | ibid. e |
| <i>Alexius presbyter Viennensis legatus ad Hormisdam Papam.</i> | 656. d | <i>Anastasius Papa moritur.</i> | 526. d |
| <i>Aliena ne minima quidem rapienda.</i> | 579. c | <i>Anastasij Papæ res gesta.</i> | ibid. e |
| <i>Alienatio bonorum Ecclesie omnino prohibita est.</i> | 372. b. | <i>Anastasius ex Silentario Imperator.</i> | 455. d |
| | 545. d | <i>ab Anastasio Imp. exigitur professio fidei.</i> | ibid. e |
| <i>Alienatio bonorum Ecclesiasticorum prohibita a Symmacho.</i> | ibid. | <i>ad Anastasium Imp. scripsit Felix Papa.</i> | 456. b |
| <i>Alieno periculo est discendum.</i> | 489. b | <i>Anastasius optimi Principis specimen edidit.</i> | 456. d |
| <i>Aligernus Comes pugnavit pro Symmacho.</i> | 543. a | <i>Anastasij prior vita quam laudabilis.</i> | 456. e |
| <i>Alleluaticum melos dum canit lector pulpito insistens, ab Arianis sagitta in gutture iaculatur.</i> | 215. c | <i>Anastasius se liberalem ad tempus ostendit.</i> | 457. a. b |
| <i>Altercatio est inter hæreticos.</i> | 507. e | <i>Anastasius Chryfargyrum tributum sustulit.</i> | ibid. b |
| <i>Altercatio Petri Mogi cum Euphemio.</i> | 437. b | <i>Anastasij auaritia succisa, sed non auulsa.</i> | ibid. c |
| <i>Altissimus fundauit Ecclesiam supra firmam petram, aduersus quam nulla valet potestas.</i> | 371. e | <i>Anastasius expilator Imperij.</i> | ibid. |
| <i>Alypius Consul quando.</i> | 42. d | <i>Anastasij tempore ciuile bellum Constantinopolitanum.</i> | 457. e |
| <i>Alypius a Theodoro missus ad sedem Apostolicam pro sua restitutione.</i> | 99. e | <i>Anastasius facem tulit ad inflammandam Ecclesiam Catholicam.</i> | 458. a |
| <i>Amabilis presbyter sanctitate insignis.</i> | 348. d. e | <i>Anastasij tempore bellum Isauricum.</i> | 469. b |
| <i>Amalafida in matrimonium data a Theodorico Vuandalorum Regi.</i> | 702. e | <i>Anastasius insolentior factus.</i> | ibid. |
| <i>Amalaricus Alarici filius fugit in Hispaniam.</i> | 580. c | <i>Anastasius fidei professionem repetijt.</i> | ibid. |
| <i>Amantius diaconus a S. Seuerino missus ad Gibuldum.</i> | 367. d | <i>Anastasius quo colore foweret hereses.</i> | ibid. o |
| <i>Ambientes Pontificatum qua pœna puniendi.</i> | 529. e | <i>Anastasius pacis pretextu male agit.</i> | ibid. e |
| <i>Ambitionis plura mala.</i> | 167. d | <i>Anastasius matre Manichea natus.</i> | 469. e |
| <i>Ambitio quantum Deo displiceat.</i> | 563. b | <i>Anastasius hæreticus, & cuius sectæ.</i> | 484. b |
| <i>Ambitio quasi dira furia agitat homines.</i> | 361. d | <i>ad Anastasium Theodoricus pro pace.</i> | 471. c |
| <i>Ambitio subrepenti non prætermittit occasionem.</i> | 199. c | <i>Anastasij querelæ contra Gelasium. 472. e. item querelæ contra Senatū.</i> | 473. c |
| | | <i>ad Anastasium Gelasij Papæ epistola pro fide Catholica.</i> | 481. a |
| | | <i>Anastasius pictura representari, quoddam miraculum iubet.</i> | 495. b |
| | | <i>iterum præcipit ut miraculum appareat.</i> | ibid. e |
| | | <i>ad Anastasium Imperatorem Anastasij Papæ legatio.</i> | 519. e |

I N D E X.

| | | | |
|---|-----------------|--|----------|
| ad Anastasium Imp. Anastasij Papæ epistola pro Ecclesia Dei. | 520.a | Anastasijs epistola ad Hormisdam Papam de Synodo conuocanda. | ibid.d |
| Anastasijs admonetur de Acacij nomine abolendo. | ibid.b | Anastasijs uiget a Vitaliano. | 641.a |
| ut diuinum iudicium timeat. | ibid.c.d | Anastasijs interpellat Romanum Pontificem. | ibid.c |
| ut legatos Apostolicæ sedis amplectatur. | 521.a | Anastasijs alia epistola ad Hormisdam Papam. | ibid.c |
| ut Alexandrinæ Ecclesiæ auxilietur. | ibid.b | Anastasijs cuncta deferre proficitur Romano Pontifici. | 641.d |
| ut Summo Pontifici obtemperet. | ibid.c | Anastasijs appellat Rom. Pont. arbitrum controuersiarum. | ibid.e |
| Anastasijs admonet Symmachus Papa. | 530.d | ad Anastasijs Hormisda Papa rescribit. | 643.b |
| Anastasijs specie tantum Orthodoxus. | 539.e | ad Anastasijs alia hortatoriae litteræ. | ibid.e |
| quanta mala fecerit in ciues Constantinopolitanos, & quam dira passi Orthodoxi per ipsum. | 541.a.b | cū Anastasijs quam caute agat Hormisda Papa. | 644.a |
| Anastasijs excommunicatur a Symmacho. | 547.a | ad Anastasijs quos legatos mittat Hormisda. | ibid.b |
| Anastasijs leges subdole. | 571.c | Anastasijs qua conditione ad communionem admittendus. | 646.d |
| Anastasijs consilium, ut regnaret. | ibid.e | cū Anastasijs prudenter pertrahat Hormisda. | 648.b |
| Anastasijs querit mortem Macedonio. | 572.a | ad Anastasijs litteræ Senatus Romani. | 649.a |
| Anastasijs Macedonium persequitur. | 575.a | Anastasijs exoratur pro pace. | ibid.b.c |
| Anastasijs presidium contra Persas parat. | 582.a | Anastasijs dolose artes. | 649.d |
| Anastasijs Consulatum Clodouo offert. | 582.c | Anastasijs non curauit de fide, sed ut incommoda uita- | ibid.d |
| Anastasijs cum Theodorico bellum. | ibid.e | ret. | ibid.d |
| Anastasijs aucupatur amicitiam Clodouei. | 583.a | Anastasijs alit legatos spe uniendæ Orientalis Ecclesiæ cum Occidentali. | 651.e |
| Anastasijs blasphematur, & Saracenus conuertitur. | 594.b | Anastasijs consilium quale. | 652.a |
| Anastasijs tempore discordia Constantinopoli. | 597.a | Anastasijs habebat spem nundinariam. | ibid.b |
| Anastasijs sub nomine hæreticorum Catholicos a bonis ar- | | Anastasijs nomen tantum Catholicum. | ibid.b |
| cet Ecclesiæ. | 597.b | Anastasijs epistola ad Hormisdam de eius ficta religione. | 652.c |
| Anastasijs calumniæ in Macedonium. | ibid.d | Anastasijs Theopompum & Seuerianum legatos mittit ad Hormisdam Papam. | ibid. |
| Anastasijs uere hypocrita. | 600.a | Anastasijs epistola ad Senatum Romanum. | 652.e |
| Anastasijs hæreticus latens. | 600.a | Anastasijs simulat unionem cum Catholica fide. | ibid. |
| Anastasijs comburit Acta Chalcedonensia. | 601.a | Anastasijs uidetur sollicitare Papam, & Theodoricum Regem pro unione Ecclesiæ. | 653.a.b |
| Anastasijs tempore incendium, & cædes Constantinopoli facta. | ibid.c | Anastasijs epistola per legatos Apostolicos ad Hormisdam Papam. | 653.c |
| Anastasijs laborat pro Seuero. | ibid.d | Anastasijs simulata fides & confessio. | 653.d.e |
| Anastasijs larnam induit. | ibid.d | Anastasijs uidetur respuere hæreticos. | ibid. |
| Anastasijs tentat sanctissimos viros. | 602.e | Anastasijs probat Chalcedonense Concilium. | ibid.e |
| Anastasijs Acephalorum defensor. | 603.b | Anastasijs magna simulatio. | 654.a |
| Anastasijs inconstantia. | 603. per totum. | ad Anastasijs Hormisda Papa pro uera fide. | 654.d |
| Anastasijs auro tentat Theodosiū Cœnobiarcham. | 603.e | Anastasijs hortatur Hormisdam, ut opera, & non uerba ostendat. | 655.a |
| Anastasijs quibus artibus Catholicos tentet. | ibid.c | Anastasijs bestia cornuta agno simillima. | 654.c |
| Anastasijs dolose eleemosynam Theodosio mittit. | 604.a | Anastasijs tectam diutius fraudem aperit. | 660.b |
| ad Anastasijs Theodosij epistola apologetica. | 604.d | Anastasijs Episcopus Catholicos accersit, & affligit. | ibid.b |
| ad Anastasijs quanta libertate scripserit Theodosius. | 604.e | Anastasijs libere reprehendit Episcopus Orthodoxus. | 660.c |
| Anastasijs epist. ad Theodosium se excusando. | 605.c | Anastasijs timore deficit Dorotheus Episcopus. | ibid.d |
| Anastasijs rursum fugit. | ibid.e | Anastasijs simulatione tyrannum uicit. | 667.b |
| Anastasijs conatus contra pietatem. | 607.a | ad Anastasijs Hormisda epistola. | ibid.e |
| in Anastasijs insurgunt populi. | 607.b | Anastasijs hortatur Hormisdam ad concordiam. | ibid. |
| Anastasijs simulatio. | ibid.c | ad Anastasijs alia Hormisda epistola. | 675.d |
| Anastasijs Synodum congregat Sidone. | 607.c | Anastasijs quam impius erga Catholicos. | 676.d.e |
| ad Anastasijs legatio S. Sabæ. | 607.e | Anastasijs epistola ad Hormisdam Papam. | 677.b |
| Anastasijs quid diuinitus de S. Saba uiderit. | 609.c | Anastasijs fatuum damnatur consilium. | ibid.d |
| Anastasijs testimonium de S. Saba. | ibid.e | Anastasijs alter Pharao. | ibid. |
| Anastasijs ira quiescit contra Eliam Patriarcham. | 610.a | Anastasijs simulabat uelle obedire Romano Pontifici. | ibid.e |
| Anastasijs Antiochenæ Episcopatu Seuero tradit. | 620.d | Anastasijs eiecit legatos Romani Pontificis per posticulum. | 676.e |
| Anastasijs Asiatico Prefecto Libanesiæ quid mandarit. | 621.c | Anastasijs non solum Catholicos non amplectitur, sed eos expellit. | 678.d.e |
| Anastasijs mitius agendum putauit cum Episcopis Orthodoxis. | 621.c | Anastasijs uelut aper in uinea Domini. | 679.e |
| ad Anastasijs S. Sabæ epistola pro fide Catholica. | 623.e | in Anastasijs sacra tractantem comminatio. | 685.a.b |
| Anastasijs lex contra pauperes ualde iniqua. | 629.a | Anastasijs persecutio in aulicos Orthodoxos. | ibid.d |
| Anastasijs auro barbaros intra suos fines cõinere solitus. | 629.b | Anastasijs cohibitus est diuino terrore, ne occideret Iustinum. | |
| ad Anastasijs S. Sabæ secunda legatio. | ibid.b | | |
| Anastasijs Imperator ualde leuis. | ibid.c | | |
| Anastasijs propter fidem aduersarius Dorotheus Episcopus. | 630.e | | |
| Anastasijs quantum auri dederit S. Sabæ. | 630.a | | |
| Anastasijs exagitur a Vitaliano Duce. | 640.a | | |
| Anastasijs pacis conditiones Vitaliano offert. | ibid.b | | |
| Anastasijs simulat conuocare Synodum. | ibid.c | | |

I N D E X.

| | | | |
|--|--|--|---|
| stinum, & Iustinianum. | ibid.d.e | Animus sacerdotalis & regius debet esse in Principe. | 72.a |
| in Anastasijs commotus est populus Constantinopolitanus. | 685.e | Animus licet pius Principis, in præceptis agit ab impijs consiliarijs. | 132.a |
| Anastasijs coronam deposuit, ut populus quiesceret. | 686.a | Animæ Sanctorum egrediuntur interdum ut columbæ. | 7.a |
| Anastasijs somnio admonitus, ne aliquos occideret. | ibid.d | Animi demissio utilis considerando propriam personam. | 2.b |
| Anastasijs amicus Proclus philosophus. | 686.e | Animi celsitudo utilis considerando dignitatem, in qua quis sit positus. | 2.b |
| Anastasijs studuit reuocare Athenarum Academias. | 687.a | Annus Iubilei, annus lætitiæ & benignitatis. | 114.b |
| Anastasijs obitus. | ibid.c | Anni ab Alexandrinis & Aegyptijs numerantur a sanctis martyribus. | 693.e |
| Anastasijs fulmine percussus. | ibid.c.d | Annona magna allatio monachis Dei prouidentia. | 628.d |
| Anastasijs quanto tempore regnauerit. | ibid.d | Annulo uiri pudicissima femina decipitur. | 194.d |
| Anastasijs numisma. | ibid.e | Anthemius Imperator eligitur. | 273.a |
| Anastasijs forma corporis. | 688.a | Anthemius Romam uenit tempore pestis. | ibid.c |
| de Anastasijs indictum iudicium diuinum. | ibid.a.b | Anthemio restitit Hilarus Papa. | ibid.d |
| de Anastasijs obitu uisio Eliæ & Sabæ. | ibid.d | in Anthemium quid molliatur Ricimer. | 288.e |
| de Anastasijs obitu diuinitus admonitus Flauianus. | ibid.e | ad Anthemium legatio Ricimeris. | 279.b |
| Anastasijs nomen damnatum. | 689.b | Anthemium conuenit Epiphanius. | ibid.e |
| Anastasijs mortuo, Ecclesiæ contigere lata. | ibid.d.e | ad Anthemium Epiphanijs oratio. | 290.a |
| Anathema dicitur, qui aliter seminat, quam a Catholicis prædecessoribus accepit. | 319.d | Anthemij & Ricimeris pax. | ibid.d |
| Anathematizandi sunt alienantes bona Ecclesiæ. | 556.e | Anthemij Augusti obitus. | 295.c |
| Anatolius Consul anno quadringentesimo quadragesimo primo. | ibid.e | Anthemius Episcopus Salaminæ. | 424.c |
| Anatolius Edeffenus clericus. | 65.b | Anthemio ter apparuit S. Barnabas. | ibid.d.e |
| Anatolius subrogatus Constantinop. Episcopus pro sancto Flauiano. | 96.e.115.b | Anthemij aduentus Constantinopolim. | 425.c |
| Anatolius Episcopus professionem fidei mittit Romam. | 125.c | Antiochiæ ingens terræmotus. | 238.c |
| ad Anatolium S. Leonis gratulatoria epistola. | 125.e | Antiochenæ Ecclesiæ amplitudo. | 54.b |
| Anatolius interfuit Concilio Chalcedonensi. | 140.e. miraculo querit confirmationem fidei. | 165.b.485.d | |
| Anatolius e Dioscori schola. | 156.a. dolose agit. b. eius multiplex dolus & fraus. | 157.e. a S. Leone reprehenditur. | 165.b |
| Anatolio quæ a S. Leone præscribantur. | 115.c | Anatolio quæ a S. Leone præscribantur. | 115.c |
| Anatolij fides a Marciano Imp. exploratur. | 119.b | Anatolij fides a Marciano Imp. exploratur. | 119.b |
| ad Anatolium Patricium Theodoretus scribit pro Orientali Ecclesia. | 122.c | Anatolius reprehenditur a S. Leone. | 166.b.c. cum Anatolio dispensauit S. Leo. |
| Anatolius reprehenditur a S. Leone. | 166.b.c. cum Anatolio dispensauit S. Leo. | ibid.d | |
| Anatolius detegit occultatum uenenum. | 180.d | Anatolius detegit occultatum uenenum. | 180.d |
| Anatolius quid in S. Leonem. | ibid.e | Anatolius quid in S. Leonem. | ibid.e |
| in Anatolium S. Leo scribit ad Marcianum. | 181.e | Anatolius fastus repressus. | 197.c |
| Anatolij fastus repressus. | 197.c | Anatolius abiicit curam primatus. | 198.c |
| Anatolius abiicit curam primatus. | 198.c | ad Anatolium Leo Augustus scribit de Alexandrina Ecclesia. | 225.e |
| ad Anatolium Leo Augustus scribit de Alexandrina Ecclesia. | 225.e | Anatolius ad Leonem Aug. scribit de rebus Alexand. | 226.c |
| Anatolius ad Leonem Aug. scribit de rebus Alexand. | 226.c | Anatolij obitus. | 239.b |
| Anatolij obitus. | 239.b | Anatolius qualis censendus. | ibid. |
| Anatolius qualis censendus. | ibid. | Ancilla Africana nobilis captiua redimitur. | 6.b |
| Ancilla Africana nobilis captiua redimitur. | 6.b | Andreas diaconus & Notarius Concilij Constantinopolitani. | 57.a |
| Andreas diaconus & Notarius Concilij Constantinopolitani. | 57.a | Andreas hæreticus fit Archidiaconus Constantinopolitani. | 181.a |
| Andreas hæreticus fit Archidiaconus Constantinopolitani. | 181.a | Andegauense Concilium nuper editum. | 193.a |
| Andegauense Concilium nuper editum. | 193.a | Andromachus Senator Romanus. | 512.b |
| Andromachus Senator Romanus. | 512.b | Angelus comitatur S. Marcellum. | 283.c |
| Angelus comitatur S. Marcellum. | 283.c | Angelus & Apostolus appellatus sanctus Remigius. | 634.a |
| Angelus & Apostolus appellatus sanctus Remigius. | 634.a | Anguis in herba latens hæresis est. | 444.b |
| Anguis in herba latens hæresis est. | 444.b | in Angustijs nos munire debemus signo Crucis. | 639.c |
| in Angustijs nos munire debemus signo Crucis. | 639.c | Anianus Aurelianensis Episcopus infirmo sanitatem impetrat. | 136.d.e |
| Anianus Aurelianensis Episcopus infirmo sanitatem impetrat. | 136.d.e | | |

Apostolicam sedem in iudicium vocare, dementia est. 472.d
de Apostolica sede benemeritis Theodoricus. 539.d
Apostolica sedes neminem iudicem, nisi Deum habet. 538.a
ad Ad Apostolicam sedem legatio Ecclesie Alexandrinæ. 691.a
Apostolica sedes iniuste arguitur superbiæ. 484.a
ad Apostolicam sedem mittuntur legati a Theodoro pro sua restitutione. 99.e
ad Apostolicam sedem appellat Theodoretus. 106.a.b.c
Apostolicæ dispensationi tota alligatio, & tota absolutio commissa est. 504.a
Apostolico symbolo antiquo cur semper vsa Romana Ecclesiæ. 48.c
Apostolici legati contradicunt Dioscoro. 95.e
Apostolicis constitutionibus vis non præiudicat. 96.a
Apostolus, & Angelus appellatus S. Remigius. 634.a
Apostolus Noricorum dicitur S. Seuerinus. 299.b
Apostolus tertiusdecimus appellatus ab Alexandrinis Clemens VIII. Rom. Pont. 692.b
ex Apostolorum successione oritur prærogatiua Ecclesiarum, & non ex splendore. 157.c
Apostolorum limina totius Orbis concursu frequentata. 537.c.d
Apparitio cometæ. 25.e
Apparitio magni prodigij. 37.c
Apparitio S. Euthymij Phido. 336.d
Apparitio Solis tetri. 418.c
Apparitio trina S. Barnabæ. 424.d.e
Apparitio S. Michaelis Archangeli in Gargano monte quando. 480.a.b
Apparitio S. Petri Gallæ viduæ. 570.b
Apparitio B. Mariæ Virginis illustri feminæ Seuerianæ. 625.c
Apparitio cuiusdam signi Ioanni Silentario. 459.a
Appellatio Theodoretæ ad Apostolicam sedem. 100.a. b.c
Appellatio Episcoporum ad Papam. 99.e. 101.e. 103.a.b. 474.d
Appetitus dignitatum quando non bonus. 529.e. 563.b
Approbatio Conciliorum ad Papam spectat. 158.d
Aprunculus Aruernensis Episcopus. 422.e
Apum instar crescit populus Dei. 112.c
Aquila in nubibus sunt Sancti Dei. 604.a
Aquileia ab Attila diruta. 177. b. iterum cæpta habitari. 179.d
Aquilinus iniuste priuatur Episcopatu in Concilio Ephesino. 95.e
Aquilonares prouinciæ a fide defecerunt. 651.d
Aquitania ab Attila dira passa. 136.b
Aran Dux Theodoricæ. 590.b
Arauscanum Concilium in Gallia celebratum. 7.e
Arauscanum Concilium posterius. 257.a
Arbiter scriptorum omnium est Papa. 452.e
Arbiter controuersiarum Summus Pontifex. 641.e
Arbor a fructibus cognoscitur. 464.b
Archangelus Michael quando apparuit in Gargano monte. 480.a.b
Archidiaconus Arelatensis accersitur pro Archipresbytero. 590.b
Archidiaconus per risum terret Ducem. ibid.c
Archidiaconus dimittitur cum honore. 590.c.d
Archiepiscopalis sedes Arelatensis quando. 589.e
Archiepiscopi dicti interdum Episcopi. 590.a
Archimandritarum hæreticorum perfidia. 146.e
Archimandritæ confugiunt ad Anastasium Imperatorem, & ab eo expelluntur. 678.d.e

Archimandritæ confugiunt ad Rom. Pontificem, & ab eo recipiuntur. 679.b
Archimimi frustra tentatur fides. 216.c
Archipresbyter Arelatensis accersitur ab Aran Duce Theodoricæ. 590.b
in Arcu basilicæ sancti Pauli adest memoria S. Placidia. 112.c
Ardor fidei operatur ut populus resistat Imperatori hæretico. 599.d.e
Ardor fidei mortiferum frigus exuperat. 490.d
Arelatensis, & Viennensis Episcopi de primatu rixantur. 32.b
Arelatensis ciuitas dicta Roma Gallula. 32.c
Arelatense Concilium tertium. 190.c
Arelatense monasterium conditum a S. Casario. 588.a
Arelatense monasterium monachorum cõstructum a Childeberto Franchorum Rege. 589.d
Arelatensis sedes Archiepiscopalis quando. 589.e
Arelatensis Archipresbyter accersitur ab Aran. 590.b
Arelatensis Archidiaconus capitur a Duce Theodoricæ. 590.a
Arelatensis Archidiaconus capitur pro Archipresbytero. 590.b
Areobinda acclamatur in Imperatorem. 607.b
Areobinda Dux exercitus Romam fugatur. 556.b
ad Argolicum Theodoricus contra magos. 557.d
Ariadna Zenonis Imperatoris vxor. 455.a
Ariadna curat proprium virum viuum sepeliri. 455.a
Ariadna Imperatrix rogatur a S. Saba pro fide Catholica. 610.a
Ariadna impia Augusta moritur. 650.d
Ariana impetas miraculo victa. 399.e
Arianus detegitur Petrus Fullo. 384.c
Ariani ut plurimum tumultuantur. 401.e
Arianus videns sit cæcus. 406.e
Ariani Christianos rebaptizant. 416.c.d.e
Ariani crudeles in Catholicos. 443.a.b.c
Ariani ipsi crudelitatem detestabantur. 443.c
sub Ariano Rege auctoritas Papæ fuit seruata integra. 479.a
Arianorum tempore multa miracula a Deo. 496.a
Ariani a Deo puniuntur. 494.d.e. 495.a
Ariana hæresis ab Alcimo impugnata. 493.a
Ariani Regis iudicio tollitur schisma ab Ecclesia. 527.c
Ariani plerique Principes. 531.b
Ariani etiam venerati sunt Summum Pontificem. 539.d
Ariani Reges Concilium non congregant sine Papæ auctoritate. 542.a
Arianos non patiuntur Galli. 577.d
in Arianos bellum a Clodoueo. 578.c
Ariani conuersi quomodo recipiendi. 581.c
Ariani persequebantur S. Casarium. 584.c.d
Arianorum malitia. 594.c.d
de Ariano Episcopo Constantinopoli agente. 574.e
Arianorum persecutio. 561.a. b. 566.a
Arianus Episcopus interest Synodo Gallicanæ, sicut Satan inter filios Dei. 633.e
Arianus insultans Catholicis conuincitur, & conuertitur, & confitetur Catholicam fidem. 634.a
Arianus obmutescit, præsentate S. Remigio. ibid.b
Ariano loquela restituitur. ibid.b
Ariana hæresis e Gallia a S. Auito propulsata. 659.a
Ariani persequantur Thomam Episcopum Catholicum. 206.e
Ariani perfidi Ricimeris mala vita describitur. 295.e
Ariani insurgunt in Sanctos. 206.de
in Arianos exclamat populus. 285.c
Arigernus Comes iudex constitutus a Theodorico. 557.e

Aristotelem elucidat Boetius. 595.d
Aristotelis lucubrations eduntur a Boetio. ibid. e. 596.a.b
Aristotelis libri passi naufragium. 596.b
Aristotelis quæ vere dici possint, in dubio esse. ibid.d
Aristotelis aliqui nimium Studiosi. ibid.d
Arma a diuina prouidentia ante parantur, quam instet prælium. 38.d
Arma spiritalia sunt Doctorum opuscula. 67.a
Arma sæpe minus acuta, quam sint verba. 493.b
Arma miscere rebus Ecclesiasticis non licet. 31.c
Armenia ab Hunnis transmissa. 650.d
Armogastis nobile certamen. 215.d
Armogastis exitus, & sepulchrum. 216.a
Arrogantia Acacij in imaginibus declarata. 433.d. 521.a
Arrogantia Episcoporum Constantinopolitanorum vnde orta. 475.c
Artibus quibusdam conatæ sunt seculares potestates immiscere se in electione Summi Pontificis. 371.e
Artes dolosæ Anastasij Imperatoris. 649.d
Artes hæreticorum ad impietatem pertrahunt. 611.b
Artes hæreticorum subdole. 649.d
Artes nouæ in perfectione Trasamundi Regis. 566.a
Aruandus Galliarum Præfectus accusatur de crimine læsæ maiestatis. 276.c
Aruandi mira procacia. 277.b
Aruandus damnatur criminis maiestatis. 277.d
Aruernensium Dux Victorius Præfectus. 347.d
Aruernensis ciuitas numquam ab hostibus capta. 311.c
Aruernenses præclaras res gerunt. 348.a
Aruernenses castitatis cultores. 350.d. e. 351.a. b
Aruernum instauratur. 348.d
Ascensionis festum cur Rogationes præcedant. 310.c
Asclepiades Notarius in Concilio Constantinopolitano. 74.e
Asiaticus Præfecturam Libanensia suscipit. 621.c
Asiatico præcipitur ne sanguinem Episcoporum Orthodoxorum effundat. 627.c.d
Asia Episcopi respiscunt. 334.a
Aspectus Sanctorum terret multos. 560.b.c
ad Asparem Exconsulem Theodoretus pro Ecclesie pace. 123.e
Asparis filius creatur Cæsar. 282.d
de Asparis & filiorum nece. 285.a
Aspar cum suis ad Ecclesiam confugit. 285.d
Aspar a Zenone interficitur. ibid.e
Asperitas & immanitas Hunnorum. 26.27
Assentatores non respiciunt quid liceat, sed quid placeat ei cui assentantur. 433.d
Asterius factus Consul, & quando. 71.a
Asterius Notarius Synodalis. 74.e
Asterius sancti Leonis legatus missus Constantinopolim. 115.e
Astutiores sunt filii lucis filij tenebrarum. 395.e
Astutus comprehenditur in astutia sua. 363.e
Athanasius nepos Cyrilli a Dioscoro exul efficitur. 29. pre- sbyterio priuatur, & in pluribus angustatur. 30.a. b
Athanasius iniuste subrogatus Episcopus pro Sabiniano. 96.e
Athanasius diaconus martyr. 170.e
Athenarum Academiæ studuit reuocare Anastasius Imperator. 687.a
Atticus hæreticus penitentiam simulat. 235.c
Attila Rex Hunnorum depopulatur ciuitates & castella. 12.a
Attila occidit Bledam consortem regni. 25.d
Attila fuit Ethnicus superstitiosus. 27.c
Attila tributum accipiebat a Theodosio Imperatore. 43.a

Attila forma & natura. 123.c
Attila recedit ab Oriente in Occidentem. 125. b. Illyricum tentat. 133. a. eius exercitus septingentorum millium erat. ibid. b. describitur eius status. ibid. c. qui populi ipsum sunt secuti. ibid.d
Attila Flagellum Dei. ibid.e
Attila numquam Valentiniiani Duces pacem firmarunt. 134.b
Attila plures inuadit vrbes. 134.a. b
sub Attila Eutropia martyr. 135.e
Attila veneratur Lupi Episcopi sanctitatem. 136.b
ab Attila Aquitania dira passa. 136. b. eius dolosæ artes. ibid.c
Attila Aurelianam ciuitatem obsidet. ibid.c
Attila victus ab Aetio. 137.d
Attilæ historia cæpta scribi a Sidonio. 138.a
Attilæ fuga. ibid.b
Attila Aquileiam expugnat. 177. b. etiam Mediolanum. ibid.d
Attila pacem S. Leoni Papæ concessit. 177.e
Attilam miraculo S. Leo ricit. 178.b
Attilæ interitus qualis. 200.b.c
Attila a muliere cultro percussus dicitur. 200.c
Auaritia interdum est causa hæresum. 152.b
Auaritia persepe inuenitur in Principibus. 457.c
Auaritia in Principibus quam magnum malum. 457. b. c
Auaritia euellenda, non succidenda. ibid.c
Auctores criminum non facile recipiendi sunt. 128.b
Auctores interdum negligunt proprietatem vocum. 108.c
Auctoritas Papæ etiam æstimata apud Arianos. 47.c
Auctoritas summa Papæ. 87.e. 396.e
Auctoritas Papæ seruata sub Ariano Rege. 479.a
Auctoritas iuncta sit cum modestia. 432.b
Auctoritatem prædicandi Euangelium dat Papa. 559.d.e
Auditu carens humano, Christo credit. 411.c
Augustulus Imperator. 307.a. b
Augustuli numisma. 307.c
S. Augustini monachorum vetus institutio. 563.d
S. Augustini corporis translatio in Sardiniam. 564.d
Auiditas Anastasij Imp. qualis. 457.c
Auieni Consulatus, & laudes. 539.b
Auitiani temeritas punitur. 369.b
Auitus creatur Magister militum. 203.d
Auitus fœdus cum barbaris init. 203.e
Auitus creatur Imperator. 208.c
Auitus deponit Imperium. 210.c
Auiti Consulatus. 210.b
Auitus alius ab Imperatore. ibid.d
S. Auitus Viennensis Episcopus. 653.b
S. Auitus requirebat fidei confessionem manifestam. 496.b
S. Auitus Gundebaldum ab errore liberare non valuit. ibid.c. d
S. Auitus Sigismundum ad Catholicam fidem conuertit. ibid.
S. Auiti Viennensis epistola ad Hormisdam Papam. 656.a
S. Auiti legatio ad Hormisdam Papam. ibid.d
ad Auitum epistola Hormisdæ Papæ. 657.a
S. Auitus valde laudatur a Papæ. ibid.a. b
S. Auitus Alcimus dicitur. 658.c
S. Auiti epitaphium. ibid.c
S. Auiti plures virtutes numerantur. 658. c. d. e
S. Auiti plura scripta. 496. c. d. 659.b
S. Auitus Arianam hæresim a Gallia propulsauit. 659.a
Auitus alius creatus Imperator. 659.a
Auitus presbyter Aurelianensis. 659.b
Auitus quod fuerit Consul clarissimum est. 702.c
Aulici aliqui omnia miscent, ut in inimicos euomant iras. 41.b
Auli-

123.c
 133.a
 ibid.c
 ibid.d
 ibid.e
 134.a. b
 135.e
 136.b
 136.b
 136.b
 137.d
 138.a
 ibid.b
 177.e
 178.b
 200.b.c
 200.c
 152.b
 457.c
 457. b. c
 ibid.c
 128.b
 108.c
 47.c
 87.e. 396.e
 479.a
 432.b
 559.d. e
 411.c
 307.a. b
 307.c
 563.d
 564.d
 457.c
 539.b
 369.b
 203.d
 203.e
 208.c
 210.c
 210.b
 ibid.d
 653.b
 496.b
 ibid.c. d
 ibid.
 656.a
 ibid.d
 657.a
 ibid.a. b
 658.c
 ibid.c
 658. c. d. e
 496. c. d. 659.b
 659.a
 659.a
 659.b
 702.c
 41.b
 Auli-

I N D E X.

Aulicos persecutus est Anastasius Imperator. 685.d
Aurelianam ciuitatem Attila obsidet. 136.e. oratione
Aniani liberatur. 137.b
Aurelianus legatus ad Crotildem. 487.a
Aurelianus quid cum Crotilde egerit. ibid.a.b
Aurelianus se mendicum simulauit. ibid.a.b
Aurelianense Concilium quando. 579.a
Aurelianense Concilium ad Clodoneum de statutis in Concilio. 581.a
Aurelianensis Concilij trigintatres canones. ibid.b
Aurelianensi Concilio qui interfuerint Episcopi. 581.c
Aurelius Adumetinus Episcopus legatus Africanus in Concilio Chalcedonensi. 140.e
Aures Regum pulsandæ pro pauperibus. 639.e
Auris integra alteri est seruanda. 22.e
Auro multi tentantur. 603.e
Auro Anastasius barbaros intra suos fines continere solitus. 629.b
Aurum corrumpit homines. 434.b
Australi plaga populi primum Iudæi. 651.c
Australes populi ad fidem conuertuntur. 651.c
Autbar Metensis Episcopus ab Hunnis capitur. 135.a
Auxentius accersitur ab Imperatore Marciano. 160.d
Auxentius diu reluctatus ipsi Marciano acquiescit. ibid.e
Auxentij rectæ fidei confessio & professio. 161.b
Auxentius cum Marciano pertractat de fide. ibid.c
Auxentius probat fidem Chalcedonensis Synodi. 162.a.
& nonnulla eius acta. ibid.
Auxianus successor S. Abrahamæ. 349.e
Auxianus Episcopus subscribit in Synodo. 447.b
Auxilium diuinum primo implorandum. 1.c
Auxilium implorat Theodoretus pro populo a Pulcheria Augusta. 28.b
Auxilium ab Imperatore dabatur Romano Pontifici. 33.c
Auxilium diuinum adest, ubi cessat humanum. 35.d
Auxilium Principum semper imploratur ab hæreticis. 60.c
Auxilium petit Theodoretus a Renato legato Apostolico. 101.e. 102.a.b
Auxilium Sporati Comitis erga Theodoretum contra Chrysostratum. 105.e
Auxilium præstitum Orientalibus per legatum sedis Apostolicæ. 121.a
Auxilium Viennensibus a S. Seuerino. 202.c
Auxilio Dei liberantur sancti. 590.c
Auxilium supernaturale est in sanctis Dei. 593.c
Auxilium diuinum præsto est sanctis. 622.c
Auxilium expectandum a Deo. 683.c.d
Auxilium Dei erga suam Ecclesiam. 691.c.d
Auxolans sequitur Concilium Chalcedonense. 160.c

B

B Adonicus mons obsidetur. 338.c
Baptismi solemnitas bis in anno. 49.a.b
Baptismus Clodouei Regis Franchorum. 532.d
Baptismus Alamundari Saracenorum Principis. 594.c
Baradatus anachoreta illustris. 236.d
Baradatus Theodoto Episcopo obtemperat. ibid.e.
eius penitentia. 237.a
Baradatus ad Leonem Aug. contra hæreticos scribit. 237.c
Barbara curat translationem S. Seuerini. 517.a
Barbari vastant Imperium Occidentale. 2.d
Barbari Christiani effecti mansuescunt. 27.c
Barbari parcunt primarijs basilicis in Vrbe. 206.a

Barbari seruarunt venerabile monasterium Lerinense. 191.d.e
Barbari semper Romanorum proditores, & eorum beneficijs ingrati exiitæ. 432.d
Barbari se ipsos trucidant. 201.e
Barbari etiam venerantur Summum Pontificem. 539.d.e
Barbari inuaserunt Romam. 593.a
Barbari euerterunt Agarenorum tabernacula. 593.e
Barbaros continebat intra suos fines Anastasius auro. 629.b
Barbas dum baptizatur ab Arianis, aqua euannit. 574.e
S. Barnabæ corpus repertum, & cum eo Euangelium S. Matthæi. 423.e. 425.b
S. Barnabæ prima apparitio, secunda, & tertia. 424.d.e
S. Barnabæ ecclesia cum monasterio erecta. 426.a
Barsumas Archimandrita vices agit omnium monachorum. 76.e
Barsumas Archimandrita omnium scelestissimus. 78.c
de Barsuma Theodosius Imperator scribit ad Dioscorum. ibid.c
Barsumas causa fuit mortis S. Flauiani. 97.c
Barsum Archidiaconus Alexandrinus missus a Ioanne Corepiscopo Alexandrino ad Clementem VIII. Romanum Pont. 695.e
Barsum professionem fidei facit, & præstat obedientiam Summo Pontifici. 698.b
Basilica S. Petri humiliter visitatur a Valentiniano & a Galla Placidia Augustis. 110.a.c
Basilica noua erigitur a S. Mamerto. 310.e
in Basilica Sessoriana Actio Synodi. 542.d
in Basilicam S. Petri redit Symmachus. 543.a
Basilicæ primariæ in Vrbe a Vuandalis non expoliantur. 206.a
Basilicæ duæ destinantur Carthagine ad excipiendos captiuos, idq. pie. 206.c
Basilicæ extructæ a S. Pulcheria. 186.b.c
Basilicæ S. Petri quæ ornamenta dederit Symmachus Papa. 631.e
Basilicas quas erexerit & ornauerit Symmachus. 632.a
in Basilicis Romæ quæ acta contra Symmachum. 541.d
de Basilicis hæreticorum quid statuerint Patres. 595.b
de Basilicis a Symmacho Papa erectis. 631.d
Basilius S. Leonis a Latere Legatus. 115.e
Basilius Cardin. S. Leonis legatus Constantinopolim. 127.c
Basilius presbyter pœnitens Romam venit. 130.b
Basilius Seleuciæ Episcopus indulgentiam consequitur in Concilio Chalcedonensi. 146.b
Basilij Consulatus præclarus. 256.d
ad Basilium epistola Sidonij de Gallicano statu. 311.d
Basilius creatur Episcopus Antiochenus. 217.c
Basilius Præf. Præf. in sede vacante Simplicij quid egerit. 371.e
Basilij edictum de non alienandis bonis Romanæ Ecclesiæ. 372.b
Basilij edictum respuitur. ibid.d
Basilius detegitur magus Romæ. 558.a.b
Basilius magus quomodo egressus ab Vrbe. ibid.c
Basilius Equitio traditur. ibid.c.d
Basilius per magiam sollicitat monialem. ibid.e
Basilius expellitur a monasterio. ibid.
Basilius comburitur zelo populi Romani. 559.b
Basiliscus, qui inuasis Imperium, fauebat hæreticis. 230.d
Basilisci constitutio contra Concilium Chalcedonense. 322.e. 323.b
ad Basiliscum querelæ Eutybianorum. 325.e
Basiliscus recedit ab Vrbe. 327.e

Basiliscus

I N D E X.

Basiliscus Dux exercitus Leonis Imp. 280.d
Basilisci proditio ingens. 281.a.b
Basiliscus conspirauit cum Aspære & Ardaburio. 281.c.
a Verina sorore liberatur. 282.a
Basiliscus excitatur contra Zenonem. 321.d
Basiliscus tyrannus hæreticus. 322.b
Basilisci constitutio contra Concilium Chalcedonense. 322.e. 323.b
Basiliscus simulate querit S. Danielem. 328.d
Basiliscus sicte procumbit ad pedes S. Danielis. 329.c
Basilisci edictum pro fide Catholica. 330.a
Basiliscus imperare desinit. 331.e
Basiliscus cum suis fame perire cogitur. 332.a
ad Bassam Abbatisâ S. Pulcheria pro fide Catholica. 185.a.b
Bassa redditur Catholica. 208.b
Bassianus Episcopus Ephesinus deponitur. 49.c. 155.d
Bebemot bestiarum maxima Eutyches. 93.b
Bella noua semper mouent hæretici. 612.d
Belliger dictus Clodoueus Franchorum Rex. 634.b
in Bello fugatur Fridericus. 435.d
in Bello quæ leges seruandæ. 579.a.b
Bellum mouetur a Theodosio Imperatore contra Vuandalos. 111.c
Bellum maius nullum est, quam dimicare beneficijs. 290.b
Bellum ciuile ortum Constantinopoli. 457.e
Bellum Isauricum Anastasij Imperatoris tempore. 469.b
Bellum propter fidem Catholicam mouendum. 578.c
Bellum Clodouei contra Arianos. 578.c
Bellum Clodouei cum Burgundionibus. 590.e
Benedictiones a sanctis dantur Catholicis, & non hæreticis. 627.e
Benedictio sancti Remigij impertita Franchorum Regibus. 635.e
Benedictio similiter trium Episcoporum impertita Franchorum Regibus. 636.a
S. Benedictus eremum petijt. 497.a. longe ante S. Gregorium fuit. ibid.a.b. quo anno tantus vir floruerit. ibid.a.b.c. huius sancti viri ætas. ibid.d. an puer, vel adolescens in eremum secesserit. 498.a. quot annos in specu steterit. ibid.c
S. Benedicti qui falso dicti professores. ibid.d
S. Benedicti discipulus fuit Valentinianus. 497.b
Benedictus Papa VII. constituit vt caneretur Symbolum in Missa. 48.d
Benedicti filia missa ab Alarico ad S. Remigium. 575.e
Benedicti filia liberatur a dæmone, & ab inferis reuocatur. ibid.e
Benedicti quæ dicatur epistola. 576.b
Beneficia multa conferuntur Phido a sancto Euthymio. 337.a.b
Beneficiorum Ecclesiasticorum origo. 548.d
Beneuentanus Episcopus a Leone redarguitur. 70.d
Beneuolentia captanda a Principibus. 482.a
Benignitas interdum magis elucet in hostibus, quam in magistratibus. 279.c
Berytense iudicium in causa Ibae. 65.a
Bestiæ cornutæ sunt heretici. 398.b
Bestiæ cornutæ heretici appellantur. ibid.c
Bestia cornuta agno similima hæreticus. 654.c
Bigami aliquando ordinati Episcopi. 52.a
Bigami qui fuerint facti Antistites. ibid.
cū Bigamis nec tempore necessitatis dispensauit S. Leo. 214.c
in Bigamos decretalis S. Leonis. 14.e
Bigami ordinati, & qui antea viduam uxorem acceperant deponuntur. 214.c
Bizacenum Concilium quando. 561.e. 562.a
Blasphemii a Deo puniuntur. 494.d.e. 495.a

Blasphemia Eutychetis deteguntur. 60.a
Bleba super Hunnos principatur. 12.a
Boetius Consul elucidit Aristotelem. 595.d
Boetij multa commentaria in Aristotelem. ibid.e
Boetius quare ita sublimis in philosophia. 596.a.b
Bona multa operatur tribulatio. 5.a.b.c.d
Bona subditorum corporalia curentur post spiritualia ab Episcopis. 28.d
Bona Ecclesiastica in quatuor partes diuidenda. 486.a
Bona Ecclesiastica diripiuntur ab hæreticis. 597.b
Bona Ecclesiæ minime alienanda. 372.b. 545.d
Bona Ecclesiæ auxit Simplicius Papa. 373.a
Bona Ecclesiæ restituit Theodoricus. 557.a
Bonifacius Cardin. S. Leonis legatus Constantinopolim. 127.c
Bonifacius diaconus martyr. 413.d
Boreales denigrantur, dum Aethiopes dealbantur. 692.a
Breuitas litterarum desideratur. 466.c
Britannia inuaditur a Picis & Scotis. 35.c
Britanni interpellant Aetium contra inuasores. ibid.d.
eorum peccatis ira Dei ultionem excitata. 36.a
Britannorum sacerdotum scelera. ibid.b
Britanni liberantur ab Ambrosio Aureliano. 338.a
Britanni dirisime afflictati a Scotis & Picis. ibid.a
Britannorum Ecclesiæ varius status. ibid.b
Britanni pessumdati ob male cultam religionem. 499.c
Britanni victis hostibus respirant. 499.a.b
Bulgari inuadunt Thracias. 530.e
Bulgari superant Anastasium Imperatorem. 531.a
Bulgari datur multum auri ab Imperatore. ibid.
Bulgari deuasant Thracias, & superantur a Theodorico. 548.d.e
Bulgari vincuntur a Theodorico. 556.d
Bulgarorum agmine pugnat Vitalianus Dux. 640.b
Burgundiones contriti ab Hunnis. 26.a
Burgundiones auxiliati sunt Italis. 491.d
ad Burgundionum Regem legatus Epiphanius. 491.b.c
Burgundionum Rex benigne suscepit Epiphanium. 492.a
Burgundionum Rex dimittit Italos captiuos. 492.c
Burgundionum bellum cum Clodoueo. 590.e
Burgundiones dant pœnas sacrilegij. 591.b

C

Cæcus illuminatur a Leone ante Imperium. 219.a
Cæcus illuminatur a sancto Eugenio, & quomodo. 400.a.b
Cæcus fit, qui erat videns, per Arianum Antistitem. 406.e
Cæcus illuminatur a S. Vedasto. 533.d
Cæcus illuminatur coram Clodoueo, vt ipse conuertatur. ibid.d.e
Cæcus Crescentius, dum obedit S. Paterno, lumen recepit. 639.e
Cæcus cæco ducatum præstans, ambo cum ruina multorum in foueam cadunt. 430.b
Cædes facta Romæ in Circo. 592.b
Cælestianus Carthaginensis commendatur. 4.d.e. eius laudes. 5.a.b
Calianus Index constitutus a Theodorico aduersus magos. 557.e
Cæsaria soror S. Casarij virgo. 587.a
Cæsaria creatur Abbatisa. ibid.a
Cæsariæ landes. ibid.b.c
Cæsariæ quæ reliquerit S. Casarius. 589.b
Casarius Episcopus Arelatensis. 10.b
Casarius Arelatensis Episcopus præfuit Concilio Arelatensi. 190.e
Casarij

I N D E X.

| | | |
|---|---|------------------|
| <i>Cæsarij tyrocinium. 191.a. monachus Lerinensis. ibid.b.</i> | <i>Canones feruentur a Principibus.</i> | 344.e |
| <i>quo nixit tempore.</i> | <i>Canones tredecim sancti in Concilio Turonensi.</i> | 365.a |
| <i>Cæsarij homiliae quæ.</i> | <i>Canones statuit Quintianus Episcopus Asculanus contra Petrum Cnaphæum.</i> | 382.e |
| <i>Cæsarius Episcopus Arelatensis scriptor nobilis.</i> | <i>Canones seruandi omnino.</i> | 478.e |
| <i>Cæsarius Arelatensis Episcopus præfuit Concilio Agathensi.</i> | <i>Canones veteres restituendi.</i> | 551.e |
| <i>Cæsarius Episcopus Lugdunensis cum Eucherio mulierem infirmam sanat.</i> | <i>Canones Concilij Epauensis.</i> | 595.b |
| <i>Cæsarius reuocat recedentes ab Ecclesia.</i> | <i>Canones soluere, in religionem peccare est.</i> | 647.b |
| <i>Cæsarij conciones ad populum crebræ.</i> | <i>Canones feruentur in electione Episcoporum.</i> | 661.a |
| <i>ex Cæsarij sententia statuti sunt canones in Concilio Agathensi.</i> | <i>Canonice aliquem cribrare.</i> | 384.d |
| | <i>Canonici libri qui.</i> | 700.a |
| <i>Cæsarius exulare cogitur ab Alarico.</i> | <i>Canonibus intemerata reuerentia seruanda est.</i> | 199.e |
| <i>Cæsarius miraculis claret.</i> | <i>Canonum seruator Papa.</i> | 344.e. 345.a.b.c |
| <i>Cæsarius ab exilio reuocatur.</i> | <i>Capitula præscripta ab Hormisda Papa seruanda ab Orientalibus.</i> | 648.a |
| <i>Cæsarij reditus Arelatem.</i> | <i>Cappadocia ab Hunnis deuastata.</i> | 650.d |
| <i>Cæsarius quanto honore a suis exceptus.</i> | <i>Cappadociæ Ecclesia in malo statu.</i> | 650.c |
| <i>Cæsarius a Cypriano laudatur.</i> | <i>Caprasius monachus Lerinensis.</i> | 11.b |
| <i>Cæsarius ut proditor detrusus in carcerem.</i> | <i>Capstur Dux Maurorum. 213.b. eius iussu sancti affiguntur, & aliqui martyrio coronantur.</i> | ibid.c.d |
| <i>Cæsarius paciscit ac redimit captiuos Fideles.</i> | <i>Captiones hæreticorum denudantur.</i> | 229.d |
| <i>Cæsarius educitur quasi Daniel de lacu leonum.</i> | <i>Captiua ancilla Carthaginensis redempta.</i> | 6.b |
| <i>Cæsarij magna charitas erga captiuos.</i> | <i>Captiui redimendi.</i> | 490.a |
| <i>Cæsarius uasa argentea Ecclesiastica uendebat pro pauperibus.</i> | <i>de Captiuis redimendis Epiphaniij oratio.</i> | 491.c.e |
| <i>Cæsarium ueneratus Theodoricus.</i> | <i>Captiui soluuntur & dimittuntur.</i> | 492.c |
| <i>Cæsarij magnum nomen & fama.</i> | <i>Captiuorum dimissorij a Burgundionibus numerus.</i> | 492.d |
| <i>Cæsarius Romam peruenit.</i> | <i>Captiui relaxantur a Godigiglo.</i> | 493.a |
| <i>Cæsarius Romano Pontifici ac Senatoribus carus.</i> | <i>Captiui redempti a Romana Ecclesia.</i> | 493.d |
| <i>ad Cæsarium Ennodij epistola ipsum laudando.</i> | <i>Captiui redimendi ab Episcopis.</i> | 584.e |
| <i>S. Cæsarij miracula laudes.</i> | <i>Captiuitas S. Fulgentij.</i> | 442.c |
| <i>S. Cæsarij testamentum per epistolam conditum.</i> | <i>pro Captiuis uendebant sancti uasa Ecclesiæ argentea.</i> | 585.a |
| <i>S. Cæsarius quæ reliquerit monasterio.</i> | <i>in Captiuitatem redacti plerique Itali.</i> | 491.c |
| <i>quæ reliquerit Cæsariæ sorori.</i> | <i>Caput S. Iuliani inuentum.</i> | 309.e. 310.d |
| <i>quæ item plerisque alijs dari uoluerit.</i> | <i>Caput totius Ecclesiæ Papa.</i> | 679.b |
| <i>Cæsarius uoluit, ut quæ reliquit Cæsariæ suæ sorori, firmarentur auctoritate Summi Pontificis.</i> | <i>in Carcerem conijciuntur Dei confessores.</i> | 388.a |
| <i>de Cæsarij tempore expolitur error.</i> | <i>in Carcerem detruduntur S. Cæsarius.</i> | 584.c |
| <i>Caiumas clericus Edeffenus.</i> | <i>Carmen Sidonij de rebus S. Abrahamæ.</i> | 349.b |
| <i>Calamitas Carthaginensium extorrium.</i> | <i>Carnales priuantur dono Dei.</i> | 412.b |
| <i>Calamitas Tusciæ describitur.</i> | <i>Carnificina Seueri in Oriente.</i> | 679.e |
| <i>Calendion eligitur Episcopus Antiochenus.</i> | <i>Carolus Martellus Franchorum Rex.</i> | 636.a |
| <i>Calendion confirmatur a Romano Pontifice.</i> | <i>Carolus Martellus fuit infelix heres maledictionis S. Remigij.</i> | ibid.a |
| <i>Calendion transtulit reliquias S. Eustathij.</i> | <i>Carolus Magnus Franchorum Rex.</i> | 636.a |
| <i>Calendion in Oasim relegatus.</i> | <i>Carolus Magnus benedictionem S. Remigij habuit.</i> | ibid.a |
| <i>Callidi ualde Græci heretici.</i> | <i>Carofus Eutychianus Imperatorem appellat.</i> | 147.b |
| <i>Calumnia conturbat sapientem.</i> | <i>Carpentoratense Concilium.</i> | 259.e |
| <i>Calumniæ redarguitur Gennadius.</i> | <i>Carthaginenses nobiles trans mare eijciuntur.</i> | 3.b |
| <i>Calumniæ contra Theodoretum.</i> | <i>Carthaginensium extorrium calamitates.</i> | 4.a |
| <i>Calumniæ libenter tolerandæ.</i> | <i>Carthaginenses nobiles multi serui effecti Vuandalorij.</i> | 4.c |
| <i>Calumniæ Anastasij in Macedonia.</i> | <i>Carthaginensium innumera mala.</i> | 4.d |
| <i>Calumnias perfert Theodoretus.</i> | <i>Carthaginenses iterum Episcopum accipiunt.</i> | 346.e |
| <i>Calumniam patiens Theodoretus queritur.</i> | <i>Carthaginenses ualde lætantur de accepto Episcopo.</i> | 347.c |
| <i>Calumniam passus iniuste Macedonius.</i> | <i>Carthaginenses suspirant dolosam indulgentiam.</i> | 347.b |
| <i>a Calumnijs se purgare debent serui Dei.</i> | <i>Carthaginensis Ecclesia subleuatur opera Zenonis Imperatoris.</i> | 347.a |
| <i>Calumnias nec viri sancti effugere possunt.</i> | <i>Cassiodorus Siciliam defendit.</i> | 3.c |
| <i>Calumnias aduersariorum confutat Theodoretus.</i> | <i>Cassiodori locus emaculatus.</i> | 278.b |
| <i>Calumnia conturbat sapientes.</i> | <i>Cassiodoro collata dignitas Patriciatu.</i> | 472.c |
| <i>Camelianus Episcopus discipulus S. Lupi.</i> | <i>Cassiodorus uir illustris.</i> | ibid.c |
| <i>Camelo imposti malefici per urbem circumduci solebant.</i> | <i>Cassiodori opera Theodosij maxime utitur.</i> | 472.c |
| | <i>Cassiodori Chronicon mutilum.</i> | 549.b |
| <i>Camisæ & femoralia ex pallis altaris impie facta, sed non sine uisione diuina.</i> | <i>Cassiodorus Consul, & quomodo ad Consulatum ascenderit.</i> | 630.e. 631.a |
| <i>Candidus Tiburtinæ ciuitatis Episcopus.</i> | <i>Castella & ciuitates depopulatus est Attila.</i> | 12.a |
| <i>Canones Ecclesiastici præcedunt Principum leges.</i> | <i>Castitas admiranda Marciani Imperatoris.</i> | 118.b |
| | <i>Casus miserandi ex terræ motu orti.</i> | 37.a |
| | <i>Catechismus semper necessarius ante baptismum.</i> | 533.b |

Capte

I N D E X.

| | | | |
|---|--------------|---|---------------|
| <i>Ca) dram Petri tenet Romanus Pontifex.</i> | 617.a | <i>Seleucia Episcopus.</i> | 146.b |
| <i>pro Catholica fide S. Leo pertractat cum Pulcheria Augusta.</i> | 87.a | <i>Chalcedonensis Concilij canon aduersus simoniacos.</i> | 241.e |
| <i>Catholica fides suscipitur a Mauritanis.</i> | 213.c | <i>Chalcedonense Concilium reuocatur a Basilio tyranno.</i> | 322.e. 323.b |
| <i>Catholica fides publice constituenda.</i> | 623.c | <i>Chalcedonense Concilium probatur a Metropolitanis.</i> | 230.e |
| <i>Catholica fides miraculo comprobatur.</i> | 624.e | <i>Chalcedonense Concilium ab Anastasio Imp. minime receptum.</i> | 469.e |
| <i>Catholici quanta mala passi sub Hunerico.</i> | 402.a | <i>Chalcedonense Concilium probatur ab Anastasio.</i> | ibid.e |
| <i>Catholica fidei defensores se exhibet Theodoretus.</i> | 16.a.b | <i>Charisius presbyter nequam. 243.b. in ipsum uindicta diuina.</i> | ibid.c |
| <i>Catholici Constantinopolitani quæta mala sint passi.</i> | 540.a | <i>Charitas est summa uirtutum omnium.</i> | 54.e. 55.a |
| <i>Catholici varie tentantur ab hæreticis.</i> | 602.e. 603.c | <i>Charitas magna Marciani in pauperes.</i> | 243.e |
| <i>Catholici tantummodo fugant demones.</i> | 630.c | <i>Charitas Catholicorum magna.</i> | 248.d |
| <i>Catholici fidei professionem ad Romanum Pontificem mittebant.</i> | 673.a | <i>Charitas Felicis Abbatis ualde commendatur.</i> | 442.d |
| <i>Catholici esse probantur, qui coniunguntur petra, hoc est, Christo.</i> | 675.a | <i>Charitas quantum commendetur.</i> | 585.b |
| <i>Catholicos quæ molitus sit Petrus Fullo.</i> | 424.a | <i>Charitas Deogratias Episcopi Carthaginensis.</i> | 206.c |
| <i>Catholicos persequuntur hæretici.</i> | 678.a | <i>Cherubin incorporeos a Deo mandatum fuit in Arca & Sanctuario effingi.</i> | 427.c |
| <i>Catholicos persequitur Anastasius Imp.</i> | 660.b. 685.d | <i>Childebertus Franchorum Rex filius Clodouei.</i> | 589.d |
| <i>Causam ob leuem non ferenda excommunicatio.</i> | 33.c | <i>Childebertus monasterium monachorum edificauit.</i> | 589.d |
| <i>Causa Eutychetis indicitur Synodus Ephesi.</i> | 75.e | <i>Childebertus filius Clodouei regnauit post patrem.</i> | 636.e |
| <i>Causa Siluani Episcopi Calaguritani tractatur apud Summum Pontificem.</i> | 265.e | <i>Childebertus Rex celiuit S. Paternum Episcopum.</i> | 639.e |
| <i>Causa Acacij congregatur Concilium Romanum.</i> | 373.d | <i>Childericus primus Franchorum regnat in Gallia.</i> | 211.d |
| <i>Causa Vitalis Episcopi tractatur in Concilio Romano.</i> | 393.b | <i>Childericus mirifice colit S. Genouesim.</i> | ibid.e |
| <i>Causæ Episcoporum referendæ ad Papam.</i> | 266.b | <i>Childericus Rex Franchorum moritur.</i> | 419.e |
| <i>Caute procedendum semper cum hæreticis.</i> | 648.b | <i>Chriftatis ampulla demissa e celo ad uingendum Clodoueam Regem.</i> | 535.a |
| <i>Celebritas natalis Hilarij.</i> | 264.c | <i>Christus dat mansuetudinem barbaris Christianis factis.</i> | 27.c |
| <i>Celenense Concilium quando celebratum.</i> | 47.b | <i>in Christo nature duæ in una persona.</i> | 151.b |
| <i>Celsitudo animi uilis considerando dignitatem, in qua aliquis est constitutus.</i> | 2.b | <i>Christus destruit, quod diabolus conatur edificare.</i> | 387.e |
| <i>Census Principum essent reuocandi.</i> | 28.c.d | <i>Christi personæ uitas per multa probatur.</i> | 87.c |
| <i>Cereus Galiarum Episcopus Romanum Pontificem ueneratur.</i> | 81.e | <i>Christi Euangelio quantus honor tributus in Concilij.</i> | 141.c |
| <i>Certamen præclarum Saturi.</i> | 216.d | <i>Christi membra appellantur reliquiæ Sanctorum.</i> | 452.d |
| <i>Certamen insigne pueri septem annorum.</i> | 417.a | <i>Christi fides libere prædicanda.</i> | 615.b |
| <i>Certamen insigne Liberati, & uxoris.</i> | 417.b | <i>Christum imitari debemus in his quæ pro ipso fiunt.</i> | 327.c |
| <i>Certamen insigne cuiusdam mulieris.</i> | 417.b | <i>Christiana religio barbaros mansuetos reddit.</i> | 27.c |
| <i>Certamen septem monachorum.</i> | 413.c | <i>Christiane Reipublice miserandus status.</i> | 318.a |
| <i>Ceruus in bello, in pace leo, de Iuuenale Episcopo dictum.</i> | 199.e | <i>Christiane femina digna responsio de marito fortiendo.</i> | 487.c |
| <i>Chalcedonense Concilium sub Marciano quando.</i> | 130.d | <i>Christianus non seruans fidem, fit Pagano deterior.</i> | 555.b |
| <i>qui in eo numerus Patrum.</i> | 138.c | <i>Christianum nomen Antiochiæ primum exortum est.</i> | 166.b |
| <i>ubi Concilium celebratum.</i> | ibid.d | <i>Christiani veri semper permanent in fide.</i> | 3.c |
| <i>quo tempore cæperit, & quot eius Sessiones.</i> | 141.c.d | <i>Christiani tantummodo fugant demones.</i> | 630.c |
| <i>Prima Sessio.</i> | 141.d | <i>in Christianos quæ molitus sit Petrus Fullo.</i> | 424.a |
| <i>Secunda Sessio.</i> | 143.d | <i>Christianorum omnium iudex est Papa.</i> | 72.c. 73.a |
| <i>Tertia Sessio.</i> | ibid.e | <i>Christiano non licet querere uindictam in hoc seculo.</i> | 443.c |
| <i>Theodoretum admittunt.</i> | 142.c | <i>Christianos persequitur Trasamundus Rex.</i> | 561.c |
| <i>quæ in Dioscorum sint acta.</i> | 144. | <i>Christodorus Episcopus Anciasmij.</i> | 663.a |
| <i>Sessio quarta, & eius acta.</i> | 146.b | <i>Chronicon Cassiodori mutilum.</i> | 549.b |
| <i>quinque Episcopi indulgentiam consequuntur.</i> | ibid.c | <i>Chrysaphius insequitur Flavianum Constantinop. Episcopum.</i> | 40.d.e |
| <i>Sessio quinta, & quid egerint.</i> | 147.b | <i>Chrysaphius iterum in Flavianum insurgit.</i> | 41.d |
| <i>Sessio sexta.</i> | 149.c | <i>Chrysaphius fuet Eutycheti, & illinc innumera mala.</i> | 60.d. e. 73.d |
| <i>Septima Sessio, & oratio Marciani.</i> | 151.e.d | <i>Chrysaphius eunuchus rogat Dioscorum ut Eutychetem defendat.</i> | 76.d |
| <i>Chalcedonensis ciuitas Metropolis fit.</i> | 152.e | <i>in Chrysaphium Theodosij uindicta.</i> | 116.e |
| <i>Octaua Sessio, & quid egerint.</i> | 154.b | <i>Chrysippus Episcopus Circines.</i> | 663.a |
| <i>Nona Sessio.</i> | 155.a | <i>Chrysargyrum, siue Auroargentum quid esset.</i> | 457.a |
| <i>Decima Sessio.</i> | ibid.c | <i>Chuni ydem sunt atque Hunni.</i> | 134.c |
| <i>Undecima Sessio.</i> | ibid.e | <i>Cibus abundans etiam coruis a Deo datur.</i> | 105.d |
| <i>Duodecima Sessio.</i> | ibid.e | | |
| <i>Tertiadecima Sessio.</i> | 156.d | | |
| <i>Chalcedonense Concilium offert Summo Pontifici nomen Oecumenicum.</i> | 159.d | | |
| <i>a S. Leone probatum.</i> | ibid. | | |
| <i>Chalcedonensis Synodi memoria consecrata.</i> | 162.e | | |
| <i>in Chalcedonense Concilio indulgentiam consequitur Basilius</i> | | | |

Cinis

I N D E X.

| | | | |
|--|----------------|---|---------------|
| <i>Einis illapsus super Constantinopolim.</i> | 291.b | <i>Imperatore.</i> | 209.a |
| <i>Cinerum vehementes eructationes.</i> | ibid.d | <i>Clodomirus filius Clodouei regnavit post ipsum.</i> | 636.e |
| <i>Circenses acclamationes musica.</i> | 592.c | <i>Clodomirus moritur in bello.</i> | 637.c |
| <i>Circensia detestatus Theodoricus, cur eadem celebret.</i> | 592.e | <i>Clodoueus Rex Franchorum quando regnare cepit.</i> | 419.e |
| <i>in Circo cedes facta Romae.</i> | 592.b | <i>Clodoueus Rex Franchorum adhuc Ethnicus veneratus S.Genouesam.</i> | 420.a |
| <i>Circularis littera missa a Papa Gelasio.</i> | 466.b | <i>Clodoueus veneratus S. Remigium.</i> | 420.a |
| <i>Citationes plures a Concilio factae contra Eutychetem.</i> | 57.a.58.a.59.c | <i>Clodoueus dedit multa bona Ecclesiae.</i> | 420.b |
| <i>Ciues Constantinopolitani quanta mala sint passi.</i> | 540.a.b | <i>Clodoueus quid in militem sacrilegum.</i> | 440.e |
| <i>Ciuiile bellum Constantinopoli ortum.</i> | 457.e | <i>Clodoueus in coniugem accipit Croildem.</i> | 486.d |
| <i>Ciuiiles discordiae opem praestant hostibus.</i> | 435.b | <i>Clodoueus legatos pro pace misit ad Gundebaldum.</i> | ibid.e |
| <i>Ciuiilis discordia Anastasii tempore.</i> | 597.a | <i>Clodoueus Aurelianum legatum dirigit ad Croildem.</i> | 487.a |
| <i>Ciuitates & castella depopulatus est Attila.</i> | 12.a | <i>Clodouei primogenitus baptizatur, & moritur.</i> | ibid.d |
| <i>Ciuitates Galliae subleuantur a S.Patiente.</i> | 314.b | <i>de Clodouei conuersione.</i> | 531.c |
| <i>Ciuitates plurimae renouantur sub imperio Theodorici.</i> | 536.d | <i>Clodoueus ope Christi superat Alamannos.</i> | ibid.d |
| <i>Clades Africanae Ecclesiae.</i> | 2.e | <i>Clodoueus interdum appellatus Ludouicus.</i> | 532.a |
| <i>de Clade Siciliae Paschasinus ad S.Leonem scribit.</i> | 200.a | <i>ad ipsum Theodorici Regis littera de victoria contra Alamannos.</i> | ibid.a |
| <i>Clades Aemiliae.</i> | 317.e | <i>Clodoueus admonetur ut sciat uti victoria.</i> | ibid.a.b |
| <i>Clades Tusciae.</i> | ibid.e | <i>Clodoueus conuertitur ad Christi fidem.</i> | ibid.d |
| <i>Clades magna ciuitatis Ticinensis.</i> | 308.a | <i>Clodoueus baptizatur a S. Remigio.</i> | 532.e |
| <i>Clades Africae futura ostensa Paulo Episcopo.</i> | 352.e.353.a | <i>Clodoueuum catechizat S. Vedastus.</i> | 533.b |
| <i>Classis paratur a Leone Imperatore contra Vuandalos.</i> | 280.d | <i>describitur eius baptismus.</i> | 532.d.e.533.a |
| <i>Claudianus Faustum confutat.</i> | 450.b | <i>Clodoueus peruenit ad S. Remigium.</i> | 534.a |
| <i>Claudianus cognomento Mamercus qualis.</i> | 450.b | <i>Clodoueo lux affulsit de caelo.</i> | ibid.e |
| <i>Claudianus presbyter, non Episcopus.</i> | ibid.d | <i>Clodoueo ampulla chrisimatis caelitus missa.</i> | 535.a |
| <i>Claudiani epitaphium.</i> | 450.e | <i>Clodoueus quae Genouesae dedit.</i> | ibid.b |
| <i>Claudius Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi.</i> | 447.c | <i>Clodoueus quanta Remigio & alijs Ecclesijs largitus sit.</i> | 535.d.e |
| <i>Claudius Episcopus Vesontiensis.</i> | 594.e | <i>cu Clodoueo & Alarico tractatur pax.</i> | 577.c |
| <i>Claudius, seu Claudianus Episcopus Viennensis.</i> | 8.a | <i>Clodoueus bellum mouet contra Gothos.</i> | 578.c |
| <i>Claudius Mamercus Episcopus Viennensis.</i> | 10.a | <i>Clodoueus ecclesiam SS. Apostolorum Petri & Pauli construit.</i> | 578.d |
| <i>Claues regni caelestis sunt apud Papam.</i> | 111.b | <i>Clodoueus non militat, nisi accepta benedictione ab Episcopo.</i> | 579.a |
| <i>Clausura monachorum perutilis.</i> | 286.e | <i>Clodoueus vltus in foeni raptorem.</i> | ibid.c |
| <i>Clementia heretici deteriores fiunt.</i> | 164.d | <i>Clodoueo innotuit victoria ex Propheta psalmo.</i> | 579.d |
| <i>ad Clementem VIII. legatio Alexandrinorum.</i> | 168.e | <i>Clodoueus scribit ad Episcopos Concilij Arelatenfis.</i> | 579.a |
| <i>ad Clementem VIII. Romanum Pontificem legatio Ecclesiae Alexandrinae.</i> | 691.a | <i>Clodoueus vincit & occidit Alaricum.</i> | 580.b |
| <i>ad Clementem VIII. Rom. Pont. epistola Gabrielis Patriarchae Alexandrini.</i> | 692.b | <i>Clodoueus filium suum Theodoricum ad Aruernos dirigit.</i> | ibid.c |
| <i>Clemens VIII. Hieronymum Vecchiottum ad Alexandrinos cum litteris misit.</i> | ibid.d | <i>Clodoueus multa dona basilicae S. Martini offert.</i> | ibid.c.d |
| <i>ad Clementem VIII. epistola Ioannis Corepiscopi Alexandrini.</i> | 694.e | <i>ad Clodoueuum scribunt Episcopi Aurelianensis Concilij de eius assensu.</i> | 581.a |
| <i>Clementis Papae eleemosyna Alexandrinis largita.</i> | 696.a | <i>Clodoueus Concilium collegit admonitione sancti Remigij.</i> | ibid.a |
| <i>Clerici ne sint foeneratores.</i> | 14.e | <i>Clodoueus multa dona dedit Ecclesijs & clericis.</i> | ibid.c |
| <i>Clerici ne sint vagantes.</i> | 152.e | <i>Clodoueo ab Anastasio offertur Consulatus.</i> | 582.c.d |
| <i>Clerici non possunt de loco in locum transire sine suorum Episcoporum licentia.</i> | 193.b | <i>Clodoueus an sumpserit Consulatus insignia.</i> | ibid.c |
| <i>Clericis necessariae sunt litterae commedatitiae suorum Episcoporum.</i> | 193.b | <i>Clodoueus refutat Consulatum oblatum.</i> | 583.a |
| <i>in Clericis leges latae abrogantur a Marciano Imperatore.</i> | 209.a.b | <i>Clodouei bellum cum Burgundionibus.</i> | 590.e |
| <i>Clericis sua bona quilibet testamento relinquere potest.</i> | 209.d | <i>Clodoueus aegrotat.</i> | 591.d |
| <i>Clericos Constantinopolitanos hortatur Hormisdas Papa, ut in fide perseverent.</i> | 672.c | <i>Clodoueus aegrotans sanatur a S. Seueriano.</i> | ibid.d |
| <i>Clerici duodecim adhuc pueri martyres.</i> | 415.d | <i>Clodoueus coronam Hormisdas Papae donat.</i> | 532.e |
| <i>Clerici peccata vitent.</i> | 512.513.a.b | <i>Clodouei obitus.</i> | 634.c |
| <i>Clericorum peccata tegenda.</i> | 547.c | <i>Clodoueus quo anno mortuus sit.</i> | ibid.d.e |
| <i>Clericorum opera bona patentia & clara sint.</i> | 548.a | <i>Clodoueus Belliger dictus.</i> | ibid.e |
| <i>Clericorum honesta cohabitatio.</i> | 548.b | <i>Clodoueus sepultus est Parisiis.</i> | 636.c |
| <i>Clericis interdictum est mederi ad euitanda pericula.</i> | 702.a | <i>Clodouei epitaphium, & laudes.</i> | 636.c.d |
| <i>Clerus vendicatur in pristinam libertatem a Marciano</i> | | <i>Clodouei filij omnes baptizati, veriq. successores & in pietate, & in regno.</i> | ibid. |

I N D E X.

| | | | |
|---|---------|---|---------------|
| <i>Caelestianus commendatur in pluribus epistolis Theodreti.</i> | 5.d | <i>Concilium Alexandrinum quo tempore.</i> | 187.e |
| <i>in Calites pugnant heretici post pugnam hominum.</i> | 525.b | <i>Concilium Andegauense recenter editum.</i> | 193.a |
| <i>Cenobium Lerinense laudatur.</i> | 10.e | <i>in Concilijs antiqua acclamationes Patrum.</i> | 264.e |
| <i>Coabitatio clericorum & mulierum prohibita, & quomodo permitta.</i> | 193.c | <i>Concilium Arausicum in Gallia celebratum.</i> | 7.e |
| <i>Coabitatio clericorum honesta.</i> | 548.b | <i>in eo vndetriginta canones fanciit.</i> | ibid. |
| <i>Collatio ordinum quo tempore facienda.</i> | 25.a | <i>Concilium Arausicum quando.</i> | 257.a |
| <i>Colonienfis Ecclesia afflictata.</i> | 458.d | <i>Concilium Arelatense tertium.</i> | 190.d |
| <i>Colubri instar suis spiribus inuoluitur hereticus.</i> | 61.e | <i>Concilium Aurelianense quando.</i> | 579.a |
| <i>Columbae interdum videntur animae Sanctorum, cum e corpore egrediuntur.</i> | 7.a | <i>Concilium bis in anno Romae congregabatur.</i> | 49.c |
| <i>Columba ex ore S. Iuliae exiuit.</i> | 7.a | <i>Concilium Byzacenum quando.</i> | 562.a |
| <i>in Columna Danielis inscribitur epigramma a Cyro.</i> | 40.b | <i>Concilium Carpentoratense.</i> | 259.e |
| <i>Columna immobilis miles Christi.</i> | 216.d | <i>in Concilio celebrando quae sint obseruanda.</i> | 123.e |
| <i>Cometa tempore Vuandalorum ardere visa.</i> | 25.e | <i>Concilium Celenense & Toletanum.</i> | 47.d |
| <i>Commemoratio praeteritarum tribulationum renouat dolorem.</i> | 439.b | <i>Concilium Chalcedonense sub Marciano quando.</i> | 130.d |
| <i>Commendatio Caelestiani Carthaginensis.</i> | 4.d.e | <i>qui in eo numerus Patrum.</i> | 138.e |
| <i>Commendatio Caelestiani a Theodoro facta.</i> | 5.d | <i>-Concilium Chalcedonense studiosissimum S.Leonis.</i> | 58.b |
| <i>Commendatio Cypriani Episcopi a Theodoro facta.</i> | 5.e | <i>quid ad S. Leonem.</i> | ibid.d |
| <i>Commendatio charitatis Felicis.</i> | 442.d | <i>ipsum promulgat in Occidente S.Leo.</i> | 164.e |
| <i>Commendatio S.Eutropiae viduae.</i> | 594.e | <i>pro Concilio Chalcedonensi quantum laborauerint Sancti.</i> | 604. |
| <i>Commendatitiarum litterarum usus.</i> | 5.e | <i>605.606.</i> | |
| <i>Commendatitiae suorum Episcoporum litterae necessariae sunt clericis.</i> | 193.b | <i>in Concilio Chalcedonensi indulgentiam consequitur Basilus Seleucia Episcopus.</i> | 146.b |
| <i>Commendatur zelus Sporati Comitis.</i> | 106.c | <i>pro Concilio Chalcedonensi magna lis in Oriente.</i> | 647.648. |
| <i>Commendatur Alexandrina Ecclesia ab Anastasio Papa Anastasio Imperatori.</i> | 521.b | <i>Concilium congregatum Constantinopoli in causa Eutychetis.</i> | 74.a.b |
| <i>Commonitorium Gelasij Papae ad Faustum.</i> | 473.b | <i>Concilium congregare simulabat Anastasius Imp.</i> | 640.d |
| <i>Communicantium cum hereticis nullum potest esse priuilegium.</i> | 675.b | <i>Concilia conuocanda & celebranda auctoritate Summi Pontificis.</i> | 120.a |
| <i>Communicans cum alijs simili sorti est obnoxius.</i> | 463.d | <i>Concilij Constantinopolitani Acta.</i> | 56.a |
| <i>non Communicantes Ecclesiae Catholicae a Deo repelluntur.</i> | 525.c | <i>Concilium Constantinopolitanum coram legatis Romani Pontificis.</i> | 120.a |
| <i>Communicatio cum Catholicis prohibetur a Vuandalis.</i> | 361.c | <i>Concilium Constantinopolitanum in causa Petri Cnaphbei.</i> | 382.b |
| <i>Communicatio cum malis fugienda.</i> | 464.b | <i>Concilio de decretis cur standum.</i> | 236.c |
| <i>Communicatio Episcoporum cum sede Apostolica inuisa hereticis.</i> | 666.a.b | <i>Concilia duo in causa Ibae Episcopi Edesae.</i> | 63.e |
| <i>Communio sacra quam saepe sumenda.</i> | 139.b | <i>Concilia duo in Hispania celebrata.</i> | 46.e |
| <i>de Communionem verba Gelasij Papae quomodo accipienda.</i> | 508.a.b | <i>Concilium Epaunense.</i> | 594.d |
| <i>Communio an sub vtraque specie sit sumenda.</i> | 510.a | <i>in Concilio Epaunensi quot Patres.</i> | ibid.e |
| <i>de Communionem sancta magnum miraculum.</i> | 625.a | <i>in Concilio Epaunensi quot canones.</i> | 595.b |
| <i>Communio in lutum proiecta resplendet.</i> | ibid.b | <i>Concilium Ephesi indicitur in causa Eutychetis.</i> | 76.e |
| <i>de Communionem asseruata miraculum contra Seuerianos.</i> | 626.b | <i>Concilium Epirotarum Episcoporum.</i> | 661.c |
| <i>Communio culmos & spicas germinauit.</i> | ibid.c | <i>Concilium Gallicanum.</i> | 633.e |
| <i>Communio cum hereticis maxime vitanda.</i> | 674.e | <i>Concilium generale indicitur in Hispania.</i> | 46.b |
| <i>Communione cum Summo Pontifice qui Episcopi seruaauerint.</i> | 484.c | <i>Concilium Mediolanense sub Leone.</i> | 128.d |
| <i>ad Communionem qua conditione Princeps admittendus.</i> | 646.d | <i>Concilia minime iudicant Summum Pontificem.</i> | 544.c.d |
| <i>Communio Ecclesiarum debet esse cum Apostolica sede.</i> | 657.e | <i>in Concilijs miracula non quaeruntur.</i> | 153.e |
| <i>Communione sedis Apostolicae amplexus Ioannes Episcopus Nicopolis.</i> | 661.c | <i>Concilium Nicae a Marciano indicitur.</i> | 127.d |
| <i>ad Communionem qui volebant admitti, dabant libellum fidei.</i> | 680.e | <i>in Concilio Nicaeo interfuerunt 318. Patres.</i> | 360.c |
| <i>Compendium breue vitae S. Honorati.</i> | 34.d | <i>Concilium non necessarium, ubi aliquid definitum litteris Summi Pontificis.</i> | 73.d |
| <i>Compendium vitae Theodreti.</i> | 53.b | <i>Concilia oecumenica qua occasione cogenda.</i> | 320.e |
| <i>Comprobatio Trisagij a Concilio Chalcedonensi.</i> | 38.b | <i>in Concilijs quantus honor tribuitur sancto Euangelio.</i> | 141.c |
| <i>Conatus Eutychetis contra damnationem.</i> | 63.a | <i>Concilij Patres se appellant filios S.Leonis.</i> | 159.c |
| <i>Conatus temerarius & fastus Acacij.</i> | 294.c | <i>Concilijs quatuor oecumenicis adhibenda fides tamquam quatuor Euangelijs.</i> | 606.a |
| <i>Concellanei adhibendi clericis.</i> | 547.d.e | <i>in Concilio quomodo considerant omnes.</i> | 141.a.b |
| <i>Conciliabulum Ephesinum.</i> | 64.b | <i>in Concilio quo ordine subscribere debeant Episcopi.</i> | 129.b |
| <i>Concilium Agathense, praesidente Caesario Arelatenfi Episcopo.</i> | 572.c | <i>Concilium Romanum sub Leone.</i> | 16.d |
| | | <i>Concilium Romanum appellat Eutyches.</i> | 75.b |
| | | <i>Concilium Romae celebratur a sancto Leone contra Acta Eph. sine Synodi.</i> | 107.b |
| | | <i>Concilium Romanum.</i> | 264.d |
| | | <i>Concilium Romanum in causa Acacij.</i> | 373.d |
| | | <i>Concilium Romanum in causa Petri Cnaphbei.</i> | 382.d. |
| | | <i>eius canones.</i> | 382.e.383.a.b |
| | | <i>in Concilio Romano tractatur causa Vitalis Episcopi.</i> | 393.b |

I N D E X.

| | | | |
|---|---------------|--|-------------|
| Concilium Romanum in causa Miseni & Vitalis. | 393.b. | Coniugati interdum eligeantur Episcopi, relicta coniuge. | 470.e |
| ubi agitur causa Acacij. | ibid.e | pro Coniuge orare debet uxor. | 137.b |
| Concilium Romanum de lapsis restituendis. | 431.b | Coniunctio cum petra demonstrat quemlibet esse Catholico. | 675.a |
| Concilium Romanum LXX. Episc. sub Gelasio. | 485.a | in Coniurationibus promittuntur premia delatoribus, dum Papa eligendus est. | 530.b |
| Concilium Romanum Gelasij tempore. | 501.a | Coniux curat ut sepeliatur proprius vir uiuus. | 455.a |
| Concilium Romanum in absolutione Miseni. | 501.a | Conscij criminum susceptores atrocitatum pari pena constringuntur. | 452.e |
| Concilij Romani Acta. | ibid.b | Consciarj impij Principis animum in preceps agunt. | 112.e |
| Concilium Romanum primum sub Symmacho Papa. | 529.a | Consilio Acacij cuncta egit Zeno Imperator. | 430.b |
| Concilium Romanum secundum sub Symmacho Papa. | 536.d.e | Consortes regni se inuicem occidunt. | 25.d |
| Concilium Romanum sub Symmacho tertium, & quartum sub actionibus. | 541.a | Conspiratio cum hereticis maxime reprehendenda. | 375.c |
| Concilium Romanum quintum sub Symmacho. | 549.d | Constantes reddit homines fides Catholica. | 3.e |
| Concilium Romanum sextum sub Symmacho. | 556.e | Constantia uera inuenitur in Christianis. | 3.e |
| Concilia in Secretarijs celebrabantur. | 139.e | Constantia necessaria in rebus arduis. | 88.c |
| Concilia a Summo Pontifice approbata. | 158.d | Constantia Renati, & collegarum legatorum Apostolicæ sedis. | 96.a |
| Concilium Tarraconense in Hispania. | 667.a | Constantia Renati laudatur. | 98.a |
| Concilium Toletanum, & Celenense. | 47.b | Constantia summa Saturi. | 216.d |
| Concilium Turonense quando. | 364.e | Constantia monachorum laudata. | 392.d |
| in Concilio Turonensi sanciti septem canones. | 365.a | Constantia iungenda cum modestia. | 546.e |
| Concilium Vafense in Gallia Narbonensi. | 12.d | Constantia quam necessaria in aduersis. | 674.a.b |
| Concilium Vafense. | 260.a | Constantia magna sit in fidei confessione. | 623.c.624.b |
| Concilium Veneticum quando. | 194.a | Constantinopolitana ciuitas dire afflictata. | 30.d |
| Concio pulcherrima Marciani Imp. ad Synodum habita. | 151.e | Constantinopolis terræ motus ingens. | 36.d |
| Conciones uerbi Dei ad Episcopos spectant. | 160.e | Constantinopolis multa mala ex terræ motu passa. | 37.b |
| Conciones S. Casarij ad populum crebræ. | 573.a | Constantinopolis mœnia per Cyrum instaurantur. | 38.d |
| Concionator Orbis Simeon Stylita. | 249.d | Constantinopolis Noua Roma. | 55.e |
| Concordantiæ canonum liber. | 374.a | Constantinopolitani Concilij Acta. | 56.a |
| Concordia & unanimitas seruanda inter Episcopos. | 32.b | Constantinopolitani Theodoreto omnino non credebant. | 106.a |
| Concordia præstat, quod fortitudo non ualet. | 290.a | Constantinopolitana Ecclesiæ priuilegia. | 156.b |
| Concordia & unitas quantum seruanda. | 551.d | & an a Papæ legatis probentur. | ibid.157.a |
| Concordia inter fratres seruanda. | 637.a.b | Constantinopolitana Ecclesia num præcedat Alexandrinam. | 158.a |
| Concordia Orientis cum Occidente. | 682.e | Constantinopolitanum Concilium prouinciale sub Gennadio. | 241.b |
| Condemnatio Hilarij Episcopi Arelatensis. | 33.b | Constantinopolitanæ urbis incendium. | 261.c |
| Condemnatio Acacij Episcopi Constantinopolitani. | 394.b | Constantinopolitani ad Daniele[m] confugiunt. | 261.e |
| Condescensio quæ mala. | 464.c | Constantinopoli frequentia imbrium prodigiosa. | 263.c |
| Conditio varia Theodosij. | 116.c | Constantinopolitanæ domus in insulæ formam constructæ. | 263. |
| Conditiones pacis offeruntur ab Anastasio Imperatore Vitaliano. | 640.b | in Constantinopolim cinis e monte Vesuuio. | 291.b |
| Confessio sacramentalis debet esse secreta. | 245.c | in Constantinopolim iniectus ignis grassatur. | 329.e |
| Confessio secreta ex Apostolica traditione. | ibid.d | Constantinopolitana Synodus contra Petrum Cnaphæum. | 382.b |
| Confessio generosa pueri Christiani. | 414.b | Constantinopoli ciuile bellum ortum. | 457.e |
| Confessio plena Lucidi. | 448.a | Constantinopolitani Episcopi unde arrogantia orta. | 475.c |
| Confessio generosa Theodosij cœnobiarchæ. | 605.a | Constantinopoli tumultus vulgi. | 479.c |
| Confessio fidei Anastasij, sed ficta. | 653.d | Constantinopolitanos clericos hortatur Hormisdas Papa, ut in fide perseuerent. | 672.c |
| de Confessione fidei epistola Theodoretici. | 53.e.121.b | Constantinopolim missi legati ab Anastasio Papa ad Anastasium Imperatorem. | 519.e |
| Confessione S. Petri fides stabilis. | 386.a | Constantinopolitani ciues Orthodoxi quanta passi sint. | 540.a.b |
| in Confessione fidei requiritur magna constantia. | 624.b | Constantinopoli orta discordia Anastasij tempore. | 597.a |
| Confessores Christi angustiati arcto carcere. | 388.e. plures | Constantinopoli tumultuatur populus. | 607.b |
| in exilium missi. | 388.d.389.d | Constantinopolitana Ecclesia quanta contagione laborauerit. | 614.a |
| Confessores loquuntur linguis excisis. | 410.b | Constantinopolitani additi nomini Acacij. | 649.e |
| comprobatur hoc pluribus testibus. | ibid.411.a.b | Constantinus Episcopus Vapingensis. | 10.d |
| Confessores in exilium pelluntur. | 612.a | Constantinus discipulus S. Benedicti. | 497.b |
| Confessores fidem Christi libere pronunciant. | 615.b | Constantinus Episcopus Hadrianopoleos. | 663.a |
| Confirmatio symboli Ephesini, Nicæni, & Constantinopolitani a Concilio Chalcedonensi. | 150.c | Constantinus monachus Eutychetis procurator. | 74.b |
| Confirmatio Concilij spectat ad Summum Pontificem. | 158.d | Constitutio | |
| Confirmatio Calendionis Episcopi Antiocheni a Romano Pontifice. | 355.b | | |
| Confirmatio Patriarcharum ad Papam spectat. | 357.d | | |
| Confirmatio monasterij constructi a Childeberto. | 589.d | | |
| Coniugati quales ad Episcopatum postularentur. | 170.e | | |

I N D E X.

| | | | |
|--|---------------|---|-------------|
| Constitutio S. Leonis de non ordinandis seruis. | 14.e | Zeno tertium Consul. | 343.d |
| Constitutio Valentiniani contra Manicheos. | 30.e | Basilius Iunior. | 346.d |
| Constitutio Benedicti Pontificis de additamento in Symbolo. | 48.d | Placidius. | 351.e |
| Constitutio Benedicti Papæ de canendo Symbolo in Missa. | ibid.d | Seuerinus. | 354.a |
| Constitutio Valentiniani Imperatoris contra sepulchrorum efflores. | 49.d | Anicius. | 369.e |
| Constitutio Marciani Imp. contra idololatrias. | 162.e | Theodorici Gothorum Rex & Venantius. | 391.c |
| Constitutio Marciani Imp. de abolenda lege Theodosij contra Flavianum. | 175.d | Symmachus Consul absque collega. | 423.b |
| Constitutio Marciani Imp. contra hereticos. | 196.a | Longinus & Decius. | 430.e |
| Constitutio Marciani Imperatoris contra Anatolium. | 197.c | Boetius absque collega. | 431.b |
| Constitutio Leonis Imp. de colendis festis. | 284.a | Dinamius atque Siphidiuz. | 433.d |
| Constitutio de Ecclesiarum priuilegijs. | 294.a | Probinus & Eusebius. | 436.a |
| Constitutio Basilij contra Conciliū Chalcedonense. | 322.e. | Faustus Iunior & Longinus secundum. | 441.c |
| | 323. b | Olybrius tantum Consul. | 454.d |
| Constitutiones contra simoniacos. | 241.d.284.c.d | Anastasius Augustus & Ruffinus. | 459.e |
| Constitutiones contra ambientes Pontificatum. | 529.d.e | Albinus & Eusebius. | 470.e |
| Constitutionibus Apostolicis vis non præiudicat. | 96.a | Asterius & Præsidius. | 480.a |
| Consuetudo Cyri cum Daniele Stylita. | 40.a | Viator & Aemilianus. | 499.a |
| Consuetudo Occidentalium Episcoporum in Concilijs celebrandis. | 136.b | Paulus sine collega. | 506.c |
| a Consuetudine Symmachi interdum abstinerunt Episcopi. | 541.c | Anastasius Augustus iterum Consul. | 519.e |
| ex Consuetudine soliti dari tituli, & non ex meritis. | 545.a | Paulinus & Ioannes Scythæ. | 526.d |
| C O N S V L E S | | Ioannes Gibbus. | 529.b |
| Valentinianus Augustus & Anatolius. | 1.e | Patricius & Hippatius. | 536.d |
| Cyrus tantum Consul in Oriente. | 7.c | Auienus & Pompeius. | 539.b |
| Dioscorus & Eudoxius. | 11.e | Auienus Iunior & Probus. | 540.e |
| Maximus & Paternus. | 13.b | Dexcratus & Volusianus. | 549.c |
| Theodosius & Albinus. | 16.e | Cæbeus. | 556.d |
| Valentinianus Augustus & Nomus. | 29.b | Theodorus & Sabinus. | 570.d |
| Aetius & Symmachus. | 35.c | Messala & Areobinda. | 572.e |
| Alypius siue Callypius, & Ardaburius. | 42.d | Anastasius Augustus & Venantius Decius. | 575.d |
| Posthumianus & Zeno. | 50.a | Venantius Decius Iunior, & Celer. | 582.c |
| Asterius & Protogenes. | 71.a | Importunus sine collega. | 592.a |
| Valentinianus & Auienus. | 114.c | Boetius Seuerinus cum Eutharico. | 595.d |
| Marcianus & Adelpsius. | 125.e | Secundinus & Felix. | 598.d |
| Herculanus atque Sporatius. | 163.b | Paulus & Muscianus. | 607.a |
| Opilio & Vincomalus. | 180.d | Probus & Clementianus. | 620.d |
| Studius & Aetius. | 194.c | Marcus Aurelius sine collega. | 630.a |
| Valentinianus octauum & Anthemius. | 202.a | Anthemius & Florentius. | 641.a |
| Ioannes & Varanes, seu Varares. | 210.b | Petrus sine collega. | 651.a |
| Constantinus & Rufus. | 217.a | Anastasius & Agapetus. | 667.c |
| Leo & Maiorianus. | 232.a | Magnus atque Florentius. | 682.a |
| Ricimer atque Patricius. | 241.a | Contemnunt mundani Sanctos, & cito puniuntur. | 300.a |
| Magnus & Apollonius. | 245.a | Contentio de primatu inter Viennensem, & Arelatensem Episcopos. | 32.a.b |
| Seuerinus & Dagalaiphus. | 251.d | Continuata pena sit intolerabilis. | 442.d |
| Leo & Seuerus. | 256.c | Controversia de Paschali Cyclo. | 189.b |
| Cæcina Decius Basilus, & Vibianus. | 256.d | Conturbatur Ecclesia Dei a Pasimico. | 458.d |
| Rusticus & Olybrius. | 260.c | Conuenticula ne colligantur, ultimi supplicij pena prohibetur. | 131.c |
| Basiliscus & Hermimericus Gothus. | 261.c | Conuersatio cum hereticis omnino fugienda. | 674.e |
| Leo Augustus. | 269.a | Conuersationes male fugiendæ. | 462.b.c |
| Puseus atque Ioannes ambo Flauij. | 273.b | Conuersi æstimandi sunt qui sint, non qui fuerint. | 68.e |
| Anthemius iterum. | 276.a | | |
| Zeno & Marcianus. | 282.c | Conuersi heretici quomodo recipiendi. | 581.e |
| Seuerus & Iordanus. | 284.a | Conuersio anachoretarum per Euthymium. | 172.e |
| Leo quarto loco Consul cum Probiano. | 286.c | Conuersio Marci monachi ab heresi. | 172.e |
| Festus & Marcianus. | 293.d | Conuersio Eudocie Augustæ. | 207.e |
| Leo quinto loco Consul absque collega. | 298.a | Conuersio hereticorum querenda. | 173.c.d |
| Zeno Augustus tantum Consul. | 301.c | Conuersio interdum blande exquirenda. | 183.e |
| Basiliscus & Armatius. | 307.a | Conuersio Clodouei Franchorum Regis. | 532.d |
| Anno 477. nullus Consul fuit. | 331. | Conuersio Sigismundi Regis. | 496.d |
| Illus sine collega Consul. | 338.e | Conuersio Siluani monachi. | 172.e |
| | | Conuersio hereticorum difficillima. | 496.b.c |
| | | Conuersio potentium magna Christo gloria. | 571.a |
| | | Conuersio Iudæi ab igne liberati. | 292.b |
| | | Conuersio hereticorum facta a S. Patiente. | 313.e |
| | | Conuersio Seuerianorum. | 626.d.627.d |
| | | ad Conuersionem sæpe inuitatus Acacius. | 423. b |

I N D E X.

| | | | |
|--|--------------|--|------------------------|
| Conuuij Dionysii tyranni uobilissimus apparatus. | 205.a | Crudeles a Deo puniuntur. | 629.e |
| Coptorum obedientia Romano Pontifici, & professio fidei. | 697.d.e | Crudelitas Antonij Episcopi Ariani. | 416.a |
| Corepiscopus Alexandrinus dicitur Discipulus. | 694.e | Crudelitas Arianorum ipsis Arianis detestabilis. | 443.c |
| Corollarium de legatione Ecclesie Alexandrinae ad Apostolicam sedem. | 691.a | Crudelitas maxime apparet in tyrannibus. | 3.a |
| Corona gemmis ornata a Clodoueo datur Hormisdæ Papæ. | 632.e | Culmi germinantur ab Eucharistia asseruata, & quomodo. | 626.c |
| Corpus S. Flauiani transfertur Constantinopolim. | 119.b | Culpa de præterito remitti non potest, nisi correctione subsequente. | 475.a |
| Corpus S. Flauiani honorifice sepelitur. | ibid.d | Culpas dimittere caeleste est, vindicare terrenum. | 489.b |
| Corpus S. Seuerini integrum diu perdurauit in sepulchro. | 435.e | Cultus Solis superstitiosus tollitur. | 14.b |
| Corporis S. Seuerini fragrantia. | ibid. | Cultus Gentilium fuit causa ruinæ Imperij Romani. | 516.a |
| Corpus S. Seuerini transfertur in Italiam. | 435.e | Cupiditas terrenarum rerum est tollenda. | 420.b |
| Corpus S. Seuerini translatum Neapolim. | 516.e | in Cupresso ardet imago B. Mariæ Virginis ut fax. | 39.b |
| Corpus totum patitur passionis unius membri. | 380.c | Cura Episcoporum qualis esse debeat. | 28.e |
| Correctio erga Dei seruas sit cum dexteritate atque prudentia. | 19.e | Cura primatus abijcitur ab Anatolio. | 198.c |
| Correctio medicina est. | 444.a | Cura potissima Papæ est circa fidem. | 482.c |
| Correctio Gelasij Papæ nihil proficit Euphemio. | 465.d | Cura pastoralis Romani Pontificis. | 668.a |
| Correptus sero plus est rebellis, quam arcus manu, bos iugo, equus freno. | 421.b | Cura Romani Pontificis erga Episcopos lapsos. | 669.d.e |
| Corrigere alios non valet ille, qui grauioribus delictis detinetur. | 430.a | Curatio anachoretarum ab hæresi. | 172.d |
| Coruis etiam Deus abundanter cibum largitur. | 105.d | de Cyclo Paschali controuersia. | 189.b.c |
| Cosmas Epiphaniæ Episcopus. | 621.b | Cyclus Theophili probatur. | 190.a |
| Creatio Flauiani Episcopi Constantinopolitani. | 40.d | Cyprianus Episcopus Carthaginensis commendatur. | 5.e |
| Creatio Anastasij Episcopi Hierosolymitani. | 239.e | Cyprianus Episcopus Vniuersitatis. | 389.a |
| Creatio Episcoporum quomodo faciendâ. | 284.c.d | Cyprianus legatus Gelasij Papæ. | 484.d |
| Creatio S. Remigij Episcopi Rhemensis. | 292.c | Cypriano Episcopo quæ reliquerit S. Cæsarius. | 589.b |
| Creatio Olybrij Imperatoris. | 295.c.d | in Cypro insula magna miracula sacrae Communionis. | 625.a |
| Creatio Ioannis Melæ Episcopi Alexandrini. | 526.b | Cyriacus monachus illustris. | 231.e |
| Creatio Ioannis Orthodoxi Episcopi Constantinopolitani. | 680.a | Cyriilli Alexandrini obitus quando. | 19.b |
| Crescens Metropolitanus Azuritanæ ciuitatis relegatur. | 12.t | Cyryllus quanto tempore in Episcopatu sederit. | ibid.e |
| Crescentius Rex inobediens S. Paterno fit cæcus. | 639.e | Cyryllus multa scripta desiderantur. | ibid.c |
| Crescentius obediens S. Paterno lumen recipit. | ibid.e | Cyryllus quomodo deceptum anachoretam curauerit. | ibid.e |
| Cresconius Episcopus Tudertinus legatus Anastasij Papæ. | 519.e | Cyryllus scripta persepe in lucem dantur. | ibid.d |
| Cresconius a Genserico relegatur. | | Cyryllus nequaquam fuit monachus Carmelita. | 21.d |
| Criminum impunitas hortatur ad crimina. | 489.d | eius nepotes a Dioscoro & Nomo afflictati. | 29.c |
| Crispinus Ticinensis Episcopus inter Sanctos relatus. | 129.b | item eius nepos exauertatur. | ibid.e |
| Crocus in Gallia Episcopus exulat. | 312.d | Anastasius similiter eius nepos affligitur. | 30.a |
| Crotildis nupta Clodoueo. | 486.d | Cyryllus historicus veritatis cultor. | 316.e |
| ad Crotildem Aurelianus missus a Clodoueo. | 487.a | Cyryllus verax & accuratus scriptor rerum SS. monachorum. | 458.b |
| Crotildis quid cum Aureliano pertractauerit. | ibid.a.b | Cyryllus scriptor rerum Theodosij. | 603.a |
| Crotildis primitias coningij obtulit Deo. | ibid.d | Cyrola Arianorum Antistitum princeps. | 401.b |
| Crotildis Clodoueo predicabat fidem Christi. | 531.d | Cyrola Christianos persequitur. | 405.d |
| Crotildis Regina post mortem Clodouei venit Turonos. | 636.d | Cyrola stropham struit falsi miraculi. | 406.d |
| Crotildis Deo inferuuit eximia sanctitate. | ibid.d | per Cyrolam videns fit cæcus. | 406.e |
| Cruciatio dira S. Fulgentij. | 442.e | Cyrola quid in nobilem puerum. | 417.a |
| Cruces deuote adorata sanitatem confert. | 136.a | Cyrola Consul in Oriente creatus. | 7.c |
| Cruces splendida ut stella apparuit Iohanni Silentiario. | 559.a | Cyrola homo Gentilis summos honores est consecutus. | ibid.c |
| Cruces resurgens apparet & terret inimicos Christi. | 269.d | Cyrola unicum inuenit in Christiana pietate confugium. | ibid.d |
| Cruces velut telum fugat inimicum. | 286.c | Cyrola Præfectus iusto Dei iudicio prodigia passus. | 38.e |
| Crucis potentia omne genus perdomuit barbarorum, pioq. & mansuetos reddidit. | 27.c | Cyrola factus Episcopus Smyrnenfis. | 39.a. & Cotyari. ibid. |
| Crucem super diadema Christianæ Imperatrices gestare consueuerunt. | 187.b | Cyrola Mariæ Virgini templum dicat. | ibid.a |
| Crucis Christi particula dono datur S. Leoni. | 199.a | Cyri filia & vxor a demone liberantur a Daniele Stylita. | 40.a |
| Crucis signo munitus venenum suscipit Iulianus Episcopus, & ei minime obest. | 621.e. 622.a | Cyri consuetudo cum Daniele Stylita. | ibid. |
| Crucis signo incantationes maleficorum euanescent. | 638.c | Cyri epigramma inscribit columnæ Danielis. | 40.b |
| Crucis signo nos munire debemus in angustijs. | 639.c | Cyri sententia excommunicationis affectus. | 64.c |
| Crudeles semper sunt tyranni. | 3.a.e | Cyri ciuitas e barbaris excisa, a Iustiano Imperatore restituta. | 702.a |
| Crudeles barbari etiam in se ipsos. | 201.e | Cyri oppidulum neglectum, a Iudeis extructum. | 702.b |

D

Dæmon festis diebus maiora mala excitat. 599.c.d
 Dæmon malus incendium immittit Constantinopoli. 262.a

Dæmo-

I N D E X.

| | | | |
|---|--------------------|---|----------------|
| Dæmones a Christianis tantummodo fugantur. | 630.c | mia consequuntur. | 530.b |
| Dæmoniaci liberantur a S. Daniele. | 329.a | Delicta sacerdotum communis est turpitudine. | 145.a |
| in Dalmatia iterum pullulant Pelagiani. | 475.e | Delicta inemendata crescunt. | 668.e |
| Damascius Tribunus ab Imp. iudex constitutus in causa Iba. | 64.e | Deliramenta vana hæreticorum. | 606.c |
| Damnatio Eutychetis a Flauiano. | 62.e | Demerita Ricimeris. | 290.b.c |
| Damnatio Flauiani, & Eusebij Episcopi per Dioscorum. | 94.e | Demissio animi perutilis in consideratione propriae performance. | 2.b |
| Damnatio Episcoporum sanctorum in pseudosynodo Ephesina. | 99.d | Demochares edidit tabulas Episcoporum Lugdunensium. | 10.a.b |
| Damnatio Romæ pseudosynodi Ephesinae. | 107.e | Deogratias Episcopus Carthaginensis. | 180.e |
| Damnatio Petri Fullonis Romæ facta. | 381.d | quantæ charitatis fuerit. | 206.c |
| Damnatio Petri Antiocheni per sententiâ Felicis Papæ. | 384.e | Depositio Bassiani Episcopi Ephesini. | 49.c. 155.d |
| Damnatio Zenonis Imperatoris ut hæretici. | 455.c | Depositio Primatum ad Papam spectat. | 49.d |
| Damnatio Acacij cum Eutychete. | 463.e | Depositio Irenæi Tyri Episcopi. | 51.b |
| Damnatio Petri a Synodo facta. | 536.e | Depositio Stephani e sede Ephesina. | 155.d |
| Damnatio nominis Anastasij. | 689.b | Depositio Imperij ab Auito facta. | 210.c |
| Damoclis describitur casus. | 205.a | Depositio Orientalium Episcoporum ab Acacio facta iniuste. | 398.c |
| Daniel Carborum Episcopus iniuste priuatur in Synodo Ephesina. | 96.e | Desiderium regnandi reddit Principes inconstantes. | 330.d.e. 340.b |
| Daniel presbyter legatus S. Leonis. | 248.a | Desolatio inducitur ab hæresi. | 30.d |
| Daniel Stylita columnam ascendit. | 250.b | Destruit Christus, quod diabolus conatur edificare. | 387.e |
| Daniel futurum prædicit incendium. | 260.e | Detectio Eutychetis hæretici. | 55.d |
| ad Danielelem confugiunt Constantinopolitani. | 261.d | Detectio latebrarum Faustij. | 449.e |
| Danielem inuisit Leo Imperator. | 263.d | Detestatio Eutychetis hæretici. | 56.d |
| ad Danielelem Imperator de vita propriae discrimine. | 264.a | Deus custodit tribulatos. | 15.d |
| S. Daniel vocatur Constantinopolim. | 327.a | Deus præparat arma, antequam inflet prælium. | 38.d |
| ad Danielelem legatio Episcoporum venit. | ibid.b | Deus offensus placandus est a nobis. | 50.e |
| Daniel exemplo Christi suadet venire Constantinopolim. | 327.c | Deus abundanter etiam coruis cibum largitur. | 105.d |
| Daniel venit Constantinopolim. | 327.d | Deus semper gerit curam Ecclesiarum. | 67.b |
| Daniele multa eduntur miracula. | 328.a.b.c. 329.a.b | Deus interdum differt vota poscentium, ut fide crescente maiora consequantur. | 300.c |
| Danielis Stylita obitus. | 437.d | Deus humilium consolator. | 339.d |
| Danielis sepultura. | 437.e | Deus stat in castris filiorum Israel. | 353.e |
| Dara præsidium munitur ab Anastasio Imperatore. | 582.a | Deus represit temeritatem Petri Fullonis. | 426.c |
| Dardaniæ Episcopi venerantur Gelasium Papam. | 467.a | Deus quem adiuuat in re difficili, adiuuabit etiam in re minus laboriosa. | 428.e |
| Dardaniæ Episcopi constantes in communionem cum Summo Pontifice. | 484.c.d | Deus diues est in omnibus qui inuocant illum. | 448.b |
| ad Dardanos Episcopos Gelasij epistola. | 484.d | Deus valde punit ambitiosos. | 533.b |
| ad Dardanos Gelasius Papa de primata sedis Apostolicæ. | 500.a.b | Deus tantum est iudex Papæ. | 538.a |
| Dardaniæ Episcopi communicant cum Apost. sede. | 657.e | Deus præsto est suæ Ecclesie. | 594.b |
| Dardania terræ motu dire exagitata. | 686.a | Deus terret impios per visum. | 590.c |
| Debita soluenda ab Episcopis, quando debitorem non restituerunt. | 270.a | Deus cogit impios fame perire. | 332.a |
| ex Decimarum solutione interdum abundantia. | 314.e | Deus blasphemos punit. | 494.d |
| Decimas non soluentes dira fame vexantur. | 314.e | Deus custodit sanctos suos. | 590.b. 591.b |
| Decius constitutus iudex a Theodorico. | 557.e | Deus sua prouidentia custodit Ecclesiam suam. | 625.a |
| Declaratio dogmatum fidei in epistola S. Leonis. | 82.c | Deus confringit impios. | 687.b |
| Decreta de pœnitentibus. | 432.a | Dei prouidentia mira in curanda salute hominum. | 5.c |
| Decretalis a S. Leone scripta. | 14.e | Dei ira excitatur in plionem contra peccata. | 36.a |
| Decretum S. Leonis de non ordinandis seruis. | 14.e | Dei prouidentia suis semper necessarium præstat auxilium. | 107.e |
| Decreto Romani Pontificis paret Theodoricus Rex. | 557.a | Dei verbum prædicandum est ab Episcopis. | 160.e |
| Decretis Conciliorum cur standum. | 236.c | Dei ira auertitur pœnitentia. | 201.d |
| Dedicatio ecclesie extructa a Liberio Patricio. | 258.e | Dei sanctos venerentur Principes. | 299.d.e |
| Defensio Siciliæ per Cassiodorum. | 3.c | Dei iudicia occulta, sed ordinata. | 312.a |
| Defensio Theodoretij, quod ipse non communicauerit cum Nestorianis. | 21.b.c | Dei Ecclesia commendatur Zenoni Imp. a Simplicio Papa. | 318.c.d |
| Defensorem se exhibet Catholice fidei Theodoretus. | 16.a.b | Dei Ecclesia commendatur Acacio a Simplicio Papa. | 320.b |
| Defensores Acacij tergiuersabantur. | 423.d | Dei Ecclesia gubernatur eius prouidentia. | 326.d |
| Defunctorum memoria sancte & pie in Ecclesia frequentatur. | 144.c | Dei flagella deterrent homines a sceleribus. | 369.b |
| Deipara. Vide Maria. | | Dei dona auferuntur a carnalibus. | 412.b |
| Delatores coniurationum, dum eligendus est Papa, præ- | | Dei ira contra impios. | 687.b. 689.d |
| | | Dei Ecclesia conturbatur a Pasimico. | 458.d |
| | | Dei dona sunt maxime consideranda. | 489.a |
| | | in Dei Ecclesiam Festus mala machinabatur. | 525.a |
| | | Dei. | |

I N D E X.

| | | | |
|---|---|---|----------------|
| <i>Ecclesia mater omnium Fidei.</i> | 540.d | <i>Edicula constructa S. Iohanni Euangeliste Liberatori prope Baptistarium.</i> | 96.b |
| <i>Ecclesia qui non habuerit matrem in terra, neque Deum patrem habebit in caelis.</i> | ibid.d | <i>Educatio filiarum sit cum timore.</i> | 304.c |
| <i>Ecclesiae maror, aegrotante Summo Pontifice.</i> | 552.d.e | <i>Efflorescunt sepulchrorum puniendi.</i> | 49.d |
| <i>Ecclesijs quae & quanta largitus sit Clodoveus.</i> | 535.d.e | <i>in Egenos fuit misericors Zeno Imperator.</i> | 303.c |
| <i>Ecclesiae bona minime alienanda.</i> | 545.d. 556.e. & alienantes anathematizandi & haeretici. | <i>Elati Episcopi coercentur a Summo Pontifice.</i> | 345.c |
| <i>in Ecclesia seruanda unitas.</i> | 615.c. 646.e | <i>Electi Episcopi a Papa confirmantur.</i> | 345.a |
| <i>Ecclesiae bona restituit Theodoricus.</i> | 557.a | <i>Electio S. Fulgentij in Episcopum Ruspensem.</i> | 562.e |
| <i>Ecclesiae Orientali compatitur Symmachus Papa.</i> | 613.c | <i>Electio Euphemij Episcopi Constantinopolitani.</i> | 436.e |
| <i>Ecclesiae Orientalis miserandus status.</i> | 661.a | <i>Electio successoris non spectat ad Papam.</i> | 530.b |
| <i>in Ecclesijs legebantur litterae Romani Pontificis.</i> | 664.a | <i>Electio Leonis Tribunij in Imperatorem.</i> | 218.d |
| <i>Ecclesia dum humiliatur, erigitur.</i> | 683.d | <i>Electio Genadij Episcopi Constantinopolitani.</i> | 239.c |
| <i>Ecclesiae Alexandrinae recens legatio ad Apostolicam sedem.</i> | 691.a | <i>Electio Episcoporum facienda secundum canones.</i> | 661.a |
| <i>Ecclesiae succurrit Deus.</i> | ibid.c | <i>Electio Anthemij Imperatoris.</i> | 273.a |
| <i>Ecclesiae pacem etiam Theodoricus Arianus exoptat,</i> | 648.d.e | <i>Electio Episcoporum, quae omnibus placeat, est difficillima.</i> | 297.c |
| <i>Ecclesia custoditur auxilio Dei.</i> | 691.c.d | <i>Electio Simplicij Papae.</i> | 275.a |
| <i>Ecclesiae Africanae clades.</i> | 2.e | <i>Electio Stephani Episcopi Antiocheni.</i> | 344.b |
| <i>Ecclesia sanctae Agathae Romae a Cardinali Borromeo restituta.</i> | 295.e | <i>Electio Episcoporum prohibita a Vuandalis.</i> | 212.c |
| <i>Ecclesiae Antiochena amplitudo.</i> | 54.a | <i>in Electione sancti Remigij ad Episcopatum apparuit diuinum signum.</i> | 292.e |
| <i>pro Ecclesia Orientali scribit Theodoretus ad Anatolium Patricium.</i> | 122.c | <i>de Electione Papae.</i> | 530.a |
| <i>in Ecclesia gaudium fuit, mortuo Anastasio Imperatore,</i> | 689.d.e | <i>Eleemosyna pauperibus largienda.</i> | 535.d |
| <i>Ecclesias tenere non possunt mundani.</i> | 685.a | <i>Eleemosynam facienti Deus numquam desuit.</i> | 314.d |
| <i>Ecclesiae unitas maxime seruanda.</i> | 615.c | <i>in Eleemosynis interdum fictiones.</i> | 604.a |
| <i>Ecclesiae praecipua qui contemnit, a Deo contemnitur.</i> | ibid.e | <i>Eleemosyna gratissima Deo.</i> | 584.e. 585.a.b |
| <i>Ecclesiae Catholicae non communicantes a Deo repelluntur.</i> | 625.c.e | <i>Eleemosynae magnum miraculum.</i> | 243.e. 244.a |
| <i>Ecclesiae membra credita Summo Pontifici.</i> | 642.b | <i>Eleemosynam Clemens IIII. Alexandrinis largitus.</i> | 696.a |
| <i>Ecclesia sine ruga, aut macula.</i> | 645.a | <i>Eleemosynarum magna vis.</i> | 303.c |
| <i>ab Ecclesia Romana acceperunt Euangelium populi Noui Orbis.</i> | 651.d | <i>Eleemosyna maxime placet Deo.</i> | 313.c. 314.c |
| <i>Ecclesiae unitatem desiderare simulabat Anastasius.</i> | 654.b | <i>Eleemosyna consulit & danti, & accipienti.</i> | 450.c |
| <i>Ecclesiae unitatem vere exoptabat Hormisdas Papa.</i> | 655.a | <i>Eleusinus Episcopus cuiusdam urbis Cappadociae Minoris.</i> | 611.a |
| <i>Ecclesiae Orientales plures cum Apostolica sede communicabant.</i> | 657.e | <i>Eleusius monachus Eutychetis procurator.</i> | 74.b |
| <i>Ecclesiasticum forum demptum a Valentiniano restituitur.</i> | 197.a | <i>Elias creatur Episcopus Hierosolymitanus.</i> | 468.c |
| <i>Ecclesiasticum ius a Principibus seruetur.</i> | ibid. | <i>Elias monachos apud se congregat.</i> | ibid.e |
| <i>Ecclesiasticum forum suis gaudeat priuilegijs.</i> | 193.b | <i>Elias ad Anastasium mittit Sabam legatum.</i> | ibid.e |
| <i>Ecclesiastica priuilegia stent in suo robore.</i> | 197.d.e | <i>Elias litterae ad Anastasium Imperatorem pro fide Catholica.</i> | 608.e |
| <i>Ecclesiastica non iudicanda pro ratione dignitatis saecularis.</i> | 500.d | <i>Elia legati perueniunt Constantinopolim.</i> | 609.a |
| <i>Ecclesiastica libertas vindicatur a Marciano.</i> | 209.a | <i>de Elia testimonium Anastasij Imperatoris.</i> | 609.e |
| <i>Ecclesiastica bona in quatuor partes diuidenda.</i> | 486.a | <i>Elias vere Catholicus.</i> | 610.a |
| <i>Ecclesiastica disciplina persaepe collabitur.</i> | 310.a | <i>in Eliam quid moliantur haeretici.</i> | 611.d |
| <i>Ecclesiastici non iudicandi a Principibus.</i> | 144.b. 147.c | <i>Elias licet damnatus, remanet tamen in propria sede.</i> | 612.b |
| <i>Ecdicius Romanorum Dux.</i> | 303.e | <i>Elias Synodalia haereticorum minime recipit.</i> | 622.c |
| <i>Ecdicio collata dignitas Patriatus.</i> | 304.a | <i>Eliae irascitur Anastasius Imperator.</i> | ibid.c |
| <i>Ecdicius pauperum nutritor.</i> | 314.c | <i>Eliae praesto est S. Sabas.</i> | ibid.c |
| <i>Edesse in Syria Nestoriani publice in scholis docebant doctrinam Theodori Mopsuesteni.</i> | 430.d | <i>in Eliam mittitur Olympius cum militibus.</i> | ibid.e |
| <i>Edictum Theodosij pro pseudoconcilio Ephesino.</i> | 103.e | <i>Elias mittitur in exilium.</i> | 628.b |
| <i>Edictum Marciani Imperatoris de Synodi indictione.</i> | 127.d | <i>Elias cum esset in exilio, magna penuria Hierosolymis.</i> | 628.b |
| <i>Edictum Marciani contra tumultuantes.</i> | 131.b | <i>Elias Episcopus Hierosolymitanus velut alter Elias.</i> | 681.c.d |
| <i>Edicta Imperatoris pro nihilo ducebantur a Dioscoro.</i> | 144.e. 145.a | <i>Elias Episcopus Hierosolymitanus visitatur a S. Sabas.</i> | 688.b |
| <i>Edictum Basilij de non alienandis bonis Romanae Ecclesiae.</i> | 372.b | <i>Eliae visio de obitu Anastasij.</i> | ibid.d |
| <i>Edictum Basilij respicitur ab Eulalio Episcopo.</i> | 372.d | <i>Elpidius discit fidem Catholicam.</i> | 172.c |
| <i>Edictum Hunerici contra Christianos.</i> | 389.e. 422.a | <i>ad Elpidium Theodosius Imperator de Synodo Ephesina.</i> | 89.b |
| <i>Edicta Leonis Imperatoris contra Paganos,</i> | 280.b | <i>Emendare non possunt omnia vitia Summi Pontifices.</i> | 515.d.e |

I N D E X.

| | | | |
|--|-----------------------|---|------------------|
| <i>Ennodius tuetur Romanam Synodum.</i> | 549.c | <i>Epiphaniorum celebritas.</i> | 399.a.b |
| <i>Ennodij libellus contra schismaticos.</i> | ibid.a.b | <i>Epiri Archiepiscopus Eugenius commendatur.</i> | 664.b |
| <i>Ennodij libellus apologeticus inter Acta Synodi receptus.</i> | 551.a | <i>Epiri Episcopi ab Hormisdas Papa reprehenduntur.</i> | 674.d |
| <i>Ennodij dictio post sublatum schisma.</i> | 551.e | <i>Epiri prouincia sub Thessalonicensi Ecclesia.</i> | 674.a |
| <i>Ennodius Theodoricum laudat.</i> | 552.a | <i>Epitotarum Episcopi communicabant cum sede Apostolica.</i> | 659.c |
| <i>Ennodius minime adulatus Theodorico.</i> | 552.c | <i>Epitotarum Episcoporum legatio ad Hormisdas Papam.</i> | 663.a |
| <i>Ennodij epistola ad exules Episcopos.</i> | 565.d | <i>Episcopi duo praesse nequeunt vni Ecclesiae.</i> | 10.b |
| <i>Ennodij secunda legatio ad Anastasium Imperatorem.</i> | 667.d | <i>in Episcopo duo requiruntur, humilitas personae, & celsitudo dignitatis.</i> | 2.b |
| <i>Ennodij epistola ad S. Casarium ipsum laudando.</i> | 586.c | <i>Episcopi curent primum spiritualia, deinde etiam quae spectant ad bona subditorum.</i> | 27.e. 28.d |
| <i>Ennodius ex diacono Episcopus Ticinensis.</i> | 644.b | <i>ad Episcopos spectat subscribere, & non ad monachos.</i> | 59.e |
| <i>Ennodius mittitur legatus ab Hormisdas Papa ad Anastasium Imperatorem.</i> | 644.b | <i>Episcoporum vigilantia stant in suo robore leges Ecclesiae.</i> | 8.a |
| <i>ad Ennodium alia Hormisdas Papae epistola.</i> | 673.e | <i>Episcopi non praestant iuramentum.</i> | 74.c |
| <i>Eonius Episcopus Arelatensis.</i> | 190.d | <i>Episcopi quo ordine in Concilio subscribere debeant.</i> | 129.b. 267.a |
| <i>Epaunenfe Concilium.</i> | 594.d | <i>Episcopi non iudicandi a saecularibus.</i> | 144.a |
| <i>Epaunensi Concilio quot sancti Episcopi interfuerint.</i> | ibid.d | <i>Episcopus Vniuersalis inscribitur Romanus Pontifex.</i> | 159.d.e |
| <i>Epaunensis Concilij canones.</i> | 595.b | <i>Episcopi exules reuocantur a Marciano Imperatore.</i> | 119.b |
| <i>Ephesina Synodus indicitur.</i> | 76.e | <i>Episcoporum electio in Africa prohibita a Vuandalis.</i> | 212.c |
| <i>Ephesina Synodus male recepta, & ita potius Ephesinum Latrocinium.</i> | 89.e | <i>Episcoporum Africanorum spolia rapiuntur a fisco Vuandalico.</i> | 387.e |
| <i>Ephesina Synodus secunda.</i> | 90.c | <i>Episcoporum omnium Primas Papa.</i> | 2.c. 62.e. 111.c |
| <i>Ephesinae Synodi sub Dioscoro pessimus finis.</i> | 99.c | <i>Episcopis non licet augere gradum clericis non sibi subditis.</i> | 193.e |
| <i>tria ibi constituta sunt mala, Eutyches restitutus, haereticis confirmata, & sancti Episcopi damnati.</i> | ibid.d | <i>Episcopus in ardenti rogo disputat pro fide, etiam intactis vestibus.</i> | 292.a |
| <i>Ephesina haec Acta Romae damnantur.</i> | 207.e | <i>ad Episcopos spectat praedicare verbum Dei.</i> | 160.e |
| <i>ex Ephesina sede Bassianus deponitur.</i> | 155.d | <i>Episcopi Papam consulebant antiquo more.</i> | 180.e |
| <i>Epigramma inscriptum a Cyro in columna Danielis.</i> | 40.b | <i>Episcopi in rebus fidei semper consulendi sunt.</i> | 226.a.b |
| <i>Epiphanius Eutychetem citat.</i> | 59.d | <i>Episcopi videant quomodo manus imponant.</i> | 252.d |
| <i>Epiphanius S. R. E. Notarius, nuncius S. Leonis.</i> | 109.e | <i>Episcoporum causa ad Summum Pontificem deferenda.</i> | 266.b |
| <i>Epiphanius Episcopus Ticinensis.</i> | 272.e | <i>Episcopi tenentur soluere debita, quando debitorem non restituunt.</i> | 270.a |
| <i>Epiphaniij duo illustres eodem tempore.</i> | 272.e | <i>Episcopi quomodo creandi.</i> | 284.c.d |
| <i>Epiphanius legatus ad Anthemium Imperatorem.</i> | 289.b | <i>Episcopi inuiti eligantur.</i> | 292.e |
| <i>Epiphanius conuenit Anthemium.</i> | ibid.e | <i>Episcopi difficillime eliguntur qui omnibus placeant.</i> | 297.e |
| <i>Epiphaniij oratio ad Anthemium.</i> | 290.a | <i>Episcopi succurrant populis sibi subiectis.</i> | 309.a |
| <i>Epiphanius legatus ad Regem Gothorum.</i> | 305.a | <i>Episcopi Italiae conueniebant in rebus grauioribus cum Summo Pontifice.</i> | 396.d |
| <i>Epiphanius quid cum Euarico Rege.</i> | ibid.d | <i>Episcopi interdum facti monachi.</i> | 458.c |
| <i>Epiphaniij legatio ad Romanum Pontificem.</i> | 306.a | <i>Episcopi non sequantur populum, sed ducant.</i> | 465.a |
| <i>Epiphanius Episcopus Ticinensis laudatur.</i> | 438.a.b | <i>Episcopi eligebantur interdum coniugati, relicta coniuge.</i> | 470.e |
| <i>Epiphaniij digna officia erga suos.</i> | ibid.c | <i>Episcopi suscipiant peregrinos, & alant pauperes.</i> | 486.a.b |
| <i>Epiphanius legatus ad Theodoricum.</i> | 488.b | <i>Episcopi Hierosolymitani humillime vestiebantur.</i> | 240.c |
| <i>Epiphaniij ad Theodoricum oratio.</i> | ibid.e | <i>Episcopi simoniace electi poenae.</i> | 284.e |
| <i>Epiphanius pro Lugiuria supplicat.</i> | 489.b | <i>Episcopi quomodo sint eligendi.</i> | 284.d |
| <i>Epiphanium commendat Theodoricus.</i> | ibid.c | <i>Episcopus bigamus deponitur.</i> | 51.a |
| <i>cu Epiphano agit Theodoricus de legatione ad Regem Burgundiae.</i> | ibid.e | <i>Episcopi si munera non acceperint, commendantur.</i> | 53.c |
| <i>Epiphaniij legatio ad Regem Burgundionum pro redimendis captiuis.</i> | 488.b. 490. 491. 492. | <i>Episcopi septuaginta septem subscribere sententiae in Accacium late.</i> | 393.c |
| <i>Epiphanius gratias agit Theodorico.</i> | ibid.b | <i>Episcopum fieri eum qui non sit Christianus, monstrum est.</i> | 426.d |
| <i>Epiphanius Theodoricum laudat.</i> | ibid.c | <i>Episcopus dicendus non est, sed potius demon, qui nomine tantum Christianus sit Episcopus.</i> | 427.a |
| <i>Epiphanius statim itineri se committit.</i> | ibid.d | <i>Episcopi laborant pro redimendis captiuis.</i> | 490.a |
| <i>Epiphaniij oratio ad Regem Burgundionum.</i> | 491.b | <i>Episcoporum praerogatiua non iudicanda pro ratione dignitatis saecularis.</i> | 500.d |
| <i>Epiphanius instat pro redemptione captiuorum.</i> | ibid.e | <i>Episcopi</i> | |
| <i>Epiphanius libenter auditus a Rege Burgundionum.</i> | 492.c | | |
| <i>Epiphaniij opera liberantur captiui.</i> | ibid.c.d | | |
| <i>Epiphaniij prudens consilium.</i> | 493.c | | |
| <i>Epiphaniij humilitas.</i> | ibid. | | |
| <i>Epiphaniij posterior legatio ad Theodoricum Regem.</i> | 518.e | | |
| <i>Epiphaniij oratio ad eundem Regem.</i> | 519.b | | |
| <i>Epiphanius obtinet quod vult.</i> | ibid.c | | |
| <i>Epiphaniij obitus.</i> | ibid.d | | |
| <i>Epiphanius Episcopus Tyri.</i> | 620.e | | |

I N D E X.

Episcopi & Ecclesiasticam potestatem habent, & politicam. 510.e. 511.d
Episcoporum occisores indigni sunt proprium habere pastorem. 516.d
per Episcopos malos sacramenta ministrata tenent. 521.a
Episcopi prudentes sint. 535.d
Episcopi interdum abstinuerunt a consuetudine Papæ, & quare. 541.c
Episcopi non ita facile accusandi. 551.c
Episcopi patienter sunt audiendi a Principibus. 553.b
Episcopi relegati in Sardiniam. 564.c
Episcopi illustres plurimi in Gallicana prouincia. 595.a
Episcopi etiam possunt seruare monastica instituta in Episcopatu. 563.c
Episcopi exules in Sardinia, & in Africa. 565.a.b
ad Episcopos spectat prædicatio uerbi Dei. 572.e. 573.a
Episcopi leges comprobabant, antequam egerentur. 574.a
de Episcopo Ariano, & Orthodoxo quid actum sit. ibid.d.e
Episcopi suscipiendi magno honore. 577.b.c
Episcopos persequerentur Gothi. ibid.d.e
Episcopi habebant ius uirgarum. ibid.b
Episcopi pascant & redimant captiuos. 584.e
Episcoporum multa facta confirmantur a Papa. 589.a.c
Episcopi venerantur pedes & uestigia Summi Pontificis. 618.e. 619.a
Episcopis iniuria non est inferenda. 639.d
Episcopi iudicandi uel a Concilio, uel a Papa. 647.a
Episcopi Orientales qui communicauerint cum sede Apostolica. 657.e
Episcopi libere Principes reprehendant. 660.d
Episcopi secundum canones eligendi. 661.a
Episcopos lapsos curat Papa. 669.d.e
Episcopi Epiri ab Hormisdæ Papa reprehenduntur. 674.d
Episcoporum priuilegia a sede Apostolica. 676.a
Episcopus Alexandrinus ab hæreticis occiditur. 220.d
Episcopatum appetere quando malum. 601.d
in Episcopatu seruauerunt monastica instituta Episcopi. 563.c
Episcopatus non appetendi, sed fugiendi. 529.e. 562.b
Epistola Acacii ad Simplicium Papam de Ecclesia Alexandrina. 338.e. 339.a
Epistola Anastasij Imperatoris ad Hormisdam Papam de fide tranquillitate. 652.c
Epistola Anastasij Imper. ad Senatam Romanam de pace simulata. ibid.e
Epistola Anastasij Imper. ad Hormisdam Papam per legatos. 653.c
Epistola Anastasij Imper. ad Hormisdam Papam ipsum reprehendendo. 677.b
Epistola Anastasij ad Theodosium se excusando. 605.c
Epistola Anastasij Imperatoris ad Hormisdam de simulata religione. 640.d
Epistola alia Anastasij ad Hormisdam fide ei se subiuciendo. 641.c
Epistola Anastasij Imper. ad Hormisdam Papam. 652.c
Epistola Anastasij Imper. ad Senatam Romanam. ibid.e
Epistola Anastasij ad Hormisdam. 653.c
Epistola Anastasij Papæ ad Anastasium Imperatorem pro fide Catholica. 520.a
Epistola Anatolij ad Leonem Imperatorem de Alexandrina Ecclesia. 220.c
Epistola Archimandritarum & monachorum ad Hormisdam Papam, qua auxilium petunt. 678.d
Epistola S. Anii Episcopi ad Hormisdam Papam, ut intelligat res Orientis. 656.a
Epistola Baradati ad Leonem Augustum contra hæreticos. 237.c
Epistola quæ dicitur S. Benedicti ad S. Remigium. 576.b

Epistola S. Casarij, quæ condidit testamentum. 587.e
Epistola Clodouci ad Episcopos Conc. Aurelianensis. 579.a
Epistola Dorothei Episcopi ad Hormisdam pro concordia. 642.a
Epistola Dardanorum Episcoporum ad Gelasium ei se ipsos subiucientium. 467.a
Epistola Eliæ ad Anastasium Imperatorem pro fide. 608.e
Epistola Ennodij ad S. Casarium ipsum laudando. 586.e
Epistola Eugenij ad Carthaginenses, ut in fide persistent. 405.e. 406.a
Epistola Episcoporum Alexandrinorum ad Leonem Imperatorem pro fide Catholica. 221.a
Epistola Eusebij ad S. Leonem ex Mediolanensi Concilio. 129.d
Epistola Eutychetis ad Romanum Pontificem dolosa. 63.a
Epistola Fausti ad Lucidum de gratia. 446.b
Epistola Felicis Papæ ad Acacium, ipsum reprehendendo. 374.c
Epistola Felicis ad Zenonem Imp. pro Catholica fide. 376.e
Epistola Felicis ad Episcopos de Africana Ecclesia. 431.e
Epistola Flauiani ad Leonem Romanum Pontificem. 62.b
alia ad eundem de erroribus Eutychetis. 73.b
Epistola Flauiani ad Petrum Cnaphcum ipsum reprehendendo. 383.e
Epistola S. Fulgentij ad Probam uirginem. 568.d
Epistola Gallæ Placidie Augustæ ad Theodosium & Pulcheriam pro fide, & Summo Pontifice. 110.c.e
Epistola Gelasij Papæ ad Euphemium ipsum reprehendendo. 461.e
Epistola Gelasij ad Laurentium & alios Episcopos Macedoniae de fide Catholica. 466.c
Epistola Gelasij ad Honorium de Pelagianis inquirendis. 475.e. 476.a
Epistola Gelasij ad Honorium de inquirendis hæreticis. 476.b
Epistola Gelasij ad Episcopos Piceni contra hæreticos. 477.a
Epistola Gelasij ad Anastasium Imperatorem, qua ipsum ad melius cohortatur. 481.a
Epistola Gelasij ad Episcopos Dardaniæ & Illyrici, qua eos laudat. 484.d
Epistola Gelasij ad Dardanos de primatu Ecclesiæ. 500.a.b
Epistola S. Gregorij ad Franchorum Reges. 10.d
Epistola hæreticorum ad Leonem Augustum pro Timotheo pseudoeppiscopo. 224.e
Epistola Hilarij Cardinalis diaconi ad Pulcheriam Augustam contra Ephesinam Synodum. 107.b.c.d
Epistola Hormisdæ Papæ ad Anastasium Imperatorem detegendo eius fictiones. 654.d
Epistola Hormisdæ Papæ ad Auitum Episcopum Viennensem pro disciplina Catholica. 657.a
Epistola Hormisdæ Papæ ad Ioannem Episcopum Nicop. ut perseueret. 663.b
Epistola Hormisdæ Papæ ad Synodum Veteris Epiri contra hæreticos. 664.a
Epistola Hormisdæ Papæ ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum gratulatoria. 665.c
Epistola Hormisdæ ad Anastasium Imperatorem eum hortando ad ueram fidem. 667.e
Epistola Hormisdæ ad Timotheum Episcopum Constantinopolitanum, ut conuertatur. 669.b
Epistola Hormisdæ ad Episcopos extra Catholicam communionem positos, ut resipiscant. 670.a
Epistola Hormisdæ Papæ ad S. Remigium. 633.b
Epistola duæ Hormisdæ Papæ ad Anastasium pro fide Catholica. 643.b.e. 644.c
Epistola Hormisdæ ad Viennensem Episcopum. 657.a

I N D E X.

Epistola Hormisdæ ad Orientales Orthodoxos, ut in fide permaneant. 671.a
Epistola Hormisdæ ad Possessorem Episcopum, ut constans permaneat. 672.a
Epistola Hormisdæ hortatoria ad clericos & populum Constantinopolitanum. ibid.c
Epistola Hormisdæ ad Ennodium & Peregrinum Episcopos pro Ioanne Episcopo Nicopolitano. 673.e
Epistola Hormisdæ ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum, ut persistat in tribulationibus. 674.b
Epistola Hormisdæ ad Anastasium Imperatorem pro Ioanne Episcopo. 675.d
Epistola Hormisdæ Papæ ad Episcopos Hispaniarum, ut exigant fidem ab ijs qui admittendi sunt ad communionem. 680.d
Epistola Ibx ad Marim Persam. 66.b
Epistola Ioannis Episcopi Nicopolitani ad Hormisdam Papam de fidei professione. 661.d
Epistola Ioannis Corepiscopi Alexandrini ad Clementem VIII. ei obedientiam præstando. 694.e
Epistola S. Leonis ad Turibium contra Manicheos. 17.d
Epistola S. Leonis ad Italiam Episcopos de damnatis Manicheis, & ut perquirantur qui fugerunt. 18.a.b
Epistola S. Leonis ad Turibium Asturicensem Episcopum de negotijs Hispaniæ. 17.d
Epistola S. Leonis ad Turibium contra hæreticos. 46.a
Epistola S. Leonis ad Aquileiensem Episcopum, quomodo recipiendi hæretici. 49.a
Epistola S. Leonis ad Episcopos Siciliae, quando conuenire debeant ad Concilium Romæ. ibid.b
Epistola S. Leonis ad Beneuentanum Episcopum ipsum redarguendo. 70.d
Epistola S. Leonis ad Theodosium Imperatorem de Eutychete. 71.e. 72.a
Epistola S. Leonis ad Flauianum, ut res gestas significet. ibid.d
Epistola altera S. Leonis ad Flauianum. 73.d
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam Augustam. 79.a
Epistola S. Leonis ad Theodosium, ne Synodum congreget. ibid.b
de Epistola S. Leonis ad Flauianum miraculum. 80.e
Epistola S. Leonis ad Flauianum encyclica. 82.c
Epistola S. Leonis ad Concilium pro legatis. 86.e
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam Augustam pro Catholica fide. 87.a
Epistola S. Leonis ad Iulianum Coensem Episcopum uirum disertissimum. ibid.a
Epistola S. Leonis ad Faustum & Marcianum Archimandritas. ibid.a
Epistola S. Leonis ad Synodum Ephesi cogendam. ibid.b.c
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam, in qua legatos commendat. 88.a
Epistola S. Leonis ad Theodosium de damnatione Eutychetis. ibid.b
Epistola S. Leonis ad Iulianum, & ad Pulcheriam de receptione Eutychetis, si uere conuertatur. ibid.b
Epistola S. Leonis ad Flauianum, ut fortiter agat. ibid.c
Epistola S. Leonis ad Leonem Episcopum Rauennatem. 89.b
Epistola S. Leonis a Dioscoro non admisse. 90.d
Epistola S. Leonis ad Theodosium, in qua queritur de Dioscoro. 94.a
Epistola S. Leonis ad Theodosium de fuga Hilari Cardinalis. 95.e
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam & Theodosium, quod quæ sunt vi, Apostolicis constitutionibus non præu-

dicant. 96.b
Epistola S. Leonis ad sanctum Flauianum, ut uiriliter agat. 106.e
Epistola S. Leonis ad eundem eum confortando. 107.a
Epistola S. Leonis & Synodi Rom. ad Theodosium contra Ephesinam Synodum. 108.b
Epistola S. Leonis ad Theodosium pro pace defendenda. 109.c
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam Augustam. }
Epistola S. Leonis ad Clerum Constantinopolitanum. } contra Ephesinam Synodum, & pro S. Flauiano. 109.d
Epistola S. Leonis ad Archimandritas. }
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam, & ad Archimandritas. } pro Catholica fide. 114.d.e
Epistola S. Leonis ad Theodosium, quomodo recipiendus Anatolius. 115.b
Epistola S. Leonis ad Anatolium gratulatoria. 125.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum & Pulcheriam, ipsi gratias agendo. 126.c
Epistolam S. Leonis subscribunt Catholici. 120.b
Epistola S. Leonis confirmatur a Concilio Chalcedonensi. 151.a
Epistola S. Leonis ad Episcopos Galliarum. 164.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum contra Anatolium. 166.c
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam irritando aliqua Chalcedone gesti. 167.c
Epistola S. Leonis circularis de Concilio Chalcedonensis approbatione. 181.b
Epistola S. Leonis ad Marcianum & Pulcheriam pro Aetio Archidiacono. 182.b
Epistola S. Leonis ad Iulianum, suum Vicarium ipsum constituendo. 183.a
Epistola S. Leonis ad Eudociam, ut blande eam conuertat. 183.e
Epistola S. Leonis ad monachos Palaestinae pro eorum conuersione. 184.a
Epistola S. Leonis ad Theodoretum, ut pro fide pugnet. 188.d
Epistola S. Leonis ad Marcianum de cyclo Paschali. 189.b
Epistola S. Leonis ad Marcianum pro rebus Alexandrinis. 195.b
Epistola S. Leonis ad Marcianum de Anatolio. 197.c
Epistola S. Leonis ad Marcianum contra Eutychetem. 198.d.e
Epistola S. Leonis ad Iuuenalem Episcopum ipsum redarguendo. 199.a
Epistola S. Leonis ad Maximum irritans quæ Iuuenalis usurparat. ibid.c.d
Epistola S. Leonis ad Episcopos Mauritanie pro eorum Ecclesia. 214.a
Epistola S. Leonis ad Leonem Imperatorem pro Catholica fide. 219.d
Epistola S. Leonis ad Leonem Imperatorem de Ecclesia Alexandrina. 227.d
Epistola S. Leonis ad Leonem Imperatorem de legatione mittenda. 233.c.d
Epistola S. Leonis ad Leonem Imperatorem de expellendo Timotheo. 246.c
Epistola S. Leonis ad Timotheum uerum & nouum Episcopum Alexandrinum. 247.d
Epistola S. Leonis ad Aegyptios Episcopos de Alexandrina Ecclesia. 248.b
Epistola S. Leonis ad Clerum Alexandrinum de nouo Pastore. ibid.e
Epistola S. Leonis repurgata, & ad purum restituta. 523.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum de Synodo cogenda. 126.c
Episto-

Epistola S. Leonis ad Marcianum de Synodo differenda. 127.b
 Epistola S. Leonis ad Chalcedonense Concilium de legatis. 130.d
 Epistola Leonis Imperatoris ad Anatolium de Ecclesia Alexandrina. 225.e
 Epistola Leonis Imp. ad Danielelem de periculo euitata. 264.a
 Epistola Lucidi ad Synodum Lugdunensem contra hereticos. 447.e
 Epistola Marciani ad S. Leonem pro fide Catholica. 118.d
 Epistola Marciani ad S. Leonem de congreganda Synodo. 119.a
 Epistola Marciani ad Patres Nicææ congregatos, quos Chalcedonem conuocat. 132.c
 Epistola Marciani ad monachos hereticos, ut conuertantur. 173.c.d
 Epistola monachorum ad Alcyonem pro Ecclesia Catholica. 610.d
 Epistola Nestoriani de obitu S. Cyrilli. 20.c
 Epistola Orientalium ad Symmachum Papam. 626.e
 Epistola Paschasij ad Eugipium de S. Seuerino. 517.c
 Epistola Patriarchæ Alexandrini ad Clementem VIII. 692.b
 Epistola Petri Chrysologi ad Eutychetem, qua ipsum reprehendit. 88.d
 Epistola Pulcheriæ ad S. Leonem pro Ecclesiæ tranquillitate. 119.c.d
 Epistola Pulcheriæ ad Strategium contra tumultuantes. 131.d
 Epistola S. Pulcheriæ ad Bassam pro fide Catholica. 185.a.b
 Epistolæ Romani Pontificis in ecclesia legebantur. 664.a
 Epistolæ Romani Pontificis publice affigendæ in ditionibus Principum. 676.c.d
 Epistola S. Sabæ ad Anastasium pro fide Catholica. 623.e
 Epistola Senatus Romani ad Anastasium Imp. pro concordia Orientis cum Occidente. 649.a
 Epistola Sidonij ad Prosperum de S. Aniano. 138.a
 Epistola Sidonij ad sororem de Ecdicio. 304.a
 Epistola Sidonij ad Felicem de Galliarum statu. 308.e
 Epistola Sidonij ad Basilium de rebus Gallicis. 311.d.e
 Epistola Sidonij de laudibus S. Patientis. 313.c
 Epistola Sidonij ad Orientium, qua se excusat. 421.a
 Epistola Simeonis Stylis ad Basiliscum pro fide Catholica. 236.b
 Epistola Simplicij Papæ ad Zenonem Imperatorem pro fide Catholica. 318.c
 Epistola Simplicij ad Acacium contra Timotheum. 320.b
 Epistola Simplicij ad presbyteros & Archimandritas pro Dei Ecclesia. 321.a
 Epistola Simplicij ad Zenonem Imperatorem pro fide Catholica. 332.e
 Epistola Simplicij ad Acacium pro Ecclesia Alexandrina. 340.c. 341.e
 Epistola Simplicij ad Zenonem Imperatorem pro Ecclesia Alexandrina. 341.e
 Epistola Simplicij ad Zenonem de rebus Antiochenis. 344.c
 Epistola Simplicij ad Acacium de Antiochena Ecclesia. 345.b
 Epistola Simplicij ad Acacium de Calendione Episcopo Antiocheno. 355.a
 Epistola Simplicij ad Acacium, qua ipsum reprehendit. 357.c
 Epistola Simplicij ad Acacium, qua iterum ipsum redarguit. 358.e

Epistola Simplicij ad Zenonem Vicarium in tota Hispania. 364.d
 Epistola Symmachi Papæ ad Anastasium Imperatorem ipsum reprehendendo. 553.a.b
 Epistola Symmachi Papæ consolatoria ad Episcopos exules. 565.d
 Epistola Symmachi Papæ ad Orientales, ut viriliter agant. 601.e
 Epistola Synodi Chalcedonensis ad S. Leonem de confirmatione Concilij. 158.d
 Epistola Synodi Epiri Veteris ad Hermisdam Papam de ordinatione Ioannis Episcopi. 662.c
 Epistola Theodosij ad Dioscorum de Synodo Ephesina. 77.a. altera qua Dioscorum præficit Synodo Ephesina. ibid.e
 Epistola Theodosij ad eundem de Barsuma. 78.c
 Epistola Theodosij ad Barsumam Orientalem monachum. ibid.d
 Epistola Theodosij ad Synodum Ephesinam de Eutychete. 90.a
 Epistola Theodosij ad Valentinianum pro defensione Ephesina Synodi. 111.d
 Epistola Theodosij ad S. Leonem pro Anatolio. 115.a.b
 Epistola Theodosij ad Anastasium Imperatorem pro fide. 604.d
 Epistola Theodoretæ de Carthagenensium malis. 4.d
 Epistola Theodoretæ ad Domnum. 5.a
 Epistola Theodoretæ pro Cypriano Episcopo. ibid.e
 Epistola Theodoretæ ad Eusebium. 15.c
 Epistola Theodoretæ ad Dioscorum de eius virtutibus. 22.e
 Epistola Theodoretæ pro sui defensione. ibid.c
 Epistola Theodoretæ ad Pulcheriam Augustam pro reuocatione tributorum. 28.b
 Epistola Theodoretæ ad Apellam de cura Episcoporum. ibid.e
 Epistolæ tres Theodoretæ ad Numum Consulem. 30.d
 Epistola Theodoretæ ad Domnum de causa Irenæi. 51.d
 Epistola Theodoretæ ad Numam Consulem de rebus suis. 52.d
 Epistola Turibij ad Idacium & Ceponium Episcopos. 43.a
 Epistola Theodoretæ ad Flauianum de fidei confessione. 53.e
 Epistola Theodoretæ ad eundem, qua conqueritur de Dioscoro. ibid.
 Epistola Theodoretæ ad Basilium de noua hæresi Eutychiana. 55.a
 Epistola Theodoretæ ad Apameæ Episcopum de pace Ecclesiæ. 70.b
 Epistola Theodoretæ ad Protogenem Consulem pro Ecclesiæ pace. 71.b
 Epistolæ Theodoretæ ad diuersos. ibid.d
 Epistola Theodoretæ ad Renatum de eius constantia. 96.a
 Epistola Theodoretæ ad S. Flavianum ipsum laudando. 98.b
 Epistola Theodoretæ consolatoria ad Ibam. ibid.d
 Epistola Theodoretæ ad Vranium Emesæ Episcopum contra hereticos. 104.d
 Epistola Theodoretæ ad eundem, quod sint socij in tribulationibus. 105.a
 Epistola Theodoretæ ad Alexandram. ibid.d
 Epistola Theodoretæ ad Sporadium Comitem de eius zelo. 106.c
 Epistola Theodoretæ ad Ioannem Episcopum de turpi Orientalis Ecclesiæ facie. 113.b.c
 Epistola Theodoretæ ad Abundium de auxilio Orientalibus præstito. 121.a
 Epistola Theodoretæ ad Vincomalum de iniurijs sibi iniuste illatis. 122.a
 Epistola

Epistola Theodoretæ ad Anatolium Patricium de Ecclesiæ pace. 122.e
 Epistola Theodoretæ ad Asparem Consulem pro Orientali Ecclesia. 123.e
 Epistola Theodoretæ ad Ioannem Archimandritam pro Catholica fide. 124.c
 Epistola Theodorici ad Clodouicum Franchorum Regem. 532.a
 Epistola Theodorici ad Argolicum contra magos. 557.d. ad Arigerum iidem aduersus magos. 558.a
 Epistolæ Theodorici plures pro reconciliatione cum Alarico. 577.c.d
 Epistola Theodorici Regis ad Agapitum Patricium pro pace Ecclesiæ. 648.d
 Epistola Valentiniani ad Theodosium pro fidei & Summi Pontificis defensione. 110.a
 Epitaphium S. Auiti. 658.c
 Epitaphium Claudiani. 450.e
 Epitaphium Clodouei Regis Franchorum. 636.c
 Equitius Abbas sanctus. 558.d
 Equitius occulta cognoscit. ibid.d.e
 Equitius verbo infirmam sanat. 559.a
 Equitius euangelium quomodo prædicet. ibid.b.c
 Equitius a Deo missus ad prædicandum euangelium. 559.e
 Equitius accusatur apud Romanum Pontificem. 560.a
 Equitius accersitur per Iulianum. ibid.a
 Equitij aspectus terret Iulianum, & eius famulum. ibid.b.c
 de Equitio monetur diuinitus Romanus Pontifex. ibid.d
 Equitius humillimus. ibid.
 Erectio templi beatæ Mariæ Virginis. 219.d
 Erectio nouæ basilicæ a S. Mamercio. 310.e
 Erectio monasterij Studitarum. 244.c
 Eremitæ dignæ laudes. 11.a. 33.d.e
 in Eremum secessit S. Benedictus. 497.a
 Errare non potest Papa in his quæ docet de fide. 692.b
 Error heresis si cito respuatur, ignorantia tribuitur, si vero pertinaciter defenditur, blasphemiam reputatur. 447.d
 Error, cui non resistitur, approbatur. 375.b
 Erroris magistri efficiuntur, qui veritatis non fuerunt discipuli. 82.d
 Errores Faustii quales. 449.a
 Errores inemendati crescunt. 668.e
 Errores sacerdotum tegendi. 547.c
 Eructationes cinerum Constantinopoli. 291.d
 Eruli inuadunt Romam. 593.a
 Esaias Episcopus legatus Timothei ad Simplicium Papam. 340.d
 Ethnicorum mira ingratitude. 178.e
 Euangelium in medio ponebatur in Concilijs. 141.c
 Euangelio Christi quantus honor debeatur. 141.c
 Euangelium quis prædicare possit. 559.c
 Euangelij prædicator aut a Deo missus, aut a superioribus. 559.d.e
 Euangelium datum ab Ecclesia Romana nouo Orbi. 651.d
 Euangelus Catholicus sacerdos ab impio Anastasio accersitur. 660.b
 Euarici Regis Gothorum persecutio. 260.c
 Euarici importabile iugum. 311.c
 Euaricus Arianam heresim seminabat. ibid.
 Euaricus Catholicos persequitur. 312.b
 sub Euarico clades Gallicanæ Ecclesiæ. ibid.e
 ad Euaricum Regem legatio Epiphaniij. 305.b
 Euaricus pacem iniij cum Nepote Imp. 305.e

Euaricus quid ad Epiphanium scripserit. 306.a
 Euaricus S. Patientem reueretur. 313.b
 Euarici Regis obitus. 419.c
 Euaricus impius. ibid.e
 Eucharistia sæpe sumenda. 139.b
 de Eucharistia quomodo Gelasij Papæ verba sint accipienda. 508.a.b
 Eucharistia an sub vtraque specie sit sumenda. 510.a
 de Eucharistia magnum miraculum. 625.a
 Eucharistia in lutum proiecta resplendet. ibid.b
 de Eucharistia asseruata miraculum contra Seuerianos. 626.b
 Eucharistia culmos & spicas germinauit. ibid.e
 Eucharistia miraculo Seueriani conuertuntur. ibid.e
 Eucherius Episcopus Lugdunensis. 8.b
 Eucherij homilia falso inscriptæ Eusebio Emiseno. ibid.d
 Eucherius vnus fuit Episcopus Lugdunensis. 9.a
 Eucherius maxime nobilis. ibid.a
 Eucherius ex monacho Lerinensi Episcopus Lugdunensis. ibid.e
 Eucherius vir clarissimus, ad quem scripsit Sidonius. 9.b
 Eucherius Senator vir illustris. ibid.b
 de Eucherij vita tempore. 257.d
 Eucherius Senator illustris. 350.b
 Eucherij præstantia. ibid.c
 Eucholius inimicus Macedonij Episcopi Constantinopolitani. 572.a
 Eudocia Augusta fuit studiosa Cyri. 7.d
 Eudocia obiurgatur a Theodosio. 117.a
 Eudocia Augusta fuit decepta ab hereticis. 170.c
 Eudocia Augusta ad meliorem frugem reducitur. 171.b
 Eudocia Augusta ex afflictione redditur Orthodoxa. 207.a.b
 Eudocia mittit legatos ad Simeonem Srylitam. ibid.e
 Eudocia a S. Euthymio conuertitur. ibid.e
 Eudociæ Arg. obitus. 250.e
 Eudocia templum S. Stephani construit. ibid.
 Eudociæ mors ab Euthymio præuidetur. ibid.e
 Eudociæ numisma. 255.e
 Eudocia Iunior Hunerico nupta. 206.b
 Eudociæ Iunioris fuga ex Africa, & eius obitus. 291.a
 Eudociæ Iunior bona sua pauperibus donauit. 291.a
 Eudocius cum paucis fugat Gothos. 271.c
 alias res fortiter gerit. ibid.d
 Eudocius victor inuocatione S. Martini. 272.a
 Eudoxia vocans in Urbem Vuandalos dat pœnas. 205.c
 Eudoxia Constantinopolim mittitur. 206.e
 Eudoxia Augusta ad Danielelem proficiscitur. 255.a
 Eudociæ Augustæ duæ. ibid.b
 Eudociæ numisma. 256.a
 Eudocius creatur Consul. 11.e
 Eufronius Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi. 447.c
 Eugenius creatur Episcopus Carthagenensis. 347.c
 Eugenij elemosinæ & sanctitas. ibid.c.d
 Eugenius illuminat cæcum, & quomodo illuminari. 440.a.b
 Eugenij libellus fidei perperam Victori adscriptus. 401.d
 S. Eugenij libellus ad Hunericum missus. 390.e
 S. Eugenium deridet Hunericus. 390.d
 S. Eugenius ducitur intra Carthagem mittendus in exilium. 405.d
 S. Eugenij epistola ad Carthagenenses, ne rebaptizentur. 405.d.e. & ut fient in fide. 406.a
 S. Eugenius relegatus in eremum Tripolitanae provincie. 407.e

I N D E X.

| | | | |
|---|--------------|---|------------------|
| S. Eugenius illuminat cæcum. | 407.a | secunda de ipso relatio. | ibid.b |
| S. Eugenius quæ passus in exilio ab Antonio. | 416.a | Eutyches libros spargebat. | 58.c |
| S. Eugenius quanto tempore vixerit. | 416.b | Eutychetis subterfugia. | ibid.d |
| S. Eugenius exulat in Gallia. | 505.c | cu Eutychete quid actum a Synodo. | 59.a |
| S. Eugenij obitus. | 505.e | Eutyches interpellatur ab auctore. | ibid. |
| Eugenius Archiepiscopus Epiri commendatur. | 664.b | Eutyches tertio citatur. | ibid.c |
| Eugipij vsus cum Fulgentio. | 569.b | Eutycheti dantur induciæ septem dierum. | ibid.e |
| ad Eugipium Paschasij epistola de S. Seuerino. | 517.c | Eutyches suas prodit blasphemias. | 60.a |
| Eulalius Episcopus Syracusanus. | 372.d | Eutyches a Præfctis opem querit. | ibid.c |
| Eulalius laudes. | 546.c | Eutychetis qualis aduentus in Synodum. | ibid.e |
| Eulogius presbyter Edeffenus excommunicatur. | 64.c | Eutyches libros mittebat ad excitandam seditionem. | 58.b |
| de Eulogio Episcopo defensore epistolæ S. Leonis visio. | 81.a | ei dantur induciæ septem dierum. | 59.c |
| Eunomius Nicomediensis causam agit cum Anastasio. | 155.e | Eutyches causam dicit. | 61.c |
| Eunomius Episcopus metropolis Ancyra. | 242.e | Eutyches frustra subterfugia captat. | ibid.d |
| S. Euphemiæ basilicæ situs & aspectus. | 138.d | Eutyches a Flaviano damnatur. | 62.a |
| S. Euphemiæ basilicæ structura. | ibid.e | Eutychetis conatus post damnationem. | 63.a |
| ex Euphemiæ reliquijs miracula coruscant. | 139.b | Eutychetis dolus in præueniendis literis Flaviani. | ibid.b |
| Euphemiæ sanguine repletur Orbis. | ibid.c | Eutychetis hæresis ingressus & progressus. | ibid.d |
| odor immensus ex eius reliquijs. | ibid. | Eutyches studet videri Catholicus. | 72.b |
| Euphemius Episcopus Constantinopolitanus eligitur. | 436.e | Eutyches omnia perturbat. | 73.b |
| Euphemius non admissus a Romano Pontifice. | 437.a | Eutychetis doli atque mendacia deteguntur. | 73.c |
| Euphemius & Petrus digladiantur. | 437.b | in Eutychetem Concilium secundum. | 74.b |
| Euphemij falsi prætextus. | 462.e | Eutychetis libellus Theodosio oblatus. | ibid.c |
| Euphemius exegit professionem fidei ab Anastasio. | 455.e | Eutyches appellat Concilium Romanum & Alexandri- | 75.b |
| 456.a | | num. | 75.b |
| Euphemius ad Gelasium Papam de communicatione Ec- | | Eutychetis libellus alter Imperatoribus porrectum. | 75.d |
| clesiæ. | 461.b | in Eutychetis causa Synodus indicitur Ephesi. | 76.e |
| ad Euphemium scribit Gelasius Papa ipsum reprehēdēdo. | 461.e | Eutychetis excommunicatio a legatis S. Leonis. | 120.d |
| Euphemio cur neget Gelasius communionem. | 462.a | in Eutychetem sententia præscripta a S. Leone. | 88.a |
| Euphemius nihil proficit ex Gelasij admonitione. | 465.d | ad Eutychetem Petrus Chrysologus scribit de eius miseria. | ibid.d |
| cu Euphemio quare communicauerint hæretici. | 470.c | Eutyches ad Synodum non admissus. | 91.b |
| Euphemius deterior fit. | 472.d | eius libellus Synodo oblatus. | ibid. |
| Euphemium Gelasius reprehendit. | 473.e | ipsius falsa excusatio. | 92.a.b.c |
| Euphemius in exilium ductus. | 504.e. 505.e | illius falsa ac simulata sanctitas. | 93.a |
| Euphemius exilium passus propter inobedientiam Papæ. | ibid.b | Eutyches legatos Apostolicæ sedis suspectos allegat. | ibid.d |
| Euphemius inglorius decessit. | ibid.b | Eutyches absolutus. | 94.c |
| Eusebius Emiffenus non scripsit homilias de martyribus | 8.c | Eutyches a legatis S. Leonis excommunicatur. | 120.d |
| Lugdunensibus, sed Eucherius. | 8.c | Eutyches hæretarcha longius transferatur. | 128.a |
| Eusebius Episcopus Dorilæi agit contra Eutychetem. | 55.d | & monasterio priuatur. | ibid. |
| eius libellus aduersus Eutychetem. | 56.b | Eutyches longius in exilium pellitur. | 198.d |
| renuit conuenire Eutychetem. | ibid.d | Eutychianos exagitat Marcianus Imperator. | 164.b |
| urget iterum aduersus Eutychetem. | 57.b | in Eutychiana hæresis palam fit. | 93.e |
| in Synodum non admittitur. | 93.c | Eutychiani simulant se damnare Eutychetem. | 174.a |
| iniuste damnatur. | 94.e | in Eutychianos pœnæ a Marciano sancitæ. | 176.b |
| Eusebius Episcopus Dorilæi in Dioscorum insurgit. | 142.b | & contra eorum scripta. | ibid.d. 196.a.b. |
| Eusebius Ancyra Episcopus indulgentiam consequitur. | 146.b | Eutychiani libellum offerunt Basilisco Imp. contra fidem. | 325.e |
| Eustathius Berythi Episcopus iudex constitutus. | 64.e | Eutychianorum dolus. | 78.b |
| Eustathius Berythi Episcopus indulgentiam consequitur. | 146.b | Eutychiani scribunt contra Acacium. | 326.a |
| Eustathius Episcopus accusatur, quod alienum ius sibi | 147.e | Eutychianus a Deo punitur. | 495.c |
| vendicari. | 147.e | Eutychianus nullam consequitur veniam. | 495.d |
| S. Eustathij reliquiæ Antiochiam translata. | 355.c.d | Euthymius proficitur Catholicam fidem. | 171.e |
| Eutyches dux Hagiomachorum. | 38.c | Euthymius professor fidei Chalcedonensis Concilij. | 160.c |
| Eutychetis hæresis qua occasione oborta. | 54.c | Euthymius curat anachoretas ab hæresi. | 172.d |
| ad Eutychetem S. Leonis epistola. | 54.d | Euthymius Eudociam Augustam conuertit. | 207.a |
| Eutyches detegitur hæreticus. | 55.d | Euthymij prædicatione de Episcopatu Anastasij. | 240.b |
| in Eutychetis causa Concilium Constantinop. | 55.e | Euthymij obitus. | 295.b |
| Eutychetis detestatio. | 56.d | S. Euthymius liberat legatum naufragum. | 336. |
| Eutyches citatur a Synodo Constantinop. | 57.a | S. Euthymius maxime laudatur. | 337.a.b.a |
| de Eutychete relatio. | ibid.c | Euthymij miraculum factum in Pido. | 336.d.e |
| ad Eutychetem libellus citationis secunda. | 58.a. | Eutropia sub Attila martyr. | 135.a |
| | | S. Eutropia vidua commendatur. | 594.e |
| | | Eutropius Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi. | 447.c |
| | | Excellentia Papæ. | 481.d |

Exclama-

I N D E X.

| | | | |
|---|---------|--|-----------|
| Exclamatio Theodoretii contra hæreticos. | 104.a | in Faustii ecclesia magnæ visiones. | 352.c.d |
| Exclamatio populi contra Arianos. | 285.c | Faustus Episcopus Africanus relegatus. | 408.a |
| Excommunicatio non ferenda ob leuem causam. | 33.c | Fausti Regiensis Episcopatus tempus. | 297.d |
| Excommunicatio contra Cyrum Edeffenum presbyterum. | 64.c | Faustus pro Ecclesia quantum laborauerit. | 543.b |
| | | Fausti scripta minime tuta. | ibid.d.e |
| Excommunicatio lata contra Samuelem. | 64.c | Fausti libri qui. | 445.c |
| Excommunicatio Eulogij. | 64.c | Fausti epistola ad Lucidum de Gratia & libero arbitrio. | 446.b |
| Excommunicatio impijssimi Dioscori contra S. Leonem | 112.d | Faustus legatus Theodorici. | 472.a |
| Papam. | 112.d | Fausti scripta celebrantur. | 444.a.c.d |
| Excommunicatum nec per litteras alloqui licet. | 63.a | Fausti scripta vi abripuit Sidonius. | ibid.e |
| Excusatio Abrahamij de Eutychete. | 59.c | Fausti professio. | 176.a |
| Excusatio S. Leonis, quod proficisci non posset ad Ephesi- | 79.a | Fausti anathematissimi. | 446.c |
| nam Synodum. | 79.a | Fausti epistola probatur a Synodo. | 447.b |
| Excusatio falsa Eutychetis. | 92.a.b | Faustus æmulus S. Prosperi, & non reclus. | 448.d |
| Excusatio sancti Fulgentij cum iusta querela. | 576.c | Fausti errores quales. | 449.a |
| Exemplum viduarum. | 569.d.e | Fausti latebræ deteguntur. | ibid.e |
| Exempla maiorum imitanda. | 319.a | Faustum Claudianus & alij confutant. | 450.a.b |
| Exempla bona clericorum appareant. | 548.a | de Fausto multi errarunt ipsum appellantes sanctum. | 451.c |
| Exercentes iniustitiam in alios, in se ipsos e celo vindictam | 454.a | ad Faustum Gelasij Papæ communitorium. | 473.a |
| educunt. | 137.d.e | Fautores hæreticorum inuestigandi, & coercendi. | 228.b |
| Exercitus per orationem fugatur. | 137.d.e | in Fautores Erulorum vlciscitur Theodoricus. | 488.a |
| Exercitus Anastasij Imp. contra Eliam Hierosolymorum | 622.e | Federicus Cardinalis Borromæus laudatur. | 295.e |
| Episcopum. | 299.a | Felix Papa Tertius creatur. | 373.b |
| Exercitus Vuindemiri venit in Italiam. | 280.d | Felix Papa Acacio restituit. | 295.a |
| Exercitus Leonis Imp. ducebatur a Basilisco. | 664.e | Felicis epistola ad Acacium. | 374.c |
| Exhortatio ad euitandos hæreticos. | 435.b | Felix redarguit Acacium de affectato silentio. | ibid.d. |
| Expediit Theodorici aduersus Erulos. | 4.a | ac de tacita conspiratione cum hæreticis. | 375.c |
| Extorres Africani Catholici quanta mala passi. | 198.d | Felix Acacium perstringit. | 376.b |
| in Exilium pellitur Eutyches hæreticus. | 128.a | Felix ad Zenonem Imp. pro fide Catholica. | 376.e |
| in Exilium mittendi hæretici. | 312.d | Felicis libellus ad Acacium Episcopum. | 380.a |
| Exilia Episcoporum in Gallia. | 407.e | Felicis libellus ad Zenonem Imp. | ibid.d |
| in Exilium mittitur S. Eugenius. | 416.a | Felix mittit Vitalem & Misenum Episcopos legatos ad | 381.b.c |
| Exilium S. Eugenij. | 505.c | Zenonem. | 384.e |
| Exilium secundum S. Fulgentij in Sardinia. | 565.a.b | Felicis sententia de damnatione Petri Antiocheni. | 385.e |
| Exules Episcopi in Sardinia, & in Africa qui. | 612.a | Felix excitat Zenonem contra Petrum. | 392.c |
| Exules consolatur Symmachus Papa. | ibid.a | Felix cogit Romanum Concilium. | 394.c |
| Exules efficiuntur sancti Dei. | 119.b | Felix excommunicat Acacium. | 395.c |
| Exules persæpe confessores Christi. | | Felix alias scribit epistolas ad Orientales Episcopos contra | 431.b |
| Exules Episcopi reuocantur a Marciano Imp. | | Acacium. | 431.e |

F

| | | | |
|---|---------|--|--------------|
| Abella exploditur de S. Leonis manus excisione: | 252.e | Felix gratulatus Anastasio de suscepto Imperio. | 456.b |
| Facem tulit Anastasius ad instāmandam Ecclesiā. | 458.d | Felicis Papæ obitus. | 459.d |
| Facies Orientalis Ecclesiæ quam turpis. | 113.b.c | Felix Papa Tertius, & non Quartus dicendus. | ibid.d.e |
| Facies Orientalis Ecclesiæ turbata. | 424.a | Felix inter Sanctos relatus. | ibid. |
| Facinora & scelera Dioscori lecta in Concilio Chalcedo- | 144.a.b | Felix e celo Tarfillum proneptem vocat. | 460.b |
| nenst. | 359.a | Felicis Papæ reliquæ res gestæ. | ibid.d |
| Facinora Acacij in Calendionem. | 102.a | Felix Consul Senior. | 598.e |
| Facta egregia Renati. | 470.a.b | Felix Consul Iunior. | 598.d |
| Falsi prætextus hæreticorum Hesitantium. | 314.d | Felix Consul Iunior laudatur. | ibid.e |
| Fama magna S. Cæsarij Episcopi Arelatensis. | 332.a | Felix Abbas patitur pro Christo. | 442.a |
| Fames impulsatur a S. Seuerino. | 125.c | Felicis Abbatis charitas erga Fulgentium. | ibid.d |
| Fames Deus cogit impios perire. | 417.e | Felix Episcopus A drumetinus relegatur. | 12.c |
| Fames Italia vexauit. | 35.d | Felix Episcopus paralyticus mittitur in exilium. | 388.b |
| Fames dira Africam vexauit. | 36.d | Felix Episcopus Namneticus. | 599.a.b |
| Fames & pestifer odor homines & iumenta delet. | 494.a | Femina suspectæ a clericis fugiendæ. | 548.b |
| Famuli, qui Deo fidem non seruant, neque hominibus ser- | 197.c | Femina ab impijs sollicitantur. | 558.e |
| uare possunt. | 294.c | Femina consulant viros suos. | 173.c |
| Fastus Anatolij repressus. | 186.c | Feminarum extranearum familiaritates clericis vitandæ. | 193.b. 195.c |
| Fastus & temerarius conatus Acacij. | 186.c | Femina Catholica insigne certamen. | 417.b |
| Fasciæ Domini sepulchrales. | 186.c | Feminarum Catholicarum constantia. | 601.b |
| Fasciæ Saluatoris ubi repositæ. | 514.a | Femina illustri apparet beata Maria Virgo. | 625.c |
| Fatalem necessitatem inducunt superstitionis. | | Femina illustris Seueriana ad fidem conuertitur. | 625.c |

| | | | |
|---|---------------------|--|-------------------------|
| S. Ferreoli reliquie inuenta. | 308.c.309.d | Fidei causa mouendum bellum. | 578.e |
| S. Ferreoli corpus integrum, & vestimenta illaesa inuenta. | 311.a | Fidei ardore resistit Imperatori populus Constantinopolitanus. | 599.d.e |
| Festi dies quo honore colendi. | 284.a | Fides haereticorum ad horas mutatur. | 600.d |
| Festis diebus maiora mala excitat demon. | 599.c.600.b | Fide sanguis effundendus. | 604.e |
| Festis diebus prohibenda spectacula. | 284.b | Fides est generose confitenda. | 605.a |
| Festus Patricius cum legatis profectus Constantinopolim. | 522.d.e | Fides Catholica defendenda a militibus suis. | 614.e |
| Festus Patricius cum haereticis concors. | 525.a | Fides Christiana libere praedicanda. | 615.b |
| Festus mala machinatur in Ecclesia Dei. | 525.a | Fidei professio & confessio Orientalium. | 619.d.e |
| Festus Exconsul pugnavit in schismate. | 543.b | Fides Catholica publice confitenda. | 623.c |
| Fictio magna Eutychianorum. | 374.a | in Fidei confessione sit magna constantia. | 624.b |
| Ficti interdum Principes. | 653.d | Fides Catholica miraculo comprobatur. | ibid.e |
| F. Homines interdum sunt in eleemosynis. | 604.a | ad Fidem coheritur Seuerianus Eucharistiae miraculo. | 625.a |
| Fictiones Dei iudicio deteguntur. | 434.b | ad Fidem venit illustris femina Seueriana. | ibid.c |
| a Fide lapsis respiscendi aperitur via. | 115.d | Fidem amplectuntur Seueriani plurimi. | 625.e.626.a.b.c.627.d.e |
| Fideles quantum venerari debent Romanum Pontificem. | 619.a | Fides Seueriana fuliginosa & foetida. | 627.a |
| Fideles male habitii & afflictii. | 401.a.b | ad Fidem conuertitur Arianus Episcopus. | 634.a.b |
| Fideles quanta mala passi sub Hunerico. | 402.a.b.c | Fides Catholica purganda ab omni haeresi. | 644.d.e.645.a |
| 403. | | Fide laborabat Hormisda Papa. | 644.645. |
| Fidelium omnium mater Ecclesia. | 540.d | Fidei confessio ab Anastasio Imp. sicte facta. | 653.d.e |
| Fidelium peccata magis a Deo puniuntur, quam infidelium. | 134.e | in Fide semper persistendum. | 657.c.d |
| Fidei professio S. Flauiani. | 76.b | in Fidem insurgit diabolus. | 657.c.d |
| de Fide & sacerdotibus iudicium primo spectat ad Papam. | 110.a | Fidei vera professio. | 662.a |
| in Fide instabiles modo haec, modo illa dicunt. | 124.e | Fidei forma praescripta ab Hormisda Papa. | 665.a |
| Fides Catholica ubi est, ubi plerumque cessat flagella. | 125.b | Fidei regula ab Hormisda missa ad Orientales. | 673.b |
| Fidem non seruans Christianus, quando sit Pagano deterior. | 555.b | Fidei libellus exigebatur ab his, qui ad communionem volebant admitti. | 680.e |
| Fidei Catholicae defensorem se exhibet Theodoretus. | 16.a.b | Filii educandae cum timore. | 304.c |
| Fides integra & labores Theodoretii. | 101.a | Filius impetratur a Deo per orationes S. Danielis. | 329.b |
| a Fide deficiunt prouinciae Aquilonares. | 651.d | Filij male morati intereunt. | 429.e |
| in Fide semper perseuerandum. | 683.e | Filios parentes vendunt ob penuriam. | 125.c |
| Fidei professio facta a monachis Aegypti. | 697.d.e | Filij imitantur patres. | 638.b |
| ad Fidem conuersi haeretici a S. Patiente. | 313.e | Filij Imperatoris appellantur Reges. | 649.a |
| Fidei ardor mortiferum frigus exuperat. | 490.d | Fiscus rapiebat spolia Episcoporum. | 387.e |
| Fidem Catholicam profitetur Euthymius. | 171.e | S. Firminus Episcopus Metensis. | 572.d |
| Fides Catholica discitur ab Elpidio. | 172.c | Flauiani epistola ad Petrum ipsum reprehendendo. | 383.e |
| Fidei dogmata declarantur in epistola S. Leonis. | 82.c | Flacilla Augustae numisma. | 255.d |
| Fides Catholica suscipitur a Mauritanis. | 213.c | Flagella cessant, ubi est fides Catholica. | 125.b |
| Fides Anatolij exploratur. | 119.b | Flagella Dei deterrent homines a sceleribus. | 369.b |
| Fides reddit homines constantes. | 3.e | Flagellantur a Deo ambitiosi. | 563.b |
| Fidei declaratio a S. Leone facta. | 82.c.d.e.83.a | Flagella S. Fulgentij. | 443.a |
| Fides Catholica immaculata seruetur. | 108.d.e | Flagellum Dei fuit Attila. | 133.e |
| pro Fide Catholica laborat S. Leo. | 106.e | Flagellum Dei quando rigeat. | 177.c |
| Fidem Catholicam defendit Marcianus Imperator. | 118.d | Flagellum Dei contra discedentes a Papa. | 615.e |
| Fides Catholica Imperij fundamentum. | 172.d | Flagellum Dei super blasphemos. | 494.d |
| Fides non reuocanda in disputationem. | 127.a | Flauianus creatur Episcopus Constantinopolitanus. | 40.d |
| Fidei definitio in Concilio Chalcedonensi. | 150.b | ad Flauianum Eusebius contra Eutychetem. | 56.b |
| Fides miraculis confirmatur. 153.a.160.a.292.a.400.d. | 410.b.411.d.436.b.c | Flauianus damnat Eutychetem. | 59.e |
| de Fide disputatio quando prohibetur. | 163.d.e | Flauianus scribit ad S. Leonem contra Eutychetem. | 62.c |
| de Fide sancita semel in disputationem non reuocanda. | 233.e | Flauiani inimicus Chrysaphius, unde orta omnia mala in causa Eutychetis. | 40.d.e.41.d |
| pro Fide pugnant Episcopi. | 188.d | Flauiano quae rescripsit S. Leo. | 73.d |
| Fides serpentes tollit. | 329.a | Flauiani professio fidei. | 76.b |
| Fidei vera doctrina. | 379.a | in Flauianum iniqua sententia. | 94.e |
| Fidei veritas interdum ex miraculis ostenditur. | 400.d | etiam sacrilega commiserunt. | 97.a |
| Fides sincera in eo inueniri non potest, qui haeretica prauitate est imbutus. | 432.d | Flauianus verberibus affectus. | 97.b.c |
| Fides illibate custodienda. | 485.a | Flauianus martyrio coronatur, instante impio Barsuma. | ibid.b.c |
| Fidei integerrimus custos Summus Pontifex. | 485.a | S. Flauianum quo tempore mori contigerit, non omnes conueniunt. | ibid.d.e |
| Fidem qui Deo non seruat, neque hominibus seruare potest. | 494.a | Flauiani laudes. | 98.a |
| Fidei confessio debet esse manifesta. | 496.b | ad Flauianum epistola Theodoretii de eius laudibus. | 98.b |
| Fidei Gallicanae puritas. | 577.d | S. Flauiani corpus honorifice sepelitur. | 119.d |
| | | in Flauiani honorem edictum Marciani Imperatoris. | 175.d |
| | | Flauianus Iunior Episcopus Antiochenus. | 518.d |
| | | Flauianus vir illustris. | ibid.d |
| | | Flauianus | |

| | | | |
|--|---------------|--|------------|
| Flauianus Antiochenus Patriarcha in exilium mittitur. | 607.d | Fuga Friderici in bello. | 435.d |
| Flauianus in exilio moritur. | ibid.d | Fuga Prætextati magi. | 558.a.b |
| Flauianus exagitur ab haereticis. | 610.e | Fuga Hipatij Ducis exercitus Romani. | 556.b |
| Flauianus in quibus cessit persecutionibus. | 611.a | Fugiendae dignitates. | 562.b |
| Flauianus renuit consentire haereticis. | ibid.c | Fulguri veritatis cedit mendacium. | 98.c |
| Flauianus licet danatus, remanet tamen in sua sede. | 612.b | S. Fulgentij primordia, & sub quo Rege natus. | 441.c.d |
| in Flauianum nouum mouetur bellum. | 612.d | S. Fulgentius fugit. | ibid.e |
| pro Flauiano laborant monachi Catholici. | 613.b | S. Fulgentius captiuus ducitur. | 442.c |
| Flauianus diuinitus admonitus de Anastasij obitu. | 688.e | S. Fulgentius dire cruciatur. | ibid.e |
| | | S. Fulgentius iterum flagellatur. | 443.a |
| Flauitas malis artibus mercatus Episcopatum Constantinopolitanum. | 434.a | S. Fulgentij Romam aduentus. | 538.c |
| Flauitas detecta impostura. | ibid.b | S. Fulgentius omnibus carus. | ibid. |
| Flauitas haereticus vult videri Catholicus. | 434.d | S. Fulgentius in Africam reuertitur. | ibid.e |
| Flauitas littera ad Felicem Papam. | ibid.e | Fulgentius Episcopatum fugit. | 562.b |
| Flauitas nomen sublatur e Diptychis. | 437.c | Fulgentius eligitur Episcopus Ruspensis. | ibid.e |
| Flores illustrant spinas. | 445.a | Fulgentius quam eloquens, doctus, & pius. | 563.a.b |
| Florentius ab Imperatore missus ad Concil. | 61.c | Fulgentius retinet instituta monastica. | ibid.c |
| Fœneratores ne sint clerici. | 14.e | Fulgentius iussu Regis abducitur. | 563.e |
| Fœneratorum molestia. | 29.d | Fulgentius relegatur in Sardiniam. | 564.a |
| Fons limpidissimus Catholicae doctrinae Ecclesia Romana. | 213.e | Fulgentij humilitas & mansuetudo. | ibid.a.b.e |
| | | Fulgentius Carthaginem reuocatur. | 566.b.c |
| Fontes subito exaruerunt. | 37.e | Fulgentius multis proficius. | ibid.d |
| Formido ibi nulla est, ubi nulla est causa fugiendi. | 375.e | Fulgentius scriptis pronocatur a Trasamundo. | ibid.e |
| Fornicarij priuantur dono Dei. | 412.b | Fulgentij doctrina & eloquentia. | ibid.d.e |
| Fori Ecclesiastici immunitas seruanda. | 193.b | Fulgentius confutat fortiter obiectiones. | 567.a |
| Forum Ecclesiasticum demptum a Valentiniano restituitur. | 177.a | Fulgentij iusta querela cum excusatione. | ibid.c |
| Forum Ecclesiasticum suis gaudeat priuilegijs. | 193.b | Fulgentij libri tres ad Trasamundum Regem. | 567.b.c |
| Fortunatus Episcopus Tudertinus. | 644.b | Fulgentius librum composuit de Spiritu sancto. | ibid.e |
| Fortunatus Episcopus mittitur legatus ad Anastasium Imperatorem. | 644.b | Fulgentij scripta desiderantur. | 567.e |
| Franchi conuersi ad fidem. | 532.d | Fulgentius rursus in Sardiniam relegatur. | 568.a |
| Franchi non patiuntur Gothos Arianos. | 577.d | Fulgentius quae scripserit. | ibid.b |
| Franchi cum Gothis pugnant. | 583.b | Fulgentij epistola ad Probam virginem. | ibid.d.e |
| Franchi obsident loca Gothorum. | ibid.d | Fulgentij vsus cum Eugipio. | 569.b |
| ad Franchorum Reges epistola S. Gregorij. | 10.d | Fulgentius scribit ad Gallam viduam. | ibid.d |
| Franchorum regnum in Gallia quando caeperit. | 211.e | Fulgentius instruit Petrum de fide. | 681.a |
| Franchorum prima sedes in Gallia est Parisium. | ibid. | Fulgentij liber de fide falso asseritur Augustini. | 681.a |
| de Franchorum Regibus quomodo boni benedicti, mali vero maledicti. | 635.b.c.636.a | Fulmen percussit Anastasium Imperatorem. | 687.c.d |
| Franchorum mores. | 636.e | Fundamenta haereticorum concidunt. | 324.b |
| Franchorum Regum restitus. | 637.c | Fundamentum Imperij fides Catholica. | 127.d |
| Franchorum Reges nutribant capillos. | ibid. | | |
| Franchorum nobilitum habitus & ornatus. | 638.a | | |
| Franchi omnes praeter Reges attonsi incedunt. | 637.c | | |
| Franchus Regem Clotarium ad prandium vocauit. | 638.b | | |
| in Franchi prandio erant maleficorum incantationes. | ibid.b | | |
| Frater fratrem ad martyrium hortatur. | 409.e | | |
| Fratres sint vnanimis & concordēs. | 637.a.b | | |
| Fraus haereticorum in professione Symboli. | 600.c | | |
| Fraus haereticorum in sectanda haeresi. | 664.c | | |
| Fraus diu tecta Anastasij Imperatoris detegitur. | 660.b | | |
| Fraudes & doli Anatolij Episcopi. | 157.e | | |
| Frenum nesciunt inimicitiae. | 492.b | | |
| Frigus mortiferum exuperatur a fidei ardore. | 490.d | | |
| Fridericus reprehenditur a S. Seuerino. | 368.d | | |
| Fridericus fugatur in bello. | 435.d | | |
| Fridericus Erulos superauit, sed postmodum a Theodorico victus. | 702.c | | |
| Frisones abusi sunt licentia Franchorum in restitu. | 638.a | | |
| Fuga S. Fulgentij. | 441.e | | |
| Fuga Patricij Ducis exercitus Romanorum. | 556.b | | |
| Fuga exercitus Hunnorum per orationem. | 137.d.e | | |

G

| | |
|---|---------|
| Gabrielis Card. Paleoti opera laudata. | 574.d |
| Gabriel Patriarcha Alexandrinus. | 692.g |
| Gabriel Patriarcha Alexandrinus legationem mittit ad Clementem VIII. Rom. Pontif. | 691.692 |
| Gabrielis epistola ad Clementem VIII. Rom. Pontif. | 692.h |
| Gaianus Naisita ab impio Anastasio Imp. accersitur. | 660.b |
| Galatæ aliqui Simoniaci. | 242.b |
| Galla Placidia ad Theodosium pro fidei defensione, & pro S. Leone. | 110.b.c |
| Galla Placidia ad Pulcheriam Augustam pro Catholica fide. | ibid.e |
| Gallæ Placidiae obitus. | 112.a |
| Gallæ Placidiae numisma. | ibid.b |
| Gallæ Placidiae memoria in arcu basilicae S. Pauli. | ibid.c |
| ad Gallam viduam scribit S. Fulgentius. | 569.d |
| Galla quam illustris & progenie, & sanctitate. | ibid.d |
| Galla secedit in monasterium. | ibid.e |
| Gallæ viduae felix transitus. | 570.a |
| Gallæ apparuit S. Petrus. | ibid.b |
| Gallæ delectabatur lumine intrinseco, & extrinseco. | 570.a |
| Gallis relaxantur tributa a Theodorico. | 583.e |
| Galli non patiuntur Gothos. | ibid.d |
| Galli admonentur, vt perseuerent in fide. | 657.d |

| | | | |
|--|--------------|---|----------|
| in Gallia Narbonensi Concilium Vafense. | 12.d | ex Gelasii scriptis qui confodiantur, & qui inualescant heretici. | ibid.e |
| Gallia quae passu a Praefectorijs. | 279.a | Gelasii verba redduntur, & elucidantur. | 508.a |
| Galliarum motus magni. | 308.d | Gelasii verba de Eucharistia quomodo accipienda. | 508.a.b |
| de Gallicano statu Sidonij epistola ad Basilium. | 311.d | Gelasii decretum de communione sub vtraque specie. | 510.a |
| Gallicana prouincia quantis Patribus fuerit illustrata. | 595.a | Gelasius Manichaeos detegit ac punit. | ibid.c |
| Gallicanae fidei puritas. | 577.d | Gelasii verba de potestate Ecclesiastica quomodo accipienda. | ibid.e |
| Galli non patiuntur Gothos. | ibid.d | Gelasii sententia elucidatur. | 511.b |
| Gallicanae Ecclesiae clades sub Euarico. | 312.e | Gelasii pugnae aduersus Gentilitios ritus. | 512.a |
| Gallicanum Concilium. | 633.e | Gelasii apologia aduersus Andromachum Senatorem. | ibid.b |
| in Gargano monte apparitio S. Michaelis Archangeli. | 480.a | in Gelasium quid quidam obmurmurent. | ibid.c |
| Garzia Lozisa edidit Concilia Hispanica emaculata. | 667.e | Gelasius quid in eos, qui clericorum tantum peccata puniendi produnt. | 513.a.b |
| Gaudentio interdicta ordinatio. | 316.c | Gelasius scite redarguit superstitiosos. | 513.e |
| Gaudium sit in tribulationibus. | 98.d | Gelasius retorquet in impios argumentum. | 514.b |
| Gaudium in Ecclesia fuit, mortuo Anastasio Imperatore. | 689.d.e | Gelasius conuincit superstitiosos certis rationibus. | 515.a |
| Gaudium Ecclesiae Orientalis. | 125.a | Gelasius irget impios ab euentu rerum. | ibid.b |
| ad Gelasium Papam sua dirigit scripta Gennadius. | 452.a | Gelasius abstulit Episcopatum ab his qui occiderunt Episcopum. | 516.d |
| Gelasius creatur Papa. | 460.e | Gelasius inuentos Manichaeos exulare praecipit. | 518.a |
| Gelasius an Romanus. | 461.a | Gelasius alter Episcopus Caesareae Palaestinae. | 506.e |
| ad Gelasium Euphemius Episcopus Constantinopolitanus scribit fidei professionem. | 461.b | Geminianus legatus S. Leonis. | 234.e |
| ad Gelasium legatio Simplicij diaconi. | ibid.c | Genitricem Dei negare esse Virginem Mariam, haeresis est Nestorij. | 66.c |
| Gelasii litterae ad Euphemium ipsum reprehendendo. | 461.e | Gennadius eligitur Episcopus Constantinopolitanus. | 239.c |
| Gelasius cur neget Euphemio communionem. | 462.a | Gennadius contra simoniacos. | 241.d |
| Gelasii modestia. | 462.d | Gennadius quid contra Charisium. | 243.b |
| Gelasius in quo condescendat. | 463.b | Gennadius detegit magnum miraculum. | 244.b |
| Gelasii iusta excusatio. | 464.e | Gennadius moritur, & ante mortem miraculum. | 286.c |
| Gelasii admonitione nihil profecit Euphemius. | 465.d | Gennadius redarguitur calumniae. | 292.c |
| Gelasius quae egerit initio sui Pontificatus. | ibid.e | Gennadius praevindit discordias suae Ecclesiae. | 294.c |
| Gelasius ad Laurentium, & alios Episcopos Macedoniae. | 468.c | Gennadius ad Gelasium sua dirigit scripta. | 252.a |
| Gelasii admonitio, ut Romano Pontifici obediat. | ibid. | Gennadius Pelagianis fauebat. | ibid.b |
| ad Gelasium Dardanorum Episcoporum epistola ei se subijcientium. | 467.a | Gennadius redditus omnino Catholicus. | ibid.c.d |
| Gelasius ad Dardanos Vrsicinum Episcopum mittit. | ibid.e | S. Genouefa mirifice colitur a Rege Childerico. | 211. |
| Gelasius Ecclesiae causam Fausto commendat. | 472.d | Genouefa quae largitus sit Clodoveus. | 535.b.c |
| in Gelasium Anastasij Imp. querelae. | ibid.e | in Gentili etiam homine bona est iustitia. | 440.d |
| Gelasii commonitorium ad Faustum. | 473.b | Gentilium ritus reprehenduntur a Gelasio. | 516.a |
| Occasio eius scribendi. | 472.d | Gentilium cultus est causa, quod collapsum sit Imperium Romanum. | 516.a |
| Gelasius queritur de inobseruantia canonum. | 473.c | Genfericus Rex Vuandalorum paritur captus Africanas prouincias. | 2.e |
| Gelasii epistola ad Honorium contra Pelagianos. | 475.e | Genfericus frustra Siciliam tentat. | 3.c |
| Gelasius admonet ut Pelagianum inquirantur. | 476.a | Genfericus persequitur Christianos Catholicos. | 12.b |
| Gelasii epistola ad Episcopos Picensi contra Pelagianos. | 477.a | Genfericus Vuandalorum Princeps. | 205.c |
| Gelasii admonitio & comminatio contra Pelagianos. | 478.e | Genfericus multa loca dissipat. | 217.b.c |
| Gelasii epistola ad Anastasium Imp. eum hortando ad Catholicam fidem. | 481.a | Genfericus obfuit Italiae & alijs regionibus. | 282.d.e |
| Gelasius captat apud Anastasium Imp. beneuolentiam. | 482.a | Genferici obitus. | 331.b |
| Gelasii epistola ad Episcopos Dardaniae & Illyrici. | 484.d | Genfericus quantum regnauerit, & quam feliciter. | ibid.b.c |
| Gelasium Concilium Romae congregauit septuaginta Episcoporum. | 485.a | Genuensis Ecclesia antiquissima, & sanctis Episcopis conspicua. | 129.c |
| Gelasius studet reuocare disciplinam Ecclesiasticam. | 486.a | Georgia Aruernensis puella religiosa. | 351.b.c |
| Gelasius constituit ut bona Ecclesiastica in quatuor partes diuiderentur. | ibid.b | S. Georgij ecclesia Alexandriae. | 696.c |
| Gelasii constitutio, ut Episcopi peregrinos suscipiant. | ibid.c | Gerasimus anachoreta conuertitur. | 172.e |
| Gelasius ad Dardanos de primatu sedis Apostolicae. | 500.b | Gerasimi anachoretae obitus. | 316.d |
| Gelasius Concilium Romae in absolutione Miseni congregat. | 501.a | Germanus Eutychetem citat. | 59.d |
| Gelasius causam Miseni optime inquirat. | ibid.b.c.d.e | Germanus Episcopus Capuanus legatus Anastasij Papae. | 519.e |
| Gelasii Papae obitus. | 508.b | Germani duo martyres Aquifrediensis ciuitatis. | 409.e |
| Gelasii scripta quae. | ibid.c | Gerontius inuadit Hierosolymitanam sedem. | 329.b.c |
| Gelasii scripta contra Eutychetem & Nestorium. | 508.e | Gesibicus succedit Alarico. | 581.e |
| Gelasii nomine scripta supposita. | 507.b | Gibuldus Rex Alamannorum veneratur S. Seuerinum. | 387.c |
| Gelasii asseritur liber, de quo disputatur. | ibid.d | Gibuldus etiam Sanctorum enlor. | ibid.d |

| | | | |
|--|-------------|---|-------------|
| Gilda Britannus persequitur historiam Britannorum. | 35.c | Haeresibus quantocumque occurrendum. | 382.b |
| Gildardus Rotomagensis Episcopus. | 581.c | Haeresum toleratio potius ignauiae, quam patientiae tribuenda est. | 373.d |
| Gisa Regina contemnit S. Seuerinum, & cito punitur. | 300.a | Haereticos detegere pium est. | 13.e |
| Gisae filius obses tenetur a seruis. | ibid.h | Haereticus inter Catholicos est aper lululentus. | ibid. |
| Gisa mitior redditur. | ibid.b.c | Haereticum est dictum, quod non sit manibus laborandum, sed semper orandum. | 19.d |
| Gisa Regina Rugorum reprehenditur a sancto Seuerino. | 368.a | Haereticorum, etiam si mille offerrent libellos poenitentiae, ne reciperentur ad pristinum statum, legibus Ecclesiasticis sancitum. | 88.b |
| Glycerius subrogatur in Imperatorem. | 298.e | Haeretici Franchorum degenerant a sua nobilitate, & sunt Ethnicis deteriores. | 212.b |
| Glycerius Imperio deponitur in Portu Romano. | 303.d | Haeretici impie calcant corpus & sanguinem Christi. | 215.d |
| Godagisus ab Hunerico relegatur. | 354.b | Haereticarum mulierum ingenium est, ut eo pertinacius inhaerescant errori, quo fuerint instantius admonitae. | 182.e |
| Godigifclius suos captiuos relaxat. | 493.a | Haereticorum tolerantia magnum damnum affert Reipub. quod Leo Imperator expertus est. | 281.e |
| ad Gothos legatio Nepotis. | 304.e | Haeretici & religioni & statui politico nocent. | 341.d |
| Gothi venerantur Summum Pontificem. | 539.d | Haereticis ne aue quidem dici debet. | ibid. |
| Gothi vincunt Sabinianum. | 572.a | Haeretici sanctitatem simulant. | 14.d |
| Gothi persequuntur S. Caesarium. | 584.a.b | Haeretici praesertim eruditi difficillime corriguntur. | 16.d |
| Gothus a Deo percussus propter S. Caesarium. | 584.c | Haeretici per sepe inueniuntur impudici. | 17.a |
| Gothos Arianos non patiuntur Galli. | 577.d | Haeretici iudicantur a Romano Pontifice. | ibid.b |
| in Gothos mouet bellum Clodoveus. | 578.c | Haeretici inquirendi, & deferendi. | ibid.c |
| Gothorum Rex Alaricus a Clodoueo occiditur. | 580.b | Haeretici fugiendi magis quam pestis. | 31.d |
| Gothi cum Franchis pugnant. | 583.b | Haeretici omnino exterminandi. | ibid. |
| Gothorum loca obsidentur a Franchis. | ibid.d | Haeretici hydrinis capitibus per sepe pullulant. | 43.b |
| ad Gradum honoris non sunt extollendi haeretici. | 49.e | Haeretici zizaniam semina iaciunt. | ibid.d |
| Gradus sui praerogatiuam laudabiliter tueri licet. | 70.d | Haeretici omnia immiscunt. | ibid.e |
| Gradu & honore priuabantur haeretici. | 196.a.b | Haeretici cauendi, maxime eorum libri. | 44.d |
| Graeci haeretici quam callidi. | 654.d | Haeretici conuersi sint sine spe prouectionis ad superiorem gradum. | 49.a |
| Graecorum falsa iactatio. | 656.d | in Haereticos epistola S. Leonis ad Turibium. | 46.a |
| Graecorum quantae fallaciae. | 657.b | Haeretici semper exterminandi. | 51.a.b |
| Graece cantatur Trisagion in Parasceue, & quare. | 469.b | Haeretici per sepe citantur. | 58.a.59.c.e |
| Gratae aguntur Theodorico ab Epiphano. | 490.b | Haeretici honesto praetextu ad Scripturas prouocant. | 57.d |
| Gratias agit S. Leo Papa Marciano & Pulcheriae Augustis. | 126.c | Haeretici semper luci aduersantur. | 59.b |
| per Gratiam ille saluus esse potest, qui perijt per culpam. | 446.d | Haeretici ad Praefectos & seculares confugiunt. | 60.c |
| sine Gratia nihil sumus. | ibid.e | Haeretici semper subterfugia captant. | 61.d.62.c |
| Gratior Deo est uirginitas matrimonio. | 212.e | Haeretici non admittunt litteras Summi Pontificis. | 90.d |
| Gratulatioe litterae S. Leonis Papae ad Leonem Imperatorem. | 219.d | Haeretici sanctitatem & pietatem simulant. | 93.a |
| S. Gregorij epistola ad Franchorum Reges. | 10.d | in Haereticos est exclamandum, & non silendum. | 104.d.e |
| S. Gregorius mirum in modum laudat sanctum Benedictum. | 497.a.b.c.d | Haereticorum duces haud facile recipiendi. | 128.b |
| Gregorius Lingoniensis Antistes. | 594.e | Haeretici poenitentes per sepe Romam veniebant. | 130.b.c |
| Gubernatio Ecclesiae a prouidentia Dei. | 326.d | Haereticorum perfidia. | 146.e |
| Gundabundus Rex Vuandalorum. | 419.b | in Haereticos impium est pium esse. | 164.c.180.d |
| Gundebadus Burgundionum Rex. | 581.e | Haereticorum scelerata. | 171.e |
| Gundebaldus haereticus a S. Auito conuerti non potuit. | 496.b.c | Haeretici sanctos occidunt. | 173.e |
| Gundebaldus Rex Burgundionum inijt fedus cum Clodoueo Rege Franchorum. | 577.c | Haeretici omni honore & gradu priuabantur. | 196.a.b |
| Gudila pugnavit pro Symmacho Papa. | 543.a | Haereticorum legatio ad Leonem Imperatorem. | 224.d |
| | | Haereticorum praetextus solitus. | 225.a |
| | | Haereticorum fautores inuestigandi, & coercendi. | 228.b |
| | | Haeretici quando nullo modo audiendi. | 229.a.b |
| | | Haereticorum captiones demulantur. | ibid.d |
| | | Haereticus a sancto Leone dicitur Antichristus. | ibid.e |
| | | Haeretici quando in sua peruersitate relinquenti. | 234.d |
| | | Haeretici qui non admittendi ad disputationem de fide. | ibid.a |
| | | Haeretici poenitentes quomodo recipiendi. | 235.c |
| | | Haeretici a Principibus sunt exterminandi. | 237.d |
| | | Haeretici lapsi quomodo recipiendi. | 248.a |
| | | Haeretici praecul pellendi. | 281.d |
| | | Haeretici ad fidem conuersi a sancto Patente. | 313.c |
| | | Haereticorum velamen fides Catholica. | 323.a.b.c.d |
| | | Haereticorum vana spes. | 324.b |
| | | Haereticorum impietas dilemmata persequitur. | 324.d |
| | | Haereticorum fundamenta concidunt. | ibid.b |
| | | Haere. | |

H

| | |
|--|-------|
| Haereticeum Episcopum Genfericus relegat. | 12.c |
| Haereticeum Episcopum inuitum rebaptizat Antonius. | 416.c |
| Haereticeum Episcopus Hunericum Regem reprehendit. | 417.d |
| Habitus nobilium Franchorum. | 637.e |
| Haeresis inducit desolationem. | 30.d |
| Haereses omnes vnicò remedio expurgarentur. | 195.d |
| Haereses falso praetextu a Principibus fouentur. | 469.c |
| Haeresum est animos efferare. | 399.b |
| Haeresis absolutio soli Papae reseruata. | 342.e |
| Haereses semper solent ferri hinc inde impulsibus ventorum. | 362. |
| Haereses vesperilionum more latibula quaerunt, ac lucem fugiunt. | 364.b |

I N D E X.

| | | | |
|---|------------------------------|--|--------------------|
| Hæretici versipelles & inconstantes. | 330.d.e. 362.e | pro Hæreticis an orandum. | 573.d |
| Hæretici Timotheani qui. | 334.e | de Hæreticorum basilicis quid statuerint Patres. | 595.b |
| Hæretici semper procul pellendi. | 341.d | Hæreticorum simulationes. | 597.b |
| Hæretici Theopaschite instaurati. | 356.a | Hæretici ab hæreticis extolluntur. | 600.a |
| Hæretici non recipiendi sine satisfactione. | 358.a.b | Hæreticorum fraus in professione Symboli. | ibid.c |
| Hæreticorum fraudes. | 363.d | Hæretici ad hanc fidem mutant. | ibid.d |
| Hæretici Acephali qui. | 364.a | Hæretici fiunt, qui prius scelesti. | 601.e |
| Hæretici sine charitate. | 391.d.e | Hæretici elemosynis etiam decipiunt. | 604.a |
| Hæretici nomen Papæ delent. | 398.a | Hæretici semper se excusant. | 605.c.d |
| Hæretici retorquent leges latas contra ipsos in Catholicos. | 403.b | Hæreticorum vana deliramenta. | 606.c |
| Hæretici in S.Synodum, & in Summum Pontificem insultant. | 174.d | Hæretici monachi a populo occiduntur. | 607.d |
| in Hæreticos pœnæ, & eorum scripta damnantur. | 176.b.e | Hæretici exagitant Episcopos. | 610.e. 611.b |
| Hæretici salubri remedio conuincuntur. | 195.d | Hæreticorum artes sensim ad impietatem pertrahunt. | 611.b |
| Hæreticorum mos est a sententia a Concilio lata ad Imperatorem appellare. | 424.c | Hæreticorum quantæ infidiæ. | ibid.e |
| Hæreticorum mos vetus qualis fuerit. | 362.a | Hæretici persæpe se iactant. | 656.d |
| Hæretici solent tradere venena melle delibuta. | 363.e | Hæreticorum fraus in sectanda hæresi. | 664.c |
| Hæretici solent negare factis, quod ore profiteri videntur. | 362.e | Hæretici maxime vitandi. | ibid.e |
| Hæreticus homo vidēs sit cæcus ab Ariano Episcopo. | 406.e | Hæretici omnes omnino damnandi. | 668.a.b |
| Hæreticorum pœnæ in Catholicos statuta. | 403.a | Hæreticos lapsos curat Summus Pōtifex, ut renocet. | 669.d |
| Hæretici comparantur ranis in cœno mersis. | 477.c | Hæreticis non datur pax. | 670.e |
| Hæretici a sanctis Patribus desciscunt, & diuinæ Scripturæ se vindices profitentur. | 57.d | Hæretici fugiendi. | 672.e |
| Hæretici lucem fugiunt, & latebras quærunt. | 59.b | Hæreticorum non tantum fugienda connexio, sed neque communicandum cum communicantibus cum ipsis. | 674.e. 676.e |
| Hæretici interdum coguntur admittere expositiones Patrum. | 60.a | Hæreticis communicantes amittunt priuilegia. | 675.b |
| Hæretici Nouatores impudentissime reijciunt interpretationes Patrum. | ibid.c | Hæreticorum fatuum consilium contra Sanctos Dei. | 677.d |
| Hæretici ingrediuntur Synodos ambitioso freti comitatu. | ibid.d | Hæreticorum simulata misericordia. | 677.b.c |
| Hæreticus inuoluitur suis spiribus instar colubri. | 61.e | Hæretici Constantinopoli persecuti sunt Orthodoxos. | 678.a |
| Hæretici Iconoclastæ qui. | 426.e | Hæretici occidunt per plures monachos. | 679.a |
| Hæretici ad Principes confugiunt. | 424.b | Hæretici a Deo puniuntur. | ibid.e |
| Hæretici se iungunt prauis moribus. | 430.a | Hæreticorum compressa superbia in Oriente. | 612.e |
| Hæreticorum imposturæ deteguntur. | 434.b | Hæretici noui bellis semper exagitant Catholicos. | 612.d |
| Hæreticorum pœnitentia suspecta. | 435.a | Hæretici velut lupi inter oues Christi. | 618.c |
| Hæreticis communicantes fugiendi. | 462.b | Hæreticus conuersus profuit Ecclesiæ Orientali. | 623.a.b.c |
| Hæreticum non esse non satis est, si quis cum hæreticis communicat. | 464.b | cū Hæreticis communicare est fornicari. | 627.c |
| Hæretici Hæsitantes qui. | 470.a | Hæretici plurimi Seueriani ad fidem conuertuntur. | 625, 626. 627. |
| Hæreticorum Hæsitantium falsi prætextus. | ibid. | Hæretici periuri & simulatores. | 640.a.b. 641.c.d.e |
| Hæretici diligentissime inquirendi. | 476.b | cū Hæreticis cautiſſime tractandum. | 643.d.e |
| Hæretici Prædestinati dicti qui. | 445.e | cū Hæreticis magna prudentia necessaria. | 644.a. 645.d.e |
| Hæretici interdum sancti videntur. | 626.d.e. 627.a | Hæreticorum subdole artes. | 649.d |
| Hæretici ut plurimum inbonesti. | 478.a | Hæretici Alexandrini quæ passi. | 651.b |
| Hæretici alicui magno viro scripta supponunt. | 506.d.e. 507.b.c | Hæreticorum nomina e Diptychis expungebantur. | ibid.a |
| Hæretici semper inter se altercantur. | 507.e | Hæretici Principes vtuntur pietate mundinaria. | 652.b |
| Hæretici a semetipsis dissentiunt. | ibid.e | Hæretici Græci quam callidi. | 654.d |
| Hæretici carpunt doctores in verbis. | 508.b.c.d. 509.a.b. c. 510.e | Hæretici Hormisdam Papam in hæresim pertrahere conati. | 655.d |
| Hæreticorum machinæ bellicæ velut tonitrua, sed statim dissoluuntur. | 509.e | Hæretici omnia subuertere quærunt. | ibid.d.e |
| Hæretici instar filie Herodiadis saltantis. | 509.e | Hæreticus bestia cornuta agno simillima. | 654.c |
| Hæretici sub inuolucro Catholici nominis impietatem abscondunt. | 522.e | Hæsitantes hæretici qui. | 470.a |
| Hæretici quærunt subripere Apostolicam communionem. | 524.d | Hæsitantium hæreticorum qui falsi prætextus. | ibid.a.b.c |
| Hæretici primum contra homines pugnant, deinde in cælitates prælia conuertunt. | 525.b | Helpidiphorus crudelis reprehenditur a Muritta. | 415.a |
| Hæretici Nouatores in Summum Pontificem insurgunt. | ibid. | in Heracleana ciuitate voluit congregare Synodum Anastasius. | 640.d |
| Hæretici etiam venerantur Summum Pontificem. | 539.d | Herodiadis filiam saltantem imitantur hæretici. | 509.e |
| in Hæreticos Nouatores insurgunt scripta antiquorum. | 537.d | Hierarcha vnus semper in Ecclesia fuit. | 101.e |
| Hæretici deteriores Paganis. | 555.b | Hieronymus Vecchiectus ad Alexandrinos missus a Clemente VIII. Pont. Max. | 692.d |
| | | Hierosolymorum Episcoporum humilis vestitus. | 240.c |
| | | in Hierosolymitana Ecclesia vnio. | 337.d.e |
| | | Hierosolymitana sedes inuaditur a Gerontio. | 325.b.e |
| | | Hilarius Arelatensis Episcopus. | 8.a |
| | | Hilarius primus subscriptus in Aranciano Concilio. | ibid. |
| | | Hilarij Episcopi Arelatensis superbia comprimitur. | 31.c |
| | | Hilarius Romam venit acturus causam suam. | 32.d |
| | | Hilarius de quibus redargutus condemnatur. | 33.b |
| | | in Hilarium Imperator interpellatur. | ibid.d |

Hila-

I N D E X.

| | | | |
|---|---------|---|-------------------|
| Hilarius virtutibus & sanctitate maxime clarus. | 34.a.c | Honoratus Episcopus Nouariensis laudatur. | 439.e |
| Hilarius vitam S.Honorati scripsit. | ibid.d | ad Honoratum Episcopum Gelasius contra Pelagianos. | 475.e |
| Hilarij preces ad S.Honoratum. | 35.a | Honoratus discipulus S. Benedicti. | 497.b |
| Hilarius nequaquam ad monasticam vitam redijt. | 33.c | S. Honoratus Episcopus Massiliensis. | 451.d |
| Hilarij funebris oratio de S. Honorato. | 34.d | S. Honorati scripta probata. | ibid.d |
| Hilarius Romanæ Ecclesiæ Notarius mittitur cum legatis ad Anastasium Imperatorem. | 644.c | S. Honoratus quæ scripserit. | ibid.d.e |
| Hilarius Episcopus Fotices. | 663.a | Honore & gradu priuabantur hæretici. | 196.a.b |
| Hilarus S.R.E. Cardinalis legatus S.Leonis. | 80.c | in Honorem Solis & Lunæ ieiunabant Manichæi. | 13.e |
| Hilarus legatus fuga lapsus. | 95.e | Hormisdæ Papa creatur. | 632.d |
| Hilarus S. Ioanni Euangelistæ liberatori ædiculam prope Baptistarium construit. | 96.b | Hormisdæ Papa plurimum laudat S. Remigium. | 534.c |
| Hilarus ad Pulcheriam scribit contra Ephesinam Synodum. | 107.c | Hormisdæ ad Orientales scripsit epistolam. | 632.e |
| Hilarus creatur Papa. | 254.c | Hormisdæ coronam donat Clodoneus. | ibid.e |
| Hilarus confirmat fidei decretum. | ibid.d | Hormisdæ epistola ad S. Remigium, qua ei gratias agit, & ipsum admonet. | 633.b.c |
| Hilarus Cyclum nouum curat per Victorinum. | 256.e | ad Hormisdam epistola Anastasij Imperatoris. | 640.d |
| Hilari Papæ natalis celebras. | 264.c | Hormisdam sicte interpellat Anastasius pro congreganda Synodo. | ibid. |
| Hilari Papæ munificencia. | 274.a.b | ad Hormisdam Anastasius mittit Patricium virum clarissimum. | 641.c |
| Hilarius restitit Anthemio Imperatori. | 273.d | ad Hormisdam alia epistola Anastasij Imperatoris. | ibid.c |
| Hilari Papæ obitus, & quanto tempore sederit. | ibid.e | Hormisdæ cuncta deferre profitetur Anastasius. | ibid.d |
| Hincmarus Episcopus Rhemensis. | 535.a | ad Hormisdam Papam Dorotheus pro pace. | 641.e |
| Hipatius confobrinus Anastasij Imperatoris. | 623.b | Hormisdæ ad Anastasium rescribit. | 643.b |
| Hipatius mittitur contra Catholicos. | ibid.c | Hormisdæ aliæ litteræ ad Anastasium. | ibid.e |
| Hipatius obmutescit in Catholicos. | ibid.d | Hormisdæ quam causam agat cum Anastasio. | 644.d |
| Hipatius Dux exercitus Romani fugatur. | 556.b | Hormisdæ prudentia. | ibid.a. 645.d.e |
| Hispani Episcopi quanti fecerint Summum Pontificem. | 265.d | Hormisdæ epistola ad Anastasium pro fide Catholica. | 644.c |
| de Hispaniæ negotijs epistola S. Leonis ad Turibium Episcopum. | 17.d | Hormisdæ curat ab omni hæresi purgare Anastasium. | ibid.d.e. 645.a.b |
| in Hispania indicitur Concilium generale. | 46.b | Hormisdæ indiculus datus legatis, in quo habentur seruanda ab eis. | ibid.d |
| in Hispania Concilia duo celebrantur. | ibid.e | Hormisdæ capitula seruanda ab Orientalibus. | 648.a |
| in Hispania celebratur Synodus Tarraconensis. | 667.a | Hormisdæ quam caute agat cum Anastasio. | ibid.b |
| ad Hispaniarum Episcopos litteræ Hormisdæ Papæ. | 680.e | ad Hormisdam Anastasij epistola. | 652.c |
| in Hispania plures hæretici Eutychniani. | 680.e | ad Hormisdam alia Anastasij epistola de simulata eius religione. | 653.c |
| in Hispania Concilium Gerundense celebratur. | 681.b | Hormisdæ epistola ad Anastasium. | 654.d |
| Historia Ioannis Silentarij. | 458.b | Hormisdæ Anastasium hortatur ad Catholicam fidem. | 655.a.b |
| Historiam Britannorum prosequitur Gilda Britannus. | 35.c | Hormisdæ opera, & non verba ab Anastasio exposcit. | ibid.a |
| Historica tractatione se purgat Theodoretus contra Nestorium. | 106.b | Hormisdæ quid cum legatis Imperatoris pertractauerit. | 655.d |
| Historici optime res considerent. | 498.e | Hormisdæ conqueritur, quod Græci hæretici callidi sint. | 654.d |
| Homiliæ falso inscriptæ Eusebio Emiseno. | 8.b | Hormisdam Anastasius ad hæresim pertrahere quærebat. | 655.d |
| Homiliæ Eusebio inscriptæ, inscribendæ essent Eucherio. | 8.c | ad Hormisdam S. Auiti Episcopi litteræ. | 656.a.b |
| Homo etiam spiritu plenus non potest omnia agnoscere. | 503.d | Hormisdam laudat S. Auitus. | 655.b |
| Homines sæpe tribulationibus curantur. | 5.c | Hormisdæ epistola ad Episcopum Viennensem ipsum laudando. | 657.a |
| Hominum salus curatur mira Dei prouidentia. | ibid.c | Hormisdæ admonet Episcopos Gallicanos. | ibid.d |
| Homines delirare interdum cogit cupido nobilitatis. | 21.e | Hormisdæ aliam decernit legationem ad Orientales. | 658.a |
| in Homines primum prælia hæreticorum, & postea in cælitates. | 525.b | ad Hormisdam Ioannis Episcopi Nicopolitani epistola. | 661.d |
| in Homine etiam Gentili iustitia bona. | 440. | ad Hormisdam epistola Synodalis Episcoporum Epirotarum. | 662.c |
| Homines corrumpuntur persæpe auro. | 434.b | Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum. | 663.b |
| Homines obstupescunt miraculis. | 436.b | Hormisdæ hortatur Ioannem ad perseuerantiam. | ibid.d |
| Homines, qui capillos tingunt, naturam virilem transformare in muliebrem student. | 454.b | Hormisdæ epistola ad Synodum in Epiro habitam. | 664.a |
| Honestæ sit cohabitatio clericorum. | 548.b | Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum. | 665.c |
| Honor qui debeat festis diebus. | 284.a | Hormisdæ | |
| Honor debetur Episcopis, cum recipiuntur. | 577.b.c | | |
| S. Honoratus Abbas Lerinensis cenobij. | 11.a | | |
| S. Honorati vita ab Hilario scripta. | 34.c | | |
| eius breue compendium. | ibid.d | | |
| ad Honoratum preces S. Hilarij. | 35.a | | |
| Honoratus ex illustri familia natus. | 34.d | | |

Hormida

Hormisdæ Pulionem legatum ad Ioannem Episcopum Nicopolitani mittit. 665.c.d
Hormisdæ indiculus datus Pulioni legato. ibid.e
Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum. 666.b
Hormisdæ hortatio ad perseverantiam. ibid.c.d
Hormisdæ legatio secunda ad Anastasium Imperatorem. 667.c
Hormisdæ legati Constantinopolim missi. ibid.d
Hormisdæ epistola ad Anastasium. ibid.e
Hormisdæ magna cura erga oves Christi. 668.a
Hormisdæ omnes omnino hæreticos damnat. ibid.b
Hormisdæ epistola ad Timotheum Episcopum Constantinopolitanum. 669.b
Hormisdæ hortatur Timotheum ad respiciendum. ibid.c.d
Hormisdæ curam gerit omnium lapsorum Episcoporum. ibid. d.e
Hormisdæ epistola ad Episcopos extra Catholicam communionem positos. 670.a
Hormisdæ ostendit munera pastoralis curæ. ibid.b
Hormisdæ hortatio, ut lapsi ad petram revertantur. ibid.d
Hormisdæ epistola ad Orientales Orthodoxos. 671.a
Hormisdæ hortatio ad persistendum in fide. 671.b.c
Hormisdæ epistola ad Possessorem Episcopum Orthodoxum. 672.a
Hormisdæ hortatio ad clericos, monachos, & populum Constantinopolitanum. 672.c
Hormisdæ hortatur, ut Orthodoxi hæreticos vitent. 669. 670. 671. 672.
Hormisdæ exoptat librum confessionis ab Orientalibus. 673.a
ad Hormisdæ confugiunt monachi Orientales. 679.b
Hormisdæ cura totius Orbis Ecclesiarum. 680.a
Hormisdæ litteræ ad Episcopos Hispaniarum. ibid.e
Hormisdæ litteræ tres ad Orthodoxos in Oriente. 683.a.b.c
Hormisdæ hortatio ad perseverantiam in fide. ibid. c.d.e
Hormisdæ litteras Quinta Synodus venerata. 683.a
Hormisdæ mittit regulam fidei ad Orientales. 673.b
Hormisdæ epistola ad Ennodium & Peregrinum legatos. ibid.e
Hormisdæ commendat Ioannem Episcopum Nicopolitanum Anastasio Imperatori. 674.a
Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum. ibid.b
Hormisdæ reprehendit Episcopos Epiri. 674.d
Hormisdæ epistola ad Dorotheum Episcopum Thessalonicensem. 675.a
Hormisdæ epistola ad Anastasium Imperatorem pro Ioanne. ibid.d
Hormisdæ admonitio ad legatos. 676.a
ad Hormisdæ Anastasius Augustus. 677.b
Horologia ad aquæ fluxum attemperata. 493.e
Hortatio Hormisdæ Papæ ad perseverantiam. 663.d. 666.c.d
Hortatio Hormisdæ Papæ, ut lapsi ad petram revertantur. 670.d
Hospites hilari fronte sunt recipiendi. 4.a.b.c
Hospites ab Episcopis recipiendi. 486.c
Hostes interdum benigniores magistratibus. 279.c
Hostes profligantur bene culta religione & pietate. 133.a
Hostem suum qui non læsit, quando adiuuat. 492.b
Hosti non indulgendum, quando Deus præcipit. 489.c
Hostes S. Trinitatis a Catholicis occiduntur. 607.d.e
Humanitas & divinitas Iesu Christi declaratur in vna persona. 23.c

Humanitas Marciani Imperatoris contra prauos monachos. 175.b
Humilibus semper ignoscendum. 617.d.e
Humilis restitutus Hierosolymorum Episcoporum. 240.c
Humilitas & mansuetudo commendatur. 22.a.b
Humilitas est causa erectionis. 683.d
Humilitas Theodoretii. 124.d
Humilitas etiam seruanda in dignitatibus. 563.c.d
Humilitas in Episcopis maximus splendor. 2.b
Humilitas summa S. Turibij Asturicensis Episcopi. 43.d
Humilitas Alexandrinorum commendanda. 691. 692. 693.
Hunericus successor Genserici qualis. 331.d
Hunericus Regis edictum de Ecclesia Carthaginensi. 347.a
Hunericus quid in domesticos Catholicos. 353.e
Hunericus diram tyrannidem in suos exercuit. 354.a.b.c.d
Hunericus patris præcepta seruat. 354.c
Hunericus Ecclesiam exagitat. 387.d
Hunericus edictum contra Catholicos. 389.e
Hunericus dolus quo tendebat. 390.a
ad Hunericum S. Eugenij libellus. 390.c
Hunericus S. Eugenium deridet. 390.d
Hunericus vetat Vuandalos communicare cum Catholicis. 391.a
Hunericus edictum contra Catholicos. 402.a
Hunericus multa mentitur. 402.b
Hunericus quanta mala in Catholicos fecerit. 402. 403. a.b.c.d. 404.a.b.c
Hunericus in omnes perfidus. 404.e
Hunericus in Catholicos seuit. 408.a.b.c
Hunericus portentosus obitus. 418.b.c.d
Hunorum irruptiones in Romanum Imperium. 25.d
Hunni qui Christianam religionem susceperint. 26.a
Hunorum ubi fuerit sedes, & qui mores. ibid.b
Hunorum victus, & restitutus. ibid.d
Hunni quales in præliis. ibid.e
Hunni semper rari. ibid.e
Hunni ludo addictissimi. 27.a
Hunorum plures egressus. ibid.c
Hunni Romanum Imperium inuaserunt. 25.d
Hunni Thraciam vastarunt. ibid.e
Hunni Burgundiones contriuerunt. 26.a
Hunni maxime asperi & immanes. 26. 27.
Hunorum Rex occiditur. 282.b
Hunni, Armenia transmissa, Cappadociam vastauerunt. 650.d
Hunorum exercitu pugnatur Vitalianus. 640.b
Hypocritis diu latet, sed tempore detegitur. 25.c
Hypocrita sub specie sanctitatis multos decipit. 14.d
Hypocrita nihil magis Ecclesiæ Dei obest. ibid.
Hypocrita vere Anastasius. 600.a

Iacobus Nisibenus alter a Iacobo Syro. 237.e
Iacobus Syrus admirabilis sanctitate. 237.e
Iacobus Syrus anachoreta. 548.e
Iacobi laudes. ibid. 549.a
Iactantia cauenda est. 200.e
Ianuarius Episcopus relegatus in Sardiniam. 565.a
Ibæ Episcopi Edesseni causâ in duobus Concilijs tractatur. 63.e. 64.c.
inducium Tyrium in eius causa. 64.e.
Item iudicium Berythense. 65.a.
quid

quid contra ipsum obiectum. 65.a
pro Iba testificatio clericorum Edessæ. ibid.c.d
Ibæ epistola ad Marim Persam. 66.b
Ibas probatur Orthodoxus. 67.d. 68.e. 69.a
Ibas quomodo excusari possit de Theodoro laudato. 68.a
Ibas probatur Catholicus, non epistola Catholica. ibid.e
Ibas condemnatur iniuste in Concilio Ephesino. 96.d
Ibas subscribit epistole S. Leonis. 121.c
Ibas restituitur etiam a Concilio Chalcedonensi. 154.e
Iconoclastæ hæretici qui. 426.e
Idololatria tribulatione maxima dissipatur. 5.c
in Idololatrias quid Marcianus constituerit. 162.e
Ieiunia & preces indicuntur a S. Mamerto suis. 309.d
Ieiunia & vigiliæ præscribuntur populo a sancto Perpetuo. 366.c.d
Ieiunium præcedat ordinationes. 25.a
Ieiunium Manichæorum in honorem Solis & Lunæ. 13.e
Iesu Christi declaratur diuinitas & humanitas in vna persona. 23.c
Iesu Christi inuocato nomine, Clodoueus superat Alamanos. 531.d
Igni traduntur libri Manichæorum detecti a S. Leone. 13.b
igne crematus Plato cubicularius. 322.c
ab igne liberatur Iudæus, & conuertitur. 292.b
Ignis extinctus vi lacrymarum, & oratione. 309.c.d
Ignis obesse non potuit Episcopo Orthodoxo. 574.d
Ignis iteratus contra martyres extinguitur. 414.c
Illustratio cæci facta a S. Eugenio. 407.a
Illustris Episcopus relegatus in Sardiniam. 565.a
Illus Magister Officiorum. 309.d
in Illyrico excitantur tumultus. 133.a
Illyricus vastatur ab Atila. 12.a
ad Illyricos Episcopos Gelasius Papa. 484.d
Illyrici Episcopi communicant cum Apostolica sede. 657.e
Imago B. Mariæ Virginis ardet in cupresso ut fax. 39.b
Imago Leiparæ Virginis a S. Luca depicta ubi fuerit reposita. 186.c
Imago aurea duodecim portis & gemmis ornata super Confessionem B. Petri Apostoli posita. 203.c
Imagines adhibuit S. Leo ad exornandas ecclesias. 253.c
Imagines auferuntur ab hæreticis. 427.b.c
Imagines ab ipso Christi tempore Fideles venerari ceperunt. 427.c
Imagines sunt rudium scriptura. ibid.
Imagines non receperunt Manichæi. ibid.d
ex Imagine S. Theodori sanguis effluxit. 594.a
Imagines Sanctorum venerandæ. ibid.a
Imbres frequentes Constantinopoli prodigiosi. 263.c
Immanitas & asperitas Hunnorum. 26. 27.
Immunitas seruanda in Ecclesia Dei. 269.b. 270. a. 372.b
Impœnitentes non sunt recipiendi. 126.b
Impœnitentes omnino inexcusabiles. 658.a
Impia sapere, & sapientioribus nolle credere, iniquum est. 82.c
Imperare ignorant, qui nescierunt inferuire. 204.d
Imperator auxiliabatur Romano Pontifici. 33.c
Imperator ius sibi usurpat, dum deligit Episcopum, qui omnibus præsit in Synodo œcumenica. 78.b
Imperatores nequaquam synodos indicere possunt, sed ad summum Pontificem spectat. 87.e
Imperatores sub Dei iudicio. 553.e
Imperatores filij Summi Pontificis. 521.c
Imperatores obedire tenentur Summo Pontifici. 521.c
Imperatorem quid deceat, & quid dedecet. 283.a

Imperatori resistit fidei ardore populus Constantinopoli. 599.d.
Imperatoris filij appellantur Reges. 649.d
Imperium bene administratur pura religionis cultu. 41.e
Imperij firmitas est ex fide & orationibus. 90.d
Imperium propter pietatem interdum Deus cœdit. 122.e
Imperij fundamentum fides Catholica. 127.d
Imperio male consultiur, dum in Ecclesiarum iura insurgunt Imperatores. 177.b
Imperium deponit Auitus. 210.c
Imperium Anastasij quanto tempore durauerit. 687.d
Imperium breue & infelix Maximi, qui in minori fortuna felix fuit. 204.b
Imperium Occidentale vastatur a barbaris. 2.d
in Imperium Romanum irruptiones Hunnorum. 25.d
Imperium Romanum collapsum ob retentum Gentilitium cultum. 516.a
sub Imperio Theodorici renouantur plurimæ vrbes. 536.d
Imperium consequitur Zeno. 301.c
Imperium recepit Zeno Imperator beneficio sanctæ Theclæ. 332.c
Imperij administratio relinquitur a Pulcheria. 41.a
Impietas Euarici Regis. 419.e
Impietas hæreticorum dilemmate perstringitur. 324.d
Impietas vexillum erexit Bisilisci tempore. 704.a
ad Impietatem pertrahunt artes hæreticorum. 611.b
Impij semper in deteriora prolabantur. 112.e
Impij Sanctos sicte venerantur. 328.d
Impij fame pereunt. 332.a
Impij a Deo confringuntur. 687.b
Impij a Deo puniuntur. 494.d.e. 495.a
Impij sequentes ritus impiorum redarguendi. 513.c
Impij non omnia mala facere possunt, quæ vellent. 685.d.e
Impiorum spes frustratur. 689.d
Impostio manus ab Episcopis caute faciendæ. 252.d
Imposturæ hæreticorum deteguntur. 434.b
ad Imposturam defenditur Theodoretus, quod ipse non communicauerit cum Nestorianis. 21.b.c
Impostura detecta Flauitæ. 434.b
Improbitas declaratur in rebus secundis. 454.b
Imprudencia Theodosij vrbane reprehenditur a Pulcheria. 41.b
Impudici inueniuntur hæretici. 17.d
Impulsibus ventorum hinc inde ferri semper solent hæretici. 362.e
Impunitas criminum hortatur ad crimina. 489.d
Incantationes maleficorum signo Crucis euanescent. 638.e
Incendium futurum prædictum a Daniele. 260.e
Incendium Regij in Aquitania. 136.b
Incendium vrbis Constantinopolitanæ. 261.c
Incendium a turba excitatum Constantinopoli. 457.d
Incensum offerendum pro anima defuncti. 144.c
Inconstantes Principes propter desiderium regnandi. 330.
340.b
Inconstantes semper hæretici. 600.d
Incuriones Vuandalorum. 268.b
Indicere Synodum, ad Papam, & non ad Imperatorem spectat. 87.e. 120.a. 542.a
Indictio Ephesinæ Synodi. 76.e
Indictio Synodi per edictum Marciani Imperatoris. 127.d
Indiculus ab Hormisdæ Papa datus Pulioni. 665.e
Inducie septem dierum dantur Eutycheti hæretico, ad respiciendum. 59.e
Indulgentiam consequuntur plures Episcopi in Concilio Chalcedonensi. 146.b
Indul-

I N D E X.

| | |
|---|-------------|
| <i>Indulgentiam consequitur Iuuenalis Episcopus.</i> | 146.b |
| <i>Indulgentia & pietas conciliat inimicorum animos.</i> | 290.a |
| <i>Indumentis sacerdotibus indigent Alexandrini.</i> | 696.e |
| <i>Inferis reuocatur Benedicti filii per S. Remigium.</i> | 575.e |
| <i>Institute etiam quodammodo credunt sanctis.</i> | 488.b |
| <i>Infideles omnes Principes tempore Symmachi Papæ.</i> | 531.b |
| <i>Infideles hortatur ad fidem Hormisdæ Papæ.</i> | 670.a |
| <i>Infidelibus non datur pax.</i> | 670.e |
| <i>Infirmi liberata ab ægritudine in translatione S. Seuerini.</i> | 517.b |
| <i>Infirmi a sanctis sanantur.</i> | 591.d |
| <i>Infirmi Summi Pontificis luctus magnus in Ecclesia.</i> | 552.d.e |
| <i>Ingenia pigrescunt ob remissa studia.</i> | 421.b |
| <i>Ingenius Episcopus Ebreundenfis.</i> | 267.c |
| <i>Ingratos esse Deo, magnum est periculum.</i> | 179.a |
| <i>Ingratitudo mira Eibnicorum.</i> | 178.e |
| <i>Ingratitudo Deo maxime displicet.</i> | 179.a |
| <i>Ingressus & progressus hæresis Eutychemis.</i> | 63.d |
| <i>Ingressu Principum sancti arcentur interdum.</i> | 609.b |
| <i>Inimici ad inuicem sunt aulici.</i> | 41.b |
| <i>Inimici animum cognoscere magna cautio est.</i> | 290.d |
| <i>Inimici magis oratione quam armis vincuntur.</i> | 639.c |
| <i>Inimicitia Chrysochij cum S. Flauiano fuit causa omnium malorum, quæ orta sunt in Oriente.</i> | 40.d.e |
| <i>Inimicitia priuata & Republicæ non obsint.</i> | 637.b |
| <i>Inimicitia frenum nesciunt.</i> | 492.b |
| <i>Iniqua sententia in S. Flauianum.</i> | 94.e |
| <i>Iniquum est, impia sapere, & sapientioribus nolle credere.</i> | 92.c |
| <i>Initium ciuitatis Venetiarum.</i> | 179.c.d |
| <i>Initium regni Francorum.</i> | 211.e |
| <i>Initia rerum sunt semper maxime consideranda.</i> | 44.d |
| <i>Iniuria per se endæ sanctorum exemplis.</i> | 577.a |
| <i>Iniustitiam exercentes in alios, in se ipsos vindictam e celo educunt.</i> | 454.a |
| <i>Inobedientia reddit hominem cæcum.</i> | 639.e |
| <i>Insidia magnæ hæreticorum.</i> | 611.e |
| <i>Insigne certamen pueri septem annorum.</i> | 417.a |
| <i>Insuperatum videri non potest, quod est ante præcognitum.</i> | 473.a |
| <i>Instauratio hæresis Theopaschitarum.</i> | 356.a |
| <i>Instituta monastica seruata ab Episcopis in Episcopatu.</i> | 563.c |
| <i>Institutio Rogationum facta primo a S. Mamerto.</i> | 309.c |
| <i>Institutio Sabæ, ut Trifagion caneretur in Ecclesia.</i> | 469.a |
| <i>Institutio vetus monachorum S. Augustini.</i> | 563.d |
| <i>Insula plurimæ una cum incolis ex terræmotu subuersa.</i> | 37.a |
| <i>Intellectum dat tribulatio.</i> | 207.a.e |
| <i>Interprete utebantur plerumque legati Apostolici.</i> | 143.c |
| <i>Intrusus e sede deponitur.</i> | 49.c |
| <i>Inuentio duorum SS. martyrum a S. Mamerto.</i> | 309.e |
| <i>Inuentio capitis S. Iuliani.</i> | 309.e.310.d |
| <i>Inuidia euanescit aduersus mortuos.</i> | 175.d |
| <i>Inuidiam passus est Sidonius.</i> | 298.c |
| <i>Inuidia & æmulatio ad maxima mouent.</i> | 435.c |
| <i>Inuicti Episcopi essent eligendi.</i> | 292.e |
| <i>Inuocatio S. Martini reddit Eudocium victorem.</i> | 272.a |
| <i>Inuocatione S. Sergij liberatur Iudæus ab igne.</i> | 292.b |
| <i>Inuoluntarium non potest vocari in reatum.</i> | 355.b |
| <i>Iocundus Patriarcha Arianus ab Hunerico incensus.</i> | 354.b |
| <i>Ioannes Vuandalus in Thracia occisus.</i> | 25.d |
| <i>Ioannes de Roa librum edidit periculosum.</i> | 44.d |
| <i>S. Ioannis Euangelistæ adicula prope Baptistarium quando constructa.</i> | 96.b |
| <i>Ioannes presbyter penitens Romam venit.</i> | 130.b |
| <i>Ioannes presbyter, & Notarius Concilij Constantinopolitani.</i> | 57.a |
| <i>Ioannes Episcopus interfuit Concilio Chalcedonensi.</i> | 140.e |
| <i>Ioannes Decurio Alexandriam missus a Marciano.</i> | 169.a |
| <i>Ioannes Episcopus Metropolis Heracleæ.</i> | 242.e |
| <i>Ioannes Rauennæ Episcopus a Papa Simplicio reprehenditur.</i> | 364.c |
| <i>Ioannes Episcopus Alexandrinus appellat Simplicium Papam.</i> | 370.a |
| <i>Ioannes Silentarius monachus egregius.</i> | 231.e |
| <i>Ioannes Alexandrinus proficiscitur legatus Constantinopolim.</i> | 343.b |
| <i>Ioannes Antiochenus presbyter quæ scripserit.</i> | 430.c |
| <i>Ioannes Grammaticus alter.</i> | 430.d |
| <i>Ioannis Silentarij historia.</i> | 458.b |
| <i>Ioannes quare Silentarius dictus.</i> | ibid.a |
| <i>Ioannes ex Episcopo monachus.</i> | ibid.c.d |
| <i>Ioanni Silentario quod signum apparuerit.</i> | 459.a |
| <i>Ioannes Silentarius hoc anno innotuit.</i> | 528.d |
| <i>Ioannes a S. Saba in spiritu cognitus.</i> | ibid.d |
| <i>Ioannes Silentarius custoditur a leone.</i> | 593.c |
| <i>Ioannes Silentarius ad fidem conuertit Seuerianum.</i> | 627.d |
| <i>Ioannes Silentarius apparet in somnis Reginæ diaconissæ.</i> | 628.a |
| <i>Ioannes creatur Nolanus Episcopus.</i> | 398.d.e |
| <i>Ioannes Apameæ Episcopus Tyri iniuste creatur.</i> | 394.a |
| <i>Ioannes Messanenensis Episcopus interfuit Concilio Chalcedonensi.</i> | 140.e |
| <i>Ioannes tertius Episcopus Alexandrinus.</i> | 575.b |
| <i>S. Ioannis monasterium conditum a S. Casario.</i> | 588.a |
| <i>Ioannes Archidiaconus Arelatenfis.</i> | 590.b |
| <i>Ioannes Archidiaconus ducitur iniuste in carcerem.</i> | 590.b.c |
| <i>Ioannes Archidiaconus liberatur auxilio Dei.</i> | ibid.c |
| <i>Ioannes Palensis Episcopus.</i> | 607.d |
| <i>Ioannes Episcopus relegatur in castellum.</i> | ibid.d |
| <i>Ioannes Episcopus reuocatur a Iustino Imperatore.</i> | ibid. |
| <i>Ioannes ex hæretico fit Catholicus & confessor.</i> | 623.a |
| <i>Ioannes publice confitetur fidem Catholicam.</i> | ibid.c |
| <i>Ioannes Machiota hæreticus Episcopus Alexandrinus moritur.</i> | 660.a |
| <i>Ioannes Mela creatur Alexandrinus Episcopus.</i> | 526.b |
| <i>Ioannes Damascenus commendat miraculum de sanguinis effusione.</i> | 594.a |
| <i>Ioannes eligitur Episcopus Nicopolitanus.</i> | 661.c |
| <i>Ioannes coegit Synodum Episcoporum Epiri.</i> | ibid.c |
| <i>Ioannes amplectitur communionem sedis Apostolicæ.</i> | ibid.c |
| <i>Ioannes comprobatur quatuor generalia Concilia.</i> | ibid. |
| <i>Ioannis epistola ad Hormisdam Papam.</i> | 661.d |
| <i>de Ioannis Nicopol. ordinatione.</i> | 662.d |
| <i>Ioannis subscriptio in epistola Synodali Episcoporum Epirorum.</i> | 663.a |
| <i>ad Ioannem Episcopum Hormisdæ Papæ epistola.</i> | 663.b |
| <i>ad Ioannem alia epistola Hormisdæ Papæ.</i> | 666.b |
| <i>Ioannem Episcopum persequitur Dorotheus.</i> | 673.d |
| <i>ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum Hormisdæ Papæ epistola.</i> | 674.b |
| <i>Ioannem consolatur Hormisdæ.</i> | ibid.b |
| <i>Ioannes in aliquo reprehenditur ab Hormisdæ.</i> | ibid.d |
| <i>Ioannes defenditur ab Hormisdæ Papæ.</i> | 675.a.b |
| <i>Ioannes</i> | |

I N D E X.

| | |
|---|---------------|
| <i>Ioannes commendatur Anastasio Imperatori ab Hormisdæ Papa.</i> | ibid.d |
| <i>Ioannes Baptista missus a Gregorio XIII. ad Alexandrinum.</i> | 692.d |
| <i>Ioannes monachus ad Anastasium Imperatorem, & ad Hormisdam Papam pro fide missus.</i> | 678.c.679.a |
| <i>Ioannes Orthodoxus creatur Episcopus Constantinopolitanus.</i> | 680.a |
| <i>Ioannes Comus Corepiscopus Alexandrinus.</i> | 694.e |
| <i>Ioannis Comus epistola ad Clementem VIII.</i> | ibid.e |
| <i>Ioannis Comus humilitas.</i> | 695.a.b.c |
| <i>Iordanus suorum Gothorum scripsit historiam.</i> | 471.b |
| <i>Ioseph sacerdos missus legatus ad Clementem VIII. a Patriarcha Alexandrino.</i> | 695.c |
| <i>Ira Anastasij Imp. contra Eliam sedatur a S. Saba.</i> | 610.a |
| <i>Ira Dei excitatur in vltionem contra peccata.</i> | 3.a |
| <i>Ira Dei contra impios.</i> | 679.e.680.a |
| <i>Ira Dei auertitur penitentia.</i> | 201.d |
| <i>Ira Principum quiescit Sanctorum oratione.</i> | 610.a |
| <i>Irenæus Tyri Episcopus deponitur.</i> | 51.b.96.e |
| <i>Irenæus legatus Theodorici.</i> | 472.a |
| <i>Irenæi Episcopi causa ad Papam defertur.</i> | 266.b |
| <i>Irruptiones Hunnorum in Imperium Romanum.</i> | 25.d |
| <i>Isauricum bellum Anastasij Imp. tempore.</i> | 469.b |
| <i>Italia ingenti fame vexatur.</i> | 125.c |
| <i>in Italiam vocatur Odoacer Rex Erulorum.</i> | 307.a |
| <i>Italix Episcopi conueniebant in re graui cum Summo Pontifice.</i> | 396.d |
| <i>Italix res quomodo se habuerint sub duobus barbaris Regibus.</i> | 459.b |
| <i>Italix auxiliati sunt Burgundiones.</i> | 491.d |
| <i>Itali plerique captiui.</i> | 491.c |
| <i>Itali captiui soluuntur, & dimittuntur.</i> | 492.c.d |
| <i>Iubilei annus, annus benignitatis & lætitiæ.</i> | 114.b |
| <i>Iudæus Saluatoris imaginem cultro percussit, & multus sanguis emanauit.</i> | 39.c |
| <i>inde cum vxore Christianus effectus.</i> | ibid.d |
| <i>Iudæus ab igne liberatur & conuertitur.</i> | 292.b |
| <i>Iudæi proditio facta.</i> | 584.e |
| <i>Iudæi primum erant qui habitabant in Australi plaga.</i> | 651.c |
| <i>Iudæi in Syria Cyrum oppidum extruxerunt.</i> | 702.b |
| <i>Iudex nemo esse potest Summi Pontificis.</i> | 544.d |
| <i>Iudex omnium Christianorum est Papa.</i> | 72.c.73.a |
| <i>Iudices non condemnent reos, nisi prius confessos, aut aperte conuictos.</i> | 100.e |
| <i>Iudices seculares sacrilegi habendi sunt, si præsumant in causis Ecclesiasticis.</i> | 144.b |
| <i>Iudices cognitores in Synodis qui dicti sint.</i> | 141.a |
| <i>Iudicia Dei occulta, sed ordinata.</i> | 312.a |
| <i>Iudicia Dei non sunt examinanda.</i> | 659.d |
| <i>Iudicij diuini visio.</i> | 422.c |
| <i>Iudicij libra pensare quid sit.</i> | 438.b |
| <i>Iudicium Papæ est magni ponderis.</i> | 63.a |
| <i>Iudicium de fide & sacerdotibus primo ad Papam spectat.</i> | 110.a |
| <i>Iudicium diuinum maxime timendum.</i> | 520.c.d.646.d |
| <i>Iudicium Dei etiam contra Imperatores.</i> | 553.e |
| <i>Iudicium diuinitus indictum de Anastasio Imperatore.</i> | 688.a.b |
| <i>Iudicium Tyrium in causa Ibæ.</i> | 64.e |
| <i>S. Iulix Carthaginensis martyrium.</i> | 6.e |
| <i>ex eius ore columba exiit.</i> | 7.a |
| <i>eius translatio.</i> | ibid. |
| <i>Iuliana illustrissima femina.</i> | 601.b |
| <i>Iulianæ magna constantia.</i> | ibid.b |
| <i>Iulianus Pelagianus olim Capuanus Episcopus.</i> | 18.e |
| <i>Iulianus Episcopus Puteolanus legatus sancti Leonis.</i> | 80.e |
| <i>Iulianus per interpretem loquebatur in Concilio.</i> | 143.e |
| <i>Iulianus Episcopus Constantinopolim a S. Leone mittitur.</i> | 127.c |
| <i>Iulianus Vicarius Apostolicus in Oriente.</i> | 183.e |
| <i>S. Iuliani caput inuentum.</i> | 309.e.310.d |
| <i>Iulianus Episcopus Carpenteratensis.</i> | 447.c |
| <i>Iulianus Episcopus Bosfri.</i> | 620.e |
| <i>Iulianus Episcopus maxime patiens.</i> | 621.e.622.a |
| <i>Iulianus venenum suscipit.</i> | ibid. |
| <i>Iulianus Episcopus Viennensis.</i> | 659.c |
| <i>Iulianus Episcopus Dodones Catholicus.</i> | 663.a |
| <i>Iulianus Episcopus Sabimensis.</i> | 560.a |
| <i>Iulianus mittitur a Summo Pontifice ad accersendum Equitum.</i> | 560.a |
| <i>Iulianus timet aspectu Equitij.</i> | ibid.c |
| <i>Iulius nepos Glycerij fit Imperator.</i> | 303.d |
| <i>in Iulij basilica Actio Synodalis.</i> | 542.b |
| <i>Iulon monachus conuersus.</i> | 172.e |
| <i>Iura Antiochenæ Ecclesiæ usurpare nititur Dioscorus.</i> | 54.a |
| <i>Iura Ecclesiæ ab Acacio obtinentur per tyrannum.</i> | 331.a |
| <i>Iuramentum nequaquam præstetur ab Episcopis.</i> | 74.c |
| <i>Iuramentum non temere faciendum.</i> | 403.d |
| <i>Iuramenti conditiones.</i> | 403.d |
| <i>Iuramenti fallunt Manichæi.</i> | 640.b |
| <i>Iure damnata nulla ratione sunt refodienda.</i> | 379.b |
| <i>Ius sibi male usurpat Imperator, dum deligit Episcopum, qui omnibus præsit in Synodo œcumenica.</i> | 78.b |
| <i>Ius Ecclesiasticum seruent Principes, alioquin a Deo puniuntur.</i> | 177.a.209.d |
| <i>Ius supremum Apostolicæ sedis in omnes Ecclesias.</i> | 214.d |
| <i>Ius gentium violare non licet.</i> | 391.e |
| <i>Ius virgarum erat apud Episcopos.</i> | 577.b |
| <i>Iustæ leges ab omnibus recipiendæ.</i> | 481.c.d |
| <i>Iusti deridentur a mundanis.</i> | 390.d |
| <i>Iusti abstinentes fuerunt, licet in dignitatibus essent constituti.</i> | 563.c |
| <i>Iustiniani Codicis textus restituitur.</i> | 197.b |
| <i>Iustinianus liberatus diuinitus ab ira Anastasij.</i> | 685.e |
| <i>Iustinianus restituit Cyrum ciuitatem a barbaris excisam.</i> | 702.a |
| <i>Iustinus diuinitus liberatus ab ira Anastasij.</i> | 685.e |
| <i>Iustinus Augustus Ioannem Episcopum ab exilio reuocat.</i> | 607.d |
| <i>Iustitia etiam bona in homine Gentili.</i> | 440.d |
| <i>Iustitiæ obseruantissimi sint Principes.</i> | 587.c.d |
| <i>Iustorum labor sit pro fide Catholica.</i> | 106.e |
| <i>Iustus Dei prouidentia non finit cū sceleratis puniri.</i> | 135.a |
| <i>Iustus mediator non est, qui vnâ partem audit, & alteri nihil referuat.</i> | 89.a |
| <i>Iuuenalis Episcopus Hierosolymitanus iniuste subscribit in Concilio Ephesino contra Flavianum, & Eusebium.</i> | 95.c |
| <i>Iuuenalis Hierosolymorum Archiepiscopus.</i> | 78.a |
| <i>interfuit Ephesinæ Synodo.90.c.& Chalcedonensi.</i> | 140.e |
| <i>Iuuenalis indulgentiam consequitur.</i> | 146.b |
| <i>Iuuenalis a S. Leone redarguitur.</i> | 199.a |
| <i>arrogat priuilegia Ecclesiæ Cæsariensis.</i> | ibid.c |
| <i>eius acta irritantur a sancto Leone.</i> | ibid. |
| <i>qualis Episcopus fuerit.</i> | ibid.e |
| <i>Iuuenalis obitus.</i> | 231.c |
| <i>Iuuenes male morati intereunt.</i> | 429.e |
| | L |
| L abores & integra fides Theodoret. | 101.a |
| L abores Vincomali pro Theodoret. | 121.d |
| | d |
| | Labores |

Labores Acacii pro Petro Mogo. 359.e
Labores Laurentij Episcopi Mediolanensis pro Papa Symmacho. 541.c.d. 546.a
Labores Fauſti pro Eccleſia Dei. 543.b
Labores ſanctorum pro Concilio Chalcedonenſi. 604. 605.606.
Lacinius potens apud Regem Burgundionum. 492.c
Lacrymæ extingunt ignem. 309.c.d
Lacrymæ indices ſunt animorum. 492.d
Latus Episcopus fit martyr. 401.a.408.c
Laici ne ſe excuſent peccando, quod laici ſint. 513.b
Lapis Lydius eſt temporum ratio. 21.b
Lapsi heretici reſtituuntur a Papa. 342.d
Lapsi reſtituendi, & quomodo. 431.b
Lapsi ſemper reuocandi. 669.d.670.d
Lapsi heretici ad petram reuertantur. 670.d
Lapſorum & relapſorum diuerſa habenda eſt ratio. 184.c
Lapsis a fide reſtipſcendi aperitur via. 115.d
Lapsus anterior reddit hominem cautioſorem in reliquum. 489.b
Largitas munifica S. Patientis. 313.c
Latebræ Fauſti deteguntur. 449.e
Latibula erant ad ſacrificia Ethnicorum loca apta. 6.e
Latina lingua legati Apoſtolice Sedis loquebantur ob excellentiam Romanæ Eccleſiæ. 143.o
Laurentius creatus Papa in ſchiſmate. 527.b
Laurentius deponitur. *ibid.*c.d
Laurentius creatur Episcopus in Nucerna ciuitate. 527.d
Laurentius Lignidi Episcopus. 466.b.c
Laurentium Gelasius pro Eccleſia Dei. *ibid.*c
Laurentius Episcopus Mediolanensis. 439.a
Laurentius quid fecerit, capta eius vrbe. *ibid.*a.b
Laurentius cum ſuis Mediolanum redit. 439.b.c
Laurentius basilicam ſanctis Petro & Paulo dicat. 440.a
Laurētius Mediolanensis legatus ad Theodoricum. 488.b
Laurentius Episcopus Mediolanensis laborat pro Papa. 541.c.d
Laurentius interdum iuſta de cauſa a Papæ conſuetudine abſtinet. *ibid.*c.d
Laurentij commendatur officium. 545.e
Laurentij labores pro Symmacho. 546.a
Laurentius accerſitur ab impio Anaſtaſio. 660.b.
eumque retinuit, vt in exilium mitteret. *ibid.*
Laudes Alcyſonis Episcopi Nicopolitani. 662.d
Laudes S. Abrahæ Abbatis. 349.a
Laudes Auiceni Conſulis. 539.b
Laudes Cæleſtiani Carthagenſis. 5.a.b
Laudes cœnobij Lerinenſis. 10.e
Laudes Cæſariæ Abbatiffæ. 587.b.c
Laudes mirificæ S. Cæſarij Episcopi. 586.d
Laudes dignæ eremi. 11.a
Laudes Epiphaniij Episcopi Ticinenſis. 438.a.b
Laudes Eulaliij Episcopi Syracuſani. 546.c
Laudes S. Euthymij. 337.a.b
Laudes S. Flauiani. 98.b
Laudes Hormiſdæ Papæ de S. Auito. 657.a.b
Laudes Iacobi anachoreta. 549.a
Laudes S. Leonis Papæ. 86.c
Laudes Mariæ nobiliſſimæ Carthagenſis. 6.b
Laudes Marinæ Arcadij filiæ. 113.e
Laudes Marciani Imperatoris. 218.e
Laudes & præconia Summi Pontificis. 100.b
Laudes Procli Episcopi Conſtantinopolitani. 40.c
Laudes pacis. 471.c
Laudes Probæ virginis. 568.e

Laudes Renati legati Apoſtolici. 96.a
Laudes immenſæ S. Remigij Episcopi. 293.b
Laudes dignæ Theodoretij. 124.e
Laudes Theodorici Regis. 552.b
Laudes Verinæ Auguſtæ. 301.e
Laura conſtituitur a Saba. 593.c
in Laura multa monaſteria, & miracula. 627.e. 628.c.d
Laus diſcipuli eſt laus magiſtri. 346.b
Lazorum Rex inuiſit Danellem. 264.b
Legati mittuntur Romam a Mauritanis conuerſis ad Catholicam fidem. 213.c
Legatos quatuor S. Leo Papa Conſtantinopolim mittit. 115.e
Legati mittuntur, qui collapsam Orientalem Eccleſiam erigant. 116.e
Legati Apoſtolici ſententiam in Concilio proferunt. 145.b
Legatus per interpretem loquitur. 143.c
Legati ob excellentiam Romanæ Eccleſiæ Latine loquuntur. 143.c
Legati aduerſantur Anatolij præſumptioni. 157.a
Legati miſſi a Gelasio Papa ad Episcopos Dardaniæ, & Illyrici. 484.d
Legati Theſſalonicenſis Eccleſiæ Romam miſſi. 523.d
Legati mittuntur ab Eudocia Auguſta ad Simeonem Stylicam. 207.c
Legati Apoſtolice ſedis male habitij a Zenone. 391.c
Legatorum præuaricatio. 391.e
Legati miſi ab Hormiſda Papa ad Anaſtaſium Imp. 644.b.c
a Legatis quæ leges ſeruandæ eſſent & præcepta. 645.c.d.e
Legatio Anaſtaſij Imp. ad Hormiſdam Papam. 652.c
Legati Anaſtaſij callidi & Eutycheiani. 655.d
Legati Romani Pontificis eiecti ab Anaſtaſio Imperatore. 676.e
Legatos S. Leo decernit ad Synodum Ephesiſam. 80.b
Legatos commendat S. Leo ad Concilium miſſos. 86.e
Legati Apoſtolice ſedis allegati ſuſpecti ab Eutyche. 93.d
Legati reclamant in ijs quæ facta ſunt pro Eutyche. 94.a
Legati contradicunt Dioſcoro. 95.e
Legatorum conſtantia. 96.a
Legati Apoſtolici digniorem locum in Concil. obtinent. 141.a
Legati mittuntur a Theodoro ad ſedem Apoſtolicam pro ſua reſtitutione. 99.e
Legatorum Romani Pontificis conſtantia. 102.a
Legati Anaſtaſij Papæ qui fuerint. *ibid.*
Legati benigne ſuſcepti, ſed ficti ab Anaſtaſio Imperatore. 522.d
Legatis libellus oblatuſ ab Alexandrina Eccleſia pro pace. 522.e
Legati Alexandria Romam miſſi. 523.c
Legati Anaſtaſij quæ geſſerint. 524.e
Legatione Chriſti fungitur Papa. 655.c
Legatio Dioſcori ad S. Leonem Papam. 24.d
Legatio Epiphaniij ad Regem Euaricum. 305.b
Legatio Epiphaniij Episcopi ad Anthemium Imp. 289.b
Legatio Epiphaniij ad Regem Burgundiæ. 490.d.e.491.
Legatio Epiphaniij ad Romanum Pontificem. 316.a
Legatio Episcoporum venit ad Danellem. 327.b
Legatio Eſaiæ ad Simplicium Papam. 340.d
Legatio Hormiſdæ reuertitur in Vrhem. 651.e
Legatio Hormiſdæ ad Episcopos Epiri. 665.b.c
Legatio Hormiſdæ ad Orientales. 667.d. 669.a
Legatio Martyrij ad Zenonem Imperatorem. 336.b
Legatio Nepotis Imperatoris ad Gothos. 304.e
Legatio Nili preſbyteri ad Simplicium Papam. 340.d
Legatio

Legatio Ricimeris ad Anthemium Imperatorem. 279.b
Legatio Theodorici in Orientem. 648.d
Legatio Viennenſium miſſa ad Hormiſdam Papam. 656.d
Legatio vnica miſſa ab Hormiſda ad Orientales. 657.b
Legatio alia decernitur mittenda ab Hormiſda ad Orientales. 658.a
Legatio ab Anaſtaſio Papa ad Anaſtaſium Imperatorem. 519.e
Legationis Sabæ ad Anaſtaſium tempus, & cauſa. 607.e
Legatio ſecunda Sabæ ad Anaſtaſium Imperatorem pro pauperibus. 629.b
Leges Eccleſiaſtica ſtant in ſuo robore Episcoporum vigilantia. 8.a
Leges Principum ceſſant, ubi ſunt leges Eccleſiaſtica. 148.a.b.c
Leges iuſtæ ab omnibus recipiendæ. 481.c.d
Leges iuſtæ contra clericos abrogantur a Marciano Imperatore. 209.a.b
Leges antequam ederentur, probabantur ab Episcopis. 574.a
Leges quæ ſeruandæ in bello. 579.a
Leges Principum præſepe iniquæ contra pauperes. 628.a
Legiſlator Gothorum fuit Theodoricus. 279.a
Lex iniuſta iuſta lege abrogatur. 123.c
Lex Marciani Imp. contra hereticos. 196.a
Lex Marciani Imp. contra Anatolium. 197.c
Lex Theodoſij contra Flauianum aboletur a Marciano Imperatore. 175.d
S. Leonis legatio in Gallia. 1.e
Leo eligitur Pontifex Romanus. 1.e.2.a
Leo fuit natione Tuſcus. *ibid.*
Leo profitebatur animi demiffionem in conſideratione ſuæ perſonæ, & animi celſitudinem conſiderando cuius erat ſucceſſor. 2.b
Leo dignum exemplar perfecti ſacerdotis. 2.b
Leo detegit Manicheorum errores. 13.b
eorum codices incendit. *ibid.*
Leo hortatur Romanos, vt Manicheos perſequantur. 13.d
Leo ſuperſtitionem tollit de Solis cultu. 14.b
Leo decretalem ſcripſit aduerſus ordinantes ſeruos, contra bigamos, & clericos fœneratores. 14.e
Leo hortatur omnes ad inquirendos & deferendos hereticos. 17.c
Leonis epiſtola ad Turibium contra Manicheos. 17.d
Leonis epiſtola ad Italiæ Episcopos de damnatis Manicheis. 18.a
Leo Acta Synodi ad diuerſas prouincias tranſmittit. 18.d
Leo perſequitur Pelagianos. *ibid.*e
Leo ſcribit ad Turibium contra hereticos. 46.a
Leo indicit generale Concilium in Hiſpania. 46.b
Leonis epiſtola ad Aquileienſem Episcopum de recipiendis hereticis ſine ſpe prouectionis ad ſuperiorem gradum. 49.a
Leo ad Sicilia Episcopos ſcribit quando conuenire debeant ad Concilium Romanum. *ibid.*b
Leo Baſſianum Episcopum Ephesiſum depoſuit. 49.d
ad Leonem litteræ Eutycheſis doſoſe. 63.b
Leo redarguit Episcopum Beneuentanum. 70.d
Leonis litteræ ad Theodoſium de Eutyche. 71.e
Leo Flauianum admonet, vt res geſtæ ſignificet. 72.d
Leo quæ reſcripſerit ad Flauianum. 73.d
ad Leonem Flauianus de Eutycheſis mendacijs, atque dolis. *ibid.*b
Leo ad Concilium Ephesiſum ſiſte vocatur. 78.e.79.a
Leonis litteræ ad Pulcheriam Auguſtam. 79.a
Leo ad Theodoſium itidem, ne congregaretur Ephesi Concilium. *ibid.*e

Leo legatos decernit ad Synodum Ephesiſam. 80.b
Leo ad Flauianum encyclicam epiſtolam mittit. *ibid.*d
ex Leonis epiſtola miraculum ortum. *ibid.*e
Leonis epiſtola deſenſor Eulogius. 81.a
de eius epiſtola elogia. *ibid.*c
Leonis epiſtolam quanti fecerint Galli. 82.a
Leonis legati ad Ephesiſam Synodum qui. 80.c
Leonis fidei plena declaratio. 82.c.83.a
Leo a Gallis laudatur. 86.c
Leonis commendatiuæ litteræ pro legatis. *ibid.*e
Leonis epiſtola ad Synodum Ephesiſam. 87.b
Leonis epiſtola ad Pulcheriam de commendatione legatorum. *ibid.*a
Leo ad Iulianum Coenſem Episcopum diſertiſſimum uirum. *ibid.*a
Leonis epiſtola ad Fauſtum & Marcianum Archimandritas. *ibid.*a.b
Leo præſcribit ſententiam de Eutyche. 88.a
Leo ſcribit ad Flauianum, vt fortiter agat. *ibid.*c
Leonis litteræ a Dioſcoro non admiſſæ. 90.d
Leo laborat pro fide Catholica. 106.e
Leo celebrat Romæ Concilium. 107.b
Leo ad Theodoſium, ad Pulcheriam, & ad populum Conſtantinopolitanum ſcribit. 107.e
Leo & Synodus ad Theodoſium contra Acta in Ephesiſa Synodo. 108.b
Leo Theodoſium leni manu reprehendit. 80.a.109.a.b
Leo Theodoſium admonet de Synodo habenda in Italia. *ibid.*a
Leo ad Theodoſium ſcribit pro Eccleſiæ pace. *ibid.*c
Leo ad Pulcheriam & clericum Conſtantinopolitanum, & ad plures pro Eccleſia Dei, & contra hereticos ſcribit. 109.c.d
Leo a Dioſcoro ſceleſtiſſimo excommunicatur. 122.a
Leo ad Pulcheriam ſcribit, pro reſtitutione Catholice fidei. 114.d
Leo ad Archimandritas pro Catholica fide ſcribit. *ibid.*e
Leo ad Theodoſium ſcribit, quomodo recipiendus Anatolius. 115.b
Leo quatuor legatos Conſtantinopolim mittit. *ibid.*e
Leonis epiſtolæ ſubſcribunt Catholici. 120.b
Leonis ad Anatolium gratulatoriæ litteræ. 125.e
Leo ad Marcianum & Pulcheriam, ipſis gratias agendo. 126.c
Leo ad Marcianum ſcribit de Synodo cogenda. 126.e
ad eundem de Synodo differenda. 127.b
de longius transferendo Eutyche. 128.a
ne hereticorum duces facile recipiantur. *ibid.*b
ad Chalcedonenſe Concilium, vt legati recipiantur. 130.d.e
Leonis ſtudioſiſſima fuit ſancta Synodus Chalced. 158.b
Leo inſcribitur Episcopus vniuerſalis. 159.e
Leo promulgat in Occidente Synodum Chalcedonenſem. 164.e
Leo redarguit Anatolium Episcopum Conſtantinopolitanum. 165.b
Leo tenax cuſtos ſacrorum canonum. *ibid.*e
Leo cuſtodita mult priuilegia Eccleſiarum. 166.b
Leo Anatolium admonet. *ibid.*b
Leo ad Marcianum de Anatolij temeritate ſcribit. *ibid.*c
Leo cum Anatolio diſpenſauit. *ibid.*d
Leo irritat decretum Chalcedone factum. 167.c
Leo mitem ac pacatum Atilium reddidit. 177.e
Leo miraculo Atilium uicit. 178.b
Leo redarguit populum. 179.a
Leo ad Synodum Chalcedonenſem de confirmatione fidei. 181.b

| | |
|---|--|
| S. Leo scribit ad Marcianum contra Anatolium fauentem aduersarijs Flauiani, & pro Aetio Aribidiacono. 182.d.e | liat clementi. 284.a.b.e |
| S. Leo Iulianum Vicarium suum constituit. 183.a | Leonis constitutio de Ecclesiarum priuilegijs. 294.a |
| S. Leo agit cum Eudicia de conuertendis hereticis. ibid.d | Leonis obitus quando. 301.b |
| S. Leo ad monachos Palæstinae, ut conuertantur. 184.c | an adnumerandus inter optimos Imperatores. ibid.c |
| S. Leo Alexandrinam Ecclesiam curat. 187.d | cuius leges multe valde pie. ibid.d |
| ad Leonem Maximi Episcopi Antiocheni legatio. 188.a | quæ templa ab ipso erecta. ibid.d |
| S. Leo ad Theodorem scribit ut pugnet contra hereticos. 188.d | I eo ex Zenone nauis Augustus quantum nixerit. 301.a.h |
| S. Leo dicitur de Cyclo Theophili. ibid. | Leonis Augusti numisma. 302.b |
| S. Leo ad Marcianum Imp. scribit de Paschalis Cycli conuersione. 189.b | Leo orator Regis Euarici. 306.b |
| S. Leo sollicitus pro rebus Alexandrinis. 195.b | præstans poeticis facultatibus. ibid.e |
| eius epistola ab hereticis falsata. ibid.b | Leocustodit Ioannem Silentiarum. 593.e |
| S. Leoni obimperat Anatolus. 198.a | Leone vsus est pro asino Gerasimus. 173.a |
| S. Leo ad Marcianum contra Eutychetæ litteras dat. ibid.d.e | S. Leonardus sancti Remigij discipulus. 638.d |
| S. Leo ad Episcopos Mauritanos pro eorum Ecclesia. 214.a | S. Leonardus mortuum suscitauit. ibid.e. 936.e |
| S. Leo cum bigamis neque dispensauit tempore necessitatis. ibid.c | Leontius Episcopus Fori Iulij laudatur. 33.c |
| S. Leo Papa ad Leonem Imp. gratulatorias litteras dedit. 219.d | Leontius monachus quid de Zenone. 454.a |
| S. Leo ad Leonem Imp. de Ecclesia Alexandrina. 227.d | Leprosus curatur a S. Iuanne. 328.a |
| S. Leo ad Leonem Imp. de legatione mittenda. 233.c.d | Leprosus ostentatur curatus. ibid.c |
| S. Leo admonet Leonem Imperatorem contra hereticos. 234.b | Lerina insula, ubi degit S. Eucherius. 9.e |
| Leo ad Leonem Imperatorem, ut expellatur Timotheus. 246.e | Lerinese cœnobium laudatur. 10.e. 11.a |
| Leo ad Timotheum Episcopum Alexand. 247.d | Lerinese monasterium venerabile. 191.b |
| Leo ad Episcopos Aegypti de Alexandria Ecclesia. 248.b | ab barbaris omnibus illæsum seruatum. ibid.d.e |
| Leo ad clerum Alexandrinum de nouo Episcopo. 248.e | eius excidium an rerum. 192.a |
| S. Leonis Papa obitus. 251.e. quanto tempore sederit. ibid. | Lerone insula Lerina propinqua. 9.e |
| S. Leoni quid reuelatum sit de peccatorum remissione. 252.d | Lætia sit in tribulationibus. 98.d |
| de Leonis manus excisione fabella exploditur. 252.e | Lætia fuit in Ecclesia, mortuo Anastasio Imp. 689.d |
| S. Leonis scripta quæ. 253.b | Leucadius Episcopus subscribit in Synodo. 447.c |
| S. Leo exornat ecclesias imaginibus. ibid.c | Leuis causa non sit in ferenda excommunicatione. 33.c |
| S. Leonis epistola expurgata, & ad purum restituta. 523.e | Leues, Dei iudicio, sunt heretici. 629.c |
| Leo Episcopus Bauricensis. 194.a | Leuitas monachorum semper rebus nouis studet. 363.d |
| Leo Tribunus Thracæ eligitur Imperator. 218.d | Libellus Eusebij Episcopi missus contra Eutychetem. 55.d |
| Leonis ergi cœcum officium. ibid.e | Libellus citationis missus ad Eutychetem a Synodo. 57.a. |
| ipsum ante Imperium miraculum. 219.a | 58.a. 59.c |
| Leo Imp. templum Dei genitrici adificat. ibid.d | Libellus Eutychetis offertur Theodosio Imperatori. 74.c |
| Catholicam fidem tuetur. ibid.d.e | Libellus Eutychetis offertur Synodo. 91.b |
| eius sanctio pro fide Catholica. 220.a | Libellus Felici Papæ missus ad Zenonem Imp. 380.d |
| ad Leonem Imperatorem heretici Aegyptij pro Timotheo. 224.e | Libellus S. Eugenij missus ad Hunericum. 390.c |
| Leo Aug. ad Anatolium de rebus Alexandrinis. 225.e | Libellus sententiæ quomodo reddidit Acacio. 397.e |
| ad Leonem Anatolius de Alexandria Ecclesia. 226.c | Libellus pacis offertur legatis ab Apocrisarijs. 522.e |
| Leo Imp. petit legatos a Leone Pontifice. 233.b | Libellus fidei Hormisdæ Papæ. 665.a |
| Leonis litteræ ad anachoretas de Alexandria Ecclesia. 235.e | Libellus de fide datur ab his qui volebant admitti ad communionem. 680.e |
| ad Leonem Baradatus contra hereticos. 237.c | Liberatio Britannorum per Ambrosium Aurelianum. 338.a |
| Leo Aug. ad plures sanctos monachos pro fide. 238.a | Liberatio Maximæ virginis diuinitus facta. 213.b |
| Leo expellit Timotheum Alexandrinum. 245.e | Liberatio Iudæi ab igne per inuocationem S. Sergij. 292.b |
| ad Leonem Imp. Leo Papa de Ecclesia Alexandrina. 246.e | Liberatus Abbas martyr. 413.d |
| Leo obiit filium. 254.e | Liberatus diaconus quid de heresi Eutychiana. 55.c.d |
| Leo quantum veneratus sit Danielem. 260.e | Liberati, & uxoris insigne certamen. 417.b |
| iterum Danielem inu sit. 263.d | Libertas Ecclesiastica vindicatur a Marciano Imp. 209.a |
| effugit periculum mortis. ibid.e | Libertas sit in propalanda veritate. 606.a |
| Leonis epistola ad Danielē de vitæ propriæ periculo. 264.a | Libertas sit Episcopis in reprehendendo Principes præsertim hereticos. 660.c |
| Leonis edictum de immunitate Ecclesiæ. 270.a | in Libertatem pristinam vindicatur clerus a Marciano Imperatore. 209.a |
| Leonis edictum contra Paganos. 280.c | Liber compositus a S. Fulgentio de Spiritu sancto. 567.e |
| Leo clissem parat contra Auandalos. 280.d | Libidinosi sunt sues in cœno obruti. 478.b |
| quærit extinguere Arianos. 282.d.e | Libido in multa mala homines præcipites agit. 203.a |
| de Leone cum dracone pugnantem visio. 283.e | Libri Manicheorum deteguntur a S. Leone, & igni traduntur. 13.b |
| Leonis constitutio de colendis diebus festis. 284.a | Libri tres de Vita S. Honorati refelluntur. 34.c |
| quomodo creandi Episcopi. ibid.c | Libri hereticorum cauendi. 44.a.d |
| Leo Imperator sanctis ordinationibus diuinam sibi conciliat | Libri mittebantur ab Eutychete ad excitandam seditionem. 58.b |
| | Libri Porphyrij vetiti ab Imperatore. 50.d |
| | Libri Porphyrij heretici damnantur. 50.d |
| | I illi |

| | |
|--|---|
| Libri Canonici qui. 709.a | Marius legatus Gelasij Papæ. 484.d |
| Libri Fausti quales. 445.c | S. Macarij monachi Aegyptij faciunt professionem fidei. 697.d.e |
| Librorum delectus fecerunt pretio sum a vili. 485.b | Macedonius presbyter eligitur Episcopus Constantinopolitanus. 505.a |
| Licentia pictorum religioni sit subiecta. 574.c | Macedonius Orthodoxus. ibid.b.c |
| Licinia Augustæ numisma. 256.a | Macedonius Episcopus Constantinop. queritur tolli de medio. 572.a |
| Licumannus Notarius homo nequam quid in S. Cæsarium. 576.d | Macedonij mansuetudo erga inimicos. ibid.a |
| pro Liguria supplicat Epiphanius Episcopus. 489.c | Macedonium persequitur Anastasus. 575.a |
| Limina Apostolorum frequentata a toto orbe terrarum. 537.d | Macedonius iniuste calumniam passus. 597.c.d.e. 598.a. 599. |
| Lingua seu sermonis potentia. 306.a | Macedonius damnat non recipientes Concilium Chalcedonense. 598.a.b |
| Lingua non est necessaria ad loquendum, quando Deo placet. 410.b | Macedonij obitus, & visiones. 650.e |
| Lis magna in Oriente pro Chalcedonensi Concilio. 647. 648. | Macedonij nomen e Diptychis expunctum. 651.a |
| Litterarum commendatitiarum vsus. 5.d | Macedonius eicitur in exilium. 599.b |
| Litteras Summi Pontificis amplectitur Veranus Episcopus in Gallia. 81.e | Macedonium quæ acta sint Constantinopoli. ibid.c.d |
| Litteras Romani Pontificis amplectitur Salonius Episcopus in Gallia. ibid. | Macedonium sequuntur populi. ibid.d.e |
| Litteræ Papæ omni veneratione acceptæ sunt a Gallis. 86.a | Macedonius falso accusatur. ibid.e |
| Litteræ S. Leonis Papæ non admittuntur a Dioscoro. 90.d | Macedonij sectatores quæ passi. 600.e |
| Litteræ commendatitiæ clericis necessariæ sunt ad cōmeandum. 193.b | Macedonij nomine heresim promulgant heretici. 611.e |
| Litterarum breuitas desideratur. 366.c | Macula semel contracta difficile tollitur. 106.a |
| Litteræ cres Simplicij Papæ ad Acacium. 370.b | Magi expelluntur a Theodorico. 557.d |
| per Litteras nec alloqui licet excommunicatum. 63.a | Magi expelluntur ab Ibe. 558.a.b |
| Locus aptus ad sacrificia Ethnicorum erant latibula. 6.e | Magorum pœna, & iudicium. 557.d. 558.c |
| Longinus Zenonis Imperatoris frater pessimus. 429.a.b.c | in Magos zelus populi Romani. 559.b |
| Longini miserandus exitus. 528.c | Magus omburitur. ibid.a.b |
| Longinus Episcopus insignis. 406.c | Magister ac doctor totius populi Christiani est Papa. 86.e. 102.b |
| Lucentius S. Leonis legatus Constantinopolim mittitur. 127.c | Magister Eutychetis fuit Maximus hereticus. 147.a |
| Lucentius protestatur contra Anatolium. 157.d | Magistratus & officia ne vendantur. 429.d |
| ad Lucidum Fausti epistola de gratia, & libero arbitrio. 446.b | Magistratus interdum sunt minus benigni quam sint hostes. 279.c |
| Lucidus presbyter subscribit in Synodo. 447.c | Magistri erroris efficiuntur, qui veritatis non fuerunt discipuli. 82.d |
| Lucidi plena confessio. 448.a | Magistrorum virtutes a discipulis facilius exponuntur. 517.d |
| Luctus sit in Ecclesia ægrotante Summo Pontifice. 552.d.e | Maiestatem Papæ etiam venerati heretici. 113.a |
| Ludorum expensæ conuertendæ in vsu pauperum. 516.b | Maiorianus creatur Imperator in Occidente. 231.b |
| Ludouicus appellatus interdum Clodoueus. 532.a | Maiorianus ad Senatum de nouo Imperio scribit. 232.c |
| Lugdunensis Synodi Episcopi qui. 447.e | Maiorianus quid de virginibus & viduis constituat. 232.e |
| Lumen requirere in medio & perspicuo die, dementia est. 163.d | Maioriani Imperatoris obitus. 251.c |
| Lumen oculorum recipitur per obedientiam. 639.e | Maiorum bona exempla imitanda. 319.a |
| Lupercalia per Gelasium Papam Romæ interdicta. 317.e | Mala multa parit discordia. 66.e |
| Lupercalia Romæ minime retinenda. 512.d | Mala tria pessime constituta in Synodo Ephesina. 99.d |
| Lupercalia minime profuerunt. 513.c.d | Mala moluntur a Petro Mogo heretico latente Alexandriae. 341.b |
| in Lupercalibus quæ agi solebant. 514.c | Mala multa orta sunt ex tremotum Antiochiæ. 238.c |
| S. Lupi Episcopi obitus. 346.a | Mala curanda sunt, ne innocentes inficiantur. 344.d |
| S. Lupi discipuli sanctissimi fuerunt. 346.b | Mali Præsules multa mala agunt. 77.e |
| S. Lupi Episcopi natale Ecclesiæ annuatim celebrat. 346.c | Mali homines a mundi exordio iniuria affecerunt pios & sanctos. 98.b |
| Lupus monachus Lerinensis. 11.b | Mali expellendi a Principibus. 483.b.c |
| Lupus Trecentis Episcopus quæ cum Attila gesserit. 135.a | Malorum conuersatio semper fugienda. 483.b |
| Lupus Attila occurrit. ibid.c | Malum inter initia opprimendum. 176.a |
| Lupi Trecentis laudes. ibid.d | Malefici camelo impositi per vibem deduci solebant. 170.a |
| S. Lupi etis in Episcopatu. 296.d | Maleficia signo Crucis euanescent. 638.c |
| quo anno sit creatus Episcopus. ibid.e | Maliitia Arianorum. 594.c |
| Lusores erant Hunni. 27.a | Mamantis relatio de Eutychete. 59.b |
| Lux e celo venit S. Remigio, Clodoueo, & Crotildi. 534.d | Mamas monachus in Eleutheropoli. 612.b |
| Luci aduersantur heretici. 59.b | Mamas laborat pro fide Catholica. ibid.b.c |
| Luxus magnus Zenonis Imperatoris. 302.c | |
| in Lycaoniam venerunt Hunni. 650.d | |

I N D E X.

| | | | |
|--|----------------------|--|----------|
| S. Mamercus instituit Rogationes. | 309.c | ianum. | 175.d |
| S. Mamercus suis indicit ieiunia & preces. | ibid.d | Marcianus laborat pro restitutione Eusebii & Theodoretii. | ibid.e |
| S. Mamercus inuenit duos sanctos martyres. | ibid.e | ibid.e | |
| S. Mamercus erigit nouam basilicam. | 310.e | Marcianus poenas constituit contra Eutybianos. | 176.b. |
| Mamercus Viennensis Episcopus frater Claudiani. | 450.b | & aduersus eorum scripta. | ibid.d.e |
| Mamerci obitus. | 451.b.c | Marcianus forum Ecclesiasticum demptum a Valentiniano restituit. | 177.a |
| Manes haereticus. | 44.b | ad Marcianum S. Leo de Paschali controuersia. | 189.a |
| Manichaei a S. Leone deteguntur, & eorum libri igni traduntur. | 13.b | ad Marcianum S. Leo de Anatolio scribit. | 181.e |
| Manichaeorum errores qui. | 13.d | ad Marcianum S. Leo pro rebus Alexandrinis. | 195.b |
| Manichaei quibus cognoscantur signis. | ibid.d | Marcianus rescribit contra haereticos. | 195.a. |
| Manichaei Solem adorabant. | 13.e | ipsum sanctio contra haereticos. | 196.a |
| Manichaei sub specie sanctitatis multos decipiebant. | 14.a | Marciani sanctio contra Anatolium. | 197.c |
| Manichaei quomodo damnati a S. Leone. | ibid.d | de priuilegijs Ecclesiarum. | ibid.d.e |
| in Manichaeos quae acta. | 18.a | ad Marcianum S. Leo scribit contra Eutychetem. | 198.d.e |
| Manichaei impudicitiam sectabantur. | 17.a | Marcianus vindicat clerum in pristina libertate. | 209.a |
| Manichaeos insequitur Valentinianus. | 17.a | Marcianus abrogat leges latas aduersus clericos. | ibid.a.b |
| Manichaei qui fugerant, requirendi. | 30.e | Marciani Imp. obitus. | 218.a |
| in Manichaeos epistola S. Leonis. | 18.a.b | Marciani dignae laudes. | ibid.c |
| Manichaei inuenti a Gelasio expelluntur ab Vrbe. | 17.d | Marciani numisma. | ibid.c |
| Manichaei exagitantur a Symmacho Romae. | 518.a | Marciani Oeconomii charitas. | 243.e |
| Manibus non laborandum, sed semper orandum, dictum est ab haereticis. | 556.a | Marciani insigne miraculum. | 244.a |
| Manifesta sit fidei confessio. | 19.d | Marcianus incendium superat. | 262.d |
| Mansuetudo & humilitas commendatur. | 496.b | Marciani filij Anthemij rebellio. | 356.b |
| Mansuetudo datur a Deo barbaris factis Christianis. | 22.a.b | Marcellianus vir admodum probus. | 281.a |
| Mansuetudo maxime requiritur in Principibus. | 27.c | S. Marcellus non vult tradere per fugam. | 269.d |
| de Manus excisione S. Leonis fabella. | 440.e | S. Marcellum comitatur Angelus. | 283.c |
| Manus imponantur ab Episcopis caute. | 252.e | S. Marci ecclesia Alexandriae. | 696.c |
| Maras presbyter excommunicatur. | 252.d | Marcus monachus ab haeresi conuersus. | 172.e |
| Marcianus creatur Imperator. | 64.c | Mare mox reddit corpora Sanctorum. | 414.d |
| Marciani primordia. | 117.e | Mare ingentes pisces mortuos velut funda eiecit. | 37.a |
| Marcianus in militia subrogatur cuidam Augusto. | 118.a | Mare terminos transgressum. | 37.a |
| Marcianus haereticos vexauit. | ibid.c | Margarita meretrix Pelagia dicta. | 703.d |
| Marcianus ad S. Leonem scribens se commendat eius orationibus. | ibid.c | a Maria Virgine implorat auxilium auctor. | 1.c.d |
| Marcianus ad S. Leonem scribit de cogenda Synodo. | 118.d.e | Maria nauis insuloris de longe portans panem suum. | 1.c |
| Marcianus legatos Leonis grato animo suscipit. | 119.a | Mariae Virgini a Cyro dicatur pulchrum templum. | 39.a |
| Marcianus dissipatam Ecclesiam componit. | ibid.a | Mariae imago in cupresso ardet vt fax. | ibid.b |
| Marcianus Anatolij fidem explorat. | ibid.b | Maria Dei parens. | 161.a.e |
| Marcianus exules Episcopus reuocat, & S. Flauiani corpus Constantinopolim transfert. | ibid.b | Mariae Virgini a Leone Imperatore templum erigitur. | 219.d |
| ad Marcianum S. Leo scribit ipsum commendando. | 119.b | Mariae miraculum de caeco illuminato. | ibid. |
| Marcianus de Synodo cogenda. | 126.c | Mariae vestis in quo templo sit collocata. | 301.d |
| Marcianus de Synodo differenda. | ibid.e | Maria Virgo Seuerianae illustri feminae apparet. | 625.c |
| Marciani edictum de Synodi indictione. | 127.b | Maria Virgo Seuerianam primo repellit, & postea conuertit. | ibid.c |
| edictum itidem contra tumultuantes. | 127.d. | Maria Virgo & Dei genitrix & hominis est. | 644.e |
| Marcianus conuocat Nicæa Patres Chalcedonem. | 131.b | ad Mariam in peroratione confugit auctor cum gratiarum actione. | 690. |
| Marcianus arbitrio Leonis Papae vult peragi Concilium. | 132.c | Maria nobilissima Carthagenensis laudatur. | 6.b. |
| Marcianus Concilio se submittit omnino. | 141.d | eius miseria. ibid. a seruitute liberata. | ibid.c |
| Marcianus subscribit etiam contra pragmaticam. | 147.c | Marinus magnae potentiae apud Anastasium Imperatorem. | 629.c |
| Marciani concio ad Synodum pulcherrima. | 149.a | Marinus restitit S. Sabae. | ibid.c |
| Marciano acclamatur Nouus Constantinus. | 151.e | Marinus increpat S. Sabam, & mala ei praedicit. | ibid.c |
| Marciani petitiones in Synodo. | 152.b | Marinus dat poenas suae crudelitatis. | ibid.d.e |
| Marcianus Auxentium accersit, & prudenter agit pro fide Catholica. | ibid.c | Marinae Arcadij filiae obitus, & eius laudes. | 113.e |
| Marcianus quid in idololatrias. | 160.d. 161.a.b.c.d.e | pro Martii orare debent uxores. | 137.b |
| ne de fide disputetur. | 162.e. | S. Martini translatio. | 365.c |
| Marcianus Eutybianos rursus exagitat. | 163.e | S. Martini basilica a S. Perpetuo erecta. | ibid. |
| Marcianus ad haereticos Aegyptios Ioannem Decurionem mittit. | 164.b | in Martini basilica carmen Sidonij. | ibid.e |
| Marciani epistola contra monachos haereticos. | 169.a.b | SS. Martyres duo inueniuntur a S. Mamercio. | 309.e |
| Marcianus benigne agit cum haereticis. | 173.d. | Martyrij legatio ad Zenonem Imperatorem. | 336.b |
| ipsius etiam humanitas erga prauos monachos. | 174.c | Martyrij Episcopi Hierosolymitani obitus. | 427.d |
| Marciani sanctio de abolenda lege Theodosii contra Fla- | 175.b | & quantum fedit. | ibid.d |
| | | a Martyrio dedicata ecclesia. | ibid.e |
| | | Martyrius Episcopus Antiochenus. | 245.b |

Marty-

I N D E X.

| | | | |
|--|--------------------------------|--|--------------|
| Martyrius se abdicat Episcopatu Antiocheno. | 288.a | Medicina est correctio. | 448.a |
| Martyrius Episcopus Hierosolymitanus. | 335.d | Medici interdum erant etiam presbyteri. | 28.e |
| Martyrij legatio ad Zenonem Imperatorem. | 336.b | Mediolanensis Synodus prouincialis sub Leone. | 128.d |
| Martyrius diaconus legatus Timothei Episcopi. | 340.d | Mediolanum vrbs populosa ab Attila capta. | 177.d |
| Martyrium Seueriani Episcopi. | 170.d | Mediolanum ab hostibus captum. | 439.a |
| Martyrium crudele apud Mauros. | 213.d | Megetius Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi. | 447.c |
| Martyrium S. Iuliae Carthagenensis. | 6.e | Membra Christi sunt reliquiae Sanctorum. | 452.d |
| ad Martyrium mater filium confirmat. | 408.e | Memnon Eutychetem citat. | 59.d |
| ad Martyrium frater fratrem hortatur. | 409.e | Mendacia dicuntur in libro de Romanis Pontificibus. | 395.e |
| Martyres coronantur iussu Capsuris Regis Maurorum. | 213.c | Mendacium cedit fulguri veritatis. | 98.c |
| Martyres plures facti in die Paschatis. | 215.b | Mendacium querit, qui post veritatem repertam aliquid vite eius discuit. | 163.d |
| Martyres sunt in schismate necati. | 543.c | Mendacium obtegitur multis velamentis. | 158.a |
| Martyribus interdum non obest ignis. | 414.c | Mendacia & doli haereticorum deteguntur. | 73.b |
| Mater ad martyrium filium confirmat. | 408.e | Mendacia & doli Eutychetis deteguntur. | ibid.c |
| Mater omnium Fidelium Ecclesia. | 540.d | Mendacia facile conuincuntur. | 474.d |
| Matrem Ecclesiam qui non habuerit in terra, neque Deum patrem habebit in caelis. | 540.d | Mendici elemosynis sunt subleuandi. | 314.e |
| Matrimonium ratum esse potest, nulla admixta copula carnali. | 118.a | Mens elata Acacij coercetur a Simplicio Papa. | 345.c |
| Matrimonium celebrari potest, virginitatem seruando. | 118.a. 351.a.b.c | Meritum fidei integre seruata. | 16.b |
| Matrimonium contractum inter Eudociam & Honorium. | 206.b | Metensis ciuitas comburitur. | 134.c |
| Matthaeus Episcopus Butroti. | 663.a | S. Michaelis Archangeli apparitio in Gargano monte. | 480.a.b |
| S. Matthaei Euangelium repertum in pectore sancti Barnabae. | 423.e. 425.e | S. Michaelis cultus Romae. | ibid.c |
| S. Matthaei Euangelium translatum Constantinopolim. | 425.e | S. Michaelis Archangeli ecclesia Alexandriae. | 696.c |
| Maturum sit iudicium sacerdotum. | 72.e | Miles Christi columna est immobilis. | 216.d |
| Mauritani suscipiunt fidem Catholicam. | 213.c | Milites sacrilegi puniendi. | 441.a |
| Mauritani Romam legatos mittunt. | ibid.c | Milites quomodo mitare debeant. | 571.c.d |
| Mauri crudeles in Christianos. | 389.c.d | Milites quae seruare teneantur. | 579.a.b |
| Maxime percussor Domini nostri Iesu Christi quomodo sit in inferno. | 625.b | Milites ne de rebus Ecclesiasticis furentur. | ibid.a |
| Maxima virginitatem, & non matrimonium amplectitur. | 212.d | Milites ne in virgines aut viduas manus iniuciant. | ibid. |
| Maxima diuinitus liberata. | 213.b | Miracula falsa struuntur ab haereticis. | 406.d |
| Maximianus iudex constitutus a Theodorico. | 557.e | Miraculum ortum ex epistola S. Leonis. | 80.e |
| Maximus Episcopus Tolosanus in Gallia. | 10.d | Miraculo vincitur Attila a S. Leone. | 178.b |
| Maximus monachus Lerinensis. | 11.b | Miraculum, antequam eligeretur Leo Imperator. | 219.a |
| Maximus quando Consul. | 13.b | Miraculum insigne Marciani. | 244.a |
| Maximus subrogatus Episcopus Antiochenus pro Domino. | 96.e | Miraculum magnum detegitur a Gennadio. | ibid.b |
| Maximus Taurinensis Episcopus. | 10.c | Miraculum magnum de elemosyna. | 243.e. 244.a |
| Maximus Taurinensis Episcopus laudatur. | 128.e | Miraculum insigne S. Seuerini pro fide. | 300.e |
| Maximus haereticus Eutychetis magister. | 147.a | Miraculum ab Anastasio representatum quadam pictura. | 495.b |
| Maximus Episcopus Antiochenus ad S. Leonem pro sua Ecclesia. | 188.a | Miraculum magnum de Eucharistia. | 625.a |
| Maximus Episcopus Antiochenus moritur. | 217.c | Miraculo cercorum Fideles a sacrilegis discernuntur. | 300.e |
| Maximi vxor a Valentiniano violatur. | 194.d | Miraculis fides Catholica non indiget. | 154.a |
| Maximus quid in Valentinianum molitus. | ibid.e | Miraculis interdum confirmatur fides. | 153.b.c |
| Maximi Imperium inuadit. | 203.d | Miraculis claret S. Caesarius Episcopus. | 576.e |
| Maximi Imperatoris obitus. 204.b. quanto tempore imperauerit. | ibid. | Miracula multa eduntur a Daniele. | 328. 329 |
| Maximus quando fuerit felix. | ibid.c.d | Miraculis obstupescunt homines. | 436.b |
| Maximus se infelicem nouit, cum Imperium suscepit. | ibid.e | Miracula sunt pictura representanda. | 495.b |
| Maximus Episcopus Taurinensis diu fuit in Episcopatu. | 267.a. eius descriptio. ibid.e | Miracula coruscant ex reliquijs S. Euphemiae. | 139.b |
| Maximus monachus martyr. | 413.d | Miracula a Deo multa Arianorum tempore. | 496.a |
| Maximi pueri generosa confessio. | 414.b | Miracula per Christianos fiunt, non per Arianos. | 574.e |
| S. Maximus Abbas Pictauiensis. | 580.a | Miracula magna de sacra Communione. | 625.a. 626.b |
| S. Maximi miraculum in sanando contracto. | 580.a | Miraculum prope Pharam oritur contra Seuerianos. | 626.d.e |
| Mediator iustus non est, qui vnam partem audit, & alteri nihil reseruat. | 89.a | Misenus Episcopus legatus Papae Felicis. | 374.a |
| Medicina salutaris vt adhibeatur, discutienda est professo & persona decepti. | 431.e | Miseni causa tractatur in Concilio Romano. | 393.b |
| Medicina curat laegros, qui magis sunt periculosi. | 515.e | Misenus suspenditur a sacerdotali collegio. | 396.b |
| | | in Miseni absolutione Concilium Romanum. | 501.a |
| | | Miseni causa pertractata. | 503.a.b.c.d |
| | | Misenus absolutus. | 504.d |
| | | Miseria Mariae nobilissimae Carthagenensis. | 6.b |
| | | Miseria magna Alexandrinorum. | 696. |
| | | Miser status Ecclesiae. | 2.d |
| | | Miseranda solitudo Ecclesiae. | 312.d |

Mise-

I N D E X.

| | | | |
|---|-------------|---|-----------|
| Miserans status Reipublice Christiane. | 318.a | Monasterium constructum in honorem S. Severini. | 517.b |
| Miserandi casus ex tremotu orti. | 37.a | Monasterium monialium constructum a sancto Casario. | 589.a |
| Miserandus status Ecclesie Orientalis. | 661.a | Monasterium monachorum edificatum a Childeberto Franchorum Rege. | ibid.d |
| Miserantem conuenit inclinari, ut erigatur iaceus. | 463.a | Monasterium a Childeberto constructum confirmatur a Vigilio Papa. | 589.d |
| Misericordia Dei superat culpas delinquentium. | 130.d | Monialium monasterium constructum a sancto Casario. | 589.a |
| Misericordiae diuinae remedium nulli denegatur. | 504.a | Monialium monasterio quae reliquerit S. Casarius. | ibid.a |
| Misericordia Dei imploranda. | 37.c | Mons Badonicus obsidetur. | 338.c |
| Misericordia Zenonis in pauperes. | 303.c | in Monte Gargano apparitio sancti Michaelis Archangeli. | 480.a.b |
| Missi prolixior reddita est breuior. | 44.c | Montes intelliguntur Sancti. | 191.c |
| Missi canitur Symbolum constitutione Benedicti Papae. | 48.d | in Monumento Domini miraculum contra Seuerianos. | 625.e |
| Missi integra audiendi Dominicis diebus. | 572. e. | in Monumentum Domini Seuerianus ingredi non potuit. | ibid.e |
| 573.a | | Morbus semper medicina refecandus. | 176.a |
| Miserrari infra solemnia praedicabat Episcopi. | 572.e.573.a | Mores Humorum quales. | 26.b |
| Modestia bene coniungitur cum auctoritate. | 432.b | Mores prauis sunt in haereticis. | 430.a |
| Modestia in genera cum constantia. | 546.d.e | Mos vetus haereticorum qualis fuerit. | 362.a |
| Modestus Episcopus Veneticus. | 194.b | Mos antiquus Romanorum Pontificum. | 466.d |
| Modus imperandi discitur a seruitute. | 204.d | Motus magni Galliarum. | 308.a |
| Moenia Constantinopolitana per Cyrum instaurantur. | 38.d | Mors Atiliae, et qualis. | 200.b.c |
| Momilius creatur Imperator. | 307.a | Mors Aetii, et eius Consulatus. | 194.c |
| ad Monachos quid spectet. | 152.d | Mors Anastasii Papae. | 526.d |
| Monachi vagantur quomodo corrigendi. | 193.e | Mors Alarici quando. | 578.b |
| Monachorum est doceri, non docere. | 160.e.188.b | Mors Anastasii Imperatoris. | 687.c |
| Monachi Palaestini qui Eutybiani. | 169.e | Mors Ariadae Augustae. | 650.d |
| Monachi ne per regiones vagentur. | 193.e | Mors Anatolii Episcopi Constantinopolitani. | 239.b |
| Monachorum claustra perutilis. | 286.e | Mors Anthemii Imperatoris. | 295.c |
| Monachorum laudata constantia. | 392.d | Mors Asparis, et filiorum. | 285.a |
| Monachorum septem certamen. | 413.c | Mors Acacii Episcopi Constantinopolitani. | 433.d |
| Monachi interdum facti Episcopi. | 458.c | Mors Alboledis sororis Clodouei. | 533.a |
| Monachos miscbant puellis haeretici. | 478.a | Mors Childeuici Regis Franchorum. | 419.e |
| Monachi videant quos eligunt. | 558.d.e | Mors S. Cyrilli quando. | 20.c |
| Monachorum S. Augustini vetus institutio. | 563.d | Mors Dioscori Episcopi. | 162.c |
| Monachi aliqui apostatae facti sunt selestissimi haeretici. | 170.b | Mors Danielis Stylitae. | 437.d |
| Monachi aliqui haeretici veniunt Constantinopolim. | 598.a | Mors Euthymii viri illustris. | 295.b |
| Monachi Orthodoxi pugnant contra haereticos. | 598.b | Mors Eudociae Augustae. | 250.c |
| Monachorum monasterium edificatum a Childeberto Franchorum Rege. | 589.d | Mors Euarici Regis. | 419.c |
| Monachi aliqui haeretici occiduntur. | 607.d | Mors Eudociae Iunioris. | 291.a |
| Monachi qui haeretici ab Antiochenis occisi. | 623.a | Mors Epiphanius Episcopi. | 519.d |
| Monachi catholici laborant pro Flauiano. | 613.a | Mors S. Eugenii. | 505.e |
| Monachorum magna pugna pro fide et religione. | 622.623. | Mors Gallae Placidiae Augustae. | 112.e |
| Monachi patiuntur extremam penuriam. | 628.c | Mors Genferici. | 331.b |
| Monachis Deus praesto est abundantia. | ibid.d | Mors Gallae viduae. | 570.a |
| Monachi a Seuero afflictati. | 678.c | Mors Gerasimi anachoretae. | 316.d |
| Monachi ad Anastasium Imperatorem confugiunt, et ab eo expelluntur. | ibid.c.d.e | Mors Hunerici portentosa. | 418.b.c.d |
| Monachi a Seuero occisi. | 679.a | Mors Hilari Papae. | 273.e |
| Monachi interpellant ut caput Romanum Pontificem. | ibid.b | Mors Ioannis Vandalorum in Thracia. | 25.e |
| Monachos hortatur Hormisdas Papa, ut in fide perseuerent. | 672.c | Mors Iuuenalis Episcopi. | 231.c |
| Monachorum Aegyptii professio fidei. | 697.d.e | Mors Leonis Imperatoris. | 301.b |
| Monachi Aegyptii pauperissimi. | 695.b | Mors Maioriani Imperatoris. | 251.c |
| Monachorum epistola ad Alysonem; pro fide Catholica. | 610.d | Mors Marinae Arcadii filiae. | 113.e |
| Monastica instituta seruata ab Episcopis in Episcopatu. | 563.c | Mors Mamerci Viennensis Episcopi. | 451.b.c |
| Monastica vita Ecclesiarum gubernationi non inuidet. | 53.d | Mors Marciani Imperatoris. | 218.a |
| Monasterio priuatur Eutyches. | 128.a | Mors Odoacris Regis. | 471.a |
| Monasteria monachorum de licentia Episcoporum construenda. | 152.d | Mors Regis Hunnorum. | 282.b |
| Monasterium Studitarum erigitur. | 244.c | Mors S. Procli Episcopi Constantinopolitani. | 40.c |
| Monasterium secedit Gallia ridua. | 569.e | Mors Prosperi Episcopi Reginensis. | 272.a.b |
| | | Mors Petri Fullonis. | 430.e |
| | | Mors Petri Mogi. | 453.a |
| | | Mors Pelagii. | 453.c |
| | | Mors S. Patricii. | 459.c |
| | | Mors Zenonis Imperatoris. | 454.d |
| | | Mors Zosimi rhetoris. | 453.d |

Mors

I N D E X.

| | | | |
|--|-------|---|--------------|
| Mors Pelagii Patricii. | 453.c | Nauicula Petri, et ouile Christi numquam peribit. | 318.b |
| Mors filii Zenonis Imp. | 429.e | Nazarii reliquiae misse in Sardiniam. | 562.e |
| Mors Principum Apostolorum vno eodemque die. | 485.c | Neapolim translatum corpus S. Seuerini. | 516.e |
| Mors S. Leonis Papae. | 251.e | Neapolis abundat reliquijs sanctorum. | ibid.e |
| Mors Felicis Papae. | 459.d | Necessitatis tempore neque dispensauit cum bigamis S. Leo Papa. | 214.c |
| Mors Gelasii Papae. | 506.b | Necessitas fatalis a superstitionis inducitur. | 514.e |
| Mors Ioannis Machiotae Episcopi Alexandrini. | 660.a | in Necessitatibus semper succurrit Deus. | 625.626.627. |
| Mors S. Lupi. | 346.a | Nestarius Episcopus Viennensis. | 19.a |
| Mors Maximi Imperatoris. | 204.b | Negotium Principis, et Senatoris otium non conueniunt. | 204.d |
| Mors Maximi Episcopi Antiocheni. | 217.c | Nephalius laborat pro Ecclesia Alexandrina. | 399.a.b.c |
| Mors Martyrii Episcopi Hierosolymitani. | 427.d | Nepos factus Imperator. | 303.d |
| Mors Marcedonii, et visiones. | 650.e | Nepotis legatio ad Goibos. | 304.e |
| Mors S. Placidiae virginis. | 185.e | Nepotes Cyrilli exauctorantur a Dioscoro. | 29.e |
| Mors Sixti Papae. | 1.e | Nestorius Phanagoriae Episcopus Cathol. fuit in Concilio Chalcedonensi. | 140.e |
| Mors Seueri Imperatoris. | 268.a | Nestoriani multa mala attulerunt contra Cyrillum defunctum. | 20.c.d.e |
| Mors Simplicii Papae. | 370.c | Nestoriani a Theodosio Imperatore exagitantur. | 150.e |
| Mors S. Seuerini. | 367.a | in Nestorianos scripta Gelasii. | 508.b.c |
| Mors Simeonis Stylitae. | 249.e | Nestoriana pestis extincta est. | 379.b |
| Mors Symmachi Papae. | 631.d | Nestoriana haeresis vnde ducta. | 430.e |
| Mors Theodosii Imperatoris. | 117.c | Nicasius Rhemensis Episcopus sub Attila martyr. | 135.e |
| Mors Theodorici Triarii. | 351.e | ex Nicæno Concilio etiam primatum semper habuit Papae. | 157.b |
| Mors Theodoretii Episcopi. | 188.d | Nicæa primum conuenere Episcopi, postea Chalcedonem profecti. | 132.e |
| Mors Timothei pseudoepiscopi Alexandrini. | 334.e | Nicæna Synodi Acta edita tribus tomis a Gelasio potius sunt historia de rebus gestis in Synodo. | 704.a.b |
| Mors Timothei Episcopi Constantinopolitani. | 679.e | Nicæna Synodus nulli secunda. | 165.c |
| Mors omnibus hominibus a Deo constituta. | 688.a | Nicetius Episcopus Viennensis. | 10.a |
| Mortis periculum effugit Leo Imperator. | 263.e | Nicias Episcopus Laodiceae. | 611.a |
| Mortem Papae exoptare, quam malum sit. | 552.e | Nicopolitanus Episcopus communicat cum Apostolica sede. | 657.e |
| pro Mortuis est orandum. | 144.c | Nicopolitanus Episc. accersitur ab Anastasio Imp. | 660.b |
| Mortui a Papa possint absolui. | 504.b | Nilus presbyter legatus Timothei ad Simplicium Papam. | 340.d |
| Mortuus puer a quodam sancto sene suscitatur. | 412.d | Nobiles Carthaginenses trans mare eijciuntur. | 3.b |
| Mortuus veniam prestare an sit possibile. | 504.b | Nobiles Carthaginenses multi serui effecti Vandalorum. | 4.c |
| Mortuus non potest impetrare absolutionem, quam viuens nec quaesiuit, nec meruit. | 487.e | Nobilium Franchorum habitus. | 937.e |
| Mortuus a S. Leonardo suscitatur. | 636.e | Nobilitas maxima Euberij. | 9.b |
| Mulier si viuente viro alteri nupserit, peccat. | 180.a | Nobilitatis cupido interdum homines delirare cogit. | 218 |
| Mulier quaedam Euae instar viro persuadere conatur ut veram fidem amittat, sed nihil proficit. | 216.e | Nobilitas non est cum vitijs. | 492.d |
| Mulier Attilam cultro confodisse dicitur. | 200.c | Nobiles Franchi quomodo incedant. | 637.e |
| Mulier infirma sanatur a Casario Episcopo Lugdunensi. | 258.a | Nomen Acacii abolendum. | 520.b |
| Mulier curat, ut proprius vir viuus sepeliatur. | 455.a | Nomen S. Proterij iniuste abraditur. | 222.e |
| Mulier suspecta a clericis fugienda. | 548.b | Nomen Felicis Papae delet Acacius. | 398.a |
| Mulieris insigne certamen. | 417.b | Nomen Papae delent haeretici. | 398.a |
| Mulieres ab impijs sollicitantur. | 558.e | Nomen Flauitiae sublatum e Diptychis. | 437.c |
| Mundani Ecclesias tenere non possunt. | 685.a | Nomen magnum oritur ex bonis operibus. | 585.e |
| Mundanarum rerum alex sepe inuertuntur. | 7.d | Nomen Episcoporum haereticorum e Diptychis expungebatur. | 651.a |
| Mundi exordio mali homines affecerunt iniuria pios et sanctos. | 98.b | Nomen magnum et fama S. Casarii Episcopi Arelatensis. | 585.e |
| Mundus quibus peccatis abundet. | 514.a | Nomen Anastasii damnatum. | 689.b |
| Munera pastoralis cura quae. | 670.b | Nominis Acacii studiosissimi Constantinopolitani. | 649.e |
| Munera si non acceperint Episcopi, commendantur. | 53.c | Nomine tantum Catholicus Anastasius. | 652.b |
| | | Nomus quando factus sit Consul. | 29.a |
| | | Nonnus Episcopus Pelagiam meretricem conuertit. | 703.d |
| | | in Nonnum Episcopum exclamat demon. | ibid.e |
| | | Nonnus plures Saracenos conuertit. | ibid.e |
| | | Nonni duo predicauerunt Euangelium Helio poli. | 704.a |
| | | Nonnus Notarius in Synodo Constantinop. | 740 |
| | | Nonnus iniuste subrogatus Episcopus pro Iba. | 96.e |

N

Nauitas S. Fulgentij sub quo Rege fuerit. 441.c.d
Nauicula Petri in naufragio multorum Episcoporum seruat in columis. 95.

I N D E X.

| | | | |
|--|---------|--|---------------|
| Notarij qui essent, & unde dicti. | 45.c | Occisio Severi Imperatoris. | 268.a |
| Notarij quid consueverint in Synodis. | 74.e | Occisio Olybrij Imperatoris. | 298.c |
| Notariorum Dioscori insolens factum. | 91.a | Occisio Regis Hunnorum. | 282.b |
| Notarius Ecclesie Romanæ Hilarius. | 653.c | Occisio Ioannis Vuandali in Thracia. | 25.d |
| Notarij interdum dicuntur, qui notas res faciunt. | 45.e | Occisio Romæ in Circo. | 592.b |
| Novatores heretici impudentissime reijciunt Patrum interpretationes. | 60.c | Occulta Dei iudicia, sed ordinata. | 322.a |
| Novatores procaciores Eutychete. | ibid. | Occulta cognoscuntur ab Equitio. | 558.d.e |
| Novatores carpunt doctores in verbis. | 508.b.c | Occulta viiia tandem deteguntur. | 660.b |
| Novatores quid de Communione ab utraque specie. | 510.a | Occultæ imposturæ hereticorum deteguntur. | 434.b |
| Novatores quid de potestate Ecclesiastica, & politica. | ibid.c | Occultatum venenū hereticorum tandem detegitur. | 180.d |
| Novatores insurgunt scripta antiquorum. | 537.d | Octavia Tungrorum vrbs exciditur. | 134.a |
| Novatores proficiuntur Symbolum Apostolorum. | 600.c | Odiū Acacij uniuersam turbat Ecclesiam. | 350.d |
| Novatores insurgunt in Summum Pontificem. | 525.b | Odoacer Rex Erulorum vocatur in Italiam. | 392.d |
| Novitas solet abundare inimicis. | 289.c | Odoacer vilissime indutus Rex futurus a sancto Severino prædicatur. | ibid.e |
| Novis rebus semper studet leuitas monachorum. | 363.e | Odoacer Rex licet Arianus esset, nihil tamen contra religionem egit. | 317.c.d |
| Novus Orbis accreuit Ecclesie Catholicæ. | 651.d | Odoacer regnat in Italia. | ibid.a |
| Numen diuinum primo implorandum. | 1.c | Odoacer iterum vincit Rugos. | 435.c |
| Numen offensum placatur a Theodosio. | 50.c | Odoacer victus a Theodorico. | 438.a |
| Numisma Gallæ Placidie. | 112.b | Odoacer iterum victus, & obsessus a Theodorico. | 454.c |
| Numisma S. Pulcherie. | 187.b | Odoacer occiditur a Theodorico, & qua morte interemptus. | 471.a |
| Numisma Marciani Imperatoris. | 218.c | Odor pestifer & fames homines & iumenta delet. | 36.d |
| Numisma S. Leonis. | 254.a | Odor emanans ex reliquijs S. Euphemie. | 139.c.d |
| Numisma Aelie Flaccille. | 255.d | Officium Leonis Imperatoris erga cæcum. | 218.e |
| Numisma Aelie Eudocie. | ibid.e | Officium Laurentij Episcopi Mediolanensis commendatur. | 545.e |
| Numisma Licinie Eudoxie. | 256.a | Officia publica vendebantur tempore Zenonis Imperatoris. | 429.d |
| Numisma Leonis Augusti. | 302.b | Officij & magistratus ne vendantur. | 429.d |
| Numisma Augustuli. | 307.c | Olybrius nobilis, doctus, atque pius. | 702.d |
| Numisma Anastasij Imperatoris. | 687.e | Olybrius creatur Imperator. | 295.c.d |
| | | Olybrius Imperator occiditur. | 298.e |
| | | Olympius monachus inuehitur in Basiliscum Imperatorem. | 329.e |
| | | Olympius Arianus dat pœnas blasphemie. | 494.d |
| | | Olympius mittitur cum exercitu contra Eliam Episcopum. | 622.e |
| | | Olympius condemnatur magna stultitie. | 623.a |
| | | Omnipotencia Dei sola deuias voluntates conuertit. | 502.e |
| | | Onesiphorus Episcopus Iconij pugnavit pro S. Flauiano. | 95.b |
| | | Onesiphorus socius in passione Theodreti. | 105.c |
| | | Onulus Armatum Comitum interfecit. | 704.c |
| | | Opera bona clericorum appareant. | 548.a |
| | | Opera bona dant bonum nomen. | 585.e |
| | | Opera, & non tantum verba a Christianis requiruntur. | 655.a |
| | | Opportunitas temporis est expectanda. | 438.c |
| | | Opuscula doctorum sunt arma spiritalia. | 64.a |
| | | Oraculum accepta verba Papæ a Concilio. | 47.e |
| | | Orandum semper, & non laborandum manibus, dictum est ab hereticis. | 19.d |
| | | Orare debent vxores pro coniugibus. | 137.b |
| | | Orationibus sancti Leonis se commendat Marcianus Imperator. | 118.d.e |
| | | Orationis vis quanta sit in seruis Dei. | 135.b |
| | | Oratione exercitus fugatur. | 137.d.e |
| | | Oratione hostes superantur. | 201.d.e |
| | | Orationem confugiendum in periculis. | 308.e.309.c.d |
| | | Orationes etiam fundendæ pro Principibus hereticis, & qua de causa. | 572.d |
| | | Orationes S. Danielis Rais clarissima femina filium obtinuit. | 329.b.c |
| | | Oratione Aniani liberatur Aureliana ciuitas ab hostibus. | 137.b |

I N D E X.

| | | | |
|--|-------------|--|-------------|
| Oratione Sanctorum pluuia descendit de celo. | 682.a.b | Orientales litteris Symmachum interpellant. | ibid.e |
| Orationem confugiendum in tribulationibus. | 682.a.b.c.d | Orientalium epistola ad Symmachum Papam pro reconciliatione cum Romana Ecclesia. | ibid.e |
| Orationes a Deo exaudiuntur. | 683.d | Orientales confitentur Romanum Pontificem tenere cathedram Petri. | 617.a |
| Oratio prodest mortuis. | 144.c | Orientales cognoscunt Romanum Pontificem Pastorem totius Ecclesie. | ibid.b |
| Oratione sancti Seuerini loquitur mutus. | 436.a | Orientales auxilium a Summo Pontifice obnixè postulant. | 618. |
| Oratio pugnat contra inimicos. | 639.c | Orientales confitentur se esse in ingenti calamitate. | 619.a |
| Oratio funebris Hilarij Episcopi edita a Genebrardo. | 34.d | Orientalium fidei professio, & confessio. | ibid.e |
| Oratio Sidonij pro Aruernensibus. | 308.e.309.a | Orientalium monachorum pugna pro fide, & victoria. | 622.623.c.d |
| Oratio Epiphaniij legati ad Anthemium Imp. | 290.a | Orientales ex more scripsit Symmachus Papa. | 632.e |
| Oratio Epiphaniij ad Theodoricum Regem. | 488.e | Orientalibus capitula seruanda præscripta ab Hormisdæ Papa. | 648.a |
| Oratio alia Epiphaniij ad Theodoricum Regem. | 519.b | Orientalis Ecclesie miserandus status. | 661.b |
| Oratio Epiphaniij ad Regem Burgundiæ de captiuis redimendis. | 491.c.e | Orientales plures Ecclesie venerunt ad communicationem Apostolicæ Sedis. | 657.e |
| Oratorium sanctæ Crucis ad dexteram Baptisteryj Constantini. | 98.a | Orientales prima Hormisdæ legatio. | 661.b |
| Oratorium sanctæ Crucis sub Sixto Papa solo æquatum est. | 98.a | Orientales Episcopos epistola Hormisdæ Papæ. | 600.e |
| Oratorium S. Stephani seruatum ab incendio. | 134.d | Orientales secunda Hormisdæ Papæ legatio. | ibid.a |
| Orbis vexatur a penuria, & quando. | 202.b | Orientales Episcopos Orthodoxos alia Hormisdæ epistola. | 671.a |
| Orbis concionator Simeon Stylita. | 249.d | Orientalis Ecclesie priuilegia a Sede Apostolica manerunt. | 676.a |
| Orbis nouus accreuit Ecclesie Catholicæ. | 651.d | Orientales multas scribit epistolas Felix Papa. | 395.c |
| Orbis terrarum totus ad limina Apostolorum. | 537.c.d | Orientales scripsit epistolam Hormisdæ Papæ. | 632.e |
| Ordines non sunt conferendi seruis ex decreto sancti Leonis. | 14.e | Orientales & nolabant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordinata Dei iudicia, licet occulta. | 312.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordinatio interdicta Gaudentio. | 316.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordinatio Xenie Episcopi nondum baptizati a Petro Fullone. | 426.d | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordinatione Papæ. | 529.d | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordinationes præcedat ieiunium. | 25.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordinationes Simplicij Papæ. | 371.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordines quo tempore conferendi. | 25.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordo in Ecclesia necessarius. | 70.d | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordo subscribendi in Concilijs. | 129.b | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordo est in iudicijs Dei, licet occultus. | 312.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Ordo monachorum sancti Benedicti est plâta nobilis. | 499.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orentium Sidonij epistola. | 421.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orentius poeta Hispanus, postea Episcopus. | ibid.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orestes ordinatur Magister militum. | 303.e | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientali Ecclesie solitus subuenire Papa. | 116.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientalis Ecclesie quam turpis esset facies. | 113.b.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientali Ecclesia epistola Theodreti ad Aspreum Consulem. | 123.e | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientali Ecclesia scribit Theodoretus ad Anatolium Patricium. | 122.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales Episcopi ab Acacio iniuste deponerentur. | 398.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales castigati peccato Acacij. | 617.d | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientalium Episcoporum torpor in schismate. | 113.b | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientalis Ecclesie turpis facies. | ibid.b.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientalis Ecclesie gaudium. | 125.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales Episcopi ab Acacio depositi. | 398.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales turbæ undique auctæ. | 399.b | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientalis Ecclesie turbata facies. | 424.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientalis Ecclesie miserandus status. | 469.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientalium Episcoporum falsi pretextus. | 483.b | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Oriente recedit Thomas Auriga magni nominis. | 592.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientali Ecclesie compatitur Symmachus Papa. | 613.c | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales epistola Symmachi Papæ. | ibid.e | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales Catholicos hortatur Symmachus, ut viriliter agant. | ibid.e | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Oriente magnum schisma. | 613. | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Oriente unde tot mala euenerint. | 615.e | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Oriente monstrum regnavit horrendum propter peccata populorum. | ibid. | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales sæpe discissi, & compaginati cum Romana Ecclesia. | 616.a | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |
| Orientales quare sub barbarorum iugo grauissimo. | ibid. | Orientales & nolebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. | 666.a.b |

P

Pagani nouis edictis exagitantur a Leone Imperatore.
 Pagano deterior quando sit malus Christianus.
 Palæstina monachos epistola sancti Leonis, ut conuertantur.
 Palæstina Dux Seuerianus ad fidem conuertitur.
 Palæstinam incurfat Alamundarus Rex Saraceno um a

| | | | |
|--|---|--|------------------------|
| in Palestina magnæ clades & afflictiones. | 681.c.d.e | Papam quanti fecerint Dardaniæ Episcopi. | 467.d |
| Palladius Episcopus Antiochenus. | 430.e | Papa de tota Ecclesia iudicat. | 474.a |
| Pallia altaris in camisiis & femoralia impij conuertunt, sed dignas soluunt penas. | 215.a | Papa etiam Patriarchas damnat. | ibid.a |
| Pallium gestare tempore ieiunij non licet Episcopis. | 140.c | Papa iudicat omnia. | 475.a |
| Palmaris Synodus vbi celebrata. | 541.a | Papa a nemine vocandus ad iudicium. | 474.a.c |
| Palmaris Synodus vnde dicta. | ibid.a.b | Papæ auctoritas integra sub Ariano Rege. | 479.a |
| Palmaris Synodi Acta. | ibid.e | ad Papam spectat admonere Imperatorem. | 481.b.c |
| Panis ad fidem perapta similitudo. | 3.e | Papæ excellentia. | ibid.d |
| Pansophius Comes tulit litteras S. Leonis ad Flavianum. | 73.a | Papæ potissima cura de fide. | 482.c |
| in Papa duo sunt perfecta, humilitas personæ, & celsitudo dignitatis. | 2.b | Papa principem locum obtinet. | 485.c |
| Papa Episcoporum omnium Primas. | 2.c | Papa captiuos redimit. | 493.d |
| Papa cognoscit & iudicat hæreticos. | 17.a | Papæ primatus. | 500.a.b |
| Papa principatum accepit a Domino. | 24.e | Papa non indiget Synodo, vt iudicet. | ibid.c |
| Papa omnibus præest Episcopis. | 25.b.31.d.e.119.a.b | Papa supra omne Concilium. | ibid.c |
| Papæ auctoritas etiam æstimata apud Arianos. | 47.c | Papa appellatus est Christus a Concilio Romano. | 502.b |
| Papæ verba vt oraculum a Concilio accepta. | ibid.e | 504.d | |
| Papa antiquitatis semper tenacissimus. | 48.b | Papa dictus Vicarius Christi, & Petrus. | 504.d |
| Papa deponit Primates. | 49.d | Papa mortuos non absoluit. | 504.b |
| Papæ subiecti sunt omnes Episcopi. | 62.e.111.c | Papæ obedire debent Imperatores. | 521.c |
| Papæ magni ponderis iudicium est. | 63.a | de Papæ ordinatione. | 529.d |
| Papa est iudex omnium Christianorum. | 72.c.73.a | & idem pene contra Pontificatum ambientes. | ibid.e |
| ad Papam spectat præficere Episcopum in Synodis. | 78.b | de Papa electione. | 530.a |
| Papam Galli Episcopi venerantur. | 81.e.82.a | Papa non visitatur. | 537.a.b |
| Papæ litteras amplexati sunt Galli. | 86.a | Papa nullum nisi Deum iudicem habet. | 538.a |
| Papa est magister ac doctor totius populi Christiani. | 86.e.102.b | Papam venerantur etiam barbari Gothi alienigenæ heretici Ariani. | 539.d |
| Papæ summa auctoritas. | 87.e | Papa sanctissimus prædicatus, & quare. | 550.e |
| ad Papam spectat Synodos indicere, & non ad Imperatorem. | 87.e.120.a.542.a | Papa ægotante, luceat Ecclesia. | 552.d |
| ad Papam appellant Episcopi pro ipsorum defensione. | 99.e.101.e.103.a.b | Papæ mortem exoptare quam malum sit. | ibid.e |
| Papæ præconia & laudes. | 100.b | Papa quam sublimior Imperatore. | 554.b |
| Papa de fide & sacerdotibus iudicat. | 110.a | Papa concedit auctoritatem prædicandi Euangelium. | 559.d.e |
| Papa habet clauis regni caelestis. | 111.b | Papa succurrit Episcopis egenis. | 565.d |
| Papæ maiestatem hæretici etiam venerantur. | 113.a | Papa confirmat facta ab Episcopis. | 589.a.c.d |
| Papa solitus subuenire Orientali Ecclesie. | 116.a | a Papa qui discedit, a Deo punitur. | 615.e |
| Papa est caput omnium Ecclesiarum. | 141.e.214.a.374.c.540.d.617.d.e.678.679.b | Papa tenet cathedram Petri. | 617.a.642.c |
| Papa semper habuit primatum, ex Nicæno Concilio. | 157.b | Papa totius Ecclesie caput. | ibid.c |
| Papa approbat & firmat Concilia. | 158.d | a Papa auxilium postulant Orientales. | 618.a |
| Papa inscribitur Episcopus vniuersalis. | 159.d.e | Papæ pedes venerabamur Episcopi. | 618.e.619.a |
| Papa dispensat in magnis. | 166.d | Papam quantum Fideles venerari debent. | 619.a |
| Papa vindex canonum. | 167.a | Papæ credita membra Ecclesie. | 642.b |
| Papam consulebant Episcopi antiquitus. | 180.b | Papa est pater Imperatorum. | 646.e.647. |
| Papa Episcopos consulebat. | 190.c | Papæ in omnibus obediendum. | 646.a.b.c.d |
| ad Papam mittuntur legati pro ministris Ecclesie Mauritanie. | 213.d.e | Papa fungitur legatione Christi. | 655.c |
| Papæ omnia nunciabantur ab Episcopis. | 223.b.c | Papæ tituli dati ab Episcopis. | 656.a |
| Papæ natalis celebratur. | 264.c | ad Papæ communionem venerunt plures Ecclesie Orientales. | 657.e |
| Papam quanti fecerint Episcopi Hispani. | 265.d | Papa princeps Episcoporum. 661.d. & Pater Patrum. | 661.d. & Pater Patrum. |
| ad Papam referendæ Episcoporum cause. | 266.b | ibid.662.c.663.a | |
| ad Papam spectat dispensatio contra canones. | 266.c | Papæ litteræ in Ecclesia legebantur. | 664.a |
| ad Papam confugiunt Archimandrite. | 315.e | Papæ cura, vt reuocet hæreticos lapsos. | 669.b.c.d.e |
| ad Papam spectat sollicitudo omnium Ecclesiarum. | 338.e | Papæ cura erga omnes. | 668.a.669.670.b.c |
| ad Papam spectat hæreticos lapsos restituere. | 342.d | ad Papam mittebatur professio fidei ab Orientalibus. | 673.a |
| Papa electos Episcopos confirmat. | 345.a | cū Papa communicare, demonstrat quemlibet esse Catholicum. | 675.a |
| Papa canonum seruator. | 344.e.345.a.b.c | Papa iuste reprehendit Episcopos cum hæreticis communicantes. | 675.c |
| ad Papam spectat confirmare Patriarchas. | 357.d | a Papa priuilegia Episcoporum. | 676.a |
| Papæ auctoritas. | 396.e.502.503.504. | Papæ litteræ publice affigendæ in diuionibus Principum, etiam ipsis inconsultis. | 676.c.d |
| ad Papam conueniebant Episcopi Italie in re graui. | 396.d | Papa est Patriarcha totius Ecclesie. | 678.d.679.b |
| in Papam insurgunt hæretici, & eius nomen delent. | 398.a | ad Papam legatio Ecclesie Alexandrinæ. | 691.a |
| Papa arbiter scriptorum omnium. | 452.e | Papa appellatus Apostolus, & Euangelista. | 692.b |
| | | Papa Patriarcharum Princeps, Petri successor. | ibid.b.c |
| | | Papæ quantam obedientiam præstent Alexandrini. | 691.692.693. |

| | | | |
|---|---------------|---|------------------|
| Papæ doctrina, doctrina Christi est. | 695.d | Pauperes rediguntur in seruitutem. | ibid.b |
| Papa quæ docet in ijs quæ sunt de fide, non potest errare, & est velut Euangelista. | 692.b | Pauperes subleuandi expensis ludorum. | 516.b |
| Papa tenet principatum in vniuersum Orbem. | 701.b | Pauperibus succurrendum ab omnibus. | 588.a.b |
| Papistas hæretici vocant veros Catholicos. | 215.e | Pauperibus succurrendum est a superioribus. | 565.c.d |
| in Parasceue cur Græce cantetur Trisagion. | 469.b | Pauperes eleemosynis subleuandi. 314.e.535.d. | 584.e. |
| Parentes boni bonos gignunt filios. | 638.b | 585.a.b.e | |
| Parisiunum est prima sedes Franchorum in Gallia. | 211.e | Pauperibus bona Ecclesiastica distribuenda. | 486.b |
| de Paschali Cyclo epistola S. Leonis ad Marcianum Imperatorem. | 189.b | Pauperibus rogandi sunt Reges. | 639.e |
| Paschatis die plures martyres facti in Africa. | 215.b | Pauperum post Deum sint vasa Ecclesie. | 40.d |
| Paschasius sancti Leonis legatus Constantinopolim. | 127.c | Pauperum nutritor Ecdicius. | 314.c |
| 200.a | | Paupertas est præponenda diuitijs plenis curarum. | 98.e |
| Paschasius ad S. Leonem de Sicilie clade. | 200.a | Paupertas magna Theodoretii. | 101.c.d |
| Paschasius Episcopus Viennensis. | 10.a | Paupertas magna monachorum Aegypti. | 695.b |
| Paschasius ad Eugipium de S. Sauerino. | 517.c | Pax Ecclesie maxime desiderata a Theodoro. | 123.e |
| Paschasius diaconus, cuius S. Gregorius recitat miraculum in dialogis. | ibid.c | Pax defendenda. | 109.e |
| Paschasius pœnis purgatorij incipit. | 528.a | Pax Ecclesie reconciliata a Pulcheria Augusta. | 116.b |
| Paschasius quomodo veniam obtinuit. | ibid.a | Pax inter Anthemium & Ricimerem. | 290.a |
| Paschasius mortuus de noniacum liberauit. | ibid.a | Pax inita ad Euarico Rege cum Nepote Imp. | 305.c |
| Paschnicus Ecclesiam Dei conturbat. | 458.d | Pax vera consequitur iustitiam. | 469.e |
| Pastorale fastigium indignis non est credendum. | 214.b | Pax querenda a Principibus. | 471.c |
| Pastoralis cura Romani Pontificis. | 668.a | Pax laudatur. | ibid.c |
| de Pastoralis munere plura. | 670.c | Pax vera vbi inueniatur. | 482.d |
| Pastores quanta cura custodire debeant oues. | 618.c | Pax vera non est sine charitate. | 482.d |
| Pastores inuigilent super oues. | 666.e | Pax in Ecclesia quantum expetenda. | 544.e |
| Pater benignus horrescit castigatione filiorum. | 379.d | Pax in Ecclesia quam utilis. | 67.b |
| Pater Imperatoris dicitur Summus Pontifex. | 645.e | Pax in Ecclesia seruanda. | 485.a |
| Pater Patrum dicitur Pater. | 661.d | Pax inter Theodoricum & Vuandalorum Regem. | 702.e |
| Patris monita qui non audit, tyrannum interdum experiri cogitur. | 504.e | Pax non datur infidelibus. | 670.e |
| Patrum doctrinam secutus est Theodoretus. | 23.e | Pax tandem venit inter Orientem & Occidentem. | 602.e |
| Patrum expositiones interdum hæretici admittere coguntur. | 60.a | Pacem ineunt Vuandali cum Valentiniano Imperatore. | 111.e |
| Patrum interpretationes Nouatores hæretici impudentissime reijciunt. | ibid.c | Pacem concedit Attila Romanis. | 177.e |
| Paterius quando Consul. | 13.b | Pacis conditiones offeruntur ab Anastasio Imp. Vitaliano. | 640.b |
| S. Paterius Episcopus Ayrigenis. | 639.e | Pax quæ bona & utilis Ecclesie. | 642.a.b |
| Paterius colitur a Regibus Franchorum. | ibid.e | Pacis bona quam multa. | 643.c |
| Paterno inobediens Crescentius fit cæcus. | ibid.e | Pacem quærentes quæ seruare debeant. | 645.a.b |
| Pati pro Domino, gratia est maxima. | 123.b | Pacis fructus quam boni sint. | 649.b |
| S. Patiens Episcopus Lugdunensis. | 313.b | ad Pacem veram hortatur Hormisdas Papa Anastasium Imperatorem. | 655.a |
| Patientem reueritus Euaricus Rex. | ibid.b | Peccata excitant iram Dei in vltionem. | 36.a |
| Patientis munifica largitas. | ibid.c | Peccata parturiunt mala. | 35.e.513.e.514.a |
| Patiens hæreticos conuertit. | ibid.e | Peccata Fidelium a Deo magis puniuntur, quam infidelium. | 134.e |
| ciuitates ab ipso subleuata. | 314.b | Peccata occulta deteguntur. | 180.d |
| Patientia virginum sacrarum. | 388.a | Peccata a Deo puniuntur. | 205.c |
| Patientia in iniurijs perutilis. | 577.a | de Peccatorum suorum remissione quid reuelatum S. Leoni. | 252.d |
| Patientia magna Iuliani Episcopi. | 621.e | Peccata vitanda a clericis. | 512.e |
| Patriarcha Alexandrinus legationem mittit ad Apostolicam sedem. | 691.a | Peccata omnium punienda. | 513.a.b |
| Patriarchæ interdum damnati ab Apostolica sede. | 474.a | Peccata omnia emendare non possunt Summi Pontifices. | 515.d.e |
| Patriarchæ interdum dicti Episcopi. | 590.a | Peccata populorum causa sunt, vt Deus regnare faciat hypocritas. | 615.e |
| Patriarchalium sedium prærogatiua. | 485.d | Peccata sacerdotum tegenda. | 547.c |
| Patricius Dux exercitus Romanorum fugatur. | 556.b | Peccata vnius alteri obesse non debent. | 617.d |
| Patricius vir clarissimus mittitur ad Hormisdam Papam ab Anastasio Imperatore. | 641.c | Peccata inemendata cresunt. | 668.e |
| S. Patricij obitus. | 459.c | Peccator bonis operibus diuinam retardat iram. | 303.d |
| Paulo Episcopa quid ostensum de futura clade Africa. | 352.e | Peccatores humiles sint. | 501.c |
| Paulus nepos Cyrilli in afflictionibus mortuus. | 29. | Peccunia excæcat hominem hæreticum. | 405.c |
| Paulus Episcopus subscribit cum alijs epistolæ Faustii ad Lucidum. | 447.b | Pecunia, an ferro aduersariorum animos inclinemus, quid interest. | 490.a |
| in Pauperem charitas magna Marciani Imperatoris. | 243.e | Pedes Summi Pontificis venerabantur Episcopi. | 618.e. |
| Pauperes opprimuntur a potentioribus. | 280.a.629.a.b | 619.a | |
| | | Pelagia meretrix a Nonno Episcopo conuersa. | 703.d |
| | | Pelagia dicta, quæ prius Margarita cognominabatur, quæ si pelagus diuini iudicij. | ibid.d |

| | | | |
|---|---------------------|---|-------------|
| Pelagianos persequitur S. Leo. | 18.e | Pestis Nestoriana extincta. | 379.b |
| Pelagiana hæresis profusa deleta a S. Prospero. | 19.a | Pestis orta Romæ. | 273.c |
| Pelagiani in Dalmatia pullulant. | 475.e | Petitio Sabæ ab Anastasio Imp. | 609.d |
| Pelagiani degentes in Piceni provincia. | 476.d | Petitiones Marciani Imp. in Synodo Chalcedonensi. | 152.c |
| Pelagianorum sententia tres. | 477.d | ad Petram vocantur hæretici. | 670.d |
| Pelagius Patricius vir præclarus. | 453.d | cû Petra communicatio demonstrat quemlibet esse Catholicum. | 675.a |
| Pelagius occiditur a Zenone. | 453.e | S. Petri basilica a Valentimiano & a Galla Placidia Augustis humiliter visitatur. | 110.a.c |
| Pelagij iustæ ad Deum preces. | ibid.d | S. Petri ecclesia & sepulchrum. | 252.b |
| Pensare libra iudicij quid sit. | 43.e | S. Petri confessione stabilis fides. | 386.a |
| Penuria rexit Orbem. | 202.b | in Petri sacratissima sede sedet Summus Pontifex. | 642.c |
| Penuria ingens post Sanctorum discessum. | 628.a.b | Petri cathedram tenet Romanus Pontifex. | 617.a |
| Penuriam extremam patiuntur monachi. | ibid.c | Petri nauicula saluatur incolumis in naufragio multorum Episcoporum. | 95.e |
| Percursor maxillæ Domini nostri Iesu Christi quomodo sit in inferno. | 625.b | S. Petrus apparuit S. Gallæ. | 570.a.b |
| Peregrinus Episcopus Misenatis Ecclesiæ. | 667.d | Petrus Altinæ Episcopus. | 536.b |
| Peregrinus Episcopus legatus Hormisdæ Papæ ad Anastasium Imperatorem. | 667.d | Petrus Romæ mittitur visitator a Theodorico Rege. | ibid.b |
| ad Peregrinum Episcopum & legatum sedis Apostolicæ Hormisdæ Papa. | 673.e | 537.a | |
| Peregrini sunt recipiendi hilari fronte. | 4.e | Petro præcipitur, ut visitet limina Apostolorum. | ibid. |
| Peregrini ab Episcopis suscipiendi. | 486.c | a. b. c | |
| Peregrinatio S. Servatii. | 134.a | Petrus a Synodo damnatur. | 536.e |
| Peregrinationis molestia & commodum. | 43.d | Petrus Antiochenus damnatur a Felice Papa. | 384.e |
| Perfidia Archimandritarum hæreticorum. | 146.e | Petrus ab omnibus damnatus. | 385.b.386.e |
| Perfidia hæreticorum. | ibid.e | Petrus Chrysologus scribit ad Eutychetem. | 88.d |
| Perfidia Zenonis magna. | 362.a | Petrus Chrysologus quo anno ex hac vita migravit. | 89.a |
| Perfidia Hunerici in omnes. | 404.e | Petrus Episcopus Ravenas ad Concilium Romanum se confert. | 541.e |
| Periculose se miscent sacris Principes seculares. | 61.b | Petrus a consuetudine Symmachi Papæ abstinet, & qua de causa. | ibid.c |
| Peripatetici nimium studiosi Aristotelis. | 596.d.e | ad S. Petri basilicam confugit Symmachus. | 543.a |
| Periuri ac simulatores sunt hæretici. | 640.a | Petrus poeta & magister Scrinij. | 233.b |
| Peroratio auctoris cum gratiarum actione. | 690.a | Petrus Cnaphus damnatur in Concilio Constantinopolitano & Romano. | 382.b.d |
| S. Perpetuus Episcopus Turonensis præfuit Concilio Turonensi. | 364.e | ad Petrum Cnaphum Flacciani epistola. | 383.e |
| Perpetuus reliquias S. Martini transfert. | 365.b | Petrus Fullo detegitur Arianus. | 384.c |
| Perpetuus S. Martino ecclesiam fabricavit. | 365.b | Petrus Fullo tumultus excitavit. | 287.a |
| Perpetuus præscribit populo ieiunia & vigiliis. | 366.c.d | quid molitus sit in Episcopum Antiochenum. | ibid.d |
| Persecutio Gensericæ contra Catholicos. | 12.b | quid in Athemium. | 288.e |
| Persecutio excitata in Africa contra Catholicos. | 38.a | Petrus Fullo rursus Episcopus Antiochenus. | 356.a |
| Persecutio Romanorum contra Manichæos. | 13.b | Petrus Fullo Romæ damnatur. | 381.d |
| Persecutio Arianorum contra Thomam. | 206.e | Petrus Fullo aduersus Catholicos quæ molitus sit. | 424.a |
| Persecutio Euarici Regis Gothorum. | 260.c | Petrus Fullo nititur contra Concilium Ephesinum. | ibid. b |
| Persecutio Africanæ Ecclesiæ. | 381.c.387.d | Petrus Fullo defert Acacio. | ibid.c |
| Persecutio alia Africanæ Ecclesiæ. | 561.a | Petrus Fullo refellitur. | 425.d |
| Persecutio Arianorum. | 561.a.b.566.a.584.c | Petri Fullonis temeritas repressa diuinitus. | 426.c |
| Persecutio vilis. | 671.b.c | Petrus Fullo Episcopum ordinat Xenaiam nondum baptizatum. | ibid.d |
| ex Persecutione vilitates plurimæ. | 673.674.a.b.c.d | Petri Fullonis obitus. | 430.e |
| Persecutio Vandalica recrudescit. | 441.c | Petrus monachus conuersus. | 172.e |
| Persecutio Trasamundi Regis in Africa. | 561.a.b | Petrus hæreticus redit Antiochiam. | 322.a |
| Persecutio Trasamundi Regis nouis artibus. | 566.a | Petrus Mogus Episcopus Alexandrinus intrusus. | 335. |
| Persecutio dirissima contra Ioannem Episcopum Nicopolitanum. | 673.d | Petrus Mogus dissipatur. | 339.a |
| Persecutio ab hæreticis illata in Orthodoxos. | 678.a | Petrus Mogus latens Alexandriæ multa mala molitur. | 341.b |
| Persecutio Anastasii Imperatoris in aulicos Orthodoxos. | 685.d | 362.b | |
| Persecutionem præcedunt præfugia. | 352.c.d.e | Petrus Mogus publicat Zenonis Imperatoris Enoticon. | ibid.d |
| Persecutiones hilari fronte suscipiendæ. | 414.a | Petrus promouetur in sedem Alexandrinam. | ibid.d |
| Persecutiones Catholicorum multæ. | 602.e.603.c | Petri epistola ad Acacium de ficta eius religione. | 363.a |
| Perseuerantia necessaria in fide. | 657.c.d | Petrus Mogus alitercatur cum Euphemio. | 437.b |
| Perseuerantia quam necessaria. | 663.d.666.e | Petrus Mogus moritur. | 453.a |
| Perseuerantia in omnibus commendatur. | 674.a.b.c | Petrus ex Hiberia Episcopus Maiumæ. | 170.a |
| Perseuerantes usque in finem salui fiunt. | 319.e | Petrus Episcopus Metropolis Nicomediæ. | 242.e |
| in Persona vna declaratur diuinitas & humanitas Iesu Christi. | 23.c | Petrus Episcopus Damasci. | 621.a |
| Perturbatio maxima Ecclesiæ tempore sancti Leonis. | 2.d | Pbido diaconus alumnus S. Euthymij. | 336.b |
| Pestilentia subsequitur famem. | 418.a | Pbido apparet S. Euthymius. | ibid.d |
| | | Pbido multa confert beneficia S. Euthymius. | 337.a.b |
| | | Phi- | |

| | | | |
|--|-------------|--|-------------|
| Philippus presbyter Hieronymi auditor librum edidit in Iob. | 217.d | in Ponto ingens tremotus. | 531.a |
| Philippus Episcopus Photicensis. | 663.a | Populus Dei crescit instar apum. | 12.a |
| Philoxenus Episcopus Hierapolitanus iniquus. | 610.e | Populus exclamat in Arianos. | 285.c |
| Photinus diaconus Thessalonicensis legatus ad Anastasium. | 523.d | Populus ducatur ab Episcopis, & non Episcopi sequantur populum. | 465.a |
| Photius Tyri Episcopus iudex constitutus in causa Iba. | 64.e | Populus fidei ardore resistit Imperatori. | 599.d.e |
| Photius subscripsit contra Flavianum in Ephesina Synodo. | 96.e | Populus propter fidem incendium excitat. | 601.c |
| Photius conqueritur de iure sibi diminuto. | 147.e | Populus tumultuatur Constantinopoli. | 507.b |
| Photius historiæ Ecclesiasticæ scriptor. | 347.e | Populus Constantinopolitanus addictus Acacio. | 649.e |
| Phrenetici solent medicos velut hostes putare, vel ledere. | 475.a | Populi Orientales a fide defecerunt. | 651.d |
| Pia vota numquam despiciuntur a Christo. | 439.b | Populi noui Orbis ad fidem conuersi. | 651.d |
| in Piceni provincia Pelagiani. | 476.d | Populi studia & factiones multa possunt. | 168.c |
| Piceni Episcopi a Gelasio reprehenduntur. | 477.a | Populi falso semper se excusant. | 483.d |
| Pictores in pingendis imaginibus sacris sint cauti. | 256.c | Populi in rebus iustis sub ditione tenendi. | 483.d |
| Pictorum licentia religioni subiecta. | 574.c | Populum Constantinopolitanum hortatur Hormisdæ Papa. | 672.c |
| Pictura sunt representanda miracula. | 495.b | Populo præscribuntur ieiunia & vigilia a S. Perpetuo. | 366.c.d |
| Pietas simulatur ab hæreticis. | 93.a | Populorum peccata causa sunt, ut Deus hypocritas regnare faciat. | 615.e |
| Pietas insignis Sporatiij Comitij laudatur. | 105.e | Populis interdum acquiescendum est. | 686.a |
| Pietas magnam vim habet. | 303.c | Porcarius Abbas insignis. | 191.b |
| Pietas nundinaria est penes Principes hæreticos. | 652.b | Porphyrij libri vetiti ab Imperatore. | 50.d |
| Pij viri non franguntur aduersitatibus. | 439.a | Portentosus obitus Hunerici. | 418.b.c |
| Pinta Episcopus Arianus. | 567.e | Portæ referatæ sponte aperiuntur aduentu sanctæ Genouesæ. | 212.a |
| in Pintam scribit S. Fulgentius. | ibid.e | Possessor Episcopus Occidentalis in Oriente. | 672.a |
| Planta nobilis est ordo monachorum sancti Benedicti. | 499.a | Possessor factus extorris ab Arianis. | ibid.a |
| Plantatio nulla est nisi a Deo. | 324.d | ad Possessorem Hormisdæ Papæ epistola. | ibid.a |
| Plato cubicularius igne crematus. | 322.c | Posthumiani Consulatus, & inscriptio. | 50.a |
| Platonis cubicularij mors laudata, & ei statua erigitur. | 322.c | Potentes si conuertantur, magna Christo gloria. | 571.a |
| Pluuia defectu mira sterilitas. | 408.c | Potentia humanæ non inniuitur Ecclesia. | 370.e |
| Pluuia descendit de celo Sanctorum oratione. | 682.a.b | Potentiores opprimunt pauperes. | 280.a |
| Pœna peccatorum interdum delentur per tribulationem. | 15.d | Potentior auro est prudentia. | 438.d |
| Pœna contra Eutychianos. 176.b. & contra eorum scripta. | ibid.d.e | Potesias politica etiam est apud Episcopos. | 510.e |
| Pœna contra Zenonem sinentem secum degere hæreticos. | 316.b | 511.d | |
| Pœna statuitur a Zenone in professores Concilij Chalcedonensis. | 324.a | de Potestate Ecclesiastica quomodo accipienda verba Gelasii Papæ. | 508.e |
| Pœna Zenonis Imp. contra sacrilegos. | 344.b | Præcepta Ecclesiæ qui contemnit, a Deo contemnitur. | 615.e |
| Pœna hæreticorum in Catholicos statuta. | 405.a | Præconia & laudes Summi Pontificis. | 100.b |
| Pœna continuata sit intolerabilis. | 442.a | Prædecesores Pontifices non omnia emendare potuerunt. | 515.e |
| Pœna Olympij Ariani. | 494.d | Prædestinati hæretici qui. | 445.e |
| Pœna in appetentes Pontificatum. | 529.e | Prædicatio verbi Dei ad Episcopos spectat. | 160.e |
| Pœnis Purgatorij mancipatus Paschasius. | 528.a | Prædicationis munus cui committi debeat. | 188.b |
| Pœnitentia Theodosij Imperatoris. | 116.e | Prædicati quam vilis in Ecclesia. | 572.e.573.a |
| Pœnitentiæ locus omnibus patere debet, qui conuersi errorem suum fatentur. | 193.e | Prædicatio diebus Dominicis perutilis. | 572.e.573.a |
| Pœnitentia iram Dei auerit. | 201.d | ad Prædicationem cogendi populi. | ibid.e |
| Pœnitentiam simulant hæretici. | 235.c | Prædicator Euangelij aut a Deo missus, aut a superioribus. | 559.c.d.e |
| Pœnitentia hæreticorum suspecta. | 435.a | Prædicatores sequuntur signa. | 560.e.561.a |
| Pœnites hæretici persepe Romam veniebant. | 130.b.c | Prædicatores considerandi non qui prædicent, sed quæ prædicent. | 522.a |
| Pœnites Romam confugiunt. | 431.c | Prædictiones Euthymij de Episcopatu Anastasii Hierosolymitani. | 240.b |
| de Pœnitentibus decreta. | 432.a | ad Præfectos & seculares confugiunt hæretici. | 60.c |
| Politicam potestatem etiam habent Episcopi. | 510.e.511.d | Præfectura Zenonis quanto tempore. | 287.a |
| Polybromius Episcopus Virdunensis sanctus. | 346.b | Prælati omnium Episcoporum est Papa. | 25.b.31.d.e |
| Pomerius rhetor magister Casarij. | 191.c | 119.a | |
| Pontifex. Vide Episcopus. | | Prælati a subditis diligendus. | 542.e |
| Pontifex Summus. Vide Papa. | | Prælatorum præceptis obediunt subditi. | 645.d.e |
| Pontifices non omnia emendare possunt. | 515.d.e | Prælia hæreticorum primum contra homines, postea contra calites. | 525.b |
| Pontificatus nequaquam ambiendus. | 529.e | in Prælijs qualis fuerint Hunni. | 26.e |
| in Pontificatum ambientes pena. | ibid.d.e | Premia quæ promittuntur delatoribus in coniurationibus dum eligendus est Papa. | 530.b |
| Pontificum potestas etiam in secularibus rebus. | 511.d | | |

Prærogatiua Romana Ecclesiæ. 25.b.32.e
Prærogatiua Ecclesiarum non ex splendore, sed ex Ap-
stolorum successione. 157.c
Præfagia sepe præcedunt persecutionem. 352.d.e
Præsidium Theodosii contra hæreticos. 51.b
Præfules si fuerint mali, omnia mala agunt. 77.c
Prætextatus magus fuga lapsus. 558.a.b
Prætextus falsi hæreticorum. 476.a
Prætextus falsi schismaticorum. 484.c
Præstantia Eucherij. 350.c
Præuaricatio legatorum sedis Apostolicæ. 391.e
Præuaricatio Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi. 447.c
Pragmatica ubique cedant canonibus. 149.b
Præui semper fugiendi. 483.b
Præces iustæ Pelagij apud Deum. 453.d
Præces & ieiunia indicantur a S. Mamercio.
Præbyteri sint sanctitate insignes. 348.d.e
in Præbyterum peruersum terribilis ultio. 422.d
Præbyteris deferendum est a diaconis omni humilitate. 193.c
Præbyteris obtemperandum etiam discipulis. 522.a
Præbyteri etiam ex charitate medebantur. 28.e
Præbyteris interdictum est mederi ad euitanda nonnulla pericula. 702.a
Prima sedes a nemine iudicatur. 544.d
Primarijs ecclesijs parantur barbari Romæ. 206.b
Primates deponuntur a Papa. 49.d
Primas omnium Episcoporum est Papa. 2.c
Primasius Episcopus Calaritanus. 568.b
Primum semper habuit Papa, etiam ex Concilio Niceano. 157.b
de Primatu sedis Apostolicæ Gelasius ad Dardanos. 500.b
Primatus cura abijcitur ab Anatolio Episcopo Constantinopolitano. 198.c
de Primatu decertabant Viennensis, & Arelatensis Episcopi. 32.a.b
Primitiæ etiam filiorum Deo offerendæ. 487.d
Primordia Marciani Imperatoris quæ. 118.a
Principatum a Domino accepit Papa. 24.e
Principes non facile sibi illudi patiuntur. 41.c
Principes prudenter regant. 41.b.c
Principes periculose se miscant sacris. 61.b
& si in ea ius sibi arrogent, a Deo puniuntur. 78.b
Principes & animo regio esse debent, & sacerdotali, 72.a
ad Principes non spectat Synodos indicere. 87.e
Principis gloria in eo maxima est, si erroris germina nulla exurgant. 87.b
Principes quid respondere debeant hæreticis, cum eorum libellis interpellantur. 147.c
Principis animum, licet pium, consiliarij impij in præceptis agunt. 112.a
Principes interdum leni manu reprehendendi. 80.a
Principes non iudicent Ecclesiasticos. 144.b
Principes non se intromittant in Ecclesiasticis. 147.c
Principum leges cessant, ubi sunt canones Ecclesiastici. 148.a.b.c
Principes Ecclesiasticum ius seruent, alioquin a Deo puniuntur. 177.a.209.a
Principes frustra in Ecclesiam insurgunt. 178.e
Principes sepe infelices. 204.e.205.a
Principis negotium, & Senatoris otium non conueniunt. 204.c
a Principibus quæ sint prima fundamenta iacienda. 220.c
Principes nullo modo audiant hæreticos. 229.a.b
Principes exterminent hæreticos. 237.c

Principes pro Ecclesia agant, cum desunt Episcopi. 228.e
Principes verbera experiuntur ob violata iura Ecclesiastica. 285.e
Principes inflicta verbera dissimulant, & merito grauioribus affliguntur. ibid.e
Principes venerentur Dei Sanctos. 299.d.e
Principibus sepe obsunt propinqui. 301.c
Princeps persoluens debita sui prædecessoris facit vt securus sibi ab alijs impendatur. 304.b
Princeps diuinam obseruantiam ante oculos habere debet, sine qua nihil boni fit. 319.c
Principe palam malo, fit vt alij sibi similes detegantur. 315.d
Principes alioqui incostantes propter desiderium regnandi. 330.d.e.340.b
Principes canones Ecclesiasticos seruent. 344.e.345.a
Principes inconsulte transigunt cum hæreticis. 364.b
Principes interdum maxime mites sint. 440.e
Principes puniant sacrilegos. 441.a
Principes mali quamdiu tolerantur. 453.e
Principes sepe in principio regnandi boni apparent. 456.d
Princeps caput populi. 496.c
Principes sepe auari. 457.c
Principum falsi prætextus. 478.a.c
sub Principibus Orihodoxis interdum ingemiscit Ecclesia. 479.b
Principes admonendi a Summo Pontifice. 481.b.c
Principes querant pacem in Ecclesia, & quomodo. 482.c
Principes expellant malos. 483.b.c
a Principibus captanda beneuolentia. 482.a
Principum est cum virtutibus amare famam. 519.b
Principes venerantur litteris Papam recenter creatum. 376.e.530.d
Principes Symmachi Papæ tempore omnes infideles. 376.e.531.b
Principem sequuntur populi. 532.d.e
Principes Concilia congregare minime possunt. 542.a
Principibus etiam malis orandum. 552.c.d
Principes patienter audiant quoslibet Episcopos. 553.b
Principes timeant Dei iudicium. 553.e.554.a
Principes quam inferiores sint Summo Pontifice. 554.b.c
Principes si conuertantur, magna Christo gloria. 571.a.b
Principes vt regnent, forinsecus sancti, intrinsecus scelesti. 572.a
Principibus obediendum in his quæ non sunt contra fidem. 577.a
Principes sint obseruantissimi iustitiæ. 587.c.d
Principum ira quiescit Sanctorum oratione. 610.a
a Principum ingressu Sancti arcentur interdum. 609.b
Principes hypocritas Deus regnare facit propter peccata populi. 615.e
Principes concordés sint quam maxime fieri potest. 637.a
Principes interdum periuri, vt regnent. 640.b
Principes sepe simulant. ibid.c
Principes qua conditione, si fuerint suspecti, ad communionem sint admittendi. 646.d.e
Principes hæretici pietatem mundinariam habent. 652.b
Principes ab Episcopis reprehendantur. 660.c
Principes infideles, sed occulti, vt regnent. 660.a
Principum metu multi corruunt. 660.d.e
Princeps Episcoporum appellatur Papa. 661.d
Principes ne impediant publicationes litterarum Apostolicarum. 676.d
Principes acquiescant interdum populis. 686.a
Principes malarum inuentionum is non detestatur, qui non declinat eorum sequaces. 663.c
Prin-

Principia rerum semper maxime consideranda. 44.d
Principijs adhibendum remedium. 41.b.c
s. Principius Episcopus Sueuionensis. 258.c
Priscillianistæ sentiunt contra sanctissimam Trinitatem. 47.d
Priuatio iniusta Danielis Carrhorum Episcopi in Synodo Ephesina. 96.e
Priuatio iniusta Aquilini Episcopi in pseudoconcilio Ephesino facta. 96.e
Priuatæ inimicitie non obsint Reipublicæ. 637.b
Priuilegium Romanæ sedis in restituendo Episcopo in Synodo deposito. 103.b
Priuilegium ille meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. 364.c
Priuilegia Ecclesiæ Casariensis abrogatur a S.Leone. 199.c
Priuilegia amittuntur ab ijs qui communicant cum hæreticis. 675.b
Priuilegia inuestituræ ab Episcopo Apostolica. 676.a
Proba virgo nobilis. 568.d
Probæ virginis virtutes & laudes. ibid.e
Probinus in Vrbe pugnavit in schismate. 543.b
Probus Episcopus legatus Simplicij Papæ. 275.c
Procacia mira Timothei. 223.e.224.d
Proccia mira Aruandi. 277.d
Proccia Neapolitana ab ægritudine liberata in translatione S. Seuerini. 517.b
s. Proclus Episcopus Constantinopolitanus moritur. 40.c
laudatur. ibid.c
Proclus philosophus quo tempore rixerit. 686.e
Proclus philosophus amicus Anastasij Imp. ibid.e
Proclus impuram linguam in Christianos exacuit. 687.a
Proclus alter Instini Imp. Quæstor. ibid.a
Procopius Notarius in Concilio Constantinopolitano. 74.e
Procula vidua fruges plurimas occultauit. 202.c
Procula reprehensa a S.Seuerino subuenit fame laborantibus. ibid.d
Proculus multas iniurias intulit S. Quintiano. 639.b
Proculus dat pœnas sui sceleris. ibid.d
Prodigiosus terræmotus Constantinopoli. 334.c
Prodigium magnum apparuit. 37.e
Prodigium de serpente circa S. Daniele. 329.a
Proditio ingens Basilisci Ducis exercitus. 281.a.b
Professio fidei Theodoretæ. 23.b
Professio fidei S. Flauiani. 76.b
Professio fidei mittitur a Proterio Episcopo Alexandrino ad S.Leonem. 187.e
Professio fidei Zenonis erat velata. 361.b
Professio Faustæ. 446.d
Professio veræ fidei. 662.a
Professio fidei legatorum Patriarchæ Alexandrini. 697.d.e
Professio fidei mittebatur ab Orientalibus ad Summum Pontificem. 673.a
in Professores Concilij Chalcedonensis statuitur pœna a Zenone Imperatore. 324.a
Prohibenda spectacula diebus festis. 284.b
Prohibitio ne clerici vagantes sint. 152.e
Prolixitas in epistolis odiosa. 434.e
Promissiones Domini factæ Apostolicæ sedi. 319.d
Propinqui obsunt Principibus. 301.c
Propria perdit, qui indebita concupiscit. 166.e
Proprietas vocij interdum negligitur ab auctoribus. 598.c
s. Prosper prorsus deleuit Pelagianam hæresim. 19.a
Prosper Episcopus Regiensis moritur. 272.a.b
Prosperitas aliorum gaudium bonis, malis autem inuidiam parit. 442.a
Proterius ordinatur Episcopus Alexandrinus. 167.e

Proterius militia seculari vallatur. 168.c
Proterius Episcopus Alexandrinus professionem fidei mittit ad S. Leonem. 187.e
Proterius Synodum congregat Orthodoxorum. ibid.e
Proterius occiditur. 222.c
Proterij nomen abraditur ab impio Timotheo. ibid.e
Protogenes factus Consul, & quando. 71.a
Providentia Dei mira in curanda salute hominum. 5.c
Providentia Dei suis semper necessarium præstat auxilium. 107.e
Providentiæ diuinæ est ante parare arma, quam instet prælium. 38.d
Providentia Dei gubernatur eius Ecclesia. 326.d.531.b.691.c.d
Providentia Dei in subleuanda Ecclesia. 420.d
Providentia diuina non patitur diu scelera latere. 434.b
Providentia Dei per miracula tempore necessitatis succurrit. 625.626.627.d
Providentia Dei in subueniendo monachis tempore necessitatis. 628.d.e
Prouinciæ Africanæ captæ diuiduntur a Genserico Rege Vuandalorum. 2.e
Prudentia in Principe est necessaria, vt bene regat. 41.b.c
Prudentia quam potentior sit auro. 438.d
Prudentia est expectare opportunitatem temporis. 438.c
Prudentia magna necessaria est cum hæreticis. 644.a
Prudentia Hormisdæ Papæ. 644.a.645.d.e
Prudentior sit Zeno Imp. pro fide Catholica. 333.e
Pseudomonachi occiduntur ab Antiochenis. 613.a
Publicatio Trisagij quo tempore fuerit. 38.c
Publicatur Enoicon Zenonis a Petro Mogo. 362.b
Publice legebantur litteræ Apostolicæ, inconsultis Principibus in eorum ditionibus. 676.c.d
Puellæ educandæ cum timore. 304.c
Pueri generosi confessio. 414.b
Pueri septem amorum insigne certamen. 417.a
Pugna leonis cum dracone. 283.c
Pugna Theodorici pro Zenone. 356.e
Pugna Victoris Culustanæ. 409.b
Pugna Gudilæ & Vedoulphi pro Symmacho Papa. 543.a
Pugna Senatorum in Vrbe occasione schismatis. 543.b
Pugna Vitaliani pro fide Catholica. 640.c
Pugna magna monachorū pro fide & religione. 622.623.
ad Pulcheriam Augustam Theodoretus scribit de releuatione tributorum. 28.b
Pulcheria administrationem relinquit Imperij. 41.a
Pulcheria Urbane arguit Theodosij imprudentiam. ibid.b
ad Pulcheriam Hilarius scribit contra Ephesinam Synodum. 107.c
ad Pulcheriam S. Leo, quod non posset ire ad Ephesinam Synodum. 79.a
ad Pulcheriam S. Leo pro Catholica fide. 87.a
Pulcheriæ S. Leo legatos commendat. 88.a
ad Pulcheriam S. Leo, quod quæ sunt vi, Apostolicis constitutionibus non præiudicant. 96.a
ad Pulcheriam Hilarius S.R.E. Cardinalis scribit contra Ephesinam Synodum. 107.b
ad Pulcheriam Galli Placidia pro defensione fidei, & Romani Pontificis. 110.e
Pulcheria reconciliatrix pacis Ecclesiæ. 116.b
Pulcheria virginitatem Deo vouit. 117.e
Pulcheria nupta Marciano virginitatē seruat. 117.e.118.a
Pulcheria ad S. Leonem pro Ecclesiæ tranquillitate. 119.c.d
Pulcheria ad Strategium contra tumultuantes. 131.d
ad Pulcheriam S. Leo contra Anatolium. 167.c
Pulcheria ad Bissam pro fide Catholica. 185.b
Pulcheriæ fidei Catholicæ assertio. ibid.c.d

5. Pulcheria obitus in virginitate. *ibid.e*
 Pulcheria quas basilicas erexerit. *186.b.c*
 Pulcheria spectata virtus. *ibid.e*
 Pulcheria numisma. *187.b*
 Pulio legatus Hormisdæ Papæ ad Episcopos Epiri. *665.c*
 Pulioni indiculus datus ab Hormisdæ Papa. *665.e*
 Pullulatio Pelagianorum in Dalmatia. *475.e*
 Puluere frustra quis dealbatur. *384.b*
 Puluis excussio e pedibus facta a Daniele. *328.d*
 Purgatorij penis mancipatur Paschasius. *528.a*
 Puritas Gallicanæ fidei qualis fuerit. *577.d*

Q

Quadragesimalis obseruantia præcipitur. *573.e*
 Quatuor Concilia velut quatuor Euangelia habenda sunt. *485.de*
 Quæstiones impias diabolus excitat, quæ remouenda sunt ab Ecclesia Dei. *127.a*
 Querele de timotheo olim monacho. *221.b*
 Querele Anastasii Imperatoris iniustæ contra Gelasium Papam. *472.c*
 Querele in S. Fulgentij cum excusatione. *367.c*
 Querele le Petro Mogo. *358.a*
 Quintianus Episcopus Asculanus Petrum Cnapheum reprehendit, & canones statuit contra ipsum. *382.e*
 Quintianus Episcopus Rutenorum. *577.e*
 Quintianus non patitur Gothos Arianos in Gallia regnare. *577.d.e*
 Quintianus fugit persequentes Gothos. *ibid.e*
 Quintianus benigne suscipitur a S. Euphrasio. *ibid.e*
 S. Quintianus a Procuro quæ passus sit. *639.b*
 Quintianus oratione defendit urbem ab inimicis. *ibid.b*
 Quintianus quid cum Theodorico tractauerit. *ibid.d*

R

Rabies & crudelitas schismaticorum. *543.b*
 Rabula Episcopus Edesse damnat scripta Theodori Mopsuesteni. *67.a*
 Radices vitiorum succidenda. *457.c*
 Rus clarissima femina filium obtinet per Danielis orationes. *329.b.c*
 Ranis in cæno meris heretici comparantur. *477.c*
 Raptor seni occisus, Clodoueo præcipiente. *579.c*
 Ratio reddendi a sacerdotibus pro populo. *465.a*
 Rationem unusquisque reddere debet de se ipso. *516.a*
 Rauennatis Ecclesiæ priuilegia a Summo Pontifice, & non a Valentini. Imp. *364.c*
 Rauennius Arelatensis Episcopus. *86.d.190.d*
 Rebaptizabant omnes Arianos. *416.c.d.e*
 Rebellio Marciani filij Anthemij. *356.b*
 Reccarius Suenorum Rex in Hispania factus Christianus. *70.e*
 Reconciliatrix Ecclesiæ fuit Pulcheria Augusta. *116.b*
 Redemptio ancillæ Carthaginensis captiua. *6.b*
 Redemptio captiuorum quomodo fieri debeat. *490.a*
 in Redemptione captiuorum vendita vasa argentea a Sanctis. *585.a*
 Reditus coactus Theodoretum Cyrum. *15.a*
 Reges dominantur hominibus, desideria vero dominantur dominantur Regibus. *204.c*
 Reges obediens seruis Dei quæ bona consequantur. *299.e*
 Rex quæ considerare debeat. *305.d*
 Reges Franchorum boni a S. Remigio benedicti. *635.b.c.d.e.636.a*
 Reges Franchorum mali a S. Remigio maledicti. *ibid.*

Reges concordēs sint, præsertim cognati. *637.a*
 Reges appellantur filij Imperatoris. *649.a*
 Regum aures pulsanda pro pauperibus. *639.e*
 Regis ira sicut fremitus leonis. *34.e*
 Reges æstimare debent summum Pontificem. *47.c*
 Regina diaconissa Hierosolymam venit. *627.d*
 Regina oratione Seuerianus conuertitur. *ibid.d.e*
 Regina in somnis apparet Ioannes Silentiarius. *628.a*
 Regina digna sententia de filio mortuo. *487.c*
 Regnum stabilitur & propagatur obseruantia in sedem Apostolicam. *47.e*
 Regnum Torismundi quanto tempore durauerit. *137.e*
 Regnum id est, coronam capitis Summo Pontifici donat Clodoueus. *632.e*
 Regni consortes se inuicem occidunt. *25.d*
 Regnum Alarici quantum durauerit. *578.b*
 Regula fidei missa ab Hormisdæ Papa in Orientem. *673.b*
 Relatio Mamantis de Eutychete. *59.b*
 Relatio Theophili de Eutychete. *59.b*
 Relaxatio captiuorum facta a Godigiselo. *493.a*
 Relegatio Habetdeum Episcopi a Genserico. *12.c*
 Relegatio S. Fulgentij in Sardiniam. *568.a*
 Relegatur Felix Episcopus. *12.c*
 Relegatur Urbanus Girbensis a Genserico. *12.c*
 Relegatur Godagisus ab Hunerico. *354.b*
 Religio si proditur, omnia corruunt. *42.a*
 Religio facta Petri Moyi. *363.a*
 Religio primo colenda. *499.c.d*
 Religio semper permansit immaculata in Apostolica sede. *673.b*
 Reliquæ S. Euphemie ubi reposita. *139.a*
 Reliquæ S. Euphemie coruscant miracula. *ibid.b*
 Reliquæ S. Ferreoli inuenta. *308.e* & quomodo corpus integrum, & vestimenta illæsa. *311.a*
 Reliquæ Sanctorum venerandæ. *139.b.c*
 inde multa miracula. *ibid.b.c*
 Reliquæ ingens miraculum. *252.a*
 Reliquæ Sanctorum illæse seruantur in terræmotu. *531.a*
 Reliquæ Sanctorum venerandæ ut membra Christi. *452.d*
 Reliquæ Sanctorum plurimæ Nicopolis. *516.e*
 Reliquæ S. Augustini quomodo translatae in Sardiniam. *564.d*
 Reliquæ S. Anastasie martyris quando translatae. *240.d*
 Reliquæ S. Eustathij translatae a Calendione. *355.c.d*
 Reliquæ sanctorum Nazarij & Romani quomodo translatae in Sardiniam. *565.e*
 Remedium adhibendum principijs. *41.b.c*
 Remedium vnicum ad expurgandas omnes hereses. *195.d*
 S. Remigius conuertit ad fidem Clodoueam Franchorum Regem. *532.d*
 Remigius Clodoueam baptizat, ut alter Siluester. *ibid.e*
 Remigius erat egregie scientiæ. *ibid.e*
 Remigius quanta miracula ediderit. *534.c.d*
 Remigius Franchorum Apostolus. *ibid.c*
 Remigius quæ sibi a Clodoueo donata pauperibus distribuerit. *535.d*
 Remigium lux cælitus circumfulsit. *534.d.e*
 Remigius creatur Episcopus Rhemensis. *292.c*
 diuinum signum in eius electione ad Episcopatum. *ibid.e*
 Remigij laudes immensa. *293.b*
 Remigius suscepit de sacro fonte Ludouicum Regem. *420.b*
 Remigius colitur ab Alarico. *575.e*
 Remigius liberat a demone Benedicti filiam, & ab inferis reuocat. *ibid.e*
 Remigius conuocat Conciliū in Aureliana ciuitate. *578.e*
 Remi-

Remigius benedicit Clodoueo. *578.e*
 Remigij monitione collegit Concilium Clodoueus. *581.a*
 Remigius fuit causa, ut Clodoueus coronam donaret Summo Pontifici. *632.e*
 ad Remigium Hormisdæ Papa scribit. *633.b*
 Remigius gerit vices Summi Pontificis in Gallia. *ibid.*
 Remigius Synodum Gallicanam congregat. *ibid.e*
 Remigius Angelus Dei dicitur. *634.a*
 Remigius Arianum ad Catholicam fidem conuertit. *ibid.a*
 Remigius benedicit Regibus Franchorum bonis, & malis maledicit. *635.b.c.d.e.636.a*
 Remigius incantationes demonum detegit. *638.c*
 Remigio magna priuilegia a Regibus concessa. *ibid.d*
 Remigij discipulus magna obsequii diligentia Cyri queritur a Theodoro. *ibid.d.e*
 Renatus Cardinalis S. Clementis legatus mittitur ad Ephesinam Synodum. *86.a*
 Renati & collegiarum legatorum constantia. *96.a*
 ipsius egregia facta Ephesi. *102.a*
 Renouatio plurimorum urbium sub Imperio Theodorici. *536.d*
 Reparatus subdiaconus sine lingua loquebatur. *410.b*
 Reprehenditur Theodosius Imperator a S. Leone dexterritate. *109.a.b*
 Reprehenditur Anatolius a S. Leone. *166.b.c*
 Reprehenditur Acacius a Simplicio Papa. *357.c*
 Reprehenditur iterum Acacius. *370.b*
 Reprehenditur Anastasius Imperator a Symmacho Papa. *553.a.b*
 Reprehenditur iterum Acacius a Felice Papa. *374.c*
 Reprehenditur Petrus Cnapheus a Flauiano. *383.e*
 Reprehenditur Fridericus a S. Seuerino. *368.d*
 Reprehenditur Hunericus Rex ab Habetdeum Episcopo. *417.d*
 Reprehenditur Ioannes Episcopus Rauennæ a Simplicio Papa. *364.c*
 Reprehenditur Iuuenalis a S. Leone. *199.a*
 Reprehenditur Ioannes Episcopus ab Hormisdæ Papa. *674.d*
 Reprehenditur Rugorum Rex a S. Seuerino. *299.b*
 Reprehenditur Marinus a S. Saba. *629.d*
 Reprehendendi Principes, præsertim heretici ab Episcopis. *660.c*
 Representatio miraculorum in pictura laudanda. *495.b*
 Res aliena neque minima rapienda. *579.c*
 Respublica Christiana in miserando statu constituta. *318.a*
 Restitutio Theodoretum in propriam sedem a Concilio Chalconensi facta. *154.c*
 Restitutio textus Iustiniani Codicis. *197.b*
 Restitutio honorum Ecclesiæ facta a Theodorico. *557.a*
 Restitutio fori Ecclesiastici dempti a Valentini. *177.a*
 Respublica non patitur detrimentum pro priuatis inimicis. *637.b*
 Rete hereticorum oblectationes sunt. *478.a*
 Reuelatio sancto Leoni facta de peccatorum remissione. *252.d*
 Reuerentia Euarici Regis erga S. Patientem. *313.b*
 Reuersio S. Fulgentij in Africam. *538.e*
 Reuocatio S. Fulgentij Carthaginem. *566.b.c*
 Reuocanda Ecclesiastica disciplina. *486.a*
 Reus est audiendus, antequam damnetur. *16.*
 Rei dicuntur non solum qui faciunt praua, sed etiam qui consentiunt facientibus. *359.d*
 Rei non condemnantur a iudice, nisi prius fuerint confessi, aut conuicti. *100.e*
 Ricimer quid molietur in Anthemium. *288.e*

a Ricimere dirigitur legatio ad Anthemium. *289.b*
 eius legatus Epiphanius. *ibid.c*
 Ricimeris demerita. *290.b.c*
 Ricimere & Anthemio firmatur pax. *290.d*
 Ricimeris prodicione necatur Anthemius. *291.c*
 eius obitus. *ibid.d.e*
 Ritus gentilitij reprehenduntur a Gelasio. *512.a*
 Rixa inter Zenonem & Marcianum. *356.b*
 Rixa inter Arelatensem & Viennensem Episcopos de primatu. *32.b*
 Rogatus monachus martyr. *413.d*
 Rogationes quando sint institutæ. *309.c.310.a*
 Rogationum vsus vbique diffusus. *310.b*
 Rogationes cur ante Ascensionem. *ibid.c*
 Rogationes institutæ sunt a S. Mamerto. *309.c*
 Roma concutitur terribili terræmotu. *12.b*
 Roma noua Constantinopolis. *55.e*
 Romam mittuntur legati a Mauritanis. *213.c*
 Romam ingrediuntur Vandali. *205.c*
 Romam inuadunt Visigothi. *593.a*
 Romam missus visitator a Theodorico. *537.a*
 Roma referta omni sorde hereticorum sub barbaris. *373.b*
 Romam venit Theodoricus Rex. *538.b.539.c.d*
 Romam venit S. Cæsarius. *586.a*
 Romam confugiunt lapsi. *431.c*
 Romæ damnantur Acta pseudosynodi Ephesinæ. *107.e*
 Romæ parant barbari primarijs ecclesijs. *206.a*
 Romæ damnatur Petrus Fullo. *381.d*
 Romæ pugnant Senatores in schismate. *543.b*
 Romæ fiebant Circenses ludi. *592.b*
 Romam venire exoptat Theodoretus. *103.c*
 Romæ pestis orta. *273.c*
 Romam penitentia causa Orientales petunt. *130.c*
 Romam missi legati ab Alexandria. *523.c*
 Romanorum est persequi Manicheos. *13.b*
 Romanum Imperium inuaditur ab Hunnis. *25.d*
 Romanæ Ecclesiæ prærogatiua. *25.b.32.e*
 Romanus Pontifex quanti æstimatus apud Reges, & apud Arianos. *47.c*
 Romani Pontificis verba ut oraculum a generali Concilio æstimata. *ibid.e*
 Romani Pontifices antiquitatis tenacissimi. *48.b*
 Romana Ecclesia quando cæperit Symbolum in Missa cantare. *ibid.e*
 Romani dicti Catholici. *215.e.289.b*
 Romanum Concilium sub Leone. *16.d*
 Romanum Concilium sub Hilario. *264.d*
 Romanum Concilium primum sub Symmacho Papa. *529.a*
 Romanus Pontifex cognoscit & iudicat hereticos. *17.a.b*
 Romana Sedes principem locum obtinet. *24.e*
 Romanus Pontifex omnibus præest Episcopis. *31.d.e*
 Romana Ecclesia semper fuit, licet ab omnibus Principibus Orbis conculcetur. *371.a*
 Romana Ecclesia semper a Deo custodita. *526.a*
 Romani Pontifices deponunt Primates. *49.c*
 Romanus Senatus scribit ad Anastasium Imperatorem laudando Hormisdæ Papam. *648.e*
 Romani cur a Gothis victi. *279.d*
 in Romanos Dei vindicta, & quare. *317.c*
 Romana Ecclesia non inuictur humane potentia. *370.e*
 Romanæ Ecclesiæ auctoritas iuncta modestia. *432.b*
 Romana Ecclesia captiuos redimit. *493.d*
 Romani Senatores a Gelasio reprehensi. *512.b*
 Romanum Imperium collapsum ob gentilitium cultum. *516.a*
 Romani populi zelus contra Magos. *559.b*

Romana Ecclesia lapsis succurrere consuevit. 431.c.d
 Romanus exercitus fugatur a Persis. 556.b
 Romani insectantur Manicheos. 13.d
 Romana Ecclesie unio cum Alexandrina. 691. 692. 693.
 in Romano Concilio tractatur causa Vitalis Episcopi. 393b
 S. Romani reliquia quomodo translata in Sardiniam. 565.e
 Romulus S. Romanae Ecclesie diaconus legatus Papae Gelasij. 476.e
 Ruffinus legatus Hormisdæ Papae ad Episcopos Epirotarum. 663.b
 Rugorum Rex quid cum S. Severino. 222.b
 Rugorum Rex reprehenditur a S. Severino. 368.a
 Rugi vincuntur ab Odoacre. 435.c
 Rugi Gothis truciores. 438.e
 Ruina precedentium posteris docet. 489.b
 Ruspensis Ecclesia obtinet Episcopum sanctum Fulgentium. 562.d.e
 Rusticius Lugdunensis Episcopus. 490.e
 Rusticus Episcopus Narbonensis. 86.d
 Rusticus Episcopus in Concilio Chalcedonensi. 140.e
 Rusticus subdiaconus martyr in Africa. 413.d

S

Sabas instituit, ut Trifagion Græce caneretur. 469.a
 Sabas presbyter ordinatur. 428.e
 Sabas falso accusatur, & absoluitur. 428.c.d.e
 Sabæ legationis tempus, & causa. 607.e
 Sabas mittitur legatus ad Anastasium Imp. 608.e
 Sabas repellitur ab ingressu ad Imperatorem. 609.b
 de Saba quid diuinitus ostensum Anastasio. ibid.c
 Sabæ petitio quæ. ibid.d
 Sabas sedat iram Imperatoris contra Eliam. 610.a
 Sabas præsto est Eliæ Episcopo Hierosolymitano. 622.c
 Sabæ magna constantia & virtus. ibid.c
 Sabæ epistola ad Anastasium Imperatorem. 623.e
 Sabæ vera fidei confessio. 624.a.b
 Sabæ secunda legatio ad Anastasium Imperatorem. 629.b
 Sabas Marinum redarguit. ibid.d
 Sabæ ab Anastasio datur multum auri. 630.a
 Sabæ oratione pluuia descendit de celo. 682.a.b.c
 Sabas visitat Eliam Episcopum Hierosolymitanum. 688.b
 Sabæ visio de obitu Anastasij Imperatoris. ibid.a
 Sabas vocatur ad iudicium contra Anastasium Imperatorem. ibid.d.e
 Sabinius Consul victus a Gothis. 572.a
 Sabinianus restitutus in Ecclesiam Parenorum. 155.e
 Sabinianus Parensis Episcopus iniuste damnatur in Ephesina Synodo. 96.e
 Sabinianus Consul victus a Gothis. 572.a
 Sacerdotum dignum exemplar S. Leo. 2.b
 Sacerdotes mali causa ruinarum. 36.b.c
 Sacerdotum Domini maturum debet esse iudicium. 72.e
 Sacerdotum delicta, communis est turpitudine. 145.a
 Sacerdotes pro populo, & non populus pro sacerdotibus rationem reddet. 465.a
 Sacerdotes scire debent quod prædicant. 199.b
 de Sacerdotibus, & de fide iudicium primo spectat ad Papam. 110.a
 per Sacerdotes malos sacramenta ministrata tenent. 521.e
 Sacerdotibus etiam discolis obtemperandum. 523.a
 Sacerdotum peccata tegenda. 547.c
 Sacerdotum opera bona potentia sint. 548.a
 Sacerdotum honesta cohabitatio. ibid.b
 Sacerdotes aluntur ex bonis Ecclesiasticis. 578.a

Sacerdotalibus indumentis indigent Alexandrini. 696.e
 Sacra laureata nominari solebant Imperatorum imagines. 144.e
 Sacra profanis semper Deus præstare voluit. 178.e
 Sacra a secularibus ne tractentur. 685.a.b
 Sacramenta administrata per Acacium tenent. 521.e
 Sacramenta a malis administrata tenent. ibid.
 in Sacraris Synodi celebrantur. 139.e
 Sacrarium quid sit. 140.a
 Sacrarium, & Sanctuarium idem significant. 140.a
 Sacrificia Ethnicorum fiebant in latibulis. 6.e
 Sacrificia: milites puniendi. 441.a
 Sacrilegi a Deo puniuntur. 591.b
 Sacris periculose se miscet Principes. 61.b
 Sæculares nequaquam iudicent Episcopos. 77.e
 Sæculares potestates conatae sunt quibusdam artibus immiscere se in electione Romani Pontificis. 371.e
 ad Sæculares & Præfectos confugiunt hæretici. 60.c
 Sæculares sunt sub potestate Pontificum. 511.e. 512.d
 Sæculares ne se excusent peccando, quod laici sint. 513.b
 in Sæcularibus rebus Pontifices iura habent. 511.d
 Sæculares ne sacra tractent. 685.a.b
 Sæculum nostrum quibus vitijs abundet. 514.a
 Sallustius fit Episcopus Hierosolymitanus. 428.a
 Sallustius commouetur in Sabæ accusatores. ibid.c
 Sallustij obitus. 468.a
 Sallustius quæ gesserit ante obitum. ibid.b
 Salonius filius S. Eucherij. 9.d
 Salonius an Episcopus Viennensis. 10.a
 Salonius Gallus Episcopus litteras Romani Pontificis veneratur. 81.e
 Saluzianus eminebat eloquentia & sapientia. 9.d
 Salus Sebastiani Comititis in dubio. 4.a
 Salus hominum curatur mira Dei prouidentia. 5.c
 Samuel presbyter excommunicatur. 64.c
 Sanctio Marciani Imperatoris de abolenda lege Theodosij contra Flavianum. 175.d
 Sanctio Marciani Imperatoris contra hæreticos. 196.a
 Sanctio Marciani contra Anatolium. 197.c
 Sanctio Leonis Imperatoris pro fide Catholica. 220.a
 Sancti viri calumnias effugere non possunt. 70.a
 Sancti laborant pro fide Catholica. 106.e
 Sanctos reuerantur etiam impij. 136.b
 Sanctorum animæ egrediuntur interdum e corporibus ut columbæ. 7.a
 Sancti afflicti iussu Capsuris Regis Maurorum. 213.e
 Sanctorum beneficio aliqui consecuti sunt Imperium. 332.c
 Sancti deridentur a mundanis. 390.d
 Sanctorum aspectus terret multos. 560.b.c
 Sanctos querunt multi in tribulatione. 575.e
 Sanctorum veneratio maxime prodest. 420.a
 Sanctis etiam creditur a Paganis. 488.b
 Sancti spoliantur bonis Ecclesiasticis ab hæreticis. 597.b
 Sancti custodiuntur supernaturali auxilio. 593.c
 Sancti sint presbyteri. 348.d
 Sancti benedicunt pijs, & non impijs. 627.e
 in Sanctos post homines sunt prælia hæreticorum. 525.b
 Sanctorum reliquia in terræ motu seruantur illæsa. 531.e
 Sancti interdum a malis arcentur tamquam hæretici. 597.b
 Sancti sepe calumniam patiuntur. 597.c.d.e
 Sanctorum imagines venerande. 594.a
 Sanctos sequitur populus. 599.d.e
 Sanctorum sectatores mali patiuntur. 600.e

San-

Sancti ab Anastasio Imp. varie tentati. 602.e
 Sancti sunt velut ossa in corpore. 575.d
 Sanctorum testamenta profunt Ecclesijs, & pauperibus. 588.a.b
 Sanctos custodit Deus. 590.b. 591.b
 Sancti vendebant vasa ecclesie argentea ad redimendos captiuos. 585.a
 Sanctorum labores pro Concilio Chalcedonensi. 604. 605.c. 606.
 Sancti contemnuntur, & Deus eos extollit. 609.b
 Sancti sedant Principum iram. 610.a
 Sancti ad tempus loquuntur, & ad tempus tacent. 613.e
 Sanctis affertur inopinata annona. 628.d
 Sancti patiuntur persecutiones. 673.d.e. 674.b.c
 Sancti necesse est ut constantes sint in tentationibus. 674.b.c
 Sanctorum persecutio ab hæreticis illata. 678.a
 Sanctorum oratione pluuia descendit de celo. 682.a.b.c
 Sancti etiam abstinentes in dignitatibus constituti. 563.c
 Sancti infirmos sanant. 591.d
 Sancti sint parati ad effundendum sanguinem pro fide. 604.e
 Sancti libere reprehendunt etiam Imperatores. ibid.
 Sanctissimi Romani Pontifices appellati. 550.d
 Sanctitas simulata Eutychetis hæretici. 93.a
 Sanguis ab imagine Saluatoris abundans fluxit. 39.c
 Sanguis S. Euphemie repleuit Orbem. 139.c
 Sanguis effundendus pro fide. 604.e
 ad Sanguinem effundendum pro fide sint parati Sancti. 604.e
 Sanitas ægrotis reddita virtute crucis. 136.a
 Sapientia & eloquentia eminens Vincentij. 9.d
 Sapientes calumnia conturbantur. 70.d
 Saraceni vulnerant Sancti imaginem. 594.a
 Saraceni a Deo puniuntur. ibid.a.b
 Saracenorum Princeps ad fidem conuertitur. ibid.b.c
 in Sardiniam relegatur S. Fulgentius. 564.a
 in Sardiniam quomodo translatum corpus sancti Augustini. ibid.d
 in Sardiniam iterum exulat S. Fulgentius. 568.a
 in Sardinia ædificat monasterium S. Fulgentius. ibid.
 Satisfactio querenda ab hæreticis, antequam recipiantur. 358.a.b
 Saturi præclarum certamen. 216.d
 Saturi summa constantia. 217.a
 Satyra dicenda est, non epistola, quæ in Cyrilli obitu scripta est. 20.b
 ob Scandalum euitandum propriam sedem repetebat Theodoretus. 101.c
 Scandala maxime vitanda. 649.b
 Scelera sacerdotum Britannorum. 36.b
 Scelera hæreticorum quæ. 171.c
 Scelera & facinora Dioscori leguntur in Concilio Chalcedonensi. 144.a.b
 Scelesti a Deo puniuntur. 591.b
 Schisma inter Orientales, & Romanum Pontificem. 466.a
 Schisma post Anastasij Papæ mortem. 526.a.b.c
 Schisma partim tollitur per Theodoricum Regem. ibid.c
 Schisma ambiguitate perplexum. ibid.d
 in Schismate pugnant Senatores in Vrbe. 543.b
 Schisma recrudescit tempore Symmachi Papæ. 536.a
 in Schismate necati martyrio coronati sunt. 543.c
 Schisma sublatum Romæ. 551.d.e
 Schisma remotum ab Occidente. 682.e
 Schismaticorum falsi prætextus. 484.c
 Schismatici visitatorem petunt. 536.b
 Schismaticorum rabies & crudelitas. 543.b

Schismaticis datur tempus resipiscendi. 544.e
 Schismatici Romæ non quiescunt. 549.c
 Schismatici libellum offerunt contra Quartam Synodum. ibid.e
 Schismaticorum obiectiones contra Symmachum. 550.a
 Schismatici scelesti. ibid.d
 Scripta Theodoretii numerantur. 15.e
 Scripta Theodoretii a Theodosio iniuste damnata. 103.d
 Scripta Theodoretii igni tradi mandantur. 104.c
 Scripta supposita Gelasij Papæ nomine. 507.b
 Scripta Genadij diriguntur ad Gelasium. 452.a
 Scripta S. Honorati probata. 451.d
 Scripta S. Fulgentij desiderantur. 567.e
 Scripta Faustii celebrantur. 444.a
 quæ tamen minime sunt tuta. ibid.d.e
 Scriptor rerum Theodosij quis fuerit. 603.a
 Scriptores plures contra Eutychianos. 164.d
 Scriptores omnes sint sub arbitrio Papæ. 452.e
 Scripturæ diuinæ non alio modo intelligendæ sunt, quam docuerunt Apostoli & Patres. 127.a
 Scripturæ exempla maximum afferunt solatium. 22.c
 Scythia occupatur a Vitaliano. 640.b
 Sebastianus Comes ab Hispania ad Africam pertransit. 3.c
 Sebastianus Comes fuit illustris. ibid.
 Sebastiani certamen, & confessio fidei. ibid.e
 quid de eius salute. 4.a
 Sebastianus Episcopus Soranus. 546.d
 Secretarium in basilica S. Euphemie quale fuerit. 139.e
 Sedes Hunnorum vbi fuerit. 25.a
 Sedes propria Episcopalis repetitur a Theodoro ob scandalum euitandum. 101.e
 Sedes Alexandrina prima post Romanam. 485.d
 Sedes Antiochena secunda post Romanam. ibid.
 Sedes Archiepiscopalis Arelatenensis quando inceperit. 589.e
 cū Sede Apostolica communicare debent Ecclesiæ. 657.e
 Sede Apostolica. Vide Papa.
 in Sede Apostolica semper religio permansit immaculata. 673.b
 Sedit Iob super sordes extra ciuitatem. 384.e
 Seditiones excitantur ab hæreticis. 58.b
 Seditiones vrbi earum statum vocant in dubium. 371.e
 Semina zizanix iaciunt hæretici. 43.d
 Senator presbyter S. Leonis legatus. 115.e
 Senatores Romani a Gelasio reprehensi. 512.b
 Senatores in Vrbe pugnant in schismate. 543.b
 Senatus Romanus scribit ad Anastasium Imperatorem, quam promptus sit Hormisdæ Papa pro rebus fidei. 648.e
 Senatus Romanus quid cum Synodo pertractauerit. 544.a
 ad Senatum Romanum epistola Anastasij. 652.e
 Seneca hæreticus stupidus. 477.c
 Sententia iniqua in S. Flavianum. 94.e
 Sententiæ libellus quomodo redditus Acacio. 597.e
 Septem canones sanciti in Concilio Turonensi. 365.a
 Septimus monachus martyr. 413.d
 Septuaginta septem Episcopi subscribere sententiæ in Acacium late. 393.c
 Sepulchra Sanctorum a Deo præparantur. 216.a.b
 Sepulchra duo distantia miraculose coniuncta. 351.b
 de Sepulchro & ecclesia S. Petri. 252.b
 Sepulchrorum effossores sunt puniendi. 49.d
 Sepultus est viuus Zeno Imperator. 454.d.e
 Sepultura Danielis Stylitæ. 437.c
 Sera vindicta magis dira venit. 455.b
 S. Sergij inuocatione liberatur ab igne Iudæus. 292.b

Ser-

| | | | |
|--|---------------|--|-------------|
| <i>Sergius monachus ad Anastasium Imperatorem, & ad Hormisdam Papam mittitur pro fide.</i> | 678.c.679.a.b | <i>Seuerini corpus translatum Neapolim.</i> | 516.e |
| <i>Sermo dulcis & rectus dura corda mollit.</i> | 442.b | <i>eius vehiculo liberata femina ab aegritudine.</i> | 517.b. |
| <i>Sermo est acutior ferro.</i> | 493.b | <i>etiam meritis ipsius obsessi a daemonibus curati.</i> | ibid.b |
| <i>Sermonatus Praefectus felestissimus.</i> | 278.d | <i>Seuerino adificatum monasterium.</i> | 517.b |
| <i>de Serpente circa Daniele prodigium.</i> | 329.a | <i>Seuerinus sanat Clodoueam.</i> | 591.d |
| <i>S. Seruati pergrinatio quando.</i> | 134.a | <i>Seuerus Imperator occiditur.</i> | 268.a |
| <i>Serui Vuandalorum effecti nobiles Carthaginenses.</i> | 4.c | <i>de Seueri, siue Seueriani Consulatu.</i> | 284.e |
| <i>Serui non sunt ordinandi, S. Leonis decreto.</i> | 14.e | <i>S. Seuerus Treuerensis Episcopus.</i> | 346.b |
| <i>Serui Dei dexteritate atque prudentia corrigendi.</i> | 20.b | <i>Seuerus haereticus Constantinopoli.</i> | 598.b |
| <i>Serui Dei se purgare debent a calumnijs.</i> | 23.b | <i>Seuerus haereticus Episcopatum Antiochenum querebat.</i> | 601.d |
| <i>Serui Dei ab omnibus laudandi.</i> | 98.b | <i>Seuero laborat Anastasius.</i> | ibid.d |
| <i>Serui euadunt pauperes.</i> | 280.a | <i>Seuerus qualis impius.</i> | ibid. |
| <i>Serui qui Deo fidem non seruant, neque hominibus seruire possunt.</i> | 494.a | <i>Seueri primordia, ex mago haereticus.</i> | 601.e |
| <i>Seruitus docet modum imperandi.</i> | 204.d | <i>Seueri varius sit utus.</i> | 602.b |
| <i>Seruus Tuburitanus dire rexatus.</i> | 409.a | <i>Seuerus fidem mutat pro ratione temporis.</i> | ibid.c |
| <i>Seruus subdiaconus martyr in Africa.</i> | 413.d | <i>Seuerus Episcopus Antiochenus.</i> | 620.d |
| <i>Seruus occiditur a Theodorico, quoniam fidem Deo non seruauit.</i> | 494.a | <i>de Seuero epistola monachorum ad Alcyonem.</i> | ibid.e |
| <i>Sessiones Conciliorum aliquando etiam Secretaria dictae.</i> | 139.c | <i>Seuerum damnant Episcopi Orthodoxi.</i> | 621.b |
| <i>in Sessoriano Palatio Synodus celebratur.</i> | 542.d | <i>Seuerus insurgit in Eliam Episcopum.</i> | 622.b |
| <i>Seueriani Episcopi martyrium.</i> | 170.d | <i>Seuerus tentat decipere Regem Saracenorum.</i> | 630.a |
| <i>Seuerianus Episcopus Orthodoxus Seuerum damnat.</i> | 621.b | <i>Seueri legatis illudit Rex Saracenorum.</i> | ibid.b |
| <i>de Seueriano diuino miraculo ad fidem conuerso.</i> | 625.a | <i>Seuerus persequitur Syriae monachos.</i> | 678.c |
| <i>Seuerianus Eucharistiam coniugi euomere fecit.</i> | ibid. | <i>Seueri carnificina.</i> | ibid.e |
| <i>Seuerianus Eucharistiam in lutum proiecit.</i> | ibid. | <i>a Seuero plures occisi monachi.</i> | 679.a |
| <i>Seueriana femina ad fidem conuersa.</i> | 625.c | <i>Sicilia defenditur a Cassiodoro Seniore.</i> | 3.c |
| <i>Seuerianae feminae Virgo Maria apparuit, & ipsam reprehendit.</i> | ibid.c | <i>ad Siciliam Episcopus epistola S. Leonis.</i> | 49.b |
| <i>Seuerianus Palaestinae Dux Catholicus redditur.</i> | ibid.e | <i>Sicilia a Vuandalis depradatur.</i> | 200.a |
| <i>Seuerianus in monumentum Domini ingredi non potuit.</i> | ibid.e | <i>in Sidone Synodus ab Anastasio congregatur.</i> | 607.c |
| <i>Seuerianus proprium peccatum confitetur.</i> | 626.a | <i>Sidonij epistola de statu Maximi.</i> | 204.b |
| <i>Seueriani conuertuntur propter miraculum asseruatae Eucharistiae.</i> | ibid.b | <i>Sidonius donatus statua & coronis.</i> | 232.b |
| <i>Seueriana impietas signo visibili ostenditur.</i> | 627.a | <i>Sidonius creatur Episcopus Aruerensis.</i> | 296.a |
| <i>Seueriana fides fuliginosa, squalida, & foetida.</i> | ibid.a | <i>Sidonij chronologia.</i> | ibid.b |
| <i>cu Seuerianis communicare, est fornicari.</i> | ibid.c | <i>Sidonij humilitas.</i> | 297.d |
| <i>Seuerianus per sanctum Ioannem Silentiarium cognitus.</i> | ibid.d | <i>Sidonius inuidiam passus.</i> | 298.c |
| <i>Seuerianus per sanctum Ioannem conuersus.</i> | ibid.d.e | <i>Sidonij epistola ad Papiamillam.</i> | 304.a |
| <i>Seuerianus Comes legatus Anastasij ad Hormisdam Papam.</i> | 652.c | <i>Sidonius pro Aruernensibus orat.</i> | 308.e.309.a |
| <i>S. Seuerini magna humilitas.</i> | 200.d | <i>Sidonius quid de rogationibus ad S. Mamercum.</i> | 309.b |
| <i>Seuerinus Ecclesiae Noricorum valde proficiuus.</i> | 201.b | <i>Sidonij epistola ad Basilium de Galliarum statu.</i> | 311.d.e |
| <i>Seuerinus poenitentiam praedicat.</i> | ibid.d | <i>Sidonij ex postulatio aduersus legatos.</i> | 347.e |
| <i>Seuerinus Viennensibus fame laborantibus succurrit.</i> | 202.c | <i>Sidonij iniusta reprehensio de iniqua pacis conditione.</i> | 348.b |
| <i>Seuerinus ante duos annos monstrauit diem quo transiurus esset e corpore.</i> | 368.b | <i>Sidonij carmen in basilica S. Martini.</i> | 365.e |
| <i>Seuerinus Noricorum Apostolus.</i> | 299.b | <i>Sidonij epistola ad Orentium, in qua se excusat.</i> | 421.a |
| <i>cu Seuerino quid Rex Rugorum.</i> | ibid.b | <i>Sidonius quanto tempore in Episcopatu sederit.</i> | ibid.a.b |
| <i>Seuerinus praemonet Regem de euitandis insidijs.</i> | 299.c | <i>Sidonij scripta.</i> | ibid.d |
| <i>Seuerinus contemnitur a Regina, quae punitur.</i> | 300.a | <i>Sidonius quae passus a prauis presbyteris.</i> | ibid.e |
| <i>Seuerinum Regina veneratur.</i> | ibid.b | <i>Sidonius quid diem obiurus.</i> | 422.a |
| <i>Seuerini insigne miraculum pro fide.</i> | ibid.e | <i>Sidonius valde celebrat scripta Faustii.</i> | 444.c |
| <i>Seuerinus quomodo famem populsauerit.</i> | 314.d | <i>Sidonius in abripuit scripta Faustii.</i> | ibid.e |
| <i>Seuerinus praedicat tempus Regis Odoacris.</i> | 317.b | <i>Sigismundus Rex a S. Anito conuersus.</i> | 496.d |
| <i>Seuerinus quae ad Rugorum Regem, & Reginam.</i> | 368.a | <i>Signum diuinum apparuit in electione sancti Remigij.</i> | 292.e |
| <i>Seuerini vaticinatio de futura transmigracione.</i> | ibid.c | <i>Signo Crucis nos munire debemus in angustijs.</i> | 639.c |
| <i>Seuerinus quid in fratrem Regis.</i> | ibid.d | <i>Signo Crucis maleficia euanescent.</i> | 638.c |
| <i>Seuerini obitus.</i> | 367.a.369.a | <i>Signo Crucis Iulianus se a veneno custodit.</i> | 621.e. |
| <i>Seuerini corporis translatio.</i> | 435.e | <i>Signa tunc potissimum fiunt, cum uehementiora instant mala.</i> | 136.a |
| <i>Seuerini corporis fragrantia.</i> | ibid. | <i>Signa actae vitae in morte piorum cernuntur.</i> | 460.b.c |
| <i>Seuerini precibus mutus loquitur.</i> | 436.a | <i>Silentiarium missus ab Imperatore ad Concilium.</i> | 61.a |

| | | | |
|---|-------------|--|-------------|
| <i>Siluanus monachus conuertitur.</i> | 172.e | <i>Solatum maximum ex Scripturae exemplis.</i> | 22.c |
| <i>Siluester Cabilicensis Episcopus.</i> | 595.a | <i>Sol teter apparet.</i> | 418.c |
| <i>Simeon Stylita contrarius Theodosio Eutychemo.</i> | 160.d | <i>Solem adorabant Manichaei.</i> | 14.b |
| <i>Simeon Stylita Eudociam Augustam conuertit.</i> | 207.c | <i>Solis cultus superstitiosus sublatus.</i> | ibid. |
| <i>Simeon Stylita ad Basilium pro fide.</i> | 236.b | <i>in Solemnitatibus se immiscet demon.</i> | 599.c |
| <i>Simeonis Stylitae obitus.</i> | 249.c. | <i>Solicitude omnium Ecclesiarum ad Papam pertinet.</i> | 338.e |
| <i>eius Acta.</i> | ibid. | <i>Solitudo miseranda aliquarum Ecclesiarum in persecutionibus.</i> | 312.d |
| <i>Simeon Orbis concionator.</i> | ibid.d | <i>Somnium Anastasij Imperatoris.</i> | 686.d |
| <i>S. Simeonis translatio.</i> | 268.e | <i>Sorte fortitur religio inter Episcopos, & monachos.</i> | 337.d |
| <i>Similitudines omnes aliqua in re dissimiles.</i> | 508.b | <i>Soterichus Episcopus Caesariae Cappadociae.</i> | 612.c |
| <i>Simoniaca prauitas quae mala pariat.</i> | 284.e | <i>Soterichus nequissimus omnium hominum.</i> | ibid.c |
| <i>in Simoniacos quid statutum sit.</i> | 241.d.282.c | <i>Spectacula vetita diebus festis.</i> | 284.b |
| <i>Simplicius Tiburtinus creatur Papa.</i> | 275.a | <i>Spes vana haereticorum.</i> | 324.b |
| <i>Simplicius restitit Leoni Imperatori.</i> | ibid.b.c | <i>Spes melioris status est solamen praesentis miseriae.</i> | 321.e |
| <i>Simplicius Acacio Episcopo Constantinopolitano restitit.</i> | 294.e | <i>Spes impiorum frustratur.</i> | 689.d |
| <i>Simplicius scribit ad Zenonem Imperatorem pro Ecclesia Dei.</i> | 318.c.d | <i>Spes vana ac tumor Acacij.</i> | 294.d |
| <i>Simplicius Papa ad Acacium pro Ecclesia Dei.</i> | 320.b | <i>Spica germinantur ab Eucharistia asseruata.</i> | 626.b |
| <i>Simplicius ad presbyteros & Archimandritas contra Timotheum.</i> | 321.a | <i>de Spiritu sancto liber compositus est a sancto Fulgentio.</i> | 567.e |
| <i>Simplicius ad Zenonem Imperatorem pro vera fide.</i> | 332.e | <i>Spiritum sanctum in forma columbae representari, & minime ipsam columbam esse Spiritum sanctum tenent Christiani.</i> | 427.c |
| <i>ad Simplicium Acacius de Alexandrina Ecclesia.</i> | 338.e | <i>in Spiritu cognouit Ioannem Silentiarium S. Sabas.</i> | 528.d |
| <i>Simplicij peruigil cura totius Ecclesiae.</i> | 339.c | <i>Splendor ciuitatum non dat praerogatiuam Ecclesijs, sed successio Apostolorum.</i> | 157.c |
| <i>Simplicius ad Acacium pro Ecclesia Alexandrina.</i> | 340.c | <i>Spolia Episcoporum rapiiebantur a fisco Vuandalico.</i> | 387.e |
| <i>Simplicius ad Zenonem Imperatorem pro Alexandrinis.</i> | ibid.e | <i>Sporatius Comes auxiliatur Theodoro contra Chrysaephium.</i> | 105.e |
| <i>Simplicius ad Acacium pro Alexandrina Ecclesia, & contra Petrum Mogum.</i> | 341.e | <i>Sporatius laudatur ob insignem pietatem.</i> | ibid.e |
| <i>Simplicij epistola ad Zenonem de rebus Antiochenis.</i> | 344.c | <i>ad Sporatum Theodoretus de eius zelo, & animi propensione.</i> | 106.c |
| <i>Simplicius ad Acacium de Antiochena Ecclesia.</i> | 345.b | <i>Stabilis sit fides confessione sancti Petri.</i> | 386.a |
| <i>Simplicius coercere studet elatam mentem Acacij.</i> | ibid.c | <i>Statua erigitur Theodorico.</i> | 356.e |
| <i>Simplicius ad Acacium de Calendione Episcopo Antiocheno.</i> | 355.a | <i>de Statu Gallicano epistola Sidonij ad Basilium.</i> | 311.d.e |
| <i>Simplicius ad Acacium ipsum reprehendendo.</i> | 357.c. | <i>Status Alexandrinorum miserrimus.</i> | 696. |
| <i>358.e</i> | | <i>Status miserandus Orientalis Ecclesiae.</i> | 661.a |
| <i>Simplicius hortatur Acacium ad meliora.</i> | 358.c | <i>Status miserandus Reipublicae Christianae Arianorum tempore.</i> | 318.a |
| <i>Simplicius arguit Ioannem Episcopum Rauennatem.</i> | 364.c | <i>Stephanus Episcopus Ephesinae Synodo interfuit.</i> | 90.c |
| <i>Simplicium appellat Ioannes Episcopus Alexandrinus.</i> | 370.a | <i>S. Stephani oratorium seruatum in incendio.</i> | 134.d |
| <i>370.a</i> | | <i>Stephanus e sede Ephesina deponitur.</i> | 155.a |
| <i>Simplicius redarguit rursus Acacium.</i> | ibid.b | <i>Stephanus Episcopus Antiochenus martyr.</i> | 343.c.344.a |
| <i>Simplicius Papa moritur.</i> | ibid.c | <i>Stephanus alter Episcopus Antiochenus eligitur.</i> | 344.b. |
| <i>Simplicius Papa quae fecerit.</i> | ibid.d | <i>345.a.b</i> | |
| <i>Simplicij Papae ordinationes.</i> | 371.c | <i>Stephanus Iunior quanto tempore sederit.</i> | 345.c |
| <i>Simplicius Papa auxit bona Ecclesiae.</i> | 373.a | <i>ad Strategium Pulcheria scribit contra tumultuantes.</i> | 131.d |
| <i>Simplicius Papa ecclesiam S. Andreae in Esquilino monte consecrauit.</i> | 704.d | <i>Studium Simplicij Papae in coercenda elata mente Acacij.</i> | ibid.c |
| <i>Simplicius Episcopus in Gallia exulat.</i> | 312.d | <i>Studium Eutychemis, ut videretur Catholicus.</i> | 72.b |
| <i>Simplicius discipulus S. Benedicti.</i> | 497.b | <i>Subditi obediant praelatis.</i> | 645.d.e |
| <i>Simulatione magna Eutychemorum.</i> | 174.a | <i>Subditorum bona curet Episcopus.</i> | 27.e |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | <i>Subditi diligant praelatum.</i> | 542.e |
| <i>361.e</i> | | <i>Subrogatio Anatolij in Episcopatu Constantinopolitano pro Flauiano.</i> | 96.c |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | <i>Subrogatio iniusta Athanasij Episcopi pro Sabiniano.</i> | 96.e |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | <i>Subrogatio iniusta Nonni Episcopi pro Iba.</i> | ibid. |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | <i>Subscriptio in Concilijs non ad presbyteros, sed ad Episcopos spectat.</i> | 59.e |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | <i>Subscriptio Episcoporum in Concilijs quo ordine fieri debet.</i> | 129.b |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | <i>Subscriptio prima Hilarij in Concilio Arausicano.</i> | 8.a |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | <i>Subterfugia Eutychemis haeretici.</i> | 58.d.61.d |
| <i>Simulatio interduum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | <i>Successio Apostolorum dat praerogatiuam Ecclesijs, & non</i> | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |
| <i>Simulatione interdum vincuntur tyranni.</i> | 667.b | | |
| <i>Simulationes haereticorum quae.</i> | 597.b.640.a | | |
| <i>Simulatores sunt haeretici, & periuri.</i> | 640.b.c.d | | |
| <i>Simulatio magna Eutychemorum.</i> | 174.a | | |
| <i>Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychemam haeresim.</i> | 361.e | | |
| <i>361.e</i> | | | |
| <i>Simulatio religionis Anastasij Imp.</i> | 640.d.653.c | | |
| <i>Simulatio Anastasij magna.</i> | 652.653. | | |
| <i>Simulatio quantum Deo displiceat.</i> | 652.a.b | | |

I N D E X.

| | | | |
|---|------------------|---|--------------|
| non splendor ciuitatum. | 157.c | Symmachus falso ab Anastasio accusatus tamquam Manichæus. | 554.a |
| Succesorem nullus Romanus Pontifex sibi elegit post S. Petrum. | 530.b | Symmachus Manichæos exagitat. | 556.a |
| Sueui vincuntur a Theodorico. | 211.a | Symmachus congregat usque ad sextam Synodum Romanam. | ibid.e |
| Summa virtutum omnium est caritas. | 54.e.55.a | Symmachus alit exules Episcopos. | 565.c |
| Superbia Hilarij Episcopi Arelatensis comprimitur. | 31.c | Symmachi consolatoria epistola ad exules Episcopos. | ibid.d |
| Superbia quantum Deo displicat. | 522.b | Symmachus reliquias Sanctorum mittit in Sardiniam. | ibid.e |
| Superbia reprehenditur Acacius. | 374.e | Symmachus compatitur Ecclesie Orientali. | 613.c |
| Superiores semper sunt excusandi. | 643.b.c.d | Symmachi epistola ad Orientales. | ibid.e |
| Superiores curent reuocare lapsos. | 669.d.e | Symmachus hortatur Catholicos viriliter agere. | ibid.d.e |
| Supernaturale auxilium est Sanctis Dei. | 593.c | ad Symmachum Orientalem epistola. | 616.b |
| Superstitiones sequebatur Attila. | 27.c | Symmachus rogatur, ut auxilium præstet Orientalibus. | 616.617.618. |
| Superstitio Manichæorum de Solis cultu. | 14.b | Symmachus Papa moritur. | 631.d |
| Superstitiones Gentilitiæ edicto tolluntur. | 162.d | Symmachus quas basilicas erexerit & ornauerit. | ibid.d. |
| Superstitiones ab Ecclesia tollendæ. | 49.d.512.a.513.e | | 632.a |
| Superstitiosi a Gelasio conuincuntur. | 515.a | Symmachus quæ ornamenta basilicæ sancti Petri dedit. | 631.e |
| Superstitiosi fatalem necessitatem inducunt. | 514.e | Symmachi opera illustria, & quæ. | 632.a.b.c |
| Susceptio honorifica legatorum Romani Pontificis a Marciano Imperatore. | 119.a | Symmachi ordinationes. | ibid.d |
| Suscitatur mortuus a S. Leonardo. | 638.e | Symmachus iudex constitutus a Theodorico. | 557.e |
| Suspecta Acacij fœcordia. | 321.b | Synodalia hæreticorum minime recepit Elias Episcopus. | 622.c |
| Suspenditur Vitalis Episcopus a Summo Pontifice. | 396.b | Synodalis epistola ad Hormisdam Papam. | 662.c |
| Suspecta mulieres a clericis fugiendæ. | 548.h | Synodus provincialis non sine Metropolitanis celebratur. | 47.a |
| Syagria sanctissima femina. | 492.e | Synodus Prædatoria, vel Latrocinium Ephesinum. | 89.e |
| de Symboli additamento, & quando. | 47.d | Synodos ingrediuntur hæretici, ambizioso freti comitatu. | 60.d |
| Symboli additamentum plures populi receperunt. | 47.e. | ad Synodum Ephesinam quos legatos miserit S. Leo. | 80.b |
| 48.a | | Synodi Romanæ sententia in absolutione Symmachi. | 544.c |
| Symboli additamentum constituit ut caneretur in Ecclesia Romana Benedictus Papa VII. | 48.d | Synodus Romana quid cum Senatu Romano egerit. | 544.a |
| Symboli maxima utilitas. | ibid.a | Synodi eiusdem alia Actio. | 545.b |
| Symbolo Apostolico antiquo cur semper vsa sit Romana Ecclesia. | 48.c | Synodus peccata sacerdotum tegit. | 547.c |
| Symbolum nouum seruandum propositum Episcopis a Zenone Imperatore. | 373.c | Synodum congregare simulabat Anastasius Imperator. | 640.d |
| Symbolum Apostolorum profitentur hæretici, sed male interpretantur. | 600.c | Synodus in Sidone ab Anastasio congregatur. | 607.c |
| Symbolum Ephesinum, Nicenum, & Constantinopolitanum a Chalcedonensi Concilio confirmatur. | 150.c | de Synodi in Sidone tempore. | ibid.e |
| Symbolum Nicenum quale. | 91.c | Synodus Episcoporum Epirotarum. | 661.c |
| Symmachus creatur Papa. | 527.a | ad Synodum in Epiro habitam Hormisdæ Papæ epistola. | 664.a |
| schisma conflatum. | ibid.a.b | Synodus. Vide Concilium. | |
| Symmachus Concilium primum Romæ congregat. | 529.a | Syriae monachi a Seuero afflictati. | 678.c |
| Symmachi constitutiones contra ambientes Pontificatum. | ibid.d.e | Syriae monachi confugiunt ad Anastasium Imperatorem, & ab eo expelluntur. | ibid.c.d |
| Symmachus Anastasium Imperatorem admonet. | 530.d | | |
| Symmachi tempore iterum schisma recrudescit. | 536.a | | |
| Symmachus iterum Concilium Romæ congregat. | ibid.d.e | | |
| a Symmachi consuetudine abstinerunt interdum Episcopi. | 541.c | | |
| Symmachi auctoritate, & non Regis, congregatum Concilium Romanum. | 542.a | | |
| in Symmachum quantus populi amor. | ibid.e | | |
| Symmachus redit in basilicam sancti Petri. | 543.a | | |
| Symmachus ad Theodoricum quæ nuncianda miserit. | ibid.e | | |
| Symmachi causam Theodoricus Synodo dimittit. | ibid. | | |
| in Symmachi absolutione sententia Synodi. | 544.c | | |
| Symmachi decretum de non alienandis bonis Ecclesiæ. | 545.d | | |
| Symmachi summa modestia cum constantia. | 546.d.e. | | |
| 551.b.c | | | |
| a Symmacho excommunicatur Anastasius Imperator. | 547.a | | |
| Symmachi apologeticus libellus aduersus Anastasium Imperatorem. | 553.a.b | | |
| Symmachus valde reprehendit Anastasium Imperatorem. | ibid.b.c.d.554. | | |

T

| | |
|---|--------------|
| Tarraconenses Episcopi quid ad Summum Pontificem scripserint. | 265.a |
| Tarraconensis Synodus in Hispania. | 667.a |
| Tarraconensis Synodi canones. | ibid.a |
| Tarsilla sancta virgo. | 459.e |
| Tarsilla ad cælum rogata a S. Felice Papa. | 460.b |
| Templum Deigenitrici ædificatur. | 219.d |
| Templum pulchrum Mariæ Virgini a Cyro dicatur. | 39.d |
| Templum Mariæ Virgini erigitur a Leone Imperatore. | 219.d |
| in Templo collocatur vestis B. Mariæ Virgini. | 301.d |
| Templum sancti Stephani ab Eudocia Augusta constructum. | 250.c |
| Tempus quo ordines sint conferendi. | 25.a |
| Tempus quo fuit pro palatum Trifagion. | 38.c |
| Tempus resipiscendi dandum aduersarijs. | 544.e |
| Tempore necessitatis succurrit Deus. | 625.626.627. |

I N D E X.

| | | | |
|---|---------------|--|---------------|
| Temerarius conatus & fastus Acacij. | 294.c | Theodoretus Catechista Antiochenus. | ibid.e |
| Temeritas Auitiani sacrilegi repressa diuinitus. | 369.b | Theodoretus Catholicæ fidei professio. | 23.b |
| Temeritas Friderici erga sacra non remanet impunita. | ibid.b | Theodoretus secutus est doctrinam Patrum. | ibid.e |
| Temeritas Petri Fullonis diuinitus reprimitur. | 426.c | Theodoretus curat Cyri ciuitatis tributorum remissionem. | 27.e |
| Tentationes Sanctorum multæ. | 602.e.603.c | Theodoretus maxime studiosus erga suos. | ibid.d |
| in Tentationibus necessaria est constantia. | 674.b.c | Theodoretus magnam curam gerebat Petri presbyteri medicum. | ibid.e |
| Tentatio Seueri, ut decipiat Regem Saracenorum. | 630.a | Theodoretus epistola ad Fulcheriam Aug. de releuandis tribuitis. | 28.b |
| Tentationes patiuntur Sancti. | 673.d.e | Theodoretus epistola ad Apellam de cura Episcopi erga subditos. | ibid.e |
| Tentationes viles Christiano. | 672.b.c | Theodoretus ad Nomum Consullem tres epistolæ. | 30.d |
| Tergiuersatio inanis defensorum Acacij. | 423.d | Theodoretus scribit ad Sallustianum de cladibus sui temporis. | 42.b |
| Terra dehiscens vicos absorbit. | 37.a | Theodoretus epistola ad Dominum de causa Irenæi. | 51.d |
| Terræmotus terribilis concussit Romam. | 12.b | Theodoretus status qui. | 52.c |
| Terræmotu corruunt quinquaginta septem turres Constantinopoli. | 36.d | Theodoretus epistola ad Nomum Consularem. | ibid.d |
| Terræmotus ingens in Orbe. | 36.d.e | Theodoretus confutat aduersariorum calumnias. | 53.a |
| ex Terræmotu miserandi casus exorti. | 37.a | Theodoretus ritæ compendium. | ibid.b |
| Terræmotu Roma concutitur. | 112.b | Theodoretus exoptat ut bene consulatur Ecclesie. | ibid.d |
| Terræmotus magnus Antiochiæ. | 238.c. | Theodoretus duæ epistolæ ad Flavianum, prima de fidei confessione, secunda qua conqueritur de Dioscuro sibi inimico. | 53.e |
| ex quo multa mala. | ibid.d.e | Theodoretus epistola ad Flavianum Episcopum Constantinopolitanum de fidei confessione. | ibid.e |
| Terræmotus prodigiosus Constantinopoli. | 334.c | Theodoretus epistola ad eundem, ubi conqueritur de Dioscuro. | ibid. |
| Terræmotus ingens in Ponto. | 531.a | Theodoretus epistola ad Basilium de noua hæresi Eutychiana. | 55.a |
| in Terræmotu seruantur reliquie Sanctorum. | ibid.a | Theodoretus queritur de Dioscuro. | ibid.b |
| Terræmotus magnus in Dardania. | 686.a | Theodoretus calumniam patiens queritur. | 69.d |
| Terror S. Eulaliæ cohibuit Theodoricum a deprædatione Emeritensis vrbis. | 211.b | Theodoretus vndique appetitus calumnijs. | 70.a |
| Terror diuinus cohibuit Anastasium Imperatorem, ne occideret Iustinum, & Iustinianum. | 685.d.e | Theodoretus prohibetur ne accedat ad Concilium Ephesinum. | 77.d |
| Theffalonicensis Ecclesiæ legati ad Romanum Pontificem pro pace. | 523.d | Theodoretus ad Protogenem Consullem scribit pro Ecclesiæ pace. | 71.b |
| Theffalonicensis Ecclesia habet subiectam prouinciã Epiri. | 674.a | Theodoretus ad diuersos de Ecclesiæ tranquillitate. | ibid.d |
| Theffalonicensis Episcopus confirmabat Archiepiscopum Epiri. | ibid. | Theodoretus ad Renatum de eius constantia. | 96.a |
| Testamentum S. Casarij per epistolam. | 587.e | Theodoretus ad S. Flavianum ipsum laudando. | 98.b |
| Testamento quæ reliquerit S. Casarius monasterio. | 589.a | Theodoretus ad Ibam ipsum consolando. | ibid.d |
| quæ Cypriano Episcopo. | ibid. | Theodoretus legatos mittit ad sedem Apostolicam pro sua restitutione. | 99.e |
| quæ Casaria suæ sorori Abbatisse. | 589.b | Theodoretus epistola ad S. Leonem. | 100.a |
| quæ Agritiæ puellæ. | ibid.c | Theodoretus præconia de Romana Ecclesia. | ibid.b |
| Testamentum Sanctorum proficua Ecclesiis & pauperibus. | 588.a.b | Theodoretus ad Apostolicam sedem appellat. | 100.a.b.c. |
| Testificatio clericorum Edeßæ pro Iba. | 65.c.d | 101.b | |
| Textus Iustiniani Codicis restituitur. | 197.b | Theodoretus queritur se depositum e sede Episcopali. | 100.d |
| Thalassius Archiepiscopus vocatus a Theodosio ad Synodum Ephesinam cum Dioscuro. | 78.a | Theodoretus integra fides & labores. | 101.a |
| Thalassius interfuit Synodo. | 90.c | Theodoretus ob scandalum sedem repetit. | ibid.c |
| Thalassius Casariæ Cappadociæ Episcopus indulgentiam consequitur in Concilio Chalcedonensi. | 146.b | Theodoretus paupertas. | ibid.c.d |
| Thalassius Episcopus Andegauensis. | 194.a | Theodoretus epistola ad Renatū, qua ipsum laudat, & ab eo auxilium petit. | 101.e.102.a.b |
| S. Thecla beneficio recepit Imperium Zeno Imperator. | 332.c | Theodoretus ad Florentium Episcopum scribit pro defensione fidei. | ibid.e |
| Theodemirus Rex Hispaniarum Catholicus. | 70.e | Theodoretus ad Archidiaconum Romanum pro fidei defensione & tranquillitate. | ibid.e |
| Theodoretus epistola de Carthagenensium malis. | 4.d | Theodoretus ad Anatolium, ut petat sibi concedi licentiam Romam veniendi. | 103.c |
| Theodoretus epistola ad Dominum. | 5.a | Theodoretus ad eundem commendando S. Leonis epistolam ad Flavianum. | ibid.d |
| Theodoretus epistolæ plures ad diuersos pro Cælestiano. | 5.e | Theodoretus scripta iniuste a Theodosio damnata. | 103.d |
| Theodoretus Cyprianum Episcopum commendat. | ibid.e | igni tradi mandantur. | 104.c |
| Theodoretus epistola ad Eustathium pro Maria nobilissima Carthagenensi. | 6.b | Theodoretus ad Anatolium scribit contra hæreticos. | 105.d |
| Theodoretus cogitur redire Cyrum. | 15.a | Theodoretus scribit ad Anatolium de reciproco amore in tribulationibus. | 105.b |
| Theodoretus epistola ad Eusebium Ancyræ. | ibid.c | Theodoretus ad Alexandram ipsi gratias agendo. | ibid.e |
| in Theodoretum calumnie. | ibid.e | | |
| Theodoretus sua scripta numerat. | ibid.e | | |
| Theodoretus defensorem se exhibet Catholicæ fidei. | 16.a.b | | |
| Theodoretus epistolæ ad diuersos. | ibid.c | | |
| Theodoretus defenditur ab impostura epistolæ Nestoriani de obitu S. Cyrilli. | 20.b.21.a.b.c | | |
| Theodoretus calumnias sibi illatas æquo animo suffert. | 22.d | | |

| | |
|--|--|
| Theodoro Sporatus Comes auxiliatur contra Chrysa- | 519.b |
| phium. | ibid.b.c |
| Theodoro Constantinopolitani non omnino credebant. | 527.c |
| 106.a | Theodoricum Regem schismatici appellant. |
| Theodoretus a suspitione se purgat historica tractatione | 536.a |
| contra Nestorium. | ibid.b |
| Theodoretus scribit ad Sporatum Comitem eius pietatem | Theodoricus Romam visitatorem mittit. |
| laudans. | ibid.b.c.d |
| 106.c | Theodoricus ipsemet Romam venit, & quare. |
| Theodoretus ad Ioannem Episcopum de turpi Orientalis | Theodoricus annonam populo largitur. |
| Ecclesie facie. | ibid.d |
| 113.b.c | Theodoricus de sede Apostolica bene meritus. |
| Theodoretus epistola ad Abundium legatum sedis Aposto- | 539.d |
| licae. | Theodoricus Concilium congregare noluit sine Papa au- |
| 121.a | thoritae. |
| Theodoretus fidei confessio. | 541.e.542.a |
| ibid.b | ad Theodoricum quæ nuncianda Symmachus miserit. |
| Theodoretus subscribit epistolæ S. Leonis. | 543.e |
| ibid.c | Theodoricus causam Symmachi Synodo dimittit. |
| pro Theodoro Vincomalus agit. | ibid.e |
| ibid.d.e | Theodoricus Bulgaros superat. |
| Theodoretus ad Vincomalum de iniurijs sibi iniuste illa- | 548.d |
| tis. | Theodoricus studium commendatum. |
| 122.a | Theodoricus ab Ennodio laudatur. |
| Theodoretus ad Anatolium Patricium pro fide, & Eccle- | Theodoricus paret decreto Romani Pontificis. |
| sia pace. | 557.a |
| ibid.e | Theodoricus epistola ad Agricolaum contra magos. |
| Theodoretus ad Asparè Conf. pro Orientali Ecclesia. | ibid.d |
| 123.e | Theodoricus fœdus inicit cum Gundebado Rege, & Alari- |
| Theodoretus dignæ laudes. | co. |
| ibid.d | 577.c |
| Theodoretus ad Ioannem Archimandritam pro Catholica | Theodoricus cum Anastasio Imperatore pugnat. |
| fide. | 582.c |
| 124.c | Theodoricus relaxat tributa Gallis. |
| Theodoretus a Synodo Chalcedonensi admissus. | 583.e |
| 142.c | Theodoricus veneratur S. Cæsarium. |
| Theodoretus a Concilio Chalcedonensi restituitur. | 585.d |
| 154.c | Theodoricus dona largitur S. Cæsario. |
| ad Theodoretum S. Leo scribit, ut pugnet contra hæreticos. | Theodoricus quæ pertractauerit cum S. Cæsario. |
| 188.d | 586.e |
| Theodoretus obitus. | Theodoricus iustitiæ obseruantissimus. |
| ibid.d | 587.c.d |
| Theodoretus alter Iunior. | Theodoricus laudat Felicem Consulem. |
| 494.c | 599.a |
| Theodoricus Gothorum Rex vicit Sueuos. | Theodoricus legationem mittit in Orientem. |
| 211.a | 648.d |
| Theodoricus in Lusitaniam victor succedit. | Theodoricus filius Clodouei regnat post patrem. |
| ibid.b | 636.e |
| Theodoricus ab Eulalia martyre territus abstinet a de- | Theodoricus filius infirmatur. |
| prædatione Emeritenfis vrbs. | 638.d.e |
| 211.b | ibid.e |
| Theodoricus mores laudati. | Theodoricus filius a S. Leonardo suscitatur. |
| ibid.b | ibid.d.e |
| Theodoricus Gothorum legislator. | Theodoricus oculo infirmatus curatur a sancto Leonardo. |
| 279.a | 639.a |
| Theodoricum persequitur Hunericus frater. | Theodoricus bellicosissimus. |
| 354.a.b | ibid.b |
| Theodoricus Amalus Rex Gothorum pugnat pro Zenone. | Theodoricus religioni tantum cedebat. |
| 356.e | ibid. |
| Theodoricus vicit Odoacrem. | Theodoricus vallauit Aruernensem ciuitatem. |
| 454.c | ibid.b |
| Theodoricus gratus Zenoni. | Theodoricus perdiderat sensum, S. Quintiano orante. |
| 391.c | ibid.c |
| Theodoricus Triarii obitus. | Theodoricus pœnitens respicit. |
| 351.e | ibid.d |
| Theodoricus qualis. | Theodorus quo tempore laudatus impune. |
| 352.a | 68.b |
| Theodoricus Amalus a Zenone vocatus. | Theodorus Manlius Consul illustris. |
| 352.b | 570.d |
| Theodoricus infestus Zenoni. | Theodorus Consul abdicat se a seculo. |
| 432.c | ibid.e |
| Theodoricus quæ tractauerit cum Zenone. | ex Theodori abdicatione magna Christo gloria. |
| 432.e | 571.a.b |
| Theodoricus expeditio aduersus Erulos. | S. Theodori imago a Saracenis vulnerata. |
| 435.b | 594.c |
| Theodoricus in Italiam venit. | Theodulus presbyter & scriptor. |
| 438.a | 443.d |
| Theodoricus Epiphanium Episcopum laudat. | Theodosius Imperator bellum contra Vuandalos mouet. |
| ibid.b | 111.c |
| Theodoricus regnat pro Odoacre. | Theodosius tributum pendit Attilæ. |
| 471.a | 42.a |
| Theodoricus Odoacrem interimit. | Theodosius offensum numen placat. |
| ibid.a | 50.c |
| Theodoricus pacem ab Anastasio Imp. querit. | Theodosius præsidium mandat contra hæreticos. |
| ibid.c | 51.b |
| Theodoricus pacem sibi cum omnibus Principibus conci- | Theodosio Eutychemis libellus oblatus. |
| liat. | 74.c |
| 472.b | Theodosii epistola ad Dioscorum de Synodo Ephesina. |
| Theodoricus Audeflendam coniugem accipit. | 77.a |
| 472.b | Theodosius Dioscorum in Synodo præficit. |
| Theodoricus rebus politicis moderandis intentus. | ibid.a |
| ibid.c | Theodosio Imperatori alter libellus ab Eutychemis porre- |
| Theodoricus vlciscitur in Erulorum fautores. | ctus. |
| 488.a | 75.d |
| ad Theodoricum Laurentij & Epiphaniij legatio. | Theodosius ad Dioscorum de Barsuma. |
| ibid.b.c | 78.c |
| Theodoricus lex aduersus Erulorum fautores. | Theodosii epistola ad Barsumam. |
| ibid.d | ibid.d |
| Theodoricus dona diuinitus præstita. | Theodosius sibi ius vsurpat in Synodo. |
| 489.a | ibid.b |
| Theodoricus veneratur S. Epiphanium. | ad Theodosium S. Leo scribit, ne congreget Concilium Ephesi- |
| ibid.e | 79.c.e |
| Theodoricus agit cum Epiphanio de legatione ad Burgun- | ibid.e |
| diæ Regem. | Theodosii alie litteræ. |
| ibid.e | Theodosii Imperatoris edictum pro pseudoconcilio Ephesi- |
| Theodoricus fauet Catholicis. | no. |
| 493.e | 103.e |
| Theodoricus seruum occidit, qui fidem Deo non seruauit. | ad Theodosium Imp. S. Leo, & Synodus Romana scribit con- |
| 494.a | tra Ephesinam Synodum. |
| ad Theodoricum posterior legatio Epiphaniij. | Theodosius Imp. a S. Leone reprehenditur magna dexte- |
| 518.e | ritate. |
| | 109.a.b |
| | ad Theo- |

| | | | |
|---|---------------|---|-------------------|
| ad Theodosium Valentinianus pro defensione fidei, & pro Ro- | 110.a | Timotheus ad horas fidem mutat. | ibid.d |
| mano Pontifice. | | Timotheus Solofaciolus creatur Episcopus Alexandrinus. | 246.a |
| ad Theodosium Galla Placidia mater pro fide Catholica, & | ibid.c | Timotheus legatos mittit Romam. | 247.d |
| S. Leone Summo Pontifice. | | ad Timotheum S. Leo gratulatorias litteras scribit. | 247.d |
| Theodosii epistola ad Valentinianum, ubi defendit Ephe- | 111.d.e | pro Timotheo Simplicius Papa ad Zenonem scribit. | 340.e |
| sinam pseudosynodum, & contra sanctum Flavianum. | | Timotheus legatos mittit ad Simplicium Papam. | 340.d |
| Theodosius ad S. Leonem pro Anatolio. | 115.b | Timotheus legatos ad Zenonem Imperatorem mittit. | 342.e |
| Theodosii varia conditio. | 116.c | ad Timotheum Episcopum Constantinopolitanum Hormisdæ | |
| Theodosii pœnitentia. | ibid.e | Papa. | 669.b |
| Theodosius Eudociam coniugem reprehendit. | 117.a | Timotheum reuocare curat Hormisdæ Papa. | ibid.c.d |
| Theodosius moritur, & causæ ipsius obitus. | ibid.c | Timothei inopinatus interitus. | 679.e.680.a |
| Theodosius Episcopus omnium scelestissimus. | 170.a | Timotheus diaconus legatus S. Leonis. | 248.a |
| Theodosius Eutychemis pseudomonachus. | 160.c.d | Timere est tyrannorum. | 112.b |
| Theodosius magni nominis Cœnobiar cha. | 603.d | Timor Principum multos interdum in scelera pertrahit. | 660.d |
| Theodosii Vita scriptor quis fuerit. | 603.a | cū Timore educande sunt filie. | 304.e |
| Theodosius ab Anastasio auro tentatur. | ibid.e | Tiuli non ex meritis, sed ex consuetudine dari soliti. | 545.a |
| Theodosii consilium in accipiendo eleemosynam ab Impe- | 604.a | Tolerantia hæresum potius ignauia, quam patientiæ tri- | |
| ratore missum. | | buenda est. | 373.b |
| Theodosii epistola ad Anastasium Imperatorem apologetica. | ibid.d | Toletanum Concilium quando celebratum. | 47.b |
| Theodosii generosa confessio. | 605.a | Tonitruo Spiritus sancti aduersarij concutiuntur. | 410.c |
| ad Theodosium Anastasii epistola se excusando. | 605.c | Torismundus quanto tempore regnauerit. | 137.e |
| Theodosius veritatem aperit, & propugnat. | 606.a | Torpor Orientalium Episcoporum in schismate. | 113.b |
| Theodosius circuit regiones, & armat omnes pro fide iuen- | ibid.b | Tractatione historica se purgat Theodoretus contra Nesto- | |
| da. | | rium. | 106.b |
| in Theodosii atrio occiduntur multi. | 607.b | Tranquillitas omni regno est desiderabilis. | 471.c |
| Theodosius filius Calliopij Augustalis. | 661.a | Tranquillitatis bona. | ibid.b.c |
| Theodosianus Codex iustus interpretari ab Alarico. | 573.e | Transitus Sebastiani Comitis ab Hispania in Africâ. | 3.c |
| Theopaschitarum hæresis instauratur. | 356.a | Translatio S. Flauiani Episcopi & martyris. | 119.c |
| Theophili relatio de Eutychemis. | 59.b | Translatio S. Iulie. | 7.a |
| Theopompus Comes mittitur legatus ab Anastasio Imp. | ad Hormisdam. | Translatio reliquiarum Anastasie martyris. | 240.d.e |
| | 652.c | Translatio S. Simeonis. | 268.e |
| Thomam persequuntur Ariani. | 206.e | Translatio reliquiarum S. Eustathij. | 355.c |
| Thomas auriga recedit a Oriente. | 592.d | Translatio S. Martini. | 365.c |
| Thomas aurigam amplectitur Theodoricus. | ibid.d | Translatio Euangelij S. Matthei. | 425.e |
| Thracia vastatur ab Attila. | 12.a | Translatio corporis S. Seuerini in Italiam. | 435.e |
| Thracias inuadunt Bulgari. | 530.e | Translatio corporis S. Seuerini Neapolim. | 516.e.517.a |
| Thracia a Bulgaris prædæta. | 548.d | Translatio S. Seuerini Neapolim procuratur a Barbara. | 517.a |
| Thracia occupatur a Vitaliano Duce. | 640.b | Translatio corporis S. Augustini. | 564.d |
| Thracia communicat cum Apostolica sede. | 657.e | in Translatione Sanctorum persepe miracula. | 517.a.b |
| Ticinensis ciuitatis magna clades. | 308.a | Trafamundus regnat in Africa. | 506.a |
| Ticinenses quid passi a Theodorico. | 438.b | Trafamundus Rex Catholicos persequitur. | 561.a.b |
| Ticinenses a Rugis victi. | ibid.e | Trafamundus nouis artibus Oribodoxos tentat. | 566.a |
| Ticinensis Episcopus creatur Ennodius ex diacono. | 644.b | Trafamundus Fulgentium reuocat Carthaginem. | ibid.b |
| Timotheus olim monachus quæ tentauerit. | 220.d | Trafamundus scriptis pronocat Fulgentium. | ibid.e |
| de Timotheo querelæ. | 221.b | Trafamundus admiratur Fulgentij sanctitatem, & doctri- | |
| Timotheus scelestus noua tentat. | ibid.d | nam, sed non conuertitur. | 566.e |
| Timotheus intruditur in sedem Alexandrinam. | ibid.e | ad Trafamundum libri tres S. Fulgentij. | 567.c |
| Timotheus exercet Pontificalia. | 222.d | Tres guttæ equales miraculose coniunguntur, & quasi vnâ | |
| Timothei mira procacia. | 223.e.224.d | gemmam efficiunt. | 136.a |
| Timotheus indignus indicatur sacerdotio. | 226.d | Tria pessima mala constituta in Synodo Ephesina. | 99.d |
| Timotheus tyrannus Alexandrinæ Ecclesie. | 230.c | Tribulatio multa bona operatur. | 5.a.b.c.e |
| Timotheus expellitur a Leone Imperatore. | 245.e | Tribulatio sepe homines curat. | 5.c |
| Timotheus pœnitentiam simulat. | 246.b | Tribulationes hilari fronte suscipiendæ. | 414.a |
| Timotheus excluditur a spe recuperandæ sedis. | 247.a | Tribulatio idololatriam dissipat. | 5.c |
| Timotheus relegatur ab Imperatore. | ibid.c | Tribulatio reddit Eudociam Augustâ Oribodoxâ. | 207.a.b |
| Timotheus parricida comparatur Cain. | 318.e | Tribulationes sepe viles. | 671.b.c.d.672.b.c |
| Timotheus exilio liberatus audacior euadit. | 315.a | in Tribulationibus Ecclesie Deus succurrit. | 691.c.d |
| Timotheus Constantinopolim venit triumphali pœp. ibid.b | | Tribulati sub Dei tutela. | 15.d |
| Timotheus scelestibus plenus. | 318.d | Tribulatis Deus præsto est. | 105.c.213.a.b |
| Timotheus proficitur Alexandriam. | 326.c | Tribulationes a Sanctis perferendæ. | 69.d |
| Timotheus veneno moritur. | 334.e | Tribulationibus latandum. | 98.d |
| Timotheani hæretici a Timotheo. | ibid.e | Tribulatio dat intellectum. | 207.a.e |
| Timothei scripta hæretica. | 335.b | | |
| Timotheus hæreticus Episcopus Constantinopolitanus. | 600.a | | |

I N D E X.

| | | |
|---|---|-----------|
| Tribulatio Episcoporum exulum in Sardinia, & in Asri- | Valentinianus Imp. vim intulit uxori Maximi. | 194.d |
| ca. | Valentinianus Aetium occidit. | 195.a |
| 565.a.b | Valentinianus occiditur. | 203.b.c |
| in Tribulatione succurrit Deus. | Valentinianus discipulus S. Benedicti. | 497.b |
| 590.c.593.c | Valentinianus Episcopus Amiterneus. | 557.c |
| Tribulati sunt subleuandi. | Valerianus Episcopus egregius confessor. | 215.b |
| 565.d.e | Vana spes hereticorum. | 324.b |
| Tribulatis est succurrendum. | Vana deliramenta hereticorum. | 606.e |
| 618.619.620. | Vana spes ac tumor Acacii. | 294.d |
| Tribulatis maxime compatiendum. | Vasa Ecclesie Deo & pauperibus debita. | 40.d |
| 613.c | Vasa argentea ecclesie vendita a Sanctis pro redimendis | 583.a |
| Tribunal Christi expauendum. | capitiis. | 12.d |
| 465.c | Vasense, seu Vasitense Concilium in Gallia Narbonensi. | 260.a |
| Tributa graua multum damni inferunt ciuitatibus. | Vaticinatio S. Seuerini de futura transmigratione. | 368.c |
| 28.c | Vestigalia graua damnum afferunt ciuitatibus. | 28.c |
| Tributorum remissionem querunt Sancti a Principibus. | Vedastus primus Clodouei catechista. | 533.b |
| 27.e | S. Vedastus illuminat caecum. | ibid. d.e |
| de Tributis releuandis pertractat Theodoretus cum Pulche- | Vedeulphus pugnat pro Symmacho Papa. | 543.a |
| ria Augusta. | Venantius diaconus legatus Viennensis ad Hormisdam | 656.d |
| 28.b.c | Papam. | 644.c |
| Tributum penditur a Theodosio Attilae. | Venantius presbyter S.R.E. Cardinalis mittitur legatus ad | 334.e |
| 42.a | Anastasium Imperatorem ab Hormisdam Papa. | 621.e. |
| Tributa relaxat Gallis Theodoricus. | Veneno moritur Timotheus pseudoepiscopus. | 622.a |
| 583.e | Venerabuntur pedes Summi Pontificis Episcopi. | 194.a |
| Trina apparitio S. Barnabae. | 619.a | 198.b |
| 424.d | Venetium Concilium quando. | 528.a |
| in Trinitatem sanctissimam insurgunt Priscillianista. | Venia correctis praestanda est. | 617.e |
| 47.d | Venia quomodo impetretur a Paschasio existente in Pur- | 473.c |
| Trinitatis hymnum cantabant Fideles. | gatorio. | 362.e |
| 607.b | Veniam postulantibus est ignoscendum. | 9.d |
| Trinitatis hostes a Catholicis occiduntur. | Venia dari nequit in errore persistenti. | 81.e |
| ibid. d.e | Ventorum impulsibus hinc inde ferri solent semper here- | 160.e |
| in Trinitatem blasphemus Olympius Arianus dat penas sui | ses. | 47.e |
| sceleris. | Veranus filius S. Eucherij. | 12.b |
| 494.d.e.495.a | Veranus Episcopus Gallus litteras Summi Pontificis am- | 493.b |
| Tribun missus a Gelasio ad Episcopos Dardaniae. | plectitur, & veneratur. | 498.b |
| 467.a | Verbum Dei praedicandum est ab Episcopis. | 508.c.d.e |
| Trisagium cognitum, & a Concilio Chalcedonensi compro- | Verba Papae ut oraculum a Concilio accepta. | 655.a |
| batum. | Verba aliter interpretantur interdum, quam proferantur. | 695.c.d |
| 38.b | 12.b | 408.d |
| & cur hoc tempore propalatum. | Verba interdum sunt acutiora, quam sint arma. | 301.e |
| ibid. c | 493.b | 167.e |
| Trisagion Graece cur cantatur in Paraseue. | Verba interdum non considerantur ab auctoribus, sed res. | 224.c |
| 469.a | 508.c.d.e | 229.d |
| Truculentis hominibus quid accidere soleat. | Verba non solum a Deo requiruntur, sed etiam bona ope- | 509.e |
| 350.d | ra. | 324.c |
| Tumor Acacii, & eius spes vana. | Verba Papae audienda, ut verba Christi. | 498.e |
| 294.d | 695.c.d | 400.d |
| in Tumultuantes edictum Marciani Imperatoris. | Verecundia est seruanda. | 375.d |
| 131.b | Verina Augusta laudata. | 606.a |
| Tumultuantes ultimo supplicio subiecti. | Veritas tandem redarguit impostorem. | 606.a |
| 131.c | Veritas semper praeualet. | 660.b |
| in Tumultuantes scribit Pulcheria Augusta ad Strategium. | Veritas semper cognoscitur. | 383.e |
| ibid. d | Veritas semper validior. | 418.b |
| Tumultus excitatur in Illyrico. | Veritas mendacio validior. | Vestigia |
| 133.a | Veritas Catholica stabilita. | |
| Tumultus Alexandrini. | Veritas est bene consideranda. | |
| 399.c | Veritas fidei interdum ex miraculis ostenditur. | |
| Tumultus vulgi Constantinopolitani. | Veritas quae non defenditur, opprimitur. | |
| 479.c | Veritas magna libertate propalanda. | |
| Tumultus a populo Constantino factus. | Veritas aperitur a Theodosio cœnobiarcha, & propugna- | |
| 607.b | tur. | |
| Turbæ Orientales vndique auctæ. | Veritas rei tandem illucescit. | |
| 399.b | Veritatis indagatores non metuent Regum hereticorum | |
| Turcarum dominium quam sit asperum. | iracundias. | |
| 696.a | Vermibus consumitur Hunericus. | |
| S. Turibius Asturicensis Episcopus. | | |
| 42.e | | |
| Turibius Hispanias lustrauit. | | |
| ibid. e | | |
| Turibij epistola ad Idacium & Ceronium Episcopos. | | |
| 43.a | | |
| Turibij summa humilitas. | | |
| 43.d | | |
| Turibius quomodo Notarius Summi Pontificis. | | |
| 45.d | | |
| Turonense Concilium quando. | | |
| 364.e | | |
| in Turonensi Concilio quot canones. | | |
| 365.a | | |
| Turres terræ motu corruunt. | | |
| 36.d | | |
| Tusciae clades. | | |
| 317.e | | |
| Tyranni semper crudeles. | | |
| 34.e | | |
| Tyrannorum est timere. | | |
| 112.b | | |
| Tyrannus, & non Episcopus Ecclesie Alexandrinae di- | | |
| ctus Timotheus. | | |
| 230.c | | |
| Tyrannus concedit iura Ecclesie Acacio. | | |
| 331.a | | |
| Tyranni interdum simulatione vincuntur. | | |
| 667.b | | |
| Tyrium iudicium in causa Ibae. | | |
| 64.e | | |
| Tyriae diocesis causa tractata in Concilio Chalcedonensi. | | |
| 147.d | | |
| sub Tyriae ciuitatis metropoli quæ vrbes. | | |
| ibid. d | | |
| Tyri Ecclesia in integrum restituta. | | |
| 148.b | | |

V

| | |
|---|-------|
| Vagatio prohibita clericis. | 152.e |
| Vagi erant Hunni. | 26.e |
| Valentiniani Aug. Consulatus. | 1. |
| Valentinianus cum Vuandalis conciliatur. | 11.e |
| Valentiniani constitutio contra Manichæos. | 30.e |
| Valentinianus Augustus contra sepulchrorum effosores. | 49.d |

I N D E X.

| | | | |
|--|-------------|---|-----------------------|
| Vestigia Summi Pontificis venerabuntur Episcopi. | 619.a | Vindemialis Episcopus insignis. | 406.e |
| Vestimenta etiam Sanctorum mortuorum inuenta sunt il- | 311.a | S. Vindemialis fit martyr. | 408.b |
| lesa. | 311.a | Vindicta diuina in Charisium presbyterum iniquum. | 243.b |
| Vestis B. Mariae Virginis in quo templo collocata. | 301.d | Vindicta Theodosij Imperatoris contra Chrysaphium. | 116.e |
| 26.d | 26.d | Vindicta de peruerso presbytero. | 422.d |
| Vestitus humilis Hierosolym. Episcoporum. | 240.c | Vindicta Theodorici in fautores Erulorum. | 488.a |
| Veteres canones restituendi. | 551.c | in Vineâ Domini Anastasius Imperator fuit velut aper. | 679.e |
| Vetus mos Romanorum Pontificum. | 466.d | Vineta fidei vberiora plantata trans mare. | 651.e |
| Vetus mos hereticorum qualis fuerit. | 362.a | Violentia non prauidicat Ecclesiasticis constitutionibus. | 96.a |
| Vetus institutio monachorum S. Augustini. | 563.d | Virgarum ius habebant Episcopi. | 577.b |
| Vexatio dat intellectum. | 207.a.b | Virgilius Arelatensis Episcopus. | 589.d |
| Vexatio dira Serui Tuburbitani. | 409.a | ad Virgilium Arelatensem Episcopum S. Gregorij epistola. | 589.d |
| Vexatur Antiochena Ecclesia ab hereticis. | 343.d | Virgo Maria. Vide Maria. | |
| Via aperitur lapsis a fide resipiscendi. | 115.d | Virgines non cogenda ad ingredienda monasteria. | 232.e |
| Vicarius omnium monachorum constituitur Barsumas Ar- | 76.e | Virgines a militibus ne violentur. | 579.b |
| chimandrita. | 183.a | Virgines sacra quam dira sint passa a Vuandalis. | 388.a |
| Vicarius sancti Leonis in Oriente constituitur Iulianus. | 633.b | Virginitas matrimonio Deo gratior. | 212.e |
| 633.b | 201.d.e | Virginitas & non matrimonium a Maxima amplectitur. | ibid. d |
| Victoria obtenta meritis sancti Seuerini. | 211.a | Virginitas seruari potest interdum etiam in matrimonio. | 117.e.118.a.351.a.b.c |
| Victoria Theodorici de Sueuis. | 272.a | Vir fortis non dicitur, qui indignatione vincitur. | 305.d |
| Victoria Ecdicij per inuocationem sancti Martini. | 572.a | Viri saepe tentantur ab vxoribus. | 216.e.217.a |
| Victoria Sebastiani Consulis de Gothis. | 578.d.e | Viros suos consulant feminae. | 173.c |
| Victoria oritur ex Deo benedicto. | 279.d | Virtus eximia facit, vt de etate aliquando ratio non ha- | 292.e |
| Victoria Gothorum contra Romanos. | 137.d | beat. | 298.a |
| Victoria Aetij contra Attilam. | 438.e | Virtutes in vitia quomodo vertant mali. | 186.e |
| Victoria Rugorum de Ticinensibus. | 454.c | Virtus spectata S. Pulcheriae. | 519.b |
| Victoria Theodorici de Odoacre. | 532.a | cū Virtutibus diligant famam Principes. | 313.c |
| Victoria Clodouei. | 409.b | Virtus etiam hostes ad sui venerationem compellit. | 34.a |
| Victoria Culusitanae certamen. | 562.c | Virtutes Hilarij Episcopi clarae. | 658.c |
| Victor Primas Byzacenus captus ducitur ad Regem. | 440.b | Virtutes S. Auiti plures numerantur. | 436.c |
| Victor Episcopus Mediolanensis laudatur. | 419.a | Virtutes omnes sunt charitate inferiores. | 54.e.55.a |
| Victor inter Sanctos relatus. | ibid. | Virtutes cum morientibus non pereunt. | 175.d |
| Victores duo eodem tempore. | 214.d | Virtutes Dioscori praedicantur a Theodoro. | 22.a |
| Victor Cartennae Episcopus. | 490.d | Vis infertur a Valentiniano Imperatore uxori Maximi. | 194.d |
| Victor Taurinensis Episcopus. | 409.c.d | 303.c | |
| Victorianus Adrumetinus martyr. | 350.a | Vis non prauidicat Apostolicis constitutionibus. | 96.a |
| Victorius mirifice coluit S. Abraham. | 194.a | Vis ne inferatur mulieribus a militibus. | 579.b |
| Victorius, siue Victurius Episcopus Cenomanensis. | 347.d.e | Visum insipientium honores sunt & diuitiae. | 413.d |
| Victorius Dux Praefectus Aruernensis. | 348.d.e | Visio S. Eulogij, qui defendebat epistolam S. Leonis. | 81.a |
| Victorius cogitur venerari S. Amabilem. | 350.a | Visio de leone pugnante cum dracone. | 283.e |
| Victorius in deterius mutatus. | 569.d.e | Visio de diuino iudicio. | 422.c |
| Viduorum exemplum. | 579.b | Visio contra Seuerianum contemnentem S. Eucharistiam. | 625.a |
| Viduis ne inferatur vis a militibus. | 202.c | Visio Reginae diaconissae in somnis. | 628.a |
| Vienna Austriae olim dicta Fabianæ. | ibid. c | Visiones diuersis ostensa ante persecutionem Africanæ | 352.c |
| Viennensibus fame laborantibus succurrit S. Seuerinus. | 32.a.b | Ecclesiae. | 352.c.d |
| Viennensis, & Arelatensis Episcopi de primatu decerta- | 656.d | Visiones magnæ in Faustii ecclesia. | 590.c |
| bant. | 657.a | Visiones Deus terret impios. | 650.e |
| Viennenses legationem mittunt ad Hormisdam Papam. | ibid. | Visiones de obitu Anastasij. | 688.c.d.e |
| 656.d | 657.a | Visitator missus Romam a Theodoro. | 537.a |
| ad Viennenses Hormisdæ epistola. | ibid. | Visitator Summum Pontificem visitare non debuit. | 538.a |
| Viennenses ab Hormisdæ laudantur. | 657.a | Visum Deus terret impios. | 590.c |
| Viennensis Episcopus laudatur ad Hormisdæ Papa. | 8.a per | Vita Principum persepe in principio laudabilis. | 456.e |
| Vigilantia Episcoporum facit vt leges Ecclesiasticæ stent | 366.c.d | Vita monastica Ecclesiarum gubernationi praefertur, & | 53.a |
| in suo robore. | 589.d | quomodo. | 640.a |
| Vigilie & ieiunia praescribuntur populo a sancto Perpe- | 111.a | Vitalianus maxime exagitat Anastasium Imperatorem. | |
| tuo, | 121.d | | |
| Vigilius Papa confirmat monasterium constructum a Chil- | 121.e.122.a | | |
| debeto. | 414.e | | |
| Vincentius Lerinensis sapientia & eloquentia eminebat. | | | |
| Vincentius Lerinensis vir doctissimus. | | | |
| Vincomalus pro Theodoro laborat. | | | |
| ad Vincomalum Theodoretus scribit de iniurijs sibi iniuste | | | |
| illatis. | | | |
| Vincula martyrum ornamenta sunt. | | | |

I N D E X.

| | | | |
|--|---------------|--|--------------|
| <i>Vitalianus occupat Thraciam, Scythiam, & Mysiam.</i> | | <i>Vuandali ingrediuntur in Urbem.</i> | 205.e |
| 640.a | | <i>Vuandali pepercere primarijs basilicis Romæ.</i> | ibid.e |
| <i>Vitalianus secum ducit Bulgarorū & Hunnorum agmen.</i> | | <i>Vuandali prohibuerunt eligere Episcopos.</i> | 212.c |
| ibid. b | | <i>Vuandalorum incurſio.</i> | 268.b |
| <i>Vitaliano ab Anaſtaſio Imperatore offeruntur conditiones pacis.</i> | ibid. b | <i>Vuandali Alexandriam tentant.</i> | ibid. d |
| <i>Vitalianus pugnat pro fide Catholica.</i> | ibid. c | <i>Vuandali ad Eccleſiam conſuentes dira paſſi.</i> | 353.b |
| <i>Vitalianus urget Anaſtaſium Imperatorem.</i> | 641.a | <i>Vuandali Romam inuadunt.</i> | 593.a |
| <i>Vitalis Episcopus legatus Papæ Felicis.</i> | 374.a | <i>Vuandali prohibentur ne communicent cum Catholicis.</i> | 391.a |
| <i>Vitalis cauſa tractatur in Concilio Romano.</i> | 393.b | <i>Vuandalorum Rex Gundabundus.</i> | 419.b |
| <i>Vitalis Episcopus ſuſpenditur a Summo Pontifice.</i> | 396.b | <i>in Vuandalos paratur clifſis a Leone Imperatore.</i> | 280.d |
| <i>Vitalis S. R. E. Cardinalis diaconus mittitur legatus ad Anaſtaſium Imperatorem ab Hormiſda Papa.</i> | 644.c | <i>Vuandalicus fiſcus rapit ſpolia Episcoporum.</i> | 387.e |
| <i>Vitia occultata deteguntur.</i> | 180.d | <i>Vuandilica perſecutio recrudescit.</i> | 441.c |
| <i>Vitia ille tranſmittit ad poſteros, qui præſentibus culpis indulget.</i> | 489.c | <i>Vuindemirus in Italiam cum exercitu venit.</i> | 299.a |
| <i>Vitia huius ſæculi.</i> | 514.a | <i>Vuiſigothi inuadunt Romam.</i> | 593.a |
| <i>Vitia omnia emendare non poſſunt Summi Pontifices.</i> | 515.d.e | <i>Vxor Maximi violatur a Valentimiana.</i> | 194.d |
| <i>Vitia occulta tandem deteguntur.</i> | 660.b | <i>Vxores pro viris ſuis orient.</i> | 137.b |
| <i>Vitorum radices ſuccidende.</i> | 457.c | <i>Vxores perſæpe viros tentant.</i> | 216.e. 217.a |
| <i>Viuentiolus Episcopus Lugdunenſis.</i> | 595.a | | |
| <i>Viuus ſepelitur Zeno Imperator.</i> | 454.d.e | | |
| <i>Vlto Dei maior eſt contra eadem peccata Fidelium, quam infidelium.</i> | 134.e | | |
| <i>Vlto terribilis in peruerſum preſbyterum.</i> | 422.d | | |
| <i>Vnanimitas & concordia ſeruanda inter Episcopos.</i> | 32.b | | |
| <i>Vnio in Hieroſolymitana Eccleſia.</i> | 337.d.e | | |
| <i>Vnionem Eccleſiæ velle Anaſtaſius Imp. ſimulabat.</i> | 654.b | | |
| <i>Vnionem vere exoptabat Hormiſda Papa.</i> | 655.a | | |
| <i>Vnio Episcoporum neceſſaria cum Summo Põtiſice.</i> | 661.e | | |
| | 662.a.c | | |
| <i>Vnio Eccleſiæ Alexandrinæ cum Romana.</i> | 691. 692.b | | |
| <i>Vnitas in Eccleſia maxime ſeruanda.</i> | 615.c. 646.e. | | |
| | 664.a | | |
| <i>Vnitas ſeruanda inter fratres.</i> | 637.b | | |
| <i>Vnitas Chriſti per multa probatur.</i> | 83.a | | |
| <i>Vnitium Zenonis Imp.</i> | 360.c | | |
| <i>Vniuerſalis Episcopus inſcribitur Papa.</i> | 159.d.e | | |
| <i>Vnius membri totum corpus patitur paſſiones.</i> | 380.e | | |
| <i>Vnus Hierarcha ſemper in Eccleſia fuit.</i> | 101.e | | |
| <i>Voonius Mauritanix Episcopus ſcriptor Eccleſiaſticus.</i> | 214.e | | |
| <i>Vocum proprietatem negligunt interdum auctores.</i> | 508.c | | |
| <i>Voluſtianus iudex conſtitutus a Theodorico contra magos.</i> | 557.e | | |
| <i>Vota pia numquam deſpiciuntur a Chriſto.</i> | 439.b | | |
| <i>Vranus Himerix Episcopus iudex conſtitutus in cauſa Ibe.</i> | 64.e | | |
| <i>Vranus Emefe Episcopus.</i> | 104.d | | |
| <i>ad Vranium Theodoretus exclamans contra hæreticos.</i> | ibid. d | | |
| <i>ad Vranium iterum ſcribit Theodoretus.</i> | ibid. b | | |
| <i>Urbanus Girbenſis a Genſerico relegatur.</i> | 12.c | | |
| <i>ab Vrbe expelluntur magi.</i> | 588.a.b | | |
| <i>in Vrbe parcut barbari primarijs eccleſijs.</i> | 206.a | | |
| <i>Vrbes plurimæ renouantur a Theodorico.</i> | 536.d | | |
| <i>Vrſcinus Episcopus legatus Gelasij.</i> | 467.e | | |
| <i>Vſus commendatitiarum litterarum.</i> | 5.d | | |
| <i>Vſus cunctis artiſicibus maximum affert decus.</i> | 421.b | | |
| <i>Vuandali oppugnantur a Theodoſio.</i> | 11.c | | |
| <i>Vuandali Africam vniuerſam occupabant.</i> | 2.d | | |
| <i>Vuandalorum tempore ardens cometa apparuit.</i> | 25.e | | |
| <i>Vuandalorum ſerui effecti nulli ex nobilibus Carthaginiſibus.</i> | 3.b | | |
| <i>Vuandali cum Valentiniانو pacem ineunt.</i> | 11.e | | |
| <i>Vuandalorum Rex conuentionem ſuorum detegit.</i> | ibid. | | |
| <i>Vuandali Siciliam deprædantur.</i> | 200.d. | | |

X

| | |
|--|-----------|
| <i>X Enaias ordinatur Episcopus nondum baptizatus.</i> | 426.d |
| <i>Xenaias auctor Iconoclaſtarum.</i> | ibid. e |
| <i>Xenaias imagines Chriſti & Sanctorum deſpexit.</i> | 427. b. c |
| <i>Xenaias, ſiue Philoxenus Episcopus.</i> | 610.e |
| <i>Xenaias iniquus.</i> | ibid. |
| <i>in Xenodochio prope Ptharum editum miraculum contra Seuerianos.</i> | 626. d. e |

Z

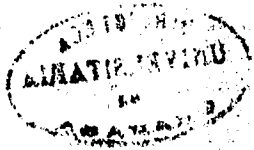
| | |
|---|--------------|
| <i>Z Acharias hiſtoricus Eutyebianus.</i> | 325.d |
| <i>Zelus populi Romani contra magos.</i> | 559.b |
| <i>Zelus Sporati Comitis commendatur.</i> | 106.c |
| <i>Zenonis Conſulatus.</i> | 50.a |
| <i>Zeno conſecutus eſt Imperium.</i> | 301.c |
| <i>Zenonis luxus magnus.</i> | 302.c |
| <i>Zeno fauet hæreticis.</i> | ibid. d |
| <i>Zeno miſericors in pauperes.</i> | 303.c |
| <i>Zeno ſinens ſecum degere hæreticos dat pœnas.</i> | 316.b |
| <i>ad Zenonem Imperatorem Simplicius Papa ſcribit pro Eccleſia Dei.</i> | 318.c |
| <i>in Zenonem excitatur Baſiliſcus.</i> | 321. d |
| <i>Zenoni quid prædictum ſit a Daniele.</i> | ibid. e |
| <i>Zeno Imperator ad inſtar Nabuchodonosor cogitur exul viuere ex herbis.</i> | 322. a |
| <i>Zeno pœnam ſtatuit in proſeſſores Concilij Chalcedonenſis.</i> | 324. a |
| <i>Zeno recepit Imperium beneficio S. Theclæ.</i> | 332. c |
| <i>Zeno ſcribit ad Romanum Pontificem.</i> | ibid. e |
| <i>ad Zenonem Simplicius Papa pro fide Catholica.</i> | ibid. |
| <i>Zeno prudentior agit pro fide Catholica.</i> | 333. e |
| <i>ad Zenonem Martyrij Episcopi legatio.</i> | 336. b |
| <i>Zenonis impium decretum regnandi cauſa factum.</i> | 340. b |
| <i>ad Zenonem Simplicius de Antiochena Eccleſia.</i> | 344. c |
| <i>Zeno ſacrilegos punit.</i> | ibid. b |
| <i>Zenonis opera ſubleuatur Eccleſia Carthagenenſis.</i> | 347. a |
| <i>cũ Zenone Marciiani inimicitia.</i> | 356. b |
| <i>pro Zenone pugnat Theodoricus.</i> | ibid. e |
| <i>Zeno in deterius prolabitur.</i> | 357. a |
| <i>Zenonis epiſtola conciliatrix.</i> | 360. c. d. e |
| <i>Zenonis fidei velata profeſſio.</i> | 361. b |
| <i>Zeno ſimulat damnare Eutyebianam hæreſim.</i> | ibid. e |
| <i>Zeno perſidus ſemper.</i> | 362. a |

Zeno.

I N D E X.

| | | | |
|--|----------------------|--|----------------|
| <i>Zenonis Enoticon publicatur.</i> | 362. b | <i>cũ Zenone & Theodorico quæ ſunguntur tranſacta.</i> | 432. e |
| <i>Zeno explodit Chalcedonenſe Concilium.</i> | 361. c | <i>a Zenone Pelagijs Patricius occiditur.</i> | 453. c |
| <i>ad Zenonem Imperatorem Felix Papa pro Catholica fide.</i> | 376. e. 377. a. b. c | <i>a Zenone Zoſimus rhetor occiditur.</i> | ibid. d |
| <i>Zenonis prætextus reſellitur.</i> | 379. c | <i>de Zenone quid Leontius.</i> | 454. a |
| <i>a Zenone quæ præſtanda eſſent.</i> | ibid. d | <i>Zenonis Imperatoris obitus.</i> | 443. d. 454. d |
| <i>ad Zenonem Imperatorem Felicis Papæ libellus.</i> | 380. d | <i>Zeno viuus ſepultus.</i> | 454. e |
| <i>Zenonis præſectura quanto tempore.</i> | 287. a | <i>Zeno vt hæreticus damnatus.</i> | 455. c |
| <i>Zeno fauet Petro Fulloni.</i> | ibid. e | <i>Zeno Imperator Armatum Comitem interfici fecit.</i> | 704. c |
| <i>Zenoni gratus Theodoricus.</i> | 391. b | <i>Zeno Episcopus Hiſpalenſis Vicarius Papæ.</i> | 364. d |
| <i>a Zenone male habiti legati Apoſtolic.</i> | ibid. c | <i>Zenonide Auguſta Baſiliſci vxor.</i> | 704. c |
| <i>Zeno male ſe purgat apud Romanum Concilium.</i> | 392. b | <i>eius conſuetudo cum Armato Comite.</i> | ibid. c |
| <i>Zenonis magiſtratus omnes vendebantur.</i> | 429. d | <i>Zizaniæ ſemina iaciunt hæretici.</i> | 43. d |
| <i>Zenonis filius male moratus interiit.</i> | ibid. e | <i>Zona Dei genitricis vbi reſpoſita.</i> | 117. b |
| <i>Zeno cuncta egit Acacij conſilio.</i> | 430. b | <i>Zoſimus rhetor occiditur a Zenone Imperatore.</i> | 453. d |
| <i>Zenoni infeſtus Theodoricus.</i> | 432. c | | |

F I N I S.



ERRATA SIC CORRIGITO.

| Pag. | Linea | Mendum | Emendatio. | Pag. | Linea | Mendum | Emendatio. |
|------|-------|-----------------|------------|------|-------|--------|---------------------|
| 14 | A | 2 | contemptus | 396 | D | 2 | Defenforum |
| 17 | B | 7 | descrimen | 401 | E | 3 | Bibliotheca Sancta |
| 31 | E | 7 | hoc | | | | Defenforem |
| 99 | D | 5 | Pilato | | | | Bibliotheca SS. Pa- |
| 134 | C | 11 | sanctæ | 413 | C | 11 | trum tom. 4. |
| 134 | E | 8 | deceat | 422 | E | 7 | negotiatores |
| 156 | B | 11 | Simonis | 428 | C | 9 | ille itidem |
| 183 | B | 5 | ante factæ | 493 | D | 1 | lenitatem |
| 207 | B | 5 | generis | 693 | E | 4 | contemptor |
| 215 | B | 1 | creatois | 695 | B | 8 | Hatur |
| 226 | D | <i>in marg.</i> | Pfal. 28. | 695 | C | 8 | Anba & sic alibi. |
| 264 | D | <i>in marg.</i> | tom. 1. | 697 | D | 4 | Atrum |
| 295 | E | 6 | emicyclo | | | | Menciat Eldajtel- |
| 335 | D | 8 | in locum | 697 | D | 9 | moharrac |
| | | | | | | | Elmechini |



R E G E S T V M.

a A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
 Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vu Xx Yy Zz
 Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn
 a b c d e f

Omnes sunt Terniones, præter, a, Quaternionem, Nnn, vero & f, Duerniones.

ROMAE Excudebat Aloysius Zannettus. M. D. XCV.

CONCESSIONE PRÆSIDENTIVM.